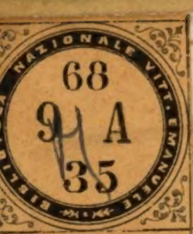

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
68
9 A
35

BREVIARIVM ROMANVM,

Ex ſacra potiſſimum ſcriptura, & probatis ſanctorum hiſtoriis nuper confectum, ac denuo per eundem authorem accuratius recognitum.

Scrutamini ſcripturas, quoniam illæ ſunt, quæ teſtimonium perhibent de me. Iohan. V.

VENETIIS APVD IVNCTAS
M D LXIII.

AD SANCTISSIMVM PATREM & Dominum nostrum Paulum tertium Pontificem Maximum,

Francisci Quignonij Tituli Sanctæ Crucis in Ierusalem presbyteri Cardinalis, in Breuiarium proxime confectum, ac denuo recognitum.

PRÆFATIO.

Reuiarium Romanum nuper à nobis felicis recordationis Clementis. VII. Pontifi. Maximi hortatu confectum, ac potius in ampliorem sacrarum scripturarum lectionem, ad veterem sanctorũ patrum, & conciliorum antiquorũ formam reuocatum, tuaq; voluntate sanctissime pater editũ, graues plerosq; ac doctos viros ita probasse & recepisse intellexi, vt nihil in eo mutandũ existimarent. Alios item animaduerti graues etiam, & prudentes homines, qui eius rationem magnopere probantes, nonnihil tamen in eo desiderari affirmarent. Illud vero nunq̃ dubitaui, fore in tanta multitudine nõnullos ex ijs videlicet, qui in diuerso precandi ritu consenuissent, quibus labor ille noster non esset perinde gratus, existimantibus ab inueterata illa cõsuetudine precandi nulla ratione clericis esse discedendũ. Imo vero nobis primã editionem Breuiarij, non tanquã promulgationem legis esse placuerat, sed quasi publicam quandã deliberationẽ: vt sic proposita nostra sententia, iudicia multorũ exquireremus, & quod omniũ cõmodissimũ, & religioni, ac pietati cõuenientissimum plerisq; prudentibus, grauibusq; viris visum esset, sequeremur. Nihil enim humano elaboratũ ingenio tam exactũ initio vnquã fuit, quin postea multorum accedente iudicio perfectius reddi possit, vt in ipsis etiã ecclesiasticis institutis, circa primitiuã presertim ecclesiam contigisse videmus. Itaq; multorũ sententiis

collatis, quæ nobis partim vocibus, partim scriptis innotuerunt, iudicium eorum secuti, qui omnium prudentissime sentire visi sunt, libenter quędam addidimus, alia mutauimus, & omnia diligēter recognouimus, retenta tamen summa forma Breuiarii. Sed quoniam sic fert natura rerum, vt nihil sit tam rectum, nihil tanta ratione in vitam vsumq; hominum inductum, cuius nouitas non sit aliquibus ingrata, non temere facturi esse videmur, si rationem totius instituti nostri à nobis prius summatim redditam, nunc accuratius recognito Breuiario, paulo latius explicabimus. Mihi enim (vt sæpe sum professus) cogitanti, atq; animo repetenti initia veteris instituti, quo sancitum est, vt clerici sacris initiati, vel sacerdotiis præsidentes, singulis diebus perlegant horarias preces, quas Canonicas etiam appellamus, tres præcipue causæ spectatæ fuisse videri solent. Quarum ea prima est, quod cum cæteri homines in quaq; ciuitate, aut suum quisq; negocium agant, aut in Republica administranda sint occupati, clericis ex eo vocatis, quod sortis Domini sint, quiq; bonis ecclesiasticis aluntur, hoc potissimum negocium diuinis, & humanis legibus est iniunctum, vt Deum habere propitiũ in cōmissum sibi populũ, ac de se bene merentem cunctis rationibus enitãtur: quod non solum sacrificiis efficitur, sed etiã precibus, quæ à pio corde proficiscãtur: ipsi enim (vt testimonio versibusq; vtar beati Alexandri papæ & martyris) pro populo interpellant, & populi peccata comedunt, quia precibus suis & oblationibus ea delent, atq; cōsumunt. Qui quanto digniores fuerint, tanto facilius pro quibus necessitatibus clamant, exaudiuntur. Quod testimonio probat Iacobi Apostoli, qui nos ad precandũ cohortans, Orate (inquit) pro inuicem vt saluemini. multũ enim valet deprecatio iusti assidua. Altera causa est, vt qui reliquo populo exemplo debent esse virtutis & sanctimoniæ, assidua precatione Deum alloquentes, minus opportuni reddantur tentatori diabolo, si eos inuenerit, vt Hieronymus ait, occupatos, & à cogitationibus caducarum rerũ subinde auocati, cõtēplationi diuinarũ assuescant. Tertia, vt religionis quoq; futuri magistri quotidiana sacræ scripturæ, & ecclesiasticarũ historiarũ lectione erudiantur, complectanturq; (vt Paulus ait) eum, qui secundũ doctrinã est, fidelem

sermo-

sermonem,& potentes sint exhortari in doctrina sana,& eos,qui contradicunt,arguere. Et profecto si quis modū precandi olim à maioribus traditū diligenter cōsideret, plane intelligat horum omniū præcipuā ab ipsis habitā esse rationē.Sed factū est nescio quo pacto precantiū negligentia, vt paulatim à sanctissimis illis veterum patrū institutis discederetur.Nam libri scripturę sacræ, qui statis anni temporibus legendi erant more maiorū(vt est in monumentis Gelasii papæ, & concilii Romani.lxx.episcoporū) vixdum incepti omittuntur in alio Breuiario.Tum historiæ sanctorū quędā tam incultę,& tam sine delectu scriptæ habentur in eodē,vt nec authoritatē habere videantur,nec grauitatē. Accedit tam perplexus ordo,tamq; difficilis precandi ratio,vt interdum paulo minor opera in requirendo ponatur, q̃,cū inueneris,in legendo. Quibus rebus animaduersis, felicis recordationis Clemens. VII. Pontifex Maxi.cum intelligeret officii sui esse, cum aliorum Christianorū cōmoditatibus prospicere,tum in primis clericorū, quibus ministris vteretur in cōmisso sibi grege administrando,me hortatus est, negociumq; dedit,vt quantū cura,& diligētia niti possem,preces horarias ita disponerē,& ad veterem illam formam,quoad fieri posset, redigerem: vt difficultatibus, dispendiisq; sublatis,nec à summa rationis olim ab antiquis sanctisq; patribus institutæ, discederetur:nec rursum clerici ab officio precandi deterrerentur laboris magnitudine.Quam ego prouinciā libētissime suscepi, simul vt Christi vicario honestissima precipienti parerem, simul vt bono publico pro mea virili parte seruirē. Adhibitis igitur quibusdā meorū domesticorū prudentibus hominibus, ac sacrarū literarū & pontificii iuris doctrina præditis,eisdemq; Græce & Latine eruditis, dedi operam q̃ maxime potui, vt commode ac ex vtilitate publica rem conficerem. Ac illud ante omnia visum nobis est in cōsuetudinē reuocare,vt scriptura sacra maxime omniū toto anno, & oēs psalmi singulis septimanis perlegerent̃. Vtrūq; enim veteribus patribus summa ratione placuisse videbamus, qui plerosq; libros(vt supra dictū est) vtriusq; testamenti per anni tempora legendos disposuerant in Breuiario,& per dies sic psalmos distribuerāt, vt singulis septimanis

manis totũ psalteriũ legeretur, quod singulis diebus in primitiua ecclesia perlegi solitum esse tradit Speculator. Sed (vt supra diximus) precantiũ negligẽtia factũ erat, vt minima pars scripturæ sacræ legeretur, & psalmorũ plerisq; omissis, pauci singulis fere diebus repeterentur. Quod eis accidit, dum officij ferialis optime sanctissimeq; à maioribus instituti longitudinẽ & laborẽ refugerent. Ad quẽ vitandũ, varia cõpendia excogitantes, cõsuetudinẽ induxerunt omissis feriis, toto fere anno sctõrũ festa celebrandi, etiã in quadragesima. quod quantũ sit cõtra veterum instituta, declarat conciliũ Laodicenũ, quo cautũ est, ne in quadragesima martyrũ natalitia celebrentur, & item Toletanũ decimũ, in quo traditur, nihil esse in quadragesima de sctõrũ solennitatibus celebrandum, idq; de antiquitate regulari cautum esse. Quod ipsi animaduertẽtes, cõditionemq; temporũ & infirmitatẽ clericorũ spectantes, rationẽ ineundã putauimus, vt pari propemodũ labore, vt cum festũ celebrabatur, sed minore q̃ cũ agebatur de feria veteris testamenti, magna & vtilissima pars, & totũ nouũ, præter partẽ Apocalypsis, in anno, & singulis Septimanis psalmi omnes perlegerentur, terni singulis horis, vnius longitudine cũ alterius breuitate sic cõpensata, vt labor legendi diurnus par propemodũ sit omnibus diebus, siue feria sit, siue festum celebretur, habita quoq; in distribuẽdo, quoad fieri potuit, ratione feriarũ, festorũ nõ perinde, nec enim si cuius psalmi vnũ aut alterũ verbũ potest ad aliquod festũ accõmodari, idcirco mutandus erat ordo cõmodissimus, quo nullus psalmorũ in hebdomada prætermittitur, vt nõ illa verba solum, sed cætera omnia in ipsis cõtenta mysteria, liceat intelligentibus septimo quoq; die contemplari. Nam ad psalteriũ perlegendũ, si veterem illã rectam & sanctã psalmorũ distributionẽ serialẽ, in qua psalmi quidã quotidie repetuntur, retinuissemus, longitudo officij perinde vt antea clericos deterreret, qui hac cõmodissima, & ad vetus institutum afformata mediocritate, multum, vt iam experti sumus, alliciuntur. Nam licet opera cõsueta legẽdi scripturas, parum minuatur in hoc Breuiario, præsertim cum pleraq; omnia ex libro legi sit necesse, curauimus tamen, vt ordine longe simpliciore, & expeditiore magna

pars

pars laboris minueretur, sublato tædio & difficultate, psalmos, & alia hincinde cum mora & molestia perquirendi, & difficillimã rationẽ longo tempore perdiscendi. Versiculos, responsoria, & capitula omittere idcirco visum est, non ꝙ hæc superuacanea aut inutilia viderentur (augent enim pietatẽ, & sunt scripturæ sacræ particulæ) sed qm̃ cum introductæ sint ad cantus potissimũ modulandos, & legentes sæpe morentur cum molestia quæritandi, locũ relinqui voluimus continenti lectioni scripturæ sacræ, quæ magis facit ad pietatẽ atq; doctrinã priuatim legentiũ, quorum hac quidẽ in parte maiorẽ rationem haberi voluimus, q̃ concinentiũ. Nec enim ad precandũ cuncta vtilia & salubria congeri debent, ne clerici grauentur iniquiori pondere. Atq; vtinam tam robusti essemus, vt totũ etiã vetus testamentũ in anno perlegere non grauaremur, libenter enim oẽs illius libros legendos proponeremus: sed (vt dictũ est) habenda fuit ratio, ne precandi labor in tanta clericorũ infirmitate modũ excederet. Officium beatæ virginis in alio Breuiario vsitatum omittitur, nec propterea minuitur ipsius honor. Nam paucis festis exceptis, quotidie variis cõmemorationibus adoratur, & obsecratur: atq; eius memoria multis dicatis eidem festis, & octauis pro cuiusq; ratione celebratur, ipsisq; solidũ officiũ tribuitur sabbatis fere omnib[9] præter q̃ in Quadragesima, in qua ne ipsum quidẽ Annuntiationis festũ celebrari placuit veteribus patribus: vt docet idem Concilium, quod supra diximus, Toletanũ. Et profecto quorundã Psalmorum grauem plerisq; repetitionẽ omitti, nõ tam molestum esse virgini matri credi par est, q̃ gratum illud, quod clerici ad ipsius filij Iesu Christi diuinũ cultum cõmodissima & expedita ratione alliciantur. Ex sctõrũ historiis diligenter cõsideratis, quasdã delegimus, ex probatis authoribus Græcis & Latinis fere decerptas, & has cultiore stylo non tamen fucato, sed potius ex industria & iussu Clementis pontificis attemperato, disposuimus per annũ totum. Nam licet veteribus in quadragesima nulla (vt docuimus) sctõrũ festa celebrari placuerit, tamen à iunioribus tam assidue iñ ea quoq; celebrãtur, vt à nobis ne tum quidẽ omnino festa saltem solennia sine aliquo pusillorum offendiculo vitari

 posse

posse putauerimus. Vt igitur quasdã sanctorũ historias retinui-
mus, aut reposuimus denuo conquisitas, sic quasdã omisimus il-
lis nec probabilitate, nec grauitate pares, temeritate videlicet pri
uata quorundã introductas, qui dum fugerent officii ferialis lon
gitudinẽ, festa sctõrũ studiose conquirentes, quasdã in Breuiario
præter publicã authoritatẽ inconsultis Pontificibus inserendas
curauerunt, quas Pontifices ipsi haud dubie in vsum ecclesiæ nõ
admisissent. Sunt enim nõnullæ (nisi fallimur) ex earũ genere,
quę publico sanctißimoq; decreto ab ecclesia reiiciuntur, & qui-
dem in eo loco siue capite celeberrimo in quo sancta Romana
ecclesia quas scripturas clericis legendas admittat, & rursus quas
reiiciat, explicatur. Vbi cum multa summo iudicio sancita, tum
illud habetur sanctißime & grauißime à sanctis patribus insti-
tutum de historiis sctõrũ, quarũ authores ignorantur. Ibi enim
Gelasius papa ex synodo septuaginta episcoporũ, Gesta (inquit)
sctõrũ martyrum, qui multiplicibus tormentorũ cruciatibus, &
mirabilibus cõfeßionũ triumphis irradiant, quis ita esse catho-
licorũ dubitet? & maiora eos in agone fuisse perpessos? nec suis
viribus, sed Dei gratia & adiutorio vniuersa tolerasse? Sed ideo
secundũ authoritatẽ antiquã & cõsuetudinẽ in sancta Romana
ecclesia nõ leguntur: quia eorum, qui scripsere, nomina penitus
ignorantur, & ab infidelibus, aut dictis superflua, aut minus apta
q̃ rei ordo fuerit scripta esse putantur. Hactenus Gelasius papa.
Qui statim subiiciẽs exempla quorundã sctõrũ, quorũ historiæ
ab hæreticis probabãtur esse cõscriptæ, rursus ait: Propter quod,
vt dictũ est, ne vel leuius subsannandi oriretur occasio, in sancta
Romana ecclesia non leguntur, sic Gelasius. Contra hæc igitur,
quæ summa ratione fuerãt à sanctis patribus instituta, animad-
uertentes quędã, temeritate quorundã priuata irrepsisse, diligen-
ter curauimus, vt, quæ publico ecclesiæ decreto reiiciuntur, om-
nino vitaremus, & in quibusdã aliis resecatis, quæ ad rem minus
pertinerent, probatißima quæq; consectaremur, iuxta præceptũ
Pauli, quẽ his quoq; in rebus authorẽ adhibere iubemur ibidem
ab ecclesia. Gelasius enim in eodẽ loco de nonnullis historiis cer
titudinis nõ admodum exploratæ, quæ à catholicis legerentur,
loquutus,

loquutus, hæc subiicit. Sed cum hoc ad catholicorũ manus peruenerit, beati Pauli Apostoli sentētia præcedat: Omnia probate: quod bonũ est tenete. Precum pro Pontificib⁹ & regibus, & fideliũ bonis spiritalibus ac tēporalibus, diligēter est adhibita ratio. Nam singulis diebus ad Matutinũ & Vesperã, nostris tēporibus pacem, ecclesiæ iustitiã & sanctitatē precamur, & fideles oēs tum viuentes, tum etiã defunctos Deo cōmendamus. Quod impensius etiã efficitur, cum officiũ defunctorũ, siue psalmi pœnitentiales cũ litania & orationibus legũtur, vt sæpe fit in quadragesima, quod prius tũc fiebat duntaxat cũ ageretur de feria. Sed hoc tam rarum erat cōsuetudine clericorũ festa pro feriis celebrãtiũ, vt pleriq; ipsorũ vix semel aut iterũ toto anno legerent officium feriale. Itaq; si quis diligenter animaduerterit, & vetus patrum conciliũ institutũq; cōsiderauerit, plane intelliget, hoc Breuiariũ non tam esse nouũ inuentũ, q̃ Breuiarij antiqui adhibito quodã temperamento restitutionē. Habet igitur hæc precandi ratio tres maximas cōmoditates. Primã, ꝙ precantibus simul acquiritur vtriusq; testamēti peritia. Secundã, ꝙ res est expeditissima propter summam ordinis simplicitatē, & nonnullã breuitatem. Tertiam, ꝙ historiæ sctōrũ sic conscriptæ sunt, vt nihil habeant, quod graues & doctas aures offendat. Si cui ergo laboriosum in hoc Breuiario videbitur, pleraq; omnia ex libro legi, cum multa in alio, quæ propter frequentē repetitionē ediscuntur, memoriter pronuntientur, compenset cum hoc labore cognitionē sacræ scripturæ, quæ sic in dies augescit, & intentionem animi, quam Deus ante omnia in precantibus requirit (hanc enim maiorem legentibus, q̃ memoriter proferentibus adesse necesse est) & huiusmodi laborem nō modo fructuosum, sed etiã salutarem iudicabit. Orandum est enim, vt Paulus ait, spiritu, & mente. Nam sine fructu mens eius est, qui orat lingua tantum, id est qui sine attentione, ac velut aliud agens precatur, quod fere accidit iis, qui psalmos memoriter percurrunt. Habes, pater sanctissime, instituti nostri rationē, habes formulam Breuiarij. Superest vt quemadmodũ cœpisti, aspires cœptis nostris, labori faueas, publicæ commoditatis causa suscepto. Vale.

b	g	f	e	d	b	A	g	f	d	c	b	A	f
A				c				e				g	
e	d	c	A	g	f	e	c	b	A	g	e	d	c
		b				d				f			

IN Tabula suprascripta, literã Dñicalẽ singulis annis hoc pacto inuenies. Primã literam, quæ est b a tribue anno. 1564. Sequentẽ, quæ est g tribue anno. 1565. Sicq; deinceps progredere quousq; peruenias ad numerũ anni, cuius literã scire vis. Quia litera super quam cadit numerus illius anni, erit litera Dñicalis. Quæ si vnica occurrerit, annũ cõmunẽ esse intelliges: si duplex, Bissextilem. Et tũc prior, id est, superior, vsq; ad festum Mathiæ apostoli deseruiet. Inferior autem ad reliquam anni partem accommodabitur. Sciendum autem ꝙ finitis. 28. annis, redeundum est ad principium cum annis tunc currentibus.

Aureus numerus.

7.8.9.10.11.12.13.14.15.16.17.18.19.1.2.3.4.5.6.7.8.
9.10.11.12.13.14.15.

SImili modo, vt dictum est de litera Dñicali deprehendes etiã aureum numerum in suprascripta numerorum serie. Nam primum numerum, qui est. 7. tribue anno. 1564. Sequentẽ qui est. 8. tribue anno. 1565. & sic deinceps, donec ad annum tuum peruenias: & finitis. 19. annis, regredere iterum ad principium.

Nouiluniorum Canon.

NOuilunium singulis mensibus sic reperitur: Habito aureo numero anni tui, vbicunq; ille in ordine aurei numeri in Calen. posito tibi occurrerit, à loco illius diei iuxta positũ sequentium verborũ syllabas sursum cõputa. In cœlis est hic. vnicuiq; diei accõmodando syllabã vnam. Diesq;, ille supra quẽ syllaba, hic. ceciderit, dies est Nouilunii. In sequenti Calend. cuilibet festo habenti aliquid proprium apponitur, quoto folio id inueniatur. Alia vero festa, quibus non apponitur fol. nihil habent proprium. Item in quibusdam diebus assignantur tertiæ lectiones repetendæ ex epistolis cum fit officium de feria, quarũ nonnullæ in quibusdam annis omittuntur, in aliis autem leguntur, vt infra in regulis generalibus videbitur.

IANVARIVS HABET DIES XXXI.

Au.nu.				Dies	
iij	A	Calendis		1	Circuncisio Christi duplex maius. 443.
	b	iiij	no.	2	Octaua sancti Stephani duplex mi. 443.
xj	c	iij	no.	3	Octaua sancti Ioânis euan.du.ma. 443.
	d	prid.	no.	4	Octaua sanctorû Innocen.dup.mi. 444.
xix	e	Nonis		5	De vigilia epiphaniæ. 444.
viij	f	viij	id.	6	Epiphania Christi duplex maius. 444.
	g	vij	id.	7	De octaua Epiphaniæ.446.
xvj	A	vj	id.	8	De octaua Epiphaniæ.446.
v	b	v	id.	9	De octaua Epiphaniæ.446.
	c	iiij	id.	10	De octaua Epiphaniæ.446.
xiij	d	iij	id.	11	De octaua Epiphaniæ.447.
ij	e	pridi.	id.	12	De octaua Epiphaniæ.447.
	f	Idibus		13	De octaua Epiphaniæ duplex mi.447.
x	g	xix	cal.	14	Basilius episcopus côfess. Fuit. 1.hu. 448.
	A	xviij	cal.	15	Martina virg. marty. Fuit. 2.hu. 448.
xviij	b	xvij	cal.	16	Marcellus papa martyr.448.
vij	c	xvj	cal.	17	Antonius abbas duplex minus.449.
	d	xv	cal.	18	Cathedra Romana Petri dup.ma.449.
xv	e	xiiij	cal.	19	Telespho.papa mart. Fuit. 5.hu. 450.
iiij	f	xiij	cal.	20	Fabian' papa & Sebast.mar.du.mi. 450.
	g	xij	cal.	21	Agnes virgo mar.duplex minus.450.
xij	A	xj	cal.	22	Vincentius & Anastasius mar. 451.
j	b	x	cal.	23	Alphonsus archiepiscopus confess. 451.
	c	ix	cal.	24	Timotheus episcopus marty. 451.
ix	d	viij	cal.	25	Conuersio Pauli apostoli dup.ma. 452.
	e	vij	cal.	26	Polycarpus episcopus marty. 452.
xvij	f	vj	cal.	27	Ioannes Chrysostomus eps confess. 453.
vj	g	v	cal.	28	Lucianus presby. mar. Fuit. 7.hu. 453.
	A	iiij	cal.	29	Paulus prim' eremita. Fuit. 10.hu. 453.
xiiij	b	iij	cal.	30	Iginius papa mar. Fuit. 11.hu. 454.
	c	prid.	cal.	31	Hilarius eps confess. Fuit. 13.hu. 454.

FEBRVA. HABET DIES XXVIII.

Et si fuerit Bissextus. XXIX.

Aureus nu.				Dies	
	d	Calendis		1	Ignatius episcopus martyr. folio 454.
xi	c	iiii	no.	2	Purificatio Mariæ virginis du. ma. 454.
xix	f	iii	no.	3	Blasius episcopus martyr. 455.
viii	g	prid.	no.	4	Phileas episc. & Philoromus mar. 455.
	A	Nonis		5	Agata virgo martyr. 455.
xvi	b	viii	id.	6	Dorothea virgo martyr.
v	c	vii	id.	7	Adauctus, & socii martyres. 456.
	d	vi	id.	8	Cointha virgo martyr. 456.
xiii	e	v	id.	9	Apollonia virgo martyr. 456.
ii	f	iiii	id.	10	Scholastica virgo.
	g	iii	id.	11	Prisca virgo mar. quæ fuit. 18. Ian. 456.
x	A	prid.	id.	12	Eulalia virgo martyr.
	b	Idibus		13	Ex epist. i. Petri. Propter quod. 433.
xviii	c	xvi	cal.	14	Valentinus presbyter martyr.
vii	d	xv	cal.	15	Faustinus, & Iouita marty.
	e	xiiii	cal.	16	Iuliana virgo martyr.
xv	f	xiii	cal.	17	Ex epist. i. Petri. Deponentes. 433.
iiii	g	xii	cal.	18	Ex epist. i. Petri. Charissimi. 434.
	A	xi	cal.	19	Gabinus presbyter martyr.
xii	b	x	cal.	20	Ex epist. i. Petri. Similiter. 435.
i	c	ix	cal.	21	Ex epist. i. Petri. Christo igitur. 436.
	d	viii	cal.	22	Cathedra Antioch. Pet. apo. du. ma. 449.
ix	e	vii	cal.	23	Ex epist. i. Petri. Seniores. Vigilia. 436.
	f	vi	cal.	24	Mathias aposto. duplex maius. 457.
xvii	g	v	cal.	25	Epist. Pauli ad Phil. Paulus. 395.
vi	A	iiii	cal.	26	Ex epist. Pauli ad Philip. Mihi. 396.
	b	iii	cal.	27	Iulianus, & Eunus martyres. 457.
xiiii	c	prid. cal.		28	Ex epist. Pauli ad Philip. Itaque. 397.

MARTIVS HABET DIES XXXI.

Au. nu.			Dies	
iii	d	Calendis	1	Ex epist. Pauli ad Phil. De cæte. fo. 398.
	e	iiii no.	2	Ex epist. Pauli ad Philip. Itaq; fres. 399.
xi	f	iii no.	3	Emete. & Cel. & Aste. marty. 457.
	g	prid no.	4	Lucius papa martyr. 458.
xix	A	Nonis	5	Epistola ad Colosl. Paulus. 422.
viii	b	viii id.	6	Ex epist. ad Colosl. Et vos. 423.
	c	vii id.	7	Thomas Aquin. confessor. 458.
xvi	d	vi id.	8	Ex epist. ad Colosl. Videte. 423.
v	e	v id.	9	Quadraginta milites marty. 458.
	f	iiii id.	10	Æquinoctium.
xiii	g	iii id.	11	
ii	A	pridi. id.	12	Gregorius papa confes. duplex mi. 459.
	b	Idibus	13	
x	c	xix cal.	14	
	d	xviii cal.	15	
xviii	e	xvii cal.	16	
vii	f	xvi cal.	17	
	g	xv cal.	18	
xv	A	xiiii cal.	19	Ioseph confessor duplex minus. 459.
iiii	b	xiii cal.	20	
	c	xii cal.	21	Benedictus abbas duplex minus. 459.
xii	d	xi cal.	22	
i	e	x cal.	23	
	f	ix cal.	24	
ix	g	viii cal.	25	Annuntiatio Mariæ virgi. du. ma. 460.
	A	vii cal.	26	
xvii	b	vi cal.	27	
vi	c	v cal.	28	
	d	iiii cal.	29	
xiiii	e	iii cal.	30	Ex epist. ad Colosl. Igitur si. 424.
iii	f	prid. cal.	31	Ex epist. ad Colosl. Domini quod. 425.

APRILIS HABET DIES. XXX.

Au. nu				Dies	
	g	Calendis		1	Ex epist. j. ad Thess. Paulus. fol. 130.
xj	A	iiij	no.	2	Ex epist. ad Thess. Ideo & nos. 131.
	b	iij	no.	3	Pancratius martyr.
xix	c	prid.	no.	4	Isidorus episcopus confessor. 460.
viij	d	Nonis		5	Vincentius confessor ordinis prædi.
xvj	e	viij	id.	6	Xystus papa martyr. 460.
v	f	vij	id.	7	Ex epist. prima ad Thess. De cętero. 132.
	g	vj	id.	8	Dionysius episcopus confessor.
xiij	A	v	id.	9	Ex epist. prima ad Thes. De tempo. 137.
ij	b	iiij	id.	10	Ex epist secunda ad Thess. Paulus. 134.
	c	iij	id.	11	Leo primus papa confess. 460.
x	d	pridi.	id.	12	Ex epist. secũda ad Thes. Rogam⁹. 134.
	e	Idibus		13	Iustinus philosophus martyr. 461.
xviij	f	xviij	cal.	14	Valerian. Tybur. &c. martyres. 461.
vij	g	xvij	cal.	15	Ex epist. secũda ad Thes. De cętero. 135.
	A	xvj	cal.	16	Ex epist ad Ephesi. Paulus. 123.
xv	b	xv	cal.	17	Anicetus papa martyr.
iiij	c	xiiij	cal.	18	Apollonius Senator marty. 461.
	d	xiij	cal.	19	Ex epist ad Ephesi. Et vos. 124.
xij	e	xij	cal.	20	Ex epist. ad Ephes. Huius rei. 125.
j	f	xj	cal.	21	Ex epist. ad Ephes. Obsecro. 126.
	g	x	cal.	22	Caius papa martyr. 462.
ix	A	ix	cal.	23	Georgius martyr.
	b	viij	cal.	24	Ex epist. ad Ephes. Renouamini. 127.
xvij	c	vij	cal.	25	Marcus euangelista duplex maius. 462.
vj	d	vj	cal.	26	Cletus & Marcel. papæ, & mar. 462.
	e	v	cal.	27	Anastasius papa confessor.
xiiij	f	iiij	cal.	28	Vitalis martyr.
iij	g	iij	cal.	29	Petrus ordinis prædica. mart. 462.
	A	prid.	cal.	30	Ex epistola ad Ephes. Videte. 128.

MAIVS HABET DIES XXXI.

An. nu				Dies	
xi	b	Calendis		1	Philippi & Iacobi apost. du. ma. fol. 463.
	c	vi	no.	2	Athanasius episcopus confes. 463.
xix	d	v	no.	3	Inuentio sanctę Crucis duplex ma. 464.
viii	e	iiii	no.	4	Monica mater sancti Augustini.
	f	iii	no.	5	Alexander papa mar. Fuit. 3. huius. 465.
xvi	g	prid. no.		6	Ioannis ante portã Latinã dup. mi. 465.
v	A	Nonis		7	Ex epist. ad Ephes. Filii obed. 129.
	b	viii	id.	8	Apparitio scti Michaelis dup. mi. 493.
xiii	c	vii	id.	9	Grego. Nazianze. episcopus confes. 466.
ii	d	vi	id.	10	Gordianus & Epimachus marty.
	e	v	id.	11	Epist. Iacobi. Iacobus. 189.
x	f	iiii	id.	12	Nereus, Achileus, & Pancra. marty.
	g	iii	id.	13	Ex epist. Iacobi. Estote. 190.
xviii	A	pridi. id.		14	Victor & Corona martyres. 466.
vii	b	Idibus		15	Ex epist. Iacobi. Quicunq;. 192.
	c	xvii	cal.	16	Ex epist. Iacobi. Nolite. 193.
xv	d	xvi	cal.	17	Ex epist. Iacobi. Vnde bella. 194.
iiii	e	xv	cal.	18	Ex epist. Iacobi. Agite nunc. 195.
	f	xiiii	cal.	19	Potentiana virgo. 466.
xii	g	xiii	cal.	20	Bernardinus confessor. 466.
i	A	xii	cal.	21	Iuo presbyt. confes. Fuit. 19. huius.
	b	xi	cal.	22	Ex epist. ad Philip. Paul⁹ & Timot. 395.
ix	c	x	cal.	23	Ex epist. ad Philip. Mihi enim. 396.
	d	ix	cal.	24	Ex epist. ad Philip. Itaque. 397.
xvii	e	viii	cal.	25	Vrbanus papa martyr. 467.
vi	f	vii	cal.	26	Eleuterius papa martyr.
	g	vi	cal.	27	Ioannes papa marty.
xiiii	A	v	cal.	28	Germanus episcopus confessor.
iii	b	iiii	cal.	29	Ex epist. ad Philip. De cætero. 398.
	c	iii	cal.	30	Felix papa marty. 467.
xi	d	prid. cal.		31	Petronilla virgo.

IVNIVS HABET DIES XXX.

Au.nu.			Dies	
	c	Calendis	1	Pamphilus presbyter martyr. fol.467.
xix	f	iiii no.	2	Marcellinus, & Petrus martyres.467.
viii	g	iii no.	3	Ex epist.ad Philip. Itaque.399.
xvi	A	prid. no.	4	Ex epist.i.Ioan. Quod fuit. 180.
v	b	Nonis	5	Ex epist.i.Ioan. Filioli mei.181.
	c	viii id.	6	Ex epist.i.Ioan. Filioli nouiss.182.
xiii	d	vii id.	7	Ex epist.i.Ioan. Videte.183.
ii	e	vi id.	8	Ex epist.i.Ioan. Charissimi.184.
	f	v id.	9	Primus,& Felicianus martyres.
x	g	iiii id.	10	Ex epist.i.Ioan. Omnisqui,186.
	A	iii id.	11	Barnabas apostol⁹ du.ma.Solstitiũ.468.
xviii	b	pridi. id.	12	Basilides,Cyrinus,&c.martyres.
vii	c	Idibus	13	Antonius confes.ordinis mino.468.
	d	xviii cal.	14	Ex epist.ii.Ioan. Senior elect.187.
xv	e	xvii cal.	15	Vitus,Modestus & Crescen.martyres.
iiii	f	xvi cal.	16	Ex epist.iii.Ioan. Senior Caio.188.
	g	xv cal.	17	Ex epist.i.ad Coloss. Paulus.422.
xii	A	xiiii cal.	18	Marcus,& Marcellianus mar.468.
i	b	xiii cal.	19	Geruasius,& Prothasius marty.469.
	c	xii cal.	20	Siluerius papa martyr.
ix	d	xi cal.	21	Ex epist ad Coloss. Et vos cum.423.
	e	x cal.	22	Paulinus episcopus confessor.
xvii	f	ix cal.	23	Ex epist.ad Coloss. Videte. Vigilia.425.
vi	g	viii cal.	24	Natiuitas sancti Ioan. Bap.du.ma. 469.
	A	vii cal.	25	De octaua sancti Ioannis.470.
xiiii	b	vi cal.	26	Ioannis & Pauli mar.dup.mi. 470.
iii	c	v cal.	27	De octaua sancti Ioannis.470.
	d	iiii cal.	28	De octaua sancti Ioannis. Vigilia. 471.
xi	e	iii cal.	29	Petri & Pauli apostoli dup.ma. 471.
	f	prid. cal.	30	Cõmemo.Pauli apostoli dup.mi. 472.

Au. nu.				Dies	
xix	g	Calendis		1	Octa.nati.scti Ioan.Bap.du.mi.fol.472.
viii	A	vi	no.	2	Visitatio Mariæ virginis dup.ma. 473.
	b	v	no.	3	De octaua Visitationis.473.
xvi	c	iiii	no.	4	De octaua Visitationis.474.
v	d	iii	no.	5	De octaua Visitationis.474.
	e	prid.	no.	6	Octa.apost.Petri & Pauli dup.mi.474.
xiii	f	Nonis		7	De octaua Visitationis.475.
ii	g	viii	id.	8	De octaua Visitationis.475.
	A	vii	id.	9	Octaua Visitationis duplex mi.475.
x	b	vi	id.	10	Septem fratres martyres.475.
	c	v	id.	11	Pius papa confessor,476.
xviii	d	iiii	id.	12	Nabor & Felix martyres.
vii	e	iii	id.	13	Anacletus papa martyr.476.
	f	pridi.	id.	14	Processus & Martini. Fuit.2.huius. 476.
xv	g	Idibus		15	Bonauē.card.episc.cōf. Fuit.13.hu. 476.
iiii	A	xvii	cal.	16	Eustachius episcopus confessor.
	b	xvi	cal.	17	Alexius confessor.
xii	c	xv	cal.	18	Symphorosa cum septem fil.mar.477.
j	d	xiiii	cal.	19	Iusta & Ruffina virgi.martyres.
	e	xiii	cal.	20	Margareta virgo martyr.
ix	f	xii	cal.	21	Praxedis virgo.477.
	g	xi	cal.	22	Maria Magdalena duplex mi. 477.
xvii	A	x	cal.	23	Apollinaris episcopus martyr.
vi	b	ix	cal.	24	Christina virgo martyr. Vigilia.
	c	viii	cal.	25	Iacobus apostolus duplex maius. 478.
xiiii	d	vii	cal.	26	Anna mater Mariæ virgi.dup.mi. 478.
iii	e	vi	cal.	27	Pantaleon martyr.
	f	v	cal.	28	Nazarius & socij martyr.
xi	g	iiii	cal.	29	Martha virgo.479.
xix	A	iii	cal.	30	Abdon & Sennen martyres.
	b	prid.	cal.	31	Nemesi' & Lucilla ma. Fuit.35.hu. 479.

AVGVSTVS HABET DIES XXXI.

Au.nu.				Dies	
	c	Calendis		1	Vincula sancti Petri duplex mi.479.
xvi	d	iiii	no.	2	Stephanus papa martyr.497.
v	e	iii	no.	3	Inuentio sancti Stepha.protomar.480.
	f	prid.	no.	4	Dominicus confes.duplex mi.480.
xiii	g	Nonis		5	Sanctæ Mariæ ad niues duplex mi.480.
ii	A	viii	id.	6	Transfiguratio Domini dup.ma.481.
	b	vii	id.	7	Iustinus psbyter mar. Fuit.4.hu⁹.481.
x	c	vi	id.	8	Cyriacus,Largus,&c.martyres.
	d	v	id.	9	Xystus.ij.pa.ma. Fuit.6.hu. Vigil.482.
xviii	e	iiii	id.	10	Laurentius martyr duplex ma.482.
vii	f	iii	id.	11	De octaua sancti Laurentij.482.
	g	pridi.	id.	12	Clara virgo duplex minus.483.
xv	A	Idibus		13	De octaua sancti Laurentij.483.
iiii	b	xix	cal.	14	De octaua scti Laurentij. Vigilia.483.
	c	xviii	cal.	15	Assumptio Mariæ virginis du.ma.484.
xii	d	xvii	cal.	16	De octaua Assumptionis.484.
i	e	xvi	cal.	17	Octaua sancti Laurentij dup.mi.485.
	f	xv	cal.	18	De octaua Assumptionis.485.
ix	g	xiiii	cal.	19	De octaua Assumptionis.485.
	A	xiii	cal.	20	De octaua Assumptionis.485.
xvii	b	xii	cal.	21	De octaua Assumptionis.486.
vi	c	xi	cal.	22	Octaua Assumptionis duplex mi.486.
	d	x	cal.	23	Bernard.abbas. Fuit.20.hu. Vigil.486.
xiiii	e	ix	cal.	24	Bartholo.aposto.duplex ma.486.
iii	f	viii	cal.	25	Ludouicus rex Francorum confessor.
	g	vii	cal.	26	Zepherinus papa martyr.487.
xi	A	vi	cal.	27	Rufus martyr.
xix	b	v	cal.	28	Augustinus episc.confes.dup.mi.487.
	c	iiii	cal.	29	Decollatio Ioãnis Baptistæ du.ma.487.
viii	d	iii	cal.	30	Felix & Adauctus martyr.
	e	prid.	cal.	31	Ex epist.ad Coloss. Igitur si cõsur.424.

SEPTEMBER HABET DIES XXX.

Au.nu.				Dies	
xvi	f	Calendis		1	Ægidius abbas
v	g	iiii	no.	2	Ex epiſt.ad Coloſſ. Domini quod,425.
	A	iii	no.	3	Seraphia virgo martyr.488.
xiii	b	prid.	no.	4	Ex epiſt.i.ad Timot. Paulus.136.
ii	c	Nonis		5	Ex epiſt.i.ad Timot. Obſecro.137.
	d	viii	id.	6	Ex epiſt.i.ad Timot. Fidelis.138.
x	e	vii	id.	7	Ex epiſt.i.ad Timot. Spiritus.139.
	f	vi	id.	8	Natiui.Mariæ virginis duplex ma. 488.
xviii	g	v	id.	9	De octaua Natiuitatis.489.
vii	A	iiii	id.	10	De octaua Natiuitatis.489.
	b	iii	id.	11	De octaua Natiuitatis.490.
xv	c	pridi.	id.	12	De octaua Natiuitatis.490.
iiii	d	Idibus		13	De octa.Natiuitatis. Æquinoctiũ. 490.
	e	xviii	cal.	14	Exaltatio ſanctę Crucis duplex ma. 490.
xii	f	xvii	cal.	15	Octaua Natiui.virgi.duplex mi. 491.
i	g	xvi	cal.	16	Pet.dor.& G.mar. Fuerunt.9.hu. 491.
	A	xv	cal.	17	Cor.& Cyp.mar. Fuerunt.14.hu. 491.
ix	b	xiiii	cal.	18	Methodius epiſcopus martyr.
	c	xiii	cal.	19	Ianuarius & ſocij martyres.
xvii	d	xii	cal.	20	Euſtachius & ſocij marty. Vigilia.
vi	e	xi	cal.	21	Matthæus apoſtolus & euang.dup. 492.
	f	x	cal.	22	Mauricius & ſocij marty.492.
xiiii	g	ix	cal.	23	Linus papa martyr.493.
iii	A	viii	cal.	24	Tecla virgo martyr.
	b	vii	cal.	25	Ex epiſt.i.ad Timot. Seniorem.139.
xi	c	vi	cal.	26	Ex epiſt.i.ad Timot. Quicunque.140.
xix	d	v	cal.	27	Coſmas & Damianus martyr.493.
	e	iiii	cal.	28	Epiſtola ad Philem. Paulus.141.
viii	f	iii	cal.	29	Dedicatio Mich.archan.dup.ma. 493.
	g	prid.	cal.	30	Hieronymus presby.confeſ.du.mi. 494.

OCTOBER HABET DIES XXXI.

Au.nu.				Dies	
xvj	A	Calendis		1	Remigius epiſcopus confeſ. folio.
v	b	vj	no.	2	Ex epiſt.ij.ad Timot. Paulus.426.
xiij	c	v	no.	3	Ex epiſt.ij.ad Timot. Tu ergo.427.
ii	d	iiij	no.	4	Franciſcus confeſ. duplex minus. 495.
	e	iij	no.	5	Ex epiſt.ij.ad Timot. Hoc autem.428.
x	f	prid.	no.	6	Ex epiſt.ij.ad Timot. Teſtificor.429.
	g	Nonis		7	Marcus papa confeſſor.495.
xviij	A	viij	id.	8	Ex epiſt.ad Titum. Paulus.429.
vii	b	vij	id.	9	Dionyſij, Ruſti.& c. marty.495.
	c	vj	id.	10	Ex epiſt.ad Titum. Tu autem.430.
xv	d	v	id.	11	Ex epiſt.ad Titum. Admone.431.
iiij	e	iiij	id.	12	Ex epiſt.j.ad Corint. Paulus.247.
	f	iij	id.	13	Ex epiſt.j.ad Corint. Videte.249.
xii	g	pridi.	id.	14	Caliſtus papa martyr.496.
i	A	Idibus		15	Ex epiſt.j.ad Corint. Et ego.249.
	b	xvij	cal.	16	Ex epiſt.j.ad Corint. Sic nos.250.
ix	c	xvj	cal.	17	Ex epiſt.j.ad Corint. Rogo.251.
	d	xv	cal.	18	Lucas euangeliſta duplex maius. 496.
xvii	e	xiiij	cal.	19	Ptolomæus & Lucius marty.496.
vj	f	xiij	cal.	20	Ex epiſt.j.ad Corint. Audet.252.
	g	xij	cal.	21	Vrſula & ſociæ virgi.& marty.
xiiii	A	xj	cal.	22	Hilarion abbas. Fuit heri 497.
iij	b	x	cal.	23	Ex epiſt.j.ad Corint. De quibus.253.
	c	ix	cal.	24	Ex epiſt.j.ad Corint. De virgi.253.
xi	d	viij	cal.	25	Chryſanthus & Daria marty.
xix	e	vij	cal.	26	Euariſtus papa martyr.497.
	f	vj	cal.	27	Ex epiſt.j.ad Corint. Deus. Vigil. 255.
viij	g	v	cal.	28	Simon & Iudas apoſtoli dup.ma. 497.
	A	iiij	cal.	29	Marcellus martyr.497.
xvj	b	iij	cal.	30	Ex epiſt.j.ad Corint. Non ſum.255.
v	c	prid.	cal.	31	Ex epiſt.j.ad Cor. Et factus. Vigil. 256.

NOVEMBER HABET DIES XXX.

Au. nu.				Dies	
	d	Calendis.		1	Festum omnium sanct. du. ma. fol. 498.
xiij	c	iiij	no.	2	De octaua. Item cõmemo. defun. 499.
ij	f	iij	no.	3	De octaua. 499.
	g	prid.	no.	4	De octaua. 499.
x	A	Nonis		5	De octaua. 499.
	b	viij	id.	6	De octaua. 500.
xviii	c	vij	id.	7	De octaua. 500.
vij	d	vj	id.	8	Octaua omniũ sanctorum dup. mi. 500.
	e	v	id.	9	Dedicatio Basilicæ Salua. dup. mi. 500.
xv	f	iiij	id.	10	Triphon, & socij martyres. 501.
iiii	g	iij	id.	11	Martinus episcopus cõfessor du. mi. 501.
	A	pridi.	id.	12	Martinus papa martyr.
xii	b	Idibus		13	Britius episcopus confessor.
i	c	xviij	cal.	14	Vital. & Agric. marty. Fuc 4. huius. 502.
	d	xvij	cal.	15	Ex epist. j. ad Corint. Propter. 257.
ix	e	xvj	cal.	16	Ex epist. j. ad Corint. Imitatores. 259.
	f	xv	cal.	17	Ex epist. j. ad Corint. Ego enim. 260.
xvii	g	xiiij	cal.	18	Dedica. Basi. Petri & Pauli dup. mi. 500.
vi	A	xiij	cal.	19	Pontianus papa martyr. 502.
	b	xij	cal.	20	Elisabeth vidua. Fuit heri. 502.
xiiii	c	xj	cal.	21	Præsentatio Mariæ virgi. dup. ma. 502.
iii	d	x	cal.	22	Cæcilia virgo martyr. 503.
	e	ix	cal.	23	Clemens papa martyr. 503.
xi	f	viij	cal.	24	Chrisogonus papa martyr. 503.
xix	g	vij	cal.	25	Catharina virg. mar. dup. mi. 504.
	A	vj	cal.	26	Petrus episcopus martyr. 504.
viii	b	v	cal.	27	Ex epist. j. ad Corint. Sicut enim. 261.
	c	iiij	cal.	28	Ex epist. j. ad Corint. Si linguis. 262.
xvi	d	iij	cal.	29	Saturni. & Sisinnius mar. Vigilia. 504.
v	e	prid.	cal.	30	Andreas apostolus duplex maius. 505.

DECEMBER HABET DIES XXXI.

Au. nu.				Dies	
xiii	f	Calendis		1	Ex epist. j. ad Corin. Nunc aût. fol. 163.
ii	g	iiii	no.	2	Bibiana virgo martyr. 505.
	A	iii	no.	3	
x	b	prid.	no.	4	Barbara virgo martyr.
	c	Nonis		5	
xviii	d	viii	id.	6	Nicolaus episc. confes. duplex mi. 505.
vii	e	vii	id.	7	Ambrosius episc. confessor dup. mi. 506.
	f	vi	id.	8	Conceptio Mariæ virginis dup. ma. 506.
xv	g	v	id.	9	
iiii	A	iiii	id.	10	Melchiades papa martyr. 507.
	b	iii	id.	11	Damasus papa confessor. Solstitiũ. 507.
xii	c	pridi.	id.	12	
i	d	Idibus		13	Lucia virgo mar. duplex minus. 507.
	e	xix	cal.	14	
ix	f	xviii	cal.	15	
	g	xvii	cal.	16	
xvii	A	xvi	cal.	17	
vi	b	xv	cal.	18	
	c	xiiii	cal.	19	
xiiii	d	xiii	cal.	20	Vigilia.
iii	e	xii	cal.	21	Thomas apostolus duplex maius. 508.
	f	xi	cal.	22	
xi	g	x	cal.	23	
xix	A	ix	cal.	24	Vigilia Natiuitatis Domini. 508.
	b	viii	cal.	25	Natiuitas Domini duplex maius. 509.
viii	c	vii	cal.	26	Stephanus protomar. duplex ma. 510.
	d	vi	cal.	27	Ioannes apostolus & euãg. du. ma. 511.
xvi	e	v	cal.	28	Innocentes martyres duplex mi. 511.
v	f	iiii	cal.	29	Thomas archiepiscopus mar. 512.
	g	iii	cal.	30	De octaua Natiuitatis. 512.
xiii	A	prid.	cal.	31	Syluester papa confessor. 513.

iii

Canon sequentis Tabulæ ad festa mobilia perpetuo inuenienda.

N tabula infrascripta sic festa mobilia singulis annis inuenies. Primo quęre aureum numerum anni cuius festa perquiris, deinde sub eius linea quęre etiam literam Dominicalem eiusdem anni, quæ primo occurrerit: & notanter dicitur sub linea: nam litera Dominicalis quæ è regione aurei numeri fuerit, eidem numero non inseruit, sed solum superioribus. Postea in eadem linea transuersali, in qua literam Dominicalem inuenisti, inuenies etiam quo mense, & quo die singula festa mobilia incidant, & quot Dominicæ Vagantes sint ante Septuagesimam, quot etiã Dominicæ sint inter Pentecosten & Aduentum, omnia hæc sub suis titulis. In anno autem bissextili quot Dominicæ Vagantes occurrant ante Septuagesimam, item quo die Septuagesima ipsa incidat, & quo Feria quarta Cinerum, inuenies per priorem eius anni literam, quæ inseruit vsque ad festum Mathiæ. Reliqua vero omnia per posteriorem exquiruntur. Sed has duas literas anni bissextilis sic accipere oportet, vt neutra earum sit è regione aurei numeri, nam tunc omissis illis, recurrendum est ad alias similes inferius primo loco occurrentes. Præterea si in anno bissextili dies Cinerum in mense Martio incidisse supradicta ratione deprehendatur, per vnum diem retrahenda erit. In proximis tamen triginta annis non erit necesse inspicere hanc tabulam, sed solum indicem, qui post eam positus est, qui est a 1564, vsq; ad 1593.

Tabula festorum mobilium iuxta vsum Romanæ ecclesiæ.

An. nu.	lra do.	lxx. ianuarij	Cinis Febr.	pasch. martij	ascēs. aprilis	pentec. maij.	cor. do. maij.	dñice p⁹ tri.	aduētus nouēbris
5	d	18	4	22	30	10	21	27	29
	c	19	5	23	1 maij	11	22	27	30
13	f	20	6	24	2	12	23	27	1 decē.
2	g	21	7	25	3	13	24	27	2
	A	22	8	26	4	14	25	27	3
10	b	23	9	27	5	15	26	26	27 nouē.
	c	24	10	28	6	16	27	26	28
18	d	25	11	29	7	17	28	26	29
7	e	16	12	30	8	18	29	26	30
	f	27	13	31	9	19	30	26	1 decē.
15	g	28	14	1 apri.	10	20	31	26	2
4	A	29	15	2	11	21	1 iunij	26	3
	b	30	26	3	12	22	2	25	27 nouē.
12	c	31	17	4	13	23	3	25	28
1	d	1 febr.	18	5	14	24	4	25	28
	e	2	19	6	15	25	5	25	30
9	f	3	20	7	16	26	6	25	1 decē.
	g	4	21	8	17	27	7	25	2
17	A	5	22	9	18	28	8	25	3
6	b	6	23	10	19	29	9	24	27 nouē.
	c	7	24	11	20	30	10	24	28
14	d	8	25	12	21	31	11	24	29
3	e	9	26	13	22	1 iunij	12	24	30
	f	10	27	14	23	2	13	24	1 decē
11	g	11	28	15	24	3	14	24	2
	A	12	1 mar.	16	25	4	15	24	3
19	b	13	2	17	26	5	16	23	27 nouē.
8	c	14	3	18	27	6	17	23	28
	d	15	4	19	28	7	18	23	29
	e	16	5	20	29	8	19	23	30
	f	17	6	21	30	9	20	23	1 decē.
	g	18	7	22	31	10	21	23	2
	A	19	8	23	1 iunij	11	22	23	3
	b	20	9	24	2	12	23	22	27 nouē.
16	c	21	10	25	3	13	24	22	29

Anni currẽtes	Aur. nũer⁹	Lr̃a dñicalis	septuagesima	Prim⁹ dies q̃drage.	Pascha resurrectionis.	Ascẽsio domini.	Pentecostes
1564	7	b A	30 Ja.	16 Fe.	2 apri.	11 maij	21 maij
1565	8	g	18 Fe.	7 ma.	22 apri.	31 maij	10 iunij
1566	9	f	10 Fe.	27 Fe.	14 apri.	23 maij	2 iunij
1567	10	e	26 Ja.	12 Fe.	30 mar.	8 maij	18 maij
1568	11	d c	15 Fe.	3 ma.	18 apri.	27 maij	6 iunij
1569	12	b	6 Fe.	23 Fe.	10 apri.	19 maij	29 maij
1570	13	A	22 Ja.	8 Fe.	26 mar.	4 maij	14 maij
1571	14	g	11 Fe.	28 Fe.	15 apri.	24 maij	3 iunij
1572	15	f e	3 Fe.	20 Fe.	6 apri.	15 maij	25 maij
1573	16	d	18 Ja.	4 Fe.	22 mar.	30 apri.	10 maij
1574	17	c	7 Fe.	24 Fe.	11 apri.	20 maij	30 maij
1575	18	b	30 Ja.	16 Fe.	3 apri.	12 maij	22 maij
1576	19	A g	19 Fe.	7 ma.	22 apri.	31 maij	10 iunij
1577	1	f	3 Fe.	20 Fe.	7 apri.	16 maij	26 maij
1578	2	e	26 Ja.	12 Fe.	30 mar.	8 maij	18 maij
1579	3	d	15 Fe.	4 ma.	19 apri.	28 maij	7 iunij
1580	4	c b	31 Ja.	17 Fe.	3 apri.	12 maij	22 maij
1581	5	A	22 Ja.	8 Fe.	26 mar.	4 maij	14 maij
1582	6	g	11 Fe.	28 Fe.	15 apri.	24 maij	3 iunij
1583	7	f	27 Ja.	13 Fe.	31 mar.	9 maij	19 maij
1584	8	e d	16 Fe.	4 ma.	19 apri.	28 maij	7 iunij
1585	9	c	7 Fe.	24 Fe.	11 apri.	20 maij	30 maij
1586	10	b	30 Ja.	16 Fe.	3 apri.	12 maij	22 maij
1587	11	A	12 Fe.	1 ma.	16 apri.	25 maij	4 iunij
1588	12	g f	4 Fe.	21 Fe.	7 apri.	16 maij	26 maij
1589	13	e	26 Ja.	12 Fe.	30 mar.	8 maij	18 maij
1590	14	d	15 Fe.	4 ma.	19 apri.	28 maij	7 iunij
1591	15	c	31 Ja.	17 Fe.	4 apri.	13 maij	23 maij
1592	16	b A	23 Ja.	9 Fe	26 mar.	4 maij	14 maij
1593	17	g	11 Fe.	29 Fe	15 apri	24 maij	3 iunij

INDEX LIBRORVM VETERIS

Testamenti, qui in primis lectionibus legendi sunt, quorum Genesis, & primus Regum leguntur integri, ex aliis vero capita quędam.

INDEX LIBRORVM NOVI

Testamenti, qui omnes in secundis lectionibus leguntur integri præter Apocalypsim.

REGVLÆ GENERALES
ad instructionem diuini Officij.

PRIMA REGVLA.

Quomodo dicendæ sint Horæ, & in quo consistat diuersitas Officij.

Nte omnia sciendum est, q̄ omnes horæ dicuntur per totum annum, quemadmodum explicatur in Dominica prima Aduentus. Item, q̄ ad singulas horas singuli tantum dicendi sunt Hymni ante Psalmos, & ideo ad Laudes nō dicitur Hymnus, quia Matutinū & Laudes pro vna hora reputantur. Sciendū preterea, q̄ Psalmi singulis diebus totius anni sine vlla exceptione dicuntur ad omnes horas, quemadmodum distribnti sunt in Psalterio. Similiter prima & secunda lect. semper dicuntur vt dispositæ sunt in Dominicali, præterquā in die Natiuitatis Domini, & in die Epiphaniæ, quia tunc assignantur aliæ lectiones. Aduertendū insup, q̄ Hymni assignati in Dñica prima Aduentus ad Primā, Tertiā, Sextam, Nonā, & Cōpletoriū, Itē orationes Domine Deus omnipotens. ad Primam. & Visita quęsumus, ad Cōpletoriū, necnon Antiph. Salua nos. ad Cōpletoriū nunq̄ omittuntur in toto anno, præterquā in triduo ante Pascha. Similiter Antiphonę assignatę in Psalterio ad Primā, Tertiā, Sextā, & Nonā nunquā mutantur, præterquā à Feria. v. in cœna Dñi vsq; ad Ascensionē, vt suis locis videbitur. Itaq; cum prædicta semper dicantur eodē modo siue celebretur Festū, siue Dñica vel Feria, intelligendū est, q̄ cum dicimus, Hodie fieri debet officiū de tali Festo, perinde est, ac si dicamus, q̄ ad Matutinū Inuit. Hymnus, Antiphonę, & Tertia lectio: ad Laudes Aña, & Oratio (quę dicenda est etiam ad reliquas horas, præter primā & Completorium) Ad Vesperas Hymnus, & Antiphona dicuntur de ipso festo, & in horum mutatione tantum consistit diuersitas officij.

SECVNDA REGVLA.

Vnde incipiendum sit Officium singulis diebus.

NOtandum, quod quandocunq; fit officium de Dominica, vel de Feria, aut festo simplici. Item de cõmuni beatæ virginis in Sabbatis, semper incipitur officium à Matutino. Quando autem celebratur festum duplex, semper eius officium incipitur à Vesperis in die præcedenti, nisi dicendæ sint de alio dupli ei maiore. Exempli gratia. Si crastina die inciderit festũ duplex, & nullũ aliud duplex hodie celebretur, Vesperæ hodie dicendæ sunt de festo duplici diei crastinæ: & similiter si hodie celebretur festũ duplex minus, & crastina die occurrat aliud duplex, quodcunq; sit, siue minus, siue maius, Vesperæ hodie dicendæ sunt de festo duplici diei crastinę: & finita ei' oratione, statim præmisso Oremus dicenda est oratio festi duplicis hodierni pro eius cõmemoratione. Deinde Benedicamus do. &c. Fidelium animæ, &c. Et eodem modo faciendum est, quando aliquod duplex maius, sequitur immediate post aliud duplex maius. Si aũt hodie celebratur duplex maius, & crastina die occurreret duplex minus, Vesperæ hodie dicẽdæ sunt de duplici maiore hodierno: & finita eius Oratione, statim pro cõmemoratione duplicis minoris diei crastinæ dicuntur eius Antiphona, & Oratio propriæ (si eas habuerit) alioquin de communi. Et supra dicta intelligenda sunt, exceptis quibusdam festis, & Octauis duplicibus, in quibus aliter ordinatur, vt suis locis videbitur. Notandum autẽ, ꝙ nunq̃ debet fieri commemoratio de festo simplici, aut de Feria in Laudibus & Vesperis, præterq̃ de feriis Quadragesimæ, vt in feria quarta Cinerum explicatur. De Dñica vero fit cõmemoratio per orationem tantum in Laudibus & Vesperis ipsius Dñicæ, quando in ea celebratur aliquod festũ duplex, aut octaua ex iis, quæ continentur in Calendario, exceptis Dñicis, quibus non est assignata oratio. Et similiter quando infra aliquã octauã celebratur aliud festum duplex, fit cõmemoratio de octaua per Orationem tantum, nisi in aliqua earum aliud specialiter ordinetur.

TERTIA REGVLA.

Quando festa duplicia sint transferenda, & quomodo.

NOtandum, q̃ si in Dominicis Aduentus, aut in Dominica in Septuagesima, & sequentibus Dominicis vsq; ad Dñicã Palmarum inclusiue inciderit aliquod festum duplex, officium fiet de Dñica, & festum duplex transferendũ est in feriam secundam: ita q̃ in Dñica Vesperæ dicantur de festo duplici, & post eius Orationem dicatur etiam Oratio Dñicæ pro eius cõmemoratione. Aduertendum tamen, quod si in Feria secunda inciderit aliud festũ duplex, tunc festum duplex occurrens in Dominica transferendum est in tertiam Feriam, aut in quartam, si etiam in tertia inciderit aliud duplex. Et eodem modo festum duplex occurrens in feria quarta Cinerum, transferendũ est in proximã quintam Feriam. Similiter quodcunq; festũ duplex inciderit in Calendario à Feria quinta in Cœna Domini vsque ad octauam Paschæ, transferendum est in proximũ diem post octauam eodem modo vt supra. Et si contigerit plura festa duplicia incidere infra eandem octauã, transferentur per ordinem: ita q̃ primum celebretur prius, secundum posterius. Si autem festum duplex alicuius sancti occurrerit die Pentecostes vsque ad Dominicam Trinitatis inclusiue, transferendum est in proximum diem post ipsam Dominicam, sed tunc è diuerso Vesperæ dicendæ sunt De trinitate: & post eius Orationem fiet commemoratio per Antiphonam & Orationem de festo duplici translato, quod celebrandum est in die sequenti. Et similiter faciendum est, quando in die Ascensionis, aut in die Corporis Christi inciderit festum duplex alicuius sancti, quod transferendum est in proximum sequentem diem. Aduertendum autem, quod si in Calendario inciderit festum simplex in die, quo celebrandum est festum duplex translatum ex alio die, non fit officium de festo simplici, sed tantum commemoratio per Orationem in fine Primæ, vt in Dominica prima Aduentus explicatur.

QVARTA REGVLA.

Quomodo debeat fieri officium in octauis.

NOtandum, quod quando in Calendario vel in Dominicali ordinatur officium fieri de aliqua octaua, tũc Inuitatoriũ, Hymni, Antiphonæ, & Oratio dicenda sunt sicut in festo principali, nisi aliquid prædictorũ aliter in aliqua octaua assignetur: tertia autẽ lectio semper assignatur propria cuilibet diei per totã octauã. Et est aduertendũ, quod Antiphona assignata in secũdis vesperis festi principalis, dicenda est semper ad vesperas per totã octauam, nisi alia specialiter assignetur. Aduertendum insuper, quod Antiphonæ ad Matutinũ, Laudes & Vesperas nõ duplicantur infra octauas, sed tantum in ipsa die octaua, vt infra dicetur. Notandũ etiã, quod si cõcurrerẽt simul octaua Corporis Christi cum octaua sancti Ioannis (quod tamen rarissime cõtinget) officium fiet de octaua Corporis Christi, cũ cõmemoratione sancti Ioannis per orationẽ tantum. Sunt etiã quædam aliæ octauæ, de quibus nõ fit officiũ, quia cõcurrunt cum aliis festis duplicibus, aut octauis: sed quid tunc fieri debeat, suis locis videbitur.

QVINTA REGVLA.

Quot Dominicæ sint in anno, & quomodo appellentur.

NOtandum, ꝙ annus à prima Dñica Aduentus ad aliã similiter primã Aduentus exclusiue computando, habet cõmuniter quinquaginta duas Dñicas in hunc modum distributas, videlicet, Quatuor de Aduentu, inter quas & Septuagesimã necessario ad minus incidunt tres, quæ appellantur post Aduentũ. Sunt etiã aliæ tres, Septuagesimæ, Sexagesimę & Quinquagesimæ. Nec nõ quatuor Quadragesimę, cũ aliis duabus de passione & Palmarũ. Deinde Pascha, & aliæ quinq; post Pascha. Item alia intra octauã Ascensionis. Proximo loco Pentecostes, inter quam & primã Aduentus nõ possunt esse pauciores q̃ vigintitres Dñicæ,

Dñicæ,quæ appellantur post Pentecosten. Sunt præterea quinq; aliæ,quas idcirco Vagantes visum est appellare,quia propter varietatem Septuagesimę nõ semper habent eandẽ sedem: sed quibusdã annis incidunt omnes quoq; simul ante Septuagesimam, quibusdã vero post Pentecosten, aliis autẽ annis(quod frequentius contingit)non oẽs quinq; simul, sed tantũ pars earũ incidit ante Septuagesimam,& reliqua pars post Pentecosten. Quia tamen rarissime contingit, vt quinta Vagantium legenda sit ante Septuagesimã ideo in Breuiario eam adiunximus vigintitribus post Pentecosten,& appellatur vigesima quarta. Alias autẽ quatuor Vagantes posuimus inter tertiã post Aduentũ,& Septuagesimam,distribuendas singulis annis vt inciderint, quod quemadmodum fieri debeat, inuenies regulam ante Dñicam primam Vagantiũ. Item aliam regulã cum Indice ante Dñicam tertiam post Pentecosten. & ibi etiã sine difficultate inuenies, quemadmodum repetenda sit post Pentecosten vna ex Vagantibus, illa videlicet,quæ vltimo loco lecta fuit ante Septuagesimã,quando in anno fuerint quinquaginta tres Dominicę. Quod tamen non frequentius,quàm sexto quoq; anno contingere potest.

SEXTA REGVLA.

Quando agendum sit Officium de Dominica, & quando de festo aut octaua in ea occurrenti.

NOtandum, quod in Dominicis,in quibus nõ occurrit festũ duplex aut octaua, vel vigilia Natiuitatis Dñi, aut vigilia Epiphaniæ,semper fit officium de Dñica,& si festum simplex in Dominica inciderit, omittitur eius officium:& fit commemoratio de eo per Orationẽ tantum in fine Primæ, antequã dicatur, Pretiosa. Præterq̃ in Dominicis Resurrectionis, Pentecostes & Trinitatis: quia tunc nulla debet fieri commemoratio de festo simplici. Quando vero festum duplex in Dominica occurrerit, tunc in prædictis tribus Dominicis, & in Dominicis Aduentus, Item in Dñica Septuagesimæ & sequentibus vsq; ad octauam Paschæ, transferendum est, vt supra in tertia regula continetur.

In aliis autem Dominicis semper quando in Calendario incidit festum duplex in Dñica, fit officium de festo duplici cum cõmemoratione Dñicæ in Laudibus & Vesperis per orationẽ tantum, nisi sit de Dominicis, quibus non sit assignata Oratio. Et similiter quando Dominica incidit intra aliquã octauam, semper fit officium de octaua cum cõmemoratione Dñicæ, vt supra: nisi sit de Vagantibus, quæ interponuntur post Pentecosten, aut de incidentibus intra octauas Natiuitatis Christi, & festorum eius mobilium, quia tunc non debet fieri cõmemoratio Dominicæ. Tertia aũt lectio assignata Dñicæ in Dñicali semper omittitur, quando in ea fit officium de aliquo festo duplici, aut de octaua ex iis, quæ continentur in Calendario, præterq̃ in Dominica incidenti infra octauam Epiphaniæ, vt in ea videbitur.

SEPTIMA REGVLA.

Quando agendum sit officium de feria.

NOtandum, q̃ quãdo in aliqua feria nullum inciderit festũ, aut octaua, officiũ fiet de Feria, & tũc inuitatoriũ, Hymni, Antiphonæ & Oratio dicenda sunt, sicut dicta fuerint in Dñica, quæ proxime præcesserit, nisi forte in dicta Dñica celebratũ fuerit aliquod festũ duplex, aut octaua. Tunc enim supradicta dicenda sunt, quemadmodum dicta fuissent, si in Dñica non incidisset festũ duplex, aut octaua. Quædã tamen sunt Feriæ, in quibus nõ sicut in præcedenti Dñica, sed aliud assignatur officium, vt suis locis videbitur. Tertia aũt lectio legenda est ex Epistolis, vt occurrerit assignata in Calendario. Excipiuntur tamẽ ab hac regula Feriæ oẽs Quadragesimæ, in quibus nisi inciderit festum duplex, aut celebrandũ sit translatum ex Feria quarta Cinerum, vel ex aliqua Dñica, semper fit officiũ de Feria, vt latius explicatur in Feria quarta Cinerum, & cuilibet Feriæ assignantur tunc tertia lectio & Oratio propriæ. Similiter in Aduentu cuilibet Feriæ, quando nullum incidit festum, assignatur tertia lectio ex sermonibus sanctorum Ambrosij, & Augustini.

OCTAVA REGVLA.

Quando tertiæ lectiones occurrentes in Calendario ex Epiſtolis, & officia feſtorum ſimplicium ſint omittenda.

NOtandum, ꝙ tertiæ lectiones aſſignatæ in Calendario ex Epiſtolis omittendæ ſunt per totum Aduentũ,& per totam Quadrageſimã,item in omnibus Dñicis, & in omnib' Sabbatis totius anni,& quãdocunq; fit officiũ de aliquo ex feſtis Dñi, aut eorum octauis,quæ cõtinentur in dñicali:quia in prædictis diebus aliæ ſunt tertiæ lectiones aſſignatæ, vt ſuis locis videbitur. Item omittenda ſunt officia feſtorũ ſimplicium occurrentiũ in prædictis omnibus diebus, præterq̃ in Ferijs aduentus.
Si quis tamen extraordinarie voluerit etiam legere lectionem feſti ſimplicis,præſertim cum fuerit propria, laudabiliter faciet.

NONA REGVLA.

Quomodo dicendæ ſunt Antiphonæ.

NOtandum, ꝙ quandocunq; celebratur feſtum duplex, aut octaua duplex, itẽ à Dominica de Paſſione vſq; ad Paſcha, & etiam in officio defunctorum, Antiphonæ ad Matutinum, Laudes,& Veſperas,dicuntur integrę in principio ante pſalmos, deinde repetuntur etiam integræ finitis pſalmis. In aliis autem horis Antiphonæ incipiuntur tantũ in principio ante pſalmos, & poſtea finitis pſalmis dicuntur integre. Et eodem modo incipiuntur tantum in principio, & dicuntur integræ in fine pſalmorum in omnibus horis, quando fit officium de Dominica, ſeu de Feria aut feſto ſimplici, vel de communi beatæ virginis in Sabbatis,& etiam intra octauas, præterq̃ in ipſa die octaua,quæ ſemper eſt duplex, excepta die octaua Aſcenſionis, quia non finitur in ea officium Aſcenſionis, vt ibi videbitur.

DECIMA REGVLA.

De Oratione.

NOtandum ꝙ Oratio assignata ad primas Vesperas in festis duplicibus, dicenda est ad omnes horas, præter Primam & Completorium, nisi in aliquo festo alia specialiter assignetur. Et similiter diceda est Oratio assignata ad Laudes in Dominicis & Feriis, item in festis simplicibus, & in communi beatæ Virginis. Notandum etiam ꝙ ante Orationem siue dicatur principaliter, siue per cõmemorationem, semper præmittitur Oremus, præterq̃ in Orationibus, quæ dicuntur in Litania, & in officio defunctorum, quia tunc ante primam tantum Orationem dicitur Oremus, & non in aliis.

VNDECIMA REGVLA.

De anno Bissextili.

NOtandũ, ꝙ in anno Bissextili Februarius habet dies viginti nouem, & tunc festum sancti Mathiæ non vigesimaquarta, sed vigesimaquinta die celebrandum est. Ideo tunc tam die vigesimaquarta, q̃ die vigesimasexta legitur tertia lectio assignata in Calenda. diei vigesimæquintę. Similiter die vigesimaseptima legitur tertia lectio assignata diei vigesimæsextæ. Die autem vigesimaoctaua fit officium de sanctis Iuliano, & Euno, & die vigesimanona legitur tertia lectio assignata diei vigesimæoctauæ. Supradicta vero intelligenda sunt, cum fit officium de Feria ante Quadragesimam. Nam si in aliquo ex prædictis diebus inciderit Dominica, vel Sabbatum, aut si fuerit Quadragesima, vel si festum sancti Mathiæ fuerit transferendum, tunc seruandæ sunt aliæ regulæ super his traditę. Quod aũt attinet ad Psalmos, necnon ad primam, & secundam lectionem, nihil refert, sit ne annus Bissextilis, an non. Nam semper Dominica habet suos psalmos, Feria secunda suos, tertia suos, & sic de aliis: & similiter habent primam, & secundam lectionem.

Quando

Quando recurrendum ſit ad Commune, videbis regulam in principio Communis Sanctorum.

Quomodo fieri debeat Officium in Sabbatis, vide regulam in Communi beatæ virginis circa finem Breuiarij.

Quando dicendum ſit Officium defunctorum, & quando etiam dicendi ſint Septem pſalmi, videbis regulas in eorum principiis in fine Breuiarij.

De Aduentu.

NOtandũ, ꝙ Aduentus Domini ſemper celebratur vbicunq; Dominica inciderit inter quintum Calendas Decembris, & tertium nonas eiuſdem menſis, & erit ſemper Dominica proxima feſto ſancti Andreæ, ſæpe etiam dictum feſtum occurrit in ipſa eadem Dominica.

Quando Quatuor tempora celebrentur.

NOtandum, quòd quatuor tempora ſemper celebrantur in feriis quartis proximis poſt dies ſanctę Luciæ, & Cinerum, & Pentecoſtes, & Exaltationis ſanctæ Crucis. in officio autem diuino nihil propterea additur aut minuitur, ſed ſolum hic ponuntur, vt ſcias quando celebrantur, propter ieiunium, & ea quæ in Miſſæ celebratione in eis dicenda ſunt.

Quid ſingulis diebus aduertendum ſit anteq̃ dicatur Officium.

DIcturus ergo officium diuinum ſingulis diebus animaduertere debet, ſitne Dominica an Feria, aut Sabbatum, & quæ Dominica vel quæ feria. Item quotus dies menſis ſit. Deinde inſpiciat, quid eo die occurrat in Calendario vel in Dominicali: & ſic ex ſupraſcriptis Regulis erit ei facillimum ſcire, quod officium agere, quos item Pſalmos, & quas lectiones legere debeat.

INDEX INVITATORIORVM

& Hymnorum, qui dicendi ſunt per totum annum, quando fit Officium de Dominica vel de Feria.

In aduentu Inuita. Domine pręſtolamur. Hym. Vox clara. 65. Aña. Veniet ecce rex. Ad laudes antiphona. Emitte agnum. Ad veſperas hymnus. Conditor. Aña. Rorate cœli. 70.

Ab octaua epipha. vſq; ad ſeptuag. Et à Dominica prima poſt pentecoſten vſq; ad Aduentũ. 279. Inuit. Dñm qui fecit nos. Hym. Nocte ſurg. Añ. Seruite dño. Ad lau. añ. Iubilate Deo. Ad veſperas hym. O lux beata. Aña. Veſpertina oratio. 281.

A Dñica Septuageſi. vſque ad feriam quartam Cinerum. 142. Inui. Pręoccupem' facie. Hym. Primo dierũ. Añ. Inuocabo. Ad laudes añ. Per ſingulos dies. Ad veſperas hym. Lucis crea tor. Aña. In tribulatione mea inuocaui dominum. 143.

A feria quarta Cinerum vſq; ad dominicã paſſio. 157. Inuitat. Hodie ſi vocẽ. Hym. Ex more. Ad lau. añ. Ecce nũc tempus. Ad veſperas hym. Audi benigne. Añ. Dereliquat imp. 159

A Dñica paſſionis vſq; ad feriã quintã in cœna dñi. 196. Inuita. Chriſtũ Dei filium. Hym. Pange lingua. Añ. Popule meus. Ad laudes aña. Cicundederunt me. Ad veſperas hymnus. Vexilla regis. Aña. Multiplicati ſunt ſuper capillos. 198

A Paſcha vſque ad Aſcenſio. 219. Inuitato. Surrexit dñs. Hym. Aurora lucis. Aña. Ego dormiui. Ad laudes aña. Haleluiah. Exurrexi & adhuc tecum. Ad veſperas hym. Ad cœnã agni. Aña. Haleluiah. Gauiſi ſunt diſcipuli. 221.

Item in ſupradictis foliis inuenientur etiam antiphonę dicendæ ad Matutinum, Laudes, & Veſperas in prædictis temporibus: quæ tamen nonnunquam mutandæ ſunt, vt ſuis locis videbitur. Inuitatoria autem, & Hymni, necnon Antiphonæ feſtiuæ non indigent indice, quia propria reperientur in feſtiuitatibus propriis, communia vero in Communibus Sanctorum.

INDEX EVANGELIORVM,

& Epiſtolarum, quæ in eccleſia recitantur: & in hoc Breuiario continentur, quorum initium erit vbi fuerit † intus: cum litera foris in margine aſſignata, & finis, hoc ſignum.]

Euang.

Vigilia

Epist.

IN FESTIS.
Sanctorum.

Euang.

FINIS.

INDEX PSALMORVM

Confi-

D

E

Exaudi

He duæ orationes sunt ad libitum.

Oro ante inchoationẽ officij.

LIberator animarum mundi redemptor Iesu Christe rex ęterne & immortalis: quęso immensam clementiam tuam, vt per modulationem psalmorum, quos ego peccator indignus decantare propono: liberes animã meam à peccato: & cor meum à prauis cogitationibus, ac insidiis omnibus diabolicis auerte: libera quęso dñe animã meã à seruitute peccati: repelle à me carnalem concupiscentiã: eripe me de omni impedimẽto sathanę: & ministrorum eius, & inimicorũ meorũ visibiliũ, & inuisibiliũ, quęrẽtiũ animã meam: saluator mundi Deus. Qui viuis & regnas. Per omnia secula seculorũ. Amen.

Post peractũ officium. Oratio.

SVscipe clementissime Deus, precibus & meritis beatæ Mariæ semper virginis, beati Michaelis archãgeli, beati Ioãnis Baptistę, sanctorum apostolorum tuorum Petri & Pauli, ac omnium electorũ tuorum obsequium seruitutis meæ: & si in hoc tuo sacro officio aliquid dignum peregi, propitius respice, & quod negligenter per me actum est, vel imperfecte, clementer ignosce: & me famulum tuum N. vtinam dignum ab omni aduersitate custodi: & in tuorum semitam mandatorum dirige: vt ad gaudia paradisi peruenire valeam. Amen.

DAVID
NATAN

PSALTERIVM DAVID
diſpoſitum in Dies, & Horas, ordine quo totum ſingulis Hebdomadis dicitur per totum annum.

DOMINICA

Ad matutinum.

PAter noſter, qui es in cœlis, ſanctificetũ nomẽ tuũ. Adueniat regnũ tuũ. Fiat voluntas tua ſicut in cœlo & in terra. Panem noſtrũ quotidianũ da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen.

AVe Maria gratia plena. Dominus tecum, Benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui Ieſus. Sancta Maria mater Dei, Ora pro nobis peccatoribus. Amẽ.

COnfiteor Deo omnipotẽti, beatę Marię ſemper virgini, beato Michaeli archangelo, beato Ioanni Baptiſtę, ſanctis apoſtolis Petro & Paulo, omnibus ſanctis, & tibi pater, quia peccaui nimis cogitatione, verbo & opere. Mea culpa, Mea culpa, Mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariã ſemper virginem, beatum Michaelem archangelum, beatũ Ioãnẽ Baptiſtã, ſanctos Apoſtolos Petrũ & Paulũ, omnes ſanctos, & te pater orare pro me.

Abſolutio.

MIſereatur tui omnipotẽs Deus, & dimiſſis peccatis tuis, perducat te ad vitam æternam. ℟. Amen. ℣.

INdulgentiã, abſolutionẽ & remiſſionem peccatorũ noſtrorum tribuat nobis omnipotens & miſericors dominus. ℟. Amen.

Domine labia mea aperies. ℟. Et os meum annuntiabit laudem tuam. ℣. Deus in adiutorium meum intende. ℟. Domine ad adiuuandum me festina. Gloria patri & filio. Sicut erat. Haleluiah.

Inuitatorium si ab vno, semel dicitur. Si à duobus replicatur.

Venite exultemus dño iubilemus Deo salutari nostro, præoccupemus faciẽ eius in confessione & in psalmis iubilemus ei.

Quoniam Deus magnus dñs & rex magnus super oẽs Deos: quoniam non repellet dñs plebem suam, quia in manu eius sunt omnes fines terrę, & altitudines montium ipse conspicit.

Quoniã ipsius est mare, & ipse fecit illud, & aridam fundauerunt manus eius: venite adoremus, & procidamus ante Deũ ploremus coram dño, qui fecit nos: quia ipse est dñs deus noster, nos autem populus eius, & oues pascuę eius.

Hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare corda vestra, sicut in exacerbatione secundũ diem tentationis in deserto: vbi tentauerunt me patres vestri: probauerunt & viderunt opera mea.

Quadraginta annis proximus fui generationi huic, & dixi, semper hi errant corde, ipsi vero nõ cognouerunt vias meas, quibus iuraui in ira mea: si introibunt in requiem meam.

Gloria patri & filio. Sicut erat.

Repetitur inuitatorium.

Hymnus competens dicitur.

Quo finito Aña pronũciatur.

Psalmus primus.

Beatus vir qui nõ abijt in consilio impiorum, & in via peccatorum nõ stetit: & in cathedra pestilentiæ non sedit.

Sed in lege Domini voluntas eius, & in lege eius meditabitur die ac nocte.

Et erit tanquã lignum quod plantatum est secus decursus aquarum: quod fructũ suum dabit in tempore suo.

Et folium eius non defluet: & omnia quęcunq; faciet, prosperabuntur.

Non sic impij, non sic: sed tanquam puluis, quẽ proijcit ventus à facie terræ.

Ideo non resurgunt impij in iudicio: neq; peccatores in consilio iustorum.

Quoniã nouit dominus viam iustorum: & iter impiorum peribit.

peribit. Deinde dicitur.
Gloria patri, & filio, & spiritui sancto.
Sicut erat in principio, & nũc, & semper, & in secula seculorum. Amen.
Prædicto modo dicitur Gloria patri. &c. in fine omnium Psalmorum, & canticorũ per totum annum, præterquam in triduo ante Pascha, & in officio defunctorum, & in cantico trium puerorum. psalmus. 5.
Confitebor tibi dñe in toto corde meo: narrabo omnia mirabilia tua.
Lętabor & exultabo in te, psallam nomini tuo altissime.
In conuertendo inimicũ meũ retrorsum, infirmabuntur, & peribunt à facie tua.
Quoniã fecisti iudiciũ meum, & causam meam: sedisti super thronũ, qui iudicas iustitiam.
Increpasti gentes, & perijt impius: nomen eorum delesti in æternum, & in seculum seculi.
Inimici defecerunt frameæ in finem: & ciuitates eorum destruxisti.
Perijt memoria eorũ cũ sonitu, & dñs in æternũ permanet.
Parauit in iudicio thronum suum: & ipse iudicabit orbem terræ in ęquitate, iudicabit populos in iustitia.
Et factus est dominus refugiũ pauperi: adiutor in opportunitatibus in tribulatione.
Et sperent in te, qui nouerunt nomen tuum: quoniã non dereliquisti quęrentes te dñe.
Psallite domino qui habitat in Sion: annuntiate inter gentes studia eius.
Quoniã requirẽs sanguinem eorum recordatus est: non est oblitus clamorem pauperum.
Miserere mei dñe: vide humilitatem meã de inimicis meis.
Qui exaltas me de portis mortis, vt annuntiem oẽs laudationes tuas in portis filiæ Sion.
Exultabo in salutari tuo: infixæ sunt gentes in interitu, quę fecerunt.
In laqueo isto, quẽ absconderunt, cõprehensus est pes eorũ.
Cognoscetur dominus iudicia faciens: in operib⁹ manuũ suarum cõprehensus est peccator.
Cõuertentur peccatores in infernum, omnes gẽtes quę obliuiscuntur Deum.
Quoniam non in finem obliuio erit pauperis: patientia pauperum non peribit in finem.
Exurge domine, non confortetur homo: iudicentur gentes in conspectu tuo.

Constitue Domine legislatorem super eos: vt sciant gentes quoniam homines sunt.

Vt quid domine recessisti longe, despicis in opportunitatibus in tribulatione?

Dum superbit impius, incenditur pauper: comprehenduntur in cōsilijs quibus cogitant.

Quoniam laudatur peccator in desiderijs animæ suæ, & iniquus benedicitur.

Exacerbauit dominum peccator, secundum multitudinem iræ suæ non quęret.

Non est deus in cōspectu eius, inquinatę sunt vię illius in omni tempore.

Auferuntur iudicia tua à facie eius: omnium inimicorū suorum dominabitur.

Dixit enim in corde suo. Non mouebor à generatione in generationem sine malo.

Cuius maledictione os plenū est, & amaritudine, & dolo: sub lingua eius labor & dolor.

Sedet in insidijs cum diuitibus, in occultis: vt interficiat innocentem.

Oculi eius in pauperem respiciunt: insidiatur in abscondito quasi leo in spelunca sua.

Insidiatur, vt rapiat pauperē, rapere pauperē dū attrahit eū.

In laqueo suo humiliabit eū, inclinabit se, & cadet cum dominatus fuerit pauperum.

Dixit enim in corde suo, oblitus est Deus, auertit faciē suam ne videat in finem.

Exurge domine Deus, & exaltetur manus tua: ne obliuiscaris pauperum.

Propter quid irritauit impius Deū? dixit enim in corde suo: Non requiret.

Vides, quoniam tu laborem & dolorem consideras: vt tradas eos in manus tuas.

Tibi derelictus est pauper: orphano tu eris adiutor.

Contere brachium peccatoris & maligni: quęretur peccatum illius, & non inuenietur.

Dominus regnabit in æternū, & in seculum seculi: peribitis gentes de terra illius.

Desiderium pauperum exaudiuit dn̄s: præparationem cordis eorum audiuit auris tua.

Iudicare pupillo & humili: vt nō apponat vltra magnificare se homo super terrā. Psal. 17.

Diligam te domine fortitudo mea: dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus.

Deus meus adiutor meus: & sperabo in eum.

Protector

Protector meus, & cornu salutis meæ, & susceptor meus.
Laudans inuocabo dominū: & ab inimicis meis saluus ero.
Circundederunt me dolores mortis: & torrentes iniquitatis conturbauerunt me.
Dolores inferni circundederunt me: præoccupauerunt me laquei mortis.
In tribulatione mea inuocaui dominum, & ad Deum meum clamaui.
Et exaudiuit de templo sancto suo vocem meam: & clamor meus in conspectu eius introiuit in aures eius.
Cōmota est & contremuit terra: fundamenta montium conturbata sunt, & commota sunt, quoniam iratus est eis.
Ascendit fumus in ira eius: & ignis à facie eius exarsit: carbones succensi sunt ab eo.
Inclinauit cœlos, & descendit: & caligo sub pedibus eius.
Et ascendit super Cherubim & volauit: volauit super pennas ventorum.
Et posuit tenebras latibulum suum, in circuitu eius tabernaculum eius, tenebrosa aqua in nubibus aeris.
Præ fulgore in conspectu eius nubes transierunt, grando, & carbones ignis.
Et intonuit de cœlo dominus, & altissimus dedit vocē suam: grando & carbones ignis.
Et misit sagittas suas, & dissipauit eos: fulgura multiplicauit, & conturbauit eos.
Et apparuerunt fontes aquarum, & reuelata sunt fundamenta orbis terrarum.
Ab increpatione tua domine, ab inspiratione spiritus iræ tuæ.
Misit de summo, & accepit me: & assumpsit me de aquis multis.
Eripuit me de inimicis meis fortissimis, & ab his, qui oderunt me: quoniam confortati sunt super me.
Præuenerunt me in die afflictionis meæ: & factus est dominus protector meus.
Et eduxit me in latitudinem: saluū me fecit, qm̄ voluit me.
Et retribuet mihi dominus secundum iustitiam meam: & secundum puritatem manuum mearum retribuet mihi.
Quia custodiui vias domini, nec impie gessi à Deo meo.
Quoniam omnia iudicia eius in conspectu meo: & iustitias eius non repuli à me.
Et ero immaculatus cum eo: & obseruabo me ab iniquita-

te mea.

Et retribuet mihi dominus secundum iustitiā meā: & secundum puritatē manuū mearū in conspectu oculorum eius.

Cum sancto sanctus eris: & cū viro innocente innocens eris.

Et cum electo electus eris: & cum peruerso peruerteris.

Quoniam tu populum humilem saluum facies: & oculos superborum humiliabis.

Quoniam tu illuminas lucernam meā domine: Deus meus illumina tenebras meas.

Quoniam in te eripiar à tentatione: & in Deo meo transgrediar murum.

Deus meus impollυta via eius eloquia domini igne examinata: protector est omnium sperantium in se.

Quoniā quis deus præter dominum? aut quis deus præter Deum nostrum?

Deus qui præcinxit me virtute: & posuit immaculatā viam meam.

Qui perfecit pedes meos tanquam ceruorū: & super excelsa statuens me.

Qui docet man⁹ meas ad prælium: & posuisti vt arcū ęreum brachia mea.

Et dedisti mihi protectionem salutis tuæ: & dextera tua suscepit me.

Et disciplina tua correxit me in finem: & disciplina tua ipsa me docebit.

Dilatasti gressus meos subtus me: & non sunt infirmata vestigia mea.

Persequar inimicos meos, & comprehendam illos: & non conuertar donec deficiant.

Confringā illos, nec poterunt stare: cadēt subtus pedes meos.

Et præcinxisti me virtute ad bellum: & supplantasti insurgentes in me subtus me.

Et inimicos meos dedisti mihi dorsum: & odientes me disperdidisti.

Clamauerunt, nec erat qui saluos faceret: ad dominum, nec exaudiuit eos.

Et comminuam eos vt puluerem ante faciē venti: vt lutum platearum delebo eos.

Eripies me de contradictionibus populi: cōstitues me in caput gentium.

Populus quem non cognoui, seruiuit mihi: in auditu auris obediuit mihi.

Filij alieni mentiti sunt mihi, filij alieni inueterati sunt, & claudicauerunt à semitis suis.

Viuit dominus, & benedictus

Deus meus, & exaltetur Deus salutis meæ.
Deus qui das vindictas mihi, & subdis populos sub me, liberator meus de inimicis meis iracundis.
Et ab insurgentibus in me exaltabis me: à viro iniquo eripies me.
Propterea cõfitebor tibi in nationib⁹ domine: & nomini tuo psalmum dicam.
Magnificãs salutes regis eius, & faciens misericordiam Christo suo Dauid, & semini eius vsque in seculum.
¶ Sequẽs hym. dr finitis trib⁹ lectionib⁹ ad matu. per totum annũ præterquã in aduentu, & à dñica in septuagesima vsque ad Pascha, & etiam tunc dicitur si agatur de aliquo sancto.
¶ Canticum sanctorum Ambrosij & Augustini. Hymnus.
TE Deum laudamus: te dominum confitemur.
Te æternum patrem, omnis terra veneratur.
Tibi omnes angeli, tibi cœli, & vniuersæ potestates.
Tibi Cherubim, & Seraphim incessabili voce proclamant.
Sanctus, Sanctus, Sanctus, dominus deus sabaoth.
Pleni sunt cœli & terra, maiestatis gloriæ tuæ.
Te gloriosus Apostolorum chorus.
Te prophetarũ laudabilis numerus.
Te martyrum candidatus laudat exercitus.
Te per orbem terrarum sancta confitetur ecclesia.
Patrem immensæ maiestatis.
Venerandum tuum verum, & vnicum filium.
Sanctum quoque paracletum spiritum.
Tu rex gloriæ Christe.
Tu patris sempitern⁹ es filius.
Tu ad liberandum suscepturus hominem, nõ horruisti virginis vterum.
Tu deuicto mortis aculeo, aperuisti credentib⁹ regna cœlorũ.
Tu ad dexteram Dei sedes in gloria patris.
Iudex crederis esse venturus.
Te ergo quæsumus famulis tuis subueni, quos pretioso sanguine redemisti.
Æterna fac cum sanctis tuis in gloria numerari.
Saluũ fac populũ tuum dñe, & benedic hæreditati tuæ.
Et rege eos, & extolle illos vsq; in æternum.
Per singulos dies benedicimus te.

 Et

Et laudamus nomeñ tuum in seculum, & in seculum seculi.
Dignare domine die isto, sine peccato nos custodire.
Miserere nostri domine, miserere nostri.
Fiat misericordia tua domine super nos, quemadmodum sperauimus in te.
In te domine speraui, non confundar in æternum.

AD LAVDES.

Deus in adiuto. Aña. Psalm. 65.

IVbilate Deo omnis terra, psalmum dicite nomini eius: date gloriã laudi ei⁹.
Dicite Deo, Quàm terribilia sunt opera tua domine? in multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui.
Omnis terra adoret te, & psallat tibi: psalmum dicat nomini tuo.
Venite, & videte opera Dei, terribilis in consilijs super filios hominnm.
Qui cõuertit mare in aridam, in flumine pertransibũt pede: ibi lętabimur in ipso.
Qui dominatur in virtute sua in æternũ, oculi eius super gentes respiciunt: qui exasperant, non exaltentur in semetipsis.
Benedicite gentes Deum nostrum: & auditam facite vocem laudis eius.
Qui posuit animã meam ad vitam: & non dedit in cõmotionem pedes meos.
Quoniam probasti nos Deus: igne nos examinasti, sicut examinatur argentum.
Induxisti nos in laqueum, posuisti tribulationes ĩ dorso nostro: imposuisti homines super capita nostra.
Transiuim⁹ per ignẽ & aquã: & eduxisti nos in refrigerium.
Introibo in domũ tuam in holocaustis: reddã tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea.
Et locutũ est os meum in tribulatione mea.
Holocausta medullata offerã tibi cum incenso arietum: offeram tibi boues cum hircis.
Venite, audite: & narrabo omnes qui timetis Deum, quanta fecit animæ meæ.
Ad ipsum ore meo clamaui, & exaltaui sub lingua mea.
Iniquitatem si aspexi in corde meo: non exaudiet dominus.
Propterea exaudiuit Deus: & attẽdit voci deprecatiõis meæ.
Benedictus Deus, qui nõ amouit orationem meam, & misericordiã suã à me. Psalm⁹ 95.

CAntate domino canticũ nouum:cantate domino omnis terra.
C antate domino, & benedicite nomini eius: annuntiate de die in diem salutare eius.
A nnuntiate inter gentes gloriam eius:in omnibus populis mirabilia eius.
Q uoniam magnus dominus, & laudabilis nimis: terribilis est super omnes Deos.
Q uoniam omnes dij gentiũ dæmonia:dñs autẽ cœlos fecit.
C onfessio, & pulchritudo in conspectu eius:sanctimonia & magnificentia in sanctificatione eius.
A fferte domino patriæ gentium, afferte domino gloriam & honorem: afferte dño gloriam nomini eius.
T ollite hostias, & introite in atria eius: Adorate dominum in atrio sancto eius.
C õmoueatur à facie eius vniuersa terra. Dicite in gentibus quia dominus regnauit.
E tenim correxit orbem terræ qui non commouebitur:iudicabit populos in æquitate.
L ætentur cœli, & exultet terra, commoueatur mare & plenitudo eius: gaudebunt campi,& omnia quæ in eis sunt.
T unc exultabũt omnia ligna syluarũ à facie dñi:quia venit, quoniã venit iudicare terram.
I udicabit orbem terrę in ęquitate, & populos in veritate sua.

Canticum trium puerorum.

BEnedicite omnia opera domini domino:laudate, & superexaltate eũ in secula. Dañ. 3.
B enedicite angeli domini domino, benedicite cœli dño.
B enedicite aquæ omnes, quæ super cœlos sunt dño: benedicite omnes virtutes dñi dño.
B enedicite sol, & luna domino:benedicite stellæ cœli dño.
B enedicite imber,& ros domino: benedicite omnis spiritus Dei domino.
B enedicite ignis & æstus dño benedicite fruges & æstas dño.
B enedicite rores & pruina domino:benedicite gelu & frigus domino.
B enedicite glacies,& niues domino:benedicite noctes,& dies domino.
B enedicite lux, & tenebræ domino: benedicite fulgura, & nubes domino.
B enedicat terra dñm: laudet, & superexaltet eum in secula.
B enedicite montes,& colles domino:benedicite vniuersa germinantia in terra domino.

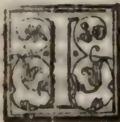
Benedicite fontes dño: benedicite maria, & flumina dño.
Benedicite cete, & omnia quæ mouentur in aquis dño: benedicite oẽs volucres cœli dño.
Benedicite omnes bestię & pecora domino: benedicite filij hominum domino.
Benedicat Israel dñm: laudet, & superexaltet eum in secula.
Benedicite sacerdotes dñi domino: bñdicite serui dñi dño.
Benedicite spiritus, & animæ iustorum dño: benedicite sancti & humiles corde domino.
Benedicite Anania, Azaria, Misael dominum, laudate, & superexaltate eum in secula.
Benedicamus patrẽ, & filium cũ sancto spiritu: laudemus & superexaltemus eum in secula.
Benedictus es domine in firmamento cœli: & laudabilis & gloriosus, & superexaltatus in secula. Amen.

¶ Canticũ Zacharię pphetę. Et dicitur quotidie ad laudes.

Benedictus dñs de⁹ Israel: quia visitauit, & fecit redemptionem plebis suæ.
Et erexit cornu salutis nobis, in domo Dauid pueri sui.
Sicut locutus est per os sanctorum: qui à seculo sunt prophetarum eius.
Salutem ex inimicis nostris, & de manu oĩum q oderunt nos.
Ad faciendam misericordiam cum patrib⁹ nostris: & memorari testamenti sui sancti.
Iusiurandum, quod iurauit ad Abraham patrem nostrum, daturum se nobis.
Vt sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati: seruiamus illi.
In sanctitate & iustitia coram ipso, omnibus diebus nostris.
Et tu puer, propheta altissimi vocaberis: pręibis enim ante faciem domini parare vias eius.
Ad dandam scientiam salutis plebi eius, in remissionem peccatorum eorum.
Per viscera misericordiæ Dei nostri, in quibus visitauit nos oriens ex alto.
Illuminare his, qui in tenebris & vmbra mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Aña. & Oro. Sub tuũ pręsidiũ. vt in. j. dñica aduent.

AD PRIMAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium meum. Hym.

Iam lucis orto sydere: Deũ precemur supplices: Vt ĩ diurnis actibus: Nos seruet à no-

à nocentibus.
Linguam refrenans temperet, Ne litis horror insonet: Visum fouendo contegat, Ne vanitates hauriat.
Sint pura cordis intima, Absistat & vecordia: Carnis terat superbiam, Potus cibiq; parcitas.
Vt cum dies abscesserit, Noctemq; sors reduxerit: Mundi per abstinentiam, Ipsi canam⁹ gloriam.
Deo patri sit gloria, Eiusq; soli filio: cum spiritu paracleto, Et nunc & in perpetuum. Amen.
Aña. Vtinam. Psalmus. 53.
DEus in nomine tuo saluũ me fac, & in virtute tua iudica me.
Deus exaudi orationẽ meam: aurib⁹ percipe verba oris mei.
Quoniam alieni insurrexerũt aduersum me, & fortes quęsierunt animam meam: & non proposuerunt Deum ante con spectum suum.
Ecce enim deus adiuuat me: & dominus susceptor est animæ meæ.
Auerte mala inimicis meis: & in veritate tua disperde illos.
Voluntarie sacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo domine, quoniam bonum est.
Qm̃ ex omni tribulatione eripuisti me: & sup inimicos meos despexit ocul⁹ meus. ps. 118.
BEati immaculati in via, qui ambulant in lege dñi.
Beati qui scrutantur testimonia eius: in toto corde exquirunt eum.
Nõ enim qui operãtur iniquitaté, in vijs eius ambulauerũt.
Tu mandasti mandata tua, custodiri nimis.
Vtinam dirigantur viæ meæ, ad custodiendas iustificationes tuas.
Tunc nõ confundar: cum perspexero in oĩbus mãdatis tuis.
Confitebor tibi in directione cordis: in eo ꝙ didici iudicia iustitiæ tuæ.
Iustificationes tuas custodiã: nõ me derelinquas vsq;quaq;.
In quo corrigit adolescentior viam suam? in custodiendo sermones tuos.
In toto corde meo exqsiui te: ne repellas me à mãdatis tuis.
In corde meo abscõdi eloquia tua: vt non peccem tibi.
Benedict⁹ es domine: doce me iustificationes tuas.
In labijs meis pronũtiaui, omnia iudicia oris tui.
In via testimoniorũ tuorum delectatus sum, sicut in omnibus diuitijs.

I n mandatis tuis exercebor:& considerabo vias tuas.

I n iustificationibus tuis meditabor:non obliuiscar sermones tuos. Ex psalmo. 118.

RETribue seruo tuo,viuifica me : & custodiam sermones tuos.

R euela oculos meos : & considerabo mirabilia de lege tua.

I ncola ego sum in terra : non abscondas à me mandata tua.

Concupiuit anima mea desiderare iustificationes tuas, in omni tempore.

I ncrepasti superbos : maledicti,qui declinãt à mãdatis tuis.

A ufer à me opprobriũ & contemptum:quia testimonia tua exquisiui.

E tenim sederunt principes, & aduersum me loquebantur : seruus autem tuus exercebatur in iustificationibus tuis.

N am & testimonia tua meditatio mea est : & cõsiliũ meum iustificationes tuæ.

A dhæsit pauimento aĩa mea: viuifica me secundũ verbum tuum.

V ias meas enuntiaui, & exaudisti me : doce me iustificationes tuas.

V iam iustificationum tuarũ instrue me:& exercebor in mirabilibus tuis.

D ormitauit anima mea prę tędio:cõfirma me in verbis tuis.

V iã iniquitatis amoue à me: & de lege tua miserere mei.

V iam veritatis elegi : iudicia tua non sum oblitus.

A dhæsi testimonijs tuis domine : noli me confundere.

V iam mandatorũ tuorum cucurri : cum dilatasti cor meũ.

Symbolũ Athanasii Episcopi.

QVicunq; vult saluus esse: ante omnia opus est,vt teneat catholicã fidem.

Q uam nisi quisq; integram, inuiolatamq; seruauerit,absq; dubio in æternum peribit.

F ides autem catholica hęc est; vt vnũ Deũ in Trinitate, & Trinitatem in vnitate veneremur.

N eq; confundentes personas, neq; substantiam separantes.

A lia est enim persona Patris, alia filij, alia Spiritus sancti.

S ed Patris, & filij, & Spiritus sancti vna est diuinitas, æqualis gloria,coæterna maiestas.

Q ualis Pater, talis Filius, talis Spiritus sanctus.

I ncreatus Pater, increatus Filius,increatus Spiritus sanctus.

I mmensus Pater, immẽsus Filius,immensus Spiritus sctũs.

Æ ternus Pater,ęternus Filius, æternus

æternus Spiritus ſanctus.
Et tamen non tres æterni: ſed vnus æternus.
Sicut nõ tres increati, nec tres immenſi, ſed vnus increatus, & vnus immenſus.
Similiter omnipotens Pater, omnipotens Filius, omnipotẽs Spiritus ſanctus.
Et tamen non tres omnipotentes: ſed vnus omnipotens.
Ita Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus ſanctus.
Et tamen nõ tres dij: ſed vnus eſt deus.
Ita dominus Pater, dominus Filius, dñs Spiritus ſanctus.
Et tamen nõ tres domini: ſed vnus eſt dominus.
Quia ſicut ſingillatim vnamquamq; perſonam, Deum, ac dominum cõfiteri Chriſtiana veritate compellimur: ita tres Deos, aut dominos dicere, catholica religione ꝓhibemur.
Pater à nullo eſt factus, nec creatus, nec genitus.
Filius à Patre ſolo eſt, non factus, nec creatus, ſed genitus.
Spiritus ſanctus à Patre, & Filio: non factus, nec creatus, nec genitus, ſed procedens.
Vnus ergo Pater, non tres patres, vnus filius, non tres filij: vnus Spiritus ſanctus, non tres ſpiritus ſancti.
Et in hac Trinitate nihil pri⁹, aut poſterius, nihil maius, aut minus: ſed totę tres perſonę coæternæ ſibi ſunt & coæquales.
Ita vt per omnia, ſicut iam ſupradictum eſt, & vnitas in Trinitate, & Trinitas in vnitate veneranda ſit.
Qui vult ergo ſaluus eſſe, ita de Trinitate ſentiat
Sed neceſſarium eſt ad æternam ſalutem: vt incarnationẽ quoq; dñi noſtri Ieſu Chriſti fideliter credat.
Eſt ergo fides recta, vt credamus & confiteamur, quia dominus noſter Ieſus Chriſtus Dei filius, Deus, & homo eſt.
Deus eſt ex ſubſtãtia patris ante ſecula genit⁹: & homo eſt ex ſuſtãtia matris in ſeculo natus.
Perfectus Deus perfectus homo ex anima rationali, & humana carne ſubſiſtens.
Æqualis Patri ſecundum diuinitatem: minor Patre ſecundum humanitatem.
Qui licet Deus ſit, & homo: nõ duo tñ, ſed vnus eſt Chriſtus.
Vnus autem non conuerſione diuinitatis in carnẽ: ſed aſſumptione humanitatis in Deum.
Vnus omnino nõ confuſione ſubſtantię, ſed vnitate perſonę.

Nam

Nam ſicut anima rationalis & caro vnus eſt homo: ita deus & homo vnus eſt Chriſtus.

Qui paſſus eſt pro ſalute noſtra, deſcendit ad inferos: tertia die reſurrexit à mortuis.

Aſcẽdit ad cœlos, ſedet ad dexteram Dei patris omnipotentis: inde venturus eſt iudicare viuos, & mortuos.

Ad cuius aduentum oẽs homines reſurgere habent cum corporibus ſuis: & reddituri ſunt de factis proprijs rationem.

Et qui bona egerunt ibunt in vitam æternam: qui vero mala, in ignem ęternum.

Hæc eſt fides catholica, quam niſi quiſq; fideliter, firmiterq; crediderit, ſaluus eſſe non poterit. Gloria patri. Sicut erat.

Añ. Vtinã dirigantur viæ meę, ad cuſtodiẽdas iuſtificationes tuas. ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. Oremus.

Domine deus omnipotens qui ad principium huius diei nos peruenire feciſti: tua nos hodie ſalua virtute: vt in hac die ad nullum declinemus peccatum: ſed ſemper ad tuam iuſtitiam faciendã, noſtra procedant eloquia, dirigantur cogitationes & opera. Per dñm noſtrum Ieſum Chriſtũ filium tuũ, qui tecũ viuit & regnat in vnitate ſpũs ſancti de⁹: per omnia ſecula ſeculorũ. ℟. Amen. Benedicam⁹ domino. Fideliũ. Vide num de ſancto ſit facienda commemoratio.

Pretioſa in conſpectu dñi. ℟. Mors ſanctorum eius. Oratio.

Sancta Maria & omnes ſancti intercedãt pro nobis ad dñm: vt nos mereamur ab eo adiuuari & ſaluari, qui viuit & regnat in ſcl'a ſclorũ. ℟. Amẽ. ℣. Dies & actus noſtros in ſua pace diſponat dñs ops. ℟. Am.

¶ Prædictum ſymbolum dicitur ad primã dominicis diebus per totum annum, ſiue fiat officiũ de dñica, ſiue de aliquo feſto aut octaua in ea incidenti.

AD TERTIAM.

Pater noſter. Aue maria. Deus in adiutorium meum. Hym.

Nunc ſancte nobis ſpirit⁹ Vnum patri cum filio, Dignare promptus ingeri, Noſtro refuſus pectori.

Os, lingua, mens, ſenſus, vigor Confeſſionem perſonent Flameſcat igne charitas Accendat ardor proximos.

Præſta pater pijſſime Patriq; compar

compar vnice Cum ſpiritu paracletō Regnans per omne ſeculum. Amen. Antiphona. Da mihi. Pſalmus. 118.

LEgem pone mihi domine viam iuſtificationum tuarum: & exquiram eā ſemper.

Da mihi intellectum, & ſcrutabor legem tuā: & cuſtodiam illam in toto corde meo.

Deduc me in ſemitā mandatorum tuorū: quia ipſam volui.

Inclina cor meum in teſtimonia tua, & non in auaritiam.

Auerte oculos meos ne videāt vanitatem: in via tua viuifica me.

Statue ſeruo tuo eloquiū tuū, in timore tuo.

Amputa opprobrium meum quod ſuſpicatus ſum: quia iudicia tua iucunda.

Ecce concupiui mandata tua: in æquitate tua viuifica me.

Et veniat ſuper me miſericordia tua domine, ſalutare tuum ſecundum eloquium tuum.

Et reſpondebo exprobrātibus mihi verbum, quia ſperaui in ſermonibus tuis.

Et ne auferas de ore meo verbum veritatis vſquequaq;: qa in iudicijs tuis ſuperſperaui.

Et cuſtodiam legē tuam ſemper: in ſeculum & in ſeculum ſeculi.

Et ambulabam in latitudine: quia mandata tua exquiſiui.

Et loquebar de teſtimonijs tuis in conſpectu regum: & nō confundebar.

Et meditabar in mādatis tuis: quæ dilexi.

Et leuaui manus meus ad mādata tua, quæ dilexi: & exercebor in iuſtificationibus tuis.

Pſalmus. 118.

MEmor eſto verbi tui ſeruo tuo, in quo mihi ſpē dediſti.

Hæc me conſolata eſt in humilitate mea, quia eloquium tuum viuificauit me.

Superbi inique agebant vſquequaque: à lege autem tua non declinaui.

Memor fui iudiciorum tuorum à ſeculo domine: & conſolatus ſum.

Defectio tenuit me pro peccatoribus derelinquentibus legē tuam.

Cantabiles mihi erant iuſtificationes tuæ, in loco peregrinationis meæ.

Memor fui nocte nominis tui domine: & cuſtodiui legem tuam.

Hæc facta eſt mihi: quia iuſtificationes tuas exquiſiui.

Portio

Portio mea domine: dixi custodire legem tuam.

Deprecatus ſum faciem tuam in toto corde meo: miſerere mei ſecundum eloquiũ tuum.

Cogitaui vias meas: & cõuerti pedes meos in teſtimonia tua.

Paratus ſum & nõ ſum turbatus: vt cuſtodiã mandata tua.

Funes peccatorum circumplexi ſunt me: & legem tuam non ſum oblitus.

Media nocte ſurgebã ad confitendum tibi: ſuper iudicia iuſtificationis tuæ.

Particeps ego ſum omnium timentium te: & cuſtodientiũ mandata tua.

Miſericordia tua domine plena eſt terra: iuſtificationes tuas doce me. Ex pſalmo 118.

Bonitatem feciſti cum ſeruo tuo domine ſecundũ verbum tuum.

Bonitatem, & diſciplinam, & ſcientiam doce me: quia mandatis tuis credidi.

Priuſquã humiliarer ego deliqui: propterea eloquiũ tuum cuſtodiui.

Bonus es tu: & in bonitate tua doce me iuſtificationes tuas.

Multiplicata eſt ſuper me iniquitas ſuperborum: ego autẽ in toto corde meo ſcrutabor mandata tua.

Coagulatum eſt ſicut lac cor eorum: ego vero legem tuam meditatus ſum.

Bonum mihi, quia humiliaſti me: vt diſcam iuſtificationes tuas.

Bonum mihi lex oris tui ſuper millia auri & argenti.

Manus tuæ fecerũt me & plaſmauerunt me: da mihi intellectum vt diſcam mandata tua.

Qui timent te videbunt me, & lętabuntur: quia in verba tua ſuperſperaui.

Cognoui domine, quia æquitas iudicia tua: & in veritate tua humiliaſti me.

Fiat miſericordia tua, vt conſoletur me: ſecundũ eloquium tuum ſeruo tuo.

Veniãt mihi miſerationes tuę, & viuam: quia lex tua meditatio mea eſt.

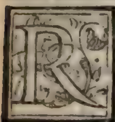
Confundantur ſuperbi, quia iniuſte iniquitatem fecerunt in me: ego autem exercebor in mandatis tuis.

Cõuertantur mihi timẽtes te: & qui nouerũt teſtimonia tua.

Fiat cor meum immaculatũ in iuſtificationibus tuis: vt nõ confundar. Aña Da mihi intellectum, & ſcrutabor legem tuam. Oratio.

AD SEXTAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium meum. Hym.

Rector potens verax De⁹, Qui tēperas rerū vices: Splendore mane instruis, Et ignibus meridiem.

Extingue flammas litium, Aufer calorem noxium, Confer salutem corporum, Veramq; pacem cordium.

Presta pater pijssime, Patriq; cōpar vnice, cū spū paracleto, Regnans per oē seculū. Amen.

Añ Tuus sum. Psalmus. 118

DEfecit in salutare tuum anima mea: & in verbum tuum supersperaui.

Defecerunt oculi mei in eloquium tuum: dicentes, quando consolaberis me?

Quia factus sum sicut vter in pruina: iustificationes tuas nō sum oblitus.

Quot sunt dies serui tui, quando facies de persequētibus me iudicium?

Narrauerunt mihi iniqui fabulationes: sed non vt lex tua.

Omnia mandata tua veritas: iniqui persequuti sunt me, adiuua me.

Paulominus consummauerūt me in terra: ego autē non dereliqui mandata tua.

Secundum misericordiā tuam viuifica me: & custodiam testimonia oris tui.

In æternum domine, verbum tuum permanet in cœlo.

In generationē & generationem veritas tua: fundasti terram, & permanet.

Ordinatiōe tua pseuerat dies: quoniā omnia seruiunt tibi.

Nisi quod lex tua meditatio mea est: tunc forte perijssem in humilitate mea.

In æternum non obliuiscar iustificationes tuas: quia in ipsis viuificasti me.

Tuus sum ego saluū me fac: quoniam iustificationes tuas exquisiui.

Me expectauerunt peccatores vt perderēt me: testimonia tua intellexi.

Omnis consummationis vidi finem: latum mandatū tuum nimis. Psalmus. 118.

QVomodo dilexi legē tuā domine? tota die meditatio mea est.

Super inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo: quia in æternum mihi est.

Super omnes docētes me intellexi: quia testimonia tua meditatio

ditatio mea est.
Super senes intellexi: qa mandata tua quęsiui.
Ab omni via mala prohibui pedes meos: vt custodiam verba tua.
[A] iudicijs tuis non declinaui: quia tu legem posuisti mihi.
Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua: sup mel ori meo.
A mandatis tuis intellexi: propterea odiui omnem viam iniquitatis.
Lucerna pedib⁹ meis verbum tuum: & lumen semitis meis.
Iuraui & statui: custodire iudicia iustitiæ tuæ.
Humiliatus sum vsquequaq; domine: viuifica me secundũ verbum tuum.
Voluntaria oris mei beneplacita fac domine: & iudicia tua doce me.
Anima mea in manibus meis semper: & legem tuam non sum oblitus.
Posuerunt peccatores laqueũ mihi: & de mandatis tuis non erraui.
Hęreditate acquisiui testimonia tua in æternum: quia exultatio cordis mei sunt.
Inclinaui cor meũ, ad faciẽdas iustificationes tuas in æternũ: propter retributionẽ. Ps. 118.

Iniquos ôdio habui, & legẽ tuam dilexi.
Adiutor & susceptor me⁹ es tu: & in verbũ tuũ supersperaui.
Declinate à me maligni: & scrutabor mandata Dei mei.
Suscipe me secundũ eloquiũ tuum, & viuam: & nõ confundas me ab expectatione mea.
Adiuua me & saluus ero: & meditabor in iustificationibus tuis semper.
Spreuisti omnes discedentes à iudicijs tuis: quia iniusta cogitatio eorum.
Præuaricantes reputaui omnes peccatores terræ: ideo dilexi testimonia tua.
Cõfige timore tuo carnes meas: à iudicijs enim tuis timui.
Feci iudicium & iustitiam: nõ tradas me calumniãtibus me.
Suscipe seruũ tuum in bonũ: nõ calumnientur me superbi.
Oculi mei defecerunt in salutare tuum: & in eloquium iustitiæ tuæ.
Fac cum seruo tuo secundum misericordiam tuam: & iustificationes tuas doce me.
Seruus tuus sum ego: da mihi intellectum, vt sciam testimonia tua.
Tempus faciẽdi domine: dissipauerunt legem tuam.

Ideo dilexi mandata tua: super aurum & topazion.

Propterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquã odio habui. Añ. Tuus sum ego, saluum me fac. Oro.

AD NONAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium meum. Hym.

Erum de⁹ tenax vigor, Immotus in te permanés, Lucis diurnę tépora, Successib⁹ determinans.

Largire clarum vespere, Quo vita nusq̃ decidat, Sed pręmiũ mortis sacrę, Perennis instet gloria.

Præsta pater pijssime, Patriq; compar vnice, Cum spiritu paracleto, Regnans per omne seculum. Amen. Antiphona. Declaratio. Psalmus. 118.

Mirabilia testimonia tua: ideo scrutata est ea anima mea.

Declaratio sermonum tuorũ illuminat: & intellectum dat paruulis.

Os meum aperui & attraxi spiritum: quia mandata tua desiderabam.

Aspice in me, & miserere mei: secundum iudicium diligentium nomen tuum.

Gressus meos dirige secundũ eloquium tuum: & non dominetur mei omnis iniustitia.

Redime me à calũnijs hominum, vt custodiã mãdata tua.

Faciem tuam illumina super seruum tuum: & doce me iustificationes tuas.

Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia non custodierunt legem tuam.

Iustus es domine: & rectum iudicium tuum.

Mandasti iustitiã testimonia tua: & veritatem tuam nimis.

Tabescere me fecit zelus me⁹: quia obliti sunt verba tua inimici mei.

Ignitũ eloquiũ tuũ vehementer: & seruus tuus dilexit illud.

Adolescentulus sum ego & cõtemptus: iustificationes tuas non sum oblitus.

Iustitia tua iustitia in æternũ: & lex tua veritas.

Tribulatio & angustia inuenerunt me: mandata tua meditatio mea est.

Æquitas testimonia tua in æternum: intellectum da mihi, & viuam. Psalmus. 118.

Clamaui in toto corde exaudi me domine: iustificationes tuas requiram.

Clamaui ad te, saluũ me fac: vt custodiam mandata tua.
Præueni in maturitate, & clamaui: quia in verba tua supersperaui.
Prꝗuenerũt oculi mei ad te diluculo: vt meditarer eloqa tua.
Vocem meã audi secundũ misericordiã tuã dñe: & secundũ iudicium tuum viuifica me.
Appropinquauerunt ꝑsequentes me iniquitati: à lege autem tua longe facti sunt.
Prope es tu domine, & omnes viæ tuæ veritas.
Initio cognoui de testimonijs tuis: qa in æternũ fundasti ea.
Vide humilitatem meam, & eripe me: quia legem tuam nõ sum oblitus.
Iudica iudicium meum & redime me: propter eloquium tuum viuifica me.
Longe à peccatoribus salus: quia iustificationes tuas non exquisierunt.
Misericordiæ tuæ multæ domine: secundũ iudiciũ tuum viuifica me.
Multi qui persequuntur me, & tribulant me, à testimonijs tuis non declinaui.
Vidi præuaricantes, & tabescebam: quia eloquia tua non custodierunt.

Vide quoniam mandata tua dilexi domine: in misericordia tua viuifica me.
Principium verborũ tuorum veritas: in æternum omnia iudicia iustitię tuæ. Psalm⁹. 118.
PRincipes persequuti sunt me gratis: & à verbis tuis formidauit cor meum.
Lętabor ego sup eloquia tua: sicut qui inuenit spolia multa.
Iniquitatẽ odio habui, & abominatus sum: legem aũt tuam dilexi.
Septies in die laudem dixi tibi, super iudicia iustitiæ tuæ.
Pax multa diligẽtibus legem tuã: & non est illis scandalum.
Expectabam salutare tuũ domine: & mandata tua dilexi.
Custodiuit anima mea testimonia tua: & dilexit ea vehementer.
Seruaui mandata tua & testimonia tua: quia omnes viæ meæ in conspectu tuo.
Appropinquet deprecatio mea in cõspectu tuo dñe: iuxta eloquiũ tuũ da mihi intellectum.
Intret postulatio mea in conspectu tuo, secundum eloquiũ tuum eripe me.
Eructabunt labia mea hymnum: cum docueris me iustificationes tuas.

Pronunciabit lingua mea eloquium tuũ, quia omnia mandata tua æquitas.
Fiat manus tua, vt saluet me: quoniam mandata tua elegi.
Cōcupiui salutare tuum dñe: & lex tua meditatio mea est.
Viuet aĩa mea & laudabit te: & iudicia tua adiuuabunt me.
Erraui sicut ouis, quæ perijt: quęre seruum tuũ, quia mandata tua non sum oblitus.
Antiphona. Declaratio sermonum tuorum illuminat. Oro.

AD VESPERAS.

Pater noster. Aue ma. Deus in adiu. Hym. aña. Psalmus. 109.

Dixit dominus domino meo: sede à dextris meis.
Donec ponã inimicos tuos: scabellum pedum tuorum.
Virgam virtutis tuæ emittet dominus ex Sion: dominare in medio inimicorum tuorum.
Tecum principium in die virtutis tuæ in splendoribus sanctorum: ex vtero ante luciferum genui te.
Iurauit dñs, & non pœnitebit eum: tu es sacerdos in æternũ, secũdũ ordinẽ Melchisedech.
Dominus à dextris tuis: confregit in die iræ suæ reges.
Iudicabit in nationibus, implebit ruinas: conquassabit capita in terra multorum.
De torrente in via bibit: propterea exaltabit caput. ps. 110.

Confitebor tibi dñe in toto corde meo: in concilio iustorum, & congregatione.
Magna opera domini: exquisita in omnes voluntates eius.
Cõfessio & magnificẽtia opus eius: & iustitia eius manet in seculum seculi.
Memoriam fecit mirabilium suorũ, misericors & miserator dñs: escam dedit timentib⁹ se.
Memor erit in seculum testamenti sui: virtutem operũ suorum annuntiabit populo suo.
Vt det illis hæreditatem gentium: opera manuum eius, veritas, & iudicium.
Fidelia omnia mandata eius: confirmata in seculum seculi: facta in veritate & æquitate.
Redemptionẽ misit dominus populo suo: mandauit in æternum testamentum suum.
Sanctũ & terribile nomẽ eius: initium sapientiæ timor dñi.
Intellectus bonus omnibus facientibus eũ: laudatio eius manet in seculũ seculi. Psal. 113.

IN exitu Israel de ęgypto, domus Iacob de pplo barbaro.

Facta est Iudæa sanctificatio eius: Israel potestas eius.
Mare vidit & fugit: Iordanis conuersus est retrorsum.
Montes exultauerunt vt arietes: & colles sicut agni ouium.
Quid est tibi mare q fugisti? & tu Iordanis quia conuersus es retrorsum?
Montes exultastis sicut arietes: & colles sicut agni ouium.
A facie domini mota est terra, à facie Dei Iacob.
Qui conuertit petram in stagna aquarum: & rupem in fontes aquarum.
Non nobis domine, nõ nobis: sed nomini tuo da gloriam.
Super misericordia tua & veritate tua: ne quãdo dicãt gentes, vbi est deus eorum?
Deus autẽ noster in cœlo: omnia quæcunq; voluit fecit.
Simulachra gentiũ argentũ & aurũ: opera manuũ hominũ.
Os habent & non loquentur: oculos habent & nõ videbunt.
Aures habẽt, & nõ audiẽt: nares habent, & non odorabunt.
Manus habent & non palpabunt, pedes habent & non ambulabunt: non clamabunt in gutture suo.
Similes illis fiant qui faciũt ea: & omnes qui confidunt in eis.
Domus Israel sperauit in domino: adiutor eorum & protector eorum est.
Domus Aaron sperauit in domino: adiutor eorum & protector eorum est.
Qui timent dominum sperauerunt in domino: adiutor eorum & protector eorum est.
Dominus memor fui nostri: & benedixit nobis.
Benedixit domui Israel, benedixit domui Aaron.
Benedixit omnibus qui timẽt dñm: pusillis cum maioribus.
Adijciat dñs super vos: super vos & super filios vestros.
Benedicti vos à domino: qui fecit cœlum terram.
Cœlum cœli domino: terram autem dedit filijs hominum.
Non mortui laudabunt te domine: neq; omnes qui descendunt in infernum.
Sed nos qui viuimus benedicimus domino: ex hoc nunc & vsque in seculum.

Canticum beatæ virgi. Mariæ & dicitur quotidie ad vesper.

Magnificat anima mea dominum. Lu. 1.
Et exultauit spiritus meus in Deo salutari meo.
Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc

beatam

beatam me dicent omnes generationes.
Quia fecit mihi magna q potens est, & sanctũ nomen eius.
Et misericordia ei⁹ à progenie in progenies: timentibus eum.
Fecit potentiã in brachio suo: dispersit superbos mente cordis sui.
Deposuit potentes de sede: & exaltauit humiles.
Esurientes impleuit bonis: & diuites dimisit inanes.
Suscepit Israel puerum suum, recordatus misericordiæ suæ.
Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham: & semini eius in secula. Aña & Oratio, & Sub tuum presi. vt in j. dñica adue.

AD COMPLETORIVM.

Pater noster. Aue maria. Conuerte nos deus salutaris noster.
℟. Et auerte iram tuã à nobis.
℣. Deus in adiutorium. Hym.

E lucis ante terminum, Rerum creator poscim⁹: Vt solita clemen tia, Sis presul ad custodiam.
Procul recedãt somnia, Et noctium phãtasmata: Hostemq; nostrum comprime, Ne polluantur corpora.
Præsta pater omnipotens, per Iesum Christum dñm: Qui tecum in perpetuũ, Regnat cum sancto spiritu. Amẽ. Antipho. Salua nos. Psalmus. 4.

CVm inuocarẽ exaudiuit me deus iustitiæ meæ; in tribulatione dilatasti mihi.
Miserere mei: & exaudi orationem meam.
Filij hominũ, vsquequo graui corde? vt quid diligitis vanitatem, & queritis mendacium?
Scitote quoniam mirificauit dominus sanctum suum: dominus exaudiet me, cum clamauero ad eum.
Irascimini, & nolite peccare: quæ dicitis in cordibus vestris, & in cubilibus vestris compungimini.
Sacrificate sacrificiũ iustitię, & sperate in dño: multi dicunt, Quis ostendit nobis bona?
Signatum est super nos lumẽ vultus tui domine: dedisti letitiam in corde meo.
A fructu frumenti, vini, & olei sui multiplicati sunt.
In pace in idipsum: dormiam & requiescam.
Quoniã tu dñe singulariter in spe, cõstituisti me. Psalm⁹. 30.

IN te domine speraui non confundar in æternum: in iustitia tua libera me.

Inclina ad me aurem tuam: accelera vt eruas me.
Esto mihi in Deum protectorem, & in domum refugij: vt saluum me facias.
Quoniam fortitudo mea & refugium meum es tu: & propter nomen tuum deduces me & enutries me.
Educes me de laqueo hoc quẽ absconderunt mihi: quoniam tu es protector meus.
In manus tuas commendo spiritum meũ: redemisti me dñe deus veritatis. Psalmus. 90.

QVi habitat in adiutorio altissimi: in protectione Dei cœli cõmorabitur.
Dicet domino, susceptor meus es tu: & refugium meum, deus meus sperabo in eum.
Quoniam ipse liberauit me de laqueo venantium: & à verbo aspero.
Scapulis suis obumbrabit tibi: & sub pennis eius sperabis.
Scuto circũdabit te veritas ei⁹: nõ timebis à timore nocturno.
A sagitta volante in die: à negotio perambulante in tenebris: ab incursu, & dæmonio meridiano.
Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dextris tuis: ad te autem nõ appropinquabit.
Veruntamen oculis tuis considerabis: & retributionem peccatorum videbis.
Quoniã tu es dñe spes mea: altissimũ posuisti refugiũ tuum.
Non accedet ad te malum: & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.
Quoniam angelis suis mandauit de te: vt custodiãt te in omnibus vijs tuis.
In manibus portabunt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.
Super aspidem & basiliscum ambulabis: & conculcabis leonem & draconem.
Quoniam in me sperauit liberabo eum: protegã eum, quoniam cognouit nomen meũ.
Clamauit ad me, & ego exaudiam eum, cum ipso sum in tribulatione: eripiam eum & glorificabo eum.
Longitudine dierũ replebo eũ & ostendã illi salutare meum.

Canticũ Simeonis prophetę, & dicit quotidie ad completoriũ.

NVnc dimittis seruũ tuum domine: secundum verbum tuum in pace.
Quia viderunt oculi mei salutare tuum.
Quod parasti ante faciem omnium populorum.

Lumen

Lumen ad reuelationem gentiũ : & gloriã plebis tuæ Iſrael. Aña Salua nos dñe vigilantes, cuſtodi nos dormientes, vt vigilemus cũ Chriſto, & requieſcamus in pace. ℣. Dñe exaudi. ℟. Et clamor. Oremus.

Viſita quęſumus dñe habitationẽ iſtam : & omnes inſidias inimici ab ea longe repelle : angeli tui ſancti habitẽt in ea : qui nos in pace cuſtodiant, & benedictio tua ſit ſuper nos ſemper. Per dominum. Benedicamus do. Fideliũ aĩę. Salue regina. Loco ſuo.

FERIA SECVNDA. ad matutinum.

Pater noſter. Aue ma. Confiteor. Miſereatur. Indulgẽ. Dñe labia. Deus in adiuto. Inuita. Venite exul. Inuita. Hymnus. Antiphona. Pſalmus. 30.

IN te domine ſperaui: nõ cõfundar in æternũ : in iuſtitia tua libera me.

Inclina ad me aurem tuã accelera vt eruas me.

Eſto mihi in Deum protectorem, & in domum refugij : vt ſaluum me facias.

Quoniam fortitudo mea, & refugium meum es tu : & propter nomẽ tuum deduces me, & enutries me.

Educes me de laqueo hoc, quẽ abſconderunt mihi: quoniam tu es protector meus.

In manus tuas commendo ſpiritum meum: redemiſti me domine deus veritatis.

Odiſti obſeruantes vanitates ſuperuacue.

Ego autem in domino ſperaui : exultabo, & lætabor in miſericordia tua.

Quoniam reſpexiſti humilitatem meam, ſaluaſti de neceſſitatibus animam meam.

Nec concluſiſti me in manibus inimici : ſtatuiſti in loco ſpatioſo pedes meos.

Miſerere mei dñe, qm̃ tribulor : cõturbatꝰ eſt in ira oculus meus, aĩa mea & venter meus.

Quoniã defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus.

Infirmata eſt in paupertate virtus mea, & oſſa mea conturbata ſunt.

Super oẽs inimicos meos factꝰ ſum opprobrium vicinis meis valde, & timor notis meis.

Qui videbant me foras fugerunt à me: obliuioni dat⁹ sum tanquam mortuus à corde.
Factus sum tanquam vas perditum: quoniam audiui vituperationem multorum commorantium in circuitu.
In eo dum conuenirent simul aduersum me, accipere animã meam consiliati sunt.
Ego autem in te speraui domine. dixi, Deus meus es tu, in manibus tuis sortes meæ.
Eripe me de manu inimicorũ meorũ, & à persequẽtibus me.
Illustra faciẽ tuã super seruũ tuum, saluum me fac in misericordia tua domine, non confundar, quoniam inuocaui te.
Erubescant impij, & deducantur in infernum: muta fiant labia dolosa.
Quæ loquuntur aduersus iustum iniquitatem, in superbia & in abusione.
Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ domine, quam abscondisti timentibus te?
Perfecisti eis qui sperãt in te, in conspectu filiorũ hominum.
Abscondes eos in abscondito faciei tuæ, à conturbatione hominum.
Proteges eos in tabernaculo tuo, à cõtradictione linguarũ.
Benedictus dominus: quoniã mirificauit misericordiã suam, mihi in ciuitate munita.
Ego autẽ dixi in excessu mentis meæ, Proiectus sum à facie oculorum tuorum.
Ideo exaudisti vocem orationis meę, dum clamarem ad te.
Diligite dominũ omnes sancti eius, quoniam veritatem requiret dñs, & retribuet abundanter facientibus superbiam.
Viriliter agite, & confortetur cor vestrum omnes qui speratis in domino. Psalmus 34.

Iudica dñe nocentes me: expugna impugnantes me.
Apprehende arma & scutum: & exurge in adiutorium mihi.
Effunde frameam, & conclude aduersus eos qui persequuntur me: dic animæ meæ, Salus tua ego sum.
Confundantur, & reuereantur quęrentes animam meam.
Auertantur retrorsum, & confundantᷣ cogitãtes mihi mala.
Fiant tanquã puluis ante faciem venti, & angelus domini coarctans eos.
Fiant viæ illorum tenebræ & lubricum: & angelus domini persequens eos.
Quoniam gratis abscõderunt mihi interitum laquei sui: su-

peruacue exprobrauerunt animam meam.
V eniat illi laqueus quē ignorat, & captio quam abſcondit apprehendat eū: & in laqueū cadat in ipſum.
A nima autem mea exultabit in domino: & delectabitur ſuper ſalutari ſuo.
O mnia oſſa mea dicent, domine, quis ſimilis tibi?
E ripiens inopem de manu fortiorum eius, egenum & pauperem à diripientibus eum.
S urgentes teſtes iniqui, quæ ignorabā, interrogabant me.
R etribuebant mihi mala pro bonis, ſterilitatem animę meę.
E go autem cum mihi moleſti eſſent, induebar cilicio.
H umiliabam in ieiunio animam meam: & oratio mea in ſinu meo conuertetur.
Q uaſi proximum, & quaſi fratrem noſtrum, ſic complacebam: quaſi lugens, & contriſtatus, ſic humiliabar.
E t aduerſum me lætati ſunt & conuenerunt: cōgregata ſunt ſuper me flagella, & ignoraui.
D iſſipati ſunt, nec compuncti, tentauerunt me, ſubſannauerunt me ſubſannatione: frenduerunt ſup me dentibus ſuis.
D omine quando reſpicies? reſtitue animam meam à malignitate eorum, à leonibus vnicam meam.
C onfitebor tibi in eccleſia magna, in pplo graui laudabo te.
N on ſupergaudeant mihi qui aduerſantur mihi inique, qui oderunt me gratis, & annuunt oculis.
Q uoniā mihi quidē pacifice loquebātur: & in iracundia terrę loquentes, dolos cogitabāt.
E t dilatauerunt ſuper me os ſuum, dixerunt, euge, euge, viderunt oculi noſtri.
V idiſti, domine, ne ſileas, domine ne diſcedas à me.
E xurge, & intēde iudicio meo: Deus meus, & dominus meus in cauſam meam.
I udica me ſecundum iuſtitiā tuā domine deus meus: & non ſupergaudeant mihi.
N on dicant in cordibus ſuis, euge, euge, animæ noſtræ: nec dicant, Deuorabimus eum.
E rubeſcāt, & reuereant ſimul qui gratulantur malis meis.
I nduantur confuſione & reuerentia, qui maligna loquuntur ſuper me.
E xultent, & lætentur qui volunt iuſtitiam meam: & dicāt ſemper, Magnificetur domin⁹, qui volunt pacem ſerui eius.

Et lingua mea meditabitur iustitiam tuam, tota die laudem tuam. Psalmus. 104.

COnfitemini dño,& inuocate nomen eius:annuntiate inter gentes opera eius.

Cantate ei,& psallite ei:narrate omnia mirabilia eius.

Laudamini in nomine sancto eius: lætetur cor quęrentium dominum.

Quærite dñm,& confirmamini:quęrite faciē eius semper.

Mementote mirabilium eius quæ fecit: prodigia eius, & iudicia oris eius.

Semen Abraham, serui eius: filij Iacob electi eius.

Ipse dominus deus noster: in vniuersa terra iudicia eius.

Memor fuit in seculum testamenti sui, verbi quod mandauit in mille generationes.

Quod disposuit ad Abraham: & iuramenti sui ad Isaac.

Et statuit illud Iacob in præceptum: & Israel in testamentum æternum.

Dicens, Tibi dabo terrā Chanaan, funiculum hæreditatis vestræ.

Cū essent numero breui, paucissimi, & incolæ eius.

Et pertransierunt de gente in gentem: & de regno ad populum alterum.

Nō reliquit hominem nocere eis,& corripuit pro eis reges.

Nolite tāgere Christos meos, & in prophetis meis nolite malignari.

Et vocauit famem super terram: & omne firmamentum panis contriuit.

Misit ante eos virum:in seruū venundatus est Ioseph.

Humiliauerūt in compedibus pedes eius, ferrum pertransijt animā eius, donec veniret verbum eius.

Eloquium dñi inflāmauit eū: misit rex, & soluit eū, princeps populorum:& dimisit eum.

Constituit eum dominum domus suæ, & principem omnis possessionis suæ.

Vt erudiret principes eius sicut semetipsum: & senes eius prudentiam doceret.

Et intrauit Israel in Aegyptū: & Iacob accola fuit in terra Cham.

Et auxit populum suum vehementer:& firmauit eum super inimicos eius.

Conuertit cor eorum vt odirent populum eius: & dolum facerent in seruos eius.

Misit Moysen seruum suum: Aaron quem elegit ipsum.

Posuit

Posuit in eis verba signorum suorum:& prodigiorum in terra Cham.

Misit tenebras, & obscurauit: & non exacerbauit sermones suos.

Conuertit aquas eorũ in sanguinẽ:& occidit pisces eorum.

Edidit terra eorũ ranas, in penetralibus regum ipsorum.

Dixit,& venit cynomya,& cinifes in omnibus finibus eorũ.

Posuit pluuias eorum grandinem:ignem comburentem in terra ipsorum.

Et percussit vineas eorum, & ficulneas eorum: & contriuit lignum finium eorum.

Dixit, & venit locusta, & brucus, cuius non erat numerus.

Et comedit omne fœnum in terra eorum:& comedit omnẽ fructum terræ eorum.

Et percussit omne primogenitum in terra eorum: primitias omnis laboris eorum.

Et eduxit eos cum argento & auro, & non erat in tribubus eorum infirmus.

Lætata est Aegyptus in profectione eorum:quia incubuit timor eorum super eos.

Expandit nubem in protectionem eorum:& ignem, vt luceret eis per noctem.

Petierunt, & venit coturnix:& pane cœli saturauit eos.

Dirupit petram, & fluxerunt aquę:abierũt in sicco flumina.

Quoniã memor fuit verbi sancti sui, quod habuit ad Abraham puerum suum.

Et eduxit populũ suũ in exultatione:& electos suos ĩ lętitia.

Et dedit illis regiones gẽtiũ:& labores populorũ possederunt.

Vt custodiant iustificationes eius:& legẽ eius exquirãt. An.

AD LAVDES.

Deus in adiu. Aña. Psalm⁹.97.

Cantate domino cãticũ nouum: quia mirabilia fecit.

Saluabit sibi dextera eius, & brachiũ sctm̃ eius.

Notum fecit dominus salutare suum in conspectu gentium reuelauit iustitiam suam.

Recordatus est misericordiæ suæ, & veritatis suæ domui Israel.

Viderunt omnes termini terræ,salutare Dei nostri.

Iubilate Deo omnis terra:cantate,& exultate,& psallite.

Psallite dño in cithara, in cithara, & voce psalmi, in tubis ductilib⁹,& voce tubæ corneæ.

Iubilate in cõspectu regis domini:

mini: moueatur mare, & plenitudo eius: orbis terrarum, & qui habitant in eo.

F lumina plaudēt manu, simul montes exultabunt à cōspectu domini: quoniam venit iudicare terram.

I udicabit orbē terrarū in iustitia: & pplos ī ęquitate. ps. 103.

B Enedic anima mea dño: Domine deus meus magnificatus es vehementer.

C ōfessionē & decorē induisti: amict⁹ lumine sicut vestimēto.

E xtendens cœlū sicut pellem: qui tegis aquis superiora eius.

Q ui ponis nubem ascensum tuum: qui ambulas super pennas ventorum.

Q ui facis angelos tuos spūs, & ministros tuos ignē vrentem.

Q ui fundasti terram super stabilitatem suam: non inclinabitur in seculum seculi.

A byssus sicut vestimentū amictus eius: super montes stabunt aquæ.

A b increpatione tua fugiēt: à voce tonitrui tui formidabūt.

A scendunt montes: & descendunt campi in locum, quem fundasti eis.

T erminum posuisti, quem nō transgredientur: neq; conuertentur operire terram.

Q ui emittis fontes in conuallibus: inter medium montium pertransibunt aquæ.

P otabunt omnes bestiæ agri, expectabunt onagri in siti sua.

S uper ea volucres cœli habitabunt: de medio petrarum dabunt voces.

R igans montes de superioribus suis: de fructu operum tuorum satiabitur terra.

P roducens fœnum iumentis: & herbam seruituti hominū.

V t educas panem de terra: & vinum lætificet cor hominis.

V t exhilaret faciem in oleo: & panis cor hominis confirmet.

S aturabuntur ligna campi, & cedri Libani, quas plantauit: illic passeres nidificabunt.

H erodij domus dux est eorū montes excelsi ceruis: petra refugium herinacijs.

F ecit Lunam in tempora: Sol cognouit occasum suum.

P osuisti tenebras, & facta est nox: in ipsa pertransibunt omnes bestiæ syluæ.

C atuli leonum rugientes vt rapiant, & quęrāt à Deo escā sibi.

O rtus est Sol, & congregati sunt: & in cubilibus suis collocabuntur.

E xibit homo ad opus suum: & ad operationem suam vsq; ad

ad vesperam.

Quàm magnificata sunt opera tua domine: omnia in sapientia fecisti: impleta est terra possessione tua.

Hoc mare magnum, & spatiosum manib': illic reptilia: quorum non est numerus.

Animalia pusilla cũ magnis, illic naues pertransibunt.

Draco iste quem formasti ad illudendum ei: omnia à te expectant, vt des illis escam in tempore.

Dante te illis, colligent: aperiente te manum tuam, omnia implebuntur bonitate.

Auertente autẽ te faciem, turbabuntur: auferes spiritum eorum, & deficient, & in puluerem suum reuertentur.

Emitte spm̃ tuum, & creabuntur: & renouabis faciem terræ.

Sit gloria dñi in seculum: lętabitur dñs in operibus suis.

Qui respicit terram, & facit eam tremere: qui tangit montes, & fumigant.

Cantabo domino in vita mea: psallã Deo meo quandiu sum.

Iucundum sit ei eloquiũ meũ: ego vero delectabor in dño.

Deficient peccatores à terra, & iniqui, ita vt non sint: benedic anima mea domino.

Canticũm Isaiæ prophetæ.

Confitebor tibi dñe, qm̃ irat' es mihi: cõuersus est Isa.
furor tuus, & consolatus es me. 12.

Ecce deus saluator meus, fiducialiter agam, & non timebo.

Quia fortitudo mea, & laus mea dominus, & factus est mihi in salutem.

Haurietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris, & dicetis in illa die, Confitemini domino, & inuocate nomen eius.

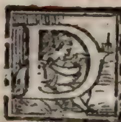
Notas facite in populis adinuentiones eius: memẽtote quoniam excelsum est nomen ei'.

Cantate domino, quoniã magnifice fecit: annuntiate hoc in vniuersa terra.

Exulta, & lauda habitatio Siõ: quia magnus in medio tui sanctus Israel. Deinde canticum. Benedictus. folio. 5. Añá Orõ. & Commemoratio.

AD PRIMAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiutoriũ. Iam lucis orto. 5. Añá. Vias tuas. Psalmus. 22.

Omin' regit me, & nihil mihi deerit: in loco pascuæ ibi me collocauit.

Super aquã refectionis educauit me: animã meã conuertit.

Deduxit

Reduxit me super semitas iustitiæ, propter nomen suum.
Nam etsi ambulauero in medio vmbrę mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es.
Virga tua, & baculus tuus: ipsa me consolata sunt.
Parasti in cõspectu meo mensam, aduersus eos qui tribulant me.
Impinguasti in oleo caput meum: & calix meus inebriãs quàm præclarus est.
Et misericordia tua subsequetur me, oĩbus diebus vitę meę.
Et vt inhabitẽ in domo dñi, in longitudinẽ dierũ. Psalm⁹. 23.

Domini est terra, & plenitudo eius: orbis terrarũ, & vniuersi qui habitant in eo.
Quia ipse super maria fundauit eum: & super flumina præparauit eum.
Quis ascẽdet in montem dñi? aut quis stabit in loco sctõ ei⁹.
Innocens manibus, & mundo corde, qui non accepit in vano animam suam, nec iurauit in dolo proximo suo
Hic accipiet benedictionem à domino, & misericordiã à Deo salutari suo.
Hæc est generatio quęrentiũ eum, quęrentium faciem Dei Iacob.
Attollite portas principes vestras, & eleuamini portæ æternales: & introibit rex gloriæ.
Quis est iste rex gloriæ? dominus fortis & potens, dominus potens in prælio.
Attollite portas principes vestras, & eleuamini portæ æternales: & introibit rex gloriæ.
Quis est iste rex glorię? dñs virtutũ ipse est Rex glorię. ps. 24.

Ad te domine leuaui animam meam: Deus meus in te confido, non erubescam.
Neq; irrideãt me inimici mei, etenim vniuersi qui sustinent te, non confundentur.
Confundantur omnes iniqua agentes superuacue.
Vias tuas dñe demonstra mihi, & semitas tua edoce me.
Dirige me in veritate tua, & doce me: quia tu es Deus saluator me⁹, & te sustinui tota die.
Reminiscere miserationũ tuarum domine, & misericordiarum tuarũ, quæ à seculo sunt.
Delicta iuuẽtutis meæ & ignorantias meas ne memineris.
Secundum misericordiã tuam memento mei tu, propter bonitatem tuam domine.
Dulcis, & rectus dominus: propter hoc, legem dabit delinquentibus in via.

Diriget

Diriget mansuetos in iudicio: docebit mites vias suas.

Vniuersæ viæ domini, misericordia,& veritas requirentibus testamentum eius, & testimonia eius.

Propter nomen tuum domine propitiaberis peccato meo: multum est enim.

Quis est homo qui timet dominum? legem statuit ei in via quam elegit.

Anima eius in bonis demorabitur: & semen eius hæreditabit terram.

Firmamentum est dominus timentibus eum: & testamentũ ipsius vt manifestetur illis.

Oculi mei semper ad dominum: quoniam ipse euellet de laqueo pedes meos.

Respice ĩ me, & miserere mei: q̃a vnicus, & pauper sum ego.

Tribulationes cordis mei multiplicatę sunt: de necessitatibus meis erue me.

Vide humilitatem meam,& laborem meum: & dimitte vniuersa delicta mea.

Respice inimicos meos, quoniam multiplicati sunt,& odio iniquo oderunt me.

Custodi animã meam, & erue me: non erubescam, quoniam speraui in te.

Innocentes, & recti adhæserũt mihi, quia sustinui te.

Libera deus, Israel ex omnibus tribulationibus suis. Añã. Vias tuas dñe demõstra mihi.

Symbolum Apostolorum.

Credo in Deum, Patrem omnipotentem, Creatorem cœli, & terræ. Et in Iesum Christum filium eius vnicum, dñm nostrum, Qui conceptus est de spiritu sancto. Natus ex Maria virgine. Passus sub pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus. Descendit ad inferos. Tertia die resurrexit à mortuis. Ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Dei patris omnipotentis. Inde venturus est iudicare viuos, & mortuos.

Credo in spiritum sanctum. Sanctam Ecclesiã catholicã, Sanctorum communionem, Remissionem peccatorum, Carnis resurrectionem, Vitam æternam. Amen.

¶ Prædictum symbolum dicitur semper ad Primã in omnibus diebus præterq̃ in Dominicis, ac in triduo ante Pascha.

Domine exaudi ora. Oremus. Domine deus omnipotens. Benedicamus domi. Fidelium. Pretiosa. Sancta maria. Dies & actus nostros in sua pace.

AD TERTIAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiuto. Nūc sancte. 7. Aña. Ab occultis. Psalmus. 13.

Dixit insipiens in corde suo: non est deus.

Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in studijs suis: non est qui faciat bonum, non est vsq; ad vnum.

Dominus de cœlo prospexit super filios hominum: vt videat si est intelligens aut requirens Deum.

Omnes declinauerunt, simul inutiles facti sunt: nō est qui faciat bonū, non est vsq; ad vnū.

Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolose agebant: venenum aspidum sub labijs eorum.

Quorum os maledictione & amaritudine plenum est: veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem.

Contritio & infelicitas in vijs eorum, & viam pacis non cognouerunt: non est timor Dei ante oculos eorum.

Nonne cognoscēt omnes qui operantur iniquitatem: qui deuorant plebem meam sicut escam panis?

Dominum nō inuocauerunt: illic trepidauerunt timore, vbi non erat timor.

Quoniam dominus in generatione iusta est, cōsilium inopis cōfudistis: quoniam dominus spes eius est.

Quis dabit ex Sion salutare Israel? cū auerterit dñs captiuitatē plebis suę, exultabit Iacob & lætabitur Israel. Psalm⁹. 18.

Coeli enarrāt gloriā Dei, & opera manuū eius annuntiat firmamentum.

Dies diei eructat verbū: & nox nocti indicat scientiam.

Non sunt loquelæ neq; sermones, quorum nō audiantur voces eorum.

In omnem terrā exiuit sonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum.

In sole posuit tabernaculum suum: & ipse tanquā sponsus procedens de thalamo suo.

Exultauit vt gigas ad currendam viā, à summo cœlo egressio eius.

Et occursus eius vsq; ad summum eius: nec est qui se abscōdat à calore eius.

Lex domini immaculata, conuertens animas: testimonium domini fidele, sapientiam præstans paruulis.

Iustitiæ domini rectæ, lætificantes corda: præceptum dñi lucidum, illuminans oculos.
Timor dñi sanctus permanet in seculum seculi: iudicia dñi vera, iustificata in semetipsa.
Desiderabilia super aurum, & lapidem pretiosum multũ: & dulciora super mel, & fauum.
Etenim seruus tuus custodit ea: in custodiendis illis retributio multa.
Delicta quis intelligit? ab occultis meis munda me: & ab alienis parce seruo tuo.
Si mei non fuerint dominati, tunc immaculat⁹ ero, & emundabor à delicto maximo.
Et erunt, vt cõplaceãt eloquia oris mei, & meditatio cordis mei in conspectu tuo semper.
Domine adiutor meus, & redemptor meus. Psalmus. 19.

EXaudiat te domin⁹ in die tribulationis: protegat te nomen Dei Iacob.
Mittat tibi auxiliũ de sancto: & de Sion tueatur te.
Memor sit omnis sacrificij tui: & holocaustũ tuũ pingue fiat.
Tribuat tibi secundũ cor tuũ, & omne cõsiliũ tuũ cõfirmet.
Lætabimur in salutari tuo: & in nomine Dei nostri magnificabimur.
Impleat dominus omnes petitiones tuas: nũc cognoui, quoniam saluum fecit dñs Christum suum.
Exaudiet illum de cœlo sancto suo: in potentatibus salus dexteræ eius.
Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine domini Dei nostri inuocabimus.
Ipsi obligati sunt, & ceciderũt: nos autem surreximus, & erecti sumus.
Domine saluum fac regem: & exaudi nos in die, qua inuocauerimus te. Añ. Ab occultis meis munda me, & ab alienis parce seruo tuo. Oratio.

AD SEXTAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiutoriũ. Rector potens. 9. Añ. In Deo. Psalmus. 38.

DIxi, custodiã vias meas: vt non delinquam in lingua mea.
Posui ori meo custodiam, cum cõsisteret peccator aduersum me.
Obmutui, & humiliatus sum, & silui à bonis: & dolor meus renouatus est.
Concaluit cor meũ intra me, & in meditatione mea exardescet ignis.

Loquutus sum in lingua mea: notum fac mihi domine finē meam.
Et numerū dierū meorū quis est: vt sciam quid desit mihi?
Ecce, mēsurabiles posuisti dies meos: & substātia mea tanquā nihilum ante te.
Veruntamē vniuersa vanitas, omnis homo viuens.
Veruntamen in imagine pertransit homo: sed & frustra cōturbatur.
Thesaurizat: & ignorat cui cōgregabit ea.
Et nunc, quæ est expectatio mea? nonne dominus, & substantia mea apud te est?
Ab omnibus iniquitatib' meis erue me, opprobrium insipienti dedisti me.
Obmutui, & non aperui os meum, quoniā tu fecisti: amoue à me plagas tuas.
A fortitudine man' tuę ego defeci in increpationib': propter iniquitatē corripuisti hominē.
Et tabescere fecisti sicut araneam animā eius: veruntamē vane conturbat̃ omnis homo.
Exaudi orationem meam dñe & deprecationē meam, aurib' percipe lachrymas meas.
Ne sileas quoniā aduena ego sum apud te, & peregrinus, sicut omnes patres mei.
Remitte mihi, vt refrigerer prius, quàm abeam, & amplius non ero. Psalmus. 61.

Nonne Deo subiecta erit anima mea? ab ipso enim salutare meum.
Nam & ipse deus meus, & salutaris meus: susceptor meus, nō mouebor amplius.
Quousq; irruitis in hominē? interficitis vniuersi vos: tanquā parieti inclinato, & maceriæ depulsæ?
Veruntamen pretium meum cogitauerunt repellere, cucurri in siti: ore suo benedicebant, & corde suo maledicebant.
Veruntamē Deo subiecta esto anima mea: quoniam ab ipso patientia mea.
Quia ipse Deus meus, & saluator meus: adiutor meus, non emigrabo.
In Deo salutare meum, & gloria mea, Deus auxilij mei, & spes mea in Deo est.
Sperate in eo omnis congregatio populi, effundite coram illo corda vestra: Deus adiutor noster in æternum.
Veruntamen vani filij hominum, mendaces filij hominū in stateris: vt decipiant ipsi de vanitate in idipsum.

Nolite sperare in iniquitate,& rapinas nolite concupiscere: diuitiæ si affluant, nolite cor apponere.

Semel loquutus est deus, duo hæc audiui, quia potestas Dei est, & tibi domine misericordia: quia tu reddes vnicuique iuxta opera sua. Psalmus 114.

Dilexi, quoniam exaudiet dominus vocem orationis meæ.

Quia inclinauit aurem suam mihi: & in diebus meis inuocabo.

Circundederunt me dolores mortis: & pericula inferni inuenerunt me.

Tribulationem,& dolorẽ inueni:& nomen dñi inuocaui.

O domine libera animã meã: misericors dominus, & iustus: & deus noster miseretur.

Custodiens paruulos dominus: humiliatus sum, & liberauit me.

Conuertere anima mea in requiem tuã: quia dominus benefecit tibi.

Quia eripuit animam meam de morte,oculos meos à lachrymis: pedes meos à lapsu.

Placebo domino in regione viuorum. Aña. In Deo salutare meum, & gloria mea. Oratio.

AD NONAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiutoriũ. Rerum deus. 10. Antipho. Deus. Psalmus 79.

Qui regis Israel intende: qui deducis velut ouem Ioseph.

Qui sedes super Cherubim, manifestare corã Ephraim, Beniamin, & Manasse.

Excita potentiam tuam, & veni, vt saluos facias nos.

Deus conuerte nos: & ostende faciem tuam, & salui erimus.

Dñe deus virtutũ, quousq; irasceris super orationẽ serui tui?

Cibabis nos pane lachrymarũ: & potum dabis nobis in lachrymis in mensura.

Posuisti nos in contradictionem vicinis nostris: & inimici nostri subsannauerunt nos.

Deus virtutum conuerte nos: & ostende faciem tuam, & salui erimus.

Vineam de Ægypto transtulisti: eiecisti gentes, & plantasti eam.

Dux itineris fuisti in cõspectu eius: & plantasti radices eius,& impleuit terram.

Operuit montes vmbra eius: & arbusta eius cedros Dei.

Extendit palmites suos vsque ad mare:& vsq; ad flumen propagines eius.
Vt quid destruxisti maceriam eius: & vindemiāt eam omnes qui prætergrediuntur viam?
Exterminauit eam aper de sylua:& singularis ferus depastus est eam.
Deus virtutum conuertere: respice de cœlo: & vide, & visita vineam istam.
Et perfice eam, quam plantauit dextera tua:& super filium hominis, quē confirmasti tibi.
Incensa igni, & suffossa:ab increpatione vultus tui peribūt.
Fiat manus tua super virum dexteræ tuæ,& super filium hominis, quem confirmasti tibi.
Et non discedimus à te: viuificabis nos, & nomen tuum inuocabimus.
Domine deus virtutū conuerte nos: & ostēde faciem tuam, & salui erimus. Psalmus. 98.
DOminus regnauit, irascātur populi: qui sedes sup Cherubim, moueatur terra.
Dominus in Sion magnus: & excelsus super omnes populos.
Confiteantur nomini tuo magno, quoniam terribile, & sanctum est: & honor regis iudicium diligit.
Tu parasti directiones: iudicium, & iustitiam in Iacob tu fecisti.
Exaltate dn̄m Deum nostrū, & adorate scabellū pedū eius, quoniam sanctum est.
Moyses & Aaron in sacerdotibus eius: & Samuel inter eos, qui inuocant nomen eius.
Inuocabant dominum, & ipse exaudiebat eos: in columna nubis loquebatur ad eos.
Custodiebāt testimonia eius, & præceptum quod dedit illis.
Domine deus noster tu exaudiebas eos: Deus tu propitius fuisti eis, & vlciscens in omnes adinuentiones eorum.
Exaltate dominum Deum nostrum, & adorate in monte sancto eius: quoniā sanctus dominus deus noster. Psalmus. 125.
IN cōuertendo dominus captiuitatem Sion: facti sum' sicut consolati.
Tunc repletum est gaudio os nostrum, & lingua nostra exultatione.
Tunc dicent inter gentes, Magnificauit dn̄s facere cum eis.
Magnificauit dominus facere nobiscū: facti sumus lętantes.
Conuerte dn̄e captiuitatē nostram, sicut torrens in Austro.
Qui seminant in lachrymis, in

exultatione metent.
Euntes ibant, & flebant, mittentes semina sua.
Venientes autem venient cum exultatione, portantes manipulos suos. Antipho. Deus virtutum conuerte nos. Oratio.

AD VESPERAS.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiuto. Hym. An. Psal. 76.

Oce mea ad dominum clamaui: voce mea ad Deum, & intendit mihi.
In die tribulationis meę Deũ exquisiui, manibus meis nocte contra eũ: & nõ sum deceptus.
Renuit consolari anima mea: memor fui Dei, & delectatus sum, & exercitatus sum: & defecit spiritus meus.
Anticipauerunt vigilias oculi mei: turbatus sum, & non sum loquutus.
Cogitaui dies antiquos: & annos æternos in mente habui.
Et meditatus sum nocte cum corde meo: & exercitabar, & scopebam spiritum meum.
Nunquid in æternũ proijciet deus? aut non apponet vt complacitior sit adhuc?
Aut in finem misericordiam suam abscindet, à generatione in generationem?
Aut obliuiscetur misereri de⁹? aut continebit in ira sua misericordias suas?
Et dixi, Nunc cœpi, hæc mutatio dexteræ excelsi.
Memor fui operum domini quia memor ero ab initio mirabilium tuorum.
Et meditabor in omnibus operibus tuis: & in adinuentionibus tuis exercebor.
Deus in sancto via tua: quis deus magn⁹ sicut deus noster? tu es deus qui facis mirabilia.
Notam fecisti in populis virtutem tuam: redemisti in brachio tuo populum tuum, filios Iacob & Ioseph.
Viderunt te aquæ deus, viderunt te aquæ, & timuerunt: & turbatæ sunt abyssi.
Multitudo sonitus aquarum: vocem dederunt nubes.
Etenim sagittę tuæ transeunt: vox tonitrui tui in rota.
Illuxerunt coruscationes tuæ orbi terræ: cõmota est, & contremuit terra.
In mari via tua, & semitę tuæ in aquis multis: & vestigia tua non cognoscentur.
Deduxisti sicut oues populum tuum, in manu Moysi & Aaron. Psalmus. 115.

CRedidi, propter quod lo quutus sum: ego autem humiliatus sum nimis.
Ego dixi in excessu meo, omnis homo mendax.
Quid retribuam domino pro omnibus, quæ retribuit mihi?
Calicem salutaris accipiam: & nomen domini inuocabo.
Vota mea domino reddam coram omni populo eius: pretiosa in conspectu domini mors sanctorum eius.
O domine qa ego seruus tuus, ego seruus tuus, & filius ancillæ tuæ.
Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiam laudis: & nomen domini inuocabo.
Vota mea domino reddam in conspectu omnis populi eius: in atrijs domus domini: in medio tui Ierusalem. Psalm. 142.
DOmine exaudi orationē meā: auribus percipe obsecrationē meā in veritate tua, exaudi me in tua iustitia.
Et non intres in iudiciū cū seruo tuo: quia non iustificabitur in cōspectu tuo omnis viuens.
Quia persequutus est inimicus animā meam, humiliauit in terra vitam meam.
Collocauit me in obscuris, sicut mortuos seculi, & anxiatus est super me spiritus meus: in me turbatum est cor meum.
Memor fui dierum antiquorum, meditatus sum in omnibus operibus tuis: & in factis manuum tuarum meditabar.
Expandi manus meas ad te: anima mea, sicut terra sine aqua tibi.
Velociter exaudi me domine: defecit spiritus meus.
Non auertas faciē tuam à me: & similis ero descendentibus in lacum.
Auditā fac mihi mane misericordiā tuā: quia in te speraui.
Notam fac mihi viam, in qua ambulem: quia ad te leuaui animam meam.
Eripe me de inimicis meis: domine, ad te confugi: doce me facere voluntatem tuam, quia deus meus es tu.
Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum domine viuificabis me in æquitate tua.
Educes de tribulatione animā meā: & in misericordia tua disperdes omnes inimicos meos.
Et perdes omnes qui tribulant animam meam: quoniam ego seruus tuus sum.
Deinde. Magnificat. folio. 10.
Aña. Orō. & Cōmemoratio.

AD COMPLETORIVM.
Pater nr̄. Aue maria. Cōuerte. Deus. Te lucis. Salua nos. ps.7.

Omine de⁹ me⁹ in te speraui: saluum me fac ex omnibus persequentibus me, & libera me.

Nequando rapiat, vt leo animam meam, dum non est qui redimat, neq; qui saluū faciat.

Dn̄e deus meus si feci istud, si est iniquitas in manibus meis.

Si reddidi retribuentibus mihi mala, decidam merito ab inimicis meis inanis.

Persequatur inimicus animā meam, & cōprehendat, & conculcet in terra vitā meā, & gloriam meā in puluerē deducat.

Exurge dn̄e in ira tua: & exaltare in finib⁹ inimicoꝝ meorū.

Et exurge dn̄e deus me⁹ in pręcepto quod mādasti: & synagoga populorum circundabit te.

Et propter hanc in altū regredere: dn̄s iudicat populos.

Iudica me domine secundum iustitiam meam, & secundum innocentiam meam super me.

Consumetur nequitia peccatorum, & diriges iustum, scrutans corda & renes deus.

Iustum adiutoriū meū à dn̄o, qui saluos facit rectos corde.

Deus iudex iustus, fortis, & patiens, nunquid irascitur per singulos dies?

Nisi cōuersi fueritis, gladium suum vibrauit, arcum suum tetendit, & parauit illum.

Et in eo parauit vasa mortis: sagittas suas ardentibus effecit.

Ecce parturijt iniustitiā, concepit dolorem: & peperit iniquitatem.

Lacū aperuit, & effodit eum: & incidit in foueam, quam fecit.

Conuertetur dolor eius in caput eius: & in verticem ipsius iniquitas eius descendet.

Confitebor dn̄o secundum iustitiam eius: & psallam nomini dn̄i altissimi. Psalmus. 14.

Domine quis habitabit in tabernaculo tuo? aut qs requiescet in monte sctō tuo?

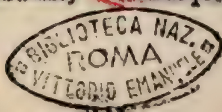
Qui ingreditur sine macula, & operatur iustitiam.

Qui loquitur veritatē in corde suo, qui non egit dolum in lingua sua.

Nec fec t proximo suo malū, & opprobrium non accepit aduersus proximos suos.

Ad nihilū deductus est in conspectu eius malignus, timentes autem dominum glorificat.

Qui iurat proximo suo, & nō decipit,

decipit,qui pecuniam suã non dedit ad vsuram, & munera su per innocentem non accepit.
Qui facit hæc,non mouebitur in æternum. Psalmus. 124.
QVi confidunt in domino: sicut mons Sion,nõ commouebitur in æternũ, qui habitat in Ierusalem.
Montes in circuitu eius:& dominus in circuitu populi sui, ex hoc nũc & vsq; in seculum.
Quia non relinquet dominus virgam peccatorum super sortem iustorum: vt non extendant iusti ad iniquitatem manus suas.
Benefac domine bonis, & rectis corde.
Declinantes autem in obligationes adducet dominus cum operantibus iniquitatem: pax super Israel.
Deinde. Nunc dimittis. fo. 12. Saluã nos. Dñe exaudi Orem⁹ Visita quęsumus, domine. Benedica. Fidelium Salue regina mater misericordię vita dulçe.

FERIA TERTIA.
Ad matutinum.

Pater noster. Aue maria. Confiteor. Misereatur. Indulgen. Dominę labia. Deus in adiutorium. Inuitato. Venite exulte. Inuita. Hym: Aña. Psalm⁹. 36.

NOli emulari in malignãtib⁹,neq; zelaueris facientes iniquitatem.
Quoniã tanq̃ fœnum velociter arescẽt,& quemadmodum olera herbarum cito decident.
Spera in domino, & fac bonitatem,& inhabita terrã, & pasceris in diuitijs eius.
Delectare in domino, & dabit tibi petitiones cordis tui.
Reuela domino viam tuam, & spera in eo:& ipse faciet.
Et educet quasi lumen iustitiã tuam:& iudiciũ tuum tanquã meridiem: subditus esto domino, & ora eum.
Noli æmulari in eo, qui prosperatur in via sua, in hominẽ facientem iniustitias.
Desine ab ira, & derelinque furorem: noli æmulari, vt maligneris.
Quoniam qui malignantur, exterminabuntur: sustinentes autem dominum ipsi hæreditabunt terram.

Et adhuc pusillum, & non erit peccator: quęres locum eius, & non inuenies.
Mansueti autem hæreditabũt terrã, & delectabuntur in multitudine pacis.
Obseruabit peccator iustũ: & stridebit sup eum dentib⁹ suis.
Dñs autem irridebit eum: qm̃ prospicit, ꝙ veniet dies eius.
Gladiũ euaginauerunt peccatores, intenderũt arcum suum.
Vt decipiant pauperẽ & inopẽ, vt trucident rectos corde.
Gladius eorum intret in corda ipsorum: & arcus eorũ confringatur.
Melius est modicum iusto, super diuitias peccatorũ multas.
Quoniam brachia peccatorũ conterentur: confirmat autem iustos dominus.
Nouit dominus dies immaculatorum: & hæreditas eorum in æternum erit.
Non cõfundentur in tempore malo, & in dieb⁹ famis saturabuntur: qa peccatores peribũt.
Inimici vero domini mox vt honorificati fuerint, & exaltati: deficientes quemadmodum fumus deficient.
Mutuabitur peccator, & non soluet: iustus autem miseretur, & tribuet.
Quia benedicentes ei hæreditabunt terrã: maledicentes autem ei, disperibunt.
Apud dñm gressus hominis dirigentur: & viam eius volet.
Cum ceciderit, nõ collidetur: quia dominus supponit manum suam.
Iunior fui, etenim senui: & nõ vidi iustum derelictum, nec semen eius quęrens panem.
Tota die miseretur, & commodat: & semen illius in benedictione erit.
Declina à malo, & fac bonũ: & inhabita in seculum seculi.
Quia dñs amat iudicium: & nõ derelinquet sanctos suos in æternum conseruabuntur.
Iniusti punientur: & semẽ impiorum peribit.
Iusti autem hæreditabunt terram: & inhabitabunt in seculum seculi super eam.
Os iusti meditabitur sapientiam: & lingua eius loquetur iudicium.
Lex Dei eius in corde ipsius: & non supplantabuntur gressus eius.
Considerat peccator iustum: & quęrit mortificare eum.
Dñs autem nõ derelinquet eũ in manibus eius: nec damnabit eum cum iudicabitur illi.

Expecta

Expecta dn̄m, & custodi viam eius: & exaltabit te, vt hæreditate capias terram: cum perierint peccatores, videbis.

Vidi impium superexaltatū, & eleuatum, sicut cedros libani.

Et transiui, & ecce non erat: quęsiui eum, & non est inuentus locus eius.

Custodi innocentiam, & vide ęquitatem quoniam sunt reliquiæ homini pacifico.

Iniusti aūt disperibunt: simul reliquiæ impiorum peribunt.

Salus autem iustorum à domino: & protector eorum in tempore tribulationis.

Et adiuuabit eos dominus, & liberabit eos: & eruet eos à peccatoribus, & saluabit eos: quia sperauerunt in eo. Psalm⁹. 43.

DEus, auribus nostris audiuimus: patres nostri annuntiauerunt nobis.

Opus, quod operatus es in diebus eorū, & in diebus antiquis.

Manus tua gentes disperdidit, & plantasti eos, afflixisti populos, & expulisti eos.

Nec enim in gladio suo possederunt terram, & brachium eorum non saluauit eos.

Sed dextera tua, & brachium tuū, & illuminatio vultus tui: quoniam complacuisti in eis.

Tu es ipse rex me⁹, & de⁹ meus: qui mandas salutes Iacob.

In te inimicos nostros ventilabim⁹ cornu: & in noīe tuo spernemus insurgentes in nobis.

Non enim in arcu meo sperabo: & gladius meus non saluabit me.

Saluasti enim nos de affligētib⁹ nos: & odiētes nos cōfudisti.

In Deo laudabimur tota die: & in nomine tuo cōfitebimur in seculum.

Nunc autem repulisti, & confudisti nos: & non egredieris Deus in virtutibus nostris.

Auertisti nos retrorsum post inimicos nostros: & qui oderūt nos diripiebant sibi.

Dedisti nos tanq̄ oues escarū: & in gentibus dispersisti nos.

Vendidisti populum tuū sine pretio: & non fuit multitudo in commutationibus eorum.

Posuisti nos opprobrium vicinis nostris, subsannationem & derisum his, qui sunt in circuitu nostro.

Posuisti nos in similitudinem gentibus: commotionem capitis in populis.

Tota die verecundia mea contra me est, & cōfusio faciei meę cooperuit me.

A voce exprobrantis & obloquentis,

quentis, à facie inimici & persequentis.

Hęc omnia venerunt ſup nos, nec obliti ſumus te: & inique nō egimus in teſtamento tuo.

Et nō receſſit retro cor noſtrū: & declinaſti ſemitas noſtras à via tua.

Quoniā humiliaſti nos in loco afflictionis: & cooperuit nos vmbra mortis.

Si obliti ſumus nomen Dei noſtri: & ſi expandimus manus noſtras ad Deum alienum.

Nonne deus requiret iſta? ipſe enim nouit abſcondita cordis.

Quoniam propter te mortificamur tota die: ęſtimati ſum⁹ ſicut oues occiſionis.

Exurge, quare obdormis dn̄e? exurge, & ne repellas in finem.

Quare faciem tuā auertis, obliuiſceris inopiæ noſtræ, & tribulationis noſtræ?

Quoniā humiliata eſt in puluere anima noſtra: cōglutinatus eſt in terra venter noſter.

Exurge domine adiuua nos: & redime nos propter nomen tuum. Pſalmus. 108.

Deus laudē meā ne tacueris: quia os peccatoris, & os doloſi ſuper me apertū eſt.

Locuti ſunt aduerſum me lingua doloſa, & ſermonibus odij circundederūt me, & expugnauerunt me gratis.

Pro eo vt me diligerent, detrahebant mihi: ego aūt orabam.

Et poſuerūt aduerſum me mala pro bonis: & odium pro dilectione mea.

Conſtitue ſuper eū peccatorē: & diabolus ſtet à dextris eius.

Cum iudicatur, exeat cōdēnatus: & oratio eius fiat in pctm̄.

Fiant dies eius pauci: & epiſcopatum eius accipiat alter.

Fiant filij ei⁹ orphani, & vxor eius vidua.

Nutantes trāsferantur filij ei⁹, & mendicent: & eijciantur de habitationibus ſuis.

Scrutetur fœnerator omnem ſubſtantiam eius: & diripiant alieni labores eius.

Non ſit illi adiutor: nec ſit qui miſereatur pupillis eius.

Fiant nati eius in interitū: in generatione vna deleatur nomen eius.

In memoriam redeat iniquitas patrum eius in conſpectu domini: & peccatū matris eius non deleatur.

Fiant contra dn̄m ſemper, & diſpereat de terra memoria eorum: pro eo quod nō eſt recordatus facere miſericordiam.

Et perſequutus eſt hominem inopem,

inopem, & mendicum, & compunctum corde mortificare.
E t dilexit maledictionẽ, & veniet ei: & noluit benedictionẽ, & elongabitur ab eo.
E t induit maledictionẽ sicut vestimentum, & intrauit sicut aqua in interiora eius, & sicut oleum in ossibus eius.
F iat ei sicut vestimentum quo operitur: & sicut zona qua semper præcingitur.
H oc opus eorũ qui detrahunt mihi apud dñm: & qui loquuntur mala aduersus aĩam meã.
E t tu domine domine fac mecum propter nomen tuũ, quia suauis est misericordia tua.
L ibera me, quia egenus & pauper ego sum: & cor meum conturbatum est intra me.
S icut vmbra cũ declinat, ablatus sum: & excussus sum sicut locustæ.
G enua mea infirmata sunt à ieiunio: & caro mea immutata est propter oleum.
E t ego fact⁹ sum opprobrium illis: viderunt me, & mouerunt capita sua.
A diuua me domine de⁹ meus: saluum me fac secundum misericordiam tuam.
E t sciant, quia manus tua hęc: & tu domine fecisti eam.
M aledicẽt illi, & tu benedices: qui insurgũt in me, cõfundantur: seruus aũt tuus lętabitur.
I nduantur, qui detrahunt mihi pudore: & operiantur sicut diploide confusione sua.
C onfitebor domino nimis in ore meo: & in medio multorũ laudabo eum.
Q uia astitit à dextris pauperis: vt saluam faceret à persequentibus animã meam. Añ.

AD LAVDES.

Deus in adiu. Añ. Psalmus. 94.

Venite, exultemus domino, iubilemus Deo salutari nostro.
P ræoccupemus faciem eius in cõfessione, & in Psalmis iubilemus ei.
Q uoniã deus magnus dñs, & rex magnus, sup omnes Deos.
Q uia in manu eius sunt fines terræ, & altitudines montium ipsius sunt.
Q uoniam ipsius est mare, & ipse fecit illud: & siccam manus eius formauerunt.
V enite, adoremus, & procidamus, & ploremus ante dominum qui fecit nos: quia ipse est dominus deus noster.
E t nos populus pascuæ eius & oues manus eius.

H odie

Hodie si vocē eius audieritis, nolite obdurare corda vestra.
Sicut in irritatione secundum diem tentationis in deserto.
Vbi tentauerunt me patres vestri: probauerunt, & viderunt opera mea.
Quadraginta annis offensus fui generationi illi: & dixi, semper hi errant corde.
Et isti non cognouerunt vias mea: vt iuraui in ira mea, Si introibūt in requiē meā. ps. 144.

EXaltabo te deus meus rex: & benedicam nomini tuo in seculum, & in seculū seculi.
Per singulos dies benedicā tibi: & laudabo nomen tuum in seculum, & in seculum seculi.
Magnus dominus, & laudabilis nimis: & magnitudinis eius non est finis.
Generatio & generatio laudabit opera tua: & potentiā tuam pronuntiabunt.
Magnificentiam glorię sancti tatis tuæ loquentur: & mirabilia tua narrabunt.
Et virtutem terribilium tuorum dicent: & magnitudinem tuam narrabunt.
Memoriam abundantię suauitatis tuę eructabunt: & iustitia tua exultabunt.
Miserator, & misericors dn̄s: patiens, & multum misericors.
Suauis dominus vniuersis: & miserationes eius super omnia opera eius.
Confiteantur tibi domine omnia opera tua: & sancti tui benedicant tibi.
Gloriam regni tui dicēt: & potentiam tuam loquentur.
Vt notam faciant filijs hominum potentiam tuam: & gloriam magnificentiæ regni tui.
Regnum tuum, regnum omnium seculorum: & dominatio tua in omni generatione, & generatione.
Fidelis dominus in omnibus verbis suis: & sanctus in omnibus operibus suis.
Alleuat dominus omnes, qui corruūt: & erigit omnes elisos.
Oculi omniū in te sperant domine: & tu das escam illorum in tempore opportuno.
Aperis tu manū tuā: & imples omne animal benedictione.
Iustus dominus in omnibus vijs suis: & sanctus in omnibus operibus suis.
Prope est dominus omnibus inuocātibus eum: omnibus inuocantibus eum in veritate.
Voluntatem timentium se faciet, & deprecationem eorum exaudiet: & saluos faciet eos.

Custodit dñs omnes diligẽtes se: & oẽs peccatores disperdet.
Laudationem domini loquetur os meum: & benedicat omnis caro nomini sancto eius in seculum, & in seculum seculi.

Canticum Ezechiæ.

Isa. 38. EGo dixi, In dimidio dierum meorum vadam ad portas inferi.
Quæsiui residuum annorum meorũ: Dixi, Nõ videbo dñm Deum in terra viuentium.
Non aspiciam hominẽ vltra: & habitatorem quietis.
Generatio mea ablata est: & cõuoluta est à me, quasi tabernacula pastorum.
Præcisa est, velut à texente, vita mea: dum adhuc ordirer, succidit me: de mane vsque ad vesperam finies me.
Sperabam vsq; ad mane, quasi leo sic contriuit oĩa ossa mea.
De mane vsq; ad vesperam finies me. Sicut pullus hirundinis sic clamabo, meditabor vt columba.
Attenuati sunt oculi mei, suspicientes in excelsum.
Dñe, vim patior, responde pro me. Quid dicam, aut quid respondebit mihi, cũ ipse fecerit?
Recogitabo tibi omnes annos meos, in amaritudine animæ meæ.
Domine, si sic viuitur, & in talibus vita spiritus mei, corripies me, & viuificabis me ecce, in pace amaritudo mea amarissima.
Tu autẽ eruisti animã meã vt nõ periret, proiecisti post tergum tuũ omnia peccata mea.
Quia non infernus confitebitur tibi, neq; mors laudabit te: non expectabunt qui descendunt in lacum veritatẽ tuam.
Viuens viuens ipse confitebitur tibi, sicut & ego hodie: pater filijs notam faciet veritatem tuam.
Dñe saluũ me fac, & psalmos nostros cantabim⁹ cunctis diebus vitæ nostræ in domo dñi.
Deinde. Benedictus. folio. 5.
Aña. Oro. & Commemoratio.

AD PRIMAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiutoriũ. Iam lucis. 5. Aña. Mane astabo. Psalmus. 5.

Verba mea auribus percipe domine: intellige clamorẽ meũ.
Intẽde voci orationis meæ, Rex meus & deus meus.
Quoniã ad te orabo domine: mane exaudies vocem meam.

Mane

Mane astabo tibi, & videbo: quoniam non deus volens iniquitatem tu es.
Neq; habitabit iuxta te malignus: neq; permanebunt iniusti ante oculos tuos.
Odisti omnes, qui operantur iniquitaté: perdes omnes qui loquuntur mendacium.
Virum sanguinũ, & dolosum abominabitur dominus.
Ego autem in multitudine misericordiæ tuæ.
Introibo in domum tuã: adorabo ad templũ sanctum tuũ in timore tuo.
Dñe, deduc me in iustitia tua: propter inimicos meos dirige in conspectu tuo viam meam.
Quoniá non est in ore eorum veritas: cor eorum vanum est.
Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolose agebant, iudica illos deus.
Decidãt à cogitationibus suis, secundũ multitudinem impietatum eorum expelle eos, quoniam irritauerunt te domine.
Et lętentur omnes, qui sperát in te: in æternum exultabunt, & habitabis in eis.
Et gloriabuntur in te omnes, qui diligunt nomen tuũ, quoniam tu benedices iusto.
Dñe, vt scuto bonæ voluntatis tuæ, coronasti nos. Psalm⁹. 16.

Exaudi dñe iustitiã meam: intẽde deprecationẽ meã.
Auribꝰ percipe orationẽ meã, non in labijs dolosis.
De vultu tuo iudiciũ meũ prodeat, oculi tui videãt ęquitaté.
Probasti cor meum, & visitasti nocte: igne me examinasti, & nõ est inuẽta in me iniquitas.
Vt nõ loquatur os meum opera hominum, propter verba labiorum tuorum ego custodiui vias duras.
Perfice gressus meos in semitis tuis: vt non moueantur vestigia mea.
Ego clamaui, quoniam exaudisti me deus: inclina aurẽ tuã mihi, & exaudi verba mea.
Mirifica misericordias tuas, q̃ saluos facis sperantes in te.
A resistentibus dexterę tuę, custodi me vt pupillam oculi.
Sub vmbra alarum tuarũ protege me à facie impiorum qui me afflixerunt.
Inimici mei animam meam circundederunt, adipem suum cõcluserunt: os eorum loquutum est superbiam.
Proijcientes me, nunc circundederunt me: oculos suos statuerunt declinare in terram.
Susceperũt me sicut leo paratus

tus ad prædam, & ſicut catulus leonis habitans in abditis.

Exurge dñe, præueni eum, & ſupplanta eum: eripe animam meam ab impio, frameam tuã ab inimicis manus tuæ.

Domine, à paucis de terra diuide eos in vita eorum: de abſconditis tuis adimpletus eſt venter eorum.

Saturati sũt filijs: & dimiſerũt reliquias ſuas paruulis ſuis.

Ego autẽ in iuſtitia apparebo conſpectui tuo: ſatiabor cũ apparuerit gloria tua. Pſalm. 25.

IVdica me domine, quoniã ego in innocentia mea ingreſſus ſum: & in domino ſperans non infirmabor.

Proba me dñe, & tenta me: vre renes meos, & cor meum.

Quoniã miſericordia tua ante oculos meos eſt: & complacui in veritate tua.

Non ſedi cum concilio vanitatis, & cum iniqua gerentibus non introibo.

Odiui eccleſiam malignãtiũ, & cum impijs non ſedebo.

Lauabo inter innocentes manus meas: & circundabo altare tuum domine.

Vt audiam vocem laudis tuæ, & enarrem vniuerſa mirabilia tua.

Domine dilexi decorem domus tuæ, & locum habitationis gloriæ tuæ.

Ne perdas cũ impijs Deus animam meam, & cum viris ſanguinum vitam meam.

In quorum manibus iniquitates ſunt: dextera eorum repleta eſt muneribus.

Ego autem in innocẽtia mea ingreſſus ſum: redime me, & miſerere mei.

Pes meus ſtetit in directo: in eccleſijs benedicã te domine. Antiphona. Mane aſtabo tibi, & videbo, quoniam non Deus volens iniquitatem tu es. Deinde. Credo in Deum. &c. Dñe exau. Oremus. Dñe deus omnipotẽs. Benedica. Fideliũ. Pretioſa. Sctã ma. Dies & actus.

AD TERTIAM.

Pater noſter. Aue maria. Deus in adiutorium. Nũc ſancte. 7. Añ. Cantabimus. Pſalm. 20.

Omine in virtute tua lætabitur rex: & ſuper ſalutare tuũ exultabit vehementer.

Deſideriũ cordis eius tribuiſti ei: & voluntate labiorum eius non fraudaſti eum.

Quoniam præueniſti eum in benedictionib' dulcedinis: poſuiſti

fuisti in capite eius coronam de lapide pretioso.

V itam petijt à te:& tribuisti ei longitudinem dierum in seculum,& in seculum seculi.

M agna est gloria eius in salutari tuo: gloriam,& magnum decorem impones super eum.

Q uoniam dabis eum in benedictionem in seculum seculi: lętificabis eum in gaudio cum vultu tuo.

Q uoniam rex sperat in domino:& in misericordia altissimi non commouebitur.

I nueniatur manus tua omnibus inimicis tuis: dextera tua inueniat omnes qui te oderũt.

P ones eos vt clibanũ ignis in tempore vultus tui: dominus in ira sua conturbabit eos, & deuorabit eos ignis.

F ructum eorũ de terra perdes: & semen eorũ à filijs hominũ.

Q uoniam declinauerũt in te mala:cogitauerũt cõsilia quæ non potuerunt stabilire.

Q uoniam pones eos dorsum: in reliquijs tuis præparabis vultum eorum.

E xaltare domine in virute tua, cantabimus, & psallemus virtutes tuas. Psalmus. 28.

A Fferte dño filij Dei:afferte dño filios arietum.

A fferte domino gloriam & honorem, afferte domino gloriã nomini eius: adorate dominũ in atrio sancto eius.

V ox domini super aquas,Deus maiestatis intonuit: dominus super aquas multas.

V ox domini in virtute: vox domini in magnificentia.

V ox domini confringentis cedros:& confringet dominus cedros libani.

E t cõminuet eas, tanquã vitulum libani:& dilect⁹ quemadmodum filius vnicornium.

V ox dñi intercidentis flammã ignis: vox domini concutientis desertum:& cõmouebit dominus desertum cades.

V ox dñi præparantis ceruos,& reuelabit condensa: & in templo eius omnes dicent gloriã.

D ominus diluuium inhabitare facit:& sedebit dominus rex in æternum.

D ominus virtutẽ populo suo dabit: dominus benedicet populo suo in pace. Psalmus. 31.

B Eati, quorũ remissæ sunt iniquitates,& quorum tecta sunt peccata.

B eatus vir, cui non imputauit dominus peccatum, nec est in spiritu eius dolus.

Quoniã tacui inueterauerunt

ossa mea: dũ clamarẽ tota die.
Quoniam die ac nocte grauata est super me manus tua: conuersus sum in ærumna mea, dum configitur spina.
Delictum meum cognitum tibi feci: & iniustitiam meam non abscondi.
Dixi, confitebor aduersum me iniustitiã meam dño: & tu remisisti impietatẽ peccati mei.
Pro hac orabit ad te omnis sanctus, in tempore opportuno.
Veruntamen in diluuio aquarum multarum, ad eum non approximabunt.
Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circundedit me: exultatio mea: erue me à circundantibus me.
Intellectũ tibi dabo, & instruã te in via hac qua gradieris: firmabo super te oculos meos.
Nolite fieri, sicut equus, & mulus: quibus non est intellectus.
In chamo & fręno maxillas eorum cõstringe: qui non approximant ad te.
Multa flagella peccatoris: sperantem autem in domino misericordia circundabit.
Lętamini in domino, & exultate iusti: & gloriamini omnes recti corde.
Antipho. Cantabimus, & psallemus virtutes tuas. Oratio.

AD SEXTAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiutoriũ. Rector potens. 9.
Aña. Sit nomen. Psalmus. 52.

Dixit insipiens in corde suo, non est Deus.
Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt in iniquitatibus: non est qui faciat bonum.
Deus de cœlo prospexit super filios hominum: vt videat si est intelligens, aut requirens Deũ.
Omnes declinauerunt, simul inutiles facti sunt: nõ est qui faciat bonũ, non est vsq; ad vnũ.
Nonne scient omnes qui operantur iniquitatẽ, qui deuorãt plebem meã vt cibum panis?
Deum nõ inuocauerunt: illic trepidauerunt timore, vbi non erat timor.
Quoniam Deus dissipauit ossa eorũ qui hominibus placẽt: cõfusi sunt, qm̃ deus spreuit eos.
Quis dabit ex Sion salutare Israel? cũ cõuerterit de⁹ captiuitatẽ plebis suę, exultabit Iacob, & lętabitur Israel. Psalm⁹. 71.
Deus iudiciũ tuũ Regi da: & iustitiã tuã filio regis.
Iudicare populũ tuum in iustitia, & pauperes tuos in iudicio.

Suscipiant montes pacem populo,& colles iustitiam.

Iudicabit pauperes populi, & saluos faciet filios pauperum: & humiliabit calumniatorem.

Et permanebit cum Sole,& ante Lunam,in generationem & generationem.

Descendet sicut pluuia in vellus:& sicut stillicidia stillantia super terram.

Orietur in diebus eius iustitia, & abundantia pacis: donec auferatur Luna.

Et dominabitur à mari vsque ad mare: & à flumine vsq; ad terminos orbis terrarum.

Corã illo procidẽt Æthiopes: & inimici eius terram lingent.

Reges Tharsis, & insulæ munera offerent, Reges Arabum & Saba dona adducent.

Et adorabunt eũ omnes reges terrę,omnes gentes seruient ei.

Quia liberabit pauperem à potente, & pauperem cui nõ erat adiutor.

Parcet pauperi & inopi: & animas pauperum saluas faciet.

Ex vsuris & iniquitate redimet animas eorum, & honorabile nomen eorum coram illo.

Et viuet, & dabitur ei de auro Arabiæ, & adorabunt de ipso semper: tota die benedicent ei.

Et erit firmamentum in terra in summis montium, superextolletur super libanũ fructus eius & florebunt de ciuitate, sicut fœnum terræ.

Sit nomen eius benedictum in secula: ante Solem permanet nomen eius.

Et benedicẽtur in ipso omnes tribus terrę: omnes gentes magnificabunt eum.

Benedictus dñs deus Israel,qui facit mirabilia solus.

Et benedictum nomen maiestatis eius in æternum: & replebitur maiestate eius omnis terra, fiat, fiat Psalmus. 120.

LEuaui oculos meos in mõtes: vnde veniet auxilium mihi.

Auxilium meũ à domino, qui fecit cœlum, & terram.

Non det in commotionem pedem tuum: neq; dormitet,qui custodit te.

Ecce nõ dormitabit, neq; dormiet, qui custodit Israel.

Dominus custodit te, domin9 protectio tua super manũ dexteram tuam.

Per diem Sol non vret te: neq; Luna per noctem.

Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animã tuam dominus.

Dominus custodiat introitum tuum,& exitum tuum : ex hoc nunc, & vsque in seculum.
Aña. Sit nomen domini benedictum in secula. Oratio.

AD NONAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiut. Rerũ deus tenax. 10.
Añ. Sit splendor. Psalmus. 89.

Omine, refugiũ factus es nobis: à generatione in generationem.
Prius q̃ montes fierent, aut formaretur terra,& orbis : à seculo, & vsq; in seculum tu es Deus.
Ne auertas hominem in humilitatem:& dixisti, conuertimini filij hominum.
Quoniã mille anni ante oculos tuos, tanquã dies hesterna quæ præterijt.
Et custodia in nocte:q̃ pro nihilo habentur, eorũ anni erũt.
Mane sicut herba transeat,mane floreat, & transeat : vespere decidat,induret,& arescat.
Quia defecimus in ira tua : & in furore tuo turbati sumus.
Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo: seculum nostrũ in illuminatione vultus tui
Quoniã oẽs dies nostri defecerunt : & in ira tua defecimus.
Anni nostri, sicut aranea meditabũtur: dies annorũ nostrorum in ipsis septuaginta anni.
Si autem in potentatibus,octoginta anni : & amplius eorum labor & dolor.
Quoniam superuenit mansuetudo : & corripiemur.
Quis nouit potestatẽ iræ tuæ: & præ timore tuo iram tuam dinumerare?
Dexteram tuã sic notam fac:& eruditos corde in sapientia.
Cõuertere domine,vsquequo: & deprecabilis esto super seruos tuos.
Repleti sumus mane misericordia tua : & exultauimus, & delectati sumus omnibus diebus nostris.
Lætati sumus pro diebus quibus nos humiliasti:annis quibus vidimus mala.
Respice in seruos tuos: & in opera tua:& dirige filios eorũ.
Et sit splẽdor dñi Dei nostri super nos,&opera manuũ nostrarum dirige sup nos:& opus manuũ nostrarũ dirige. Psals. 96.
Dominus regnauit, exultet terra : lætentur insulę multæ.
Nubes, & caligo in circuitu eius : iustitia, & iudicium correctio sedis eius.

Ignis

Ignis ante ipsum præcedet: & inflammabit in circuitu inimicos eius.
Alluxerũt fulgura ei⁹ orbi terræ: vidit, & cõmota est terra.
Montes, sicut cera, fluxerunt à facie domini: à facie domini omnis terra.
Annuntiauerunt cœli iustitiã eius: & viderunt omnes populi gloriam eius.
Confundãtur omnes, qui adorant sculptilia: & qui gloriantur in simulachris suis.
Adorate eum oẽs angeli eius: audiuit, & lętata est Sion.
Et exultauerũt filię Iudę, propter iudicia tua domine.
Quoniam tu dñs altissimus super omnem terram, nimis exaltatus es super omnes Deos.
Qui diligitis dominum, odite malum: custodit dominus animas sanctorũ suorum, de manu peccatoris liberabit eos.
Lux orta est iusto: & rectis corde lætitia.
Lætamini iusti in domino: & confitemini memoriæ sanctificationis eius. Psalmus. 127.
Nisi dominus ædificauerit domum: in vanum laborauerunt, qui ædificant eam.
Nisi dñs custodierit ciuitatẽ: frustra vigilat qui custodit eã.
Vanum est vobis ante lucẽ surgere: surgite postquã sederitis, qui manducatis panẽ doloris.
Cum dederit dilectis suis somnum: ecce, hæreditas domini, filij, merces fructus ventris.
Sicut sagittæ in manu potentis: ita filij excussorum.
Beatus vir, qui impleuit desiderium suũ ex ipsis: nõ confundetur, cum loquetur inimicis suis in porta. Aña. Sit splendor dñi Dei nostri super nos. Oratio.

AD VESPERAS.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiu. Hym. Añ. Psalm⁹. 33.

Benedicam dñm in omni tempore: semper laus eius in ore meo.
In domino laudabitur anima mea: audiant mansueti, & lętentur.
Magnificate dñm mecum, & exaltem⁹ nomẽ ei⁹ in idipsum.
Exquisiui dominum, & exaudiuit me: & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me.
Accedite ad eum, & illuminamini: & facies vestræ non confundentur.
Iste pauper clamauit: & dominus exaudiuit eum: & ex omnibus tribulationibus eius saluauit eum.

Immittet angelus dñi in circuitu timentium eum: & eripiet eos.
Gustate,& videte, quoniã suauis est dominus: beatus vir,qui sperat in eo.
Timete dominum omnes sancti eius: quoniã non est inopia timentibus eum.
Diuites eguerunt,& esurierũt: inquirentes autem dominum, non minuentur omni bono.
Venite filij, audite me, timorem domini docebo vos.
Quis est homo qui vult vitã, diligit dies videre bonos?
Prohibe linguã tuã à malo, & labia tua ne loquãtur dolum.
Diuerte à malo,& fac bonũ: inquire pacẽ, & persequere eam.
Oculi domini super iustos: & aures eius in preces eorum.
Vultus autem domini super facientes mala: vt perdat de terra memoriam eorum.
Clamauerũt iusti,& dñs exaudiuit eos: & ex omnibus tribulationibus eorũ liberauit eos.
Iuxta est dominus ijs, qui tribulato sunt corde: & humiles spiritu saluabit.
Multæ tribulationes iustorũ: & de omnib⁹ his liberabit eos dominus.
Custodit dñs omnia ossa eorũ: vnum ex his non conteretur.
Mors peccatorum pessima: & qui oderunt iustũ, delinquent.
Redimet dñs animas seruorũ suorum: & nõ delinquent oẽs, qui sperant in eo. Psalm⁹ 40.

Beatus vir, qui intelligit super egenum, & pauperẽ: in die mala liberabit eum dñs.
Dominus conseruet eum,& viuificet eum, & beatum faciat eum in terra: & nõ tradat eum in animam inimicorum eius.
Dominus opem ferat illi super lectũ doloris eius: vniuersum stratum eius, versasti in infirmitate eius.
Ego dixi, dñe miserere mei: sana aĩam meã, qa peccaui tibi.
Inimici mei dixerũt mala mihi, Quãdo morietur,& peribit nomen eius?
Et si ingrediebatur, vt videret, vana loquebatur cor eius: congregauit iniquitatem sibi.
Egrediebatur foras: & loquebatur in idipsum.
Aduersum me susurrabãt omnes inimici mei: aduersum me cogitabant mala mihi.
Verbum iniquum cõstituerũt aduersum me, Nunquid q dormit, non adijciet, vt resurgat?
Etenim homo pacis meæ in quo speraui, qui edebat panes meos:

meos: magnificauit ſuper me ſupplantationem.

T u autem domine miſerere mei, & reſuſcita me: & retribuam eis.

I n hoc cognoui, quoniam voluiſti me, quoniam non gaudebit inimicus meus ſuper me.

M e autem propter innocentiã ſuſcepiſti: & confirmaſti me in conſpectu tuo in æternum.

B enedictus domin⁹ deus Iſrael à ſeculo, & vſque in ſeculum: fiat, fiat. Pſalmus. 112.

L Audate pueri dominũ: laudate nomen domini.

S it nomẽ dñi benedictum: ex hoc, nunc, & vſq; in ſeculum.

A ſolis ortu vſq; ad occaſum, laudabile nomen domini.

E xcelſus ſuper omnes gentes dñs: & ſuper cœlos gloria eius.

Q uis ſicut dñs deus noſter qui in altis habitat: & humilia reſpicit in cœlo, & in terra?

S uſcitans à terra inopem, & de ſtercore erigens pauperem.

V t collocet eum cum principibus, cum principibus populi ſui.

Q ui habitare facit ſterilem in domo, matrem filiorum lætantem. Deinde canticum. Magnificat. folio. 11. Añ. Orõ. & Commemoratio.

AD COMPLETORIVM.

P ater nr̃. Aue maria. Cõuerte nos. De⁹ ĩ adiu. Te lucis añ. 12. Aña. Salua nos. Pſalmus. 10.

N domino cõfido: quomodo dicitis animę meę, Trãſmigra ĩ mõtem ſicut paſſer?

Q uoniam ecce peccatores intenderunt arcum: parauerunt ſagittas ſuas in pharetra, vt ſagittẽt in obſcuro rectos corde.

Q uoniã, quæ perfeciſti, deſtruxerũt: iuſtus autem quid fecit?

D ominus in tẽplo ſancto ſuo: Dominus in cœlo ſedes eius.

O culi eius in pauperem reſpiciunt: palpebrę eius interrogãt filios hominum.

D ominus interrogat iuſtũ & impium: qui autem diligit iniquitatem, odit animam ſuam.

P luet ſup peccatores laqueos: ignis, & ſulphur, & ſpiritus procellarum, pars calicis eorum.

Q uoniam iuſtus dominus, & iuſtitias dilexit: æquitatem vidit vultus eius. Pſalmus. 15.

C Onſerua me dñe, quoniã ſperaui in te: dixi domino, Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.

S anctis, qui ſunt in terra eius, mirificauit omnes voluntates meas

meas in eis.

M ultiplicatę sunt infirmitates eorum: postea accelerauerunt.

N on congregabo conuenticula eorum de sanguinibus: nec memor ero nominum eorum per labia mea.

D ñs, pars hæreditatis meæ, & calicis mei, tu es qui restitues hæreditatem meam mihi.

F unes ceciderunt mihi in pręclaris: etenim hæreditas mea præclara est mihi.

B enedicam dominum, qui tribuit mihi intellectum, insuper & vsq; ad noctem increpuerũt me renes mei.

P rouidebam dñm in cõspectu meo semper: quoniã à dextris est mihi, ne commouear.

P ropter hoc lætatum est cor meũ, & exultauit lingua mea: insuper & caro mea requiescet in spe.

Q uoniam nõ derelinques animam meam in inferno: nec dabis sanctum tuum videre corruptionem.

N otas mihi fecisti vias vitæ: adimplebis me lętitia cũ vultu tuo: delectationes in dextera tua vsq; in finem. Psalm⁹. 29.

EXaltabo te dñe, quoniam suscepisti me: nec delectasti inimicos meos super me.

D omine Deus meus clamaui ad te: & sanasti me.

D omine eduxisti ab inferno animam meam: saluasti me à descendentibus in lacum.

P sallite dño sancti eius, & cõfitemini memoriæ sctĩtatis eius.

Q uoniam ira in indignatione eius: & vita in voluntate eius.

A d vesperum demorabitur fletus: & ad matutinum lętitia.

E go autem dixi in abundãtia mea, Non mouebor in ęternũ.

D omine in voluntate tua pręstitisti decori meo virtutem.

A uertisti faciem tuam à me, & factus sum conturbatus.

A d te domine clamabo, & ad Deum meum deprecabor.

Q uæ vtilitas in sanguine meo, dum descendo in corruptionẽ?

N unquid cõfitebitur tibi puluis, aut annuntiabit veritatem tuam?

A udiuit dominus, & misertus est mei: domin' factus est adiutor meus.

C onuertisti planctum meum in gaudium mihi: conscidisti saccum meum, & circundedisti me lætitia.

V t cantet tibi gloria mea, & nõ compungar: domine Deus meus in ęternũ cõfitebor tibi.

Deinde. Nunc dimittis. fo. 11.

Salua

Salua nos. Dñe exau. Oremus Visita q̃s do. Benedica. Fideliũ.

FERIA QVARTA.

Ad matutinum.

Pater noster. Aue maria. Confiteor. Misereatur. Indulgen. Dñe labia. Deus in adiu. Inuit. Venite. Inuit. Hym. Añ. ps. 48.

Audite hæc oẽs gentes: auribus percipite oẽs, qui habitatis orbem.

Quique terrigenę & filij hominum: simul in vnum diues & pauper.

Os meũ loquet̃ sapiẽtiã: & meditatio cordis mei prudentiã.

Inclinabo in parabolã aurem meã, aperiam in psalterio propositionem meam.

Cur timebo in die mala? iniquitas calcanei mei circundabit me.

Qui confidunt in virtute sua: & in multitudine diuitiarum suarum gloriantur.

Frater non redimet, redimet homo? non dabit Deo placationem suam.

Et pretium redemptionis animæ suæ: & laborabit in æternum: & viuet adhuc in finem.

Non videbit interitũ, cũ viderit sapientes morientes: simul insipiens, & stultus peribunt.

Et relinquent alienis diuitias suas: & sepulchra eorum domus illorum in æternum.

Tabernacula eorum in progenie & progenie, vocauerũt nomina sua in terris suis.

Et homo, cum in honore esset, non intellexit: comparatus est iumentis insipientibus: & similis factus est illis.

Hæc via illorum scandalum ipsis: & postea in ore suo complacebunt.

Sicut oues in inferno positi sunt: mors depascet eos.

Et dominabũtur eorum iusti in matutino: & auxilium eorum veterascet in inferno à gloria eorum.

Veruntamen deus redimet animam meam de manu inferi, cum acceperit me.

Ne timueris, cum diues factus fuerit homo: & cum multiplicata fuerit gloria domus eius.

Quoniam cum interierit, non sumet omnia: neq; descendet cum eo gloria eius.

Quia anima eius in vita ipsius benedi-

benedicetur: confitebitur tibi, cum benefeceris ei.

I ntroibit vſq; in progenies patrum ſuorum : & vſq; in æternum non videbit lumen.

H omo, cum in honore eſſet, non intellexit: comparatus eſt iumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis. Pſalmus. 58

E Ripe me de inimicis meis Deus meꝰ: & ab inſurgentibus in me libera me.

E ripe me de operantibus iniquitatem: & de viris ſanguinũ ſalua me.

Q uia ecce ceperunt animam meam, irruerunt in me fortes.

N eq; iniquitas mea, neq; peccatum meum domine, ſine iniquitate cucurri, & direxi.

E xurge in occurſum meũ, & vide, & tu domine Deus virtutum Deus Iſrael.

I ntende ad viſitandas omnes gentes, nõ miſerearis omnibus, qui operantur iniquitatem.

C onuertentur ad veſperam, & famem patientur, vt canes, & circuibunt ciuitatem.

E cce loquentur in ore ſuo, & gladius in labijs eorum : quoniam quis audiuit?

E t tu dñe deridebis eos : & ad nihilũ deduces omnes gentes.

F ortitudinem meam ad te cuſtodiam, quia deus ſuſceptor meus es: Deus meus, miſericordia eius pręueniet me.

D eus oſtendit mihi ſuper inimicos meos, ne occidas eos: ne qñ obliuiſcantur populi mei.

D iſperge illos in virtute tua: & depone eos protector meꝰ dñe.

D elictum oris eorum, ſermonem labiorum ipſorũ, & comprehendantur in ſuperbia ſua.

E t de execratione, & mendacio annuntiabuntur in cõſummatione, in ira conſummationis, & non erunt.

E t ſcient, quia deus dominabitur Iacob, & finium terræ.

C onuertentur ad veſperam, & famem patientur, vt canes : & circuibunt ciuitatem.

I pſi diſpergentur ad manducandum: ſi vero non fuerint ſaturati, murmurabunt.

E go autem cantabo fortitudinem tuam : & exaltabo mane miſericordiam tuam.

Q uia factus es ſuſceptor meꝰ, & refugium meum in die tribulationis meæ.

A diutor meus tibi pſallã, quia deus ſuſceptor meus es: Deus meꝰ miſericordia mea. ps. 77.

A Ttendite popule meus legem meã: inclinate aurẽ veſtram in verba oris mei.

Aperiam

Aperiam in parabolis os meū: loquar ꝓpositiones ab initio.
Quanta audiuimus, & cognouimus ea: & patres nostri narrauerunt nobis?
Non sunt occultata à filijs eorum, in generatione altera.
Narrantes laudes domini, & virtutes eius, & mirabilia eius, quæ fecit.
Et suscitauit testimoniū in Iacob: & legem posuit in Israel.
Quāta mandauit patribus nostris nota facere ea filijs suis: vt cognoscat generatio altera?
Filij qui nascentur, & exurgēt & narrabunt filijs suis.
Vt ponant in Deo spem suam, & nō obliuiscantur operū Dei, & mandata eius exquirant.
Ne fiant sicut patres eorū, generatio praua & exasperans.
Generatio quæ nō direxit cor suum, & non est creditus cum Deo spiritus eius.
Filij Ephrem intendentes & mittentes arcum: cōuersi sunt in die belli.
Non custodierunt testamentum Dei: & in lege eius noluerunt ambulare.
Et obliti sunt benefactorum eius: & mirabilium eius, quæ ostendit eis.
Coram patribus eorum fecit mirabilia in terra Ægypti, in campo Taneos.
Interrupit mare, & pduxit eos: & statuit aquas quasi in vtre.
Et deduxit eos in nube diei: & tota nocte in illuminatione ignis.
Interrupit petram in eremo, & adaquauit eos velut in abysso multa.
Et eduxit aquam de petra, & eduxit tanquā flumina aquas.
Et apposuerunt adhuc peccare ei in iram: excitauerunt excelsum in inaquoso.
Et tentauerunt Deum in cordibus suis, vt peterent escas animabus suis.
Et male loquuti sunt de Deo: dixerūt, nunquid poterit Deus parare mensam in deserto?
Quoniam percussit petram, & fluxerunt aquæ: & torrentes inundauerunt.
Nunquid & panē poterit dare, aut parare mēsam populo suo?
Ideo audiuit dominus, & distulit: & ignis accensus est in Iacob, & ira ascendit in Israel.
Quia nō crediderunt in Deo, nec sperauerūt in salutari eius.
Et mādauit nubibus desuper, & ianuas cœli aperuit.
Et pluit illis manna ad mādu-candū: & panē cœli dedit eis.

Panem angelorum manducauit homo: cibaria misit eis in abundantia.

Transtulit Austrũ de cœlo: & induxit in virtute sua Africũ.

Et pluit super eos, sicut puluerem, carnes: & sicut arenam maris, volatilia pennata.

Et ceciderũt ĩ medio castrorũ eorũ, circa tabernacula eorũ.

Et manducauerunt, & saturati sunt nimis, & desiderium eorum attulit eis, non sunt fraudati à desiderio suo.

Adhuc escæ eorum erant in ore ipsorum: & ira Dei ascendit super eos.

Et occidit pingues eorum, & electos Israel impediuit.

In omnibus his peccauerunt adhuc: & non crediderunt in mirabilibus eius.

Et defecerunt in vanitate dies eorum: & anni eorum cum festinatione.

Cum occideret eos, quęrebant eum: & reuertebantur, & diluculo veniebant ad eum.

Et rememorati sunt, quia de' adiutor est eorum, & Deus excelsus redemptor eorum est.

Et dilexerunt eum in ore suo, & lingua sua mentiti sunt ei.

Cor autem eorum non erat rectum cum eo: nec fideles habiti sunt in testamento eius.

Ipse autem est misericors, & propitius fiet peccatis eorum: & non disperdet eos.

Et abundauit, vt auerteret irã suam: & non accendit omnem iram suam.

Et recordat' est, qa caro sunt: spiritus vadens, & non rediens.

Quoties exacerbauerunt eum in deserto: in iram concitauerunt eum in inaquoso?

Et cõuersi sunt, & tentauerunt Deum: & sanctum Israel exacerbauerunt.

Non sunt recordati man' eius, die, qua redemit eos de manu tribulantis.

Sicut posuit in Ægypto signa sua, & prodigia sua in campo Taneos.

Et conuertit in sanguinem flumina eorum & imbres eorum, ne biberent.

Misit in eos cynomyam, & comedit eos, & ranam, & disperdidit eos.

Et dedit ærugini fructus eorũ & labores eorum locustæ.

Et occidit ĩ grãdine vineas eorum: & moros eorũ in pruina.

Et tradidit grandini iumenta eorũ: & possessiones eorũ igni.

Misit in eos iram indignationis suæ: indignationẽ, & iram

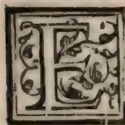
& tribulationem: immissiones per angelos malos.
Viam fecit semitæ iræ suæ, & non pepercit à morte animabus eorum: & iumenta eorum in morte conclusit.
Et percussit omne primogenitum in terra Ægypti: primitias omnis laboris eorum in tabernaculis Cham.
Et abstulit, sicut oues populũ suum, & perduxit eos tanq̃ gregem in deserto.
Et eduxit eos in spe, & non timuerunt, & inimicos eorum operuit mare.
Et induxit eos in montem sanctificationis suę: montẽ, quem acquisiuit dextera eius.
Et eiecit à facie eorum gentes: & sorte diuisit eis terram in funiculo distributionis.
Et habitare fecit in tabernaculis eorum tribus Israel.
Et tentauerunt, & exacerbauerunt Deum excelsum: & testimonia eius non custodierunt.
Et auerterunt se, & non seruauerunt pactum: quemadmodum patres eorũ, conuersi sunt in arcum prauum.
In iram cõcitauerunt eum in collibus suis, & in sculptilibus suis ad ęmulationem eum prouocauerunt.
Audiuit deus, & spreuit: & ad nihilum redegit valde Israel.
Et repulit tabernaculum Silo, tabernaculum suum, vbi habitauit in hominibus.
Et tradidit in captiuitatẽ virtutem eorum: & pulchritudinem eorum in manus inimici.
Et conclusit in gladio populũ suũ, & hæreditatẽ suã spreuit.
Iuuenes eorũ comedit ignis: & virgines eorum non sunt lamentatæ.
Sacerdotes eorum in gladio ceciderunt: & viduæ eorum nõ plorabantur.
Et excitatus est tanquam dormiens dominus: tanq̃ potens crapulatus à vino.
Et percussit inimicos suos in posteriora: opprobrium sempiternum dedit illis.
Et repulit tabernaculum Ioseph: & tribum Ephraim non elegit.
Sed elegit tribum Iuda, montem Sion, quem dilexit.
Et ędificauit, sicut vnicorniũ, sanctificium suũ in terra: quã fundauit in secula.
Et elegit Dauid seruũ suum, & sustulit eum de gregibus ouiũ, de post fœtantes accepit eum.
Pascere Iacob seruum suum, & Israel hæreditatem suam.

Et

Et pauit eos in innocentia cordis sui: & in intellectibus manuum suarũ deduxit eos. Añ.

AD LAVDES.

Deus in adiu. Añ. Psalmus. 80.

Xultate Deo adiutori nostro: iubilate Deo Iacob.

Sumite psalmũ, & date tympanum: psalterium iucundum cum cithara.

Buccinate in neomenia tuba, in insigni die solẽnitatis vestrę.

Quia præceptum in Israel est, & iudicium Deo Iacob.

Testimonium in Ioseph posuit illud, cum exiret de terra Ægypti: linguam, quam non nouerat, audiuit.

Diuertit ab oneribus dorsum eius: manus eius in cophino seruierunt.

In tribulatione inuocasti me, & liberaui te, exaudiui te in abscondito tẽpestatis: probaui te apud aquam contradictionis.

Audi populus meus, & contestabor te: Israel, si audieris me, non erit in te deus recens, neq; adorabis Deum alienum.

Ego enim sum dñs deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti: dilata os tuũ, & implebo illud.

Et non audiuit populus meus vocem meam: & Israel non intendit mihi.

Et dimisi eos secundum desideria cordis eorum, ibunt in adinuentionibus suis.

Si populus meus audisset me: Israel si ĩ vijs meis ambulasset.

Pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem: & super tribulantes eos misissem manum meam.

Inimici dñi mentiti sunt ei: & erit tempus eorum in secula.

Et cibauit eos ex adipe frumenti: & de petra, melle saturauit eos. Psalmus. 134.

Laudate nomen dñi, laudate serui dominum.

Qui statis in domo domini, in atrijs domus Dei nostri.

Laudate dominum, quia bonus dominus: psallite nomini eius, quoniam suaue.

Quoniã Iacob elegit sibi dñs, Israel in possessionem sibi.

Quia ego cognoui, quod magnus est dominus: & deus noster præ omnibus dijs.

Omnia, quęcunq; voluit dñs, fecit in cœlo, & in terra: in mari, & in omnibus abyssis.

Educẽs nubes ab extremo terræ, fulgura in pluuiam fecit.

Qui producit ventos de thesauris suis: qui percussit primogenita

mogenita Ægypti ab homine vſq; ad pecus.
E t miſit ſigna, & prodigia in medio tui Ægypte: in Pharaonem, & in omnes ſeruos eius.
Q ui percuſſit gentes multas, & occidit reges fortes.
S eon regem Amorrhæorum, & Og regem Baſan, & omnia regna Chanaan.
E t dedit terram eorum hæreditatem, hęreditatem Iſrael populo ſuo.
D omine, nomen tuum in ęternum: Dñe, memoriale tuũ in generationẽ, & generationem.
Q uia iudicabit dominus populum ſuum: & in ſeruis ſuis deprecabitur.
S imulachra gentiũ argentũ & aurũ, opera manuũ hominũ.
O s habent, & non loquentur: oculos habent, & nõ videbunt.
A ures habent, & non audient: neque enim eſt ſpiritus in ore ipſorum.
S imiles illis fiant, qui faciunt ea: & oẽs qui confidunt in eis.
D omus Iſrael benedicite dño: domus Aaron benedicite dño.
D omus leui benedicite domino: qui timetis dominum, benedicite domino.
B enedictus dominus ex Sion, qui habitat in Ieruſalem.

Canticum Annæ.

E Xultauit cor meum in domino: & exaltatum eſt cornu meum in domino. j.reg. 2.
D ilatatum eſt os meum ſuper inimicos meos: qa lętata ſum in ſalutari tuo.
N õ eſt ſanctus, vt eſt dñs: neq; enim eſt alius extra te: & non eſt fortis, ſicut deus noſter.
N olite multiplicare loqui ſublimia, gloriantes.
R ecedant vetera de ore veſtro, quia deus ſcientiarũ dñs eſt: & ipſi præparantur cogitationes.
A rcus fortium ſuperatus eſt: & infirmi accincti ſunt robore.
R epleti prius, pro panibus ſe locauerunt: & famelici ſaturati ſunt.
D onec ſterilis peperit plurimos: & quæ multos habebat filios, infirmata eſt.
D ñs mortificat, & viuificat: deducit ad inferos, & reducit.
D ominus pauperẽ facit, & ditat: humiliat, & ſubleuat.
S uſcitat de puluere egenum: & de ſtercore eleuat pauperẽ.
V t ſedeat cum principibus, & ſolium gloriæ teneat.
D ñi enim ſunt cardines terræ, & poſuit ſuper eos orbem.
P edes ſanctorum ſuorum ſeruabit, & impij in tenebris conticeſcent:

ticeſcent: quia non in fortitudine ſua roborabitur vir.

Dominum formidabunt aduerſarij eius: & ſuper ipſos in cœlis tonabit.

Domin⁹ iudicabit fines terræ, & dabit imperium regi ſuo, & ſublimabit cornu Chriſti ſui.

Deinde cãticũ. Bñdictus. fo. 5.

Aña. Oratio. Commemoratio.

AD PRIMAM.

Pater noſter. Aue maria. Deus in adiutoriũ. Iam lucis orto. 5. Antiphona. Deus. Pſalmus. 6.

Omine, ne in furore tuo arguas me, neq; ĩ iratua corripias me.

Miſerere mei domine, quoniam infirmus ſum: ſana me domine, quoniã conturbata ſunt oſſa mea.

Et anima mea turbata eſt valde: ſed tu domine vſquequo?

Conuertere domine, & eripe animã meam: ſaluum me fac propter miſericordiam tuam.

Quoniam nõ eſt in morte qui memor ſit tui: in inferno autẽ quis confitebitur tibi?

Laboraui in gemitu meo, lauabo per ſingulas noctes lectum meum, lachrymis meis ſtratũ meum rigabo.

Turbatus eſt à furore oculus meus: inueteraui inter omnes inimicos meos.

Diſcedite à me omnes, qui operamini iniquitatem: qm̃ exaudiuit dñs vocem fletus mei.

Exaudiuit dominus deprecationem meam: dominus orationem meam ſuſcepit.

Erubeſcant, & cõturbentur vehementer omnes inimici mei, cõuertantur, & erubeſcant valde velociter. Pſalmus. 117.

Confitemini dño quoniã bonus, quoniam in ſeculum miſericordia eius.

Dicat nũc Iſrael quoniam bonus: quoniam in ſeculum miſericordia eius.

Dicat nũc domus Aaron: qm̃ in ſeculum miſericordia eius.

Dicant nunc, qui timent dominum: quoniam in ſeculum miſericordia eius.

De tribulatione inuocaui: dominum: & exaudiuit me in latitudine dominus.

Dominus mihi adiutor: nõ timebo, quid faciat mihi homo.

Dominus mihi adiutor: & ego deſpiciam inimicos meos.

Bonum eſt confidere in dño: quàm confidere in homine.

Bonũ eſt ſperare in domino: quàm ſperare in principibus.

Omnes gentes circuierũt me: & in

& in nomine domini, quia vltus sum in eos.
C ircundantes circundederunt me: & in nomine domini, quia vltus sum in eos.
C ircundederũt me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis: & in nomine domini, quia vltus sum in eos.
I mpulsus euersus sum, vt caderem: & dominus suscepit me.
F ortitudo mea, & laus mea dominus: & factus est mihi in salutem.
V ox exultationis, & salutis in tabernaculis iustorum.
D extera dñi fecit virtutẽ, dextera domini exaltauit me: dextera domini fecit virtutem.
N on moriar, sed viuam: & narrabo opera domini.
C astigans castigauit me dñs: & morti non tradidit me.
A perite mihi portas iustitiæ, ingressus in eas confitebor domino: hæc porta domini, iusti intrabunt in eam.
C onfitebor tibi, qm̃ exaudisti me: & factus es mihi in salutẽ.
L apidem, quem reprobauerũt ædificantes, hic factus est in caput anguli.
A domino factum est istud: & est mirabile in oculis nostris.
H æc est dies, quam fecit dñs: exultemus, & lætemur in ea.
O domine saluũ me fac, o dñe bene prosperare: benedict' qui venit in nomine domini.
B enediximus vobis de domo domini: Deus dominus, & illuxit nobis.
C õstituite diẽ solennẽ in condensis: vsq; ad cornu altaris.
D eus meus es tu, & confitebor tibi: Deus meus es tu, & exaltabo te.
Confitebor tibi, quoniam exaudisti me: & factus es mihi in salutem.
C onfitemini domino quoniá bonus: quoniá in seculum misericordia eius. Psalmus. 130.

DOmine nõ est exaltatum cor meũ: neque elati sunt oculi mei.
N eque ambulaui in magnis: néq; in mirabilibus super me.
S i non humiliter sentiebam, sed exaltaui animam meam.
S icut ablactatus est sup matre sua, ita retributio in aĩa mea.
S peret Israel in domino, ex hoc nunc, & vsq; in seculum.
Antipho. Deus domin', & illuxit nobis. Deinde Symbolum. Credo in vnum Deum. &c. Dñe exau. Oremus. Dñe deus omnipotẽs. Bñdicam'. Fideliũ. Pretiosa. Sctá ma. Dies & actus.

AD TERTIAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiuto. Nũc sancte nobis. 7.
Aña. Emitte. Psalmus. 42.

Vdica me deus, & discerne causam meã de gente nõ sancta: ab homine iniquo, & doloso erue me.

Quia tu es de⁹ fortitudo mea: quare me repulisti? & quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

Emitte lucem tuã, & veritatẽ tuam: ipsa me deduxerunt, & adduxerũt in montẽ sanctum tuum, & in tabernacula tua.

Et introibo ad altare Dei: ad Deum, qui lætificat iuuentutem meam.

Cõfitebor tibi in cithara deus de⁹ me⁹: quare tristis es anima mea? & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: salutare vultus mei, & deus meus. Psalm⁹. 44.

ERuctauit cor meum verbum bonũ: dico ego opera mea regi.

Lingua mea calamus scribæ velociter scribentis.

Speciosus forma præ filijs hominum, diffusa est gratia in labijs tuis: propterea benedixit te deus in æternum.

Accingere gladio tuo super femur tuum, potentissime.

Specie tua, & pulchritudine tua, intende prospere, procede, & regna.

Propter veritatem, & mansuetudinem, & iustitiam: & deducet te mirabiliter dextera tua.

Sagittæ tuæ acutæ (populi sub te cadẽt) in corda inimicorũ regis.

Sedes tua deus in seculum seculi: virga directionis, virga regni tui.

Dilexisti iustitiã, & odisti iniquitatem: propterea vnxit te deus deus tuus oleo lętitię, præ consortibus tuis.

Myrrha, & gutta, & casia à vestimentis tuis à domibus eburneis, ex quibus delectauerũt te filię regum in honore tuo.

Astitit regina à dextris tuis in vestitu deaurato, circũdata varietate.

Audi filia, & vide, & inclina aurem tuã: & obliuiscere populũ tuum, & domum patris tui.

Et cõcupiscet rex decorẽ tuũ: quoniã ipse est dominus deus tuus, & adorabunt eum.

Et filiæ Tyri, in muneribus: vultum tuum deprecabuntur omnes diuites plebis.

Omnis

Omnis gloria eius filiæ regis abintus, in fimbrijs aureis, circumamicta varietatibus.
Adducentur regi virgines post eã: proximę ei⁹ afferentur tibi.
Afferentur in lętitia, & exultatione: adducentur in templum regis.
Pro patribus tuis nati sunt tibi filij: constitues eos principes super omnem terram.
Memores erũt nominis tui domine in omni generatione, & generatione.
Propterea populi confitebuntur tibi in æternum, & in seculum seculi. Psalmus. 59.

DEus repulisti nos, & destruxisti nos: iratus es: & misertus es nobis.
Cõmouisti terram, & conturbasti eam: sana contritiones eius, quia commota est.
Ostẽdisti populo tuo dura: potasti nos vino compunctionis.
Dedisti metuentibus te significationẽ: vt fugiãt à facie arcus.
Vt liberentur dilecti tui: saluũ fac dextera tua, & exaudi me.
Deus loquutus est in sancto suo, lętabor, & partibor Sichimam, & conuallem tabernaculorum metibor.
Meus est Galaad, & meus est Manasses: & Ephraim fortitudo capitis mei.
Iuda Rex meus: Moab olla spei meæ.
In Idumæam extendam calceamentum meum: mihi alienigenæ subditi sunt.
Quis deducet me in ciuitatem munitã? quis deducet me vsq; in Idumæam?
Nonne tu Deus qui repulisti nos: & non egredieris Deus in virtutibus nostris?
Da nobis auxilium de tribulatione: qa vana salus hominis.
In Deo faciemus virtutem: & ipse ad nihilum deducet tribulantes nos. Aña. Emitte lucem tuam, & veritatem tuam. Orõ.

AD SEXTAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiutoriũ. Rector potens. 9. Antiphona. Spera. Psalm⁹ 41.

Vemadmodũ desiderat ceru⁹ ad fontes aquarũ: ita desiderat aĩa mea ad te deus.
Sitiuit anima mea ad Deũ fontem viuum, quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?
Fuerunt mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte: dũ dicitur mihi quotidie, vbi est de⁹ tuus?
Hæc recordatus sum, & effudi in me animam meam: quoniã

trãsibo in locũ tabernaculi admirabilis vsq; ad domũ Dei.

In voce exultationis, & confessionis, sonus epulantis.

Quare tristis es anima mea? & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi, salutare vultus mei, & deus meus.

Ad meipsum anima mea conturbata est: propterea memor ero tui de terra Iordanis, & Hermonij à monte modico.

Abyssus abyssum inuocat, in voce cataractarum tuarum.

Omnia excelsa tua, & fluctus tui super me transierunt.

In die mandauit dominus misericordiam suã, & nocte canticum eius.

Apud me, oratio deo vitę meę: dicam Deo, susceptor meus es.

Quare oblitus es mei? & quare cõtristatus incedo, dum affligit me inimicus?

Dum cõfringuntur ossa mea: exprobrauerunt mihi, qui tribulant me inimici mei.

Dum dicũt mihi per singulos dies, Vbi est deus tuus? quare tristis es anima mea? & quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi, salutare vultus mei, & deus meus. Psalm'.64.

TE decet hymnus deus in Sion: & tibi reddetur votum in Ierusalem.

Exaudi orationem meam: ad te omnis caro veniet.

Verba iniquorũ pręualuerunt super nos, & impietatibus nostris tu propitiaberis.

Beatus, quem elegisti, & assumpsisti: inhabitabit in atrijs tuis.

Replebimur in bonis domus tuę: sanctum est templũ tuum, mirabile in æquitate.

Exaudi nos deus salutaris noster: spes omnium finiũ terræ, & in mari longe.

Præparans montes in virtute tua, accinctus potentia: qui cõturbas profundum maris, sonum fluctuum eius.

Turbabuntur gentes, & timebunt qui habitant terminos, à signis tuis: exitus matutini, & vesperæ delectabis.

Visitasti terrã, & inebriasti eã: multiplicasti locupletare eam.

Flumen Dei repletũ est aquis, parasti cibum illorũ: quoniã ita est præparatio eius.

Riuos eius inebrians, multiplica genimina eius: in stillicidijs eius, lætabitur germinans.

Benedices coronæ anni benignitatis tuæ: & campi tui replebuntur vbertate.

P inguescẽt speciosa deserti: & exultatione colles accingẽtur.
I nduti sunt arietes ouium, & valles abundabunt frumento: clamabunt, etenim hymnum dicent. Psalmus. 121.

L Ætatus sum in his quę dicta sunt mihi, in domum domini ibimus.
S tantes erant pedes nostri, in atrijs tuis Ierusalem.
I erusalem quæ ædificatur vt ciuitas: cuius participatio eius in idipsum.
I lluc enim ascenderũt tribus, tribus domini: testimonium Israel, ad confitendum nomini domini.
Q uia illic sederunt sedes in iudicio: sedes sup domũ Dauid.
R ogate, quæ ad pacem sunt Ierusalem: & abundantia diligentibus te.
F iat pax in virtute tua: & abundantia in turribus tuis.
P ropter fratres meos, & proximos meos, loquebar pacem de te.
P ropter domum domini Dei nostri, quęsiui bona tibi. Aña. Spera in Deo quoniam adhuc confitebor illi. Oratio.

AD NONAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiutoriũ. Rerum deus. 10. Aña. Gloriosa. Psalmus. 81.

Eus stetit in synagoga deorũ: in medio autem Deos diiudicat.
V squequo iudicatis iniquitatem: & facies peccatorum sumitis?
I udicate egeno, & pupillo: humilem, & pauperẽ iustificate.
E ripite pauperem, & egenum de manu peccatoris liberate.
N escierunt, neq; intellexerũt, in tenebris ambulãt: mouebũtur omnia fundamenta terræ.
E go dixi, Dij estis, & filij excelsi omnes.
V os autem sicut homines moriemini: & sicut vnus de principibus cadetis.
S urge Deus, iudica terrã: quoniam tu hæreditabis in omnibus gentibus. Psalmus. 86.

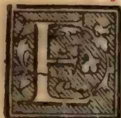
F Vndamenta eius in montibus sanctis: diligit dominus portas Sion, super omnia tabernacula Iacob.
Gloriosa dicta sunt de te, ciuitas Dei.
Memor ero Raab, & Babylonis scientium me.
Ecce alienigenę, & Tyrus, & populus Æthiopũ: hi fuerũt illic.
N unquid Sion dicet, Homo, & homo natus est in ea: & ipse

fundauit eam altissimus?
Dominus narrabit in scripturis populorum, & principum horum, qui fuerunt in ea.
Sicut lætantium omnium, habitatio est in te. Psalmus.93.
Deus vltionum dn̄s: Deus vltionum libere egit.
Exaltare, qui iudicas terram: redde retributionem superbis.
Vsquequo peccatores domine, vsquequo peccatores gloriabuntur?
Effabuntur, & loquentur iniquitaté: loquentur omnes qui operantur iniustitiam?
Populum tuum domine humiliauerunt: & hæreditatem tuam vexauerunt.
Viduam & aduenam interfecerunt: & pupillos occiderunt.
Et dixerunt, Non videbit dn̄s: nec intelliget deus Iacob.
Intelligite insipientes in populo: & stulti aliquando sapite.
Qui plantauit aurem, non audiet, aut qui finxit oculum, nō considerat?
Qui corripit gētes, nō arguet: qui docet hominē scientiam?
Dominus scit cogitationes hominum, quoniam vanæ sunt.
Beatus homo, quem tu erudieris domine, & de lege tua docueris eum.
Vt mitiges ei à diebus malis: donec fodiat peccatori fouea.
Quia nō repellet dominus plebem suam, & hæreditatē suam non derelinquet.
Quoadusq; iustitia conuertatur in iudiciū: & qui iuxta illā omnes qui recto sunt corde?
Quis cōsurget mihi aduersus malignantes? aut quis stabit mecum aduersus operātes iniquitatem?
Nisi quia domin⁹ adiuuit me: paulominus habitasset in inferno anima mea.
Si dicebā, Motus est pes meus: misericordia tua domine adiuuabat me.
Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo: consolationes tuæ lætificauerunt animam meam.
Nunquid adhæret tibi sedes iniquitatis: qui fingis laborem in præcepto?
Captabunt in animam iusti: & sanguinem innocentem cōdemnabunt.
Et factus est mihi dominus in refugiū: & deus meus in adiutorium spei meæ.
Et reddet illis iniquitatem ipsorum, & in malitia eorum disperdet eos: disperdet illos dn̄s deus noster. An. Gloriosa dicta sunt

fiunt de te ciuitas Dei. Oratio.

AD VESPERAS.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiu. Hym. Añ. Psalm°. 32.

Xultate iusti in dño: rectos decet collaudatio.

Cõfitemini domino in cithara: in psalterio decem chordarum psallite illi.

Cantate ei canticũ nouum: bene psallite ei in vociferatione.

Quia rectum est verbum dñi, & omnia opera eius in fide.

Diligit misericordiam, & iudicium: misericordia domini plena est terra.

Verbo dñi cœli firmati sunt: & spiritu oris eius omnis virtus eorum.

Congregans, sicut in vtre, aquas maris: ponens in thesauris abyssos.

Timeat dominum omnis terra: ab eo autem cõmoueantur omnes inhabitantes orbem.

Qm̃ ipse dixit, & facta sunt: ipse mandauit, & creata sunt.

Dominus dissipat consilia gentium: reprobat autem cogitationes populorum, & reprobat consilia principum.

Consilium autem domini in æternum manet: cogitationes cordis eius in generatioñe, & generationem.

Beata gens, cuius est dominus Deus eius: populus, quem elegit in hæreditatem sibi.

De cœlo respexit dominus: vidit omnes filios hominum.

De præparato habitaculo suo respexit super omnes: qui habitant terram.

Qui finxit singillatim corda eorũ: qui intelligit omnia opera eorum.

Non saluatur rex per multam virtutẽ: & gigas nõ saluabitur in multitudine virtutis suæ.

Fallax equus ad salutem: in abundantia autem virtutis suę non saluabitur.

Ecce oculi domini super metuentes eum, & in eis qui sperant super misericordia eius.

Vt eruat à morte animas eorum, & alat eos in fame.

Anima nostra sustinet dominum: quoniam adiutor, & protector noster est.

Quia in eo lætabitur cor nostrum: & in nomine sancto ei⁹ sperauimus.

Fiat misericordia tua domine super nos, quemadmodum sperauimus in te. Psalmus 83

QVàm dilecta tabernacula tua domine virtutũ: concupiscit

cupiscit & deficit anima mea in atria domini.

C or meum, & caro mea exultauerunt in Deum viuum.

E tenim passer inuenit sibi domum: & turtur nidum vbi reponat pullos suos.

A ltaria tua domine virtutum: Rex meus, & Deus meus.

B eati, qui habitant in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te.

B eatus vir, cuius est auxilium abs te: ascensiones in corde suo disposuit, in valle lachrymarum, in loco, quem posuit.

E tenim benedictionem dabit legislator, ibunt de virtute in virtutem: videbitur Deus deorum in Sion.

D omine deus virtutum exaudi orationem meam: auribus percipe Deus Iacob.

P rotector noster aspice deus, & respice in faciem Christi tui.

Q uia melior est dies vna in atrijs tuis, super millia.

E legi abiect⁹ esse in domo Dei mei: magis q̃ habitare in tabernaculis peccatorum.

Quia misericordiam, & veritatem diligit deus: gratiam, & gloriam dabit dominus.

N on priuabit bonis eos, qui ambulant in innocentia: domine virtutum, beatus homo qui sperat in te. Psalmus. 111.

B Eatus vir qui timet dominum: in mandatis eius volet nimis.

P otens in terra erit semen eius: generatio rectorum benedicetur.

G loria, & diuitiæ in domo eius: & iustitia eius manet in seculum seculi.

E xortum est in tenebris lumẽ rectis: misericors & miserator & iustus.

I ucundus homo qui miseretur & commodat, disponet sermones suos in iudicio, quia in æternum non cõmouebitur.

I n memoria æterna erit iustus: ab auditione mala non timebit.

P aratũ cor eius sperare in domino confirmatũ est cor eius: non commouebitur donec despiciat inimicos suos.

D ispersit, dedit pauperibus, iustitia eius manet in seculum seculi: cornu eius exaltabitur in gloria.

P eccator videbit & irascetur dentibus suis fremet & tabescet: desiderium peccatorum peribit. Deinde canticum. Magnificat anima. folio. 11. Aña. Oratio. Commemoratio.

AD COMPLETORIVM.

Pater noster. Aue maria. Conuerte nos. Deus in adiuto. Te lucis 12. Salua nos. Psalm⁹. 39.

Xpectans expectaui dñm, & intendit mihi.

Et exaudiuit preces meas, & eduxit me de lacu miseriæ, & de luto fæcis.

Et statuit supra petram pedes meos, & direxit gressus meos.

Et immisit in os meũ canticũ nouum, carmen Deo nostro.

Videbunt multi, & timebunt: & sperabunt in domino.

Beatus vir, cuius est nomen domini spes eius: & nõ respexit in vanitates, & insanias falsas.

Multa fecisti tu domine deus meus mirabilia tua: & cogitationibus tuis non est, qui similis sit tibi.

Annuntiaui, & loquutus sum: multiplicati sunt sup numerũ.

Sacrificiũ, & oblationẽ noluisti: aures autẽ perfecisti mihi.

Holocaustũ & pro peccato nõ postulasti: tũc dixi, Ecce venio.

In capite libri scriptum est de me, vt facerem voluntatẽ tuã: Deus meus volui, & legem tuã in medio cordis mei.

Annuntiaui iustitiã tuã in ecclesia magna: ecce labia mea non prohibebo, Dñe tu scisti.

Iustitiam tuam non abscondi in corde meo, veritatem tuam, & salutare tuum dixi.

Non abscondi misericordiam tuam, & veritatem tuam à concilio multo.

Tu autem domine ne longe facias miserationes tuas à me: misericordia tua, & veritas tua semper susceperunt me.

Quoniam circundederũt me mala, quorũ non est numerus: cõprehenderũt me iniquitates meæ: & non potui vt viderem.

Multiplicatæ sunt super capillos capitis mei: & cor meum dereliquit me.

Complaceat tibi domine vt eruas me: domine ad adiuuandum me respice.

Confundantur, & reuereantur simul, qui quærunt animam meam, vt auferant eam.

Conuertantur retrorsum, & reuereantur, q volũt mihi mala.

Ferãt cõfestim cõfusionẽ suã, qui dicunt mihi, Euge, Euge.

Exultent, & lætentur super te omnes quęrentes te: & dicant semper, Magnificetur dñs, qui diligunt salutare tuum.

Ego autẽ medicus sum, & pauper: dñs solicitus est mei.

Adiutor meus, & protector meus tu es: Deus meus ne tardaueris. Pſalmus. 119.

AD dnm, cũ tribularer, clamaui: & exaudiuit me.
Dñe libera animã meam à labijs iniquis, & à lingua doloſa.
Quid detur tibi, aut qd apponatur tibi ad linguã doloſam?
Sagittæ potentis acutæ: cum carbonibus deſolatorijs.
Hei mihi, quia incolatus meꝰ prolongatus eſt, habitaui cum habitantibus Cedar: multum incola fuit anima mea.
Cũ his qui oderunt pacẽ, eram pacificus: cũ loquebar illis, impugnabant me gratis. ps. 133.
ECce nũc benedicite dominum, omnes ſerui dñi.
Qui ſtatis in domo domini, in atrijs domus Dei noſtri.
In noctibus extollite manus veſtras in ſancta: & benedicite dominum.
Benedicat tibi dominꝰ ex Sion, qui fecit cœlum, & terram.
Deinde. Nunc dimittis fo 12. Salua nos. Dñe exau. Oremus iſita quæſumus domi. Benedica. Fidelium. Salue regina.

FERIA QVINTA.

Ad matutinum.

Pater noſter. Aue maria. Confiteor. Miſereatur. Indulg. Dñe labia mea. Deus in adiu. Inuit. Venite. Inuit. Hym. Añ. ps. 67.

EXurgat deus, & diſſipentur inimici eiꝰ: & fugiãt, qui oderũt eũ, à facie eiꝰ.
Sicut deficit fumus, deficiãt: ſicut fluit cera à facie ignis, ſic pereãt peccatores à facie Dei.
Et iuſti epulentur, & exultent in conſpectu Dei: & delectentur in lætitia.
Cantate Deo, pſalmum dicite nomini eius: iter facite ei, qui aſcendit ſuper occaſum: dominus nomen illi.
Exultate in cõſpectu eius, turbabuntur à facie eius, patris orphanorum, & iudicis viduarũ.
Deus in loco ſancto ſuo: Deus qui inhabitare facit vnius moris in domo.
Qui educit vinctos in fortitudine, ſimiliter eos qui exaſperant, qui habitãt in ſepulchris.
Deus cum egredereris in conſpectu populi tui, cum pertranſires in deſerto.

Terra

Terra mota eſt: etenim cœli diſtillauerũt à facie Dei Sinai, à facie Dei Iſrael.

Pluuiam voluntariã ſegregabis deus hæreditati tuæ: & infirmata eſt, tu vero pfeciſti eam.

Animalia tua habitabunt in ea: paraſti in dulcedine tua pauperi deus.

Dominus dabit verbum euangelizantibus virtute multa.

Rex virtutum dilecti dilecti: & ſpeciei domus diuidere ſpolia.

Si dormiatis inter medios cleros, pennæ columbæ deargentatæ, & poſteriora dorſi eius in pallore auri.

Dum diſcernit cœleſtis reges ſuper eam, niue dealbabuntur in Selmon: mons Dei, mons pinguis.

Mons coagulatus, mons pinguis: vt quid ſuſpicamini montes coagulatos?

Mons in quo beneplacitũ eſt Deo habitare in eo: etenim dominus habitabit in finem.

Currus Dei decẽ millibus multiplex, millia lętantium: dominus in eis in Sinai in ſancto.

Aſcendiſti in altum, cepiſti captiuitatem: accepiſti dona in hominibus.

Etenim non credentes inhabitare dominum Deum.

Benedictus dominus die quotidie: proſperũ iter faciet nobis deus ſalutarium noſtrorum.

Deus noſter, Deꝰ ſaluos faciendi: & dñi dñi exitus mortis.

Veruntamen deus confringet capita inimicorum ſuorũ: verticem capilli perambulãtium in delictis ſuis.

Dixit dñs, Ex Baſan conuertã, conuertã in profundũ maris.

Vt intingatur pes tuus in ſanguine: & lingua canum tuorũ ex inimicis, ab ipſo.

Viderunt ingreſſus tuos deus, ingreſſus Dei mei, regis mei, qui eſt in ſancto.

Præuenerunt principes cõiuncti pſallentibꝰ, in medio iuuencularum tympaniſtriarum.

In eccleſijs benedicite Deo, domino de fontibus Iſrael.

Ibi Beniamin adoleſcentulus in mentis exceſſu.

Principes Iuda, duces eorum: principes Zabulon, & principes Nephtali.

Manda deus virtuti tuæ: confirma hoc deus, quod operatus es in nobis.

A templo tuo in Ieruſalem tibi offerent reges munera.

Increpa feras arundinis, congregatio taurorũ in vaccis populorum: vt excludant eos, qui

probati sunt argento.
D issipa gentes, quæ bella volunt, venient legati ex Ægypto: Æthiopia præueniet manus eius Deo.
R egna terræ cantate Deo: psallite domino.
P sallite Deo, qui ascēdit super cœlum cœli, ad orientem.
E cce, dabit voci suę vocem virtutis: date gloriam Deo, super Israel: magnificētia eius, & virtus eius in nubibus.
M irabilis deus in sanctis suis, Deus Israel ipse dabit virtutē, & fortitudinem plebi suæ: benedictus deus. Psalmus 7.

QVàm bonus Israel deus, his, qui recto sunt corde? ei autem pene moti sunt pedes: pene effusi sunt gressus mei.
Q uia zelaui super iniquos, pacem peccatorum videns.
Q uia non est respectus morti eorum: & firmamentū in plaga eorum.
I n labore hominū nō sunt: & cum hoībus nō flagellabūtur.
I deo tenuit eos supbia: operti sunt iniqtate & impietate sua.
P rodijt, quasi ex adipe, iniquitas eorum: transierunt in affectum cordis.
C ogitauerunt, & loquuti sunt nequitiam: iniquitatem in excelso loquuti sunt.
P osuerunt in cœlū os suum: & lingua eorū transiuit in terra.
I deo cōuertet popul⁹ me⁹ hic: & dies pleni inueniētur in eis.
E t dixerūt, Quomodo scit de⁹, & si est scientia in excelso?
E cce ipsi pctōres, & abundātes in seculo, obtinuerūt diuitias.
E t dixi, Ergo sine causa iustificaui cor meum: & laui inter innocentes manus meas.
E t fui flagellatus tota die, & castigatio mea in matutinis.
S i dicebā, Narrabo sic: ecce nationē filiorū tuorū reprobaui.
E xistimabā: vt cognoscerem hoc labor est ante me.
D onec intrē in sanctuariū Dei & intelligā in nouissimis eorū.
V eruntamen propter dolos posuisti eis: deiecisti eos dum alleuarentur.
Q uomodo facti sunt in desolationē, subito defecerunt: perierunt propter iniquitatē suam.
V elut somnium surgentiū domine, in ciuitate tua imaginē ipsorum ad nihilum rediges.
Q uia inflammatum est cor meum & renes mei commutati sunt: & ego ad nihilum redactus sum, & nesciui.
V t iumentū factus sum apud

te: & ego ſemper tecum.

Tenuiſti manũ dexterã meã: & in voluntate tua deduxiſti me: & cũ gloria ſuſcepiſti me.

Quid enim mihi eſt in cœlo? & à te quid volui ſuper terrã?

Defecit caro mea, & cor meũ: Deus cordis mei, & pars mea deus in æternum.

Quia ecce, qui elongant ſe à te, peribunt: perdidiſti omnes, qui fornicantur abs te.

Mihi autem adhęrere Deo bonum eſt: ponere in domino Deo ſpem meam.

Vt annuntiẽ oẽs prędicationes tuas in portis filię Sion. ps. 88.

MIſericordias domini in æternum cantabo.

In generationẽ, & generationem, annuntiabo veritatem tuam in ore meo.

Quoniã dixiſti, In ęternũ miſericordia ædificabit᷑ in cœlis pręparabitur veritas tua in eis.

Diſpoſui teſtamentum electis meis, iuraui Dauid ſeruo meo, vſque in æternum præparabo ſemen tuum.

Et ædificabo in generationẽ, & generationem ſedem tuam.

Confitebuntur cœli mirabilia tua domine: etenim veritatem tuam in eccleſia ſanctorum.

Quoniã quis in nubibus ęquabitur domino? ſimilis erit Deo in filijs Dei?

Deus, qui glorificatur in concilio ſanctorum: magnus, & terribilis ſuper omnes qui in circuitu eius ſunt.

Domine deus virtutum, quis ſimilis tibi? potens es dñe, & veritas tua in circuitu tuo.

Tu dominaris poteſtati maris: motum autem fluctuum eius tu mitigas.

Tu humiliaſti, ſicut vulneratũ, ſuperbũ: in brachio virtutis tuę diſperſiſti inimicos tuos.

Tui ſunt cœli, & tua eſt terra, orbem terræ & plenitudinem eius tu fundaſti: Aquilonem, & mare tu creaſti.

Thabor, & Hermon in nomine tuo exultabunt: tuum brachium cum potentia.

Firmetur manus tua, & exaltetur dextera tua: iuſtitia, & iudicium præparatio ſedis tuæ.

Miſericordia, & veritas præcedent faciem tuam: beatus populus, qui ſcit iubilationem.

Domine, in lumine vultus tni ambulabũt, & in nomine tuo exultabunt tota die, & in iuſtitia tua exaltabuntur.

Quoniam gloria virtutis eorũ tu es, & in beneplacito tuo exaltabitur cornu noſtrum.

Quia

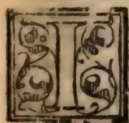
Quia dñi est assumptio nr̃a, & sancti Israel regis nostri.
Tunc loquutus es in visione sanctis tuis, & dixisti, Posui adiutorium in potente: & exaltaui electum de plebe mea.
Inueni Dauid seruum meum: oleo sancto meo vnxi eum.
Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum confortabit eum.
Nihil proficiet inimicus in eo: & filius iniquitatis non apponet nocere ei.
Et concidam à facie ipsius inimicos eius: & odientes eum in fugam conuertam.
Et veritas mea, & misericordia mea cum ipso: & in nomine meo exaltabitur cornu eius.
Et ponã in mari manũ eius: & in fluminibus dexteram eius.
Ipse inuocabit me, Pater meus es tu: Deus meus, & susceptor salutis meæ.
Et ego primogenitũ ponã illũ: excelsum præ regibus terræ.
In æternum seruabo illi misericordiam meam: & testamentum meum fidele ipsi.
Et ponam in seculum seculi semen eius: & thronũ eius sicut dies cœli.
Si autẽ dereliquerint filij eius legẽ meam: & in iudicijs meis non ambulauerint.
Si iustitias meas prophanauerint: & mandata mea non custodierint.
Visitabo in virga iniquitates eorum, & in verberibus peccata eorum.
Misericordiam autem meam non dispergam ab eo, neq; nocebo in veritate mea.
Neq; prophanabo testamentum meũ, & quę procedunt de labijs meis, non faciam irrita.
Semel iuraui in sancto meo, si Dauid mentiar: semen eius in æternum manebit.
Et thronus eius, sicut Sol in cõspectu meo, & sicut Luna perfecta in æternum: & testis in cœlo fidelis.
Tu vero repulisti, & despexisti: distulisti Christum tuum.
Auertisti testamentũ serui tui: prophanasti in terra sanctuarium eius.
Destruxisti omnes sępes eius: posuisti firmamentũ eius formidinem.
Diripuerunt eum omnes transeuntes viam: factus est opprobrium vicinis suis.
Exaltasti dexteram deprimentium eum: lætificasti omnes inimicos eius.
Auertisti adiutoriũ gladij ei⁹:

& non

& non es auxiliatus ei in bello.
Destruxisti eum ab emundatione: & sedem eius in terra collisisti.
Minorasti dies temporis eius: perfudisti eum confusione.
Vsquequo dñe auertis in finẽ: exardescet, sicut ignis, ira tua?
Memorare, quæ mea substantia: nunquid enim vane constituisti omnes filios hominum?
Quis est homo, qui viuet, & non videbit mortem: eruet animam suam de manu inferi?
Vbi sunt misericordię tuæ antiquę domine: sicut iurasti Dauid in veritate tua?
Memor esto dñe opprobrij seruorum tuorũ, quod cõtinui in sinu meo multarum gentiũ.
Quod exprobrauerunt inimici tui dñe, quod exprobrauerũt cõmutationem Christi tui.
Benedictus dominus in æternum: fiat, fiat.

AD LAVDES.

Deus in adiu. Añ. Psalmus 99.

Vbilate Deo omnis terra: seruite dño in lętitia.
Introite in conspectu ei⁹ in exultatione.
Scitote qm̃ dñs ipse est deus: ipse fecit nos, & non ipsi nos.
Populus eius, & oues pascuæ eius: introite portas eius in cõfessione: atria eius in hymnis confitemini illi.
Laudate nomẽ eius, quoniam suauis est dominus, in æternũ misericordia eius, & vsque in generationẽ, & generationem veritas eius. Psalmus. 102.

BEnedic anima mea domino, & omnia, quæ intra me sunt, nomini sancto eius.
Benedic anima mea domino: & noli obliuisci omnes retributiones eius.
Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui sanat omnes infirmitates tuas.
Qui redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in misericordia & miserationibus.
Qui replet in bonis desideriũ tuum: renouabitur, vt aquilæ, iuuentus tua.
Faciens misericordias dominus: & iudicium omnibus iniuriam patientibus.
Notas fecit vias suas Moysi: filijs Israel voluntates suas.
Miserator, & misericors dominus: longanimis, & multum misericors.
Non in perpetuum irascetur: neq; in æternũ cõminabitur.
Non secundũ peccata nostra

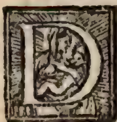
fecit nobis:neq; secũdũ iniqui tates nostras retribuit nobis.
Quoniam secundũ altitudinẽ cœli à terra, corroborauit mise ricordiã suã super timentes se.
Quantum distat ortus ab occi dente: longe fecit à nobis ini quitates nostras.
Quomodo miseretur pater fi liorum, misertus est dominus timentibus se: quoniã ipse co gnouit figmentum nostrum.
Recordatus est quoniam pul uis sum⁹, homo sicut fœnum: dies eius, tanquã flos agri, sic efflorebit.
Quoniam spiritus pertransibit in illo, & non subsistet: & non cognoscet amplius locũ suũ.
Misericordia autẽ domini ab æterno, & vsq; in æternum su per timentes eum.
Et iustitia illius in filios filio rum: his, qui seruant testamen tum eius.
Et memores sunt mandatorũ ipsius, ad faciendum ea
Dominus in cœlo parauit se dem suam: & regnum ipsius omnibus dominabitur.
Benedicite dño omnes angeli eius: potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem sermonum eius.
Benedicite domino omnes vir tutes eius: ministri eius, qui fa citis voluntatem eius.
Benedicite dño omnia opera eius: in omni loco dominatio nis eius: benedic anima mea domino. Canticum Moysi.

CAntemus domino: glo riose enim magnificatus est, equum & ascensorem deie cit in mare.
Fortitudo mea, & laus mea dominus: & factus est mihi in salutem.
Iste deus meus, & glorificabo eum: Deus patris mei, & exal tabo eum.
Dominus quasi vir pugnator, omnipotẽs nomen eius, currus Pharaonis, & exercitum eius proiecit in mare.
Electi principes eius submersi sunt in mari rubro: Abyssi ope ruerunt eos, descenderunt in profundum, quasi lapis.
Dextera tua dñe magnificata est in fortitudine: dextera tua domine percussit inimicum.
Et in multitudine gloriæ tuæ deposuisti aduersarios tuos.
Misisti iram tuam, quæ deuo rauit eos sicut stipulam. Et in spiritu furoris tui congregatæ sunt aquæ.
Stetit vnda fluens, congregatę sunt abyssi in medio mari.

Dixit inimicus, Persequar, & comprehendam, diuidam spolia, implebitur anima mea.
Euaginabo gladium meũ, interficiet eos manus mea.
Flauit spiritus tuus, & operuit eos mare: submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus.
Quis similis tui in fortibus domine? quis similis tui? magnificus in sanctitate, terribilis atque laudabilis, & faciens mirabilia?
Extendisti manum tuam, & deuorauit eos terra.
Dux fuisti in misericordia tua populo, quem redemisti.
Et portasti eum in fortitudine tua ad habitaculũ sanctũ tuũ.
Ascenderunt populi, & irati sunt: dolores obtinuerunt habitatores Philistiim.
Tunc conturbati sunt principes Edon: robustos Moab obtinuit tremor: obriguerunt omnes habitatores Chanaam.
Irruat super eos formido, & pauor ĩ magnitudine brachij tui.
Fiant immobiles, quasi lapis: donec pertrãseat populus tuus dñe, donec pertranseat populus tuus iste, quem possedisti.
Introduces eos, & plantabis in monte hęreditatis tuę, firmissimo habitaculo tuo quod operatus es domine.
Sanctuarium tuum domine, quod firmauerunt manus tuę.
Dominus regnabit in æternũ & vltra.
Ingressus est enim eques Pharao cum curribus, & equitibus eius in mare: & reduxit super eos dominus aquas maris.
Filij autem Israel ambulauerunt per siccum in medio eius.
Deinde canticũ. Bñdict⁹. fol. 5.
Aña. Oratio Commemoratio.

AD PRIMAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Iam lucis. 5.
Aña. Dominus. Psalmus 8.

Domine dominꝰ noster, q̃ admirabile est nomẽ tuum in vniuersa terra?
Quoniam eleuata est magnificentia tua, super cœlos.
Ex ore infantium & lactentiũ perfecisti laudem propter inimicos tuos: vt destruas inimicum, & vltorem.
Quoniam videbo cœlos tuos, opera digitorum tuorũ: Lunã, & Stellas, quæ tu fundasti.
Quid est homo, ꝙ memor es eius? aut filius hominis, quoniam visitas eum?

Minuisti eum paulo minus ab angelis: gloria, & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuū tuarum.
Omnia subiecisti sub pedibus eius: oues & boues vniuersas: insuper & pecora campi.
Volucres cœli, & pisces maris: qui perambulant semitas maris.
Domine dominus noster, quā admirabile est nomen tuum in vniuersa terra? Psalmus. 26.
DOmin' illuminatio mea, & salus mea: quē timebo?
Dominus protector vitę meę: à quo trepidabo?
Dum appropiant super me nocentes, vt edant carnes meas.
Qui tribulāt me inimici mei, Ipsi infirmati sūt, & ceciderūt.
Si consistant aduersum me castra: non timebit cor meum.
Si exurgat aduersum me prælium: in hoc ego sperabo.
Vnā petij à dño, hāc requirā: vt inhabitem in domo domini omnibus diebus vitæ meę.
Vt videam voluntatem domini, & visitem templum eius.
Quoniam abscondit me in tabernaculo suo: in die malorū protexit me in abscondito tabernaculi sui.
In petra exaltauit me: & nunc exaltauit caput meum super inimicos meos.
Circuiui, & immolaui in tabernaculo eius hostiam vociferationis: cantabo, & psalmum dicam domino.
Exaudi domine vocem meā, qua clamaui ad te: miserere mei, & exaudi me.
Tibi dixit cor meum, exquisiuit te facies mea: faciem tuam domine requiram.
Ne auertas faciē tuam à me: ne declines in ira à seruo tuo.
Adiutor meus esto: ne derelinquas me, neque despicias me, Deus salutaris meus.
Quoniam pater meus, & mater mea dereliquerunt me: dominus autem assumpsit me.
Legem pone mihi domine in via tua: & dirige me in semita recta propter inimicos meos.
Ne tradideris me in animas tribulantium me: quoniā insurrexerunt in me testes iniqui, & mentita est iniquitas sibi.
Credo videre bona domini, in terra viuentium.
Expecta dominū, viriliter age, & confortetur cor tuum, & sustine dominum. Psalmus. 27.
AD te domine clamabo, Deus me' ne sileas à me: nequādo taceas à me, & assimilabor

labor descendentibus in lacũ.
Exaudi domine vocem deprecationis meæ dum oro ad te: dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum.
Ne simul tradas me cum peccatoribus: & cum operantibus iniquitatem ne perdas me.
Qui loquuntur pacẽ cum proximo suo, mala autem in cordibus eorum.
Da illis secundum opera eorum, & secundum nequitiam adinuentionum ipsorum.
Secundum opera manuũ eorum tribue illis: redde retributionem eorum ipsis.
Quoniam non intellexerunt opera dñi, & opera manuum eius: destrues illos, & non ædificabis eos.
Benedictus dñs, quoniã exaudiuit vocẽ deprecationis meæ.
Dominus adiutor me⁹, & protector meus: & in ipso sperauit cor meum, & adiutus sum.
Et refloruit caro mea: & ex voluntate mea confitebor ei.
Dominus fortitudo plebis suę: & protector saluationum Christi sui est.
Saluũ fac populũ tuum dñe: & benedic hæreditati tuę: & rege eos, & extolle illos vsq; in æternum. Anuphona. Dominus illuminatio mea, & salus mea. ℣ Deinde Symbolũ. Credo. Dñe exau. Oremus. Dñe deus omnipotẽs. Benedicamus. Fideliũ. Pręciosa. Sctã ma. Dies & actus.

AD TERTIAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiuto. Nũc sancte nobis. ℣. Añ. Confitebor. Psalmus 91.

Bonum est confiteri domino: & psallere nomini tuo altissime.
Ad annuntiandum mane misericordiã tuã, & veritatẽ tuam per noctem.
In decachordo psalterio cum cantico, in cithara.
Quia delectasti me domine in factura tua: & in operibus manuum tuarum exultabo.
Quàm magnificata sunt opera tua dñe? nimis profundæ factæ sunt cogitationes tuæ.
Vir insipiens non cognoscet: & stultus non intelliget hæc.
Cum exorti fuerint peccatores sicut fœnũ, & apparuerint omnes qui operantur iniquitatẽ.
Vt intereãt in seculum seculi: (tu autem altissimus in æternum domine.)
Quoniam ecce inimici tui domine, quoniã ecce inimici tui peribunt: & dispergentur oẽs,

qui operantur iniquitatem.
Et exaltabitur sicut vnicornis, cornu meum: & senectus mea in misericordia vberi.
Et despexit oculus meus inimicos meos: & insurgentibus in me malignantibus, audiet auris mea.
Iustus vt palma florebit: sicut cedrus libani multiplicabitur.
Plantati in domo dñi, in atrijs domus Dei nostri florebunt.
Adhuc multiplicabũtur in senecta vberi, & bene patientes erunt: vt annuntient.
Qm̃ rectus dñs deus noster: & non est iniquitas in eo. ps. 92.

DOminus regnauit, decorem indutus est: indutus est dominus fortitudinem, & præcinxit se.
Etenim firmauit orbem terræ: qui non commouebitur.
Parata sedes tua Deus ex tũc: à seculo tu es.
Eleuauerunt flumina dñe: eleuauerunt flumina vocẽ suam.
Eleuauerunt flumina fluctus suos, à vocibus aquarum multarum.
Mirabiles elationes maris: mirabilis in altis dominus.
Testimonia tua credibilia facta sunt nimis: domum tuam decet sanctitudo dñe in longitudinem dierũ. Psalmus. 107.

PAratum cor meum Deus, paratũ cor meũ: cantabo, & psallam in gloria meam.
Exurge gloria mea, exurgẽ psalterium, & cithara: exurgã diluculo.
Cõfitebor tibi in populis dñe, & psallam tibi in nationibus.
Quia magna est super cœlos misericordia tua: & vsq; ad nubes veritas tua.
Exaltare super cœlos Deus, & super omnem terrã gloria tua: vt liberentur dilecti tui.
Saluũ fac dextera tua, & exaudi me: Deus loquutus est in sancto suo.
Exultabo, & diuidam Sichimam: & conuallem tabernaculorum dimetiar.
Meus est Galaad, & meus est Manasses: & Ephraim susceptio capitis mei.
Iuda Rex meus: Moab lebes spei meæ.
In Idumeam extendã calceamentum meum: mihi alienigenæ amici facti sunt.
Quis deducet me in ciuitatem munitã? quis deducet me vsq; in Idumæam?
Nonne tu Deus, qui repulisti nos? & non exibis deus in virtutibus nostris,

Da nobis auxilium de tribulatione: qa vana salus hominis.
In Deo faciemus virtutem: & ipse ad nihilum deducet inimicos nostros. Añ Confitebor tibi in populis domine. Oratio.

AD SEXTAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiutoriũ. Rector potens. 9. Antipho. Immola. Psalm⁹. 49.

Eus deorum dñs loquutus est: & vocauit terram.
A solis ortu vsq; ad occasum: ex Sion species decoris eius.
Deus manifeste veniet: Deus noster, & non silebit.
Ignis in conspectu eius exardescet: & in circuitu eius tempestas valida.
Aduocauit cœlum de sursum: & terram discernere populum suum.
Congregate illi sanctos eius: qui ordinant testamentũ eius super sacrificia.
Et annuntiabunt cœli iustitiã eius: quoniam deus iudex est.
Audi populus me⁹, & loquar: Israel, & testificabor tibi: Deus deus tuus ego sum.
Non in sacrificijs tuis arguam te: holocausta autẽ tua in conspectu meo sunt semper.
Non accipiam de domo tua vitulos: neq; de gregibus tuis hircos.
Quoniam meæ sunt omnes feræ syluarum: iumenta in montibus, & boues.
Cognoui oĩa volatilia cœli: & pulchritudo agri mecum est.
Si esuriero, non dicam tibi: meus est enim orbis terræ, & plenitudo eius.
Nunquid manducabo carnes taurorum? aut sanguinem hircorum potabo?
Immola Deo sacrificium laudis: & redde altissimo vota tua.
Et inuoca me in die tribulationis: eruam te, & honorificabis me.
Peccatori autem dixit Deus, quare tu enarras iustitias meas, & assumis testamentũ meũ per os tuum?
Tu vero odisti disciplinam: & proiecisti sermones meos retrorsum.
Si videbas furem, currebas cũ eo: & cum adulteris portionẽ tuam ponebas.
Os tuũ abundauit malitia: & lingua tua concinnabat dolos.
Sedens aduersus fratrẽ tuum loquebaris, & aduersus filium matris tuæ ponebas scandalũ, hæc fecisti, & tacui.

Exiſtimaſti inique ꝙ ero tui ſimilis: arguam te, & ſtatuam contra faciem tuam.

Intelligite hæc qui obliuiſcimini Deum: ne quādo rapiat, & non ſit qui eripiat.

Sacrificium laudis honorificabit me: & illic iter, quo oſtendā illi ſalutare Dei. Pſalmus. 74.

Confitebimur tibi Deus, confitebimur, & inuocabimus nomen tuum.

Narrabimus mirabilia tua: cū accepero tempus, ego iuſtitias iudicabo.

Liquefacta eſt terra, & omnes qui habitant in ea: ego confirmaui columnas eius.

Dixi iniquis, Nolite inique agere: & delinquentibus, Nolite exaltare cornu.

Nolite extollere in altum cornu veſtrum: nolite loqui aduerſus Deum iniquitatem.

Quia neq; ab oriente, neq; ab occidente, neq; à deſertis montibus: quoniā deus Iudex eſt.

Hunc humiliat, & hunc exaltat: quia calix in manu domini vini meri plenus miſto.

Et inclinauit ex hoc in hoc: veruntamen fæx eius non eſt exinanita: bibent omnes peccatores terræ.

Ego autem annuntiabo in ſeculum: cantabo Deo Iacob.

Et omnia cornua peccatorum confringam, & exaltabuntur cornua iuſti. Pſalmus. 122.

Ad te leuaui oculos meos, qui habitas in cœlis.

Ecce ſicut oculi ſeruorum, in manibus dominorū ſuorum.

Sicut oculi ancillæ in manibꝰ dominę ſuę: ita oculi noſtri ad dominum Deum noſtrum, donec miſereatur noſtri.

Miſerere noſtri domine, miſerere noſtri: quia multum repleti ſumus deſpectione.

Quia multum repleta eſt anima noſtra: opprobrium abundantibꝰ, & deſpectio ſuperbis.

Antiphona. Immola Deo ſacrificium laudis, & redde altiſſimo vota tua. Oratio.

AD NONAM.

Pater noſter. Aue maria. Deus in adiuto. Rerū deus tenax. 10.

Antipho. Apud te. Pſalmꝰ. 35.

Dixit iniuſtus, vt delinquat in ſemetipſo, non eſt timor Dei ante oculos eius.

Quoniam doloſe egit in conſpectu eius: vt inueniatur iniquitas eius ad odium.

Verba oris eius iniquitas, & dolus: noluit intelligere, vt bene

he ageret.

Iniquitatem meditatus est in cubili suo: astitit omni viæ nõ bonę, malitiã autẽ non odiuit.

Dñe, in cœlo misericordia tua: & veritas tua vsq; ad nubes.

Iustitia tua, sicut montes Dei, iudicia tua abyssus multa.

Homines, & iumenta saluabis dñe: quemadmodũ multiplicasti misericordiam tuam Deus.

Filij autem hominũ in tegmine alarum tuarum sperabunt.

Inebriabuntur ab vbertate domus tuę: & torrente voluptatis tuæ potabis eos.

Quoniam apud te est fons vitæ: & in lumine tuo videbimus lumen.

Prætende misericordiã tuam scientibus te, & iustitiam tuam his, qui recto sunt corde.

Non veniat mihi pes superbiæ: & manus peccatoris non moueat me.

Ibi ceciderunt qui operantur iniquitatem: expulsi sunt, nec potuerunt stare. Psalmus. 82.

DEus quis similis erit tibi? ne taceas, neque compescaris Deus.

Quoniam ecce inimici tui sonuerunt: & qui oderunt te, extulerunt caput.

Super populũ tuum malignauerunt consilium: & cogitauerunt aduersus sanctos tuos.

Dixerunt, Venite, & disperdamus eos de gente: & non memoretur nomen Israel vltra.

Quoniam cogitauerũt vnanimiter, simul aduersum te testamentũ disposuerũt tabernacula Idumæorum, & Ismahelitæ.

Moab, & Agareni, Gebal, & Ammon, & Amalec: alienigenæ cum habitantibus Tyrum.

Etenim Assur venit cũ illis: facti sunt in adiutoriũ filijs Lot.

Fac illis sicut Madian & Sisarę: sicut Iabin in torrente Cisson.

Disperierunt in Endor: facti sunt vt stercus terræ.

Pone principes eorum sicut Oreb, & Zeb, & Zebee, & Salmana.

Omnes principes eorũ qui dixerũt, hæreditate possideamus sanctuarium Dei.

Deus me⁹ pone illos vt rotam, & sicut stipulã ante faciẽ venti.

Sicut ignis, qui comburit syluam: & sicut flamma comburens montes.

Ita persequeris illos in tempestate tua: & in ira tua turbabis eos.

Imple facies eorum ignominia: & quęrent nomen tuum, domine.

Erubescant, & conturbentur in seculum seculi: & confundantur, & pereant.

Et cognoscant quia nomen tibi dominus, tu solus altissimus in omni terra. Psalmus. 100.

Misericordiã, & iudicium cantabo tibi domine.

Psallã, & intelligã in via immaculata: quando venies ad me?

Perambulabam in innocentia cordis mei, in medio domus meæ.

Nõ proponebam ante oculos meos rem iniustam: facientes præuaricationes odiui.

Non adhæsit mihi cor prauũ: declinantem à me malignum non cognoscebam.

Detrahentẽ secreto proximo suo: hunc persequebar.

Superbo oculo, & insatiabili corde: cum hoc non edebam.

Oculi mei ad fideles terræ, vt sedeant mecum: ambulans in via immaculata, hic mihi ministrabat.

Non habitabit in medio domus meæ, qui facit superbiam: qui loquitur iniqua, nõ direxit in conspectu oculorũ meorũ.

In matutino interficiebã omnes peccatores terræ: vt disperderem de ciuitate domini omnes operantes iniquitatẽ. Añ.

Apud te est fons vitę, & in lumine tuo videbim⁹ lumen. Orõ.

AD VESPERAS.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiuto. Hym. Aña. ps. 131.

Memento domine Dauid, & omnis mansuetudinis eius.

Sicut iurauit domino, votũ vouit Deo Iacob.

Si introiero in tabernaculum domus meæ, si ascendero in lectum strati mei.

Si dedero somnũ oculis meis, & palpebris meis dormitationem.

Et requiem temporibus meis: donec inueniam locum dño, tabernaculum Deo Iacob.

Ecce, audiuimus eã in Ephratha: inuenimus eam in campis syluæ.

Introibimus in tabernaculum eius: adorabimus in loco, vbi steterunt pedes eius.

Surge dñe in requiem tuã: tu, & arca sanctificationis tuæ.

Sacerdotes tui induantur iustitia: & sancti tui exultent.

Propter Dauid seruum tuum, nõ auertas faciem Christi tui.

Iurauit dominus Dauid veritatem, & nõ frustrabitur eum.

De fructu ventris tui ponam

super

super sedem tuam.
Si custodierint filij tui testamentum meum:& testimonia mea hæc,quæ docebo eos.
Et filij eorum vsq; in seculum sedebunt super sedem tuam.
Quoniam elegit dñs Sion:elegit eam in habitationem sibi.
Hæc requies mea in seculum seculi:hic habitabo, quoniam elegi eam.
Viduam eius benedicens benedicam:pauperes eius saturabo panibus.
Sacerdotes eius induam salutari: & sancti eius exultatione exultabunt.
Illuc producam cornu Dauid, paraui lucernã Christo meo.
Inimicos eius induã confusione:super ipsum autẽ efflorebit sanctificatio mea. Psal. 136.
SVper flumina Babylonis illic sedimus,& fleuim⁹, dum recordaremur tui Sion.
In salicibus in medio eius: suspendimus organa nostra.
Quia illic interrogauerũt nos, qui captiuos duxerunt nos, verba cantionum.
Et q abduxerunt nos, Hymnũ cantate nobis de canticis Sion.
Quomodo cantabimus canticum domini, in terra aliena?
Si oblitus fuero tui Ierusalem, obliuioni detur dextera mea.
Adhæreat lingua mea faucibus meis, si nõ meminero tui.
Si non proposuero Ierusalem in principio lętitię meæ.
Memor esto domine filiorum Edom in die Ierusalem.
Qui dicũt, Exinanite, exinanite vsq; ad fundamentũ in ea.
Filia Babylonis misera: beat⁹, qui retribuet tibi retributionẽ tuam, quam retribuisti nobis.
Beatus, q tenebit,& allidet paruulos suos ad petram. Ps. 145.
LAuda anima mea dominum, laudabo dominum in vita mea:psallam Deo meo, quandiu fuero.
Nolite confidere in principibus:in filijs hominum, in quibus non est salus.
Exibit spũs eius, & reuertetur in terrã suã: in illa die peribũt omnes cogitationes eorum.
Beatus cuius Deus Iacob adiutor eius, spes ei⁹ in dño Deo ipsius:qui fecit cœlũ,& terrã, mare,& omnia, quæ in eis sunt.
Qui custodit veritatẽ in seculum, facit iudicium iniuriã patientib⁹: dat escã esurientibus.
Dominus soluit compeditos: dominus illuminat cæcos.
Dominus erigit elisos: dominus diligit iustos.

Domin' custodit aduenas, pupillum & viduam suscipiet: & vias peccatorum disperdet.

Regnabit dominus in secula Deus tuus Sion, in generationem, & generationē. Deinde. Magnificat. folio. 11. Añ. Orō. Commemoratiō.

AD COMPLETORIVM.

Pater noster. Aue maria. Conuerte nos. De' in adiu. Te lucis ante. 12. Salua nos. Psalm' 45.

Eus noster refugium, & virtus, adiutor in tribulationibus, quæ inuenerunt nos nimis.

Propterea nō timebimus dum turbabitur terra, & transferentur montes in cor maris.

Sonuerūt, & turbatę sunt aquę eorum: conturbati sunt montes in fortitudine eius.

Fluminis impetus lętificat ciuitatem Dei: sanctificauit tabernaculum suum altissimus.

Deus in medio eius non commouebitur: adiuuabit eā Deus mane diluculo.

Conturbatæ sunt gentes, & inclinata sunt regna: dedit vocem suam, & mota est terra.

Dominus virtutū nobiscum: susceptor noster Deus Iacob.

Venite, & videte opera domini, quæ posuit prodigia super terram: auferens bella vsq; ad finem terræ.

Arcum conteret, & confringet arma: & scuta comburet igni.

Vacate, & videte, quoniā ego sum Deus, exaltabor in gentibus, & exaltabor in terra.

Dñs virtutum nobiscū: susceptor noster Deus Iacob. ps 46.

Omnes gētes plaudite manibus: iubilate Deo in voce exultationis.

Quoniam dominus excelsus, terribilis, Rex magnus super omnem terram.

Subiecit populos nobis: & gentes sub pedibus nostris.

Elegit nobis hęreditatē suam: speciem Iacob, quem dilexit.

Ascendit deus in iubilo: & dominus in voce tubæ.

Psallite Deo nostro, psallite: psallite Regi nostro, psallite.

Quoniam Rex omnis terræ Deus: psallite sapienter.

Regnabit de' sup gentes: Deus sedet super sedem sanctā suā.

Principes populorū congregati sunt cum Deo Abrahā: quoniam Dij fortes terrę vehemēter eleuati sunt. Psalmus 47.

Magnus dñs, & laudabilis nimis in ciuitate Dei nostri.

ſtri, in monte ſancto eius.
Fundatur exultatione vniuerſæ terrę mõs Sion: latera Aquilonis, ciuitas Regis magni.
Deus in domibus eius cognoſcetur, cum ſuſcipiet eam.
Quoniã ecce reges terrę cõgregati ſunt: cõuenerunt in vnũ.
Ipſi vidẽtes, ſic admirati ſunt, conturbati ſunt, cõmoti ſunt: tremor apprehendit eos.
Ibi dolores vt parturientis: in ſpiritu vehementi conteres naues Tharſis.
Sicut audiuimus ſic vidimus in ciuitate domini virtutũ, in ciuitate Dei noſtri: Deus fundauit eam in æternum.
Suſcepimus Deus miſericordiam tuã, in medio templi tui.
Secundum nomẽ tuum Deus, ſic & laus tua in fines terræ: iuſtitia plena eſt dextera tua.
Lætetur mons Sion, & exultent filię Iudæ: propter iudicia tua domine.
Circũdate Sion, & cõplectimini eã: narrate in turribus eius.
Ponite corda veſtra in virtute eius: & diſtribuite domos eius, vt enarretis in progenie altera.
Quoniam hic eſt Deus, Deus noſter in æternũ & in ſeculum ſeculi: ipſe reget nos in ſecula.
Deinde canticũ. Nunc dimittis fo. 12. Salua nos. Dñe exau. Oremus. Viſita quæſumus. Benedicamus. Fidelium. Salue re.

FERIA SEXTA.
Ad matutinum.

Pater noſter. Aue maria. Confiteor. Miſereatur Indulgen. Dñe labia. Deus in adiutoriũ. Inuita. Venite exulte. Inuita. Hymnus Antipho. Pſalm⁹. 21.

DEus deus meus reſpice in me: quare me dereliquiſti? lõge à ſalute mea verba delictorum meorum.
Deus meus clamabo per diẽ, & non exaudies: & nocte, & nõ ad inſipientiam mihi.
Tu autem in ſancto habitãs, laus Iſrael.
In te ſperauerũt patres noſtri: ſperauerunt, & liberaſti eos.
Ad te clamauerunt, & ſalui facti ſunt: in te ſperauerunt, & non ſunt confuſi.
Ego autem ſum vermis, & nõ homo: opprobriũ hominum, & abiectio plebis.

Omnes

Omnes videntes me, deriserūt me: loquuti sunt labijs,& mouerunt caput.

Sperauit in dño, eripiat eum: saluum faciat eum, quoniam vult eum.

Quoniam tu es qui extraxisti me de ventre: spes mea ab vberibus matris meæ, in te proiectus sum ex vtero.

De ventre matris meæ Deus meus es tu: ne discesseris à me.

Quoniam tribulatio proxima est, qm̄ non est, qui adiuuet.

Circundederūt me vituli multi: tauri pingues obsederūt me.

Aperuerūt super me os suum: sicut leo rapiens, & rugiens.

Sicut aqua effusus sum: & dispersa sunt omnia ossa mea.

Factum est cor meum, tanquā cera liquescens, in medio ventris mei.

Aruit, tanquam testa, virtus mea,& lingua mea adhęsit faucibus meis: & in puluerē mortis deduxisti me.

Quoniam circundederūt me: canes multi: concilium malignantium obsedit me.

Foderunt manus meas, & pedes meos, dinumerauerūt omnia ossa mea.

Ipsi vero considerauerunt, & inspexerunt me: diuiserūt sibi vestimēta mea,& super vestem meam miserunt sortem.

Tu autem domine ne elongaueris auxilium tuum à me: ad defensionem meam conspice.

Erue à framea Deus animam meam: & de manu canis vnicam meam.

Salua me ex ore leonis: & à cornibus vnicornium humilitatem meam.

Narrabo nomen tuum fratribus meis: in medio ecclesię laudabo te.

Qui timetis dominum, laudate eum: vniuersum semen Iacob glorificate eum.

Timeat eū omne semē Israel: quoniā non spreuit, neq; despexit deprecationem pauperis.

Nec auertit faciē suam à me: & cum clamarem ad eum, exaudiuit me.

Apud te laus mea in ecclesia magna: vota mea reddam in conspectu timentium eum.

Edent pauperes, & saturabuntur: & laudabunt dominum, qui requirunt eum: viuent corda eorum in seculum seculi.

Reminiscent, & conuertentur ad dñm vniuersi fines terræ.

Et adorabunt in cōspectu eius vniuersæ familiæ gentium.

Quoniam dñi est regnum: & ipse

ipse dominabitur gentium.
Manducauerũt,& adorauerũt omnes pingues terræ: in conspectu eius cadent omnes, qui descendunt in terram.
Et anima mea illi viuet: & semen meum seruiet ipsi.
Annuntiabitur dño generatio ventura:& annuntiabunt cœli iustitiã eius populo, qui nascetur,quẽ fecit dñs. Psalmus.68.
SAluum me fac Deus, quoniam intrauerũt aquę vsq; ad animam meam.
Infixus sum in limo profundi: & non est substantia.
Veni in altitudinem maris: & tempestas demersit me.
Laboraui clamans,raucę factę sunt fauces meę:defecerũt oculi mei,dum spero in Deũ meũ.
Multiplicati sunt sup capillos capitis mei,q oderũt me gratis.
Confortati sunt qui psequuti sunt me inimici mei iniuste: quę nõ rapui, tũc exoluebam.
Deus tu scis insipiẽtiã meam: & delicta mea a te non sunt abscondita.
Non erubescãt in me qui expectant te dñe: dñe virtutum.
Non confundantur super me, qui quęrunt te, Deus Israel.
Quoniam propter te sustinui opprobrium:operuit confusio faciem meam.
Extraneus factus sum fratribus meis, & peregrinus filijs matris meæ.
Qm̃ zelus domus tuę comedit me:& opprobria exprobrantiũ tibi ceciderunt super me.
Et operui in ieiunio animam meam:& factum est in opprobrium mihi.
Et posui vestimentum meum cilicium: & factus sum illis in parabolam.
Aduersum me loquebant qui sedebãt in porta:& in me psallebant qui bibebant vinum.
Ego vero orationẽ meã ad te dñe: tempus beneplaciti Deus.
In multitudine misericordiæ tuæ exaudi me: in veritate salutis tuæ.
Eripe me de luto, vt non infigar: libera me ab his q oderũt me, & de profundis aquarum.
Non me demergat tempestas aquæ, neq; absorbeat me profundum:neq; vrgeat super me puteus os suum.
Exaudi me domine,quoniam benigna est misericordia tua: secundum multitudinẽ miserationũ tuarum respice in me.
Et ne auertas faciem tuam a puero tuo; quoniam tribulor, velociter exaudi me.

Intende

Intende animæ meæ, & libera eam: propter inimicos meos eripe me.
Tu ſcis improperium meum, & confuſionem meam, & reuerentiam meam.
In conſpectu tuo ſunt oēs qui tribulant me, improperium expectauit cor meū & miſeriam.
Et ſuſtinui qui ſimul cōtriſtaretur, & non fuit: & qui cōſolaretur, & non inueni.
Et dederunt in eſcā meā fel: & in ſiti mea potauerūt me aceto
Fiat menſa eorum coram ipſis in laqueum, & in retributiones, & in ſcandalum.
Obſcurentur oculi eorum ne videant: & dorſum eorū ſemper incurua.
Effunde ſuper eos irā tuā: & furor irę tuæ comprehendat eos.
Fiat habitatio eorum deſerta: & in tabernaculis eorum non ſit, qui inhabitet.
Quoniā, quē tu percuſſiſti, perſequuti ſunt: & ſuper dolorem vulnerū meorum addiderunt.
Appone iniquitatem ſuper iniquitatem eorum: & nō intrent in iuſtitiam tuam.
Deleantur de libro viuentiū: & cum iuſtis non ſcribantur.
Ego ſum pauper & dolens: ſalus tua Deus ſuſcepit me.
Laudabo nomen Dei cū cantico: & magnificabo eū in laude.
Et placebit Deo ſuper vitulum nouellum: cornua producentem, & vngulas.
Videant pauperes, & lętentur: quęrite Deum, & viuet anima veſtra.
Qm̄ exaudiuit pauperes dn̄s: & vinctos ſuos non deſpexit.
Laudent illū cœli & terra, mare, & omnia reptilia in eis.
Qm̄ Deus ſaluā faciet Sion: & ædificabuntur ciuitates Iudæ.
Et inhabitabunt ibi, & hæreditate acquirent eam.
Et ſemen ſeruorū eius poſſidebit eam, & qui diligūt nomen eius habitabūt in ea. Pſal̄s.70.

IN te dn̄e ſperaui, non confundar in æternum: in iuſtitia tua libera me & eripe me.
Inclina ad me aurem tuam, & ſalua me.
Eſto mihi in Deum protectorem & in locum munitum, vt ſaluum me facias.
Quoniam firmamētū meum & refugium meum es tu.
Deus meus eripe me de manu peccatoris, & de manu contra legem agentis, & iniqui.
Quoniam tu es patientia mea domine: domine ſpes mea à iuuentute mea.

In te confirmatus sum ex vtero: de ventre matris meæ tu es protector meus.
In te cantatio mea semper: tanquã prodigium factus sum multis, & tu adiutor fortis.
Repleatur os meum laude: vt cantem gloriã tuam, tota die magnitudinem tuam.
Ne projcias me in tempore senectutis: cum defecerit virtus mea, ne derelinquas me.
Quia dixerũt inimici mei mihi: & qui custodiebant animã meã, consiliũ fecerunt in vnũ.
Dicẽtes, Deus dereliquit eum: persequimini, & cõprehendite eum: quia non est qui eripiat.
Deus ne elongeris à me: Deus meus in auxiliũ meũ respice.
Confundantur & deficiãt detrahẽtes animę meę: operiantur confusione, & pudore, qui quęrunt mala mihi.
Ego autem semper sperabo: & adijciã super omnẽ laudẽ tuã.
Os meum annũtiabit iustitiã tuam: tota die salutare tuum.
Quoniam nõ cognoui literaturam, introibo in potẽtias domini: domine memorabor iustitiæ tuæ solius.
Deus, docuisti me à iuuentute mea: & vsq; nunc pronuntiabo mirabilia tua.
Et vsq; in senectã & senium: Deus ne derelinquas me.
Donec annuntiem brachium tuum generationi omni, quæ ventura est.
Potentiam tuam, & iustitiam tuam Deus vsque in altissima quæ fecisti, magnalia: Deus quis similis tibi?
Quantas ostendisti mihi tribulationes multas & malas: & conuersus viuificasti me: & de abyssis terræ iterum reduxisti me?
Multiplicasti magnificentiam tuam: & conuersus consolatus es me.
Nam & ego confitebor tibi in vasis psalmi veritatem tuam Deus: psallam tibi in cithara sanctus Israel.
Exultabunt labia mea cũ cantauero tibi: & anima mea, quã redemisti.
Sed & lingua mea tota die meditabitur iustitiam tuam, cum confusi, & reueriti fuerint, qui quęrunt mala mihi. Antipho.

AD LAVDES.

Deus in adiuto. Añ. Psal. 148.

Audate dñm de cęlis: laudate eũ in excelsis.
Laudate eũ omnes angeli eius: laudate

laudate eum oẽs virtutes eius.
Laudate eũ Sol,& Luna:lauda te eum omnes stellę,& lumen.
Laudate eum cœli cœlorũ: & aquę,quę super cœlos sunt,laudent nomen domini.
Quia ipse dixit, & facta sunt: ipse mandauit, & creata sunt.
Statuit ea in æternum, & in seculum seculi: præceptum posuit, & non præteribit.
Laudate dominũ de terra:dracones,& omnes abyssi.
Ignis,grando,nix,glacies, spiritus procellarum: quæ faciunt verbum eius.
Montes & omnes colles:ligna fructifera,& omnes cedri.
Bestiæ,& vniuersa pecora, serpentes,& volucres pennatæ.
Reges terræ, & omnes populi, principes, & oẽs iudices terrę.
Iuuenes,& virgines,senes cum iunioribus laudent nomen domini:quia exaltatũ est nomen eius solius.
Confessio eius super cœlum & terram: & exaltauit cornu populi sui.
Hymnus omnib⁹ sanctis eius: filijs Israel populo appropinquanti sibi. Psalmus. 149.

Cantate domino canticũ nouum:laus eius in ecclesia sanctorum.
Lætetur Israel in eo qui fecit eum: & filiæ Sion exultent in rege suo.
Laudẽt nomen ei⁹ in choro:in tympano & psalterio psallãt ei.
Quia beneplacitum est domino in populo suo, & exaltauit mansuetos in salutem.
Exultabunt sancti in gloria: lętabuntur in cubilibus suis.
Exaltationes Dei in gutture eorum, & gladij ancipites in manibus eorum.
Ad faciendam vindictam in nationibus, increpationes in populis.
Ad alligandos reges eorum in compedibus, & nobiles eorum in manicis ferreis.
Vt faciant in eis iudiciũ cõscriptum:gloria hęc est oĩbus sanctis eius. Canticum Habacuc.

Domine audiui auditionem tuam,& timui. Haba. 3.
Domine opus tuum in medio annorum,viuifica illud.
In medio annorum notum facies: cum iratus fueris, misericordiæ recordaberis.
Deus ab Austro veniet, & sanctus de monte Pharan.
Operuit cœlos gloria eius: & laudis eius plena est terra.
Splendor eius vt lux erit, cornua in manibus eius.

Ibi abscôdita est fortitudo eiꝰ: ante faciem eius ibit mors.

Et egredietur diabolus ante pedes eius. Stetit, & mensus est terram.

Aspexit, & dissoluit gentes, & contriti sunt montes seculi.

Incuruati sunt colles mundi, ab itineribus ęternitatis eius.

Pro iniquitate vidi tentoria Æthiopiæ, turbabuntur pelles terræ Madian.

Nunquid in fluminibus iratus es domine? aut in fluminibus furor tuus? vel in mari indignatio tua?

Qui ascendes sup equos tuos: & quadrigæ tuæ saluatio?

Suscitans suscitabis arcũ tuũ: iuramenta tribubus, quæ loquutus es.

Fluuios scindes terræ. Viderũt te, & doluerunt montes, gurges aquarum transijt.

Dedit abyssus vocem suam, altitudo manus suas leuauit.

Sol, & Luna steterunt in habitaculo suo, in luce sagittarum tuarum ibunt, in splendore fulgurantis hastæ tuæ.

In fremitu conculcabis terram: & in furore obstupefacies gentes.

Egressus es in salutem populi tui, in salutẽ cum Christo tuo.

Percussisti caput de domo impij: denudasti fundamentum eius vsq; ad collum.

Maledixisti sceptris eius, capiti bellatorũ eius, venientibus vt turbo ad dispergendum me.

Exultatio eorum, sicut eiꝰ qui deuorat pauperẽ in abscõdito.

Viã fecisti in mari equis tuis, in luto aquarum multarum.

Audiui, & cõturbatus est venter meus, à voce contremuerunt labia mea.

Ingrediatur putredo in ossibꝰ meis, & subter me scateat.

Vt requiescam in die tribulationis, & ascendã ad populum accinctum nostrum.

Ficus enim non florebit, & nõ erit germen in vineis.

Mentietur opus oliuæ: & arua non afferent cibum.

Abscindetur de ouili pecus: & non erit armentum in præsepibus.

Ego autem in domino gaudebo, & exultabo in Deo Iesu meo.

Deus dominus fortitudo mea, & ponet pedes meos quasi ceruorum.

Et super excelsa mea deducet me victor, in psalmis canentẽ.

Deinde canticũ. Bñdictꝰ. fo. 5.

Aña. Oratio. Commemoratio.

AD PRIMAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiutoriū. Iam lucis orto. 5. Aña. Cor mundū. Psalmus. 2.

Vare fremuerūt gentes: & populi meditati sunt inania?

Astiterunt reges terræ, & principes cōuenerunt in vnum aduersum dominū, & aduersus Christum eius.

Dirumpamus vincula eorum, & proijciamus à nobis iugum ipsorum.

Qui habitat in cœlis, irridebit eos: & dn̄s subsannabit eos.

Tunc loquet᷑ ad eos in ira sua, & ĩ furore suo cōturbabit eos.

Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion montem sanctum eius, prædicans præceptum eius.

Dominus dixit ad me, Filius meus es tu, ego hodie genui te.

Postula à me, & dabo tibi gentes hęreditatē tuā, & possessionem tuam terminos terræ.

Reges eos in virga ferrea, & tanq̄ vas figuli confringes eos.

Et nunc reges intelligite: erudimini, qui iudicatis terram.

Seruite domino in timore, & exultate ei cum tremore.

Apprehendite disciplinam, ne quando irascatur dominus: & pereatis de via iusta.

Cum exarserit in breui ira ei⁹: beati oēs, q cōfidūt ĩ eo. ps. 11.

SAluum me fac dn̄e, quoniā defecit sctūs: qm̄ diminutæ sunt veritates à filijs hominū.

Vana loquuti sunt vnusquisq; ad proximū suū: labia dolosa, in corde & corde loquuti sunt.

Disperdat dn̄s vniuersa labia dolosa, & linguā magniloquā.

Qui dixerunt, linguā nostram magnificabim⁹: labia nostra à nobis sunt: quis noster dn̄s est?

Propter miseriam inopum, & gemitum pauperū, nunc exurgam, dicit dominus.

Ponam in salutari: fiducialiter agam in eo.

Eloquia dn̄i, eloquia casta: argentū igne examinatū, probatum terrę, purgatū septuplum.

Tu domine seruabis nos: & custodies nos à generatione hac in æternum.

In circuitu impij ambulāt: secundū altitudinē tuā, multiplicasti filios hominū. Psal. 50.

MIserere mei Deus, secundum magnā misericordiam tuam.

Et secundū multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam.

A mplius laua me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.
Q uoniam iniquitatem meam ego cognosco: & peccatũ meũ contra me est semper.
T ibi soli peccaui, & malũ coram te feci: vt iustificeris in sermonibus tuis, & vincas, cum iudicaris.
E cce enim in iniquitatibus cõceptus sum: & in peccatis concepit me mater mea.
E cce enim veritatem dilexisti: incerta, & occulta sapiẽtię tuæ manifestasti mihi.
A sperges me domine hyssopo, & mundabor, lauabis me: & super niuem dealbabor.
A uditui meo dabis gaudium, & lętitiam: & exultabunt ossa humiliata.
A uerte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.
C or mundũ crea in me Deus: & spiritum rectum innoua in visceribus meis.
N e proijcias me à facie tua: & spiritum sanctum tuum ne auferas à me.
R edde mihi lętitiam salutaris tui: & spiritu principali confirma me.
D ocebo iniquos vias tuas: & impij ad te conuertentur.
L ibera me de sanguinib' De', Deus salutis meæ: & exultabit lingua mea iustitiam tuam.
D ñe, labia mea aperies, & os meũ annuntiabit laudẽ tuam.
Q uoniam, si voluisses, sacrificium dedissem vtiq;: holocaustis non delectaberis.
S acrificiũ Deo, spiritus contribulatus, cor contritum, & humiliatum Deus non despicies.
B enigne fac domine in bona voluntate tua Sion: vt ędificentur muri Ierusalem.
T ũc acceptabis sacrificiũ iustitię oblationes, & holocausta: tunc imponẽt super altare tuũ vitulos. Aña. Cor mundũ crea in me Deus. Deinde. Credo. Dñe exau. Oremus. Dñe deus oĩpotẽs. Benedicamus. Fideliũ. Prętiosa. Sctã ma. Dies & actus.

AD TERTIAM.

P ater noster. Aue maria. Deus in adiuto. Nũc sancte nobis. 7. Aña. Ne derelinquas. Psalꝰ. 3.

Omine, qd multiplicati sunt, q̃ tribulant me? multi insurgunt aduersum me.
M ulti dicunt animę meę, Nõ est salus ipsi in Deo eius.
T u autem domine susceptor

meus es, gloria mea, & exaltans caput meum.

Voce mea ad dominum clamaui: & exaudiuit me de monte sancto suo.

Ego dormiui, & soporat⁹ sum: & exurrexi, quia dominus suscepit me.

Non timebo millia populi circundātis me: exurge domine: saluum me fac Deus meus.

Quoniā tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa: dentes peccatorū contriuisti.

Dñi est salus: & super populū tuū benedictio tua. Psalm. 37.

DOmine, ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.

Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi: & confirmasti super me manum tuam.

Nō est sanitas in carne mea à facie irę tuæ: nō est pax ossibus meis à facie peccatorū meorū.

Quoniam iniquitates meæ supergressæ sunt caput meum: & sicut onus graue, grauatæ sunt super me.

Putruerunt, & corruptæ sunt cicatrices meæ, à facie insipientiæ meæ.

Miser factus sum, & curuatus sum vsq; in finem: tota die cōtristatus ingrediebar.

Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus: & non est sanitas in carne mea.

Afflictus sum, & humiliatus sum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei.

Domine ante te omne desiderium meum: & gemitus meus à te non est absconditus.

Cor meum conturbatum est, dereliquit me virtus mea: & lumen oculorum meorum, & ipsum non est mecum.

Amici mei, & proximi mei, aduersum me appropinquauerunt, & steterunt.

Et qui iuxta me erāt, de longe steterunt: & vim faciebant, qui quęrebant animam meam.

Et qui inquirebāt mala mihi: loquuti sunt vanitates, & dolos tota die meditabantur.

Ego autem tanquam surdus non audiebam: & sicut mutus non aperiens os suum.

Et factus sum sicut homo non audiens, & non habens in ore suo redargutiones.

Quoniam in te dñe speraui, tu exaudies me dñe Deus meus.

Quia dixi, Nequādo supergaudeant mihi inimici mei: & dū cōmouentur pedes mei, super me magna loquuti sunt.

Quoniam ego in flagella paratus

ratus sum: & dolor meus in cõspectu meo semper.
Quoniam iniquitatem meam annuntiabo: & cogitabo pro peccato meo.
Inimici aũt mei viuũt, & cõfir mati sunt sup me: & multiplicati sunt, q oderũt me inique.
Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi, quoniá sequebar bonitatem.
Ne derelinquas me dñe Deus meus: ne discesseris à me.
Intẽde in adiutoriũ meũ, dñe Deus salutis meę. Psalmus. 55.
MIserere mei Deus, quoniam cõculcauit me homo, tota die impugnans tribulauit me.
Conculcauerunt me inimici mei tota die: quoniam multi bellantes aduersum me.
Ab altitudine diei timebo: ego vero in te sperabo.
In Deo laudabo sermones meos, in Deo speraui: nõ timebo, quid faciat mihi caro.
Tota die verba mea execrabãtur: aduersum me omnes cogitationes eorum in malum.
Inhabitabũt, & abscondẽt: ipsi calcaneum meũ obseruabunt.
Sicut sustinuerũt animã meã, pro nihilo saluos facies illos: in ira populos confringes.
Deus vitam meã annuntiaui tibi: posuisti lachrymas meas in conspectu tuo.
Sicut & in promissione tua: tunc cõuertentur inimici mei retrorsum.
In quacũq; die inuocauero te: ecce cognoui, qm̃ Deus me⁹ es.
In Deo laudabo verbum, in domino laudabo sermonẽ: in Deo speraui, non timebo quid faciat mihi homo.
In me sunt Deus vota tua, quę reddam laudationes tibi?
Quoniã eripuisti animã meã de morte, & pedes meos de lapsu: vt placeã coram Deo in lumine viuentiũ. Añ. Ne derelinquas me dñe Deus meus. Orõ.

AD SEXTAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiutoriũ. Rector potens. 9.
Aña. Clamabo. Psalmus. 56.

Iserere mei De⁹, miserere mei: quoniam in te confidit anima mea.
Et in vmbra alarũ tuarũ sperabo: donec transeat iniquitas.
Clamabo ad Deum altissimũ: Deum qui benefecit mihi.
Misit de cœlo, & liberauit me: dedit in opprobrium conculcantes me.

M isit Deus misericordiā suā, & veritatē suā, & eripuit animā meam de medio catulorū leonum: dormiui conturbatus.
F ilij hominum, dentes eorum arma & sagittæ: & lingua eorum gladius acutus.
E xaltare super cœlos Deus: & super omnem terrā gloria tua.
L aqueum parauerūt pedibus meis: & incuruauerunt animam meam.
F oderunt ante faciem meam foueam: & inciderunt in eam.
P aratum cor meum Deus, paratum cor meum: cantabo, & psalmum dicam.
E xurge gloria mea, exurge psalterium, & cithara: exurgā diluculo.
C onfitebor tibi in populis domine: & psalmum dicam tibi in gentibus.
Q uoniā magnificata est vsq; ad cœlos misericordia tua, & vsq; ad nubes veritas tua.
E xaltare sup cœlos De⁹: & sup omnē terrā gloria tua. ps.63.

E Xaudi De⁹ orationē meā, cū deprecor: à timore inimici eripe animam meam.
P rotexisti me à conuentu malignantiū: à multitudine operantium iniquitatem.
Q uia exacuerunt vt gladium linguas suas; intenderūt arcū, rem amaram, vt sagittent in occultis immaculatum.
S ubito sagittabunt eum, & nō timebunt: firmauerunt sibi sermonem nequam.
N arrauerunt, vt absconderent laqueos: dixerunt, Quis videbit eos?
S crutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutinio.
A ccedet homo ad cor altum & exaltabitur Deus.
S agittę paruulorum factę sunt plagę eorum: & infirmatę sunt contra eos linguæ eorum.
C onturbati sunt oēs, qui videbant eos: & timuit oīs homo.
E t annuntiauerūt opera Dei, & facta eius intellexerunt.
L ętabitur iustus in dño, & sperabit in eo: & laudabuntur omnes recti corde. Psalmus. 139.

E Ripe me domine ab homine malo, à viro iniquo eripe me.
Q ui cogitauerunt iniquitates in corde: tota die cōstituebant prælia.
A cuerunt linguas suas sicut serpentes: venenum aspidum sub labijs eorum.
C ustodi me domine de manu peccatoris: & ab hominibus iniquis eripe me.

Qui cogitauerunt supplantare gressus meos:absconderunt superbi laqueum mihi.
Et funes extenderunt in laqueum : iuxta iter scandalum posuerunt mihi.
Dixi domino, Deus meus es tu : exaudi domine vocem deprecationis meæ.
Domine Deus virtus salutis meę: obumbrasti super caput meum in die belli.
Ne tradas me domine à desiderio meo peccatori:cogitauerunt cõtra me:ne derelinquas me,ne forte exaltentur.
Caput circuitus eorum:labor labiorũ ipsorum operiet eos.
Cadent super eos carbones:in ignem deijcies eos, in miserijs non subsistent.
Vir linguosus nõ dirigetur in terra:virum iniustum mala capient in interitu.
Cognoui quia faciet dominus iudicium inopis:& vindictam pauperum.
Veruntamẽ iusti cõfitebuntur nomini tuo:& habitabũt recti cum vultu tuo. Añ. Clamabo ad Deum altissimum. Oratio.

AD NONAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiut.Rerũ deus tenax. 10. Aña. Rex noster. Psalmus. 60.

Xaudi Deus deprecationẽ meã: intende orationi meæ.
A finib⁹ terrę ad te clamaui, dũ anxiaretur cor meum in petra exaltasti me.
Deduxisti me, quia factus es spes mea : turris fortitudinis à facie inimici.
Inhabitabo ĩ tabernaculo tuo in secula:protegar in velamento alarum tuarum.
Quoniã tu De⁹ meus exaudisti orationẽ meã:dedisti hæreditatem timentibus nomen tuũ.
Dies super dies regis adijcies: annos eius vsq; in diem generationis, & generationis.
Permanet in æternum in conspectu Dei : misericordiam, & veritatem eius quis requiret?
Sic psalmũ dicam nomini tuo in seculũ seculi : vt reddã vota mea de die in diem. Psal. 69.

Deus in adiutoriũ meum intende: dñe ad adiuuandum me festina.
Cõfundantur, & reuereantur, qui quęrunt animam meam.
Auertantur retrorsum & erubescant, qui volũt mihi mala.
Auertantur statim erubescentes:q dicunt mihi, Euge,euge.
Exultent, & lætentur in te omnes,

nes, qui quęrunt te: & dicant semper, Magnificetur dñs, qui diligunt salutare tuum.

E go vero egenus, & pauper sum: Deus adiuua me.

A diutor me⁹, & liberator me⁹ es tu: dñe ne moreris. Psalſ. 73.

VT quid Deus repulisti in finē: iratus est furor tuus super oues pascuæ tuæ?

M emor esto congregationis tuæ, quam possedisti ab initio.

R edemisti virgam hæreditatis tuæ: mons Sion in quo habitasti in eo.

L eua manus tuas in superbias eorum in finem: quanta malignatus est inimicus in sancto?

E t gloriati sunt, qui oderunt te, in medio solennitatis tuæ.

P osuerunt signa sua, signa: & non cognouerunt sicut in exitu super summum.

Q uasi in sylua lignorum securibus exciderūt ianuas eius in idipsum: in securi, & ascia deiecerunt eam.

I ncenderūt igni sanctuarium tuum in terra: polluerunt tabernaculum nominis tui.

D ixerunt in corde suo cognatio eorū simul, Quiescere faciamus oēs dies festos Dei à terra.

S igna nostra nō vidimus, iam non est propheta: & nos non cognoscet amplius.

V squequo Deus improperabit inimicus: irritat aduersari⁹ nomen tuum in finem?

V t quid auertis manū tuam, & dexteram tuā de medio sinu tuo in finem?

D eus autem Rex noster ante secula, operatus est salutem in medio terræ.

T u confirmasti in virtute tua mare: contribulasti capita draconum in aquis.

T u confregisti capita draconis, dedisti eum escam populis Æthiopum.

T u dirupisti fontes, & torrentes: tu siccasti fluuios Ethan.

T uus est dies, & tua est nox: tu fabricatus es aurorā, & solem.

T u fecisti oēs terminos terræ: æstatem & ver tu plasmasti ea.

M emor esto huius, inimicus improperauit dño: & populus insipiens incitauit nomen tuū.

N e tradas bestijs animas confitentium tibi: & animas pauperum tuorum ne obliuiscaris in finem.

R espice in testamētū tuū quia repleti sunt, qui obscurati sunt terræ domibus iniquitatum.

N e auertatur humilis factus confusus: pauper & inops laudabunt nomen tuum.

Exurge

Exurge Deus, iudica cauſam tuam: memor eſto improperiorum tuorum, eorum, quæ ab inſipiente ſunt tota die.

Ne obliuiſcaris voces inimicorum tuorũ: ſuperbia eorũ, qui te oderũt, aſcendit ſemper. An. Rex noſter ante ſecula, operat⁹ eſt ſaluté in medio terræ. Oro.

AD VESPERAS.

Pater noſter. Aue maria. Deus in adiu. Hym. Aña. Pſaſ. 137.

Confitebor tibi domine in toto corde meo: quoniam audiſti verba oris mei.

In conſpectu angelorum pſallam tibi: adorabo ad templum ſanctum tuum, & confitebor nomini tuo.

Super miſericordia tua, & veritate tua: quoniã magnificaſti ſup omne nomen ſanctũ tuũ.

In quacunq; die inuocauero te, exaudi me: multiplicabis in anima mea virtutem.

Confiteantur tibi domine omnes reges terræ: quia audierunt omnia verba oris tui.

Et cantent in vijs dñi: quoniã magna eſt gloria domini.

Quoniam excelſus dominus, & humilia reſpicit, & alta à longe cognoſcit.

Si ambulauero in medio tribulationis, viuificabis me: & ſuper iram inimicorũ meorũ extendiſti manum tuã, & ſaluum me fecit dextera tua.

Dominus retribuet pro me: domine miſericordia tua in ſeculum: opera manuum tuarum ne deſpicias. Pſalm⁹. 138.

Domine probaſti me, & cognouiſti me: tu cognouiſti ſeſſionem meam & reſurrectionem meam.

Intellexiſti cogitationes meas de longe: ſemitam meã, & funiculum meum inueſtigaſti.

Et omnes vias meas præuidiſti: quia non eſt ſermo in lingua mea.

Ecce dñe, tu cognouiſti omnia, nouiſſima & antiqua: tu formaſti me, & poſuiſti ſuper me manum tuam.

Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me: confortata eſt, & non potero ad eam.

Quo ibo à ſpiritu tuo? & quo à facie tua fugiam?

Si aſcendero in cœlum, tu illic es: ſi deſcẽdero in infernũ, ades.

Si ſumpſero pennas mea diluculo, & habitauero in extremis maris.

Etenim illuc man⁹ tua deducet me, & tenebit me dextera tua.

Et dixi, Forsitan tenebræ conculcabunt me: & nox illuminatio mea in delitijs meis.

Quia tenebrę nō obscurabuntur à te,& nox sicut dies illuminabitur: sicut tenebræ eius,ita & lumen eius.

Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de vtero matris meæ.

Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es: mirabilia opera tua, & anima mea cognoscet nimis.

Non est occultatum os meum à te, quod fecisti in occulto: & substantia mea in inferioribus terræ.

Imperfectum meum viderunt oculi tui, & in libro tuo omnes scribentur: dies formabuntur, & nemo in eis.

Mihi autē nimis honorificati sunt amici tui Deus: nimis cōfortatus est principatus eorū.

Dinumerabo eos,& super arenam multiplicabuntur: exurrexi, & adhuc sum tecum.

Si occideris Deus peccatores: viri sanguinū declinate à me.

Quia dicitis ī cogitatione: accipiēt in vanitate ciuitates suas.

Nonne, qui oderunt te domine, oderam: & super inimicos tuos tabescebam?

Perfecto odio oderam illos: & inimici facti sunt mihi.

Proba me Deus, & scito cor meum: interroga me,& cognosce semitas meas.

Et vide, si via iniquitatis in me est: & deduc me in via æterna. Psalmus. 141.

VOce mea ad dominum clamaui: voce mea ad dominum deprecatus sum.

Effundo in conspectu eius orationem meam: & tribulationē meam ante ipsum pronuntio.

In deficiendo ex me spiritum meum, & tu cognouisti semitas meas.

In via hac, qua ambulabam, absconderunt laqueum mihi.

Considerabam ad dexteram, & videbam: & non erat qui cognosceret me.

Perijt fuga à me: & nō est qui requirat animam meam.

Clamaui ad te domine, dixi, Tu es spes mea, portio mea in terra viuentium.

Intende ad deprecationē meā: quia humiliatus sum nimis.

Libera me à ꝑsequētibus me: quia confortati sunt super me.

Educ de custodia animā meā, ad cōfitendū noī tuo: me expectant iusti, donec retribuas mihi. Deinde. Magnificat, fo. 13.

Ad

AD COMPLETORIVM.

Pater noster. Aue maria. Conuerte. De⁹ in adiu. Te lucis. 12. Aña. Salua nos. Psalmus. 12.

VSquequo domine obliuiſceris me ĩ finẽ? vſquequo auertis faciem tuã à me?

Quandiu ponam conſilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem?

Vſquequo exaltabitur inimicus meus ſuper me? reſpice, & exaudi me dñe Deus meus.

Illumina oculos meos, ne vnquam obdormiam in morte: nequãdo dicat inimicus meus, Præualui aduerſus eum.

Qui tribulant me, exultabunt ſi motus fuero: ego autem in miſericordia tua ſperaui.

Exultabit cor meum in ſalutari tuo: cantabo dño, qui bona tribuit mihi: & pſallam nomini dñi altiſſimi. Pſalmus. 85.

INclina domine aurẽ tuam, & exaudi me: quoniã inops, & pauper ſum ego.

Cuſtodi animã meã, qm̃ ſanctus ſum: ſaluũ fac ſeruũ tuum Deus meus ſperantem in te.

Miſerere mei dñe, quoniã ad te clamaui tota die: lętifica animam ſerui tui, quoniam ad te domine anima meã leuaui.

Quoniam tu domine ſuauis, & mitis, & multæ miſericordię omnibus inuocantibus te.

Auribus percipe domine orationem meam: & intende voci deprecationis meæ.

In die tribulationis meæ clamaui ad te: quia exaudiſti me.

Non eſt ſimilis tui in dijs dñe, & non eſt ſecundũ opera tua.

Omnes gentes, quaſcunq; feciſti, venient, & adorabunt coram te domine: & glorificabũt nomen tuum.

Quoniam magnus es tu, & faciens mirabilia: tu es De⁹ ſolus.

Deduc me domine in via tua, & ingrediar in veritate tua: lętetur cor meum, vt timeat nomen tuum.

Confitebor tibi domine Deus meus in toto corde meo, & glorificabo nomen tuũ in ęternũ.

Quia miſericordia tua magna eſt ſuper me: & eruiſti animã meam ex inferno inferiori.

Deus, iniqui inſurrexerunt ſuper me: & ſynagoga potentiũ quęſierunt animam meam: & non propoſuerunt te in conſpectu ſuo.

Et tu domine Deus miſerator, & miſericors, patiens, & multæ miſericordiæ, & verax.

Respice ī me, & miserere mei, da imperiū tuum puero tuo: & saluum fac filium ancillę tuæ.
Fac mecum signum in bonū, vt videant, qui oderunt me, & confundantur: quoniam tu domine adiuuisti me, & consolatus es me. Psalmus. 140

DOmine, clamaui ad te, exaudi me: intende voci meæ, cum clamauero ad te.
Dirigatur oratio mea, sicut incensum, in conspectu tuo: eleuatio manuum mearum sacrificium vespertinum.
Pone dñe custodiā ori meo: & ostiū circunstātiæ labiis meis.
Non declines cor meū in verba malitiæ, ad excusandas excusationes in peccatis.
Cum hominibus operantibus iniquitatem: & non communicabo cum electis eorum.
Corripiet me iustus in misericordia, & increpabit me: oleū autem peccatoris non impinguet caput meum.
Quoniā adhuc, & oratio mea in beneplacitis eorū: absorpti sunt iuncti petræ iudices eorū.
Audient verba mea, quoniam potuerunt: sicut crassitudo terræ erupta est super terram.
Dissipata sunt ossa nostra secus infernum: quia ad te dñe, domine oculi mei, in te speraui non auferas animam meā.
Custodi me à laqueo, quem statuerunt mihi: & à scandalis operantium iniquitatem.
Cadēt in retiaculo ei⁹ pctōres: singulariter sum ego, donec trā seā. Deinde. Nūc dimit. fo. 12.
Salua nos. Dñe exau. Oremus. Visita quęsumus domine. Benedica. Fidelium. Salue regi.

SABBATO.

Ad matutinum.

Pater noster. Aue maria. Confiteor. Misereatur. Indulgen. Dñe labia. Deus in adiutoriū. Venite exul. Inuitato. Hymnus. Aña. Psalmus. 54.

EXaudi deus orōnē meam & ne despexeris depcationē meā: intende mihi, & exaudi me.
Contristatus sum in exercitatione mea, & conturbatus sum à voce inimici, & à tribulatione peccatoris.
Qm̄ declinauerūt ī me iniquitates: & ī ira molesti erāt mihi.

Cor

Cor meum conturbatum est in me: & formido mortis cecidit super me.
Timor, & tremor venerūt sup me:& cōtexerunt me tenebræ.
Et dixi, Quis dabit mihi pennas sicut columbæ: & volabo & requiescam?
Ecce elongaui fugiens:& mansi in solitudine.
Expectabam eum, qui saluū me fecit à pusillanimitate spiritus,& tempestate.
Præcipita domine, diuide linguas eorum:quoniam vidi iniquitatem, & contradictionem in ciuitate.
Die,ac nocte circundabit eam sup muros eius:iniquitas & labor in medio eius,& iniustitia.
Et non defecit de plateis eius vsura, & dolus.
Quoniam si inimicus meus maledixisset mihi : sustinuissem vtique.
Et si is, qui oderat me, super me magna loquutus fuisset,abscondissem me forsitan ab eo.
Tu vero homo vnanimis, dux meus,& notus meus.
Qui simul mecū dulces capiebas cibos:in domo Dei ambulauimus cum consensu.
Veniat mors super illos : & descendant in infernū viuentes.
Quoniam nequitię in habitaculis eorum, in medio eorum.
Ego autem ad Deum clamaui:& dominus saluabit me.
Vespere, & mane, & meridie narrabo,& annūtiabo,& exaudiet vocem meam.
Redimet in pace animā meā ab his,q̄ appropinquant mihi: qm̄ inter multos erāt mecum.
Exaudiet Deus, & humiliabit illos, qui est ante secula.
Non enim est illis cōmutatio, & nō timuerunt Deū:extendit manum suam in retribuendo.
Contaminauerūt testamentū ei⁹,diuisi sunt ab ira vultus ei⁹: & appropinquauit cor illius.
Molliti sunt sermones eius super oleum:& ipsi sunt iacula.
Iacta super dn̄m curam tuam, & ipse te enutriet: & non dabit in ętern̄ū fluctuationem iusto.
Tu vero Deus deduces eos in puteum interitus.
Viri sanguinum,& dolosi non dimidiabūt dies suos:ego autē sperabo in te dn̄e. Psalm⁹. 105.

Confitemini dn̄o, quoniā bonus:quoniam in seculum misericordia eius.
Quis loquetur potentias dn̄i: auditas faciet oēs laudes eius?
Beati qui custodiūt iudiciū, & faciūt iustitiā in omni tēpore.

Memento

Memento nostri domine in beneplacito populi tui: visita nos in salutari tuo.

Ad videndum in bonitate electorum tuorum, ad lętandum in lętitia gentis tuæ, vt lauderis cum hæreditate tua.

Peccauimus cum patribus nostris: iniuste egimus, iniquitatem fecimus.

Patres nostri in Ægypto non intellexerũt mirabilia tua: nõ fuerũt memores multitudinis misericordiæ tuæ.

Et irritauerunt ascendentes in mare, mare rubrum.

Et saluauit eos propter nomẽ suum: vt notam faceret potentiam suam.

Et increpuit mare rubrum, & exiccatum est, & deduxit eos in abyssis sicut in deserto.

Et saluauit eos de manu odiẽtium: & redemit eos de manu inimici.

Et operuit aqua tribulantes eos: vnus ex eis non remansit.

Et crediderunt verbis eius: & laudauerunt laudem eius.

Cito fecerunt, obliti sunt operum eius: & non sustinuerunt consilium eius.

Et concupierunt concupiscentiam in deserto: & tentauerunt Deum in inaquoso.

Et dedit eis petitionẽ ipsorũ: & misit saturitatẽ in aĩas eorum.

Et irritauerunt Moysen in castris: Aaron sanctum domini.

Aperta est terra, & deglutiuit Dathan: & operuit super congregationem Abiron.

Et exarsit ignis ĩ synagoga eorum: flamma cõbussit pctores.

Et fecerũt vitulum in Horeb: & adorauerunt sculptile.

Et mutauerunt gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fœnum.

Obliti sunt Deũ, qui saluabit eos, q fecit magnalia in Ægypto, mirabilia in terra Cham terribilia in mari rubro.

Et dixit, vt disperderet eos: si nõ Moyses elect' ei' stetisset in cõfractione in conspectu eius.

Vt auerteret iram eius ne disperderet eos, & pro nihilo habuerũt terram desiderabilem.

Non crediderũt verbo eius, & murmurauerũt ĩ tabernaculis suis: nõ exaudierunt vocẽ dñi.

Et leuauit manũ suã sup eos: vt prosterneret eos in deserto.

Et vt deijceret semẽ eorum in nationibus, & disperderet eos in regionibus.

Et initiati sunt Beelphegor, & comederunt sacrificia mortuorum.

Et irritauerunt eum in adinuentionibus suis: & multiplicata est in eis ruina.
Et stetit Phinees, & placauit: & cessauit quassatio.
Et reputatum est ei in iustitiã in generationẽ & generationẽ, vsq; in sempiternum.
Et irritauerunt eum ad aquas contradictionis, & vexatus est.
Moyses propter eos, quia exacerbauerunt spiritum eius.
Et distinxit in labijs suis, non disperdiderunt gentes, quas dixit dominus illis.
Et cõmisti sunt inter gentes, & didicerunt opera eorum, & seruierunt sculptilibus eorum: & factum est illis in scandalum.
Et immolauerunt filios suos, & filias suas dæmonijs.
Et effuderunt sanguinẽ innocentẽ, sanguinẽ filiorũ suorũ, & filiarũ suarũ: quas sacrificauerunt sculptilibus Chanaan.
Et infecta est terra in sanguinibus, & cõtaminata est in operibus eorum: & fornicati sunt in adinuentionibus suis.
Et iratus est furore dominus in populum suum: & abominatus est hæreditatem suam.
Et tradidit eos in manus gentium, & dominati sunt eorum qui oderunt eos.
Et tribulauerũt eos inimici eorum, & humiliati sunt sub manibus eorũ: sæpe liberauit eos.
Ipsi aũt exacerbauerunt eum in consilio suo: & humiliati sunt in iniquitatibus suis.
Et vidit cum tribularentur: & audiuit orationem eorum.
Et memor fuit testamenti sui: & pœnituit eum secundũ multitudinem misericordiæ suæ.
Et dedit eos in misericordias, in conspectu omnium qui cęperant eos.
Saluos nos fac dñe Deꝰ noster: & cõgrega nos de nationibus.
Vt cõfiteamur nomini sancto tuo: & gloriemur in laude tua.
Benedictꝰ dñs deꝰ Israel à seculo, & vsq; in seculũ: & dicet omnis populus, fiat, fiat. ps. 106.

COnfitemini dño, quoniã bonus: quoniam in seculum misericordia eius.
Dicant, qui redempti sunt à domino, quos redemit de manu inimici: & de regionibus congregauit eos.
A solis ortu, & occasu, ab Aquilone & mari.
Errauerunt in solitudine in inaquoso: viam ciuitatis habitaculi non inuenerunt.
Esurientes, & sitientes: anima eorum in ipsis defecit.

Et clamauerunt ad dominum cum tribularẽtur: & de necessitatibus eorum eripuit eos.
Et deduxit eos in viã rectã: vt irent in ciuitatẽ habitationis.
Confiteantur domino misericordiæ eius: & mirabilia eius filijs hominum.
Quia satiauit animã inanẽ: & aĩam esurientẽ satiauit bonis.
Sedentes in tenebris, & in vmbra mortis: vinctos in mendicitate, & ferro.
Quia exacerbauerũt eloquia Dei: & consilium altissimi irritauerunt.
Et humiliatum est in laboribus cor eorum: infirmati sunt, nec fuit, qui adiuuaret.
Et clamauerunt ad dñm, cum tribularentur: & de necessitatibus eorum liberauit eos.
Et eduxit eos de tenebris, & vmbra mortis: & vincula eorum disrupit.
Confiteantur domino misericordiæ eius: & mirabilia eius filijs hominum.
Quia contriuit portas æreas, & vectes ferreos confregit.
Suscepit eos de via iniquitatis eorũ: propter iniustitias enim suas humiliati sunt.
Omnẽ escam abominata est anima eorũ: & appropinquauerunt vsq; ad portas mortis.
Et clamauerunt ad dñm cum tribularentur: & de necessitatibus eorum liberauit eos.
Misit verbum suum, & sanauit eos: & eripuit eos de interitionibus eorum.
Confiteantur domino misericordiæ eius: & mirabilia eius filijs hominum.
Et sacrificent sacrificium laudis: & annuntient opera eius in exultatione.
Qui descendunt mare in nauibus, facientes operationem in aquis multis.
Ipsi viderunt opera domini, & mirabilia eius in profundo
Dixit, & stetit spũs procellæ: & exaltati sunt fluctus eius.
Ascendũt vsq; ad cœlos, & descendũt vsq; ad abyssos: anima eorum in malis tabescebat.
Turbati sunt, & moti sunt sicut ebrius: & omnis sapientia eorum deuorata est.
Et clamauerunt ad dñm cum tribularentur: & de necessitatibus eorum eduxit eos.
Et statuit procellam eius in auram: & siluerunt fluctus eius.
Et lætati sunt, quia siluerunt: & deduxit eos in portum voluntatis eorum.
Confiteantur domino misericordiæ

cordiæ eius: & mirabilia eius filijs hominum.

E t exaltent eum in ecclesia plebis: & in cathedra seniorum laudent eum.

P osuit flumina in desertum: & exitus aquarum in sitim.

T erram fructiferam in salsuginem, à malitia inhabitantium in ea.

P osuit desertũ in stagna aquarum: & terram sine aqua in exitus aquarum.

E t collocauit illic esurientes: & constituerunt ciuitatem habitationis.

E t seminauerũt agros, & plantauerunt vineas: & fecerũt fructum natiuitatis.

E t benedixit eis, & multiplicati sunt nimis: & iumenta eorum non minorauit.

E t pauci facti sunt, & vexati sunt à tribulatione malorum & dolore.

E ffusa est cõtentio super principes: & errare fecit eos in inuio, & non in via.

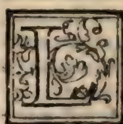
E t adiuuit pauperẽ de inopia: & posuit, sicut oues, familias.

V idebunt recti, & lætabuntur: & omnis iniquitas oppilabit os suum.

Q uis sapiẽs, & custodiet hęc: & intelliget misericordias dñi?

AD LAVDES.

Deus in adiu. Añ. Psalm. 116.

Audate dominũ omnes gentes: laudate eũ omnes populi.

Q uoniã confirmata est sup nos misericordia eius: & veritas domini manet in æternum. Psalmus. 150.

L Audate dominum in sanctis eius: laudate eum in firmamento virtutis eius.

L audate eũ in virtutibus eius: laudate eum secundum multitudinem magnitudinis eius.

L audate eũ in sono tubæ: laudate eũ in psalterio, & cithara.

L audate eum in tympano, & choro: laudate eum in chordis, & organo.

L audate eũ in cymbalis benesonantibus, laudate eũ in cymbalis iubilationis: omnis spũs laudet dñm. Canticum Moysi.

A Vdite cœli q̃ loquor: audiat terra verba oris mei.

C oncrescat vt pluuia doctrina mea: fluat vt ros eloquiũ meũ.

Q uasi imber super herbam, & quasi stillæ sup gramina, quia nomen domini inuocabo.

D ate magnificentiam Deo nostro. Dei perfecta sunt opera: & omnes viæ eius iudicia.

D e' fidelis, & absq; vlla iniquitate, iust' & rectus: Peccauerũt ei, & non filij eius, in sordibus.
G eneratio praua, atq; peruersa: Hæccine reddis domino popule stulte, & insipiens?
N unquid non ipse est pater tuus, qui possedit te, & fecit, & creauit te?
M emento dierum antiquorũ, cogita generationes singulas.
I nterroga patrem tuum, & annuntiabit tibi: maiores tuos, & dicent tibi.
Q uãdo diuidebat altissim' gẽtes: qñ separabat filios Adam.
C onstituit terminos populorũ iuxta numerum filiorũ israel.
P ars autẽ dñi, populus eius: Iacob funiculus hęreditatis eius.
I nuenit eum in terra deserta, in loco horroris, & vastæ solitudinis.
C ircunduxit eum, & docuit: & custodiuit quasi pupillam oculi sui.
S icut aquila prouocans ad volandum pullos suos, & super eos volitans.
E xpandit alas suas: & assumpsit eum, atque portauit in humeris suis.
D ñs solus dux eius fuit: & non erat cum eo Deus alienus.
C onstituit eum super excelsam terram: vt comederet fructus agrorum.
E t sugeret mel de petra, oleũq; de saxo durissimo.
B utyrum de armento, & lac de ouibus cum adipe agnorum, & arietum filiorum Basan.
E t hircos cum medulla tritici, & sanguinẽ vuæ biberent meracissimum.
I ncrassatus est dilectus, & recalcitrauit, incrassatus, impinguatus, dilatatus.
D ereliquit Deũ factorem suũ, & recessit à Deo salutari suo.
P rouocauerunt eũ in dijs alienis: & in abominationibus ad iracundiam concitauerunt.
I mmolauerunt dæmonijs, & nõ Deo: dijs quos ignorabant.
N oui, recẽtesq; venerũt, quos non coluerunt patres eorum.
D eũ, q te genuit, dereliquisti: & oblitus es dñi creatoris tui.
V idit dominus, & ad iracundiam cõcitatus est: quia prouocauerunt eum filij sui, & filiæ.
E t ait, abscõdam faciẽ meam ab eis, & considerabo nouissima eorum.
G eneratio enim peruersa est, & infideles filij.
I psi me prouocauerunt in eo, qui non erat Deus, & irritauerunt in vanitatibus suis.

Et ego prouocabo eos in eo, qui non est populus, & in gente stulta irritabo illos.
Ignis succensus est in furore meo, & ardebit vsq; ad inferni nouissima.
Deuorabitq; terram cum germine suo, & montium fundamenta comburet.
Cōgregabo super eos mala: & sagittas meas cōplebo in eis.
Cōsument fame, & deuorabūt eos aues morsu amarissimo.
Dentes bestiarum immittam in eos, cum furore trahentium super terram, atq; serpentium.
Foris vastabit eos gladi', & intus pauor, iuuenē simul ac virginē, lactentē cū homine sene.
Et dixi, vbinam sunt? cessare faciā ex hoīb' memoriā eorū.
Sed propter iram inimicorum distuli: ne forte superbirent hostes eorum.
Et dicerēt, manus nostra excelsa, & non dñs, fecit hęc omnia.
Gens absq; consilio est, & sine prudentia: vtinam saperent, & intelligerent, ac nouissima prouiderent.
Quomodo persequebat' vnus mille, & duo fugarent decem millia?
Nonne ideo, qa Deus suus vendidit eos, & dñs conclusit illos?
Non enim est Deus noster vt dij eorum: & inimici nostri sunt iudices.
De vinea Sodomorum, vinea eorum, & de suburbanis Gomorrhæ.
Vua eorū vua fellis, & botrus amarissimus.
Fel draconum vinum eorū, & venenū aspidum insanabile.
Nonne hæc cōdita sunt apud me: & signata ī thesauris meis?
Mea est vltio, & ego retribuā eis in tēpore, vt labat' pes eorū.
Iuxta est dies perditionis: & adesse festinant tempora.
Iudicabit dñs populū suum: & in seruis suis miserebitur.
Videbit, ꝙ infirmata sit manus, & clausi quoq; defecerūt, residuiq; consumpti sunt.
Et dicent, Vbi sunt dij eorum, in quibus habebant fiduciā?
De quorum victimis comedebant adipes, & bibebāt vinum libaminum.
Surgāt, & opitulentur vobis: & in necessitate vos protegant.
Videte ꝙ ego sim solus: & non sit alius Deus præter me.
Ego occidam, & ego viuere faciam: percutiam, & ego sanabo: & nō est, qui de manu mea possit eruere.
Leuabo ad cœlū manū meā

& dicam, Viuo ego in æternũ.
Si acuero vt fulgur gladium meum: & arripuerit iudicium manus mea.
Reddã vltionẽ hostib' meis: & his, qui oderũt me, retribuam.
Inebriabo sagittas meas sanguine: & gladius meus deuorabit carnes.
De cruore occisorum: & de captiuitate nudati inimicorum capitis.
Laudate gẽtes populum eius: quia sanguinẽ seruorum suorum vlciscetur.
Et vindictã tribuet in hostes eorũ, & propitius erit terræ populi sui. Deinde. Bñdict'. fo. 5. Aña. Orõ. Commemoratio.

AD PRIMAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiutoriũ. Iam lucis orto 5. Autiphona Deus. Psalm'. 62.

DEus, Deus meus, ad te de luce vigilo.
Sitiuit in te anima mea, q̃ multipliciter tibi caro mea
In terra deserta, inuia, & inaquosa, sic in sancto apparui tibi: vt viderem virtutem tuam, & gloriam tuam.
Quoniam melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te.
Sic benedicam te in vita mea: & in nomine tuo leuabo manus meas.
Sicut adipe, & pinguedine repleatur anima mea: & labijs exultationis laudabit os meũ.
Sic memor fui tui super stratũ meũ, in matutinis meditabor in te, quia fuisti adiutor meus.
Et in velamẽto alarum tuarũ exultabo: adhęsit aĩa mea post te: me suscepit dextera tua.
Ipsi vero in vanum quęsierũt animã meã: introibũt in inferiora terrę, tradentur in manus gladij, partes vulpium erunt.
Rex vero lętabitur in Deo, laudabuntur omnes, qui iurant in eo: quia obstructum est os loquentium iniqua. Psalm'. 66.
DEus misereatur nostri, & benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri.
Vt cognoscam' in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum.
Cõfiteantur tibi populi Deus: cõfiteantur tibi populi omnes.
Lętentur, & exultent gentes: qm̃ iudicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.
Cõfiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes:

nes: terra dedit fructum suum.
B ñdicat nos Deus, De⁹ noster, benedicat nos De⁹: & metuant eum oēs fines terrę. Psal. 135.
CONfitemini dño, quoniã bonus: quoniam in æternum misericordia eius.
C onfitemini Deo Deorũ: qm̃ in æternum misericordia eius.
C õfitemini domino dominorum: quoniam in ęternum misericordia eius.
Q ui facit mirabilia magna solus: quoniam in æternum misericordia eius.
Q ui fecit cœlos in intellectu: quoniam in æternum misericordia eius.
Q ui firmauit terram super aquas: quoniam in ęternum misericordia eius.
Q ui fecit luminaria magna: quoniam in æternum misericordia eius.
S olē in potestatē diei: quoniã in ęternum misericordia eius.
L unam, & stellas, in potestatem noctis: quoniam in æternum misericordia eius.
Q ui percussit Ægyptum cum primogenitis eorum: quoniã in æternum misericordia eius.
Q ui eduxit Israel de medio eorum: quoniam in æternum misericordia eius.
I n manu potenti, & brachio excelso: quoniam in ęternum misericordia eius.
Q ui diuisit mare rubrum in diuisiones: quoniam in ęternum misericordia eius.
E t eduxit Israel per medium eius: quoniam in æternum misericordia eius.
E t excussit Pharaonē, & virtutem eius in mari rubro: qm̃ in æternum misericordia eius.
Q ui traduxit populum suum per desertum: quoniam in ęternum misericordia eius.
Q ui pcussit reges magnos: qm̃ in æternum misericordia eius.
E t occidit reges fortes: quoniã in æternum misericordia eius.
S eon regem Amorrhæorum: quoniam in æternum misericordia eius.
E t Og regem Basan: quoniam in ęternum misericordia eius.
E t dedit terram eorum hæreditatem: quoniam in ęternum misericordia eius.
H ęreditatem Israel seruo suo: quoniam in æternum misericordia eius.
Q uia in humilitate nostra memor fuit nostri: quoniã in ęternum misericordia eius.
E t redemit nos ab inimicis nostris: quoniam in ęternum mi-

ſericordia eius.
Qui dat eſcá omni carni: qm̃ in æternum miſericordia eius.
Cõfitemini Deo cœli: quoniã in æternum miſericordia eius.
Confitemini domino dominorum: quoniam in ęternum miſericordia eius. Aña. Deus deus meus,ad te de luce vigilo.
Deinde Symbolum. Credo. Dñe exau. Oremus. Dñe deus omnipotés. Benedica. Fideliũ. Pretioſa. Sctã ma. Dies & actus.

AD TERTIAM.

Pater noſter. Aue maria. Deus in adiutoriũ. Nũc ſancte no.7. Antipho. Inclina. Pſalm'. 51.

Quid gloriaris in malitia, q potés es in iniquitate?
Tota die iniuſtitiã cogitauit lingua tua: ſicut nouacula acuta feciſti dolum.
Dilexiſti malitiam ſuper benignitatem: iniquitatem magis, quàm loqui æquitatem.
Dilexiſti omnia verba præcipitationis lingua doloſa.
Propterea Deus deſtruet te in finem: euellet te, & emigrabit te de tabernaculo tuo, & radicem tuam de terra viuentium.
Videbunt iuſti, & timebunt,& ſuper eum ridebunt:& dicent: Ecce homo,qui nõ poſuit Deũ adiutorem ſuum.
Sed ſperauit in multitudine diuitiarum ſuarum:& pręualuit in vanitate ſua.
Ego autem ſicut oliua fructifera in domo Dei: ſperaui in miſericordia Dei in æternum, & in ſeculum ſeculi.
Confitebor tibi in ſeculũ,quia feciſti, & expectabo nomẽ tuũ, quoniã bonum eſt in cõſpectu ſanctorũ tuorum. Pſalm'. 57.
SI vere vtiq; iuſtitiam loquimini: recte iudicate filij hominum.
Etenim in corde iniquitates operamini in terra: iniuſtitias manus veſtræ concinnant.
Alienati ſunt peccatores à vulua, errauerunt ab vtero, loquuti ſunt falſa.
Furor illis ſecundum ſimilitudinem ſerpentis: ſicut aſpidis ſurdę, & obturantis aures ſuas.
Quæ non exaudiet vocem incantantium, & venefici incantantis ſapienter.
Deus conteret dentes eorum in ore ipſorum: molas leonum confringet dominus.
Ad nihilum deueniẽt tanquã aqua decurrens: intendit arcũ ſuum, donec infirmentur.
Sicut cera, quæ fluit, auferentur:

tur: supercecidit ignis, & non viderunt solem.
P riusq̃ intelligerent spinę vestrę rhamnum: sicut viuentes, sic in ira absorbet eos.
L ætabitur iustus, cum viderit vindictam: manus suas lauabit in sanguine peccatoris.
E t dicet homo, Si vtiq; est fructus iusto? vtiq; est Deus iudicans eos in terra. Psalmus. 87.
DOmine Deus salutis meę, in die clamaui, & nocte coram te.
I ntret in conspectu tuo oratio mea: inclina aurem tuam ad precem meam.
Q uia repleta est malis anima mea: & vita mea inferno appropinquauit.
Æ stimatus sum cum descendentibus in lacum: factus sum sicut homo sine adiutorio, inter mortuos liber.
S icut vulnerati dormientes in sepulchris, quorum non es memor amplius: & ipsi de manu tua repulsi sunt.
P osuerunt me in lacu inferiori: in tenebrosis, & in vmbra mortis.
S uper me confirmatus est furor tuus: & omnes fluctus tuos induxisti super me.
L õge fecisti notos meos à me: posuerũt me abominationem sibi.
T radit᷒ sum, & nõ egrediebar: oculi mei lãguerũt prę inopia.
C lamaui ad te dñe tota die: expandi ad te manus meas.
N unquid mortuis facies mirabilia: aut medici suscitabunt, & confitebuntur tibi?
N unquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiã tuam: & veritatẽ tuam in perditione?
N unquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua: & iustitia tua in terra obliuionis?
E t ego ad te dñe clamaui: & mane oratio mea pręueniet te.
V t quid dñe repellis orationẽ meã, auertis faciem tuã à me?
P auper sum ego, & in laboribus à iuuentute mea: exaltatus autem humiliatus sum, & conturbatus.
I n me transierũt iræ tuæ: & terrores tui conturbauerunt me.
C ircundederunt me, sicut aqua: tota die circundederunt me simul.
E longasti à me amicũ, & proximũ: & notos meos à miseria.
Antipho. Inclina aurem tuam ad precem meam. Oratio.

AD SEXTAM.

P ater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. Rector po. 9.

Añа.

Antipho. Adiuua. Psalm⁹. 75.

NOtus in Iudæa Deus: in Israel magnum nomẽ eius.

Et factus est in pace locus eius: & habitatio eius in Sion.

Ubi cõfregit potentias, arcum, scutum, gladium, & bellum.

Illuminans tu mirabiliter à montibus ęternis: turbati sunt omnes insipientes corde.

Dormierunt somnum suum: & nihil inuenerunt omnes viri diuitiarum in manibus suis.

Ab increpatione tua Deus Iacob dormitauerunt, qui ascenderunt equos.

Tu terribilis es, & qui resistet tibi? ex tunc ira tua.

De cœlo auditum fecisti iudicium: terra tremuit, & quieuit.

Cum exurgeret in iudicium Deus: vt saluos faceret omnes mansuetos terræ.

Quoniã cogitatio hominis cõfitebitur tibi: & reliquię cogitationis diem festum agent tibi.

Vouete, & reddite dño Deo vestro: omnes, qui in circuitu eius affertis munera.

Terribili & ei, qui aufert spiritum principum, terribili apud reges terræ. Psalmus. 78.

DEus, venerunt gentes in hæreditatẽ tuam, polluerunt templum sanctum tuum, posuerunt Ierusalem in pomorum custodiam.

Posuerunt morticina seruorũ tuorũ escas volatilib' cœli: carnes sctõrũ tuorũ bestijs terræ.

Effuderũt sanguinem eorum tanquã aquã in circuitu Ierusalem: & non erat qui sepeliret.

Facti sumus opprobriũ vicinis nostris: subsannatio, & illusio his, q in circuitu nostro sunt.

Vsquequo dñe irasceris ĩ finẽ, accendet velut ignis zel' tuus?

Effunde iram tuam in gentes, quæ te non nouerunt: & in regna, quæ nomen tuum non inuocauerunt.

Quia comederunt Iacob: & locum eius desolauerunt.

Ne memineris iniquitatũ nostrarum antiquarũ, cito anticipent nos misericordiæ tuæ: qa pauperes facti sumus nimis.

Adiuua nos Deus salutaris noster: & propter gloriã nominis tui domine libera nos, & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Ne forte dicãt in gẽtibus, Vbi est Deus eorũ? & innotescat in nationibus corã oculis nostris.

Vltio sanguinis seruoꝝ tuorũ, qui

qui effusus est introeat in conspectu tuo gemit' cõpeditorũ.
Secũdũ magnitudinẽ brachij tui posside filios mortificatorum.
Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum: improperium ipsorum, quod exprobrauerunt tibi domine.
Nos autem populus tuus, & oues pascuæ tuę confitebimur tibi in seculum.
In generatione, & generationem annuntiabimus laudem tuam. Psalmus. 123.

NIsi quia dñs erat in nobis, dicat nũc Israel, nisi quia dominus erat in nobis.
Cum exurgerent hoĩes in nos: forte viuos deglutissent nos.
Cum irasceretur furor eorum in nos, forsitan aqua absorbuisset nos.
Torrentem pertrãsiuit anima nostra: forsitan pertrãsisset anima nostra aquã intolerabilẽ.
Benedictus dñs, qui non dedit nos in captionẽ dentibus eorũ.
Anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium.
Laqueus contritus est,& nos liberati sumus.
Adiutorium nostrũ in nomine domini, qui fecit cœlum,& terram. Añ. Adiuua nos Deus salutaris noster. Oratio.

AD NONAM.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiut. Rerũ Deus tenax. 10. Añ. Nõ auertas. Psalm'. 101.

DOmine exaudi orationẽ meã: & clamor meus ad te veniat.
Non auertas faciẽ tuã à me: in quacũq; die tribulor, inclina ad me aurẽ tuã.
In quacunq; die inuocauero te: velociter exaudi me.
Quia defecerunt, sicut fumus dies mei: & ossa mea, sicut cremium, aruerunt.
Percussus sum, vt fœnum, & aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum.
A voce gemitus mei, adhæsit os meum carni meæ.
Similis factus sum pelicano solitudinis: factus sum sicut nycticorax in domicilio.
Vigilaui, & factus sum sicut passer solitarius in tecto.
Tota die exprobrabant mihi inimici mei, & qui laudabant me, aduersum me iurabant.
Quia cinerem tanquã panem manducabam, & poculũ meũ cum fletu miscebam.
A facie iræ indignationis tuæ: quia eleuans allisisti me.
Dies mei sicut vmbra declinauerunt:

uerunt: & ego ſicut fœnũ arui.
T u autem dñe in æternũ permanes: & memoriale tuum in generatione, & generationem.
T u exurgẽs miſereberis, Sion: quia tempus miſerendi eius, quia venit tempus.
Q m̃ placuerũt ſeruis tuis lapides ei⁹: & terrę ei⁹ miſerebũtur.
E t timebũt gentes nomen tuũ domine, & omnes reges terræ gloriam tuam.
Q uia ædificauit dñs Sion, & videbitur in gloria ſua.
R eſpexit in orationẽ humiliũ, & non ſpreuit precem eorum.
S cribantur hæc in generatione altera: & populus qui creabitur, laudabit dominum.
Q uia proſpexit de excelſo ſancto ſuo, dominus de cœlo in terram aſpexit.
V t audiret gemit⁹ cõpeditorũ, vt ſolueret filios interemptorũ.
V t annuntient in Sion nomen dñi, & laudẽ eius in Ieruſalem.
I n cõueniẽdo populos in vnũ, & reges, vt ſeruiant domino.
R eſpõdit ei in via virtutis ſuę, Paucitatem dierum meorum nuntia mihi.
N e reuoces me in dimidio dierum meorum: in generatione, & generationem anni tui.
I nitio tu dñe terrã fundaſti: & opera manuũ tuarũ ſunt cœli.
I pſi peribunt, tu autem permanes: & omnes, ſicut veſtimentum, veteraſcent.
E t ſicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur: tu autẽ idẽ ipſe es, & anni tui nõ deficient.
F ilij ſeruorum tuorum habitabunt: & ſemen eorum in ſeculum dirigetur. Pſalmus. 127.

B Eati oẽs, qui timent dñm, qui ambulant in vijs eius.
L abores manuũ tuarũ q̃a mãducabis: beat⁹ es, & bñ tibi erit.
V xor tua, ſicut vitis abundãs, in lateribus dominus tuæ.
F ilij tui, ſicut nouellæ oliuarum, in circuitu menſæ tuæ.
E cce ſic benedicetur homo, qui timet dominum.
B enedicat tibi dñs ex Sion: & videas bona Ieruſalem omnibus diebus vitæ tuæ.
E t videas filios filiorũ tuorũ: pacem ſuper Iſrael. Pſalm. 132.

E Cce q̃ bonũ, & q̃ iucundũ habitare fratres in vnum.
S icut vnguentum in capite, quod deſcẽdit in barbam, barbam Aaron.
Q uod deſcendit in oram veſtimenti eius: ſicut ros Hermon, qui deſcendit in montẽ Sion.
Q uoniam illic mandauit dominus benedictionẽ, & vitam

vsq; in seculum. Antiphona. Non auertas faciẽ tuã à me in quacunq; die tribulor. Oratio.

AD VESPERAS.

Pater noster. Aue maria. Deus in adiu. Hym. Aña. Psal. 143.

Enedictus dominus Deus meus, qui docet man' meas ad præliũ, & digitos meos ad bellum.

Misericordia mea, & refugium meum: susceptor meus, & liberator meus.

Protector meus, & in ipso speraui: qui subdit populum meũ sub me.

Domine, quid est homo quia innotuisti ei: aut filius hominis, quia reputas eum?

Homo vanitati similis factus est: dies eius, sicut vmbra, prætereunt.

Domine, inclina cœlos tuos, & descende: tange montes, & fumigabunt.

Fulgura coruscationẽ, & dissipabis eos, emitte sagittas tuas, & conturbabis eos.

Imitte manũ tuã de alto, eripe me, & libera me de aquis multis, de manu filiorũ alienorũ.

Quorum os loquutum est vanitatem: & dextera eorũ dextera iniquitatis.

Deus canticum nouum cantabo tibi: in psalterio decachordo psallam tibi.

Qui das salutem regibus: qui redemisti Dauid seruũ tuum de gladio maligno, eripe me.

Et erue me de manu filiorum alienorum, quorum os loquutum est vanitatem: & dextera eorum dextera iniquitatis.

Quorũ filij, sicut nouellę plantationes in iuuentute sua.

Filiæ eorũ compositæ: circumornatæ, vt similitudo templi.

Promptuaria eorũ plena: eructantia ex hoc in illud.

Oues eorum fœtosę, abundantes in egressibus suis, boues eorum crassæ.

Non est ruina maceriæ, neq; transitus, neq; clamor in plateis eorum.

Beatum dixerunt populũ, cui hæc sunt: beatus populus, cui dñs Deus eius. Psalmus. 146.

Laudate dñm, qm̃ bonus est Psalmus: Deo nostro sit iucunda, decoraq; laudatio.

Ædificans Ierusalem dñs: dispersiones Israelis cõgregabit.

Qui sanat contritos corde: & alligat contritiones eorum.

Qui numerat multitudinẽ stellarũ: & oĩb' eis nomina vocat.

Magnus

M agnus dominus noster, & magna virtus eius: & sapientię eius non est numerus.
S uscipiens mansuetos dominus: humilians autem peccatores vsq; ad terram.
P ræcinite dño in confessione: psallite Deo nostro in cithara.
Q ui operit cœlum nubibus: & parat terræ pluuiam.
Q ui producit in mõtib' fœnũ, & herbam seruituti hominũ.
Q ui dat iumentis escam ipsorum: & pullis coruorum inuocantibus eum.
N on in fortitudine equi volũtatem habebit: nec in tibijs viri beneplacitum erit ei.
B eneplacitũ est dño sup timentes eũ, & in eis, qui sperãt super misericordia eius. Psalm 147.

L Auda Ierusalem dominũ: lauda Deum tuum Sion.
Q uoniã confortauit seras portarum tuarum: benedixit filijs tuis in te.
Q ui posuit fines tuos pacem: & adipe frumenti satiat te.
Q ui emittit eloquiũ suum terræ, velociter currit sermo eius.
Q ui dat niuem, sicut lanam: nebulã sicut cinerem spargit.
M ittit crystallum suam, sicut buccellas, ante faciem frigoris eius quis sustinebit?
E mittet verbũ suum, & liquefaciet ea: flabit spiritus eius, & fluent aquæ.
Q ui annuntiat verbum suum Iacob: iustitias, & iudicia sua Israel.
N on fecit taliter omni nationi: & iudicia sua non manifestauit eis. Deinde canticum. Magnificat. fol. 11. Aña. Oro.

AD COMPLETORIVM.

P ater nr. Aue maria. Cõuerte nos deus. De' in adiu. Te lucis ante 12. Salua nos. Psalm'. 84.

B Enedixisti domine terrã tuam: auertisti captiuitatem Iacob.
R emisisti iniquitatem plebis tuæ: operuisti omnia peccata eorum.
M itigasti oẽm iram tuã: auertisti ab ira indignationis tuæ.
C õuerte nos De' salutaris noster: & auerte iram tuã à nobis.
N unquid in æternũ irasceris nobis? aut extendes iram tuã à generatione in generationẽ?
D eus tu conuersus viuificabis nos: & plebs tua lętabitur in te.
O stende nobis domine misericordiã tuã: & salutare tuum da nobis.
A udiam, quid loquatur in me dño

dominus Deus:quoniā loquetur pacem in plebem ſuam.
Et ſuper ſanctos ſuos,& in eos, qui conuertuntur ad cor.
Veruntamen prope timentes eum ſalutare ipſius: vt inhabitet gloria in terra noſtra.
Miſericordia, & veritas obuiauerunt ſibi: iuſtitia,& pax oſculatæ ſunt.
Veritas de terra orta eſt : & iuſtitia de cœlo proſpexit.
Etenim dominus dabit benignitatem:& terra noſtra dabit fructum ſuum.
Iuſtitia ante eū ambulabit: & ponet ī via greſſus ſuos. Ps 128.

SÆpe expugnauerunt me à iuuentute mea, dicat nunc Iſrael.
Sæpe expugnauerunt me à iuuentute mea, etenim non potuerunt mihi.
Supra dorſum meum fabricauerunt peccatores: prolongauerunt iniquitatem ſuam.
Dominus iuſtus concidet ceruices peccatorum:confundantur,& conuertantur retrorſum omnes qui oderunt Sion.
Fiant ſicut fœnū tectorū:quod prius q̄ euellatur, exaruit.
De quo nō impleuit manum ſuam qui metet:& ſinum ſuū, qui manipulos colliget.
Et non dixerunt qui præteribant,Benedictio domini ſuper vos, benediximus vobis in nomine domini. Pſalmus. 129.

DE profundis clamaui ad te domine:domine exaudi vocem meam.
Fiant aures tuæ intendentes, in vocem deprecationis meæ.
Si iniquitates obſeruaueris domine:domine quis ſuſtinebit?
Quia apud te propitiatio eſt: & propter legem tuam ſuſtinui te domine.
Suſtinuit anima mea in verbo eius:ſperauit anima mea in domino.
A cuſtodia matutina vſque ad noctem,ſperet Iſrael in dn̄o.
Quia apud dominum miſericordia, & copioſa apud eum redemptio.
Et ipſe redimet Iſrael, ex omnibus iniquitatibus eius.
Deinde canticū. Nunc dimittis.fo. 12. Salua nos. Dn̄e exau. Oremus. Viſita quęſumus. Benedica. Fidelium. Salue regi.

Finis Pſalterij.

ADVENTVS DOMINI

semper incipit in Dominica proxima vltimæ diei Nouēbris ante, vel post: aut, in ipsa die vltima, si fuerit Dominica, & festum duplex in ea, vel in sequentibus Dominicis Aduentus incidēs transferendum est in diē sequentē, vt supra in regulis generalibus.

DOMINICA PRIMA ADVENTVS AD MATVTINVM.

Pater noster qui es ī cœlis, sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnū tuū. Fiat voluntas tua sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Amen.

AVe Maria gratia plena. Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui Iesus. Sancta Maria mater Dei ora pro nobis peccatorib⁹. Amen.

Notandum, ꝙ Pater noster. & Aue maria. non tantum in Matutino, sed etiam in singulis alijs horis dicuntur semper in principio per totū annum.

Confessio.

COnfiteor Deo omnipotenti, beatę Marię semper virgini, beato Michaeli archangelo, beato Ioāni Baptistæ, sanctis apostolis Petro & Paulo, omnibus sanctis, & tibi pater, quia peccaui nimis cogitatione, verbo, & opere. Mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatā Mariam semp virginē, beatū Michaelē

archangelũ, beatum Ioannem Baptiſtam, ſanctos Apoſtolos Petrum & Paulum, omnes ſanctos, & te pater orare pro me dominum noſtrũ. Abſolutio.

MIſereatur tui oĩps Deus, & dimiſſis pctĩs tuis pducat te ad vitá ęternã. ℟. Am. ℣.

INdulgentiã, abſolutionẽ, & remiſſionem peccatorũ noſtrorũ tribuat nobis omnipotẽs, & miſericors dñs. ℟. Amẽ.

¶ Notandũ quod cõfeſſio cũ abſolutione dicitur ad matutinũ tantum ſingulis diebus totius anni præterquã in triduo ante Paſcha, prædicto vel alio modo pro cuiuſq; deuotione. Eſt autem aduertendum, ꝙ ſi ab vno ſolo dicatur officium, omittitur tibi pater & te pater. & in abſolutione loco tui & tuis dicitur noſtris: & noſtri, Si vero dicatur officium à duobus, aut pluribus, iteranda eſt inuicẽ confeſſio, vt fit in Miſſa.

¶ Deinde finita confeſſione dicitur Verſus.

DOmine labia mea aperies. ℟. Et os meum annuntiabit laudẽ tuam. & hoc dicens interim munit ſe ſigno crucis, & ſimiliter in alijs horis cum dicit Deus in adiutorium. &c. & Conuerte nos. &c.

¶ Deinde dicitur ℣. Deus in adiutorium meum intẽde. Domine ad adiuuandum me feſtina. Gloria patri. Sicut erat. Haleluiah. & ſic dicit Halah. ad oẽs horas per totum annũ, pręterquã à dñica in ſeptuageſima vſq; ad Paſcha, loco cuius illo tempore vſq; ad feriã quintam in cœna dñi dicitur Laus tibi domine, Rex ęternę glorię. Cõſequẽter dicitur inuita. tempori vel feſto cõueniẽs. Inuita. Dñe præſtolamur aduentum tuum, vt cito venias, & diſſoluas iugum captiuitatis noſtrę.

¶ Hoc inuitatoriũ dicitur vſq; ad vigiliam Natiuitatis excluſiue tam in dñicis, q̃ in ferijs, niſi agatur de aliquo ſancto.

¶ Notandum aũt quod ſi officium dicatur ab vno ſolo, inuitatoriũ dicitur ſemel tantũ ante pſalmũ. Venite exultemus, & non repetitur vſq; in finem eiuſdẽ pſalmi. Si vero officium dicatur à duobus, aut pluribus, inuita. dicitur ab vno, & repetitur ſtatim ab alio, vel alijs ſimul ante prædictũ pſalmũ: in fine aũt pſalmi oẽs ſimul dicũt inuitatoriũ ſemel tantũ. Pſal.

VEnite exultemus domino, iubilemus Deo ſalutari noſtro, præoccupemus faciem

sciem eius in confessione & in psalmis iubilemus ei.
Quoniam Deus magnus dñs, & rex magnus super oẽs Deos: quoniam non repellet dñs plebem suam, quia in manu eius sunt omnes fines terrę, & altitudines montium ipse conspicit.
Quoniam ipsius est mare, & ipse fecit illud, & aridã fundauerunt manus eius: venite adoremus, & procidam' ante Deũ, ploremus coram domino, qui fecit nos: quia ipse est domin' Deus noster, nos autem populus eius, & oues pascuæ eius.
Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra, sicut in exacerbatione secundũ diem tentationis in deserto: vbi tentauerunt me patres vestri: probauerunt, & viderunt opera mea.
Quadraginta annis proximus fui generationi huic, & dixi: semper hi errant corde, ipsi vero nõ cognouerunt vias meas, quibus iuraui in ira mea: si introibunt in requiem meam.
Gloria patri. Sicut erat. &c.
¶ Deinde repetitur inuitato. Domine præstolamur, &c.
Prędictus ps modo prędicto dicitur p totũ annũ cũ Inuitatorio tẽpori, vel festo accõmodato, pterq̃ ĩ triduo ante Pascha. Deinde dicitur Hymn' tempori, seu festo cõueniens. Hymn'.

Vox clara ecce intonat, Obscura queq; increpat: pellantur eminus somnia: Ab æthere Christus promicat.
Mens iam resurgat torpida, Quæ sorde extat saucia: Sydus refulget iam nouum, Vt tollat omne noxium.
E sursum agnus mittitur, Laxare gratis debitum: Omnes pro indulgẽtia, vocem demus cum lachrymis.
Secundo vt cum fulserit Mundumq; horror cinxerit, Non pro reatu puniat, Sed pius nos tunc protegat.
Laus, honor, virt', gloria Deo patri, & filio, Sctõ simul paracleto, In seculorũ secula. Amẽ.
¶ Prædictus hymnus dicitur ad matutinum vsque ad vigiliam Natiuitatis inclusiue tam in Dominicis quàm in Ferijs, nisi agatur de sctõ. Post hymnum incipitur añ. tempori, vel festo accõmodata, & si fuerit festum duplex, dicit' integra añ. Veniet ecce rex. Deinde dicunt tres psalmi, vt sunt distributi in Psalterio, q̃bus finitis sẽp dicitur añ integra, siue sit de festo, siue de dñica vel Feria. Añ.

Veniet ecce Rex excelsus cum potestate magna ad saluandas gentes. Halah. Hęc añ. dicitur ad matuti vsq; ad dñicã tertiã aduentus exclusiue, quando fit officiũ de dominica vel de fer. Finita añ. dicitur. Pater nr,&c. Et ne nos. Sed libera. Deinde dicuntur tres lectões,& cuilibet earũ pręmittitur ℣. Iube domine bñdicere. Et ad primã, quæ semper est veteris testamenti, semper etiã dicitur benedictio. Deus pater oĩpotens sit nobis propitius,& clemens. ℟. Amẽ.

Prophetia Isaiæ. Lectio prima.

ca. 1.
Isio Isaiæ filij Amos, quã vidit super Iudam & Ierusalẽ in dieb⁹ Oziæ, Ioathan, Achaz, & Ezechiæ regũ Iuda. Audite cœli,& auribus percipe terra, quoniã dñs loquutus est, Filios enutriui,& exaltaui: ipsi autẽ spreuerunt me. Cognouit bos possessorem suũ, & asinus præsepe dñi sui: Israel autẽ me nõ cognouit, & populus meus non intellexit. Væ genti peccatrici, populo graui iniquitate, semini nequã, filijs sceleratis. Dereliquerunt dñm, blasphemauerunt sanctũ Israel, abalienati sunt retrorsum. Super quo percutiam vos vltra, addentes præuaricationẽ? Omne caput languidũ, & omne cor mœrẽs. A planta pedis vsq; ad verticẽ non est in eo sanitas. Vulnus,& liuor, & plaga tumens: non est circunligata, nec curata medicamine, neq; fota oleo. Terra vestra deserta: ciuitates vestræ succensę sunt igni: Regionẽ vestram coram vobis alieni deuorant: & desolabitur, sicut in vastitate hostili. Et derelinquetur filia Sion vt vmbraculũ in vinea,& sicut tuguriũ in cucumerario,& sicut ciuitas quę vastatur. Nisi dñs exercituũ reliquisset nobis semen, quasi Sodoma fuissemus, & quasi Gomorrha similes essemus. Audite verbum dñi principes Sodomorũ, percipite auribus legem Dei nostri popul⁹ Gomorrhæ, Quo mihi multitudinẽ victimarum vestrarum, dicit dñs? Plen⁹ sum: holocausta arietũ: & adipem pinguiũ: & sanguinem vitulorũ, & agnorum, & hircorũ nolui. Cum veniretis ante cõspectũ meũ, quis quęsiuit hæc de manibus vestris: vt ambularetis in atrijs meis? Ne offeratis vltra sacrificiũ frustra. Incẽsum abominatio est mihi. Neomeniam, & sabbatum, & festiui-

festiuitates alias nõ feram: iniqui sunt cœtus vestri. Calẽdas vestras, & solennitates vestras odiuit anima mea: facta sunt mihi molesta: laboraui sustinens. Et cum extenderitis manus vestras, auertã oculos meos à vobis: & cum multiplicaueritis orationem, non exaudiam. Manus vestrę sanguine plenæ sunt. Tu autem domine miserere nostri. ℟. Deo grãs. Et sic terminantur omnes lectiones per totum annum, prçterquã in triduo ante Pascha. Ad secundã lectionem versus. Iube domine benedicere. Benedictio. Vnigenitus Dei filius, nos benedicere, & adiuuare dignetur. ℟. Amen. Et hæc similiter bñdictio dicitur per totũ annũ ad secũdã lectionẽ, q̃ est semp̃ noui testamẽti. Sanctũ Iesu Christi euangeliũ secundum Lucam. Lectio. ij.

QVoniam quidẽ multi conati sunt ordinare narrationem, quæ in nobis completæ sunt rerum, sicut tradiderũt nobis qui ab initio ipsi viderunt, & ministri fuerũt sermonis: visum est & mihi assequuto omnia, à principio diligenter ex ordine tibi scribere, optime Theophile, vt cognoscas eorum verborũ, de quibus eruditus es, veritatem. †. Fuit in ca. I.
diebus Herodis regis Iudçæ, sa A
cerdos quidã nomine Zacharias, de vice Abia: & vxor illius de filiabus Aaron, & nomẽ eius Elisabeth. Erãt aũt iusti ambo ante Deũ, incedentes in oĩbus mandatis & iustificationibus dñi sine querela, & nõ erat illis filius: eo quòd esset Elisabeth sterilis, & ambo processissent in diebus suis. Factum est autẽ, cum sacerdotio fungeretur Zacharias in ordine vicis suę ante Deũ, secundũ consuetudinem sacerdotij, sorte exijt vt incensum poneret ingressus in templum dñi: & omnis multitudo populi erat orans foris hora incensi. Apparuit aũt illi angelus dñi, stãs à dextris altaris incẽsi. Et Zacharias turbatus est, videns: & timor irruit sup̃ eum. Ait aũt ad illum angelus, Ne timeas Zacharia, quõ exaudita est deprecatio tua: & vxor tua Elisabeth pariet tibi filiũ, & vocabis nomen eius Ioannem: & erit gaudiũ tibi & exultatio: & multi in natiuitate eius gaudebunt. Erit enim magnus coram dño: & vinũ & siceram non bibet: & spiritu sancto replebitur adhuc ex vtero matris suæ: &

multos filiorum Israel conuertet ad dñm Deum ipsorum: & ipse præcedet ante illũ in spiritu, & virtute Eliæ: vt conuertat corda patrum in filios, & incredulos ad prudentiã iustorum, parare domino plebem perfectam.] Et dixit Zacharias ad angelũ: Vnde hoc sciam? ego enim sum senex: & vxor mea processit in diebus suis. Et respondens angelus, dixit ei: Ego sum Gabriel, q asto ante Deũ: & missus sum loqui ad te, & hæc tibi euangelizare. Et ecce, eris tacens, & nõ poteris loqui vsque in diem quo hæc fiant: pro eo ꝙ non credidisti verbis meis, quæ implebuntur in tempore suo. Et erat plebs expectãs Zachariam: & mirabantur, ꝙ tardaret ipse in tẽplo. Egressus aũt non poterat loqui ad illos: & cognouerunt, ꝙ visionem vidisset in templo. Et ipse erat innuens illis: & permansit mutus. Et factũ est vt impleti sunt dies officij eius, abijt in domũ suam. Post hos autem dies cõcepit Elisabeth vxor eius: & occultabat se mensibus quinq;, dicens: Quia sic fecit mihi dñs in diebus quibus respexit auferre opprobriũ meũ inter homines. Tu aũt dñe, &c. vt supra.

A B

¶ Ad tertiã lectionẽ ℣. Iube dñe benedicere. &c. Bñdictio. Spirit⁹ sancti gratia illuminet sensus, & corda nr̃a. ℟. Amen.

Secundum Lucam. Lectio iij.

IN illo tempore, Dixit Iesus discipulis suis, Erunt signa in Sole, & Luna, & Stellis, & in terris pressura gentium. Et rel. Lu. 21.

Homilia sancti Gregorij papæ.

Lectioni sancti euangelij, quã modo vestra fraternitas audiuit, paulo superius dñs præmisit, dicens: Exurget gens contra gentem, & regnum aduersus regnum: & terræmotus magni erunt per loca, & pestilentiæ, & fames. Et quibusdam interpositis, hoc quod modo audistis, adiunxit: Erũt signa in Sole & Luna, & Stellis: & in terris pressura gentium, præ confusione sonitus maris & fluctuũ. Ex quibus profecto omnibus alia iam facta cernimus: alia è proximo ventura formidam⁹. Nam gentẽ super gentẽ exurgere, earumq; pressuram terris insistere, plus iam in nostris tribulationib⁹ cernimus, q̃ in nostris codicibus legimus. Quòd terræmotus vrbes innumeras subruat, ex alijs mundi partib⁹, scitis q̃ frequenter audiuimus. Pestilentiã sine cessatione patimur,

timur. Signa vero in Sole & Luna, & Stellis adhuc aperte minime videmus. Sed quia & hæc nõ longe sint, ex ipsa iam aeris immutatione colligim⁹. Quanuis priusq̃ Italia gentili gladio feriẽda traderet, igneas in cœlo acies vidimus, ipsum qui postea effusus est humani generis sanguinẽ coruscantes. Confusio autẽ maris & fluctuũ necdũ noua exorta est. Sed cũ multa iam prenũtiata cõpleta sint: dubiũ nõ est, ꝙ sequantur etiam pauca quę restant. Quia sequentiũ rerum certitudo, est prę teritarũ exhibitio. Hęc nos fratres charissimi idcirco dicim⁹, vt ad cautelę studiũ vestræ mentes euigilent, ne securitate torpeant, ne ignorãtia languescãt: sed semp eas & timor solicitet, & ĩ bono opere solicitudo cõfirmet. Pensantes hoc qđ redẽptoris nostri voce subiũgit, Arescẽtib' hoĩb⁹ præ timore, & expectatiõe q̃ superueniẽt vniuerso orbi. Nã virtutes cœlorũ cõmouebuntur. Tu autẽ, &c.

¶ Notandum, quòd quandocunq; agitur officiũ de dominica, seu de feria, aut de aliquo festo Domini siue eius octaua.

¶ Item in festis inuentionis, & exaltationis Crucis, & in dedicationibus Basilicarũ ad tertiã lectionẽ dicẽda est benedictio, Spũs sancti gratia. &c. vt supra. Quando vero agitur officium de aliquo sctõ, aut sanctis aut eorũ octauis dicitur bñdictio, Cuius, vel quorum, vel quarum festum colimus, ipse, vel ipsi, vel ipsa, vel ipsę intercedat, vel intercedant pro nobis ad dominum. ℟. Amen.

¶ Si autem tertia lectio fuerit de beata virgine, tam in sabbatis, q̃ in eius festiuitatibus, & octa. dicenda est benedictio. Per virginẽ matrẽ cõcedat nobis dñs salutẽ, & pacẽ. ℟. Amẽ.

¶ Sciendũ nihilominus, ꝙ quandocunq; fit offĩm de dñica p totũ annum, aut de aliquo ex festis dñi, mobilib⁹, seu eoꝝ octauis.

¶ Item quandocunq; agitur officium de feria in aduentu, & in Quadragesima semper in predictis diebus tertiã lectio inuenietur assignata in hoc dominicali statim post secundã lectionẽ. Quando vero fit officium de aliquo festo aut octaua, ex contentis in Calendario, tertia lectio, si fuerit propria inuenietur in ea parte Breuiarij, quæ continet historias sanctorum. Et si non fuerit assignata propria, dicetur de communi.

¶ Item quando agitur officiũ de feria extra Aduentum, & Quadragesimã tertia lectio dicetur ex Epistolis, vt assignata fuerit in Calendario. Similiter in Sabbatis, in quib⁹ agitur officium de beata virgine, tertia lectio inuenietur in officio eidẽ assignato pro Sabbatis in fine Breuiarij. Quando aũt debeat fieri officium de. dñica, seu de feria, aut de festo supra in regulis generalibus poteris videre. Finitis tribus lectionibus in aduentu, & à dñica in septuagesima vsq; ad feriã quintã ĩ cœna dñi qñ fit officiũ de dñica vel de fer. dicit' ps. Miserere. fo. 50. Quando aũt fit de aliquo festo in prædictis tẽporib⁹, & in toto reliquo anni tempore, siue fiat officiũ de dñica, siue de feria, siue de aliquo festo aut oct. semper dicitur. Te Deum laudamus, &c. fo. 5. Præterquã in triduo ante Pascha. Ad laud. ℣.

DEus in adiutoriũ meũ intende. ℟. Dñe ad adiuuãdum me festina. Gloria patri, & filio & spiritui sancto. Sicut erat in principio. Haleluiah. Et nõ dicitur hym. quia laudes nõ hora diuersa, sed pars matutini reputantur. Post Halah. statim dicit' añ. tẽpori vel festo accõmodata. Añ. Emitte agnũ. Deinde dicũtur tres psalmi, vt in Psalterio, quib⁹ adiungitur quotidie canticum Benedictus quo finito dicitur integra añ. Emitte agnũ dñe dominatorẽ terrę, de petra deserti ad montẽ filiæ Sion. Hæc añ. dicitur ad laudes vsq; ad dñicam tertiam aduentus quando fit officium de dñica vel de fer. Deinde ℣. Dñe exaudi orationẽ meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. Deinde. Oremus. Oratio.

EXcita quęsum⁹ dñe potentiam tuã: & veni, vt ab imminentib⁹ peccatorũ nostrorũ periculis: te mereamur protegẽte eripi, te liberãte saluari: q viuis & regnas cũ Deo patre in vnitate spũs sancti Deus, per omnia secula seculorũ. ℟. Amen. Hæc oratio dicitur per totam hanc hebdomadam quãdo fit de feria. Et semper quãdo agitur officium de feria, cui nõ est assignata propria oratio, dicitur oratio dñicæ præcedentis. Notãdũ, q finita oratione diei fiunt cõmemorationes sequentes de beata virgine, & omnibus sanctis modo infrascripto. In aduẽtu añ. Spiritus sanctus in te descendet Maria, ne timeas, habebis in vtero filium Dei,

Dei, Haleluiah. ℣. Ora pro nobis sancta Dei genitrix. ℞. Vt digni efficiamur promissionibus Christi. Oremus. Oratio.

DEus, qui de beatæ Mariæ virginis vtero verbũ tuũ angelo nuntiãte carnẽ suscipere voluisti, præsta supplicibus tuis, vt q vere eã Dei genitricẽ credim⁹, ei⁹ apud te intercessionibus adiuuemur, per eundem Christũ dñm nostrũ. ℞. Amẽ. Deinde pro sanctis aña. Ecce dñs veniet, & omnes sancti ei⁹ cum eo: & erit in die illa lux magna, Haleluiah. ℣. Ecce apparebit dominus super nubem candidam. ℞. Et cum eo sanctorum millia. Oremus. Orõ.

COnsciẽtias nostras quęsumus dñe visitando purifica, vt veniẽs Iesus Christ⁹ filius tuus dñs noster cum omnibus sanctis, paratam sibi in nobis inueniat mansionem, qui tecũ viuit, & regnat in vnitate spiritus sancti Deus, per omnia secula seculorum. ℞. Amen. Deinde dicit℣. Benedicamus dño. ℞. Deo gratias. ℣. Fideliũ animæ p misericordiã Dei requiescãt in pace. ℞. Amen. Et est aduertẽdũ quod oẽs horę finiunt per Benedicam⁹, &c. Halah, &c. Per totum annum pręterq̃ in triduo ante Pascha: Post aduentum reliquo anni tempore fiunt cõmemorationes modo infrascripto. Aña. Sub tuum pręsidiũ cõfugimus sancta Dei genitrix: nostras deprecationes ne despicias in necessitatibus: sed à periculis cunctis libera nos semp virgo gloriosa, & benedicta. ℣. Ora pro nobis sancta Dei genitrix. ℞. Vt digni efficiamur promissionibus Christi. Oremus. Orõ.

COncede nos famulos tuos, quęsumus dñe Deus, perpetua mẽtis & corporis sanitate gaudere, & gloriosa beatæ Mariæ semp virginis intercessione, à præsenti liberari tristitia, & ęterna perfrui lętitia. Per Christũ dñm nostrũ. ℞. Amẽ. De apostolis, & oĩbus sctĩs añ. Sancti Dei omnes intercedere dignemini pro nr̃a, omniũq; salute. ℣. Lætamini in dño, & exultate iusti. ℞. Et gloriamini oẽs recti corde. Orem⁹. Orõ.

EXaudi nos Deus salutaris noster: & apostoloꝝ tuorũ Petri, & Pauli, & aliorũ aplorũ nos tuere pꝛsidijs, quorũ donasti fideles esse doctrinis. Orõ.

OMnes sancti tui, quęsumus domine, nos vbique adiuuent, vt dum eorũ merita

recolimus, patrocinia sentiamus: & pacem tuã nostris concede temporibus: & ab ecclesia tua cunctã repelle nequitiam: iter, actus, & volũtates nostras, & omnium famulorũ tuorũ in salutis tuæ prosperitate dispone: benefactorib' nostris sempiterna bona retribue: & oĩbus fidelibus defunctis requiẽ æternam concede. Per dominum.

¶ Prædictæ cõmemorationes prædicto modo dicuntur semper in laudibus & vesperis post orationẽ diei, præterq̃ in festis duplicibus, & quandocunq; fit officiũ aut cõmemo. de aliqua octaua, & ĩ triduo ante Pascha. Est aũt aduertẽdũ, q in sabbatis in quib' fit officiũ de beata virgine omittitur eius cõmemoratio, & fit tantũ de sanctis. Aduertendũ præterea q quando in aliqua dñica fit officium de aliquo festo duplici, vel de aliqua octaua, post orationem diei dicenda est etiam oratio illius Dñicæ pro eius cõmemoratione in laudib', & vesperis. Deinde dicit' Benedicamus. & Fidelium. vt supra. Ad primã. Pater noster. Aue maria. ℣. Deus in adiutorium. Hymn'.

Iam lucis orto sydere:
Deum precemur supplices,
Vt in diurnis actibus:
Nos seruet à nocentibus.
Linguam refrenans temperet,
Ne litis horror insonet:
Visum fouendo contegat,
Ne vanitates hauriat.
Sint pura cordis intima,
Absistat & vecordia:
Carnis terat superbiam,
Potus cibiq; parcitas.
Vt cum dies abscesserit,
Noctemq; sors reduxerit:
Mundi per abstinentiam,
Ipsi canamus gloriam.
Deo patri sit gloria,
Eiusq; soli filio,
Cum spiritu paracleto,
Et nũc, & in perpetuum. Amẽ.

¶ Deinde dñr añ. & Psalmi, vt in Psalterio cũ symbolo Athanasij in Dñicis dieb', ĩ alijs aũt cũ symbolo apostolorũ. Deĩde. Domine exaudi orationẽ meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. Oremus. Oratio.

Domine Deus omnipotẽs, qui ad principium huius diei nos peruenire fecisti, tua nos hodie salua virtute: vt in hac die ad nullũ declinem' peccatum: sed semper ad tuã iustitiam faciendã nostra procedẽte eloquia, dirigantur cogitationes, & opera. Per dominum. Benedica. &c. Fideliũ. vt supra.

Et sic finita Prima dicitur ℣. Pretiosa in conspectu domini. ℟. Mors sanctorum eius. Oro. SAncta Maria & oẽs sctĩ intercedãt pro nobis ad dñm, vt nos mereamur ab eo adiuuari, & saluari, qui viuit, & regnat in secula seculoꝝ. ℟. Amẽ. ℣ Dies & actus nostros in sua pace disponat dñs omnipotens. ℟. Amẽ. Et hoc modo dicitur Pretiosa. Per totũ annum præterquã in triduo ante Pascha. ❡ Aduertendum tamẽ q̃ si in aliquo sabbato, aut dñica, aut infra octauas Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes & corporis Christi, vel in Ferijs Quadragesimę; excepto triduo añ Pascha inciderit aliquod festũ simplex, finita Prima, anteq̃ dicatur Pretiosa. Pro cõmemoratione illi⁹ festi simplicis dicit℣ ℣. Ora pro nobis scẽ. N. vel Orate pro nobis sancti. N. & N. ℟. Vt digni efficiamur promissionibus Christi. Oremus. Et dicit oro ꝑpria si eã habuerit: alioquin de cõmuni, qua finita dicit Pretiosa. &c. vt sup.

❡ Ad tertiam. Pater noster. Aue maria. ℣ Deus in adiutorium meum inten. Hymnus.

NVnc sancte nobis, spirit⁹.
Vnum patri cum filio,
Dignare promptus ingeri,
Nostro refusus pectori.
Os, lingua, mens, sensus, vigor,
Confessionem personent:
Flammescat igne charitas,
Accendat ardor proximos.
Præsta pater pijssime,
Patriq; compar vnice,
Cum spiritu paracleto,
Regnans per oẽ seculũ. Amen.

❡ Deinde antiphonæ, & psalmi vt in Psalterio, qbus finitis dicitur ℣. Domine exaudi orationẽ meã. ℟. Et clamor meus ad te veniat. Oremus. Oratio. Excita quæsumus. vt supra.

❡ Ad laudes. Notandũ quod ad tertiam, sextam, & nonam semper dicitur oratio, quæ dicta fuerit ad laudes. Deinde. Benedicamus. &c. Fideliũ. &c.

❡ Ad sex. Pater noster. Aue maria. ℣ Deus in adiutorium meum intende. Hymnus

REctor potens, verax De⁹,
Qui temperas rerũ vices:
Splendore mane instruis,
Et ignibus meridiem.
Extingue flamma litium,
Aufer calorem noxium,
Confer salutem corporum,
Veramq; pacem cordium.
Præsta pater pijssime. &c.

❡ Deinde aña, & psalmi vt in Psalterio, &c. vt sup. Ad tertiã.

❡ Ad

❡ Ad nonã. Pater noster. Aue Maria. ℣. Deus in adiutorium meum intende. &c. Hymnus.

Rerum Deus tenax vigor,
Immotus in te pmanẽs.
Lucis diurnæ tempora:
Successibus determinans.
Largire clarum vespere,
Quo vita nusquam decidat:
Sed præmium mortis sacræ,
Perennis instet gloria.
Præsta pater pijssime, &c.

Deinde añ. & psalmi vt in Psalterio, &c. vt supra ad tertiam.

❡ Ad vesperas. Pater nr. Aue maria. ℣. Deus in adiuto. &c.

❡ Deinde dicitur hym. tempori, vel festo conueniens. Hym.

Conditor alme syderum,
Æterna lux credentium,
Christe redemptor omnium:
Exaudi preces supplicum.
Qui condolens interitu,
Mortis perire seculum,
Saluasti mundum languidũ,
Donans reis remedium.
Vergente mundi vespere,
Vti sponsus de thalamo,
Egressus honestissima,
Virginis matris clausula.
Cuius forti potentiæ,
Genu curuantur omnia:
Cœlestia, terrestria,
Nutu fatentur subdita.
Te deprecamur agie,
Venture iudex seculi:
Conserua nos in tempore:
Hostis à telo perfidi.
Laus, honor, virtus, gloria
Deo patri, & filio,
Sancto simul paracleto:
In seculorum secula. Amen.

❡ Prædictus hymnus dicitur ad vesperas vsque ad vigiliam Natiuitatis Domini exclusiue quando non agitur de sancto.

❡ Post hymnũ dicitur añ. tempori, vel festo accõmodata, quę in festis duplicibus ad matutinas laudes, & vesperas dicenda est in principio integra, in alijs autem diebus incipienda tantum aña. Rorate cœli desuper. &c. Deinde dicũtur tres psalmi vt in psalterio, quibus adiungitur quotidie Canticũ. Magnificat anima mea dñm. quo finito semper añ. dicitur integra añ. Rorate cœli desuper, & nubes pluant iustum, aperiatur terra, & germinet saluatorem.

❡ Hæc añ. dicenda est ad vesp. vsq; ad dñicã tertiã aduent' exclusiue, quãdo fit officium de dñica, vel de feria. Deinde ℣. Dñe exaudi orationẽ meã. &c. cum oratione & commemorationibus, vt supra ad laudes. Notandũ ꝙ in vesperis semper dicitur oratio quæ dicta fuerit

ad

ad laudes, nisi vesperæ dicendę sint de aliquo festo duplici sequentis diei: tunc enim hymnus, antiphona, & oratio dicendæ sunt de ipso festo sequenti.

¶ Ad completoriũ. Pater noster. Aue maria gra. Versus.

Conuerte nos Deus salutaris noster. ℟. Et auerte iram tuam à nobis. ℣. Deus in adiutorium. &c. Hymnus.

Te lucis ante terminum
Rerum creator poscim⁹:
Vt solita clementia,
Sis præsul ad custodiam.
Procul recedant somnia.
Et noctium phantasmata:
Hostemq; nostrum cõprime,
Ne polluantur corpora.
Præsta pater omnipotens, Per
Iesum Christum dominũ, Qui
tecum in perpetuum Regnat
cum sancto spiritu. Amen.

¶ Post hymnũ incipitur añã. Salua nos. Deinde dicũtur tres psalmi, vt in Psalterio, quibus quotidie adiũgitur canticum. Nũc dimittis seruũ tuũ do. 12. quo finito dicitur integra añ. Salua nos dñe vigilantes, custodi nos dormiẽtes, vt vigilem⁹ cũ Chro, & requiescamus in pace.

¶ Hęc añ. dicitur p totũ annũ ad completoriũ, præterq̃ in triduo ante Pascha. Deinde dicit ℣. Domine exaudi orationem meam. ℟. Et clamor meus ad te veniat. Oremus. Oratio.

Visita quęsumus dñe habitationẽ istã: & omnes insidias inimici ab ea lõge repelle: Angeli tui sancti habitẽt in ea, qui nos in pace custodiant: & benedictio tua sit sup nos semper. Per dominum nostrum. ℣. Benedicamus domino. ℟. Deo gratias. ℣. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace. ℟. Amen. Et sic finito cõpletorio dicitur.

Salue regina misericordiæ: vita, dulcedo, & spes nostra salue. Ad te clamamus exules filij Euæ: ad te suspiramus gementes, & flentes in hac lachrymarũ valle. Eia ergo aduocata nostra, illos tuos misericordes oculos ad nos conuerte. Et Iesum benedictũ fructum vẽtris tui nobis post hoc exiliũ osten de. O clemẽs, o pia, o dulcis virgo Maria. ℣. Ora pro nobis sancta Dei genitrix. ℟. Vt digni efficiamur promissionib⁹ Christi. Oremus. Oratio.

Omnipotens sempiterne Deus, qui gloriosę virginis Mariæ corpus & animam, vt dignum filij tui habitaculũ effici mereretur, spiritu sancto

cooperante præparasti: da vt cui' cõmemoratione lętamur, eius pia intercessione ab instãtib' malis, & à morte perpetua liberemur. Per eundem Christum dñm nostrũ. ℟. Amen. ℣. Diuinum auxiliũ maneat semper nobiscum. ℟. Amen.

¶ Prædicto modo dicitur Salue regina. &c. cum oratione Omnipotens sempiterne. &c. in fine cõpletorij p totũ annũ, præterq̃ a Dñica resurrectionis vsq; ad Ascẽsionẽ: quo tẽpore earũ loco dicũtur infrascripta.

Regina cęli lętare Halał. Quia quẽ meruisti portare hałah, Resurrexit sicut dixit haleluiah. Ora pro nobis Deum hałah. Oremus. Orõ.

Gratiam tuam quęsumus dñe mentibus nostris infunde: vt qui angelo nuntiãte Christi filij tui incarnationem cognouimus, per passionẽ eius & crucẽ, ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eundẽ Christũ dñm nostrũ. ℟. Amẽ. ℣. Diuinũ auxiliũ maneat. &c.

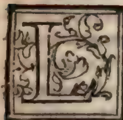
¶ Sciendum quòd hymni supra assignati ad primam, tertiam, sextam, nonam & completorium, necnon orationes. Domine Deus omnipotens. Ad primã, & Visita quęsumus, Ad completorium nunquàm mutantur in toto anno præterquã in triduo ante Pascha.

¶ Notandũ q per totũ annũ, præterq̃ in triduo ante Pascha tam in tp̃ijcis q̃ in Ferijs, & festis diebus semper horę dicuntur ordine in hac prima dñica aduentus explicato. Exempli gratia, vt ad matutinum infrascripta dicantur per ordinem. Pater noster. Aue maria. Confiteor. cum absolutione Domine labia. Deus in adiutorium. Haleluiah. vel Laus tibi dñe. Inuita. cũ psalmo. Venite exultemus. rursus inuita. hym. añ. tres psalmi, rursus añ. integra. Pater noster. Tres lectiones cum suis benedictionibus, & Tu autem. Te Deũ laudamus. vel Miserere mei Deus. Deinde statim ad laudes. Deus in adiu. Añ. Tres psalmi cum cantico. Benedictus. Rursus añ. integra. Domine exaudi orationem. Oratio cum commemorationibus de beata virgine, &c. nisi sint omittendæ, vt supra. Benedicamus. Fidelium. &c. Item ad primam, tertiam, sextam, nonam, & vesperas. Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. &c. seruato ordine in eisdem horis contento.

Item

¶ Item ad completoriũ. Pater noster. Aue maria. Conuerte nos. Deus in adiutorium. &c. vt in eadem hora continetur.

Feria secunda, ex Isaia. Lcõ. j.

ca. I. E †Auamini, mundi estote, auferte malũ cogitationum vestrarum ab oculis meis. Quiescite agere peruerse: discite benefacere: quęrite iudiciũ, subuenite oppresso, iudicate pupillo, defendite viduã. Et venite, & arguite me, dicit dñs. Si fuerint peccata vestra vt coccinum: quasi nix, dealbabuntur, & si fuerint rubra sicut vermiculus, velut lana, alba erũt. Si volueritis, & audieritis me,
F bona terræ comedetis.] Quòd si nolueritis, & me ad iracũdiã prouocaueritis, gladius deuorabit vos, quia os dñi loquutũ est. Quomodo facta est meretrix ciuitas fidelis, plena iudicij? Iustitia habitauit in ea, nũc autẽ homicidę. Argentũ tuum versum est in scoriam: vinum tuũ mistum est aqua. Principes tui infideles, socij furum. Oẽs diligũt munera, sequũtur retributiones. Pupillo nõ iudicant: & causa viduæ nõ ingreditur ad illos. Propter hoc ait dñs De⁹ exercituũ fortis Israel, Heu consolabor sup hostibus meis, & vindicabor de inimicis meis: & conuertã manum meã ad te, & excoquã ad purum scoriam tuã, & auferã omne stannum tuũ, & restituam iudices tuos vt fuerũt prius, & cõsiliarios tuos sicut antiquitus. Post hęc vocaberis ciuitas iusti, vrbs fidelis. Sion in iudicio redimetur, & reducent eam in iustitia. Et cõteret scelestos, & peccatores simul, & qui dereliquerunt dñm, cõsumentur. Confundentur enim ab idolis, quib⁹ sacrificauerunt: & erubescetis super hortis, quos elegeratis, cũ fueritis velut quercus defluentib⁹ folijs, & velut hortus absq; aqua. Et erit fortitudo vestra vt fauilla stuppæ, & opus vestrũ quasi scintilla: & succendetur vtrũq; simul, & nõ erit qui extinguat.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

IN mense aũt sexto † missus ca. I.
est Angelus Gabriel à Deo C
in ciuitatẽ Galilęę cui nomen Nazareth, ad virginẽ desponsatã viro, cui nomẽ erat Ioseph, de domo Dauid: & nomẽ virginis Maria. Et ingressus angel⁹ ad eam, dixit: Aue, gratia plena, dñs tecum, benedicta tu in mulierib⁹. Quæ cum audisset,

turbata est in sermone eius, &
cogitabat qualis esset ista salu-
tatio. Et ait angelus ei: Ne ti-
meas Maria, inuenisti enĩ gra-
tiam apud Deũ: ecce concipies
in vtero, & paries filiũ: & voca-
bis nomen eius Iesum. Hic erit
magnus, & filius altissimi voca
bitur: & dabit illi dñs Deus se-
dem Dauid patris ei⁹: & regna-
bit in domo Iacob, in æternũ,
& regni eius nõ erit finis. Dixit
autẽ Maria ad angelum: Quo-
modo fiet istud, quoniã virum
non cognosco? Et respondens
angelus, dixit ei, Spiritus sanct⁹
superueniet in te, & virt⁹ altissi
mi obumbrabit tibi. Ideoq; &
quod nascetur ex te sanctum,
vocabitur filius Dei. Et ecce Eli
sabeth cognata tua, & ipsa con
cepit filium in senectute sua:
& hic mensis, sextus est illi, quę
vocatur sterilis: quia non erit
impossibile apud Deum omne
verbum. Dixit autem Maria:
Ecce ancilla dñi, fiat mihi se-
cundum verbum tuum] Et di
D scessit ab illa angelus † Exur-
gens autẽ Maria in diebus illis,
abijt in montana cum festina-
tione in ciuitatem Iuda: & in-
trauit in domum Zachariæ, &
salutauit Elisabeth. Et factum
est, vt audiuit salutationẽ Ma-
riæ Elisabeth, exultauit infans
in vtero eius: & repleta est spi-
ritu sancto Elisabeth: & excla-
mauit voce magna, & dixit, Be
nedicta tu inter mulieres, & be-
nedictus fructus ventris tui. Et
vnde hoc mihi, vt veniat ma-
ter dñi mei ad me? Ecce enim
vt facta est vox salutationis tuę
in auribus meis, exultauit in
gaudio infans in vtero meo: &
beata quę credidisti: quoniam
perficientur ea quæ dicta sunt
tibi à dño. Et ait Maria, Magni
ficat anima mea dñm. Et exul-
tauit spiritus meus in Deo salu
tari meo.] Quia respexit hu- E
militatẽ anc illæ suę: ecce enim
ex hoc beatã me dicent omnes
generationes. Quia fecit mihi
magna qui potẽs est: & sanctũ
nomẽ eius. Et misericordia ei⁹
à progenie in progenies, timen
tibus eũ. Fecit potentiã in bra-
chio suo: dispersit superbos mẽ
te cordis sui. Deposuit potentes
de sede, & exaltauit humiles.
Esurientes impleuit bonis: &
diuites dimisit inanes. Suscepit
Israel puerũ suũ, memorat⁹ mi
sericordię suę. Sicut loquut⁹ est
ad patres nostros, Abrahã & se-
mini ei⁹ in secula. Mansit autẽ
Maria cũ illa quasi mensib⁹ tri
bus: & reuersa est in domũ suã.

¶ Sequens tertia lectio dicenda est in omnib⁹ secundis ferijs aduentus, qñ nullum occurrit festũ, excipitur vigilia Natiuitatis, si inciderit ĩ feria secũda. Sermo sctĩ August. epi. Lcõ iij.

SAnctam & desiderabilẽ, gloriosam, ac singularẽ solennitatem, hoc est, natiuitatẽ dñi saluatoris, fratres dilectissimi, deuotione fidelissima susceptu ri, totis virib⁹ nos debemus cũ ipsius adiutorio præparare, & omnes latebras animæ nostræ diligenter aspicere, ne forte sit in nobis aliquod peccatũ absconditũ, quod & cõsciẽtiã nostrã confundat, ac mordeat, & oculos diuinę maiestatis offendat. Nam licet Christus dñs noster post passionẽ resurrexerit, & in cœlũ ascenderit, cõsiderat tamen, vt credim⁹, & diligẽter attẽdit, qualiter se vnusquisq; seruorũ eius sine auaritia, sine ira, sine superbia atq; luxuria ad celebrandã eius natiuitatẽ studeat prępararare, atq; cõponere, & secundũ quod vnũquẽq; ornatũ bonis moribus viderit ita illi gratiã suę misericordiæ dispẽsabit. Siquẽ enim viderit charitatis luce vestitũ, iustitiæ vel misericordiæ margaritis ornatũ, castum, humilẽ, misericordem, benignũ & sobrium, si talẽ agnouerit, corpus & sanguinem suum ei non ad iudicium, sed ad remediũ per sacerdotum suorũ ministerium, dispensabit. Si vero aliquem viderit adulterũ, ebriosum, cupidum & superbũ, timeo ne hoc illi dicatur, quod in euangelio dñs ipse dixit, Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? Et, quod dñs auertat, fiat illud quod sequitur, Ligate illi manus & pedes & proijcite in tenebras exteriores, vbi est fletus & stridor dentium. Ecce qualem sententiã in die iudicij excipiet, qui sine remedio pœnitentię ad festiuitatem dñi vitiorũ sordibus inquinatus accesserit. In natali enim dñi, fratres dilectissimi, quasi in nuptijs spiritualibus spõsę suę ecclesię Christ⁹ adiunctus est. Tunc veritas de terra orta est, tunc iustitia de cœlo prospexit, tũc processit sponsus de thalamo suo, hoc est, verbũ Dei de vtero virginali. Processit enim cum sponsa sua ecclesia, id est, humanam carnẽ suscepit. Ad istas ergo tam sanctas nuptias inuitati, & ad conuiuiũ Patris & Filij & Spiritus sancti intraturi, videte qualib⁹ indu-

indumentis debeamus ornari. Et ideo mundemus quantum possumus cum Dei adiutorio corda simul & corpora nostra: vt cœlestis ille inuitator nihil in nobis sordidũ, nihil fœdum, nihil obscœnum, nihil oculis suis deprehendat indignum.

¶ Feria tertia, ex Isaia. Lcõ. j.

c.2.a
Erbum quod vidit Isaias filius Amos super Iudam & Ierusalẽ. † Et erit in nouissimis dieb⁹ præparat⁹ mons domus dñi in vertice montiũ, & eleuabitur super colles. Et fluent ad eum omnes gentes: & ibunt populi multi, & dicẽt, Venite, & ascendamus ad montem dñi, & ad domum Dei Iacob, & docebit nos vias suas, & ambulabimus in semitis eius: quia de Sion exibit lex, & verbum dñi de Ierusalem. Et iudicabit gentes, & arguet populos multos. Et conflabunt gladios suos in vomeres, & lanceas suas in falces. Non leuabit gens cõtra gentem gladium, nec exercebuntur vltra ad prælium. Do

B mus Iacob venite, & ambulemus in lumine dñi.] Proiecisti enim populũ tuum domũ Iacob: qa repleti sunt vt olim, & augures habuerunt vt Philisthiim, & pueris alienis adhæserunt. Et repleta est terra eius argento & auro: & nõ est finis thesaurorum eius. Et repleta est terra eius equis & innumerabiles quadrigæ eius. Et repleta est terra eius idolis. Opus manuum suarum adorauerũt, quod fecerũt digiti eorum. Et incuruauit se homo, & humiliatus est vir. Ne ergo dimittas eis. Ingredere in petram, & abscondere in fossa humo à facie timoris dñi, & à gloria maiestatis eius. Oculi sublimes hominis humiliati sunt, & incuruabitur altitudo virorũ: exaltabitur autem dñs solus in die illa.

Secundum Lucam. Lectio. ij.

E† Lisabeth autem impletum est tempus pariendi: c.1.f
& peperit filium. Et audierunt vicini & cognati eius quia magnificauit dñs misericordiam suam cum illa, & congratulabantur ei. Et factum est: in die octauo venerunt circuncidere puerũ, & vocabant eũ nomine patris sui, Zachariã. Et respondẽs mater ei⁹ dixit, Nequaquã, sed vocabitur Ioannes. Et dixerunt ad illã, quia nemo est in cognatione tua q vocetur hoc nomine. Innuebant autẽ patri

eius

eius quem vellet vocari eum. Et postulans pugillarem, scripsit, dicens, Ioannes est nomen eius. Et mirati sunt vniuersi. Apertum est autē ilico os eius, & lingua eius, & loquebatur benedicēs Deum. Et factus est timor super omnes vicinos eorum: & super omnia montana Iudææ diuulgabantur omnia verba hęc: & posuerunt omnes qui audierant, in corde suo dicētes, Quis putas puer iste erit? Etenim manus dñi erat cum illo. Et Zacharias pater eius repletus est Spiritu sancto: & prophetauit, dicēs. Benedictus dñs Deus Israel: quia visitauit & fecit redemptionē plebis suę.] Et erexit cornu salutis nobis, in domo Dauid pueri sui, sicut loquutus est per os sanctorū, qui à seculo sunt prophetarū eius, Salutē ex inimicis nostris, & de manu omniū qui oderūt nos, Ad faciendā misericordiā cum patribus nostris, & memorari testamenti sui sancti. Iusiurandum quod iurauit ad Abrahā patrē nostrū, daturū se nobis. Vt sine timore, de manu inimicorū nostrorū liberati, seruiamus illi, In sanctitate & iustitia coram ipso oībus dieb⁹ nostris. Et tu puer, ꝓpheta altissimi vocaberis: prębis enim ante faciem dñi parare vias eius, Ad dandam scientiam salutis plebi eius, in remissionem peccatorum eorū. Per viscera misericordiæ Dei nostri, in quibus visitauit nos oriēs ex alto. Illuminare his, qui in tenebris, & in vmbra mortis sedēt, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis. Puer autem crescebat, & confortabatur spiritu, & erat in desertis vsque in diem ostensionis suæ ad Israel.

¶ Sequens tertia lectio dicenda est in omnibus tertiis Ferijs aduentus, in quib⁹ nullū occurrerit festū: excipit̃ vigilia Natiuitatis, si inciderit ĩ feria tertia. Ex sermone sctĩ Aug. epi. L. iij.

AVdite fratres, audite non meum, sed dñi commune præceptum. Sic enim ait in Euāgelio, cum facis prandium aut cœnā, noli inuitare diuites, qui te iterū inuitent, & fiat tibi retributio, sed voca pauperes & claudos, & beatus eris, quia nō habent vnde retribuāt tibi, retribuetur autē tibi in retributione iustorū. Sed dicet aliquis, Ergo amicos aut parentes non debeo ad cōuiuium reuocare? Rogandi sunt & parentes & vicini, sed rarius rogandi sunt.

Et nō nimis sumptuosa & delitiosa, sed tam parca,& sobria vel honesta illis debent conuiuia præparari, vt remaneat vnde possint pauperes refici, vnde possit aliquid indigētibus erogari: vt cum dies iudicij venerit, non cum impijs, qui nunc pauperes despiciūt, audiamus, Discedite à me maledicti, in ignem æternū: sed cum iustis & misericordibus audire mereamur, Venite benedicti patris mei, percipite regnū: quia esuriui, & dedistis mihi mādu care: sitiui, & dedistis mihi bibere, simul etiā nobis illa vox desiderabilis dirigatꝰ, Euge serue bone & fidelis, quia supra pauca fuisti fidelis, supra multa te constituā, intra in gaudiū dñi tui. Sed vt hęc, quę suggessimus, sensibus vestrę charitatis tenacius inhęreāt, breuiter quę dicta sunt iteramus. Hoc enim admonuimꝰ fratres, vt quia natalis dñi imminet, tanquā ad nuptiale & cœleste conuiuium ab omni luxuria alieni, & bonis operibus adornati, nos per Christi adiutoriū pręparemus, eleemosynas pauperibꝰ erogemus, iracundiā vel odiū velut venenum, de cordibus nostris respuamus. Castitatē fideliter conseruate, ad conuiuia vestra frequentius pauperes reuocate, ad vigilias maturius surgite, in ecclesia stantes, aut orate, aut psallite, verba ociosa aut scurrilia, nec ipsi ꝓferte, & eos qui proferre voluerint castigate. Pacem cum omnibus custodite, & quos discordes agnoscetis, ad concordiā reuocate. Hęc si fideliter Christo adiuuante volueritis implere, & in hoc seculo ad altare domini cum secura conscientia poteritis accedere, & in futuro ad æternam beatitudinem feliciter peruenire, pręstante domino nostro Iesu Christo, qui viuit & regnat in secula seculorum. Amen.

¶ Feria quarta ex Isaia. Lcō. j.

IN die illa erit germen domini in magnificētia, & gloria, & fructus terræ sublimis, & exultatio his qui saluati fuerint de Israel. Et erit: omnis qui relictꝰ fuerit in Sion, & residuus in Ierusalē, sanctus vocabitur, omnis qui scriptus est in vita in Ierusalē, si abluerit dñs sordem filiarū Sion, & sanguinem Ierusalē lauerit de medio eius in spiritu iudicij & spiritu ardoris. Et creabit dñs sup omnem ca. 4.

nem locũ montis Sion, & vbi inuocatus est, nubem per diẽ, & fumum & splendorem ignis flammãtis in nocte. Super omnem enim gloriã protectio, & tabernaculũ erit in vmbraculũ diei ab ęstu, & ĩ securitatẽ & ab scõsionẽ à turbine & à pluuia.
ca. 5. Cantabo dilecto meo canticum patruelis mei vineæ suæ: Vinea facta est dilecto meo in cornu filio olei. Et sepiuit eam, & lapides elegit ex ea, & plantauit vineam electã: & ædificauit turrim in medio eius, & torcular extruxit in ea. Et expectauit vt faceret vuas, & fecit labruscas. Nũc ergo habitatores Ierusalẽ, & viri Iuda, iudicate inter me & vineã meã. Quid est quod debui vltra facere vineæ meę, & nõ feci ei? an ꝙ expectaui vt faceret vuas, & fecit labruscas? Et nunc ostendam vobis quid ego faciam vineæ meæ. Auferam sepem eius, & erit in direptionẽ: diruam maceriam eius, & erit in cõculcationem. Et ponam eam desertã: nõ putabitur, & nõ fodietur: & ascendent super eã vepres & spinę: & nubib⁹ mãdabo ne pluant sup eã imbrẽ. Vinea enim dñi exercituum, domus Israel est: & vir Iuda, germen eius delectabile.

Secundum Lucam. Lectio. xj.

Factum est autẽ: in diebus c. 2. a
illis † exijt edictũ à Cæsare Augusto, vt describeretur vniuersus orbis. Hęc descriptio prima, facta est à præside Syrię Cirino: Et ibant omnes vt profiterentur, singuli in suã ciuitatem. Ascendit autẽ & Ioseph à Galilęa de ciuitate Nazareth, in Iudæam, in ciuitatẽ Dauid, quæ vocatur Bethlehem: eo ꝙ esset de domo & familia Dauid, vt profiteretur cum Maria despõsata sibi vxore, pręgnãte. Factũ est aũt cũ essent ibi, impleti sunt dies vt pareret. Et peperit filiũ suum primogenitũ, & pannis eum inuoluit, & reclinauit eum in præsepio: quia non erat ei locus in diuersorio. Et pastores erãt in regione eadem vigilantes, & custodientes vigilias noctis super gregẽ suũ. Et ecce, Angelus dñi stetit iuxta illos, & claritas Dei circunfulsit illos, & timuerũt timore magno. Et dixit illis angelus, Nolite timere: ecce enim euangelizo vobis gaudiũ magnũ, quod erit omni populo: quia natus est vobis hodie saluator, qui est Christus dñs, in ciuitate Dauid. Et hoc vobis signũ, Inuenietis infantẽ pannis in-

 uolutũ,

uolutum,& positũ in prȩsepio. Et subito facta est cum angelo multitudo militiȩ cœlestis, laudantium Deum & dicentium, Gloria in altissimis Deo: & in terra, pax hominibus bonȩ voluntatis.] Et factum est, vt discesserunt ab eis angeli in cœ-
B lum,† pastores loquebãtur adinuicẽ, Transeam⁹ vsq; Bethlehem, & videamus hoc verbũ, quod factũ est, quod fecit dñs, & ostendit nobis. Et venerunt festinãtes: & inuenerũt Mariã & Ioseph,& infantem positum in prȩsepio. Videntes autem cognouerũt de verbo quod dictũ erat illis de puero hoc. Et oẽs qui audierũt, mirati sunt,& de his quæ dicta erãt à pastoribus ad ipsos. Maria aũt cõseruabat omnia verba hȩc, conferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores, glorificãtes & laudãtes Deũ in omnibus quȩ audierãt & viderant: sicut dictũ est ad illos.]

¶ Sequens tertia lectio dicenda est in omnib⁹ quartis ferijs aduentus, quando nõ occurrit festũ: excipitur vigilia Natiuitatis, si inciderit ĩ feria quarta. Sermo sctĩ August. epi. Lcõ. iij.

APpropinquante iam sacratissima solẽnitate, qua Saluator noster inter homines nasci misericorditer voluit, fratres charissimi, attentius considerate, qualiter oporteat nos in aduentu tantȩ potentiȩ prȩparari, vt regem & dñm nostrũ lȩti atq; gaudentes cum gloria & laudibus mereamur suscipere, & in cõspectu eius inter cœtus felices sanctorũ gratulãdo exultare magis quã ab eo propter fœditatem nostrã repulsi inter peccatores ȩternã confusionem mereri. Et ideo rogo & moneo, vt quantum possumus cum Dei adiutorio laborem⁹, vt in illo die cũ syncera & pura conscientia,& mundo corde,& casto corpore ad altare domini possimus accedere,& corpus & sanguinẽ eius nõ ad iudiciũ, sed ad remediũ animæ nostræ mereamur accipere. In Christi enim corpore vita nostra cõsistit, sicut ipse dixit: Nisi mãducaueritis carnẽ filij hominis, & biberitis eius sanguinẽ, nõ habebitis vitã in vobis. Mutet ergo vitã, qui vult accipere vitã. Nam si nõ mutet vitã, ad iudicium accipiet vitã, & magis ex ipsa corrumpitur, q̃ sanetur: magis occiditur, quã viuificetur. Sic enim dixit apostolus: Qui manducat corpus dñi, & bibit sanguinem eius indigne,

iudiciũ sibi manducat & bibit. Et licet nos omni tempore bonis operibus ornatos ac splendidos esse conueniat, pręcipue tamen in die natalis dñi, sicut in euangelio ipse dixit, lucere debent hominib⁹ opera vestra. Cõsiderate, quęso fratres, quando aliquis homo potẽs aut nobilis natalem aut suũ aut filij sui celebrare desiderat, quanto studio ante plures dies quicqd in domo sua sordiũ inuenerit, ordinat emundari, quicquid ineptum & incongruũ proijci, quicquid vtile & necessarium præcipit exhiberi. Domus etiã si obscura fuerit, dealbatur, pauimenta scopis mundantur, & diuersis respersa floribus adornantur. Quicquid etiã ad lętitiæ animæ & corporis delitias ptinet, omni solicitudine prouidetur. Vt quid ista, fratres charissimi, nisi vt dies natalitius cum gaudio celebretur hominis morituri? Si ergo tanta præparas in natalitio tuo aut filij tui, quãta & qualia pparare debes susceptur⁹ natalẽ dñi tui? Si talia pręparas morituro, qualia pręparare debes ęterno? Quicqd ergo nõ vis inueniri ĩ domo tua, quãtũ potes labora vt nõ inueniat De⁹ in aĩa tua.

¶ Feria quinta, ex Isaia. Lcõ. j.

T factum est in diebus Achaz filij Ioatham, filij Ozię regis Iuda, ascendit Rasin rex Syriæ, & Phacee filius Romeliæ rex Israel, in Ierusalem: ad prælíandum contra eam: & non potuerunt debellare eam. Et nuntiauerũt domui Dauid, dicentes: Requieuit Syria super Ephraim, & cõmotum est cor eius, & cor populi eius: sicut mouentur ligna syluarum à facie venti. Et dixit dominus ad Isaiam: Egredere in occursum Achaz, tu, & qui derelict⁹ est, Iasub filius tuus, ad extremum aquæ ductus piscinæ superioris in via agri fullonis, & dices ad eũ, Vide vt sileas: noli timere, & cor tuũ ne formidet à duabus caudis titionũ fumigantium istorum in ira furoris Rasin regis Syrię, & filij Romelię: eo ꝙ consiliũ inierit contra te Syria in malum Ephraim, & filius Romelię, dicentes: Ascendamus ad Iudam, & suscitem⁹ eum, & auellam⁹ eum ad nos, & ponamus regem in medio eius filium Tabeel. Hæc dicit dominus Deus: Non stabit, & non erit illud: Sed caput Syriæ ca.7.

Damaſcus, & caput Damaſci
Raſin. Et adhuc ſexaginta &
qnq; anni, & deſinet Ephraim
eſſe populus, & caput Ephraim
Samaria, & caput Samariæ fili⁹
Romeliæ. Si non credideritis,
B non permanebitis. † Et adiecit
dñs loqui ad Achaz, dicẽs: Pete
tibi ſignum à dño Deo tuo in
profundũ inferni, ſiue in excel
ſum ſupra. Et dixit Achaz, Nõ
petã, & nõ tentabo dñm. Et di-
xit: Audite ergo dom⁹ Dauid:
Nunquid parum vobis eſt mo
leſtos eſſe hoĩbus, quia moleſti
eſtis & Deo meo? Propter hoc
dabit dñs ipſe vobis ſignum,
Ecce virgo concipiet & pariet
filium, & vocabitur nomen
eius Emmanuel. Butyrũ & mel
comedet, vt ſciat reprobare ma
lum, & eligere bonum.]

Secundum Lucam. Lectio. ij.

c.2.c E†T poſtquã conſummati
ſunt dies octo vt circunci
deretur puer: vocatum eſt no-
men eius Ieſus, quod vocatum
eſt ab Angelo priusq̃ in vtero
D cõciperetur.]† Et poſtq̃ imple-
ti ſunt dies purgationis eius ſe-
cundum legẽ Moyſi, tulerunt
illum in Ieruſalem, vt ſiſterent
eum dño, ſicut ſcriptum eſt in
lege dñi: Quia omne maſculi-
num adaperiens vuluam ſan-
ctum dño vocabitur, & vt da-
rent hoſtiam, ſecundũ quod di-
ctum eſt in lege dñi, par turtu-
rum, aut duos pullos columba
rum. Et ecce: homo erat in Ie-
ruſalem, cui nomen Simeon, &
homo iſte iuſtus & timoratus,
expectãs cõſolationẽ Iſrael: &
ſpũs ſctũs erat in eo. Et reſpon-
ſum acceperat à Spiritu ſctõ,
nõ viſurũ ſe mortẽ, niſi prius vi
deret Chriſtũ dñi. Et venit in
ſpiritu in templũ. Et cum indu
cerent puerum Ieſum parentes
eius, vt facerent ſecundũ cõſue
tudinẽ legis pro eo: & ipſe acce
pit eum in vlnas ſuas, & bene-
dixit Deũ, & dixit, Nunc dimit
tis ſeruũ tuum dñe, ſecundum
verbũ tuũ in pace: Quia vide-
runt oculi mei ſalutare tuum,
Quod paraſti ante faciẽ oĩum
populorum. Lumen ad reuela-
tionem gentiũ, & gloriã plebis
tuæ Iſrael.]† Et erãt pater eius E
& mater eius mirantes ſup ijs
quæ dicebant de illo. Et bene-
dixit illis Simeon: & dixit ad
Mariam matrẽ eius: Ecce, poſi-
tus eſt hic in ruinam, & in re-
ſurrectionẽ multorũ in Iſrael,
& in ſignum cui cõtradicetur.
Et tuam ipſius animã pertran-
ſibit gladius: vt reuelentur ex
multis cordibus cogitationes.

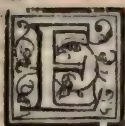
℄ Sequens

Sequens tertia lectio dicenda est in omnib' quintis Ferijs aduentus, quãdo non occurrit festũ excipitur vigilia Natiuitatis, si inciderit ĩ Feria quinta. Ex sermone scti Aug. epi. L. iij.

CErte si te Rex terren' aut quicũq; paterfamilias ad suum natalitiũ inuitaret, qualibus vestimẽtis studeres ornatus incedere? quam nouis vel nitidis, q̃ splendidis, quorũ nec vetustas, nec vilitas, nec aliqua fœditas oculos inuitãtis offenderet? Tali ergo studio inquantum prçuales (Christo auxiliãte) contende, vt diuersis virtutũ ornamentis anima tua cõposita, simplicitatis gemmis & sobrietatis floribus adornata, ad solennitatẽ regis æterni, id est, ad natalem dñi saluatoris cum secura cõscientia procedat, castitate nitida, charitate splendida, eleemosynis candida. Christus enim dñs si te ita cõpositũ natalitium suum celebrare cognouerit, ipse per se venire, & animã tuam non solũ visitare, sed etiam requiescere, & in perpetuũ in illa dignabitur habitare, sicut scriptũ est, Et inhabitabo in illis, & inambulabo. Et iterũ, Ecce sto ad ostium, & pulso: si quis surrexerit & aperuerit mihi, intrabo ad illum, & cœnabo cũ illo, & ille mecũ. Quam felix est illa anima quę vitã suã ita Deo auxiliante studuerit gubernare, vt Christum hospitẽ & habitatorẽ mereatur excipere, sicut econtrario, q̃ infelix est illa cõscientia, toto lachrymarũ fonte lugenda, quæ se ita malis operib' cruentauit, vt in ea Christus nõ requiescere, sed diabolus incipiat dñari? Talis enim anima, si medicamentũ pœnitentiæ non ei cito subuenerit: à luce relinquitur, à tenebris occupatur, vacuatur dulcedine, impletur amaritudine, à morte inuaditur, à vita repudiatur. Non tamen de dñi pietate diffidat q talis est, nec mortifera desperatione frangatur, sed magis ad pœnitentiam cito fugiat, & dum adhuc noua sunt & calent peccatorum suorũ vulnera, sic sibi adhibeat medicamẽta salubria, quia medicus noster omnipotens est, & sic consueuit plagas nostras curare, vt nec cicatricũ vestigium post ipsius medicamina remaneat. Ideo etiã ab omni inquinamento ante eius natalẽ multis diebus abstinere debetis. Quotiescunq; autẽ natalẽ dñi, aut reliquas solennitates celebrare

brare diſponitis, ebrietatē ante omnia fugite, iracundiæ quaſi beſtię crudeliſſimę repugnate, odiū velut venenū mortiferū de corde veſtro repellite, & tāta ſit in vobis charitas, quę nō ſolum vſq; ad amicos, ſed etiam vſq; ad ipſos pueniat inimicos, vt ſecure poſſitis dicere in oratione dñica: dimitte nobis debita noſtra: ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris.

¶ Feria ſexta, ex Iſaia. Lcō. j.

c. 11. a
T † egrediet' virga de radice Ieſſe, & flos de radice eius aſcendet. Et requieſcet ſuper eum ſpiritus dñi, ſpiritus ſapientiæ & intellectus, ſpiritus conſilij & fortitudinis, ſpiritus ſcientiæ & pietatis. Et replebit eum ſpūs timoris dñi. Non ſecundū viſionē oculorū iudicabit, neq; ſecundū auditū auriū arguet, ſed iudicabit in iuſtitia pauperes, & arguet in ęquitate pro manſuetis terrę. Et pcutiet terrā virga oris ſui, & ſpiritu labiorū ſuorū interficiet impiū. Et erit iuſtitia cingulū lumborum ei⁹, & fides cinctoriū renū
B ei⁹.] Habitabit lupus cū agno: & pardus cū hœdo accubabit: vitulus, & leo, & ouis ſimul morabuntur, & puer paruulus minabit eos. Vitulus, & vrſus paſcentur, ſimul requieſcēt catuli eorū, & leo quaſi bos comedet paleas. Et delectabit' infans ab vbere ſuper foramine aſpidis: & in cauernā reguli, q ablactatus fuerit, manū ſuam mittet. Non nocebūt, & nō occidēt in vniuerſo monte ſancto meo, quia repleta eſt terra ſcientia dñi, ſicut aqua maris operientis. In die illa radix Ieſſe, qui ſtat in ſignum populorum ipſum gentes deprecabuntur, & erit ſepulchrū eius glorioſum.

Secundum Lucam. Lectio. ij.

ET † erat Anna propheti- c. 2. f
ſa, filia Phanuel, de tribu Aſer: hęc proceſſerat in diebus multis, & vixerat cum viro ſuo annis ſeptem à virginitate ſua. Et hæc vidua vſque ad annos octogintaquatuor: quæ non diſcedebat de templo, ieiunijs & obſecrationibus ſeruiēs nocte ac die. Et hac ipſa hora ſuperueniens, cōfitebatur dño: & loquebatur de illo omnibus qui expectabant redēptionē Iſrael. Et vt perfecerunt omnia ſecundum legem dñi, reuerſi ſunt in Galilęam, in ciuitatem ſuam Nazareth. Puer autem creſcebat, & cōfortabatur: plenus ſapientia,

pientiá, & gratia Dei erat in illo.] Et ibant parentes eius per omnes annos in Ierusalé, in die solenni paschæ † Et cum fact⁹ esset annorũ duodecim, ascendentib⁹ illis Ierosolymã secundum consuetudinem diei festi, consummatisq; diebus cum redirent, remansit puer Iesus in Ierusalem, & nõ cognouerunt parentes eius. Existimantes autem illũ esse in comitatu, venerunt iter diei, & requirebant eũ inter cognatos & notos. Et nõ inueniẽtes, regressi sunt in Ierusalem, requirentes eum. Et factũ est: post triduũ inuenerunt illũ in tẽplo, sedentẽ in medio doctorũ, audientẽ illos, & interrogantem eos. Stupebant autẽ omnes qui eum audiebant, super prudentia & responsis eius. Et vidẽtes admirati sunt. Et dixit mater eius ad illũ, Fili, quid fecisti nobis sic? Ecce pater tu⁹ & ego dolentes quęrebam⁹ te. Et ait ad illos, Quid est ꝙ me quęrebatis? nesciebatis quia in his quę patris mei sunt, oportet me esse? Et ipsi nõ intellexerũt verbũ quod loquut⁹ est ad eos. Et descẽdit cũ eis, & venit Nazareth: & erat subditus illis. Et mater eius cõseruabat omnia verba hęc in corde suo. Et Iesus proficiebat sapiẽtia & ętate, & gratia, apud Deũ & homines.]

❡ Sequens tertia lectio dicenda est in omnibus sextis ferijs aduentus, quãdo nõ occurrerit festũ: excipitur vigilia Natiuitatis, si inciderit in feria sexta.

Sermo sctĩ Ambrosij epĩ. L.iij.

SAtis abũdeq; dixisse me credo superiori tractatu, quem admodũ compti vel nitidi natalem dñi suscipere debeamus, & superuenientẽ festiuitatem eius ab omni ambitione retinere. Retinere (inquã) vt si dies natalis eius transeat: apud nos tamẽ sanctificationis eius beatitudo permaneat. Hæc enim gratia natalis est dñi saluatoris, vt in futurũ ad prædestinatos transeat: & in præteritũ maneat ad deuotos. Oportet ergo nos esse sanctitate puros, mundos pudicitia, nitidos honestate: vt quo diem festũ aduenire propinqui⁹ cernimus, accurati⁹ incedam⁹. Si enim mulierculę solẽt aliquas ferias suscepturæ, maculas vestiũ suarũ aqua diluere: cur non magis nos excepturi natalẽ dñi, maculas animarũ nostrarũ fletibus abluamus? Et illę qdẽ si adeo infectę res cellulę sordib⁹ extiterint, ꝙ maculas sola aqua nõ purgat: addunt

cooperanté præparasti: da vt cui' cõmemoratione lętamur, eius pia intercessione ab instãtib' malis, & à morte perpetua liberemur. Per eundem Christum dñm nostrũ. ℟. Amen. ℣. Diuinum auxiliũ maneat semper nobiscum. ℟. Amen. ℭ Prædicto modo dicitur Salue regina. &c. cum oratione Omnipotens sempiterne. &c. in fine cõpletorij p totũ annũ, præterq̃ à Dñica resurrectionis vsq; ad Ascẽsionẽ: quo tẽpore earũ loco dicũtur infrascripta.

Regina cęli lętare Halah. Quia quẽ meruisti portare halah, Resurrexit sicut dixit haleluiah. Ora pro nobis Deum halah. Oremus. Orõ.

Gratiam tuam quęsumus dñe mentibus nostris infunde: vt qui angelo nuntiãte Christi filij tui incarnationem cognouimus, per passionẽ eius & crucẽ, ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eundẽ Christũ dñm nostrũ. ℟. Amẽ. ℣ Diuinũ auxiliũ maneat. &c. ℭ Sciendum quòd hymni supra assignati ad primam, tertiam, sextam, nonam & completorium, necnon orationes. Domine Deus omnipotens. Ad primã, & Visita quęsumus, Ad completorium nunquam mutantur in toto anno præterquã in triduo ante Pascha. ℭ Notandũ q̃ per totũ annũ, præterq̃ in triduo ante Pascha tam in dñicis q̃ in Ferijs, & festis diebus semper horę dicuntur ordine in hac prima dñica aduentus explicato. Exempli gratia, vt ad matutinum infrascripta dicantur per ordinem. Pater noster. Aue maria. Confiteor. cum absolutione Domine labia. Deus in adiutorium. Haleluiah. vel Laus tibi dñe. Inuita. cũ psalmo. Venite exultemus. rursus inuita. hym. añ. tres psalmi, rursus añ. integra. Pater noster. Tres lectiones cum suis benedictionibus, & Tu autem. Te Deũ laudamus. vel Miserere mei Deus. Deinde statim ad laudes. Deus in adiu. Añ. Tres psalmi cum cantico. Benedictus. Rursus añ. integra. Domine exaudi orationem. Oratio cum commemorationibus de beata virgine, &c. nisi sint omittendæ, vt supra. Benedicamus. Fidelium. &c. Item ad primam, tertiam, sextam, nonam, & vesperas. Pater noster. Aue maria. Deus in adiutorium. &c. seruato ordine in eisdem horis contento.

Item

❡ Item ad completoriũ. Pater noster. Aue maria. Conuerte nos. Deus in adiutorium. &c. vt in eadem hora continetur.

Feria secunda, ex Isaia. Lcō. j.

ca. I. E †Auamini, mundi estote, auferte malũ cogitationum vestrarum ab oculis meis. Quiescite agere peruerse: discite benefacere: quęrite iudiciũ, subuenite oppresso, iudicate pupillo, defendite viduã. Et venite, & arguite me, dicit dñs. Si fuerint peccata vestra vt coccinum: quasi nix, dealbabuntur, & si fuerint rubra sicut vermiculus, velut lana, alba erũt. Si volueritis, & audieritis me,
F bona terræ comedetis.] Quòd si nolueritis, & me ad iracũdiã prouocaueritis, gladius deuorabit vos, quia os dñi loquutũ est. Quomodo facta est meretrix ciuitas fidelis, plena iudicij? Iustitia habitauit in ea, nũc autẽ homicidę. Argentũ tuum versum est in scoriam: vinum tuũ mistum est aqua. Principes tui infideles, socij furum. Oẽs diligũt munera, sequũtur retributiones. Pupillo nõ iudicant: & causa viduæ nõ ingreditur ad illos. Propter hoc ait dñs De⁹ exercituũ fortis Israel, Heu consolabor sup hostibus meis, & vindicabor de inimicis meis: & conuertã manum meã ad te, & excoquã ad purum scoriam tuã, & auferã omne stannum tuũ, & restituam iudices tuos vt fuerũt prius, & cõsiliarios tuos sicut antiquitus. Post hęc vocaberis ciuitas iusti, vrbs fidelis. Sion in iudicio redimetur, & reducent eam in iustitia. Et cõteret scelestos, & peccatores simul, & qui dereliquerunt dñm, cõsumentur. Confundentur enim ab idolis, quib⁹ sacrificauerunt: & erubescetis super hortis, quos elegeratis, cũ fueritis velut quercus defluentib⁹ folijs, & velut hortus absq; aqua. Et erit fortitudo vestra vt fauilla stuppæ, & opus vestrũ quasi scintilla: & succendetur vtrũq; simul, & nõ erit qui extinguat.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

IN mense aũt sexto † missus est Angelus Gabriel à Deo in ciuitatẽ Galilęę cui nomen Nazareth, ad virginẽ desponsatã viro, cui nomẽ erat Ioseph, de domo Dauid: & nomẽ virginis Maria. Et ingressus angel⁹ ad eam, dixit: Aue, gratia plena, dñs tecum, benedicta tu in mulierib⁹. Quæ cum audisset, ca. I. C

turbata est in sermone eius, & cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait angelus ei: Ne timeas Maria, inuenisti enĩ gratiam apud Deũ: ecce concipies in vtero, & paries filiũ: & vocabis nomen eius Iesum. Hic erit magnus, & filius altissimi vocabitur: & dabit illi dñs Deus sedem Dauid patris ei⁹: & regnabit in domo Iacob, in æternũ, & regni eius nõ erit finis. Dixit autẽ Maria ad angelum: Quomodo fiet istud, quoniã virum non cognosco? Et respondens angelus, dixit ei, Spiritus sanct⁹ superueniet in te, & virt⁹ altissimi obumbrabit tibi. Ideoq; & quod nascetur ex te sanctum, vocabitur filius Dei. Et ecce Elisabeth cognata tua, & ipsa concepit filium in senectute sua: & hic mensis, sextus est illi, quę vocatur sterilis: quia non erit impossibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria: Ecce ancilla dñi, fiat mihi secundum verbum tuum] Et di-
D scessit ab illa angelus † Exurgens autẽ Maria in diebus illis, abijt in montana cum festinatione in ciuitatem Iuda: & intrauit in domum Zachariæ, & salutauit Elisabeth. Et factum est, vt audiuit salutationẽ Mariæ Elisabeth, exultauit infans in vtero eius: & repleta est spiritu sancto Elisabeth: & exclamauit voce magna, & dixit, Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Et vnde hoc mihi, vt veniat mater dñi mei ad me? Ecce enim vt facta est vox salutationis tuę in auribus meis, exultauit in gaudio infans in vtero meo: & beata quę credidisti: quoniam perficientur ea quæ dicta sunt tibi à dño. Et ait Maria, Magnificat anima mea dñm. Et exultauit spiritus meus in Deo salutari meo.] Quia respexit hu- E
militatẽ anc illæ suę: ecce enim ex hoc beatã me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna qui potẽs est: & sanctũ nomẽ eius. Et misericordia ei⁹ à progenie in progenies, timentibus eũ. Fecit potentiã in brachio suo: dispersit superbos mẽte cordis sui. Deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles. Esurientes impleuit bonis: & diuites dimisit inanes. Suscepit Israel puerũ suũ, memorat⁹ misericordię suę. Sicut loquut⁹ est ad patres nostros, Abrahã & semini ei⁹ in secula. Mansit autẽ Maria cũ illa quasi mensib⁹ tribus: & reuersa est in domũ suã.

Sequens

Sequens tertia lectio dicenda est in omnib⁹ secundis ferijs. aduentus,qn̄ nullum occurrit festū, excipitur vigilia Natiuitatis, si inciderit ī feria secūda. Sermo sctī August.epi.Lcō.iij.

SAnctam & desiderabilē, gloriosam, ac singularē solennitatem, hoc est, natiuitatē dn̄i saluatoris, fratres dilectissimi, deuotione fidelissima suscepturi, totis virib⁹ nos debemus cū ipsius adiutorio præparare, & omnes latebras animæ nostræ diligenter aspicere, ne forte sit in nobis aliquod peccatū absconditū, quod & cōsciētiā nostrā confundat, ac mordeat, & oculos diuinę maiestatis offendat. Nam licet Christus dn̄s noster post passionē resurrexerit, & in cœlū ascenderit, cōsiderat tamen, vt credim⁹, & diligēter attēdit, qualiter se vnusquisq; seruorū eius sine auaritia, sine ira, sine superbia atq; luxuria ad celebrandā eius natiuitatē studeat prępararе, atq; cōponere, & secundū quod vnūquēq; ornatū bonis moribus viderit ita illi gratiā suę misericordiæ dispēsabit. Siquē enim viderit charitatis luce vestitū, iustitiæ vel misericordiæ margaritis ornatū, castum, humilē, misericordem, benignū & sobrium, si talē agnouerit, corpus & sanguinem suum ei non ad iudicium, sed ad remediū per sacerdotum suorū ministerium, dispensabit. Si vero aliquem viderit adulterū, ebriosum, cupidum & superbū, timeo ne hoc illi dicatur, quod in euangelio dn̄s ipse dixit, Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem? Et, quod dn̄s auertat, fiat illud quod sequitur, Ligate illi manus & pedes & proijcite in tenebras exteriores, vbi est fletus & stridor dentium. Ecce qualem sententiā in die iudicij excipiet, qui sine remedio pœnitentię ad festiuitatem dn̄i vitiorū sordibus inquinatus accesserit. In natali enim dn̄i, fratres dilectissimi, quasi in nuptijs spiritualibus, spōsę suę ecclesię Christ⁹ adiunctus est. Tunc veritas de terra orta est, tunc iustitia de cœlo prospexit, tūc processit sponsus de thalamo suo, hoc est, verbū Dei de vtero virginali. Processit enim cum sponsa sua ecclesia, id est, humanam carnē suscepit. Ad istas ergo tam sanctas nuptias inuitati, & ad conuiuiū Patris & Filij & Spiritus sancti intraturi, videte qualib⁹

indumentis debeamus ornari. Et ideo mundemus quantum possumus cum Dei adiutorio corda simul & corpora nostra: vt cœlestis ille inuitator nihil in nobis sordidũ, nihil fœdum, nihil obscœnum, nihil oculis suis deprehendat indignum.

¶ Feria tertia, ex Isaia. Lcõ. j.

c.2.a
Erbum quod vidit Isaias filius Amos super Iudam & Ierusalẽ. † Et erit in nouissimis dieb⁹ præparat⁹ mons domus dñi in vertice montiũ, & eleuabitur super colles. Et fluent ad eum omnes gentes: & ibunt populi multi, & dicẽt, Venite, & ascendamus ad montem dñi, & ad domum Dei Iacob, & docebit nos vias suas, & ambulabimus in semitis eius: quia de Sion exibit lex, & verbum dñi de Ierusalem. Et iudicabit gentes, & arguet populos multos. Et conflabunt gladios suos in vomeres, & lanceas suas in falces. Non leuabit gens cõtra gentem gladium, nec exercebuntur vltra ad prælium. Domus Iacob venite, & ambule-
B mus [in lumine dñi.] Proiecisti enim populũ tuum domũ Iacob: qa repleti sunt vt olim, & augures habuerunt vt Philisthiim, & pueris alienis adhęserunt. Et repleta est terra eius argento & auro: & nõ est finis thesaurorum eius. Et repleta est terra eius equis & innumerabiles quadrigę eius. Et repleta est terra eius idolis. Opus manuum suarum adorauerũt, quod fecerũt digiti eorum. Et incuruauit se homo, & humiliatus est vir. Ne ergo dimittas eis. Ingredere in petram, & abscondere in fossa humo à facie timoris dñi, & à gloria maiestatis eius. Oculi sublimes hominis humiliati sunt, & incuruabitur altitudo virorũ: exaltabitur autem dñs solus in die illa.

Secundum Lucam. Lectio. ij.

E † Lisabeth autem imple- c.1.f
tum est tempus pariendi: & peperit filium. Et audierunt vicini & cognati eius quia magnificauit dñs misericordiam suam cum illa, & congratulabantur ei. Et factum est: in die octauo venerunt circuncidere puerũ, & vocabant eũ nomine patris sui, Zachariã. Et respondẽs mater ei⁹ dixit, Nequaquã, sed vocabitur Ioannes. Et dixerunt ad illã, quia nemo est in cognatione tua q vocetur hoc nomine. Innuebant autẽ patri

eius quem vellet vocari eũm. Et postulans pugillarem, scripsit, dicens, Ioannes est nomen eius. Et mirati sunt vniuersi. Apertum est autẽ ilico os eius, & lingua eius, & loquebatur benedicẽs Deum. Et factus est timor super omnes vicinos eorum: & super omnia montana Iudææ diuulgabantur omnia verba hęc: & posuerunt omnes qui audierant, in corde suo dicẽtes, Quis putas puer iste erit? Etenim manus dñi erat cum illo. Et Zacharias pater eius repletus est Spiritu sancto: & prophetauit, dicẽs. Benedictus dñs Deus Israel: quia visitauit & fecit redemptionẽ plebis suę.] Et erexit cornu salutis nobis, in domo Dauid pueri sui, sicut loquutus est per os sanctorũ, qui à seculo sunt prophetarũ eius, Salutẽ ex inimicis nostris, & de manu omniũ qui oderũt nos, Ad faciendã misericordiã cum patribus nostris, & memorari testamenti sui sancti. Iusiurandum quod iurauit ad Abrahã patrẽ nostrũ, daturũ se nobis. Vt sine timore, de manu inimicorũ nostrorũ liberati, seruiamus illi, In sanctitate & iustitia coram ipso oĩbus dieb⁹ nostris. Et tu puer, ꝓpheta altissimi vocaberis: pręibis enim ante faciem dñi parare vias eius, Ad dandam scientiam salutis plebi eius, in remissionem peccatorum eorũ. Per viscera misericordiæ Dei nostri, in quibus visitauit nos oriẽs ex alto. Illuminare his, qui in tenebris, & in vmbra mortis sedẽt, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis Puer autem crescebat, & confortabatur spiritu, & erat in desertis vsque in diem ostensionis suæ ad Israel.

¶ Sequens tertia lectio dicenda est in omnibus tertiis Ferijs aduentus, in quib⁹ nullũ occurrerit festũ: excipit vigilia Natiuitatis, si inciderit ĩ feria tertia. Ex sermone sctĩ Aug. epi. L.iij.

AVdite fratres, audite non meum, sed dñi commune præceptum. Sic enim ait in Euãgelio, cum facis prandium aut cœnã, noli inuitare diuites, qui te iterũ inuitent, & fiat tibi retributio, sed voca pauperes & claudos, & beatus eris, quia nõ habent vnde retribuãt tibi, retribuetur autẽ tibi in retributione iustorũ. Sed dicet aliquis, Ergo amicos aut parentes non debeo ad cõuiuium reuocare? Rogandi sunt & parentes & vicini, sed rarius rogandi sunt.

Et nõ nimis sumptuosa & delitiosa, sed tam parca, & sobria vel honesta illis debent conuiuia præparari, vt remaneat vnde possint pauperes refici, vnde possit aliquid indigẽtibus erogari: vt cum dies iudicij venerit, non cum impijs, qui nunc pauperes despiciũt, audiamus, Discedite à me maledicti, in ignem æternũ: sed cum iustis & misericordibus audire mereamur, Venite benedicti patris mei, percipite regnũ: quia esuriui, & dedistis mihi mãducare: sitiui, & dedistis mihi bibere, simul etiã nobis illa vox desiderabilis dirigat, Euge serue bone & fidelis, quia supra pauca fuisti fidelis, supra multa te constituã, intra in gaudiũ dñi tui. Sed vt hęc, quę suggessimus, sensibus vestrę charitatis tenacius inhęreãt, breuiter quę dicta sunt iteramus. Hoc enim admonuim⁹ fratres, vt quia natalis dñi imminet, tanquã ad nuptiale & cœleste conuiuium ab omni luxuria alieni, & bonis operibus adornati, nos per Christi adiutoriũ pręparemus, eleemosynas pauperib⁹ erogemus, iracundiã vel odiũ velut venenum, de cordibus nostris respuamus. Castitatẽ fideliter conseruate, ad conuiuia vestra frequentius pauperes reuocate, ad vigilias maturius surgite, in ecclesia stantes, aut orate, aut psallite, verba ociosa aut scurrilia, nec ipsi ꝓferte, & eos qui proferre voluerint castigate. Pacem cum omnibus custodite, & quos discordes agnosceтis, ad concordiã reuocate. Hęc si fideliter Christo adiuuante volueritis implere, & in hoc seculo ad altare domini cum secura conscientia poteritis accedere, & in futuro ad æternam beatitudinem feliciter peruenire, pręstante domino nostro Iesu Christo, qui viuit & regnat in secula seculorum. Amen.

¶ Feria quarta ex Isaia. Lectio j.

IN die illa erit germen domini in magnificẽtia, & gloria, & fructus terræ sublimis, & exultatio his qui saluati fuerint de Israel. Et erit: omnis qui relict⁹ fuerit in Sion, & residuus in Ierusalẽ, sanctus vocabitur, omnis qui scriptus est in vita in Ierusalẽ, si abluerit dñs sordem filiarũ Sion, & sanguinem Ierusalẽ lauerit de medio eius in spiritu iudicij & spiritu ardoris. Et creabit dñs sup omnem ca. 4.

nem locũ montis Sion, & vbi
inuocatus est, nubem per diẽ,
& fumum & splendorem ignis
flammãtis in nocte. Super om-
nem enim gloriã protectio, &
tabernaculũ erit in vmbraculũ
diei ab ęstu, & ĩ securitatẽ & ab
scõsionẽ à turbine & à pluuia.
ca. 5. Cantabo dilecto meo canti-
cum patruelis mei vineæ suæ:
Vinea facta est dilecto meo in
cornu filio olei. Et sepiuit eam,
& lapides elegit ex ea, & planta
uit vineam electã: & ædificauit
turrim in medio eius, & torcu-
lar extruxit in ea. Et expectauit
vt faceret vuas, & fecit labru-
scas. Nũc ergo habitatores Ie-
rusalẽ, & viri Iuda, iudicate in-
ter me & vineã meã. Quid est
quod debui vltra facere vineæ
meę, & nõ feci ei? an ꝙ expecta
ui vt faceret vuas, & fecit labru
scas? Et nunc ostendam vobis
quid ego faciam vineæ meæ.
Auferam sepem eius, & erit in
direptionẽ: diruam maceriam
eius, & erit in cõculcationem.
Et ponam eam desertã: nõ pu-
tabitur, & nõ fodietur: & ascen
dent super eã vepres & spinę: &
nubib⁹ mãdabo ne pluant sup
eã imbrẽ. Vinea enim dñi exer
cituum, domus Israel est: & vir
Iuda, germen eius delectabile.

Secundum Lucam. Lectio. ij.

FActum est autẽ: in diebus c. 2.
illis † exijt edictũ à Cæsare
Augusto, vt describeretur vni-
uersus orbis. Hęc descriptio pri
ma, facta est à præside Syrię Cl-
rino: Et ibant omnes vt profi-
terentur, singuli in suã ciuita-
tem. Ascendit autẽ & Ioseph à
Galilęa de ciuitate Nazareth,
in Iudæam, in ciuitatẽ Dauid,
quæ vocatur Bethlehem: eo ꝙ
esset de domo & familia Da-
uid, vt profiteretur cum Maria
despõsata sibi vxore, pręgnãte.
Factũ est aũt cũ essent ibi, im-
pleti sunt dies vt pareret. Et pe-
perit filiũ suum primogenitũ,
& pannis eum inuoluit, & recli
nauit eum in præsepio: quia
non erat ei locus in diuersorio.
Et pastores erãt in regione ea-
dem vigilantes, & custodientes
vigilias noctis super gregẽ suũ.
Et ecce, Angelus dñi stetit iux-
ta illos, & claritas Dei circun-
fulsit illos, & timuerũt timore
magno. Et dixit illis angelus,
Nolite timere: ecce enim euan
gelizo vobis gaudiũ magnũ,
quod erit omni populo: quia
natus est vobis hodie saluator,
qui est Christus dñs, in ciuita-
te Dauid. Et hoc vobis signũ,
Inuenietis infantẽ pannis in-

uolutum,& positũ in presepio. Et subito facta est cum angelo multitudo militię cœlestis, laudantium Deum & dicentium, Gloria in altissimis Deo: & in terra, pax hominibus bonę voluntatis.] Et factum est, vt discesserunt ab eis angeli in cœlum,† pastores loquebãtur adinuicẽ, Transeam⁹ vsq; Bethlehem, & videamus hoc verbũ, quod factũ est, quod fecit dñs, & ostendit nobis. Et venerunt festinãtes: & inuenerũt Mariã & Ioseph,& infantem positum in pręsepio. Videntes autem cognouerũt de verbo quod dictũ erat illis de puero hoc. Et oẽs qui audierũt, mirati sunt,& de his quæ dicta erãt à pastoribus ad ipsos. Maria aũt cõseruabat omnia verba hęc, conferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores,glorificãtes& laudãtes Deũ in omnibus quę audierãt & viderant: sicut dictũ est ad illos.]

¶ Sequens tertia lectio dicenda est in omnib⁹ quartis ferijs aduentus, quando nõ occurrit festũ: excipitur vigilia Natiuitatis, si inciderit ĩ feria quarta. Sermo sctĩ August. epi. Lcõ. iij.

APpropinquante iam sacratissima solẽnitate,qua Saluator noster inter homines nasci misericorditer voluit, fratres charissimi, attentius considerate, qualiter oporteat nos in aduentu tantę potentię preparari, vt regem & dñm nostrũ lęti atq; gaudentes cum gloria & laudibus mereamur suscipere, & in cõspectu eius inter cœtus felices sanctorũ gratulãdo exultare magis quã ab eo propter fœditatem nostrã repulsi inter peccatores ęternã confusionem mereri. Et ideo rogo & moneo, vt quantum possumus cum Dei adiutorio laborem⁹, vt in illo die cũ syncera & pura conscientia,& mundo corde,& casto corpore ad altare domini possimus accedere,& corpus & sanguinẽ eius nõ ad iudiciũ, sed ad remediũ animæ nostræ mereamur accipere. In Christi enim corpore vita nostra cõsistit, sicut ipse dixit: Nisi mãducaueritis carnẽ filij hominis, & biberitis eius sanguinẽ, nõ habebitis vitã in vobis. Mutet ergo vitã, qui vult accipere vitã. Nam si nõ mutet vitã, ad iudicium accipiet vitã, & magis ex ipsa corrumpitur, q̃ sanetur: magis occiditur, quã viuificetur. Sic enim dixit apostolus: Qui manducat corpus dñi, & bibit sanguinem eius indigne,

indiciũ ſibi mãducat & bibit. Et licet nos omni tempore bonis operibus ornatos ac ſplendidos eſſe conueniat, pręcipue tamen in die natalis dñi, ſicut in euangelio ipſe dixit, lucere debent hominib⁹ opera veſtra. Cõſiderate, quęſo fratres, quando aliquis homo potẽs aut nobilis natalem aut ſuũ aut filij ſui celebrare deſiderat, quanto ſtudio ante plures dies quicqd in domo ſua ſordiũ inuenerit, ordinat emundari, quicquid ineptum & incongruũ proijci, quicquid vtile & neceſſarium præcipit exhiberi. Domus etiã ſi obſcura fuerit, dealbatur, pauimenta ſcopis mundantur, & diuerſis reſperſa floribus adornantur. Quicquid etiã ad lętitiæ animæ & corporis delitias ptinet, omni ſolicitudine prouidetur. Vt quid iſta, fratres chariſſimi, niſi vt dies natalitius cum gaudio celebretur hominis morituri? Si ergo tanta præparas in natalitio tuo aut filij tui, quãta & qualia ꝑparare debes ſuſceptur⁹ natalẽ dñi tui? Si talia pręparas morituro, qualia pręparare debes ęterno? Quicqd ergo nõ vis inueniri ĩ domo tua, quãtũ potes labora vt nõ inueniat De⁹ in aĩa tua.

¶ Feria quinta, ex Iſaia. Lcõ. j.

T factum eſt in diebus Achaz filij Ioatham, filij Ozię regis Iuda, aſcendit Raſin rex Syriæ, & Phacee filius Romeliæ rex Iſrael, in Ieruſalem: ad præliandum contra eam: & non potuerunt debellare eam. Et nuntiauerũt domui Dauid, dicentes: Requieuit Syria ſuper Ephraim, & cõmotum eſt cor eius, & cor populi eius: ſicut mouentur ligna ſyluarum à facie venti. Et dixit dominus ad Iſaiam: Egredere in occurſum Achaz, tu, & qui derelict⁹ eſt, Iaſub filius tuus, ad extremum aquæ ductus piſcinæ ſuperioris in via agri fullonis, & dices ad eũ, Vide vt ſileas: noli timere, & cor tuũ ne formidet à duabus caudis titionũ fumigantium iſtorum in ira furoris Raſin regis Syrię, & filij Romelię: eo ꝙ conſiliũ inierit contra te Syria in malum Ephraim, & filius Romelię, dicentes: Aſcendamus ad Iudam, & ſuſcitem⁹ eum, & auellam⁹ eum ad nos, & ponamus regem in medio eius filium Tabeel. Hæc dicit dominus Deus: Non ſtabit, & non erit iſtud: Sed caput Syriæ ca.7.

Damascus, & caput Damasci Rasin. Et adhuc sexaginta & qnq; anni, & desinet Ephraim esse populus, & caput Ephraim Samaria, & caput Samariæ filiꝰ Romeliæ. Si non credideritis,
B non permanebitis. † Et adiecit dñs loqui ad Achaz, dicẽs: Pete tibi signum à dño Deo tuo in profundũ inferni, siue in excel sum supra. Et dixit Achaz, Nõ petã, & nõ tentabo dñm. Et dixit: Audite ergo domꝰ Dauid: Nunquid parum vobis est mo lestos esse hoĩbus, quia molesti estis & Deo meo? Propter hoc dabit dñs ipse vobis signum, Ecce virgo concipiet & pariet filium, & vocabitur nomen eius Emmanuel. Butyrũ & mel comedet, vt sciat reprobare ma lum, & eligere bonum.]

Secundum Lucam. Lectio. ij.

C. 2. C ET postquã consummati sunt dies octo vt circunci deretur puer: vocatum est nomen eius Iesus, quod vocatum est ab Angelo priusq̃ in vtero
D cõciperetur.] † Et postq̃ impleti sunt dies purgationis eius secundum legẽ Moysi, tulerunt illum in Ierusalem, vt sisterent eum dño, sicut scriptum est in lege dñi: Quia omne masculinum adaperiens vuluam sanctum dño vocabitur, & vt darent hostiam, secundũ quod dictum est in lege dñi, par turturum, aut duos pullos columbarum. Et ecce: homo erat in Ierusalem, cui nomen Simeon, & homo iste iustus & timoratus, expectãs cõsolationẽ Israel: & spũs sctũs erat in eo. Et responsum acceperat à Spiritu sctõ, nõ visurũ se mortẽ, nisi prius videret Christũ dñi. Et venit in spiritu in templũ. Et cum inducerent puerum Iesum parentes eius, vt facerent secundũ cõsuetudinẽ legis pro eo: & ipse accepit eum in vlnas suas, & benedixit Deũ, & dixit, Nunc dimittis seruũ tuum dñe, secundum verbũ tuũ in pace: Quia viderunt oculi mei salutare tuum, Quod parasti ante faciẽ oĩum populorum. Lumen ad reuelationem gentiũ, & gloriã plebis tuæ Israel.] † Et erãt pater eius E
& mater eius mirantes sup ijs quæ dicebãt de illo. Et benedixit illis Simeon: & dixit ad Mariam matrẽ eius: Ecce, positus est hic in ruinam, & in resurrectionẽ multorũ in Israel, & in signum cui cõtradicetur. Et tuam ipsius animã pertransibit gladius: vt reuelentur ex multis cordibus cogitationes.

Sequens

Sequens tertia lectio dicenda est in omnibus quintis Ferijs aduentus, quãdo non occurrit festũ: excipitur vigilia Natiuitatis, si inciderit ĩ Feria quinta. Ex sermone sctĩ Aug. epĩ. L. iij.

Certe si te Rex terren⁹ aut quicũq; paterfamilias ad suum natalitiũ inuitaret, qualibus vestimẽtis studeres ornatus incedere? quam nouis vel nitidis, q̃ splendidis, quorũ nec vetustas, nec vilitas, nec aliqua fœditas oculos inuitãtis offenderet? Tali ergo studio inquantum prȩuales (Christo auxiliãte) contende, vt diuersis virtutũ ornamentis anima tua cõposita, simplicitatis gemmis & sobrietatis floribus adornata, ad solennitatẽ regis æterni, id est, ad natalem dñi saluatoris cum secura cõscientia procedat, castitate nitida, charitate splendida, eleemosynis candida. Christus enim dñs si te ita cõpositũ natalitium suum celebrare cognouerit, ipse per se venire, & animã tuam non solũ visitare, sed etiam requiescere, & in perpetuũ in illa dignabitur habitare, sicut scriptũ est, Et inhabitabo in illis, & inambulabo. Et iterũ, Ecce sto ad ostium, & pulso: siquis surrexerit & aperuerit mihi, intrabo ad illum, & cœnabo cũ illo, & ille mecũ. Quam felix est illa anima quȩ vitã suã ita Deo auxiliante studuerit gubernare, vt Christum hospitẽ & habitatorẽ mereatur excipere, sicut econtrario, q̃ infelix est illa cõscientia, toto lachrymarũ fonte lugenda, quæ se ita malis operib⁹ cruentauit, vt in ea Christus nõ requiescere, sed diabolus incipiat dñari? Talis enim anima, si medicamentũ pœnitentiæ non ei cito subuenerit: à luce relinquitur, à tenebris occupatur, vacuatur dulcedine, impletur amaritudine, à morte inuaditur, à vita repudiatur. Non tamen de dñi pietate diffidat q talis est, nec mortifera desperatione frangãtur, sed magis ad pœnitentiam cito fugiat, & dum adhuc noua sunt & calent peccatorum suorũ vulnera, sic sibi adhibeat medicamẽta salubria, quia medicus noster omnipotens est, & sic consueuit plagas nostras curare, vt nec cicatricũ vestigium post ipsius medicamina remaneat. Ideo etiã ab omni inquinamento ante eius natalẽ multis diebus abstinere debetis. Quotiescunq; autẽ natalẽ dñi, aut reliquas solennitates celebrare

brare disponitis, ebrietatẽ ante omnia fugite, iracundiæ quasi bestię crudelissimę repugnate, odiũ velut venenũ mortiferũ de corde vestro repellite, & tãta sit in vobis charitas, quę nõ solum vsq; ad amicos, sed etiam vsq; ad ipsos pueniat inimicos, vt secure possitis dicere in oratione dñica: dimitte nobis debita nostra: sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

¶ Feria sexta, ex Isaia. Lcõ. j.

c. 11. a T † egrediet virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet. Et requiescet super eum spiritus dñi, spiritus sapientiæ & intellectus, spiritus consilij & fortitudinis, spiritus scientiæ & pietatis. Et replebit eum spũs timoris dñi. Non secundũ visionẽ oculorũ iudicabit, neq; secundũ auditũ auriũ arguet, sed iudicabit in iustitia pauperes, & arguet in ęquitate pro mansuetis terrę. Et pcutiet terrã virga oris sui, & spiritu labiorũ suorũ interficiet impiũ. Et erit iustitia cingulũ lumborum ei⁹, & fides cinctoriũ renũ

B ei⁹.] Habitabit lupus cũ agno: & pardus cũ hœdo accubabit: vitulus, & leo, & ouis simul morabuntur, & puer paruulus minabit eos. Vitulus, & vrsus pascentur, simul requiescẽt catuli eorũ, & leo quasi bos comedet paleas. Et delectabit infans ab vbere super foramine aspidis: & in cauernã reguli, q ablactatus fuerit, manũ suam mittet. Non nocebũt, & nõ occidẽt in vniuerso monte sancto meo, quia repleta est terra scientia dñi, sicut aqua maris operientis. In die illa radix Iesse, qui stat in signum populorum ipsum gentes deprecabuntur, & erit sepulchrũ eius gloriosum.

Secundum Lucam. Lectio. ij.

ET † erat Anna prophetissa, filia Phanuel, de tribu Aser: hęc processerat in diebus multis, & vixerat cum viro suo annis septem à virginitate sua. Et hæc vidua vsque ad annos octogintaquatuor: quæ non discedebat de templo, ieiunijs & obsecrationibus seruiẽs nocte ac die. Et hac ipsa hora superueniens, cõfitebatur dño: & loquebatur de illo omnibus qui expectabant redẽptionẽ Israel. Et vt perfecerunt omnia secundum legem dñi, reuersi sunt in Galilęam, in ciuitatem suam Nazareth. Puer autem crescebat, & cõfortabatur: plenus sapientia, c. 2. f

pientia, & gratia Dei erat in il-
G lo.] Et ibant parentes eius per
omnes annos in Ierusalē, in die
solenni paschæ † Et cum fact⁹
esset annorū duodecim, ascen-
dentib⁹ illis Ierosolymā secun-
dum consuetudinem diei festi,
consummatisq; diebus cum re
dirent, remansit puer Iesus in
Ierusalem, & nō cognouerunt
parentes eius. Existimantes au
tem illū esse in comitatu, vene-
runt iter diei, & requirebant eū
inter cognatos & notos. Et nō
inueniétes, regressi sunt in Ieru
salem, requirentes eum. Et fa-
ctū est: post triduū inuenerunt
illū in tēplo, sedentē in medio
doctorū, audientē illos, & inter
rogantem eos. Stupebant autē
omnes qui eum audiebant, su-
per prudentia & responsis eius.
Et vidētes admirati sunt. Et di-
xit mater eius ad illū, Fili, quid
fecisti nobis sic? Ecce pater tu⁹
& ego dolentes quęrebam⁹ te.
Et ait ad illos, Quid est ꝙ me
quęrebatis? nesciebatis quia in
his quę patris mei sunt, oportet
me esse? Et ipsi nō intellexerūt
verbū quod loquut⁹ est ad eos.
Et descēdit cū eis, & venit Na-
zareth: & erat subditus illis. Et
mater eius cōseruabat omnia
verba hęc in corde suo. Et Iesus
proficiebat sapiētia & ętate, &
gratia, apud Deū & homines.]

¶ Sequens tertia lectio dicenda est in omnibus sextis ferijs aduentus, quādo nō occurrerit festū: excipitur vigilia Natiuitatis, si inciderit in feria sexta. Sermo sctī Ambrosij epī. L.iij.

SAtis abūdéq; dixisse me cre do superiori tractatu, quem admodū compti vel nitidi natalem dñi suscipere debeamus, & superuenientē festiuitatem eius ab omni ambitione retinere. Retinere (inquā) vt si dies natalis eius transeat: apud nos tamē sanctificationis eius beatitudo permaneat. Hæc enim gratia natalis est dñi saluatoris, vt in futurū ad prædestinatos transeat: & in præteritū maneat ad deuotos. Oportet ergo nos esse sanctitate puros, mundos pudicitia, nitidos honestate: vt quo diem festū aduenire propinqui⁹ cernimus, accurati⁹ incedam⁹. Si enim mulierculę solēt aliquas ferias suscepturæ, maculas vestiū suarū aqua diluere: cur non magis nos excepturi natalē dñi, maculas animarū nostrarū fletibus abluamus? Et illę qdē si adeo infectę res cellulę sordib⁹ extiterint, ꝙ maculas sola aqua nō purgat:

addũt mollitiem olei: saponis etiam acrimoniã. Nos quoq; si tam graue peccatum fuerit vt minime solis fletib⁹ abluatur, addamus misericordiæ oleum acrimoniamq; ieiunij. Nullũ enim tam graue delictum est, quod nõ purgetur abstinẽtia, & eleemosynis extinguať. Ait enim sanctus propheta, Sicut aqua extinguit ignem, ita elee mosyna extinguit peccatum. Magna ergo est eleemosyna, quæ ardentiũ criminũ globos beneuolentię suę fonte refrigerat, & quodã irriguo largitatis obruit incendia delictorum: vt quãuis offensus Deus, quãuis criminib⁹ prouocatus, cogatur liberare eleemosynis, quem disposuerat punire peccatis: cogitur enim à nobis quodãmodo, dum cõpellitur pro actibus nostris mutare sentẽtiã, & in vno eodemq; hoĩe, nunc seueritate iudicis promoueri, nunc patris pietate blãdiri, Pater enim nobis Deus est, cũ bene agimus: iudex noster est, cũ peccamus.

¶ Sabbato, ex Isaia. Lectio. j.

c. 28.

Acerdos & propheta nescierũt præ ebrietate, absorpti sunt à vino, errauerũt in ebrietate, nescierũt videntem, ignorauerũt iudicium. Omnes enim mensæ repletę sunt vomitu sordiumq;, ita vt nõ esset vltra locus. Quẽ docebit sciẽtiã? & quem intelligere faciet auditum? Ablactatos à lacte, auulsos ab vberibus: quia Manda remanda, manda remanda, expecta reexpecta: expecta reexpecta, modicũ ibi, modicũ ibi. In loquela enim labij: & lingua altera loquetur ad populũ istũ: cui dixit, Hæc est requies mea, reficite lassum, & hoc est meum refrigeriũ: & noluerunt audire, & erit eis verbum dñi, Manda remãda, mãda remanda, expecta reexpecta, expecta reexpecta, modicũ ibi: modicũ ibi, vt vadant, & cadant retrorsum, & cõterantur, & illaqueentur, & capiantur. Propter hoc audite verbũ dñi viri illusores, qui dominamini super populum meum qui est in Ierusalẽ. Dixistis enim, percussimus fœdus cum morte, & cum inferno fecimus pactũ. Flagellũ inundans cũ transierit, nõ veniet super nos: quia posuim⁹ mendacium spem nostrã, & mẽdacio protecti sumus. Idcirco hæc dicit dñs Deus. Ecce ego mittam in fundamentis Sion lapidem,

lapidem,

lapidem probatū, angularem, pretiosum, in fundamento fundatū. Qui crediderit, non festinet. Et ponam in pondere iudicium, & iustitiā in mensura. Et subuertet grādo spem mendacij, & protectionē aquæ inundabunt. Et delebitur fœdus vestrum cum morte: & pactū vestrum cum inferno nō stabit.

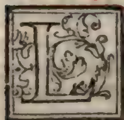
Secundum Lucam. Lectio. ij.

c. 3. a ANno autē quintodecimo imperij Tyberij Cęsaris procurante Pontio Pilato Iudæam, tetrarcha aūt Galilęę Herode, Philippo autē fratre eius tetrarcha Ituręę & Traconitidis regionis, & Lysania Abilinę tetrarcha, sub principibus sacerdotū Anna & Chaipha, factum est verbū dñi sup Ioannē Zachariæ filium, in deserto. Et venit in omnē regionē Iordanis, prædicans baptismū pœnitentię in remissionē peccatorū, sicut scriptū est in libro sermonum Isaiæ prophetæ, Vox clamantis in deserto, Parate viam dñi, rectas facite semitas eius. Omnis vallis implebit: & omnis mons & collis humiliabitur, & erunt praua in directa, & aspera in vias planas, & videbit
B omnis caro salutare Dei.] Dicebat ergo ad turbas, quæ exibāt vt baptizarentur ab ipso, Genimina viperarum, quis ostendit vobis fugere à vētura ira? Facite ergo fructus dignos pœnitētię, & ne cœperitis dicere, Patrē habemus Abrahā. Dico enim vobis, quia potens est Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ. Iam enim securis ad radicē arboris posita est. Omnis ergo arbor nō faciēs fructū bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Et interrogabāt eum turbę, dicētes, Quid ergo faciemus? Respondens autē dicebat illis. Qui habet duas tunicas, det non habenti, & qui habet escas similiter faciat. Venerunt autem & publicani vt baptizarentur: & dixerunt ad illum. Magister, quid faciem⁹? At ille dixit ad eos. Nihil amplius q̃ quod cōstitutum est vobis, faciatis. Interrogabant autē eum & milites, dicentes, Quid faciemus & nos? Et ait illis, Neminē concutiatis, neq; calumniā faciatis: & contenti estote stipendijs vestris. Existimante aūt populo, & cogitantibus omnibus in cordibus suis de Ioanne, ne forte ipse esset Christus: respondit Ioānes dicēs omnibus, Ego quidem aqua baptizo vos: veniet autē fortior me post me,

cuius non sum dignus soluere corrigiã calceamẽtorum eius. ipse vos baptizabit in spiritu sancto & igni:cuius ventilabrũ in manu ei⁹,& purgabit aream suam, & congregabit triticum in horreum suum, paleas autẽ comburet igni inextinguibili. Multa quidẽ & alia exhortans euangelizabat populo. Herodes autẽ tetrarcha cum corriperetur ab illo de Herodiade vxore fratris sui,& de omnibus malis quæ fecit Herodes: adiecit & hoc super omnia, & inclusit Ioannem in carcerem.

¶ Dñica.ij.aduen.ex Isaia. L.j.

c.35.
a

† Ætabitur deserta, & inuia,& exultabit solitudo,&florebit q̃si liliũ. Germinãs germinabit, & exultabit lætabunda, & laudans. Gloria Libani data,est ei,decor Carmeli & Saron, Ipsi videbunt gloriã dñi,& decorẽ Dei nostri. Confortate manus dissolutas, & genua debilia roborate. Dicite pusillanimis, Confortamini, nolite timere, ecce Deus vester vltionẽ adducet retributionis: De⁹ ipse veniet,& saluabit vos. Tũc aperientur oculi cæcorũ, & aures surdorum patebunt. Tunc saliet sicut ceruus claudus, & aperta erit lingua mutorum: quia scissę sunt in deserto aquæ: & torrentes in solitudine, & quæ erat arida in stagnum, & sitiens in fontes aquarum.] In cubilibus in quibus B
prius dracones habitabãt, orietur viror calami, & iunci: & erit ibi semita & via:& via sancta vocabitur: nõ transibit per eam pollutus, & hæc erit vobis directa via, ita vt stulti nõ errẽt per eam. Nõ erit ibi leo,& mala bestia nõ ascendet per eam, nec inuenietur ibi Et ambulabunt qui liberati fuerint, & redempti à dño, conuertentur & venient in Sion cũ laude:& lętitia sempiterna sup caput eorũ: gaudium & lętitiã obtinebũt, & fugiet dolor & gemitus.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

FActum est autẽ cum bapti ca.3.
zaretur omnis populus, & Iesu baptizato & orãte apertũ est cœlum: & descẽdit spiritus sanct⁹ corporali specie sicut columba in ipsum:& vox de cœlo facta est. Tu es filius me⁹ dilectus: in te cõplacui mihi. Et ipse Iesus erat incipiẽs quasi annorũ triginta: vt putabat᷑ filius Ioseph, qui fuit Heli, qui fuit Matthat, qui fuit Leui, qui fuit

Melchi,

Melchi, qui fuit Ianne, qui fuit Ioseph, qui fuit Matthathiæ, qui fuit Amos, qui fuit Naum, qui fuit Hesli, qui fuit Nagge, qui fuit Mahath, qui fuit Matthathię, qui fuit Semei, qui fuit Iosech, qui fuit Iuda, qui fuit Ioanna, q fuit Rhesia, qui fuit Zorobabel, qai fuit Salathiel, qui fuit Neri, qui fuit Melchi, qui fuit Addi, qui fuit Cosam, qui fuit Elmadã, qui fuit Her, qui fuit Ieso, qui fuit Eliezer, qui fuit Iorã, qui fuit Mattha, qui fuit Leui, qui fuit Simeon, qui fuit Iuda, qui fuit Ioseph, qui fuit Iona, q fuit Eliachim, qui fuit Melea, qui fuit Menã, qui fuit Matthatha, qui fuit Nathan, qui fuit Dauid, qui fuit Iesse, qui fuit Obed, qui fuit Booz, qui fuit Salmon, qui fuit Naasson, qui fuit Aminadab, qui fuit Aram, qui fnit Hesron, qui fuit Phares, qui fuit Iudæ, qui fuit Iacob, qui fuit Isaac, qui fuit Abraham, qui fuit Thare, q fuit Nachor, qui fuit Sarug, qui fuit Ragau, qui fuit Phaleg, q fuit Heber, qui fuit Sale, qui fuit Cainam, qui fuit Arphaxad, qui fuit Sem, qui fuit Noe, qui fuit Lamech, qui fuit Matusala, qui fuit Enoch, qui fuit Iared, qui fuit Malaleel, qui fuit Cainam, qui fuit Enos, qui fuit Seth, qui fuit Adam, qui fuit Dei.

Secundum Matthæũ. Lcõ. iij.

IN illo tempore: cũ audisset Ioannes in vinculis opera Christi, mittẽs duos de discipulis suis, ait illi. Tu es qui venturus es, an alium expectamus? c. 11.

Et reƒ. Hom. sctĩ Grego papæ.

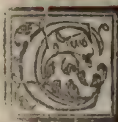
Quærendum nobis est fratrrs charissimi: Ioãnes propheta & plusq̃ propheta, qui venientẽ ad Iordanis baptisma dominũ ostendit, dicens. Ecce agnus Dei, ecce q tollit peccata mundi: qui & humilitatem suam & diuinitatis eius potentiã considerans, dicit, Qui de terra est, de terra loquitur: qui autem de cœlo venit, super omnes est, Cur in carcere positus mittens discipulos requirit: tu es q venturus es, an alium expectam'? tanquã si ignoret, quẽ ostenderat, & an ipse sit nesciat: quem ipsum esse prophetando, baptizando, ostendẽdo clamauerat. Sed hęc citius quęstio soluitur, si gestæ rei tempus & ordo pensetur. Ad Iordanis enim fluenta positus, quia ipse redemptor mundi esset: asseruit. Missus vero in carcerẽ vtrum aliũ expectent, an ipse veniat, requirit.

Non

Non quia ipsum esse mundi redemptorē dubitet: sed quęrit vt sciat, si is qui per se in mundum venerat, per se etiā ad inferni claustra descēdat. Quem enim præcurrens mundo nuntiauerat, hunc moriendo, & ad inferos descendendo pręcurrebat. Ait ergo, Tu es qui venturus es, an alium expectamus? A si aperte dicat, Sicut pro hominibus nasci dignatus es, an etiam pro hominibus mori digneris insinua, vt qui natiuitatis tuæ pręcursor extiti, mortis etiā pręcursor fiam, & venturū inferno te nuntiem, quem iam venisse mūdo nuntiaui. Vnde & inquisitus dñs: enumeratis potentię suę miraculis, de mortis suę protinus humilitate respondit, dicens: Cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiunt, mortui resurgunt, pauperes euangelizantur. Et beatus est qui non fuerit scādalizatus in me. Visis tot signis tantisq; virtutib⁹ nō scandalizari quisq; potuit, sed admirari. Sed infidelium mens graue in illo scandalū pertulit, cum eum morientē post tot miracula vidit. Vnde & Paulus dicit, Nos aūt prædicamus Christum crucifixum: Iudęis quidē scandalū, gentibus autē stultitiam. Stultū quippe hominib⁹ visum est vt pro hominibus author vitæ moreretur: & inde contra eum homo scandalum sumpsit, vnde ei amplius debitor fieri debuit. Oratio.

EXcita dñe corda nostra ad præparandas vnigeniti tui vias: vt per eius aduentū purificatis tibi mentib⁹ seruire mereamur: q tecū viuit, & regnat in vnitate Spiritus sancti Deus, per omnia secula seculorum.

¶ Feria secūda ex Isaia. Lcō.j. c. 40.

Onsolamini, cōsolamini popule me⁹, dicit De⁹ vester. Loquimini ad cor Ierusalem, & aduocate eam: quoniā cōpleta est malitia ei⁹, dimissa est iniquitas illius. Suscepit de manu dñi duplicia pro omnibus peccatis suis. Vox clamantis in deserto, Parate viam dñi, rectas facite in solitudine semitas Dei nr̄i. Omnis vallis exaltabit̄, & omnis mons & collis humiliabitur, & erūt praua in directa, & aspera ī vias planas. Et reuelabitur gloria dñi, & videbit omnis caro pariter quod os dñi loquutū est. Vox dicentis, Clama. Et dixi, Quid clamabo?

mabo? Omnis caro fœnum,&
omnis gloria eius quasi flos
agri. Exiccatum est fœnum,&
cecidit flos, quia spiritus dñi
sufflauit in eo. Vere fœnum est
populus. Exiccatũ est fœnum,
& cecidit flos: verbum autem
Dei nostri manet in æternum.
B † Super montẽ excelsum ascen
de tu qui euãgelizas Sion, exal
ta in fortitudine vocem tuam
qui euãgelizas Ierusalẽ, exalta,
noli timere. Dic ciuitatib⁹ Iu-
dę, Ecce Deus vester, ecce dñs
Deus in fortitudine veniet, &
c 40 brachium eius dominabitur.
Ecce merces eius cũ eo, & opus
illius coram illo. Sicut pastor
gregẽ suum pascet: in brachio
suo congregabit agnos,& in si-
C nu suo leuabit,] fœtas ipse por-
tabit. Quis mensus est pugillo
aquas, & cœlos palmo ponde-
rauit? Quis appendit tribus di-
gitis molem terrę,& librauit in
pondere mõtes,& colles in sta-
tera? Quis adiuuit spm̃ dñi? aut
quis cõsiliari⁹ eius fuit,& osten
dit illi? Cũ quo inijt cõsiliũ, &
instruxit eũ,& docuit eũ semi-
tam iustitię,& erudiuit eũ sciẽ-
tia,& viã prudẽtię ostendit illi?
Secundum Lucam. Lectio.ij.
ca.4. IEsus aũt plenus Spiritu san
cto, regressus est à Iordane:
& agebatur in spiritu in deser-
to diebus quadraginta, & ten-
tabatur à diabolo. Et nihil mã
ducauit in diebus illis: & con-
summatis illis postea esurijt.
Dixit aũt illi diabolus, Si filius
Dei es, dic lapidi huic vt panis
fiat. Et respondit ad illũ Iesus,
Scriptũ est, Quia non in pane
solo viuit homo, sed in omni
verbo Dei. Et duxit illũ diabo-
lus in montẽ excelsum, & ostẽ-
dit illi omnia regna orbis terrę
in momento tẽporis: & ait illi,
Tibi dabo potestatẽ hanc vni-
uersam,& gloriam illorũ: quia
mihi tradita sunt; & cui volo
do illa. Tu ergo procidẽs si ado
raueris coram me, erũt tua om
nia. Et respondens Iesus, dixit
illi, Scriptũ est, dñm Deũ tuum
adorabis: & illi soli seruies. Et
duxit illum in Ierusalẽ, & sta-
tuit eum sup pinnam templi:
& dixit illi, Si filius Dei es, mit-
te te hinc deorsum. Scriptũ est
enim ꝙ angelis suis mandauit
de te, vt conseruent te: & quia
in manibus tollent te: ne forte
offendas ad lapidẽ pedem tuũ.
Et respondens Iesus, ait illi, Di-
ctum est, Non tentabis dñm
Deum tuum. Et consummata
omni tentatione, Diabolus re-
cessit ab illo vsq; ad tempus.

Et egressus est Iesus in virtute spirit⁹ in Galilæam: & fama exijt per vniuersam regionē de illo. Et ipse docebat in synagogis eorũ: & magnificabatur ab oĩbus. Et venit Nazareth vbi erat nutritus: & intrauit secundum consuetudinē suã die sabbati in synagogã, & surrexit legere. Et tradit⁹ est illi liber Isaię prophetę. Et vt reuoluit librũ, inuenit locũ vbi scriptũ erat, Spiritus dñi super me, propter quod vnxit me, euangelizare pauperib⁹ misit me, sanare cõtritos corde, prædicare captiuis remissionem, & cæcis visum, dimittere confractos in remissionem, prædicare annum dñi acceptum, & diem retributionis. Et cũ plicuisset librũ reddidit ministro, & sedit. Et omniũ in synagoga oculi erãt intendentes in eum. Cœpit autem dicere ad illos, Quia hodie impleta est hæc scriptura in auribus vestris. Et omnes testimonium illi dabãt: & mirabantur in verbis gratię, quę procedebant de ore ipsius, & dicebãt, Nõne hic est fili⁹ Ioseph? Et ait illis, Vtiq; diceris mihi hãc similitudinē,
B Medice, cura teipsum.† Quanta audiuimus facta in Capharnaum, fac & hic in patria tua.

Tertia lectio qñ agitur de fest. Sanctã & desiderabi. vt su. f. 71.

℄ Feria tertia ex Isaia. Lcõ. i.

Ecce seruus me⁹, suscipiam eum: electus meus, cõplacuit sibi in illo anima mea. c. 42.
Dedi spiritum meũ super eum, iudicium gentibus proferet. Non clamabit, neque accipiet personã, nec audietur vox eius foris. Calamum quassatũ non conteret, & lignum fumigans non extinguet: in veritate educet iudicium. Non erit tristis, neq; turbulentus donec ponat in terra iudicium: & legē eius insulę expectabunt. Hæc, dicit dñs Deus creans cœlos, & extēdens eos: firmans terrã, & quæ germinant ex ea: dans flatum populo, qui est sup eam, & spiritũ calcantibus eam. Ego dñs vocaui te in iustitia, & apprehendi manum tuam, & seruaui te. Et dedi te in fœdus populi, in lucem gentium: vt aperires oculos cæcorum, & educeres de conclusione vinctum, de domo carceris sedentes in tenebris. Ego dñs, hoc est nomen meum. Gloriã meã alteri non dabo, & laudē meam sculptilibus, Quæ prima fuerunt, ecce vene-

venerunt. noua quoq; ego annuntio: antequã oriantur, audita vobis faciã. Cantate dño canticum nouum, laus eius ab extremis terræ, qui descenditis in mare, & plenitudo eius, insulæ, & habitatores earum. Lętetur desertũ, & ciuitates ei⁹ in domibus habitabit Cedar. Laudate habitatores petrę: de vertice montium clamabunt. Ponent domino gloriã, & laudem eius in insulis nuntiabũt. Dominus sicut fortis egredietur, sicut vir præliator suscitabit zelum. Vociferabitur, & clamabit: super inimicos suos cõfortabitur. Tacui, semper silui: patiens fui, sicut parturiens loquar: dissipabo, & absorbebo simul: desertos faciã montes, & colles, & omne gramen eorũ exiccabo: & ponam flumina in insulas, & stagna arefaciam. Et educã cæcos in viam quam nesciũt: & in semitis quas ignorauerunt, ambulare eos faciã. Ponam tenebras coram eis in lucem, & praua, in recta.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

c.4.c Ait autem, Amen dico vobis, quia nemo propheta acceptus est in patria sua. In veritate dico vobis multæ viduę erãt in dieb⁹ Eliæ in Israel quando clausum est cœlum annis tribus & mensibus sex, cum facta esset fames magna in omni terra: & ad nullam illarum missus est Elias, nisi in Sarepta Sidonis ad mulierem viduam. Et multi leprosi erant in Israel sub Eliseo propheta: & nemo eorum mundatus est nisi Naaman Sirus. Et repleti sunt omnes in synagoga, ira, hęc audientes. Et surrexerunt, & eiecerunt illum extra ciuitatem, & duxerunt illum vsq; ad superciliũ montis, super quem ciuitas illorum erat ædificata, vt præcipitarent eum. Ipse autem transiens per mediũ illorũ
ibat.] Et descendit in Caphar- D
naum ciuitatem Galilęę: ibiq; docebat illos sabbatis. Et stupebant in doctrina eius: quia in potestate erat sermo ipsius. Et in synagoga erat homo habens dęmoniũ immundum: & exclamauit voce magna, dicẽs: Sine, quid nobis & tibi Iesu Nazarene? venisti perdere nos? Scio te, quia sis sanctus Dei. Et increpauit illum Iesus, dicens: Obmutesce & exi ab eo. Et cũ proiecisset illum dæmoniũ in medium, exijt ab illo, nihilq; illũ nocuit. Et factus est pauor in omnibus, & colloquebãtur

adinuicem, dicentes, Quod est hoc verbum, quia in potestate & virtute imperat immundis spiritibus, & exeunt? Et diuulgabatur fama de illo in omnẽ
E locum regionis. † Surgens autem Iesus de synagoga, introiuit in domum Simonis. Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus: & rogauerunt illum pro ea. Et stans super illã imperauit febri: & dimisit illã. Et continuo surgens ministrabat illis. Cum autem sol occidisset, omnes qui habebant infirmos varijs languoribus, ducebant illos ad eum. At ille singulis manus imponens, cura-
F bat eos. Exibant autem dæmonia à multis clamantia & dicẽtia, Quia tu es filius Dei, & increpans non sinebat ea loqui, quia sciebant ipsum esse Christum. Facta autem die egressus ibat in desertum locum: & turbæ requirebant eum, & venerunt vsque ad ipsum: & detinebant illũ ne discederet ab eis. Quibus ille ait, Quia & alijs ciuitatibus oportet me euangelizare regnũ Dei, quia ideo missus sum. Et erat prædicans in synagogis Galilææ.

Tertia lectio qñ agit̃ de feria. Audite frẽs. &c. vt supra fo. 74.

¶ Feria.iiij. ex Isaia: Lectio. ?.

Ere tu es Deus c. 45. abscõdit⁹: Deus Israel saluator: Confusi sunt, & erubuerunt omnes: simul abierunt in cõfusionem fabricatores errorũ: Israel saluatus est in dño salute æterna. Non confundemini, & non erubescetis vsq; in seculũ seculi: quia hęc dicit dñs creans cœlos, ipse Deus formans terram, & faciẽs eam, ipse plastes eius. Non in vanum creauit eam: vt habitetur formauit eam. Ego dñs, & nõ est alius. Non in abscondito locutus sum, in loco terrę tenebroso. Nõ dixi semini Iacob, Frustra quęrite me. Ego dñs loquẽs iustitiã, annuntians recta. Congregamini & venite, & accedite simul q saluati estis ex gẽtibus. Nescierũt qui leuant lignũ sculpturę suę, & rogant Deũ non saluantem. Annuntiate & venite, & consiliamini simul. Quis auditum fecit hoc ab initio, ex tũc prędixit illud? Nunquid non ego dñs, & nõ est vltra Deus absq; me? Deus iustus & saluans non est præter me. Cõuertimini ad me, & salui eritis omnes fines terrę: quia ego Deus: & non est alius:

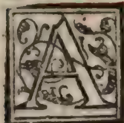
alius. In memetipso iuraui,
Egredietur de ore meo iustitiæ
verbũ, & non reuertetur: quia
mihi curuabit omne genu: &
iurabit omnis lingua. Ergo in
dño dicet, meæ sunt iustitiæ &
imperiũ. Ad eũ veniẽt & con-
fundẽtur omnes qui repugnãt
ei. In domino iustificabitur &
laudabitur omne semẽ Israel.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

E.5.a FActum est autẽ † cum tur-
bæ irruerent in eum vt au-
dirent verbũ Dei, & ipse stabat
secus stagnũ Genesareth. Et vi
dit duas naues stantes secus sta
gnum: piscatores autẽ descen-
derant, & lauabant retia. Ascen
dens autẽ in vnam nauim, quę
erat Simonis, rogauit eũ à ter-
ra reducere pusillum. Et sedẽs
docebat de nauicula turbas. Vt
cessauit autem loqui, dixit ad
Simonẽ, Duc in altum, & laxa-
te retia vestra in capturã. Et re
spondẽs Simon, dixit illi, Pręce
ptor, per totã noctem laboran-
tes nihil cepimus, in verbo aũt
tuo laxabo rete. Et cum hoc fe
cissent concluserũt pisciũ mul
titudinẽ copiosam: rumpeba-
tur autẽ rete eorum. Et annue-
runt socijs q erãt in alia naui,
vt venirent & adiuuarent eos.
Et venerũt, & impleuerunt am
bas nauiculas: ita vt pene mer-
gerentur. Quod cum videret
Simon Petrus, procidit ad ge-
nua Iesu, dicens, Exi à me dñe.
quia homo peccator sum. Stu-
por enim circũdederat eum &
omnes qui cum illo erant, in
captura piscium, quã ceperãt.
Similiter aũt Iacobũ & Ioannẽ
filios Zebedæi, qui erant socij
Simonis. Et ait ad Simonem Ie
sus, Noli timere: ex hoc iam ho
mines eris capiẽs. Et subductis
ad terrã nauibus, relictis oĩbus
sequuti sunt eum.] Et factũ est, B
cũ esset in vna ciuitatũ: & ecce
vir plenꝰ lepra, & vidẽs Iesum,
& procidens in faciẽ suã, roga-
uit eum, dicẽs, Dñe, si vis potes
me mundare. Et extendens ma
num, tetigit eum: dicens, volo.
Mundare. Et confestim lepra
discessit ab illo, & ipse præcepit
illi vt nemini diceret: sed vade,
ostẽde te sacerdoti: & offer pro
emũdatione tua sicut præcepit
Moyses in testimonium illis.
Perambulabat autẽ magis ser-
mo de illo: & ꝯueniebãt turbæ
multę vt audirẽt, & curarentur
ab infirmitatibus suis. Ipse aũt
secedebat in desertũ, & orabat.

Tertia lectio quando fit officium de feria. Appropinquante. &c. vt supra. folio.75.

¶ Feria quinta ex Isaia. Lcõ.j.

c.49. a
Vdite insulæ, & attendite populi de lõge, dñs ab vtero vocauit me, de vẽtre matris meæ recordatus est nominis mei. Et posuit os meũ quasi gladiũ acutum: in vmbra manus suæ protexit me, & posuit me sicut sagittam electam. In pharetra sua abscondit me, & dixit mihi, Seruus meus es tu Israel, quia in te glorificabor. Et ego dixi: In vacuũ laboraui, sine causa, & vane fortitudinẽ meam cõsumpsi. Ergo iudiciũ meum cum dño, & opus meũ cum Deo meo. Et nunc hæc dicit dñs, formans me ex vtero seruum sibi, vt reducam Iacob ad eum, & Israel nõ congregabitur: & glorificat⁹ sum in oculis dñi, & Deus meus factus est fortitudo mea Et dixit: Parum est vt sis mihi seru⁹ ad suscitandas tribus Iacob, & fæces Israel cõuertendas. Dedi te in lucem gentiũ, vt sis salus mea vsq; ad extremũ terræ. Hæc dicit dñs redemptor Israel, sanctus eius, ad contemptibilẽ animam, ad abominatã gentem, ad seruũ dominorum. Reges videbunt, & consurgent principes, & adorabunt propter dñm, quia fidelis est, & sanctum Israel qui elegit te] Hæc dicit dñs: In tempore placito exaudiui te, & in die salutis auxiliatus sum tui. B
Et seruaui te, & dedi te in fœdus populi, vt suscitares terrã, & possideres hæreditates dissipatas: vt diceres his qui vincti sunt, Exite: & his qui in tenebris, Reuelamini. Super vias pascentur, & in omnibus planis pascua eorum. Non esurient, neq; sitient, & nõ percutiet eos æstus & sol: quia miserator eorũ reget eos, & ad fontes aquarum potabit eos. Et ponã omnes montes meos in viam, & semitæ meę exaltabuntur. Ecce, isti de longe venient, & ecce illi ab aquilone & mari, & isti de terra australi. Laudate cœli, & exulta terra: iubilate montes laudẽ: quia consolatus est dominus populũ suum, & pauperum suorum miserebitur.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

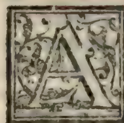
ET † factum est in vna dierum, & ipse sedebat docẽs. c.5.e
Et erant Pharisæi sedentes & legis doctores qui venerãt ex omni castello Galilææ & Iudęę & Ierusalem: & virtus dñi erat ad sanandũ eos. Et ecce viri portantes in lecto hominem qui erat

erat paralyticus, & quęrebant eum inferre,& ponere ante eũ. Et non inuenientes qua parte illũ inferrent præ turba, ascenderunt supra tectũ,& per tegulas submiserũt eum cum lecto in mediũ ante Iesum. Quorũ fidem vt vidit,dixit: Homo,remittuntur tibi peccata tua. Et cęperũt cogitare Scribę & Pharisæi,dicentes: Quis est hic qui loquitur blasphemias? quis potest dimittere peccata, nisi sol⁹ Deus? Vt cognouit autẽ Iesus cogitationes eorũ, respondens dixit ad illos? Quid cogitatis in cordibus vestris? Quid est facilius,dicere,dimittũtur tibi peccata: an dicere, surge & ambula? Vt autem sciatis, quia filius hominis habet potestatem in terra dimittẽdi peccata(ait paralytico)tibi dico, surge, tolle lectũ tuum,& vade in domum tuam. Et confestim cõsurgens coram illis,tulit lectum in quo iacebat, & abijt in domũ suam magnificans Deum. Et stupor apprehendit omnes,& magnificabant Deũ. Et repleti sunt timore, dicentes: quia vidimus
D mirabilia hodie.] Et post hæc exijt, & vidit publicanũ nomine Leui sedentẽ ad teloneum, & ait illi: Sequere me, Et relictis omnibus,surgens secut⁹ est eum: & fecit ei conuiuium magnũ Leui in domo sua, & erat turba multa Publicanorum & aliorũ qui cũ illis erãt discumbentes. Et murmurabãt Pharisęi & Scribę eorum dicentes ad discipulos eius: Quare cum publicanis & peccatorib⁹ manducatis & bibitis? Et respondẽs Iesus, dixit ad illos: Nõ egẽt qui sani sunt, medico: sed q male habẽt. Non veni vocare iustos, sed peccatores ad pœnitentiã.

Tertia lectio quando fit de fer.

Certe si te rex. &c. vt sup. fo. 77.

¶ Feria sexta ex Isaia. Lectio. j.

AVdite me qui sequimini qđ iustum est, & quęritis dñm: attendite ad petrã vnde excisi estis, & ad cauernam laci de qua præcisi estis. Attendite ad Abraham patrẽ vestrũ, & ad Saram quæ peperit vos: quia vnum vocaui eum, & benedixi ei,& multiplicaui eum. Consolabitur ergo dñs Sion,& consolabit᷑ omnes ruinas eius: & ponet desertũ eius quasi delitias, & solitudinem eius quasi hortum dñi. Gaudium & lętitia inuenietur in ea: gratiarũ actio, & vox laudis. Attendite c.51.

ad me popule meus, & tribus mea me audite: quia lex à me exiet: & iudicium meũ in lucẽ populorũ requiescet. Prope est iustus meus, egressus est saluator meus, & brachia mea populus iudicabunt. Me insulæ expectabunt, & brachiũ meũ sustinebunt. Leuate in cœlũ oculos vestros, & videte sub terra deorsum: qa cœli sicut fumus liquescent, & terra sicut vestimentũ attereturˏ & habitatores eius sicut hæc interibunt. Salus autẽ mea in sempiternũ erit, & iustitia mea nõ deficiet. Audite me qui scitis iustũ, populus meus lex mea in corde eorum. Nolite timere opprobrium hominum, & blasphemias eorũ ne metuatis. Sicut enim vestimentũ, sic comedet eos vermis: & sicut lanã, sic deuorabit eos tinea. Salus autẽ mea in sempiternũ erit, & iustitia mea in generationes generationũ. Consurge, cõsurge, induere fortitudinem brachiũ dñi: consurge sicut in diebus antiquis, in generationib' seculorũ. Nunqd non tu percussisti superbum, vulnerasti dracone? Nunquid nõ tu siccasti mare aquã abyssi vehementis: qui posuisti profundum maris viã, vt transirẽt liberati? Et nunc qui redempti sunt à dño, reuertentur, & venient in Sion laudantes, & lętitia sempiterna super capita eorum: gaudium & lętitiam tenebunt, fugiet dolor & gemitus.

Secundum Lucam. Lectio. ij.

At illi dixerunt ad eum ca. 5.
Quare discipuli Ioannis ieiunant frequenter, & obsecrationes faciunt, similiter & Pharisęorũ: tui aũt edunt & bibũt? Quibus ipse ait: Nunquid potestis filios sponsi, dum cum illis est sponsus, facere ieiunare? Venient aũt dies, & cum ablatus fuerit ab illis sponsus, tunc ieiunabũt in illis diebus. Dicebat autem & similitudinem ad illos: Quia nemo cõmissuram à vestiméto nouo immittit in vestimentũ vetus: alioquin & nouũ rumpit, & veteri nõ conuenit cõmissura à nouo. Et nemo mittit vinũ nouũ in vtres veteres: alioquin rumpet vinũ nouum vtres, & vinum effundetur. & vtres peribunt: sed vinum nouũ in vtres nouos mittendum est: & vtraq; cõseruantur: Et nemo bibens vetus, statim vult nouum: dixit enim, Vetus melius est. Factũ est au- ca. 6.
tem in sabbato secũdo primo, cum trãsiret per sata, vellebant

discipuli

diſcipuli eius ſpicas,& mandu-
cabant confricantes manibus,
Quidam aūt Phariſæorū dice-
bant illis: Quid facitis, quod
nō licet in ſabbatis? Et reſpon
dens Ieſus,ad eos dixit: Nō hoc
legiſtis quod fecit Dauid, cum
a.5 eſuriſſet ipſe & qui cū illo erāt:
quomodo intrauit in domum
Dei,& panes ꝓpoſitionis ſum-
pſit,& manducauit,& dedit his
qui cū ipſo erant,quos nō licet
manducare niſi tantū ſacerdo-
tibus? Et dicebat illis: Quia dñs
eſt filius hominis,etiā ſabbati.
Factū eſt autē & in alio ſabba-
to,vt intraret in ſynagogam,&
doceret: Et erat ibi homo: &
manus eius dextera erat arida.
Obſeruabāt aūt Scribę & Pha-
riſæi ſi in ſabbato curaret: vt
inuenirent vnde accuſarēt eū.
Ipſe vero ſciebat cogitationes
eorū: & ait homini ꝙ habebat
manū aridam, Surge, & ſta in
mediū. Et ſurgēs ſtetit. Ait aūt
ad illos Ieſus: Interrogo vos, ſi
licet ſabbatis bñfacere an ma-
le? animā ſaluā facere, an per-
dere? Et circunſpectis oībus,di-
xit homini,extende manū tuā.
Et extendit:& reſtituta eſt ma-
c.6 nus eius. Ipſi autē repleti ſunt
inſipientia:& colloquebantur
adinuicē quidnā facerent Ieſu.

Tertia lectio quando fit de fer.
Satis abūdeq;.&c. vt ſup.fo.78.

¶ Sabbato ex Iſaia. Lectio.j.

Onſurge, cōſur- c. 52.
ge,induere forti-
tudine tua Sion:
induere veſtimē
tis gloriç tuæ Ie-
ruſalem ciuitas ſancti,quia nō
adijciet vltra vt pertrāſeat per
te incircunciſus & immundus.
Excutere de puluere,conſurge,
ſede Ieruſalem: Solue vincula
colli tui captiua filia Sion, qa
hæc dicit dñs: Gratis venūdati
eſtis & ſine argento redimemi-
ni. Quia hæc dicit dñs Deus:
In Ægyptū deſcendit populus
meus in principio, vt colonus
eſſet ibi:& Aſſur abſq; vlla cau
ſa calumniatus eſt eū. Et nunc
quid mihi eſt hic, dicit dñs?
qm̄ ablatus eſt populus meus
gratis. Dominatores eiꝰ inique
agunt, dicit dñs:& iugiter tota
die nomē meū blaſphematur.
Propter hoc ſciet populꝰ meus
nomen meū in die illa: qa ego
ipſe qui loquebar,ecce adſum.
Quàm pulchri ſuper montes
pedes annuntiātis,& prædican
tis pacem, annuntiantis bonū,
prędicantis ſalutē,dicētis Sion:
Regnabit Deus tuus. Vox ſpe-
culatorum tuorum leuauerūt

vocem, ſimul laudabunt:quia oculo ad oculũ videbunt, cum conuerterit dñs Sion. Gaudete & laudate ſimul deſerta Ieruſalem:quia cõſolatus eſt dñs populum ſuũ, redemit Ieruſalẽ. Parauit dñs brachiũ:ſanctum ſuum in oculis omniũ gentiũ: & videbunt oẽs fines terrę ſalutare Dei noſtri. Recedite,recedite, exite inde, pollutũ nolite tangere. Exite de medio eius, mũdamini qui fertis vaſa dñi. Quoniã non in tumultu exibitis, nec in fuga properabitis. Præcedet enim vos dñs,& congregabit vos Deus Iſrael. Ecce intelliget ſeruus me᷒, exaltabitur,& eleuabit᷑, & ſublimis erit valde. Sicut obſtupuerũt ſuper eum multi:ſic inglorius erit inter viros aſpectus eius,& forma eius inter filios hominum. Iſte aſperget gentes multas, ſuper ipſum continebunt reges os ſuũ:quia quibus non eſt narratum de eo,viderunt: & qui nõ audierunt, contemplati ſunt.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

ca.6. FActum eſt aũt: in illis diebus exijt in montẽ orare, & erat pernoctans in oratione Dei. Et cũ dies factus eſſet, vocauit diſcipulos ſuos: & elegit duodecim ex ipſis,quos & apoſtolos nominauit: Simonem, quem cognominauit Petrũ, & Andreã fratrem eius,Iacobũ & Ioannẽ, Philippũ & Bartholomęum, Matthęũ & Thomam, Iacobũ Alphæi, & Simonẽ qui vocatur Zelotes,& Iudam Iacobi, & Iudam Iſcariotẽ, qui fuit proditor. Et deſcendens, cum illis, ſtetit in loco campeſtri,& turba diſcipulorũ eius & multitudo copioſa plebis ab omni Iudæa & Ieruſalẽ, & maritima & Tyri & Sidonis,qui venerant vt audirent eũ, & ſanarentur à languoribus ſuis. Et qui vexabantur à ſpiritibus immundis, curabant᷑. Et omnis turba quęrebat eũ tangere quia virtus de illo exibat,& ſanabat oẽs. Et ipſe eleuatis oculis in diſcipulos ſuos, dicebat, Beati pauperes: quia veſtrũ eſt regnũ Dei. Beati qui nunc eſuritis: quia ſaturabimini. Beati qui nũc fletis: quia ridebitis. Beati eritis cum vos oderint hoĩes, & cũ ſeparauerint vos, & exprobrauerint, & eiecerint nomẽ veſtrũ tanq̃ malum propter filiũ hominis. Gaudete in illa die & exultate: ecce enim merces veſtra multa eſt in cœlo. ſecundũ hæc enim faciebãt prophetis patres eorũ. Veruntamẽ vę vobis diuitibus, qui

qui habetis cõſolationẽ veſtrã. Væ vobis qui ſaturati eſtis, qa eſurietis. Væ vobis qui ridetis nunc, quia lugebitis & flebitis. Væ cũ benedixerint vobis oẽs homines: ſecundũ hęc enim faciebãt pſeudoprophetis patres eorũ. Sed vobis dico q auditis, Diligite inimicos veſtros: bene facite his qui vos oderũt Benedicite maledicentibus vobis, & orate pro calumniantibus vos. Et qui te pcutit in maxillã vnã prębe illi & alterã. Et ab eo qui aufert tibi veſtimentũ, etiã tunicã noli prohibere Omni aũt petẽti te, tribue: & q aufert quę tua ſunt, ne repetas. Et prout vultis vt faciant vobis homines, & vos facite illis ſimiliter.

¶Dñica iij. aduẽ. ad matu. añ.

O oriẽs ſplẽdor lucis ęternę, & ſol iuſtitię, veni, & illumĩa ſedẽtes ĩ tenebris, & vmbra mortis.

Hæc añ. dicit̃ ad matu. vſq; ad vigiliã natiuitatis excluſiue qñ fit officiũ de dñica, vel de feria.

¶Ex Iſaia. Lectio prima.

c.56.

Æc dicit domin⁹, Cuſtodite iudicium, & facite iuſtitiã: quia iuxta eſt ſalus mea vt veniat, & iuſtitia mea vt reueletur. Beatus vir q facit hoc, & filius hominis qui apprehendet iſtud. Cuſtodiens ſabbatum ne polluat illud, cuſtodiẽs man⁹ ſuas ne faciat omne malum. Et non dicat filius aduenę qui adhæret domino dicẽs, Separatione diuidet me dñs à populo ſuo. Et nõ dicat eunuchus, Ecce ego lignũ aridum, Quia hæc dicit dñs eunuchis. Qui cuſtodierint ſabbata mea & elegerint quæ ego volui, & tenuerint fœdus meum, dabo eis in domo mea, & in muris meis locum, & nomen melius à filijs & filiabus: nomen ſempiternum dabo eis, quod non peribit. Et filios aduenæ qui adhærẽt dño vt colant eum, & diligant nomen eius, vt ſint ei in ſeruos: omnem cuſtodientẽ ſabbatũ ne polluat illud, & tenentem fœdus meũ: Adducam eos in montem ſanctũ meũ, & lętificabo eos in domo orationis meæ. Holocauſta eorũ. & victimæ eorum placebunt mihi ſuper altari meo: quia domus mea, domus orationis vocabitur cunctis populis. Ait dominus Deus qui cõgregat diſperſos Iſrael, Adhuc congregabo ad eum congregatos eius. Omnes beſtię agri venite ad deuorandum, vniuerſę beſtię ſaltus.

Specu-

Speculatores eius cæci omnes, nescierunt vniuersi, canes muti nõ valentes latrare, videntes vana, dormiẽtes & amantes somnia. Et canes impudẽtissimi nescierũt saturitatẽ: ipsi pastores ignorauerũt intelligẽtiã, oẽs in viã suã declinauerũt, vnusquisq; ad auaritiam suam, à summo vsq; ad nouissimũ. Venite, sumamus vinum, & impleamur ebrietate: & erit sicut hodie, sic & cras, & multo amplius.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

ca.6. ET si diligitis eos qui vos diligunt: quæ vobis est gratia? nam & peccatores, diligentes se, diligunt. Et si benefeceritis his q vobis benefaciũt: quę vobis est gratia? siquidẽ & peccatores hoc faciũt. Et si mutuũ dederitis his à quibus speratis recipere: quæ gratia est vobis? nam & pctõres peccatorib⁹ fœnerantur: vt recipiant ęqualia. Veruntamen diligite inimicos vestros: benefacite & mutuum date, nihil inde sperãtes, & erit merces vestra multa, & eritis filij Altissimi, qa ipse benignus est super ingratos & malos

D † Estote ergo misericordes, sicut & pater vester misericors est. Nolite iudicare, & nõ iudicabimini, nolite cõdemnare, & non cõdẽnabimini. Dimittite, & dimittemini. Date, & dabitur vobis. Mensurã bonã & cõfertã & coagitatã & superfluentem dabũt in sinũ vestrũ. Eadẽ quippe mẽsura qua mensi fueritis, remetietur vobis. Dicebat aũt illis & similitudinẽ. Nunquid põt cæcus cæcũ ducere? nonne ambo in foueã cadunt? Non est discipulus sup magistrũ, perfectus aũt omnis erit, si sit sicut magister ei⁹. Quid aũt vides festucam in oculo fratris tui, trabem autẽ quæ in oculo tuo est, nõ cõsideras? Aut quomodo potes dicere fratri tuo, Frater, sine eijciam festucã de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem nõ vides? Hypocrita: eijce primũ trabem dę oculo tuo: & tũc perspicies vt educas festucã de oculo fratris tui.] Non est E enim arbor bona quæ facit fructus malos: neq; arbor mala, faciens fructũ bonũ. Vnaquęq; enim arbor de fructu suo cognoscitur. Neq; enim de spinis colligunt ficus: neque de rubo vindemiãt vuã. Bon⁹ homo de bono thesauro cordis sui profert bonum: & malus homo de malo thesauro profert malũ. Ex abundantia enim cordis os loquit᷑. Quid autẽ vocatis me,

dñe

dñe dñe: & nõ facitis quę dico? Omnis qui venit ad me: & audit sermones meos, & facit eos: ostendam vobis cui similis sit: similis est homini ædificãti domũ, qui fodit in altũ, & posuit fundamentũ supra petrã, inundatione autẽ facta, illisum est flumẽ domui illi: & nõ potuit eã mouere, fundata enim erat supra petram. Qui aũt audit & nõ facit, similis est hoĩ ędificãti domũ suam supra terrã sine fundamento: in quã illisus est fluuius: & cõtinuo cecidit: & facta est ruina dom⁹ illi⁹ magna.

Secundum Ioannẽ. Lectio.iij.

ca.1. IN illo tẽpore miserũt Iudæi ab Ierosolymis sacerdotes, & leuitas ad Ioannem, vt interrogarent eum, Tu quis es? Et rel. Hom. sctĩ Grego papæ.

Ex huius nobis lectionis verbis, fratres charissimi, Ioannis humilitas cõmẽdatur. Qui cũ tãtę virtutis esset vt Christ⁹ credi potuisset: elegit solide subsistere in se, ne humana opinione raperetur inaniter super se. Nã cõfessus est, & nõ negauit: confessus est: quia nõ sum ego Christus: sed q dixit, non sum: negauit plane qđ non erat: sed non negauit quod erat, vt veritatẽ loquens eius mẽbrũ fieret, cuius sibi nomen fallaciter nõ vsurparet. Cum ergo non vult appetere nomen Christi, factus est mẽbrũ Christi. Quia dum infirmitatẽ suã studuit humiliter agnoscere: illius celsitudinẽ meruit veraciter obtinere. Sed cũ ex lectione alia redẽptoris nostri sentẽtia ad mentẽ reducitur: ex hui⁹ nobis lectionis verbis quęstio valde implexa generatur. Alio quippe in loco inquisitus à discipulis dñs, de Eliæ aduentu respondit, Elias iam venit, & nõ cognouerunt eũ: sed fecerũt in eo quodcũq; voluerũt. Et si vultis scire, Ioannes ipse est Elias. Requisit⁹ aũt Ioannes dicit: non sum Elias. Quid est hoc frẽs charissimi: quia qđ veritas affirmat, hoc ꝓpheta veritatis negat? Valde nãq; inter se diuersa sunt, ipse est: & nõ sum. Quomodo ergo propheta veritatis est, si eiusdẽ veritatis sermonib⁹ cõcors nõ est? Sed si subtiliter veritas ipsa requirat, hoc qđ inter se cõtrariũ sonuit, quomodo cõtrariũ nõ sit inuenitur. Ad Zachariã nanq; de Ioannis promissione angelus dixit, Ipse præibit ante illum, in spiritu & virtute Eliæ. Qui idcirco venturus in spũ & virtute Eliæ dicitur, quia sicut

Elias

Elias secundum dñi aduentũ præueniet, ita Ioannes præuenit primum. Sicut ille præcursor venturus est iudicis, ita iste præcursor factus est redemptoris. Ioannes igitur in spiritu Elias erat: in persona Elias nõ erat: Quod ergo dominus fatetur de spiritu, hoc Ioannes denegat de persona. Quia & iustum sic erat vt discipulis dominus spiritualem de ioanne sententiam diceret & Ioannes idem turbis carnalibus non de suo spiritu, sed de corpore responderet. Cõtrariũ ergo videtur esse veritati quod Ioannes sonuit: sed tamẽ à veritatis tramite nõ recessit. Ad laudes añ.

O rex gentium, & desideratus earum, lapisq; angularis, qui facis vtraq; vnũ, veni, salua hominẽ, quem de limo formasti. Hæc añ. dicenda est ad laudes vsq; ad vigiliã natiui. exclusiue qñ non agitur de sctõ. Orõ.

AVrem tuã, quęsum⁹ dñe, precibus nostris accommoda: & mẽtis nostrę tenebras gratia tuæ visitationis illustra. Qui viuis. &c. Ad vesperas añ.

O Emmanuel rex, & legifer noster, expectatio gentium, & saluator earum, veni ad saluandum nos, domine Deus noster. Hæc antiphona dicitur ad vesperas vsq; ad vigiliam natiuitatis quando nõ fit de sancto.

Feria secũda. ex Isaia. Lcõ. i.

† Lama, ne cesses, quasi tuba exalta vocẽ tuã, & annuntia populo meo scelera eorũ, & domui Iacob peccata eorum. Me etenim de die in diem quęrũt, & scire vias meas volunt: quasi gens quę iustitiã fecerit, & iudicium Dei sui nõ dereliquerit. Rogant me iudicia iustitiæ, & appropinquare Deo volunt. Quare ieiunauimus, & nõ aspexisti? humiliauim⁹ animas nostras, & nescisti? Ecce, in die ieiunij vestri inuenitur voluntas vestra, & oẽs debitores vestros repetitis. Ecce, ad lites, & ad cõtentiones ieiunatis, & pcutitis pugno impie. Nolite ieiunare sicut vsque ad hãc diẽ, vt audiatur in excelso clamor vester. Nunqd tale est ieiuniũ quod elegi, per diẽ affligere hominẽ animã suã? nunquid cõtorquere quasi circulũ caput suũ, & saccum & cinerẽ sternere? nunquid istud vocabis ieiuniũ, & diẽ acceptabilem dño? Nõne hoc est magis ieiuniũ quod elegi? dissolue colligationes

c. 58. a

gationes impietatis, ſolue faſci culos deprimẽtes, dimitte eos, qui cõfracti ſunt, liberos, & om ne onus dirumpe. Frange eſu rienti panẽ tuum, & egenos va gosq; induc in domum tuam. Cum videris nudum, operi eũ, & carnem tuam ne deſpexeris. Tunc erumpet quaſi mane lumen tuum, & ſanitas tua citius orietur, & anteibit faciẽ tuã iuſtitia tua, & gloria dñi colliget te. Tũc inuocabis, & dñs exaudiet te: clamabis, & dicet, Ecce
B adſum.] Si abſtuleris de medio tui catenam, & deſieris extendere digitũ, & loqui quod non prodeſt, cum effuderis eſu rienti animã tuam, & animam afflictam repleueris: orietur in tenebris lux tua, & tenebrę tuę erunt ſicut meridies. Et requiẽ tibi dabit dominus ſemper: & implebit ſplendoribus animã tuam, & oſſa tua liberabit.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

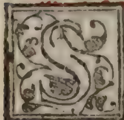
ca.7. CVm aũt impleſſet omnia verba ſua in aures plebis, intrauit Capharnaum. Centurionis autem cuiuſdam ſeruus male habens, erat moriturus, qui illi erat pretioſus. Et cum audiſſet de Ieſu, miſit ad eum ſeniores Iudæorũ, rogans eũ vt veniret, & ſaluaret ſeruũ eius. At illi cum veniſſent ad Ieſum, rogabant eũ ſolicite, dicẽtes ei, Quia dignus eſt vt hoc illi prę ſtes, diligit enim gentẽ noſtrã: & ſynagogã ipſe ædificauit no bis. Ieſus autem ibat cum illis. Et cũ iam nõ longe eſſet à domo, miſit ad eũ Centurio amicos, dicẽs, dñe, noli vexari. Nõ enim ſum dignus vt ſub tectũ meũ intres, ꝓpter quod & meipſum nõ ſum dignũ arbitratꝰ vt venirẽ ad te: ſed dic verbo, & ſanabitur puer meꝰ. nã & ego homo ſum ſub poteſtate cõſti tutus, habẽs ſub me milites: & dico huic, vade, & vadit: & alio, veni, & venit: & ſeruo meo, fac hoc, & facit. Quo audito, Ieſus miratus eſt: & cõuerſus, ſequen tibus ſe turbis dixit, Amen dico vobis, nec in Iſrael tantam fidẽ inueni. Et reuerſi qui miſſi fuerant, domum, inuenerunt ſeruum qui languerat, ſanum. Et factum eſt: deinceps † ibat B Ieſus in ciuitatem quę vocatur Naim: & ibãt cum eo diſcipuli eius, & turba copioſa. Cũ autẽ appropinquaret portæ ciuitatis, ecce defunctꝰ efferebatᷣ filiꝰ vnicus matri ſuę: & hęc vidua erat: & turba ciuitatis multa cum illa. Quã cũ vidiſſet dñs, miſericordia motus ſup eam,

dixit

dixit illi, Noli flere. Et accessit, & tetigit loculũ. Hi aũt qui portabant steterunt. Et ait, Adolescens, tibi dico, surge. Et resedit qui erat mortu⁹, & cępit loqui. Et dedit illũ matri suę. Accepit autem oẽs timor, & magnificabant Deũ, dicẽtes, Quia ꝓpheta magnus surrexit in nobis: & quia Deus visitauit plebẽ suã.]

Tertia lectio quãdo fit de fer. Sanctã, & desiderabi. vt su. f. 73.

℄ Feria tertia, ex Isaia. Lcõ.j.

c.61. Piritus dñi super me, eo ꝙ vnxerit dñs me: ad annũtiandũ mansuetis misit me, vt mederer contritis corde, & prędicarem captiuis indulgentiã, & clausis apertionẽ: vt ꝑdicarẽ annũ placabilem dño, & diem vltionis Deo nostro: vt cõsolarer oẽs lugentes: vt ponerem lugentibus Sion, & darem eis coronã pro cinere, oleum gaudij pro luctu, palliũ laudis pro spiritu mœroris. Et vocabũtur in ea fortes iustitiæ plantatio dñi ad glorificandũ. Et ędificabũt deserta à seculo: & ruinas antiquas erigent, & instaurabunt ciuitates desertas, dissipatas in generationẽ & generationem. Et stabũt alieni, & pascẽt pecora vestra: & filij peregrinorũ, agricolę & vinitores vestri erũt. Vos autem sacerdotes dñi vocabimini: Ministri Dei nostri, dicetur vobis fortitudinẽ gentiũ comedetis, & in gloria earũ superbietis. Pro confusione vestra duplici & rubore laudabũt patrem eorum: propter hoc in terra sua duplicia possidebunt, lętitia sempiterna erit eis: quia ego dñs diligens iudiciũ, odio habẽs rapinam in holocaustũ. Et dabo opus eorũ in veritate: & fœdus perpetuũ feriam eis. Et scietur in gentib⁹ semen eorum, & germen eorum in medio populorum. Omnes qui viderint eos, cognoscẽt illos, quia isti sunt semen cui benedixit dñs. Gaudens gaudebo in domino, & exultabit anima mea in Deo meo. Quia induit me vestimẽtis salutis: & indumento iustitię circũdedit me, quasi sponsum decoratum corona & quasi spõsam ornatã monilib⁹ suis. Sicut enim terra profert germen suum, & sicut hortus semen suum germinat: sic dñs Deus germinabit iustitiam, & laudẽ corã vniuersis gentibus.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

ET exijt hic sermo in vniuersam Iudæam de eo, & ca.7.

in

in omnē circa regionē. Et nuntiauerūt Ioanni discipuli eius de omnibus his. Et conuocauit duos de discipulis suis Ioānes, & misit ad Iesum, dicēs, Tu es qui venturus es: an alium expectamus? Cum aūt venissent ad eum viri, dixerūt, Ioānes Baptista misit nos ad te, dicēs, Tu es qui venturus es: an aliū expectamus? In ipsa autē hora multos curauit à languoribus suis & plagis, & spiritibus malis: & cęcis multis donauit visum. Et respondēs dixit illis, Euntes renuntiate Ioāni quæ audistis & vidistis Quia cæci vidēt, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiūt, mortui resurgūt, pauperes euāgelizantur: & beatus est quicunq; nō fuerit scandalizatus in me. Et cum discessissent nuntij Ioānis, cœpit de Ioanne dicere ad turbas, Quid existis in desertū videre? atūdinem vento agitatam? Sed quid existis videre? hominē mollib⁹ vestimētis indutū? Ecce qui in veste pretiosa sunt & delicijs, in domib⁹ regū sunt. Sed quid existis videre? ꝓphetā? Vtiq; dico vobis & plusꝗ prophetā. Hic est de quo scriptū est, Ecce mitto angelū meū ante faciē tuā, qui pręparabit viā tuā ante te. Dico enim vobis, maior inter natos mulierū propheta Ioānne Baptista nemo est. Qui aūt minor est in regno Dei, maior est illo. Et omnis populus audiēs, & publicani, iustificauerunt Deū, baptizati baptismo Ioannis. Pharisæi aūt & legisperiti, cōsiliū Dei spreuerūt ī semetipsos nō baptizati ab eo. Ait aūt dñs, Cui ergo similes dicā homines generationis hui⁹, & cui similes sunt? Similes sunt pueris sedētib⁹ in foro, & loquētib⁹ adinuicē, & dicentib⁹, Cantauimus vobis tibijs, & nō saltastis: lamentauimus, & nō plorastis. Venit aūt Ioānes Baptista neq; manducans panē, neq; bibens vinū: & dicitis, Dæmoniū habet. Venit filius hominis manducās & bibens: & dicitis, Ecce homo deuorator, & bibens vinum, amicus publicanorū, et peccatorū. Et iustificata est sapientia ab omnibus filijs suis.

Tertia lectio quando agitur de feria. Audite fratres cha. &c. vt supra in feria tertia. fol. 70.

¶ Feria quarta, ex Isaia. Lcō. j.

Ropter Sion nō tacebo & ꝓpter Ierusalē nō quiescā, donec egrediatur vt splendor c. 62.

dor iustus eius, & saluator eius vt lampas accendatur. Et videbunt gentes iustũ tuum, & cun cti reges inclytũ tuum: & vocabitur tibi nomen nouũ, quod os dñi nominauit. Et erit corona gloriæ in manu dñi, & diadema regni in manu Dei tui. Non vocaberis vltra derelicta: & terra tua non vocabitur amplius Desolata: sed vocaberis voluntas mea in ea, & terra tua inhabitata: qa cõplacuit dño in te: & terra tua inhabitabitur: Habitabit enim iuuenis cum virgine, & habitabũt in te filij tui. Et gaudebit sponsus super sponsam, & gaudebit super te Deus tuus. Super muros tuos Ierusalẽ cõstitui custodes: tota die & tota nocte perpetuo non tacebunt. Qui reminiscimini dñi, ne taceatis, & ne detis silentium ei, donec stabiliat, & donec ponat Ierusalẽ laudẽ in terra. Iurauit dñs in dextera sua, & in brachio fortitudinis suæ, Si dedero triticũ tuũ vltra cibũ inimicis tuis: & si biberint filij alieni vinũ tuum in quo laborasti. Quia qui congregabunt illud, comedent, & laudabunt dñm: & qui comportant illud, bibent in atrijs sanctis meis. Transite, trãsite per portas, preparate viam populo, planum facite iter: & eligite lapides, & eleuate signũ ad populos. Ecce dñs auditũ fecit in extremis terrę, dicite filiæ Sion, Ecce saluator tuus venit, ecce merces eius cum eo, & opus eius coram illo. Et vocabunt eos populus sanctus, redempti à domino: Tu autem vocaberis, Quæsita ciuitas, & non derelicta.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

Rogabat aũt illũ quidã de Pharisæis vt manducaret cum illo. Et ingressus domũ Pharisęi, discubuit. Et ecce mulier quę erat in ciuitate peccatrix, vt cognouit ꝙ Iesus accubuit in domo Pharisęi, attulit alabastrũ vnguenti: & stans retro secus pedes eius, lachrymis cœpit rigare pedes eius, & capillis capitis sui tergebat, & obsculabatur pedes eius, & vnguento vngebat. Vidẽs autem Pharisæus qui vocauerat eum, ait intra se, dicens, Hic si esset ꝓpheta, sciret vtiq; quę & qualis est mulier quæ tangit eum, quia peccatrix est. Et respõdẽs Iesus, dixit ad illum, Simon, habeo tibi aliquid dicere. At ille ait, Magister, dic. Duo debitores erãt cuidã fœneratori: vnus debebat denarios qngentos, & c.7.f

alius quinquaginta. Non habentibus illis vnde redderent, donauit vtrisq;. Quis ergo eũ plus diligit? Et respõdẽs Simon dixit, Existimo quia is cui plus donauit. At ille dixit ei: Recte iudicasti. Et conuersus ad mulierẽ, dixit Simoni, Vides hanc mulierẽ? Intraui in domũ tuã, aquã pedibus meis nõ dedisti: hęc autẽ lachrymis rigauit pedes meos, & capillis suis tersit. Osculum mihi nõ dedisti: hęc aũt ex quo intrauit, non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput meũ nõ vnxisti: hęc aũt vnguento vnxit pedes meos. Propter quod dico tibi, Remittuntur ei peccata multa, qm̃ dilexit multum. Cui autẽ minus dimittitur, minus diligit. Dixit autẽ ad illã, Remittuntur tibi peccata. Et cœperũt qui simul accũbebãt, dicere intra se, quis est hic q etiã peccata dimittit? Dixit autem ad mulierẽ, Fides tua te saluã fecit: vade ĩ pace.]

Tertia lectio quãdo fit de feria. Appropinquãte. vt sup. fol. 75.

¶ Feria quinta, ex Isaia. Lcõ. j.

c.64. Vtinam dirumperes cœlos, & descenderes: à facie tua montes defluerẽt, sicut exustio ignis tabescerent, aquę arderent igni; vt notum fieret nomen tuũ inimicis tuis: à facie tua gentes turbarentur. Cum feceris mirabilia, non sustinebimus. Descendisti & à facie tua montes defluxerunt. A seculo non audierunt, neq; auribus perceperunt, oculus nõ vidit, Deus absq; te, quæ præparasti expectantibus te. Occurristi lętanti, & facienti iustitiã: in vijs tuis recordabnntur tui. Ecce, tu iratus es, & peccauim': in ipsis fuimus semper, & saluabimur. Et facti sumus vt immũdi omnes nos, & quasi pannus menstruatę vniuersę iustitię nostrę. Et cecidimus quasi foliũ vniuersi, & iniquitates nostrę quasi vẽtus abstulerũt nos. Non est qui inuocet nomen tuũ: qui cõsurgat, & teneat te. Abscondisti faciẽ tuã à nobis, & illusisti nos in manu iniquitatis nostrę. Et nunc dñe, pater noster es tu, nos vero lutum: & fictor noster tu, & opera manuum tuarũ oẽs nos. Ne irascaris dñe satis, & ne vltra memineris iniquitatis: ecce, respice, populus tuus oẽs nos. Ciuitas sancti tui facta est deserta. Sion deserta facta est, Ierusalẽ desolata est. Dom' sanctificationis nostrę, & glorię nostrę, vbi laudauerunt te patres nostri, facta

est in exustionem ignis,& omnia desiderabilia nostra versa sunt in ruinas. Nunquid super his continebis te Dñe, tacebis & affliges nos vehementer?

Secundum Lucam. Lectio.ij.

Lu.8. ET factum est deinceps, & ipse iter faciebat per ciuitates & castella prædicãs, & euangelizans regnũ Dei: & duodecim cũ illo, & mulieres aliquæ quæ erant curatæ à spiritibus malignis,& infirmitatib⁹, Maria quę vocatur Magdalene,de qua septem dęmonia exierant, & Ioanna vxor Chusæ procuratoris Herodis, & Susanna,& aliæ multæ quę ministrabãt ei
B de facultatibus suis.† Cum autem turba plurima cõueniret, & de ciuitatibus properarẽt ad eum, dixit per similitudinem, Exijt qui seminat seminare semen suũ: & dũ seminat, aliud cecidit secus viam, & cõculcatum est,& volucres cœli comederunt illud. Et aliud cecidit supra petram: & natum aruit, quia non habebat humorem. Et aliud cecidit inter spinas: & simul exortæ spinæ suffocauerunt illud. Et aliud cecidit in terrã bonam: & ortũ, fecit fructum centuplum. Hæc dicens clamabat. Qui habet aures audiẽdi, audiat. Interrogabãt autem eũ discipuli eius quæ esset hæc parabola. Quibus ipse dixit. Vobis datũ est nosse mysterium regni Dei, cæteris autẽ in parabolis, vt videntes non videãt, & audiẽtes nõ intelligãt. Est autẽ hæc parabola, Semen, est verbũ Dei. Qui autẽ secus viã: hi sunt qui audiũt,deinde venit Diabolus, & tollit verbũ de corde eorũ,ne credẽtes salui fiant. Nam qui supra petrã: hi sunt,q cũ audierint,cũ gaudio suscipiunt verbũ: & hi radices nõ habent:quia ad tempus credunt,& in tempore tentationis recedunt. Quod autẽ in spinas cecidit:hi sunt qui audierũt, & à solicitudinibus & diuitijs, & voluptatibus vitę euntes suffocantur, & nõ referũt fructum. Quod autẽ in bonã terram:hi sunt qui in corde bono & optimo audientes verbum retinẽt, & fructũ afferũt in patientia.] C
Nemo aũt lucernã accendens, operit eam vase, aut subtus lectum ponit:sed supra candelabrũ ponit, vt intrantes videant lumen. Non est enim occultũ, quod nõ manifestetur: nec absconditum, quod nõ cognoscatur,& in palam veniat. Videte ergo quid audiatis. Qui enim habet,

habet, dabitur illi. & quicunq; nõ habet, etiã quod putat se habere auferetur ab illo. Venerũt aũt ad illũ mater & fratres ei⁹: & nõ poterant audire eum prę turba. Et nuntiatũ est illi, Mater tua, & fratres tui stant foris, volentes te videre. Qui respondens dixit ad eos, Mater mea, & fratres mei hi sunt, qui verbum Dei audiunt & faciunt.

Tertia lectio qñ agitur de fer.
Certe si te rex. vt supra. fol.77.

¶ Feria sexta ex Ieremia. L.j.

c.23.
VÆ pastoribus, q disperdunt, & dilacerãt gregem pascuæ meæ dicit dñs. Ideo hęc dicit dñs Deus Israel ad pastores qui pascũt populũ meum, Vos dispersistis gregem meũ, & eiecistis eos, & nõ visitastis eos: ecce ego visitabo super vos malitiã studiorũ vestrorũ, ait dñs. Et ego congregabo reliquias gregis mei de omnibus terris, ad quas eiecero eos illuc: & cõuertam eos ad rura sua, & crescent, & multiplicabuntur. Et suscitabo super eos pastores, & pascent eos: & nõ formidabũt vltra, & nõ pauebunt: & nullus quęretur ex numero, dicit dñs. Ecce dies veniunt, dicit dñs, & suscitabo Dauid germẽ iustũ, & regnabit rex, & sapiens erit: & faciet iudicium & iustitiam in terra. In diebus illis saluabitur Iuda, & Israel habitabit cõfidenter: & hoc est nomẽ quod vocabunt eum, dñs iustus noster. Propter hoc ecce dies veniunt, dicit dñs: & non dicent vltra, Viuit dñs q eduxit filios Israel de terra Ægypti: sed, Viuit dominus qui eduxit & adduxit semen domus Israel de terra aquilonis, & de cunctis terris, ad quas eieceram eos illuc: & habitabunt in terra sua.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

FActum est aũt in vna die, ca.8. ...rum, & ipse ascendit in nauiculam, & discipuli eius: & ait ad illos, Transfretem⁹ transstagnum. Et ascenderunt. Et nauigantibus illis, obdormiuit: & descendit procella venti in stagnum, & cõplebantur, & periclitabantur. Accedentes autẽ, suscitauerunt eũ, dicẽtes, Pręceptor, perimus. At ille surgens increpauit ventũ & tempestatẽ aquæ: & cessauit, & facta est trãquillitas. Dixit aũt illis, Vbi est fides vestra? Qui timentes mirati sunt, adinuicem dicentes, Quis putas hic est? qa & ventis & mari imperat, & obediũt ei.

Et nauigauerunt ad regionem Gerasenorum quæ est contra Galilæã. Et cũ de naui egressus esset ad terram, occurrit illi vir quidã qui habebat dæmoniũ iam temporibus multis, & vestimento nõ induebatur, neq; in domo manebat, sed in monumẽtis. Is vt vidit Iesum, procidit ante illum: & exclamans voce magna, dixit, Quid mihi & tibi est Iesu fili Dei altissimi? obsecro te ne me torqueas. Prę cipiebat enim spiritui immundo vt exiret ab homine. Multis enim temporibus arripiebat illum, & vinciebatur catenis, & cõpedibus custoditus: & ruptis vinculis agebatur à dæmonio in deserto. Interrogauit autem illũ Iesus, dicens, Quod tibi nomen est? At ille dixit, Legio: quia intrauerãt dæmonia multa in eum. Et rogauerũt illũ ne imperaret illis, vt in abyssum irent. Erat autẽ ibi grex porcorum multorum pascentium in monte: & rogabant eum vt permitteret eis in illos ingredi. Et permisit illis. Exierũt ergo dęmonia ab homine, & intrauerunt in porcos: & impetu abijt grex per præceps in stagnum, & suffocatus est. Quod vt viderunt factũ qui pascebant, fugerunt: & nuntiauerunt in ciuitatem & in villas. Exierunt autẽ videre quod factũ est: & venerunt ad Iesum: & inuenerunt hominẽ sedentẽ, à quo dæmonia exierant, vestitum, ac sana mente ad pedes eius, & timuerunt. Nuntiauerunt autẽ illis, & qui viderant, quomodo sanus factus fuisset à legione. Et rogauerũt illum omnis multitudo regionis Gerasenorũ, vt discederet ab ipsis: q̃a magno timore tenebantur. Ipse autem ascendens nauim, reuersus est. Et rogauit illũ vir à quo dęmonia exierant, vt cum eo esset. Dimisit aũt eum Iesus, dicens: Redi in domum tuã, & narra quanta tibi fecit Deus. Et abijt per vniuersam ciuitatem, prædicans quãta illi fecisset Iesus.

Tertia lectio qñ agitur de fer. Satis abũdeq;. &c. vt supra fo. 78.

Notandũ, q in ferijs hebdomadę sequẽtis, quo ad tertiã lectionem seruãdus est idẽ ordo, qui seruat⁹ est in pręcedẽtib⁹ ferijs, donec vigil. Natiui. occurrat.

¶ Sabbato, ex Ezechiele. L. j.

ET factum est verbum dñi c. 34. ad me, dicẽs: Fili hominis a propheta de pastoribus Israel: propheta, & dices pastoribus: Hæc dicit dñs Deus, Væ pastoribus

ribus Israel, qui pascebant semetipsos, nõne greges à pastoribus pascuntur? Lac comedebatis, & lanis operiebamini: & quod crassum erat, occidebatis, gregem autẽ meum non pascebatis. Quod infirmum fuit, nõ consolidastis, & quod ęgrotum, nõ sanastis, quod confractum est nõ alligastis, & quod abactum est non reduxistis, & quod perierat nõ quęsistis: sed cũ austeritate imperabatis eis, & cũ potentia. Et dispersę sunt oues meę, eo ꝙ nõ esset pastor: & factæ sunt in deuorationem omniũ bestiarũ agri, & dispersæ sunt. Errauerũt greges mei in cunctis montibus, & in vniuerso colle excelso: & sup omnem faciem terræ dispersi sunt greges mei, & nõ erat q requireret, nõ erat inquã qui requireret. Propterea pastores audite verbum dñi, Viuo ego, dicit dñs Deus, quia pro eo ꝙ facti sunt greges mei in rapinam, & oues meæ in deuorationẽ omnium bestiarũ agri, eo ꝙ non esset pastor (neq; enim quęsierunt pastores mei gregẽ meũ: sed pascebãt pastores semetipsos, & greges meos non pascebant) propterea pastores audite verbum dñi: Hæc dicit dñs Deus: Ecce ego ipse super pastores requirã gregem meũ de manu eorũ, & cessare eos faciã vt vltra non pascant gregẽ, nec pascãt amplius pastores semet ipsos: & liberabo gregem meũ de ore eorũ, & non erit vltra eis in escam. † Quia hæc dicit dñs B
Deus: Ecce ego ipse requiram oues meas, & visitabo eas. Sicut visitat pastor gregẽ suũ in die quãdo fuerit in medio ouium suarũ dissipatarũ: sic visitabo oues meas: & liberabo eas de omnibus locis in quib⁹ dispersę fuerãt in die nubis, & caliginis. Et educam eas de populis, & congregabo eas de terris, & inducam eas in terrã suam: & pascam eas in montib⁹ Israel, in riuis, & in cunctis sedib⁹ terræ. In pascuis vberrimis pascã eas, & in montib⁹ excelsis Israel erũt pascua earũ: ibi requiescẽt in herbis virentibus, & in pascuis pinguib⁹ pascentur super montes Israel. Ego pascã oues meas: & ego eas accubare faciã, dicit dñs Deus: Quod perierat, requiram: & quod abactũ erat, reducam: & quod confractum fuerat, alligabo: & quod infirmũ fuerat, consolidabo: & quod pingue, & forte, custodiã, & pascam illas in iudicio.]

Secundum Lucam. Lectio. ii.

Lu. 8. FActum est autem: cum redijsset Iesus, excepit illum turba. Erant autẽ omnes expectantes eũ. Et ecce venit vir cui nomen Iairus, & ipse princeps synagogę erat: & cecidit ad pedes Iesu, rogãs eum vt intraret in domũ eius, quia vnica filia erat ei fere annorũ duodecim, & hęc moriebatur. Et contigit dum iret, à turbis cõprimebatur. Et mulier quędam erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim, quę in medicos erogauerat omnẽ substantiã suam, nec ab vllo potuit curari: accessit retro, & tetigit fimbriam vestimenti eius: & cõfestim stetit fluxus sanguinis eius. Et ait Iesus: Quis est qui me tetigit? Negantibus autem omnibus, dicit Petrus, & qui cũ illo erãt. Pręceptor, turbę te cõprimunt & affligunt: & dicis, Quis me tetigit? Et dixit Iesus: Tetigit me aliquis, nã & ego noui virtutẽ de me exijsse. Videns autẽ mulier, quia nõ latuit, tremens venit, & procidit ante pedes eius: & ob quam causam tetigerit eum, indicauit coram omni populo, & quemadmodũ cõfestim sanata sit. At ipse dixit ei: Filia, fides tua saluam te fecit. Vade in pace. Adhuc illo loquente, venit quidã à principe synagogæ, dicens ei: Quia mortua est filia tua, noli vexare illum. Iesus aũt audito hoc verbo, respõdit patri puellæ, Noli timere: crede tantum, & salua erit. Et cum venisset domũ, nõ permisit intrare secũ quẽquã, nisi Petrum: & Iacobũ, & Ioannem, & patrẽ & matrẽ puellæ. Flebant aũt oẽs, & plangebant illã. At ille dixit, Nolite flere: nõ est mortua puella, sed dormit. Et deridebant eum, scientes ꝙ mortua esset. Ipse autem tenens manum eius clamauit, dicens: Puella surge. Et reuersus est spiritus eius, & surrexit cõtinuo. Et iussit illi dare manducare. Et stupuerũt parentes eius: quibus pręcepit ne alicui dicerent, quod factum erat.

¶ Dominica quarta aduẽtus, ex Ezechiele. Lectio prima.

Os autẽ greges mei, Hæc dicit dñs Deus: Ecce ego iudico inter pecus & pecus c. 34. arietũ & hircorũ. Nonne satis vobis erat pascua bona depasci: insuper & reliquias pascuarum vestrarũ conculcastis pedibus vestris: & cum purissimã aquam

aquam biberetis, reliquã pedibus vestris turbabatis. Et oues meæ his quæ cõculcata pedib⁹ vestris fuerant, pascebantur: & quæ pedes vestri turbauerant, hæc bibebant. Propterea hæc dicit dñs De⁹ ad vos: Ecce, ego ipse iudico inter pecus pingue & macilentũ. Pro eo ꝙ lateribus, & humeris impingebatis, & cornibus vestris ventulabatis omnia infirma pecora, donec dispergerentur foras: saluabo gregem meum, & non erit vltra in rapinam, & iudicabo inter pecus & pecus. Et suscitabo super ea pastorem vnũ, qui pascat ea, seruum meũ Dauid: ipse pascet ea, & ipse erit eis in pastorem. Ego autẽ dñs ero eis in Deũ: & seruus meus Dauid princeps in medio eorum: ego dñs loquutus sum. Et faciam cum eis pactum pacis, & cessare faciã bestias pessimas de terra: & qui habitãt in deserto, securi dormiẽt in saltibus. Et ponam eos ĩ circumitu collis mei benedictionẽ: & deducam imbrẽ in tẽpore suo: pluuiç benedictionis erunt. Et dabit lignũ agri fructũ suum, & terra dabit germen suum, & erunt in terra sua absq; timore, & scient, quia ego dñs, cũ contriuero catenas iugi eorũ, & eruero eos de manu imperantiũ sibi. Et nõ erũt vltra in rapinam gẽtibus, neq; bestiæ terrę deuorabũt eos: sed habitabunt confidenter absq; vllo terrore. Et suscitabo eis germen nominatũ: & nõ erũt vltra imminuti fame in terra, neq; portabũt amplius opprobria gentiũ: Et scient, quia ego dñs Deus eorũ cum eis, & ipsi populus meus domus Israel, ait dñs Deus. Vos autẽ greges mei, greges pascuæ meæ homines estis: & ego dñs Deus vester, dicit dominus Deus.

Secundum Lucam. Lectio ij.

Conuocatis autem Iesus duodecim Apostolis, dedit illis virtutẽ & potestatẽ super omnia dęmonia, & vt languores curarent. Et misit illos prædicare regnũ Dei, & sanare infirmos. Et ait ad illos: Nihil tuleritis in via, neq; virgã, neq; peram, neq; panem, neq; pecuniam: neq; duas tunicas habeatis. Et in quamcunq; domũ intraueritis, ibi manete, & inde ne exeatis. Et quicunq; nõ receperint vos, exeuntes de ciuitate illa, etiã puluerem pedũ vestrorũ excutite in testimoniũ supra illos. Egressi autem circumibant per castella euangelizantes

c.9 a

B lizantes & curantes vbique.]
Audiuit aũt Herodes tetrarcha omnia quæ fiebant ab eo: & hæsitabat, eo ꝙ diceretur à quibusdã: Quia Ioannes surrexit à mortuis: à quibusdã vero, Quia Elias apparuit, ab alijs autẽ, Quia propheta vnus de antiquis surrexit. Et ait Herodes, Ioannẽ ego decollaui: quis est aũt iste de quo ego talia audio? Et quærebat videre eum. Et reuersi apostoli, narrauerũt illi quęcunq; fecerũt: & assumptis illis secessit seorsum in locum desertũ, qui est Bethsaidę. Quod cũ cognouissent turbæ, secutæ sunt illũ: & excepit eos, & loquebat̃ illis de regno Dei, & eos qui cura indigebãt, sanabat. Dies aũt cœperat declinare. Et accedentes duodecim, dixerunt illi: Dimitte turbas, vt euntes in castella villasq; quæ circa sunt, diuertãt, & inueniãt escas: quia hic in loco deserto sumus. Ait autem ad illos, Vos date illis manducare. At illi dixerunt: Non sunt nobis plusq̃ quinque panes, & duo pisces: nisi forte nos eamus, & emam⁹ in omnem hanc turbam escas. Erant autem fere viri quinque millia. Ait autẽ ad discipulos suos: Facite illos discumbere per cõuiuia quinquagenos. Et ita fecerunt. Et discubuerunt omnes. Acceptis autẽ quinque panibus, & duobus piscibus, suspexit in cœlum, & benedixit illis: & fregit, & distribuit discipulis suis, vt ponerent ante turbas. Et manducauerũt omnes: & saturati sunt. Et sublatũ est quod superfuit illis fragmentorum cophini duodecim.

Secundum Lucam. Lectio.iij.

ANno quintodecimo imperij Tiberij Cęsaris procurãte Pontio Pilato Iudæam. ca. 3.

Et reliq. Hom. sctĩ Grego. papæ.

Omnis vallis implebit̃, & omnis mons & collis humiliabitur. Quid hoc loco valliũ nomine, nisi humiles? Quid montium & colliũ, nisi superbi homines designãtur? In aduentu igitur redẽptoris nostri valles impletæ sunt: montes vero, & colles humiliati sunt: qa iuxta vocẽ eiusdẽ: omnis q se exaltat humiliabit̃: & qui se humiliat exaltabitur. Vallis etenim impleta crescit: mons aũt & collis humiliat⁹ decrescit. Quia nimirum in fide mediatoris Dei & hominũ hominis Christi Iesu, & gentilitas plenitudinẽ gratię accepit, & Iudęa per errorẽ pfidiæ hoc vnde tumebat pdidit.

Omnis ergo vallis implebitur: quia corda humiliũ per sanctę doctrinæ eloquiũ virtutũ gratia replebũtur: iuxta hoc quod scriptũ est. Qui emittis fontes in cõuallibus. Et inde rursum dicitur. Et cõualles abundabũt frumento, A montibus nanq; aqua dilabitur: quia superbas mentes veritatis doctrina deserit: sed fontes in cõuallib9 surgunt: qa mẽtes humiliũ verbũ prędicatoris audiũt & accipiũt. Iam videmus, iam cõualles frumento abundare cõspicimus: quia illoꝝ ora pabulo veritatis impleta sunt: qa mites ac simplices huic mũdo despicabiles esse videbantur. Ipsum quoq; Ioannẽ Baptistã, quẽ mira sanctitate p[illegible]tũ popul9 viderat, illum h[illegible]esse singulariter celsum ac [illegible]idũ montẽ credebat, de quo scriptum est, In nouissimis dieb9 erit mons ꝑparat9 dom9 dñi in vertice montiũ. Orõ.

Excita d[illegible]e potentiã tuã, & veni, & magna nobis virtute succurre: vt per auxiliũ gratię tuę, quod nostra pctã prępediunt, indulgentia tuæ propitiationis acceleret: Qui vi.&c.

Feria.ij.ex Michea. Lectio.j.

ca.4. ET erit in nouissimo dierũ mons domus dñi præparatus in vertice montiũ, & sublimis super colles: & fluent ad eum populi. Et properabunt gentes multę, & dicent, Venite, ascendamus ad montẽ dñi, & ad domum Dei Iacob: & docebit nos de vijs suis: & ibimus in semitis eius: quia de Sion egredietur lex, & verbũ dñi de Ierusalẽ. Et iudicabit inter populos multos, & corripiet gẽtes fortes vsq; in longinquũ: & cõcident gladios suos in vomeres, & hastas suas in ligones: non sumet gens aduersus gentẽ gladiũ, & non discent vltra belligerare. Et sedebit vir subtus vineã suã, & subtus ficum suã, & non erit qui deterreat: quia os dñi exercituum loquutũ est. Quia oẽs populi ambulabũt vnusquisq; in nomine Dei sui: nos autem ambulabimus in nomine dñi Dei nostri in ęternum & vltra: In die illa dicit dñs, congregabo claudicantẽ: & eam quam eieceram colligam, & quam afflixerã, cõsolabor. Et ponam claudicantẽ in reliquias: & eã quæ laborauerat, in gentẽ robustã: & regnabit dñs sup eos in monte Sion, ex hoc nunc & vsq; in ęternũ. Et tu turris gregis nebulosa filia Sion vsque ad te veniet: & veniet potestas

prima

prima regnum filię Ierusalem. Nnuc quare mœrore cōtraheris? Nunquid rex non est tibi, aut cōsiliarius tuus perijt: quia cōprehendit te dolor sicut parturientem? Dole,& satage filia Sion quasi parturiēs: quia nūc egredieris de ciuitate, & habitabis in regione, & venies vsq; ad Babylonem, ibi liberaberis: ibi redimet te dñs de manu inimicorū tuorū. Et nunc congregatę sunt sup te gentes multæ, quę dicunt, Lapidet,& aspiciat in Sion ocul⁹ noster. Ipsi aūt nō cognouerūt cogitationes dñi, & nō intellexerūt cōsiliū eius: qa cōgregauit eos quasi fœnū areę. Surge,& tritura filia Sion: quia cornu tuū ponā ferreū, & vngulas tuas ponā æreas,& cōminues pplos multos,& interficies dño rapinas eorū,& fortitudinē eorū dño vniuersæ terræ.

ca.5. Nunc vastaberis filia latronis: obsidionē posuerunt super nos, in virga percutiēt maxillā iudicis Israel. Et tu Bethlehem Ephrata, paruulus es in millib⁹ Iuda: ex te mihi egredietur qui sit dñator in Israel: & egressus ei⁹ ab initio à dieb⁹ ęternitatis.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

ca.9. ET factum est: cum solus esset orans, erant cum illo & discipuli: & interrogauit illos, dicēs: Quem me dicūt esse turbæ? At illi responderunt & dixerunt. Ioannē Baptistā, alij autē Eliam, alij vero quia vnus propheta de priorib⁹ surrexit. Dixit autē illis, Vos autē quem me esse dicitis? Respondens Simon Petrus, dixit, Christū Dei. At ille increpans illos, pręcepit ne cui dicerēt hoc, dicēs: Quia oportet filium hominis multa pati,& reprobari à seniorib⁹,& principibus sacerdotum & scribis,& occidi,& tertia die resurgere. Dicebat autē ad omnes, Siquis vult post me venire, abneget semetipsum,& tollat crucem suā quotidie, & sequatur me. Qui enim voluerit animā suā saluā facere, perdet illam. nam qui perdiderit animā suā propter me · saluā faciet illam, quid enim proficit homo, si lucretur vniuersum mundū, seipsum aūt perdat, & detrimentū sui faciat? Nam qui me erubuerit,& meos sermones, hūc fili⁹ hominis erubescet, cum venerit in maiestate sua,& patris,& sanctorū angelorū. Dico autē vobis vere, sunt aliqui hic stantes, qui non gustabunt mortē, donec videant regnum Dei. Factum est aūt, post hęc verba

fere

fere dies octo, & assumpsit Petrum & Iacobum, & Ioannē, & ascendit in montem vt oraret. Et facta est, dum oraret, species vultus eius, altera: & vestitus eius, albus & refulgens. Et ecce, duo viri loquebātur cum illo. erāt aūt Moyses & Elias visi in maiestate: & dicebāt excessum eius, quē cōpletur⁹ erat in Ierusalē. Petrus vero, & qui cū illo erant grauati erant somno. Et euigilantes, viderūt maiestatē eius, & duos viros qui stabāt cū illo. Et factū est: cum discederent ab illo, ait Petr⁹ ad Iesum, Præceptor, bonum est nos hic esse: & faciamus tria tabernacula, vnum tibi, & vnū Moysi & vnum Eliæ, nesciens quid diceret. Hęc autē illo loquente, facta est nubes, & obumbrauit eos: & timuerunt intrantibus illis in nubem. Et vox facta est de nube, dicens: Hic est filius meus dilectus: ipsum audite. Et dum fieret vox, inuentus est Iesus solus. Et ipsi tacuerunt, & nemini dixerunt in illis diebus quicquā ex his quæ viderant.

¶ Fer.iij.ex Sophonia. Lcō.j.

ca.3. IN die illa non confunderis super cunctis adinuentionibus tuis, quibus præuaricata es in me: quia tunc auferam de medio tui magniloquos superbiæ tuæ: & nō adijcies exaltari amplius in mōte sancto meo. Et derelinquā in medio tui populum pauperem & egenum: & sperabunt in nomine dñi. Reliquię Israel non facient iniquitatem, nec loquentur mendaciū, & non inuenietur in ore eorum lingua dolosa: quoniā ipsi pascentur & accubabunt, & non erit qui exterreat. Lauda filia Sion, iubila Israel: lętare, & exulta in omni corde filia Ierusalem. Abstulit dñs iudicium tuum, auertit inimicos tuos: rex Israel dñs in medio tui, non timebis malum vltra. In die illa dicetur Ierusalem, Noli timere: Sion, non dissoluantur manus tuæ. Dñs Deus tuus in medio tui fortis: ipse saluabit: gaudebit super te in lętitia, silebit in dilectione tua, & exultabit super te in laude. Nugas quæ à lege recesserant, congregabo, quia ex te erant: vt nō vltra habeas super eis opprobriū. Ecce, ego interficiam omnes qui afflixerūt te in tempore illo: & saluabo claudicantem, & eam, quæ eiecta fuerat, cōgregabo: & ponā eos in laudem, & in nomē, in omni terra cōfusionis eorū. In tēpore illo,

que

quo adducã vos,& in tempore, quo ꝯgregabo vos: dabo enim vos in nomen, & in laudẽ omnibus populis terrę,cum cõuertero captiuitatem veſtram coram oculis veſtris, dicit dñs.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

ca. 9. FActum eſt autẽ in ſequenti die, deſcendentibus illis de mõte, ocurrit illi turba multa. Et ecce vir de turba exclamauit, dicens: Magiſter,obſecro te reſpice in filium meum, quia vnicus eſt mihi: & ecce ſpiritus apprehendit eum,& ſubito clamat, & elidit & diſſipat eum cũ ſpuma, & vix diſcedit dilanians eum, & rogaui diſcipulos tuos vt eijcerent illud:& nõ potuerunt. Reſpondens aũt Ieſus,dixit,O generatio infidelis, & peruerſa, vſquequo ero apud vos,& patiar vos? Adduc huc filium tuum. Et cum accederet, eliſit illum dæmoniũ, & diſſipauit. Et increpauit Ieſus ſpiritum immundũ, & ſanauit puerũ:& reddidit illũ patri ei⁹. Stupebant autẽ omnes in magnitudine Dei:omnibusq; mirantibus in omnibus quæ faciebat,dixit ad diſcipulos ſuos, Ponite vos in cordibus veſtris ſermones iſtos. Filius enim hominis futurũ eſt vt tradatur in manus hominũ. At illi ignorabant verbũ iſtud, & erat velatũ ante eos vt non ſentirent illud: & timebãt eum interrogare de hoc verbo. Intrauit autẽ cogitatio in eos quis eorum maior eſſet. At Ieſus videns cogitationes cordis illorũ, apprehendit puerũ, & ſtatuit illũ ſecus ſe,& ait illis. Quicunq; ſuſceperit puerũ iſtũ in noĩe meo, me recipit,& quicunq; me receperit, recipit eũ qui me miſit. Nam qui minor eſt inter vos oẽs,hic maior eſt. Reſpondẽs aũt Ioannes,dixit, Præceptor,vidimus, quendã in noĩe tuo eijcientem dęmonia, & prohibuimus eũ, quia non ſequitur nobiſcũ. Et ait ad illos Ieſus. Nolite prohibere: q enim nõ eſt aduerſum vos,pro vobis eſt. Factũ eſt aũt dum complerentur dies aſſumptionis eius: & ipſe faciem ſuã firmauit vt iret in Ieruſalem. Et miſit nuntios ante cõſpectũ ſuũ: & euntes intrauerũt in ciuitatem Samaritanorũ vt pararent illi. Et nõ receperũt eum: quia facies eius erat euntis in Ieruſalẽ. Cum vidiſſent aũt diſcipuli eius, Iacobus,& Ioãnes, dixerunt, Dñe, vis dicamus vt ignis deſcẽdat de cœlo, & cõſumat illos? Et cõuerſus increpauit

uit illos, dicens: Nescitis cuius spirit⁹ estis: Filius hominis nõ venit animas pdere, sed saluare. Et abierũt in aliud castellũ.

¶ Feria.iiij. ex Aggæo. Lcõ.j.

ca. 2. IN die vigesima & quarta mensis, in sexto mense in anno secũdo Darij regis, in septimo mense, vigesima & prima mensis: factũ est verbũ dñi in manu Aggæi prophetę, dicẽs. Loquere ad Zorobabel filium Salathiel ducem Iuda, & ad Iesum filiũ Iosedec sacerdotẽ magnum, & ad reliquos populi, dicens: Quis in vobis est derelictus: qui vidit domum istã in gloria sua prima? & quid vos videtis hanc nũc: nunquid nõ ita est, quasi nõ sit in oculis vestris? Et nũc cõfortare Zorobabel dicit dñs: & confortare Iesu fili Iosedec sacerdos magne, & cõfortare omnis populus terrę, dixit dñs exercituum: & facite (quoniã ego vobiscũ sum, dicit dñs exercituũ) verbũ quod pepigi vobiscũ cum egrederemini de terra Ægypti: & spiritus meus erit in medio vestrũ: nolite timere. Quia hæc dicit dñs exercituum: Adhuc vnum modicũ est, & ego cõmouebo cœlũ, & terrã, & mare, & aridã. Et mouebo omnes gẽtes, & veniet desideratus cunctis gentibus: & implebo domum istam gloria, dicit dñs exercituum. Meum est argentum, & meum est aurum: dicit dñs exercituũ. Magna erit gloria dom⁹ istius nouissimæ plus quàm primæ. Et in loco isto dabo pacem: dicit dominus exercituum.

Secundum Lucam. Lectio.ii.

FActũ est autẽ: ambulantibus illis in via, dixit quidã ad illum, Sequar te quocunq; ieris. Dicit illi Iesus, Vulpes foueas habent, & volucres cœli nidos: filius autẽ hominis non habet vbi caput suũ reclinet. Ait aũt ad alterũ. Sequere me. Ille aũt dixit, Dñe, permitte mihi primũ ire & sepelire patrem meum. Dixitq; ei Iesus, Sine vt mortui sepeliãt mortuos suos: tu aũt vade, & annuntia regnũ Dei. Et ait alter, Sequar te dñe: sed permitte mihi primum renuntiare his q domi sunt. Ait ad illum Iesus, Nemo mittens manũ suã ad aratrum, & respiciẽs retro, aptus est regno Dei. Post hæc aũt † designauit dñs & alios septuagintaduos: & misit illos binos ante faciẽ suã in omnẽ ciuitatẽ, & locũ quo erat ipse venturus. Et dicebat illis, Messis quidem multa: operarij autem ca 9. c. 10. a

autẽ pauci. Rogate ergo dñm messis, vt mittat operarios in messem suã. Ite: ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos. Nolite portare sacculum, neq; peram, neq; calceamẽta: & neminem per viam salutaueritis. In quãcunq; domum intraueritis, primũ dicite, Pax huic domui, & si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra: sin autẽ, ad vos reuertetur. In eadem autẽ domo manete edentes & bibentes quæ apud illos sunt. dignus est enim operarius mercede sua. Nolite trãsire de domo in domum Et in quãcunq; ciuitatẽ intraueritis, & susceperint vos, manducate quę apponuntur vobis: & curate infirmos qui in illa sunt, & dicite illis, Appropinquauit in vos regnum Dei. In quãcunq; autẽ ciuitatẽ intraueritis, & nõ susceperint vos, exeũtes in plateas eius, dicite, Etiã puluerem qui adhæsit nobis de ciuitate vestra, extergimus in vos. tamen hoc scitote, qa appropin
B quauit regnum Dei.] Dico vobis, quia Sodomis in die illa remissius erit, quam illi ciuitati. Væ tibi Chorozaim, væ tibi Bethsaida: quia si in Tyro, & Sidone factæ fuissent virtutes quę factę sunt in vobis, olim in cilicio & cinere sedentes pœniterent. Veruntamen Tyro, & Sidoni remissius erit in iudicio, q̃ vobis. Et tu Capharnaũ vsq; ad cœlũ exaltata, vsq; ad infernum demergeris. Qui vos audit, me audit: & qui vos spernit, me spernit. Qui autem me spernit, spernit eũ q misit me.

℄ Feria.iiij.ex Zacharia. L.j.

ET leuaui oculos meos, & vidi: & ecce vir, & in manu eius funiculus mensorum. Et dixi, Quo tu vadis? Et dixit ad me, Vt metiar Ierusalem, & videam quanta sit longitudo eius, & quanta latitudo eius Et ecce angel⁹ qui loquebatur in me, egrediebat̃, & angelus alius egrediebatur in occursum ei⁹. Et dixit ad eũ, Curre, loquere ad puerũ istum, dicens: Absq; muro habitabitur Ierusalẽ prę multitudine hominum & iumentorũ in medio eius Et ego ero ei, ait dñs, murus ignis in circuitu & in gloria ero in medio eius. O, ò, fugite dę terra aquilonis, dicit dñs: quoniã in quatuor ventos cœli dispersi vos, dicit dñs. O Sion fuge, quę habitas apud filiũ Babylonis, quia hæc dicit dñs exercituũ, Post gloriã misit me ad gentes ca. 2.

quæ ſpoliauerũt vos:qui enim tetigerit vos,tangit pupillã oculi eius : quia ecce ego leuo manum meam ſuper eos,& erunt prędę his qui ſeruiebant ſibi:& cognoſcetis q̃a dñs exercituũ miſit me. Lauda & lętare filia Sion:quia ecce ego venio,& habitabo in medio tui,ait dñs. Et applicabuntur gẽtes multę ad dñm in die illa, & erunt mihi in populũ, & habitabo in medio tui: & ſcies quia dñs exercituum miſit me ad te. Et poſſidebit dñs Iudam partem ſuã in terra ſanctificata: & eliget adhuc Ieruſalem. Sileat omnis caro à facie dñi:quia conſurrexit de habitaculo ſancto ſuo.

C.10. Secundum Lucam. Lectio.ij.

c Reuerſi ſunt autẽ ſeptuaginta duo cum gaudio, dicentes,Dñe,etiam dæmonia ſubijciuntur nobis in nomine tuo. Et ait illis, Videbã ſatanã ſicut fulgur de cœlo cadentẽ. Ecce dedi vobis poteſtatẽ calcandi ſupra ſerpentes, & ſcorpiones, & ſuper omnẽ virtutẽ inimici:& nihil vobis nocebit. Veruntamẽ in hoc nolite gaudere quia ſpũs vobis ſubijciuntur:gaudete aũt ꝙ nomina veſtra ſcripta ſunt in cœlis. In ipſa hora exultauit in ſpiritu ſancto, & dixit, Confiteor tibi pater dñe cœli & terræ,ꝙ abſcondiſti hæc à ſapientibus & prudentibus,& reuelaſti ea paruulis. Etiam pater,q̃m ſic placuit ante te. Omnia mihi tradita ſunt à patre meo. Et nemo ſcit quis ſit filius, niſi pater,& quis ſit pater,niſi filius,& cui voluerit filius reuelare. Et conuerſus ad diſcipulos ſuos,dixit,† Beati G
oculi qui vident quę vos videtis. Dico enim vobis ꝙ multi prophetę, & reges voluerũt videre quæ vos videtis,& nõ viderunt: & audire quæ auditis, & nõ audierunt. Et ecce quidam legiſperitus ſurrexit, tentans illum,& dicens: Magiſter, quid faciẽdo vitã æternã poſſidebo? At ille dixit ad eũ, In lege quid ſcriptum eſt? quomodo legis? Ille reſpondens, dixit, Diliges dñm Deum tuũ ex toto corde tuo,& ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua: & proximũ tuũ ſicut teipſum. dixitq; illi,Recte reſpondiſti: hoc fac, & viues. Ille aũt volens iuſtificare ſeipſum,dixit ad Ieſum,Et quis eſt meus proximus?Suſpiciens autem Ieſus, dixit, Homo quidã deſcendebat ab Ieruſalẽ in Iericho, & incidit in latrones, qui

etiam despoliauerunt eum: & plagis impositis abierũt semiuiuo relicto. Accidit autem vt Sacerdos quidã descenderet eadem via, & viso illo præteriuit: Similiter & Leuita, cum esset secus locũ, & videret eũ, ptransijt. Samaritanus aũt quidã iter faciens, venit secus eũ: & videns eum, misericordia motus est. Et appropians, alligauit vulnera eius, infundens oleũ & vinũ: & imponens illum in iumentũ suum, duxit in stabulũ, & curã eius egit. Et altera die protulit duos denarios: & dedit stabulario, & ait, Curam illius habe: & quodcunque supererogaueris, ego cũ rediero reddã tibi. Quis horũ trium videtur tibi proximus fuisse illi, qui incidit in latrones? At ille dixit, Qui fecit misericordiã in illũ. Et ait illi Iesus, Vade, & tu fac similiter.]

¶ Feria.vj.ex Malachia. Lcõ.j.

c.3.a E † Cce ego mitto angelum meum, & pręparabit viam ante faciẽ meam. Et statim veniet ad templũ suum dominator, quẽ vos quęritis, & angelus testaméti, quẽ vos vultis: Ecce venit, dicit dñs exercituum, & quis poterit cogitare diem aduentus eius? Et quis stabit ad videndũ eum? Ipse enim quasi ignis conflans, & quasi herba fullonum: & sedebit conflans & emundans argentum, & purgabit filios Leui, & colabit eos quasi aurum, & quasi argentũ, & erunt dño offerentes sacrificia in iustitia. Et placebit dño sacrificiũ Iuda, & Ierusalẽ, sicut dies seculi, & sicut anni antiqui.] Et accedam ad vos in iu- B
dicio, & ero testis velox maleficis & adulteris, & periuris, & qui calumniantur mercedem mercenarij, & humiliãt viduas & pupillos, & opprimunt peregrinũ, nec timuerunt me, dicit dñs exercituũ. Ego enim dñs & nõ mutor, & vos filij Iacob nõ estis cõsumpti. A diebus enim patrũ vestrorũ recessistis à legitimis meis, & non custodistis. Reuertimini ad me & reuertar ad vos, dicit dñs exercituũ. Et dixistis, In quo reuertemur? Si affligit hõ Deũ, qa vos cõfigitis me? Et dixistis, In quo cõfigim' te? In decimis, & in primitijs. Et ĩ penuria vos maledicti estis, & me vos cõfigitis gens tota. Inferte oẽm decimã in horreum meũ: & sit cib' in domo mea, & probate me super hoc, dicit dñs. Secundũ Lucã. L.ij.

F Actum est aũt dum irẽt, & c.1
ipse † intrauit in quoddã e

castellum: & mulier quędam
Martha nomine excepit illum
in domum suã, & huic erat so-
ror nomine Maria, quę etiam
sedens secus pedes dñi, audie-
bat verbum illius. Martha aũt
satagebat circa frequens mini-
sterium, quæ stetit, & ait, Dñe,
non est tibi curę ꝙ soror mea
reliquit me solam ministrare?
dic ergo illi vt me adiuuet. Et
respõdẽs dixit illi dñs, Martha,
Martha, solicita es, & turbaris
erga plurima. Porro, vnum est
necessariũ. Maria optimã partẽ
elegit: quę non auferet ab ea.]
c.11. Et factum est: cum esset in
a quodã loco orans, vt cessauit,
dixit vnus ex discipulis eius ad
eum, Dñe, doce nos orare, sicut
docuit Ioãnes discipulos suos.
Et ait illis, Cum oratis, dicite,
Pater, sanctificetur nomẽ tuũ,
Adueniat regnũ tuum. Fiat vo
luntas tua. Panẽ nostrũ quoti-
dianũ da nobis hodie. Et dimit
te nobis peccata nostra, siqui-
dem & nos dimittimus omni
debenti nobis. Et ne nos indu-
cas in tentationem. Et ait ad il
B los, † Quis vestrũ habebit ami-
cum, & ibit ad illum media no
cte, & dicet illi, Amice, cõmoda
mihi tres panes, quoniã amic⁹
meus venit de via ad me, & nõ
habeo quod ponã ante illum:
Et ille deintus respondẽs dicat,
Noli mihi molestus esse: iam
ostiũ clausum est, & pueri mei
mecũ sunt ĩ cubili: nõ possum
surgere & dare tibi. Et si ille
pseuerauerit pulsans: dico vo-
bis, & si nõ dabit illi surgens eo
ꝙ amicus eius sit, propter im-
probitatẽ tamen eius surget, &
dabit illi quotquot habet ne-
cessarios. Et ego dico vobis,
Petite, & dabitur vobis: quęri-
te, & inuenietis: pulsate & ape-
rietur vobis. Omnis enim qui
petit, accipit: & q quęrit, inue-
nit, & pulsanti aperietur. Quis
autẽ ex vobis patrẽ petit panẽ,
nunqd lapidẽ dabit illi? Aut pi
scẽ? nunqd pro pisce serpẽtẽ da
bit illi? Aut si petierit ouũ: nun
quid porriget illi scorpionẽ? Si
ergo vos cũ sitis mali, nostis bo
na data dare filijs vestris: quãto
magis pater vester cœlestis da-
bit spm̃ bonũ petentibus se?]

¶ Sabbato, ex Baruch. Lcõ. 3.

O Israel, q̃ magna est dom⁹ ca. 3.
Dei, & ingẽs loc⁹ possessio
nis eius? Magn⁹ est, & nõ habet a
finẽ: excelsus & immensus. Ibi
fuerũt gigantes noĩati, illi q ab
initio fuerunt, statura magna,
sciẽtes bellũ. Nõ hos elegit dñs,
neq; viã disciplinæ dedit illis:

propterea perierũt. Et qm̃ non habuerũt sapientiã, interierũt propter suam insipientiã. Quis ascendit in cœlũ, & accepit eã, & deduxit eã de nubibus? Quis transfretauit mare: & inuenit illam, & attulit illã super aurũ electũ? Non est qui possit scire vias eius, neq; qui exquirat semitas eius: sed qui scit vniuersa, nouit eã, & adinuenit eam prudentia sua: qui præparauit terrã in ęterno tẽpore, & repleuit eã bipedibus, & quadrupedibus, qui emittit lumen, & vadit: & vocauit illud, & obedit illi in tremore. Stellę aũt dederunt lumen in custodijs suis, & lętatæ sunt: vocatæ sunt, & dixerunt, Adsumus. Et luxerunt ei cum iucunditate, qui fecit illas. Hic est Deus noster, & non ęstimabitur alius aduersus eũ. Hic adinuenit omnẽ viam disciplinæ, & tradidit illã Iacob puero suo, & Israel dilecto suo. Post hæc in terris visus est, & cũ hominibus conuersatus est.

Secundum Lucam. Lectio. ij.

c. 11. c ET T erat eijciẽs dæmoniũ: & illud erat mutũ. Et cum eiecisset dæmonium, loquutus est mutus: & admiratę sunt turbę. Quidã autẽ ex eis dixerunt, In Beelzebub principe dæmoniorũ, eijcit dæmonia. Et alij tentantes: signũ de cœlo quęrebant ab eo. Ipse autem vt vidit cogitationes eorum, dixit eis, Omne regnum in se diuisum, desolabitur: & dom' supra domum cadet. Si aũt & satanas in seipsum diuisus est, quomodo stabit regnũ ei', quia dicitis in Beelzebub me eijcere dæmonia? Si autẽ ego in Beelzebub eijcio dæmonia: filij vestri in quo eijciunt? Ideo ipsi, iudices vestri erunt. Porro si in digito Dei eijcio dæmonia, profecto peruenit in vos regnum Dei. Cum fortis armatus custodit atriũ suũ, in pace sunt ea quæ possidet. Si autẽ fortior illo superueniens vicerit eũ, vniuersa arma eius auferet in qbus cõfidebat, & spolia eius distribuet. Qui nõ est mecũ, cõtra me est: & qui nõ colligit mecũ, dispergit Cum immũdis spũs exierit de homine, perambulat per loca inaquosa: quęrens requiẽ. Et non inueniens, dicit, Reuertar in domũ meã vnde exiui. Et cum venerit, inuenit eam scopis mundatã. Tunc vadit, & assumit septem alios spiritus secum nequiores se: & ingressi habitant ibi. Et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus.

D ribus.† Factũ est aũt, cum hæc diceret,extollens vocẽ quędam mulier de turba dixit illi, Beat' venter qui te portauit, & vbera quæ suxisti. At ille dixit,Quin immo, beati q audiũt verbum E Dei,& custodiũt illud.] Turbis aũt cõcurrẽtibus cœpit dicere, Generatio hęc,generatiõe quã est: signũ quęrit, & signũ non dabitur ei,nisi signũ Ionæ prophetę. Nã sicut fuit Ionas signũ Niniuitis:ita erit & fili' hominis generationi isti. Regina austri surget in iudicio cum viris generationis huius, & cõdẽnabit illos:qa venit à finib' terræ audire sapientiã Salomonis, & ecce plusq̃ Salomon hic. Viri Niniuitę surgent in iudicio cũ generatione hac,& condemnabunt illam:quia pœnitentiam egerunt in prædicatione Ionę. Et ecce plus quàm Ionas hic.

¶ Dñica prima post aduentũ. Notãdũ,ꝙ ĩ hac dñica semp fit offm̃ de festo ĩ ea incidẽti : siue sit duplex, siue simp.& si nullũ incidit festũ,agit̃ de oct. natiui.

¶ Liber Prouerbiorũ. Lcõ.j.

ca I.
Arabolę Salomonis filij Dauid Regis Israel : ad sciendam sapiẽtiã & disciplinã, ad intelligenda verba prudentię,& suscipiendã eruditionem doctrinæ, iustitiã,& iudiciũ,& ęquitatẽ,vt detur paruulis astutia,adolescenti sciẽtia & intellectus. Audiẽs sapiens,sapientior erit:& intelligẽs, gubernacula possidebit. Animaduertet parabolã & interpretationẽ, verba sapientũ, & enigmata eorum. Timor dñi, principiũ sapiẽtię. Sapientiã atque doctrinã stulti despiciũt. Audi fili mi disciplinam patris tui, & ne dimittas legẽ matris tuæ,vt addatur gratia capiti tuo, & torques collo tuo. Fili mi,si te lactauerint peccatores,ne acquiescas. Si dixerint. Veni nobiscũ,insidiemur sanguini, abscondamus tendiculas contra insontem frustra, deglutiamus eũ sicut infernus viuentẽ,& integrũ quasi descẽdentem in lacũ. Omnẽ pretiosam substantiã reperiem', implebim' domos nostras spolijs. Sortẽ mitte nobiscũ, marsupiũ vnum sit omniũ nostrum. Fili mi ne ambules cũ eis : prohibe pedẽ tuũ à semitis eorũ. Pedes enim illorũ ad malũ currũt, & festinãt vt effundãt sanguinẽ. Frustra autẽ iacitur rete ante oculos pennatorũ. Ipsi quoq; cõtra sanguinẽ suũ insidiãtur,

& moliuntur fraudes cõtra animas suas: Sic semitę omnis auari, animas possidentiũ rapiunt.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

C.11. NEmo lucernã accendit, & in abscondito ponit, neq; sub modio: sed supra candelabrum, vt qui ingrediuntur, lumen videant. Lucerna corporis tui, est oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidũ erit: si autem nequã fuerit, etiã corpus tuum tenebrosum erit. Vide ergo ne lumen quod in te est, tenebræ sint. Si ergo corpus tuũ totum lucidũ fuerit, nõ habẽs aliquã partẽ tenebrarũ: erit lucidum totum, & sicut lucerna fulgoris illuminabit te. Et cum loqueretur, rogauit illum quidam Pharisæus vt prãderet apud se: Iesus autẽ ingressus recubuit. Pharisæus aũt cœpit intra se reputans dicere, quare nõ baptizatus esset ante prandiũ. Et ait dñs ad illũ, Nunc vos Pharisæi quod deforis est calicis & catini mundatis: quod autẽ intus est vestrũ, plenum est rapina & iniquitate. Stulti, nonne qui fecit quod foris est, etiã id quod deintus est, fecit? Veruntamen quod superest, date eleemosynam: & ecce omnia mũda sunt vobis. Sed væ vobis Pharisæis, quia decimatis mentã & rutã & omne olus: & pręteritis iudicium & charitatẽ Dei: hæc aũt oportuit facere, & illa nõ omittere. Væ vobis Pharisæis qa diligitis primas cathedras in synagogis, & salutationes in foro. Væ vobis qa estis vt monumẽta quæ nõ parent, & hoĩes ambulantes supra, nesciũt. Respõdens aũt quidã ex legisperitis, ait illi, Magister, hæc dicẽs etiã contumeliã nobis facis. At ille ait, Et vobis legisperitis væ: qa oneratis homines onerib⁹ quæ portare nõ possunt, & ipsi vno digito vestro nõ tangitis sarcinas. Væ vobis q ædificatis monumẽta prophetarũ: patres autem vestri occiderũt illos: profecto testificamini ꝙ cõsentitis operib⁹ patrũ vestrorũ: quoniã ipsi quidem eos occiderũt, vos autẽ ędificatis eorũ sepulchra. Propterea & sapiẽtia Dei dixit: Mittam ad illos Prophetas & Apostolos, & ex illis occident & persequentur: vt inquiratur sanguis omniũ Prophetarum, qui effusus est à constitutione mũdi à generatione ista, à sanguine Abel, vsq; ad sanguinẽ Zachariæ, qui perijt inter altare & ædem. Ita dico vobis, requiretur

quiretur ab hac generatione. Væ vobis legiſperitis qui tuliſtis clauem ſcientiæ: ipſi non introiſtis,& eos qui introibant prohibuiſtis. Cum autem hæc ad illos diceret,cœperunt Phariſæi, & legiſperiti grauiter inſiſtere, & os eius opprimere de multis, inſidiantes ei, & quęrentes aliquid capere ex ore eius, vt accuſarent eum.

¶ Tertia lectio & oratio huius Dñicæ dicunt in trigeſimo die Decemb. quo die fit officiũ de octa. Natiui. vt ibi videbis. Et ideo qñ celebrat aliquod feſtũ in hac dñica, nulla fieri debet cõmemo. de ea in laud. & veſp.

¶ Feria ſecunda, ex Prouerbijs Salomonis. Lectio prima.

ca. 1. SApientia foris prædicat, in plateis dat vocem ſuã: in capite turbarũ clamitat, in forib' portarũ vrbis pfert verba ſua, dicens: Vſquequo paruuli diligitis infantiam, & ſtulti ea quę ſibi ſunt noxia cupiunt, & imprudentes odibunt ſcientiam? Conuertimini ad correptionẽ meã: en proferam vobis ſpiritũ meum: & oſtendã vobis verba mea. Quia vocaui & renuiſtis: extendi manũ meã, & non fuit qui aſpiceret. Deſpexiſtis omne conſiliũ meum, & increpationes meas neglexiſtis. Ego quoq; ĩ interitu veſtro ridebo, & ſubſannabo, cum vobis id quod timebatis aduenerit. Cũ irruerit repentina calamitas,& interitus quaſi tẽpeſtas ingruerit: quando venerit ſup vos tribulatio & anguſtia: tunc inuocabũt me,& nõ exaudiã: manę cõſurgẽt, & nõ inueniẽt me: eo q exoſam habuerint diſciplinam,& timorẽ dñi nõ ſuſceperint, nec acquieuerint conſilio meo, & detraxerint vniuerſæ correptioni meę. Comedẽt igitur fruct' vię ſuę, ſuiſq; cõſilijs ſaturabunt. Auerſio paruulorũ interficiet eos, & pſperitas ſtultorum perdet illos. Qui autem me audierit, abſque terrore requieſcet, & abundãtia perfruetur, timore malorum ſublato. B

Secundum Lucam. Lectio.ij.

MVltis autem turbis concurrentibus, ita vt ſe inuicem conculcarent, cępit dicere ad diſcipulos ſuos. † Attendite à fermento Phariſæorũ, quod eſt hypochriſis. Nihil enĩ opertum eſt, quod non reueletur, neq; abſconditũ, quod nõ ſciatur. Quoniam quæ in tenebris dixiſtis, in lumine dicentur: & quod ĩ aure loquuti eſtis in cubiculis, prædicabitur in tectis. c. 12. A

Dico autẽ vobis amicis meis. Ne terreamini ab his qui occidunt corpus: & post hæc non habent amplius quid faciant. Ostendã aũt vobis quẽ timeatis. Timete eum qui postq̃ occiderit, habet potestatẽ mittere in gehennam. Ita dico vobis, hunc timete. Nonne quinque passeres væneunt dipondio: & vnus ex illis nõ est in obliuione coram Deo? Sed & capilli capitis vestri oẽs numerati sunt. Nolite ergo timere: multis passeribus pluris estis. Dico autem vobis, omnis quicũq; cõfessus fuerit me coram hominibus, & filius hominis cõfitebitur illũ corã angelis Dei: qui aũt negauerit me coram hominibus, ne

B gabitur coram angelis Dei.] Et omnis qui dicit verbum in filiũ hominis, remittetur illi: ei autẽ qui in spiritũ sanctũ blasphemauerit, non remittetur. Cum aũt inducent vos in synagogas, & ad magistratus & potestates, nolite soliciti esse qualiter aut quid respondeatis, aut quid dicatis: Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora, quid oporteat vos dicere. Ait autẽ ei quidã de turba: Magister, dic fratri meo vt diuidat mecũ hæreditatẽ. At ille dixit ei: Homo, quis me constituit iudicem aut diuisorẽ sup vos? Dixitq; ad illos. Videte & cauete ab omni auaritia: quia non in abundantia cuiusquã vita ei⁹ est ex his quę possidet. Dixit aũt similitudinẽ ad illos, dicẽs: Hominis cuiusdã diuitis vberes fructus ager attulit: & cogitabat intra se dicens: Quid faciam? quia nõ habeo quo congregem fructus meos? Et dixit: Hoc faciam, Destruam horrea mea, & maiora faciam: & illuc congregabo omnia quæ nata sunt mihi, & bona mea, & dicã animę meę: Anima, habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe, epulare. Dixit autem illi Deus: Stulte, hac nocte animã tuã repetunt à te: quę autem parasti, cuius erũt? Sic est q sibi thesaurizat, & nõ est in Deum diues.

¶ Feria.iij ex Proue.Salo. L.j.

Fili mi, si susceperis sermones meos: & mandata mea absconderis penes te, vt audiat sapientiã auris tua: inclinabis cor tuum ad cognoscendã prudentiã. Si enim sapientiã inuocaueris, & inclinaueris cor tuũ prudentię, si quęsieris eã quasi pecuniã, & sicut thesauros effoderis illã, tunc intelliges timorem ca. 2.

rem

rem dñi, & scientiam Dei inuenies: quia dñs dat sapientiã: & ex ore eius prudẽtia & scientia. Custodiet rectorum salutẽ, & proteget gradiẽtes simpliciter, seruans semitas iustitię, & vias sanctorũ custodiens. Tunc intelliges iustitiã & iudicium, & æquitatẽ, & omnẽ semitam bonam. Si intrauerit sapiẽtia cor tuũ, & scientia animæ tuę placuerit: consiliũ custodiet te, & prudẽtia seruabit te, vt eruaris à via mala, ab homine qui peruersa loquit̃. Qui relinquunt iter rectũ, & ambulant per vias tenebrosas: qui lętantur cum malefecerint, & exultant in rebus pessimis: quorũ vię peruersę sunt, & infames gressus eorũ. Vt eruaris à muliere aliena, & ab extranea quę mollit sermones suos, & relinqt ducẽ pubertatis suę, & pacti Dei sui oblita est: (inclinata est enim ad mortem dom' eius, & ad inferos semitę ipsius: oẽs qui ingrediuntur ad eam, nõ reuertentur, nec apprehendent semitas vitę.) Vt ambules in via bona, & calles iustorũ custodias Qui enim recti sunt, habitabunt in terra, & simplices pmanebũt in ea. Impij vero de terra pdentur, & qui inique agunt, auferẽtur ex ea.

Secundum Lucam. Lectio.ii.

Dixitq; ad discipulos suos: Ideo dico vobis, nolite soliciti esse animę vestrę qd manducetis: neq; corpori, quid induamini. Anima pl' est q̃ esca: & corpus plus est q̃ vestimentum. Considerate coruos, quia nõ seminant neq; metunt, quibus non est cellariũ neq; horreum, & De' pascit illos. Quanto magis vos pluris estis illis? Quis autẽ vestrum cogitando potest adijcere ad staturã suã cubitũ vnũ? Si ergo neq; quod minimum est potestis: quid de cęteris soliciti estis? Cõsiderate lilia quomodo crescunt: nõ laborant neq; nent. Dico aũt vobis, neq; Salomon in omni gloria sua vestiebatur sicut vnum ex istis. Si aũt fœnum quod hodie est in agro, & cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit: quãto magis vos, pusillæ fidei? Et vos nolite quęrere qd manducetis, aut quid bibatis: & nolite in sublime tolli, hæc enim omnia gentes mundi quęrunt. Pater autẽ vester scit, quoniam his indigetis: veruntamẽ quęrite primũ regnũ Dei, & iustitiã eius: & hæc omnia adijcientur vobis. Nolite timere pusillus grex, quia cõplacuit patri vestro

c.12

ſtro dare vobis regnũ. Vendite quæ poſſidetis, & date eleemoſynã. Facite vobis ſacculos qui non veteraſcunt, theſaurũ non deficientẽ in cœlis: quo fur nõ appropiat, neq; tinea corrumpit. Vbi enim theſaurus veſter eſt, ibi & cor veſtrum erit. Sint lumbi veſtri præcincti, & lucernæ ardẽtes in manibus veſtris, & vos, ſimiles hominibus expectantibus dñm ſuum quando reuertatur à nuptijs: vt cum venerit, & pulſauerit, confeſtim aperiãt ei. Beati ſerui illi, quos cum venerit dñs, inuenerit vigilantes. Amen dico vobis, ꝙ præcinget ſe: & faciet illos diſcumbere, & tranſiẽs miniſtrabit illis. Et ſi venerit in ſecunda vigilia, & ſi in tertia vigilia venerit, & ita inuenerit: beati ſunt ſerui illi. Hoc autem ſcito te, quoniam ſi ſciret paterfamilias qua hora fur veniret: vigilaret vtiq;, & non ſineret perfodi domum ſuam. Et vos eſtote parati: quia qua hora non putatis, filius hominis veniet.

¶ Feria quarta, ex Prouerbijs Salomonis. Lectio prima.

ca. 3. Fili mi, ne obliuiſcaris legis meæ & præcepta mea cor tuum cuſtodiat. Longitudinẽ enim dierum, & annos vitæ, & pacem apponent tibi. Miſericordia & veritas te nõ deſerãt, circunda eas gutturi tuo, & deſcribe in tabulis cordis tui: & inuenies gratiam & diſciplinã bonam coram Deo & hominibus. Habe fiduciam in dño ex toto corde tuo, & ne innitaris prudentię tuę. In omnibus vijs tuis cogita illum, & ipſe diriget greſſus tuos. Ne ſis ſapiens apud temetipſum. Time dñm, & recede à malo: ſanitas quippe erit vmbilico tuo, & irrigatio oſſiũ tuorũ. Honora dñm de tua ſubſtantia, & de primitijs omniũ frugum tuarum da pauperibꝰ. & implebuntur horrea tua ſaturitate, & vino torcularia tua redundabunt. Diſciplinam dñi, fili mi, ne abijcias, nec deficias cum ab eo corripéris: quẽ enim diligit dñs, corripit: & quaſi pater in filio complacet ſibi. † Beatus homo, qui B inuenit ſapientiã, & qui affluit prudentia: melior eſt acquiſitio eius negotiatione argenti, & auro primo fructus eius. Pretioſior eſt cũctis opibus: & omnia quæ deſiderantur, huic nõ valent cõparari. longitudo dierum in dextera eius, & in ſiniſtra illius diuitiæ & gloria. viæ eius viæ pulchræ, & omnes ſemitæ

nitæ illius pacificę, lignum vitæ est his qui apprehenderint eam: & qui tenuerit eã beatus. Dñs sapientia fundauit terrã, stabiliuit cœlos prudentia. Sapientia illius eruperunt abyssi, & nubes rore concrescunt.]

Secundum Lucam. Lectio.ij.

12. AIt autem ei Petrus, Dñe, ad nos dicis hanc parabolam, an & ad omnes? Dixit autem dñs, Quis putas est fidelis dispensator & prudens, quem constituit dñs supra familiam suam, vt det illis in tempore, tritici mensuram? Beatus ille seruus, quem cum venerit dñs, inuenerit ita facientem, vere dico vobis quoniam supra omnia quæ possidet, cõstituet illũ. Quòd si dixerit seruus ille in corde suo, Moram facit dominus me' venire: & cœperit percutere seruos & ancillas, & edere & bibere & inebriari, veniet dñs serui illius in die qua non sperat, & hora qua nescit, & diuidet eum, partemq; eius cum infidelibus ponet. Ille autem seruus qui cognouit voluntatem dñi sui, & non se præparauit, & non fecit secundum voluntatẽ eius: vapulabit multis, qui autẽ non cognouit, & fecit digna plagis: vapulabit paucis. Omnis autẽ cui multũ datum est, multum quęretur ab eo: & cui cõmodauerunt multum, plus petent ab eo. Ignem veni mittere in terram: & quid volo nisi vt accendatur? Baptismo autem habeo baptizari: & quo modo coarctor, vsq; dum perficiatur? Putatis quia pacẽ veni mittere in terram? Nõ, dico vobis: sed separationem: erunt enim ex hoc, quinq; in domo vna diuisi, tres in duos, & duo in tres: diuidẽtur pater in filiũ, & filius in patrẽ suũ, mater in filiam, & filia in matrẽ, socrus in nurum suam, & nurus in socrum suam. Dicebat autem ad turbas, Cum videritis nubem orientem ab occasu, statim dicitis, Nimbus venit: & ita fit, & cum austrum flantem: dicitis, Quia æstus erit: & fit. Hypocritę, faciẽ cœli & terrę nostis probare: hoc autẽ tempus quomodo non probatis? Quid aũt & à vobisipsis non iudicatis quod iustũ est? Cum aũt vadis cum aduersario tuo ad principẽ, in via da operã liberari ab illo: ne forte trahat te ad iudicẽ, & iudex tradat te exactori, & exactor mittat te in carcerẽ. Dico tibi, non exies inde, donec etiã nouissimũ minutum reddas.

¶ Feria

¶ Feria quinta, ex Prouerbijs Salomonis. Lectio prima.

ca.3. Filli mi, ne effluant hæc ab oculis tuis. Custodi legem atq; consiliū,& erit vita animę tuę,& gratia faucibus tuis. tūc ambulabis fiducialiter in via tua,& pes tuus nō impinget: si dormieris, non timebis: quiesces,& suauis erit somnus tuus. Ne paueas repentino terrore, & irruētes tibi ruinas impiorū. Dñs enim erit in latere tuo, & custodiet pedem tuū ne capiaris. Noli prohibere benefacere eum qui potest. si vales, & ipse benefac. Nec dicas amico tuo: Vade,& reuertere, & cras dabo tibi,cum statim possis dare. Ne moliaris amico tuo malū,cum ille in te habeat fiduciam. Nō cōtendas aduersus hominē frustra, cum ipse tibi nihil mali fecerit. Ne æmuleris hominem iniustū, nec imiteris vias eius: quia abominatio dñi est omnis illusor, & cum simplicibus sermocinatio ei⁹. Egestas à dño in domo impij,habitacula aūt iustorū benedicētur. Ipse deludet illusores, & māsuetis dabit gratiā. Gloriā sapientes possidebūt: stultorū exaltatio,igno-
ca.4. minia Audite filij disciplinam patris,& attēdite, vt sciatis prudentiam. Donum bonū tribuā vobis. legē meā ne derelinquatis. nam & ego filius fui patris mei, tenellus,& vnigenit⁹ corā matre mea:& docebat me,atq; dicebat, Suscipiat verba mea cor tuū,custodi præcepta mea, & viues. Posside sapientiā,posside prudentiā. Ne obliuiscaris: neq; declines à verbis oris mei. Ne dimittas eam: & custodiet te: dilige eam,& cōseruabit te.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

Aderant aūt quidā ipso in tempore nuntiantes illi de Galilęis, quorum sanguinē Pilatus miscuit cum sacrificijs eorū. Et respondens dixit illis, Putatis ꝙ hi Galilæi præ oībus Galilæis peccatores fuerint, qā talia passi sunt? Non, dico vobis: sed n: si pœnitentiā habueritis, omnes similiter peribitis. Sicut illi decem & octo supra quos cecidit turris in Siloe, & occidit eos: putatis quia & ipsi debitores fuerint pręter omnes homines habitātes in Ierusalē? Non dico vobis: sed si pœnitentiā non habueritis,oēs similiter peribitis. Dicebat autē & hanc similitudinē.† Arborē fici habebat quidā plantatā in vinea sua: & venit quęrens fructū in illa,& nō inuenit. Dixit autem c.13.

B

ad cultorem vineæ, Ecce anni
tres sunt ex quo venio quęrens
fructū in ficulnea hac: & nō in
uenio. Succide ergo illā: vt qd
etiam terrā occupat? At ille re-
spondēs dicit illi. Dñe, dimitte
illā & hoc anno, vsq; dū fodiā
circa illam, & mittā stercora, &
siquidem fecerit fructū: sin au-
tem, in futurum succides eam.
Erat aūt docēs in synagoga
eorum sabbatis. Ecce mulier
quę habebat spiritū infirmita-
tis annis decem & octo: & erat
13 inclinata, nec omnino poterat
sursum respicere, quā cum vi-
deret Iesus, vocauit eam ad se,
& ait illi, Mulier, dimissa es ab
infirmitate tua. Et imposuit il-
li manus, & cōfestim erecta est,
& glorificabat Deum. Respon
dens autē archi synagogus, in-
dignans quia sabbato curasset
Iesus, dicebat turbæ, Sex dies
sunt in quib⁹ oportet operari.
in his ergo venite & curamini:
& non in die sabbati. Respon-
dens autē ad illum dñs, dixit,
Hypocritę, vnusquisq; vestrū
sabbato nō soluit bouem suū
aut asinum à præsepio, & ducit
adaquare? hanc aūt filiā Abra-
B hæ quā alligauit satanas ecce
decē & octo annis, nō oportuit
solui à vinculo isto die sabba-
ti? Et cum hęc diceret, erubesce
bant oēs aduersarij eius: & om
nis popul⁹ gaudebat in vniuer
sis quę gloriose fiebant ab eo.]

¶ Feria. vj. ex prouer. Salo. L. j.

PRincipiū sapientię, posside ca.4.
sapientiā, & in omni pos-
sessione tua acquire prudētiā.
arripe illā, & exaltabit te: glo-
rificaberis ab ea, cum eā fueris
amplexatus dabit capiti tuo
augmenta gratiarū, & corona
inclyta ꝓteget te. Audi fili mi,
& suscipe verba mea, vt multi-
plicentur tibi anni vitæ. viam
sapiētię monstraui tibi, & duxi
te per semitas æquitatis: quas
cum ingressus fueris, nō arcta-
buntur gressus tui, & currēs nō
habebis offendiculū. Tene di-
sciplinā, ne dimittas eam: cu-
stodi illā, quia ipsa est vita tua.
Ne delecteris in semitis impio-
rum, nec tibi placeat malorum
via. Fuge ab ea, nec trāseas per
illā, declina & desere eam. non
enim dormiūt, nisi male fece-
rint: & non rapitur somnus ab
eis, nisi supplātauerint. come-
dunt panē impietatis, & vinū
iniquitatis bibunt. Iustorū au-
tem semita, quasi lux splendēs
procedit & crescit vsq; ad perfe
ctam diē. Via impiorū tenebro
sa: nesciūt vbi corruāt. Fili mi,
ausculta

ausculta sermones meos, & ad eloquia mea inclina aurẽ tuã, ne recedãt ab oculis tuis: custo di ea in medio cordis tui, vita enim sunt inuenientibus ea, & vniuersæ carni sanitas. Omni custodia serua cor tuum: quia ex ipso vita procedit. Remoue à te os prauum, & detrahentia labia sint procul à te. Oculi tui recta videant, & palpebræ tuæ pręcedãt gressus tuos. Dirige se mitas pedib⁹ tuis: & oẽs vię tuę stabiliẽtur. Ne declines ad dex terã, neq; ad sinistrã. Auerte pe dem tuũ à malo: vias enĩ quæ à dextris sunt, nouit dñs: puer sę vero sunt, q̃ à sinistris sunt: ipse enim rectos faciet cursus tuos, itinera aũt tua ĩ pace producet. Secundũ Lucã. Lcõ. ij.

c. 13. DIcebat ergo, Cui simile est regnũ Dei: & cui simi le æstimabo illud? Simile est grano sinapis, quod acceptum homo misit in hortum suũ, & creuit: & factũ est in arborem magnã, & volucres cœli requie uerunt in ramis eius. Et iterũ dixit, Cui simile æstimabo regnum Dei? Simile est fermẽto quod acceptũ mulier abscõdit in farinę sata tria donec fermẽ taretur totum. Et ibat per ciuitates & castella docens, & iter faciens in Ierusalẽ. Ait autem illi quidam: Dñe, si pauci sunt qui saluentur? Ipse autẽ dixit ad illos. Cõtendite intrare per angustã portam: quia multi, dico vobis, quęrent intrare, & non poterunt. Cum aũt intrauerit paterfamilias & clauserit ostiũ, & incipietis foris stare, & pulsare ostium, dicentes, Dñe aperi nobis, & respõdens dicet vobis, Nescio vos vnde sitis: tũc incipietis dicere, Manducauimus coram te & bibimus, & in plateis nostris docuisti. Et dicet vobis. Nescio vos vnde sitis, discedite à me oẽs operarij iniquitatis. Ibi erit flet⁹ & stridor dentiũ: cum videritis Abrahã & Isaac & Iacob, & oẽs prophetas in regno Dei, vos aũt expelli foras. Et venient ab oriente & occidente & aquilone & austro: & accumbent in regno Dei. Et ecce, sunt nouissimi, qui erant primi: & sunt primi, qui erãt nouissimi. In ipsa die accesserunt quidã Pharisæorũ, dicentes illi, Exi & vade hinc: quia Herodes vult te occidere. Et ait illis, Ite, & dicite vulpi illi: Ecce eijcio dęmonia, & sanitates perficio hodie & cras, & tertia die consumor. Veruntamen oportet me hodie & cras

& se-

& sequenti die ambulare: quia nõ capit prophetã perire extra Ierusalẽ. Ierusalẽ Ierusalẽ quę occidis ꝓphetas, & lapidas eos qui mittũtur ad te, quoties volui cõgregare filios tuos quemadmodum auis nidum suum sub pennis, & noluisti? ecce, relinquetur vobis domus vestra deserta. Dico autẽ vobis, quia non videbitis me donec veniat cum dicetis, Benedictus qui venit in nomine domini.

¶Sabbato, ex Proue. Salo. L. j.

ca. 5. FIli mi, attende ad sapientiã meã: & prudẽtię meę inclina aurem tuã: vt custodias cogitationes, & disciplinam labia tua conseruent. Ne intenderis fallaciæ mulieris. fauus enim distillãs labia meretricis, & nitidius oleo guttur eius. Nouissima aũt illi' amara quasi absynthiũ: & lingua eius acuta quasi gladius biceps. Pedes ei' descẽdunt in mortem, & ad inferos gressus ei' penetrãt. Per semitã vitę non ambulant, vagi sunt gressus eius & inuestigabiles. Nunc ergo fili mi audi me, & ne recedas à verbis oris mei. Longe fac ab ea viã tuã, & ne appropinques foribus domus eius. Ne des alienis honorem tuum, & annos tuos crudeli: ne forte impleantur extranei viribus tuis, & labores tui sint ĩ domo aliena, & gemas in nouissimis, quãdo cõsumpseris carnes tuas & corpus tuũ, & dicas. Cur detestat' sum disciplinã, & increpationib' nõ acquieuit cor meũ, nec audiui vocẽ docentiũ me, & magistris non inclinaui aurẽ meã? Pene fui ĩ omni malo, in medio ecclesię & synagogæ. Bibe aquã de cisterna tua: & fluẽta putei tui. Deriuentur fontes tui foras, & in plateis aquas tuas diuide. Habeto eas solus, nec sint alieni participes tui. Sit vena tua bñdicta, & lęta re cũ muliere adolescẽtię tuæ: cerua charissima, & gratissim' hinnulus, vbera ei' inebriẽt te in omni tẽpore, & in amore ei' delectare iugiter. Quare seduceris fili mi ab aliena, & foueris in sinu alteri'? Respicit dñs vias hoĩs, & oẽs gressus ei' considerat. Iniquitates suę capiũt impium, & funibus pctõrũ suorũ cõstringitur. Ipse morietur: qa nõ habuit disciplinã, & in multitudine stultitię suæ decipiet.

Secundum Lucam. Lectio. ij.

ET factũ est: cum introisset c. 14.
Iesus ĩ domũ cuiusdã prin a
cipis Pharisæorũ sabbato manducare panem: & ipsi obseruabant

bant eum. Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illũ. Et respondens Iesus, dixit ad legisperitos & Pharisæos, dicẽs, Si licet sabbato curare? At illi tacuerunt. Ipse vero apprehensum sanauit eum: ac dimisit. Et respondens ad illos dixit, Cuius vestrũ asinus aut bos in puteum cadet: & nõ continuo extrahet illũ die sabbati? & nõ poterant ad hęc respõdere illi. Dicebat aũt & ad inuitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos. Cũ inuitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne forte honoratior te sit inuitatus ab illo: & veniẽs is qui te & illũ vocauit, dicat tibi, Da huic locũ: & tũc incipias cũ rubore nouissimũ locũ tenere, sed cũ vocatus fueris, vade, & recumbe in nouissimo loco: vt cũ venerit qui te inuitauit: dicat tibi, Amice, ascende superius. Tunc erit tibi gloria corã simul discumbentib⁹, quia omnis qui se exaltat, humiliabitur: & qui se humiliat,
B exaltabitur.] Dicebat aũt & ei qui se inuitauerat, Cum facis prandiũ aut cœnã, noli vocare amicos tuos, neq; fratres tuos, neq; cognatos, neq; vicinos diuites: ne forte te & ipsi reinuitent, & fiat tibi retributio: sed cum facis conuiuiũ, voca pauperes, debiles, claudos, & cæcos: & beatus eris, quia nõ habent retribuere tibi: retribuet enim tibi in resurrectione iustorum. Hæc cum audisset quidam de simul discumbẽtibus, dixit illi, Beatus qui manducabit panẽ in regno Dei. At ipse dixit ei.
† Homo quidã fecit cœnã magnam, & vocauit multos. Et C
misit seruũ suum hora cœnæ dicere inuitatis vt venirẽt: quia iam parata sunt omnia. Et cœperunt simul omnes excusare. Primus dixit ei, Villam emi: & necesse habeo exire & videre illam: rogo te, habe me excusatum Et alter dixit, Iuga boum emi quinq;: & eo probare illa, rogo te, habe me excusatũ. Et alius dixit, Vxorẽ duxi, & ideo nõ possum venire. Et reuersus seruus nuntiauit hæc dño suo. Tunc iratus paterfamilias, dixit seruo suo, Exi cito ĩ plateas & vicos ciuitatis: & pauperes ac debiles & cæcos & claudos introduc huc. Et ait seruus, Dñe, factũ est vt imperasti: & adhuc loc⁹ est. Et ait dñs seruo, Exi in vias & sepes: & cõpelle intrare, vt impleat domus mea.

Dico autem vobis quòd nemo virorũ illorũ qui vocati sunt, gustabit cœnam meam.]

¶Dñica secũda post aduẽtũ. Notandũ ꝙ hæc dñica si inciderit ante Epiphaniã, aut ĩ ipso die epiphanię, non debet fieri offm̃ nec cõmemo. de ea sed de octaua: nec habet aliud pręter primam & secundã lectionem.

Ex prouerbijs Salomonis. L.j.

ca.6. Filli mi, si spoponderis pro amico tuo, defixisti apud extraneũ manũ tuã, illaqueatus es verbis oris tui, & captus proprijs sermonibus. Fac ergo quod dico fili mi, & temetipsum libera, qa incidisti in manum proximi tui. Discurre, festina, suscita amicũ tuum: ne dederis somnũ oculis tuis, nec dormitent palpebrę tuę. Eruere quasi damula de manu, & quasi auis de manu aucupis. Vade ad formicã ò piger, & cõsidera vias eius, & disce sapientiam: quæ cum non habeat ducem, nec pręceptorẽ, nec principem, parat in æstate cibũ sibi, & cõgregat in messe quod comedat. Vsquequo piger dormies? quãdo cõsurges è somno tuo? Paululum dormies, paululum dormitabis, paululũ cõseres manus tuas vt dormias: & veniet tibi q̃si viator egestas, & pauperies quasi vir armatus. Si vero impiger fueris, veniet vt fons messis tua, & egestas lõge fugiet à te. Homo apostata vir inutilis, graditur ore peruerso, annuit oculis, terit pede, digito loquitur, prauo corde machinatur malũ, & omni tẽpore iurgia seminat. huic extemplo veniet ꝑditio sua, & subito conteretur, nec habebit vltra medicinam. Sex sunt quæ odit dñs, & septimum detestatur anima eius: oculos sublimes, linguam mendacem, manus effundẽtes innoxium sanguinem, cor machinãs cogitationes pessimas, pedes veloces ad currendũ in malum, proferentẽ mendacia, testem fallacem, & eum qui seminat inter fratres discordias.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

Ibant autẽ turbę multę cum eo: & cõuersus dixit ad illos, c.14.
Si quis venit ad me, & non odit patrẽ suum & matrẽ, & vxorẽ, & filios, & fratres, & sorores, adhuc aũt & animã suam, nõ potest meˀ esse discipulus. Et qui nõ baiulat crucẽ suam & venit post me, nõ potest meus esse discipulˀ. Quis enim ex vobis volens turrim ędificare, nõ prius sedens computat sumptus qui necessa-

necessarij sunt, si habeat ad perficiendum: ne postea q̃ posuerit fundamentũ, & non potuerit perficere, omnes qui vident incipiant illudere ei, dicentes; Quia hic homo cœpit ædificare, & non potuit consummare? Aut quis rex iturus cõmittere bellũ aduersus aliũ regem, nõ sedens prius cogitat si possit cũ decẽ millibus occurrere ei qui cum viginti millibus venit ad se? alioquin adhuc illo longe agente, legationẽ mittẽs rogat ea quę pacis sunt. Sic ergo omnis ex vobis qui non renuntiat omnibus quę possidet, non potest meus esse discipulus. Bonũ est sal. Si autẽ sal euanuerit, in quo condietur? Neq; in terrã, neq; in sterquilinium vtile est, sed foras mittetur. Qui habet
c.15. aures audiendi, audiat.† Erant
a. autẽ appropinquantes ei publicani & peccatores, vt audirent illũ. Et murmurabãt Pharisæi & Scribę dicẽtes, Quia hic peccatores recipit, & manducat cũ illis. Et ait ad illos parabolam istã, dicẽs, Quis ex vobis homo qui habet centũ oues, & si pdiderit vnã ex illis, nõne dimittit nonagintanouẽ in deserto, & vadit ad illam quę perierat, donec inueniat eã? Et cũ inuenerit eã, imponit in humeros suos gaudens: & veniens domũ cõuocat amicos & vicinos, dicens illis. Congratulamini mihi, qa inueni ouẽ meã quæ perierat. Dico vobis q̧ ita gaudium erit in cœlo sup vno peccatore pœnitentiã agente, q̃ super nonagintanouem iustis qui nõ indigent pœnitentia. Aut quæ mulier habẽs drachmas decem: si perdiderit drachmã vnã, nõne
b. accendit lucernã & euerrit domũ, & quęrit diligenter, donec inueniat eã? Et cũ inuenerit, cõuocat amicas, & vicinas, dicẽs, Cõgratulamini mihi, qa inueni drachmã quam perdiderã. Ita dico vobis, gaudiũ erit coram angelis Dei super vno peccatore pœnitentiam agente.]

¶ Si hæc dñica inciderit infra octauã epiph. tertia lectio erit, Cum fact' esset Iesus. &c. Oro. Vota quęsumus. quas inuenies in proxima sequẽti dominica.

¶ Feria secũda, ex Prouerbijs Salomonis. Lectio prima.

ca. 6. CONserua fili mi præcepta patris tui, & ne dimittas legẽ matris tuę. Liga ea in corde tuo iugiter, & circunda gutturi tuo. Cũ ambulaueris, gradiantur tecũ; cum dormieris, custodiant te, & euigilans lo-

quiere cum eis. quia mandatũ lucerna est, & lex lux, & via vitę increpatio disciplinæ, vt custodiant te à muliere mala, & à blanda lingua extraneæ. Non cõcupiscat pulchritudinẽ eius cor tuum, ne capiaris nutibus illius. pretium enim scorti vix est vnius panis: mulier autem viri pretiosam animam capit. Nunquid potest homo abscõdere ignẽ in sinu suo, vt vestimenta illius nõ ardeãt? aut ambulare sup prunas, & nõ cõburentur plantę eius? sic q ingreditur ad mulierẽ ꝓximi sui, nõ erit mundus, cũ tetigerit eam. Non grandis est culpa, cũ quis furatus fuerit: furatur enim vt esurientẽ impleat aĩam: deprehensus quoq; reddet septuplũ, & omnẽ substantiã domus suę tradet, & liberabit se: Qui autẽ adulter est, propter cordis inopiam pdet aĩam suã: turpitudinẽ & ignominiã cõgregat sibi, & opprobriũ illi' nõ delebit. qa zelus & furor viri nõ parcet in die vindictæ, nec acquiescet cuiusquã precib', nec suscipiet pro redẽptione dona plurima.

Secundum Lucam. Lectio. ij

c.15. c AIt autem, † Homo quidã habuit duos filios: & dixit adolescentior ex illis patri, Pater, da mihi portionem substantię quæ me cõtingit. Et diuisit illis substantiã. Et post nõ multos dies congregatis omnibus adolescẽtior filius peregrè profectus est in regionem longinquã: & ibi dissipauit substãtiam suam viuendo luxuriose. Et postq̃ omnia cõsummasset, facta est fames valida in regione illa, & ipse cœpit egere. Et abijt, & adhæsit vni ciuium regionis illius. Et misit illum in villã suam vt pasceret porcos. Et cupiebat implere ventrem suũ de siliquis quas porci manducabant: & nemo illi dabat. In se aũt reuersus, dixit, Quãti mercenarij in domo patris mei abundãt panibus: ego aũt hic fame pereo? Surgã, & ibo ad patrem meũ, & dicã ei: Pater, peccaui in cœlũ & corã te: iam nõ sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut vnum de mercenarijs tuis. Et surgens venit ad patrem suũ. Cũ aũt adhuc longe esset, vidit illũ pater ipsi', & misericordia mot' est, & accurrẽs cecidit sup collum eius. & osculatus est eum. Dixitq; ei filius: Pater, peccaui in cœlũ, & corã te, iam non sum dignus vocari fili' tuus. Dixit aũt pater ad seruos suos: Cito proferte stolam

primam, & induite illũ, & date anulum in manu ei⁹, & calceamenta in pedes eius: & adducite vitulũ saginatũ, & occidite, & manducemus & epulemur: quia hic filius meus mortuus erat, & reuixit: perierat, & inuẽtus est. Et cœperunt epulari. Erat autem filius eius senior in agro: & cum veniret, & appropinquaret domui, audiuit symphoniam & chorum: & vocauit vnũ de seruis, & interrogauit quid hæc essent. Isq; dixit illi, Frater tuus venit, & occidit pater tuus vitulũ saginatum, quia saluũ illũ recepit. Indignatus est autem: & nolebat introire. Pater ergo illius egressus cœpit rogare illum. At ille respondens, dixit patri suo. Ecce tot annis seruio tibi · & nunq̃ mandatum tuum prętereui, & nunquã dedisti mihi hœdum vt cum amicis meis epularer: sed postquàm filius tuus hic qui deuorauit substãtiam suã cum meretricibus, venit, occidisti illi vitulum saginatum. At ipse dixit illi, Fili, tu semper mecum es, & omnia mea tua sunt: epulari autem & gaudere oportebat, qa frater tuus hic, mortuus erat & reuixit, perierat & inuentus est.]

¶ Feria tertia, ex Prouerbijs Salomonis. Lectio prima.

Fili mi, custodi sermones meos, & præcepta mea reconde tibi. Fili, honora Dñm, & valebis: præter eum vero ne timueris alienũ. Serua mandata mea, & viues: & legem meã quasi pupillã oculi tui: liga eã in digitis tuis, scribe illam in tabulis cordis tui. Dic sapientię, Soror mea es: & prudentiã voca amicam tuã, vt custodiat te à muliere extranea, & ab aliena quæ verba sua dulcia facit. De fenestra enim domus meæ per cancellos prospexi, & video paruulos. Cõsidero vecordem iuuenem, qui trãsit per plateas iuxta angulum, & prope viam domus illius graditur in obscuro, aduesperascente die, in noctis tenebris, & caligine: & ecce occurrit illi mulier ornatu meretricio, pręparata ad decipiendas animas, garrula, & vaga, quietis impatiẽs, nec valens in domo consistere pedibus suis, nunc foris, nunc in plateis, nũc iuxta angulos insidiãs. Apprehensumq; deosculatur iuuenẽ, & procaci vultu blanditur, dicens, Victimas pro salute deuoui, hodie reddidi vota mea, idcirco egressa sum in occursum tuum, ca. 7.

æuum, desiderãs te videre, & re-
peri. Intexui funibus lectulum
7. meũ, straui tapetibus pictis ex
Ægypto, aspersi cubile meum
myrrha & aloe, & cinnamo-
mo. Veni, inebriemur vberib⁹,
& fruamur cupitis amplexib⁹,
donec illuscescat dies. non est
enim vir in domo sua, abijt via
longissima, sacculum pecuniæ
secum tulit, in die plenæ Lunæ
reuersurus est in domum suã.
Irretiuit eũ multis sermonib⁹,
& blanditijs labiorũ protraxit
illũ. Statim eã sequitur quasi
bos ductus ad victimã, & quasi
agnus lasciuiens, & ignorat ꝙ
ad vincula stultus trahatur, do
nec transfigat sagitta iecur ei⁹:
velut si auis festinet ad laqueũ,
& nescit ꝙ de periculo animæ
illius agitur. Nunc ergo fili mi,
audi me: & attende verbis oris
mei. Ne abstrahat̃ in vijs illius
mens tua, neq; decipiaris semi-
tis ei⁹. multos enim vulneratos
deiecit, & fortissimi quiq; inter
fecti sunt ab ea. Viç inferi dom⁹
ei⁹, penetrãtes ĩteriora mortis.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

c.16. Dicebat autẽ & ad discipu-
a los suos. † Homo quidã
erat diues, qui habebat villicũ:
& hic diffamatus est apud illũ,
quasi dissipasset bona ipsius.
Et vocauit illũ, & ait illi, Quid
hoc audio de te? redde rationẽ
villicationis tuæ: iam enim nõ
poteris villicare. Ait autẽ villi-
cus intra se, Quid faciam? quia
dñs meus aufert à me villica-
tionẽ? fodere nõ valeo, mendi-
care erubesco. Scio quid faciã,
vt cum amotus fuero à villica-
tione, recipiant me in domos
suas. Conuocatis itaq; singulis
debitoribus dñi sui, dicebat pri
mo, Quantũ debes dño, meo?
At ille dixit, Centũ cados olei.
Dixitq; illi, Accipe cautionem
tuã: & sede, cito scribe qnqua-
ginta. Deinde alij dixit, Tu ve
ro quantũ debes? Qui ait, Cen-
tum coros tritici. Ait illi, Acci-
pe literas tuas, & scribe octogin
ta. Et laudauit dñs villicũ ini-
quitatis, quia prudẽter fecisset:
quia filij huius seculi, pruden-
tiores filijs lucis in generatio-
ne sua sunt. Et ego vobis dico,
facite vobis amicos de mãmo-
na iniquitatis: vt cũ defeceritis
recipiãt vos in æterna taberna-
cula.] Qui fidelis est in mini- B
mo, & in maiori fidelis est: &
qui in modico iniquus est, &
in maiori iniquus est. Si ergo
in iniquo mãmona fideles nõ
fuistis: quod verũ est, quis cre-
det vobis? Et si in alieno fideles

non fuistis: quod vestrum est quis dabit vobis? Nemo seruus potest duob⁹ dominis seruire: aut enim vnũ odiet,& alterum diliget: aut vni adhærebit,& alterum cõtemnet. non potestis Deo seruire & mammonæ.

¶ Feria quarta, ex Prouerbijs Salomonis. Lectio prima.

ca. 8. NVnquid nõ sapientia clamitat,& prudentia dat vocem suã? In summis excelsisq; verticib⁹ supra viam in medijs semitis stans,iuxta portas ciuitatis in ipsis foribus loquitur, dicens,O viri,ad vos clamito,& vox mea ad filios hominum. Intelligite paruuli astutiam:& insipientes animaduertite. Audite,qm̃ de rebus magnis locutura sum: & aperientur labia mea,vt recta prædicent. Veritatem meditabitur guttur meũ, & labia mea detestabuntur impium. Iusti sunt oẽs sermones mei, non est in eis prauũ quid, neq; peruersum. Recti sunt intelligentibus,& ęqui inuenientibus scientiã. Accipite disciplinam meã, & nõ pecuniam: doctrinam magis, q̃ aurũ eligite. Melior est enim sapientia cunctis pretiosissimis:& omne desiderabile,ei nõ potest cõparari. Ego sapiẽtia habito in cõsilio, & eruditis intersum cogitationibus. Timor dñi odit malũ: arrogantiã,& superbiã,& viam prauã, & os bilingue detestor. Meũ est cõsiliũ & æquitas,mea est prudẽtia,mea est fortitudo. Per me reges regnant,& legum conditores iusta decernũt. Per me principes imperant,& potentes decernunt iustitiam.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

AVdiebant aũt omnia hęc Pharisęi qui erant auari: & deridebant illum. Et ait illis: Vos estis qui iustificatis vos coram hominibus: Deus autem nouit corda vestra. quia quod hominibus altũ est, abominatio est apud Deum. Lex & prophetæ,vsq; ad Ioannẽ,ex eo regnum Dei euãgelizatur, & omnis in illud vim facit. Facilius est aũt cœlum & terrã præterire,q̃ de lege vnũ apicem cadere. Omnis qui dimittit vxorem suã,& alterã ducit, mœchatur: & qui dimissam à viro ducit, mœchat᷑. † Homo quidã erat diues, qui induebatur purpura & bysso: & epulabat᷑ quotidie splendide. Et erat quidã mendicus nomine Lazarus, q iacebat ad ianuam eius, vlceribus plenus: cupiens saturari de micis quę cadebãt de mensa diuitis,&

c. 16. C

tis, & nemo illi dabat: sed & canes veniebãt, & lingebant vlcera eius. Factũ est autẽ vt moreretur mendicus, & portaretur ab angelis in sinum Abrahæ. Mortuus est aũt & diues: & sepultus est in inferno. Eleuans aũt oculos suos cũ esset in tormentis, vidit Abrahã à longe, & Lazarum in sinu eius: & ipse clamans dixit: Pater Abraham
16 miserere mei, & mitte Lazarũ vt intingat extremũ digiti sui in aquã, vt refrigeret linguam meã, quia crucior in hac flamma. Et dixit illi Abraham: Fili, recordare quia recepisti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc aũt hic cõsolatur, tu vero cruciaris: & in his omnib⁹, inter nos & vos chaos magnum firmatũ est, vt hi qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neq; inde huc trãsmeare. Et ait: Rogo ergo te pater, vt mittas eũ in domũ patris mei. Habeo enim quinq; fratres, vt
C testetur illis, ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Et ait illi Abraham: Habent Moysen & prophetas: audiant illos. Et ille dixit: Non, pater Abrahã: sed si quis ex mortuis ierit ad eos, pœnitentiã agent. Ait autẽ illi, Si Moysen & prophetas nõ audiũt: neq; si qs ex mortuis resurrexerit, credẽt.]

¶ Feria quinta, ex Prouerbijs Salomonis: Lectio prima.

Ego diligẽtes me diligo: & ca.8.
qui mane vigilant ad me, inuenient me. Mecũ sunt diuitiæ & gloria: opes superne & iustitia. Melior est fructus meus auro, & lapide pretioso, & genimina mea argento electo. In vijs iustitiæ ambulabo, in medio semitarũ iudicij, vt ditem diligẽtes me, & thesauros eorũ repleam. † Dñs possedit me in B
initio viarum suarum, anteq̃ quicq̃ faceret à principio. Ab æterno ordinata sum, & ex antiquis anteq̃ terra fieret. Nondum erãt abyssi, & ego iam cõcepta eram: necdũ fontes aquarum eruperant. Necdũ montes graui mole consti terant: antẽ colles ego parturiebar, adhuc terrã non fecerat, & flumina, & cardines orbis terræ. Quando B
præparabat cœlos, aderã: quando certa lege & gyro vallabat abyssos: quando æthera firmabat sursum, & librabat fontes aquarum: quãdo circundabat mari terminũ suum, & legẽ ponebat aquis, ne transirent fines suos: quando appendebat fundamenta terræ, cum eo eram; cuncta

cuncta componens: & delectabar per singulos dies, ludens coram eo omni tempore: ludens in orbe terrarũ: & delitię meæ, esse cum filijs hominũ. Nunc ergo filij audite me. Beati qui custodiunt vias meas. Audite disciplinam, & estote sapiẽtes, & nolite abijcere eam. Beatus homo qui audit me, q vigilat ad fores meas quotidie, & obseruat ad postes ostij mei. Qui me inuenerit, inueniet vitam,
C & hauriet salutem à domino:] qui aũt in me peccauerit, lędet animã suam. Omnes qui me oderunt, diligunt mortem.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

c.17. ET ait ad discipulos suos, Impossibile est vt non veniant scandala: Væ aũt illi per quem veniunt. vtilius est illi, si lapis molaris imponatur circa collũ eius, & proijciatur in mare, q̃ vt scandalizet vnũ de pusillis istis. Attẽdite vobis. Si peccauerit in te frater tuus, increpa illũ: & si pœnitentiã egerit, dimitte illi, & si septies in die peccauerit in te, & septies ĩ die conuersus fuerit ad te dicens: Pœnitet me: dimitte illi. Et dixerunt apostoli dño, Adauge nobis fidem. Dixit autem dñs: Si habueritis fidẽ sicut granũ sinapis, dicetis huic arbori moro: Eradicare & transplantare in mare: & obediet vobis. Quis autẽ vestrum habens seruum arantem, aut pascentẽ boues, qui regresso de agro dicat illi: Statim transi, & recumbe: & nõ dicit, Para quod cœnem, & pręcinge te, & ministra mihi donec manducẽ & bibam, & post hæc tu manducabis & bibes? Nunquid gratiã habet seruo illi, quia fecit quę ei imperauerat? Non puto. Sic & vos cum feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite: Serui inutiles sumus: quod debuimus facere, fecimus. † Et factum est: B
dum iret in Ierusalem, trãsibat per mediam Samariã, & Galilęã. Et cũ ingrederetur quoddam castellum, occurrerunt ei decem viri leprosi, qui steterũt à longe: & leuauerunt vocem dicentes: Iesu præceptor miserere nostri. Quos vt vidit, dixit: Ite ostendite vos sacerdotibus. Et factũ est, dum irent: mundati sunt. Vnus autẽ ex illis vt vidit, qa mũdatus est: regressus est cũ magna voce magnificãs Deum: & cecidit in faciẽ ante pedes eius, gratias agẽs ei, & hic erat Samaritanus. Respondens aũt Iesus, dixit: Nonne decem

mundati

mundati sunt; & nouem vbi sunt? Nō est inuētus q redlret, & daret gloriam Deo, nisi hic alienigena. Et ait illi: Surge, vade: qa fides tua te saluū fecit.]

¶ Feria sextæ, ex Prouerbijs Salomonis. Lectio prima.

ca.9. SApientia ędificauit sibi domum, excidit columnas septē. Immolauit victimas suas, miscuit vinū, & proposuit mensam suam. Misit ancillas suas, vt vocarēt ad arcem, & ad mœnia ciuitatis. Si quis est paruulus, veniat ad me. Et insipientibus locuta est, Venite, comedite panē meū, & bibite vinum quod miscui vobis. Relinquite infantiā, & viuite, & ambulate per vias prudentiæ. Qui erudit derisorē, ipse iniuriā sibi facit: & qui arguit impium, sibi maculam generat: Noli arguere derisorē, ne oderit te. Argue sapientē, & diliget te. Da sapienti occasionem, & addetur ei sapientia. Doce iustū, & festinabit accipere. Principiū sapientiæ, timor dñi: & scientia sanctorū, prudentia. Per me enim multiplicabuntur dies tui, & addentur tibi anni vitæ. Si sapiens fueris, tibimetipsi eris: si autē illusor, solus portabis malum. Mulier stulta & clamosa, plenaq; illecebris, & nihil omnino sciens, sedet in foribus domus suæ sup sellam in excelso vrbis loco, vt vocet transeuntes per viam, & pergentes in itinere suo. Quis est paruulus, decli net ad me. Et vecordi locuta est: aq̄ furtiuę dulciores sunt, & panis absconditus suauior. Et ignorauit, q̄ ibi sint gigantes, & in profundis inferni con uiuę ei⁹. Qui enim applicatur illi, descendet ad inferos: nam qui abscesserit ab ea, saluabit.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

INterrogatus aūt à Pharisęis quādo veniet regnū Dei: respondens eis dixit, Non veniet regnū Dei cum obseruatione, neq; dicent: Ecce hic aut ecce illic: Ecce enim regnū Dei intra vos est. Et ait ad discipulos suos. Venient dies quādo desideretis videre vnum diem filij hominis, & nō videbitis. Et dicent vobis: Ecce hic & ecce illic. Nolite ire, neq; sectemini, nam sicut fulgur coruscans de sub cœlo, in ea quæ sub cœlo sunt, fulget: ita erit filius hominis in die sua. Primū aūt oportet illū multa pati, & reprobari à generatione hac. Et sicut factum est in diebus Noe: ita erit & in diebus filij hoīs. Edebant, c.17.

& bibebãt, vxores ducebant & dabãtur ad nuptias vsq; in diẽ qua intrauit Noe in arcam: & venit diluuium,& perdidit omnes. Similiter sicut factũ est in dieb⁹ Loth, edebãt & bibebãt, emebant & vendebant,plantabant & ędificabant:qua die autem exijt Loth à Sodomis,pluit ignẽ & sulphur de cœlo,& omnes perdidit. Secũdũ hæc erit qua die filius hominis reuelabitur. In illa hora qui fuerit in tecto, & vasa eius in domo, ne descendat tollere illa: & qui in agro, similiter nõ redeat retro. Memores estote vxoris Loth: Quicunq; quęsierit animã suã saluam facere, perdet illam, & quicunq; perdiderit illã, viuificabit eã. Dico vobis,in illa nocte erũt duo in lecto vno: vnus assumetur,& alter relinquetur. duę erũt molentes in vnũ: vna assumet͛, & altera relinquetur. Duo in agro: vn⁹ assumetur, & alter relinquetur. Respondẽtes dicunt illi: Vbi Dñe? Qui dixit illis, Vbicunq; fuerit corpus, illuc congregabuntur & aquilę.

¶Sabbato Ecclesiastes. Lcõ. j.

VErba Ecclesiastę filij Dauid regis Ierusalẽ. Vanitas vanitatũ, dixit Ecclesiastes: vanitas vanitatũ, & omnia vanitas. Quid habet amplius homo de vniuerso labore suo, quo laborat sub sole? Generatio pręterit. & generatio aduenit: terra autẽ in ęternum stat. Oritur sol, & occidit,& ad locũ suũ reuertitur, ibiq; renascens gyrat per meridiem,& flectitur ad aquilonẽ, lustrãs vniuersa, in circuitu pergit spiritus, & in circulos suos reuertit͛. Omnia flumina intrant in mare,& mare non redundat: ad locũ vnde exeunt flumina, reuertuntur: vt iterũ fluant. Cunctę res difficiles: nõ potest eas homo explicare sermone. Non saturatur ocul⁹ visu, nec auris auditu impletur. Quid est quod fuit? ipsum quod futurũ est. Quid est quod factũ est? ipsum quod faciẽdũ est. Nihil sub Sole nouũ, nec valet quisquã dicere: Ecce, hoc recẽs est: iã enim pręcessit in seculis, quę fuerũt ante nos. Non est priorũ memoria: sed nec eorũ quidẽ quæ postea futura sunt, erit recordatio apud eos q futuri sunt in nouissimo. Ego Ecclesiastes fui rex Israel in Ierusalẽ,& ꝓposui in animo meo quęrere, & inuestigare sapienter de oĩbus quę fiunt sub sole. Hãc occupationẽ pessimã dedit Deus filijs hominum: vt

occu-

occuparētur in ea. Vidi cuncta quę fiūt sub sole: & ecce vniuersa vanitas: & afflictio spiritus. Peruersi difficile corrigūtur: & stultorū infinit⁹ est numerus.

Secundum Lucam. Lectio.iij.

c.18. DIcebat autē & parabolam ad illos, quoniam oportet semper orare, & non deficere, dicens: Iudex quidam erat in quadā ciuitate, qui Deū non timebat, & hominē non reuerebatur. Vidua aūt quędam erat in ciuitate illa: & veniebat ad eum, dicēs: Vindica me de aduersario meo. Et nolebat per multū tēpus. Post hęc aūt dixit intra se. Et si Deū non timeo, nec hominē reuereor: tamen quia molesta est mihi hæc vidua, vindicabo illam, ne in nouissimo veniēs sugillet me. Ait autem dñs: Audite quid Iudex iniquitatis dicit. Deus aūt non faciet vindictā electorū suorū clamātiū ad se die ac nocte: & patientiā habebit in illis? Dico vobis, quia cito faciet vindictā illorum. Veruntamen filius hominis veniens, putas inueniet

B fidē in terra? † Dixit autē & ad quosdam qui in se cōfidebant tanquā iusti, & aspernabantur cæteros, parabolam istam, dicens, Duo homines ascendebāt in templum vt orarent, vnus Pharisæus, & alter publicanus Pharisæus, stans, hæc apud se orabat, Deus, gratias ago tibi quia nō sum sicut cæteri hominum, raptores, iniusti, adulteri, velut etiā hic publicanus, ieiuno bis in sabbato: decimas do omniū quę possideo. Et publicanus à lōge stans, nolebat nec oculos ad cœlū leuare: sed percutiebat pectus suum, dicens, Deus propiti⁹ esto mihi peccatori. Dico vobis, descendit hic iustificatus in domum suā ab illo: quia omnis qui se exaltat, humiliabit: & qui se humiliat, exaltabitur.] Afferebāt aūt ad C

illū & infantes, vt eos tangeret. Quod cum viderent discipuli, increpabāt illos. Iesus aūt conuocās illos, dixit, Sinite pueros venire ad me: & nolite vetare eos: taliū est enim regnū Dei. Amen dico vobis, quicunque non acceperit regnum Dei sicut puer, non intrabit in illud.

¶ Dñica tertia post Aduentū. Liber sapientiæ. Lectio prima.

DIligite iustitiā, qui iudicatis terrā. Sentite de dño in bonitate, & in simplicitate cordis quęrite illum: qm̄ inuenitur ab his qui nō tentant illū: apparet aūt eis qui fidē habent ca. 1.

in illum: Peruersę enim cogitationes separãt à Deo: probata autẽ virtus corripit insipientes, quoniã in maleuolam animã non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Spiritus enim sanctus disciplinæ effugiet fictum, & auferet se à cogitationibus quæ sunt sine intellectu, & corripietur à superueniẽte iniquitate. Benignus est enim spiritus sapientiæ, & nõ liberabit maledictum à labijs suis: qm̃ renum illius testis est Deus, & cordis illius scrutator est verus, & linguę eius auditor. Quoniã spiritus dñi repleuit orbẽ terrarũ: & hoc quod continet omnia, scientiam habet vocis. Propter hoc qui loquitur iniqua, nõ potest latere, nec præteriet illum corripiens iudicium. In cogitationibus enim impij interrogatio erit: sermonũ autem illius auditio ad Deũ veniet, ad correptionem iniquitatum illius. Quoniam auris zeli audit omnia: & tumultus murmurationum nõ abscondetur. Custodite ergo vos à murmuratione, quæ nihil prodest, & à detractione parcite linguę, qm̃ sermo obscurus in vacuũ nõ ibit: os autẽ quod mentitur, occidit animã. Nolite zelare mortẽ in errore vitę vestrę, neq; acquiratis perditionẽ in operibus manuum vestrarũ. Quoniã Deus mortem nõ fecit, nec lętatur in perditione viuorum. Creauit enim, vt essent, omnia, & sanabiles fecit nationes orbis terrarum: & non est in illis medicamentũ exterminij, nec inferorum regnum in terra. Iustitia enim perpetua est, & immortalis: iniustitia autem, mortis est acquisitio: impij autem manibus & verbis accersierunt illã: & æstimantes illam amicã, defluxerunt, & sponsiones posuerunt ad illam: qm̃ morte digni sunt, qui sunt ex parte illius.

Secundum Lucam. Lectio ij.

ET interrogauit eũ quidã Princeps, dicens, Magister bone, quid faciens vitam æternam possidebo? Dixit autẽ ei Iesus, Quid me dicis bonum? nemo bonus nisi solus Deus. Mandata nosti? Non occides, Non mœchaberis, Nõ furtum facies, Non falsum testimoniũ dices, Honora patrẽ tuũ, & matrem. Qui ait. Hæc omnia custodiui à iuuentute mea. Quo audito Iesus ait ei, Adhuc vnũ tibi deest: omnia quęcunq; habes vende, & da pauperibus, & c. 18. D

habebis

habebis thesaurum in cœlo: & veni, sequere me. His ille auditis contristatus est: quia diues erat valde. Videns autẽ Iesus, illum tristẽ factũ, dixit: Quàm difficile qui pecunias habent, in regnũ Dei intrabũt. Facilius est enim, camelũ per foramen acus transire, q̃ diuitem intrare in regnũ Dei. Et dixerunt qui audiebãt, Et quis potest saluus fieri? Ait illis, Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deũ. Ait autem Petrus, Ecce, nos dimisim⁹ omnia, & secuti sumus te. Qui dixit eis, Amen dico vobis, nemo est qui reliquit domũ, aut parentes, aut fratres, aut vxorem, aut filios propter regnum Dei, qui nõ recipiat multo plura in

.18. hoc tempore, & in seculo futu-

D E ro vitã ęternã.† Assumpsit aũt Iesus duodecim, & ait illis, Ecce ascendimus Ierosolymã, & cõsummabuntur omnia quę scripta sunt per prophetas de filio hominis, tradetur enim gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & cõspuetur: & postquã flagellauerint occident eũ, & tertia die resurget. Et ipsi nihil horum intellexerũt, & erat verbũ istud absconditũ ab eis, & non intelligebant quæ dicebantur.

Factũ est autẽ, cum appropinquaret Iericho, cæcus quidam sedebat secus viam, mendicãs. Et cũ audiret turbã ꝑtereuntẽ, interrogabat quid hoc esset. Dixerũt aũt ei, ꝙ Iesus Nazarenus trãsiret. Et clamauit, dicẽs: Iesu fili Dauid, miserere mei. Et q præibant, increpabant eũ, vt taceret. Ipse vero multo magis clamabat, Fili Dauid, miserere mei. Stans aũt Iesus, iussit illũ adduci ad se. Et cũ appropinquasset, interrogauit illum, dicens, Quid tibi vis faciam? At ille dixit, Dñe, vt videam. Et Iesus dixit illi, Respice: fides tua te saluũ fecit. Et confestim vidit, & sequebatur illum magnificans Deũ. Et omnis plebs vt vidit, dedit laudem Deo.]

¶ Aduertendũ est, quod in anno in quo epiphania Dñi inciderit in die sabbati: hæc dominica erit secunda post epiphaniam, & nunc (vt Breuiarium concordet cum Missali) tertia lectio erit. In illo tempore Nuptiæ factæ sunt. &c. Oratio. Omnipotens. &c. quas inuenies in dominica prima Vagãtium. In alijs aũt annis semper hæc Dñica erit infra octauam Epiphaniæ, & sic tertia lectio, & oratio erunt infrascriptæ.

Secundum Lucam. Lectio iij.

ca. 2. CVm factus esset Iesus annorum duodecim, ascendentibus illis Ierosolymam secundũ consuetudinẽ diei festi. Et reliqua. Homilia Origenis.

Puer Iesus crescebat, & confortabatur, & replebatur sapiẽtia. Hoc hominũ natura non recipit, vt ante duodecim annos sapientiã compleatur. Aliud est enim potestatẽ habere sapientię: aliud sapientia esse cõpletũ. Non ambigamus ergo, diuinũ aliqd in Iesu carne apparuisse: & nõ solum super hominẽ: sed super omnẽ quoq; rationabilẽ creaturã crescebat. Humiliauerat enim se formam serui accipiens: & eadem virtute, qua se humiliauerat, crescebat. Apparuerat infirmus, quia infirmũ corp⁹ assumpserat: & ob id iterumq; confortabatur. Et euacuauerat se filius Dei: & propterea rursum complebatur sapientia: & gratia Dei erat super eum; nõ qñ venit ad adolescentiã: nõ quando manifeste docebat, sed adhuc cũ esset paruul⁹, habebat gratiã Dei. Et quomodo omnia in illo mirabilia fuerunt: ita in pueritia mirabilis fuit vt Dei sapiẽtia cõpleretur. Ibant itaq; parentes eius iuxta consuetudinẽ in Ierusalẽ, ad solennẽ diẽ Paschæ. Et cũ factus esset Iesus annorũ duodecim. Diligenter obserua. Priusquã duodecim esset annorũ, sapientia Dei, & cætera quæ scripta sunt de eo, cõplebant̃. Cũ ergo (vt dixim⁹) duodecim esset annorũ, & iuxta morẽ dies solẽnitatis expleti essent: & reuerterẽtur parentes cũ infantulo Iesus: remansit puer in Ierusalem, & nesciebant parentes eius. Oro.

VOta quęsumus domine supplicantis populi cœlesti pietate prosequere: vt & quę agenda sunt, videant, & ad implenda, quæ viderint conualescant. Per dominum nostrum.

¶ Feria secunda, ex libro sapientiæ. Lectio prima. Hic omittitur cap. ij. quia maior pars ei⁹ ponitur in dñica de Passione. I

IVstorum animæ in manu Dei sunt, & non tanget illos tormentũ mortis. Visi sunt oculis insipiẽtiũ mori, & ęstimata est afflictio exitus illorũ. Et ab itinere iusto abierunt in exterminiũ, & quod à nobis est iter exterminij: illi aũt sunt ĩ pace. Et si corã hominibus tormẽta passi sunt, spes illorũ immortalitate plena est. Et in paucis vexati, in multis bene disponentur: ca. 3. a

tur: quoniã Deus tẽtauit eos, & inuenit illos dignos se. Tanq̃ aurũ in fornace probauit illos, & quasi holocausti hostiã accepit illos, & in tẽpore erit respectus illorum. Fulgebũt iusti, & tanq̃ scintillę in arundineto discurrent. Iudicabũt nationes & dominabuntur populis: & re-
B gnabit dñs illorũ in ꝑpetuũ.] Qui cõfidunt in illo: intelligẽt veritatẽ, & fideles in dilectione acquiescent illi, q̃m donum & pax est electis eius. Impij autẽ secundũ quæ cogitauerũt correctionẽ habebũt: qui neglexerunt iustũ, & à dño recesserũt. Sapientiã enim & disciplinam qui abijcit, infelix est, & vacua est spes illorum, & labores sine fructu, & inutilia opera eorũ. Mulieres eorũ insensatæ sunt & nequissimi filij illorũ. Maledicta creatura eorum: q̃m felix est sterilis, & in coinquinata, quæ nesciuit torum in delicto habebit fructũ in respectione animarũ sanctarũ, & spado qui nõ operatus est per manꝰ suas iniquitatẽ, nec cogitauit aduersus Deum nequissima: dabitur enim illi fidei donum electũ, & sors in tẽplo Dei acceptissima. Bonorũ enim laborũ gloriosus est fructus, & quæ nõ concidit radix sapientiæ. Filij aũt adulterorũ in cõsummatione erũt, & ab iniquo thoro semẽ exterminabitur. Et si quidẽ longæ vitę erũt, in nihilũ cõputabuntur, & sine honore erit nouissima senectꝰ illorũ. Et si celerius defuncti fuerint, nõ habebunt spẽ, nec in die agnitionis allocutionem. Nationes enim iniquę diræ sunt cõsummationis.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

ET Tingressus, perambula- c.19.
bat Iericho. Et ecce vir no- a
mine Zachęus: & hic princeps erat publicanorũ, & ipse diues: & quęrebat videre Iesum quis esset: & non poterat præ turba, quia statura pusillus erat. Et præcurrens ascendit in arborẽ sycomorũ vt videret eum: quia inde erat transiturus. Et cũ venisset ad locũ, suspiciens Iesus vidit illũ, & dixit ad eum, Zachæe, festinãs descẽde: quia hodie ĩ domo tua oportet me manere. Et festinãs descẽdit: & excepit illũ gaudens. Et cũ viderent oẽs murmurabãt, dicẽtes ꝙ ad hominẽ peccatorẽ diuertisset. Stans aũt Zachęus, dixit ad Dñm. Ecce dimidiũ bonorum meorum dñe do pauperibus: & si quid aliquem defraudaui, reddo quadruplum. Ait

Iesus ad eũ, Quia hodie salus domui huic facta est: eo ꝙ & ipse filiꝰ sit Abrahę. Venit enim filius hominis quęrere & saluũ
B facere quod perierat.] Hæc illis audientibus adijciens dixit parabolã, eo ꝙ esset prope Ierusalem, & quia existimarent ꝙ confestim regnum Dei manifestaretur. Dixit ergo, Homo quidã nobilis abijt in regionẽ longinquã accipere sibi regnũ, & reuerti. Vocatis autẽ decem seruis suis, dedit eis decẽ mnas, & ait ad illos, Negotiamini dũ venio. Ciues autẽ eius oderant eum: & miserũt legationẽ post illũ, dicentes, Nolumus hũc regnare super nos. Et factũ est vt rediret accepto regno: & iussit vocari seruos, quibꝰ dedit pecuniã, vt sciret quantũ quisq; negotiatꝰ esset. Venit aũt primus, dicẽs, Dñe, mna tua decẽ mnas acquisiuit. Et ait illi, Euge bone serue, quia in modico fuisti fidelis, eris potestatem habens supra decem ciuitates: Et alter venit, dicẽs, dñe, mna tua fecit quinq; mnas. Et huic ait, Et tu esto super quinq; ciuitates. Et alter venit, dicẽs, dñe, ecce mna tua, quã habui repositã in sudario, timui enim te, quia homo austerus es: tollis quod nõ posuisti, & metis quod non seminasti. Dixit ei, De ore tuo te iudico serue nequã: sciebas ꝙ ego homo austerus sum: tollẽs quod nõ posui, & metẽs quod nõ seminaui, & quare nõ dedisti pecuniã meã ad mensam, & ego veniens cum vsuris vtique exegissem illam? Et astantibus dixit. Auferte ab illo mnam, & date illi qui decẽ mnas habet. Et dixerunt ei, Dñe habet decẽ mnas. Dico aũt vobis q̃a omni habẽti dabitur, & abũdabit: ab eo aũt q̃ nõ habet, & quod habet, auferetᷣ ab eo. Veruntamen inimicos meos illos, qui noluerunt me regnare sup se, adducite huc: & interficite ante me.

¶ Fer. iij. ex libro sapiẽtię. L. j.

O Quàm pulchra est casta generatio cum claritate: immortalis est enim memoria illius: quoniã & apud Deũ nota est, & apud homines. Cum pręsens est, imitantur illam: & desiderant eam cũ se eduxerit, & in perpetuũ coronata triumphat, incoinquinatorũ certaminũ pręmiũ vincẽs. Multigèna aũt impiorũ multitudo nõ erit vtilis, & adulterinæ plantationes nõ dabunt radices altas, nec stabile firmamentũ collocabunt. Et si in ramis in tempore ca. 4.

pore

pore germinauerint, infirmiter posita, à vento cõmouebuntur, & à nimietate ventorũ eradicabunť. Confringẽtur enim rami inconsummati, & fructus illorũ inutiles, & acerbi ad mãducandũ, & ad nihilum apti. Ex iniquis enim oẽs filij q nascuntur, testes sunt nequitię aduersus parẽtes in interrogatio-
C ne sua. † Iustus autem si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit. Senectus enim venerabilis est, non diuturna, neq; annorũ numero computata: cani autem sunt sensus hominis: & ætas senectutis, vita immacu-
lata. Placens Deo factus dilectus, & viuens inter peccatores translat' est. raptus est, ne malitia mutaret intellectum eius, aut ne fictio deciperet animã illius. Fascinatio enim nugacitatis obscurat bona: & inconstantia cõcupiscentię transuertit sensum sine malitia. Consummat' in breui expleuit tempora multa. Placita enim erat Deo anima illius: propter hoc properauit educere illũ de medio iniquitatũ. populi autẽ videntes, & nõ intelligentes, nec ponentes in præcordijs talia, quoniã gratia Dei, & misericordia in sanctos eius, & respe-
ctus in electos illius.] Condem- D
nat autẽ iustus mortuus viuos impios, & iuuentus celerius cõsummata longam vitã iniusti. Videbũt enim finem sapientis, & nõ intelligent quid cogitauerit de illo Deus, & quare minuerit illũ dñs. Videbũt enim, & contemnent eum. Illos autẽ dñs irridebit, & erunt post hæc decidẽtes sine honore & in cõtumeliã inter mortuos in perpetuum: qm̃ disrumpet illos inflatos sine voce, & cõmouebit illos à fundamẽtis, & vsq; ad supremũ desolabũtur: & erũt gemẽtes, & memoria illoꝝ periet. Venient in cogitatione pctõrũ suorũ timidi, & traducent illos ex aduerso iniquitates ipsorũ.

Secundum Lucam. Lectio ii.

ET his dictis ꝓcedebat ascẽ- c. 19.
dens Ierosolymã. Et factũ est: cum appropinquasset ad Bethphage: & Bethaniam, ad montem qui vocatur Oliueti, misit duos discipulos suos, dicens, Ite in castellũ quod cõtra vos est: in quod introeuntes inuenietis pullũ asinæ alligatũ, cui nemo vnquã hominum sedit: soluite illum, & adducite. Et si quis vos interrogauerit. Quare soluitis? sic dicetis ei, Quia dñs operã eius desiderat.

C Abierunt autẽ qui missi erant: & inuenerunt sicut dixit illis, stantẽ pullum. Soluentibus autem illis pullum, dixerunt dñi ei' ad illos, Quid soluitis pullũ? At illi dixerunt, Quia dñs eum necessariũ habet. Et duxerunt illũ ad Iesum. Et iactantes vestimenta sua supra pullum, imposuerũt Iesum. Eunte aũt illo substernebant vestimenta sua in via. Et cum appropinquaret iam ad descẽsum mõtis Oliueti: cœperunt oẽs turbę descendentiũ gaudentes laudare Deũ voce magna super oĩbus quas viderant virtutibus, dicentes: Benedict' qui venit Rex in nomine dñi, pax in cœlo, & gloria in excelsis. Et quidã Pharisæorum de turbis dixerunt ad illũ, Magister, increpa discipulos tuos. Quibus ipse ait, Dico vobis, quia si hi tacuerint, lapides

C clamabunt. † Et vt appropinquauit, videns ciuitatem, fleuit super illam, dicens, Quia si cognouisses, & tu, & quidẽ in hac die tua, quæ ad pacẽ tibi, nunc autẽ abscondita sunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te: & circundabũt te inimici tui vallo, & circundabunt te, & coangustabunt te vndiq;, & ad terram prosternẽt te, & filios tuos qui in te sunt, & nõ relinquent in te lapidẽ super lapidem: eo ꝙ non cognoueris tempus visitationis tuæ. Et ingressus in templũ cœpit eijcere vendẽtes & ementes, dicens illis, scriptũ est, Quia domus mea, domus orationis est: Vos autem fecistis illam speluncã latronum. Et erat docens quotidie in templo.] Principes autem sacerdo D tum, & scribę & principes plebis quęrebant illum perdere: & non inueniebant quid facerent illi. Omnis enim populus suspensus erat, audiens illum.

℄ Feria iiij. ex lib. sapiẽtię. L. j.

T† Vnc stabũt iusti in magna constantia aduersus c. 9. a eos qui se angustiauerũt & qui abstulerũt labores eorũ. Videntes turbabuntur timore horribili, & mirabuntur in subitatione insperatæ salutis, gementes præ angustia spiritus: dicentes intra se, pœnitentiam agentes, & præ angustia spiritus gementes, Hi sunt quos habuimus aliquando in derisum, & in similitudinem improperij. Nos insensati vitam illorum æstimabam' insaniã, & finem illorum sine honore: ecce quomodo computati sunt inter filios Dei, & inter sanctos sors illorũ

B illorum est.] Ergo errauimus à via veritatis, & iustitię lumen nõ luxit nobis, & sol intelligentiæ non est ortus nobis. Lassati sumus in via iniquitatis, & perditionis, & ambulauimus vias difficiles: viam autẽ dñi ignorauimus. Quid nobis profuit superbia? aut diuitiarũ iactantia quid contulit nobis? Transierunt omnia illa tanquã vmbra, & tanquã nuntius percurrens, & tanquã nauis quæ pertransit fluctuantẽ aquã: cuius, cum prętererit, nõ est vestigiũ inuenire neq; semitam carinæ illius in fluctibus, aut tanquã auis quę trãsuolat in aere, cui⁹ nullum inuenitur argumentũ itineris illius, sed tantũ sonitus alarũ verberans leuem ventũ, & scindẽs per vim itineris aerẽ commotis alis transuolauit, & post hoc nullũ signum inueni tur itineris illius, aut tanquã sagitta emissa in locũ destinatũ: diuisus aer cõtinuo in se reclusus est, vt ignoretur transitus illius: sic & nos nati continuo desiuim⁹ esse, & virtutis quidẽ nullum signũ valuimus ostendere, in malignitate aũt nostra cõsumpti sumus. Talia dixerũt in inferno hi qui peccauerũt: quoniam spes impij tanquam lanugo est, quæ à vento tollitur, & tanquã spuma gracilis, quæ à procella dispergitur: & tanquã fumus q à vento diffusus est: & tanquã memoria hospitis vnius diei prætereuntis.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

ET factum est: in vna dierũ C.20. docente illo populum in templo & euangelizante, cõuenerũt principes sacerdotum & scribę cum senioribus, & aiunt dicentes ad illũ, Dic nobis, in qua potestate hæc facis? aut quis est qui dedit tibi hanc potestatẽ? Respondens aũt Iesus, dixit ad illos, Interrogabo vos & ego vnũ verbũ. Respondete mihi, Baptismus Ioãnis de cœlo erat, an ex hominibus? At illi cogitabant intra se, dicentes, Quia si dixerimus, de cœlo, dicet, Quare ergo nõ credidistis illi? Si autem dixerimus, ex hominibus: plebs vniuersa lapidabit nos: certi sunt enim Ioãnem prophetã esse. Et responderunt se nescire vnde esset. Et Iesus ait illis, neq; ego dico vobis in qua potestate hæc facio. Cœpit aũt dicere ad plebẽ, parabolam hãc, Homo quidam plantauit vineã, & locauit eam colonis: & ipse peregre fuit multis tẽporibus, Et in tẽpore misit

misit ad cultores, seruum, vt dé fructu vineæ darent illi. Qui cæsum dimiserũt eũ inané. Et addidit alterum seruũ mittere. Illi auté hunc quoq; cædentes & afficientes contumelia, dimiserũt inanem. Et addidit tertium mittere, qui & illũ vulnerantes eiecerunt. Dixit aũt dñs vineæ, Quid faciam? mittam filiũ meũ dilectũ: forsitan cum hũc viderint, verebuntur. Quẽ cum vidissent coloni, cogitauerunt intra se, dicentes, Hic est hęres, occidamus illũ, vt nostra fiat hæreditas. Et eiectum illũ extra vineã occiderunt. Quid ergo faciet illis dñs vineæ? Veniet, & perdet colonos istos, & dabit vineã alijs. Quo audito, dixerũt illi, Absit. Ille aũt aspiciés eos, ait, Quid est ergo hoc quod scriptũ est, Lapidé quem reprobauerũt ædificantes, hic fact⁹ est in caput anguli? Omnis qui ceciderit super illũ lapidem, cõquassabitur: super quẽ aũt ceciderit, cõminuet illum. Et quęrebãt principes sacerdotum & scribæ mittere in illum manus illa hora, & timuerunt populum: cognouerunt enim quod ad ipsos dixerit similitudiné hanc. Et obseruantes miserũt insidiatores qui se iustos simularent: vt caperẽt eum in sermone, vt traderent illũ principatui & potestati præsidis. Et interrogauerũt eum, dicentes, Magister, scimus quia recte dicis & doces, & nõ accipis personam, sed viam Dei in veritate doces, licet nobis tributũ dare Cæsari, an non? Considerãs autem dolum illorũ, dixit ad eos, Quid me tentatis? ostédite mihi denariũ. Cuius habet imaginẽ & scriptioné? Respondentes dixerũt ei, Cæsaris. Et ait illis, Reddite ergo q̃ sunt Cæsaris, Cæsari: & q̃ sunt Dei: Deo. Et nõ potuerunt verbũ eius reprehendere coram plebe: & mirati in responso eius, tacuerũt.

ℭ Feria v. ex lib. sapientię. L. j.

IVsti aũt in perpetuũ viuent, & apud dñm est merces eorum, & cogitatio illorum apud altissimũ. Ideo accipient regnũ decoris & diadema speciei de manu dñi: quoniã dextera sua teget eos, & brachio sancto suo defendet illos. Accipiet armaturam zelus illius, & armabit creaturã ad vltioné inimicorũ. Induet pro thorace iustitiã, & accipiet pro galea iudiciũ certum, sumet scutũ inexpugnabile, ęquitaté: acuet aũt diram iram in lanceam, & pugnabit ca. 5.

cum

cum illo orbis terrarum cõtra insensatos. Ibũt directe emissio nes fulgurũ, & tanquã à bene curuato arcu nubium extermi nabuntur, & ad certum locum insilient. Et à petrosa ira plenę mittentur grandines, excandescet in illos aqua maris, & flumina cõcurrent duriter. Cõtra illos stabit spiritus virtutis, & tanq̃ turbo venti diuidet illos: & ad eremũ perducet omnem terrã iniquitatis illorũ, & malignitas euertet sedes potentiũ.

c.6. Melior est sapientia q̃ vires, & vir prudens, q̃ fortis. Audite ergo reges, & intelligite, discite iudices finiũ terrę. Præbete au res vos qui cõtinetis multitudi nes, & placetis vobis in turbis nationum: qm̃ data est à dño potestas vobis, & virtus ab al tissimo, qui interrogabit opera vestra, & cogitationes scrutabi tur: qm̃ cum essetis ministri re gni illius, non recte iudicastis, nec custodistis legem iustitiæ, neq; secundũ voluntatem Dei ambulastis. Horrende & cito apparebit vobis: qm̃ iudicium durissimũ in his q̨ pręsunt, fiet. Exiguo enim cõceditur misericordia: potentes aũt potenter tormenta patientur. Nõ enim subtrahet personam cuiusquã Deus, qui est omniũ dominator, nec verebit̃ magnitudinẽ cuiusquã, qm̃ pusillum & magnum ipse fecit, & ęqualiter cu ra est illi de oĩbus. Fortioribus autem fortior instat cruciatio.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

Accesserunt autẽ quidam Sadducæorũ qui negant esse resurrectionẽ, & interrogauerũt eum, dicentes, Magister, Moyses scripsit nobis: Si frater alicuius mortuus fuerit habẽs vxorẽ, & hic sine liberis fuerit, vt accipiat eã frater eius vxorẽ, & suscitet semen fratri suo. septem ergo fratres erant: & primus accepit vxorẽ, & mortuus est sine filijs: Et sequẽs accepit illam: & ipse mortuus est sine filio. Et tertius accepit illam. Similiter & oẽs septem: & non reliquerunt semen, & mortui sunt. Nouissime omniũ, mortua est & mulier. In resurrectione ergo, cuius eorũ erit vxor? siquidẽ septem habuerũt eam vxorem. Et ait illis Iesus. Filij huius seculi nubũt, & traduntur ad nuptias: illi vero qui digni habebuntur seculo illo & resurrectione ex mortuis, neq; nubent, neque ducent vxores, neq; vltra mori poterũt: æquales enim angelis sunt: & filij

sunt Dei, cum sint filij resurrectionis. Quod vero resurgant mortui,& Moyses ostẽdit secus rubum,sicut dicit, dñm Deum Abraham, & Deũ Isaac,& Deũ Iacob. Deus autẽ non est mortuorũ sed viuorũ. omnes enim
Ro.?.? viuunt ei. Respondentes autẽ quidam scribarũ, dixerunt ei, Magister, bene dixisti. Et amplius nõ audebant eũ quicquã interrogare. Dixit aũt ad illos, Quomodo dicunt Christum, filiũ esse Dauid: & ipse Dauid dicit in libro Psalmorum,dixit dñs domino meo, sede à dextris meis,Donec ponam inimicos tuos, scabellũ pedum tuorum? Dauid ergo dñm illum vocat: & quomodo filius eius est? Audiente autẽ omni populo dixit discipulis suis, Attendite à Scribis qui volunt ambulare in stolis, & amant salutationes in foro,& primas cathedras in synagogis, & primos discubitus in cõuiuijs, qui deuorant domos viduarũ:simulantes longam orationẽ. Hi accipient damnationẽ, maiorem.

¶ Fer. vj.ex lib. sapiẽtię. Lcõ. j.

Sa.6. AD vos ergo,reges, sunt hi sermones mei, vt discatis sapientiam, & non excidatis. Qui enim custodierint iustitiam,iuste iudicabũtur: & qui didicerint iusta, inueniẽt quid respondeant. Cõcupiscite ergo sermones meos, diligite illos,& habebitis disciplinã. Clara est, & quæ nunquã marcescit sapientia:& facile videtur ab his qui diligunt eam, & inuenitur ab his qui quęrunt illã. Præoccupat qui se concupiscunt, vt illis se prior ostendat. Qui de luce vigilauerit ad illam nõ laborabit: assidentẽ enim illam foribus suis inueniet. Cogitare ergo de illa,sensus est consummatus: & q vigilauerit propter illam, cito securus erit. Quoniam dignos se, ipsa circumit quęrens, & in vijs ostendet se illis hilariter,& in omni prouidentia occurret illis. Initium enim illius verissima est disciplinæ cõcupiscẽtia. Cura ergo disciplinæ, dilectio est: & dilectio, custodia legum illius est: custoditio aũt legum, cõsummatio incorruptionis est: incorruptio aũt, facit esse proximũ Deo. Concupiscentia itaq; sapientiæ deducit ad regnum perpetuũ. Si ergo delectamini sedibus,& sceptris, ò Reges populi, diligite sapientiam: vt in perpetuũ regnetis. diligite lumen sapientiæ oẽs qui præestis populis.

populis. Quid est autẽ sapientia, & quemadmodũ facta sit, referam: & nõ abscondã à vobis sacramenta Dei, sed ab initio natiuitatis inuestigabo, & ponã in lucem scientiã illius & nõ prętéribo veritatẽ, neq; quidem cũ inuidia tabescente iter habebo: qm̃ talis homo nõ erit particeps sapientię. Multitudo autem sapientium, sanitas est orbis terrarum: & rex sapiens, populi stabilimentũ est. Ergo accipite disciplinam per sermones meos, & proderit vobis.

Secundum Lucam. Lectio. ij.

c. 21. RESpiciens autẽ, vidit eos qui mittebant munera sua in gazophylacium diuites. Vidit aũt & quandam viduam pauperculã mittentem æra minuta duo. Et dixit, Vere dico vobis, quia vidua hæc pauper, plus quã omnes misit. nã omnes hi, ex abundanti sibi miserunt in munera Dei: hæc autẽ ex eo quod deest illi, omnem victũ suum quẽ habuit misit. Et quibusdã dicentibus de templo q; bonis lapidibus & donis ornatum esset, dixit, Hæc quæ videtis, venient dies in quibus nõ relinquetur lapis super lapidem, qui nõ destruatur. Interrogauerũt aũt illum, dicentes, Præceptor, quãdo hęc erunt: & quod signũ cum fieri incipiẽt? Qui dixit, Videte ne seducamini. multi enim venient in nomine meo dicentes, quia ego sum: & tẽpus appropinquauit, nolite ire post eos. Cum autẽ audieritis prælia & seditiones, nolite terreri: oportet primum hęc fieri, sed nõdũ statim finis. Tunc dicebat illis, Surget gens contra gentẽ, & regnum aduersus regnum, & terremotus magni erũt per loca, & pestilentiæ & fames, terroresq;, & signa de cœlo magna erunt: Sed ante hæc omnia, inijcient vobis manus suas: & persequentur tradentes in synagogas & custodias, trahentes ad reges & pręsides propter nomen meũ: cõtinget aũt vobis in testimonium. Ponite ergo in cordibus vestris nõ pręmeditari quemadmodũ respõdeatis: ego enim dabo vobis os & sapientiã: cui nõ poterunt contradicere, & resistere omnes aduersarij vestri. Trademini aũt à parẽtibus & fratrib⁹ & cognatis & amicis: & morte afficient ex vobis, & eritis odio omnibus propter nomen meũ: & capill⁹ de capite vestro nõ peribit. In patientia vestra, possidebitis animas vestras.

¶ Sabbato; ex lib. sapiétię. L. j.

sa. 7. Cvm quidé & ego mortalis homo, similis omnib⁹, & ex genere terreno illius qui prior factus est, & in ventre matris figuratus sum caro, decé mensium tempore coagulatus sum in sanguine, ex semine hominis & delectamento somni cõueniente. Et ego natus accepi cõmuné aerem, & in similiter factã decidi terrã, & primã vocem similem oĩbus emisi plorans: in inuolumentis nutritus sum, & curis magnis. Nemo enim ex regibus aliud habuit natiuitatis initium. Vnus ergo introitus est omnibus ad vitã, & similis exitus. Propter hoc optaui, & datus est mihi sensus: & inuocaui, & venit in me spiritus sapientiæ, & præposui illã regnis & sedib⁹, & diuitias nihil esse duxi in cõparatione illius. Nec cõparaui illi lapidé pretiosum: qm̃ omne aurũ in comparatione illius arena est exigua, & tanquã lutũ ęstimabitur argétũ in cõspectu illius: sup salutẽ, & speciẽ dilexi illã, & ꝓposui pro luce habere illã, quoniam inextinguibile est lumen illius. Venerunt aũt mihi omnia bona pariter cũ illa, & innumerabilis honestas ꝑ manus illius, & lętatus sum in omnibus: quoniã antecedebat me ista sapientia, & ignorabã qm̃ bonorum omnium mater est. Quã sine fictione didici, & sine inuidia cõmunico, & honestatem illius nõ abscondo. Infinitus enim thesaurus est hominibus: quo q̃ vsi sunt, participes facti sunt amicitię Dei, propter disciplinæ dona commendati.

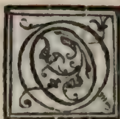
Secundum Lucam. Lectio. ij.

Cvm autẽ videbitis circundari ab exercitu Ierusalẽ: c. 21.
tunc scitote quia appropinquauit desolatio eius: tunc qui in
Iudæa sunt fugiãt ad montes:
& qui in medio eius, discedãt: & qui in regionibus, nõ intrẽt in eam: quia dies vltionis hi sunt: vt impleãtur omnia quæ scripta sunt. Væ aũt pręgnantibus & nutrientib⁹ in illis dieb⁹. Erit enim pressura magna super terram: & ira populo huic. Et cadẽt in ore gladij: & captiui ducentur in omnes gẽtes: & Ierusalẽ calcabitur à gentibus: donec impleantur tempora nationũ.† Et erunt signa in Sole E
& Luna & stellis, & in terris pressura gentiũ præ cõfusione sonitus maris & fluctuum, arescentibus hominibus prę timore & expectatione quæ superuenient

uenient vniuersó orbi. nam vir
tutes cœlorum mouebũtur: &
tunc videbunt filium hominis
venienté in nube cum potesta
te magna & maiestate. His au
tem fieri incipiẽtibus, suspicite
& leuate capita vestra: quoniã
appropinquat redẽptio vestra.
F Et dixit illis similitudinẽ: Vide
te ficulneã & omnes arbores:
cum producunt iam ex se fru-
ctum, scitis quoniam prope est
21 æstas. Ita & vos cum videritis
hæc fieri, scitote quoniã prope
est regnũ Dei. Amen dico vo-
bis, quia non præteribit gene-
ratio hæc, donec omnia fiant.
Cœlũ & terra transibũt: verba
G autem mea non transibunt.]
Attendite autẽ vobis ne forte
grauentur corda vestra in cra-
pula & ebrietate & curis huius
vitæ: & superueniat in vos re-
pentina dies illa, tanq̃ laqueus
enim superueniet in oẽs qui se
dent super faciem omnis terrę.
Vigilate itaq; , omni tempore
orantes, vt digni habeamini fu
gere ista omnia q̃ futura sunt,
& stare ante filium hominis.
Erat aũt diebus docens in tem-
plo: noctibus vero exiens, mo-
rabatur in monte, qui vocatur
Oliueti. Et omnis popul' mane
ibat ad eũ in tẽplo audire eũ.

¶ Notandũ, ꝙ si Dñica statim sequens non fuerit Septuagesima, legendũ est per ordinem de infrascriptis Vagantibus, quousq; Septuagesima occurrat, qua occurrente cessabunt tunc, quæ superfuerint Vagantes, & dicentur post Pentecostem ordine ibi assignato.

¶ Dominica prima Vagantiũ Ecclesiasticus, Lectio prima.

Mnis sapiẽtia à dño Deo est, & cũ illo fuit semper, & est ante ęuum. ca. 1.
Arenam maris, & pluuię guttas, & dies seculi quis dinumerauit? Altitudinem cœli & latitudinẽ terræ, & profũdũ abyssi quis dimensus est? Sapientiã Dei pręcedentem omnia, quis inuestigauit? Prior omniũ creata est sapientia, & intellectus prudentię ab æuo. Fons sapiẽtię verbũ Dei ĩ excelsis, & ingressus illius mandata ęterna. Radix sapientiæ, cui reuelata est, & astutias illius quis agnouit? Disciplina sapiẽtię cui reuelata est, & manifestata? & multiplicationem ingressus illius quis intellexit? Vnus est altissimus creator omniũ, omnipotẽs & rex potens, & metuendus nimis, sedens super

thronũ

thronũ illius & dominãs Deus. Ipſe creauit illã in ſpiritu ſancto, & vidit, & dinumerauit, & menſus eſt. Et effudit illã ſuper omnia opera ſua, & ſuper omnem carnem ſecundũ datum ſuum, & præbuit illã diligentibus ſe. Timor dñi gloria, & gloriatio, & lętitia, & corona exultationis. Timor dñi delectabit cor, & dabit lętitiã & gaudiũ & longitudinem dierum. Timenti dñm bene erit in extremis, & in die defunctionis ſuæ benedicetur. Dilectio Dei, honorabilis ſapientia. Quibus autẽ apparuerit in viſu, diligunt eam in viſione, & in agnitione magnalium ſuorum. Initium ſapientię, timor dñi, & cum fidelibus in vulua cõcreatus eſt, & cum electis fœminis graditur: & cum iuſtis & fidelibus agnoſcitur. Timor dñi, ſcientiæ religioſitas. Religioſitas cuſtodiet, & iuſtificabit cor, iucunditatem atq; gaudium dabit.

¶ Epiſtola Pauli ad Gal. I.ij.

ca. I. PAulus Apoſtolus nõ ab hominib⁹, neq; per hominẽ, ſed per Ieſum Chriſtũ, & Deũ patrẽ qui ſuſcitauit eũ à mortuis, & qui mecum ſunt omnes fratres, eccleſijs Galatiæ, gratia vobis & pax à Deo patre noſtro & dño Ieſu Chriſto, qui dedit ſemetipſum pro peccatis noſtris, vt eriperet nos de præſenti ſeculo nequã ſecundũ voluntatẽ Dei & patris noſtri, cui eſt gloria in ſecula ſeculorum. Amen. Miror ꝙ ſic tam cito transferimini ab eo qui vos vocauit in gratiã Chriſti, in aliud euangeliũ, quod nõ eſt aliud, niſi ſunt aliqui q vos cõturbãt & volunt cõuertere euangeliũ Chriſti. Sed licet nos, aut angelus de cœlo euangelizet vobis prę terq̃ quod euãgelizauimus vobis, anathema ſit. Sicut prędixim⁹ & nũc iterũ dico: Siquis vobis euãgelizauerit præter id quod accepiſtis, anathema ſit. Modo enim hominib⁹ ſuadeo, an Deo? an quęro hominibus placere? Si adhuc hoĩbus placerẽ, Chriſti ſeruus non eſſem. † Notum enim vobis facio fratres euangeliũ quod euangelizatũ eſt a me, qa non eſt ſecundum hominẽ: neq; enim ego ab homine accepi illud, neq; didici: ſed per reuelationẽ Ieſu Chriſti. Audiſtis enim conuerſationem meam aliquando in Iudaiſmo, qm̃ ſupra modum perſequebar eccleſiã Dei, & expugnabã illã, & proficiebã in Iudaiſmo ſupra multos coætaneos

neos meos in genere meo, abũdantius æmulator existens paternarũ mearũ traditionum. Cum aũt placuit ei q me segregauit ex vtero matris meæ, & vocauit per gratiã suã, vt reuelaret filiũ suũ in me, vt euãgelizarẽ illũ in gentibus: cõtinuo nõ acquieui carni & sanguini. Neq; veni Ierosolymã ad antecessores meos apostolos: sed abij ĩ Arabiã, & iterũ reuersus sum Damascũ. Deinde post annos tres veni Ierosolymã videre Petrũ: & mãsi apud eũ dieb⁹ quindecim. Alium aũt apłorũ vidi neminẽ, nisi Iacobũ fratrẽ dñi. Quę aũt scribo vobis: ecce
C corã Deo, quia non mentior.] Deinde veni in partes Syriæ & Ciliciæ. Eram aũt ignot⁹ facie ecclesijs Iudęę, q erant in Christo. Tantũ aũt auditum habebãt: Quoniã qui psequebatur nos aliquãdo, nunc euãgelizat fidẽ, quam aliquãdo expugnabat: & in me clarificabãt Deũ.

¶ Notandũ, q hæc Dñica quãdo interponitur post Pentecosten, præter primã & secundũ lectionẽ nihil aliud habet, qa cætera dicẽda sunt de festo duplici, seu octaua tũc occurrẽti.

¶ Quando vero fit officium de hac Dominicã ante Septuagesimam, tunc aduertendum est, q in anno in quo Epiphania Dñi venerit in die Sabbati, dicenda est hic tertia lectio. In illo tpe, cũ descẽdisset Iesus. & oratio. Omnipotens. &c. quas inuenies in Dñica secunda Vagãtiũ. In alijs aũt annis semp in hac dñica dicẽdę sunt tertia lectio & orõ infrascriptę.

Secundum Ioannẽ. Lectio. iij.

IN illo tẽpore Nuptiæ factæ sunt in Cana Galilęę, & erat mater Iesu ibi. Vocatus est aũt Iesus & discipuli ei⁹ ad nuptias: & deficiente vino dicit mater eius ad eum, vinũ non habent. ca. 2.

Et rel. Hom. sctĩ Augusti. epi.

Adsit dñs Deus noster: vt donet nobis reddere quod promisimus. Hesterno enim die, si meminit sanctitas vestra, cum temporis excluderemur angustia, ne sermonẽ inchoatũ impleremus, in hodiernũ diẽ distulimus: vt ea quæ in hoc facto euãgelicæ lectionis mystice in sacramentis posita essent, ipso adiuuãte aperirentur. Nõ itaq; opus est iam morari diutius in cõmendando miraculo Dei. Ipse est enim Deus, q p vniuersam creaturã quotidiana miracula facit: quæ hoĩbus nõ facilitate, sed assiduitate viluerũt.

Rara

Rara autem quæ facta sunt ab eodem dño, id est, à verbo propter nos incarnato, maiorē stuporē hominibus attulere. Non quia maiora erant quam sunt ea quę quotidie in creatura facit: sed quia ista, quæ quotidie fiunt, tanquam naturali cursu peraguntur. Illa vero efficaciā potentię tanquā pręsentis exhibuisse vidētur oculis hominū. Diximus, sicut meministis: resurrexit vnus mortuus: obstupuerunt oēs: cum quotidie nasci, qui nō erāt, nemo miretur. Sic aquā in vinū versam quis nō miretur? cum hoc annis omnibus, Deus in vitibus faciat? Sed quia omnia quæ fecit dñs Iesus, non solū valent ad excitanda corda nostra miraculis, sed etiā ad ędificandā doctrinā fidei: scrutari nos oportet quid sibi velint ista omnia, id est, qd significent. Hoiū enim omniū significationes, sicut recordamini, in diem hodiernū distulimus. Quòd aūt dñs inuitatus venit ad nuptias: etiā excepta mystica significatione confirmare voluit quod ipse fecit. Futuri enim erāt de quibus dixit Apostolus, prohibentes nubere, & dicentes ꝙ malæ essent nuptiæ, & quod diabolus eas fecisset: cū idem Dñs in euāgelio interrogatus, vtrum liceat homini dimittere vxorē suā ex qualibet causa, responderit, nō licere, excepta causa fornicationis. In qua respōsione, si meminīstis, hoc ait, Quod Deus coniunxit, homo nō separet. Oro.

OMnipotens sempiterne Deus, qui cœlestia simul & terrena moderaris, supplicationes populi tui clementer exaudi, & pacem tuam nostris concede temporibus. Per.

¶ Fer.iij.ex Ecclesiastico. L.j.

TImenti Deū bene erit, & in diebus consummationis illius benedicetur. Plenitudo sapientię est, timere Deum, & plenitudo à fructibus illius. Omnē domū illius implebit à generationib⁹, & receptacula, à thesauris illi⁹. Corona sapientię, timor dñi, replens pacem, & salutis fructū: & vidit, & dinumerauit eam. vtraq; autē sunt dona Dei. Scientiam, & intellectum prudentię, sapiētia cōpartietur: & gloriam timentiū se, exaltat. Radix sapientiæ est, timere dñm: & rami illius longæui. In thesauris sapientię intellectus, & sciētię religiositas: execratio aūt peccatoribus sapiētia. Timor dñi expellit peccatum. ca. 1.

catum, nam q̄ ſine timore eſt, nō poterit iuſtificari, iracūdia enim animoſitatis illi⁹, ſubuerſio illius eſt. Vſque in tempus ſubſtinebit patiēs,& poſtea redditio iucunditatis. Bonus ſenſus vſq; in tēpus abſcondet verba illius, & labia multorū enarrabūt ſenſum illius. In theſauris ſapientiæ ſignificatio diſciplinę: execratio autē peccatori, cultura Dei. Fili, concupiſcens ſapientiam, cōſerua iuſtitiā,& Deus prębebit illā tibi. Sapientia enim & diſciplina timor domini: & quod beneplacitū eſt illi, fides & māſuetudo,& adimplebit theſauros illius. Contumax non ſis, & incredibilis timori Dei: & ne acceſſeris ad illum duplici corde. Ne fueris hypocrita in conſpectu hominū, & non ſcandalizeris in labijs tuis. Attende in illis, ne forte cadas,& adducas animę tuę inhonoratione: & reuelet Deus abſconſa tua, & in medio ſynagogæ elidat te: quoniam acceſſiſti maligne ad dominū, & cor tuū plenū eſt dolo & fallacia.

¶ Ex epiſtola ad Galatas. I.ij.

ca.2. DEinde poſt annos quatuordecim, iterum aſcendi Ieroſolymā cum Barnaba, aſſumpto & Tito. Aſcendi autem ſecundū reuelationem: & contuli cū illis euāgeliū quod prædico in gentibus: ſeorſum aūt ijs qui videbantur aliquid eſſe: ne forte in vanū curterem aut cucurriſſem. Sed neq; Tit⁹ qui mecū erat, cū eſſet gentilis, cōpulſus eſt circūcidi: ſed propter ſubintroductos falſos fratres qui ſubintroierūt explorare libertatē noſtrā quam habemus in Chriſto Ieſu, vt nos in ſeruitutem redigerēt. Quibus neq; ad horā ceſſimus ſubiectioni: vt veritas euangelij permaneat apud vos. Ab ijs autē qui videbant᷑ eſſe aliqd (quales aliquādo fuerint, nihil mea intereſt, De⁹ enim perſonā hominis nō accipit.) Mihi enim qui videbantur eſſe aliquid nihil cōtulerūt. Sed contra, cum vidiſſent ꝙ creditū eſt mihi euangelium præputij, ſicut & Petro circunciſionis (qui enim operatus eſt Petro in apoſtolatum circunciſionis, operatus eſt & mihi inter gentes) & cū cognouiſſent gratiā quæ data eſt mihi, Iacobus & Cephas, & Ioannes, qui videbantur columnæ eſſe, dexteras dederunt mihi & Barnabæ ſocietatis: vt nos in gentes, ipſi aūt in Circunciſionem: tantū vt pauperū memo-

res essemus, quod etiā solicitus fui hoc ipsum facere. Cum aūt venisset Cephas Antiochiam: in faciē ei restiti, quia reprehensibilis erat. Prius enim q̄ venirent quidā à Iacobo, cum gentibus edebat. Cum autem venissent, subtrahebat, & segregabat se, timens eos qui ex circuncisione erāt. Et simulationi ei⁹ consenserunt cæteri Iudæi, ita vt & Barnabas duceretur ab eis in illam simulationē. Sed cum vidissem q̄ non recte ambularent ad veritatem Euangelij, dixi Cephæ coram omnibus, Si tu, cum Iudæus sis, Gentiliter viuis, & non Iudaice: quomodo gentes cogis iudaizare?

¶ Feria.iij. ex Ecclesiast. Lcō. j.

ca. 2. FIli, accedens ad seruitutem Dei, sta in iustitia, & in timore, & præpara animā tuam ad tentationem. Deprime cor tuum, & sustine: & inclina aurem tuā, & suscipe verba intellectus, & ne festines in tempus obductionis. Sustine sustentationes Dei: coniungere Deo, & sustine, vt crescat in nouissimo vita tua. Omne quod tibi applicitū fuerit, accipe: & in dolore sustine, & in humilitate tua patientiam habe: q̄m in igne probatur aurum & argentum, homines verò receptibiles in camino humiliationis. Crede Deo, & recuperabit te: & dirige viam tuam, & spera in illum. Serua timorē illius, & in illo veterasce. Metuentes dn̄m sustinete misericordiā eius: & non deflectatis ab illo, ne cadatis. Qui timetis dn̄m, credite illi: & non euacuabitur merces vestra. Qui timetis dn̄m, sperate in illū: & in oblectationem veniet vobis misericordia. Qui timetis dn̄m, diligite illū, & illuminabuntur corda vestra. Respicite filij nationes hominū: & scitote quia nullus sperauit in dn̄o, & confusus est. Quis enim p̄mansit in mādatis eius, & derelictus est? aut quis inuocauit eum, & despexit illum? Quoniā pius & misericors est Deus, & remittit in die tribulationis pctā: & ꝓtector est omnibus exquirentib⁹ se in veritate.

¶ Ex epistola ad Galatas. L. ij.

NOs natura Iudæi: & non ex gentibus peccatores. ca. 2. Scientes aūt quod non iustificatur homo ex operibus legis, nisi per fidem Iesu Christi: & nos in Christo Iesu credidim⁹, vt iustificemur ex fide Christi, & nō ex operibus legis. Propter quod ex operibus legis nō iustificabitur

stificabitur omnis caro. Quòd si quęrentes iustificari in Christo, inuenti sumus & ipsi peccatores: nunquid Christus peccati minister est? Absit. Si enim quę destruxi, iterũ hęc ędifico: pręuaricatorem me constituo. Ego enim per legem legi mortuus sum, vt Deo viuã. Christo confixus sum cruci. Viuo autẽ, iam non ego, viuit vero in me Christus. Quod aũt nunc viuo in carne: in fide viuo filij Dei, qui dilexit me, & tradidit semetipsum pro me. Nõ abijcio gratiã Dei. Si enim per legem iustitia, ergo gratis Christus
ca.3. mortuus est. O insensati Galatę, quis vos fascinauit non obedire veritati, ante quorum oculos Iesus Christus proscriptus est, & in vobis crucifixus? Hoc solum à vobis volo discere, Ex operibus legis spiritum accepistis, an ex auditu fidei? Sic stulti estis, vt cum spiritu cœperitis nunc carne cõsummamini? Tanta passi estis sine causa? si tamen sine causa. Qui ergo tribuit vobis spiritum, & operatur virtutes in vobis: ex operibus legis, an ex auditu fidei? Sicut scriptum est, Abrahã credidit Deo, & reputatum est illi ad iustitiam. Cognoscite ergo quia q ex fide sunt, ij sunt filij Abrahę. Prouidens aũt scriptura quia ex fide iustificat gentes Deus: prænuntiauit Abrahæ, Quia benedicẽtur in te omnes gentes. Igitur qui ex fide sunt, benedicẽtur cũ fideli Abrahã. Quicunq; enim ex operibus legis sunt, sub maledicto sunt. Scriptum est enim, Maledictus omnis qui non permanserit in omnibus quę scripta sunt in libro legis, vt faciat ea. Quòd autem in lege nemo iustificatur apud Deũ, manifestũ est: quia iustus ex fide viuit. Lex aũt nõ est ex fide: sed, qui fecerit ea homo, viuet in illis. Christ⁹ nos redemit de maledicto legis, fact⁹ pro nobis maledictũ (quia scriptũ est, Maledictus omnis, qui pendet in ligno) vt in gentibus benedictio Abrahæ fieret in Christo Iesu: vt pollicitationẽ spiritus accipiamus per fidem.

Fer.iiij. ex Ecclesiastico L.j.

VÆ duplici corde, & labijs ca.2. scelestis, & manibus malefacientibus, & peccatori terrã ingredienti duab⁹ vijs. Væ dissolutis corde, qui nõ credũt Deo, & ideo nõ protegentur ab eo. Væ his qui perdiderunt sustinentiã, & qui dereliquerũt vias rectas, & diuerterunt in vias prauas.

prauas. Et quid facietis, cum inspicere cœperit domin⁹? Qui timent dominum, non erunt incredibiles verbo illius: & qui diligunt illum conseruabunt vias illius. Qui timent dñm, inquirent quæ beneplacita sunt ei, & qui diligunt eum, replebuntur lege ipsius. Qui timent dñm præparabunt corda sua, & in conspectu illius sanctificabunt animas suas. Qui timēt dominũ, custodiunt mandata illius, & patientiam habebunt vsq; ad inspectionem illius, dicentes, Si pœnitentiā non egerimus: incidemus in manus domini, & non in manus hominum. Secundum enim magnitudinem ipsius, sic & miseri-
ca. 3. cordia illius cum ipso est. Filij sapientiæ, ecclesia iustorum: & natio illorum, obedientia & dilectio. Iudicium patris audite filij, & sic facite vt salui sitis. Deus enim honorauit patrem in filijs: & iudicium matris exquirens, firmauit in filios.

℄ Ex epistola ad Galatas. L.ij.

ca. 3. FRatres (secundum hominem dico) tamen hominis confirmatũ testamentum nemo spernit, aut superordinat.
B † Abrahę dictę sunt promissiones, & semini eius. Non dicit, Et seminibus, quasi in multis: sed quasi in vno, Et semini tuo, qui est Christus. Hoc autē dico, testamentũ confirmatum à Deo, quæ post quadringentos & triginta annos facta est lex, nō irritum facit ad euacuandā promissionem. Nam si ex lege hęreditas, iam nō ex promissione. Abrahę aũt per repromissionem donauit Deus. Quid igitur lex? Propter transgressionē posita est, donec veniret semen cui promiserat: ordinata per angelos in manu mediatoris. Mediator autē vnius non est: Deus autē vnus est. Lex ergo aduersus promissa Dei? Absit. Si enim data esset lex q̃ posset viuificare: vere ex lege esset iustitia. Sed conclusit scriptura omnia sub peccato: vt promissio ex fide Iesu Christi daretur credentibus.] Prius autē q̃ ve- C
niret fides: sub lege custodiebamur cōclusi, in eam fidem quę reuelanda erat. Itaq; lex, pædagogus noster fuit in Christo: vt ex fide iustificemur. At vbi venit fides: iam nō sumus sub pædagogo. Omnes enim filij Dei estis per fidem, quæ est in Christo Iesu. Quicunq; enim in Christo baptizati estis, Christum induistis. Nō est Iudęus,

neq;

neq; Græcus, non eſt ſeruus, neq; liber, non eſt maſculus, neque fœmina. Omnes enim vos vnũ eſtis in Chriſto Ieſu. Si autẽ vos Chriſti: ergo ſemen Abrahæ eſtis, ſecundum promiſſionem hæredes. Dico au-
c.4.a tem, † quanto tempore hæres paruulus eſt, nihil differt à ſeruo, cum ſit dñs omniũ: ſed ſub tutoribus, & actoribus eſt vſq; ad prȩfinitum tempus à patre: ita & nos, cũ eſſemus paruuli, ſub elementis mũdi huius eramus ſeruiẽtes. At vbi venit plenitudo tẽporis, miſit deus filiũ ſuum factum ex muliere, factũ ſub lege: vt eos q ſub lege erãt redimeret, vt adoptionẽ filiorum reciperemus. Quoniã autem eſtis filij Dei: miſit Deus ſpiritũ filij ſui in corda veſtra, clamãtẽ, abba pater. Itaq; iam non eſt ſeruus: ſed filius. Quod ſi filius: & hæres per Deum.]

¶ Feria.v. ex Eccleſiaſt. Lcõ.j.

ca.3. QVi diligit Deũ, exorabit pro peccatis & cõtinebit ſe ab illis, & in oratione dierum exaudietur: & ſicut qui theſaurizat, ita & qui honorificat matrẽ ſuã. Qui honorat patrẽ ſuum, iucundabitur in filijs, & in die orationis ſuæ exaudietur. Qui honorat patrem ſuũ, vita viuet longiore: & qui obedit patri refrigerabit matrẽ. Qui timet dñm, honorat parentes, & quaſi dominis ſeruiet his qui ſe genuerunt. In opere & ſermone & omni patientia honora patrẽ tuũ, vt ſuperueniat tibi benedictio à Deo, & benedictio illius in nouiſſimo maneat. Benedictio patris firmat domos filiorũ: maledictio aũt matris eradicat fundamenta. Ne glorieris in contumelia patris tui: nõ enim eſt tibi gloria, ſed confuſio, gloria enim hominis ex honore patris ſui, & dedecus filij pater ſine honore. Fili, ſuſcipe ſenectã patris tui, & nõ contriſtes eum in vita illius: & ſi defecerit ſenſu, veniã da, & ne ſpernas eũ in virtute tua. Eleemoſyna enim patris nõ erit in obliuione. Nã pro peccato matris reſtituetur tibi bonũ, & in iuſtitia ædificabitur tibi, & ĩ die tribulationis cõmemorabitur tui, & ſicut in ſereno glacies, ſoluentur peccata tua. Quã malȩ famȩ eſt qui derelinquit patrẽ: & eſt maledictus à Deo, q exaſperat matrẽ.

Ex epiſtola ad Galatas. Lcõ.ij.

SEd tunc quidem ignorãtes ca.4.
Deũ, ijs qui natura nõ ſunt dij, ſeruiebatis. Nunc aũt cum cogno-

cognouetitis Deũ,imo cogniti sitis à Deo, quomodo cõuertimini iterũ ad infirma & egena elemẽta, quibus denuo seruire vultis? Dies obseruatis, & menses,& tẽpora, & annos. Timeo vobis, ne sine causa laborauerim in vobis. Estote sicut ego, quia & ego sicut vos,fratres obsecro vos. Nil me læsistis. Scitis autẽ ꝙ per infirmitatem carnis euangelizaui vobis iampridẽ, & tentationem vestrã in carne mea nõ spreuistis neq; respuistis, sed sicut angelũ Dei accepistis me, sicut Christũ Iesum. Vbi est ergo beatitudo vestra? Testimoniũ enim perhibeo vobis, quia si fieri posset, oculos vestros eruissetis, & dedissetis mihi. Ergo inimicus vobis factus sum verum dicens vobis? Æmulantur vos non bene: sed excludere vos volunt, vt illos æmulemini. Bonum aũt æmulamini in bono semper: & non tantũ cũ presens sum apud vos Filioli mei,quos iterum parturio, donec formetur Christus in vobis. Vellem aũt esse apud vos modo, & mutare vocem meam: qm̃ cõfundor in vobis. Dicite mihi qui sub lege vultis

C esse,legẽ non legistis? † Scriptũ est enim, Quoniam Abraham duos filios habuit: vnũ de ancilla, & vnũ de libera. Sed qui de ancilla, secundũ carnem natus est,qui aũt de libera,per repromissionẽ: quę sunt per allegoriam dicta: Hæc enim sunt duo testamenta Vnũ quidẽ in monte Sina, in seruitutẽ generans: quę est Agar (Sina enim, mons est in Arabia, q coniunctus est ei, quę nunc est Ierusalem) & seruit cũ filijs suis Illa aũt quę sursum est Ierusalẽ, libera est: quæ est mater nostra. Scriptũ est enim, Lętare sterilis,quę nõ paris: erumpe & clama,quę nõ parturis: quia multi filij desertæ,magis q̃ ei⁹,quæ habet virum. Nos autẽ fratres secundũ Isaac ꝓmissionis filij sumus, Sed quemadmodũ tũc is qui secundũ carnẽ natus fuerat, persequebatur eum qui secundum spiritum: ita & nunc. Sed quid dicit scriptura? Eijce ancillã & filiũ eius: non enim hæres erit filius ancillæ cũ filio liberę. Itaq; fratres,non sumus ancillæ filij, sed liberæ: qua libertate Christ⁹ nos liberauit.]

¶Feria.vj ex Ecclesiast Lcõ.j.

Filli,in mansuetudine opera tua perfice, & super hominum gloriã diligeris. Quanto magnus es, humilia te in omnibus, ca.3.

nibus, & coram Deo inuenies gratiam: qm̄ magna potentia Dei solius, & ab humilibus honoratur. Altiora te ne quęsietis, & fortiora te ne scrutat' fueris: sed quę pręcepit tibi Deus, illa cogita semp: & in pluribus operib' eius ne fueris curiosus: nō est enim tibi necessariū, ea quę abscōdita sunt, videre oculis tuis. In superuacuis rebus noli scrutari multipliciter, & in pluribus operib' eius nō eris curiosus. Plurima enim super sensum hominū ostensa sunt tibi. Multos enim supplātauit suspicio illorum, & in vanitate detinuit sensus illorū. Cor durum habebit male in nouissimo: & q amat periculū, in illo peribit. Cor ingrediens duas vias, non habebit successus, & prauū cor in illis scandalizabitur. Cor nequā grauabitur in doloribus, & peccator adijciet ad peccandū. Synagogę superborum non erit sanitas: frutex enim peccati eradicabitur in illis: & nō intelliget. Cor sapiētis intelligetur in sapiētia, & auris bona audiet cū omni concupiscentia sapientiā. Sapiēs cor, & intelligibile, abstinebit se à peccatis, & in operibus iustitię successus habebit. Ignē ardentem extinguit aqua, & eleemosyna resistit peccatis: & Deus prospector est eius, qui reddit gratiā. Meminit ī posterū, & in tēpore casus sui inueniet firmamētū.

¶ Ex ep̄la Pauli ad Gal. 5. L.ij.

STate, & nolite iterum iugo seruitutis cōtineri. Ecce ego Paulus dico vobis, quoniam si circuncidamini, Christ' vobis nihil proderit. Testificor autē rursus omni homini circuncidenti se, qm̄ debitor est vniuersæ legis faciēdę. Euacuati estis à Christo, qui in lege iustificamini: à gratia excidistis. Nos enim spiritu ex fide spem iustitię expectamus. Nam in Christo Iesu, neq; circuncisio aliqd valet neq; pręputium: sed fides quæ per charitatem operatur. Currebatis bene: quis vos impediuit veritati non obedire? Nemini cōsenseritis, Persuasio hęc nō est ex eo qui vocat vos. Modicū fermētū totā massam corrumpit. Ego confido in vobis in dn̄o: q̄ nihil aliud sapietis. Qui aūt conturbat vos, portabit iudiciū, quicunq; est ille. Ego aūt fratres, si circuncisionē adhuc predico, quid adhuc persecutionem patior? Ergo euacuatum est scandalum crucis. Vtinā & abscindantur, qui vos contur-

conturbant. Vos enim in libertatem vocati estis fratres: tantũ ne libertatẽ in occasionẽ detis carnis, sed per charitatem spiritus seruite inuicẽ. Omnis enim lex in vno sermone impletur, Diliges proximum tuum sicut teipsum. Quòd si inuicẽ mordetis & comeditis, videte ne ab inuicẽ consummamini. Dico
B aũt in Christo: † spiritu ambulate, & desideria carnis nõ perficietis. Caro enim concupiscit aduersus spiritũ: spiritus autẽ aduersus carnẽ: hæc enim sibi inuicem aduersantur: vt non quęcunq; vultis, illa faciatis. Quòd si spiritu ducimini: non estis sub lege. Manifesta sunt autem opera carnis, quæ sunt, fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, idolorũ seruitus, veneficia, inimicitię, cõtentiones, ęmulationes, iræ, rixæ, dissensiones, sectæ, inuidiæ, homicidia, ebrietates, comessationes, & his similia, quæ prędico vobis sicut prędixi, qm̃ qui talia agunt, regnũ Dei nõ consequentur. Fructus aũt spũs est: Charitas, gaudiũ, pax, patiẽtia, lõganimitas, bonitas, benignitas, mansuetudo, fides, modestia, cõtinentia, castitas. Aduersus huiusmodi nõ est lex. Qui aũt sunt Christi, carnẽ suã crucifixerũt cũ vitijs & cõcupiscẽtijs.] † Si spũ viuimus, spiritu C
& ambulemus, Nõ efficiamur inanis gloriæ cupidi, inuicem prouocantes, inuicẽ inuidẽtes.

¶ Sabbato, ex Ecclesiasti. L. j.

FIli, eleemosynam pauperis ne defraudes, & oculos tuos ne transuertas à paupere. ca. 4.
Animã esurientem ne despexeris, & non exasperes pauperẽ in inopia sua. Cor inopis ne afflixeris, & nõ protrahas datũ angustianti. Rogationẽ contribulati ne abijcias: & non auertas faciẽ tuam ab egeno. Ab inope ne auertas oculos tuos propter irã, & nõ relinquas quęrentibus tibi retro maledicere. Maledicentis enim tibi in amaritudine animæ exaudietur deprecatio illius: exaudiet autẽ eũ, qui fecit illũ. Congregationi pauperum affabilem te facito, & presbytero humilia animam tuam, & magnato humilia caput tuũ. Declina pauperi sine tristitia aurẽ tuã: & redde debitum tuũ, & responde illi pacifice in mansuetudine. Libera eũ qui iniuriã patitur, de manu superbi: & nõ acide feras in aĩa tua. In iudicando esto pupillis misericors vt pater, & pro viro

matri illorum: & eris tu velut filius altissimi obediẽs, & miserebitur tui magis quã mater.

ℭ Ex epl'a Pauli ad Gal. L.ij.

c.6.d FRatres, & si præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto: vos qui spirituales estis, huiusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerans teipsum, ne & tu tenteris. Alter alterius onera portate: & sic adimplebitis legẽ Christi. Nam si quis existimat se aliquid esse cum nihil sit: ipse se seducit. Opus autẽ suum probet vnusquisq;, & sic in semetipso tantum gloriam habebit, & non in altero. Vnusquisq; enim onus suum portabit. Cõmunicet aũt is qui catechizatur verbo, ei qui se catechizat in oĩbus bonis. Nolite errare: Deus non irridetur. Quę enim seminauerit homo, hęc & metet. Quoniã qui seminat in carne sua: de carne & metet corruptionẽ: qui aũt seminat in spũ, de spiritu metet vitã æternam. Bonum autẽ facientes, nõ deficiamus. tempore enim suo metemus nõ deficientes. Ergo dum tempus habemus, operemur bonũ ad omnes, maxime autẽ ad domesticos fidei.

E cos fidei.] Videte qualibus literis scripsi vobis mea manu. Quicunq; enim volunt placere in carne: hi cogunt vos circuncidi, tantũ vt crucis Christi persecutionem non patiantur. Neq; enim qui circuncidũtur, legem custodiunt, sed volunt vos circuncidi: vt in carne vestra gloriẽtur. † Mihi aũt absit A gloriari, nisi in cruce dñi nostri Iesu Christi: per quẽ mihi mundus crucifixus est, & ego mundo. In Christo enim Iesu, neq; circuncisio aliquid valet, neq; pręputiũ: sed noua creatura. Et quicunq; hanc regulã sequuti fuerint, pax sup illos, & misericordia, & sup Israel Dei. De cætero nemo mihi molest' sit. Ego enim stigmata dñi Iesu, in corpore meo porto. Gratia dñi nostri Iesu Christi, cum spiritu vestro, fratres. Amen.]

ℭ Dominica secunda Vagantium ex Ecclesiastico. Lectio. i.

SApientia filijs suis vitam inspirat, & suscipit exquirentes se, & præibit in via iustitiæ, ca.4. & qui illã diligit, diligit vitã: & A qui vigilauerint ad illam, complectentur placorem eius. Qui tenuerint illã, vitam hæreditabunt: & quo introibit, benedicet Deus. Qui seruiunt ei, obsequentes erũt sancto: & eos qui diligunt illam, diligit Deus.

Qui audit illam, iudicabit gentes & qui intuetur illã, permanebit cõfidens. Si crediderit ei, hæreditabit illam, & erunt in confirmatione creaturę illorũ: quoniã in tentatione ambulat cum eo, & in primis eligit eũ, Timorẽ & metum & probationem inducet super illũ, & cruciabit illum in tribulatione doctrinę suę, donec tentet eum in cogitationib' suis, & credat animæ illius. Et firmabit illum, & iter adducet directũ ad illũ, & letificabit illum, & denudabit abscõdita sua illi, & thesaurizabit super illũ scientiã, & intellectũ iustitiæ. Si autẽ oberrauerit, derelinquet eum, & tradet eum in manus inimici sui.

Epistola Pauli ad Eph. I.ij.

ca.I. Paulus Apostol' Iesu Christi per voluntatẽ Dei: omnibus sanctis qui sunt Ephesi: & fidelibus in Christo Iesu, gratia vobis, & pax à Deo patre nostro, & domino Iesu Christo.

A † Benedictus Deus & pater dñi nostri Iesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in cœlestib' in Christo, sicut elegit nos in ipso ante mũdi cõstitutionẽ, vt essemus sancti & immaculati in cõspectu eius in charitate: qui prędestinauit nos in adoptionẽ filiorum per Iesum Christum in ipsum: secundũ propositũ voluntatis suæ, in laudem glorię gratiæ suæ, in qua gratificauit nos in dilecto filio suo: in quo habemus redẽptionẽ per sanguinem eius: remissionẽ peccatorum secundum diuitias gratię eius, quę superabũdauit in nobis] in omni sapientia & pru- B dentia, vt notũ faceret nobis sacramentũ volũtatis suę, secundum beneplacitũ ei', quod proposuit in eo, in dispensatione plenitudinis temporũ instaurare omnia in Christo, quæ ih cœlis, & quę in terra sunt in ipso. In quo etiã & nos sorte vocati sumus: prædestinati secundum propositũ eius, qui operatur omnia secundũ cõsiliũ voluntatis suæ, vt simus in laudẽ glorię eius nos, q ante sperauimus in Christo, in quo & vos, cum audissetis verbũ veritatis, euãgeliũ salutis vestræ: in quo & credẽtes signati estis spiritu promissionis sancto, qui est pignus hæreditatis nostræ in redemptionem acquisitionis in laudẽ gloriæ ipsius. Propterea & ego audiẽs fidem vestrã quæ est i Christo Iesu, & dilectionẽ I in omnes sanctos: nõ cesso gratias

tias agens pro vobis, memoriã vestri faciẽs in orationib⁹ meis, vt Deus (dñi nostri Iesu Christi pater) gloriæ, det vobis spiritũ sapiẽtię & reuelationis, & agnitionẽ eius, illuminatos oculos cordis vestri, vt sciatis quæ sit spes vocationis eius, & quę diuitię glorię hęreditatis ei⁹ in sanctis, & quę sit superueniens magnitudo virtutis ei⁹ in nos qui credimus secundũ operationẽ potentię virtutis eius, quã operatus est in Christo, suscitans illũ à mortuis, & cõstituens ad dexterã suã in cœlestib⁹, supra omnẽ principatũ & potestatẽ, & virtutem, & dominationẽ, & omne nomen qđ nominatur, non solũ in hoc seculo, sed etiã in futuro. Et oĩa subiecit sub pedib⁹ eius: & ipsum dedit caput supra oẽm ecclesiã, quę est corpus ipsius, & plenitudo eius qui oĩa in omnib⁹ adimpletur.

¶ Si hæc Dñica interponitur post Pentecosten pręter primã & secundã lectionẽ nihil vltra hic quęras, quia cætera dicẽda sũt de festo duplici, seu de oct. tũc occurrenti. Si vero celebratur ante Septuagesimã, tũc aduertendum ꝙ in anno in quo Epiphã. dñi venerit in die sabbati, dicenda est hic tertia lect. In illo tẽpore, ascendente Iesũ. & orõ. Deus qui nos in tantis. quas inuenies in dominica tertia Vagantium. In alijs autem annis dicendæ sunt hic tertia lectio & oratio infrascriptæ.

Secundum Matthæũ. Lcõ. iij.

IN illo tẽpore, cũ descẽdisset Iesus de mõte, sequutę sunt eum turbæ multæ. Et ecce leprosus veniens adorabat eum. Et reliqua. ca. 5.

Homilia Origenis.

Docente in monte dño, discipuli erant cũ ipso, sicut alacres, sicut domestici, sicut proximi, sicut amici vel fratres: quibus datũ erat cœlestis doctrinę noscere secreta: per quam salutis scientiã etiam brutorũ corda saluarẽt: cæcorumq; oculis, per mundanæ delectationis tenebras caligantibus, lucem patefacerent veritatis. Vnde & dñs ad eos: Vos (inqt) estis sal terrę: vos & luminaria mũdi. Nunc vero descendente eo de monte turbę sequutę sunt eũ. In mõtẽ scilicet ascẽdere nequaquã poterãt, vt pigri populi, vt negligẽtes, vt imperfecti: qa quos delictorũ sarcina deprimit, ad mysteriorũ sublimia nisi abiecto onere scandere minime valẽt. Idcirco & filij Israel primit⁹ in montẽ ascẽdere nõ valuerunt,

ad obuiandũ Deo prodire nõ potuerunt propter ſuam irreligioſitatẽ, & impietatem: quia Ægyptiaca grauati conuerſatione prępediebãtur: ſed ſolus Moyſes aſcẽdit, & pauci ſeniorum Iſrael cũ eo. Deniq; veluti tunc cum dño diſcipuli ſoli in montẽ aſcenderũt: & tardiores deorſum ſteterũt. Sic & modo vigilantes & alacres & fideles animæ Deũ timentes, dñm diligentes, regna cœleſtia deſiderantes, dñm ſemper ſequentes, poſt dñm in illũ montẽ cœleſtẽ aſcendũt, audiẽtes apoſtolũ dicentẽ: Quę ſurſum ſunt quęrite, vbi Chriſtus eſt, in dextera Dei ſedẽs: quæ ſurſum ſunt ſapite: nõ quæ ſuper terrã. Orõ.

OMnipotens ſempiterne Deus infirmitatem noſtram propitius reſpice: atque ad protegendũ nos dexteram tuæ maieſtatis extende. Per.

℄ Feria ij. ex Eccleſiaſt. Lcõ. j.

ca. 4. FIli, cõſerua tempus, & deuita à malo. Pro anima tua ne confundaris dicere verũ: eſt enim cõfuſio adducens peccatum: & eſt confuſio adducens gloriã & gratiam. Ne accipias faciẽ aduerſus faciẽ tuam, nec aduerſus animã tuam mendacium. Ne reuerearis proximũ tuum in caſu ſuo: nec retineas verbũ in tempore ſalutis. Non abſcondas ſapientiã tuã in decore ſuo. In lingua enim ſapiẽtia dignoſcitur: & ſenſus, & ſcientia, & doctrina in verbo ſenſati, & firmamentũ in operibus iuſtitię. Non contradicas verbo veritatis vllo modo, & de mẽdacio ineruditionis tuę cõfundere. Non cõfundaris cõfiteri peccata tua, & ne ſubijcias te omni homini pro peccato. Noli reſiſtere cõtra faciem potentis, nec coneris cõtra ictum fluuij. Pro iuſtitia agonizare, pro anima tua, & vſq; ad mortem certa pro iuſtitia: & Deꝰ expugnabit pro te inimicos tuos. Noli citatus eſſe in lingua tua: & inutilis, & remiſſus in operibus tuis. Noli eſſe ſicut leo in domo tua, euertẽs domeſticos tuos, & opprimens ſubiectos tibi. Nõ ſit porrecta manꝰ tua ad accipiẽdũ, & ad dãdũ collecta.

℄ Ex epła Pauli ad Eph. L. ij.

ET vos cum eſſetis mortui ca. 2.
delictis & peccatis veſtris, in quibus aliquando ambulaſtis ſecundum ſeculum mundi huius, ſecundũ principẽ poteſtatis aeris huius ſpiritus q nũc operatur in filios diffidentiæ, in qbus & nos omnes aliquando

do conuersati sumus, in deside rijs carnis nostræ, facientes voluntaté carnis & cogitationũ, & eramus natura filij iræ sicut & cæteri. Deus auté qui diues est in misericordia: propter nimiam charitaté suam qua dilexit nos, & cum essemus mortui peccatis, cõuiuificauit nos christo, cuius gratia estis saluati, & conresuscitauit & consedere fecit in cœlestibus in Christo Iesu, vt ostenderet in seculis superuenientibus abundantes diuitias gratiæ suę in bonitate super nos in Christo Iesu. Gratia enim estis saluati per fidem: & hoc non ex vobis, Dei enim donum est: nõ ex operibus, vt nequis glorietur. Ipsius enim sumus factura: creati in Christo Iesu in operib⁹ bonis, quæ præparauit Deus, vt in illis ambulemus. Propter quod memores estote, ꝙ aliquando vos eratis gentes in carne, qui dicebamini præputiũ ab ea quæ dicitur circuncisio in carne manu facta: ꝙ eratis illo in tépore sine Christo alienati à cõuersatione Israel, & hospites testamentorũ, promissionis spem nõ habentes: & sine Deo in hoc mundo. Nunc auté in Christo Iesu vos qui aliquádo eratis longe, facti estis prope in sanguine Christi. Ipse enim est pax nostra, qui fecit vtraq; vnũ, & medium parieté macerię soluens inimicitias in carne sua: legem mandatorũ decretis, euacuás: vt duos condat in semetipso in vnum nouum hominé, faciens pacem, vt reconciliet ambos in vno corpore, Deo per crucé, interficiés inimicitias in semetipso. Et veniens euágelizauit pacem vobis qui longe fuistis: & pacé ijs qui prope: qm̃ per ipsum habemus accessum ambo in vno spiritu ad patrem. Ergo † iam nõ estis hospites & aduenę: sed estis ciues sctõrũ & domestici Dei: superędificati sup fundamẽtũ apostolorũ & prophetarũ, ipso summo angulari lapide Iesu Christo: in quo omnis ędificatio cõstructa, crescit in téplũ sanctũ in dño, in quo & vos coædificamini in habitaculũ Dei in spiritu sancto. D

℄ Feria.iij.ex Ecclesiast. Lcõ.j.

NOli attédere ad possessiones iniquas, & ne dixeris: ca. 5.
Est mihi sufficiens vita: nihil enim proderit in tépore vindictæ & obductionis. Ne sequaris in fortitudine tua concupiscentiã cordis tui: & ne dixeris, Quomodo potui? aut quis me subijciet

ſubijciet propter ſacta mea? Deus enim vindicans vindicabit. Ne dixeris: Peccaui, & quid mihi accidit triſte? Altiſſimus enim eſt patiens redditor. De propitiato peccato noli eſſe ſine metu, neq; adijcias peccatũ ſuper peccatum. Et ne dicas: Miſeratio dñi magna eſt, multitudinis peccatorũ meorũ miſerebitur. Miſericordia enim, & ira ab illo cito proximant, & in peccatores reſpicit ira illius. Non tardes cõuerti ad dñm, & ne differas de die in diẽ: ſubito enim veniet ira illius, & in tem pore vindictę diſperdet te. Noli anxius eſſe in diuitijs iniuſtis: nõ enim proderunt tibi in die obductionis & vindictæ. Non ventiles te in omnẽ ventum, & nõ eas in omnẽ viam. Sic enim omnis peccator probatur in duplici lingua. Eſto firmus in via dñi, & in veritate ſenſus tui & ſcientia, & proſequatur te verbũ pacis & iuſtitię. Eſto manſuetus ad audien dum verbũ Dei, vt intelligas: & cũ ſapientia profer reſponſum verũ. Si eſt tibi intellectus, reſponde proximo, ſin aũt, ſit ma nus tua ſup os tuũ, ne capiaris in verbo indiſciplinato, & confundaris. Honor, & gloria in ſermone ſenſati, lingua verò imprudentis ſubuerſio eſt ipſius. Non appelleris ſuſurro in vita tua, & lingua tua ne capiaris & cõfundaris. Super furem enim eſt cõfuſio, & pœnitẽtia, & deuoratio peſſima ſup bilinguẽ: ſuſurratori aũt odiũ, & inimicitia & cõtumelia. Iuſtifica puſillum & magnũ ſimiliter.

℄ Ex epĩa Pauli ad Eph. L. ij.

HVius rei gratia ego Paulus vinctus Chriſti Ieſu, pro vobis gentibus: ſi tamen audiſtis diſpenſationẽ gratiæ Dei, quæ data eſt mihi ĩ vobis: qm̃ ſecundũ reuelationẽ notũ mihi factum eſt ſacramentũ, ſicut ſupra ſcripſi ĩ breui: prout poteſtis legẽtes intelligere prudentiã meã in myſterio Chriſti: quod alijs generationibus nõ eſt agnitũ filijs hominum, ſicuti nunc reuelatũ eſt ſanctis apoſtolis eius, & prophetis in ſpiritu, gẽtes eſſe cohæredes, & concorporales, & cõparticipes promiſſionis eius in Chriſto Ieſu per euangeliũ, cuius factus ſum ego miniſter ſecundũ donum gratiæ Dei, quæ data eſt mihi ſecundũ operationẽ virtutis eius. Mihi enim omniũ ſctõrũ minimo data eſt gratia hæc: In gentibus euangelizare inueſti- ca. 3.

inuestigabiles diuitias Christi, & illuminare omnes,quę sit dispensatio sacramẽti abscõditi à seculis in Deo,q omnia creauit: vt innotescat principibus & potestatib⁹ in cœlestibus per ecclesiã, multiformis sapientia Dei, secundũ prefinitionẽ seculorum, quam fecit in Christo Iesu dño nostro: in quo habemus fiduciam, & accessum in cõfidẽtia,per fidẽ eius. Propter
B quod † peto,ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis: quę est gloria vestra. Huius rei gratia flecto genua mea ad patrem dñi nostri Iesu Christi,ex quo omnis paternitas in cœlis & in terra nominatur,vt det vobis secundũ diuitias glorię suę, virtutem corroborari per spiritum eius in interiori homine: Christum habitare per fidem in cordibus vestris,in charitate radicati & fundati, vt possitis comprehẽdere cum omnibus sanctis,quæ sit latitudo,& longitudo,& sublimitas,& profundum,scire etiam supereminentem scientiæ charitatem Christi, vt impleamini in omnem plenitudinem Dei. Ei autem qui potens est omnia facere superabundanter q̃ petimus, aut intelligimus, secundum virtutem quæ operatur in nobis: ipsi gloria in ecclesia,& in Christo Iesu in omnes generationes seculi seculorum. Amen.]

ℭ Feria.iiij.ex Ecclesiasti. L.j.

NOli fieri pro amico inimicus proximo,improperiũ enim & cõtumeliã malus hæreditabit, & omnis peccator inuidus & bilinguis. Nõ te extollas in cogitatione animę tuę velut taurus: ne forte elidatur virtus tua per stultitiã,& folia tua comedat, & fruct⁹ tuos perdat, & relinquaris velut lignũ aridum in eremo, Anima enim nequã disperdet q se habet, & in gaudium inimicis dat illum, & deducet in sortem impiorũ. Verbum dulce multiplicat amicos & mitigat inimicos: & lingua gratiosa in bono homine abũdat. Multi pacifici sint tibi, & cõsiliarius sit tibi vn⁹ de mille. Si possides amicũ, in tentatione posside eum,& ne facile credas ei teipsum. Est enim amicus secundũ tempus suum, & nõ permanebit in die tribulationis. Et est amicus qui conuertitur ad inimicitiam, & est amicus qui odium & rixam & conuicia denudabit. Est autẽ amicus socius mensæ, & non permanebit in die necessitatis. ca. 6.

Amicus

Amicus si permãserit fixus, erit tibi quasi coæqualis, & in domesticis tuis fiducialiter aget, si humiliauerit se cõtra te, & à facie tua absconderit se, vnanimem habebis amicitiã bonã. Ab inimicis tuis separare, & ab amicis tuis attẽde. Amicus fidelis, protectio fortis: qui autem inuenit illũ, inuenit thesaurũ. Amico fideli nulla est cõparatio, & nõ est digna ponderatio auri & argẽti cõtra bonitatem fidei illius. Amicus fidelis medicamentũ vitę, & immortalitatis: & q metuũt dñm, inueniẽt illum. Qui timet Deũ, ęque habebit amicitiã bonã: quoniã secundũ illũ erit amicus illius.

¶ Ex ep̃la Pauli ad Eph. L.ij.

c.4.a Obsecro itaq; vos ego vinctus in dño, vt digne ambuletis vocatione qua vocati estis, cum omni humilitate & mansuetudine, cum patientia, supportantes inuicẽ in charitate, soliciti seruare vnitatẽ spiritus, in vinculo pacis. Vnũ corpus, & vnus spiritus, sicut vocati estis in vna spe vocationis vestræ. Vnus dñs, vna fides, vnum baptisma. Vnus Deus, & pater omniũ, qui est super oẽs, & per

B omnia, & in omnibus nobis] Vnicuiq; aũt nostrum data est gratia secundũ mensurã donationis Christi. Propter quod dicit, Ascendẽs in altum, captiuã duxit captiuitatẽ: dedit dona hominibus. Quòd autẽ ascendit: quid est, nisi quia & descendit primũ in inferiores partes terrę? Qui descendit ipse est, & qui ascendit supra oẽs cœlos, vt impleret omnia. Et ipse dedit quosdã quidem apostolos, quosdam autẽ prophetas, alios vero euangelistas, alios aũt pastores & doctores, ad consummationẽ sanctorũ, in opus ministerij, in ædificationẽ corporis Christi: donec occurramus omnes in vnitatẽ fidei & agnitionis filij Dei, in virum perfectum, in mensurã ętatis plenitudinis Christi:] vt iam non simus paruuli, fluctuantes, & circunferamur omni vẽto doctrinę in nequitia hominũ, in astutia ad circunuentionẽ erroris: veritatẽ autẽ facientes in charitate, crescamus in illo per omnia, qui est caput, Christus: ex quo totũ corpus cõpactum & connexum per omnẽ iunctură subministrationis, secundum operationẽ in mensurã vniuscuiusq; mẽbri, augmentũ corporis facit, in ædificationẽ sui in charitate. Hoc igitur dico & testificor C

testificor in dño: vt iam nõ ambuletis sicut & gentes ambulãt in vanitate sensus sui, tenebris obscuratũ habentes intellectũ, alienati à via Dei per ignorantiã quæ est in illis propter cæcitatem cordis ipsorũ, qui desperantes, semetipsos tradiderunt impudicitię, in operationẽ immunditiæ, omnis, in auaritiã. Vos aũt non ita didicistis Christum: si tamẽ illũ audistis, & in ipso edocti estis, sicut est veritas in Iesu, deponere vos secundum pristinã cõuersationẽ veterem hominẽ, qui corrumpitur secundũ desideria erroris.

¶ Feria.v.ex Ecclesiastico. L.j.

ca.6. Fili, à iuuentute tua excipe doctrinã, & vsq; ad canos inuenies sapientiam Quasi is, qui arat, & qui seminat, accede ad eã, & sustine bonos fructus illius, in opere enim ipsius exiguum laborabis, & cito edes de generationibus illius. Quàm aspera est nimiũ sapiẽtia indoctis hominibus. & non permanebit in illa excors. Quasi lapidis virtus probatio erit in illis, & nõ demorabuntur proijcere illam. Sapiẽtia doctrinę secundum nomen est eius: & nõ est multis manifesta, quibus autẽ cognita est, permanet vsq; ad conspectum Dei. Audi fili, & accipe consilium intellectus, & ne abijcias cõsiliũ meũ: Inijce pedẽ tuum in cõpedes illius, & in torques illius collum tuum, subijce humerum tuũ, & porta illam, & ne acedieris vinculis eius. In omni animo tuo accede ad illam: & in omni virtute tua cõserua vias eius. Inuestiga illam, & manifestabitur tibi, & cõtinens factus ne derelinquas eam: in nouissimis enim inuenies requiẽ in ea, & cõuertetur tibi in oblectationem. Et erũt tibi cõpedes eius in protectionem fortitudinis, & bases virtutis, & torques illius in stolã gloriæ: decor enim vitæ est in illa, & vincula illius alligatura salutaris. Stola glorię indues eã, & coronã gratulationis super pones tibi. Fili, si attenderis mihi, disces: & si accõmodaueris animũ tuum, sapiens eris, Si inclinaueris aurem tuã, excipies doctrinam. & si dilexeris audire, sapiens eris. In multitudine presbyterorũ prudentiũ sta, & sapientię illorũ ex corde cõiungere, vt omnẽ narrationẽ Dei possis audire, & prouerbia laudis nõ effugiãt à te. Et si videris sensatũ, euigila ad eum, & gradus ostiorum illius exterat pes tuus.

tuus. Cogitatũ tuum habe in præceptis Dei, & in mandatis illius maxime assiduus esto: & ipse dabit tibi cor, & concupiscentia sapientiæ dabitur tibi.

¶Ex ep͞la Pauli ad Eph. L.ij.

c.4.d R† Enouamini aũt spiritu mentis vestræ: & induite nouum hominẽ qui secundũ Deum creatus est in iustitia, & sanctitate veritatis. Propter qđ deponentes mendaciũ, loquimini veritatẽ vnusquisq; cum proximo suo: qm̃ sumus inuicem membra. Irascimini,& nolite peccare. Sol nõ occidat super iracundiã vestrã. Nolite locum dare diabolo. Qui furabatur iam nõ furetur: magis autẽ laboret, operãdo manibus suis quod bonũ est, vt habeat vnde

E tribuat necessitatem patienti.] Omnis sermo malus ex ore vestro nõ procedat: sed si quis bonus ad ędificationẽ fidei, vt det gratiam audientibus. Et nolite contristare spiritũ sanctũ Dei: in quo signati estis in die redẽptionis. Omnis amaritudo, & ira, & indignatio, & clamor, & plasphemia tollatur à vobis cũ omni malitia. Estote autem inuicem benigni, misericordes, donãtes inuicem, sicut & Deus in Christo donauit vobis.

† Estote ergo imitatores Dei c.5.a sicut filij charissimi, & ambulate in dilectione, sicut & Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum pro nobis oblationem & hostiã Deo in odorem suauitatis. Fornicatio autem & omnis immunditia, aut auaritia, nec nominet̃ in vobis, sicut decet sctõs, aut turpitudo, aut stultiloquium, aut scurrilitas, quę ad rem nõ ptinet, sed magis gratiarũ actio. Hoc enim scitote intelligẽtes ꝙ omnis fornicator, aut immũdus, aut auarus (quod est idolorũ seruitus) nõ habet hæreditatẽ in regno Christi & Dei. Nemo vos seducat inanib⁹ verbis. propter hęc enim venit ira Dei ĩ filios diffidentię. Nolite ergo effici participes eorũ. Eratis enim aliquãdo tenebræ. nũc aũt lux ĩ dño. Vt filij lucis ambulate. (Fruct⁹ enim lucis, est in omni bonitate, & iustitia, & veritate)] probantes qđ sit beneplacitũ Deo: B & nolite cõmunicare operib⁹ infructuosis tenebrarũ, magis autẽ redarguite. Quæ enim in occulto fiũt ab ipsis turpe est & dicere. Omnia aũt quę arguũtur, à lumine manifestant̃: omne enim qđ manifestat̃ lumen est. Propter quod dicit, Surge qui

qui dormis, & exurge à mortuis: & illuminabit te Christus.

¶ Fer. vi. ex Ecclesiastico. L. j.

ca. 7. NOli facere mala, & non te apprehendēt. Discede ab iniquo, & deficiēt mala abs te. Fili, nō semines mala in sulcis iniustitiæ, & non metes ea in septuplū. Noli quęrere ab homine ducatum, neq; à rege cathedrā honoris. Non te iustifices ante Deū, quoniā agnitor cordis ipse est: & penes regem noli velle videri sapiens. Noli quęrere fieri iudex, nisi valeas virtute irrumpere iniquitates: ne forte extimescas faciē potentis, & ponas scandalū in agilitate tua. Nō pecces in multitudinē ciuitatis, nec te immittas in populū, neq; alliges duplicia pctā: nec enim in vno eris immunis. Noli esse pusillanimis in animo tuo. Exorare, & facere eleemosynam ne despicias. Ne dicas, in multitudine munerū meorū respiciet Deus, & offerente me Deo altissimo, munera mea suscipiet. Nō irrideas hominē in amaritudine animæ: est enim qui humiliat & exaltat, circunspector Deus. Noli amare mendaciū aduersus fratrem tuum: neq; in amicum similiter facias. Noli vellę mentiri omne mendaciū: assiduitas enim illius nō est bona. Noli verbosus esse in multitudine presbyterorū, & nō iteres verbum in oratione tua. Non oderis laboriosa opera & rusticationē creatam ab altissimo. Non te reputes in multitudine indisciplinatorum. Memento iræ, quoniam non tardabit.

¶ Ex epl'a Pauli ad Ephe. L. ij.

VIdete itaq; fratres quomodo caute ambuletis, c. 5 c
non quasi insipientes, sed vt sapientes, redimētes tempus, qm̄ dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes: sed intelligentes quę sit voluntas Dei. Et nolite inebriari vino ī quo est luxuria, sed impleamini spiritu sancto, loquētes vobismetipsis in psalmis, hymnis, & canticis spiritualibus, cantantes & psallentes in cordibus vestris: Dño, gratias agentes semp pro omnib9, in nomine dñi nostri Iesu Christi Deo & patri. Subiecti inuicē, in timore Christi.] D
Mulieres viris suis subditę sint, sicut dño: quoniam vir, caput est mulieris: sicut Christus caput est ecclesiæ: ipse, saluator corporis eius. Sed sicut ecclesia subiecta est Christo, ita & mulieres viris suis in omnibus.

Viri

Viri diligite vxores vestras, sicut & Christus dilexit ecclesiã, & seipsum tradidit pro ea: vt illã sanctificaret, mũdans eam lauacro aquæ in verbo vitæ, vt exhiberet ipse sibi gloriosam ecclesiã nõ habentem maculã, aut rugam, aut aliqd huiusmodi, sed vt sit sancta & immaculata. Ita & viri debent diligere vxores suas vt corpora sua. Qui suam vxorem diligit, seipsum diligit. Nemo enim vnquã carnem suã odio habuit: sed nutrit & fouet eam, sicut & Christus ecclesiam: quia membra sumus corporis eius: de carne eius & de ossibus eius: propter hoc relinquet homo patrem & matrem suã: & adhęrebit vxori suæ: & erunt duo in carne vna. Sacramentũ hoc magnũ est. ego autẽ dico in Christo, & in ecclesia. Veruntamen & vos singuli vnusquisque vxorem suã sicut seipsum diligat: vxor aũt timeat virum suum.

¶ Sabbato, ex Ecclesiasti. L.ij.

ca.7. Humilia valde spm̃ tuum: qm̃ vindicta carnis impij, ignis & vermis. Noli pręuaricari in amicũ pecuniã differentẽ, neq; fratrẽ charissimum in auro spreueris. Noli discedere à muliere sensata & bona, quã sortitus es in timore dñi: gratia enim verecundiæ illius super aurũ. Non lædas seruum in veritate operantẽ, neq; mercenariũ dantem animã suam. Seruus sensatus sit tibi dilectus quasi anima tua: nõ defraudes illũ libertate, neq; inopem derelinquas illũ. Pecora tibi sunt, attẽde illis: & si sunt vtilia, perseuerẽt apud te. Filij tibi sunt, erudi illos, & curua illos à pueritia eorũ. Filiæ tibi sunt, serua corpus illarũ: & non ostendas hilarem faciem tuam ad illas. Trade filiã, & grande opus feceris, & homini sensato da illam. Mulier si est tibi secundũ animam tuã, non proijcias illam: & odibili non credas te in toto cordę tuo. Honora patrẽ tuũ, & gemitus matris tuę ne obliuiscaris. Memento quoniã nisi per illos natus nõ fuisses: & retribue illis, quomodo & illi tibi. In tota anima tua time dominũ, & sacerdotes illius sanctifica. In omni virtute tua dilige eum qui te fecit: & ministros ei⁹ no derelinquas. Honora Deum ex tota anima tua, & honorifica sacerdotes, & propurga te cum brachijs. Da illis partem, sicut mandatũ est tibi primitiarum & purgationis: & de

de negligentia tua purga te cũ paucis. Datũ brachiorũ tuorũ & sacrificium sanctificationis offeres dño, & initia sanctorũ: & pauperi porrige manũ tuã, vt perficiatur propitiatio, & benedictio tua. Gratia dati in cõspectu omnis viuentis, & mortuo nõ prohibeas gratiã. Non desis plorantibus in cõsolatione, & cum lugentibus ambula. Non te pigeat visitare infirmũ. ex his enim in dilectione firmaberis. In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua, & in æternũ non peccabis.

Ex epl'a Pauli ad Ephe. L.ij.

ca. 6. FIlij, obedite parentibus vestris in dño: hoc enim iustum est. Honora patrẽ tuum & matrẽ tuam: quod est mandatum primũ in promissione, vt bene sit tibi, & sis longæuus super terrã. Et vos patres nolite ad iracundiã prouocare filios vestros: sed educate illos in disciplina & correptione domini. Serui, obedite dominis carnalibus, cũ timore & tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut Christo: nõ ad oculum seruientes, quasi hominibus placentes, sed vt serui Christi, facientes voluntatẽ Dei, ex animo, cum bona voluntate seruientes, sicut dño & non hominibus, scientes qm̃ vnusquisq; quodcũq; fecerit bonum, hoc recipiet à dño, siue seruus, siue liber. Et vos dñi, eadem facite illis, remittentes minas, sciẽtes ꝙ & illorũ & vester dñs, est in cœlis: & personarũ acceptio nõ est apud eum. De cætero fratres,† cõfortamini in dño, & in B
potentia virtutis eius. Induite vos armaturam Dei: vt possitis stare aduersus insidias diaboli, quoniã nõ est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem: sed aduersus principes & potestates, aduersus mundi rectores tenebrarũ harum, cõtra spiritualia nequitię in cœlestibus. Propterea accipite armaturã Dei: vt possitis resistere in die malo, & in omnibus perfecti stare. State ergo succincti lumbos vestros in veritate, & induti loricã iustitię, & calceati pedes in præparationẽ euangelij pacis: in omnibus sumentes scutũ fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere, & galeam salutis assumite: & gladiũ spiritus, quod est verbũ Dei] Per omnẽ oratio- C
nem & obsecrationem orantes in omni tempore in spiritu: & in ipso vigilantes in omni in-

ſtãtia, & obſecratione pro omnib⁹ ſanctis: & pro me, vt detur mihi ſermo in apertione oris mei cum fiducia, notũ facere myſteriũ euangelij, pro quo legatione fungor in catena, ita vt in ipſo audeã, prout oportet me loqui. Vt autẽ & vos ſciatis quæ circa me ſunt, qd agam: omnia vobis nota faciet Tychicus, chariſſimus frater & fidelis miniſter in dño: quem miſi ad vos in hoc ipſum, vt cognoſcatis quæ circa nos ſunt, & cõſolentur corda veſtra. Pax fratribus & charitas cũ fide à Deo patre noſtro, & dño Ieſu Chriſto. Gratia cum omnibus qui diligunt dñm noſtrũ Ieſum Chriſtum in incorruptione. Amen

¶ Dominica tertia Vagantiũ ex Eccleſiaſtico. Lectio prima.

ca. 8.

On litiges cũ homine potẽte, ne forte incidas in man⁹ illius. Non contendas cũ viro locuplete, ne forte contra te cõſtituat litẽ tibi. Multos enim perdidit aurum, & argentũ, & vſq; ad cor regum extendit, & cõuertit. Nõ litiges cũ homine linguato, & non ſtrues in ignẽ illius ligna. Nõ cõmunices homini indocto, ne mala de progenie tua loquatur. Ne deſpicias hominẽ auertentẽ ſe à peccato, neq; improperes ei. Mẽmẽto qm̃ omnes in corruptione ſumus. Ne ſpernas hominẽ in ſua ſenectute: etenim ex nobis ſeneſcunt. Noli de mortuo inimico tuo gaudere: ſciẽs qm̃ omnes morimur, & in gaudiũ volumus venire. Ne deſpicias narrationẽ preſbyterorum ſapientium, & in prouerbijs eorum conuerſare. Ab ipſis enim diſces ſapientiã, & doctrinam intellectus, & ſeruire magnatis ſine querela. Non te prætereat narratio ſeniorum: ipſi enim didicerũt à patribus ſuis: quoniam ab ipſis diſces intellectũ, & in tempore neceſſitatis dare reſponſum. Non incendas carbones peccatorũ arguens eos, & ne incendaris flamma ignis peccatorũ illorum. Ne contra faciẽ ſtes cõtumelioſi, ne ſedeat quaſi inſidiator ori tuo. Noli fœnerari homini fortiori te: ꝙ ſi fœnerauetis, quaſi perditum habe. Nõ ſpondeas ſup virtutẽ tuã: quod ſi ſpoponderis, quaſi reſtituens cogita. Non iudices cõtra iudicem, qm̃ ſecundum qđ iuſtũ eſt, iudicat. Cũ audace nõ eas in via, ne forte grauet mala ſua in te: ipſe enim ſecũ-

dum voluntatē suam vadit, & simul cū stultitia illius peribis.

¶Ex epistola Pauli ad Thessalonicenses prima. Lectio ij.

ca. 1. Paulus, & Siluan⁹, & Timotheus ecclesiæ Thessalonicensium in Deo patre nostro & dño Iesu Christo gratia vobis, & pax. Gratias agim⁹ Deo semp pro oībus vobis: memoriam vestri facientes in orationib⁹ nostris sine intermissione, memores operis fidei vestrę & laboris, & charitatis, & sustinētię spei dñi nostri Iesu Christi, ante Deum & patrē nostrum. Sciētes fratres dilecti, à Deo electionē vestrā, quia euāgeliū nostrū nō fuit ad vos in sermone tantū, sed & in virtute, & spiritu sctō, & in plenitudine multa, sicut scitis quales fuerim⁹ in vobis propter vos. Et vos imitatores nostri facti estis, & dñi excipientes verbū in tribulatione multa cū gaudio spūs sancti: ita vt facti sitis forma omnib⁹ credentib⁹ in Macedonia: & in Achaia. A vobis enim diffamatus est sermo dñi, non solū in Macedonia, & in Achaia, sed & in omni loco fides vestra q̄ est ad Deū, profecta est, ita vt non sit nobis necesse quicq̄ loqui. Ipsi enim de vobis annuntiāt: qualē introitum habuerimus ad vos: & quomodo conuersi estis ad Deum à simulacris seruire Deo viuo & vero, & expectare filiū eius de cœlis (quem suscitauit ex mortuis) Iesum, qui eripuit nos ab ira ventura.

Nam & ipsi scitis fratres introitū nostrū ad vos, quia non inanis fuit: sed ante passi multa & cōtumelijs affecti (sicut scitis) in Philippis, fiduciā habuim⁹ in Deo nostro loqui ad vos euāgeliū Dei in multa solicitudine. Exhortatio enim nrā nō de errore, neq; de immūditia, neq; in dolo: sed sicut probati sumus à Deo vt crederet̄ nobis euāgeliū, ita loquimur: nō q̄si hoībus placentes, sed Deo qui probat corda nrā. Neq; enim aliq̄n fuim⁹ in sermone adulationis, sicut scitis: neq; in occasione auaritię, De⁹ testis est: nec quęrentes ab hoībus gloriam, neq; à vobis, neq; ab alijs, cum possemus vobis oneri esse, vt Christi apostoli: sed facti sum⁹ paruuli in medio vestri, tanq̄ si nutrix foueat filios suos: ita desiderātes vos cupide, volebam⁹ tradere vobis nō solū euāgeliū Dei, sed etiā animas nostras: q̄m charissimi nobis facti estis. Memores enim estis, fratres, la- ca. 2.

boris nostri & fatigationis, nocte & die operantes, ne quē vestrum grauaremus, prædicauimus in vobis euangelium Dei. Vos testes estis & Deus, q̃ sancte & iuste & sine querela vobis, qui credidistis, affuimus: sicut scitis qualiter vnũquenq; vestrũ (sicut pater filios suos) deprecantes vos & cõsolantes, testificati sumus, vt ambularetis digne Deo, qui vocauit vos in suum regnum & gloriam.

¶ Si hæc Dñica interponitur post Pentecosten, præter primam & secundã lectionem nihil vltra hic quęras, quia cætera dicenda sunt de festo dupli ci aut octaua tunc occurrenti.

¶ Si vero celebrabitur ante Septuagesimã, tunc aduertendũ quòd in anno in quo Epiphania domini venerit in die Sabbati dicēda est hic tertia lectio. In illo tēpore, dixit Iesus discipulis suis. & oratio. Familiam tuam. quas inuenies in Dñica quarta Vagantium, In alijs autem annis dicendę sunt hic tertia lectio & oratio infrascriptę.

Secundum Matthæũ. Lectio iij.

Ma. 8. IN illo tempore, ascendente Iesu in nauiculam, sequuti sunt eũ discipuli ei⁹. & ecce motus magn⁹ fact⁹ est in mari, ita vt nauicula operiretur fluctibus. Et reliqua. Homilia Origenis.

INgrediente dño in nauiculam sequuti sunt eum discipuli eius. Non imbecilles, sed firmi & stabiles in fide: mãsueti & pij spernentes mundum: nõ duplici corde, sed simplici. Hi ergo sequuti sunt eum non tantum gressus eius sequentes: sed magis sanctitatē eius comitantes, & iustitiã eius sectãtes. Et ecce tempestas magna facta est in mari ita vt nauicula operiretur fluctibus. Cũ enim multa magna & mirãda ostēdisset in terra, transit ad mare: vt & ibidē adhuc excellentiora operademonstraret: quatenus terræ marisq; dñm se esse cunctis ostenderet. Ingressus ergo nauiculam fecit turbare mare, cõmouit ventos, concitauit fluctus. Cur hoc? ideo vt discipulos mitteret in timorem, & suũ auxilium postularent: suamq; potentiam rogantibus manifestaret. Ipsa tempestas non ex se oborta est: sed potestati paruit imperantis, ei⁹ qui educit ventos de thesauris suis: qui terminum mari arenam constituit. Dixit enim ei, Vsq; huc venies, & non vltra gradieris: sed in temetipso confringentur fluctus tui.

tui. Huius ergo iussione & præcepto orta est tempestas in mari: propter occasiones superius memoratas facta est tempestas magna & non pusilla: vt magnũ opus & nõ pusillum ostenderet. Quantoq; fluctus nauiculę ituebant: tanto magis timor discipulos cõturbabat: vt plus magis desiderarẽt ad liberandũ se per mirabilia saluatoris. Dñs vero dormiebat. O res mirabilis & stupenda. Is qui nunquã obdormit, dormit. Is qui nunq̃ dormit neq; dormitat, ipse dormire dicitur. Dormiebat quidem corpore, sed vigilabat diuinitate. Dormiebat quidẽ corpore: sed diuino nutu turbabat mare. Erigebatq; fluct⁹, & apostolos cõturbabat suã ostensurus potentiã. Orõ.

DEus, qui nos in tantis periculis constitutos pro humana scis fragilitate non posse sustinere: da nobis salutẽ mentis, & corporis: vt ea quæ pro peccatis nostris patimur, te adiuuante vincamus. Per domi.

¶ Fer.ij. ex Ecclesiastico. L. j.

ca.8. CVm iracundo non facias rixam, & cum audace nõ eas in desertũ: q̃m quasi nihil est ante illũ sanguis: & vbi nõ est adiutorium, elidet te. Cum fatuis consiliũ non habeas, nõ enim poterũt diligere, nisi quę eis placẽt. Coram extraneo nõ facies cõsiliũ: nescis enim quid pariet. Non omni homini cor tuũ manifestes, ne forte inferat tibi gratiã falsam, & cõuitiet.

Non zeles mulierẽ sinus tui, ca.9. ne ostendat super te malitiam doctrinæ nequã. Non des mulieri potestatẽ animę tuę, ne ingrediatur in virtute tua, & cõfundaris. Ne respicias mulierẽ multiuolã: ne forte incidas in laqueos illius. Cum saltatrice ne assiduus sis: nec audias illã, ne forte pereas in efficacia illi⁹. Virginẽ ne conspicias, ne forte scandalizeris in decore illius. Ne des fornicarijs animã tuã in vllo, ne perdas te, & hæreditatẽ tuã. Noli circunspicere in vicis ciuitatis, nec oberraueris in plateis illius. Auerte faciem tuã à muliere cõpta, & ne circunspicias speciem alienã. Propter speciem mulieris multi perierunt: & ex hoc cõcupiscẽtia quasi ignis exardescit. Omnis mulier quę est fornicaria, quasi stercus in via ab oĩbus prętereuntibus cõculcabitur. Speciẽ mulieris alienę multi admirati, reprobi facti sunt. colloquiũ enim illius quasi ignis exardescit.

scit. Cum aliena muliere nō se deas omnino, nec accūbas cū ea super cubitū: & nō altercetis cū illa in vino, ne forte decli net cor tuum in illā, & sanguine tuo labaris in perditionem.

❡ Ex epistola prima ad Thessalonicenses. Lectio secunda.

ca. 2. IDeo & nos gratias agimus Deo sine intermissione: quoniam cum accepissetis à nobis verbum auditus Dei, accepistis illud nō vt verbū hominū, sed (sicut est vere) verbum Dei qui operatur in vobis qui credidistis. vos enim imitatores facti estis fratres, ecclesiarū Dei, quæ sunt in Iudæa, in Christo Iesu: quia eadem passi estis, & vos à contribulib' vestris, sicut & ipsi à Iudæis. qui & dñm occiderūt Iesum, & prophetas, & nos persequuti sunt & Deo nō placēt, & omnibus hominibus aduersantur. prohibentes nos gentibus loqui, vt salui fiant: vt impleant peccata sua semper. peruenit enim ira Dei super illos vsq; in finē. Nos autem, fratres, desolati à vobis ad tēpus horę, aspectu, nō corde abundātius festinauimus faciē vestrā videre cum multo desiderio, qm̄ voluim' venire ad vos, ego quidē Paulus, & semel & iterum: sed impediuit nos satanas. Quę est enim nostra spes, aut gaudiū, aut corona glorię? Nonne vos ante dñm nostrū Iesum Christum estis in aduentu eius? vos enim estis gloria nostra & gaudium. Propter quod nō susti- ca. 3.
nentes amplius, placuit nobis remanere Athenis, solis, & misimus Timotheū fratrē nostrū & ministrum Dei in euangelio Christi, ad cōfirmandos vos & exhortandos pro fide vestra: vt nemo moueatur in tribulationibus istis. ipsi enim scitis q̄ in hoc positi sumus. Nam & cum apud vos essemus, prædicabamus vobis passuros nos tribulationes, sicut & factum est, & scitis. Propterea & ego amplius non sustinens, nisi ad cognoscendam fidem vestrā: ne forte tentauerit vos is qui tentat, & inanis fiat labor noster. Nunc autem veniente Timotheo ad nos à vobis, & annuntiante nobis fidē & charitatē vestram, & quia memoriā nostri habetis bonā semper, desiderantes nos videre, sicut & nos quoq; vos: ideo cōsolati sumus, fratres, in vobis in omni necessitate & tribulatione nostra, per fidem vestram, qm̄ nūc viuimus: si vos statis in dño. Quam enim gratiarum

charum actionē possumus Deo retribuere pro vobis, in omni gaudio quo gaudem' propter vos ante Deū nostrū, nocte ac die abundātius orātes, vt videamus faciē vestrā & cōpleamus ea quę desunt fidei vestræ? Ipse aūt Deus & pater noster & dn̄s Iesus Christ' dirigat viā nostrā ad vos. Vos autē dn̄s multiplicet, & abūdare faciat charitatē vestram in inuicē & in omnes: quemadmodū & nos in vobis ad confirmanda corda vestra sine quęrela, in sanctitate ante Deū & patrē nostrū, in aduentu dn̄i nostri Iesu Christi cum omnibus sanctis eius. Amen.

℄ Fer.iij.ex Ecclesiastico. L.j.

ca.9. NE derelinquas amicū antiquum: nouus enim nō erit similis illi. Vinum nouum, amicus nouus: veterascet, & cū suauitate bibes illud. Non zeles gloriam, & opes peccatoris: non enim scis quę futura sit illius subuersio. Nō placeat tibi iniuria iniustorum, sciens qm̄ vsq; ad inferos nō placebit impius. Longe abesto ab homine potestatē habente occidendi: & nō suspicaberis timorem mortis: & si accesseris ad illum, noli aliquid cōmittere, ne forte auferat vitam tuam. Cōmunionē mortis scito: qm̄ in medio laqueorū ingredieris, & super dolentiū arma ambulabis. Secundū virtutē tuam caue te à proximo tuo, & cum sapientibus & prudētibus tracta. Viri iusti sint tibi cōuiuę, & in timore Dei sit tibi gloriatio, & ī sensu sit tibi cogitatus Dei, & omnis enarratio tua in præceptis altissimi. In manu artificū opera laudabuntur, & princeps populi in sapientia sermonis sui, in sensu vero seniorū verbum. Terribilis est in ciuitate sua homo linguosus, & temerarius in verbo suo odibilis erit.

℄ Ex epistola prima ad Thessalonicenses. Lectio secunda.

DE cætero ergo fratres † rogam' vos & obsecramus in dn̄o Iesu: vt quemadmodū accepistis à nobis, quomodo oporteat vos ambulare & placere Deo, sic & ambuletis, vt abundetis magis. Scitis enim quæ præcepta dederim vobis per dn̄m Iesum. Hęc est enim voluntas Dei, sanctificatio vestra: vt abstineatis vos à fornicatione, vt sciat vnusquisq; vestrum vas suū possidere in sanctificatione, & honore: non in passione desiderij, sicut & gentes quę ignorāt Deū, & ne quis c.4.a

supergrediatur, neq; circunueniat in negocio fratrem suum: quoniam vindex est dñs de his omnibus sicut prædiximus vobis,&testificati sum⁹: Nõ enim vocauit nos Deus in immundi
B tiam: sed in sanctificationem.] Itaq; qui hæc spernit, nõ hominem spernit sed Deũ, qui etiã dedit spiritũ suum sanctum in nobis. De charitate aũt fraternitatis, non necesse habemus scribere vobis, ipsi enim vos à Deo didicistis, vt diligatis inuicem. Etenim illud facitis in oẽs fratres in vniuersa Macedonia. Rogamus aũt vos, fratres, vt abundetis magis: & operam detis vt quieti sitis, & vt vestrũ negociũ agatis, & operemini manibus vestris, sicut præcepimus vobis: & vt honeste ambuletis ad eos q foris sunt: & nul-
C lius aliquid desideretis.† Nolumus autẽ vos ignorare fratres de dormientibus: vt nõ contristemini sicut & cæteri q spem non habent. Si enim credimus ꝙ Iesus mortuus est & resurrexit: ita & Deus eos qui dormierunt per Iesum, adducet cũ eo. Hoc enim vobis dicim⁹ in verbo dñi, quia nos qui viuimus, qui residui sumus, in aduentũ dñi, non præueniemus eos qui dormierũt. Quoniã ipse dñs in iussu & in voce archãgeli & in tuba Dei descendet de cœlo: & mortui qui in Christo sunt, resurgent primi. Deinde nos qui viuim⁹, qui relinquimur, simul rapiemur cum illis in nubibus obuiã dño in aera: & sic semp cum dño erimus. Itaq; consolamini inuicẽ in verbis istis.]

❡ Feria.iiij. ex Ecclesiasti. L.ja

IVdex sapiens iudicabit populum suum, & principatus sensati stabilis erit. Secundum iudicem populi, sic & ministri eius: & qualis rector est ciuitatis, tales & inhabitantes in ea. Rex insipiens perdet populum suũ, & ciuitates inhabitabũtur per sensum prudentiũ. In manu Dei potestas terrę: & execrabilis omnis iniquitas gentiũ, & vtilẽ rectorẽ suscitabit in tempus super illam. In manu Dei potestas hominis, & super faciẽ scribæ imponet honorẽ suum. Omnis iniurię proximi ne memineris, & nihil agas in operibus iniuriæ. Odibilis corã Deo est, & hominibus superbia: & execrabilis omnis iniquitas gẽtium. Regnũ à gente in gentẽ transfertur propter iniustitias, & iniurias, & cõtumelias, & diuersos dolos. Auaro autẽ nihil est

c. 10.

eſt ſcelestius. Quid ſuperbit ter
ra & cinis? Nihil eſt iniquius, q̄
amare pecuniā, hic enim & ani
mam ſuā venalem habet: qm̄
in vita ſua proiecit intima ſua.
Omnis potentatus, breuis vita.
Languor prolixior grauat me-
dicum. Breuem languorē pręci
dit medicus: ſic & rex hodie
eſt, & cras morietur. Cū enim
morietur homo, hæreditabit
10 ſerpentes, & beſtias, & vermes.
Initiū ſuperbię hominis, apo-
ſtatare à Deo: qm̄ ab eo qui fe-
cit illū, receſſit cor eius: qm̄ ini-
tiū omnis peccati eſt ſuperbia:
qui tenuerit illā, adimplebitur
maledictis, & ſubuertet eum in
finem. Propterea exhonorauit
dominus cōuentus malorum,
& deſtruxit eos vſq; in finem.

Ex epiſtola prima ad Theſ-
ſalonicenſes. Lectio ſecunda.

ca. 5. DE temporibus aūt & mo-
mentis fratres, nō indige-
tis vt ſcribam⁹ vobis. Ipſi enim
diligenter ſcitis, quia dies dñi,
ſicut fur in nocte, ita veniet, cū
enim dixerint, pax & ſecuritas:
tūc repentinus eis ſuperueniet
interitus, ſicut dolor in vtero
habentis, & non effugient. Vos
aūt fratres nō eſtis in tenebris:
vt vos dies illa tanquā fur com
prehendat, omnes enim vos,
filij lucis eſtis, & filij diei, nō ſu-
mus noctis neq; tenebrarum.
Igitur nō dormiamus ſicut &
cæteri: ſed vigilemus & ſobrij
ſimus. Qui enim dormiunt, no
cte dormiunt: & qui ebrij ſunt,
nocte ebrij ſunt. Nos autē qui
diei ſumus, ſobrij ſimus, induti
loricā fidei & charitatis, & ga-
leam ſpem ſalutis, qm̄ non po-
ſuit nos De⁹ in irā, ſed in acqui
ſitionē ſalutis per dñm noſtrū
Ieſum Chriſtū, qui mortuus
eſt pro nobis: vt ſiue vigilem⁹,
ſiue dormiamus, ſimul cū illo
viuamus. Propter quod conſo-
lamini inuicem: & ædificate al-
terutrū: ſicut & facitis. Roga-
mus aūt vos fratres, vt noueri-
tis eos qui laborāt inter vos, &
pręſunt vobis in dño, & monēt
vos: vt habeatis illos abundan-
tius in charitate propter opus
illorū, pacem habete cum eis.
† Rogamus autem vos fratres, B
corripite inquietos, cōſolami-
ni puſillanimes, ſuſcipite infir-
mos, patiētes eſtote ad omnes.
Videte ne quis malū pro malo
alicui reddat: ſed ſemper, quod
bonū eſt ſectamini in inuicē,
& in omnes. Semper gaudete.
Sine intermiſſione orate. In
omnibus gratias agite. hęc eſt
enim voluntas Dei in Chriſto

Iesu in omnibus vobis. Spiritũ
nolite extinguere. Prophetias
nolite spernere. Omnia autem
probate: quod bonũ est tenete.
Ab omni specie mala abstinete
vos. Ipse autem Deus pacis
sanctificet vos per omnia: vt
integer spiritus vester & anima
& corpus sine querela, in aduẽtu
dñi nostri Iesu Christi con-
C seruetur.] Fidelis est qui vocauit
vos: qui etiam faciet. Fratres,
orate pro nobis. Salutate
fratres omnes ĩ osculo sancto.
Adiuro vos per dñm, vt legatur
epistola hæc omnibus sanctis
fratribus. Gratia dñi nostri
Iesu Christi vobiscum. Amen.

¶ Feria. v. ex Ecclesiastico. L. j.

c. 10. SEdes ducum superborũ destruxit
Deus, & sedere fecit mites pro eis. Radices gentium
superbarum arefecit Deus, &
plantauit humiles ex ipsis gentibus.
Terras gentium euertit dñs, & perdidit eas vsq; ad fundamentũ.
Arefecit Deus ex ipsis & disperdidit eos, & cessare
fecit memoriã eorum à terra.
Memoriã superborũ perdidit
Deus, & reliquit memoriã humilium
sensu. Non est creata
hominibus superbia: neq; iracũdia
nationi mulierũ. Semen
hominũ honorabitur hoc, q timet
Deum: semen autẽ hoc
exhonorabitur, quod præterit
mandata dñi. In medio fratrũ
rector illorũ in honore: & qui
timent dñm, erunt in oculis illius.
Gloria diuitum, honoratorum,
& pauperũ, timor Dei
est, non despicere hominem iustum
pauperem, & nõ magnificare
virum peccatorẽ diuitem.
Magnus est iudex, & potens est
in honore: & nõ est maior illo
qui timet Deum. Seruo sensato
liberi seruiẽt: & vir prudens
& disciplinatus non murmurabit
correptus, & inscius non
honorabitur. Noli extollere te
in faciendo opere tuo, & noli
cunctari in tempore angustię.
Melior est q operatur, & abundat
in omnibus, q̃ qui gloriatur,
& eget pane. Fili mi, in mãsuetudine
serua animã tuam,
& da illi honorem secundum
meritum suum. Peccantem in
animã suam quis iustificabit?
& quis honorificabit exhonorantẽ
animã suam? Pauper gloriatur
per disciplinã & timorẽ
suum: & est homo qui honorificatur
propter substantiã suã.
Qui autem gloriatur in paupertate,
quanto magis in substantia?
Et q gloriatur in substantia,
paupertatem vereatur.

¶ Epistola

¶ Epiſtola Pauli ad Theſſalo-
cenſes ſecũda. Lectio ſecũda.

ca. 1. PAulus & Siluanus & Timo
theus, eccleſiæ Theſſaloni-
cenſium in Deo patre noſtro
& domino Ieſu Chriſto, gra-
tia vobis & pax à Deo patre no
ſtro, & domino Ieſu Chriſto.
Gratias agere debemus ſem
per Deo pro vobis fratres, ita vt
dignũ eſt: quoniã ſupercreſcit
fides veſtra, & abundat chari-
tas vniuſcuiuſq; veſtrũ in inui
cem: ita vt & noſipſi in vobis
gloriemur in eccleſijs Dei, pro
patientia veſtra, & fide, in om-
nibus perſecutionib⁹ veſtris &
tribulationibus, quas ſuſtine-
tis in exẽplũ iuſti iudicij Dei,
vt digni habeamini in regno
Dei, pro quo & patimini, ſi ta-
men iuſtum eſt apud Deũ re-
tribuere tribulationem ijs qui
vos tribulant: & vobis qui tri-
bulamini, requiem nobiſcũ in
reuelatione dñi Ieſu de cœlo
cũ angelis virtutis eius in flam
ma ignis, dantis vindictam ijs
qui non nouerunt Deũ, & qui
non obediunt Euangelio dñi
noſtri Ieſu Chriſti: qui pœnas
dabunt in interitu æternas à fa
cie dñi, & gloria virtutis eius:
cum venerit glorificari in ſan-
ctis ſuis, & admirabilis fieri in
omnibus qui crediderũt, quia
creditum eſt teſtimonium no-
ſtrum ſuper vos in die illo, in
quo etiam oramus ſemper pro
vobis, vt dignetur vos vocatio-
ne ſua Deus noſter, & impleat
omnem voluntatem bonitatis
ſuæ, & opus fidei in virtute, vt
clarificetur nomen dñi noſtri
Ieſu Chriſti in vobis, & vos in
illo ſecundum gratiã Dei no-
ſtri, & domini Ieſu Chriſti.

¶ Fer. vj. ex Eccleſiaſtico. L j.

SApientia humiliati exalta c 11.
bit caput illius, & in medio
magnatorũ cõſedere illum fa-
ciet. Non laudes virum in ſpe-
cie ſua: neq; ſpernas hominẽ
in viſu ſuo. breuis in volatilib⁹
eſt apis, & initium dulcoris ha-
bet fructus illius. In veſtitu ne
glorieris vnquã, nec in die ho-
noris tui extollaris: qm̃ mirabi
lia opera altiſſimi ſolius, & glo
rioſa, & abſcõſa, & inuiſa ope-
ra illius. Multi tyranni ſederũt
in throno, & inſuſpicabilis por
tauit diadema. Multi poten-
tes oppreſſi ſunt valide, & glo-
rioſi traditi ſunt in manus al-
terorũ. Prius q̃ interroges, ne vi
tuperes quenquã: & cum inter
rogaueris, corripe iuſte. Prius
quàm audias ne reſpõdeas ver
bum, & in medio ſermonũ ne

adijcias loqui. De ea re, quæ te non molestat, ne certes: & in iudicio peccantiũ ne cõsistas. Fili, ne in multis sint actus tui: & si diues fueris, nõ eris immunis à delicto. Si enim secutus fueris, nõ apprehendes: & non effugies, si præcucurreris. Est homo laborans, & festinans, & dolens impius, & tanto magis nõ abundabit. Est homo marcidus egẽs recuperatione, plus deficiens virtute, & abundans paupertate, & oculus Dei respexit illũ in bono, & erexit eum ab humilitate ipsius, & exaltauit caput: & mirati sunt in illo multi, & honorauerũt Deum. Bona & mala, vita & mors, paupertas & honestas, à Deo sunt. Sapientia & disciplina, & scientia legis apud Deum. Dilectio, & viæ bonorum apud ipsum. Error & tenebræ peccatoribus cõcreata sunt: qui aũt exultãt in malis, cõsenescunt in malo.

¶ Ex epistola secũda ad Thessalonicenses. Lectio secunda.

c. 2. a R † Ogamus autẽ vos fratres, per aduentũ dñi nostri Iesu Christi, & nostræ congregationis in ipsum: vt non cito moueamini à vestro sensu, neque terreamini, neq; per spiritũ, neq; per sermonẽ, neq; per epistolam tanquã per nos missam, quasi instet dies dñi. Ne qs vos seducat vllo modo: qm̃ nisi venerit discessio primum, & reuelatus fuerit homo peccati, filius perditionis, qui aduersatur & extollitur supra omne quod dicitur Deus, aut quod colitur, ita vt in templo Dei sedeat: ostendẽs se tanquã sit Deus. Num retinetis ꝙ cum adhuc essem apud vos, hæc dicebã vobis? Et nunc quid detineat scitis: vt reueletur in suo tempore. Nam mysteriũ iam operatur iniquitatis: tantũ vt qui tenet nunc teneat: donec de medio fiat. Et tunc reuelabitur ille iniquus: quem dñs Iesus interficiet spiritu oris sui: & destruet illustratione aduẽtus sui eum,] cuius est aduẽtus se- B cundum operationẽ satanę, in omni virtute & signis, & prodigijs mendacibus, & in omni seductione iniquitatis ijs qui pereunt, eo ꝙ charitatẽ veritatis nõ receperũt, vt salui fierẽt. Ideo mittet illis Deus operationem erroris, vt credant mendacio: vt iudicentur oẽs qui non crediderunt veritati, sed cõsenserũt iniquitati. Nos aũt debemus gratias agere Deo semper pro vobis, fratres dilecti à Deo, ꝙ ele-

ꝙ elegerit nos Deus primitias, in ſalutem, in ſanctificatione ſpiritus, & in fide veritatis. Ad quod & vocauit vos per Euangelium noſtrũ, in acquiſitionẽ gloriæ dñi noſtri Ieſu Chriſti. Itaq; fratres ſtate: & tenete traditiões quas didiciſtis, ſiue per ſermonẽ, ſiue per epiſtolã noſtram. Ipſe autem dñs noſter Ieſus Chriſtus, & Deus & pater noſter qui dilexit nos, & dedit conſolationem ęternã, & ſpem bonam in gratia, exhortetur corda veſtra, & confirmet in omni opere & ſermone bono.

¶ Sabbato, ex Eccleſiaſti. L j.

c. II. Datio Dei pmanet iuſtis, & profect⁹ illius ſucceſſus habebit in æternũ. Eſt qui locupletatur parce agẽdo, & hęc eſt pars mercedis illius in eo quod dicit, Inueni reqniem mihi, & nunc manducabo de bonis meis ſolus: & neſcit ꝙ tẽpus prętereat illum, & mors appropinquet, & relinquet oĩa alijs, & morietur. Sta in teſtamento tuo, & in illo colloquere, & in opere mandatorũ tuorũ veteraſce. Ne manſeris in operibus peccatorũ. Confide autem in Deo: & mane in loco tuo. Facile eſt enim ĩ oculis Dei ſubito honeſtare pauperẽ. Benedictio Dei in mercedẽ iuſti feſtinat, & in honore veloci proceſſus illius fructificat. Ne dicas, Quid eſt mihi opus: & quę erũt mihi ex hoc bona? Ne dicas, Sufficiens mihi ſum: & quid ex hoc peſſimabor? In die bonorũ ne immemor ſis malorũ: & in die malorũ ne immemor ſis bonorum: qm̃ facile eſt coram Deo in die obit⁹ retribuere vnicuiq; ſecundũ vias ſuas. Malitia horæ obliuionẽ facit luxurię magnæ. & in fine hominis denudatio operũ illius. Ante mortẽ ne laudes hominũ quenquã: quoniã in filijs ſuis agnoſcitur vir. Non oẽm hominẽ inducas in domũ tuã, multę enim ſunt inſidiæ doloſi. Sicut enim eructant præcordia fœtentium, & ſicut perdix inducit̃ in caueã, & vt caprea in laqueum, ſic & cor ſuperborũ, & ſicut proſpector vidẽs caſum proximi ſui. Bona enim in mala cõuertens inſidiatur: & ĩ electis imponet maculã. A ſcintilla enim vna augetur ignis, & ab vno doloſo augetur ſanguis: homo vero peccator ſanguini inſidiatur. Attẽde tibi à peſtifero. fabricat enim mala: ne forte inducat ſuper te ſubſannationẽ in perpetuum. Admitte ad te alienigenam,

nã,& subuertet te in turbine,& abalienabit te à tuis proprijs.

¶Ex epistola secũda ad Thessalonicenses. Lectio secunda.

ca. 3. DE cętero fratres, orate pro nobis, vt sermo Dei currat,& clarificetur, sicut & apud vos:& vt liberemur ab importunis & malis hominibus. non enim omnium est fides: Fidelis autem dñs est, qui cõfirmabit vos & custodiet à malo. Confidimus autẽ de vobis fratres in dño, ꝙ quęcunq; præcipimus, & facitis & facietis. Dñs autem dirigat corda vestra in charitate Dei & patientia Christi. Denuntiamus autẽ vobis fratres in nomine domini nostri Iesu Christi, vt subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinate, & nõ secundũ traditionẽ quam acceperunt à nobis. Ipsi enim scitis quẽadmodũ oporteat imitari nos, quoniam non inquieti fuimus inter vos, neq; gratis panẽ mãducauimus ab aliquo, sed in labore & in fatigatione nocte & die operãtes, ne quem vestrũ grauaremus. Non quasi nõ habuerimus potestatẽ, sed vt nosmetipsos formã darem⁹ vobis ad imitandũ nos. Nam & cũ essemus apud vos, hoc denuntiabam⁹ vobis. Quoniã si quis non vult operari, nec manducet. Audiuimus enim inter vos quosdã ambulantes inquiete, nihil operãtes, sed curiose agentes. Iis aũt, qui eiusmodi sunt, denuntiam⁹ & obsecram⁹ in dño Iesu, vt cum silentio operantes, suũ panem manducent. Vos autẽ fratres, nolite deficere benefacientes. Quòd si quis nõ obedit verbo nostro per epistolã, hunc notate, & ne cõmisceamini cũ illo, vt confundatur: & nolite quasi inimicum existimare, sed corripite vt fratrem. Ipse autẽ Deus pacis det vobis pacem sempiternam in omni loco. Dñs sit cum omnib⁹ vobis. Salutatio, mea manu Pauli: quod est signum in omni epistola, ita scribo: Gratia dñi nostri Iesu Christi cum omnibus vobis. Amen.

¶Dñica quarta Vagantium, ex Ecclesiastico. Lectio prima.

SI bene feceris, scito cui feceris, & erit gratia ĩ bonis tuis multa. Benefac iusto, & inuenies retributionẽ magnam: & si nõ ab ipso, certe à dño. Non est enim ei bene qui assiduus est in malis, & eleemosynas nõ danti: qm̃ & altissim⁹ odio habet peccatores: & misertus est pœnitentibus. Da misericordi, c. 12.

& ne

& ne suscipias peccatorē: & impijs, & peccatoribus redde vindictam, custodiens eos in diem vindictæ. Da bono, & non recc peris peccatorem. Benefac humili, & nō dederis impio. Prohibe panes illi dare, ne in ipsis potentior te sit. Nam duplicia mala inuenies in omnibus bonis, quęcunq; feceris illi: qm̃ & altissimus odio habet peccatores, & impijs reddet vindictam. Non agnoscetur in bonis amicus, & nō abscōdetur in malis inimicus. In bonis viri inimici illius: in tristitia, & in malitia illius, amicus agnitus est. Non credas inimico tuo in æternū. Sicut enim ęramentū ęruginat nequitia illius. Et si humiliatus vadat curuus, adijce animū tuum, & custodi te ab illo. Nō statuas illū penes te, nec sedeat ad dexterā tuam, ne conuersus stet in loco tuo: ne forte cōuersus in locū tuum inquirat cathedrā tuā, & in nouissimo cognoscas verba mea, & ĩ sermonibus meis stimuleris. Quis miserebitur incantatori, à serpente percusso, & omnibus qui appropiant bestijs? Sic & qui comitatur cū viro iniquo, & obuolutus est in peccatis ei⁹. Vna hora tecū permanebit: si autē declinaueris, non supportabit. In labijs suis indulcat inimic⁹, & in corde suo insidiatur, vt subuertat te in foueam. In oculis suis lachrymatur inimicus, & si inuenerit tēpus, nō satiabitur sanguine: & si incurrerint tibi mala, inuenies eū illic priorem, & quasi adiuuās suffodiet plantas tuas. Caput suū mouebit, & plaudet manu: & multa susurrās cōmutabit vultū suū.

¶ Epistola Pauli ad Timotheum prima. Lectio secunda.

Paulus Apostol⁹, Iesu Christi secundū imperium Dei saluatoris nostri, & Christi Iesu spei nostræ: Timotheo dilecto filio in fide, gratia & misericordia & pax à Deo patre Christo Iesu dño nostro. Sicut rogaui te vt remaneres Ephesi cum irem in Macedoniā, vt denūtiares quibusdā ne aliter docerēt, neq; intēderēt fabulis & genealogijs interminatis, q̃ quæstiones pręstant magis quā ędificationē Dei, q̃ est in fide. Finis aūt pcepti, est charitas de corde puro & cōscientia bona & fide nō ficta. A quibus quidā aberrantes, cōuersi sunt in vaniloquiū, volentes esse legis doctores, nō intelligentes neq; quæ loquuntur, neq; de quibus affirmant. ca. 1.

Scimus

Scimus autẽ quia bona est lex, si quis ea legitime vtatur: sciẽs hoc, quia lex iusto nõ est posita, sed iniustis & non subditis, impijs & peccatoribus, sceleratis & cõtaminatis, patricidis & matricidis, homicidis, fornicarijs, masculorum concubitoribus, plagiarijs, mendacibus, & periuris, & si quid aliud sanæ doctrinæ aduersatur, quæ est secundũ euangeliũ glorię beati Dei, quod creditũ est mihi. Gratias ago ei qui me confortauit in Christo Iesu dño nostro, qa fidelẽ me existimauit, ponens in ministerio, qui prius blasphemus fui & persecutor, & cõtumeliosus: sed misericordiam Dei cõsecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate. Superabũdauit autẽ gratia dñi nostri cũ fide & dilectione, quę est in Christo Iesu. Fidelis sermo & omni acceptione dign⁹: q̃ Christus Iesus venit in hunc mundũ pctõres saluos facere, quorũ ego prim⁹ sum. Sed ideo misericordiá cõsecutus sum: vt in me primo ostẽderet Christ⁹ Iesus omnẽ patientiá, ad informationẽ eorũ q crediturí sunt illi in vitá æterná. Regi autẽ seculorum immortali, inuisibili, soli Deo honor & gloria in secula seculorũ, Amen. Hoc prę ceptũ cõmendo tibi fili Timothee, secundũ pręcedentes in te prophetias, vt milites in illis bonã militiã, habens fidẽ & bonã cõscientiã, quam quidã repellentes, circa fidem naufragauęrunt, ex quibus est Hymenęus & Alexãder: quos tradidi satanę, vt discant nõ blasphemare.

¶Si hæc Dñica interponitur post Pencosten, ꝑter primã & secũdã lectionẽ, nihil vltra hic q̃ras, qa cętera dicẽda sũt de festo dup. aut octa. tũc occurrẽti.

¶Si aũt celebrat᷑ ante Septuagesimã, tertia lectio, & oro erũt infrascriptæ, siue dictæ sint in dñica præcedenti, siue nõ. Et si post hanc dñicã poneretur etiã alia ante Septuagesimã, vt postea dicet᷑, repetendę sunt in ea hęc eadẽ tertia lectio, & oratio.

Secundum Matthæũ. Lcõ.iij.

IN illo tempore, dixit Iesus c.13. discipulis suis parabolã hãc, Simile est regnum cœlorũ homini, qui seminauit bonum semen in agro suo. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini epi.

Cum negligenter agerẽt prępositi Ecclesiæ, & dormitionẽ mortis acciperent Apostoli, venit diabolus, & superseminauit eos quos malos filios dñs inter-

interpretatur. Sed recte quęritur, vtrum hæretici sint, an male viuentes catholici? Possunt enim dici mali filij etiã hęretici, qui ex eodẽ euãgelij semine & Christi noĩe procreati, prauis opinionib' ad falsa dogmata cõuertunt. Sed ꝙ dicit eos in medio tritici seminatos: quasi videntur illi significari q vnius cõmunionis sunt. Veruntamẽ quia dñs agrum nõ ecclesiam, sed hunc modũ interpretatur, intelliguntur hæretici, quia nõ societate vni' ecclesię vel vnius fidei, sed societate solius nominis Christiani, in hoc mundo permiscentur bonis: vt illi qui in eadem fide mali sunt, palea potius q̃ zizania reputẽtur: qa palea etiã fundamentũ ipsum habet cũ frumento, radicemq; cõmunẽ. In illa plane sagena, qua cõcluduntur boni & mali pisces, nõ absurde mali catholici intelliguntur. Aliud est mare quod significat magis istũ mundum: aliud sagena, quæ vnius fidei vel vnius ecclesię cõmunionem videtur ostendere. Inter hęreticos & malos catholicos hoc interest: ꝙ hęretici falsa credunt: illi aũt vera credentes non viuunt ita vt credunt. Solet autẽ quęri etiã, schismatici quid ab hæreticis distent: & hoc inueni, ꝙ schismaticos fides diuersa nõ faciat, sed communionis disrupta societas. Sed vtrũ inter zizania numerãdi sint, dubitari potest. Oratio.

FAmiliam tuam quęsumus dñe cõtinua pietate custodi, vt quæ in sola spe gratię cœlestis innititur, tua semper protectione muniatur. Per domi.

¶ Feria.ij.ex Ecclesiastico.c.13.

QVi tetigerit picem, inquinabitur ab ea: & qui cõmunicauerit superbo, induet superbiã. Pondus super se tollet, qui honestiori se communicat. Et ditiori te ne socius fueris. Quid comunicabit cacabus ad ollam? Quãdo enim se colliserint, confringetur. Diues iniuste egit, & fremet: pauper autẽ læsus tacebit. Si largitus fueris, assumet te: & si non habueris, derelinquet te. Si habes, conuiuet tecum, & euacuabit te: & ipse non dolebit super te. Si necessari' illi fueris, supplantabit te: & subridẽs spem dabit, narrans tibi omnia bona, & dicet: Quid opus est tibi? & confundet te in cibis tuis: donec te exinaniat bis, & ter: & in nouissimo deridebit te. Postea videns derelinquet te: & caput

suum mouebit ad te. Humilia re Deo: & expecta manus eius. Attende, ne seductus in stultitia humilieris. Noli esse humilis in sapientia tua: ne humiliatus in stultitiam seducaris. Aduocatus à potentiore discede: ex hoc enim magis te aduocabit. Ne improbus sis, ne impinguaris: & ne lõge sis ab eo, ne eas in obliuionem. Ne retineas ex æquo loqui cum illo: nec credas multis verbis illius. Ex multa enim loquela tentabit te, & subridens interrogabit te de absconditis tuis. Immitis animus illius cõseruabit verba tua: & nõ parcet de malitia, & de vinculis. Caue tibi, & attẽde diligenter auditui tuo, quoniã cũ subuersione tua ambulas. Audiens vero verba illa, quasi in somnis vide: & vigilabis.

¶ Ex epistola prima ad Timotheum. Lectio secunda.

ca. 2. Obsecro igitur primũ omniũ fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarũ actiones pro omnibus hominibus, pro regibus, & omnibus, qui in sublimitate cõstituti sunt: vt quietã & tranquillã vitã agamus in omni pietate & castitate, hoc enim bonũ est & acceptũ corã saluatore nostro Deo, qui omnes homines vult saluos fieri, & ad agnitionẽ veritatis venire. Vnus enim Deus, vnus & mediator Dei & hominum, homo Christus Iesus: qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus, cuius testimoniũ temporibus suis confirmatũ est: in quo positus sum ego prędicator & apostol⁹ (veritatẽ dico, non mentior) doctor gentiũ in fide & veritate. Volo ergo viros orare in omni loco: leuantes puras man⁹, sine ira & disceptatione. Similiter & mulieres in habitu ornato: cũ verecundia & sobrietate ornãtes se, nõ in tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, vel veste preciosa, sed quod decet mulieres promittentes pietatẽ per opera bona. Mulier in silentio discat, cũ omni subiectione. Docere aũt mulieri nõ permitto, neq; dñari in virũ: sed esse in silẽtio. Adam enim prim⁹ format⁹ est, deinde Eua, & Adam nõ est seductus: mulier autẽ seducta in pręuaricatione fuit. Saluabitur autẽ per filiorũ generationẽ: si pmãserit in fide & dilectione & sanctificatione cũ sobrietate.

¶ Fer. iij. ex Ecclesiastico. L. j.

Omni vita tua dilige Deũ c. 13. & inuoca illum in salutẽ tua.

tua. Omnē animal diligit simile sibi: sic & omnis homo proximū sibi. Omnis caro ad similem sibi coniungetur, & omnis homo simili sui sociabitur. Si cōmunicabit lupus agno aliquādo: sic peccator iusto. Quæ communicatio sancto homini ad canem? aut quæ pars bona diuiti ad pauperē? Venatio leonis onager in eremo: sic & pascua diuitū, sunt pauperes. Et sicut abominatio est superbo humilitas: sic & execratio diuitis pauper. Diues cōmotus confirmatur ab amicis suis: humilis autē cū ceciderit, expelletur & à notis. Diuiti decepto multi recuperatores, locut⁹ est superba, & iustificauerunt illū. humilis deceptus est, insuper & arguitur: locut⁹ est sensate, & nō est dat⁹ ei locus. Diues locutus est, & omnes tacuerunt, & verbum illius vsq; ad nubes perducent, pauper locutus est, & dicunt, Quis est hic? Et si offenderit, subuertunt illū. Bona est substantia: cui non est peccatū in cōsciētia, & nequissima paupertas in ore impij. Cor hominis immutat faciē illius, siue in bona, siue in mala. Vestigium cordis boni, & faciem bonam difficile inuenies, & cū labore.

¶ Ex epl'a prima ad Tim. I. ij.

Fidelis sermo, Si quis episcopatū desiderat, bonū opus desiderat. oportet enim episcopum irreprehēsibilē esse, vnius vxoris virum, sobriū, prudentē, ornatū, pudicum, hospitalem, doctorem, non vinolentū, non percussorē: sed modestum, nō litigiosum, non cupidum, sed suæ domui bene præpositum, filios habentem subditos cum omni castitate. Si quis aūt domui suę præesse nescit: quomodo ecclesię Dei diligentiā habebit? Non neophytū: ne in superbiā elatus in iudicium incidat diaboli. Oportet aūt illū & testimoniū habere bonū ab ijs qui foris sunt: vt non in opprobriū incidat & in laqueū diaboli. Diacones similiter pudicos, non bilingues, non multo vino deditos, nō turpe lucrum sectantes: habentes mysterium fidei in conscientia pura. Et hi aūt probentur primū: & sic ministrēt, nullū crimen habētes. Mulieres similiter pudicas, nō detrahentes, sobrias, fideles in oībus. Diacones sint vnius vxoris viri: qui filijs suis bene præsint, & suis domib⁹. Qui enim bene ministrauerint: gradum bonum sibi acquirent, & mul-

tam fiduciam in fide quę est in
Christo Iesu. Hæc tibi scribo
fili Timothee, sperâs me ad te
venire cito. si autē tardauero:
vt scias quomodo oporteat te
in domo Dei cōuersari, quę est
Ecclesia Dei viui, columna &
firmamentū veritatis. Et mani
feste magnū est pietatis sacra-
mentū, quod manifestatū est
in carne, iustificatū est in spiri-
tu, apparuit angelis, prædicatū
est gentibus, creditum est in
mūdo, assumptū est in gloria.

¶ Feria iiij. ex Ecclesiasti. L. j.

c.14. Beatus vir q non est lapsus
verbo ex ore suo & nō est
stimulatus in tristitia delicti.
Felix qui nō habuit animi sui
tristitiā, & nō excidit à spe sua.
Viro cupido & tenaci, sine ra-
tione est substantia, & homini
liuido ad quid aurū? Qui acer-
uat ex animo suo iniuste, alijs
cōgregat, & ī bonis illius alius
luxuriabitur. Qui sibi nequā
est, cui alij bonus erit? & nō iu-
cundabitur in bonis suis. Qui
sibi inuidet, nihil est illo ne-
quius: & hæc redditio est mali-
tiæ illius: & si bene fecerit, igno
ranter, & non volens facit, & in
nouissimo manifestat malitiā
suam. Nequā est oculus liuidi,
& auertens faciē suam, & despi
ciens animā suam. Insatiabilis
oculus cupidi in parte iniqui-
tatis: non satiabitur, donec cō-
sumat arefaciens animā suam.
Oculus malus ad mala, & non
satiabitur pane indigens, & in
tristitia erit super mēsam suā.
Fili, si habes, benefac tecum, &
Deo dignas oblationes offer.
Memor esto quoniā mors nō
tardat, & testamentū inferorū,
quia demonstratum est tibi.
Testamentū enim huius mun
di morte morietur. Ante mor-
tem benefac amico tuo, & se-
cundū vires tuas exporrigens,
da pauperi. Non defrauderis à
die bono, & particula bonæ
diei nō te prętereat. Nōne alijs
relinques dolores, & labores
tuos? In diuisione sortis da, &
accipe, & iustifica animā tuā.
Ante obitum tuū operare iusti
tiam, qm̄ non est apud inferos
inuenire cibū. Omnis caro si-
cut fœnum veterascet, & sicut
foliū fructificās in arbore viri-
di. Alia generātur, & alia deij-
ciuntur: sic generatio carnis &
sanguinis, alia finitur, & alia
nascitur. Omne opus corrupti-
bile in fine deficiet: & qui illud
operať, ibit cū illo. Et oē opus
electū iustificabitur: & qui ope
ratur illud, honorabitur ī illo.

¶ Ex epiſtola prima ad Timotheum. Lectio ſecunda.

ca. 4. SPiritus aũt manifeſte dicit, quia in nouiſſimis temporibus diſcedent quidam à fide, attendẽtes ſpiritibus erroris & doctrinis dæmoniorũ, in hypochriſi loquentiũ mendaciũ, & cauteriatã habentium ſuã conſcientiam, prohibẽtiũ nubere, abſtinere à cibis quos De' creauit ad percipiendũ cum gratiarum actione fidelib', & ijs qui cognouerũt veritatem. Quòd omnis creatura Dei bona eſt, & nihil reijciendũ quod cum gratiarum actione percipitur. ſanctificatur enim per verbum Dei & orationem. Hæc proponens fratribus, bonus eris miniſter Chriſti Ieſu, enutritus verbis fidei & bonæ doctrinæ quã aſſecutus es. Ineptas autem & aniles fabulas deuita: exerce autẽ teipſum ad pietatẽ. Nam corporalis exercitatio, ad modicum vtilis eſt, pietas autẽ ad omnia vtilis eſt, promiſſionem habens vitę quę nũc eſt, & futuræ. Fidelis ſermo & omni acceptione dignus. In hoc enim laboram' & maledicimur, quia ſperamus in Deũ viuũ qui eſt ſaluator omniũ hominũ, maxime fidelium. Præcipe hæc & doce. Nemo adoleſcentiã tuã contemnat: ſed exemplũ eſto fideliũ in verbo, in cõuerſatione, in charitate, in fide, in caſtitate. Dum venio, attende lectioni, exhortationi, doctrinę. Noli negligere gratiã quæ in te eſt: quę data eſt tibi per ꝓphetiã, cũ impoſitione manuũ presbyteri. Hæc meditare, in his eſto: vt profect' tuus manifeſtus ſit omnibus. Attende enim tibi & doctrinæ, inſta in illis. Hoc enim faciens, & teipſum ſaluũ facies, & eos qui te audiunt.

¶ Feria. v. ex Eccleſiaſt. Leč. j. c. 14.

BEatus vir, qui in ſapientia morabitur: & qui in iuſtitia ſua meditabitur, & in ſenſu ſuo cogitabit circunſpectionẽ Dei. Qui excogitat vias illius in corde ſuo, & in abſconditis ſuis intelligẽs, vadẽs poſt illam quaſi inueſtigator, & in vijs illius conſiſtens: qui reſpicit per feneſtras illi', & in ianuis illius audiens: qui requieſcit iuxta domum illius, & in parietibus illius figens palum. Statuet caſulam ſuam ad manus illius, & requieſcent in caſula illius bona per ęuum: ſtatuet filios ſuos ſub tegmine illius, & ſub ramis eius morabitur: protegetur ſub tegminę illius à feruore, & in

 gloria

c.15. gloria eius requiescet. † Qui ti-
a met Deum, faciet bona, & qui
cõtinens est iustitię, apprehen-
det illam, & obuiabit illi quasi
mater honorificata, & quasi
mulier à virginitate suscipiet il
lum. Cibabit illũ pane vitæ, &
intellectus, & aqua sapientię sa
lutaris potabit illum, & firma-
bitur in illo, & non flectetur: &
continebit illum & nõ confun
detur: & exaltabit illum apud
proximos suos, & in medio ec-
clesię aperiet os ei⁹, & adimple
bit illũ spũ sapientię & intelle-
ctus, & stola glorię vestiet illũ.
Iucunditatẽ & exultationẽ the
saurizabit super illũ, & nomi-
B ne æterno hæreditabit illum.]
Homines stulti nõ apprehen-
dent illam, & homines sensati
obuiabunt illi: homines stulti
nõ videbunt eam, longe enim
abest à superbia & dolo: viri
mendaces nõ erunt illius me-
mores, & viri veraces inuenien
tur in illa, & successum habe-
bunt vsq; ad inspectionẽ Dei.

¶ Ex epistola prima ad Timotheum. Lectio secunda.

ca.5. SEniorẽ ne increpaueris: sed
obsecra vt patrẽ. iuuenes: vt
fratres. anus, vt matres. iuuen-
culas, vt sorores in omni casti-
tate. Viduas honora, quæ vere
viduę sunt. Si qua autẽ vidua
filios, aut nepotes habet: discãt
primũ domũ suã regere, & mu
tuam vicẽ reddere parentibus.
hoc enim acceptum est coram
Deo. Quę aũt vere vidua est &
desolata: speret ĩ Deũ, & instet
obsecrationib⁹ & orationibus
nocte & die. Nã quę in delicijs
est, viuens mortua est. Et hoc
pręcipe: vt irreprehẽsibiles sint.
Si quis aũt suorum & maxime
domesticorũ curam nõ habet:
fidẽ negauit, & est infideli dete
rior. Vidua diligatur non mi-
nus sexaginta annorũ, quę fue
rit vnius viri vxor, in operibus
bonis testimonium habẽs: si fi-
lios educauit, si hospitio rece-
pit, si sanctorũ pedes lauit, si tri
bulationẽ patiẽtibus submini-
strauit, si omne opus bonũ sub
secuta est. Adolescentiores aũt
viduas deuita. Cũ enim luxu-
riatę fuerint, in Christo nubere
volunt: habẽtes damnationẽ,
quia primã fidẽ irritã fecerũt:
simul autem & otiosę discunt
circumire domos: nõ solũ otio
sę, sed & verbosę, & curiosę, lo-
quentes quæ nõ oportet. Volo
ergo iuniores nubere, filios pro
creare, matres familias esse: nul
lam occasionẽ dare aduersario
maledicti grã. Iã enim quædã
conuersę

cõuersę sunt retro post satanã. Si quis fidelis habet viduas,sub ministret illis, vt non grauetur ecclesia: vt ijs quæ vere viduæ sunt sufficiat. Qui bene p̃sunt presbyteri, duplici honore digni habeantur:maxime qui laborant in verbo & doctrina. Dicit enim scriptura: Nõ alligabis os boui trituranti:& Dign' est operarius mercede sua. Aduersus presbyterũ accusationem noli recipere:nisi sub duobus,aut trib' testibus. Peccãtes coram oĩbus argue: vt & cæteri timorẽ habeant. Testor coram Deo, & Christo Iesu & electis angelis, vt hæc custodias sine pręiudicio,nihil faciens in alteram partem declinãdo. Manus cito nemini imposueris,neque communicaueris pctĩs alienis. Teipsum castum custodi. Noli adhuc aquã bibere: sed modico vino vtere ꝓpter stomachũ tuũ, & frequẽtes tuas infirmitates. Quorundã hominum pctã manifesta sunt,pręcedentia ad iudiciũ:quosdam aũt & subsequuntur. Similiter & facta bona, manifesta sunt: & q̃ aliter se habẽt, abscondi nõ possunt.

¶ Feria.vj.ex Ecclesiast. Lcõ.j.

c.15. NOn est speciosa laus in ore peccatoris: quoniã à Deo profecta est sapientia. sapiẽtię enim Dei astabit laus, & in ore fideli abũdabit,& dominator dabit eã illi. Nõ dixeris, Per Deũ abest. quæ enim odit, ne feceris. Non dicas: Ille me implanauit: nõ enim necessarij sunt ei hoĩes impij. Omne execramentũ erroris odit dñs, & nõ erit amabile timentibus eum. Deus ab initio constituit hominẽ, & reliquit illũ in manu cõsilij sui. Adiecit mãdata, & p̃cepta sua, si volueris mãdata seruare,cõseruabunt te,& in perpetuũ fidẽ placitã seruare. Apposuit tibi aquã & ignẽ: ad quod volueris, porrige manũ tuã. Ante hominẽ vita & mors, bonum & malũ: quod placuerit ei dabitur illi: qm̃ multa sapientia Dei, & fortis in potẽtia, videns oẽs sine intermissione. Oculi dñi ad timentes eum, & ipse agnoscit omnẽ operã hominis. Nemini mãdauit impie agere,& nemini dedit spatium peccandi: non enim concupiscit multitudinẽ filiorũ infidelium & inutilium. Ne iucun- c.16. deris in filijs impijs, si multiplicentur; nec oblecteris super ipsos, si non est timor Dei in illis. Non credas vitæ illorum, & ne respexeris in labores eorum.

Melior est enim vnus timens Deum, q̃ mille filij impij. Et vtilius est mori sine filijs, q̃ relinquere filios impios. Ab vno sensato inhabitabitur patria, & à tribus impijs deseretur. Multa talia vidit oculus meus, & fortiora his audiuit auris mea.

Ex ep'la prima ad Tim I.ij. ca.6.

QVicũq; sunt sub iugo serui, dños suos omni honore dignos arbitrentur: ne nomen dñi & doctrina blasphemetur. Qui aũt fideles habent dños, nõ cõtemnant quia fratres sunt, sed magis seruiant quia fideles sunt, & dilecti, qui beneficij participes sunt. Hæc doce: & exhortare. Si quis aliter docet, & nõ acquiescit sanis sermonib' dñi nostri Iesu Christi, & ei quæ secundũ pietatem est, doctrinæ: superbus est, nihil sciens, sed languens circa quęstiones, & pugnas verborũ, ex quibus oriuntur inuidię, cõtentiones, blasphemiæ, suspiciones malæ, cõflictationes hominum mente corruptorũ, & qui veritate priuati sunt, existimantiũ quęstum esse pietatẽ. Est aũt quęstus magn', pietas cum sufficiẽtia. Nihil enim intulimus in hunc mundũ, haud dubium quia nec auferre quid possum'. Habẽtes aũt alimenta & quibus tegamur, his contenti simus. Nam qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationẽ & in laqueum diaboli & desideria multa inutilia, & nociua, quæ mergũt homines in interitum & perditionẽ. Radix enim omniũ malorũ est cupiditas: quam quidam appetẽtes errauerũt à fide, & inseruerunt se doloribus multis. Tu autẽ ô homo Dei hęc fuge: sectare vero iustitiã, pietatẽ, fidem, charitatem, patientiã, mansuetudinem. Certa bonum certamen fidei: apprehende vitã æternã, in quã vocatus es, & confessus bonam cõfessionẽ coram multis testibus. Præcipio tibi corã Deo q viuificat omnia, & Christo Iesu, qui testimoniũ reddidit sub Pontio Pilato bonã cõfessionẽ: vt serues mãdatũ, sine macula, irreprehẽsibile vsq; in aduentũ dñi nostri Iesu Christi, quem suis tẽporibus ostendet beatus & solus potens, rex regum, & dñs dominantiũ, qui solus habet immortalitatẽ, & lucem inhabitat inaccessibilẽ, quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest, cui honor & imperiũ sempiternum. Amen. Diuitibus huius seculi

præcipe

præcipe non sublime sapere, neq; sperare in incerto diuitiarum, sed in Deo viuo (qui præstat bonis oĩa abunde ad fruendum) bene agere, diuites fieri in bonis operib⁹, facile tribuere, cõmunicare, thesaurizare sibi fundamentũ bonum in futurũ, vt apprehendãt verã vitã. O Timothee, depositum custodi, deuitans prophanas vocum nouitates, & oppositiones falsi nominis scientiæ, quã quidam promittentes, circa fidem exciderunt. Gratia tecum. Amen.

¶ Sabbato, ex Ecclesiasti. L. j.

c. 16. IN synagoga peccantiũ exardebit ignis, & in gente incredibili exardescet ira. Nõ exorauerũt pro peccatis suis antiqui gigantes, q destructi sunt cõfidentes suæ virtuti: & nõ pepercit peregrinationi illorum, & execratus est eos præ superbia verbi illorũ. Non misertus est illis gentẽ totã perdens, & extollentẽ se in peccatis suis. Et sicut sexcenta millia peditũ qui cõgregati sunt in duritia cordis sui: & si vn⁹ fuisset ceruicatus, mirũ si fuisset immunis, misericordia enim & ira est cum illo. Potens exoratio, & effundens irã secundũ misericordiã suã: sic & correptio illius, hominẽ secundum opera sua iudicat. Non effugiet in rapina peccator, & nõ retardabit sufferentia misericordiã facientis. Omnis misericordia faciet locum vnicuiq; secundũ meritũ operum suorum, & secundũ intellectũ peregrinationis ipsius. Non dicas, A Deo abscõdar: & ex summo quis mei memorabitur? in populo magno non agnoscar: quæ est enim anima mea in tam immensa creatura? Ecce, cœlũ, & cœli cœlorũ, abyssus & vniuersa terra: & quę ĩ eis sunt, in cõspectu illius cõmouebuntur, montes simul & colles, & fundamẽta terrę: & cũ conspexerit illa Deus, tremore concutientur. Et in oĩbus his insensatũ est cor: & omne cor intelligitur ab illo: & vias illius quis intelligit, & procellã quam nec oculus videbit hoĩs? Nam plurima illi⁹ opera sunt in absconsis, sed opera iustitiæ eius quis enũtiabit? aut quis sustinebit?

¶ Ex epistola Pauli ad Philemonem vnica. Lectio secũda.

PAulus vinctus Christi Iesu ca. 1.
& Timotheus frater, Philemoni dilecto & adiutori nostro, & Apphiæ sorori charissimę, & Archippo cõmilitoni nostro, & ecclesiæ quæ in domo

tua

tua est, gratia vobis & pax à Deo patre nostro, & dño Iesu Christo. Gratias ago Deo meo, semper memoriã tui faciens in orationibus meis, audiens charitatẽ tuã & fidẽ quã habes in dño Iesu, & in oẽs sctõs: vt communicatio fidei tuę euidẽs fiat in agnitione omnis operis boni in vobis ĩ Christo Iesu. Gaudiũ enim magnũ habui & consolationẽ in charitate tua, ꝙ viscera sctõrũ requieuerũt per te frater. Propter quod multam fiduciã habens in Christo Iesu imperãdi tibi, quod ad rem pertinet: propter charitatẽ magis obsecro, quum sis talis vt Paulus senex, nunc autẽ & vinctus Iesu Christi. Obsecro te pro meo filio quem genui in vinculis Onesimo: qui tibi aliquãdo inutilis fuit, nunc autẽ & mihi & tibi vtilis, quem remisi tibi. Tu autẽ illũ, id est, mea viscera suscipe: quẽ ego voluerã mecũ detinere, vt pro te mihi ministraret in vinculis euangelij: sine cõsilio aũt tuo nihil volui facere: vt ne velut ex necessitate bonũ esset, sed voluntariũ. Forsitan enim ideo discessit ad horã à te, vt æternũ illum reciperes iam non vt seruũ, sed pro seruo charissimũ fratrẽ, maxime mihi, quanto autem magis tibi & in carne & in domino? Si ergo habes me socium: suscipe illũ sicut me. Si aũt aliquid nocuit tibi aut debet: hoc mihi imputa. Ego Paulus scripsi mea manu. Ego reddam: vt nõ dicam tibi ꝙ & teipsum mihi debes. Ita frater ego te fruar in dño, refice viscera mea in Christo. Confidẽs in obediẽtia tua scripsi tibi, sciens qm̃ & super id quod dico facies. Simul & para mihi hospitium: nam spero per orationes vestras donari me vobis. Salutat te Epaphras concaptiuus meus in Christo Iesu, Marcus, Aristarchus, Demas, & Lucas adiutores mei. Gratia dñi nostri Iesu Christi cum spiritu vestro. Amen.

¶ Sciendũ, ꝙ si finitis quatuor hebdomadis Vagantiũ adhuc superesset vna ante Septuagesimam (vt euenit anno. 1546. alias aũt rarissime hoc eueniet) tũc legẽda est dñica vigesima quarta post Pentecosten, q̃ est quinta Vagãtiũ ex qua tũc tm̃ sumendę sunt prima, & secũda lectiões: nam tertia lectio & oro repetendæ sunt illę quę positę sunt in dñica quarta Vagãtiũ.

Dominica in Septuagesima.

Notandum, quòd si aliquod festum

festum duplex inciderit in hac dñica, & in cæteris dñicis vsq; ad Pascha, transferendum est, vt supra in regulis generalib⁹. ℭ Notandum præterea ꝙ ab hac dominica inclusiue vsque ad Pascha nõ dicit Haleluiah. sed loco eius vsq; ad feriá quintam in cœna domini dicitur. Laus tibi domine rex æternæ glorię. Ad matutinũ inuitato. Præoccupemus faciem dñi, & in psalmis iubilemus ei. Hym.

PRimo dierum omnium,
Quo mund⁹ extat cõditus:
Vel quo resurgens conditor,
Nos morte victa liberat.
Pulsis procul torporibus,
Surgamus omnes ocyus:
Et nocte quęramus pium,
Sicut prophetam nouimus
Nostras preces vt audiat,
Suamq; dextram porrigat:
Et expiatos sordibus,
Reddat polorum sedibus.
Præsta pater pijssime, Patriq; compar vnice: Cum spiritu paracleto, Regnans per omne seculum. Amen. Aña. Inuocabo nomen tuum domine, ne auertas faciem tuã à clamore meo.

ℭ Liber Genesis. Lcõ prima.

c.1.a IN principio creauit, Deus cœlũ & terrã. Terra autem erat inanis & vacua, & tenebrę erant super faciẽ abyssi: & spiritus Dei ferebatur super aquas. Dixitq; Deus, Fiat lux. Et facta est lux. Et vidit Deus lucem ꝙ esset bona: & diuisit lucẽ à tenebris, appellauitq; lucẽ diem, & tenebras noctẽ, factumq; est vespere & mane dies vnus. Dixit quoq; Deus, Fiat firmamentũ in medio aquarum: & diuidat aquas ab aquis. Et fecit Deus firmamentum, diuisitq; aquas quę erãt sub firmamẽto, ab his quæ erant super firmamentũ. Et factũ est ita. Vocauitq; Deus firmamentũ, cœlum: & factũ est vespere & mane dies secundus. Dixit vero Deus, Congregẽtur aquę quę sub cœlo sunt, in locũ vnũ: & appareat arida. Et factum est ita. Et vocauit Deus aridã, terrã: congregationesq; aquarum appellauit maria. Et vidit Deus, ꝙ esset bonũ, & ait: Germinet terra herbam virentem & facientem semen, & lignum pomiferum faciens fructũ iuxta genus suum, cuius semen in semetipso sit super terram. Et factũ est ita. Et protulit terra herbã virentem, & facientẽ semen iuxta genus suũ, lignumq; faciens fructũ. & habens vnumquodq; sementem secundum speciem suam. Et

Et vidit Deus, q esset bonum. Et factum est vespere & mane dies tertius. Dixit autem Deus, Fiant luminaria in firmamento cœli, & diuidant diem ac noctem: & sint in signa & tépora, & dies & annos: vt luceant in firmamēto cœli, & illuminent terram. Et factū est ita. Fecitq; De' duo luminaria, magna, luminare maius vt præesset diei: & luminare minus, vt præesset nocti, & stellas: & posuit eas Deus in firmamēto cœli, vt lucerent super terrā, & præessent diei ac nocti, & diuiderent lucem ac tenebras. Et vidit Deus q esset bonum. Et factum est vespere & mane dies quartus.

¶ Sanctum Iesu Christi euangeliū secundū Ioannē. Lcō. ij.

c. 1. a I† N principio erat verbū, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbū. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: & sine ipso factū est nihil, quod factum est. In ipso vita erat, & vita erat lux hominū: & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam nō comprehēderūt. Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Ioānes. Hic venit in testimoniū vt testimoniū perhiberet de lumine, vt omnes crederent per illū. Non erat ille lux: sed vt testimoniū perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnē hominē venientē in hūc mundū. In mūdo erat, & mūdus per ipsum fact' est: & mundus eum nō cognouit. In propria venit: & sui eū non receperunt. Quotquot aūt receperūt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius: qui nō ex sanguinibus, neq; ex voluntate carnis, neq; ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Et verbum caro factū est: & habitauit in nobis. (Et vidimus gloriā eius, gloriā quasi vnigeniti à patre) plenū gratiæ & veritatis.

B Ioannes testimonium perhibet de ipso & clamat, dicens: Hic erat quem dixi. Qui post me venturus est, ante me factus est: quia prior me erat. Et de plenitudine eius nos omnes accepimus, & gratiam pro gratia: quia lex per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christum facta est. Deum nemo vidit vnquā: vnigenitus filius, qui est in sinu patris, ipse enarrauit.

Secundum Matthæū. Lcō iij.

IN illo tēpore, dixit Iesus discipulis suis parabolam hāc. c. 20. a
Simile est regnum cœlorū homini

mini patrifamilias, q̃ exijt primo mane conducere operarios in vineam suam. Et reliqua.
Homilia sancti Gregorij papę.
Regnum cœlorum patrifamilias simile dicitur: qui ad excolendam vineam suã operarios conduxit. Quis vero patrisfamilias similitudinẽ rectius tenet, q̃ conditor noster? qui regit quos cõdidit: & electos suos sic in hoc mũdo possidet, quasi subiectos dñs in domo. Qui habet vineam, vniuersam scilicet ecclesiam: quæ ab Abel iusto vsq; ad vltimum electum, qui in fine mũdi venturus est: quot sanctos protulit, quasi tot palmites misit. Hic itaq; pater familias ad excolendã vineam suam mane hora tertia, sexta, nona, & vndecima, operarios conducit: quia à mundi huius initio vsq; in finem, ad erudiendam plebem fidelium, prędicatores congregare non desistit. Mane etenim mundi fuit ab Adam vsq; ad Noe. hora vero tertia à Noe vsq; ad Abraham. Sexta quoq; ab Abraham vsq; ad Moysen. Nona aũt à Moyse vsque ad aduentum domini. Vndecima vero ab aduẽtu domini vsque ad finem mundi. In qua prędicatores sancti apostoli missi sunt, qui mercedem plenã, & tarde venientes acceperunt. Ad erudiendam ergo dñs plebem suam quasi ad excolendam vineam suam nullo tempore destitit operarios mittere: quia & prius per patres, & postmodum per legis doctores & prophetas: ad extremũ vero per apostolos dum plebis suæ mores excoluit, quasi per operarios in vineæ cultura magnopere laborauit. Quãuis in quolibet modulo vel mensura quisquis cum fide recta bonæ actionis extitit: hui⁹ vineæ operarius fuit. Operator ergo mane hora tertia, sexta, & nona antiquus ille & Hebraicus populus designatur: qui in electis suis ab ipso mundi exordio dũ recta fide studuit Deum colere, quasi non destitit in vineæ cultura laborare. Miserere. 50.

¶ Notandũ, q ab hac dñica inclusiue vsq; ad feriã quintã in cœna dñi qñ fit offm̃ de dñica vel feria nõ dicitur. Te Deum. post tertiã lectionẽ, sed loco ei⁹ dicit̃ psalmus. Miserere. fo. 50.

¶ Ad laudes antipho. Per singulos dies benedicam tibi, & laudabo nomẽ tuum. Oratio.

Preces populi tui, quęsum⁹ dñe, clementer exaudi: vt

qui

qui iuste pro peccatis nr̄is affligimur, pro tui noīs gloria misericorditer liberemur. Per do.

¶ Ad Vesperas. Hymnus.

LVcis creator optime,
Lucem dierum proferens,
Primordijs lucis nouæ,
Mundi parans originem.
Qui mane, iunctum vesperi,
Diem vocari præcipis,
Tetrum chaos illabitur,
Audi preces cum fletibus.
Ne mens grauata crimine,
Vitæ sit exul munere,
Dum nil perenne cogitat,
Seseq; culpis illigat.
Cœlorum pulset intimum,
Vitale tollat præmium,
Vitemus omne noxium,
Purgemus omne pessimum.
Præsta pater pijssime.&c. Añ.

In tribulatione mea inuocaui dñm, & ad Deū meū clamaui.

¶ Notandū ꝙ inuita. Hymni, & añæ huius dñicæ dicuntur vsq; ad feriam quartam Cinerum exclusiue, quando fit officium de dominica vel de feria.

¶ Feria.ij. ex Genesi. Lectio.j.

c. 1. b. DIxit etiā Deus, Producant aquę reptilę animæ viuētis, & volatile super terram sub firmamēto cęli. Creauitq; De⁹ cete grandia, & omnē animā viuentē atq; motabilē, quam produxerant aquæ in species suas, & omne volatile secundū genus suū. Et vidit De⁹ ꝙ esset bonum, benedixitq; eis, dicēs: Crescite & multiplicamini; & replete aquas maris, auesque multiplicentur super terrā. Et factū est vespere & mane dies quintus. Dixit quoque Deus. Producat terra animā viuentē in genere suo, iumēta & reptilia & bestias terrę secundū species suas. Factumq; est ita. Et fecit Deus bestias terræ iuxta species suas, & iumēta & omne reptile terrę in genere suo. Et vidit Deus ꝙ esset bonum, & ait, Faciamus hominē ad imaginē & similitudinē nostrā, & præsit piscibus maris, & volatilib⁹ cœli, & bestijs, vniuersæq; terræ, omniq; reptili quod mouetur in terra. Et creauit De⁹ hominē ad imaginē suam, ad imaginē Dei creauit illum, masculū & fœminam creauit eos. Benedixitq; illis Deus, & ait, Crescite, & multiplicamini, & replete terram, & subijcite eā, & dominamini piscibus maris, & volatilibus cœli, & vniuersis animantibus quę mouentur super terrā. Dixitq; Deus, Ecce dedi vobis oēm herbam afferentē semen super terram, & vniuersa ligna

quæ habẽt in semetipsis semen tem generis sui, vt sint vobis in escam, & cunctis animantibus terræ, omniq; volucri cœli, & vniuersis quæ mouentur in terra, & in quibus est anima viuens, vt habeant ad vescendũ.
Et factum est ita. Viditq; Deus cuncta quæ fecerat: & erant valde bona. Et factum est vespere & mane dies sextus.

Secundum Ioannẽ. Lectio.ij.

E.1.c ET hoc est testimoniũ Ioãnis, quãdo † miserũt Iudęi ab Ierosolymis sacerdotes & leuitas ad eum, vt interrogarent eum, Tu quis es? Et confessus est, & nõ negauit. Et confessus est, Quia nõ sum ego Christus. Et interrogauerũt eum? Quid ergo? Elias es tu? Et dixit, non sum. Propheta es tu? Et respondit, Non. Dixerũt ergo ei, Quis es, vt responsum demus his qui miserũt nos? quid dicis de teipso? Ait, Ego vox clamantis in deserto, dirigite viam dñi sicut dixit Isaias ꝓpheta. Et q missi fuerãt, erãt ex Pharisæis. Et interrogauerũt eum, & dixerunt ei. Quid ergo baptizas, si tu nõ es Christus, neque Elias, neque Propheta? Respondit eis Ioannes, dicens; Ego baptizo in aqua, medius autem vestrum stetit quem vos nescitis: Ipse est qui post me vẽturus est, qui ante me fact⁹ est: cuius ego nõ sum dignus, vt soluã eius corrigiam calceamẽti. Hęc in Bethania facta sunt trans Iordanem, vbi erat Ioannes baptizans.] D
Altera die † vidit Ioãnes Iesum venientẽ ad se, & ait, Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi. Hic est, de quo dixi, Post me venit vir qui ante me factus est, quia prior me erat, & ego nesciebã eũ: sed vt manifestetur in Israel: propterea veni ego in aqua baptizans. Et testimoniũ perhibuit Ioãnes, dicẽs, Quia vidi spiritũ descendentẽ quasi columbã de cœlo, & mãsit super eum. Et ego nesciebã eum: sed q misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit, Super quẽ videris spiritũ descendentẽ & manentẽ super eum, hic est qui baptizat in spiritu sancto. Et ego vidi: & testimoniũ perhibui quia hic, est filius Dei.]

Feria.iij. ex Genesi. Lectio.j.

IGitur pfecti sunt cœli & terra, & omnis ornatus eorum. c.2.a
Cõpleuitq; Deus die septimo op⁹ suũ qđ fecerat: & requieuit die septimo ab vniuerso opere quod patrarat.] Et benedixit B diei septimo, & sanctificauit illum:

illum: quia in ipso cessauerat
ab omni opere suo, quod crea-
uit Deus vt faceret. Istę sunt ge-
nerationes cœli & terrę, quãdo
creatę sunt, in die quo fecit dñs
Deus cœlũ & terram, & omne
C virgultũ agri antequã oriretur
in terra, omnemq; herbam re-
gionis prius q̃ germinaret, nõ
enim pluerat dñs Deus super
terram, & homo non erat qui
operaretur terram: sed fons a-
scendebat è terra, irrigans vni-
uersam superficiẽ terrę. Forma-
uit igitur dñs Deus hominẽ de
limo terræ, & inspirauit in fa-
ciem eius spiraculũ vitæ; & fa-
ctus est homo in animã viuen-
tem. Plantauerat autem dñs
Deus paradisum voluptatis à
principio: in quo posuit homi-
nem quem formauerat, produ-
xitq; dñs Deus de humo omne
lignum pulchrũ visu, & ad ve-
scendũ suaue, lignũ etiã vitę in
medio paradisi, lignumq; sciẽ-
tiæ boni & mali. Et fluuius
egrediebat de loco voluptatis
c. 2. c ad irrigandum paradisum, qui
inde diuiditur in quatuor capi
ta: nomen vni Phison: ipse est
qui circuit oẽm terrã Euilath,
vbi nascitur aurũ, & aurũ terrę
E illius optimũ est, ibiq; inueni-
tur bdellium & lapis onychi-
nus. Et nomen fluuij secundi,
Gehon: ipse est q circuit omnẽ
terrã Æthiopiæ. Nomen vero
fluminis tertij, Tigris: ipse va-
dit contra Assirios. Fluuius au-
tem quart', ipse est Euphrates.

Secundum Ioãnem. Lectio. ij.

Altera die iterum stabat c. 1. e
Ioannes, & ex discipulis
eius duo. Et respiciens Iesum
ambulantem, dicit, Ecce agnus
Dei. Et audierũt eũ duo disci
puli loquentẽ, & sequuti sunt f
Iesum. Conuersus aũt Iesus, &
vidẽs eos sequentes se, dicit eis,
Quid quęritis? Qui dixerũt ei,
Rabbi (quod dicitur interpre-
tatum, magister) vbi habitas?
Dicit eis, Venite, & videte. Vene
runt, & viderũt vbi maneret: &
apud eum manserunt die illa:
hora autẽ erat quasi decima.
Erat aũt Andreas frater Simo-
nis Petri vnus ex duobus q au-
dierãt à Ioanne, & sequuti fue-
rant eũ. Inuenit hic primũ fra-
trem suum Simonẽ, & dixit ei,
Inuenimus Messiam, quod est
interpretatũ Christus. Et addu
xit eum ad Iesum. Intuitus aũt
eum Iesus, dixit tu es Simon fi-
lius Iona: tu vocaberis Cephas,
quod interpretatur Petrus. In
crastinum voluit exire in Gali
læam, & inuenit Philippum.

Et dicit ei Iesus, Sequere me. Erat autẽ Philippus à Bethsaida, ciuitate Andreę & Petri. Inuenit Philippus Nathanael, & dicit ei, Quem scripsit Moyses in lege, & prophetę: inuenim' Iesum filiũ Ioseph à Nazareth. Et dixit ei Nathanael, A Nazareth potest aliquid boni esse. Dicit ei Philippus, veni & vide. Vidit Iesus Nathanael venientem ad se: & dicit de eo. Ecce vere Israelita in quo dolus nõ est. Dicit ei Nathanael, Vnde me nosti? Respondit Iesus, & dixit ei, Prius q̃ te Philippus vocaret, cũ esses sub ficu vidi te. Respondit ei Nathanael, & ait, Rabbi, tu es filius Dei, tu es rex Israel. Respõdit Iesus, & dixit ei, Quia dixi tibi, Vidi te sub ficu, credis: maius his videbis. Et dixit ei, Amen amen dico vobis, videbitis cœlũ apertum, & angelos Dei ascendentes & descendentes supra filium hominis.]

¶ Fer. iiij. ex Genesi. Lectio. j.

ca. 2. TVlit ergo dñs Deus hominem, & posuit eum in paradisum voluptatis, vt operaretur & custodiret illum: præcepitq; ei, dicens: Ex omni ligno paradisi comede: de ligno autẽ scientię boni & mali ne comedas. In quocunq; enim die comederis ex eo, morte morieris. Dixit quoq; dñs Deus, Non est bonum hominẽ esse solum, faciamus ei adiutoriũ simile sibi. Formatis igitur dñs De' de humo cunctis animantibus terrę, & vniuersis volatilib' cœli, adduxit ea ad Adam, vt videret quid vocaret ea. Omne enim quod vocauit Adam animę viuentis, ipsum est nomen eius. Appellauitq; Adam nominib' suis cuncta animantia, & vniuersa volatilia cœli, & omnes bestias terrę: Adæ vero non inueniebatur adiutor similis ei'. Immisit ergo dñs Deus soporẽ in Adam: Cunq; obdormisset: tulit vnã de costis eius, & repleuit carnẽ pro ea. Et ædificauit dñs Deus costam, quã tulerat de Adam, in mulierẽ: & adduxit eã ad Adã. Dixitq; Adam, Hoc nũc os ex ossibus meis, & caro de carne mea: hæc vocabitur Virago, qm̃ de viro sumpta est. Quã ob rem relinquet homo patrẽ suum & matrẽ, & adhærebit vxori suæ: & erunt duo in carne vna. Erat autem vterq; nudus, Adam scilicet & vxor eius: & nõ erubescebant.

Secundum Ioãnem. Lectio. ij.

ET die tertia † nuptię factę c. 2. a
sunt in Cana Galilææ: &

erat mater Iesu ibi. Vocatus est
aũt & Iesus, & discipuli eius ad
nuptias. Et deficiente vino di-
cit mater Iesu ad eum, Vinum
non habent. Et dicit ei Iesus,
Quid mihi & tibi est mulier?
nondũ venit hora mea. Dicit
mater ei⁹ ministris, Quodcũq;
dixerit vobis, facite. Erant aũt
ibi lapideæ hydriæ sex positæ
secundũ purificationẽ Iudæo-
rum, capiẽtes singulę metretas
binas vel ternas. Dixit eis Iesus,
Implete hydrias aqua. Et im-
pleuerunt eas vsq; ad summũ.
Et dicit eis Iesus, Haurite nũc,
& ferte Architriclino. Et tule-
runt. Vt aũt gustauit Architri-
clinus aquã vinũ factã, & non
sciebat vnde esset, ministri aũt
sciebãt qui hauserant aquã: vo
cat sponsum Architriclinus, &
dicit ei, Omnis homo primũ,
bonum vinum ponit: & cum
inebriati fuerint, tunc id quod
deterius est. Tu aũt seruasti bo
num vinũ vsq; adhuc. Hoc fe-
cit initiũ signorũ Iesus ĩ Cana
Galilææ: & manifestauit glo-
riam suã, & crediderũt in eum
B discipuli eius.] Post hęc descen
dit Capharnaum ipse & mater
eius, & fratres eius, & discipuli
eius: & ibi manserunt nõ mul-
C tis diebus, † Et prope erat Pa-
scha Iudæorũ, & ascendit Iesus
Ierosolymã: & inuenit in tem-
plo vendentes oues & boues &
colũbas, & numularios seden-
tes. & cũ fecisset quasi flagellũ
de funiculis, oẽs eiecit de tem-
plo, oues quoq; & boues, & nu-
mulariorum effudit æs, & men
sas subuertit. Et his q colũbas
vendebant, dixit, Auferte ista
hinc: & nolite facere domũ pa-
tris mei domũ negociationis.
Recordati vero sunt discipuli
eius, quia scriptũ est, zelus do-
mus tuę comedit me. Respõde
runt ergo Iudæi, & dixerunt ei,
Quod signũ ostendis nobis qa
hęc facis? Respondit Iesus, & di
xit eis, Soluite templum hoc, &
in tribus dieb⁹ excitabo illud.
Dixerunt ergo Iudæi. Quadra-
ginta & sex annis ædificatũ est
templũ hoc, & tu ĩ trib⁹ diebus
excitabis illud? Ille aũt dicebat
de tẽplo corporis sui. Cũ ergo
resurrexisset à mortuis, recorda
ti sunt discipuli eius qa hoc di
cebat, & crediderũt scripturę, &
sermoni quẽ dixit Iesus. Cum
aũt esset Ierosolymis in pascha
in die festo, multi crediderunt
in noĩe eius, vidẽtes signa eius
quę faciebat. Ipse aũt Iesus nõ
credebat semetipsum eis: eo q
ipse nosset omnes: & quia opus

ei non erat vt quis testimoniũ perhiberet de hoĩe. Ipse enim sciebat quid esset in homine.]

℄ Feria. v. ex Genesi. Lectio. j.

ca. 3. SEd & serpens erat callidior cunctis animantibus terræ, quæ fecerat dñs Deus. Qui dixit ad mulierem, Cur præcepit vobis Deus vt non comederetis ex omni ligno Paradisi? Cui respondit mulier, De fructu lignorum quæ sunt in paradiso, vescimur: de fructu vero ligni quod est in medio paradisi, præcepit nobis Deus ne comederemus, & ne tangerem⁹ illud, ne forte moriamur. Dixit autẽ serpens ad mulierẽ: Nequaquã morte moriemini: scit enim Deus ꝙ in quocunq; die comederetis ex eo, aperientur oculi vestri: & eritis sicut dij scientes bonum & malum. Vidit igitur mulier ꝙ bonum esset lignum ad vescendũ, & pulchrũ oculis, aspectuq; delectabile: & tulit de fructu illius, & comedit: deditq; viro suo, qui comedit. Et aperti sũt oculi amborũ: Cũq; cognouissent se esse nudos, cõsuerũt folia ficus, & fecerũt sibi perizomata. Et cum audissent vocem dñi Dei deambulantis in paradiso ad auram post meridiem abscondit se Adam & vxor eius à facie dñi Dei in medio ligni paradisi. Vocauitq; dominus Deus Adam, & dixit ei, Vbi es? Qui ait. Vocẽ tuam audiui in paradiso: & timui, eo ꝙ nudus essem, & abscõdi me. Cui dixit dñs, Quis enim indicauit tibi ꝙ nudus esses, nisi ꝙ ex ligno de quo præceperam tibi ne comederes, comedisti? Dixitq; Adam, Mulier quam dedisti mihi sociam, dedit mihi de ligno, & comedi. Et dixit dñs Deus ad mulierem. Quare hoc fecisti? Quæ respondit, Serpens decepit me, & comedi.

Secundum Ioãnem. Lectio. ij.

ERat autẽ homo ex Pharisæis, Nicodemus nomine, c. 3. a
princeps Iudæorum. Hic venit ad Iesum nocte, & dixit ei, Rabbi, scimus quia à Deo venisti magister: nemo enim potest hæc signa facere quæ tu facis, nisi fuerit Deus cũ eo. Respondit Iesus, & dixit ei, Amen amẽ dico tibi, nisi quis renatus fuerit denuo, non potest videre regnũ Dei. Dicit ad eum Nicodemus, Quomodo potest homo nasci cũ sit senex? nunquid potest in ventrẽ matris suę iterato introire & renasci? Respõdit Iesus, Amen amẽ dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua &

ſpiritu ſancto, nõ poteſt introi-
re in regnũ Dei. Quod natum
eſt ex carne, caro eſt: & quod
natũ eſt ex ſpiritu, ſpiritus eſt.
Non mireris qa dixi tibi, Opor
tet vos naſci denuo. Spirit⁹ vbi
vult ſpirat: & vocẽ eius audis,
ſed neſcis vnde veniat, aut quo
vadat: ſic eſt omnis qui natus
eſt ex ſpiritu. Reſpondit Nico-
demus, & dixit ei, Quomodo
poſſunt hęc fieri? Reſpõdit Ie-
ſus, & dixit ei, Tu es magiſter
in Iſrael, & hęc ignoras? Amen
amen dico tibi, quia quod ſci-
mus loquimur, & quod vidim⁹
teſtamur, & teſtimoniũ noſtrũ
nõ accipitis. Si terrena dixi vo-
bis, & nõ creditis: quomodo ſi
dixero vobis cœleſtia, credetis?
Et nemo aſcendit in cœlũ niſi
qui deſcẽdit de cœlo, filius ho-
minis qui eſt in cœlo. Et ſicut
Moyſes exaltauit ſerpentem in
deſerto: ita exaltari oportet fi-
liũ hominis: vt omnis q credit
in ipſo non pereat, ſed habeat
vitã æternã.] † Sic enim Deus
dilexit mundũ, vt filium ſuum
vnigenitũ daret: vt omnis qui
credit in eum, nõ pereat, ſed ha
beat vitam æternã. Non enim
miſit Deus filiũ ſuum in mun-
dum vt iudicet mundum, ſed
vt ſaluetur mũdus per ipſum.
Qui credit in eum, non iudica-
tur: qui aũt non credit, iam iu-
dicatus eſt: quia non credidit
in nomine vnigeniti filij Dei.
Hoc eſt aũt iudicium, quia lux
venit in mundũ, & dilexerunt
homines magis tenebras q̃ lu-
cem: erãt enim eorũ mala ope-
ra. Omnis enim qui male agit,
odit lucẽ: & non venit ad lucẽ,
vt nõ arguãtur opera eius: qui
autem facit veritatem, venit ad
lucem: vt manifeſtentur opera
eius, quia in Deo ſunt facta.]

❡ Feria ſexta ex Geneſi. Lcõ. j.

ET ait dñs Deus ad ſerpen- ca. 4.
tem, Quia feciſti hoc, ma-
ledictus es inter omnia animã-
tia & beſtias terræ: ſup pectus
tuum gradieris, & terrã come-
des cunctis diebus vitę tuæ. Ini
micitias ponam inter te, & mu
lierem, & ſemen tuũ & ſemen
illius: ipſa conteret caput tuũ,
& tu inſidiaberis calcaneo ei⁹.
Mulieri quoq; dixit, Multipli-
cabo ęrumnas tuas, & cõceptus
tuos: in dolore paries filios, &
ſub viri poteſtate eris, & ipſe do
minabitur tui. Adæ vero dixit,
Quia audiſti vocẽ vxoris tuæ,
& comediſti de ligno ex quo
præceperã tibi ne comederes,
maledicta terra in opere tuo:
in laborib⁹ comedes ex ea cun-

ctis diebus vitę tuę, spinas & tribulos germinabit tibi, & comedes herbas terrę. In sudore vultus tui vesceris pane tuo, donec reuertaris in terrã, de qua sumptus es: quia puluis es, & in puluerem reuerteris. Et vocauit Adam nomen vxoris suę, Eua: eo ꝙ mater esset cunctorum viuentium. Fecit quoq; dñs deus Adæ & vxori eius tunicas pelliceas, & induit eos. Et ait, Ecce, Adam quasi vnus ex nobis factus est, sciens bonũ & malũ, nunc ergo ne forte mittat manum suã, & sumat etiam de ligno vitæ & comedat, vt viuat in ęternum. Et emisit eum dñs Deus de paradiso voluptatis vt operaretur terram, de qua sumptus est. Eiecitq; Adam: & collocauit ante paradisum voluptatis Cherubin, & flammeum gladium atq; versatilem ad custodiendam viam ligni vitæ.

Secundum Ioannem. Lcõ ij.

ca. 3. Post hęc venit Iesus & discipuli eius in Iudęam terrã: & illic morabatur cũ eis & baptizabat. Erat autẽ & Ioannes baptizãs in Ænon iuxta Salin: quia aquæ multæ erant illic, & veniebant & baptizabantur. Nondum enim missus fuerat Ioannes in carcerem. Facta est autẽ quęstio ex discipulis Ioannis cũ Iudæis de purificatione. Et veneruut ad Ioannẽ, & dixerunt ei, Rabbi, qui erat tecum trans Iordanem, cui tu testimoniũ perhibuisti, ecce hic baptizat, & omnes veniunt ad eum. Respõdit Ioãnes, & dixit: Non potest homo accipere qcquã, nisi fuerit ei datũ de cœlo. Ipsi vos mihi testimoniũ perhibetis ꝙ dixerim, Non sum ego Christus: sed quia missus sum ante illum. Qui habet spõsam, sponsus est: amicus autẽ sponsi qui stat & audit eum, gaudio gaudet propter vocem sponsi. Hoc ergo gaudiũ meũ impletum est. Illũ oportet crescere: me aũt minui. Qui de sursum venit, super oẽs est. Qui est de terra, de terra est, & de terra loquitur: qui de cœlo venit, super omnes est. Et quod vidit & audiuit, hoc testatur: & testimoniũ eius nemo accipit. Qui autem accepit eius testimonium, signauit, quia Deus verax est. Quem enim misit Deus, verba Dei loquitur, nõ enim ad mensurã dat Deus spm̃. Pater diligit filiũ: & omnia dedit in manu eius. Qui credit in filiũ, habet vitã ęternã: qui aũt incredulus est filio, non videbit vitam,

ſed ira Dei manet ſuper eum.
ca.4. Vt ergo cognouit Ieſus quia audierũt Phariſæi ꝙ Ieſus plures diſcipulos facit, & baptizat q̃ Ioannes (quanquã Ieſus non baptizaret, ſed diſcipuli eius) reliquit Iudæam, & abijt iterum in Galilæã, oportebat autem eũ tranſire per Samariam.

¶Sabbato, ex Geneſi. Lectio. j.

ca.4. ADam vero cognouit vxorem ſuã Euam, quæ concepit & peperit Cain, dicens. Poſſedi hominem per Deum. Rurſumq; peperit fratrem ei' Abel. Fuit autem Abel paſtor ouium, & Cain agricola. Factũ eſt autem poſt multos dies vt offerret Cain de fructibus terrę munera dño. Abel quoq; obtulit de primogenitis gregis ſui, & de adipibus eorũ: & reſpexit dñs ad Abel, & ad munera ei'. Ad Cain autem, & ad munera illius non reſpexit: Iratusq; eſt Cain vehementer, & concidit vultus eius. Dixitq; dñs ad eũ, Quare iratus es? & cur concidit facies tua? Nõne ſi bene egeris, recipies? ſi autem male, ſtatim in foribus peccatum aderit? ſed ſub te erit appetitus eius, & tu dominaberis illi'. Dixitq; Cain ad Abel fratrem ſuũ: Egrediamur foras. Cũq; eſſent in agro, conſurrexit Cain aduerſus fratrem ſuum Abel, & interfecit eũ, Et ait dñs ad Cain: Vbi eſt Abel frater tuus? Qui reſpõdit, Neſcio: Nũquid cuſtos fratris mei ſum ego? Dixitq; ad eum, Quid feciſti? vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra. Nunc igitur maledictus eris ſuper terrã: quæ aperuit os ſuũ, & ſuſcepit ſanguinẽ fratris tui de manu tua. Cũ operatus fueris eam nõ dabit fructus ſuos: vagus & profugus eris ſup terram. Dixitq; Cain ad dominũ, Maior eſt iniquitas mea, q̃ vt veniam merear. Ecce eijcis me hodie à facie terræ & à facie tua abſcondar, & ero vagus & profugus ĩ terra: Omnis igitur qui inuenerit me, occidet me. Dixitq; ei dñs, Nequaquã ita fiet: ſed oĩs qui occiderit Cain, ſeptuplũ pnniet. Poſuitq; dñs in Cain ſignũ, vt non interficeret eũ omnis qui inueniſſet eũ.

Secundum Ioãnem. Lectio. ij.

VEnit ergo in ciuitatem Samariæ q̃ dicit Sichar: c.4.b iuxta prædium quod dedit Iacob Ioſeph filio ſuo. Erat autẽ ibi fons Iacob. Ieſus autẽ fatigatus ex itinere, ſedebat ſic ſupra fontẽ. Hora autẽ erat quaſi ſexta. Venit autem mulier de

Samaria haurire aquam. Dixit ei Iesus, Da mihi bibere. Disci-
puli enim eius abierant in ciui
tatem vt cibos emerent. Dicit
ergo ei mulier illa Samarita-
na. Quomodo tu Iudæ' quum
sis bibere à me poscis, quę sum
mulier Samaritana? Nō enim
coutuntur Iudæi Samaritanis.
Respōdit Iesus, & dixit ei, Si sci-
res donum Dei, & quis est qui
dicit tibi, Da mihi bibere, tu
forsitā petisses ab eo, & dedisset
tibi aquam viuam Dicit ei mu
lier, Dñe, neq; in quo haurias
habes, & puteus altus est: vnde
ergo habes aquā viuam? Nun-
quid tu maior es patre nostro
Iacob, qui dedit nobis puteū, &
ipse ex eo bibit, & filij eius, &
pecora eius? Respondit Iesus,
& dixit ei, Omnis qui bibit ex
aqua hac, sitiet iterum: qui au-
tem biberit ex aqua, quam ego
dabo ei, nō sitiet in æternū, sed
aqua quam ego dabo ei, fiet in
eo fons aquę salientis in vitam
æternā. Dicit ad eum mulier,
Dñe, da mihi hanc aquā: vt nō
sitiam, neq; veniā huc haurire,
Dicit ei Iesus, Vade, voca virū
tuū, & veni huc, Respondit mu
lier, & dixit. Nō habeo virum:
Dicit ei Iesus, bñ dixisti, Quia
non habeo virū. Quinq; enim
viros habuisti: & nunc quē ha-
bes, nō est tu' vir. hoc vere dixi
sti. Dicit ei mulier, Dñe, video
quia propheta es tu. Patres no-
stri in mōte hoc adorauerūt: &
vos dicitis quia Ierosolymis est
loc' vbi adorare oportet. Dicit
ei Iesus, Mulier, crede mihi, qa
veniet hora qñ neq; in monte
hoc, neq; in Ierosolymis adora
bitis patrē. Vos adoratis quod
nescitis: nos adoram' quod sci-
mus: qa salus ex Iudæis est. Sed
venit hora & nūc est, quādo ve
ri adoratores adorabunt patrē
in spū & veritate, nā & Pater ta
les quęrit, q adorēt eū. Spiritus
est Deus: & eos q adorāt eum,
in spū & veritate oportet ado-
rare. Dicit ei mulier, Scio quia
Messias venit, qui dicitur Chri-
stus: cū ergo venerit, ille annun
tiabit nobis oīa. Dicit ei Iesus,
Ego sum q loquor tecū. Et cō-
tinuo venerūt discipuli eius: &
mirabantur quia cum muliere
loquebatur: nemo tamē dixit,
Quid q̄ris, aut qd loqueris cū
ea? Reliquit ergo hydriā suam
mulier, & abijt in ciuitatē, & di-
xit illis hominib', Venite, & vi-
dete hominem qui dixit mihi
omnia quęcunq; feci, nūquid
ipse est Christus? Exierūt ergo
de ciuitate, & veniebant ad eū.

¶ Dominica in Sexagesima, ex Genesi. Lectio prima.

ca.4.
EGressusq; Cain
à facie dñi habi-
tauit profug' in
terra ad orienta-
lem plagã Edẽ.
Cognouit aũt Cain vxorẽ suã,
quæ cõcepit & peperit Enoch:
& ędificauit ciuitatẽ, vocauitq;
nomen eius, & ex nomine filij
sui, Enoch. Porro Enoch ge-
nuit Irad, & Irad genuit Ma-
uiael, & Mauiael gẽuit Mathu
sael, & Mathusael genuit La-
mech: qui accepit duas vxores,
nomẽ vni Ada, & nomẽ alteri
Sella. Genuitq; Ada Iabel, qui
fuit pater habitantiũ in tento-
rijs atq; pastorũ: & nomen fra-
tris eius Iubal, ipse fuit pater
canentium cithara & organo.
Sella quoq; gẽuit Tubal Cain,
qui fuit malleator & faber in
cuncta opera æris & ferri. Soror
vero Tubal Cain, Noema. Di-
xitq; Lamech vxorib' suis Adæ
& Sellæ, auditę vocẽ meã vxo-
res Lamech, auscultate sermo-
nem meum: qm̃ occidi virũ in
vulnus meũ, & adolescentulũ
in liuorem meũ, septuplũ vltio
dabitur de Cain: de Lamech
vero septuagies septies. Cogno
uit quoq; adhuc Adam vxorẽ
suã: & peperit filium, vocauitq;
nomẽ ei' Seth, dicẽs, Posuit mi-
hi Deus semen aliud pro Abel,
quem occidit Cain. Sed & Seth
nat' est fili', quẽ vocauit Enos,
iste cœpit inuocare nomẽ dñi.

Secundum Ioãnem. Lectio.ij.

INterea rogabant eum disci c.4.c
puli, dicentes, Rabbi, man-
duca. Ille autẽ dixit eis, Ego ci-
bum habeo manducare quem
vos nescitis. Dicebãt ergo disci
puli adinuicẽ, Nũquid aliquis
attulit ei manducare? Dixit eis
Iesus, Meus cibus est, vt faciam
voluntatẽ eius qui misit me: vt
perficiã opus eius. Nonne vos
dicitis ꝙ adhuc quatuor mẽses
sunt, & messis venit? Ecce dico
vobis, leuate oculos vestros: &
videte regiones quia albę sunt
iam ad messem. Et qui metit,
mercedẽ accipit, & congregat
fructũ in vitã æternã: vt & qui
seminat simul gaudeat & qui
metit. In hoc enim est verbum
verũ: quia alius est q seminat,
& alius est qui metit. Ego misi
vos metere quod vos nõ labo-
rastis, alij laborauerunt: & vos
in labores eorũ introistis. Ex ci
uitate autẽ illa multi credide-
runt in eum Samaritanorum,
propter verbum mulieris testi-
moniũ perhibẽtis, Quia dixit
mihi

mihi omnia quęcunq; feci. Cũ venissent ergo ad illũ Samaritani, rogauerũt eum vt ibi maneret. Et mansit ibi duos dies. Et multo plures crediderũt propter sermonẽ eius. Et mulieri dicebãt, Quia iam nõ propter tuam loquelam credimus: ipsi enim audiuim⁹, & scimus quia
D hic est vere saluator mundi.] Post duos aũt dies exijt inde, & abijt in Galilæam. Ipse enim Iesus testimoniũ perhibuit qa propheta in sua patria honorẽ non habet. Cũ ergo venisset in Galilæã, exceperũt eũ Galilæi, cum omnia vidissent quę fecerat Ierosolymis in die festo: & ipsi enim venerãt ad diẽ festũ. Venit ergo iterũ in Cana Galilææ, vbi fecit aquam vinum.
E † Et erat quidã regulus, cuius fili⁹ infirmabatur Capharnaũ. Hic cũ audisset qa Iesus adueniret à Iudæa in Galilæã, abijt ad eũ: & rogabat eum vt descẽderet & sanaret filiũ eius: incipiebat enim mori. Dixit ergo Iesus ad eũ, Nisi signa & prodigia videritis, nõ creditis. Dicit ad eum regulus, Dñe, descende prius q̃ moriatur filius meus. Dicit ei Iesus, Vade, filius tuus viuit. Credidit homo sermoni quem dixit ei Iesus, & ibat. Iam autẽ eo descẽdẽte, serui occurrerunt ei: & nuntiauerũt dicentes, qa filius eius viueret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua meli⁹ habuerat. Et dixerũt ei, Quia heri hora septima reliquit eum febris. Cognouit ergo pater quia illa hora erat in qua dixit ei Iesus, Filius tuus viuit. Et credidit ipse & domus eius tota.] Hoc iterum se- F
cundum signũ fecit Iesus, cum venisset à Iudæa in Galilæam.

Secundum Lucam. Lectio iij.

IN illo tpe, dixit, Iesus turbis ca. 8.
similitudinẽ hanc, Exijt qui seminat, seminare semen suũ.

Et rel. Hom. sctĩ Grego. papæ.

Lectio sancti Euangelij, quam modo fratres charissimi audistis, expositione nõ indiget, sed admonitione. Quã enim per semetipsum veritas exposuit, hanc discutere humana fragilitas nõ præsumit. Sed est ꝙ solicite in hac ipsa expositione dñica pensare debemus. Quia si nos vobis, semen verbũ, agrũ mundum, volucres dæmonia, spinas diuitias significare diceremus, ad credẽdũ nobis mens forsitan vestra dubitaret. Vnde & idem dñs per semetipsum dignatus est exponere quod dicebat, vt sciatis rerum significa-

tiones quęrere in his etiã quæ per semetipsum noluit explanare. Exponẽdo ergo quod dixit, figurate se loqui innotuit. quatenus certos vos redderet: cum vobis nostra fragilitas verborum illius figuras aperiret. Quis enim mihi vnquã crederet, si spinas diuitias interpretari voluissem: maxime quũ illę pungãt, istę delectẽt? Et tamen spinę sunt: quia cogitationum suarũ punctione mẽtes lacerãt: & cũ vsq; ad pctm̃ pertrahunt, quasi inflicto vulnere cruẽtãt. Quas bene in loco alio (euãgelista attestante) nequaquã dñs diuitias, sed fallaces diuitias appellat. Miserere. 50. Oratio.

Deus, qui cõspicis, quia ex nulla nostra actione cõfidimus: cõcede propiti⁹, vt cõtra aduersa omnia, doctoris gẽtiũ ꝓtectione muniamur. Per do.

¶ Feria.ij.ex Genesi. Lectio.j.

ca.5. Hic est liber generationis Adam: in die qua creauit Deus hominẽ, ad similitudinẽ Dei fecit illum. Masculum & fœminã creauit eos: & benedixit illis, & vocauit nomen eorũ Adam in die quo creati sunt. Vixit autem Adam centum triginta annis: & genuit filiũ ad similitudinẽ & imaginẽ suam, vocauitq; nomen eius Seth. Et facti sunt dies Adam postquã genuit Seth, octingenti anni: genuitq; filios & filias. Et factũ est omne tempus quod vixit Adam, anni nongenti triginta, & mortuus est. Vixit quoq; Seth centũ quinq; annis & genuit Enos. Vixitq; Seth postq̃ genuit Enos, octingentis septẽ annis, genuitq; filios & filias. Et facti sunt omnes dies Seth nongentorũ duodecim annorum, & mortuus est. Vixit vero Enos nonaginta annis, & genuit Cainan. Post cuius ortum vixit octingẽtis quindecim annis, & genuit filios & filias. Factiq; sunt oẽs dies Enos nongẽti quinq; anni, & mortuus est. Vixit quoq; Cainan septuaginta annis, & genuit Malaleel. Et vixit Cainan postquã genuit Malaleel, octingentis quadraginta annis, genuitq; filios & filias. Et facti sunt omnes dies Cainan nongenti decẽ anni, & mortu⁹ est. Vixit autẽ Malaleel sexagintaquinque annis & genuit Iared. Et vixit Malaleel postquã genuit Iared, octingẽtis triginta annis, & genuit filios & filias. Et facti sunt oẽs dies Malaleel octingenti nonagintaqnq; anni, & mortu⁹ est.

Secundum Ioánem. Lectio. ij.

c. 5. a P† Ost hæc erat dies festus Iudæorũ: & ascendit Iesus Ierosolymã. Est autẽ Ierosolymis Probatica piscina, quæ cognominat̃ Hebraice Bethesda, quinq; porticus habens. In his iacebat multitudo magna languentium, cæcorũ, claudorũ, aridorum, expectantium aquæ motum. Angelus autẽ dñi descendebat secundũ tempus in piscinam. & mouebatur aqua. Et qui primus descendisset in piscinã post motionẽ aquæ, sanus fiebat à quacũq; detinebatur infirmitate. Erat autẽ quidam homo ibi triginta & octo annos habẽs ĩ infirmitate sua. Hunc cũ vidisset Iesus iacentẽ, & cognouisset quia iam multũ tempus haberet, dicit ei, Vis sanus fieri? Respõdit ei languid⁹, Dñe, hominẽ non habeo, vt cũ turbata fuerit aqua mittat me in piscinã: dũ venio enim ego, alius ante me descendit. Dicit ei Iesus, Surge, tolle grabatum tuũ & ambula. Et statim sanus factus est homo ille: & sustulit grabatũ suum, & ambulabat. Erat aũt sabbatum in die illo. Dicebant ergo Iudæi, illi qui sanatus fuerat, sabbatum est, nõ licet tibi tollere grabatũ tuum. Respondit eis, Qui me sanum fecit, ille mihi dixit, Tolle grabatũ tuũ, & ambula. Interrogauerũt ergo eũ, Quis est ille homo, qui dixit tibi, Tolle grabatum tuũ, & ambula? Is aũt qui sanus fuerat effectus, nesciebat quis esset. Iesus enim declinauit à turba constituta in loco. Postea inuenit eũ Iesus in templo, & dixit illi: Ecce sanus factus es: iam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Abijt ille homo: & nuntiauit Iudęis, quia Iesus esset qui fecit eum sanum.] Propterea perse- B
quebantur Iudæi Iesum, quia hæc faciebat in sabbato. Iesus autẽ respondit eis: Pater meus vsque modo operatur, & ego operor. Propterea ergo magis quęrebãt eũ Iudæi interficere: quia nõ solum soluebat sabbatum, sed & patrẽ suum dicebat Deum, æqualẽ se faciens Deo. Respondit itaq; Iesus, & dixit eis: Amen amen dico vobis, nõ potest fili⁹ à se facere quicquã, nisi quod viderit patrẽ faciẽtẽ: quęcunq; enim ille facit, hęc & fili⁹ similiter facit. Pater enim diligit filiũ, & omnia demonstrat ei quę ipse facit, & maiora his demonstrabit ei opera, vt vos miremini. Sicut enim pater

ter suscitat mortuos & viuifi-
cat: sic & filius quos vult, viui-
ficat. Neq; enim pater iudicat
quenquã: sed omne iudicium
dedit filio, vt oẽs honorificent
filiũ, sicut honorificant patrẽ,
qui nõ honorificat filiũ, nõ ho
norificat patrẽ qui misit illũ.
Amen amen dico vobis, quia
qui verbũ meum audit, & cre-
dit ei qui misit me, habet vitã
æternam, & in iudiciũ non ve-
nit: sed trãsiet à morte in vitã.

¶ Feria.iij ex Genesi. Lectio.j

ca.5. VIxitq; Iared centũ sexa-
ginta duobus annis, & ge
nuit Enoch, & vixit Iared post-
quã genuit Enoch octingentis
annis & genuit filios & filias.
Et facti sunt omnes dies Iared
nongenti sexaginta duo anni,
& mortuus est. Porro Enoch vi
xit sexagintaquinque annis, &
genuit Mathusalam. Et ambu
lauit Enoch cum Deo: & vixit
Enoch postquã genuit Mathu
salam, trecẽtis annis, & genuit
filios & filias. Et facti sunt om-
nes dies Enoch trecẽti sexagin-
taquinque anni, ambulauitq;
cum Deo, & nõ apparuit: quia
tulit eum Deus. Vixit quoque
Mathusala centum octoginta
septẽ annis, & genuit Lamech.
Et vixit Mathusala postq̃ ge-
nuit Lamech, septingẽtis octo-
gintaduobus annis, & genuit
filios & filias. Et facti sunt om-
nes dies Mathusalæ nongenti
sexagintanouem anni, & mor-
tuus est. Vixit autem Lamech
centũ octoginta duob' annis,
& genuit filiũ: vocauitq; nomẽ
eius Noe, dicens: Iste cõsolabi-
tur nos ab operib' & laboribus
manuũ nostrarum in terra cui
maledixit dñs. Vixitq; Lamech
postquã genuit Noe, quingen
tis nonagintaquinque annis, &
genuit filios & filias. Et facti
sunt oẽs dies Lamech, septin-
gẽti septuaginta septẽ anni, &
mortuus est. † Noe vero cum C
quingẽtorum esset annorum,
genuit Sem, Cham, & Iapheth.

Secundum Ioãnem. Lectio.ij.

A† Men amen dico vobis, c.5.d
quia venit hora & nunc
est, quando mortui audient vo
cem filij Dei, & qui audierint,
viuent. Sicut enim pater habet
vitam in semetipso: sic dedit &
filio habere vitã in semetipso,
& potestatẽ dedit ei iudicium
facere, quia filius hominis est.
Nolite mirari hoc: quia venit
hora in qua oẽs qui in monu-
mentis sunt, audient vocẽ filij
Dei, & procedent qui bona fe-
cerunt, in resurrectionem vitæ
qui

qui vero mala egerũt, in resur-
E rectionẽ iudicij.] Non possum ego à meipso facere quicquã. Sicut audio, iudico: & iudiciũ meũ. iustũ est, quia non quęro voluntatẽ meã, sed voluntatẽ eius qui misit me. Si ego testimonium perhibeo de meipso, testimoniũ meũ non est verũ. Alius est qui testimoniũ perhibet de me: & scio quia verũ est testimoniũ eius quod perhibet de me. Vos misistis ad Ioannẽ: & testimoniũ perhibuit veritati. Ego aũt non ab homine testimoniũ accipio: sed hęc dico, vt vos salui sitis. Ille erat lucerna ardens & lucens. Vos autem voluistis ad horam exultare in luce eius. Ego aũt habeo testimoniũ maius Ioannis. Opera enim quæ dedit mihi pater vt perficiã ea: ipsa opera, quę ego facio, testimoniũ perhibent de me, quia pater misit me: & qui misit me pater, ipse testimoniũ perhibuit de me: neq; vocẽ ei⁹ vnquã audistis; neq; speciem
F eius vidistis, & verbũ eius non habetis in vobis manens: quia quẽ misit ille, huic vos non creditis. Scrutamini scripturas: qa vos putatis in ipsis vitã ęternã habere. Et illę sunt, quæ testimoniũ perhibent de me: & nõ vultis venire ad me vt vitã habeatis. Claritatem ab hominibus non accipio. Sed cognoui vos, quia dilectionem Dei non habetis in vobis. Ego veni in nomine patris mei, & nõ accepistis me. si alius venerit in nomine suo, illũ accipietis. Quomodo vos potestis credere, qui gloriã ab inuicem accipitis: & gloriã quæ à solo Deo est, non quęritis? Nolite putare, qa ego accusatur⁹ sum vos apud patrẽ, est qui accusat vos, Moyses, in quo vos speratis. Si enim crederetis Moysi, crederetis forsitã & mihi: de me enim ille scripsit. Si autem illius literis nõ creditis: qũo verbis meis credetis?

¶ Feria.iiij.ex Genesi. Lectio.j.

CVmq; cępissent homines multiplicari super terrã, c.6.a
& filias procreassent, videntes filii Dei filias hominũ ꝙ essent pulchræ, acceperũt sibi vxores ex omnibus quas elegerant. Dixitq; dñs, nõ permanebit spiritus me⁹ in homine in ęternũ, quia caro est: erũtq; dies illius centũ viginti annorũ. Gigantes aũt erant super terrã in diebus illis: postquã enim ingressi sunt filij Dei ad filias hominũ, illęq; genuerũt, isti sunt potentes à seculo viri famosi. Videns

autē Deus q multa malitia hominū esset in terra, & cūcta cogitatio cordis intenta esset ad malū omni tempore, pœnituit eū q hominē fecisset in terra: Et præcauēs in futurū, & tactus dolore cordis intrinsecus. Delebo, inquit, hominē quē creaui à facie terræ, ab homine vsq; ad animātia, à reptili vsq; ad volucres cœli, pœnitet enim me fecisse eos. Noe vero inuenit gratiā corā Deo. Hæ sunt generationes Noe: Noe vir iust⁹ atq; perfect⁹ fuit in generationibus suis, cū Deo ambulauit. Et genuit tres filios, Sem, Cham, & Iapheth. Corrupta est autē terra corā Deo, & repleta est iniquitate.] Secundū Ioannē. Lcō.ij.

c.6.a Post hæc abijt Iesus trans mare Galileæ, quod est Tyberiadis: & sequebatur eū multitudo magna, quia videbant signa quæ faciebat sup his qui infirmabantur. Subijt ergo in montē Iesus: & ibi sedebat cū discipulis suis. Erat autē proximū Pascha, dies festus Iudæorum. Cū subleuasset ergo oculos Iesus, & vidisset quia multitudo maxima venit ad eum, dicit ad Philippū, Vnde ememus panes vt manducent hi? Hoc autē dicebat tentans eum, ipse enim sciebat qd esset facturus. Respōdit ei Philippus: Ducentorū denariorū panes nō sufficiūt eis, vt vnusquisq; modicū quid accipiat. Dicit ei vnus ex discipulis eius, Andreas frater Simonis Petri, Est puer vn⁹ hic, qui habet quinq; panes ordeaceos & duos pisces: sed hæc qd sunt inter tantos? Dicit ergo Iesus, Facite homines discūbere. Erat autē fœnū multū in loco. Discubuerunt ergo viri, numero quasi quinq; millia. Accepit ergo Iesus panes: & cū gratias egisset, distribuit discumbentibus: similiter & ex piscibus quantum volebant. Vt aūt impleti sunt, dixit discipulis suis. Colligite quæ superauerūt fragmenta, ne pereant. Collegerūt ergo, & impleuerūt duodecim cophinos fragmētorū ex qnq; panib⁹ ordeaceis quæ superfuerunt his qui manducauerant. Illi ergo homines cū vidissent quod Iesus fecerat signū, dicebant, Quia hic est vere propheta, qui venturus est in mūdū:] B Iesus ergo cū cognouisset quia venturi essent vt raperent eum & facerēt eum regem, fugit iterum in montē ipse solus. Vt autem sero factū est, descenderūt discipuli eius ad mare. Et cum ascen-

ascendissent nauim venerunt trans mare in Capharnaum:& tenebrę iam factę erant,& non venerat ad eos Iesus. Mare autem, vento magno flante, exurgebat. Cum remigassent ergo quasi stadia vigintiquinq; aut triginta, vident Iesum ambulantē supra mare, & proximū naui fieri,& timuerunt. Ille autem dicit eis, Ego sum, nolite timere. Voluerūt ergo accipere eum in nauim:& statim nauis fuit ad terram in quam ibant. Altera die, turba quæ stabat trans mare, vidit quia nauicula alia non erat ibi, nisi vna,& quia nō introisset cū discipulis suis Iesus in nauim, sed soli discipuli eius abijssent, aliæ vero superuenerūt naues à Tiberiade iuxta locū vbi manducauerant panē gratias agētes Deo.

¶ Feria.v.ex Genesi. Lectio.j.

c.6.b CVmq; vidisset Deus terrā esse corruptā(omnisquippe caro corruperat viam suam super terrā)dixit ad Noe, Finis vniuersę carnis venit corā me: repleta est terra iniquitate à facie eorū, & ego disperdam eos cum terra. Fac tibi arcam de lignis lęuigatis: māsiunculas in arca facies, & bitumine linies intrinsecus & extrinsecꝰ. Et sic facies eam, Trecentorū cubitorum erit longitudo arcę, quinquaginta cubitorum latitudo, & triginta cubitorum altitudo illius. Fenestrā in arca facies,& in cubito cōsummabis summitatem eius: ostium autem arcę pones ex latere deorsum, cœnacula & tristega facies in ea. Ecce ego adducā aquas diluuij super terrā, vt interficiā omnē carnem in qua spiritus vitę est subter cœlū,& vniuersa quæ in terra sunt, cōsumētur. Ponāq; fœdus meū tecū: & ingredieris arcam tu & filij tui, vxor tua,& vxores filiorum tuorū tecum. Et ex cunctis animantibus vniuersę carnis bina induces in arcam, vt viuant tecū, masculini sexus & fœminini. De volucribus iuxta genus suum,& de iumentis in genere suo, & ex omni reptili terræ secundū genus suum: bina de omnibus ingredientur tecū, vt possint viuere. Tolles igitur tecū ex oībꝰ escis quę mādi possunt, & cōportabis apud te:& erūt tam tibi, q̃ illis in cibū. Fecit igitur Noe omnia quæ præceperat illi Deus.

Secundum Ioānem. Lectio.ij.

CVm ergo vidisset turba, quia Iesus non esset ibi, neq; discipuli eius, ascenderūt ca.6.

in nauiculas, & venerunt Capharnaum quęrentes Iesum. Et cum inuenissent eum trans mare, dixerũt ei, Rabbi quãdo huc venisti? Respõdit eis Iesus, & dixit, Amen amen dico vobis, quęritis me, non quia vidistis signa, sed quia mãducastis ex panibus, & saturati estis. Operamini nõ cibũ qui perit, sed qui pmanet in vitã ęternã, quẽ filius hominis dabit vobis hũc enim pater signauit Deus. Dixerunt ergo ad eũ, Quid faciemꝰ vt operemur opera Dei? Respõdit Iesus, & dixit eis, Hoc est opus Dei, vt credatis in eũ quẽ misit ille. Dixerũt ergo ei, Quod ergo tu facis signũ, vt videamus & credamus tibi? quid operaris? Patres nostri manducauerũt mãna in deserto, sicut scriptũ est, panẽ de cœlo dedit eis manducare. Dixit ergo eis Iesus Amen amen dico vobis, nõ Moyses dedit vobis panẽ de cœlo, sed pater meus dat vobis panẽ de cœlo verũ. Panis enim verus est qui de cœlo descẽdit, & dat vitã mundo. Dixerũt ergo ad eum, Dñe, semper da nobis panem hunc. Dixit autẽ eis Iesus, Ego sum panis vitæ: qui venit ad me, non esuriet: & qui credit in me, non sitiet in æternum. Sed dixi vobis, quia & vidistis me, & non creditis.

† Omne quod dat mihi pater, D
ad me veniet: & eum qui venit ad me, non eijciam foras, quia descendi de cœlo, nõ vt faciam voluntatẽ meã: sed voluntatẽ eius ꝗ misit me. Hæc est enim voluntas eius qui misit me, patris: vt omne quod dedit mihi nõ perdã ex eo, sed resuscitem illud in nouissimo die. Hæc est aũt volũtas patris mei ꝗ misit me: vt omnis qui videt filiũ, & credit in eum, habeat vitã ęternam, & ego resuscitabo eũ in nouissimo die.] Murmurabãt E
ergo Iudæi de illo, qa dixisset, Ego sum panis viuus ꝗ de cœlo descendi: & dicebãt, Nonne hic est filius Ioseph, cuius nos nouimus patrẽ & matrẽ? Quomodo ergo dicit hic, Quia de cœlo descendi? Respondit ergo Iesus, & dixit eis, Nolite murmurare in inuicẽ: † nemo po- F
test venire ad me, nisi pater qui misit me traxerit eũ, & ego resuscitabo eũ in nouissimo die. Est scriptum in prophetis. Et erunt omnes docibiles Dei. Omnis qui audiuit à patre & didicit, venit ad me. Non quia patrem vidit quisquam, nisi is qui est à Deo, hic vidit patrem.

Feria sexta ex Genesi. Lectio.j.

c.7.a Dixitq; dñs ad eum, Ingredere tu & omnis domus tua in arcã: te enim vidi iustũ coram me in generatione hac. Ex omnibus animantib⁹ mundis tolles septena & septena, masculũ & fœminam: de animantibus vero immundis duo & duo, masculũ & fœminam. Sed & de volatilibus cœli septe
c. na & septena, masculũ & fœminam: vt saluetur semen super faciem vniuersę terrę. Adhuc enim & post dies septem ego pluã super terrã quadraginta dieb⁹ & quadraginta noctib⁹: & delebo omnem substantiam quam feci, de superficie terræ. Fecit ergo Noe omnia q̃ mandauerat ei dñs. Eratq; sexcentorum annorũ quando diluuij aquę inundauerũt super terrã. Et ingressus est Noe, & filij ei⁹, vxor eius & vxores filiorũ eius cum eo in arcã, propter aquas diluuij. De animãtibus quoq; mundis & immundis, & de volucribus, & ex omni quod mouetur super terram, duo & duo ingressa sunt ad Noe in arcã, masculus & fœmina, sicut præceperat Deus Noe. Cumq; trãsissent septẽ dies, aquę diluuij inundauerũt super terrã. Anno sexcentesimo vitæ Noe, mense secundo, septimodecimo die mẽsis, rupti sunt omnes fontes abyssi magnę, & cataractę cœli apertæ sunt: & facta est pluuia super terram quadraginta diebus & quadraginta noctibus.

Secundum Ioãnem. Lectio.ij.

Amen amẽ dico vobis, qui c.6.g credit in me, habet vitã æternam. Ego sum panis vitę. Patres vestri manducauerunt manna in deserto, & mortui sunt. Hic est panis de cœlo descẽdẽs: vt si quis ex ipso manducauerit, non moriatur. Ego sum panis viuus, qui de cœlo descendi. Si quis mãducauerit ex hoc pane, viuet in ęternũ: & panis quẽ ego dabo, caro mea est pro mundi vita.] Litigabãt H ergo Iudæi adinuicem dicẽtes, Quomodo põt hic nobis carnem suã dare ad mãducandũ? Dixit ergo eis Iesus, Amen amẽ dico vobis, nisi manducaueritis carnẽ filij hominis, & biberitis eius sanguinẽ, non habebitis vitã in vobis. Qui manducat meã carnem & bibit meũ sanguinẽ, habet vitã æternã, & ego resuscitabo eum in nouissimo die † Caro enim mea, vere I est cibus: & sanguis meus, vere est potus: qui mãducat meam

carnẽ, & bibit meũ ſanguinẽ, in me manet,& ego ĩ illo. Sicut miſit me viuens pater,& ego vi uo propter patrẽ: & qui manducat me, & ipſe viuet propter me. Hic eſt panis, qui de cœlo deſcendit. Non ſicut manduca uerunt patres veſtri manna, & mortui ſunt. Qui manducat
K hunc panẽ, viuet in ęternum.] Hæc dixit in ſynagoga docens in Capharnaũ. Multi ergo audientes ex diſcipulis eius, dixerunt, Durus eſt hic ſermo,& qs poteſt eum audire? Sciens autẽ Ieſus apud ſemetipſum quia murmurarent de hoc diſcipnli eius, dixit eis, Hoc vos ſcandalizat? Si ergo videritis filiũ hom nis aſcẽdentẽ vbi erat prius?
I Spiritus eſt qui viuificat: caro nõ prodeſt quicquã: verba quę ego loquutus ſum vobis, ſpũs & vita ſunt. Sed ſunt quidã ex vobis qui nõ credunt. Sciebat enim ab initio Ieſus qui eſſent credentes,& qs traditurus eſſet eum. Et dicebat, Propterea dixi vobis,quia nemo poteſt venire ad me,niſi fuerit ei datum à patre meo. Ex hoc multi diſcipulorũ eius abierunt retro:& iam
I nõ cũ illo ambulabãt. Dixit ergo Ieſus ad duodecim, Nunqd & vos vultis abire? Reſpondit ergo ei Simon Petrus, Dñe, ad quẽ ibimus? verba vitę ęternæ habes,& nos credim⁹ & cognouimus qa tu es Chriſtus filius Dei. Reſpõdit eis Ieſus, Nonne ego vos duodecim elegi: & ex vobis vn⁹ diabolus eſt? Dicebat aũt de Iuda Simonis Iſcariote: hic enim erat traditurus eum, cum eſſet vnus ex duodecim.

¶ Sabbato, ex Geneſi. Lectio. j.

IN articulo diei illius ingreſſus eſt Noe & Sem, & Chã, & Iapheth filij eius: & vxor illius,& tres vxores filiorum eius cum eis in arcam: ipſi & omne animal ſecundũ genus ſuũ, vniuerſaq; iumẽta in genere ſuo, & omne quod mouetur ſuper terrã in genere ſuo, cunctumq; volatile ſecundũ genus ſuum, vniuerſæ aues, omneſq; volucres ingreſſę ſunt ad Noe in arcam, bina & bina ex omni carne in qua erat ſpũs vitę. Et quę ingreſſa ſunt, maſcul⁹ & fœmina ex omni carne introierunt, ſicut pręceperat ei Deus: & incluſit eũ dñs de foris. Factumq; eſt diluuiũ quadraginta dieb⁹ ſup terrã: & multiplicatę ſunt aquæ,& eleuauerunt arcam in ſublime à terra. Vehementer enim inundauerunt, & omnia repleuerunt in ſuperficie terrę: c.7.b

porro arca ferebatur sup aquas.
Et aquę prævaluerũt nimis su
per terrã:opertiq; sunt oẽs mõ-
tes excelsi sub vniuerso cœlo.
Quindecim cubitis altior fuit
aqua sup montes quos operue
rat Consumptaq; est omnis ca
ro quę mouebatur super terrã,
volucrũ, animantiũ, bestiarũ,
omniũq; reptiliũ quæ reptant
sup terrã. Vniuersi homines &
7 cuncta in quibus spiraculum
vitæ est in terra mortua sunt.
Et deleuit oẽm substantiã quæ
erat sup terrã, ab homine vsq;
ad pecus, tam reptile, q̃ volu-
cres cœli, & deleta sunt de ter-
ra: remansit autem solus Noe
& qui cum eo erant, in arca.
Obtinueruntq; aquæ terram
centum quinquaginta diebus.

Secundum Ioãnem. Lectio ij.

c. 7. a POst hęc autẽ † ambulabat
Iesus in Galilæã: nõ enim
volebat in Iudęa ambulare:qa
quęrebãt eũ Iudæi interficere.
Erat autem in proximo dies fe
stus Iudæorum, Scenopegia.
Dixerunt autem ad eum fra-
tres eius, Transi hinc, & vade
in Iudæam, vt & discipuli tui
videant opera tua quæ facis.
Nemo quippe in occulto quid
facit: & quęrit ipse in palam
esse: si hæc facis, manifesta te-
ipsum mundo. Neque enim
fratres eius credebant in eum.
Dixit ergo eis Iesus, Tempus
meum nõdũ aduenit: tempus
autẽ vestrũ semper est paratũ.
Non potest mũdus odisse vos,
me aũt odit:quia ego testimo-
nium perhibeo de illo, q̃ opera
eius mala sunt. Vos ascendite
ad diem festũ hunc. ego enim
nõ ascendã ad diem festũ istũ:
quia meũ tempus nondum im
pletum est. Hæc cum dixisset,
ipse mansit in Galilæa. Vt autẽ
ascenderũt fratres eius, tunc &
ipse ascendit ad diem festũ nõ
manifeste, sed quasi in occul-
to. Iudæi ergo quęrebant eũ in
die festo, & dicebãt, Vbi est ille?
Et murmur multũ erat in tur-
ba de eo. Quidã enim dicebãt,
Quia bonus est. Alij aũt dice-
bant, Non, sed seducit turbas.
Nemo tamen palã loquebatur
de illo, propter metũ Iudęorũ.]
† Iam autẽ die festo mediante, B
ascendit Iesus in templum, &
docebat. Et mirabantur Iudæi,
dicentes, Quomodo hic literas
scit, quum nõ didicerit? Respõ-
dit eis Iesus, & dixit, Mea do-
ctrina, nõ est mea, sed eius qui
misit me. Si quis voluerit vo-
luntatẽ eius facere: cognoscet
de doctrina, vtrum ex Deo sit,

an ego à meipso loquar. Qui à semetipso loquitur, gloriã propriã quęrit, qui aũt quęrit gloriã eius qui misit eũ, hic verax est: & iniustitia in illo non est. Nonne Moyses dedit vobis legem: & nemo ex vobis facit legem? Quid me quęritis interficere? Respondit turba, & dixit. Dęmoniũ habes: quis te quęrit interficere? Respondit Iesus, & dixit eis, Vnũ opus feci: & oẽs miramini. Propterea Moyses dedit vobis circuncisionẽ: non quia ex Moyse est, sed ex patribus, & in Sabbato circunciditis hominẽ. Si circuncisionẽ accipit homo in Sabbato vt non soluatur lex Moysi: mihi indignamini quia totũ hominem sanum feci in Sabbato? Nolite iudicare secundum faciem: sed iustum iudicium iudicate.

¶ Dominica in Quinquagesima ex Genesi. Lectio prima.

c. 8. a

Ecordat' autem Deus Noe cunctorũq; animantium & omniũ iumentorũ quæ erant cum eo in arca, adduxit spiritũ super terrã, & imminutę sunt aquę. Et clausi sunt fontes abyssi, & cataractæ cœli: & prohibitę sunt pluuię de cœlo. Reuersæq; sunt aquæ de terra euntes & redeuntes: & cœperũt minui post centũ quinquaginta dies. Requieuitq; arca mense septimo, vigesimoseptimo die mensis sup montes Armeniæ. At vero aquæ ibant & decrescebãt vsq; ad decimũ mensem, Decimo enim mense, prima die mẽsis apparuerũt cacumina mõtiũ. Cumq; trãsissent quadraginta dies, aperiẽs Noe fenestrã arcæ quam fecerat, dimisit coruum: qui egrediebatur, & non reuertebatur, donec siccarentur aquę super terram. Emisit quoq; columbam post eũ, vt videret si iam cessassent aquæ super faciem terrę. Quæ cum non inuenisset vbi requiesceret pes eius, reuersa est ad eum in arcam: aquę enim erãt super vniuersam terram: extenditq; manũ suam, & apprehensam intulit in arcam. Expectatis autem vltra septem diebus alijs, rursum dimisit columbã ex arca. At illa venit ad eũ ad vesperã, portans ramum oliuæ virentibus folijs in ore suo. Intellexit ergo Noe q cessassent aquæ super terram. Expectauitq; nihilomin' septem alios dies: & emisit columbam, quæ non est reuersa vltra ad eum.

Secundum Ioãnem. Lectio. ij.

c.7.c Dicebant ergo quidam ex Ierosolymitanis. Nonne hic est quē quęrūt interficere? Ecce palam loquitur, & nihil ei dicūt. Nunquid vere cognouerunt principes quia hic est Christus? Sed hūc scimus vnde sit. Christus autē cum venerit, nemo scit vnde sit. Clamabat ergo Iesus in templo docens, & dicens, Et me scitis, & vnde sim scitis: & à meipso non veni, sed est verus qui misit me, quē vos nescitis. Ego scio eum: & si dixero quia nescio eū, ero similis vobis mēdax, sed scio eū: quia ab ipso sum, & ipse me misit. Quęrebant ergo eū apprehendere: & nemo misit in illū manus quia nondū venerat hora eius. De turba aūt multi crediderunt in eū.] & dicebāt, Christus, cū venerit, nunquid plura signa faciet q̄ quæ hic facit? Audierūt Pharisæi turbā murmurantē de illo, hæc: & † miserunt principes & Pharisæi ministros vt apprehēderēt Iesum. Dixit ergo eis Iesus, Adhuc modicum tempus vobiscum sum: & vado ad eum qui me misit. Quęretis me, & nō inuenietis: & vbi ego sum, vos nō potestis venire. Dixerūt ergo Iudæi ad

D

E

semetipsos, Quo hic iturus est, quia nō inueniemus eū? nunquid in dispertionē gentium iturus est, & docturus gentes? Quis est hic sermo quē dixit, Quęretis me, & nō inuenietis: & vbi sum ego, vos nō potestis venire? In nouissimo autē die magno festiuitatis stabat Iesus: & clamabat, dicens, Si quis sitit, veniat ad me, & bibat. Qui credit in me, sicut dicit scriptura, flumina de vētre eius fluent aquę viuę. Hoc aūt dixit de spiritu quē accepturi erāt credentes in eum,] nondū enim erat F

spiritus datus: qa Iesus nondū erat glorificatus. Ex illa ergo turba cū audissent hos sermones eius, dicebant. Hic est vere propheta. Alij dicebant, Hic est Christus. Quidam aūt dicebant, Nunquid à Galilęa venit Christus? Nonne scriptura dicit, quia ex semine Dauid, & de Bethlehē castello vbi erat Dauid, venit Christus? Dissensio itaq; facta est in turba propter eum. Quidam autem ex ipsis volebant apprehendere eū: sed nemo misit super eum manus.

Secundum Lucam. Lectio. iij.

In illo tempore, assumpsit Iesus duodecim discipulos suos secreto, & ait illis, Ecce ascē- c.18.

dim⁹ Ierosolymã, & cõsummabunt omnia, quæ scripta sunt per ꝓphetas de filio hominis. Et rel. Hom̃.sctĩ Grego.papæ.

Redemptor noster præuidens ex passione sua discipulorum animos perturbandos: eis longe ante eiusdẽ passionis pœnã, & resurrectionis suæ glorã prędicit, vt dum eum morientem (sicut prædictum est) cernerẽt, etiam resurrecturũ nõ dubitarent. Sed quia carnales adhuc discipuli nullo modo valebant capere verba mysterij: venitur ad miraculũ. Ante eorũ oculos cæcus lumen recipit, vt qui cœlestis mysterij verba non caperent: eos ad fidem cœlestia facta solidarent. Sed miracula dñi & saluatoris nostri sic accipienda sunt, fratres mei, vt & in veritate credantur facta, & tamen per significationẽ nobis aliquid innuant. Opera quippe eius & per potentiam aliud ostendũt, & per mysteriũ aliud loquuntur. Ecce enim quis iuxta historiam cæcus iste fuerit ignoramus: sed tamen per mysteriũ quid significet nouim⁹. Cæcus quippe est genus humanum, quod in parente primo à paradisi gaudijs expulsum claritatem supernæ lucis ignorãs damnationis suæ tenebras patitur. Sed tamen per redemptoris sui pręsentiam illuminatur, vt ęternę lucis gaudia iam per desideriũ videat, atq; in via vitæ boni operis gressus ponat. Notandũ vero est, ꝙ cum Iesus Hiericho appropinquare dicitur, cæcus illuminatur. Hiericho q̃ppe interpretatur luna. Luna aũt in sacro eloquio pro defectu carnis ponitur: q̃a dũ menstruis momẽtis decrescit, defectum nostræ mortalitatis designat. Miserere 50. Orõ.

PReces nostras, quęsumus domine, clementer exaudi, atq; à peccatorum vinculis absolutos ab omni nos aduersitate custodi. Per dominum.

ℭ Feria.ij.ex Genesi. Lectio.j.

IGitur sexcentesimo primo anno vitæ Noe, primo mense, prima die mensis imminutę sunt aquę super terram: & aperiens Noe tectum arcę aspexit, viditq; ꝙ exiccata esset superficies terrę. Mense secundo septimo & vigesimo die mensis arefacta est terra. Loquutus est autem Deus ad Noe, dicẽs, Egredere de arca tu & vxor tua, filij tui, & vxores filiorum tuorum tecum. Cuncta animantia quę sunt apud te, ex omni carne c.8.b

tam in volatilibus q̃ in bestijs & vniuersis reptilibus quæ reptant super terrã, educ tecũ, & ingredimini sup terrã, crescite & multiplicamini super eam. Egressus est ergo Noe, & filij eius, & vxor illi⁹, & vxores filio-
ca.4. rum eius cum eo. Sed & omnia animantia, iumenta & reptilia quę reptant sup terrã secundũ gen⁹ suũ, egressa sunt de arca. Ædificauit autem Noe altare dño: & tollẽs de cunctis pecoribus & volucribus mũdis, obtulit holocausta sup altare. Odoratusq; est dñs odorem suaui-
C tatis,] & ait ad eum, Nequaquã vltra maledicam terræ propter homines. Sensus enim & cogitatio humani cordis in malũ prona sunt ab adolescẽtia sua: nõ igitur vltra percutiam oẽm aĩam viuentẽ sicut feci: Cũctis diebus terrę, sementis & messis, frigus & ęstus, ęstas & hyems, nox & dies non requiescent.

Secundum Ioãnem. Lectio.ij.

ca.7. VEnerũt ergo ministri ad pontifices & Pharisæos. Et dixerunt eis illi, Quare non adduxistis illũ? Responderunt ministri. Nunquã sic loquutus est homo, sicut hic homo. Responderunt ergo eis Pharisæi, Nunquid & vos seducti estis? nunquid ex principib⁹ aliquis credidit in eũ, aut ex Pharisęis? Sed turba hęc quę nõ nouit legem, maledicti sunt. Dixit Nicodemus ad eos, ille q venit ad eum nocte, q vnus erat ex ipsis, Nunqd lex nostra iudicat hominẽ, nisi prius audierit ab ipso, & cognouerit qd faciat? Responderũt, & dixerunt ei, Nunquid & tu Galilęus es? Scrutare scripturas, & vide quia a Galilæa propheta non surgit. Et reuersi sunt vnusquisq; in domũ suã. † Iesus aũt perrexit in mõ c.8.a
tem Oliueti: & diluculo iterũ venit ad tẽplũ, & omnis populus venit ad eũ, & sedens docebat eos. Adducũt aũt Scribę & Pharisæi mulierẽ in adulterio deprehensam: & statuerunt eã in medio, & dicũt ei, Magister, hæc mulier modo deprehensa est in adulterio. In lege autem Moyses mãdauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo qd dicis? Hoc aũt dicebãt tentantes eum: vt possent accusare eum. Iesus aũt inclinans se deorsum digito scribebat in terrã. Cum ergo perseuerarẽt interrogãtes eum, erexit se, & dixit eis, Qui sine peccato est vestrũ, primus in illam lapidẽ mittat. Et iterũ se inclinans scribebat in terrã.

Audientes autẽ hæc, vnus post vnũ exibant,incipiẽtes à senioribus: & remansit solus Iesus,& mulier in medio stans.Erigens aũt se Iesus,dixit ei, Mulier,vbi sunt qui te accusabant? nemo te condemnauit? Quæ dixit, Nemo dñe. Dixit autem Iesus, Nec ego te cõdemnabo. Vade, & iam amplius noli peccare.

¶ Feria.iij.ex Genesi.Lectio.j.

ca.9. BEnedixitq; Deus Noe,& filijs eius, & dixit ad eos, Crescite & multiplicamini, & replete terrã. Et terror vester ac tremor sit sup cuncta animalia terræ, & super oẽs volucres cœli,cũ vniuersis,quæ mouentur super terram:oẽs pisces maris manui vestræ traditi sunt. Et omne quod mouetur & viuit, erit vobis in cibum: quasi olera virentia tradidi vobis omnia: excepto ꝙ carnẽ cum sanguine nõ comedetis.Sanguinẽ enim animarũ vestrarũ requiram de manu cunctarũ bestiarum: & de manu hominis, de manu viri & fratris ei⁹ requirã animã hominis. Quicũq; effuderit humanum sanguinẽ,fundetur sanguis illius: ad imaginem qppe Dei fact⁹ est homo. Vos aũt crescite & multiplicamini, & ingredimini super terram,& implete eã. Hæc quoq; dixit Deus ad Noe, & ad filios eius cum eo,Ecce,ego statuam pactum meum vobiscũ,& cum semine vestro post vos, & ad omnẽ animã viuentẽ quæ est vobiscũ,tam in volucrib⁹, q̃ in iumẽtis & pecudibus terrę,cunctisq;,quę egressa sunt de arca, & vniuersis bestijs terrę. Statuã pactũ meũ vobiscũ:& nequaq̃ vltra interficietur omnis caro aquis diluuij, neque erit deinceps diluuiũ dissipans terram.

Secundum Ioãnem. Lectio.ij.

ITerũ ergo loquutus est eis Iesus, dicens,† Ego sum lux mundi: qui sequitur me, non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitę. Dixerũt ergo ei Pharisæi, Tu de teipso testimonium perhibes: testimonium tuum nõ est verum. Respondit Iesus,& dixit eis, Et si ego testimonium perhibeo de meipso, verũ est testimoniũ meũ: quia scio vnde veni: & quo vado: vos aũt nescitis vnde venio,aut quo vado. Vos secundum carnem iudicatis:ego non iudico quenquã,& si iudico ego,iudicium meũ verũ est, quia solus nõ sum, sed ego & q misit me, pater. Et in lege vestra scriptũ est, Quia duorũ hominũ testimoniũ c.8.b

moniũ verũ est. Ego sum qui testimoniũ perhibeo de meipso: & testimonium perhibet de me qui misit me, pater. Dicebant ergo ei, Vbi est pater tuus? Respõdit Iesus, Neq; me scitis, neq; patrẽ meũ: si me sciretis: forsitã & patrẽ meum sciretis. Hæc verba loquutus est Iesus in gazophilatio, docens in templo: & nemo apprehẽdit eum,
C quia necdũ venerat hora ei⁹.] Dixit ergo iterũ eis Iesus,† Ego vado: & quęretis me, & in peccato vestro moriemini. Quo ego vado, vos nõ potestis venire. Dicebãt ergo Iudæi. Nunqd interficiet semetipsum, quia dicit, Quo ego vado, vos non potestis venire? Et dicebat eis, Vos de deorsum estis, ego de supnis sum. Vos de mundo hoc estis: ego non sum de mundo. Dixi ergo vobis, quia moriemini in peccatis vestris. Si enim nõ crediderітis qa ego sum, moriemini in peccato vestro. Dicebant ergo ei, Tu quis es? Dixit eis Iesus, Principiũ qui & loquor vobis. Multa habeo de vobis loqui & iudicare: sed qui me misit, verax est: & ego quæ audiui ab eo, hæc loquor in mundo. Et nõ cognouerunt quia patrẽ eius dicebat Deum. Dixit ergo eis Iesus, Cũ exaltaueritis filiũ hominis, tũc cognoscetis quia ego sum, & à meipso facio nihil, sed sicut docuit me pater, hæc loquor, & qui me misit, mecum est: & non reliquit me solũ, quia ego quę placita sunt ei, facio semper.] Hæc illo lo- D
quente, multi crediderũt in eũ.

Feria quarta Cinerum.

¶ Si in hac feria inciderit festum duplex, transferendũ est in sequentẽ diẽ, vt supra dictũ fuit: si aũt inciderit ĩ alijs ferijs vsq; ad triduũ ante Pascha, officiũ fiet de festo duplici, & pro cõmemoratione Feriæ dicẽda est eius Oratio in Laudibus, & Vesperis post Orationẽ festi duplicis: & similiter fiet qñ in aliqua Feria celebrabitur festum aliquod duplex trãslatum ex hac Feria quarta Cinerum, aut ex Dominicis Quadragesimę. Notandũ præterea ꝙ nullũ festum simplex celebrandum est per totã Quadragesimã, sed si aliquod occurrerit, fiet officiũ de feria, & pro cõmemoratione illius festi simplicis in fine Primę anteq̃ dicatur. Pretiosa, dicitur eius Orõ propria si habuerit, alioquin de communi, quẽadmodũ dictũ fuit ĩ dñica prima Aduentus. Aduertendũ

insuper q in Sabbatis Quadragesimę nō debet fieri officiū de beata Virgine, sed solum debet fieri cōmemoratio solita post Orationem Feriæ in Laudibus & Vesperis, vt in alijs diebus. Item omittēdę sunt tertię lectiones occurrētes in Calendario ex epistolis Pauli per totam Quadragesimā, in qua cuilibet Ferię assignata est ꝓpria tertia lectio. Et supra dicta ordinata sunt iuxta decreta cōciliorū antiquorū, de qbus ī prefatione. Ad matuti. inuitato. Hodie si vocē domini audieritis, nolite obdurare corda vestra. Hym.

Ex more docti mystico,
Seruemus hoc ieiunium,
Deno dierum circulo:
Ducto quater notissimo.
Lex & prophetæ primitus,
Hoc pretulerunt, postmodum,
Christus sacrauit omnium:
Rex atq; factor temporum.
Vtamur ergo parcius,
Verbis, cibis, & potibus,
Somno, iocis, & arctius:
Perstemus in custodia.
Dicamus omnes cernui,
Clamemus atq; singuli,
Ploremus ante iudicem:
Flectamus iram vindicem.
Nostris malis offendimus,
Tuam Deus clementiam,
Effunde nobis desuper:
Remissor indulgentiam.
Præsta beata Trinitas,
Concede simplex vnitas,
Vt fructuosa sint tuis:
Ieiuniorū munera. Amen. Añ.

Conuertimini ad me in toto corde vestro in ieiunio, & fletu, & planctu. Ex Ioel. Lcō. j.

Nvnc ergo, dicit dñs, † conuertimini ad me in toto corde vestro in ieiunio, & in fletu, & in planctu. Et scindite corda vestra, & nō vestimenta vestra, & conuertimini ad dñm Deū vestrū: quia benignus & misericors est, patiens & multę misericordiæ, & præstabilis super malitia. Quis scit, si cōuertatur, & ignoscat, & relinquat post se benedictionē, sacrificiū & libamen dño Deo vestro? Canite tuba in Sion, sanctificate ieiuniū, vocate cœtum, congregate populum, sanctificate ecclesiā, coadunate senes, congregate paruulos, & sugentes vbera: egrediatur spōsus de cubili suo, & sponsa de thalamo suo. Inter vestibulum, & altare plorabunt sacerdotes ministri dñi: & dicent, Parce dñe, parce populo tuo: & ne des hæreditatem tuā in opprobriū,] vt dominentur eis nationes. quare dicunt

c. 2. C

D

dicunt in populis, Vbi est Deus eorũ? zelatus est dñs super terram suam, & pepercit populo suo. Et respõdit dñs, & dixit populo suo, Ecce ego mittã vobis frumentũ, & vinũ, & oleũ, & replebimini eo: & non dabo vos vltra opprobrium in gentibus. Et eũ qui ab aquilone est, procul faciam à vobis: & expellam eum in terram inuiam & desertam, faciem eius contra mare orientale, & extremũ eius vsq; ad mare nouissimum, & ascendet fœtor eius, & ascendet putredo eius, quia superbe egit.

Secundum Ioãnem. Lectio. ij.

ca.8. Dicebat ergo Iesus ad eos, qui crediderũt ei, Iudęos, Si vos manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis: & cognoscetis veritatẽ, & veritas liberabit vos. Responderũt ei, Semen Abrahę sumus, & nemini seruiuim⁹ vnquã: quomodo tu dicis, Liberi eritis? Respõdit eis Iesus, Amen amen dico vobis, quia omnis qui facit peccatũ, seruus est peccati, seruus autẽ nõ manet in domo in ęternum: Filius manet in æternũ: si vero vos filius liberauerit, vere liberi eritis. Scio quia filij Abrahæ estis: sed quęritis me interficere, qa sermo meus nõ capit in vobis. Ego quod vidi apud patrẽ, loquor: & vos quæ vidistis apud patrẽ vestrum, facitis. Responderunt, & dixerũt ei: Pater noster, Abraham est. Dicit eis Iesus: Si filij Abrahæ estis: opera Abrahę facite. Nũc autẽ quęritis me interficere hominem, qui veritatem vobis loquut⁹ sum, quã audiui à Deo. hoc Abraham nõ fecit. Vos facitis opera patris vestri. Dixerunt itaq; ei, Nos ex fornicatione nõ sumus nati, vnũ patrem habemus Deum. Dixit ergo eis Iesus, Si Deus pater vester esset, diligeretis vtiq; me. Ego enim ex Deo processi, & veni, neque enim à meipso veni: sed ille me misit. Quare loquelã meã non cognoscitis? Quia non potestis audire sermonẽ meum. Vos ex patre diabolo estis: & desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio: & in veritate nõ stetit: quia non est veritas in eo: cum loquitur mendaciũ, ex proprijs loquitur, quia mendax est & pater eius. Ego autem si veritatem dico, non creditis mihi. † Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatẽ dico, quare vos non creditis mihi? Qui ex Deo est, verba Dei audit.

Propterea vos nō auditis, quia ex Deo non estis. Responderūt ergo Iudæi, & dixerūt ei, Nōne bene dicimus nos, quia Samaritan⁹ es tu, & dæmoniū habes? Respōdit Iesus, Ego dæmoniū no habeo: sed honorifico patrē meū, & vos inhonorastis me. Ego autem nō quęro gloriam meā: est qui quęrat & iudicet.

Secundum Matthæū. Lcō. iii.

ca. 6. IN illo tēpore: Dixit Iesus discipulis suis, Cū ieiunatis: nolite fieri sicut hypocritę tristes. Et reł. Hom. scti Augusti epi.

Cum ieiunatis (inquit) nolite fieri sicut hypocritæ tristes Exterminant enim facies suas, vt appareant hoībus ieiunantes. Amen dico vobis, receperunt mercedē suā. Vos aūt ieiunantes, vngite capita vestra, & facies vestras lauate, ne videamini hominibus ieiunātes: sed patri vestro qui est in abscōdito: & pater vester qui est in abscōdito reddet vobis. Manifestum est his præceptis, oēm nostram intentionē in interiora debere gaudia dirigi: ne foris quęrentes mercedē, huic seculo cōformemur, & amittam⁹ promissionem tāto solidioris atq; firmioris, quāto interioris beatitudinis, qua nos elegit Deus cōformes fieri imagini filij sui: ī hoc aūt capitulo maxime animaduertendū est, nō in solo rerum corporearum nitore atq; pompa, sed etiam in ipsis sordibus lutosis esse posse iactantiam: & eo periculosiorē, quo sub noīe seruitutis Dei decipit. Qui ergo immoderato cultu corporis atq; vestitu, vel cæterarum rerū nitore fulget, facile cōuincitur rebus ipsis pomparum seculi esse sectator: & nequaquā fallit dolosa imagine sanctitatis. Qui aūt in professione Christianitatis inusitato squallore ac sordib⁹ intētos in se hominū oculos facit, cū id voluntate faciat, nō necessitate patiatur, ex cęteris eius operibus pōt cōuinci, vtrū hoc contēptu superflui cultus, aut ambitione aliqua faciat: qa nobis sub ouina pelle cauendos lupos dñs præcepit. Sed ex fructib⁹ (inquit) eorum cognoscetis eos. Miserere. 50.

Ad laudes añ. Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis: cōmendemus nosmetipsos in multa patientia. Ofo.

PRæsta domine fidelibus tuis, vt ieiuniorum venerāda solennia, & congrua pietate suscipiant, & secura deuotione percurrant. Per dominū. ca. 3.

Notan-

¶ Notandum, ꝙ in hac feria quarta Cinerum pręter officiũ diei dicuntur septem Psalmi pœnitentiales cum Litanijs, & Orationib⁹, vt ĩ fine Breuiarij.

¶ Item notandũ, ꝙ in omnibus sextis Ferijs Quadragesimæ excepta sexta Feria hebdomadæ sanctæ dicuntur simili modo septẽ Psalmi, vel Matutinum cum Laudibus pro Defunctis, vt suis locis annotatur.

¶ Aduertẽdũ aũt, ꝙ si ĩ aliqua ex pdictis sextis Ferijs celebrabit festũ duplex, non dñr septẽ Psalmi, nec offm Defunctorũ.

¶ Ad Vesperas. Hymnus.

AVdi benigne conditor, Nostras preces cum fletibus: In hoc sacro ieiunio, Fusas quadragenario.

Scrutator alme cordium, Infirma tu scis viriũ: Ad te reuersis exhibe, Remissionis gratiam.

Multum quidem peccauim⁹,
Sed parce confitentibus:
Ad laudem tui nominis,
Confer medelam languidis.

Sic corpus extra conteri,
Dona per abstinentiam:
Ieiunet vt mens sobria,
A labe prorsus criminum.

Præsta beata Trinitas. Aña. Derelinquat impius viam suã, & vir iniquus cogitationes suas, & reuertatur ad dominum: & miserebitur eius.

¶ Notandum, ꝙ Inuitatoriũ, hymni, & Antiphonæ huius quartę Ferię Cinerũ dicuntur vsq; ad dñicam de Passione exclusiue in omnibus diebus, nisi celebreť aliquod festũ duplex.

¶ Feria quinta post diẽ Cinerum, ex Genesi. Lectio prima.

DIxitq; Deus, Hoc est signum fœderis, quod do ca. 9.
inter me & vos, & ad omnẽ animam viuentẽ quæ est vobiscũ in generationes sempiternas: Arcum meum ponam in nubibus, & erit signum fœderis inter me & inter terrã. Cumq; obduxero nubibus cœlũ, apparebit arcus meus in nubibus: & recordabor fœderis mei vobiscum, & cum omni anima viuente quæ carnem vegetat: & nõ erunt vltra aquæ diluuij ad delendã vniuersam carnẽ. Eritq; arcus in nubibus, & videbo illũ, & recordabor fœderis sempiterni, quod pactũ est inter Deum, & omnẽ animam viuentem vniuersæ carnis, quę est super terram. Dixitq; Deus ad Noe, Hoc est signũ fœderis quod constitui inter me & omnem carnem super terrã. Erant ergo filij Noe, q egressi sunt de

Arca, Sem Cham, & Iapheth: porro Cham, ipse est pater Chanaan. Tres isti, filij sunt Noe: & ab his disseminatum est omne genus hominum super vniuersam terram. Cœpitq; Noe, vir agricola exercere terrã, & plantauit vineam Bibensq; vinum inebriatus est,& nudatus est in tabernaculo suo. Quod cum vidisset Cham, pater Chanaan, verenda scilicet pr̃is sui esse nudata, nuntiauit duobus fratribus suis foras. At vero Sem, & Iapheth, palliũ imposuerũt humeris suis,& incedentes retrorsum, operuerũt verenda patris sui: faciesq; eorũ auersæ erãt,& patris virilia nõ viderũt. Euigilans autẽ Noe ex vino, cũ didicisset q̃ fecerat ei filius suus minor, ait: Maledictus Chanaan, seruus seruorũ erit fratrib⁹ suis. Dixitq;, Benedictus dñs Deus Sem, sit Chanaan seruus eius. Dilatet Deus Iapheth, & habitet in tabernaculis Sem, sitq; Chanaan seruus eius. Vixit aũt Noe, post diluuiũ trecẽtis quinquaginta annis: & impleti sunt oẽs dies ei⁹ nongentorũ q̃nquaginta annorũ: & mortuus est.

Secundum Ioãnem. Lectio. ij.

c. 8. g A Men amen dico vobis: si quis sermonem meum seruauerit, mortem nõ videbit in ęternũ. Dixerũt ergo Iudæi: Nũc cognouimus, quia dęmonium habes. Abrahã mortuus est, & prophetæ: & tu dicis, Si quis sermonẽ meũ seruauerit, non gustabit mortẽ in ęternũ. Nunquid tu maior es patre nostro Abrahã, qui mortuus est, & ꝓphetę mortui sunt? Quem teipsum facis? Respondit Iesus, Si ego glorifico meipsum, gloria mea nihil est: est pater meᷣ, qui glorificat me, quem vos dicitis: Quia Deus noster est, & non cognouistis eum, ego autem noui eũ. Et si dixero, q̃m nõ scio eum: ero similis vobis, mendax. Sed scio eũ,& sermonem eius seruo. Abrahã pater vester exultauit vt videret diẽ meum: & vidit, & gauisus est. Dixerunt ergo Iudæi ad eum: Quinquaginta annos nondũ habes, & Abrahã vidisti? Dixit eis Iesus, Amen amen dico vobis, anteq̃ Abraham fieret, ego sum. Tulerunt ergo lapides vt iacerent in eum. Iesus autem abscondit se, & exiuit de templo.] † Et præteriens Iesus, vidit hominẽ cæcum à natiuitate: & interrogauerunt eum discipuli eius, Rabbi, quis peccãuit, hic aut parẽtes ei⁹, vt cæcus nasceretur? c. 9. a

nascèretur? Respondit Iesus, Neq; hic peccauit,neq; parentes eius: sed vt manifestentur opera Dei in illo. Me oportet operari opera ei' qui misit me, donec dies est,venit nox, quando nemo pōt operari:quandiu sum in mundo, lux sum mundi. Hoc cum dixisset, expuit in terram,& fecit lutum ex sputo, & liniuit lutum super oculos eius, & dixit ei: Vade, laua in natatoria Siloe, quod interpretatur missus. Abijt ergo & lauit:& venit videns.Itaq; vicini, & qui viderant eum prius, quia mendicus erat, dicebant, Nonne hic est qui sedebat & mendicabat? Alij dicebāt,Quia hic est. Alij autē, Nequaquā, sed similis est ei. Ille vero dicebat, Quia ego sum. Dicebant ergo ei, Quomodo aperti sunt tibi oculi? Respondit, Ille homo qui dicitur Iesus, lutum fecit,& vnxit oculos meos, & dixit mihi, Vade ad natatoriam Siloe:& laua. Et abij, & laui,& video. Et dixerunt ei, Vbi est ille? Ait, Nescio. Adducunt ad Pharisæos eum, qui cæcus fuerat: Erat aūt Sabbatum,quando lutum fecit Iesus, & aperuit oculos eius. Iterum ergo interrogabant eum Pharisæi quomodo vidisset. Ille autem dixit eis, Lutum mihi posuit super oculos, & laui, & video. Dicebant ergo ex Pharisæis quidā, Non est hic homo à Deo, qui Sabbatum non custodit. Alij aūt dicebāt, Quomodo potest homo peccator hæc signa facere? Et schisma erat inter eos.

Secundum Matthæū. Lco.iij.

IN illo tēpore,Cum intrasset Iesus Capharnaum accessit ad eum Centurio rogans eum & dicens:Dn̄e,puer meus iacet paralyticus in domo, & male torquetur. Et ait illi Iesus, Ego veniam, & curabo eum. ca. 8.

Et ref. Hom.sancti Augu.epi.

Videamus vtrū de seruo Centurionis sibi Matthęus Lucasq; cōsentiant. Matthæus enim dicit: Accessit ad eum Centurio rogans eū,& dicens:Puer meus iacet in domo paralyticus. Cui videt̃ repugnare quod Lucas ait, Et cū audisset de Iesu,misit ad eum seniores Iudęorum:rogans eum vt descenderet,& sanaret seruum eius. At illi cum venissent ad Iesum, rogabant eum solicite dicētes ei, quia dignus est vt hoc ei præstes: diligit enim gentem nostram: & synagogam ipse ædificauit nobis. Iesus autem ibat cum illis.

Et cum iam non longe essent à domo, misit ad eum Centurio amicos dicẽs: Dñe, noli vexari. Non enim sum dignus, vt intres sub tectum meũ: propter quod & meipsum non sum dignũ arbitratus vt venirẽ ad te: sed dic verbo, & sanabitur puer meus. Si enim ita hoc gestum est, quomodo erit verum quod Matthæus narrat: Accessit ad eum quidã Centurio: cum ipse nõ accesserit, sed amicos miserit? Nisi diligẽter aduertentes, intelligamus Matthæum non omnino deseruisse vsitatũ modum loquẽdi. Non enim solũ dicere solem⁹ accessisse aliquẽ, etiã anteq̃ perueniat illuc quo dicitur accessisse. Vnde etiã dicim⁹, parum accessit vel multũ accessit eo, quo appetit peruenire. Verũetiã ipsa præuentione cui⁹ adipiscẽdi causa acceditur, dicim⁹ plerũq; factũ: & si eũ ad quẽ peruenit nõ videat ille qui peruenit: cũ per amicũ puenit ad aliquẽ, cuius ei fauor est necessarius. Miserere. 50. Orõ.

DEus qui culpa offenderis, pœnitentia placaris: preces populi tui supplicãtis propitius respice: & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis nostris meremur, auerte. Per do.

¶ Feria sexta post diem Cinerum ex Genesi. Lectio prima.

HÆ sunt generationes filiorũ Noe, Sem, Cham, & Iapheth: natiq; sunt eis filij post diluuium. Filij Iapheth: Gomer, & Magog, & Madai, & Iauan, & Thubal, & Mosoch, & Thiras. Porro filij Gomer, Ascenez, & Riphath, & Thogorma. Filij autẽ Iauan: Elisa, & Tharsis, & Cethim, & Dodanim. Ab his diuisę sunt insulę gentiũ in regionib⁹ suis, vnusquisq; secũdũ linguã suam & familias in nationib⁹ suis. Filij aũt Cham, Chus, & Mesraim, & Phut, & Chanaan. Filij autem Chus: Saba, & Euila, & Satatha, & Regma, & Sabathaca. Filij Regma: Saba, & Dadam. Porro Chus genuit Nemrod: ipse cœpit esse potens in terra, & erat robustus venator coram dño. ab hoc exiuit prouerbiũ, Quasi Nemrod robustus venator corã dño. Fuit aũt principiũ regni eius Babylon, & Arach, & Achad, & Chalanne, in terra Sennaar. De terra illa egressus est Assur, & ædificauit Niniuen, & plateas ciuitatis, & Chale. Resen quoque inter Niniuen, & Chale: hæc est ciuitas magna. At vero

c. 10.

Mesraim genuit Ludim, & Ananim, & Laabim, & Nephtuim, & Phethrusim, & Chasluim: de quibus egressi sunt Philisthijm, & Caphthorim.

Secundum Ioãnem. Lectio.ij.

c.9.b Dicunt ergo cæco iterum, Tu quid dicis de illo qui aperuit oculos tuos? Ille aũt dixit: Quia propheta est. Nõ crediderunt ergo Iudæi de illo qa cæcus fuisset & vidisset: donec vocauerũt parentes eius qui viderat, & interrogauerũt eos dicentes, Hic est filius vester, quẽ vos dicitis qa cæcus natus est? Quomodo ergo nunc videt? Responderũt eis parẽtes eius, & dixerunt, Scimus quia hic est filius noster, & quia cæcus natus est: quomodo aũt nunc videat nescimus, aut quis ei⁹ aperuit oculos, nos nescim⁹. ipsum interrogate: ętatem habet: ipse de se loquatur. Hæc dixerunt parẽtes eius, quoniã timebant Iudæos: iam enim conspirauerant Iudæi: vt si quis eũ cõfiteretur esse Christũ, extra synagogam fieret. Propterea parentes eius dixerũt, Quia ætatem habet, ipsum interrogate. Vocauerũt ergo rursum hominẽ qui fuerat cæcus, & dixerũt ei. Da gloriã Deo. nos scimus qa hic homo, peccator est. Dixit ergo eis ille, Si peccator est, nescio. vnũ scio, quia cæcus cum essem, modo video. Dixerunt ergo illi, Quid fecit tibi? quomodo aperuit tibi oculos? Respondit eis, Dixi vobis iam, & audistis: quid iterũ vultis audire? nunquid & vos vultis discipuli eius fieri? Maledixerunt ergo ei, & dixerũt, Tu discipulus illius sis: nos autem Moysi discipuli sum⁹. Nos scimus quia Moysi loquutus est Deus, hũc aũt nescimus vnde sit. Respondit ille homo, & dixit eis, In hoc enim mirabile est, qa vos nescitis vnde sit, & aperuit meos oculos. Scimus aũt quia peccatores Deus non audit: sed si quis Dei cultor est, & voluntatem eius facit, hunc exaudit. A seculo nõ est auditum quia quis aperuit oculos cæci nati. Nisi esset hic à Deo, nõ poterat facere quicquã. Responderũt, & dixerũt ei, In peccatis natus es totus: & tu doces nos? Et eiecerunt eũ foras. Audiuit Iesus, quia eiecerunt eũ foras: & cum inuenisset eum, dixit ei, Tu credis in filiũ Dei? Respondit ille, & dixit, Quis est dñe, vt credã in eum? Et dixit ei Iesus, Et vidisti eũ: & qui loquitur tecum,

ipse est. At ille ait, Credo dñe.
C Et procidens adorauit eum.]
Et dixit ei Iesus, In iudiciũ ego
in hũc mundũ veni: vt qui nõ
vidẽt videant, & qui vidẽt cæci
fiãt. Et audierũt quidã ex Pha-
risæis, q cũ ipso erãt, & dixerũt
ei, Nunquid & nos cęci sumus?
Dixit eis Iesus, Si cæci essetis,
non haberetis peccatum. nunc
vero dicitis, Quia videmus.
Peccatũ ergo vestrum manet.
Secundum Matthæũ. Lcõ. iij.
ca. 5. IN illo tpe, Dixit Iesus disci-
pulis suis, Audistis qa dictũ
est antiquis: diliges proximũ
tuum: & odio habebis inimicũ
tuum. Et rel. Hom̃. Origenis.
Sicut illa alia pręcepta data eis
fuerant in lege: sic & hoc. Sicut
enim ad dimittendas vxores
iussum fuerat vt eas nõ interfi-
cerent: sic & ad odiendum ini-
micũ mãdatũ fuit: vt & amicũ
nõ odissent. Concessa sunt aũt
ista populo illi veteri adhuc ru
di & infirmo: quanquã inimi-
cus qui odio habendus dicitur
juxta subtiliorẽ intellectũ dia-
bolus possit intelligi. Cęterũ in
euãgelio quod lege veteri lon-
ge excellẽtius & perfectius est:
quid magister perfectionis di-
cat, audiamus. Ait enim disci-
pulis suis, diligite inimicos ve-
stros: benedicite maledicenti-
bus vobis: & benedicite his qui
oderunt vos: & orate pro perse-
quentibus vos. Secundũ legẽ,
diliges proximũ tuum, & odies
inimicũ tuũ. Et secundũ euan-
geliũ, inimicũ & proximũ dili-
ges. Diligite inimicos vestros.
Imperfectionẽ legis euangeliũ
adimpleuit. Infirmitatẽ eorum
qui sub circuncisione erant, hi
qui sub gratia fuerũt, cõfirma-
uerũt: qbus velut firmissimis &
pfecti viris dñs hoc mãdabat,
dicẽs: Diligite inimicos vestros,
vos mãsueti: vos mites: vos be-
nigni: vos ĩmaculati: vos imita
tores mei. Vos me sequẽtes, vos
diligite inimicos vestros, siue
paganos idolorũ cultores, siue
hęreticos infideles. Isti enĩ sunt
inimici vestri: isti sunt veritatis
aduersarij. Miserere. 50. Orõ.
INchoata ieiunia quęsumus
dñe benigno fauore psequere: vt obseruãtiã, quã corporaliter exhibem⁹, mentib⁹ etiã syn-
ceris exercere valeam⁹. Per do.
¶ Aduertendũ, ꝙ in hac sexta
feria dicitur matuti. cum suis
laudibus & vesp. pro defunctis.
¶ Sabbato post diem Cine-
rum, ex Genesi. Lectio prima.
CHanaan autem genuit c. 10.
Sidonem primogenitum
suum,

ſæum, Hethæum & Iebuſęum,
& Amorrhęũ, & Gergeſęum, &
Heuęum, & Arachęũ, Sineum,
& Aradiũ, Samaræũ, & Hamathæum: & per hos diſſeminati ſunt populi Chananæorum. Factiq; ſunt termini Chanaan, venientibus à Sidone Gerarã, vſq; ad Gazam, donec ingrediaris Sodomã, & Gomorrhã, & Adamam, & Seboim, vſque Laſa. Hi filij Cham in cognationib' & linguis & generationibus, terriſq; & gentibus ſuis. De Sem, quoq; nati ſunt, patre omnium filiorum Heber, fratre Iapheth maiore. Filij Sem, Ælam, & Aſſur, & Arphaxad, Lud, & Aram. Filij Aram: Hus, & Hul, & Gether, & Mes. At vero Arphaxad genuit Sale, de quo ort' eſt Heber. Natiq; ſunt Heber filij duo: nomen vni Phaleg, eo ꝙ in diebus eius diuiſa ſit terra: & nomen fratris eius, Iectan. Qui Iectan genuit Elmodad, & Saleph, & Aſarmoth, Iare, & Adoran, & Vzal, & Decla, & Hebal, & Abimael Saba, & Ophir, & Euila, & Iobab. omnes iſti, filij Iectan. Et facta eſt habitatio eorum de Meſſa pergentibus vſque Sephat montem orientalem. Iſti filij Sem, ſecundum cognationes & linguas, & regiones in gentibus ſuis. Hæ familię filiorũ Noe iuxta populos & nationes ſuas. Ab his diuiſæ ſunt gentes in terra poſt diluuium.

Secundum Ioãnem. Lectio ij.

A † Men amen dico vobis, c. 10.
qui nõ intrat per oſtium a
in ouile ouium, ſed aſcendit aliunde: ille fur eſt & latro. Qui autem intrat per oſtium: paſtor eſt ouiũ. Huic oſtiarius aperit: & oues vocem eius audiunt: & proprias oues vocat nominatim, & educit eas. Et cũ proprias oues emiſerit; ante eas vadit: & oues illũ ſequuntur, quia ſciunt vocem eius. Alienum autem non ſequuntur,
ſed fugiunt ab eo: quia nõ b
nouerunt vocem alienorum. Hoc prouerbiũ dixit eis Ieſus. Illi aũt non cognouerunt quid loqueretur eis. Dixit ergo eis iterũ Ieſus. Amen amẽ dico vobis, quia ego ſum oſtiũ ouium. Omnes quotquot ante me venerunt, fures ſunt & latrones: ſed nõ audierũt eos oues. Ego ſum oſtium. Per me ſi quis introierit, ſaluabitur: & ingredietur, & egredietur, & paſcua inueniet. Fur nõ venit, niſi vt furetur & mactet & ꝑdat. Ego veni vt vitam habeant, & abundan-

B tius habeant] † Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suã dat pro ouibus suis, mercenarius aũt & qui non est pastor, cuius nõ sunt oues propriæ, videt lupum venientẽ, & dimittit oues & fugit: & lupus rapit, & dispergit oues: mercenarius aũt fugit, quia mercenarius est, & non pertinet ad eum de ouibus. Ego sum pastor bonus: & cognosco oues meas, & cognoscunt me meæ. Sicut nouit me pater, & ego agnosco patrẽ, & aĩam meã pono pro ouibus meis. Et alias oues habeo quę nõ sunt ex hoc ouili: & illas oportet me adducere, & vocem meã audient: & fiet vnum

C ouile & vn⁹ pastor.] Propterea me diligit pater: qa ego pono animã meã, vt iterũ sumã eã. Nemo tollit eam à me: sed ego pono eam à me ipso. Potestatẽ habeo ponendi eã: & potestatẽ habeo iterũ sumendi eã. Hoc mandatũ accepi à patre meo. Dissensio iterum facta est inter Iudæos propter sermones hos. Dicebant autẽ multi ex ipsis, Dæmonium habet & insanit: quid eum auditis? Alij dicebãt, Hæc verba non sunt dęmoniũ habentis, nunquid dæmoniũ potest cæcorũ oculos aperire?

Secundum Marcũ. Lectio iij.

IN illo tempore: Cum sero essct factũ, erat nauis in medio mari: & ipse solus in terra. ca. 6.

Et rel. Hom. Bedæ presbyteri.

Et cum dimisisset eos, abijt in montẽ solus orare. Non omnis qui orat, ascendit in montem. Est enim oratio quę peccatum facit. Sed bene orat qui Deum orando quęrit hic à terrenis ad superiora progrediẽs verticem curiæ sublimioris ascẽdit. Qui vero de diuitijs, aut de honore seculi, aut certe de inimici morte solicitus obsecrat, ipse in infimis iacens, viles ad Deũ preces mittit. Orat autem dñs, non vt pro se obsecret, sed vt pro me impetret. Nam & si omnia posuerit pater in potestate filij: filius tamen vt formã hominis impleret, obsecrandũ patrẽ putat esse pro nobis, quia noster aduocat⁹ est. Aduocatũ (inqt) habemus apud patrẽ dñm Iesum Christũ. Si aduocatus est, debet pro nostris interuenire peccatis. Non ergo quasi infirmus: sed quasi pius obsecrat. Vis scire ꝙ omnia quæ velit, possit? & aduocat⁹ & iudex est. In altero pietatis officiũ: in altero insigne est potestatis. Et cum sero esset factũ, erat nauis

In medio mari, & ipse solus in terra videns eos laborantes in remigando: erat enim ventus cōtrarius eis. Labor discipulorum in remigādo, & cōtrarius eis ventus, labores sanctę ecclesiæ varios designant: quę inter vndas seculi aduersantis & immundorū flatus spirituum ad quietem patriæ cœlestis, quasi ad fidā litoris stationē peruenire conatur. Miserere. 50. Oro.

ADesto dñe supplicationibus nostris: & concede, vt hoc solenne ieiuniū quod animabus corporibusq; curandis salubriter institutum est, deuoto seruitio celebremus. Per do.

¶ Ab hoc Sabbato inclusiue vsq; ad Pascha Vesperę dñr ante cœnā meridianā in oīb⁹ diebus etiā festiuis, exceptis dñicis, in quibus dñr, hora consueta.

¶ Dominica prima Quadragesimæ, ex Genesi. Lectio. j.

c. 11.

ERat autē terra labij vnius, & sermonū eorundē. Cūq; proficiscerentur de oriente, inuenerunt campū in terra Sennaar, & habitauerūt in eo. Dixitq; alter ad proximū suū, Venite faciamus lateres, & coquamus eos igni. Habuerūtq; lateres pro saxis, & bitumē pro cœmento: & dixerūt, Venite, faciam⁹ nobis ciuitatē & turrim, cuius culmen pertingat ad cœlum, & celebremus nomen nostrum antequā diuidamur in vniuersas terras. Descendit autem dñs, vt videret ciuitatē & turrim, quam ædificabant filij Adam, & dixit. Ecce, vnus est populus: & vnū est labiū omnibus: cœperuntq; hoc facere, nec desistent à cogitationibus suis, donec eas opere cōpleant. Venite igitur, descendamus & cōfundamus ibi linguā eorū; vt non audiat vnusquisq; vocē proximi sui. Atq; ita diuisit eos dñs ex illo loco in vniuersas terras, & cessauerūt ædificare ciuitatem. Et idcirco vocatū est nomen eius Babel, quia ibi cōfusum est labiū vniuersę terræ: & inde dispersit eos dñs sup faciē cunctarū regionū. Hæ sunt generationes Sem. Sem erat centum annorū quādo genuit Arphaxad, biennio post diluuiū. Vixitq; Sem postq̄ genuit Arphaxad, quingētis annis: & genuit filios & filias. Porro Arphaxad vixit triginta quinq; annis, & genuit Sale. Vixitq; Arphaxad postq̄ genuit Sale, quadringētis trib⁹ annis: & ge-

nuit filios & filias. Sale quoq; vixit triginta annis & genuit Heber. Vixitq; Sale postquã genuit Heber, quadringẽtis trib' annis, & genuit filios & filias.

Secundum Ioãnem. Lectio ij.

c.10. d F†Acta sunt autem encenia in Ierosolymis: & hyems erat. Et ambulabat Iesus ĩ templo, & porticu Salomonis. Circundederunt ergo eum Iudæi, & dicebant ei, Quousq; animã nostrã tollis? si tu es Christus, dic nobis palam? Respondit eis Iesus: Loquor vobis: & nõ creditis. Opera quæ ego facio in nomine patris mei: hæc testimoniũ perhibẽt de me: sed vos non creditis, quia non estis ex ouibus meis. Oues meę vocem meã audiunt: & ego cognosco eas, & sequuntur me: & ego vitam ęternã do eis: & non peribunt in ęternũ, & nõ rapiet eas quisquã de manu mea. Pater meus q dedit mihi, maior omnibus est: & nemo potest rapere de manu patris mei. Ego & pater vnũ sumus. Sustulerũt ergo lapides Iudæi, vt lapidarent eum. Respõdit eis Iesus, Multa bona opera ostẽdi vobis ex patre meo, propter quod eorum opus me lapidatis? Respõderũt ei Iudæi. De bono opęre nõ lapidam' te, sed de blasphemia: & quia tu homo cum sis, facis teipsum Deum, Respondit eis Iesus, Nonne scriptũ est in lege vestra, Ego dixi, dij estis? Si illos dixit Deos, ad quos sermo Dei factus est, & nõ potest solui scriptura, quẽ pater sanctificauit & misit in mundũ, vos dicitis, Quia blasphemas: qa dixi, fili' Dei sum? Si nõ facio opera patris mei, nolite credere mihi. Si aũt facio: & si mihi nõ vultis credere, operibus credite, vt cognoscatis & credatis qa pater in me est, & ego ĩ patre.]Quęrebant ergo eum apprehẽdere: & exiuit de manib' eorũ. Et abijt iterũ trans Iordanẽ in eũ locũ vbi erat Ioannes baptizans primum: & mansit illic, & multi venerunt ad eum, & dicebant, Quia Ioãnes quidẽ signũ fecit nullum: Omnia aũt quęcunq; dixit Ioãnes de hoc, vera erant. Et multi crediderunt in eum.

Secundum Matthæũ. Lcõ. iij.

IN illo tẽpore: Duct' est Iesus ca.4. in desertũ à spiritu vt tẽtaretur à diabolo, Et cũ ieiunasset quadraginta diebus & quadraginta noctibus, postea esurijt.

Et rel. Hom. sctĩ Grego. papæ.

D ubitari à quibusdam solet, à quo spiritu sit Iesus ductus in deser-

desertum: propter hoc quod subditur. Assumpsit eũ diabolus in sanctam ciuitatẽ, & rursum, Assumpsit eũ in montẽ excelsum valde. Sed vere & absq; vlla quęstione cõuenierer acci pitur, vt à sancto spũ in desertũ ductus credatur: vt illuc eum suus spiritus duceret, vbi hunc ad tentandũ spiritus malignus inueniret. Sed ecce, cum dicitur Deus homo vel ĩ excelsum montem, vel in sanctam ciuitatem assumptus à diabolo, mẽs refugit, humanę hoc audire aures expauescũt. Sed tamen nõ esse incredibilia ista cognoscimus, si in illo & alia facta pensemus. Certe iniquorum omniũ diabolus caput est: & hui' capitis mẽbra sunt oẽs iniqui. An non diaboli membrũ Pilatus fuit? An nõ diaboli membra Iudæi persequentes, & milites crucifigẽtes fuerũt? Quid ergo mirum, si se ab illo permisit in montem duci, & tentari, qui se pertulit etiam à membris illius crucifigi? Non est ergo indignum redemptori nostro, ꝙ tentari voluit qui venerat occidi. Iustũ quippe erat, vt sic tentationes nostras suis tentationibus vinceret, sicut mortem nostrã venerat sua morte superare. Miserere. 50. Oro:

DEus, qui ecclesiam tuã annua quadragesimali obseruatione purificas: præsta familiæ tuæ, vt quod à te obtinere abstinẽdo nititur, hoc bonis operibus exequatur. Per do.

¶ Feria.ij. ex Genesi. Lectio.j.

VIxit autẽ Heber triginta quatuor annis, & genuit Phaleg. Et vixit Heber postq̃ genuit Phaleg, quadringentis triginta annis: & genuit filios & filias. Vixit quoque Phaleg triginta annis, & genuit Reu. Vixitq; Phaleg postq̃ genuit Reu, ducentis nouem annis, & genuit filios & filias. Vixit autem Reu triginta duob' annis, & genuit Sarug. Vixit quoque Reu postq̃ genuit Sarug, ducentis septem annis: & genuit filios & filias. Vixit vero Sarug triginta annis, & genuit Nachor. Vixitq; Sarug postq̃ genuit Nachor, ducentis annis: & genuit filios & filias. Vixit autem Nachor vigintinouem annis, & genuit Thare. Vixitq; Nachor postquã genuit Thare, centũ decem & nouem annis, & genuit filios & filias. Vixitq; Thare septuaginta annis, & genuit Abram & Nachor & Aran. Hæ sunt autem gene-

rationes Thare, Thare genuit
Abrã, Nachor, & Aran. Porro
Aran genuit Lot. Mortuusq;
est Aran ante Thare patrẽ suũ,
in terra natiuitatis suæ in Vr
Chaldæorum. Duxerunt autẽ
Abram & Nachor vxores: no-
men vxoris Abram Sarai: & no
.11 men vxoris Nachor, Melcha fi-
lia Aran patris Melchæ & pa-
tris Ieschæ. Erat aũt Sarai steri-
lis, nec habebat liberos. Tulit
itaq; Thare Abram filiũ suũ, &
Lot filium Aran filiũ filij sui,
& Sarai nurum suam, vxorem
Abram filij sui, & eduxit eos
de Vr Chaldæorum, vt irent in
terram Chanaan: veneruntq;
vsque Haran, & habitauerunt
ibi. Et facti sunt dies Thare
ducentorum quinque anno-
rum, & mortuus est in Haran.

Secundum Ioãnem. Lectio.ij.

ca.11 ERat aũt quidã languens
Lazarus à Bethania, de ca-
stello Mariæ & Marthæ sororũ
eius. Maria aũt erat quæ vnxit
dñm vnguẽto, & extersit pedes
eius capillis suis: cuius frater
Lazarus infirmabat. Miserunt
ergo sorores eius ad eum, dicẽ-
tes, Dñe, ecce quem amas, infir
matur. Audiens autẽ Iesus, di-
xit eis, Infirmitas hæc non est
ad mortẽ, sed pro gloria Dei, vt
glorificetur filius Dei per eam.
Diligebat aũt Iesus Martham,
& sororẽ eius Mariam, & Laza-
rum. Vt ergo audiuit qa infir-
mabatur, tunc quidẽ mansit in
eodẽ loco duobus dieb'. Dein-
de post hęc dicit discipulis suis,
Eamus in Iudæã iterũ: Dicunt
ei discipuli. Rabbi, nũc quęre-
bant te Iudæi lapidare: & iterũ
vadis illuc? Respondit Iesus,
Nonne duodecim sunt horæ
diei? Si quis ambulauerit ĩ die,
nõ offendit: quia lucem huius
mundi videt, si aũt ambulaue-
rit in nocte offendit: qa lux nõ
est in eo. Hæc ait, & post hęc di
cit eis, Lazarus amicus noster
dormit: sed vado, vt à somno
excitem eũ. Dixerũt ergo disci-
puli eius, Dñe, si dormit, saluus
erit. Dixerat aũt Iesus de morte
eius: Illi aũt putauerũt quia de
dormitiõe somni diceret. Tũc
ergo Iesus dixit eis manifeste,
Lazar' mortuus est: & gaudeo
propter vos, vt credatis, qm̃ nõ
eram ibi: sed eamus ad eum.
Dixit ergo Thomas, q dicitur
Didym', ad cõdiscipulos, Eam'
& nos, & moriamur cũ eo. Ve-
nit itaq; Iesus: & inuenit eum
quatuor dies iam ĩ monumẽto
habẽtẽ. Erat aũt Bethania iux-
ta Ierosolymã quasi stadijs qn-
decim,

decim. Multi autē ex Iudæis venerant ad Marthā & Mariā, vt cōsolarentur eas de fratre suo.

Secundum Matthæū. Lcō.iij.

c.25. IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis, Cum venerit fili⁹ hominis in maiestate sua, & omnes angeli eius cum eo: tunc sedebit super sedem maiestatis suæ: & congregabuntur ante eum omnes gētes. Et resp.

Homilia sancti Augustini epi.

Cum autem venerit filius hominis in maiestate sua, & omnes angeli eius cum eo: tūc sedebit in sede maiestatis suæ, & cōgregabuntur ante eum omnes gentes: & separabit eos ab inuicem, sicut pastor segregat oues ab hædis: & statuet oues quidem à dextris, hœdos aūt à sinistris. Tunc dicet eis qui à dextris eius erunt, Venite benedicti patris mei, pcipite regnū quod vobis paratū est ab origine mundi. Vbi lumen indeficiens: vbi gaudiū sempiternū: vbi vita perennis & immortalis: & lętitia sempiterna cū angelis & apostolis. Vbi lux lucis, & fons luminis. Vbi ciuitas sanctorū Ierusalem cœlestis. Vbi conuentus martyrū & patriarcharū cum Abraham, Isaac & Iacob, & sanctorum omnium. Vbi dolor nullus, nec tristitia post gaudiū. Vbi nox effugiet, & senectus non apparebit. Vbi charitas inexplebilis. Vbi pax indiuidua. Vbi assistunt angeli & vniuersæ potestates. Vbi manna, id est, cibus cœlestis, & vita angelica. Et vt infinita in breui cōprehendā, vbi omnis dolor & oē malū nō videbitur, & oē bonum nō deesse vnquā poterit. Tūc iusti ad hæc respōdebūt dicētes, dñe cur tantā & talē nobis gloriam præparasti? Tūc & ipse eis, respōdebit, Pro misericordia vestra & fide. Pro hilaritate & patientia. Pro longanimitate & mansuetudine. Pro veritate & iustitia. Pro cōtinētia & humilitate. Pro hospitalitate & affabilitate. Pro gaudio ad peregrinos & ignotos. Pro iustitia & sanctitate. Pro tristitia vestra in malo ꝓximi. Pro lętitia vestra in bonis eius. Pro gaudio vestro in his q nec sermonem ociosum de ore suo ꝓferūt. Pro timore Dei ī his q nec transgrediūtur pactū, iota vnū aut vnū apicē de lege dñi. Pro eo ꝙ nō accepistis munera sup innocentē, nec mendaciū pro veritate. Miserere. 50. Oro.

COnuerte nos Deus salutaris noster: & vt nobis ieiuniū

iunium quadragesimale profi
ciat, mentes nostras cœlestibus
instrue disciplinis. Per domi.

Feria.iij.ex Genesi. Lectio.j.

c. 12. DIxit autẽ dñs ad Abram,
Egredere de terra tua, &
de cognatione tua, & de domo
patris tui, & veni in terrã quã
monstrauero tibi. Faciamq; te
in gentẽ magnã, & benedicã ti
bi, & magnificabo nomẽ tuũ,
erisq; benedictus. Benedicam
benedicẽtibus tibi, & maledicã
maledicentibus tibi, atq; in te
benedicentur vniuersæ cogna-
tiones terræ. Egressus est itaq;
Abram sicut pręceperat ei dñs,
& iuit cum eo Lot. Septuagin-
taquinq; annorũ erat Abram
cum egrederetur de Haran.
Tulitq; Sarai vxorẽ suã & Lot
filium fratris sui, vniuersamq;
substantiã quam possederãt, &
animas quas fecerãt ĩ Haran:
& egressi sunt vt irent in terrã
Chanaan. Cunq; venissent in
eam, pertransiuit Abram terrã
vsq; ad locũ Sichem, & vsq; ad
cõuallem illustrẽ. Chananæus
autẽ tunc erat in terra. Appa-
ruitq; dñs Abram, & dixit ei,
Semini tuo dabo terram hãc.
Qui ędificauit ibi altare dño, q
apparuerat ei. Et inde transgre
diens ad montẽ qui erat cõtra
orientẽ Bethel, tetendit ibi ta-
bernaculũ suum, ab occidente
habẽs Bethel, & ab oriẽte Hai:
ædificauit quoq; ibi altare do-
mino, & inuocauit nomẽ eius.
Perrexitq; Abram vadens & vl
tra progrediens ad meridiem.

Secundum Ioãnem. Lectio.ij.

MArtha ergo vt audiuit c. 11.
quia Iesus venit, occur-
rit illi. Maria autẽ domi sede-
bat.† Dixit ergo Martha ad Ie B
sum, Dñe, si fuisses hic, frater
meus non fuisset mortuus: sed
& nunc scio, quia quęcunq; po
posceris à Deo, dabit tibi De⁹.
Dixit illi Iesus, Resurget frater
tuus. Dicit ei Martha, Scio quia
resurget in resurrectione in no
uissimo die. Dixit ei Iesus, Ego
sum resurrectio & vita: qui cre-
dit in me, etiam si mortuus fue
rit, viuet. & omnis qui viuit &
credit in me, non morietur in
æternum. Credis hoc? Ait illi,
Vtiq; dñe: ego credidi quia tu
es Christus filius Dei viui, qui
in hunc mundũ venisti.]Et cũ C
hæc dixisset, abijt, & vocauit
Mariam sororem suã silentio:
dicens: Magister adest, & vocat
te. Illa vt audiuit, surgit cito, &
venit ad eum: nondũ enim ve-
nerat Iesus in castellũ: sed erat
adhuc in illo loco vbi occurre-
rat

fat ei Martha. Iudæi ergo qui erant cum ea in domo, & cōsolabantur eam, cum vidissent Mariā qa cito surrexit & exijt, secuti sunt eam, dicentes, Quia vadit ad monumentum vt ploret ibi. Maria ergo cū venisset vbi erat Iesus, videns eū, cecidit
c.11 ad pedes eius, & dicit ei, Dñe, si fuisses hic, non esset mortuus frater meus. Iesus ergo vt vidit
B eam plorantē, & Iudæos qui venerāt cū ea plorātes, infremuit spiritu, & turbauit seipsum, & dixit, Vbi posuistis eū? Dicunt ei, dñe, veni & vide. Et lachrymatus est Iesus. Dixerunt ergo Iudæi, Ecce quomodo amabat eū. Quidā aūt ex ipsis dixerūt, Non poterat hic q aperuit oculos cæci nati, facere vt hic non moreretur? Iesus ergo rursum fremens in semetipso venit ad monumentū: erat aūt spelunca, & lapis superpositus erat ei. Ait Iesus, Tollite lapidē. Dicit ei Martha, soror eius qui mor-
C tuus fuerat, Dñe, iā fœtet, qua triduanus est enim. Dicit ei Iesus, Nonne dixi tibi, qm̄ si credideris, videbis gloriam Dei?

Secundum Matthæu. Lco.iij.

c.21. IN illo tpe; Cū intrasset Iesus Ierosolymā: cōmota est vniuersa ciuitas dicēs: Quis ē hic?

Et rel. Hōm. sctī Augusti. epī.

Et venit Ierosolymam: & cum introisset templū, cœpit eijcere vendentes & ementes de templo: & mensas numulariorū, & cathedras vendentium columbas euertit. Quod maledicendo ficū infructuosam per figuram fecit dñs: hoc idem mox aperte ostendit, eijciendo improbos de templo. Neq; enim aliquid peccauerat arbor, quæ esuriente dño poma non habuit, quorū necdū tempus aduenerat. Sed peccauere sacerdotes, qui in domo dñi secularia negocia gerebāt, & fructum pietatis quē debuerāt, quemq; in eis dñs esuriebat, ferre recūsabant. Arefecit dñs arborem maledictā, vt homines hoc videntes siue audiētes, multo magis intelligerent se diuino condemnādos esse iudicio, si absq; operū fructu de plausu tantū sibi religiosi sermonis, velut de sonitu & blandimento viridantium gloriarētur foliorū. Verū quia non intellexerunt: consequenter in ipsos districtionem emeritæ vltionis exercuit. Eiecitq; cōmercia rerū humanarū de tēplo illo: quo diuina res tantū agi, hostias & oblationes Deo offerri, verbum Dei legi, audiri

audiri & decantari præceptum erat. Et quidē credendū est, ꝙ ea tantū vendi & emi reppererat in templo, quæ ad ministeriū templi eiusdē necessaria erant: iuxta hoc quod alias factū legimus cū idē templū ingrediens inuenit in eo emētes & vendentes oues & boues & columbas. Quæ nimirū omnia nō nisi vt offerrentur in domo dñi vēdebantur: & eos q de longe venerant ab indigenis cōparare credendū est. Miserere. 50. Orō.

RESpice domine familiā tuam, & præsta, vt apud te mens nostra tuo desiderio refulgeat, quæ se carnis maceratione castigat. Per dominum.

¶ Feria. iiij. ex Genesi. Lcō j.

c. 12. FActa est autē fames in terra: descenditq; Abram in Ægyptū, vt peregrinaretur ibi: præualuerat enim fames in terra. Cunq; prope esset vt ingrederetur Ægyptum, dixit Sarai vxori suæ, Noui ꝙ pulchra sis mulier: & ꝙ cum viderint te Ægyptij, dicturi sunt, vxor illius est, & interficient me, & te reseruabunt. Dic ergo, obsecro te, ꝙ soror mea sis, vt bene sit mihi propter te: & viuat anima mea ob gratiā tui. Cum itaq; ingressus esset Abrā Ægyptū, viderunt Ægyptij mulierem ꝙ esset pulchra nimis. Et nuntiauerunt principes Pharaoni, & laudauerunt eam apud illū: & sublata est mulier in domum Pharaonis. Abram vero bene vsi sunt propter illā. Fueruntq; ei oues & boues & asini & serui, & famulę, & asinę, & cameli. Flagellauit autē dñs Pharaonē plagis maximis, & domū eius propter Sarai vxorem Abram. Vocauitq; Pharao Abram, & dixit ei: Quidnā est hoc, quod fecisti mihi? Quare nō indicasti mihi, ꝙ vxor tua esset? Quā ob causam dixisti esse sororem tuam, vt tollerem eam mihi in vxorē? nūc igitur, ecce cōiunx tua, accipe eam, & vade. Præcepitq; Pharao sup Abram viris: & deduxerunt eum & vxorem illius, & omnia quæ habebat.

Secundum Ioānem. Lectio ij.

TVlerunt ergo lapidē. Iesus autē eleuatis sursum oculis dixit, Pater, gratias ago tibi qm̄ audisti me. ego aūt sciebā quia semper me audis. sed propter populū qui circunstat, dixi: vt credant qa tu me misisti. Hęc cum dixisset, voce magna clamauit, Lazare, veni foras. Et statim prodijt q fuerat mortuus, ligatus manus & pedes insti- c. 11. d

institis, & facies illius sudario erat ligata. Dixit eis Iesus, Soluite eum, & sinite abire. Multi ergo ex Iudæis, qui venerāt ad Mariam, & Marthā, & viderant quę fecit Iesus: crediderunt in
E eum.] Quidam autem ex ipsis abierunt ad Pharisæos, & dixerunt eis quę fecit Iesus.† Collegerūt ergo pontifices & Pharisæi conciliū, & dicebant, Quid faciem⁹? quia hic homo multa signa facit? Si dimittimus eum sic, oēs credent in eū: & venient Romani, & tollent nostrū locū & gentem. Vnus autē ex ipsis. Caiphas noīe cū esset pontifex anni illius, dixit eis, Vos nescitis quicquā nec cogitatis: quia expedit nobis vt vn⁹ moriatur homo pro populo, & nō tota gens pereat. Hoc autē à semetipso nō dixit: sed cū esset pontifex anni illius, prophetauit ꝙ Iesus moriturus erat pro gēte: & nō tantū pro gēte, sed vt filios Dei qui erant dispersi, congregaret in vnum. Ab illo ergo die, cogitauerunt vt interficerent eum. Iesus ergo iam nō in palam ambulabat apud Iudæos, sed abijt in regionē iuxta desertū in ciuitatē quæ dicitur Ephrē, & ibi morabatur cum discipu-
F lis suis.] Proximum autē erat Pascha Iudæorum: & ascenderunt multi Ierosolymā de regione ante Pascha, vt sanctificarēt seipsos. Quęrebant ergo Iesum: & colloquebantur adinuicem, in tēplo stantes. Quid putatis quia nō venit ad diem festum istum? Dederāt autem pontifices & Pharisæi mandatum, vt si quis cognouerit vbi sit, indicet, vt apprehendāt eū.

Secundum Matthæū. Lcō. iij.

IN illo tempore: Accesserunt ad Iesum Scribę & Pharisæi dicentes, Magister, volumus à te signum videre. Et reliqua. c. 12.

Homilia sancti Augustini epi.

Ea quę de sancto euangelio recitata sunt fratres mei, si omnia pertractare cupimus, vix tempus sufficit singulis, quāto magis ergo non sufficit omnibus? Ionam ꝓphetā, qui deiectus ī mari beluę marinę vtero exceptus est, & die tertio viuus euomitur, figurā gessisse Saluatoris, qui passus est, & die tertia resurrexit, ipse saluator ostendit. Accusatus est populus Iudæorū in cōparatione Niniuitarum, qm̄ Niniuitæ ad quos redarguendos missus est Ionas propheta, agendo pœnitentiā suam Dei placauerūt, & misericordiā meruerūt. Ecce (inquit) plus

plusq̃ Ionas hic: volens intelligi seipsum, dñs Iesus. Audierũt illi seruũ, & vias suas correxerunt: audierũt isti dñm, & contempserũt, & insup occiderũt. Regina austri exurget (inquit) in iudicio cũ generatione hac, & cõdemnabit eã. Venit enim à finibus terræ audire sapientiam Salomonis: & ecce plusq̃ Salomon hic. Non fuit magnũ Christo plus esse q̃ Ionas, plus esse q̃ Salomon: iste enim dominus, illi serui erant. Sed tamen quales sunt qui præsenté dominũ contempserunt, quando alienigenæ seruos eius audierunt? Miserere. 50. Oratio.

PReces nostras quæsumus domine clementer exaudi: & contra cuncta nobis aduersantia dexteram tuę maiestatis extende. Per dominum.

¶ Feria.v.ex Genesi. Lectio.i.

c.13. AScendit ergo Abram de Ægypto, ipse & vxor ei⁹, & omnia quæ habebat, & Lot cum eo, ad australẽ plagã. Erat autem diues valde Abram in possessione auri & argenti. Reuersusq; est per iter quo venerat, à meridie in Bethel, vsq; ad locũ vbi prius fixerat tabernaculum inter Bethel & Hai, in loco altaris, quod fecerat prius, & inuocauit ibi nomen dñi. Sed & Lot qui erat cũ Abram, fuerũt greges ouiũ & armenta & tabernacula. Nec poterat eos capere terra, vt habitarent simul: erat q̃ppe substantia eorũ multa, & nequibant habitare cõmuniter. Vnde & facta est rixa inter pastores gregũ Abram & Lot. Eo aũt tempore Chananæus, & Pherezæus habitabãt in terra illa. Dixit ergo Abram ad Lot: Ne quęso, sit iurgium inter me & te, & inter pastores meos & pastores tuos: fratres enim sumus. Ecce vniuersa terra coram te est, recede à me, obsecro. Si ad sinistram ieris, ego dexterã tenebo: si tu dexteram elegeris, ego ad sinistrã pergã. Eleuatis itaq; Lot oculis, vidit omnẽ circa regionẽ Iordanis, quæ vniuersa irrigabatur antequã subuerteret dñs Sodomã & Gomorrhã, sicut paradisus dñi & sicut Ægyptus venientib⁹ in Segor. Elegitq; sibi Loth regionem circa Iordanem, & recessit ab oriẽte: diuisiq; sunt alterutrũ à fratre suo. Abrám habitauit in terra Chanaan: Lot vero morat⁹ est in oppidis quæ erãt circa Iordanẽ, & habitauit ĩ Sodomis. Homines aũt Sodomitę pessimi erant, & peccatores

catores coram dño nimis. Dixitq; dñs ad Abram postq̃ diuisus est ab eo Lot, Leua oculos tuos, & vide à loco in quo nũc es, ad aquilonẽ & meridiẽ, ad orientẽ & occidentẽ. Omnem terrã quã cõspicis, tibi dabo,& semini tuo vsq; in sempiternũ. Faciamq; semen tuũ sicut puluerẽ terræ: si quis põt hominũ numerare puluerẽ terrę, semen quoq; tuũ numerare poterit. Surge ergo, & perambula terrã in lõgitudine & latitudine sua: quia tibi daturus sum eã. Mouens igitur Abrã tabernaculũ suũ, venit, & habitauit iuxta cõuallẽ Mambre, q̃ est ĩ Hebron: ędificauitq; ibi altare domino.

Secundum Ioãnem. Lectio.ij.

c.12. a IEsus ergo, ante sex dies paschę venit Bethaniam, vbi Lazarus fuerat mortuus, quem suscitauit Iesus. Fecerũt aũt ei cœnã ibi: & Martha ministrabat: Lazarus vero vnus erat ex discumbẽtibus cum eo. Maria ergo accepit libram vnguenti nardi pistici pretiosi, & vnxit pedes Iesu, & extersit pedes eius capillis suis: & domus impleta est ex odore vnguenti. Dixit ergo vn⁹ ex discipulis eius, Iudas Iscariotes, qui erat eum traditurus. Quare hoc vnguentum nõ vęnijt trecentis denarijs, & datum est egenis? Dixit autem hoc, nõ quia de egenis pertinebat ad eũ: sed quia fur erat, & loculos habens ea quæ mittebantur portabat. Dixit ergo Iesus, Sine illã, vt in diem sepulturę meæ seruet illud: pauperes enim semp̃ habebitis vobiscũ: me aũt non semper habebitis. Cognouit ergo turba multa ex Iudæis quia illic est: & venerũt nõ propter Iesum tantũ, sed vt Lazarũ viderent quem suscitauit à mortuis.] † Cogitauerũt B aũt principes sacerdotum vt & Lazarũ interficerẽt: quia multi propter illũ abibant ex Iudæis, & credebãt in Iesum. In crastinum aũt turba multa, quæ venerat ad diem festum, cum audissent, quia venit Iesus Ierosolymam: acceperunt ramos palmarũ, & processerunt obuiam ei: & clamabant. Hosanna, benedictus qui venit in nomine dñi, rex Israel. Et inuenit Iesus asellum: & sedit super eum, sicut scriptum est, Noli timere filia Sion: ecce rex tuus venit sedens super pullum asinæ. Hæc nõ cognouerunt discipuli eius primum: sed quando glorificatus est Iesus: tũc recordati sunt quia hæc erant scripta de eo, &

hæc fecerunt ei. Testimoniũ ergo perhibebat turba quæ erat cũ eo, quando Lazarũ vocauit de monumẽto, & suscitauit eũ à mortuis. Propterea & obuiã venit ei turba: quia audierunt eũ fecisse hoc signũ. Pharisæi ergo dixerunt ad semetipsos. Videtis quia nihil proficimus? Ecce, mũdus tot' post eũ abijt.

Secundũm Matthæũ: Lcõ. iij.

c. 15. IN illo tpe: Egressus Iesus, secessit ĩ partes Tyri & Sidonis. Et reliqua. Homilia Origenis.

Fratres, dicet aliquis ex vobis, feci peccata multa & magna. Et quis ex nobis est qui nõ peccet? Tu dicis, Erraui super omnes homines, sufficit tibi in sacrificio ista confessio. Dic tu prior iniquitates tuas, vt iustifiseris: & cognosce teipsum qm̃ peccator es: habeas tristitiam cum conuerteris: esto mœstus & noli desperare: sed lachrymas cõpunctus effunde. Nunquid aliud fuit in meretrice, quã lachrymarũ effusio? Et ex hac profusione inuenit præsidiũ: & accepta fiducia accessit ad fontẽ misericordiæ dñm Iesum. Sed veniam' ad causam. Quid ergo est o euangelista? Et inde transiens dñs venit in partes Tyri & Sidonis: & ecce mulier Chananæa. Mira res o Euãgelista. Ecce mulier caput peccati, arma diaboli, expulsio paradisi, delicti mater, corruptio legis antiquæ. Et ecce mulier veniebat ad dñm Iesum. Mulier alienigena de gentibus nouella plantatio. Mirum negociũ. Iudæi fugiunt, Chananæa sequitur: domestici derelinquunt, alienigena adhæret: iungere ac proximare cupit. Ecce mulier de finib' illis egressa clamabat dicens, Miserere mei dñe fili Dauid. Mulier hęc euangelista efficitur. Probauit enim diuini consilij sacramentum, quãdo & diuinã virtutem obsecrat, & carnis naturã confitetur dicens, Miserere mei dñe fili Dauid. Miserere. 50. Orõ.

DEuotionẽ populi tui quęsumus dñe benignus intende, vt q per abstinẽtiã macerantur ĩ corpore, p fructũ boni operis reficiant' in mẽte. Per d.

¶ Feria sexta ex Genesi. Lcõ. j.

FActũ est aũt in illo tẽpore, vt Amraphel rex Sẽnaar, & Arioch rex Ponti, & Chodorlaomor rex Ælamitarum, & Thadal rex gẽtiũ inirent bellũ cõtra Bara regem Sodomorũ, & contra Bersa regem Gomorrhæ, & contra Senaab regem c. 14.

Adamæ,

Adamæ, & contra Semeber regem Seboim, contráq; regem Balæ, ipsa est Segor. Omnes hi conuenerunt in vallem Syluestrem, quæ nunc est mare salis. Duodecim enim annis seruierãt Chodorlahomor, & tertiodecimo anno recesserũt ab eo. Igitur quattodecimo anno venit Chodorlahomor, & reges qui erant cũ eo: percusseruntq; Raphaim in Astaroth, Carnaim, & Zuzim cũ eis, & Emin in Saue Cariathaim, & Corrhæos in montibus Seir, vsq; ad campestria Pharan, quæ est in solitudine. Reuersiq; sunt, & venerunt vsq; ad fontẽ Misphat, ipsa est Cades: & percusserũt omnem regionẽ Amalecitarũ, & Amorrhæorũ: q habitabant in Asasonthama. Et egressi sunt rex Sodomorũ, & rex Gomorrhæ, rexq; Adamæ, & rex Seboim, necnon & rex Balæ, quæ est Segor: & duxerũt aciem cõtra eos in valle Syluestri, scilicet aduersus Chodorlahomor regem Ælamitarũ, & Thadal regem gentiũ, & Amraphel regem Sennaar, & Arioch regem Ponti: quatuor reges aduersus quinque. Vallis autẽ Syluestris habebat puteos multos bituminis. Itaq; rex Sodomorũ, & rex Gomorrhæ terga verterũt, ceciderũtq; ibi: & qui remãserant, fugerũt ad montẽ. Tulerunt aũt oẽm substantiã Sodomorũ & Gomorrhęorũ, & vniuersa quæ ad cibũ pertinent, & abierunt: necnõ & Lot, & substantiã eius, filiũ fratris Abrã, qui habitabat in Sodomis.

Secundum Ioãnem. Lectio. ij.

ERant autẽ quidã Gentiles ex his qui ascenderant vt adorarent in die festo. Hi ergo accesserunt ad Philippum, qui erat à Bethsaida Galilææ: & rogabant eum dicentes. Dñe, volumus Iesum videre, venit Philipp⁹, & dixit Andreæ, Andreas rursum & Philippus dixerunt Iesu. Iesus aũt respondit eis, dicens. Venit hora, vt clarificetur filius hominis. Amen amen dico vobis † nisi granũ frumenti cadens in terrã, mortuũ fuerit, ipsum solum manet, si autem mortuũ fuerit, multũ fructum affert. Qui amat animã suam, perdet eam: & qui odit animã suã in hoc mundo, in vitã æternam custodit eam. Si quis mihi ministrat, me sequatur: & vbi sum ego, illic & minister meus erit. Si quis mihi ministrauerit, honorificabit eũ pater meus.] Nunc anima mea turba-

c. 12. c D E

turbata est. Et quid dicam? Pater, saluifica me ex hac hora. Sed propterea veni in horã hãc. Pater clarifica nomẽ tuũ. Venit ergo vox de cœlo dicẽs, Et clarificaui, & iterum clarificabo. Turba ergo quæ stabat & audierat, dicebat tonitruum esse factum. Alij autem dicebant, Angelus ei loquutus est. Respondit Iesus, & dixit, Non propter me hæc vox venit, sed
F propter vos.] Nunc iudicium est mundi: nũc princeps huius mundi eijcietur foras. Et ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum. hoc autẽ dicebat, significans qua morte esset moriturus. Respondit ei turba, Nos audiuimus ex lege quia Christus manet in æternum: & quomodo tu dicis, Oportet exaltari filium hominis? & qs est iste fili⁹ hominis? Dixit ergo eis Iesus, Adhuc mo dicũ lumen in vobis est. Ambu late dum lucem habetis, vt nõ vos tenebræ cõprehendãt, qui ambulat ĩ tenebris, nescit quo vadat. Dum lucem habetis, cre dite in lucem, vt filij lucis sitis.

Secundum Ioãnem. Lectio. iij.

5. IN illo tempore: Erat dies festus Iudæorum: & ascendit Iesus Ierosolymã. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini epi.

Mirum nõ esse debet à Deo factum miraculũ: mirum enim esset si homo fecisset. Magis gaudere quã mirari debemus, quia dñs noster & saluator Iesus Christus homo factus est, q̃ ꝙ diuina miracula inter homines Deus fecit. Plus est enim ad salutẽ nostram quod factũ est propter homines, q̃ quod fecit Deus inter homines. Et plus est ꝙ vitia sanauit animarũ nostrarũ, quã ꝙ sanauit languores corporum moriturorũ. Sed quia ipsa anima nõ eum nouerat à quo sananda erat: & oculos habens in carne vnde facta corporalia videret, nõdũ habebat sanos in corde, vnde Deum latentẽ cognosceret: fecit quod videri poterat, vt sanaret vnde videri nõ poterat. Ingressus est locum vbi iacebat multitudo magna languentiũ, cæcorum, claudorũ, & aridorum. Et cum esset medicus & animarum & corporum, & venisset saluare omnes animas crediturorũ, de illis languẽtibus vnum elegit quẽ sanaret: vt vnitatem significaret. Si mediocri corde & quasi humano captu & ingenio cõsideremus facientem, & quod ad potestatẽ pertinet, nõ

magnũ aliquid pfecit: & quod ad benignitatem parum fecit. Tot iacebant, & vnus curatus est: cum posset vno verbo omnes erigere. Miserere. 50. Oro.

ESto domine propitius plebi tuæ: & quam tibi facis esse deuotam, benigno refoue miseratus auxilio. Per domi.

Hodie dicuntur septẽ psalmi.

Sabbato, ex Genesi. Lcõ. j.

c. 14. ET ecce vnus qui euaserat, nuntiauit Abrã Hebræo, qui habitabat ĩ cõualle Mambre Amorrhæi, fratris Eschol, & fratris Aner: hi enim pepigerant fœdus cũ Abram. Quod cum audisset Abram, captũ videlicet Lot fratrẽ suũ, numerauit expeditos vernaculos suos trecentos decem & octo: & persequutus est eos vsq; Dan. Et diuisis socijs, irruit sup eos nocte: pcussitq; eos, & psequutus est vsq; Hoba, quæ est ad læuã Damasci. Reduxitq; omnem substantiã & Lot fratrẽ suum cum substantia illius, mulieres quoq;, & populũ. Egressus est autẽ rex Sodomorũ in occursum eius postq̃ reuersus est à cæde Chodorlahomor, & regũ qui cũ eo erãt ĩ valle Saue, quæ est vallis regis. At vero Melchisedech rex Salem, proferens panem & vinũ (erat enim sacerdos Dei altissimi) benedixit ei, & ait, Benedictus Abram Deo excelso, q creauit cœlũ & terrã: & benedict⁹ Deus excelsus, quo protegente hostes in manibus tuis sunt. Et dedit ei decimas ex omnibus. Dixit autem rex Sodomorũ ad Abram: Da mihi animas: cætera tolle tibi. Qui respondit ei, Leuo manũ meã ad dñm Deum excelsum possessorẽ cœli & terrę, q̄ à filo subtegminis vsq; ad corrigiam caligæ, nõ accipiã ex omnibus quæ tua sunt: ne dicas, Ego ditaui Abram exceptis his quæ comederunt iuuenes, & partibus virorum qui venerunt mecum, Aner, Eschol, & Mambrę: isti accipient partes suas.

Secundum Ioãnem. Lectio. ij.

HÆc loquutus est Iesus: & c. 12.
abijt, & abscondit se ab g
eis.] Cum autẽ tanta signa fecisset coram eis, nõ credebãt in eum: vt sermo Isaię impleretur quem dixit, Dñe, quis credidit auditui nostro? & brachiũ dñi cui reuelatũ est? Propterea nõ poterant credere, quia iterum dixit Isaias, Excæcauit oculos eorũ, & indurauit cor eorum, vt non videant oculis, & non intelligant corde, & cõuertan-

tur, & sanem eos. Hæc dixit Isaias, quãdo vidit gloriã eius, & loquutus est de eo, Veruntamen, & ex principib⁹ multi crediderunt in eum: sed propter Pharisæos non confitebantur: vt è synagoga non eijcerentur, dilexerunt enim gloriam hominum magis q̃ gloriam Dei. Iesus autem clamauit, & dixit, Qui credit in me, non credit in me, sed in eũ qui misit me. Et qui videt me, videt eum qui misit me. Ego lux in mundum veni: vt omnis q credit in me, in tenebris non maneat. Et si quis audierit verba mea, & nõ custodierit, ego non iudico eũ. non enim veni vt iudicẽ mundum, sed vt saluificem mũdũ. Qui spernit me, & non accipit verba mea: habet qui iudicet eum. Sermo quem loquutus sum, ille iudicabit eũ in nouissimo die. Quia ego ex meipso non sum loquutus: sed q misit me pater ipse mihi mãdatũ dedit quid dicã & quid loquar. Et scio qa mãdatũ ei⁹ vita æterna est. Quæ ergo ego loquor: sicut dixit mihi pater, sic loquor.

Secundum Matthæũ. Lcõ. iij.

c. 17. IN illo tẽpore: Assumpsit Iesus Petrũ & Iacobũ & Ioannem fratres eius, & duxit illos in montẽ excelsum seorsum, & transfiguratus est ante eos. Et rel. Hom. scti Leonis papæ.

Euangelica lectio, dilectissimi, quæ per aures corporis interiorem mentium nostrarũ pulsauit auditum, ad magni sacramenti nos intelligentiã vocat. Quam inspirãte gratia Dei facilius assequemur, si considerationem nostrã ad ea quę paulo superi⁹ sunt narrata, referam⁹: Saluator enim humani generis Deus Christus, cõdens eam fidẽ quæ impios ad iustitiã, & mortuos reuocat ad vitam, ad hoc discipulos suos doctrinæ monitis, & operum miraculis imbuebat: vt idem & vnigenitus Dei, & filius hominis crederetur. Nam vnum horum sine alio non proderat ad salutem: & æqualis erat periculi: Dñm nostrum Iesum Christum, aut Deũ tantummodo sine homine, aut sine Deo solũ hominẽ credidisse: cum vtrunq; esset pariter confitendũ. Quia sicut Deo vera humanitas ita homini inerat vera diuinitas: Ad cõfirmandã ergo huius fidei salubritatẽ, interrogauerat discipulos suos dñs inter diuersas aliorum opiniones, quid ipsi de eo crederẽt, quid ve sentirent. Vbi apo-

apostolus Petrus per reuelationem summi patris, corporea superans & humana trãscendẽs, vidit oculis mentis filium Dei viui: & cõfessus est gloriã deitatis: quia non ad solam respexit substantiã carnis & sanguinis. Tantumq; in hac fidei sublimitate complacuit vt beatitudinis felicitate dotatus, sacram inuiolabilis petrę acciperet firmitatem, supra quam fundata ecclesiã portis inferni & mortis legibus præualeret. Nec in soluendis, aut ligãdis quorum cunq; causis, aliud ratum esset in cœlo, q̃ ꝙ Petri sedisset arbitrio. Miserere. 50. Oratio.

POpulum tuum quęsumus domine propitius respice: atq; ab eo flagella tuæ iracundiæ clementer auerte. Per do.

¶ Dominica secũda Quadragesimæ, ex Genesi. Lectio. j.

c. 15.
His itaq; trãsactis factus est sermo dñi ad Abram per visionem dicens, Noli timere Abrã, Ego protector tuus sum, & merces tua magna nimis. Dixitq; Abram, Dñe Deus qd dabis mihi? ego vadã absq; liberis: & filius procuratoris domus meę, iste Damasc⁹ Eliezer. Addiditq; Abram. Mihi aũt nõ dedisti semẽ: & ecce vernacul⁹ meus, hęres me⁹ erit. Statimq; sermo dñi fact⁹ est ad eũ, dicẽs, Nõ erit hic hęres tuus: sed qui egredieť de vtero tuo, ipsum habebis hæredẽ. Eduxitq; eum foras, & ait illi, Suspice cœlum, & numera stellas si potes: & dixit ei, Sic erit semẽ tuum. Credidit Abram Deo, & reputatũ est illi ad iustitiã. Dixitq; ad eũ. Ego dñs q eduxi te de Vr Chaldæorũ, vt darẽ tibi terrã istã, & possideres eã: At ille ait, Dñe Deus, vnde scire possum ꝙ possessurus sim eam? Et respõdens dñs, sume, inqt, mihi vaccã triennẽ, & capram trimam, & arietem annorũ trium, turturem quoq; & columbam. Qui tollens vniuersa hęc, diuisit ea per mediũ, & vtrasq; partes cõtra se altrinsecus posuit: aues aũt nõ diuisit. Descenderũtq; volucres super cadauera, & abigebat eas Abrã. Cumq; sol occumberet, sopor irruit super Abram, & horror magnus & tenebrosus inuasit eum. Dictumq; est ad eum, Scito prẹnoscẽs, ꝙ peregrinum futurũ sit semen tuum in terra non sua: & subijcient eos seruituti, & affligent quadringentis annis. Veruntamen gentem cui seruituri sunt, ego iu-

dicabo: & post hæc egredientur cũ magna substantia. Tu autẽ ibis ad patres tuos in pace, sepultus in senectute bona. Generatione aũt quarta reuertentur huc: needũ enim completæ sunt iniquitates Amorrhæorũ vsq; ad præsens tẽpus. Cum ergo occubuisset sol, facta est caligo tenebrosa, & apparuit clibanus fumans, & lampas ignis trãsiens inter diuisiones illas. In illo die pepigit dñs fœdus cũ Abram, dicens, Semini tuo dabo terrã hãc à fluuio Ægypti vsq; ad fluuiũ magnũ Euphratem, Cinæos, & Genezæos, Cedmonęos & Hethæos, & Pherezeos, Raphaim quoq;, & Amorrhæos, & Chananæos & Gergesæos, & Iebusæos.

Secundum Ioãnem. Lectio.ij.

c.13. a A † Nte diem festũ Paschæ sciens Iesus, qa venit hora eius, vt transeat ex hoc mundo ad patrẽ: cũ dilexisset suos qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Et cœna facta, cum diabolus iam misisset in cor vt traderet eũ Iudas Simonis Iscariotis, sciens quia omnia dedit ei pater in manus, & qa à Deo exiuit, & ad Deũ vadit, surgit à cœna, & ponit vestimenta sua, & cũ accepisset linteum, pręcinxit se. Deinde misit aquam in peluim, & cœpit lauare pedes discipulorũ, & extergere linteo quo erat præcinctus. Venit ergo ad Simonẽ Petrum. Et dicit ei Petrus, Dñe, tu mihi lauas pedes? Respondit Iesus, & dixit ei, Quod ego facio, tu nescis modo, scies autem postea. Dicit ei Petrus, Non lauabis mihi pedes in æternũ. Respondit ei Iesus, Si nõ lauero te, nõ habebis partem mecũ. Dicit ei Simon Petrus, Dñe, non tantum pedes meos, sed & manus & caput. Dicit ei Iesus, Qui lotus est, nõ indiget nisi vt pedes lauet, sed est mundus totus. Et vos mundi estis, sed non omnes. Sciebat enim quisnam esset qui traderet eum, propterea dixit, Non estis mundi omnes. Postquã ergo lauit pedes eorũ, accepit vestimenta sua: & cũ recubuisset iterum, dixit eis, Scitis quid fecerim vobis? Vos vocatis me magister & dñe: & bene dicitis: sum etenim. Si ergo ego laui pedes vestros dñs & magister: & vos debetis alter alterius lauare pedes. Exemplum enim dedi vobis, vt quemadmodum ego feci vobis, ita & vos faciatis. † Amen amẽ dico vobis, nõ B
est seruus maior dño suo, neq;

Apostolus maior eo qui misit illum. Si hæc scitis, beati eritis, si feceritis ea. Non de oībus vobis dico: ego scio quos elegerim. Sed vt adimpleatur scriptura, Qui manducat mecum panē, leuabit contra me calcaneum suū. Amodo dico vobis, prius q̃ fiat: vt cū factū fuerit, credatis qa ego sum. Amē amē dico vobis, q accipit si quē misero, me accipit: qui aūt me accipit, accipit eū, qui me misit.

Secundum Matthæū. Lcō.iij.

c.17. IN illo tēpore: Assumpsit Iesus Petrū, & Iacobū, & Ioannem fratrem eius: & duxit illos in montē excelsum seorsum: & transfiguratus est ante eos.

Et rel. Hom. sctī Ambrosij epī.

Dico autē vobis: vere sunt aliqui hic stātes qui nō gustabūt mortē donec videant regnum Dei. Semper dñs sicut ad p̄mia erigit futura virtutū, atq; vtilē seculariū rerum docet esse contemptum: ita etiā infirmitatē mentis humanæ pręsentiū remuneratione sustentat. Arduū quippe est crucē tollere, & animam periculis ac morti corp' offerre: negare qđ sis cum velis esse quod nō sis. Raroq; quāuis excelsa virtus, futuris cōmutat præsentia. Difficile quippe videtur hominibus, vt spem periculis emant, damnoq; pręsentiū futurę locū mercentur ætatis. Ergo bonus & moralis magister, ne qs desperatione frangatur aut tædio: qm̄ vitæ dulcis illecebra, cōstantem quoq; mulcet affectum, continuos viuendi successus fidelibus pollicetur. Frigent enim solatia sub metu mortis: magnúsq; amor vitæ præsentis, integrę blanditias spei, cum appetitæ salutis terrore compensat. Non habes igitur quod quęras, & non habes quod excuses. Arbiter omnium dedit & virtutū præmiū, & infirmitatis remediū: vt pręsentibus substineatur infirmitas: virt', futuris. Si fortis es, cōtemne mortē, si imbecillis es, fuge. Sed nemo pōt fugere mortē nisi vitam sequatur. Vita tua Christ' est: ipse est vita quę mori nescit. Miserere. 50. Oratio.

DEus, qui conspicis omni nos virtute destitui, interius exteriusq; custodi: vt ab oībus aduersitatib' muniamur in corpe, & à prauis cogitationib' mūdemur in mēte. Per do.

¶ Feria.iij.ex Genesi. Lectio.j.

IGitur Sarai vxor Abram nō genuerat sibi liberos: sed habens ancillam Ægyptiam nomine c.16.

mine Agar, dixit marito suo, Ecce, cõclusit me dñs, ne parerem: ingredere ad ancillã meã, si forte saltem ex illa suscipiam filios. Cumq; ille acquiesceret deprecãti, tulit Agar Ægyptiã ancillã suã post annos decem q̄ habitare cœperant in terra Chanaan: & dedit eã viro suo vxorem. Qui ingressus est ad eã. At illa cõcepisse se videns, despexit dominã suam. Dixitq; Sarai ab Abrã, Inique agis cõtra me: ego dedi ancillã meam in sinum tuũ, quę videns ꝙ cõceperit, despectui me habet, iudicet dñs inter me & te. Cui respondens Abram, Ecce ait, ancilla tua in manu tua est, vtere ea vt libet. Affligẽte igitur eam Sarai, fugam iniit. Cumq; inuenisset eã angelus dñi iuxta fontem aquæ in solitudine quę est in via Sur in deserto, dixit ad illam, Agar ancilla Sarai vnde venis? & quo vadis? Quæ respondit. A facie Sarai dominæ meæ ego fugio. Dixitq; ei angelus dñi, Reuertere ad dominam tuã, & humiliare sub manu illius. Et rursum, Multiplicans, inquit, multiplicabo semen tuum, & nõ numerabitur præ multitudine. Ac deinceps, Ecce, ait, concepisti, & paries filium: vocabisq; nomen eius Ismahel, eo ꝙ audierit dñs afflictionẽ tuam. Hic erit ferus homo: manus eius cõtra omnes: & manus omniũ contra eum: & è regione vniuersorũ fratrũ suorũ figet tabernacula. Vocauit aũt Agar nomen dñi qui loquebatur ad eã. Tu Deus qui vidisti me. Dixit enim, Profecto hic vidi posteriora videntis me. Propterea appellauit puteum illum, Puteũ viuentis & videntis me: Ipse est inter Cades & Barad. Peperitq; Agar Abræ filiũ, qui vocauit nomen eius Ismahel. Octoginta & sex annorum erat Abram quando peperit ei Agar Ismahelem.

Secundum Ioãnem. Lectio.ij.

CVm hęc dixisset Iesus, turbatus est spiritu, & protestatus est, & dixit, Amen amen dico vobis, quia vnus ex vobis tradet me. Aspiciebant ergo ad inuicẽ discipuli, hæsitantes de quo diceret. Erat ergo recumbens vnus ex discipulis eius in sinu Iesu, quẽ diligebat Iesus. Innuit ergo huic Simon Petr⁹, & dixit ei, Quis est de quo dixit? Itaq; cum recubuisset ille supra pectus Iesu, dixit ei, Dñe, quis est? Respondit Iesus, Ille est, cui ego intinctum panem c.13.

porre-

porrexero. Et cum intinxisset panē, dedit Iudæ Simoni Iscariotę. Et post buccellam, introiuit in eum Satanas. Et dicit ei Iesus, Quod facis fac citius. Hoc autē nemo sciuit discumbentiū, ad qd dixerit ei. Quidā enim putabāt, quia loculos habebat Iudas, ꝙ dixisset ei Iesus, Eme ea quæ opus sunt nobis ad diē festum: aut egenis, vt aliquid daret. Cū ergo accepisset ille buccellam, exiuit cōtinuo. Erat aūt nox. Cū ergo exisset, dixit Iesus. Nunc clarificatus est filius hominis: & Deus clarificatus est in eo. Si De' clarificatus es in eo, & Deus clarificabit eum in semetipso: & continuo clarificabit eum. Filioli,
c.13 adhuc modicū vobiscū sum: Quęretis me: & sicut dixi Iudæis, Quo ego vado, vos nō potestis venire: & vobis dico modo. Mandatū nouū do vobis, vt diligatis inuicem: sicut dilexi vos, vt & vos diligatis inuicē. In hoc cognoscēt omnes quia discipuli mei estis, si dilectionē habueritis adinuicem. Dixit ei Simon Petrus. Dn̄e, quo vadis? Respondit Iesus, Quo ego vado, non potes me modo sequi, sequeris autem postea. Dicit ei Petrus, Quare non possum te sequi modo? animā meam pro te ponam. Respondit ei Iesus, Animam tuam pro me pones? Amen amen dico tibi, nō cantabit Gallus donec ter me neges. Et ait discipulis suis † Non c. 14
turbetur cor vestrū. Creditis in a
Deū, & in me credite. In domo patris mei mansiones multæ sunt. Si quo minus, dixissem vobis: Quia vado parare vobis locum. Et si abiero & pręparauero vobis locū: iterum venio & accipiā vos ad meipsum, vt vbi sum ego, & vos sitis. Et quo ego vado scitis, & viam scitis. Dicit ei Thomas, Dn̄e, nescimus quo vadis, & quomodo possumus viam scire? Dicit ei Iesus, Ego sum via, & veritas, & vita. Nemo venit ad patrem nisi per me. Si cognouissetis me, & patrem meum vtique cognouissetis: & amodo cognoscitis eum, & vidistis eum.

Secundum Ioānem. Lectio. ij.

IN illo tempore: Dixit Iesus ca. 8.
turbis Iudæorū. Ego vado, & quęretis me: & in peccato vestro moriemini. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini epi.

Locutus est dn̄s Iudęis dicens, Ego vado, & quęretis me: non desiderio, sed odio. Nam illum posteaq̄ abscessit ab oculis hominū

minũ inquisiere, & qui oderát, & qui amabant, illi persequendo, isti habere cupiẽdo. In psalmis ait ipse dñs per Prophetã, Perijt fuga à me: & non est qui requirat animã meam. Et alio loco in Psalmo, Cõfundantur & reuereantur requirentes animam meam. Culpauit qui nõ requirerent, damnauit qui requirerent. Malum est enim nõ quęrere animam Christi: sed quomodo eam quęsierũt disci puli. Et malũ est quęrere animã Christi: sed quomodo eam quęsierũt Iudęi. Illi enim vt haberent: isti vt perderẽt. Deniq; istis qui se quęrebãt more malo, corde puerso, quod sequitur adiunxit, Quęritis me & ne putetis quia bene me quęratis, in pctõ vestro moriemini. Hoc est Christum male quęrere, in peccato suo mori. Hoc est illum odisse, per quem solum posset saluus esse. Cum enim homines, quorum spes in Deo est, non debeant mala reddere, pro malis, reddebant illi mala pro bonis. Prænuntiauit ergo illis Deus, dixitq; sententiam præscius, q in peccato suo morerentur. Deinde adiungit. Quo ego vado, vos nõ potestis venire. Miserere. 50. Oratio,

Præsta quęsumus omnipotens Deus: vt familia tua quæ se affligendo carnem ab alimentis abstinet, sectando iustitiam à culpa ieiunet. Per do.

¶ Feria. iij. ex Genesi. Lectio. j.

Postquã vero nonaginta & c. 17. nouem annorũ esse cœperat, apparuit ei dñs: dixitq; ad eum, Ego Deus omnipotens: ambula corã me, & esto perfectus. Ponamq; fœdus meũ inter me & te, & multiplicabo te vehemẽter nimis. Cecidit Abrã pronus in faciem. Dixitq; ei Deus, Ego sum, & ponã pactũ meũ tecũ, erisq; pater multarũ gentium. Nec vltra vocabitur nomen tuũ Abram: sed appellaberis Abraham: quia patrem multarũ gentium constitui te. Faciamq; te crescere vehementissime, & ponã te in gentibus, regesq; ex te egredientur: & statuam pactum meũ inter me & te, & inter semen tuũ post te in generationib⁹ suis fœdere sempiterno: vt sim Deus tuus & seminis tui post te. Daboq; tibi & semini tuo post te terrã peregrinationis tuæ, omnẽ terram Chanaan in possessionẽ æternam, eroq; Deus eorum. Dixit iterũ Deus ad Abraham, Et tu ergo custodies pactũ meum, & semen

semen tuum post te in generationibus suis. Hoc est pactum meũ quod obseruabitis inter me & vos, & semen tuũ post te. Circuncidetur ex vobis omne masculinũ: & circuncidetis car
c.17 nem præputij vestri, vt sit in signũ fœderis inter me & vos. Infans octo dierũ circũcidetur in vobis: omne masculinũ in generationib' vestris: tam vernacul' quã emptitius circuncidetur, & quicunq; nõ fuerit de stirpe vestra: eritq; pactũ meũ in carne vestra in fœdus æternum. Masculus cuius præputij caro circũcisa nõ fuerit, delebitur anima illa de populo suo: quia pactum meũ irritũ fecit.

Secundum Ioãnem. Lectio ij.

c.14. b DIxit ei Philippus, Domine, ostende nobis patrẽ, & sufficit nobis. Dicit eis Iesus, Tanto tẽpore vobiscũ sum, & nõ cognouistis me? Philippe, qui videt me, videt & patrem. Quomodo tu dicis, ostende nobis patrẽ? Non credis quia ego in patre, & pater in me est? Verba q̃ ego loquor vobis, à meipso non loquor. pater aũt in me manens ipse facit opera. Non creditis quia ego in patre, & pater in me est? Alioquin, propter opera ipsa credite. Amẽ amen dico vobis, q̃ credit in me, opera quæ ego facio & ipse faciet, & maiora horũ faciet, quia ego ad patrem vado. Et quodcunq; petieritis patrem in noĩe meo, hoc faciam:] vt glorificetur pater in filio. Si quid me petieritis in nomine meo, hoc faciã.
† Si diligitis me, mandata mea C
seruate Et ego rogabo patrẽ, & alium paracletũ dabit vobis, vt maneat vobiscum in æternum, spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere, quia non videt eum, nec scit eum. vos aũt cognoscetis eum: quia apud vos manebit, & in vobis erit. Non relinquã vos orphanos, veniã ad vos. Adhuc modicum, & mundus me iam non videt. Vos autem videbitis me: quia ego viuo, & vos viuetis. In illo die vos cognoscetis quia ego sum in patre meo, & vos in me, & ego in vobis. Qui habet mãdata mea & seruat ea: ille est qui diligit me, qui autẽ diligit me, diligetur à patre meo: & ego diligã eũ, & manifestabo ei meipsum.] Di- D
xit ei Iudas, non ille Iscariotes, Dñe, quid factum est, quiá manifestaturus es nobis teipsum, & nõ mundo? Respõdit Iesus, & dixit ei, † Si quis diligit me, E
ser-

sermonē meum seruabit, & pater meus diliget eū, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus, qui non diligit me: sermones meos nō seruat. Et sermonē quē audistis, nō est meus: sed eius, qui misit me patris. Hæc loquutus sum vobis, apud vos manens. Paracletus aūt spiritus sanctus quē mittet pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia quęcunq; dixero vobis. Pacē relinquo vobis, pacē meam do vobis, nō quomodo mūdus dat ego do vobis. Non turbetur cor vestrum, neq; formidet. Audistis quia ego dixi vobis, Vado & venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis vtiq; quia vado ad patrē: quia pater maior me est. Et nunc dixi vobis priusquā fiat: vt cum factū fuerit, credatis. Iam non multa loquar vobiscum: venit enim princeps mūdi huius, & in me nō habet qcquā. Sed vt cognoscat mūdus, qa diligo patrē: & sicut mādatū dedit mihi pater,

F sic facio.] Surgite, eamus hinc.

Secundum Matthæū. Lcō.iii.

c 23. IN illo tpe: Locutus est Iesus ad turbas, & ad discipulos suos dicēs, Sup cathedrā Moysi sederunt Scribæ & Pharisæi.

Et reł Hom. sctī Hiero presby.

Quid mansuetius? quid benignius dño? Tentatur à Pharisæis, cōfringuntur insidiæ eorum: & secundū Psalmistam: Sagittæ paruulorum factę sunt plagæ eorum: & nihilominus propter sacerdotij & nominis dignitatē hortatur populos, vt subijciantur eis: non opera, sed doctrinā considerantes. Quod autē ait: Super cathedrā Moysi sederūt Scribæ & Pharisæi: Per cathedrā, doctrinā legis ostendit. Ergo & illud quod dicitur in Psalmo, In cathedra pestilētiæ non sedit: & cathedras vendentiū columbas euertit: etiā per cathedrā doctrinā debem⁹ accipere. Alligant autē onera grauia & importabilia, & imponunt ea in humeros hominum: digito aūt suo nolunt ea mouere. Hoc generaliter aduersus oēs magistros dictū est, qui grauia iubēt, & minora nō faciūt. Notandū aūt q̄ humeri & digiti & onera & vincula quibus alligātur onera, spiritualiter intelligēda sunt. Omnia vero sua opera faciūt, vt videātur ab hominibus. Quicūq; igitur ita facit quodlibet, vt videatur ab hominib⁹, Scriba est & Pharisæus. Miserere. 50. Oratio.

PRopitiare dñe ſupplicatio nib⁹ noſtris,& animarũ no ſtrarũ medere lãguorib⁹:vt remiſſione pcepta,in tua ſemper benedictione lætemur.Per do.

¶Feria.iiij.ex Geneſi. Lcõ.j.

c.17. DIxit quoq, Deus ad Abraham, Sarai vxorẽ tuã nõ vocabis Sarai,ſed Saram. Et benedicam ei, & ex illa dabo tibi filium, cui benedicturus ſum, eritq; in nationes: & reges populorũ orientur ex eo. Cecidit Abrahã in faciẽ ſuam & riſit,in corde ſuo,dicens:Putaſne centenario naſcetur filius? & Sara nonagenaria pariet?Dixitq;ad Deum, Vtinam Iſmahel viuat coram te. Et ait Deus ad Abraham, Sara vxor tua pariet tibi filiũ, vocabiſq; nomẽ ei⁹ Iſaac, & cõſtituam pactũ meũ illi in fœdus ſempiternum, & ſemini eius poſt eum, Super Iſmahel quoq; exaudiui te. Ecce benedicam ei, & augebo & multiplicabo eum valde:duodecim Duces generabit:& faciã illum in gentẽ magnã. Pactum vero meũ ſtatuã ad Iſaac,quẽ pariet tibi Sara tempore iſto in anno altero.Cũq; finitus eſſet ſermo loquẽtis cũ eo, aſcẽdit Deus ab Abraham. Tulit aũt Abraham Iſmahel filiũ ſuum,&omnes vernaculos domus ſuę, vniuerſoſq; quos emerat, & cunctos mares ex omnibus viris domus ſuę:& circuncidit carnẽ præputij eorũ ſtatim in ipſa die, ſicut pręceperat ei Deus. Abrahã nonaginta & nouẽ erat annorũ, quãdo circuncidit carnẽ præputij ſui.Et Iſmahel fili⁹ ei⁹ tredecim annos impleuerat à tẽpore circũciſionis ſuę.Eadẽ die circũciſus eſt Abrahã & Iſmahel fili⁹ eius. Et oẽs viri domus illi⁹,tam vernaculi quã emptitij,& alienigenę pariter circunciſi ſunt. Secundũ Ioãnẽ. L.ij.

EGo ſum vitis vera:& pa- c.15.
ter me⁹agricola eſt Omnẽ a
palmitem in me nõ ferentem fructũ tollet eum:& omnẽ qui fert fructum, purgabit eum,vt fructum plus afferat. Iam vos mũdi eſtis propter ſermonem quẽ locut⁹ ſum vobis. Manete in me,& ego in vobis. Sicut palmes nõ poteſt ferre fructum à ſemetipſo, niſi mãſerit in vite: ſic nec vos niſi in me mãſeritis. Ego ſum vitis: vos palmites, qui manet in me, & ego in eo: hic fert fructũ multũ, quia ſine me nihil poteſtis facere. Si quis in me non manſerit, mittetur foras ſicut palmes, & areſcet,& colligẽt eũ & in ignẽ mittent,

eos. &

& ardet. Si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint: quodcũq; volueritis petetis, &
B fiet vobis] In hoc clarificatus est pater meus, vt fructũ plurimum afferatis, & efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit me pater & ego dilexi vos. Manete in dilectione mea. Si præcepta mea seruaueritis, manebitis in dilectione mea: sicut & ego prę cepta patris mei seruaui, & maneo in eius dilectione. Hæc locut' sum vobis: vt gaudiũ meũ in vobis sit, & gaudiũ vestrum impleatur. Hoc est pręceptum meũ vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos. Maiorẽ hac dilectionem nemo habet, quam vt animã suã ponat quis pro amicis suis Vos amici mei estis, si feceritis quæ ego præcipio vobis. Iam nõ dicam vos seruos: quia seruus nescit qd faciat dñs ei'. Vos aũt dixi amicos: qa omnia quęcunq; audiui à patre meo, nota feci vobis. Non vos me elegistis, sed ego elegi vos: & posui vos vt eatis & fructũ afferatis, & fructus vester maneat, vt quodcũq; petieritis patrem in nomine meo, det vobis.

Secundum Matthæũ. Lcõ.iij.

c.20. IN illo tpe: Ascendens Iesus Ierosolymã, assumpsit duodecim discipulos suos secreto, & ait illis: Ecce ascendim' Ierosolymã: & filius hominis tradetur principib' sacerdotũ & scribis: & cõdemnabũt eũ morte.

Et res. Hom. sctĩ Ambrosij epĩ.

C Onsiderandũ est, quæ mater filiorum Zebedęi, cum filijs & pro filijs petat. Mater est vtiq; cui pro filiorũ honore solicite immoderatior quidẽ, sed tamẽ ignoscẽda mensura votorũ est. Atq; mater ætate longęua, studio religiosa, solatio destituta quæ tunc temporis, quando vel iuuanda, vel alenda foret validę prolis auxilio, abesse sibi liberos patiebatur, & voluntati suæ mercedem sequentiũ Christum prætulerat filiorum. Qui prima voce vocati à domino (vt legimus) relictis retibus & patre sequuti sunt eum. Hæc igitur studio maternæ sedulitatis indulgẽtior, obsecrabat saluatorem dicens. Dic vt sedeant hi duo filij mei, vnus ad dexteram tuam, & alius ad sinistram in regno tuo. Et si error, pietatis tamen error est. Nesciunt enim viscera materna patientiam. Et si voti auara, tamen venerabilis cupiditas: quę non pecuniæ est auida, sed gratiæ. Nec inuerecunda petitio: quæ

non sibi, sed liberis cõsulebat. Matrem considerate: matrẽ cogitate. Sed nihil mirũ si vilis vobis videtur circa filios affectus parentũ, qui etiã omnipotẽtis patris vilem putatis esse circa vnigenitũ filium charitatem. Dñs cœli atq; terrarũ verecundabatur, vt secundũ assumptionem carnis & virtutis animæ loquar, verecũdabatur inquã, &(vt ipsius verbo vtar) confundebatur matri pro filijs postulanti etiam suę sedis consortiũ denegare. Miserere. ꝫo. Oro.

POpulum tuum quęsumus domine propitius respice: & quos ab escis carnalibus pręcipis abstinere, à noxijs quoq; vitijs cessare concede. Per do.

❡ Feria.v.ex Genesi. Lectio.j.

c.18. APparuit autem ei dñs in cõualle Mambrę sedenti in ostio tabernaculi sui in ipso feruore diei. Cumq; eleuasset oculos, apparuerunt ei tres viri stantes prope eum: quos cum vidisset, cucurrit in occursum eorũ de ostio tabernaculi sui, & adorauit in terra. Et dixit, Dñe: Si inueni gratiã in oculis tuis, ne transeas seruum tuum: sed afferam pauxillum aquæ: & lauentur pedes vestri, & requiescite sub arbore. Ponamq; buccellam panis: & cõfortetur cor vestrum, postea transibitis: idcirco enĩ declinastis ad seruũ vestrum. Qui dixerunt: Fac vt locutus es. Festinauit Abrahã in tabernaculum ad Saram, dixitq; ei: Accelera, tria sata simileę cõmisce, & fac subcineritios panes. Ipse vero ad armentum cucurrit, & tulit inde vitulum tenerrimũ & optimũ: deditq; puero, qui festinauit & coxit illum. Tulit quoq; butyrum, & lac, & vitulũ quem coxerat, & posuit corã eis: ipse vero stabat iuxta eos sub arbore. Cumq; comedissent, dixerunt ad eum: Vbi est Sara vxor tua? Ille respõdit, Ecce ĩ tabernaculo est. Cui dixit: Reuertens veniã ad te tempore isto vita comite, & habebit filium Sara vxor tua. Quo audito, Sara risit post ostiũ tabernaculi. Erãt aũt ambo senes prouectæq; ætatis, & desierant Saræ fieri muliebria. Quę risit occulte, dicẽs: Postq̃ consenui & dñs meus vetulus est, voluptati operã dabo? Dixit autẽ dñs ad Abrahã, Quare risit Sara, dicens: Num vere paritura sum anus? Nunquid Deo quicquã est difficile? Iuxta condictũ reuertar ad te hoc eodem tempore vita comite, &

habe-

habebit Sara filium. Negauit Sara, dicens: Non risi, timore perterrita. Dominus autem Non est,inquit, ita: sed risisti.

Secundum Ioãnem. Lectio ij.

c 15. HÆc mando vobis, vt diligatis inuicem. Si mundus vos odit: scitote quia me priorẽ vobis odio habuit. Si de mundo fuissetis, mũdus quod suum erat,diligeret. Quia vero de mũdo nõ estis, sed ego elegi vos de mundo: propterea odit vos mundus. Memẽtote sermonis mei, quẽ ego dixi vobis: nõ est seruus maior domino suo. Si me persecuti sunt:& vos persequentur, si sermonẽ meũ seruauerunt:& vestrũ seruabunt. Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meũ: quia nesciunt eum qui misit me. Si nõ venissem & locut⁹ fuissem eis: peccatũ nõ haberẽt. nunc aũt excusationẽ non habẽt de peccato suo. Qui me odit,& patrẽ meũ odit: Si opera nõ fecissem in eis quæ nemo alius fecit: peccatum non haberent. nunc autem & viderunt,& oderunt & me & patrem meum. Sed vt adimpleatur sermo qui lege eorum scriptus est: Quia odio ha-
D buerũt me gratis.] † Cum aũt venerit paracletus (quem ego mittã vobis à patre) spiritus veritatis qui à patre procedit: ille testimoniũ perhibebit de me: & vos testimonium perhibebitis quia ab initio mecum estis.

Hæc locutus sum vobis, vt c.16.
non scandalizemini. Absq; sy- a
nagogis facient vos. sed venit hora, vt omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se præstare Deo. & hæc facient vobis: quia nõ nouerunt patrem neq; me. Sed hæc locutus sum vobis, vt cum venerit hora, eorum reminiscamini, quia ego dixi vobis.] Hæc autem vobis ab initio non dixi: quia vobiscum eram. Et nunc † vado B
ad eum qui misit me: & nemo ex vobis interrogat me, Quo vadis? Sed qa hęc locutus sum vobis, tristitia impleuit cor vestrum. Sed ego veritatem dico vobis, expedit vobis vt ego vadam. si enim non abiero, paracletus non veniet ad vos: si autem abiero, mittã eum ad vos. Et cũ venerit, ille arguet mundum de peccato, & de iustitia; & de iudicio. De pctõ quidem: quia non crediderũt in me: de iustitia vero, quia ad patrem vado, & iam non videbitis me: de iudicio autẽ: quia princeps huius mũdi iam iudicatus est.

Secundũ

Secundum Lucam. Lectio iij.

c.16. IN illo tempore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis: Homo quidam erat diues, & induebatur purpura & byſſo,& epulabatur quotidie ſplendide.Et reliqua.

Homilia ſancti Gregorij papę.

In verbis ſacri eloquij, fratres chariſſimi, prius ſeruanda eſt veritas hiſtorię,& poſtmodum requirenda ſpiritualis intelligentia allegoriæ. Tunc nanq; allegoriæ fructus ſuauiter carpitur, cum prius per hiſtoriam veritatis radice ſolidatur. Sed quia nõnunquã allegoria fidẽ ędificat,& hiſtoria moralitatẽ: nos qui authore Deo iam fidelibus loquimur, non abs re credimus,ſi ipſum loquendi ordinem poſtponamus. Quatenus qui fidem iam firmam tenetis: prius de allegoria aliquid breuiter audire debeatis, & quod vobis de moralitate hiſtoriæ valde eſt neceſſariũ, hoc in expoſitionis noſtrę ordine ſeruetur extremũ, quia ea plerunq; melius ſolent recoli, quæ poſtmodũ contingit audire. Senſus ergo allegoricos ſub breuitate tranſcurrimus: vt ad moralitatis latitudinem citius venire valeamus. Homo quidam erat diues, & induebatur purpura & byſſo: & epulabatur quotidie ſplendide. Quẽ fratres chariſſimi,quẽ diues iſte qui induebatur purpura & byſſo, & epulabatur quotidie ſplendide, niſi Iudaicũ populũ ſignificat?qui cultum vitæ exterius habuit: quia acceptæ legis delicijs, ad nitorem vſus eſt glorię,non ad vtilitatẽ. Quem vero Lazarus vlceribus plenus, niſi gentilem populum figuraliter exprimit? qui dum conuerſus ad Deum pctã ſua confiteri non erubuit; huic vulnus in cute fuit?In cutis quippe vlcere virus à viſceribus trahitur, & foras erumpit. Quid ergo eſt pctõrũ cõfeſſio niſi quędã vlcerũ ruptio? quia peccati virꝰ ſalubriter aperitur in cõfeſſione, qđ peſtifere latebat in mẽte.Miſerere.50.Orõ.

PRæſta nobis quęſumꝰ dñe auxilium gratię tuę: vt ieiunijs & orationibus conuenienter intenti, liberemur ab hoſtibus mentis & corporis. Per do.

¶ Feria.vj.ex Geneſi. Lectio.j.

CVm ergo ſurrexiſſent inde,viri direxerunt oculos cõtra Sodomam: & Abraham ſimul gradiebatᷣ deducens eos. Dixitq; dñs, Num celare potero Abrahã quę geſturus ſum: cum futurus ſit in gentem ma- c.18.

gnam ac robustissimã, & benedicẽdę sint in illo oẽs nationes terrę? Scio enim ꝙ pręcepturus sit filijs suis, & domui suæ post se, vt custodiant viam dñi, & faciãt iudiciũ & iustitiã: vt adducat dñs propter Abrahã omnia quæ locutus est ad eum. Dixit itaq; dñs, Clamor Sodomorũ, & Gomorrhæorũ multiplicatus est: & peccatũ eorum aggrauatũ est nimis: descendã, & videbo vtrum clamorẽ qui venit ad me, opere compleuerint: an non est ita, vt sciam. Cõuerteruntq; se inde, & abierũt Sodomam: Abrahã vero adhuc stabat corã dño. Et appropinquãs ait, Nunquid perdes iustũ cũ impio? Si fuerint quinquaginta iusti in ciuitate, peribunt simul? Et nõ parces loco illi propter qnquaginta iustos, si fuerint in ea? Absit à te, vt rem hãc facias, & occidas iustũ cum impio, fiatq; iustus sicut impius. nõ est hoc tuũ, qui iudicas omnem terrã: nequaquã facias iudiciũ hoc. Dixitq; dñs ad eum, Si inuenero Sodomis quinquaginta iustos in medio ciuitatis, dimittã omni loco ꝓpter eos. Respondẽsq; Abrahã ait, Quia semel cœpi, loquar ad dominũ meũ, cum sim puluis & cinis. Quid si minus quinquaginta iustis quinque fuerint? delebis propter quadragintaquinque, vniuersam vrbem? Et ait, Non delebo, si inuenero ibi quadragintaquinq;. Rursumq; locutus est ad eum, Sin aũt quadraginta ibi inuenti fuerint, quid facies? Ait, Non percutiã propter quadraginta. Ne quæso, inqt, indigneris dñe, si loquar. Quid si ibi inuenti fuerint triginta? Respondit, Non faciam, si inuenero ibi triginta. Quia semel, ait, cœpi loquar ad dñm meum. Quid si ibi inuenti fuerint viginti? Ait, Non interficiam propter viginti. Obsecro, inquit, ne irascaris domine, si loquar adhuc semel. Quid si inuenti fuerint ibi decẽ? Et dixit, Nõ delebo propter decem. Abijtq; dominus postquã cessauit loqui ad Abraham: & ille reuersus est in locum suum.

Secundum Ioãnem. Lectio.ij.

ADhuc multa habeo vobis dicere: sed nõ potestis portare modo. Cum aũt venerit ille spiritus veritatis, docebit vos oẽm veritatẽ, non enim loquet à semetipso: sed quęcũq; audiet loquetur, & quę vẽtura sunt: annũtiabit vobis. Ille me clarificabit: quia de meo accipiet. c.16. c

piet, & annuntiabit vobis. Omnia quęcunq; habet pater, mea sunt. Propterea dixi, Quia de meo accipiet, & annũtiabit vo-
D bis.] † Modicũ, & iam non videbitis me: & iterum modicũ, & videbitis me: quia vado ad patrẽ. Dixerunt ergo ex discipulis eius adinuicem, Quid est hoc quod dicit nobis. Modicũ, & non videbitis me, & iterum modicum, & videbitis me, quia vado ad patrẽ? Dicebant ergo, Quid est hoc quod dicit, Modicũ? nescimus quid loquitur. Cognouit aũt Iesus quia volebant eum interrogare: & dixit eis, De hoc quęritis inter vos quia dixi, Modicũ, & non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me. Amen amen dico vobis, quia plorabitis & flebitis vos, mundus autẽ gaudebit: vos autem cõtristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudiũ. Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora eius. cum autem pepererit puerũ, iam nõ meminit pręssuræ, propter gaudiũ, quia natus est homo in mundum. Et vos igitur, nunc quidem tristitiam habetis: iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum: & gaudium vestrũ nemo tollet à vobis.] Et in illo die, me nõ ro- E
gabitis quicquã. † Amẽ amen dico vobis, si quid petieritis patrem in nomine meo, dabit vobis. Vsque modo non petijstis quicquã in nomine meo. Petite, & accipietis: vt gaudium vestrum sit plenũ. Hæc in prouerbijs locutus sum vobis. Venit hora cũ iam non in prouerbijs loquar vobis, sed palã de patre meo annuntiabo vobis: in illo die in noĩe meo petetis: & non dico vobis: quia ego rogabo patrem de vobis: ipse enim pater amat vos quia vos me amastis, & credidistis quia à Deo exiui, Exiui à patre, & veni in mundum: iterũ relinquo mundũ, & vado ad patrẽ. Dicunt ei discipuli eius, Ecce nunc palam loqueris, & prouerbiũ nullum dicis: nũc scimus quia scis omnia, & non opus est tibi, vt quis te interroget. in hoc credimus ꝙ à Deo existi.] Respondit eis F
Iesus, Modo creditis? Ecce venit hora, & iam venit, vt dispergamini vnusquisq; in propria, & me solum relinquatis: & tamen non sum solus: quia pater mecũ est. Hæc locutus sum vobis, vt in me pacem habeatis. In mundo pressurã habebitis: sed confidite, ego vici mundũ.

Secundum Matthæū. Lcō.iij.

c.21. IN illo tēpore: Dixit Iesus discipulis suis & turbis Iudęorum parabolā hāc, Homo erat paterfamilias, qui plantauit vineam, & sepe circundedit eam. Et reĺ. Hom. sctī Ambrosij epi.

Pleriq; varias significationes de vineæ appellatione deriuāt. Sed euidēter Isaias, vineam dñi Sabaoth domū Israel esse commemorat. Hanc vineam quis alius nisi Deus cōdidit? Hic est ergo, qui locauit eā: & peregre profect' est. Non quia ex loco ad locū profectus est Dñs, qui vbiq; semper præsens est: sed quia pręsentior est diligētibus, negligētibus abest. Multis aūt tēporib' absuit, ne prępropera videretur exactio. Nam quo indulgentior liberalitas, eo inexcusabilior peruicacia. Vnde bene secundū Matthæum habes, quia & sepe circundedit eam: hoc est diuinę custodiæ munitione vallauit: ne facile pateret incursibus bestiarū. Et fodit in ea torcular. Quomodo intelligimus qd sit torcular, nisi quia forte psalmi de torcularibus inscribuntur: eo ꝙ in his mysteria dñicæ passionis modo musti sancto feruente spiritu prophetarū ardentius ferbuerunt? Deniq; ebrij putabantur, quibus spiritus sanctus inūdabat. Ergo & hic fodit torcular, in quo vuæ rationalis fructus interior spirituali infusione deflueret. Ædificat turrim, verticem scilicet legit attollēs: atq; ita hanc vineam munitam, instructam, ornatam, locauit Iudæis. Et tempore fructuum seruos suos misit. Bene tēpus fructuum posuit, non prouentuū. Nullus enim fructus extitit Iudæorum, nullus vineæ huius prouentus. Miserere. 50. Orō.

DA quęsumus ops Deus: vt sacro nos purificante ieiunio, synceris mentib' ad sancta ventura facias peruenire. Per. Hodie dicit̃ matu. defunctorū.

¶ Sabbato, ex Genesi. Lectio. j.

VEneruntq; duo angeli Sodomam vespere, sedente Lot in foribus ciuitatis. Qui cū vidisset eos, surrexit, & iuit obuiam eis, adorauitq; pronus in terrā, & dixit, Obsecro dñi mei, declinate in domū pueri vestri, & manete ibi: lauate pedes vestros, & mane proficiscemini in viam vestrā. Qui dixerunt, Minime, sed in platea manebimus. Compulit illos oppido vt diuerterent ad eum: ingressisq; domū illius, fecit conuiuiū, & c.19.

coxit

coxit azyma, & comederunt. Prius autem q̃ irent cubitum, viri ciuitatis vallauerũt domũ illius, à puero vſq; ad ſenem, omnis populus ſimul. Vocaueruntq́; Lot, & dixerunt ei, Vbi ſunt viri, qui introierunt ad te nocte? educ illos huc, vt cognoſcam' eos. Egreſſus ad eos Lot, poſt tergũ occludens oſtiũ, ait, Nolite quæſo fratres mei, nolite malum hoc facere. Habeo duas filias, quæ nondũ cognouerũt virũ, educam eas ad vos, & abutimini eis ſicut vobis placuerit, dummodo viris iſtis nihil mali faciatis, quia ingreſſi ſunt ſub vmbra culminis mei. At illi dixerunt, Recede illuc. Et rurſus, ingreſſus es, inquiũt, vt aduena, nũquid vt iudices? te ergo ipſum magis quã hos
c.19. affligem'. Vimq́; faciebãt Lot vehementiſſime: iamq́; prope erat, vt effringerẽt fores. Et ecce miſerunt manũ viri, & introduxerunt ad ſe Lot, clauſeruntq́; oſtium: & eos, qui foris erant, percuſſerũt cæcitate à minimo vſq; ad maximũ, ita vt oſtium inuenire nõ poſſent. Dixerunt autẽ ad Lot, Habes hic quẽpiã tuorũ generum, aut filios aut filias? omnes qui tui ſunt educ de vrbe hac: delebimus enim locũ iſtum, eo q̃ increuerit clamor eorũ coram domino, qui miſit nos vt perdamus illos.

Secundum Ioãnem. Lectio .ij.

HÆc locutus eſt Ieſus & c.17.
† ſubleuatis oculis in cœlum, dixit, Pater, venit hora, clarifica filiũ tuũ, vt filius tuus clarificet te, ſicut dediſti ei poteſtatẽ omnis carnis, vt omne quod dediſti ei, det eis vitam æternam. Hęc eſt aũt vita ęterna, vt cognoſcãt te, ſolũ Deum verum, & quem miſiſti Ieſum Chriſtũ. Ego te clarificaui ſuper terram: opus cõſummaui, quod dediſti mihi vt faciã. & nũc clarifica me tu pater apud temetipsũ, claritate quã habui prius q̃ mundus fieret, apud te. Manifeſtaui nomen tuum hominibus quos dediſti mihi de mundo. tui erant: & mihi eos dediſti, & ſermonẽ tuum ſeruauerũt. Nunc cognouerũt quia omnia quæ dediſti mihi, abs te ſunt: quia verba quæ dediſti mihi, dedi eis: & ipſi acceperũt, & cognouerunt vere, quia à te exiui, & crediderũt quia tu me miſiſti. Ego pro eis rogo. Non pro mundo rogo, ſed pro his, quos dediſti mihi, q̃a tui ſunt. Et mea omnia, tua ſunt: & tua, mea ſunt, & clarificatus ſum in

eis. Etiam non sum in mundo: & hi in mũdo sunt, & ego ad te
B venio:] Pater sancte, serua eos in nomine tuo quos dedisti mihi: vt sint vnum sicut & nos. Cum essem cũ eis ego seruabã eos in nomine tuo. Quos dedisti mihi, ego custodiui: & nemo ex eis perijt, nisi filius perditionis: vt scriptura impleatur. Nunc aũt ad te venio: & hęc loquor in mundo: vt habeãt gaudiũ meũ impletũ in semetipsis. Ego dedi eis sermonẽ tuum: & mundus eos odio habuit quia nõ sunt de mundo, sicut & ego nõ sum de mũdo. Non rogo vt tollas eos de muudo, sed vt serues eos à malo. De mundo nõ sunt: sicut & ego non sum de mũdo. Sanctifica eos in veritate. Sermo tuus, veritas est. Sicut tu me misisti in mundũ, ita & ego misi eos in mundũ. Et pro eis ego sanctifico meipsum: vt sint & ipsi sanctificati in veritate. Non pro eis aũt rogo tantũ, sed & pro eis qui credituri sunt per verbũ eorum in me: vt oẽs vnũ sint, sicut tu pater in me, & ego in te, vt & ipsi in nobis vnũ sint: vt credat mũdus qa tu me misisti. Et ego claritatẽ quam tu dedisti mihi, dedi eis vt sint vnũ, sicut & nos vnum sumus. Ego in eis, & tu in me: vt sint consummati in vnũ, & cognoscat mũdus quia tu me misisti, & dilexisti eos sicut & me dilexisti. Pater, quos dedisti mihi, volo vt vbi sum ego, & illi sint mecũ: vt videant claritatẽ meã quam dedisti mihi, qa dilexisti me ante cõstitutionẽ mũdi. Pater iuste, mund⁹ te nõ cognouit. ego aũt te cognoui: & hi cognouerũt, qa tu me misisti. Et notũ feci eis nomẽ tuũ, & notũ faciã: vt dilectio qua dilexisti me, in ipsis sit, & ego in ipsis.

Secundum Lucam. Lectio iij.

IN illo tẽpore, Dixit Iesus discipulis suis parabolã hanc, c. 15.
Homo quidã habuit duos filios, & dixit adolescentior ex illis patri: Pater, da mihi portionem substantię q̃ me cõtingit.

Et rel. Hom. sctĩ Ambrosij epi.

Vides ꝙ diuinum patrimoniũ petentib⁹ datur: Nec putes culpã p̃ris, ꝙ adolescentiori dedit. Nulla Dei regno infirma ętas, nec fides grauatur annis. Ipse certe se iudicauit idoneum qui poposcit: atq; vtinã non recessisset à patre, impedimentũ nescisset ætatis Sed postea q̃ peregre profectus est, dissipauit substantiã suam viuẽdo luxuriose. Merito ergo prodegit patrimonium

monium & recessit ab ecclesia. Posteaquã domum (inquit) patriamq; derelinquens, peregre profectus est in regionem longinquã. Quid est longinquius ire q̃ à se recedere? nec regionibus, sed moribꝰ separari, studijs discretũ esse, nõ terris: & quasi interfuso luxurię secularis ęstu diuortia habere sctõꝝ? Etenim qui se à Christo separat, exul est patrię, ciuis est mundi. Sed nos nõ sumꝰ aduenę atq; peregrini: sed sumus ciues sctõrũ & domestici Dei. Qui enim eramus lõge, facti sumus prope in
c.1 sanguine Christi. Nõ inuideamus de longinqua regione redeũtibus: qa & nos fuimꝰ in regione lõginqua, sicut Isaias docet. Sic enĩ habet, Qui sedebãt in regione vmbrę mortis, lux orta est eis Miserere. 50. Orõ.

DA quęsumus domine nostris effectũ ieiunijs salutarẽ, vt castigatio carnis assumpta ad nostrarum vegetationẽ transeat animarum. Per domi.

¶ Dominica tertia Quadragesimæ, ex Genesi. Lectio. j.

c.19.

Gressus itaque Lot, loquutꝰ est ad generos suos q accepturi erãt filias eiꝰ, & dixit, Surgite, & egredimini de loco isto, quia delebit dñs ciuitatẽ hãc. Et visus est eis quasi ludẽs loqui. Cumq; esset mane: cogebant eũ angeli dicentes, Surge, tolle vxorẽ tuam & duas filias quas habes: ne & tu pariter pereas ĩ scelere ciuitatis. Dissimulante illo, apprehẽderũt manũ eius, & manũ vxoris, ac duarũ filiarũ eius, eo ꝙ parceret dñs illi: eduxerũtq; eũ, & posuerunt extra ciuitatem. Ibiq; loquuti sunt ad eũ, dicẽtes, Salua aĩam tuã: noli respicere post tergũ: nec stes in omni circa regionẽ, sed in monte saluũ te fac, ne & tu simul pereas. Dixitq; Lot ad eos. Quęso dñe mi, qa inuenit seruꝰ tuus gratiã corã te, & magnificasti gloriã & misericordiã tuã quã fecisti mecũ vt saluares aĩam meã, nec possum in mõte saluari ne forte apprehẽdat me malũ & moriar. Est ciuitas hic iuxta, ad quã possum fugere, parua, saluabor ĩ ea: nũquid nõ modica ẽ, & viuet aĩa mea? Dixitq; ad eum, Ecce etiã in hoc suscepi ꝑces tuas, vt nõ subuertã vrbẽ pro qua loquutꝰ es. Festina, & saluare ibi: quia nõ potero facere quicquã, donec ingrediaris illuc. Idcirco vocatũ est nomen vrbis illius,

Segor, Sol egreſſus eſt ſuper terram, & Lot ingreſſus eſt Segor. Igitur dñs pluit ſuper Sodomã & Gomorrhã ſulphur, & ignẽ à dño de cœlo, & ſubuertit ciuitates has, & omnem circa regionem, vniuerſos habitatores vrbium, & cuncta terræ virentia. Reſpiciensq; vxor eius poſt ſe, verſa eſt in ſtatuam ſalis.

℄ Epiſtola beati Ioannis apoſtoli prima. Lectio ſecunda.

ca. 1. QVod fuit ab initio, quod audiuimus, quod vidim⁹ oculis noſtris, quod perſpeximus, & manus noſtrę cõtrectauerunt de verbo vitæ, & vita manifeſtata eſt: & vidim⁹, & teſtamur, & annuntiam⁹ vobis vitam æternam quæ erat apud patrẽ, & apparuit nobis. Quod vidimus & audiuimus, annuntiamus vobis, vt & vos societatẽ habeatis nobiſcũ, & ſocietas noſtra ſit cum patre & cum filio eius Ieſu Chriſto. & hęc ſcribimus vobis, vt gaudeatis, & gaudiũ veſtrũ ſit plenũ. Et hæc eſt annuntiatio quã audiuimus ab eo, & annuntiam⁹ vobis, Quoniam Deus lux eſt: & tenebræ in eo non ſunt vllę. Si dixerimus qm̃ ſocietatẽ habemus cũ eo, & in tenebris ambulamus, mentimur, & veritatem nõ facimus. Si aũt in luce ambulamus, ſicut & ipſe eſt in luce: ſocietatẽ habemus adinuicem, & ſanguis Ieſu Chriſti filij eius emundat nos ab omni peccato. Si dixerim⁹ qm̃ peccatum non habemus: ipſi nos ſeducimus, & veritas in nobis nõ eſt. Si confiteamur peccata noſtra: fidelis eſt & iuſtus, vt remittat nobis peccata noſtra, & emundet nos ab omni iniquitate. Si dixerimus qm̃ nõ peccauimus, mendacẽ facimus eum, & verbum eius nõ eſt in nobis.

Secundum Lucam. Lectio.iij.

IN illo tpe: Erat Ieſus eijciẽs dęmoniũ, & illud erat mutũ. c. 11.

Et reſ. Hom. ſcti Hiero. presby.

Tunc oblatus eſt Ieſu dæmoniacus, exiſtẽs cæcus & mutus: & curauit eũ ita vt loqueretur & videret. Tria ſigna ſimul in vno homine perpetrata ſunt: cæcus videt, mutus loquitur, poſſeſſus à dæmone liberatur. Quod tunc carnaliter, factum eſt: ſic quotidie impletur ſpiritualiter in conuerſione credentiũ: vt expulſo dæmone primũ fidei lumen aſpiciãt: deinde in laudes Dei tacentia prius ora laxentur. Ieſus aũt ſciens cogitationes eorũ dixit eis, Omne regnũ diuiſum contra ſe deſolabitur.

labitur. Turbæ stupebãt,& cõfitebantur eũ(quia tanta signa faciebat)filiũ Dauid. Pharisæi vero opera Dei, principi dæmoniorũ deputabãt. Quibus dñs nõ ad dicta, sed ad cogitata respõdet: vt vel sic cõpellerentur credere potẽtiæ eius qui cordis videbat occulta. Si satanas satanã eijcit, aduersus se diuisus est. Quomodo ergo stabit regnũ eius? Non potest ciuitas & regnũ contra se diuisum stare. Sed quomodo cõcordia paruæ res crescunt: sic discordia maximę collabũtur. Si ergo satanas pugnat contra se,& demon inimicus est dæmoni: debet iam mundi venire consummatio: nec haberẽt in eo locũ aduersariæ potestates: quarum inter se bellum, pax hominũ est. Si aũt putatis,o Scribę & Pharisæi, qa recessio dæmonis obediẽtia sit in principem suũ vt homines ignorãtes frauduléta simulatione deludat: qd potestis dicere de corporũ sanitatib⁹,quas dñs perpetrauit? Aliud est si mẽbrorũ quoq; debilitates,& spiritualiũ virtutũ insignia dæmonib⁹ assignetis. Miserere. 50. Orõ.

Q Vęsumus oĩpotens Deus vota humilium respice: atq; ad defensionẽ nostram dexteram tuæ maiestatis extende. Per dominum no.

Feria.ij.ex Genesi. Lectio.j.

A Abraham aũt cõsurgens mane vbi steterat prius cum dño, intuitus est Sodomã & Gomorrham, & vniuersam terram regionis illius: viditq; ascendentem fauillam de terra quasi fornacis fumũ. Cũ enim subuerteret Deus ciuitates regionis illius: recordat⁹ est Abrahæ:& liberauit Lot de subuersione vrbiũ, in quibus habitauerat. Ascẽditq; Lot de Segor, & mansit in monte: duę quoq; filię eius cũ eo. (timuerat enim manere in Segor)& mansit in spelunca ipse, & duæ filiæ eius cum eo. Dixitq; maior ad minorẽ, Pater noster senex est, & nullus virorũ remansit in terra qui possit ingredi ad nos iuxta morem vniuersæ terræ. Veni, inebriemus eum vino, dormiamusq; cũ eo: vt seruare possim⁹ ex patre nostro semẽ. Dederũt itaq; patri suo bibere vinũ nocte illa. Et ingressa est maior, dormiuitq; cũ patre: at ille nõ sensit, nec quando accubuit filia, nec quãdo surrexit. Altera quoq; die dixit maior ad minorẽ, Ecce dormiui heri cũ patre meo, demus ei bibere vinũ etiã

etiã hac nocte, & dormies cum eo, vt saluemus semen de patre nostro. Dederũt & illa nocte patri suo bibere vinũ, ingressaq; minor filia dormiuit cũ eo: & nec tunc quidẽ sensit quando cõcubuerit, vel qñ illa surrexerit. Conceperũt ergo duæ filiæ Lot de patre suo. Peperitq; maior filiũ, & vocauit nomen eius Moab, ipse est pater Moabitarum vsque in pręsentem diem. Minor quoq; peperit filium, & vocauit nomen ei⁹ Ammon, id est filius populi mei: ipse est pater Ammonitarũ vsq; hodie.

¶ Ex ep̃la prima Ioannis. L ij.

ca. 2. Filioli mei hęc scribo vobis, vt non peccetis. Sed & si quis peccauerit, aduocatum habemus apud patrẽ Iesum Christum iustũ: & ipse est propitiatio pro peccatis nostris: nõ pro nostris aũt tantum, sed etiã pro totius mũdi. Et in hoc scimus qm̃ cognouimus eũ, si mandata eius obseruamus. Qui dicit se nosse Deum, & mãdata eius nõ custodit: mẽdax est, & in eo veritas non est. Qui aũt seruat verbũ eius, vere in hoc charitas Dei perfecta est. in hoc scimus qm̃ in ipso sumus. Qui dicit se in ipso manere: debet sicut ille ambulauit & ipse ambulare. Charissimi, nõ mandatũ nouũ scribo vobis, sed mandatum vetus quod habuistis ab initio. Mãdatũ vetus, est verbũ quod audistis. Iterũ mandatũ nouũ scribo vobis, quod verum est & in ipso, & in vobis, qa tenebræ transierunt, & verũ lumen iam lucet. Qui dicit se in luce esse, & fratrẽ suum odit, in tenebris est vsq; adhuc. Qui diligit fratrem suũ, in lumine manet, & scandalũ in eo nõ est Qui aũt odit fratrẽ suũ, in tenebris est, & ĩ tenebris ambulat, & nescit quo eat, quia tenebræ obcæcauerũt oculos eius. Scribo vobis filioli qm̃ remittuntur vobis peccata vestra propter nomen eius. Scribo vobis patres qm̃ cognouistis eũ, qui ab initio est. Scribo vobis adolescentes qm̃ vicistis malignũ. Scribo vobis infantes, qm̃ cognouistis patrem. Scripsi vobis patres, qm̃ cognouistis eum qui est ab initio. Scripsi vobis iuuenes, quoniam fortes estis, & verbũ Dei manet in vobis, & vicistis malignũ. Nolite diligere mundũ, neq; ea q̃ in mũdo sunt. Si quis diligit mundũ, nõ est charitas patris in eo, qm̃ omne quod est in mundo, cõcupiscẽtia carnis est, & cõcupiscentia oculorum,

rum, & superbia vitæ quæ non est ex patre, sed ex mundo est. Et mundus transit, & concupiscentia eius. qui autē facit voluntatē Dei, manet in æternū.

¶Sermo scti Aug.epi.Lcō.iij.

DOminus Deus noster nolens aliquē nostrū perire, extollēs ecclesiam suam velut agrum suū, quęrens fructū de arboribus suis, anteq̄ tēpus securis adueniat, cui necesse erit infructuosas arbores amputare, nō cessat nos admonere: vt dum tēpus est nobis cum Dei adiutorio, dū in nostra potestate cōsistit, bona opera faciam⁹. Cū enim transierit tēpus bene operādi, nō restat nisi recipiendi. Nemo tibi dicturus est post resurrectionē mortuorū in regno cœlorū, Frange esurienti panē tuum, & egenos vagosq; induc in domū tuā: quia non inuenies esuriētē neq; egentē. Nemo dictur⁹ est, Vesti nudū: vbi omniū tunica immortalis erit. Nemo dictur⁹ est, Suscipe peregrinos: vbi omnes ī patria sua viuent. Nam modo sumus inde peregrini. Nemo enim dicet, Visita ægrū: vbi est sempiterna sanitas. Nemo dicet, Sepeli mortuū: vbi mors morietur. Ista omnia pietatis officia in vita æterna necessaria nō erūt, vbi sola pax erit & lętitia sempiterna. Miserere. 50. Oratio.

COrdibus nostris quæsumus dñe gratiā tuā benignus infunde: vt sicut ab escis corporalib⁹ abstinemus, ita sensus quoq; nostros à noxiis retrahamus excessibus. Per do.

¶Feria.iii.ex Genesi.Lectio.j.

PRofect⁹ inde Abraham in terram australem, habitauit inter Cades & Sur: & peregrinat⁹ est in Geraris. Dixitq; de Sara vxore sua, Soror mea est. Misit ergo Abimelech, rex Geraræ, & tulit eam. Venit autem Deus ad Abimelech per somnium nocte, & ait illi, En morieris propter mulierē quā tulisti: habet enim virum. Abimelech vero nō tetigerat eam: & ait, Dñe num gentem ignorantē & iustā interficies? Nōne ipse dixit mihi, Soror mea est? & ipsa ait, Frater meus est? in simplicitate cordis mei & mundiția manuū mearū feci hoc. Dixitq; ad eum Deus, Et ego scio q̄ simplici corde feceris: & ideo custodiui te, ne peccares in me, & non dimisi vt tangeres eam, Nunc ergo redde viro suo vxorē, quia propheta est: & orabit pro te, & viues. si autem no-

c 20

nolueris reddere, scito ꝙ morte morieris tu & omnia quæ tua sunt. Statimq; de nocte consurgens Abimelech: vocauit omnes seruos suos: & loquutus est vniuersa verba hæc in auribus eorũ, timuerũtq; oẽs viri valde. Vocauit aũt Abimelech etiam Abrahã, & dixit ei, Quid fecisti nobis? quid peccauimus in te, quia induxisti sup me & super regnũ meum peccatũ grande? quæ nõ debuisti facere, fecisti nobis, Rursumq; expostulans ait, Quid vidisti, vt hoc faceres? Respõdit Abraham, Cogitaui mecũ, dicens, forsitan nõ est timor Dei in loco isto, & interficient me propter vxorẽ meã: alias aũt & vere soror mea est, filia patris mei, nõ filia matris meæ, & duxi eam in vxorem. Postquã aũt eduxit me De⁹ de domo patris mei, dixi ad eam, Hãc misericordiã facies mecũ. In omni loco ad quẽ ingrediemur dices ꝙ frater tuus sim.

¶ Ex epl'a prima Ioannis. L.ij.

ca.2. Filioli, nouissima hora est & sicut audistis quia antichristus venit, & nunc antichristi multi facti sunt, vnde scim⁹ quia nouissima hora est. Ex nobis prodierunt: sed nõ erant ex nobis. Nã si fuissent ex nobis: permansissent vtiq; nobiscum, sed vt manifesti sint qm̃ non sunt omnes ex nobis. Sed vos vnctionem habetis à sancto, & nostis omnia. Nõ scripsi vobis quasi ignorãtibus veritatẽ, sed quasi scientibus eã: & qm̃ omne mẽdaciũ ex veritate nõ est. Quis est mendax, nisi is qui negat quoniã Iesus est Christus? Hic est antichristus, qui negat patrẽ & filiũ. Omnis qui negat filium, nec patrem habet, qui confitetur filiũ: & patrẽ habet. Vos quod audistis ab initio, in vobis pmaneat: qa si in vobis permanserit: quod audistis ab initio, & vos in filio & patre manebitis. Et hęc est repromissio, quam ipse pollicitus est nobis, vitã æternã. Hæc scripsi vobis de his qui seducunt vos. Et vos vnctionẽ quã accepistis ab eo maneat in vobis. Et nõ necesse habetis vt aliquis doceat vos: sed sicut vnctio eius docet vos de omnibus: & verũ est, & non est mendaciũ. Et sicut docuit vos, manete in eo. Et nũc filioli manete in eo: vt cum apparuerit, habeamus fiduciam & non cõfundamur ab eo in aduentu eius: Si scitis quoniã iustus est, scitote quoniã & omnis qui facit iustitiam, ex ipso natus est.

Secundũ

Secundum Matthæũ. Lcõ.iij.

c.18. IN illo tempore: Respiciens Iesus in discipulos suos, dixit Simoni Petro, Si peccauerit in te frater tuus, vade & corripe eum inter te & ipsum solum. Et rel. Hom. scti Augusti. epi.

Quare illũ corripis? Quia doles quod peccauerit in te? Absit: si amore tui id facis, nihil facis: si amore illius facis: optime facis. Deniq; in ipsis verbis atten de cuius amore id facere debeatis, vtrum tui, an illius. Si te audierit (inquit) lucrat[us] eris fratrem tuum. Ergo propter illũ fac vt lucreris illũ. Sic faciẽdo, lucraris: nisi fecisses, perierat. Quid est ergo quod pleriq; homines ista peccata cõtemnunt & dicunt: Quid magnum feci? In hominẽ peccaui. Noli contemnere, quod in hominem peccasti. Vis nosse, quia in hominem peccando perijsti? Si te ille in quẽ peccasti corripuerit inter te & ipsum solum, & audieris illum: lucratus est te. Quid est, lucratus est te: nisi qa perieras, si non lucraretur te? Nam si nõ perieras, quomodo te lucratus est? Nemo ergo contemnat, quando peccat in fratrem. Ait enim in quodã loco apostol[us]: Sic autẽ peccantes in fratres, & percutientes cõscientiã eorum infirmã, in Christum peccatis: ideo quia mẽbra Christi omnes facti sumus. Quomodo nõ peccas in Christũ, qui peccas in membrum Christi? Nemo ergo dicat, quia non peccaui in Deum: sed peccaui in fratrem. In hominẽ peccaui, leue peccatum est, vel nullum peccatum est. Miserere 50. Oro.

EXaudi nos omnipotens, & misericors Deus: & continentiæ salutaris propitius nobis dona concede. Per domi.

¶ Feria.iiij.ex Genesi. Lcb.i.

TVlit igit[ur] Abimelech oues & boues & seruos & ancillas, & dedit Abrahã, reddiditq; illi Saram vxorem suam, & ait, Terra coram vobis est, vbicũq; tibi placuerit, habita. Saræ aũt dixit, Ecce mille argẽteos dedi fratri tuo, hoc erit tibi in velamen oculorum ad omnes qui tecũ sunt: & quocũq; perrexeris, memento te deprehensam. Orante aũt Abraham, sanauit Deus Abimelech & vxorẽ, ancillasq; eius: & pepererunt: concluserat enim Deus omnẽ vuluam domus Abimelech propter Saram vxorem Abrahæ. c.20.

Visitauit autem dñs Saram sicut promiserat: & impleuit c.21.

quæ

quæ loquutus est: Concepitq;, & peperit filium in senectute sua, tempore quo prędixerat ei Deus. Vocauitq; Abraham nomẽ filij sui, quẽ genuit ei Sara, Isaac: & circuncidit eũ octauo die, sicut præceperat ei Deus, cum centum esset annorũ: hac quippe ætate patris natus est Isaac Dixitq; Sara, Risum fecit mihi Deus: quicunq; audierit, corridebit mihi. Rursumq; ait, Quis auditurus crederet Abraham ꝙ Sara lactaret filiũ quẽ peperit ei iam seni? Creuit igitur puer, & ablactatus est: fecitq; Abraham grande conuiuium in die ablactationis eius.

¶ Ex ep̃la prima Ioannis. L.ij.

ca.3. VIdete qualem charitatẽ dedit nobis pater, vt filij Dei nominemur & simus. Propter hoc, mũdus nõ nouit nos: quia non nouit eũ. Charissimi, nunc filij Dei sumus: & nondũ apparuit quid erimus. Scimus qm̃ cum apparuerit, similes ei erimus: quoniã videbimus eũ sicuti est. Et omnis qui habet hanc spem in eo: sanctificat se, sicut & ille sanctus est. Omnis qui facit peccatũ, & iniquitatẽ facit: & peccatũ est iniquitas. Et scitis q̃a ille apparuit vt peccata nostra tolleret: & peccatũ in eo non est. Omnis qui in eo manet, nõ peccat: & omnis qui peccat, nõ vidit eũ, nec cognouit eum. Filioli, nemo vos seducat. Qui facit iustitiam, iustus est, sicut & ille iustus est. Qui facit peccatũ, ex diabolo est: qm̃ ab initio diabolꝰ peccat. In hoc apparuit filius Dei, vt dissoluat opera diaboli. Omnis qui natus est ex Deo, peccatũ non facit: qm̃ semen ipsius in eo manet, & nõ potest peccare, qm̃ ex Deo natus est. In hoc manifesti sunt filij Dei, & filij diaboli. Omnis q̃ non est iustus, nõ est ex Deo, & qui nõ diligit fratrẽ suum: qm̃ hęc est annuntiatio, quam audistis ab initio, vt diligatis alterutrũ. Nõ sicut Cain qui ex maligno erat, & occidit fratrẽ suũ. Et propter quid occidit eũ: Quoniã opera eiꝰ maligna erãt: fratris aũt eius, iusta.
† Nolite mirari fratres, si odit B
vos mundus. Nos scimus, qm̃ translati sumus de morte ad vitam, quoniã diligimus fratres. Qui nõ diligit, manet ĩ morte. omnis qui odit fratrẽ suum homicida est. Et scitis qm̃ omnis homicida nõ habet vitã æternam in se manentẽ. In hoc cognouimus charitatẽ Dei: qm̃ ille animã suam pro nobis posuit:

fuit: & nos debemus pro fratribus animas ponere. Qui habuerit substantiã huius mũdi, & viderit fratrẽ suum necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo: quomodo charitas Dei manet in eo? Filioli mei, nõ diligamus verbo: neq; lin-
C gua, sed opere & veritate:] in hoc cognoscimus, ꝙ ex veritate sumus: & in conspectu eius suadebim⁹ corda nostra. Quoniã si reprehenderit nos cor nostrũ: maior est Deus corde nostro, & nouit omnia. Charissimi, si cor nostrũ nõ reprehenderit nos: fiduciã habemus ad Deũ: & quicquid petierimus, accipiemus ab eo: qm̃ mãdata eius custodimus, & ea quę sunt placita coram eo, facimus. Et hoc est mandatũ eius, vt credamus in nomine filij eius Iesu Christi: & diligam⁹ alterutrũ, sicut dedit mandatum nobis. Et qui seruat mandata eius: in illo manet, & ipse in eo, & in hoc scimus qm̃ manet in nobis, ex spiritu quẽ dedit nobis.

Secundum Matthæũ. Lcõ.iij.

c.15. IN illo tẽpore: Accesserũt ad Iesum ab Ierosolymis Scribę & Pharisæi dicentes: quare discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum? Et resp.

Homilia sancti Hiero. presby.

Mira Pharisęorũ, Scribarumq; stultitia: Dei filium arguunt, quare discipuli eius hominum traditiones & præcepta nõ seruent: Nõ enim lauant manus suas cum panem manducant. Manus, id est, opera nõ corporis sed animę lauandę sunt: vt fiat in illis verbũ Dei. Ipse aũt respondens ait illis: Quare & vos transgredimini mandatũ Dei propter traditionẽ vestrã? Falsam calumniã vera responsione confutat. Cum (inqt) vos propter traditiones hominum pręcepta Dei negligatis: quare discipulos meos arguendos creditis, ꝙ seniorũ iussa paruipendant, vt Dei scita custodiant? Nã Deus dixit: Honora patrẽ tuum & matrẽ tuã: & qui maledixerit patri vel mãtri, morte moriatur. Vos autem dicitis: Quicunq; dixerit patri aut matri, mun⁹ quodcũ q; est ex me, tibi proderit: & nõ honorificabit patrẽ suũ aut matrẽ. Honor in scripturis nõ tantũ in salutationib⁹ & officijs deferẽdis, quãtum in eleemosynis, ac munerũ oblatione sentitur. Honora (inquit Apostolus) viduas quæ vere viduæ sunt. Hic honor donum intelligit. Et in alio loco:

Presby-

Presbyteri duplici honore honorandi sunt: maxime q laborant in verbo & doctrina Dei. Et p hoc mandatũ iubemur vt boui trituranti os non claudamus: & dign⁹ sit operarius mercede sua. Miserere. 50. Oro.

PRæsta nobis quęsum⁹ dñe, vt salutaribus ieiunijs eruditi, à noxijs quoq; vitijs abstinentes, propitiationem tuam facilius impetremus. Per domi.

℄ Feria.v.ex Genesi. Lectio.j.

c.21. CVmq; vidisset Sara filiũ Agar Aegyptię ludentem cum Isaac, dixit ad Abraham: Eijce ancillam hanc, & filium eius: non enim erit hæres filius ancillæ cum filio meo Isaac. Dure accepit hoc Abrahã pro filio suo. Cui dixit Deus: Non tibi videatur asperũ super puero & super ancilla tua: omnia quæ dixerit tibi Sara, audi vocẽ eius: quia in Isaac vocabitur tibi semen. Sed & filiũ ancillæ faciam in gentẽ magnam, quia semen tuum est. Surrexit itaq; Abrahã mane & tollens panẽ, & vtrem aquę, imposuit scapulæ eius, tradiditq; puerũ & dimisit eam. Quæ cum abijsset, errabat in solitudine Bersabeę. Cũq; consumpta esset aqua in vtre, abiecit puerũ subter vnã arborem quę ibi erat. Et abijt, seditq; è regione procul quantum potest arcus iacere. Dixit enim: Non videbo morientem puerũ, & sedens contra, leuauit vocem suã, & fleuit: exaudiuit aũt Deus vocẽ pueri: vocauitq; angelus dñi Agar de cœlo, dicens: Quid agis Agar? noli timere: exaudiuit enim Deus vocem pueri de loco in quo est. Surge tolle puerum, & tene manum illius: qa in gentẽ magnã faciã eũ. Aperuitq; oculos eius Deus: quæ videns puteũ aquæ, abijt, & impleuit vtrẽ, deditq; puero bibere. Et fuit Deus cum eo: qui creuit, & moratus est in solitudine, factusq; est iuuenis sagittari⁹. Habitauitq; in deserto Pharan, & accepit illi mater sua vxorem de terra Ægypti.

℄ Ex ep̃la prima Ioan. Lcõ.ij.

CHarissimi, nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus si ex Deo sint: qm̃ multi pseudoprophetę exierũt in mundũ. In hoc cognoscitur spiritus Dei. Omnis spirit⁹ qui confitetur Iesum Christum in carnẽ venisse, ex Deo est: & omnis spiritus qui soluit Iesum, ex Deo non est, & hic est antichristus, de quo audistis quoniam venit, & nũc iam in mũdo est. ca.4

Vos ex Deo estis filioli, & vicistis eos, qm̃ maior est qui in vobis est, q̃ qui in mundo. Ipsi de mundo sunt: ideo de mundo loquuntur, & mundus eos audit. Nos ex Deo sumus. Qui nouit Deũ, audit nos. qui non est ex Deo, non audit nos. In hoc cognoscim⁹ spm̃ veritatis & spiritum erroris. Charissimi, diligamus nos inuicẽ: quia charitas ex Deo est. Et omnis qui diligit, ex Deo natus est, & cognoscit Deum. Qui nõ diligit,
B nõ nouit Deũ: qm̃ † Deus charitas est. In hoc apparuit charitas Dei in nobis: qm̃ filiũ suũ vnigenitũ misit Deus in mundum, vt viuamus per eũ. In hoc est charitas: non quasi nos dilexerim⁹ Deũ, sed qm̃ ipse prior dilexit nos. & misit filiũ suum propitiationẽ pro peccatis nostris. Charissimi, si sic Deus dilexit nos: & nos debemus alterutrũ diligere. Deũ nemo vidit vnquã. Si diligam⁹ inuicẽ: Deus in nobis manet, & charitas eius in nobis perfecta est. In hoc cognoscim⁹ ꝙ in eo manemus, & ipse in nobis: qm̃ de spiritu suo dedit nobis. Et nos vidimus & testificamur, qm̃ pater misit filium suum saluatorem mundi. Quisquis cõfessus fuerit quoniam Iesus est filius Dei, Deus in eo manet, & ipse in Deo. Et nos cognouimus, & credidimus charitati, quam habet Deus in nobis. Deus charitas est, & q manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. In hoc pfecta est charitas Dei nobiscũ, vt fiduciã habeamus in die iudicij: quia sicut ille est, & nos sumus in hoc mundo. Timor nõ est in charitate: sed perfecta charitas foras mittit timorẽ, qm̃ timor pœnã habet. qui aũt timet: nõ est perfectus in charitate. Nos ergo diligamus Deũ: qm̃ Deus prior dilexit nos. Si quis dixerit, Quoniã diligo Deũ: & fratrẽ suum oderit, mendax est. Qui enim non diligit fratrẽ suum, quẽ videt: Deũ, quẽ non videt, quomodo potest diligere? Et hoc mãdatũ habemus a Deo: vt qui diligit Deum, diligat & fratrẽ suum.]

Secundum Lucam. Lectio.iij.

IN illo tpe: Surgens Iesus de synagoga intrauit in domũ Simonis. Socrus autẽ Simonis tenebatur magnis febribus. ca.4.

Et reℓ. Hom̃. scti Ambrosij epi.

Vide clementiã dñi saluatoris: nec indignatione cõmot⁹, nec scelere offensus, nec iniuria violatus, Iudęã deseruit. Quinetiã

immemor iniuriæ, memor clementię, nũc docendo, nũc liberando, nũc sanãdo, plebis corda demulcet. Et bene sanctus Lucas virum à spũ nequitiæ liberatũ ante pręmisit, & substituit fœminę sanitatẽ. Vtrunq; enim sexũ dñs curaturus aduenerat. Et primo sanari debuit, qui prior creatus est. Nec prætermitti illa debuit, quæ mobilitate magis animi, quã prauitate peccauerat. Sabbato dñicę medicinę opera cœpta significant, vt inde creatura noua cœperit, vbi vetus creatura ante desierat. Nec sub lege esse Dei filiũ: sed supra legẽ in ipso principio designaret: nec solui legem, sed adimpleri. Neq; enim per legem sed verbo factus est mundus: sicut legimus, Verbo dñi cœli firmati sunt. Non soluitur ergo lex, sed impletur, vt fiat renouatio hominis iam labentis. Vnde & apostolus ait, Expoliãtes vos veterem hominem, induite nouũ, qui secundum Christũ creat' est Et bene Sabbato cœpit: vt ipse se ostenderet curatorẽ, qui opera operibus intexeret, & prosequeretur opus quod ipse iam cœperat: vt si faber domũ renouare disponat, nõ à fundamẽtis, sed à culminib' incipit soluere vetustatem. Miserere. 50. Oro.

SVbiectũ tibi populũ quęsumus dñe propitiatio cœlestis amplificet, & tuis semper faciat seruire mandatis. Per do.

¶ Feria. vj. ex Genesi. Lectio. j.

EOdem tempore dixit Abimelech, & Phichol princeps exercitus eius ad Abrahã, ca. 21
Deus tecũ est in vniuersis quæ agis. Iura ergo per Deum, ne noceas mihi & posteris meis, stirpiq; meæ: sed iuxta misericordiam quam feci tibi, facies mihi, & terræ, in qua versatus es aduena? Dixitq; Abraham, ego iurabo. Et increpauit Abimelech propter puteum aquæ, quem vi abstulerãt serui eius. Responditq; Abimelech, Nesci ui quis fecerit hanc rem: sed & tu nõ indicasti mihi, & ego nõ audiui pręter hodie. Tulit itaq; Abrahã oues & boues & dedit Abimelech: percusserũtq; ambo fœdus. Et statuit Abraham septem agnas gregis seorsum. Cui dixit Abimelech, Quid sibi volunt septẽ agnę istæ, quas stare fecisti seorsum? At ille, Septem, inquit, agnas accipies de manu mea: vt sint mihi in testimonium, quoniam ego fodi puteum istum. Idcirco vocatus

catus est locus ille Bersabeæ: quia ibi vterq; iurauit. Et inierunt fœdus pro puteo iuramẽti. Surrexit autem Abimelech, & Phicol princeps exercitus eius, reuersiq; sunt in terram Palæstinorum. Abraham vero plantauit nemus in Bersabeæ, & inuocauit ibi nomẽ dñi Dei æterni. Et fuit colonus terræ Palæstinorum diebus multis.

Ex epl'a prima Ioannis. Lcõ.ij.

OMnis qui credit quoniã Iesus est Christ⁹, ex Deo natus est. Et omnis qui diligit eum qui genuit: diligit & eum qui natus est ex eo. In hoc cognoscimus, qm̃ diligimus natos Dei: cum Deũ diligamus, & mãdata eius faciamus. Hęc est enim charitas Dei, vt mandata eius custodiamus: & mandata eius grauia non sunt. Quoniã † omne quod natũ est ex Deo, vincit mundũ, & hęc est victoria quæ vincit mundũ, fides nostra. Quis est qui vincit mundum, nisi qui credit quoniam Iesus est filius Dei? hic est qui venit per aquam & sanguinẽ Iesus Christus: non in aqua solum: sed in aqua & sanguine. Et spiritus est qui testificatur quoniam Christus est veritas. Quoniã tres sunt qui testimonium dant in cœlo: pater, verbum, & spũs sanctus: & hi tres, vnũ sunt. Et tres sunt qui testimoniũ dant in terra: spiritus, aqua, & sanguis: & hi tres, vnũ sunt. Si testimoniũ hominum accipimus: testimonium Dei maius est: Quoniã hoc est testimonium Dei quod maius est: qm̃ testificatus est de filio suo. Qui credit in filiũ Dei: habet testimoniũ Dei in se.] Qui nõ credit filio, mendacẽ facit eũ: quia nõ credit in testimoniũ, quod testificat' est Deus de filio suo. Et hoc est testimoniũ, Quoniã vitam æternam dedit nobis Deus. & hæc vita, in filio eius est. Qui habet filium Dei, habet vitam: qui non habet filium Dei: vitam non habet. Hęc scribo vobis: vt sciatis quoniam vitam habetis æternam, qui creditis ĩ nomine filij Dei. Et hæc est fiducia quam habemus ad Deum, Quia quodcunq; petierimus secundũ voluntatẽ eius, audit nos. Et scimus quia audit nos quicquid petierimus: scimus, ꝙ habemus petitiones quas postulauimus ab eo. Qui scit fratrem suum peccare peccatum non ad mortem, petat, & dabitur ei vita peccanti non ad mortem.

Est peccatũ ad mortẽ: non pro illo dico vt roget quis. Omnis iniquitas, peccatum est: & est peccatum ad mortem. Scimus quia omnis qui natus est ex Deo, non peccat: sed generatio Dei cõseruat eum, & malignus nõ tangit eum. Scimus q̃m ex Deo sumus: & mundus totus in maligno positus est. Et scimus q̃m filius Dei venit: & dedit nobis sensum: vt cognoscamus verum Deum, & simus in vero filio eius. Hic est verus De⁹, & vita ęterna. Filioli, custodite vos à simulachris. Amen.

Secundum Ioãnem. Lectio.iij.

ca.4. IN illo tẽpore: Venit Iesus in ciuitatẽ Samarię quę dicitur Sychar, iuxta prædium, quod dedit Iacob Ioseph filio suo.

Et rel. Hom. sctĩ Augusti. epi.

Erat autem ibi fons Iacob: puteus erat, sed omnis pute⁹ fons: non omnis fons puteus. Vbi enim de terra aqua manat, & vsui prębetur hauriẽtibus, fons dicitur. Sed si in promptu & superficie sit, fons tantum dicitur. Si autem in alto & in profundo sit, ita puteus vocatur, vt fontis nomen non amittat. Iesus autem fatigatus ex itinere, sedebat sic super fontem. Hora erat quasi sexta. Iam incipiũt mysteria. Non ęnim frustra fatigatur Iesus. Non enim frustra fatigatur virt⁹ Dei. Non enim frustra fatigatur, per quẽ fatigati recreantur. Non enim frustra fatigatur, quo deserente fatigamur, quo præsente firmamur. Fatigatur tamen Iesus, & fatigatur ab itinere, & sedet, & iuxta puteum sedet, & hora sexta fatigatus sedet. Omnia ista innuunt aliquid, indicare volunt aliquid. Intentos nos faciunt: vt pulsemus, hortantur. Ipse ergo nobis aperiat & vobis, qui dignatus est ita hortari, vt diceret, Pulsate & aperietur vobis: tibi fatigatus est ab itinere Iesus. Inuenimus virtutem Iesu, & inuenimus infirmitatẽ Iesu: fortem, & infirmum. Fortem, quia in principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbũ: hoc erat in principio apud Deũ. Vis videre q̃ iste fortis sit? Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil, & sine labore facta sunt omnia. Miserere. 50. Oratio.

IEiunia nostra quęsumus domine benigno fauore prosequere: vt sicut ab alimentis abstinemus in corpore: ita à vitijs ieiunemus in mente. Per.

Hodie dicuntur septẽ psalmi.

Sabbato. ex Genesi. Lectio. j.

c. 22. QVæ postq̃ gesta sunt, tentauit Deus Abrahã, & dixit ad eum, Abraham, Abraham. At ille respondit, adsum. Ait illi, Tolle filiũ tuum vnigenitũ quem diligis Isaac, & vade in terram visionis: atq; ibi offeres eum in holocaustũ super vnũ montiũ quem monstrauero tibi. Igitur Abraham de nocte cõsurgẽs strauit asinũ suũ: ducens secum duos iuuenes, & Isaac filiũ suum. Cumq; cõcidisset ligna in holocaustũ, abijt ad locũ quem pręceperat ei Deus. Die aũt tertio, eleuatis oculis, vidit locum procul, dixitq; ad pueros suos. Expectate hic cum asino, ego aũt & puer illuc vsque properantes, postq̃ adorauerimus, reuertemur ad vos. Tulit quoq; ligna holocausti, & imposuit super Isaac filium suũ: ipse vero portabat in manibus ignẽ & gladium. Cumq; duo pergerent simul, dixit Isaac patri suo, Pater mi. At ille respondit. Quid vis fili? Ecce inquit, ignis & ligna, vbi est victima holocausti? Dixit autẽ Abrahã, Deus prouidebit sibi victimã holocausti, fili mi. Pergebãt ergo pariter, & venerunt ad locũ quem ostenderat ei Deus, in quo ædificauit altare, & desuper ligna composuit, cumq; colligasset Isaac filium suũ, posuit eum in altari super struem lignorum. Extenditq; manũ, & arripuit gladiũ, vt immolaret filiũ suum. Ecce angelus dñi de cœlo clamauit, dicens: Abraham Abrahã. Qui respondit, Adsum. Dixitq; ei, Nõ extendas manũ tuã super puerũ, neq; facias illi quicquã: nunc cognoui q timeas Deũ, & nõ pepercisti vnigenito filio tuo propter me. Leuauit Abraham oculos suos, viditq; post tergũ arietẽ inter vepres, hęrentem cornibus, quem assumens, obtulit holocaustum pro filio. Appellauitq; nomẽ loci illius, Dñs videt. Vnde vsq; hodie dicitur, In monte dñs videbit.

Epistola beati Ioannis apostoli secunda. Lectio secunda.

SEnior, Electæ dñæ & natis ca. 1. eius, quos ego diligo in veritate, & non ego solus, sed & omnes qui cognouerunt veritatẽ, propter veritatẽ quę permanet in vobis, & vobiscũ erit in æternum. Sit vobiscũ gratia, misericordia, & pax à Deo patre, & à Christo Iesu filio patris in veritate, & charitate. Gauisus sum

valde q̄ inueni de filijs tuis ambulantes in veritate, sicut mandatũ accepimus à patre. Et nũc rogo te domina, non tanquã mandatũ nouum scribẽs tibi, sed quod habuim⁹ ab initio, vt diligamus alterutrum. Et hæc est charitas, vt ambulemus secundũ mandata eius. Hoc est enim mandatũ, vt quemadmodum audistis ab initio, in eo ambuletis: q̃m multi seductores exierunt in mundũ, qui nõ confitentur Iesum Christũ venisse in carnẽ. hic est seductor & antichrist⁹. Videte vosmetipsos, ne perdatis q̄ operati estis: sed vt mercedẽ plenã accipiatis. Omnis qui recedit, & non permanet in doctrina Christi, Deũ nõ habet. Qui permanet in doctrina: hic patrẽ & filium habet. Si quis venit ad vos, & hanc doctrinã nõ affert: nolite recipere eum in domum, nec Aue ei dixeritis. Qui enim dicit illi Aue: cõmunicat operib⁹ eius malignis. Ecce, prędixi vobis, vt in die dñi non confundamini. Plura habẽs vobis scribere, nolui, per chartã & atramentum: spero enim me futurum apud vos, & os ad os loqui: vt gaudiũ vestrũ plenum sit. Salutant te filij sororis tuæ Electæ.

Secundum Ioãnem: Lectio iij. ca. 8.

IN illo tẽpore: Perrexit Iesus in montem Oliueti: & diluculo iterum venit in templũ. Et reℓ. Hom. scti Augusti. epi. In montẽ autẽ Oliueti, in montem fructuosum, in montẽ vnguenti, in montẽ chrismatis. Vbi enim decebat docere Christum, nisi in monte Oliueti? Christi enim nomẽ dictũ est à chrismate. Chrisma aũt Græce, Latine vnctio nominatˀ, Ideo autẽ nos vnxit, quia luctatores cõtra diabolũ fecit. Et diluculo iterũ venit in tẽplũ, & omnis populus venit ad eũ. Et sedens docebat eos, & non tenebatur: quia nondũ pati dignabatur. Nunc iam attendite, vbi ab inimicis tentata sit dñi mansuetudo. Adducunt aũt illi Scribę & Pharisæi mulierẽ in adulterio deprehensam, & statuerũt eam in mediũ, & dixerunt ei, Magister, hæc mulier modo deprehensa est in adulterio. In lege autẽ Moyses mandauit nobis huiusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? Hoc autẽ dicebant tentantes eum vt possent accusare eum. Vnde accusare? Nunquid ipsum in aliquo facinore deprehẽderãt? Aut illa mulier ad eũ aliquo modo pertinuisse

dice-

dicebatur? Quid eſt ergo tẽtantes eũ, vt poſſent accuſare eũ? Intelligimus, fratres, admirabilem manſuetudinẽ in Chriſto fuiſſe. Animaduertebãt eũ nimium eſſe mitem, nimiũ eſſe manſuetũ. Miſerere. 50. Orõ.

PRæſta quęſumus omnipotens Deus, vt qui ſe affligendo carnem ab alimẽtis abſtinent, ſectando iuſtitiam à culpa ieiunent. Per dominum.

ℭ Dominica quarta Quadrageſimæ, ex Geneſi. Lectio. j.

Ocauit autẽ angelus dñi Abraham ſecũdo de cœlo, dicens: Per memetipsũ iuraui (dicit dñs) qa feciſti hãc rẽ, & nõ pepciſti filio tuo vnigenito, pp me, bñdicã tibi, & multiplicabo ſemen tuũ ſicut ſtellas cœli, & velut arenã quæ eſt in litore maris: Poſſidebit ſemen tuũ portas inimicorũ ſuorum, & benedicẽtur in ſemine tuo oẽs gentes terræ, quia obediſti voci meæ. Reuerſus eſt Abraham ad pueros ſuos, abieruntq; Berſabeę ſimul: & habitauit ibi. His itaq; geſtis, nunciatum eſt Abrahæ ꝙ Melcha quoq; genuiſſet filios Nachor fratri ſuo, Hus primogenitũ, & Buz fratrẽ ei⁹, & Camuel patrẽ Syrorũ, & Caſed, & Azau, Pheldas quoque & Iedlaph ac Bathuel, de quo nata eſt Rebecca. octo iſtos genuit Melcha, Nachor fratri Abrahæ Concubina vero illius noĩe Roma, peperit Tabee, & Gahã, & Thas & Maacha. Vixit aũt Sara centum vigintiſeptẽ annis. Et mortua eſt in ciuitate Arbee, quæ eſt Hebron, in terra Chanaan, venitq; Abraham vt plangeret & fleret eã. Cumq; ſurrexiſſet Abrahã ab officio funeris, locutus eſt ad filios Heth, dicẽs: aduena ſum & peregrin⁹ apud vos, date mihi ius ſepulchri vobiſcum vt ſepeliam mortuum meum. Reſponderuntq; filij Heth, dicentes, Audi nos dñe, princeps Dei es apud nos: in electis ſepulchris noſtris ſepeli mortuũ tuũ, nulluſq; te prohibere poterit quin in monumẽto eius ſepelias mortuũ tuum.

Epiſtola beati Ioannis Apoſtoli tertia. Lectio ſecunda.

SEnior, Caio chariſſimo, quẽ ego diligo in veritate. Chariſſime, de omnibus orationẽ facio proſpere te ingredi & valere, ſicut proſpere agit anima tua. Gauiſus ſum valde venientibus fratribus, & teſtimonium

perhibẽtibus veritati tuæ, sicut tu in veritate ambulas. Maiorẽ horum non habeo gratiã, q̃ vt audiam filios meos in veritate ambulare. Charissime, fideliter facis quicquid operaris in fratres: & hoc in peregrinos, qui testimoniũ reddiderunt charitati tuæ in conspectu ecclesiæ: quos, bene facies, deducens digne Deo. Pro noĩe enim eius profecti sunt, nihil accipientes à gentibus. Nos ergo debemus suscipere huiusmodi: vt cooperatores simus veritatis. Scripsissem forsitan ecclesiæ: sed is qui amat primatum gerere in eis, Diotrephes non recipit nos. Propter hoc si venero, cõmonebo eius opera quæ facit: verbis malignis garriens in nos: & quasi nõ ei ista sufficiant: neq; ipse suscipit fratres, & eos qui suscipiũt, prohibet, & de ecclesia eijcit. Charissime, noli imitari malũ, sed quod bonũ est. Qui bene facit: ex Deo est: qui male facit, non videt Deum. Demetrio testimoniũ redditur ab omnib⁹, & ab ipsa veritate. Sed & nos testimoniũ perhibemus, & nosti quoniã testimonium nostrũ verum est. Multa habui tibi scribere: sed nolui per atramentũ & calamũ scribere tibi. Spero autẽ protinus te videre: & os ad os loquemur. Pax tibi. Salutant te amici. Saluta tu amicos nominatim.

Secundum Ioãnem. Lectio.iij.

IN illo tempore: Abijt Iesus trans mare Galilææ, quod est Tyberiadis, & sequebatur eum multitudo magna: quia videbant signa quæ faciebat super his qui infirmabantur. ca.6.

Et rel. Hom. scti Augusti. epi.

Miracula quæ fecit dñs noster Iesus Christus, sunt quidẽ diuina opera, & ad intelligendum Deum de visibilibus admonẽt humanã mentem. quia enim ille nõ est talis substantię, quæ videri oculis possit, & miracula eius quibus totũ mundũ regit, vniuersamq; creaturã administrat, assiduitate viluerũt ita vt pene nemo dignetur attẽdere opera Dei mira & stupenda in quolibet seminis grano. Secundum ipsam suã misericordiam seruauit sibi quędã, quę faceret opportuno tẽpore pręter vsitatum cursum ordinemq; naturæ, vt non maiora sed insolita videndo stuperẽt, quib⁹ quotidiana viluerunt. Maius enim miraculũ est gubernatio totius mũdi, quã saturatio qnq; milliũ hominũ de qnq; panibus.

Et

Et tamen hoc nemo miratur. Illud mirantur homines, non quia maius est, sed qa rarũ est. Quis enim & nunc pascit vniuersum mundum: nisi ille qui de paucis granis segetes creat? Fecit ergo quomodo Deus. Vnde enim multiplicat de paucis granis segetes: inde manibus suis multiplicauit quinq; panes. Potestas enim erat in manibus Christi: panes autem illi quinq; quasi semina erant: non quidem terræ mandata, sed ab eo qui terram fecit, multiplicata. Miserere. 50. Oratio.

Concede quæsumus omnipotens Deus, vt qui ex merito nostræ actionis affligimur, tuæ gratiæ consolatione respiremus. Per dominum no.

¶ Feria.ij.ex Genesi. Lectio.j.

c.23. Surrexit Abraham & adorauit populũ terrę, filios videlicet Heth, dixitq; ad eos. Si placet animæ vestræ vt sepeliam mortuũ meũ, audite me & intercedite pro me apud Ephron filiũ Seor, vt det mihi speluncã duplicẽ, quã habet in extrema parte agri sui, pecunia digna ttadat eam mihi coram vobis in possessionẽ sepulchri. Habitabat aũt Ephron in medio filiorũ Heth: respõditq; Ephron Hethæus ad Abraham cunctis audiẽtibus qui ingrediebantur portam ciuitatis illius, dicens: Nequaq̃ ita fiet dñe mi, sed tu magis ausculta quod loquor, agrũ trado tibi, & speluncã quę in eo est, pręsentib⁹ filijs populi mei, sepeli mortuum tuum. Adorauit Abrahã corã dño & populo terrę. Et locutus est ad Ephron circunstãte plebe eius, Quęso vt audias me, dabo pecuniã pro agro, suscipe eã, & sic sepeliam mortuũ meum in eo. Respõditq; Ephron, Dñe mi, audi me. Terra quam postulas quadringentos siclos argẽti valet: istud est pretium inter me & te: sed quãtum est hoc? sepeli mortuum tuũ. Quod cum audisset Abrahã, appendit pecuniã quã Ephron postulauerat, audiẽtib⁹ filijs Heth, quadringentos siclos argenti probatæ monetę publicę. Cõfirmatusq; est ager quondã Ephronis in quo erat spelunca duplex respiciens Mambre: tam ipse q̃ spelunca, & omnes arbores eius in cunctis terminis eius per circumitum Abrahę in possessionem videntibus filijs Heth, & cunctis qui intrabant portã ciuitatis illius. Atq; ita sepeliuit Abraham Saram vxorẽ suã in spe-

ſpelunca agri duplici, quæ reſpiciebat Mambre: hęc eſt Hebron in terra Chanaan. Et cõfirmat⁹ eſt ager & antrũ quod erat in eo Abrahæ in poſſeſſionem monumẽti à filijs Heth.

C.1. 2. Ep̃la catholica Iacobi ap̃li.P.ij.

IAcobus Dei & dñi noſtri Ieſu Chriſti ſeruus, duodecim tribubus, quę ſunt in diſperſione, ſalutẽ. Omne gaudiũ exiſtimate fratres mei cum in tentationes varias incideritis: ſcientes quod probatio fidei veſtræ, patientiam operatur. Patiẽtia autẽ opus perfectum habet: vt ſitis perfecti & integri, in nullo deficiẽtes. Si quis aũt veſtrũ indiget ſapientia, poſtulet à Deo, qui dat omnibus affluenter, & non improperat: & dabitur ei. Poſtulet aũt in fide, nihil hæſitans. qui enim hæſitat, ſimilis eſt fluctui maris, q à vento mouetur & circunfertur: non ergo exiſtimet homo ille quod accipiat aliquid à dño. Vir duplex animo, inconſtans eſt in omnibus vijs ſuis. Glorietur aũt frater humilis, in exaltatione ſua: diues autẽ, in humilitate ſua: quoniam ſicut flos fœni trãſibit. Exortus eſt enim ſol cũ ardore, & areſecit fœnum, & flos eius decidit, & decor vult⁹ eius deperijt: ita & diues in itineribus ſuis marceſcet. Beatus vir qui ſuffert tentationem: quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam vitæ, quam repromiſit Deus diligentibus ſe. Nemo cũ tentatur, dicat quoniã à Deo tẽtatur. Deus enim intẽtator malorum eſt, ipſe autem neminẽ tẽtat. Vnuſquiſq; vero tentatur, à cõcupiſcentia ſua abſtractus & illectus. Dein de concupiſcentia, cum conceperit, parit peccatũ. peccatum vero cum conſummatũ fuerit, generat mortem. Nolite itaq; errare fratres mei dilectiſſimi: † Omne datũ optimũ, & omne donum perfectũ, deſurſum eſt, deſcendens à patre luminum, apud quẽ non eſt trãſmutatio, nec viciſſitudinis obũbratio. Volũtarie enim genuit nos verbo veritatis, vt ſimus initium aliquod creaturę ei⁹. Scitis fratres mei dilectiſſimi. Sit autẽ omnis homo velox ad audiendum: tardus autem ad loquendum, & tardus ad irã. Ira enim viri, iuſtitiã Dei non operatur. Propter quod abijcientes omnem immunditiã & abundantiam malitię, in mãſuetudine ſuſcipite inſitũ verbum, quod poteſt ſaluare animas veſtras.]

Secundũ

ca. 2. Secundum Ioãnem. Lectio.iij.

IN illo tempore: Prope erat Pascha Iudæorum:& ascendit Iesus Ierosolymam. Et inuenit in templo vendẽtes oues & boues & colũbas. Et reliqua. Homilia sancti Augustini epi.

Quid audiuimus fratres? Ecce tẽplũ illud figura adhuc erat: & eiecit inde dñs omnes q sua quęrebãt: qui ad nundinas venerãt. Et quę illi vendebãt? Illa quæ opus habebãt homines in sacrificijs illius temporis. Nouit enim charitas vestra quod sacrificia illi populo pro eius carnalitate & corde adhuc lapideo talia data sunt, quibus teneretur ne in idola deflueret: & immolabant ibi sacrificia, boues & oues, & columbas. Nostis, quia legistis. Nõ ergo magnũ peccatũ, si hoc vẽdebatur in tẽplo quod emebatur vt offerretur in tẽplo: & tamẽ eiecit illos inde. Quid si ibi ebriosos inueniret, quid faceret Dñs, si vendentes ea quę licita sunt, & contra iustitiã non sunt, eiecit? Quæ cum honeste emũtur, nõ illicite venduntur. Expulit tamen, & non est passus domum orationis fieri domũ negociationis. Si negociationis dom⁹ non debet fieri domus Dei: potationis debet fieri? Nos autẽ qñ eis ista dicimus, strident dentibus suis aduersum nos. Et cõsolatur nos psalmus quem audistis, Striderunt super me dentibus suis. Miserere. 50. Oro

PRæsta quæsumus omnipotens Deus, vt obseruationes sacras annua deuotione recolentes, & corpore tibi placeamus & mente. Per domi.

¶ Feria.iij.ex Genesi. Lectio.j. c. 24.

ERat autẽ Abraham senex dierumq; multorũ: & dñs in cunctis benedixerat ei. Dixitq; ad seruum seniorem domus suæ, qui pręerat omnibus quæ habebat, Pone manũ tuã subter femur meũ: vt adiurem te per dñm Deũ cœli, & terræ, vt nõ accipias vxorẽ filio meo de filiabus Chananæorũ, inter quos habito: sed ad terrã & cognationẽ meã proficiscaris, & inde accipias vxorẽ, filio meo Isaac, Respondit seruus, Si noluerit mulier venire mecum in terrã hãc: nũquid reducere debeo filiũ tuũ, ad locũ de quo tu egressus es? Dixitq; Abraham, Caue ne qñ reducas filiũ meũ illuc. Dñs Deus cœli & terræ, qui tulit me de domo patris mei, & de terra natiuitatis meę, qui locutus est mihi, & iurauit mihi,

mihi,dicens: Semini tuo dabo terram hãc, ipse mittet angelũ suum coram te,& accipies inde vxoré filio meo:sin aũt mulier noluerit sequi te, nõ teneberis iuramẽto: filiũ meũ tñ ne reducas illuc. Posuit ergo seruus manũ sub femore Abrahã dñi sui, & iurauit illi sup sermone hoc. Tulitq; decẽ camelos de grege dñi sui, & abijt, ex omnibus bonis ei⁹ portãs secũ,profectusq; perrexit in Mesopotamiã ad vrbẽ Nachor. Cũq; camelos fecisset accumbere extra oppidum iuxta puteum aquæ vespere, eo tempore quo solẽt mulieres egredi ad hauriendã aquã, dixit, dñe Deus dñi mei Abrahã occurre obsecro mihi hodie, & fac misericordiã cum dño meo Abraham: ecce ego sto prope fontẽ aquę,& filię habitatorum huius ciuitatis egredientur ad hauriendã aquam. Igitur puella cui ego dixero, Inclina hydriã tuã vt bibã: & illa respõderit,Bibe,quin & camelis tuis dabo potum:ipsa est quã pręparasti seruo tuo Isaac, & per hoc intelligam ꝙ feceris misericordiam cum dño meo.

Ex epistola Iacobi. Lectio.ij.

c.1.c E† Stote aũt factores verbi, & non auditores tantum, fallentes vosmetipsos. Quia si quis auditor est verbi,& nõ factor: hic cõparabitur viro cõsideranti vultũ natiuitatis suę in speculo: considerauit enim se, & abijt, & statim oblitus est qualis fuerit. Qui aũt perspexerit in lege perfectæ libertatis, & permanserit in ea,non auditor obliuiosus fact⁹,sed factor operis: hic beatus in facto suo erit. Si quis autem putat se religiosum esse,non refrenans linguã suam, sed seducens cor suum: huius vana est religio. Religio munda & immaculata apud Deum & patrem, hæc est,Visitare pupillos & viduas in tribulatione eorum: & immaculatũ se custodire ab hoc seculo.]

c.2.a Fratres mei, nolite in personarũ acceptione habere fidem dñi nostri Iesu Christi gloriæ. Etenim si introierit in conuentum vestrũ vir aureũ anulum habẽs,in veste candida,introierit aũt & pauper in sordido habitu, & intendatis in eum qui indutus est veste præclara,& dixeritis ei,Tu sede hic bene: pauperi aũt dicatis:Tu sta illic,aut sede sub scabello pedũ meorũ: nõne iudicatis apud vosmetipsos, & facti estis iudices cogitationũ iniquarũ? Audite fratres mei

mei dilectissimi. Nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo diuites in fide, & hæredes regni quod repromisit Deus diligentibus se? Vos auté exhonorastis pauperem. Nonne diuites per potentiã opprimunt vos: & ipsi trahunt vos ad iudicia? Nonne ipsi blasphemãt bonũ nomen quod inuocatũ est super vos? Si tamen legé perficitis regalé secundũ scripturas, Diliges proximũ tuũ sicut teipsum, bene facitis. si auté personam accipitis, peccatũ operamini, redarguti à lege quasi trãsgressores.

Secundum Ioãnem. Lectio.iij.

ca.7. IN illo tempore: Iam die festo mediante ascendit Iesus in templum, & docebat, & admirabantur Iudæi. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini epi.

Ille qui latebat, docebat: & palam loquebatur, & non tenebatur. Illud enim vt lateret erat causa exempli: hoc potestatis. Sed cum doceret mirabantur Iudæi Omnes quidem quantũ arbitror mirabantur: sed nõ omnes cõuertebantur. Et vnde admiratio? Quia multi nouerant vbi natus: quemadmodũ fuerat educatus: nũquã eum viderant discenté literas. Audiebãt autem eum de lege disputantem, legis testimonia proferenté: quæ nemo poterat proferre, nisi legisset: nemo legere, nisi literas didicisset. Et ideo mirabantur. Eorum auté admiratio, magistra facta est insinuãdæ alterius veritatis occasio. Ex eorum quippe admiratione & verbis, dixit dñs aliquid profundũ, & diligentius inspici & discuti dignum. Propter quod intentã facio charitaté vestrã non solũ ad audiendum pro vobis: sed etiã ad orãdum pro nobis. Quid ergo dñs respõdit eis admirantibus: quomodo sciret literas quas nõ didicerat? Mea doctrina (inquit) nõ est mea: sed ei⁹ q misit me. Hæc est enim profunditas prima. Videtur enim paucis verbis quasi cõtraria locutus. Nõ enim ait, ista doctrina non est mea. Sed, mea doctrina non est mea. Si nõ tua, quomodo tua? si aũt tua, qũo nõ tua? Tu enim dicis vtrunq;: & mea doctrina, & nõ mea. Nam si dixisset, ista doctrina nõ est mea, nulla esset quęstio. Miserere. 50. Oratio.

SAcrę nobis quęsum⁹ domine obseruationis ieiunia, & pię conuersationis augmentũ, & tuæ propitiationis continuũ præstent auxilium. Per domi.

¶ Feria

¶ Feria.iiij. ex Genesi. Leõ.j.

c. 24. NEcdum intra se verba cõpleuerat, & ecce Rebecca egrediebatur filia Bathuel filij Melchæ vxoris Nachor fratris Abraham, habens hydriam in scapula sua, puella decora nimis, virgoq; pulcherrima, & incognita viro: descenderat autẽ ad fontẽ, & impleuerat hydriã, ac reuertebatur. Occurritq; ei seruus, & ait: Pauxillum aquæ mihi ad sorbendum præbe de hydria tua. Quæ respondit, Bibe domine mi, Celeriterque deposuit hydriam super vlnam suam, & dedit ei potũ. Cumq; ille bibisset, adiecit. Quin & camelis tuis hauriam aquam, donec cuncti bibant. Effundensq; hydriam in canalibus, recurrit ad puteum vt hauriret aquam: & haustam omnibus camelis dedit. Ille autem contemplabatur eam tacitus, scire volens vtrũ prosperũ iter suũ fecisset dñs, an nõ. Postq; aũt biberũt cameli, protulit vir inaures aureas, appendẽtes siclos duos: & armillias totidẽ pondo siclorũ decẽ. Dixitq; ad eã: Cujus es filia? indica mihi, est in domo patris tui loc⁹ ad manendũ? Quæ respondit: Filia sum Bathuelis filij Melchæ, quẽ peperit ipsi Nachor & addidit dicens, Palearum quoq; & fœni plurimũ est apud nos, & locus spatiosus ad manẽdũ. Inclinauit se homo, & adorauit dñm, dicens: Benedictus dñs Deus dñi mei Abrahã, qui nõ abstulit misericordiã & veritatẽ suã à dño meo, & recto itinere me perduxit in domũ fratris Dñi mei. Cucurrit itaq; puella, & nuntiauit in domo matris suæ omnia quę audierat. Habebat aũt Rebecca fratrem nomine Labã: qui festinus egressus est ad hominẽ foras vbi erat fons. Cũq; vidisset inaures & armillas in manibus sororis suæ, & audisset cũcta verba referẽtis. Hęc locutus est mihi homo: venit ad virum qui stabat iuxta camelos & prope fontẽ aquæ, dixitq; ad eum: ingredere benedicte domini, cur foris stas? præparaui domum & locum camelis tuis. Et introduxit eũ in hospitium: ac destrauit camelos, deditq; paleas & fœnum, & aquam ad lauandos pedes camelorum, & virorum, qui venerant cum eo. Et appositus est in conspectu eius panis. Qui ait: Non comedam, donec loquar sermones meos. Respondit ei, Loquere.

Ex

Ex epistola Iacobi. Lectio.ij.

ca. 2. QVicunq; autem totam legem seruauerit, offendat autẽ in vno: factus est omnium reus. Qui enim dixit, Non mœchaberis: dixit & Nõ occides. Quod si non mœchaberis, occides aũt, factus es trãsgressor legis. Sic loquimini, & sic facite sicut per legẽ libertatis incipientes iudicari. Iudiciũ enim sine misericordia illi, qui non facit misericordiã. Superexaltat autẽ misericordia iudiciũ. Quid proderit, fratres mei, si fidẽ quis dicat se habere: opera autẽ non habeat? Nunquid poterit fides saluare eũ? Si aũt frater aut soror nudi sint, & indigeãt victu quotidiano, dicat aũt aliquis ex vobis, illis: Ite in pace, calefacimini & saturamini: nõ dederitis aũt eis quæ necessaria sunt corpori, qd proderit? Sic & fides, si nõ habeat opera, mortua est in semetipsa. Sed dicet qs: Tu fidẽ habes, & ego opera habeo: ostẽde mihi fidẽ tuã sine operibus: & ego ostendam tibi ex operibus fidẽ meã. Tu credis ꝙ vnꝰ est Deus. Bene facis: & dęmones credũt & contremiscunt. Vis aũt scire ò homo inanis, qm̃ fides sine operibus mortua est? Abrahã pater noster, nonne ex operibus iustificatus est, offerens Isaac filiũ suũ super altare? Vides quoniã fides cooperabatur operibꝰ illius: & ex operibꝰ fides cõsummata est? Et suppleta est scriptura dicens, Credidit Abrahã Deo, & reputatũ est illi ad iustitiam, & amicus Dei appellatus est. Videtis qm̃ ex operibus iustificatur homo: & non ex fide tantũ? Similiter & Raab meretrix, nonne ex operibus iustificata est, suscipiens nuntios, & alia via eijciẽs? Sicut enim corpus sine spũ mortuũ est: ita & fides sine operibus mortua est.

Secundum Ioãnem. Lectio.iij. ca. 9

IN illo tp̃e: Pręteriẽs Iesus vidit hoĩem cęcũ à natiuitate. Et reľ. Hom̃ sctĩ Augusti. epĩ.

Exiens Iesus vidit hominem cæcum: nõ vtcunq; cæcũ, sed à natiuitate. (Et interrogauerũt eum discipuli eius, Rabbi?) Scitis quia Rabbi magister est. Magistrum appellabant, quia discere desiderabant. Quęstionem quippe dño proposuerũt tanquã magistro (Quis peccauit: hic, aut parentes eius, vt cęcus nasceretur? Respõdit Iesus, Neq; hic peccauit, neq; parentes eius) Quid est hoc, quod dixit? Si nullꝰ homo sine peccato, nunquid

nunquid parentes huius cæci sine peccato erãt? Nunquid ipse vel sine originali peccato natus erat, vel viuẽdo nihil addiderat? An quia oculos clausos habebat, cõcupiscẽtię minime vigilabat? Quanta enim mala cęci cõmittũt? A quo enĩ malo abstinet mens mala: etiã oculis clausis? Non poterat videre, sed nouerat cogitare: & forte cõcupiscere aliquid, quod cæcus non posset implere. Sed in corde iudicari à nullo potest, nisi à cordis perscrutatore. Si ergo & parentes eius habuerunt peccatũ, & iste habuit peccatũ: quare dñs dixit, neq; hic peccauit, neq; parẽtes ei⁹: nisi ad rem de qua interrogatus est, vt cæcus nasceretur? Habebãt enim parẽtes eius peccatũ: sed nõ ipso peccato factum est vt cæcus nasceretur. Miserere. 50. Orõ.

DEus qui & iustis præmia meritorũ, & peccatoribus per ieiuniũ veniã præbes: miserere supplicibus tuis, vt reatus nostri cõfessio indulgentiã percipere valeat delictorũ? Per do.

℄ Feria. v. ex Genesi. Lectio. j.

c. 24. AT ille, Seruus, inqt, Abraham sum. Et dñs benedixit dño meo valde, magnificatusq; est: & dedit ei oues & boues, argentũ & aurum: seruos & ancillas, camelos & asinos. Et peperit Sara vxor dñi mei filium dño meo ĩ senectute sua, deditq; illi omnia quæ habuerat. Et adiurauit me dñs meus, dicens: Non accipies vxorem filio meo de filiab⁹ Chananęorum, in quorũ terra habito: sed ad domum patris mei perges, & de cognatione mea accipies vxorem filio meo. Ego vero respondi dño meo, Quid si noluerit venire mecum mulier? Dñs, ait, in cuius cõspectu ambulo, mittet angelũ suum tecũ, & diriget viam tuã: accipiesq; vxorem filio meo de cognatione mea, & de domo patris mei. Innocens eris à maledictione mea, cum veneris ad proximos meos, & nõ dederint tibi. Veni ergo hodie ad fontem aquæ, & dixi, Dñe Deus dñi mei Abraham, si direxisti viam meã in qua nũc ambulo, ecce sto iuxta fontem aquæ, & virgo quæ egrediet̃ ad hauriẽdã aquã, audierit à me: Da mihi pauxillũ aquæ ad bibendum de hydria tua: & dixerit mihi, Et tu bibe, & camelis tuis hauriã: ipsa est mulier quam præparauit dñs filio dñi mei. Dumq; hæc tacitus mecũ voluerem, apparuit

Rebecca

Rebecca veniēs cū hydria quā portabat in scapula: descenditque ad fontē, & hausit aquā. Et aio ad eam, Da mihi paululū bibere. Quę festinans deposuit hydriā de humero, & dixit mihi: Et tu bibe, & camelis tuis tribuā potū, Bibi, & adaquaui camelos. Interrogauiq; eam, & dixi: Cuius es filia? Quæ rñdit, Filia Bathuelis sum filij Nachor, quē peperit ei Melcha. Suspendi itaq; inaures ad ornandā faciē eius, & armillas posui in manibus eius, pronusque adoraui dñm, bñdicēs Dño Deo domini mei Abraham, qui perduxit me recto itinere, vt sumerem filiam fratris Dñi mei filio eius. Quā ob rē si facitis misericordiam, & veritatē cū Dño meo: indicate mihi, sin aūt aliud placet, & hoc dicite mihi, vt vadā ad dexterā, siue ad sinistram.

Ex epistola Iacobi. Lectio. ij.

ca. 3. NOlite plures magistri fieri fratres mei, sciētes qm̄ maius iudiciū sumitis In multis enim offendimus oēs. Si qs in verbo non offendit: hic perfectus est vir, potens etiam fræno circūducere totum corpus. Si autē equis fræna in ora mittimus ad consentiendum nobis, omne corpus illorū circūferimus. Et ecce naues cū magnę sint, & à ventis validis minentur, circunferuntur à modico gubernaculo vbi impetus dirigentis voluerit. Ita & lingua modicū quidem membrū est, & magna exaltat. ecce quātus ignis q̄ magnā syluam incendit. Et lingua, ignis est, vniuersitas iniquitatis. Lingua constituitur in membris nostris, quę maculat totum corpus, & inflāmat rotā natiuitatis nostræ inflammata à gehenna. Omnis enim natura bestiarū & volucrū & serpentiū & cæterorum domantur, & domita sunt à natura humana: linguā aūt nullus hominū domare pōt, inqetū malū, plena veneno mortifero. In ipsa benedicimus deū & patrem: & in ipsa maledicimus homines, qui ad imaginē & similitudinem Dei facti sunt. Ex ipso ore procedit benedictio & maledictio. Nō oportet, fratres mei, hęc ita fieri. Nūquid fons de eodē foramine emanat dulcē, & amarā aquā? Nūquid pōt fratres mei, ficus vuas facere: aut vitis, ficus? Sic neque salsa dulcē pōt facere aquā. Quis sapiēs & disciplinatus inter vos? Ostendat ex bona cōuersatione operationē suā in mansuetudine

tudine sapiētię. Quòd si zelum amarum habetis, & contentiones sint in cordibus vestris, nolite gloriari & mendaces esse aduersus veritatē: nō est enim ista sapiētia desursum descendens à patre luminum, sed terrena, animalis, diabolica. Vbi enim zelus & contentio, ibi incōstātia, & omne opus prauū. Quæ autē desursum est sapientia, primum quidē pudica est: deinde pacifica, modesta, suadibilis, bonis consentiens, plena misericordia & fructibus bonis, iudicans sine simulatione. Fructus autem iustitiæ, in pace seminatur facientibus pacem.

Secundum Lucam. Lectio iij.

ca. 7. IN illo tēpore: Ibat Iesus in ciuitatē quę vocatur Naim, & ibant cum eo discipuli eius, & turba copiosa. Et reliqua.

Homilia sancti Ambrosij epi.

Hic locus ad vtranq; redundat gratiam, vt cito flecti diuinam misericordiam matris viduæ lamentatione credamus: eius pręcipue quę vnici filij vel labore vel morte frangatur. Cui tamē viduę grauitatis meritū exequiarū turba concilier. Et hanc viduā populorū turba septam, plus videri esse q̄ fœminam, quę resurrectionem vnici adolescentis filij sui lachrymis meruerat impetrare, eo ꝙ sancta ecclesia populum iuniorē à pompa funeris atq; supremi sepulchri suarū reuocet ad vitā cōtemplatione lachrymarum: Quæ flere prohibetur eum cui resurrectio debebatꝰ. Qui quidem mortuus in loculo materialibus quatuor ad sepulchrū ferebatur elemētis: sed spem resurgēdi habebat: qa ferebatur in ligno. Quod etsi nobis ante nō proderat: tamen posteaquā Iesus id tetigit, proficere cœpit ad vitā: vt esset indicio salutem populo per crucis patibulū refundendā. Audito igitꝰ Dei verbo steterunt acerbi illius funeris portitores: qui corpꝰ humanū letali fluxu naturę materialis vrgebāt. Quid enim aliud, nisi quasi in quodam feretro, hoc est supremi funeris instrumento, iacemus exanimes: cū vel ignis modicæ cupiditatis exæstuat, vel frigidus humor exudat, vel pigra quadam corporis hebetudine vigor hebetatur animoꝝ, vel cōcreta noster spūs labe purę lucis vacuus alit mentē? Hi sunt nostri funeris portitores. Miserere. 50. Orō.

PRęsta quęsumus omnipotens Deus, vt quos ieiunia

votiua

votiua castigant: ipsa quoque deuotio sancta lætificet, vt terrenis affectibus mitigatis, facilius cœlestia capiamus. Per do.

¶ Feria. vi. ex Genesi. Lectio. i.

c.24. RESpõderuntq; Laban & Bathuel, A dño egressus est sermo: non possumus extra placitũ eius quicquã aliud loqui tecũ. En Rebecca coram te est, tolle eam, & proficiscere, & sit vxor filij dñi tui, sicut loquutus est dñs. Quod cũ audisset puer Abrahã, procidens adorauit in terrã dñm. Prolatisq; vasis argenteis, & aureis, ac vestibus, dedit ea Rebeccæ pro munere: fratribus quoq; eius, & matri dona obtulit. Initoq; cõuiuio vescẽtes pariter & bibentes manserunt ibi. Surgens autem mane, loquutus est puer: Dimitte me, vt vadam ad dñm meum. Responderuntq; frater eius & mater. Maneat puella saltem decem dies apud nos, & postea proficiscetur. Nolite, ait me retinere, quia dñs direxit viã meã: dimittite me vt pergã ad dñm meum. Et dixerunt, Vocemus puellã, & quęramus ipsius volũtatẽ. Cumq; vocata venisset, sciscitati sunt: Vis ire cum homine isto? Quæ ait, Vadam. Dimiserũt ergo eam, & nutricem illius, seruumq; Abrahã, & comites eius: imprecantes prospera sorori suę, atq; dicẽtes, Soror nostra es, crescas in mille millia: & possideat semen tuum portas inimicorũ suorũ. Igit Rebecca, & puellæ illius ascensis camelis sequutæ sunt virum: qui festinus reuertebatur ad dñm suum. Eo aũt tẽpore deambulabat Isaac per viã quæ ducit ad puteũ, cuius nomẽ est Viuentis & Videntis: habitabat enim in terra australi. Et egressus fuerat ad meditandũ in agro inclinata iam die: cumq; eleuasset oculos, vidit camelos venientes procul. Rebecca quoq; cõspecto Isaac, descendit de camelo, & ait ad puerũ. Quis est ille homo qui venit per agrũ in occursum nobis? Dixitq; ei, Ipse est dñs me. At illa tollens cito palliũ suũ, operuit se. Seruus autem cuncta quæ gesserat, narrauit domino suo Isaac. Qui introduxit eam in tabernaculum Saræ matris suę, & accepit eam vxorem: & intantum dilexit eam, vt dolorem qui ex morte matris eius acciderat, temperaret.

Ex epistola Iacobi. Lectio ij.

VNde bella & lites in vobis? Nõne ex cõcupiscẽ- ca.4.

tijs vestris quæ militant in mēbris vestris? Cōcupiscitis: & nō habetis. occiditis & zelatis: & nō potestis adipisci. litigatis & belligeratis: & nō habetis, propterea ꝙ non postulatis, Petitis & nō accipitis, eo ꝙ male petatis vt in concupiscentijs vestris insumatis: Adulteri, nescitis ꝙ amicitia huius mundi, inimica est Dei? Quicūq; ergo voluerit amicus esse seculi huius, inimicus Dei constituitur. An putatis ꝙ inaniter scriptura dicat, Ad inuidiam concupiscit spiritus qui habitat in vobis? Maiorē aūt dat gratiā. Propter quod dicit, Deus superbis resistit: humilibus autē dat gratiā. Subditi ergo estote Deo, resistite autem diabolo: & fugiet à vobis. Appropriate Deo, & appropinquabit vobis. Emūdate man⁹, peccatores: & purificate corda, duplices animo. Miseri estote, & lugete, & plorate, risus vester in luctum conuertatur, & gaudiū in mœrorem. Humiliamini in conspectu Domini, & exaltabit vos. Nolite detrahere alterutrum, fratres mei. Qui detrahit fratri, aut qui iudicat fratrem suum: detrahit legi & iudicat legem. Si autē iudicas legē: non es factor legis, sed iudex. Vnus est enim legislator & iudex qui pōt perdere & liberare. Tu aūt quis es qui iudicas proximum tuum? Ecce nunc q dicitis. Hodie aut crastino ibimus in illā ciuitatem, & faciemus ibi quidem annū & mercabimur, & lucrū faciem⁹ (qui ignoratis quid erit in crastino. Quæ est enim vita vestra? Vapor est, ad modicū parens, & deinceps, exterminabitur) pro eo vt dicatis. Si Dn̄s voluerit & Si vixerimus, faciemus hoc aut illud. Nunc autem exultatis in superbijs vestris. Omnis exultatio talis, maligna est. Scienti igitur bonum facere, & non facienti: peccatum est illi.

Secundum Ioānem. Lectio.iij.

IN illo tpe. Erat quidā languens Lazarus in Bethania de castello Mariæ & Marthæ sororum eius. Et reliqua. c.11.

Homilia sancti Augustini epi.

In superiori lectione meministis, ꝙ Dn̄s exijt de manibus eorum, qui lapidare eum voluerant: & discessit trans Iordanē, vbi Iohannes baptizabat. Ibi dn̄o cōstituto infirmabatur in Bethania Lazarus, quod castellū erat proximū Ierosolymis. Maria aūt erat quæ vnxit dn̄m vnguento, & extersit pedes eius capillis

capillis suis, cuius frater Lazarus infirmabatur. Miserunt ergo sorores ad eũ dicentes, Dñe, ecce, quem amas infirmatur. Iã intelligimus quo miserunt, vbi erat Dñs, qm̃ absens erat. Trans Iordanem scilicet miserunt ad dñm, nuntiãtes ꝙ ęgrotaret frater earum: vt dignaretur venire, & eum ab ægritudine liberare: ille distulit sanare, vt posset resuscitare. Quid ergo annuntiauerũt sorores ei⁹? Dñe, ecce, quem amas infirmatur. Non dixerunt, veni. Amãti enim tantummodo nuntiandum fuit. Non ausę sunt dicere. Veni, & sana. Non ausæ sunt dicere, Ibi iube, & hic fiet. Cur enim nõ & istę sicut fides illius
c.1l centurionis inde laudatur? Ait enim, Non sum dignus, vt intres sub tectum meum, sed tantũ dic verbo & sanabitur puer meus. nihil horum istę, sed tantummodo, Dñe, ecce, quẽ amas infirmatur. Sufficit vt noueris: non enim amas, & deseris. Sed dicet aliquis, Quomodo per Lazarum peccator significabatur, & a domino sic amabatur? Audiat eum dicentem, Nõ veni vocare iustos, sed peccatores. Miserere. 50. Oratio.

Deus, qui ineffabilibus mundum renouas sacramentis: pręsta quæsumus, vt ecclesia tua & ęternis proficiat institutis, & temporalibus nõ destituatur auxilijs: Per dominum nostrum Iesum Christũ filiũ.

Hodie dr̃ matu. pro defunctis.

¶ Sabbato, ex Genesi, Lectio.

Abraham vero aliam duxit vxorem nomine Ceturam, quæ peperit ei Zamarã, c.25. & Iescan, & Madan, & Madian, & Iosboc, & Sue. Iescan quoq; genuit Saba, & Dada. filij Dadam fuerunt Assurim, & Latussim, & Laomim: at vero ex Madian ortus est Epha, & Epher, & Enoch, & Abida, & Eldaa: omnes hi, filij Ceturę. Deditq; Abraham cuncta quæ possederat Isaac: filijs aũt concubinarum largitus est munera, & separauit eos ab Isaac filio suo dum adhuc ipse viueret: ad plagam orientalem. Fuerunt aũt dies vitæ Abrahæ centum septuaginta quinq; anni. Et deficiens mortuus est in senectute bona prouectęq; ętatis, & plenus dierum, congregatusq; est ad populum suum. Et sepelierunt eum Isaac, & Ismael filij sui in spelunca duplici, quę sita est in agro Ephron, filij Seor Hethęi, è regione Mãbre, quã

 emerat

emerat à filijs Heth. ibi ſepultus eſt ipſe, & Sara vxor eius. Et poſt obitũ illius benedixit Deus Iſaac filio eius, qui habitabat iuxta puteum nomine Viuentis & Vidẽtis. Hę ſunt generationes Iſmahel filij Abrahæ, quẽ peperit ei Agar Ægyptia, famula Saræ: & hæc nomina filiorũ eius in vocabulis, & generationib' ſuis. Primogeni t' Iſmahelis Nabaioth, deinde Cedar, & Adbeel, & Mabſam. Maſma quoque, & Duma, & Maſſa, Hadad, & Thema, & Letur, & Naphis, & Cedma. iſti ſunt filij Iſmahelis: & hæc nomina per caſtella & oppida eorum, duodecim principes tribuum ſuarũ. Et facti ſunt anni vitę Iſmahelis centum triginta ſeptẽ, deficienſq; mortuus eſt, & appoſitus ad populũ ſuum. Habitauit autẽ ab Euila vſq; Sur, quę reſpicit Ægyptum introeuntibus Aſſyrios. Coram cunctis fratribus ſuis obijt.

Ex epiſtola Iacobi. Lectio ii.

ca. 5. AGite nunc diuites, plorate, vlulãtes in miſerijs veſtris quæ aduenient vobis. Diuitiæ veſtræ putrefactæ ſunt: & veſtimenta veſtra à tineis comeſta ſunt. Aurum & argentũ veſtrum æruginauit: & ærugo eorum in teſtimonium vobis erit, & manducabit carnes veſtras ſicut ignis. Theſaurizaſtis vobis irã in nouiſſimis diebus. Ecce merces operariorum qui meſſuerunt regiones veſtras, quæ fraudata eſt à vobis, clamat: & clamor eorum, in aures dñi Sabaoth introiuit. Epulati eſtis ſuper terram, & in luxurijs enutriſtis corda veſtra in die occiſionis. Addixiſtis & occidiſtis iuſtum: & non reſtitit vobis. Patientes igitur eſtote fratres, vſq; ad aduentum dñi. Ecce, agricola expectat pretioſum fructum terræ: patienter ferẽs donec accipiat temporaneum & ſerotinum. Patientes igitur eſtote & vos, & confirmate corda veſtra: quoniã aduentus domini appropinquauit. Nolite ingemiſcere fratres in alterutrum: vt nõ iudicemini. Ecce, iudex ante ianuã aſſiſtit. Exemplũ accipite fratres exitus mali laboris & patiẽtiæ prophetas, qui loquuti ſunt in nomine dñi. Ecce, beatificamus eos qui ſuſtinuerũt. Sufferẽtiã Iob audiſtis, & finem dñi vidiſtis, q͛ miſericors dñs eſt & miſerator. Ante omnia autem fratres mei, nolite iurare, neq; per cœlũ, neq; per terrã, neq; aliud quod-

quodcunq; iuramentū. Sit autem sermo vester, est est, non nō: vt nō sub iudicio decidatis. Tristatur aūt aliquis vestrum? oret ęquo animo, & psallat. infirmatur quis in vobis? inducat presbyteros ecclesiæ, & orēt super eum, vngentes eum oleo in nomine dn̄i. & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum dn̄s: & si in peccatis sit,
B remittentur ei. † Confitemini ergo alterutrū peccata vestra: & orate pro inuicē vt saluemini. multū enim valet deprecatio iusti assidua. Elias, homo erat similis nobis passibilis: & oratione orauit vt non plueret super terrā, & non pluit annos tres & menses sex. Et rursum orauit: & cœlum dedit pluuiā, & terra dedit fructum suum. Fratres mei, Siquis ex vobis errauerit à veritate, & conuerterit quis eum: scire debet quoniam qui cōuerti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, saluabit animā eius à morte, & operiet multitudinē peccatorū.]

Secundum Ioānem. Lectio. iij.

ca. 8. IN illo tēpore, Dicebat Iesus turbis Iudæorum. Ego sum lux mundi. Qui sequitur me, nō ambulat in tenebris: sed habebit lumen vitæ.] Et reliqua.

Homilia sancti Augustini epī.

Quod nunc ait dn̄s, Ego sum lux mundi: clarū puto esse eis qui habent oculos, vnde hujus lucis participes fiant. Qui autē non habent oculos nisi in sola carne, mirantur quod dictū est à dn̄o Iesu Christo, Ego sum lux mundi. Et forte non desit qui dicat apud semetipsum, Nunquid forte dn̄s Christ⁹ est sol iste qui ortu & occasu suo peragit diem? Non enim defuerunt hæretici qui ista senserūt. Manichæi solem istum oculis carnis visibilem expositū & publicum, nō tantū hominibus, sed etiā pecoribus ad videndū, Christū dn̄m esse putauerunt. Sed catholicæ ecclesiæ recta fides improbat tale cōmentum, & diabolicam doctrinam esse cognoscit credendo. Non solū autem cognoscit credēdo: sed in quibus potest conuincit etiā disputādo. Improbemus itaq; huiusmodi errorem, quem sancta ab initio anathematizauit ecclesia. Non arbitremur dn̄m Iesum hunc esse solem, quem videmus oriri ab oriente, occidere in occidente: cuius cursui nox succedit, cuius radij nube obumbrātur, qui certa de loco in locū motione transmigrat,

Non est hic dn̄s IesusChristus. Non est Christus sol factus: sed per quem sol factus est: omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factū est nihil. Est ergo lux, q̄ fecit hāc lucē. Misse. 50. Oro.

Fiat Domine quæsum⁹ per gratiam tuā fructuosus nostræ deuotionis affectus: quia tunc nobis proderūt suscepta ieiunia, si tuę sint placita pietati: Per dominum nr̄m Iesum.

Dominica de passione ad Matut. inuita Christum Dei filiū, qui sua nos Passione redemit, Venite adoremus. Hoc inuitatoriū cū hymnis. Pange ling. ad Matutinum, & Vexila regis. ad Vesperas dicuntur vsq; ad Feriā quintā in cœna Dn̄i exclusiue: nisi agendum sit de aliquo festo duplici. Hymnus.

Pange lingua gloriosi Prælium certaminis: Et super crucis tropheum, Dic triūphū nobilem, Qualiter redemptor orbis Immolatus vicerit.

De parentis protoplasti Fraude facta cōdolens: Quando pomi noxialis Morte morsu corruit, Ipse lignum tūc notauit, Damna ligni vt solueret.

Hoc opus nostræ salutis Ordo depoposcerat, Multiformis proditoris Ars vt artem falleret: Et medelam ferret inde Hostis vnde lęserat.

Quando venit ergo sacri Plenitudo temporis, Missus est ab arce patris Natus orbis conditor: Atq; ventre virginali Caro factus prodijt.

Vagit infans inter arcta Conditus præsepia: Membra pannis inuoluta Virgo mater alligat. Et manus pedesque crura Stricta cingit fascia.

Gloria & honor Deo vsquequo altissimo, Vna p̄ri filioq; Inclyto paracleto, Cui laus est & potestas Per immēsa secula. Amen. Aña. Popule meus, quid feci tibi, aut quid molestus fui, responde mihi?

Notandum. q̄ omnes añæ vsque ad Pascha dicūtur integræ in principio & in fine, ad Matutinum, Laudes, & Vesperas. Hic interrūpitur liber Genesis vsq; ad Feriā secundā Pasche.

Ex libro Sapientiæ. Lectio. j.

Dixerunt impij apud se non recte cogitantes, Circumueniam⁹ iustum, q̄m inutilis est nobis, & contrarius est operibus nostris, & improperat nobis peccata legis. & diffamat in nos peccata disciplinæ nostræ. Ex ca. 2.

ſtræ. Promittit ſe ſciẽtiam Dei habere, & filiũ dei ſe nominat. Factus eſt nobis in traductionem cogitationum noſtrarũ. Grauis eſt nobis etiam ad videndum, qm̃ diſsimilis eſt alijs vita illius, & immutatę ſunt vię eius. Tanquam nugaces æſtimati ſumus ab illo, & abſtinet ſe a vijs noſtris tanquã ab immunditijs, & pręfert nouiſsima iuſtorum, & gloriatur patrem ſe habere Deum. Videamus ergo ſi ſermones illius veri ſint, & tentemus quæ ventura ſunt illi, & ſciemus quę erunt nouiſſima illius: Si enim eſt verus filius dei, ſuſcipiet illũ, & liberabit illum de manu contrariorum Contumelia, & tormẽto interrogemus eũ, vt ſciamus reuerentiã eius, & probemus patientiam illius. Morte turpiſsiſima condemnemus eum: erit enim ei reſpectus ex ſermonibus illius. Hæc cogitauerunt, & errauerunt: excæcauit enim illos malitia eorum.

Secundum Matthæũ. Lcõ. iij.

c. 26. ET factum eſt cũ conſummaſſet Ieſus ſermões hos

A oẽs, dixit diſcipulis ſuis, † Scitis quia poſt biduum paſcha fiet, & fili⁹ hominis tradetur vt crucifigatur. Tunc cõgregati ſunt principes ſacerdotum & ſeniores populi in atrium principis ſacerdotum, qui dicebatur Caiphas, & conſilium fecerunt vt Ieſum dolo tenerent, & occiderent. Dicebant autem, Non in die feſto, ne forte tumultus fieret in populo. Cum autẽ Ieſus eſſet in Bethania in domo Simonis Leproſi, acceſsit ad eum Mulier habens alabaſtrum vnguenti pretioſi, & effudit ſuper caput ipſius recũbentis. Videntes autẽ diſcipuli eius indignati ſunt dicentes, Vt quid perditio hæc? potuit enim iſtud venundari multo, & dari pauperibus. Sciens autem Ieſus, ait illis, Quid moleſti eſtis huic mulieri? opus enim bonum operata eſt in me: nam ſemper pauperes habetis vobiſcum: me autẽ non ſemper habebitis. Mittens enim hęc vnguentum hoc in corpus meũ ad ſepeliendũ me, fecit. Amen dico vobis, vbicũq; prędicatum fuerit hoc euangelium in toto mundo, dicetur, & ꝙ hęc fecit in memoriam eius.

Tunc abijt vnus de duodecim, qui dicitur Iudas Iſcariotes, ad principes ſacerdotum, & ait illis, Quid vultis mihi dare, & ego vobis eum tradam? At illi cõſtituerunt ei triginta

ar-

argenteos. Et exinde quęrebat opportunitatē vt eū traderet. Prima autem die azymorum accesserūt discipuli ad Iesum, dicentes, Vbi vis paremus tibi comedere Pascha? At Iesus dixit, Ite in ciuitatē ad quendā, & dicite ei, Magister dicit: Tempus meū prope est, apud te facio Pascha cū discipulis meis. Et fecerunt discipuli sicut constituit illis Iesus, & parauerunt Pascha. Vespere autē facto, discumbebat cum duodecim discipulis suis. Et edentibus illis, dixit, Amen dico vobis quia vnus vestrū me traditurus est. Et contristati valde cœperunt singuli dicere, Nunquid ego sum dñe? At ipse respondens, ait, Qui intingit mecū manū in paropside, hic me tradet. Filius quidē hominis vadit, sicut scriptū est de illo: væ aūt homini illi per quem filius hominis tradetur. bonū erat ei: si natus nō fuisset homo ille. Respōdēs aūt Iudas qui tradidit eū, dixit, Nunquid ego sum Rabbi? Ait illi, Tu dixisti. Cœnantibus autem eis, accepit Iesus panem, & benedixit, ac fregit, deditq; discipulis suis, & ait, Accipite & comedite: hoc est corpus meū. Et accipiēs calicē, gratias egit, & dedit illis, dicens: Bibite: ex hoc oēs. Hic est enim sanguis meus noui testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorū. Dico autē vobis, non bibam amodo de hoc genimine vitis vsq; in diē illū cū illud bibā vobiscū nouū in regno patris mei. Et hymno dicto: exierūt in montē Oliueti. Tunc dicit illis Iesus. Omnes vos scandalū patiemini in me, in ista nocte, Scriptū est enim, Percutiā pastorē, & dispergentur oues gregis. Postq̄ autem resurrexero, præcedam vos in Galilæā. Respondens autē Petrus, ait illi, Et si omnes scandalizati fuerint in te, ego nunquā scandalizabor. Ait illi Iesus, Amen dico tibi: quia in hac nocte ante q̄ gallus cantet, ter me negabis. Ait illi Petrus, Etiam si oportuerit me mori tecum, nō te negabo, Similiter & omnes discipuli dixerunt.

Secundum Ioānem. Lectio iij.

IN illo tēpore: Dicebat Iesus turbis Iudæorū & principibus sacerdotum, Quis ex vobis arguet me de peccato? Et rel. ca. 8.

Homilia sancti Gregorij papę.

PEnsate fratres charissimi mansuetudinem Dei: relaxare peccata venerat, & dicebat, Quis

ex vobis arguet me de peccato? Non dedignatur ex ratione ostendere se peccatorem nõ esse, qui ex virtute diuinitatis poterat peccatores iustificare. Sed terribile est valde qđ subditur, Qui ex Deo est, verba Dei audit, propterea vos non auditis, quia ex Deo non estis. Si enim verba Dei audit, q ex Deo est: & audire verba eius non potest quisquis ex illo nõ est, interroget se vnusquisq; si verba Dei in aure cordis percipit: & intelliget vnde sit. Cœlestem patriã desiderare veritas iubet, carnis desideria conteri, à mũdi gloria declinare, aliena non appetere, propria largiri. Penset ergo vnusquisq; vestrũ apud se, si hæc vox Dei in cordis eius aure cõualuit, & quia iam ex Deo sit cognoscit. Nam sunt nõnulli qui præcepta Dei nec aure cordis pcipere dignãtur. Et sunt nonnulli, qui hæc quidẽ cordis aure pcipiunt, sed nullo ea mentis desiderio complectunt. Et sunt nõnulli, qui libenter verba Dei suscipiũt, ita etiã vt in fletibus compungantur, sed post lachrymarũ tempus ad iniquitatem redeunt. Hi profecto verba Dei non audiũt, qui ea exercere opere cõtemnunt. Vitam ergo vestram, fratres charissimi, ante mentis oculos reuocate: & alta consideratione pertimescite hoc quod ex ore veritatis sonat, Propterea vos nõ auditis: quia ex Deo non estis. Miserere. 50.

Ad laudes añ. Circundederũt me canes multi, conciliũ malignantium obsedit me. Oratio.

Quęsumus omnipotens Deus familiã tuã propitius respice: vt te largiẽte regatur in corpore, & te seruante custodiatur in mente. Per. Ad vesper. hym.

Vexilla regis prodeunt
Fulget crucis mysterium
Quo carne carnis conditor
Suspensus est patibulo,
Quo vulneratus insuper,
Mucrone diro lanceæ:
Vt nos lauaret crimine,
Manauit vnda sanguine.
Impleta sunt quæ concinit,
Dauid fidelis carmine:
Dicens in nationibus,
Regnauit à ligno Deus.
Arbor decora, & fulgida,
Ornata regis purpura:
Electa digno stipite,
Tam sancta membra tangere,
Beata cuius brachiis,
Secli pependit pretium:
Statera facta corporis,
Prædamq; tulit tartari.

O crux aue ſpes vnica,
Hoc paſsionis tempore:
Auge pijs iuſtitiam,
Reiſque dona veniam.
Te ſumma Deus trinitas,
Collaudat omnis ſpiritus:
Quos per crucis myſterium.
Saluas, rege per ſecula. Amen.

Añ. Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei, qui oderunt me gratis. Notãdũ ꝙ añæ huiꝰ diei dicuntur vſq; ad dñicã Palmarũ niſi feſtũ duplex occurrat. Feria.ij. ex Daniele. Lec.j.

Ex ca. 9. NVnc ergo exaudi Deus noſter orationem ſerui tui. & preces eius: & oſtende faciem tuam ſuper ſanctuarium tuum quod deſertũ eſt, propter temetipſum. Inclina deus meꝰ aurem tuam & audi: aperi oculos tuos, & vide deſolationem noſtrã, & ciuitatem ſuper quã inuocatum eſt nomen tuum. neq; enim in iuſtificationibus noſtris proſternimus preces ante faciẽ tuã, ſed in miſerationibꝰ tuis multis Exaudi Dñe, placare Dñe: attende & fac, ne moreris propter temetipſum deus meus: quia nomen tuum inuocatum eſt ſuper ciuitatẽ, & ſuper populũ tuũ. Cumq; adhuc loquerer, & orarem, & confiterer peccata mea & peccata populi mei Iſrael: vt proſternerẽ preces meas in conſpectu Dei mei pro mõte ſancto Dei mei, adhuc me loquente in oratione mea, ecce vir Gabriel quem viderã in viſione a principio, cito volans tetigit me in tempore ſacrificij veſpertini. Et docuit me, & locutus eſt mihi, dixitq;, Daniel, nũc egreſſus ſum vt docerem te, & intelligeres. Ab exordio precũ tuarũ egreſſus eſt ſermo: ego autem veni 226, vt indicarem tibi, quia vir deſideriorũ es tu: ergo animaduerte ſermonem: & intellige viſionem, Septuaginta hebdomades abbreuiatę ſunt ſuper populum tuum & ſuper vrbẽ ſanctam tuam, vt conſummetur pręuaricatio & finem accipiat peccatũ, & deleatur iniquitas, & adducat iuſtitia ſempiterna, & impleaẗ viſio & prophetia: & vngaẗ ſcũs ſctõrũ. Scito ergo & aĩaduerte: ab exitu ſermonis vt iterũ ędificetur Ieruſalem, vſque ad Chriſtũ ducem? hebdomades ſeptem, & hebhomades ſexaginta duæ erunt: & ruſum ædificabitur platea, & muri in anguſtia temporũ. Et poſt hebdomades ſexagĩta duas occidetur Chriſtus, & non erit eiꝰ populus, qui eũ negaturus eſt.

Et

Et ciuitatem & ſanctuariũ diſſipabit populus cũ duce venturo: & finis eius vaſtitas, & poſt finem belli ſtatuta deſolatio. Cõfirmabit autẽ pactum multis hebdomada vna & in dimidio hebdomadis deficiet hoſtia & ſacrificium: & erit in tẽplo abominatio deſolationis, & vſque ad conſummationem & finẽ perſeuerabit deſolatio.

Secundum Matthæũ. Lcõ. ij.

C.26. TVnc venit Ieſus cum illis in villam, quæ dicitur Gethſemani: & dixit diſcipulis ſuis, Sedete hic, donec vadam illuc & orem. Et aſſumpto Petro & duobus filijs Zebedęi, cœpit contriſtari & mœſtus eſſe. Tũc ait illis, Triſtis eſt anima mea vſq; ad mortem: ſuſtinete hic & vigilate mecũ. Et progreſſus puſillum, procidit in faciẽ ſuã orans & dicens: Pater mi, ſi poſſibile eſt, trãſeat a me calix iſte, veruntamen non ſicut ego volo, ſed ſicut tu Et venit ad diſcipulos ſuos, & inuenit eos dormientes: & dixit Petro, Sic non potuiſtis vna hora vigilare mecum? Vigilate & orate, vt non intretis in tentationem. ſpiritus quidem promptus eſt, caro autem infirma. Iterum ſecundo abijt, & orauit dicens: Pater mi, ſi non poteſt hic calix tranſire niſi bibam illum: fiat volũtas tua. Et venit iterũ, & inuenit eos dormiẽtes, erant enim oculi eorum grauati. Et relictis illis, iterum abijt: & orauit tertio, eundẽ ſermonẽ dicẽs. Tũc venit ad diſcipulos, & dixit illls, Dormite iã, & requieſcite, ecce appropinquauit hora, & filiꝰ hominis tradet̃ in manꝰ peccatorũ. Surgite, eamus: ecce appropinquauit, qui me tradet.

Adhuc eo loquente, ecce Iudas vnus de duodecim venit, & cum eo turba multa cũ gladijs & fuſtibꝰ, miſſi a principibus ſacerdotum & ſenioribus populi. Qui autem tradidit eũ, dedit illis ſignum, dicens: Quẽcunq; oſculatus fuero, ipſe eſt: tenete eum. Et confeſtim accedẽs ad Ieſum, dixit, Aue rabbi. Et oſculatus eſt eum. Dixitque illi Ieſus, Amice, ad quid veniſti? Tunc acceſſerunt & manus iniecerunt in Ieſum & tenuerunt eum. Et ecce vnus ex his, qui erant cũ Ieſu, extendẽs manum, exemit gladium ſuum: & percutiens ſeruum principis ſacerdotum, amputauit auriculam eius. Tunc ait illi Ieſus, Cõuerte gladium tuum in locum ſuum: oẽs enim qui acceperint

gladium,

gladium, gladio peribunt. An putas quia non possum rogare patrem meũ: & exhibebit mihi modo plus q̃ duodecim legiones angelorũ? Quomodo ergo implebũtur scripturę? quia sic oportet fieri? In illa hora dixit Iesus turbis, Tanq̃ ad latronẽ existis cũ gladijs & fustibus cõprehendere me: quotidie apud vos sedebã docẽs in templo: & nõ me tenuistis. Hoc aũt totũ factũ est, vt adimplerẽtur scripturæ prophetarũ. Tunc discipuli omnes, relicto eo fugerũt.

Secundum Ioãnem. Lectio.iij.

ca.7. IN illo tempore: Miserunt principes & Pharisæi ministros vt apprehenderẽt Iesum. Et rel. Hom. scti Augusti. epi.

Quomodo apprehenderẽt adhuc nolentem? Quia ergo non poterant apprehendere nolentem, missi sunt vt audirent docentẽ. Quid docentem? Dixit ergo Iesus, Adhuc modicum tẽpus vobiscũ sum. Quod modo vultis facere, facturi estis, sed non modo: quia modo nolo. Quare adhuc modo nolo? Quia adhuc modicũ tempus vobiscũ sum: & nunc vado ad eum, qui me misit. Implere debeo dispensationẽ meam, & sic peruenire ad passionẽ meam. Quęretis me, & nõ inuenietis: & vbi ego sum, vos nõ potestis venire. Hic iam resurrectionẽ suã prædixit. Noluerunt enim eum agnoscere præsentẽ, & postea quęsierũt eum cũ viderũt in eũ multitudinẽ iam credentem. Magna enim signa facta sunt: etiã cum dñs resurrexit, & ascẽdit in cœlũ. Tunc per discipulos facta sunt signa magna: sed ille per illos, q & per ipsum. Ille illis qppe dixerat, Sine me nihil potestis facere. Quando claudus ille qui sedebat ad portam ad vocem Petri surrexit, & in suis pedibus ambulauit, vt homines mirarentur: sic eos al locutus est Petrus, Quia nõ in sua potestate ista fecit: sed in virtute illius quem ipsi occiderunt: multi cõpuncti dixerunt, Quid faciemus? Viderũt enim se ingenti crimine impietatis astrictos: quia illũ occiderunt quẽ venerari & adorare debuerant: & hoc putabãt esse inexpiabile. Miserere. 50. Oratio.

SAnctifica quæsumus domine nostra ieiunia: & cunctarum nobis indulgentiã propitius largire culparum. Per do.

¶ Feria tertia ex Isaia. Lcõ.j.

DOmine, Deus meus es tu, exaltabo te, & confitebor c.25.

nomini

nomini tuo: quoniã fecisti mirabilia, cogitationes antiquas fideles, amen. Quia posuisti ciuitatẽ in tumulũ, vrbem fortẽ in ruinã, domũ alienorũ: vt nõ sit ciuitas, & in sempiternũ nõ ædificetur. Super hoc laudabit te populus fortis: ciuitas gẽtiũ robustarũ timebit te. Quia factus es fortitudo pauperi, fortitudo egeno ĩ tribulatione sua, spes à turbine, vmbraculũ ab æstu. Spiritus enim robustorũ quasi turbo impellens parietẽ. Sicut ęstus in siti, tumultũ alienorũ humiliabis: & quasi calore sub nube torrẽte propaginẽ fortiũ marcescere facies. Et faciet dñs exercituũ omnibus populis in monte hoc, cõuiuium pinguiũ, conuiuiũ vindemiæ, pinguium medullatorũ, vindemiæ defæcatę. Et præcipitabit in mõte isto faciẽ vinculi colligati super oẽs populos, & telã quã orditus est sup oẽs nationes. Pręcipitabit mortẽ in sempiternũ: & auferet dñs Deus lachrymã ab omni facie, & opprobriũ populi sui auferet de vniuersa terra, quia dñs locut⁹ est. Et dicet in die illa: Ecce De⁹ noster iste, expectauimus eũ, & saluabit nos: iste dñs, sustinuimus eum, & exultabimus, & lętabimur in salutari eius: q̃a requiescet manus dñi in monte isto.

Secundum Matthęum. Lcõ.ij.

At illi tenentes Iesum duxerũt ad Caipham principem Sacerdotũ, vbi Scribæ & seniores cõuenerant. Petrus autem sequebatur eum à longe, vsq; in atriũ principis sacerdotum. Et ingressus intro, sedebat cum ministris: vt videret finẽ. Principes aũt sacerdotũ & omne conciliũ quęrebant falsum testimoniũ contra Iesum, vt eũ morti traderent: & nõ inuenerunt, cum multi falsi testes accessissent. Nouissime aũt venerunt duo falsi testes, & dixerũt: Hic dixit, Possum destruere tẽplũ Dei, & post triduũ reædificare illud. Et surgens princeps sacerdotũ, ait illi. Nihil respondes ad ea quæ isti aduersum te testificantur? Iesus aũt tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi: Adiuro te per Deũ viuũ, vt dicas nobis si tu es Christus filius Dei. Dicit illi Iesus, Tu dixisti. Veruntamẽ dico vobis, amodo videbitis filiũ hominis sedentẽ à dextris virtutis Dei, & venientem in nubibus cœli. Tũc princeps sacerdotũ scidit vestimẽta sua, dicens: Blasphemauit, quid adhuc egemus testibus? ecce

c. 26. c

nunc audiſtis blaſphemiam, quid vobis videtur? At illi reſpondentes dixerunt: Reus eſt mortis Tunc expuerunt in faciem eius, & colaphis eũ cęciderũt: Alij autem palmas in faciẽ eius dederunt, dicẽtes: Propheriza nobis Chriſte, quis eſt qui te percuſſit? Petr⁹ vero ſedebat foris in atrio, & acceſsit ad eũ vna ancilla, dicẽs, Et tu cũ Ieſu Galilęo eras? At ille negauit coram omnibus, dicens: Neſcio quid dicis. Exeunte autem illo ianuam, vidit eũ alia ancilla: & ait his qui erant ibi: Et hic erat cum Ieſu Nazareno. Et iterum negauit cum iuramẽto: Quia nõ noui hominem. Et poſt puſillum acceſſerunt qui ſtabãt: & dixerunt Petro: Vere & tu ex illis es: nam, & loquela tua manifeſtum te facit. Tunc cœpit deteſtari & iurare, quia nõ nouiſſet hominem. Et continuo gallus cantauit, Et recordatus eſt Petrus verbi Ieſu qui dixerat illi, Prius quàm gallus cantet, ter me negabis. Et egreſſus

c.26. foras, fleuit amare. Mane autẽ facto conſilium inierunt omnes principes ſacerdotum & ſeniores populi aduerſus Ieſum vt eum morti traderent. Et vinctum adduxerunt eum: & tradiderunt Põtio Pilato pręſidi. Tunc videns Iudas qui eũ tradidit, ꝙ damnatus eſſet: pœnitẽtia ductus, retulit triginta argenteos principibus ſacerdotũ & ſenioribus, dicens, Peccaui, tradens ſanguinem iuſtum: At illi dixerunt: Quid ad nos? tu videris. Et proiectis argenteis in templo, receſsit: & abiens, laqueo ſe ſuſpendit. Principes autem ſacerdotum acceptis argẽtis, dixerunt. Non licet eos mittere in corbonam, quia pretiũ ſanguinis eſt. Conſilio autem inito: emerunt ex illis agrum figuli in ſepulturã peregrinorum. Propter hoc vocatus eſt ager ille, Haceldema, hoc eſt ager ſanguinis, vſq; in hodiernum diẽ. Tunc impletũ eſt qđ dictum eſt per Ieremiã prophetam dicentẽ, Et acceperunt triginta argẽteos ꝓtiũ appretiati, quã appretiauerũt a filijs Iſrael & dederũt eos in agrum figuli ſicut cõſtituit mihi dominus.

Secundum Ioãnem. Lectio.iij.

IN illo tempore, Ambulabat Ieſus in Galilæam: non enim volebat in Iudęam ambulare: quia quærebant eũ Iudæi interficere. Et reliqua. ca.7.

Homilia ſancti Auguſti. epiſ.

Dominus noſter Ieſus Chriſt⁹

Deus

De⁹ & homo: Deus cum patre semper: homo nobiscũ ex tẽpore. Nõ enim quæreret quod fecerat, nisi ipse quod fecerat fieri voluisset. Verũ hoc memẽtote: & dimittere, sic esse Christum hominem factum, vt nõ destiterit Deus esse. Manẽs de⁹ accepit hominem, qui fecit hominem. Quando ergo latuit vt homo, non potentiam perdidisse putandus est: sed exẽplũ nostræ infirmitati præbuisse. Ille enim quando voluit detentus est: quando voluit occisus est. Sed qm̃ futura erant mẽbra eius, idest fideles eius, qui non haberẽt illam potestatem quã habebat & ipse dñs noster, ꝙ latebat, ꝙ se tanquam ne occideretur occultabat: hoc indicabat factura esse mẽbra sua, in quibus vtiq; membris suis ipse erat caput. Nõ enim Christus in capite, & nõ in corpore: sed Christus totus in capite & in corpore. Quod ergo membra ei⁹, hoc ipse: quod autem ipse, non continuo mẽbra eius. Nã si ipsi non essent membra eius, non diceret Saulo, Quid me persequeris? Non enim Saulus ipsum, sed membra eius, id est fideles ei⁹ in terra persequebatur. Noluit tamẽ dicere sanctos meos, servos meos, postremo honorabili⁹ frẽs meos, sed me, hoc est mẽbra mea, quib⁹ ego sum caput. ℟ Miserere. 50. Oro.

NOstra tibi dñe quæsum⁹ sint accepta ieiunia: quæ nos expiãdo gratia tua dignos efficiant, & ad remedia perducant, æterna. Per dñm nostrũ.

¶ Feria. iiij. ex Isaia. Lectio. j.

IVstus perit, & non est qui recogitet in corde suo, & viri misericordiæ colligũtur, quia non est qui intelligat: à facie enim malitiæ collectus est iustus: Veniat pax, requiescat in cubili suo qui ambulauit in directione sua. Vos autem accedite huc filij auguratricis, semen adulteri, & fornicariæ. Super quem lusistis? super quẽ dilatastis os, & ieciistis linguam? nũquid non vos filij scelesti semẽ mendax? qui consolamini in dijs subter omne lignum frondosum, immolantes paruulos in torrentibus subter eminentes petras? In partibus torrentis pars tua, hæc est sors tua, & ipsis effudisti libamẽ, obtulisti sacrificium, nunquid super his nõ indignabor? Super montẽ excelsum & sublimem posuisti cubile tuum, & illuc ascẽdisti, vt immolares hostias. Et post ostiũ,

(margin: c. 57.)

ostium, & retro postem posuisti memoriale tuũ: quia iuxta me discooperuisti, & suscepisti adulterum: dilatasti cubile tuum, & pepigisti cum eis fœdus. Dilexisti stratum eorum manu aperta. Et ornasti te regio vnguento, & multiplicasti pigmenta tua. Misisti legatos tuos procul, & humiliata es vsq; ad inferos. In multitudine viæ tuæ laborasti: nec dixisti, Quiescam. Vitam manus tuæ inuenisti, propterea nõ rogasti. Pro quo solicita timuisti, quia mentita es, & mei non es recordata, neq; cogitasti in corde tuo, quia ego tacens, & quasi non videns, & mei oblita es. Ego annuntiabo iustitiam tuam: & opera tua non proderunt tibi. Cum clamaueris, liberent te cõgregati tui, & omnes eos auferet ventus, tollet aura. Qui autẽ fiduciam habet mei, hæreditabit terram, & possidebit montem sanctum meum.

Secundum Matthæum. Lcõ.ij.

c.27. b IEsus autem stetit ante præsidem: & interrogauit eũ præses, dicens, Tu es rex Iudæorum? Dicit illi Iesus, Tu dicis. Et cum accusaretur à principibus sacerdotum & senioribus, nihil respondit. Tunc dixit illi Pilatus, Non audis quanta aduersum te dicunt testimonia? Et non respondit ei ad vllum verbũ, ita vt miraretur præses vehementer. Per diem autem solennem consueuerat præses populo dimittere vnũ vinctũ, quem voluissent: habebat autem tunc vinctum insignem, qui dicebatur Barabbas. Congregatis ergo illis, dixit Pilatus, Quem vultis dimittam vobis: Barabbam, an Iesum, qui dicitur Christus? Sciebat enim ꝙ per inuidiã tradidissent eum. Sedente autem illo pro tribunali, misit ad eum vxor eius, dicens, Nihil tibi & iusto illi. multa enim passa sum hodie per visum propter eum. Principes autem sacerdotum & seniores, persuaserunt populo, vt peterent, Barabbam, Iesum vero perderent. Respondens autem præses, ait illis, Quem vultis vobis de duobus dimitti? At illi dixerunt, Barabbam. Dixit illis Pilatus, Quid igitur faciã de Iesu, qui dicitur Christus? Dicunt omnes, Crucifigatur. Ait illis præses, Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant, dicentes, Crucifigatur. Videns autem Pilatus quia nihil proficeret, sed magis tumul-

tumultus fieret: accepta aqua; lauit manus coram populo dicens, Innocens ego sum à sanguine iusti huius: vos videritis. Et respondens vniuersus populus, dixit, Sanguis eius super nos, & super filios nostros. Tunc dimisit illis Barabbam: Iesum autē flagellatum tradidit eis, vt crucifigeretur. Tunc milites prçsidis suscipientes Iesum in prætorio, congregauerunt ad eum vniuersam cohortem, & exuentes eum, chlamydem coccineā circundederunt ei: & plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput eius, & arundinem in dextera eius. Et genuflexo ante eū, illudebant ei, dicentes, Aue rex Iudæorum. Et expuentes in eum, acceperunt arundinem, & percutiebant caput eius. Et postquā illuserunt ei, exuerunt eum chlamydem: & induerūt eum vestimentis eius, & duxerunt eum vt crucifigerent. Exeuntes autem, inuenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem, hunc angariauerūt vt tolleret crucem eius. Et venerunt in locum qui dicitur Golgotha, quod est, Caluariæ locus. Et dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum. Et cum gustasset, noluit bibere.

Secundum Ioānem. Lectio iij.

IN illo tpe: Facta sunt encænia in Ierosolymis, & hyems erat. Et ambulabat Iesus in templo in porticu Salomonis. c. 10.

Et ref. Hom. sctī Augusti epī.

Encænia festiuitas erat dedicationis templi. Græce enim cænon, dicitur nouum Latine. Quandocunq; enim nouum aliquid fuerit dedicatū, encænia vocatur. Iam & vsus habet hoc verbum, Si quis noua tunica induatur, encæniare dicitur. Illum ergo diem quo templum dedicatum est, Iudæi solenniter celebrabant. Ipse dies festus agebatur, cum ea quę lecta sunt locut⁹ est dn̄s. Hyems erat, & ambulabat Iesus in templo in porticu Salomonis. Circundederunt ergo eū Iudæi, & dicebant ei, Quousq; animam nostrā tollis? Si tu es Christus, dic nobis palam. Non veritatē desiderabant: sed calumniam præparabant. Hyems erat, & ideo frigidi erant. Ad illū enim diuinum ignem accedere pigri erant. Sed accedere est credere. Qui credit, accedit, qui negat, recedit. Non mouetur anima pedibus, sed affectibus. Frigidi erant nō diligendo charitate,

& ardebant nocendi cupiditate. Longe agebant, & ibi erant. Non accedebant credẽdo, sed premebant persequendo. Quę rebant audire a dño, Ego sum Christus Et fortasse de Christo secundum hominẽ sapiebant. Prędicauerunt enim prophetę Christum: sed diuinitatẽ Christi & in prophetis, & in ipso Christi euangelio nec hæretici intelligũt. Quanto min⁹ Iudęi, quãdiu velamen est super cor eorum? Miserere. 50. Oratio.

SAnctificato hoc ieiunio de⁹ tuorum corda fidelium miserator illustra: & quibus deuotionis pręstas affectum, prębe supplicantibus pium benignus auditum. Per dominum.

¶ Feria. v. ex Oseæ. Lectio. j.

c. 6. a IN tribulatione sua mane consurgent ad me. Venite & reuertamur ad Dñm: quia ipse cœpit, & sanabit nos: percutiet, & curabit nos. Viuificabit nos post duos dies: in die tertia suscitabit nos, & viuemus in conspectu eius. Sciemus sequemurq;, vt cognoscamus dñm: quasi diluculũ præparatus est egressus eius, & veniet quasi imber nobis temporaneus & serotinus terrę. Quid faciam tibi Ephraim? quid faciã tibi Iuda? misericordia vestra quasi nubes matutina, & quasi ros mane pertrãsiens. Propter hoc dolaui in prophetis, occidi eos in verbis oris mei: & iudicia tua quasi lux egrediẽtur. Quia misericordiã volui, & non sacrificium: & scientiã Dei plus q̃ holocausta.] Ipsi aũt sicut Adam B trãsgressi sunt pactum, ibi præuaricati sunt in me. Galaad ciuitas operantiũ idolũ, supplantata sanguine. Et quasi fauces virorũ latronũ, particeps sacerdotũ in via interficiẽtiũ pergẽtes de Sichem: qa scel⁹ operati sunt. In domo Israel vidi horrẽdũ: ibi fornicationes Ephraim, cõtaminat⁹ est Israel. Sed & Iuda pone messem tibi, cũ cõuertero captiuitatem populi mei.

Secundum Matthęum. Lcõ. ij.

POstquã autẽ crucifixerunt eum, diuiserunt vestimẽta eius sortem mittentes: vt impleretur quod dictum est per prophetã dicentẽ, Diuiserunt sibi vestimẽta mea: & super vestem meã miserũt sortẽ. Et sedentes seruabant eum. Et imposuerũt super caput eius causam ipsius scriptã, Hic est Iesus rex Iudæorum. Tunc crucifixi sunt cũ eo duo latrones: vnus à dextris, & vnus à sinistris. Prætereuntes autẽ c. 27. c

autē blasphemabant eum: mouentes capita sua, & dicentes, Vah qui destruis templū Dei, & in triduo illud reædificas: salua temetipsum: si filius Dei es, descende de cruce. Similiter & principes sacerdotū illudentes cum scribis & senioribus, dicebant, Alios saluos fecit: seipsum nō potest saluum facere. si rex Israel est, descendat nunc de cruce, & credemus ei. Confidit in Deo: liberet nunc eum si vult: dixit enim, Quia fili' Dei sum. Idipsum autē & latrones, qui crucifixi erant cum eo, improperabant ei. A sexta autem hora, tenebræ factæ sunt super vniuersam terrā vsq; ad horā nonā. Et circa horam nonam clamauit Iesus voce magna, dicens: Eli, Eli, lammasabacthani? hoc est, Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me? Quidam aūt illic stantes & audientes, dicebant, Eliam vocat iste. Et continuo currens vnus ex eis: acceptā spongiā impleuit aceto: & imposuit arūdini, & dabat ei bibere. Cæteri vero dicebant, Sine, videamus an veniat Elias liberans eum. Iesus autē iterum clamans voce magna emisit spm̄. Et ecce, velum templi scissum est in duas partes, à summo vsque deorsum, & terra mota est, & petræ scissæ sunt, & monumenta aperta sunt: & multa corpora sanctorum q dormierant, surrexerūt. Et exeūtes de monumētis post resurrectionē eius, venerunt in sanctā ciuitatē: & apparuerunt multis. Centurio aūt, & qui cū eo erāt custodiētes Iesum, viso terræmotu & his quæ fiebant, timuerunt valde, dicentes, Vere filius Dei erat iste. Erāt autē ibi mulieres multæ à longe, quæ secutæ erant Iesum à Galilæa, ministrantes ei: inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Iacobi & Ioseph mater, & mater filiorum Zebedæi. Cum autem sero factū esset, venit quidam homo diues ab Arimathæa, nomine Ioseph, qui & ipse discipulus erat Iesu: hic accessit ad Pilatum, & petijt corpus Iesu. Tunc Pilatus iussit reddi corpus. Et accepto corpe Ioseph, inuoluit illud in syndone munda: & posuit illud in monumento suo nouo quod exciderat in petra. Et aduoluit saxū magnū ad ostium monumenti, & abijt. Erat autē ibi Maria Magdalene, & altera Maria, sedentes cōtra sepulchrū. Altera aūt die, quæ est post parasceuē,

cõuenerũt principes sacerdotũ & Pharisæi ad Pilatũ, dicentes: Dñe recordati sumus qa seductor ille dixit adhuc viuẽs, Post tres dies resurgã. Iube ergo custodiri sepulchrũ vsq; in diem tertium: ne forte veniant discipuli eius, & furentur eum, & dicant plebi, Surrexit à mortuis. & erit nouissimus error peior priore. Ait illis Pilatus, Habetis custodiã: ite, custodite sicut scitis. Illi aũt abeuntes, munierunt sepulchrũ: signantes lapidem cum custodibus.]

Secundum Lucam. Lectio.iij.

ca.7. IN illo tempore, rogabat Iesum quidam Pharisæus vt manducaret cum illo. Et rel.

Homilia sancti Gregorij papę

Cogitãti mihi de Marię pœnitentia, flere magis libet q̃ aliqd dicere. Cuius enim vel saxeum pectus illę huius peccatricis lachrymæ ad exemplũ pœnitẽdi non emolliunt? Considerauit nanq; quod fecit, & noluit moderari quid faceret. Super cõuiuantes ingressa est: nõ iussa venit: inter epulas lachrymas obtulit. Discite quo dolore ardet, quæ flere etiã inter epulas nõ erubescit Hanc vero quam Lucas peccatricẽ mulierẽ, Ioannes Mariã nominat, illam esse Mariã credimus, de quà Marcus septẽ dęmonia eiecta fuisse testatur: & qd per septẽ dęmones, nisi vniuersa vitia designãtur? Quia enim septem diebus omne tempus cõprehenditur, recte septenario numero vniuersitas figuratur. Septẽ ergo dæmonia Maria habuit, quæ vniuersis vitijs plena fuit. Sed ecce, qa turpitudinis suæ maculas aspexit, lauanda ad fontẽ misericordiæ cucurrit: cõuiuãtes nõ erubuit. Nã qa semetipsam grauiter erubescebat intus, nihil esse credidit quod verecũdaretur foris. Quid igitur miramur fratres? Mariã veniẽtem, an dñm suscipientẽ? Suscipientem dicã, an trahentẽ? Sed melius dicam trahentem & suscipientem. Quia nimirũ ipse eam per misericordiã traxit intus, q per mansuetudinẽ suscepit foris. Miserere. 50. Oratio.

PRæsta quęsumus oĩpotens Deus: vt dignitas conditionis humanæ per immoderãtiã sauciata, medicinalis parsimoniæ studio reformetur. Per do.

¶ Feria.vj.ex Ieremia. Lcõ.j.

ET dixit dñs ad me, Inuenta est coniuratio in viris Iuda, & in habitatorib⁹ Ierusalem. Reuersi sunt ad iniquitates c.11.

tes patrum suorũ priores, qui noluerunt audire verba mea. Et hi ergo abierunt post Deos alienos, vt seruirent eis: irritum fecerũt domus Israel & domus Iuda pactum meũ, quod pepigi cum patribus eorũ. Quam ob rem hęc dicit dñs, Ecce ego inducã super eos mala, de quibus exire non poterunt: & clamabũt ad me: & nõ exaudiam eos. & ibunt ciuitates Iuda, & habitatores Ierusalẽ, & clamabunt ad Deos quibus libant, & non saluabunt eos in tempore afflictionis eorũ. Secundũ numerum enim ciuitatũ tuarum erãt dij tui Iuda: & secundum numerũ viarum Ierusalem posuisti aras confusionis ad libandum Baalim. Tu ergo noli orare pro populo hoc, & ne assumas pro eis laudẽ, & orationẽ: quia nõ exaudiam in tempore clamoris eorum ad me in tempore afflictionis eorũ. Quid est quod dilectus meus in domo mea facit scelera multa? Nunquid carnes sanctæ auferẽt à te malitias tuas, in quib⁹ gloriata es? Oliuam vberem, pulchram, fructiferam, speciosam vocauit dñs nomen tuum. Ad vocẽ loquelę, grandis exarsit ignis in ea, & cõbusta sunt fruteta eius. Et dñs exercituũ qui plãtauit te, locutus est super te malum: pro malis domus Israel, & domus Iuda, quæ fecerunt sibi ad irritandũ me, libantes Baalim.

D † Tu autem dñe demonstrasti mihi & cognoui: tu ostendisti mihi studia eorũ. Et ego quasi agnus mãsuetus, q portatur ad victimã: & non cognoui, qa cogitauerũt sup me cõsilia, dicentes, mittamus lignũ in panem eius, & eradamus eum de terra viuentium, & nomen eius non memoretur amplius. Tu autẽ dñe Sabaoth, qui iudicas iuste, & probas renes & corda, videam vltionem tuã ex eis: tibi enim reuelaui causam meã.]

Secundum Marcum. Lectio. ij.

c. 14. a ERat autẽ Pascha & azyma post biduũ: & quærebant summi sacerdotes & scribę quomodo eũ dolo tenerent & occiderent. Dicebant autẽ, Non in die festo: ne forte tumultus fieret in populo. Et cũ esset Bethaniæ in domo Simonis Leprosi, & recumberet, venit mulier habens alabastrũ vnguenti nardi pistici pretiosi: & fracto alabastro, effudit super caput eius. Erant autem quidam indigne ferẽtes intra semetipsos, & dicentes, Vt quid pditio ista vngueti

guenti facta est? Poterat enim vnguentum istud venundari plus q̃ trecentis denarijs, & dari pauperibus. Et fremebāt in eā. Iesus autē dixit, Sinite eā: quid illi molesti estis? bonum opus operata est in me. Semp̄ enim pauperes habetis vobiscum, & cum volueritis potestis illis benefacere: me aūt nō semper habetis. Quod habuit, hæc fecit: prçuenit vngere corpus meum in sepulturā. Amen dico vobis, vbicunq; prædicatū fuerit euāgeliū istud in vniuerso mūdo, & quod fecit hæc narrabitur in memoriam eius. Et Iudas Iscariotes vnus de duodecim abijt ad summos sacerdotes, vt proderet eū illis. Qui audiētes gauisi sunt: & promiserunt ei pecuniam se daturos. Et quçrebat quomodo illū opportune traderet. Et primo die azymorum qn̄ Pascha immolabant, dicunt ei discipuli. Quo vis eamus, & paremus tibi, vt manduces Pascha? Et mittit duos ex discipulis suis: & dicit eis, Ite in ciuitatem: & occurret vobis homo lagœnam aquæ baiulans, sequimini eum: & quocunq; introierit, dicite dn̄o domus, q̄a magister dicit, Vbi est refectio mea, vbi Pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis demonstrabit cœnaculū grande stratū: & illic parate nobis. Et abierūt discipuli eius, & venerūt in ciuitatē: & inuenerūt sicut dixerat illis, & parauerunt Pascha. Vespere autē facto, venit cum duodecim. Et discumbentibus eis & manducātibus, ait Iesus, Amē dico vobis, quia vnus ex vobis tradet me q̄ manducat mecum. At illi cœperunt contristari, & dicere ei singulatim, Nunq̄d ego? Qui ait illis, Vn⁹ ex duodecim, qui intingit mecū manū in catino. & filius quidē hominis vadit: sicut scriptum est de eo: væ aūt homini illi per quē filius hominis tradetur. bonū erat ei, si non esset natus homo ille. Et māducantibus illis, accepit Iesus panē: & benedicēs fregit, & dedit eis, & ait illis, Sumite, hoc est corpus meum. Et accepto calice, gratias agens dedit eis, & biberunt ex illo omnes. Et ait illis, Hic est sanguis meus noui testamenti, qui pro multis effundetur. Amen dico vobis, quia iam nō bibam de genimine vitis, vsq; in diem illū, cum illud bibam nouū in regno Dei. Et hymno dicto, exierunt in montem oliuarum. Et ait eis Iesus,

Omnes scãdalizabimini in me in nocte ista: quia scriptũ est, Percutiã pastorẽ: & dispergentur oues. Sed postquã resurrexero, præcedã vos in Galilæã. Petrus autẽ ait illi, Et si omnes scãdalizati fuerint: sed nõ ego. Et ait illi Iesus, Amẽ dico tibi, quia tu hodie ĩ nocte hac prius quã gallus vocẽ bis dederit, ter me es negatur⁹. At ille amplius loquebat̃, Et si oportuerit me simul cõmori tibi, nõ te negabo. Similiter aũt & oẽs dicebãt.

Secundum Ioãnem. Lectio. iij.

c. 11. IN illo tempore: Collegerũt pontifices & Pharisæi concilium aduersus Iesum, & dicebant, Quid facimus? qa hic homo multa signa facit? Et rel.

Homilia sancti Augustini epi.

Pontifices & Pharisæi sibi cõsulebant: nec tamen dicebant, credam⁹. Plus enim perfidi homines cogitabãt quomodo nocerent, vt perderẽt: quã quomodo sibi cõsulerent ne perirent. Et tamen timebãt, & quasi cõsulebãt. Dicebant enim, Quid facimus? quia hic homo multa signa facit. Si dimittimus eum sic: omnes credẽt in eum, & venient Romani, & tollent locũ nostrũ & gentem. Temporalia quidẽ perdere timuerũt, & vitã æternã nõ cogitauerunt, ac sic vtrunq; amiserũt. Nam & Romani post dñi passionẽ & glorificationẽ, tulerunt eis locũ & gentẽ expugnãdo & transferendo. Et illud eos sequitur quod alibi dictum est, Filij aũt regni ibunt in tenebras exteriores. Hoc aũt timuerunt: ne si omnes in Christũ crederẽt, nemo remaneret q aduersus Romanos ciuitatem Dei templumq; defenderet: qm̃ contra ipsum templũ, & cõtra suas paternas leges, doctrinã Christi esse sentiebant. Vnus autem ex ipsis Caiphas nomine, cũ esset pontifex anni illius, dixit illis, Vos nescitis quicquã nec cogitatis: quia expedit vobis vt vnus moriatur homo pro populo, & nõ tota gens pereat. Hoc aũt à seipso nõ dixit. Sed cũ esset pontifex anni illius, prophetauit. Hoc docemur etiam homines malos prophetię spiritu futura prędicere. Quod tamen euãgelista diuino tribuit sacramẽto: quia põtifex fuit, id est, summ⁹ Sacerdos. Miserere. 50. Oro.

CORdibus nostris quæsumus dñe, gratiam tuam benignus infunde: vt peccata nostra castigatione voluntaria cohibẽtes temporaliter potius mace-

maceremur, quàm supplicijs deputemur æternis. Per domi.

Hodie dicuntur septé psalmi.

¶ Sabbato, ex Zacharia. L. j.

Ex ca. 9. EXulta satis filia Sion, iubila filia Ierusalem: ecce rex tuus veniet tibi iustus & saluator: ipse pauper, & ascendens super asinã, & super pullũ filiũ asinæ. Et disperdã quadrigam ex Ephraim, & equũ de Ierusalem, & dissipabitur arcus belli: & loquetur pacem gentibus, & potestas ei⁹ à mari vsq; ad mare, & à fluminib⁹ vsq; ad fines terræ. Tu quoq; in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu, ĩ quo nõ est aqua. Cõuertimini ad munitionem vincti spei: hodie quoq; annũtians duplicia reddã tibi. Quoniam extendi mihi Iudã, quasi arcũ, impleui Ephraim: & suscitabo filios tuos Sion sup filios tuos Græcia, & ponam te quasi gladiũ fortium. Et dñs Deus super eos videbitur, & exibit vt fulgur iaculũ eius, & dñs deus in tuba canet, & vadet in turbine austri. Dñs exercituũ protegẽt eos: deuorabũt, & subijciẽt lapidibus fundæ: & bibentes inebriabuntur quasi à vino, & replebuntur vt phialæ, & quasi cornua altaris. Et saluabit eos dñs Deus eorum in die illa, vt gregẽ populi sui: quia lapides sancti eleuabuntur super terram eius. Quid enim bonum eius est, & quid pulchrũ eius, nisi frumentum electorum: & vinum germinans virgines?

Secundum Marcum Lectio. ij.

c. 14. b ET veniunt in prędium cui nomẽ Gethsemani. Et ait discipulis suis, Sedete hic donec orem. Et assumit Petrũ & Iacobũ, & Ioannẽ secũ: & cœpit pauere & tædere. Et ait illis, Tristis est anima mea vsq; ad mortẽ, sustinete hic, & vigilate. Et cũ processisset paululũ, procidit super terrã: & orabat vt si fieri posset trãsiret ab eo hora, & dixit, Abba pater, omnia tibi possibilia sunt: trãsfer calicem hũc à me, sed nõ quod ego volo, sed quod tu. Et venit, & inuẽnit eos dormiẽtes. Et ait Petro, Simon, dormis? non potuisti vna hora vigilare? Vigilate, & orate vt nõ intretis in tentationem: Spũs quidẽ prompt⁹ est: caro vero, infirma. Et iterum abiẽs orauit, eundẽ sermonẽ, dicẽs. Et reuersus denuo inuenit eos dormiẽtes (erãt enim oculi eorũ grauati) & ignorabãt qd responderẽt ei. Et venit tertio, & ait illis, Dormite iam, & requie-

quiescite. Sufficit, venit hora: ecce filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite eamus: ecce qui me tradet prope est. Et adhuc eo loquente, venit Iudas Iscariotes vnus de duodecim. & cum eo turba multa cum gladijs & lignis, à summis sacerdotibus & Scribis & senioribus. Dederat autem traditor eius signum eis, dicens: Quemcunque osculatus fuero: ipse est, tenete eum, & ducite caute. Et cum venisset, statim accedens ad eum, ait, Rabbi, & osculatus est eum. At illi manus iniecerunt in Iesum: & tenuerunt eum. Vnus autem quidam de circunstantibus, educens gladium percussit seruum summi sacerdotis & amputauit illi auriculam. Et respondens Iesus, ait illis, Tanquam ad latronem existis cum gladijs & lignis comprehendere me? quotidie eram apud vos in templo docens, & non me tenuistis. Sed vt impleantur scripturæ. Tunc discipuli eius relinquentes eum: omnes fugerunt. Adolescens autem quidam sequebatur eum amictus syndone super nudo: & tenuerunt eum. At ille reiecta syndone, nudus profugit ab eis. Et adduxerunt Iesum ad summum sacerdotem, & conuenerunt omnes sacerdotes & Scribæ & seniores. Petrus autem à longe sequutus est eum vsque intro in atrium summi sacerdotis: & sedebat cum ministris ad ignem, & calefaciebat se. Summi vero sacerdotes & omne concilium quærebant aduersus Iesum testimonium, vt eum morti traderent: nec inueniebant. Multi autem testimonium falsum dicebant aduersus eum: & conuenientia testimonia non erant. Et quidam surgentes falsum testimonium ferebant aduersus eum dicentes, Quoniam nos audiuimus eum dicentem, Ego dissoluam templum hoc manufactum: & post triduum aliud non manufactum ædificabo. Et non erat conueniens testimonium illorum. Et exurgens summus sacerdos in medium, interrogauit Iesum, dicens, Non respondes quicquam ad ea quæ tibi obijciuntur ab his? Ille autem tacebat & nihil respondit. Rursum summus sacerdos interrogabat eum, & dixit ei, Tu es Christus filius Dei benedicti? Iesus autem dixit illi, Ego sum: & videbitis filium hominis sedentem à dextris virtutis Dei, & venientem cum nubibus cœli. Summus autem sacerdos scindens vestimenta sua, ait, Quid adhuc desideramus testes? Audistis blasphemiam,

quid vobis videtur? Qui omnes cōdemnauerunt eum esse reum mortis. Et cœperunt quidam conspuere eum, & velare faciē eius, & colaphis eum cædere, & dicere ei Prophetiza. & ministri alapis eum cędebant.

Secundum Ioānem. Lectio iij.

ca. 8. IN illo tēpore: Dicebat Iesus ad eos qui crediderunt ei, Iudęos. Si vos māseritis ī sermone meo, vere discipuli mei eritis.

Et rel. Hom. sctī Augusti. epi.

Cum rex iustitię sederit ī throno, sicut scriptura loquit', quis gloriabitur castum se habere cor? Aut quis gloriabitur mundum se esse à peccato? Multum nos terruit, ò fratres mei, dicendo, Seruus nō manet in domo in æternū Adiungit autē & dicit, Filius manet in æternum. Ergo solus in domo sua erit Christus? Nullus ne ei populus cohęrebit? Cui erit caput si nō erit corpus? An forte totū hoc fili⁹ caput & corpus? Nō enim sine causa terruit & spē dedit. Terruit ne peccatū amaremus. Spem dedit, ne de peccati solutione diffideremus. Omnis (inquit) qui facit peccatū, seruus est peccati, Seruus aūt non manet in domo in ęternū. Quæ ergo nobis spes est, qui nō sumus sine peccato? Audi spem tuam. Filius manet in domo in æternum. Si ergo filius vos liberauerit, tunc vere liberi eritis. Hæc spes nostra fratres est, vt à libero liberemur. Et liberando nos seruos facit. Serui enim eramus cupiditatis: liberati serui efficimur charitatis. Hoc & Apostolus dicit. Vos autē fratres in libertatē vocati estis: tantum ne libertatem in occasionē carnis detis: sed per charitatē seruite inuicem. Non ergo dicat Christianus, liber sum, in libertatem vocatus sum: seruus eram: sed ipsa redemptione liber effectus sum: faciam quod volo.

Miserere. 50. Oratio.

PRoficiat quęsumus domine plebs tibi dicata piæ deuotionis affectu: vt sacris actionibus erudita, quanto maiestati tuę sit gratior, tanto donis potioribus augeatur. Per domi.

Dñica palmarū. Ad matu. añ.

Cōfortati sunt, qui persequuti sunt me inimici mei iniuste, quæ non rapui tunc exoluebā.

Ex Isaia. Lectio prima.

HÆc dicit dñs, Quis est hic liber repudij matris vestræ, quo dimisi eā? Aut quis est creditor meus, cui vendidi vos? Ecce enim in iniquitatib⁹ c. 50. a

vestris

vestris venditi estis, & in sceleri bus vestris dimisi matrē vestrā: qa veni, & non erat vir: vocaui, & nō erat q audiret. Nunquid abbreuiata & paruula facta est manus mea, vt non possim redi mere? aut non est in me virtus ad liberandū? Ecce, in increpatione mea desertū faciā mare, ponā flumina in siccum: cum putrescent pisces sine aqua, & morientur in siti. Induā cœlos tenebris, & saccū ponam operimentū eorum. Dñs dedit mihi linguā eruditā, vt sciam sustentare eum qui lapsus est, verbo. Erigit mane: mane erigit mihi aurem: vt audiam quasi magi-
B strū † Dñs Deus aperuit mihi aurē, ego autē non contradico, retrorsum non abij. Corp⁹ meū dedi percutientibus, & genas meas vellentibus. Faciem meā nō auerti ab increpantibus, & cōspuentibus. Dñs Deus auxiliator meus, ideo non sum con fusus: ideo posui faciem meam vt petram durissimam, & scio quoniā nō cōfundar. Iuxta est qui iustificat me, quis contradi cet mihi? stemus simul: quis est aduersarius meus? accedat ad me. Ecce dñs Deus, auxiliator meus: quis est qui condemnet me? Ecce omnes quasi vestimētum cōterentur, tinea comedet eos. Quis ex vobis timēs dñm, audiens vocē serui sui? quis am bulauit in tenebris, & non est lumen ei? speret in nomine domini, & innitatur super Deum suum.] Ecce vos oēs accenden C
tes ignē accincti flāmis: ambulate in lumine ignis vestri, & in flammis quas succendistis. de manu mea factum est hoc vobis, in doloribus dormietis.

Secundum Marcum. Lectio. ij.

ET cū esset Petrus in atrio c. 14.
deorsum, venit vna ex an- c
cillis summi sacerdotis, & cum vidisset Petrū calefacientem se aspiciens illum, ait, Et tu cum Iesu Nazareno eras? At ille negauit, dicēs, Neq; scio, neq; noui qd dicas. Et exijt foras ante atriū: & gallus cantauit. Rursus aūt cum vidisset illū ancilla cœpit dicere circunstantibus, Quia hic ex illis est. At ille iterum negauit. Et post pusillum rursus qui astabant dicebant Petro, Vere ex illis es: nam & Galilæus es. Ille autē cœpit anathematizare & iurare, Quia ne scio hominē istum quē dicitis. Et statim gallus iterū cātauit. Et recordatus est Petrus verbi quod dixerat ei Iesus, Prius q̄ gall⁹ cantet bis, ter me negabis.

c. 15. Et cœpit flere. Et cõfestim ma
a ne cõsilium faciẽtes summi sacerdotes cũ senioribus, & scribis, & vniuerso concilio, vincientes Iesum, duxerunt, & tradiderunt Pilato. Et interrogauit eum Pilatus, Tu es rex Iudæorum? At ille respondens, ait illi, Tu dicis. Et accusabant eum summi sacerdotes in multis: Pilatus autẽ rursum interrogauit eum, dicens: Nõ respõdes quicquam? vides in quãtis te accusant. Iesus autẽ amplius nihil respondit: ita vt miraretur Pilatus. Per diem autem festũ solebat dimittere illis vnũ ex vinctis quẽcunq; petijssent. Erat autem qui dicebatur Barabbas, qui cum seditiosis erat vinctus, qui ĩ seditione fecerat homicidiũ. Et cum ascendisset turba, cœpit rogare, sicut semper faciebat illis. Pilatus autem respondit eis, & dixit, Vultis dimittã vobis regem Iudæorum? Sciebat enim ꝙ per inuidiã tradidissent eũ summi sacerdotes. Pontifices autem concitauerũt turbam, vt magis Barabbam dimitteret eis. Pilatus autem iterum respondens, ait illis, Quid ergo vultis faciã regi Iudæorũ? At illi iterũ clamauerunt, Crucifige eũ. Pilatus vero dicebat illis, Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant, Crucifige eum. Pilatus autem volens populo satisfacere, dimisit illis Barabbã, & tradidit Iesum flagellis cęsum vt crucifigeretur. Milites autẽ duxerunt eum in atrium prætorij, & conuocant totã cohortem: & induunt eũ purpura, & imponunt ei plectentes spineam coronam. Et cœperũt salutare eum, Aue rex Iudæorũ. Et percutiebãt caput eius arundine: & conspuebant eum, & ponentes genua, adorabant eum. Et postquã illuserũt ei, exuerunt illum purpura, & induerunt eũ vestimentis suis: & educunt illum vt crucifige- 1
rent eum. Et angariauerũt prętereuntem quempiam Simonẽ Cyrenæũ venientem de villa, patrem Alexandri & Rufi: vt tolleret crucem eius. Et perducunt illũ in Golgotha locum: quod est interpretatum Caluariæ locus. Et dabant ei bibere myrrhatũ vinũ: & nõ accepit.

Secundũ Matthæum. Lcõ. iiij.

IN illo tẽpore, cum appropin c. 21.
quasset Iesus Ierosolymis, & venisset Bethphage ad montem Oliueti, tunc misit duos ex discipulis suis dicens eis, Ite in castellum quod contra vos est.

Et reli. Hom. sci Ambrosij epi.

PVlchre autē relictis Iudæis habitaturus in affectibus gentiū, templum dñs ascendit. Hoc enim templū est verum, in quo nō in litera, sed in spiritu dñs adoratur. Hoc Dei templum est, quod fidei series, non lapidum structura fundauit. Deseruntur ergo qui adorant: eliguntur qui amaturi erant. Et ideo ad montē venit Oliueti, vt nouellas oliuas in sublimi virtutum plantaret: quarū mater est illa quæ sursum est Ierusalē: in hoc monte est ille cœlestis agricola: vt plantati omnes in domo dñi possint in veritate dicere, Ego sicut oliua fructificaui ī domo dñi. Et fortasse ipse mons est Christus. Quis enim alius tales fructus ferret olearū non curuescentiū vbertate baccarum: sed spirit⁹ plenitudine gētiū fœcundarū? Ipse est per quē ascendimus, & ad quem ascendimus: ipse est ianua: ipse est via: quę aperitur & qui aperit: qui pulsatur ab ingredientibus, & ab egredientibus adoratur. Ergo in castello erat, & ligatus erat pullus cum asina, non poterat solui nisi iussu dñi. Soluit eum manus apostolica; talis actus, talis vita, talis gr̄a. Esto talis vt possis ligatos soluere. Nunc cōsideremus qui fuerūt illi q errore detecto de paradiso eiecti ī castello sint religati. Et videbimus quemadmodū quos mors expulerat, vita reuocauerit. Et ideo secundum Matthæum & asinā & pullū legimus: vt quia in duobus hominibus vterq; fuerat sexus expulsus, duobus animalibus vterq; reuocetur. Miserere 50. Ad laudes aña. Pueri Hebrçorum tollentes ramos oliuarum obuiauerūt domino clamantes, & dicentes, Hosanna in excelsis. Oratio.

OMps sempiterne De⁹, qui humano generi ad imitandū humilitatis exemplū saluatorē nostrū carnē sumere, & crucē subire fecisti: cōcede propitius, vt & patiētię ipsius habere documēta, & resurrectionis consortia mereamur. Per eun.

Ad vesperas antiphona. Erue à framea Deus animā meam, & de manu canis vnicā meam.

¶ Feria.iij. ad matutinum añ. Extraneus factus sum fratrib⁹ meis, & peregrinus filijs matris meæ. Ex Zacharia. Lectio.j.

APeri libane portas tuas, c. 11. & comedet ignis cedros tuas, vlula abies, quia cecidit cedrus,

ostium, & retro postem posui-
sti memoriale tuũ: quia iuxta
me discooperuisti, & suscepi
sti adulterum: dilatasti cubile
tuum, & pepigisti cum eis fœ
dus. Dilexisti stratum eorum
manu aperta. Et ornasti te re-
gio vnguento, & multiplicasti
pigmenta tua. Misisti legatos
tuos procul, & humiliata es
vsq; ad inferos. In multitudi-
ne viæ tuæ laborasti: nec dixi-
sti, Quiescam. Vitam manus
tuæ inuenisti, propterea nõ ro-
gasti. Pro quo solicita timui-
sti, quia mentita es, & mei non
es recordata, neq; cogitasti in
corde tuo, quia ego tacens, &
quasi non videns, & mei oblita
es. Ego annuntiabo iustitiam
tuam: & opera tua non prode-
runt tibi. Cum clamaueris, libe
rent te cõgregati tui, & omnes
eos auferet ventus, tollet aura.
Qui autẽ fiduciam habet mei,
hæreditabit terram, & posside-
bit montem sanctum meum.

Secundum Matthæum. Lcõ.ij.

c.27. b IEsus autem stetit ante præsi-
dem: & interrogauit eũ præ-
ses, dicens, Tu es rex Iudæo-
rum? Dicit illi Iesus, Tu dicis.
Et cum accusaretur à principi-
bus sacerdotum & senioribus,
nihil respondit. Tunc dixit illi
Pilatus, Non audis quanta ad-
uersum te dicunt testimonia?
Et non respondit ei ad vllum
verbũ, ita vt miraretur præses
vehementer. Per diem autem
solennem consueuerat præses
populo dimittere vnũ vinctũ,
quem voluissent: habebat au-
tem tunc vinctum insignem,
qui dicebatur Barabbas. Con-
gregatis ergo illis, dixit Pilatus,
Quem vultis dimittam vobis?
Barabbam, an Iesum, qui dici-
tur Christus? Sciebat enim ꝙ
per inuidiã tradidissent eum.
Sedente autem illo pro tribu-
nali, misit ad eum vxor eius,
dicens, Nihil tibi & iusto illi.
multa enim passa sum hodie
per visum propter eum. Prin-
cipes autem sacerdotum & se-
niores, persuaserunt populo, vt
peterent, Barabbam, Iesum ve-
ro perderent. Respondens au-
tem præses, ait illis, Quem vul-
tis vobis de duobus dimitti?
At illi dixerunt, Barabbam.
Dixit illis Pilatus, Quid igitur
faciã de Iesu, qui dicitur Chri-
stus? Dicunt omnes, Crucifi-
gatur. Ait illis præses, Quid
enim mali fecit? At illi magis
clamabant, dicentes, Crucifi-
gatur. Videns autem Pilatus
quia nihil proficeret, sed magis
tumul-

tumultus fieret: accepta aqua, lauit manus coram populo dicens, Innocens ego sum à sanguine iusti huius: vos videritis. Et respondens vniuersus populus, dixit, Sanguis eius super nos, & super filios nostros. Tunc dimisit illis Barabbam: Iesum autē flagellatum tradidit eis, vt crucifigeretur. Tunc milites pręsidis suscipientes Iesum in prætorio, congregauerunt ad eum vniuersam cohortem, & exuentes eum, chlamydem coccineā circundederunt ei: & plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput eius, & arundinem in dextera eius. Et genuflexo ante eū, illudebant ei, dicentes, Aue rex Iudæorum. Et expuentes in eum, acceperunt arundinem, & percutiebant caput eius. Et postquā illuserunt ei, exuerunt eum chlamydem: & induerūt eum vestimentis eius, & duxerunt eum vt crucifigerent. Exeuntes autem, inuenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem, hunc angariauerūt vt tolleret crucem eius. Et venerunt in locum qui dicitur Golgotha, quod est, Caluariæ locus. Et dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum. Et cum gustasset, noluit bibere.

Secundum Ioānem. Lectio iij.

IN illo tpe: Facta sunt encænia in Ierosolymis, & hyems erat. Et ambulabat Iesus in templo in porticu Salomonis. C. 10.

Et rel. Hom. scti Augusti epi.

Encænia festiuitas erat dedicationis templi. Græce enim cænon, dicitur nouum Latine. Quandocunq; enim nouum aliquid fuerit dedicatū, encænia vocatur. Iam & vsus habet hoc verbum, Si quis noua tunica induatur, encæniare dicitur. Illum ergo diem quo templum dedicatum est, Iudæi solenniter celebrabant. Ipse dies festus agebatur, cum ea quę lecta sunt locut⁹ est dn̄s. Hyems erat, & ambulabat Iesus in templo in porticu Salomonis. Circundederunt ergo eū Iudæi, & dicebant ei, Quousq; animam nostrā tollis? Si tu es Christus, dic nobis palam. Non veritatē desiderabant: sed calumniam præparabant. Hyems erat, & ideo frigidi erant. Ad illū enim diuinum ignem accedere pigri erant. Sed accedere est credere. Qui credit, accedit, qui negat, recedit. Non mouetur anima pedibus, sed affectibus. Frigidi erant nō diligendo charitatē,

& ardebant nocendi cupiditate. Longe agebant, & ibi erant. Non accedebant credẽdo, sed premebant persequendo. Quę rebant audire a dño, Ego sum Christus Et fortasse de Christo secundum hominẽ sapiebant. Prędicauerunt enim prophetę Christum: sed diuinitatẽ Christi & in prophetis, & in ipso Christi euangelio nec hæretici intelligũt. Quanto min' Iudęi, quãdiu velamen est super cor eorum? Miserere. 50. Oratio.

Sanctificato hoc ieiunio de' tuorum corda fidelium miserator illustra: & quibus deuotionis pręstas affectum, prębe supplicantibus pium benignus auditum. Per dominum.

¶ Feria. v. ex Oseæ. Lectio. j.

c.6.a In tribulatione sua mane consurgent ad me. Venite & reuertamur ad Dñm: quia ipse cœpit, & sanabit nos: percutiet, & curabit nos. Viuificabit nos post duos dies: in die tertia suscitabit nos, & viuemus in conspectu eius. Sciemus sequemurq;, vt cognoscamus dñm: quasi diluculũ præparatus est egressus eius, & veniet quasi imber nobis temporaneus & serotinus terrę. Quid faciam tibi Ephraim? quid faciã tibi Iuda? misericordia vestra quasi nubes matutina, & quasi ros mane pertrãsiens. Propter hoc dolaui in prophetis, occidi eos in verbis oris mei: & iudicia tua quasi lux egredietur. Quia misericordiã volui, & non sacrificium: & scientiã Dei plus q̃ holocausta.] Ipsi aũt sicut Adam B
trãsgressi sunt pactum, ibi præuaricati sunt in me. Galaad ciuitas operantiũ idolũ, supplantata sanguine. Et quasi fauces virorũ latronũ, particeps sacerdotũ in via interficiẽtiũ pergẽtes de Sichem: qa scel' operati sunt. In domo Israel vidi horrẽdũ: ibi fornicationes Ephraim, cõtaminat' est Israel. Sed & Iuda pone messem tibi, cũ cõuertero captiuitatem populi mei.

Secundum Matthæum. Lcõ. ij.

Postquã autẽ crucifixerunt c.17.
eum, diuiserunt vestimẽta c
eius sortem mittentes: vt impleretur quod dictum est per prophetã dicentẽ, Diuiserunt sibi vestimẽta mea: & super vestem meã miserũt sortẽ. Et sedentes seruabant eum. Et imposuerũt super caput eius causam ipsius scriptã, Hic est Iesus rex Iudæorum. Tunc crucifixi sunt cũ eo duo latrones: vnus à dextris, & vnus à sinistris. Prætereuntes autẽ

autē blaſphemabant eum: mo
uentes capita ſua, & dicentes,
Vah qui deſtruis templū Dei,
& in triduo illud reædificas: ſal
ua temetipſum: ſi filius Dei es,
deſcende de cruce. Similiter &
principes ſacerdotū illudentes
cum ſcribis & ſenioribus, dice-
bant, Alios ſaluos fecit: ſeip-
ſum nō poteſt ſaluum facere.
ſi rex Iſrael eſt, deſcendat nunc
de cruce, & credemus ei. Confi-
dit in Deo: liberet nunc eum ſi
vult: dixit enim, Quia fili' Dei
ſum. Idipſum autē & latrones,
qui crucifixi erant cum eo, im-
properabant ei. A ſexta autem
hora, tenebræ factæ ſunt ſuper
vniuerſam terrā vſq; ad horā
nonā. Et circa horam nonam
clamauit Ieſus voce magna, di
cens: Eli, Eli, lamma ſabactha-
ni? hoc eſt, Deus meus, Deus
meus, vt quid dereliquiſti me?
Quidam aūt illic ſtantes & au-
dientes, dicebant, Eliam vocat
iſte. Et continuo currens vnus
ex eis: acceptā ſpongiā imple-
uit aceto: & impoſuit arūdini,
& dabat ei bibere. Cæteri vero
dicebant, Sine, videamus an ve
niat Elias liberans eum. Ieſus
autē iterum clamans voce ma-
gna emiſit ſpm̄. Et ecce, velum
templi ſciſſum eſt in duas par-
tes, à ſummo vſque deorſum,
& terra mota eſt, & petrę ſciſſę
ſunt, & monumenta aperta
ſunt: & multa corpora ſancto-
rum q dormierant, ſurrexerūt.
Et exeūtes de monumētis poſt
reſurrectionē eius, venerunt in
ſanctā ciuitatē: & apparuerunt
multis. Centurio aūt, & qui cū
eo erāt cuſtodiētes Ieſum, viſo
terræmotu & his quæ fiebant,
timuerunt valde, dicentes, Vere
filius Dei erat iſte. Erāt autē ibi
mulieres multæ à longe, quæ
ſecutę erant Ieſum à Galilæa,
miniſtrantes ei: inter quas erat
Maria Magdalene, & Maria Ia a
cobi & Ioſeph mater, & mater
filiorum Zebedęi. Cum autem
ſero factū eſſet, venit quidam
homo diues ab Arimathęa, no
mine Ioſeph, qui & ipſe diſci-
pulus erat Ieſu: hic acceſſit ad
Pilatum, & petijt corpus Ieſu.
Tunc Pilatus iuſſit reddi cor-
pus. Et accepto corpe Ioſeph,
inuoluit illud in ſyndone mun
da: & poſuit illud in monu-
mento ſuo nouo quod excide-
rat in petra. Et aduoluit ſaxū
magnū ad oſtium monumen-
ti, & abijt. Erat autē ibi Maria
Magdalene, & altera Maria, ſe-
dentes cōtra ſepulchrū. Altera
aūt die, quę eſt poſt paraſceuē,

cõuenerũt principes sacerdotũ & Pharisæi ad Pilatũ, dicentes: Dñe recordati sumus qa seductor ille dixit adhuc viuẽs, Post tres dies resurgã. Iube ergo custodiri sepulchrũ vsq; in diem tertium: ne forte veniant discipuli eius, & furentur eum, & dicant plebi, Surrexit à mortuis. & erit nouissimus error peior priore. Ait illis Pilatus, Habetis custodiã: ite, custodite sicut scitis. Illi aũt abeuntes, munierunt sepulchrũ: signantes lapidem cum custodibus.]

Secundum Lucam. Lectio.iij.

ca.7. IN illo tempore, rogabat Iesum quidam Pharisæus vt manducaret cum illo. Et reł.

Homilia sancti Gregorij papę.

Cogitãti mihi de Marię pœnitentia, flere magis libet q̃ aliqd dicere. Cuius enim vel saxeum pectus illę huius peccatricis lachrymæ ad exemplũ pœnitẽdi non emolliunt? Considerauit nanq; quod fecit, & noluit moderari quid faceret. Super cõuiuantes ingressa est: nõ iussa venit: inter epulas lachrymas obtulit. Discite quo dolore ardet, quæ flere etiã inter epulas nõ erubescit. Hanc vero quam Lucas peccatricẽ mulierẽ, Ioannes Mariã nominat, illam esse Mariã credimus, de quà Marcus septẽ dęmonia eiecta fuisse testatur: & qd per septẽ dęmones, nisi vniuersa vitia designãtur? Quia enim septem diebus omne tempus cõprehenditur, recte septenario numero vniuersitas figuratur. Septẽ ergo dæmonia Maria habuit, quæ vniuersis vitijs plena fuit. Sed ecce, qa turpitudinis suæ maculas aspexit, lauanda ad fontẽ misericordiæ cucurrit: cõuiuãtes nõ erubuit. Nã qa semetipsam grauiter erubescebat intus, nihil esse credidit quod verecũdaretur foris. Quid igitur miramur fratres? Mariã veniẽtem, an dñm suscipientẽ? Suscipientem dicã, an trahentẽ? Sed melius dicam trahentem & suscipientem. Quia nimirũ ipse eam per misericordiã traxit intus, q per mansuetudinẽ suscepit foris. Miserere. 50. Oratio.

PRæsta quęsumus oĩpotens Deus: vt dignitas conditionis humanæ per immoderãtiã sauciata, medicinalis parsimoniæ studio reformetur. Per do.

¶ Feria. vj. ex Ieremia. Lcõ. j.

ET dixit dñs ad me, Inuenta est coniuratio in viris Iuda, & in habitatorib' Ierusalem, Reuersi sunt ad iniquitates c.11.

tes patrum suorũ priores, qui noluerunt audire verba mea. Et hi ergo abierunt post Deos alienos, vt seruirent eis: irritum fecerũt domus Israel & domus Iuda pactum meũ, quod pepigi cum patribus eorũ. Quam ob rem hęc dicit dñs, Ecce ego inducã super eos mala, de quibus exire non poterunt: & clamabũt ad me: & nõ exaudiam eos. & ibunt ciuitates Iuda, & habitatores Ierusalẽ, & clamabunt ad Deos quibus libant, & non saluabunt eos in tempore afflictionis eorũ. Secundũ numerum enim ciuitatũ tuarum erãt dij tui Iuda: & secundum numerũ viarum Ierusalem posuisti aras confusionis ad libandum Baalim. Tu ergo noli orare pro populo hoc, & ne assumas pro eis laudẽ, & orationẽ: quia nõ exaudiam in tempore clamoris eorum ad me in tempore afflictionis eorũ. Quid est quod dilectus meus in domo mea facit scelera multa? Nunquid carnes sanctæ auferẽt à te malitias tuas, in quib⁹ gloriata es? Oliuam vberem, pulchram, fructiferam, speciosam vocauit dñs nomen tuum. Ad vocẽ loquelę, grandis exarsit ignis in ea, & cõbusta sunt fruteta eius. Et dñs exercituũ qui plãtauit te, locutus est super te malum: pro malis domus Israel, & domus Iuda, quæ fecerunt sibi ad irritandũ me, libantes Baalim.

D † Tu autem dñe demonstrasti mihi & cognoui: tu ostendisti mihi studia eorũ. Et ego quasi agnus mãsuetus, q portatur ad victimã: & non cognoui, qa cogitauerũt sup me cõsilia, dicentes, mittamus lignũ in panem eius, & eradamus eum de terra viuentium, & nomen eius non memoretur amplius. Tu autẽ dñe Sabaoth, qui iudicas iuste, & probas renes & corda, videam vltionem tuã ex eis: tibi enim reuelaui causam meã.]

Secundum Marcum. Lectio. ij.

c. 14. a ERat autẽ Pascha & azyma post biduũ: & quærebant summi sacerdotes & scribę quomodo eũ dolo tenerent & occiderent. Dicebant autẽ, Non in die festo: ne forte tumultus fieret in populo. Et cũ esset Bethaniæ in domo Simonis Leprosi, & recumberet, venit mulier habens alabastrũ vnguenti nardi pistici pretiosi: & fracto alabastro, effudit super caput eius. Erant autem quidam indigne ferẽtes intra semetipsos, & dicentes, Vt quid pditio ista vn-

guenti facta est? Poterat enim vnguentum istud venundari plus q̃ trecentis denarijs, & dari pauperibus. Et fremebãt in eã. Iesus autẽ dixit, Sinite eã: quid illi molesti estis? bonum opus operata est in me. Sem p̃ enim pauperes habetis vobiscum, & cum volueritis potestis illis benefacere: me aũt nõ semper habetis. Quod habuit, hæc fecit: prçuenit vngere corpus meum in sepulturã. Amen dico vobis, vbicunq; prædicatũ fuerit euãgeliũ istud in vniuerso mũdo, & quod fecit hæc narrabitur in memoriam eius. Et Iudas Iscariotes vnus de duodecim abijt ad summos sacerdotes, vt proderet eũ illis. Qui audiẽtes gauisi sunt: & promiserunt ei pecuniam se daturos. Et quęrebat quomodo illũ opportune traderet. Et primo die azymorum qñ Pascha immolabant, dicunt ei discipuli. Quo vis eamus, & paremus tibi, vt manduces Pascha? Et mittit duos ex discipulis suis: & dicit eis, Ite in ciuitatem: & occurret vobis homo lagœnam aquæ baiulans, sequimini eum: & quocunq; introierit, dicite dño domus, q̃a magister dicit, Vbi est refectio mea, vbi Pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse vobis demonstrabit cœnaculũ grande stratũ: & illic parate nobis. Et abierũt discipuli eius, & venerũt in ciuitatẽ: & inuenerũt sicut dixerat illis, & parauerunt Pascha, Vespere autẽ facto, venit cum duodecim. Et discumbentibus eis & manducãtibus, ait Iesus, Amẽ dico vobis, quia vnus ex vobis tradet me q̃ manducat mecum. At illi cœperunt contristari, & dicere ei singulatim, Nunq̃d ego? Qui ait illis, Vnꝰ ex duodecim, qui intingit mecũ manũ in catino. & filius quidẽ hominis vadit: sicut scriptum est de eo: væ aũt homini illi per quẽ filius hominis traditur. bonũ erat ei, si non esset natus homo ille. Et mãducantibus illis, accepit Iesus panẽ: & benedicẽs fregit, & dedit eis, & ait illis, Sumite, hoc est corpus meum. Et accepto calice, gratias agens dedit eis, & biberunt ex illo omnes. Et ait illis, Hic est sanguis meus noui testamenti, qui pro multis effundetur. Amen dico vobis, quia iam nõ bibam de genimine vitis, vsq; in diem illũ, cum illud bibam nouũ in regno Dei. Et hymno dicto, exierunt in montem oliuarum. Et ait eis Iesus,

Omnes scãdalizabimini in me in nocte ista: quia scriptũ est, Percutiã pastorẽ: & dispergentur oues. Sed postquã resurrexero, præcedã vos in Galilæã. Petrus autẽ ait illi, Et si omnes scãdalizati fuerint: sed nõ ego. Et ait illi Iesus, Amẽ dico tibi, quia tu hodie ĩ nocte hac prius quã gallus vocẽ bis dederit, ter me es negaturus. At ille amplius loquebat̃, Et si oportuerit me simul cõmori tibi, nõ te negabo. Similiter aũt & oẽs dicebãt.

Secundum Ioãnem. Lectio .iij.

C. 11. IN illo tempore: Collegerũt pontifices & Pharisæi concilium aduersus Iesum, & dicebant, Quid facimus? qa hic homo multa signa facit? Et rel.

Homilia sancti Augustini epi.

Pontifices & Pharisæi sibi cõsulebant: nec tamen dicebant, credamus. Plus enim perfidi homines cogitabãt quomodo nocerent, vt perderẽt: quã quomodo sibi cõsulerent ne perirent. Et tamen timebãt, & quasi cõsulebãt. Dicebant enim, Quid facimus? quia hic homo multa signa facit. Si dimittimus eum sic: omnes credẽt in eum, & venient Romani, & tollent locũ nostrũ & gentem. Temporalia quidẽ perdere timuerũt, & vitã æternã nõ cogitauerunt, ac sic vtrunq; amiserũt. Nam & Romani post dñi passionẽ & glorificationẽ, tulerunt eis locũ & gentẽ expugnãdo & transferendo. Et illud eos sequitur quod alibi dictum est, Filij aũt regni ibunt in tenebras exteriores. Hoc aũt timuerunt: ne si omnes in Christũ crederẽt, nemo remaneret q aduersus Romanos ciuitatem Dei templumq; defenderet: qm̃ contra ipsum templũ, & cõtra suas paternas leges, doctrinã Christi esse sentiebant. Vnus autem ex ipsis Caiphas nomine, cũ esset pontifex anni illius, dixit illis, Vos nescitis quicquã nec cogitatis: quia expedit vobis vt vnus moriatur homo pro populo, & nõ tota gens pereat. Hoc aũt à seipso nõ dixit. Sed cũ esset pontifex anni illius, prophetauit. Hoc docemur etiam homines malos prophetiç spiritu futura prędicere. Quod tamen euãgelista diuino tribuit sacramẽto: quia põtifex fuit, id est, summus Sacerdos. Miserere. 50. Oro.

COrdibus nostris quæsumus dñe, gratiam tuam benignus infunde: vt peccata nostra castigatione voluntaria cohibẽtes temporaliter potius mace-

macerem ur, quàm supplicijs deputemur æternis. Per domi.
Hodie dicuntur septé psalmi.
℄ Sabbato, ex Zacharia. L. j.
Ex ca. 9. EXulta satis filia Sion, iubila filia Ierusalem: ecce rex tuus veniet tibi iustus & saluator: ipse pauper, & ascendens super asinã, & super pullũ filiũ asinæ. Et disperdã quadrigam ex Ephraim, & equũ de Ierusalem, & dissipabitur arcus belli: & loquetur pacem gentibus, & potestas ei⁹ à mari vsq; ad mare, & à fluminib⁹ vsq; ad fines terræ. Tu quoq; in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu, ĩ quo nõ est aqua. Cõuertimini ad munitionem vincti spei: hodie quoq; annũtians duplicia reddã tibi. Quoniam extendi mihi Iudã, quasi arcũ, impleui Ephraim: & suscitabo filios tuos Sion sup filios tuos Græcia, & ponam te quasi gladiũ fortium. Et dñs Deus super eos videbitur, & exibit vt fulgur iaculũ eius, & dñs deus in tuba canet, & vadet in turbine austri. Dñs exercituũ proteget eos: deuorabũt, & subijciẽt lapidibus fundæ: & bibentes inebriabuntur quasi à vino, & replebuntur vt phialæ, & quasi cornua altaris. Et saluabit eos dñs Deus eorum in die illa, vt gregẽ populi sui: quia lapides sancti eleuabuntur super terram eius. Quid enim bonum eius est, & quid pulchrũ eius, nisi frumentum electorum: & vinum germinans virgines?
Secundum Marcum. Lectio. ij.
ET veniunt in prędium cui nomẽ Gethsemani. Et ait discipulis suis, Sedete hic donec orem. Et assumit Petrũ & Iacobũ, & Ioannẽ secũ: & cœpit pauere & tædere. Et ait illis, Tristis est anima mea vsq; ad mortẽ, sustinete hic, & vigilate. Et cũ processisset paululũ, procidit super terrã: & orabat vt si fieri posset trãsiret ab eo hora, & dixit, Abba pater, omnia tibi possibilia sunt: trãsfer calicem hũc à me, sed nõ quod ego volo, sed quod tu. Et venit, & inuenit eos dormiẽtes. Et ait Petro, Simon, dormis? non potuisti vna hora vigilare? Vigilate, & orate vt nõ intretis in tentationem: Spũs quidẽ prompt⁹ est: caro vero, infirma. Et iterum abiẽs orauit, eundẽ sermonẽ, dicẽs. Et reuersus denuo inuenit eos dormiẽtes (erãt enim oculi eorũ grauati) & ignorabãt qd responderẽt ei. Et venit tertio, & ait illis, Dormite iam, & requie-

c. 14. b

quiescite. Sufficit, venit hora: ecce filius hominis tradetur in manus pctõrũ. Surgite eamus: ecce q me tradet prope est. Et adhuc eo loquente, venit Iudas Iscariotes vnus de duodecim. & cũ eo turba multa cum gladijs & lignis, à summis sacerdotibus & Scribis & senioribus. Dederat aũt traditor ei⁹ signũ eis, dicens: Quemcunq; osculatus fuero: ipse est, tenete eũ, & ducite caute. Et cum venisset, statim accedens ad eum, ait, Rabbi, & osculat⁹ est eũ. At illi manus iniecerunt in Iesum: & tenuerũt eum. Vnus aũt quidã de circunstãtibus, educens gladiũ percussit seruũ summi sacerdotis & amputauit illi auriculam. Et respondens Iesus, ait illis, Tanquã ad latronẽ existis cum gladijs & lignis cõprehendere me? quotidie eram apud vos in templo docens, & non me tenuistis. Sed vt impleantur scripturæ. Tunc discipuli eius relinquentes eum: oẽs fugerunt. Adolescens autẽ quidã sequebatur eum amictus syndone super nudo: & tenuerunt eũ. At ille reiecta syndone, nudus profugit ab eis. Et adduxerunt Iesum ad summũ sacerdotem, & conuenerunt omnes sacerdotes & Scribæ & seniores. Petr⁹ autẽ à lõge sequutus est eũ vsq; intro ĩ atriũ summi sacerdotis: & sedebat cũ miuistris ad ignẽ, & calefaciebat se. Summi vero sacerdotes & omne conciliũ quęrebãt aduersus Iesum testimoniũ, vt eũ morti traderẽt: nec inueniebãt. Multi autẽ testimoniũ falsum dicebant aduersus eũ: & conueniẽtia testimonia nõ erãt. Et quidã surgẽtes falsum testimoniũ ferebãt aduersus eum dicẽtes, Quoniã nos audiuimus eum dicẽtem, Ego dissoluam templũ hoc manufactũ: & post triduũ aliud nõ manufactũ ędificabo. Et nõ erat cõueniẽs testimoniũ illorũ. Et exurgẽs summus sacerdos in mediũ, interrogauit Iesum, dicens, Non respõdes quicquã ad ea quæ tibi obijciunt ab his? Ille aũt tacebat & nihil respõdit. Rursum summ⁹ sacerdos interrogabat eum, & dixit ei, Tu es Christus filius Dei benedicti? Iesus aũt dixit illi, Ego sum: & videbitis filiũ hominis sedentẽ à dextris virtutis Dei, & venientẽ cũ nubibus cœli. Summus autẽ sacerdos scindens vestimẽta sua, ait, Quid adhuc desideramus testes? Audistis blasphemiam, quid

quid vobis videtur? Qui omnes cõdemnauerunt eum esse reum mortis. Et cœperunt quidam conspuere eum, & velare faciẽ eius, & colaphis eum cædere, & dicere ei Prophetiza. & ministri alapis eum cędebant.

Secundum Ioãnem. Lectio iij.

ca. 1. IN illo tẽpore: Dicebat Iesus ad eos qui crediderunt ei, Iudęos. Si vos mãseritis ĩ sermone meo, vere discipuli mei eritis.

Et rel. Hom. sctĩ Augusti. epi.

Cum rex iustitię sederit ĩ throno, sicut scriptura loquit᷑, quis gloriabitur castum se habere cor? Aut quis gloriabitur mundum se esse à peccato? Multum nos terruit, ò fratres mei, dicendo, Seruus nõ manet in domo in æternũ Adiungit autẽ & dicit, Filius manet in æternum. Ergo solus in domo sua erit Christus? Nullus ne ei populus cohęrebit? Cui erit caput si nõ erit cọrpus? An forte totũ hoc fili⁹ caput & corpus? Nõ enim sine causa terruit & spẽ dedit. Terruit ne peccatũ amaremus. Spem dedit, ne de peccati solutione diffideremus. Omnis (inquit) qui facit peccatũ, seruus est peccati, Seruus aũt non manet in domo in ęternũ. Quæ ergo nobis spes est, qui nõ sumus sine peccato? Audi spem tuam. Filius manet in domo in æternum. Si ergo filius vos liberauerit, tunc vere liberi eritis. Hæc spes nostra fratres est, vt à libero liberemur. Et liberando nos seruos facit. Serui enim eramus cupiditatis: liberati serui efficimur charitatis. Hoc & Apostolus dicit. Vos autẽ fratres in libertatẽ vocati estis: tantum ne libertatem in occasionẽ carnis detis: sed per charitatẽ seruite inuicem. Non ergo dicat Christianus, liber sum, in libertatem vocatus sum: seruus eram: sed ipsa redemptione liber effectus sum: faciam quod volo.

Miserere. 50. Oratio.

PRoficiat quęsumus domine plebs tibi dicata piæ deuotionis affectu: vt sacris actionibus erudita, quanto maiestati tuę sit gratior, tanto donis potioribus augeatur. Per domi.

Dñica palmarũ. Ad matu. añ.

Cõfortati sunt, qui persequuti sunt me inimici mei iniuste, quæ non rapui tunc exoluebã.

Ex Isaia. Lectio prima.

HÆc dicit dñs, Quis est hic liber repudij matris vestræ, quo dimisi eã? Aut quis est creditor meus, cui vendidi vos? Ecce enim in iniquitatib⁹ c. 50. a

vestris

vestris venditi estis, & in sceleribus vestris dimisi matrē vestrā: qa veni, & non erat vir: vocaui, & nō erat q audiret. Nunquid abbreuiata & paruula facta est manus mea, vt non possim redimere? aut non est in me virtus ad liberandū? Ecce, in increpatione mea desertū faciā mare, ponā flumina in siccum: cum putrescent pisces sine aqua, & morientur in siti. Induā cœlos tenebris, & saccū ponam operimentū eorum. Dñs dedit mihi linguā eruditā, vt sciam sustentare eum qui lapsus est, verbo. Erigit mane: mane erigit mihi aurem: vt audiam quasi magi-
B strū † Dñs Deus aperuit mihi aurē, ego autē non contradico, retrorsum non abij. Corp⁹ meū dedi percutientibus, & genas meas vellentibus. Faciem meā nō auerti ab increpantibus, & cōspuentibus. Dñs Deus auxiliator meus, ideo non sum confusus: ideo posui faciem meam vt petram durissimam, & scio quoniā nō cōfundar. Iuxta est qui iustificat me, quis contradicet mihi? stemus simul: quis est aduersarius meus? accedat ad me. Ecce dñs Deus, auxiliator meus: quis est qui condemnet me? Ecce omnes quasi vestimētum cōterentur, tinea comedet eos. Quis ex vobis timēs dñm, audiens vocē serui sui? quis ambulauit in tenebris, & non est lumen ei? speret in nomine domini, & innitatur super Deum suum.] Ecce vos oēs accenden C
tes ignē accincti flāmis: ambulate in lumine ignis vestri, & in flammis quas succendistis. de manu mea factum est hoc vobis, in doloribus dormietis.

Secundum Marcum. Lectio. ij.

ET cū esset Petrus in atrio c. 14.
deorsum, venit vna ex an- c
cillis summi sacerdotis, & cum vidisset Petrū calefacientem se aspiciens illum, ait, Et tu cum Iesu Nazareno eras? At ille negauit, dicēs, Neq; scio, neq; noui qd dicas. Et exijt foras ante atriū: & gallus cantauit. Rursus aūt cum vidisset illū ancilla cœpit dicere circunstantibus, Quia hic ex illis est. At ille iterum negauit. Et post pusillum rursus qui astabant dicebant Petro, Vere ex illis es: nam & Galilæus es. Ille autē cœpit anathematizare & iurare, Quia nescio hominē istum quē dicitis. Et statim gallus iterū cātauit. Et recordatus est Petrus verbi quod dixerat ei Iesus, Prius q̄ gall⁹ cantet bis, ter me negabis.

c. 15. Et cœpit flere. Et cõfestim ma
a ne cõsilium faciẽtes summi sa-
cerdotes cũ senioribus, & scri-
bis, & vniuerso concilio, vin-
cientes Iesum, duxerunt, & tra-
diderunt Pilato. Et interroga-
uit eum Pilatus, Tu es rex Iu-
dæorum? At ille respondens,
ait illi, Tu dicis. Et accusabant
eum summi sacerdotes in mul
tis: Pilatus autẽ rursum inter-
rogauit eum, dicens: Nõ respõ-
des quicquam? vides in quãtis
te accusant. Iesus autẽ amplius
nihil respondit: ita vt mirare-
tur Pilatus. Per diem autem fe
stũ solebat dimittere illis vnũ
ex vinctis quẽcunq; petijssent.
Erat autem qui dicebatur Ba-
rabbas, qui cum seditiosis erat
vinctus, qui ĩ seditione fecerat
homicidiũ. Et cum ascendisset
turba, cœpit rogare, sicut sem-
per faciebat illis. Pilatus autem
respondit eis, & dixit, Vultis di-
mittã vobis regem Iudæorum?
Sciebat enim ꝙ per inuidiã tra
didissent eũ summi sacerdotes.
Pontifices autem concitauerũt
turbam, vt magis Barabbam di
mitteret eis. Pilatus autem ite-
rum respondens, ait illis, Quid
ergo vultis faciã regi Iudæorũ?
At illi iterũ clamauerunt, Cru-
cifige eũ. Pilatus vero dicebat
illis, Quid enim mali fecit? At
illi magis clamabant, Crucifi-
ge eum. Pilatus autem volens
populo satisfacere, dimisit illis
Barabbã, & tradidit Iesum fla-
gellis cęsum vt crucifigeretur.
Milites autẽ duxerunt eum in
atrium prætorij, & conuocant
totã cohortem: & induunt eũ
purpura, & imponunt ei ple-
ctentes spineam coronam. Et
cœperũt salutare eum, Aue rex
Iudæorũ. Et percutiebãt caput
eius arundine: & conspuebant
eum, & ponentes genua, adorã
bant eum. Et postquã illuserũt
ei, exuerunt illum purpura, &
induerunt eũ vestimentis suis:
& educunt illum vt crucifige- b
rent eum. Et angariauerũt prę-
tereuntem quempiam Simonẽ
Cyrenæũ venientem de villa,
patrem Alexandri & Rufi: vt
tolleret crucem eius. Et perdu-
cunt illũ in Golgotha locum:
quod est interpretatum Calua
riæ locus. Et dabant ei bibere
myrrhatũ vinũ: & nõ accepit:

Secundũ Matthæum. Lectio iij.

IN illo tẽpore, cum appropin c. 21.
quasset Iesus Ierosolymis, &
venisset Bethphage ad mon-
tem Oliueti, tunc misit duos ex
discipulis suis dicens eis, Ite in
castellum quod contra vos est,

Ex tract. Hom. sctī Ambrosij epi.

PVlchre autē relictis Iudæis habitaturus in affectibus gentiū, templum dn̄s ascendit. Hoc enim templū est verum, in quo nō in litera, sed in spiritu dn̄s adoratur. Hoc Dei templum est, quod fidei series, non lapidum structura fundauit. Deseruntur ergo qui adorant: eliguntur qui amaturi erant. Et ideo ad montē venit Oliueti, vt nouellas oliuas in sublimi virtutum plantaret: quarū mater est illa quæ sursum est Ierusalē: in hoc monte est ille cœlestis agricola: vt plantati omnes in domo dn̄i possint in veritate dicere, Ego sicut oliua fructificaui ī domo dn̄i. Et fortasse ipse mons est Christus. Quis enim alius tales fructus ferret olearū non curuescentiū vbertate baccarum: sed spirit⁹ plenitudine gētiū fœcundarū? Ipse est per quē ascendimus, & ad quem ascendimus: ipse est ianua: ipse est via: quę aperitur & qui aperit: qui pulsatur ab ingrediētibus, & ab egredientibus adoratur. Ergo in castello erat, & ligatus erat pullus cum asina, non poterat solui nisi iussu dn̄i. Soluit eum manus apostolica; talis actus, talis vita, talis gr̄a. Esto talis vt possis ligatos soluere. Nunc cōsideremus qui fuerūt illi q errore detecto de paradiso eiecti ī castello sint religati. Et videbimus quemadmodū quos mors expulerat, vita reuocauerit. Et ideo secundum Matthæum & asinā & pullū legimus: vt quia in duobus hominibus vterq; fuerat sexus expulsus, duobus animalibus vterq; reuocetur. Miserere 50. Ad laudes aña. Pueri Hebręorum tollentes ramos oliuarum obuiauerūt domino clamantes, & dicentes, Hosanna in excelsis. Oratio.

OMp̄s sempiterne De⁹, qui humano generi ad imitandū humilitatis exemplū saluatorē nostrū carnē sumere, & crucē subire fecisti: cōcede propitius, vt & patiētię ipsius habere documēta, & resurrectionis consortia mereamur. Per eun. Ad vesperas antiphona. Erue a framea Deus animā meam, & de manu canis vnicā meam.

¶ Feria.iij. ad matutinum añ. Extraneus factus sum fratrib⁹ meis, & peregrinus filijs matris meæ. Ex Zacharia. Lectio.j.

APeri libane portas tuas, & comedet ignis cedros tuas, vlula abies, quia cecidit c. 11.

cedrus,

cedrus, quoniã magnifici vastà ti sunt: vlulate quercus Basan, quoniã succisus est saltus munitus. Vox vlulatus pastorum, quia vastata est magnificentia eorum: vox rugitus leonum, quoniam vastata est superbia Iordanis. Hæc dicit dñs Deus meus, Pasce pecora occisionis, quæ qui possederant, occidebant, & non dolebant: & vendebant ea, dicentes, Benedictus dñs, diuites facti sumus: & pastores eorum nõ parcebant eis. Et ego nõ parcã vltra super habitantes terram, dicit dñs: ecce ego tradã homines, vnũquẽq; in manu proximi sui, & in manu regis sui, concident terram, & nõ eruam de manu eorum. Et pascã pecus occisionis propter hoc ô pauperes gregis: & assumpsi mihi duas virgas, vnã vocaui Decorem, & alteram vocaui Funiculum: & paui gregem. Et succidi tres pastores in mense vno, & contracta est anima mea in eis: siquidem & anima eorum variauit in me. Et dixi, Non pascam vos: quod moritur moriatur: & quod succiditur, succidatur: & reliqui deuorẽt Vnusquisq; carnẽ proximi sui. Et tuli virgã meã, quæ vocabatur Decus, & abscidi eã: vt irritum facerem fœdus meũ quod percussi cũ omnibus populis. Et in irritũ deductũ est in die illa: & cognouerunt sic pauperes gregis qui custodiũt mihi, quia verbũ dñi est. Et dixi ad eos, Si bonũ est in oculis vestris, afferte mercedem meã: & si nõ, quiescite. Et appenderunt mercedẽ meã triginta argenteos. Et dixit Dñs ad me, Proijce illud ad statuarium decorum pretium quo appretiatus sum ab eis. Et tuli triginta argenteos, & proieci illos in domo domini, ad statuarium.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ET crucifigentes eum diuiserunt vestimẽta eius, mittentes sortẽ super eis quis quid tolleret. Erat aũt hora tertia: & crucifixerunt eum. Et erat titulus causæ eius inscriptus, Rex Iudæorum. Et cum eo crucifigunt duos latrones: vnũ à dextris, & alium à sinistris eius. Et impleta est scriptura quę dicit, Et cum iniquis reputatus est, Et prętereuntes blasphemabãt eum, mouentes capita sua, & dicentes, Vah qui destruis tẽplũ Dei, & in tribus diebus reædificas: saluũ fac temetipsum descendens de cruce. Similiter & summi Sacerdotes illudentes, c.15. b

ad

ad alterutrũ cũ Scribis dicebãt, Alios saluos fecit, seipsum non potest saluum facere. Christus rex Israel descẽdat nũc de cruce, vt videamus & credamus. Et qui cum eo crucifixi erant, conuitiabantur ei. Et facta hora sexta, tenebrę factæ sunt per totam terram, vsque in horam
c. 15 nonã. Et hora nona exclamauit Iesus voce magna, dicens, Eloi, Eloi, lammasabacthani? quod est interpretatum, Deus meus, Deus meus, vt qd dereliquisti me? Et quidã de circunstantibus audientes dicebant. Ecce, Eliam vocat. Currens au-
c. 15 b tem vnus, & implens spongiã aceto, circumponésq; calamo, potum dabat ei, dicens, Sinite: videamus si veniat Elias ad deponendũ eum. Iesus aũt emissa voce magna expirauit. Et velũ tẽpli scissum est in duo, à summo vsq; deorsum. Videns autẽ Centurio q ex aduerso stabat, quia sic clamans expirasset, ait, Vere hic homo, filius Dei erat. Erant aũt & mulieres de longe aspicientes: inter quas erat Maria Magdalene, & Maria Iacobi Minoris & Ioseph mater, & Salome, & cũ esset in galilęa sequebantur eũ, & ministrabant ei, & alię multę quę simul cum eo ascẽderant Ierosolymam. Et cum iam sero esset factũ (quia erat parasceue quod est ante Sabbatũ) venit Ioseph ab Arimatæa nobilis decurio, q & ipse erat expectans regnum Dei. Et audacter introiuit ad Pilatum, & petijt corpus Iesu. Pilatus aũt mirabat᷑ si iam obijsset. Et accersito Centurione, interrogauit eum si iam mortuus esset. Et cũ cognouisset à Centurione: donauit corp⁹ Ioseph. Ioseph aũt mercatus est sindonem, & deponẽs eum inuoluit syndone, & posuit eum in monumento quod erat excisum de petra, & aduoluit lapidem ad ostium monumẽti.] Maria autẽ Magdalene, & Maria Ioseph aspiciebãt vbi poneretur. C

Secundum Ioãnem. Lectio. iij.

IN ilo tempore, Ante sex dies Paschę venit Iesus Bethaniã, vbi fuerat Lazarus mortuus, quem suscitauit Iesus. Et rel. c. 12.

Homilia sancti Augustini epi.

NE putarent homines phantasma esse factum, quia mortuus resurrexit, Lazarus vnus erat ex recũbentibus. Videbat, loquebatur, epulabatur, veritas ostẽdebatur, infidelitas Iudæorum confundebatur. Discumbebat ergo dñs cum Lazaro &

cæteris: ministrabat Martha vna ex sororibus Lazari. Maria altera soror Lazari accepit librã vnguenti nardi pistici pretiosi: & vnxit pedes Iesu: & extersit capillis suis pedes eius: & domus impleta est ex odore vnguẽti. Factũ audiuimus: requiramus mysteriũ. Quęcũq; anima fidelis vis esse cũ Maria, vnge pedes dñi pretioso vnguẽto. Vnguentum illud iustitia fuit: ideo libra fuit. Erat autem vnguentũ nardi pistici pretiosi. Quod ait pistici, locum aliquẽ credere debem⁹, vñde hoc erat vnguentum pretiosum. Nec tamen hoc vacat, & sacramento optime cõsonat. Pistis Græce, Latine, dicitur fides. Quęrebas operari iustitiam, iustus aũt ex fide viuit. Vnge pedes Iesu bene viuendo: dñica sectare vestigia. Capillis terge: si habes superflua, da pauperib⁹, & dñi pedes tersisti. Capilli enim superflua corporis videnť esse. Habes quod agas de superfluis tuis: tibi supflua sunt: sed dñi pedib⁹ necessaria sunt. Miserere. 50.

Ad laudes añ. Salua me ex ore leonis, & à cornibus vnicorniũ humilitatem meam. Oratio.

DA quęsumus omnipotens Deus: vt qui in tot aduersis ex nostra infirmitate deficimus, intercedẽte vnigeniti filij tui passione respirem⁹. Per eũ.

Ad vesp. añ. Aperuerũt sup me os suũ, sicut leo rapiẽs, & rugiẽs.

¶ Feria. iiij. ad matu. añ. Foderunt man⁹ meas, & pedes meos, dinumerauerũt oĩa ossa mea.

Ex Zacharia. Lectio prima.

IN die illa, erit fons patens domui Dauid, & habitantibus Ierusalem: in ablutionem peccatoris & mẽstruatę. Et erit in die illa, dixit dñs exercituũ. Disperdam nomina idolorum de terra, & nõ memorabuntur vltra: & pseudoprophetas, & spiritũ immundũ auferam de terra. Et erit: cũ prophetauerit quispiam vltra, dicent ei pater eius & mater eius q genuerunt eum, Non viues, quia mendaciũ loquutus es in nomine dñi: & configent eum pater eius & mater eius genitores eius cum pphetauerit. Et erit: in die illa cõfundenť prophetę vnusq̃sq; ex visione sua cum prophetauerint, nec operientur pallio saccino, vt mentiãtur: sed dicet, Nõ sum propheta, homo agricola ego sum: quoniam Adam exemplũ meũ ab adolescentia mea. Et dicetur ei, Quid sunt plagæ istæ in medio manuum

tuarum? Et dicet, His plagatus sum in domo eorũ qui diligebant me. Framea suscitare sup pastoré meũ, & sup virũ cohęrẽtem mihi, dicit dñs exercituũ: percute pastorẽ, & dispergẽtur oues: & cõuertã manũ meã ad paruulos. Et erunt in omni terra, dicit dñs: partes duæ in ea
c.13 dispergentur & deficient: & tertia pars relinquetur in ea. Et ducam tertiã partẽ per ignem: & vram eos sicut vritur argentũ, & probabo eos, sicut probatur aurum. Ipse vocabit nomen meum, & ego exaudiam eum. Dicam, Populus meus es, & ipse dicet, Dominus Deus meus.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

c.22. a A † Ppropinquabat autem dies festus azymorũ, qui dicit Pascha: & quęrebãt principes sacerdotum & scribę quo modo eũ interficerẽt: timebãt vero plebem. Intrauit aũt satanas in Iudã qui cognominabatur Iscariotes, vnum de duodecim: & abijt, & loquutus est cũ principibus sacerdotũ & magistratibus, quemadmodũ illum traderet eis. Et gauisi sunt: & pacti sunt pecuniam illi dare. Et spopõdit. Et q̃rebat opportunitatẽ, vt traderet illum sine turbis. Venit aũt dies azymorũ, in qua necesse erat occidi Pascha. Et misit Petrũ & Ioannẽ, dicẽs: Euntes parate nobis Pascha, vt manducemus. At illi dixerũt, Vbi vis paremus? Et dixit ad eos, Ecce introeuntib' vobis in ciuitatem occurret vobis homo amphoram aquæ portans: sequimini eũ in domũ in quã intrat, & dicetis patrifamilias dom', Dicit tibi magister, Vbi est diuersoriũ, vbi Pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse ostendet vobis cœnaculũ magnũ stratũ: & ibi parate. Euntes aũt inuenerũt sicut dixit illis: & parauerunt Pascha. Et cum facta esset hora, discubuit, & duodecim apostoli cũ eo, & ait illis, Desiderio desideraui hoc Pascha mãducare vobiscũ anteq̃ patiar. Dico enim vobis q̃a ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in regno Dei. Et accepto calice gratias egit, & dixit, Accipite & diuidite inter vos. Dico enim vobis q͏ non bibã de generationẽ vitis, donec regnũ Dei veniat. Et accepto pane gratias egit, & fregit: & dedit eis, dicens, Hoc est corpus meũ, quod pro vobis datur. hoc facite in meã cõmemorationẽ. Similiter & calicem postq̃ cœnauit, dicens,

Hic est calix nouũ testamentũ in sanguine meo, qui pro vobis fundetur. Veruntamẽ ecce manus tradentis me, mecũ est in mensa. Et quidem filius hominis secundum quod definitum est, vadit: veruntamen væ homini illi, per quem tradetur. Et ipsi cœperunt quęrere inter se quis esset ex eis, qui hoc facturus esset. Facta est autem & cõtentio inter eos, quis eorum videretur esse maior. Dixit autem eis, Reges gentium dominantur eorum: & qui potestatẽ habent super eos, benefici vocantur. Vos autem non sic: sed qui maior est in vobis, fiat sicut iunior: & qui pręcessor est, sicut ministrator. Nam quis maior est: qui recumbit, an qui ministrat? nõne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum, sicut qui ministrat. vos autẽ estis qui permansistis mecum in tentationibus meis. Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater me⁹, regnũ: vt edatis & bibatis super mẽsam meã in regno meo, & sedeatis super thronos iudicãtes duodecim tribus Israel. Ait autẽ dñs Simoni, Simon: ecce satanas expetiuit vos vt cribraret sicut triticum, ego autẽ rogaui pro te, vt non deficiat fides tua: & tu aliquãdo conuersus, confirma fratres tuos, Qui dixit ei, dñe, tecum paratus sum, & in carcerẽ & in mortẽ ire. Et ille dixit, Dico tibi Petre, non cantabit hodie Gallus, donec ter abneges nosse me. Et dixit eis, Quando misi vos sine sacculo & pera & calceamẽtis: nunqd aliquid defuit vobis? At illi dixerunt, Nihil. Dixit ergo eis, Sed nũc qui habet sacculum, tollat similiter & peram: & qui non habet, vẽdat tunicã suam: & emat gladiũ. Dico enim vobis, quoniam adhuc hoc quod scriptũ est oportet impleri in me, Et cum iniquis deputatus est. Etenim ea quę sunt de me, finem habent. At illi dixerũt, Dñe, ecce duo gladij hic. At ille dixit eis, Satis est. Et egressus ibat secundũ consuetudinẽ in mõtem Oliuarum. Sequuti sunt autem illum & discipuli. Et cum peruenisset ad locum, dixit illis, Orate ne intretis in tentationẽ. Et ipse auulsus est ab eis quantum iactus est lapidis: & positis genibus orabat dicens: Pater, si vis transfer calicẽ istum à me. Veruntamen nõ mea voluntas, sed tua fiat. Apparuit autem illi angelus

lus de cœlo cōfortans eum. Et factus in agonia, prolixius orabat. Et factus est sudor eius, sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. Et cū surrexisset ab oratione, & venisset ad discipulos suos, inuenit eos dormiētes prę tristitia. Et ait illis, Quid dormitis? surgite, orate ne intretis in tentationem.

Sermo sctī August. epi. Lcō. iij.

DE dño & saluatore nostro, fratres dilectissimi, ante multa tempora prophetatū est, Ascendet sicut virgultū, & sicut radix de terra sitienti. Quare vt radix? Ideo quia non est species illi, neq; honor. passus est, humiliatus est, consumptus est, non habebat speciem: homo apparebat, cū esset Deus. Sed quomodo radix nō est pulchra, sed int⁹ habet vim pulchritudinis suæ? Attendite fratres mei: videte misericordiam Dei: attendens arborem pulchrā, amœnā, folijs virentē, fructib⁹ opulentā, laudas: delectat aliquid de fructu ei⁹ carpere: sub vmbra eius sedere: & requiescere ab æstu. Laudas totā illam pulchritudinem. Si radix ostendatur tibi: nulla pulchritudo in ea est. Noli cōtemnere quod abiectū est: inde ꝓcessit quod miraris: vt radix sit in terra sitienti. Attēdite modo claritatē arboris: creuit ecclesiā, crediderūt gentes, victi sunt terræ principes sub nomine Christi, vt essent victores in orbe terrarum. Positū est collū sub iugo Christi. Persequebantur ante Christianos propter idola: persequunt᷑ idola ꝓpter Christū. Omnes cōfugiūt ad auxiliū ecclesię ī omni pressura, in omnī tribulatione sua. Creuit illud granū sinapis: factū est maius sup omnia olera. Miserere. 50.

Ad laudes aña. Insurrexerunt in me testes iniqui, & mentita est iniquitas sibi. Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, da nobis ita dominicæ passionis sacramenta peragere, vt indulgentiam percipere mereamur. Per eundem.

Ad vesperas aā. Captabunt in animam iusti: & sanguinem innocentem condemnabunt.

¶ Feria iiij. ad matutinū aña. Proprio filio suo non pepercit Deus: sed pro nobis omnibus tradidit illum. Ex Isaia. Lcō. j.

QVis credidit auditui nostro? & brachium dñi cui reuelatum est? Et ascendet sicut virgultum coram eo, & sicut radix de terra sitienti. c. 53. a

Non est species ei, neq; decor: Et vidimus eũ, & nõ erat aspectus, & desiderauimus eum despectũ, & nouissimũ virorum, virũ dolorũ & scienté infirmitaté, & quasi abscõditus vultus eius & despect⁹, vnde nec reputauimus eum. Vere languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portauit. Et nos reputauimus eũ quasi leprosum, & pcussum à Deo & humiliatũ. Ipse aũt vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra. Disciplina pacis nostræ sup eum, & liuore eius sanati sum⁹. Omnes nos quasi oues errauim⁹, vnusquisq; in viã suã declinauit: & posuit dñs in eo iniquitaté omniũ nostrũ. Oblatus est qa ipse voluit, & non aperuit os suum. Sicut ouis ad occisionem ducetur, & quasi agnus coram tondente se obmutescet, & nõ aperiet os suũ. De angustia & de iudicio sublatus est: generationẽ ei⁹ quis enarrabit? qa abscissus est de terra viuentium: propter scelus populi mei percussi eũ. Et dabit impios pro sepultura, & diuitem pro morte sua: eo ꝙ iniquitaté non fecerit, neq; dolus fuerit in ore eius: & dñs voluit cõterere eũ in infirmitate. Si posuerit pro peccato animã suã, videbit semen longæuũ, & voluntas dñi in manu eius dirigetur. Pro eo ꝙ laborauit anima eius, videbit & saturabitur. In scientia sua iustificabit ipse iust⁹ seruos meos multos, & iniquitates eorum ipse portabit. Ideo dispertiam ei plurimos, & fortiũ diuidet spolia, pro eo ꝙ tradidit in morté animã suã, & cum sceleratis reputatus est: & ipse peccata multorum tulit, & pro transgressoribus rogauit.]

Secundum Lucam. Lectio.ij.

ADhuc eo loquente, ecce turba: & qui vocabatur Iudas vn⁹ de duodecim, antecedebat eos, & appropinquauit Iesu, vt oscularetur eũ. Iesus autem dixit illi. Iuda, osculo filiũ hominis tradis? Vidẽtes aũt hi qui circa ipsum erãt quod futurum erat, dixerũt ei, Dñe, si percutimus in gladio? Et percussit vnus ex illis seruũ principis sacerdotũ: & amputauit auriculã eius dexterã. Respondens aũt Iesus, ait, Sinite vsq; huc. Et cũ tetigisset auriculã eius, sanauit eum. Dixit aũt Iesus ad eos qui venerant ad se, principes sacerdotum & magistratus templi, & seniores, Quasi ad latronem existis cum gladijs, & fustibus? c.22. b

Cum

Cum quotidie vobiscũ fuerim
in tẽplo,& nõ extẽdistis manus
in me, sed hæc est hora vestra,
& potestas tenebrarũ. Compre
hendentes autẽ eum, duxerunt
ad domũ principis sacerdotũ.
Petrus vero sequebatur eum à
longe. Accenso aũt igne in me
dio atrij, & circunsedẽtibus il-
lis, erat Petrus in medio eorũ.
Quẽ cũ vidisset ancilla quędã
sedentẽ ad lumen, & eũ fuisset
intuita, dixit, Et hic cũ illo erat.
At ille negauit eum, dicẽs: Mu-
lier, nõ noui illũ. Et post pusil-
lum alius videns eũ, dixit, Et tu
de illis es. Petrus vero ait, O ho-
mo, non sum. Et interuallo fa-
cto, quasi horę vnius, alius qui-
dam affirmabat, dicẽs: Vere &
hic cũ illo erat, nã & Galilæus
est. Et ait Petrus, Homo, nescio
quid dicis. Et continuo adhuc
illo loquẽte cantauit gallus. Et
cõuersus dñs, respexit Petrum.
Et recordatꝰ est Petrꝰ verbi dñi
sicut dixerat, Quia priusq̃ gal-
lus cantet, ter me negabis. Et
egressus foras Petrꝰ, fleuit ama-
re. Et viri qui tenebant Iesum
illudebãt ei cędentes. Et velaue
runt eum, & percutiebant faciẽ
ęius, & interrogabant eum, di-
centes, Prophetiza, quis est qui
te percussit? Et alia multa bla-
sphemantes dicebant in eum.
Et vt factus est dies, conuene-
rũt seniores plebis & principes
sacerdotũ & scribę, & duxerũt
illũ in cõciliũ suũ, dicẽtes, Si tu
es Christus, dic nobis. Et ait il-
lis, Si vobis dixero, non credetis
mihi: si autẽ & interrogauero,
nõ respõdebitis mihi, neq; di-
mittetis. Ex hoc autẽ erit filius
hominis sedens à dextris virtu-
tis Dei. Dixerunt autem om-
nes, Tu ergo es filius Dei? Qui
ait, Vos dicitis: quia ego sum.
At illi dixerunt, Quid adhuc
desideramus testimonium? ipsi
enim audiuimus de ore eius.

Et surgẽs omnis multitudo c.23.
eorũ, duxerũt illũ ad Pilatum. a
Cœperunt aũt illũ accusare, di
centes, Hũc inuenimꝰ subuer-
tentẽ gentẽ nostrã, & ꝓhibentẽ
tributa dari Cæsari, & dicentẽ
se Christũ regẽ esse. Pilatus aũt
interrogauit eũ dicẽs, Tu es rex
Iudæorũ? At ille respondẽs ait,
Tu dicis. Ait aũt Pilatꝰ ad prin-
cipes sacerdotũ & turbas, Nihil
inuenio causę in hoc hoĩe. At
illi inualescebãt dicẽtes, Cõmo
uit populũ docens per vniuer-
sam Iudæã, incipiẽs à Galilæa
vsq; huc. Pilatus autẽ audiens
Galilæã, interrogauit si homo
Galilæus esset. Et vt cognouit,

ꝙ de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodē, qui & ipse Ierosolymis erat illis diebus. Herodes autē viso Iesu gauisus est valde: erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eo ꝙ audiret multa de eo: & sperabat signū aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autem eum multis sermonib⁹. At ipse nihil illi respondebat. Stabant autē principes sacerdotum & scribę cōstanter accusantes eū: Spreuit autem illum Herodes cum exercitu suo: & illusit indutum veste alba, & remisit ad Pilatū. Et facti sunt amici Pilatus & Herodes in ipsa die, nam antea inimici erant adinuicem.

Sermo scti Ambro. epi. Lcō. iij.

LEgimus quia Christus peccata nostra portat: & pro nobis dolet. Doles ergo dn̄e nō tua, sed nostra vulnera: nō tuā mortē, sed nostrā infirmitatē: & nos existimauimus te esse in doloribus, cū tu non pro te, sed pro nobis doleres. Infirmatus enim es: sed propter peccata nostra. Non quia tibi illa infirmitas erat ex patre assumpta, sed pro nobis suscepta: quia nihil proderat vt eruditio pacis nostræ esset in te: nisi liuore tuo vulnera nostra sanares. Sed qd mirum, si pro omnibus doluit, qui pro vno fleuit? Quid mirū, si moriturus pro oībus tædeat, qui Lazarū resuscitaturus illachrymat? Sed & ibi piæ sororis lachrymis commouetur: quia mentē humanā tangebant: & hic alto appetitur affectu: vt qa in carne sua peccata nostra perimebat, mortē quoq; animæ nostrę, suę animę mœror aboleret. Et fortasse ideo tristis est: quia post Adæ lapsum tali trāsitu nobis erat de hoc seculo recedendū vt mori esset necesse. Deus enim mortem non fecit, nec lętatur in perditione viuorum: & ideo fastidit quod ipse non fecit. Deniq; ait, Transfer à me calicem istum: quasi homo mortē recusans, quasi Deus sententiā suā reseruans. Oportet enim nos mori seculo, vt resurgamus Deo. Miserere. 50.

Ad laudes añ. Omnes videntes me, deriserūt me: loquuti sunt labijs, & mouerūt caput. Oro.

PRæsta quæsumus omnipotens Deus: vt qui nostris excessib⁹ incessanter affligimur, per vnigeniti filij tui passionem liberemur. Qui tecum vi.

Ad vesperas añ. Sperauit in domino, eripiat eum: saluum faciat eum, quoniam vult eum.

¶ Nec

¶ Notandũ quod si in aliquo ex his tribus diebus sequentibus inciderit aliquod festum simplex, non debet fieri officium, nec cõmemoratio de eo: si autem fuerit duplex, transferendum est post octa. Paschæ.

¶ Feria. v. in cœna dñi. Notandum ꝙ hodie Pater noster. & Aue Maria. dicuntur in principio omnium horarũ sicut antea, sed omnibus alijs prætermissis, absolute incipit matuti. ab antipho. infrascripta aña.

Zelus domus tuæ comedit me, & opprobria exprobrantium tibi ceciderũt super me. Deinde dicuntur psalmi, & terminantur absolute sine Gloria patri. & sic terminãtur etiã in omnibus alijs horis. Post psalmos repetitur aña. & statim dicitur Pater noster. &c. Deinde dñr tres seqũetes lectiones sine benedictionibus, & sine Tu autẽ.

Lamentatio Ieremiæ prophetæ. Lectio prima. Aleph.

QVomodo sedet sola ciuitas plena populo? facta est quasi vidua domiña gentium: Princeps prouinciarum facta est sub tributo.

Beth. Plorans plorauit in nocte: & lachrymæ eius in maxillis eius: non est qui consoletur eam ex omnibus charis eius: omnes amici eius spreuerunt eam, & facti sunt ei inimici.

Gimel. Migrauit Iudas ꝓpter afflictionem, & multitudinem seruitutis: habitauit inter gentes, nec inuenit requiem: omnes persecutores eius apprehenderunt eam inter angustias.

Daleth. Viæ Sion lugent, eo ꝙ non sint qui veniant ad solennitatem: omnes portæ eius destructę, sacerdotes eius gementes: virgines eius squallidæ, & ipsa oppressa amaritudine.

He. Facti sunt hostes eius in capite, inimici eius locupletati sunt: quia dñs locut⁹ est sup eã ꝓpter multitudinẽ iniquitatũ ei⁹: paruuli ei⁹ ducti sunt in captiuitatẽ, ante faciẽ tribulãtis.

Vau. Et egressus est à filia Sion oĩs decor ei⁹. Facti sunt principes ei⁹ velut arietes nõ inueniẽtes pascua: & abierũt absq; fortitudine ante faciẽ subseqũẽtis.

Zain. Recordata est Ierusalem dierũ afflictionis suæ, & præuaricationis: oĩum desiderabiliũ suorũ, quæ habuerat à diebus antiquis, cum caderet populus eius in manu hostili, & nõ esset auxiliator: Viderunt eam hostes, & deriserunt Sabbata eius.

Heth. Peccatũ peccauit Ierusalem,

salē, propterea instabilis facta est; oēs qui glorificabant eam, spreuerunt illā, quia viderunt ignominiam eius: ipsa autē gemens, & cōuersa est retrorsum.

Heth. Sordes eius in pedibus eius: nec recordata est finis sui: deposita est vehementer, non habens cōsolatorem. Vide domine afflictionem meam, quoniam erectus est inimicus.

Iod. Manū suā misit hostis ad omnia desiderabilia eius: quia vidit gentes ingressas sanctuarium suū, de quibus præceperas ne intrarent in ecclesiā tuam.

Caph. Omnis populus eius gemens, & quærens panem: dederunt pretiosa quæq; pro cibo, ad refocillandū animam.

Vide Domine & considera, quoniam facta sum vilis.

Lamed. O vos oēs qui transitis per viam, attendite, & videte si est dolor sicut dolor meus: quoniam vindemiauit me, vt locutus est dñs in die iræ furoris sui. Ierusalem, Ierusalem, conuertere ad dominū Deum tuum.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

c. 23. b Pilatus autem conuocatis, principibus sacerdotum & magistratibus & plebe, dixit ad illos, Obtulistis mihi hunc hominem, quasi auertentē populum: & ecce, ego coram vobis interrogans, nullā causam inuenio in homine isto, ex his in quibus eū accusatis. Sed neq; Herodes. nam remisi vos ad illum, & ecce, nihil dignū morte actum est ei. Emendatum ergo illum dimittā. Necesse autē habebat dimittere eis per diem festum, vnum. Exclamauit autē simul vniuersa turba, dicens: Tolle hunc, & dimitte nobis Barabbā: qui erat propter seditionē quandā factā in ciuitate & homicidiū, missus ī carcerē. Iterum autē Pilatus loquutus est ad eos, volens dimittere Iesum. At illi succlamabāt dicentēs, Crucifige, crucifige eum. Ille autem tertio dixit ad illos, Quid enī mali fecit iste? Nullā causam mortis inuenio in eo. Corripiā ergo illū, & dimittā. At illi instabant vocibus magnis postulātes vt crucifigeretur: & inualescebāt voces eorū. Et Pilatus adiudicauit fieri petitionē eorum. Dimisit aūt illis eum qui propter homicidiū & seditionē missus fuerat in carcerē, quē petebant. Iesum vero tradidit volūtati eorū. Et cum ducerēt eum, apprehenderunt Simonē quendā Cyrenensem venientē de villa: & imposuerunt

runt illi crucē portare post Iesum. Sequebatur aūt illū multa turba populi,& mulierū:quę plangebāt & lamentabant eū. Conuersus autem ad illas Iesus dixit,Filię Ierusalem,nolite flere super me:sed super vos ipsas flete, & sup filios vestros. quoniā ecce venient dies in quibus dicent, Beatę steriles,& ventres qui nō genuerūt, & vbera quæ nō lactauerūt. Tunc incipient dicere montibus, Cadite super nos: & collibus, Operite nos. Quia si in viridi ligno hæc faciunt:in arido quid fiet? Ducebantur autē & alij duo nequā cum eo, vt interficerentur. Et postquā venerunt in locū qui vocatur Caluariæ, ibi crucifixerunt eum: & latrones vnum à dextris, & alterum à sinistris. Iesus aūt dicebat, Pater,dimitte illis: non enim sciunt quid faciunt:Diuidentes vero vestimenta eius,miserunt sortes. Et stabat populus expectās,& deridebant eum principes cum eis dicentes, Alios saluos fecit, se saluū faciat, si hic est Christus Dei electus. Illudebāt autē ei & milites accedentes, & acetum offerentes ei, & dicentes, Si tu es rex Iudæorū, saluum te fac. Erat autē & superscriptio scripta super eum literis Græcis & Latinis, & Hebraicis, Hic est rex Iudæorū. Vnus autē de his qui pendebant latronibus,blasphemabat eum, dicēs, Si tu es Christus, saluū fac teipsum & nos. Respondens aūt alter, increpabat eum, dicens. Neq; tu times Deū,qui in eadē damnatione es? Et nos quidem iuste: nam digna factis recipim⁹:hic vero nihil mali gessit. Et dicebat ad Iesū, Dñe memēto mei cum veneris in regnum tuum. Et dixit illi Iesus, Amen dico tibi, Hodie mecū eris ī paradiso. Erat autē fere hora sexta: & tenebræ factæ sunt in vniuersam terram vsq; in horam nonam. Et obscuratus est sol: & velum tēpli scissum est mediū. Et clamans voce magna Iesus, ait, Pater in manus tuas cōmendo spiritū meū. Et hęc dicens:expirauit. Vidēs aūt Centurio quod factū fuerat, glorificauit Deū, dicēs, Vere, hic homo iust⁹ erat. Et omnis turba eorū qui simul aderant ad spectaculū istud & videbāt quæ fiebāt, percutiētes pectora sua reuertebant. Stabāt aūt oēs noti eius à longe:& mulieres quæ secutæ eum erant à Galilęa, hęc vidētes. Et ecce, vir nomine Ioseph q erat decurio,

vir bonus & Iustus· hic nõ consenserat consilio & actibus eorum, ab Arimathæa ciuitate Iudææ, qui expectabat & ipse regnũ Dei. Hic accessit ad Pilatum,& petijt corpus Iesu,& depositũ inuoluit syndone, & posuit illud in monumẽto exciso, in quo nondũ quisquã positus
C fuerat.] Et dies erat parasceues, & sabbatũ illucescebat. Subsecutę aũt mulieres quæ cum eo venerãt de Galilęa, viderũt monumentum, & quemadmodũ positum erat corpus eius. Et reuertentes parauerunt aromata & vnguenta: & Sabbato quidẽ siluerunt secundũ mandatum.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio tertia.

Ex c. 11. CONuenientibus vobis in vnũ iam non est dñicam cœnã manducare. Vnusquisq; enim suã cœnam præsumit ad manducandũ. Et alius quidem esurit: alius autem ebrius est. Nunquid domos non habetis ad manducandũ & bibendũ? Aut ecclesiã Dei cõtemnitis: & cõfunditis eos qui nõ habent? Quid dicã vobis? Laudo vos? in hoc nõ laudo. Ego enim accepi à dño quod & tradidi vobis: quoniam dñs Iesus in qua nocte tradebatur, accepit panẽ & gratias agens, fregit & dixit, Accipite, & mãducate: hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc facite in meã cõmemorationẽ. Similiter & calicem postquã cœnauit dicẽs. Hic calix nouum testamentũ est in meo sanguine. Hoc facite quotiescunq; biberis, in meã cõmemorationẽ. Quotiescũq; enim manducabitis panẽ hũc, & calicem bibetis, mortem dñi annuntiabitis, donec veniat. Itaq; quicunq; manducauerit panẽ,& biberit calicem dñi indigne, reus erit corporis & sanguinis dñi. Probet aũt seipsum homo; & sic de pane illo edat, & de calice bibat. Qui enim mãducat & bibit indigne: iudicium sibi mãducat, & bibit, nõ diiudicans corpus dñi: Ideo inter vos multi infirmi & imbecilles,& dormiũt multi. Quod si nosmetipsos diiudicaremus: nõ vtiq; iudicaremur. Dũ iudicamur autẽ, à dño corripimur, vt nõ cũ hoc mũdo dãnemur.

Finitis lectionibus non dicitur Te Deũ nec Miserere, sed statim ad laudes dicitur añ. Traditor autẽ dedit eis signum dicẽs, Quẽ obsculatus fuero, ipse est: tenete eũ. Deinde dicuntur psalmi cũ cantico. Benedictus,

quo finito repetitur antiph. & statim dicitur ℣. Christus factus est pro nobis obediēs vsq; ad mortem, mortē autem crucis. ℟. Propter quod & Deus exaltauit illum, & dedit illi nomē quod est sup omne nomē. Deinde flexis genibus dicitur Pater noster. &c. & psal. Miserere. &c. fol. 47. quo finito īmediate sine Oremus, dicit oro.

RESpice quęsumus dn̄e super hãc familiam tuam, pro qua dn̄s noster Iesus Christus non dubitauit manibus tradi nocentiū, & crucis subire tormentum; Deinde dicit sub silentio Qui tecum viuit. &c. Et nō dicit Benedicamus. nec Fideliū. Prædicto modo dicit ℣. Christus factus. &c. vsq; ad finē orōnis. Respice, in omnib' horis vsque ad vesperas sabba. sancti exclusiue. Ad primam, tertiā, sextā & nonam, cæteris oībus omissis absolute dnr psalmi, quib' finitis in qualibet dictarū horarū dicitur statim ℣. Christus factus. &c. vt supra. Ad vesperas absolute dicit añ. Cœnantibus illis accepit Iesus panem, benedixit, ac fregit, deditq; discipulis suis. Deinde dicunt psal. cū cāti. Magnificat. quo finito repetitur añ. & statim dicit Christus factus. &c. vt supra. Ad completo. absolute dicuntur psalmi cum cātico Nunc dimittis. quo finito statim dicitur Christus factus. &c. vt supra. Notandū quod sicut in hac feria. v. ita etiā dicendū est officium in duobus diebus sequētib', mutādo antiphonas & lectiones, vt in eis videbis.

¶ Feria sexta in Parasceue ad matutinū añ. Astiterunt reges terræ, & principes cōuenerunt in vnum aduersus dominum & aduersus Christum eius.

Ex lamentatione Ieremiæ prophetæ. Lectio prima. Nun.

SCrutemur vias nr̄as, & q̄ram', & reuertamur ad dn̄m. ca 3.
Nun. Leuemus corda nostra, cum manib' ad dn̄m in cœlo.
Nun. Nos inique egimus, & ad iracundiam prouocauim': idcirco tu inexorabilis es.
Samech Operuisti in furore, & percussisti nos: occidisti, nec pepercisti.
Samech. Opposuisti nubem tibi, ne transeat oratio.
Samech. Eradicationem & abiectionem posuisti me in medio populorum.
Phe. Aperuerunt super nos os suum omnes inimici nostri.
Phe. Formido & laqueus facta est

est nobis vaticinatio & ꝯtritio.
Phe. Diuisiones aquarum deduxit oculus meus in contritione filiæ populi mei.
Ain. Oculus meus afflictus est nec tacui, eo ꝙ nõ esset requies.
Ain. Donec respiceret & videret dominus de cœlis.
Ain. Oculus meus depredatus est animam meam in cunctis filiabus vrbis meæ.
Sade. Venatione cœperunt me quasi auem inimici mei gratis.
Sade. Lapsa est in lacum vita mea, & posuerũt lapidẽ sup me
Sade. Inundauerunt aquæ super caput meum: dixi, Perij.
Coph. Inuocaui nomen tuum domine de lacis nouissimis.
Coph. Vocem meam audisti: ne auertas aurem tuam à singultu meo & clamoribus.
Coph. Appropinquasti in die quando inuocaui te: dixisti, Ne timeas.
Res. Iudicasti dñe causam animæ meę, redemptor vite meæ.
Res. Vidisti domine iniquitatem illorum aduersum me: iudica iudicium meum.
Res. Vidisti omnem furorem, vniuersas cogitationes eorum aduersum me.
Sin. Audisti opprobria eorum domine, omnes cogitationes eorum aduersum me.
Sin. Labia insurgentium mihi, & meditationes eorum aduersum me tota die.
Sin. Sessionem eorum, & resurrectionem eorum vide: ego sum psalmus eorum.
Tau. Reddes eis vicẽ domine, iuxta opera manuum suarum.
Tau. Dabis eis scutum cordis laborem tuum.
Tau. Persequeris eos in furore tuo, & conteres eos sub cœlis dñe. Ierusalem Ierusalem conuertere ad dñm Deum tuum.

Secundum Ioãnem. Lectio. ij.

HÆc cum dixisset Iesus, c. 18.
† egressus est cũ discipu- a
lis suis trans torrentẽ Cedron, vbi erat hortus, in quem introiuit ipse & discipuli eiꝰ. Sciebat aũt & Iudas, qui tradebat eum, locũ: quia frequenter Iesus cõuenerat illuc cũ discipulis suis. Iudas ergo cũ accepisset cohortem, & à pontificibus & Pharisæis ministros, venit illuc cũ laternis, & facibus & armis. Iesus itaq; sciens omnia quæ ventura erãt sup se, processit & dixit eis, Quẽ quęritis? Responderũt ei, Iesum Nazarenũ. Dixit eis Iesus, Ego sum. Stabat autẽ & Iudas, qui tradebat eum, cũ ipsis. Vt ergo dixit eis, Ego sum: abierunt

abierunt retrorſum, & ceciderunt in terram. Iterũ ergo interrogauit eos, Quem quęritis? Illi autē dixerunt, Ieſum Nazarenum. Reſpondit Ieſus, Dixi vobis quia ego ſum, ſi ergo me quęritis, ſinite hos abire. Vt impleretur ſermo quē dixit, Quia quos dediſti mihi non perdidi ex eis quenquam. Simon ergo Petrus habens gladium, eduxit eũ: & percuſſit pontificis ſeruũ, & abſcidit auriculã eius dexteram. Erat autē nomen ſeruo, Malchus. Dixit ergo Ieſus Petro, Mitte gladiũ tuum in vaginam.
c.18 a Calicē quem dedit mihi pater, non vis vt bibam illum? Cohors aũt & tribunus & miniſtri Iudæorũ cõprehenderũt Ieſum, & ligauerunt eum: & adduxerũt eum ad Annam primum. Erat enim ſocer Caiphę, qui erat pontifex anni illius. Erat aũt Caiphas qui conſiliũ dederat Iudæis, Quia expedit vnum hominem mori pro populo. Sequebatur autē Ieſum Simon Petrus, & alius diſcipulus. Diſcipulus aũt ille erat notus pontifici, & introiuit cum Ieſu in atriũ pontificis. Petrus autem ſtabat ad oſtium foris. Exiuit ergo diſcipulus alius, qui erat notus põtifici, & dixit oſtiariæ: & introduxit Petrum. Dixit ergo Petro ancilla oſtiaria. Nunqd & tu ex diſcipulis es hominis iſti'? Dicit ille Nõ ſum. Stabant aũt ſerui & miniſtri ad prunas, quia frigus erat, & calefaciebant ſe. Erat aũt cũ eis & Petrus, ſtans, & calefaciēs ſe. Pontifex ergo interrogauit Ieſum de diſcipulis ſuis & de doctrina ei'. Reſpõdit ei Ieſus, Ego palam locutus ſum mundo, ego ſemper docui in ſynagoga & in templo quo omnes Iudæi cõueniunt: & in occulto locutus ſum nihil. Quid me interrogas? Interroga eos qui audierũt quid locutus ſum ipſis: ecce, hi ſciũt quæ dixerim ego. Hæc autem cum dixiſſet, vnus aſſiſtēs miniſtrorũ dedit alapã Ieſu, dicēs: Sic reſpondes pontifici? Reſpõdit ei Ieſus, Si male locutus ſum, teſtimoniũ perhibe de malo: ſi autē bene, quid me cædis? Et miſit eum Annas ligatum ad Caipham pontificem. Erat autē Simon Petrus ſtans & calefaciens ſe. Dixerũt ergo ei. Nunquid & tu ex diſcipulis eius es? Negauit ille & dixit, Non ſum. Dicit ei vnus ex ſeruis pontificis, cognatus eius cuius abſcidit Petrus auriculam, Nõne ego te vidi in horto

cum illo? Iterum ergo negauit Petrus: & statim gallus cantauit. Adducunt ergo Iesum à Caipha in prætoriũ. Erat autẽ mane: & ipsi nõ introierunt in prætoriũ, vt nõ contaminarentur, sed vt mãducarẽt Pascha. Exiuit ergo Pilatus ad eos foras, & dixit, Quã accusationẽ affertis aduersus hominẽ hũc? Responderunt & dixerunt ei, Si non esset hic malefactor, nõ tibi tradidissemus eum. Dixit ergo eis Pilatus, Accipite eum vos, & secundũ legem vestram iudicate eum. Dixerũt ergo ei Iudæi, Nobis non licet interficere quenquã. Vt sermo Iesu impleretur quem dixit, significans qua morte esset moriturus. Introiuit ergo iterum in prætorium Pilatus: & vocauit Iesum, & dixit ei, Tu es rex Iudæorũ? Respondit Iesus. A temetipso hoc dicis, an alij tibi dixerũt de me? Respõdit Pilatus, Nunquid ego Iudęus sum? Gens tua & pontifices, tradiderunt te mihi. Quid fecisti? Respõdit Iesus, Regnũ meum nõ est de hoc mundo: si ex hoc mundo esset regnũ meũ, ministri mei vtiq; decertarent vt nõ traderer Iudæis, nunc autẽ regnum meũ non est hinc. Dixit itaq; ei Pilatus, Ergo rex es tu? Respondit Iesus, Tu dicis: quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum, & ad hoc veni in mũdũ: vt testimoniũ perhibeã veritati: oĩs qui est ex veritate, audit vocem meam. Dixit ei Pilatus, Quid est veritas? Et cũ hoc dixisset, iterũ exiuit ad Iudæos, & dicit eis, Ego nullã inuenio in eo causam. Est aũt consuetudo vobis, vt vnũ dimittam vobis in Pascha: vultis ergo dimittã vobis regem Iudęorum? Clamauerũt rursum omnes dicentes, Non hũc, sed Barabbã. Erat autem Barabbas latro.

Ex tractatu sancti Augustini super psalmos. Lectio tertia.

PRotexisti me Deus à conuentu malignantiũ: à multitudine operantiũ iniquitatẽ: Iam ipsum caput nostrum intueamur: Multi martyres talia passi sunt: sed nihil sic elucet quomodo caput martyrũ. Ibi melius intuemur quod illi experti sunt: protectus est à multitudine malignãtiũ protegente se Deo. Protagente carnem suam in ipso filio & homine quẽ gerebat: quia filius hominis est, & filius Dei est. Filius Dei ꝓpter formã Dei; & filius hominis propter formã serui, habens

habens potestatem ponere animam suã & recipere eã. Quid ei potuerũt facere inimici? occiderunt corpus: animã aũt non occiderunt. Intendite: parum ergo erat dñm hortari martyres verbo, nisi firmaret exẽplo. Nostis qui cõuentus erat malignantiũ Iudæorũ, & quæ multitudo operantiũ iniquitatem. Quam iniquitatẽ? Quia voluerũt occidere dñm Iesum Christum. Tãta opera bona, inquit, ostendi vobis, propter quod horum opus vultis me occidere? Pertulit omnes infirmos eorũ: curauit oẽs languidos eorum: prædicauit regnũ cœlorũ: non tacuit vitia eorũ, vt ipsa potius eis displicerent: non medicus à quo sanabantur. His omnibus curationib⁹ eius ingrati, tanq̃ multa febri phrenetici, insaniẽtes in medicũ, q venerat curare eos, excogitauerunt consiliũ perdendi eũ, tanquã ibi volentes probare virũ vere homo sit qui mori possit: an aliquid sup homines sit, & mori se nõ permittat. Verbũ ipsorũ agnoscamus in sapientia Salomonis. Morte turpissima, inquiũt, condẽnemus eũ. Erit enim respect⁹ in sermonibus ipsius. Si enim vere filius Dei est, liberet eum.

Ad laudes añ. Diuiserunt sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem. Ad vesperas antiphona. Dederunt in escam meam fel, & in siti mea potauerunt me aceto.

¶ Sabbato. Ad matutinũ añ. Posuerũt me in lacu inferiori, in tenebrosis, in vmbra mortis.

Ex lamentatione Ieremiæ.
Lectio prima. Ain.

CVm adhuc subsisterem*, defecerũt oculi nostri ad auxilium nostrũ vanum, cum respiceremus attenti ad gentẽ quæ saluare nos non poterat. ca.4.

Sade. Lubricauerunt vestigia nostra in itinere platearum nostrarum: appropinquauit finis noster, completi sunt dies nostri, quia venit finis noster.

Coph. Velociores fuerũt persecutores nostri aquilis cœli: super montes persecuti sunt nos, in deserto insidiati sunt nobis.

Res. Spiritus oris nostri Christus dñs, captus est in peccatis nostris: cui diximus, in vmbra tua viuemus in gentibus.

Sin. Gaude & lętare filia Edon quæ habitas in terra Hus: ad te quoque perueniet calix, inebriaberis, atque nudaberis.

Thau. Completa est iniquitas tua filia Sion, non addet vl-

tra vt transmigret te: visitauit iniquitatem tuam filia Edom: discooperuit peccata tua.

Oro. Ieremiæ ca. 5. Recordare dñe quid accide rit nobis: intuere & respice opprobriũ nostrũ: Hæreditas nostra versa est ad alienos: dom⁹ nostræ ad extraneos. Pupilli facti sumus absq; patre: matres nostræ quasi viduæ. Aquã nostram pecunia bibimus: ligna nostra pretio comparauimus. Ceruicib⁹ nostris minabamur, lassis nõ dabatur requies. Ægypto dedimus manũ, & Assyrijs: vt saturaremur pane. Patres nostri peccauerunt, & nõ sunt: & nos iniquitates eorũ portauimus. Serui dominati sunt nostri: non fuit qui redimeret de manu eorum. In animabus nostris afferebamus panẽ nobis, à facie gladij in deserto. Pellis nostra, quasi clibanus exusta est à facie tempestatum famis. Ierusalem Ierusalem, conuertere ad dominũ Deum tuum.

Secundum Ioãnem. Lectio. ij.

c. 19. Tunc ergo apprehẽdit Pilatus Iesum, & flagellauit. Et milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti eius: & veste purpurea circundederunt eum. Et veniebant ad eum, & dicebant: Aue rex Iudæorũ. & dabant ei alapas. Exiuit iterũ Pilat⁹, & dixit eis: Ecce adduco vobis eum foras, vt cognoscatis quia in eo nullã inuenio causam. Exiuit ergo Iesus foras portans coronã spineã, & purpureũ vestimentũ. Et dixit eis: Ecce homo. Cum ergo vidissent eũ pontifices & ministri, clamabant dicentes: Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Accipite eũ vos, & crucifigite. Ego enim nõ inuenio in eo causam. Respõderũt ei Iudæi: Nos legẽ habemus: & secundũ legẽ debet mori, quia filiũ Dei se fecit. Cum ergo audisset Pilatus hũc sermonẽ, magis timuit. Et ingressus est prętorium iterũ, & dicit ad Iesum: Vnde es tu? Iesus autẽ responsum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus, Mihi nõ loqueris? Nescis quia potestatẽ habeo crucifigere te, & potestatem habeo dimittere te? Respondit Iesus, Non haberes potestatẽ aduersum me vllam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea q me tradidit tibi, maius peccatũ habet. Et exinde quęrebat Pilatus dimittere eum. Iudæi autem clamabãt, dicentes: Si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris. Omnis enim qui se regẽ facit,

contradicit Cæsari. Pilatus autem cũ audisset hos sermones, adduxit foras Iesum, & sedit pro tribunali, in loco q dicitur Lithostrotos, Hebraice autem Gabatha. Erat autem parasceue Paschę hora quasi sexta: & dicit Iudæis, Ecce rex vester. Illi aũt clamabant, Tolle, tolle, crucifige eũ. Dicit eis Pilatus, Regem vestrum crucifigam? Responderunt pontifices, Non habemus regem, nisi Cæsarẽ. Tunc ergo tradidit eis illũ, vt crucifigeretur. Susceperunt autem Iesum, & eduxerunt eum. Et baiulans sibi crucẽ, exiuit in eũ, qui dicitur Caluariæ, locũ, Hebraice autẽ Golgotha: vbi crucifixerũt eum, & cũ eo alios duos hinc & hinc, mediũ autẽ Iesum. Scripsit autẽ & titulum Pilatus, & posuit super crucẽ. Erat aũt scriptũ: Iesus Nazarenus rex Iudæorum. Hunc ergo titulũ multi Iudæorũ legerũt: quia prope ciuitatẽ erat locus vbi crucifixus est Iesus. Et erat scriptum Hebraice, Græce, & Latine. Dicebant ergo Pilato pontifices Iudæorũ: Noli scribere, Rex Iudæorum: sed quia ipse dixit, Rex sum Iudæorum. Respondit Pilatus, Quod scripsi, scripsi. Milites ergo cũ crucifixissent eũ, acceperunt vestimenta eius (& fecerũt quatuor partes: vnicuiq; militi partem) & tunicam. Erat aũt tunica inconsutilis, desuper cõtexta per totũ. Dixerunt ergo adinuicẽ, Non scindamus eam, sed sortiamur de illa cuius sit. vt scriptura impleretur, dicẽs, Partiti sunt vestimenta mea sibi, & in vestẽ meam miserunt sortem. Et milites quidẽ hæc fecerunt. Stabant aũt iuxta crucem Iesu mater ei', & soror matris eius, Maria Cleophæ, & Maria Magdalene. Cum vidisset ergo Iesus matrẽ & discipulũ stantem quẽ diligebat, dicit matri suæ, Mulier, ecce fili' tuus. Deinde dicit discipulo, Ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eã discipulus in suã. Postea sciẽs Iesus qa omnia iã cõsummata sunt, vt cõsummaretur scriptura, dixit, Sitio. Vas aũt erat positum aceto plenum. Illi aũt spongiã plenã aceto, hyssopo circumponentes, obtulerũt ori eius. Cum ergo accepisset Iesus acetũ, dixit, Consummatũ est. Et inclinato capite tradidit spiritum.

B Iudæi ergo (quoniam parasceue erat) vt non remanerent in cruce corpora Sabbato (erat enim magn' dies ille Sabbati)

rogauerunt Pilatum, vt frangerentur eorũ crura & tollerentur. Venerunt ergo milites: & primi quidẽ fregerunt crura, & alterius q crucifixus est cũ eo. Ad Iesum autẽ cum venissent, vt viderunt eum iam mortuũ, non fregerunt eius crura: sed vnus militum lancea latus ei⁹ aperuit, & continuo exiuit sanguis & aqua. Et qui vidit, testimoniũ perhibuit: & verum est testimoniũ ei⁹. Et ille scit quia vera dicit: vt & vos credatis. Facta sunt enim hæc, vt scriptura impleretur, Os nõ cõminuetis ex eo. Et iterũ alia scriptura dicit, Videbunt in quẽ transfixerunt. Post hæc autẽ rogauit Pilatum Ioseph ab Arimathęa (eo ꝙ esset discipul⁹ Iesu, occultus aũt propter metum Iudæorum) vt tolleret corpus Iesu. Et permisit Pilatus. Venit ergo, & tulit corpus Iesu. Venit autẽ & Nicodemus, qui venerat ad Iesum nocte primũ, ferens mistură myrrhæ & aloes quasi libras centũ. Acceperunt autẽ corpus Iesu, & ligauerunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Iudęis sepelire. Erat autẽ in loco vbi crucifixus est, hortus: & in horto monumentũ nouũ, in quo nondũ quisquã positus fuerat. Ibi ergo ꝓpter parasceuen Iudæorũ, quia iuxta erat monumentũ, posuerũt Iesum.

Ex tractatu sancti Augusti. epi super psalmos. Lectio tertia.

Accedet homo ad cor altum: & exaltabit Deus. Illi dixerunt: Quis nos videbit? Defecerũt scrutantes scrutinio consilia mala. Accessit homo ad ipsa consilia: passus est se teneri homo. Non enim teneretur, nisi homo: aut videretur, nisi homo: aut cæderetur, nisi homo: aut crucifigeretur & moreretur, nisi homo. Accessit ergo homo ad omnes illas passiones, quæ in illo nihil valerent, nisi esset homo. Sed si ille non esset homo, non liberaretur homo. Accessit homo ad cor altũ, id est cor secretum, obijciens aspectibus humanis hominẽ, seruans intus Deum, celans formam Dei, in qua æqualis est patri: & offerens formã serui, qua minor est patre. Ipse enim dixit vtrunq;: sed aliud ex forma Dei, aliud ex forma serui. Dixit ex forma Dei: Ego & pater vnũ sumus. Dixit ex forma serui, Quoniã pater maior me est. Vnde ex forma Dei? ego & pater vnũ sumus. Quia cum in forma Dei esset, non rapinam arbi-

arbitratus est esse se æqualem Deo. Vnde ex forma serui? qm̃ pater maior me est: qa semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens. Accessit ergo ad cor altum, & exaltatus est Deus. Occiditur homo, & exaltatur Deus. Quod enim occisus est, ex infirmitate humana fuit. Quod resurrexit & ascendit, ex potestate diuina. Accedet homo ad cor altũ, cor secretũ, cor abscõditũ: nõ ostendens quid nosset, nõ ostendens quid esset. Ad laud. añ. O mors, ero mors tua, morsus tuus ero inferne. Ad vesperas absolute dicit᷑ añ. Haleluiah, haleluiah, haľah. Vespere aũt sabbati, q̃ lucescit in prima sabbati, venit Maria Magdalene, & altera Maria videre sepulchrum, Haleluiah. Deinde psalmi vt in psalterio, & in fine cuiuslibet dicitur. Gloria patri. more solito, qbus finitis cũ cantico Magnificat. repetit᷑ aña. Deinde dicitur ℣. Domine exaudi ora. &c. Oro.

Spiritum nobis dñe tuæ charitatis infunde: vt quos sacramentis Paschalibus satiasti, tua facias pietate concordes. Per. in vnitate eiusdẽ. ℣. Benedicamus dño Haleluiah, haleluiah. ℟. Deo gratias Haleluiah, haleluiah. Fidelium animæ. &c. Prædicto modo dicit᷑ Bñdicamus. cũ duplici Haľah. in fine omnium horarum per totam hebdomadã sequentẽ. Ad cõplet. ℣. Cõuerte nos. &c. Deus in adiutoriũ. &c. Haľah. & cęte. oĩa, vt sup. añ septuagesimã. Et in fine añæ: Salua nos. addit᷑ Haľah, vsq; ad ascẽsionẽ.

¶ Dñica resurrectionis duplex maius. Si hodie inciderit aliquod festũ simplex, omittitur omnino: si autem venerit infra octauam, fiet cõmemora. de eo finita prima ante ℣. Pretiosa vt supra dictũ fuit. Si vero fuerit festum duplex, transferendum est post octauam Paschę. Ad matut. inuita. Surrexit dñs vere, Haleluiah. Hymnus.

Aurora lucis rutilat, Cœlum laudib⁹ intonat, Mũdus exultãs iubilat, Gemens infernus vlulat.

Cum rex ille fortissimus, Mortis confractis viribus:

Pede conculcans tartara,
Soluit à pœna miseros.
Ille qui clausus lapide,
Custoditur sub milite:
Triumphans pompa nobili,
Victor surgit de funere.
Solutis iam gemitib⁹, Et inferni dolorib⁹: Quia surrexit dñs, Resplendens clamat angelus.
Gloria tibi domine,
Qui surrexisti à mortuis:
Cum patre, & sancto spiritu,
In sempiterna secula. Amen.
¶ Notandũ, ꝙ in fine omniũ hymnorũ tam festiuorũ q̃ ferialium in oĩbus horis vsq; ad Ascensionẽ dicitur. Gloria tibi dñe, qui surrexisti à mor. &c.
Añ. Ego dormiui, & somnum cœpi, & exurrexi, quoniam dñs suscepit me, Haleluiah halľah.
¶ Ex Iona propheta. Lectio. j.

ca. 2. ET præparauit dñs piscem grandem, vt deglutiret Ionam: & erat Ionas in ventre piscis tribus diebus & tribus noctibus. Et orauit Ionas ad dñm Deũ suum de vtero piscis. Et dixit, Clamaui de tribulatione mea ad dñm, & exaudiuit me: de vẽtre inferi clamaui, & exaudisti vocem meã. Et proiecisti me in profundũ in corde maris, & flumen circundedit me: omnes gurgites tui, & fluctus tui super me transierũt. Et ego dixi, Abiectus sum à conspectu oculorum tuorũ: veruntamen rursus videbo templũ sanctum tuũ. Circundederunt me aquę vsq; ad animam, abyssus vallauit me, pelagus operuit caput meum. Ad extrema montium descendi, terrę vectes concluserunt me in æternũ: & subleuabis de corruptione vitam meã: dñe Deus meus. Cum angustiaretur in me anima mea, dñi recordatus sum: vt veniat ad te oratio mea ad templum sanctum tuũ. Qui custodiunt vanitates frustra, misericordiam suam derelinquẽt. Ego autem in voce laudis immolabo tibi: quęcunq; voui reddam pro salute domino. Et dixit dñs pisci: & euomuit Ionam in aridam.

Secundum Matthæum. Lcõ. ij.

V † Espere aũt sabbati quæ c. 28. a
lucescit in prima sabbati, venit Maria Magdalene, & altera Maria videre sepulchrũ. Et ecce terræmotus factus est magnus. Angelus enim dñi descendit de cœlo: & accedens, reuoluit lapidẽ, & sedebat super eũ. Erat aũt aspectus eius sicut fulgur: & vestimentũ eius sicut nix. Præ timore aũt eius, exterriti sunt custodes, & facti sunt

velut mortui. Respondens aũt
angelus, dixit mulierib⁹, Noli-
te timere vos. Scio enim ꝙ Ie-
sum, q crucifixus est, quęritis:
non est hic: surrexit enim, sicut
dixit, Venite & videte locũ, vbi
positus erat dñs. Et cito euntes,
dicite discipulis eius quia sur-
rexit: & ecce præcedet vos in
Galilæam. ibi eum videbitis,
B ecce prædixi vobis.] Et exierũt
cito de monumento cũ timore
& gaudio magno, currẽtes nun
tiare discipulis eius. Et ecce Ie-
sus occurrit illis, dicens: Auete.
Illæ aũt accesserũt, & tenuerũt
pedes eius, & adorauerũt eum.
Tũc ait illis Iesus, Nolite time-
re: ite, nuntiate fratribus meis,
vt eant in Galilæam, ibi me vi-
debunt. Quæ cũ abijssent, ecce
quidã de custodib⁹ venerũt in
ciuitatẽ, & nuntiauerunt prin-
cipibus sacerdotũ omnia quæ
facta fuerãt. Et cõgregati cum
senioribus, cõsilio accepto, pe-
cuniã copiosam dederunt mi-
litibus, dicentes, dicite, Quia di
scipuli eius nocte venerunt, &
furati sunt eũ, nobis dormien-
tibus. Et si hoc auditũ fuerit à
præside, nos suadebim⁹ ei, & se-
curos vos faciem⁹. At illi acce-
pta pecunia fecerũt sicut erant
edocti. Et diuulgatũ est verbũ
istud apud Iudæos, vsq; in ho-
diernũ diem. † Vndecim aũt di C
scipuli abierunt in Galilæam,
in montẽ vbi constituerat illis
Iesus. Et videntes eũ adoraue-
runt, quidã autẽ dubitauerũt.
Et accedens Iesus loquutus est
eis, dicẽs: Data est mihi omnis
potestas ĩ cœlo & in terra. eun-
tes ergo docete oẽs gentes, ba-
ptizantes eos in noĩe patris, &
filij, & spiritus sancti, docentes
eos seruare omnia quęcunq;
mandaui vobis, & ecce ego vo-
biscum sum oĩbus diebus, vsq;
ad consummationem seculi.]

Secundum Marcũ. Lectio. iij.

IN illo tpe, Maria Magdale- c.16.
ne & Maria Iacobi & Salo-
me abeuntes emerũt aromata,
vt venientes vngerent Iesum.

Et rel. Hom scti Grego. papæ.

Multis vobis lectionibus fra-
tres charissimi, per dictatum lo
qui cõsueui: sed quia lacessen-
te stomacho ea quæ dictauerã,
legere ipse nõ possum: quosdã
vestrũ minus libenter audiẽtes
intueor. Vnde nũc à memetip-
so exigere cõtra morem volo:
vt inter sacra missarũ solennia
lectionem sancti euangelij nõ
dictãdo, sed colloquẽdo edisse-
ram, sicq; excipiatur vt loqui-
mur. Quia collocutionis vox

corda torpentia plusq̃ lectionis sermo excitat, & quasi quadã manu solicitudinis vt euigilẽt, pulsat. Et quidem ad hoc opus me sufficere posse non video: sed tamen vires quas imperitia denegat, charitas ministrat. Scio nanq; qui dixit, Aperi os tuũ, & adimplebo illud. Bonũ ergo opus nobis in voluntate sit: nam ex diuino adiutorio erit in perfectione. Dat loquendi ausum etiam resurrectionis dñicę tanta solennitas. Quia & indignũ valde est, vt eo die laudes debitas taceat lingua carnis: quo videlicet die caro resurrexit authoris. Audistis fratres charissimi, ꝙ sanctæ mulieres quæ dñm fuerant sequutę, cũ aromatib⁹ ad monumentũ venerũt, & ei quẽ viuẽtẽ dilexerant, etiã mortuo studio humanitatis obsequuntur. Sed res gesta aliquid in sancta ecclesia significat gerendũ. Sic quippe necesse est, vt audiamus quę facta sunt: quatenus cogitemus etiam q̃ nobis sunt ex eorũ imitatione facienda. Et nos ergo in eũ qui est mortuus credẽtes, si odore virtutũ referti cũ opinione bonorũ operũ dñm quęrim⁹: ad monumentũ profecto illius cũ aromatibus venimus.

Post tertiam lectionem dicitur Te Deũ. semp̃ vsq; ad aduẽtũ. Ad laudes añ. Haleluiah, exurrexi, & adhuc tecũ sum, haľah. Deinde dñr psalmi, & repetitur aña more solito, & post añ. dr. Hęc est dies quã fecit dñs: exultem⁹, & lętemur in eis, Haľah. & sic fieri debet in omnibus horis per totam octauam ℣. Domine exaudi. &c. Oratio.

Deus, qui hodierna die per vnigenitum tuum æternitatis nobis aditum deuicta morte reserasti: vota nostra quæ præueniendo aspiras, etiã adiuuando prosequere. Per.

Ad primam, tertiam, sextam, & nouam, aña. Haleluiah, haleluiah, haľah. Ad vesper. hym.

Ad cœnam agni prouidi:
Et stolis albis candidi,
Post transitum maris rubri,
Christo canamus principi.
Cuius corpus sanctissimum,
In ara crucis torridum:
Cruore eius roseo,
Gustando, viuimus Deo.
Protecti Paschæ vespere,
A deuastante angelo:
Erepti de durissimo,
Pharaonis imperio.
Iã Pascha nostrũ Christus est,
Qui immolatus agnus est:
Synceritatis azyma,

Caro

Caro eius oblata est.
O vere digna hostia,
Per quam fracta sunt tartara:
Redempta plebs captiuata,
Redit ad vitæ præmia.
C onsurgit Christus tumulo,
Victor redit de barathro:
Tyrannum tradens vinculo,
Et reserans paradisum.
G loria tibi dñe, Qui sur. &c.
Aña. Halleluia: gauisi sunt discipuli viso Dño, Halleluia.

¶ Notandum, ꝙ inuitatoriũ hymni, & antiph. huius diei dicuntur per totã octauã, & deinde vsq; ad Ascensionem qñ fit officium de dñica, vel de feria. Item notandum ꝙ in antiphonis de cõi sanctorũ, & ĩ antiph. cõpletorij adiungitur Halah. in fine vsq; ad Ascẽsionẽ, & in prædicto tpe omittuntur añæ assignatæ in Psalterio ad primam, tertiã, sextam, & nonam.

¶ Feria.ij. de octaua, duplex.
Ex Genesi. Lectio prima.

HÆ quoq; sunt generationes Isaac filij Abraham, Abraham genuit Isaac: qui cũ quadraginta esset annorũ, duxit vxorem Rebeccam filiã Bathuelis Syri de Mesopotamia, sororem Laban. Deprecatusq; est Isaac dñm pro vxore sua, eo ꝙ eẽt sterilis: qui exaudiuit eũ, & dedit conceptum Rebeccæ. Sed collidebantur in vtero eius paruuli: quæ ait, Si sic mihi futurũ erat, quid necesse fuit me concipere? Perrexitq; Rebecca vt consuleret Dñm. Qui respõdens, ait, Duę gẽtes sunt in vtero tuo, & duo populi ex ventre tuo diuidentur, populusq; populum superabit, & maior seruiet minori. Iam tp̃s pariendi aduenerat, & ecce gemini in vtero eius reperti sunt. Qui primus egressus est, rufus erat, & totus in morem pellis hispid⁹: vocatũq; est nomẽ eius Esau. protinus alter egrediens, plantam fratris tenebat manu: & idcirco appellauit eum Iacob. Sexagenarius erat Isaac qñ nati sunt ei paruuli. Quibus adultis, factus est Esau vir gnarus venandi, & homo agricola: Iacob aũt vir simplex habitabat in tabernaculis. Isaac amabat Esau, eo ꝙ de venationibus illius vesceretur: & Rebecca diligebat Iacob. Coxit aũt Iacob pulmentum, ad quem cũ venisset Esau de agro lassus, ait, Da mihi de coctione hac rufa, quia oppido lassus sum. Quam ob cãm vocatum est nomen eius Edon. Cui dixit Iacob, Vende mihi primogenita tua. Ille re-

ſpondit, En morior, quid mihi proderunt primogenita? Ait Iacob, Iura ergo mihi. Iurauit ei Eſau, & vendidit primogenita. Et ſic accepto pane & lentis edulio comedit, & bibit, & abijt, paruipendens quòd primogenita vendidiſſet.

Secundum Marcum. Lectio. ij.

c. 16. ET cum tranſiſſet ſabbatũ.
a †Maria Magdalene & Maria Iacobi & Salome emerunt aromata, vt venientes vngerẽt Ieſum. Et valde mane vna ſabbatorũ, veniunt ad monumentum, orto iam ſole. Et dicebãt adinuicem, Quis reuoluet nobis lapidẽ ab oſtio monumẽti? Et reſpicientes: viderunt reuolutum lapidẽ. Erat quippe magnus valde. Et introeuntes in monumentum, viderunt iuuenem ſedentẽ in dextris, coopertum ſtola candida, & obſtupuerunt. Qui dixit illis, Nolite expaueſcere. Ieſum quęritis Nazarenum crucifixum: ſurrexit, non eſt hic: ecce locus vbi poſuerunt eum. Sed ite, dicite diſcipulis eius & Petro, ꝙ præcedet vos in Galilæam: ibi eum
B videbitis, ſicut dixit vobis] At illæ exeuntes, fugerunt de monumento. inuaſerat enim eas tremor & pauor: & nemini quicq̃ dixerunt: timebãt enim. Surgens autem Ieſus mane prima ſabbati, apparuit primo Mariæ Magdalenæ, de qua eiecerat ſeptem dæmonia. Illa vadens, nuntiauit his qui cum eo fuerãt, lugentibus & flentibus. Et illi audientes quia viueret & viſus eſſet ab ea, non crediderunt. Poſt hæc aũt duobus ex his ambulantibus oſtenſus eſt in alia effigie, euntib' in villã: & illi euntes nuntiauerũt cæteris: nec illis crediderũt. Nouiſſime autẽ † recumbentibus illis C
vndecim apparuit: & exprobrauit incredulitatẽ eorum, & duritiã cordis: quia his, qui viderãt eũ reſurrexiſſe, nõ crediderunt, & dixit eis, Euntes in mundũ vniuerſum, prædicate euangeliũ omni creaturę. Qui crediderit & baptizatus fuerit, ſaluus erit: qui vero non crediderit, cõdemnabitur. Signa aũt eos q crediderint, hæc ſequentur. In nomine meo dæmonia eijciẽt. Linguis loquentur nouis. Serpẽtes tollẽt. Et ſi mortiferũ quid biberint, nõ eis nocebit. Super ægros manus imponent, & bene habebunt. Et dñs quidẽ Ieſus poſtquã loquutus eſt eis, aſſumptus eſt in cœlũ, & ſedet à dextris Dei. Illi autem

pro-

profecti, prædicauerunt vbiq; dño cooperante, & sermonem cõfirmãte sequentibus signis.

Secundum Lucam. Lectio iij.

c.24. IN illo tempore: Duo ex discipulis Iesu ibant ipsa die in castellum, quod erat in spatio stadiorũ sexaginta ab Ierusalem, nomine Emaus. Et ref.

Homilia sancti Gregorij papę.

In quotidiana nobis solennitate laborãtibus pauca loquenda sunt: & fortasse hæc vtilius proderunt: quia sępe & alimenta quæ minus sufficiũt, auidius sumuntur. Lectionis ergo euãgelicæ summatim sensum statui nõ per singula verba discutere, ne dilectionẽ vestrã valeat sermo prolixior expositionis onerare. Ecce, audistis, fratres charissimi, quia duobus discipulis ambulantibus in via, nõ quidẽ credentibus, sed tamẽ de eo loquentibus dñs apparuit: sed eis speciem quam recte cognoscerent non ostendit. Hoc ergo egit foris dñs in oculis corporis, quod apud ipsos agebatur intus in oculis cordis. Ipsi nanq; apud semetipsos intus & amabant & dubitabant. Eis autem dñs foris & pręsens aderat, & quis esset non ostendebat. De se ergo loquentibus pręsentiam exhibuit: sed de se dubitantibus cognitionis suæ speciem occultauit. Verba quidẽ contulit, duritiam intellectus increpauit. Scripturæ sacrę mysteria, quæ de ipso erant, aperuit: & tamẽ quia adhuc in eorum cordibus peregrinus erat à fide, ire se lõgius finxit. Fingere nanq;, componere dicimus. Vnde & cõpositores luti, figulos vocamus. Te Deum. Orõ.

DEus qui solennitate paschali mũdo remedia cõtulisti, populum tuum quęsumus dñe cœlesti dono prosequere: vt & perfectam libertatem cõsequi mereatur, & ad vitam proficiat sempiternã. Per.

¶ Feria. iij. de octaua duplex ma. ex Genesi. Lectio prima.

ORta aũt fame super terrã c.26.
post eam sterilitatẽ quæ acciderat in diebus Abraham, abijt Isaac ad Abimelech regẽ Palæstinorũ in Gerara. Apparuitq; ei dñs, & ait, Ne descendas in Ægyptũ, sed quiesce in terrã quã dixero tibi. Et peregrinare in ea, eroq; tecũ, & benedicam tibi: tibi enim & semini tuo dabo vniuersas regiones has, cõplens iuramentũ quod spopondi Abrahã patri tuo. Et multiplicabo semen tuũ sicut stellas

ſtellas cęli, daboq; poſteris tuis vniuerſas regiones has: & benedicentur in ſemine tuo omnes gentes terrę, eo ꝙ obedierit Abrahã voci meæ, & cuſtodierit præcepta, & mandata mea, & ceremonias meas legesq; ſeruauerit. Manſit itaq; Iſaac in Geraris. Qui cũ interrogaretur à viris loci illius ſup vxore ſua, reſpõdit, ſoror mea eſt. timuerat enim cõfiteri ꝙ ſibi eſſet ſociata cõiugio: reputãs ne forte interficerẽt eum propter illius pulchritudinem. Cumq; pertrãſiſſent dies plurimi, & ibidẽ moraretur, proſpiciens Abimelech rex Palæſtinorũ per feneſtram, vidit eum iocantẽ cum Rebecca vxore ſua. Et accerſio eo ait, Perſpicuũ eſt, ꝙ vxor tua ſit: cur mentitus es eam ſororẽ tuam eſſe? Reſpõdit, Timui ne morerer propter eam. Dixitq; Abimelech, Quare impoſuiſti nobis? potuit coire quiſpiã de populo cum vxore tua, & induxeras ſuper nos grande peccatum. Pręcepitq; omni populo, dicens: Qui tetigerit hominis huius vxorẽ, morte morietur.

Secundum Lucam. Lectio. ij.

c. 24. VNa aũt ſabbati valde di-
a luculo venerunt ad monumentum, portantes quæ parauerãt aromata, & inueneru͂t lapidem reuolutũ à monumẽto, Et ingreſſæ, non inuenerũt corpus dñi Ieſu. & factũ eſt: dũ mẽte cõſternatæ eſſent de iſto, ecce duo viri ſteterunt ſecus illas in veſte fulgenti Cũ timerent aũt, & declinarẽt vultum in terrã, dixerũt ad illas: Quid quæritis viuẽtem cũ mortuis? non eſt hic, ſed ſurrexit, recordamini qualiter loquutus eſt vobis, cũ adhuc in Galilæa eẽt dicens: Quia oportet filiũ hominis tradi in manus hominũ peccatorũ, & crucifigi, & die tertia reſurgere. Et recordatæ ſũt verborũ eius. Et regreſſę à monumento, nũtiauerũt hæc omnia illis vndecim, & cæteris omnibus: Erat aũt Maria Magdalene, & Ioanna, & Maria Iacobi, & cęteræ quæ cum eis erãt, q̃ dicebant ad apoſtolos hæc. Et viſa ſunt ante illos ſicut deliramentum verba iſta, & non crediderunt illis. Petrus autem ſurgens cucurrit ad monumẽtum: & procũbens vidit linteamina ſola poſita, & abijt ſecũ mirans quod factum fuerat. Et ecce † duo ex illis ibãt ipſa die B
in caſtellum quod erat in ſpatio ſtadioꝝ ſexaginta ab Ieruſalẽ noĩe Emaus: & ipſi loquebantur

bantur adinuicem de his omnibus quę acciderant. Et factũ est: dum fabularentur, & secũ quærerent, & ipse Iesus appropinquans, ibat cũ illis. oculi autem illorũ tenebantur, ne eum agnoscerẽt. Et ait ad illos, Qui sunt hi sermones quos confertis adinuicẽ, ambulãtes, & estis tristes? Et rñdens vnus cui nomen Cleophas, dixit ei, Tu solus peregrinus es in Ierusalẽ, & nõ cognouisti q̃ facta sunt in illa, his diebus? Quibus ille dixit Quæ? Et dixerunt, De Iesu Nazareno, qui fuit vir propheta, potens in ope & sermone corã Deo & omni populo. Et qũo eũ tradiderunt summi sacerdotes, & principes nostri in dãnationẽ mortis: & crucifixerunt eum, nos aũt sperabamus qa ipse esset redẽpturus Israel: & nunc super hæc omnia, tertia dies est hodie q̃ hęc facta sunt. Sed & mulieres quædã ex nostris, terruerũt nos, q̃ ante lucẽ fuerunt ad monumentũ, & nõ inuento corpore eius venerunt dicentes se ẽt visionẽ angelorũ vidisse, qui dicunt eum viuere: Et abierũt quidã ex nostris ad monumentũ: & ita inuenerũt sicut mulieres dixerunt, ipsum vero non inuenerũt. Et ipse dixit ad eos, O stulti & tardi corde ad credendum in omnibus quę loquuti sunt ꝓphetę: nonne hæc oportuit pati Christũ, & ita intrare in gloriam suam?

Sermo sancti Aug. epi. Lcõ. iij.

PAscha Christi, fratres charissimi, regnum est cęlorũ, salus mundi, occasus inferni, gloria supernorũ, vita credentium, & resurrectio mortuorũ, testimoniũ miserationis diuinę, pretium redẽptionis humanæ, contritio mortis abolitę. Quę festiuitas Dei sacra mysteria & incognita sacra virtutem dñicæ resurrectionis per angelos indicat, ꝑ populos manifestat. Hæc ergo est dies, dilectissimi, quã fecit dñs, vt audistis, excelsior cunctis, dulcior vniuersis: in qua dñs resurrexit, in qua nouã sibi plebem, vt ipsi videtis, gñationis spiritu conquisiuit, in qua singulorum mẽtes gaudio, & exultatione ꝑfudit. Sic ergo dies resurrectiõis Christi defunctis vita peccatoribus venia, sanctis est gloria. Siquidẽ operatione virtutũ eleuat de imis, suscitat de terrenis, collocat in excelsis: cõfirmat iustos, firmat dubios, dãnat incredulos. Ad hoc. n. Dñs resurrexit, vt imaginẽ futurę resurrectionis

nis oſtenderet. Et ideo hodie ad vitale lauachrum reſurgens Dei populus inſtar reſurrectionis eccleſiam noſtrã ſplendore niueo illuminat. Gratias Deo noſtro agere debemus, ꝙ dum ſancti Paſchæ ſolennitatem colimus, futurę reſurrectionis ſpeciem iam videmus. Reſurrecturum eſt enim genus humanũ in ſeculi conſummatione poſt mortem: nunc reſurgit in baptiſmo. Te Deum. Oratio.

DEus qui eccleſiã tuam nouo ſemper fœtu multiplicas: concede famulis tuis, vt ſacramentum viuendo teneant, quod fide perceperunt. Per do.

¶ Feria.iiij. de oct.ex Geñ. L.j.

c.26. SEuit autem Iſaac in terra illa, & inuenit in ipſo anno centuplũ: benedixitq; ei dñs. Et locupletatus eſt homo, & ibat proficiens atq; ſuccreſcẽs: donec magnus vehemẽter effectus eſt, habuitq; poſſeſſiones ouium & armẽtorũ, & familiæ plurimũ. Ob hoc inuidentes ei Palæſtini, oẽs puteos quos foderant ſerui patris illius Abraham, illo tẽpore obſtruxerunt, implentes humo: in tantũ vt ipſe Abimelech diceret ad Iſaac Recede à nobis, quoniã potentior nobis factus es valde. Et ille diſcedens, vt veniret ad torrentẽ Gerarę, habitaretq; ibi: rurſum fodit alios puteos, quos foderant ſerui patris ſui Abraham, & quos illo mortuo olim obſtruxerãt Philiſtijm: appellauitq; eos eiſdem nominibus quibus ante pater vocauerat. Foderuntq; in torrente, & reperetunt aquã viuam. Sed & ibi iurgium fuit paſtorum Gerarę aduerſus paſtores Iſaac dicentium, Noſtra eſt aqua. quam obrem nomẽ putei ex eo quod acciderat, vocauit Calumniã. Foderunt autẽ & alium: & pro illo quoq; rixati ſunt, appellauitq; eum Inimicitias. Profectus inde fodit alium puteum, pro quo nõ cõtenderunt: itaq; vocauit nomen eius, Latitudo, dicens, nunc dilatauit nos dñs, & fecit creſcere ſuper terram.

Secundum Lucam. Lectio.ij.

ET incipiẽs à Moyſe, & omnibus prophetis, interpretabatur illis in oĩbus ſcripturis quę de ipſo erãt. Et appropinquauerunt caſtello quo ibant, & ipſe finxit ſe longius ire. Et coegerunt illũ, dicentes, Mane nobiſcum, qm̃ adueſperaſcit, & inclinata eſt iam dies. Et intrauit cum illis. Et factum eſt, dum recumberet cũ eis, accepit panẽ, c.24. c

panem,& benedixit ac fregit,& porrigebat illis. Et aperti sunt oculi eorũ,& cognouerunt eũ: & ipse euanuit ex oculis eorũ. Et dixerũt adinuicem, Nonne cor nostrũ ardẽs erat in nobis, dum loqueretur in via, & aperiret nobis scripturas? Et surgentes eadẽ hora regressi sunt in Ierusalẽ: & inuenerunt congregatos vndecim, & eos qui cum illis erant dicentes, Quòd surrexit dñs vere, & apparuit Simoni. Et ipsi narrabant quę gesta erant in via: & quomodo cognouerũt eum in fractione
D panis.] Dum aũt hæc loquuntur,† stetit Iesus in medio eorum,& dicit eis, Pax vobis: ego sum, nolite timere. Conturbati vero & conterriti existimabãt se spiritum videre. Et dixit eis, Quid turbati estis, & cogitationes ascendunt in corda vestra? Videte manus meas & pedes, quia ego ipse sum: palpate & videte: quia spũs carnẽ & ossa non habet, sicut me videtis habere. Et cũ hoc dixisset, ostẽdit eis manus & pedes. Adhuc aũt illis nõ credentibus & mirantibus, præ gaudio dixit, Habetis hic aliquid quod mãducetur? At illi obtulerũt ei partẽ piscis assi, & fauum mellis. Et cum manducasset corã eis, sumens reliquias dedit eis. Et dixit ad eos, Hæc sunt verba quæ loquutus sum ad vos cũ adhuc essem vobiscũ, qm̃ necesse est impleri oĩa quę scripta sunt in lege Moysi & prophetis & psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum, vt intelligerẽt scripturas,& dixit eis: Quoniã sic scriptum est,& sic oportebat Christum pati & resurgere à mortuis tertia die: & prædicari in nomine eius pœnitentiã & remissionẽ peccatorũ in omnes
gentes,] incipientibus ab Iero- E
solyma. Vos aũt testes estis horum. Et ego mittã promissum patris mei in vos. Vos aũt sedete in ciuitate, quoadusq; induamini virtute ex alto. Eduxit autem eos foras in Bethaniam: & eleuatis manibus suis benedixit eis. Et factum est, dum benediceret illis, recessit ab eis,& ferebatur in cœlũ. Et ipsi adorantes regressi sunt in Ierusalẽ cum gaudio magno: & erant semper in templo laudantes & benedicentes Deum. Amen.

Secundum Ioãnem. Lectio iij.

IN illo tempore, Manifesta c.21.
uit se iterum Iesus discipulis suis ad mare Tyberiadis: manifestauit autem sic. Erant simul

Simon Petrus & Thomas, qui dicitur Didymus. Et reliqua. Homilia sancti Gregorij papę. Lectio sancti euangelij quæ modo in vestris, auribus lecta est, fratres charissimi, quæstione animum pulsat: sed pulsatione sua vim discretionis indicat. Quæri etenim potest, cur Petrus qui piscator ante conuersionem fuit, post conuersionem ad piscationem rediit? Et cum veritas dicat: nemo mittens manum suam ad aratrũ, & aspiciens retrò, aptus est regno Dei: cur repetiit quod reliquit? Sed si virtus discretionis inspicitur, citius videtur: quia nimirũ negotium quod ante conuersionem sine peccato extitit, hoc etiam post conuersionem repetere culpa non fuit. Nam piscatorem Petrum, Matthæum verò telonearium scimus. Et post conuersionem suam ad piscationem Petrus rediit: Matthæus verò ad telonij negotium non resedit. Quia aliud est victum per piscationem quærere: aliud telonij lucris pecunias augere. Sunt. n. pleraq; negotia quæ sine peccatis exhiberi aut vix, aut nullatenus possunt. Quæ ergo ad peccatum implicant, ad hæc necesse est, vt post conuersionẽ animus non recurrat. Quæri etiam potest, cur discipulis in mari laborantibus post resurrectionem suam Dominus in litore stetit, qui ante resurrectionem suam corã discipulis suis in fluctibus maris ambulauit? Cuius rei ratio festinè cognoscitur, si ipsa quæ tunc inerat causa pensetur. Quid enim mare nisi præsens seculũ designat: quod se causarum tumultibus & vndis vitæ corruptibilis illidit? Te deum. Oratio.

Deus qui nos resurrectionis dominicæ annua solennitate lætificas: cõcede propitius, vt per temporalia festa quæ agimus: peruenire ad gaudia ęterna mereamur. Per.

¶ Feria. v. de octa. ex Geñ. L. j.

Ascendit autem Isaac ex illo loco in Bersabeæ, vbi apparuit ei Dominus in ipsa nocte dicens: Ego sum Deus Abraham patris tui, noli timere, quia ego tecum sum, & benedicam tibi, & multiplicabo semen tuum propter seruum meum Abraham. Itaq; ædificauit ibi altare, & inuocato noĩe domini extendit tabernaculũ, præcepitq; seruis suis vt foderent puteum. Ad quem locum c. 26.

cum venissent de Geraris Abi-
melech, & Ochozath amicus il-
lius, & Phicol dux militum, lo-
quutus est eis Isaac, Quid veni
stis ad me hominē quē odistis,
& expulistis à vobis? Qui re-
sponderunt, Vidimus tecū esse
dn̄m, & idcirco nunc diximus,
Sit iuramētū inter nos, & inea-
mus fœdus: vt nō facias nobis
quicq̄ mali sicut, & nos nihil
tuorū attigimus, nec fecimus
quod te lęderet, sed cū pace di-
misim⁹ auctū bn̄dictione dn̄i.
Fecit ergo eis conuiuiū: & post
cibū & potū surgētes mane, iu-
rauerunt sibi mutuo: dimisitq;
eos Isaac pacificè in locū suū.
Ecce aūt venerūt in ipso die ser
ui Isaac annūtiātes ei de puteo
quē foderāt atq; dicētes, Inue-
nimus aquā: Vn̄ appellauit eū
Abūdātiā: & nomē vrbi imposi
tū est Bersabeę vsq; in pręsentē
diē. Esau verò quadragenarius
duxit vxores, Iudith filiā Beeri
Hethęi, & Basemath filiā Elon
eiusdē loci: quę ambę offende-
rant animū Isaac & Rebeccæ.

Secundum Ioānem. Lectio. ij.

c.20. V† Na autē sabbati Maria
a Magdalene venit mane
cū adhuc tenebrę essent, ad mo
numentū, & vidit lapidē subla-
tū a monumēto. Cucurrit ergo
& venit ad Simonē Petrū, & ad
aliū discipulū quē amabat Ie-
sus: & dicit illis, Tulerūt Dn̄m
de monumēto, & nescimus vbi
posuerūt eū. Exiit ergo Petr⁹ &
ille alius discipulus, & venerūt
ad monumētū. Currebant aūt
duo simul: & ille alius discipu-
lus p̄cucurrit citius Petro, & vē
nit prim⁹ ad monumētū. Et cū
se inclinasset, vidit posita lintea
mina: nō tn̄ introiuit. Venit er
go Simon Petrus sequēs eum,
& introiuit in monumentū, &
vidit lintea mina posita, & su-
darium quod fuerat super ca-
put eius, non cum linteamini-
bus positum, sed separatim in-
uolutum in vnum locum. Tūc
ergo introiuit & ille discipulus
qui venerat primus ad monu-
mentum & vidit: & credidit,
nondum enim sciebāt scriptu-
ram, quia oporteret eū à mor
tuis resurgere. Abierunt ergo
iterū discipuli ad semetipsos.
† Maria autem stabat ad mo- B
numentum foris plorās. Dum
ergo fleret, inclinauit se, & pro-
spexit in monumentum: & vi-
dit duos angelos in albis se-
dentes, vnum ad caput, & vnū
ad pedes, vbi positum fuerat
corpus Iesu: Dicunt ei illi, Mu-
lier, quid ploras? Dicit eis, Quia

tulerunt dñm meum,& nescio vbi posuerunt eum. Hæc cũ dixisset, conuersa est retrorsum, & vidit Iesum stantem:& non sciebat quia Iesus est. Dicit ei Iesus, Mulier, quid phoras? Quem queris? Illa existimans quia hortulanus esset, dicit ei, Dñe,si tu sustulisti eum, dicito mihi vbi posuisti eum, & ego eũ tollã. Dicit ei Iesus, Maria. Cõuersa illa dicit ei, Rabboni, quod dicitur Magister. Dicit ei Iesus. Noli me tangere: nondum enim ascendi ad patrem meum. Vade autem ad fratres meos,& dic eis, Ascendo ad patrem meum & patrẽ vestrum, Deum meum & Deũ vestrum. Venit Maria Magdalene annuntians discipulis, Quia vidi dominum, & hæc dixit mihi.

Secundum Ioãnem. Lectio.iij.

c.20. IN illo tpe: Maria stabat ad monumentũ foris plorans.

Et rel. Hom̃ sctĩ Grego. papæ

Maria Magdalene,quæ fuerat in ciuitate peccatrix, amando veritatẽ lauit lachrymis maculas criminis:& vox veritatis impletur,qua dicit, Dimissa sunt ei peccata multa, quoniam dilexit multũ. Quæ enim frigida prius peccando remanserat, postmodum amando fortiter ardebat. Nam postquã venit ad monumentũ, ibiq; corpus dñicum nõ inuenit, sublatum credidit,atq; discipulis nuntiauit. Qui venienres viderunt, atq; ita esse, vt mulier dixerat, crediderunt. Et de eis protinus scriptũ est. Abierunt ergo discipuli ad semetipsos. Ac deinde subiungitur, Maria stabat ad monumentũ foris plorãs. Qua in re pensandum est huius mulieris mentẽ,quanta vis amoris accenderat, quæ à monumẽto dñi,etiam discipulis recedentibus,nõ recedebat. Exquirebat quem non inueniebat. Flebat inquirendo, & amoris sui igne succensa,eius,quem ablatũ credidit, ardebat desiderio. Vnde cõtigit, vt tunc eum sola videret, quæ remansit vt quęreret. Quia nimirũ virtus boni operis perseuerantia est:& voce veritatis dicitur, Qui autem perseuerauerit vsq; in finem, hic saluus erit. Te Deum. Oratio.

DEus qui diuersitatem gentium in cõfessione tui nominis adunasti: da, vt renatis fonte baptismatis vna sit fides mentiũ,& pietas actionũ. Per.

¶Feria.vj.de oct.ex Gen. L.j.

SEnuit autem Isaac, & caligauerũt oculi eius, & vide- c.27.

re non poterat: vocauitq; Esau
filium suum maiorem, & di-
xit ei, Fili mi? Qui respondit,
Adsum. Cui pater, Vides, in-
quit, quod senuerim, & ignorem
diem mortis meae. Sume arma
tua, pharetrã & arcum, & egre
dere foras. Cumq; venatu ali-
quid apprehenderis, fac mihi
inde pulmentũ, sicut velle me
nosti, & affer vt comedam: &
benedicat tibi anima mea an-
tequã moriar. Quod cum au-
disset Rebecca, & ille abijsset in
agrum vt iussionem patris im-
A pleret, † dixit filio suo Iacob:
Audiui patrem tuum loquen-
tem cum Esau fratre tuo, & di-
centem ei, Affer mihi de vena-
tione tua, & fac cibos vt come-
dam, & benedicam tibi coram
domino ante quàm moriar.
Nunc ergo fili mi acquiesce
consilijs meis: & pergens ad
gregẽ affer mihi duos hœdos
optimos, vt faciam ex eis escas
patri tuo, quibus libenter ve-
scitur, quas cum intuleris & co
mederit, benedicat tibi prius q̃
moriatur. Cui ille respondit,
Nosti quòd Esau frater meus
homo pilosus sit, & ego leuis?
Si attrectauerit me pater meus,
& senserit, timeo ne putet me
sibi voluisse illudere, & indu-
cat super me maledictionẽ pro
benedictione. Ad quem ma-
ter, In me sit, ait, ista maledi-
ctio fili mi: tantũ audi vocem
meã, & pergens affer quę dixi.

Secundum Ioãnem. Lectio. ij.

CVm ergo sero esset die c. 20.
illo vna sabbatorum, & c
fores essent clausae, vbi erant
discipuli cõgregati propter me
tum Iudaeorum: venit Iesus,
& stetit in medio, & dicit eis,
Pax vobis. Et cum hęc dixisset,
ostendit eis manus & latus.
Gauisi sunt ergo discipuli vi-
so domino. Dixit ergo eis ite-
rum, Pax vobis: sicut misit me
pater, & ego mitto vos. Haec
cum dixisset, insufflauit, & di-
cit eis, Accipite spiritum san-
ctum: quorum remiseritis pec-
cata, remittuntur eis: & quo-
rum retinueritis, retenta sunt.] D
† Thomas autem vnus ex duo
decim qui dicitur Didymus,
non erat cum eis quando ve-
nit Iesus. Dixerunt ergo ei alij
discipuli, Vidimus dominum.
Ille autem dixit eis: Nisi vide-
ro in manibus eius fixuram
clauorum, & mittam digitum
meum in locum clauorum, &
mittam manum meam in la-
tus eius, non credam. Et post
dies octo, iterum erant discipu-

li eius intus: & Thomas cum eis. Venit Iesus ianuis clausis, & stetit in medio, & dixit eis, Pax vobis. Deinde dicit Thomæ, Infer digitum tuum huc, & vide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum: & noli esse incredulus, sed fidelis. Respondit Thomas, & dixit ei, Dñs meus, & Deus meus. Dicit ei Iesus, Quia vidisti me Thoma, credidisti: beati qui nõ viderũt, & crediderũt.] Multa quidem & alia signa fecit Iesus in cõspectu discipuloꝝ suoꝝ, quę non sunt scripta in libro hoc. Hæc aũt scripta sũt, vt credatis quia Iesus est Christus filius Dei: & vt credẽtes vitam habeatis in nomine eius.]

Sermo sancti Ambro. epi. L. iij.

AVdistis fratres charissimi, ꝙ sanctæ mulieres, q̃ cum aromatibus ad monumẽtum venerũt angelos viderũt: & Maria Magdalene q̃ arctius Iesum diligebat, Apostolis ad domum, de qua cucurrerãt, reuertẽtib⁹, quia erga sepulchrũ ꝑseuerauit, Deũ prima omniũ cognouit. Nos per hoc monemur, vt cum aromatibus, id est cum odore bonoꝝ opeꝝ, & pleni virtutibus Deũ quæramus. Sunt q̃ vident̃ Deũ quęrere, sed otiosi sunt, & à virtutibus alieni: ideo illũ videre non merentur. Quid quęrebant illæ sãctæ mulieres in monumento, nisi corpus dñi Iesu? Et vos quid q̃ritis ĩ ecclesia, nisi Iesum, id est Saluatorẽ? Sed si cupitis illũ inuenire: orto sole venite: id est, non sint in cordibus vestris tenebrę vitioꝝ. Carnalia vero desideria, & opera mala tenebræ sunt. In quoꝝ cordibus tales tenebræ sunt, non vident lucẽ, & non intelligunt Christũ, quia Christus lux est. Repellite a vobis, fratres, tenebras, id est, oẽs delectatiões, & omnia opa mala, & curate hr̃e aromata, hoc ẽ orationẽ mundã, dicentes cum psalmista, Dirigat̃ oratio mea sicut incẽsum in cõspectu tuo. Ecce Maria ꝑseuerãdo ad monumentũ quẽ quærebat inuenit, quia qui ꝑseuerauerit vsq; in finẽ, saluus erit. Te deũ. Orõ.

OMnipotens sempiterne Deus, qui paschale sacramentum in recõciliationis humanæ fœdere cõtulisti: da mẽtibus nostris, vt quod professione celebramus, imitemur effectu. Per dominum nostrum.

¶ Sabbato de oct ex Gen. L. j.

ABijt, & attulit, deditq; matri. Parauit illa cibos sicut c. 27. b

cut velle nouerat patrē illius. Et vestibus Esau valde bonis, quas apud se habebat domi, induit eum: pelliculasq; hœdorū circūdedit manibus, & colli nuda protexit. Deditq; pulmentum, & panes quos coxerat, tradidit. Quibus illatis dixit, Pater mi? At ille respōdit: Audio, quis es tu fili mi? Dixitq; Iacob. Ego sum primogenitus tuus Esau: feci sicut præcepisti mihi: surge, sede, & comede de venatione mea, vt bñdicat mihi anima tua. Rursumq; Isaac ad filiū suū, Quomodo, inquit, tam cito inuenire potuisti fili mi? Qui respondit, Voluntas Dei fuit, vt cito occurreret mihi, quod volebā. Dixitq; Isaac, Accede huc vt tangā te fili mi, & probem vtrū tu sis fili⁹ meus Esau, an non: Accessit ille ad patrem: & palpato eo, dixit Isaac, Vox quidem, vox Iacob est, sed manus, man⁹ Esau sunt. Et nō cognouit eū, quia pilosę man⁹ similitudinē maioris expresserant. Benedicens ergo illi, ait, Tu es filius meus Esau? Respōdit, Ego sum, At ille, affer mihi, inquit, cibos de venatione tua, fili mi, vt benedicat tibi anima mea. Quos cum oblatos comedisset, obtulit ei etiā vinū, quo hausto, dixit ad eū, Accede ad me, & da mihi osculum fili mi. Accessit, & osculatus est eum. Statimq; vt sensit vestimētorū illius fragrātiā, bñdicēs illi ait, Ecce odor filij mei sicut odor agri pleni, cui benedixit dñs. Det tibi Deus de rore cœli, & de pinguedine terrę abundantiam frumēti & vini. Et seruiāt tibi populi, & adorēt te tribus: esto dñs fratrū tuorū, & incuruentur ante te filij matris tuæ, qui maledixerit tibi, sit ille maledictus: & qui benedixerit tibi, benedictionibus repleatur.

Secundum Ioānem. Lectio. ij.

Postea manifestauit se iterum Iesus ad mare Tyberiadis. c. 21. a
Manifestauit autem sic. Erant simul Simon Petrus & Thomas, qui dicitur Didymus, & Nathanael, qui erat à Cana Galileæ, & filij Zebedæi, & alij ex discipulis eius duo. Dicit eis Simon Petrus, Vado piscari. Dicūt ei, Venimus & nos tecū. Et exierunt & ascenderunt in nauim: & illa nocte nihil prendiderunt. Mane autem facto, stetit Iesus in litore, nō tamen cognouerunt discipuli quia Iesus est. Dicit ergo eis Iesus: Pueri, nunquid pulmentarium habetis? Responderunt ei, Non.

Dixit eis, Mittite in dexteram nauigij rete: & inuenietis. Miserunt ergo: & iam nõ valebant illud trahere præ multitudine piscium. Dicit ergo discipulus ille quẽ diligebat Iesus, Petro, Dñs est. Simon Petrus cum audisset, quia dñs est: tunica succinxit se (erat enim nudus) & misit se in mare. Alij aũt discipuli nauigio venerũt (nõ enim longe erãt à terra, sed quasi cubitis ducentis) trahẽtes rete piscium. Vt ergo descenderũt in terrã, viderunt prunas positas, & piscem superpositũ, & panẽ. Dicit eis Iesus, Afferte de piscibus, quos prendidistis nunc. Ascẽdit Simon Petrus, & traxit rete in terrã, plenum magnis piscibus, centũquinquagintatribus. Et cum tot essent, non est scissum rete. Dicit eis Iesus, Venite, prandete. Et nemo audebat discumbentiũ interrogare eum, Tu quis es? scientes quia dñs est. & venit Iesus & accepit panẽ, & dabat eis, & piscẽ similiter. Hoc iam tertio manifestatus est Iesus discipulis suis cum surrexisset à mortuis.] Cum er-

B go prandissent, † dicit Simoni Petro Iesus, Simon Ioãnis, diligis me plus his? Dicit ei, Etiam dñe, tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce agnos meos. Dixit ei iterũ, Simon Ioãnis diligis me? Ait illi, Etiam dñe: tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce agnos meos. Dicit ei tertio, Simon Ioannis, amas me? Cõtristatus est Petrus quia dixit ei tertio, amas me: & dixit ei, dñe, tu omnia nosti: tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce oues meas. Amẽ amen dico tibi, cũ esses iunior cingebas te, & ambulabas vbi volebas: cum aũt senueris, extendes manus tuas, & alius te cinget, & ducet quo tu non vis. Hoc aũt dixit, significans qua morte clarificatur' esset Deũ.] C

Et cum hoc dixisset, dicit ei, † Sequere me. Cõuersus Petrus vidit illum discipulũ quem diligebat Iesus, sequentem, qui & recubuit in cœna sup pectus eius, & dixit, Dñe, quis est qui tradet te? Hunc ergo cum vidisset Petr', dixit Iesu, Dñe hic aũt quid? Dixit ei Iesus, Si eum volo manere donec veniam, quid ad te? tu me sequere. Exiuit ergo sermo iste inter fratres quia discipulus ille nõ moritur. Et nõ dixit ei Iesus, Non moritur: sed, si eum volo manere donec veniã, quid ad te? Hic est discipulus ille qui testimoniũ perhibet de his, & scri-

psit hæc: & scimus quia verum
D est testimoniũ ei⁹.] Sunt aũt & alia multa q̃ fecit Iesus, quæ si scribanť per singula, nec ipsum arbitror mundũ capere posse
c. 21. eos qui scribendi sunt libros.

Secundum Ioãnem. Lectio. iij.

c. 20. IN illo tempore: Vna sabbati, Maria Magdalene venit mane, cũ adhuc tenebrę essent, ad monumentum. Et reliqua.

Homilia sancti Gregorij papę.

Fractus longa molestia stomachus, diu me charitati vestræ de lectionis euãgelicæ loqui expositione prohibuit. Vox nãq; ipsa à clamoris virtute succumbit: & quia à multis audiri non valeo, loqui (fateor) inter multos erubesco. Sed hanc in me verecundiã & ipse reprehẽdo. Quid enim? Nunquid si multis prodesse nequeo, nec paucis curabo? Et si ex messe portare manipulos multos nõ possum, nunquid nam debeo ad aream vacuus redire? Quãuis enim quantos debeo ferre nõ valeo: certe vel paucos, certe vel duos, certe vel vnũ ferã. Habet nãq; ipsa infirmitatis intẽtio mercedis suæ certitudinẽ: quia supernus arbiter noster, & si pondus considerat in retributione, tamen vires pensat in pondere. Lectiõ sancti Euãgelij, quã modo, fratres, audistis, valde in superficie historica est aperta: sed eius nobis sunt mysteria sub breuitate requirenda. Maria Magdalene, cũ adhuc tenebræ essent, venit ad monumentũ. Iuxta historiã notať hora: iuxta ĩtellectũ vero mysticũ requirẽtis signaťintelligẽtia. Maria enim authorẽ oĩum, quẽ carne viderat mortuũ q̃rebat in monumẽto: & q̃a hũc minime inuenit, furatũ credidit. Adhuc ergo erãt tenebrę, cũ venit ad monumẽtũ. Cucurrit ergo citius: Discipulis nũtiauit. Sed illi prę cęteris cucurrerũt, q prę cęteris amauerunt: videlicet Petrus, & Ioannes. Te Deum. Oratio.

COncede q̃s oþs Deus: vt q festa Paschalia venerãdo egimus, per hęc contingere ad gaudia ęterna mereamur. Per.

¶ Dñica in albis octa. Paschæ, duplex min⁹. Ex Geñ. Lcõ. j.

VIx Isaac sermonẽ impleuerat: & egresso Iacob foras, venit Esau, c. 27. c coctosq; de venatione cibos intulit patri, dicẽs: Surge pater mi, & comede de venatione filij tui: vt benedicat mihi anima tua. Dixitq; illi Isaac,

Isaac, Quis es tu? Qui respõdit, Ego sum filius tuus primogenitus Esau. Expauit Isaac stupore vehementi: & vltra quam credi potest admirãs, ait, Quis igitur ille est qui dudũ captam venationem attulit mihi, & comedi ex oĩbus priusq̃ tu venires? benedixiq; ei, & erit benedictus. Auditis Esau sermonibus pr̃is, irrugijt clamore magno: & cõsternatus ait, Benedic etiã & mihi, pater mi. Qui ait, Venit germanus tuus fraudulenter, & accepit benedictionem tuã. At ille subiunxit, Iuste vocatum est nomen eius Iacob: supplãtauit enim me iam altera vice. Primogenita mea ante tulit, & nunc secundo surripuit benedictionẽ meã. Rursumq; ad patrẽ, Nunquid nõ reseruasti, ait, & mihi benedictionem? Respondit Isaac, Dñm tuũ illũ cõstitui, & oẽs fratres eius serui tuti illius subiugaui: frumento & vino stabiliui eũ: & tibi post hæc fili mi vltra q̃d faciã? Cui Esau, Num vnã, inquit, tantũ benedictionẽ habes pater? mihi quoq; obsecro, vt benedicas. Cunq; eiulatu magno fleret, motus Isaac dixit ad eũ, In pinguedine terrę, & ĩ rore cœli, de

D super erit bñdictio tua.] Viues in gladio. & fratri tuo seruies: tempusq; veniet cũ excutias & soluas iugũ ei' de ceruicib' tuis.

Epistola Pauli apostoli ad Romanos. Lectio secunda.

P† Aulus seruus Iesu Christi, vocatus apostolus, segregatus in euangeliũ Dei (quod ante promiserat per prophetas suos in scripturis sanctis) de filio suo, qui factus est ei ex semine Dauid secundũ carnem, qui prædestinatus est filius Dei in virtute, secundũ spiritũ sanctificationis: ex resurrectione mortuorũ Iesu Christi dñi nostri, per quẽ accepimus gratiam & apostolatũ ad obediendũ fidei in oĩbus gentibus pro nomine eius, in quib' estis & vos vocati Iesu Christi:] omnibus q̃ sunt Romæ dilectis Dei, vocatis sanctis, gratia vobis & pax à Deo patre & dño nostro Iesu Christo. Primũ quidẽ gratias ago Deo meo per Iesum Christũ, pro omnibus vobis, quia fides vestra annũtiatur in vniuerso mundo. Testis enim mihi est Deus, cui seruio in spũ meo, in euãgelio filij eius, q̃ sine intermissione memoriã vestri facio semp in orationibus meis, obsecrans, si quo modo tandem aliquando prosperũ iter habeã in

voluntate Dei, veniẽdi ad vos. Desidero enim videre vos, vt aliquid impertiar vobis gratię spiritualis, ad cõfirmandos vos: id est, simul cõsolari in vobis, per eam quæ inuicẽ est, fidẽ vestrã atq; meã. Nolo autẽ vos ignorare, fratres, quia sępe proposui venire ad vos, & prohibit' sum vsq; adhuc, vt aliquem fructũ habeã in vobis, sicut & in cæteris gẽtibus. Græcis ac Barbaris, sapientib' & insipientibus debitor sum: ita ꝙ in me promptũ est, & vobis qui Romę estis, euãgelizare. Non enim erubesco euãgeliũ. Virtus enim Dei est, in salutẽ omni credenti, Iudæo primũ & Græco. Iustitia enim Dei in eo reuelatur ex fide in fidẽ: sicut scriptũ est, Iustus aũt ex fide viuit. Reuelatur enim ira Dei de cœlo, sup omnẽ impietatẽ & iniustitiã hominum eorũ qui veritatẽ Dei in iniustitia detinẽt: quia quod notum est Dei manifestum est in illis. Deus enim illis manifestauit. Inuisibilia enim ipsius, à creatura mundi per ea q̃ facta sunt, intellecta cõspiciuntur, sempiterna quoq; eius virtus & diuinitas, ita vt sint inexcusabiles. Quia cũ cognouissent Deũ, nõ sicut Deũ glorificauerunt, aut gratias egerunt, sed euanuerũt in cogitationib' suis, & obscuratũ est insipiẽs cor eorũ. dicentes enim se esse sapientes, stulti facti sunt. Et mutauerũt gloriã incorruptibilis Dei, in similitudinem imaginis corruptibilis hoĩs, & volucrũ, & quadrupedũ, & serpentiũ. Propter qđ tradidit illos De' in desideria cordis eorum in immunditiam: vt contumelijs afficiant corpora sua in semetipsis, qui cõmutauerunt veritatẽ Dei in mendacium: & coluerunt & seruierũt creaturę potius q̃ creatori, qui est benedictus in secula. Amẽ.

Secundum Ioãnem. Lectio. iij.

IN illo tẽpore: Cũ esset sero c. 20.
die illo vna sabbatorũ: & fores essent clausæ vbi erant discipuli congregati propter metũ Iudæorũ, venit Iesus: & stetit in medio: & dixit eis, Pax vobis.

Et ref. Hom. sctĩ Grego. papæ.

Prima lectionis huius euangelicæ quęstio animum pulsat: quomodo post resurrectionẽ corpus dñicum verũ fuit, quod clausis ianuis ad discipulos ingredi potuit? Sed sciendũ nobis est, ꝙ diuina operatio si ratione cõprehenditur, nõ est admirabilis: nec fides habet meritũ, cui humana ratio præbet experi-

perimentum. Sed hæc ipsa redemptoris nostri opera, quæ ex semetipso cõprehendi nequaq̃ possunt, ex alia eius operatione pensanda sunt: vt rebus mirabilibus fidem prębeant facta mirabiliora. Illud enim corpus dñi intrauit ad discipulos ianuis clausis, quod videlicet ad humanos oculos per natiuitatem suã clauso exijt vtero virginis. Quid ergo mirũ si clausis ianuis post resurrectionẽ suam in æternũ iam victurus intrauit: qui moriturus veniens nõ aperto vtero virginis exijt? Sed quia illud corpus quod videri poterat, fides intuentiũ dubitabat: ostendit eis protinus manus & latus. Palpandã carnem præbuit, quã clausis ianuis introduxit. Qua in re duo mira & iuxta humanã rationẽ sibi valde contraria ostendit: dum post resurrectionẽ suam & corpus suũ incorruptibile, & tamẽ palpabile demonstrauit. Nam & corrũpi necesse est quod palpatur, & palpari non põt quod nõ corrũpitur. Sed miro modo atq; inæstimabili redẽptor noster, & incorruptibile post resurrectionẽ, & palpabile corp' exhibuit, vt mõstrãdo incorruptibile, inuitaret ad præmium; & præbẽdo palpabile, firmaret ad fidem. Te Deum. Oratio.

PRęsta quęsumus oĩpotens De': vt qui Paschalia festa peregimus, hęc, te largiẽte, moribus, & vita teneamus. Per do.

¶ Feria.ij.ex Genesi. Lectio.j.

ODerat ergo semper Esau Iacob pro benedictione qua benedixerat ei pater: dixitq; in corde suo, Venient dies luctus patris mei, & occidam Iacob fratrẽ meum. Nuntiata sunt hęc Rebeccę, quæ mittẽs, & vocans Iacob filium suum: dixit ad eum, Ecce Esau frater tuus minatur vt occidat te. Nunc ergo fili mi, audi vocem meam, & consurgens fuge ad Laban fratrẽ meũ in Haran: habitabisq; cũ eo dies paucos, donec requiescat furor fratris tui, & cesset indignatio ei', obliuiscaturq; eorũ, quæ fecisti in eum: postea mittam, & adducã te inde huc. cur vtroq; orbabor filio in vno die? Dixitq; Rebecca ad Isaac, Tædet me vitæ meæ propter filias Heth: si acceperit Iacob vxorẽ de stirpe huius terræ, nolo viuere.
Vocauit itaq; Isaac Iacob, & benedixit eũ, præcepitq; ei, dicẽs: Noli accipere coniugem de genere Chanaã: sed vade & profici-

c.27. c.28.

ficiſcere in Meſopotamiam Syriæ, ad domũ Bathuel patrem matris tuæ & accipe tibi inde vxorẽ de filiabus Laban auunculi tui. Deus aũt omnipotens benedicat tibi, & creſcere te faciat atq; multiplicet: vt ſis in turbas populorum. Et det tibi benedictiones Abrahæ,& ſemini tuo poſt te: vt poſſideas terram peregrinationis tuæ, quã pollicitus eſt auo tuo. Cumq; dimiſiſſet eum Iſaac, profectus peruenit in Meſopotamiã Syriæ ad Laban filiũ Bathuel Syrię,fratrẽ Rebeccæ matris ſuæ.

Ex epl'a Pauli ad Roman. L.ij.

ca. i. PRopterea tradidit illos De⁹ in paſſiones ignominiæ. Nam fœminæ eorum immutauerunt naturalem vſum, in eũ vſum qui eſt cõtra naturã. Similiter aũt & maſculi,relicto naturali vſu fœminę,exarſerũt in deſiderijs ſuis in inuicẽ, maſculi in maſculos turpitudinẽ operantes,& mercedem(quam oportuit)erroris ſui in ſemetipſis recipientes. Et ſicut nõ probauerunt Deum habere in notitia: tradidit illos Deus in reprobum ſenſum, vt faciant ea quæ non conueniunt, repletos omni iniquitate, malitia,fornicatione,auaritia,nequitia, plenos inuidia,homicidio,contentione,dolo,malignitate, ſuſurrones, detractores, Deo odibiles, contumelioſos, ſuperbos, elatos, inuentores malorũ, parentibus nõ obediẽtes. inſipientes,incõpoſitos,ſine affectione, abſque fœdere, ſine miſericordia. Qui cum iuſtitiã Dei cognouiſſent, non intellexerunt qm̃ qui talia agunt, digni ſunt morte:nõ ſolum qui ea faciũt, ſed etiã q cõſentiũt faciẽtibus.

Propter quod inexcuſabilis es,ò homo omnis, qui iudicas. ca. ij. In quo enim iudicas alterũ, teipſum condemnas: eadẽ enim agis,quę iudicas. Scimus enim qm̃ iudiciũ Dei eſt ſecundum veritatẽ in eos qui talia agunt. Exiſtimas autem hoc ò homo, qui iudicas eos, qui talia agũt, & facis ea, quia tu effugies iudicium Dei? An diuitias bonitatis eius & patiẽtiæ,& longanimitatis cõtemnis?ignorãs quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit?Secundum autẽ duritiam tuã & impœnitens cor, theſaurizas tibi iram in die iræ, & reuelationis iuſti iudicij Dei, q reddet vnicuiq; ſecundũ opera eius:ijs quidem qui ſecundum patientiã boni operis, gloriã & honorẽ & incorru-

corruptionẽ quęrunt, vitã ęternam: ijs aũt qui sunt ex cõtentione, & qui nõ acquiescunt veritati, credunt autẽ iniquitati: ira & indignatio. Tribulatio & angustia in omnem animã hominis operantis malum, Iudæi primum & Græci: gloria autẽ & honor & pax, omni operanti bonũ, Iudæo primũ & Græco: nõ enim est acceptio personarum apud Deum. Quicunq; enim sine lege peccauerũt, sine lege & peribunt, & quicunq; in lege peccauerunt: per legẽ iudicabuntur. Nõ enim auditores legis iusti sunt apud Deum: sed factores legis iustificabuntur.

¶ Feria iij. ex Genesi. Lectio j.

c. 28. VIdens autẽ Esau ꝙ benedixisset pater suus Iacob, & misisset eũ in Mesopotamiã Syriæ, vt inde vxorẽ duceret: & ꝙ post bñdictionẽ præcepisset ei, dicens: Nõ accipies vxorem de filiabus Chanaan: quodq; obediens Iacob parẽtibus suis isset in Syriam: probans quoq; ꝙ non libenter aspiceret filias Chanaan pater suus, iuit ad Ismahelem, & duxit vxorem absq; ijs quas prius habebat, Maheleth filiam Ismahel filij Abraham, sororem Nabaioth. Igitur egressus Iacob de Bersabeę, pergebat Haran. Cunq; venisset ad quendã locũ, & vellet in eo requiescere post solis occubitũ, tulit, de lapidibus, qui iacebant, & supponens capiti suo, dormiuit in eodem loco. Viditq; in somnis scalã stantẽ sup terrã, & cacumen illius tangens cœlũ: angelos quoq; Dei ascendentes & descendẽtes per eam: & dñm innixum scalę dicentẽ sibi, Ego sum dñs Deus Abrahã patris tui, & De⁹ Isaac. 12.
Terrã in qua dormis, tibi dabo & semini tuo. Eritq; semẽ tuũ quasi puluis terræ: dilataberis ad orientẽ & occidẽtẽ, & septentrionẽ, & meridiẽ: & benedicentur in te & in semine tuo cũctę tribus terræ. Et ero custos tuus quocunq; perrexeris, & reducã te in terrã hãc: nec dimittã nisi compleuero vniuersa quę dixi. Cũq; euigilasset Iacob de somno, ait, Verè dñs est in loco isto, & ego nesciebam. Pauensq;, q̃ terribilis est, inquit, locus iste: nõ est hic aliud nisi dom⁹ Dei, & porta cœli. Surgens ergo Iacob mane, tulit lapidẽ, quẽ supposuerat capiti suo, & erexit in titulũ: fundẽs oleum desuper. Appellauitq; nomen vrbis, Bethel, quæ prius Luza vocabat. Vouit etiã votũ, dicẽs: Si fuerit Deus

Deus mecũ, & custodierit me in via per quam ego ambulo, & dederit mihi panẽ ad vescendum, & vestimentũ ad induendum, reuersusq; fuero prospere ad domũ patris mei: erit mihi dñs in Deũ, & lapis iste quem erexi in titulũ, vocabitur dom⁹ Dei: cunctorumq;, quę dederis mihi, decimas offeram tibi.

Ex epła Pauli ad Roman. I.ij.

ca.2. CVm enim gentes quæ legem nõ habent, naturaliter ea quæ legis sunt faciunt: eiusmodi legem nõ habentes ipsi sibi sunt lex: qui ostendunt opus legis scriptũ in cordibus suis, testimoniũ reddente illis cõscientia ipsorũ, & inter se inuicẽ cogitationibus accusantibus, aut etiã defendentibus, in die cũ iudicabit Deus occulta hominũ secundũ Euangelium meũ per Iesum Christũ. Si aũt tu Iudæus cognominaris, & requiescis in lege, & gloriaris in Deo, & nosti voluntatẽ eius, & probas vtiliora instructus per legẽ, confidis teipsum esse ducẽ cæcorũ, lumen eorum, qui in tenebris sunt, eruditorem insipientiũ, magistrũ infantiũ, habentem formã sciẽtiæ & veritatis in lege. Qui ergo alium doces, teipsum non doces? qui prędicas non furandũ, furaris? qui dicis non mœchandũ, mœcharis? qui abominaris idola, sacrilegiũ facis? qui in lege gloriaris per præuaricationẽ legis Deũ inhonoras? Nomẽ enim Dei ꝑ vos blasphematur inter gẽtes, sicut scriptũ est. Circuncisio quidem prodest, si legẽ obserues: si aũt præuaricator legis sis, circũcisio tua præputiũ facta est. Si igitur præputiũ iustitias legis custodiat: nõne prępurtiũ illius incircuncisionẽ reputabitur? & iudicabit quod ex natura est prępurium, legẽ consummans, te, qui per literã & circũcisionẽ ꝑuaricator legis es? Non enim q in manifesto est, Iudæus est: neq; quæ in manifesto in carne, est circũcisio: sed qui in abscondito, Iudęus est, & circuncisio cordis ĩ spiritu, nõ litera: cuius laus non ex hominibus, sed ex Deo est. Quid ergo amplius Iudæo est? aut quæ vtilitas circuncisionis? Multũ per oẽm modũ. Primum quidẽ, qa credita sunt illis eloquia Dei. Quid enim, si quidã illoꝝ non crediderunt? Nũquid incredulitas illoꝝ fidẽ Dei euacuauit? Absit. Est aũt Deus verax: omnis aũt homo mẽdax, sicut scriptum est, Vt iustificeris in sermonibus c.3.

monibus tuis & vincas cum iudicaris. Si aũt iniquitas nostra iustitiã Dei cõmendat, quid dicemus? Nunquid iniquus est Deus, qui infert iram? secundũ hominẽ dico. Absit. Alioquin quomodo iudicabit Deus hũc mundum? Si enim veritas Dei in meo mendacio abundauit in gloriam ipsius: quid adhuc & ego tanq̃ peccator iudicor, & nõ (sicut blasphemamur: & sicut aiunt quidam nos dicere) faciamus mala, vt veniant bona? quorũ damnatio iusta est.

¶ Feria iiij. ex Genesi. Lcõ.j.

c.29. PRofectus ergo Iacob venit in terrã orientalẽ. Et vidit puteũ in agro, tres quoq; greges ouiũ accubantes iuxta eũ: nam ex illo adaquabantur pecora, & os eius grandi lapide claudebat, morisq; erat vt cunctis ouibus cõgregatis deuoluerent lapidẽ, & refectis gregibus rursum super os putei ponerẽt. Dixitq; ad pastores, Fratres, vnde estis? Qui responderunt, De Haran. Quos interrogãs, Nunquid (ait) nostis Laban filium Nachor? Dixerunt, Nouimus. Sanus ne est inquit? Valet, inquiunt: & ecce Rachel filia ei9 venit cum grege suo. Dixitq; Iacob, Adhuc multũ diei super est, nec est tẽpus vt reducantur ad caulas greges: date ante potum ouib9, & sic eas ad pastum reducite. Qui respõderũt, Non possum9, donec omnia pecora congregentur, & amoueamus lapidẽ de ore putei, vt adaquemus greges. Adhuc loquebantur, & ecce Rachel veniebat cũ ouibus patris sui: nam gregem ipsa pascebat. Quam cum vidisset Iacob, & sciret cõsobrinã suam, ouesq; Laban auunculi sui: amouit lapidẽ quo puteus claudebatur. Et adaquato grege osculatus est eam: & eleuata voce fleuit. Et indicauit ei q̃ frater esset patris sui, & filius Rebeccæ. at illa festinans nuntiauit patri suo. Qui cum audisset venisse Iacob filiũ sororis suæ, occurrit obuiã ei: complexusq; eũ, & in oscula ruens, duxit in domũ suam. Auditis autem causis itineris, respondit, Os meum es, & caro mea.

Ex ep̃la Pauli ad Roman. L.ij.

QVid ergo? præcellim9 eos? Nequaq̃. Causati enim sum9 Iudęos & Gręcos, oẽs sub pctõ esse: sicut scriptũ est. Quia nõ est iust9 quisquã, nõ est intelligens: nõ est requirens Deum. Omnes declinauerunt, simul inutiles facti sunt: ca.3.

non

non est qui faciat bonũ, nõ est vsq; ad vnũ. Sepulchrũ patens est guttur eorũ, linguis suis dolose agebãt: Venenũ aspidum sub labijs eorũ. Quorũ os maledictione & amaritudine plenum est: Veloces pedes eorum ad effundẽdũ sanguinẽ. Cõtritio & infelicitas in vijs eorum, & viam pacis nõ cognouerũt: non est timor Dei ante oculos eorum. Scimus autem quoniã quęcunq; lex loquitur, ijs qui in lege sunt, loquitur: vt omne os obstruatur, & subditus fiat omnis mundus Deo: qa ex operib⁹ legis nõ iustificabitur omnis caro coram illo. Per legem enim, cognitio peccati. Nunc autẽ sine lege iustitia Dei manifestata est: testificata à lege & prophetis. Iustitia autẽ Dei, per fidẽ Iesu Christi in omnes & super omnes qui credunt in eum. non enim est distinctio. Omnes enim peccauerunt: & egẽt gloria Dei, iustificati gratis per gratiã ipsius, per redemptionẽ quę est in Christo Iesu, quẽ proposuit Deus propitiatorẽ per fidem in sanguine ipsius, ad ostensionẽ iustitiæ suę, propter remissionẽ præcedentium delictorũ, in sustẽtatione Dei, ad ostensionem iustitiæ eius in hoc tempore: vt sit ipse iustus, & iustificãs eum qui est ex fide Iesu Christi. Vbi est ergo gloriatio tua? Exclusa est. Per quam legẽ? factorũ? Non: sed per legẽ fidei. Arbitramur enim iustificari hominem per fidẽ sine operibus legis. An Iudæorum Deus tantũ? Nonne & gentium? Imo & gentium: quoniã quidẽ vnus est Deus, qui iustificat circuncisionẽ ex fide: & præputium per fidem. Legem ergo destruimus per fidem? Absit: sed legẽ statuimus.

¶Feria.v.ex Genesi. Lectio j.

ET postq̃ impleti sunt dies c.29.
mensis vni⁹, dixit ei, Num quia frater meus es, gratis seruies mihi? dic quid mercedis accipias. Habebat vero duas filias, nomen maioris Lia: minor verò appellabatur Rachel: Sed Lia, lippis erat oculis, Rachel decora facie, & venusto aspectu. Quam diligẽs Iacob, ait, Seruiã tibi pro Rachel filia tua minore, septẽ annis. Respõdit Laban, Melius est vt tibi eam dem, q̃ alteri viro: mane apud me. Seruiuit ergo Iacob pro Rachel septẽ annis: & videbantur illi pauci dies prę amoris magnitudine. Dixitq; ad Laban, Da mihi vxorẽ meam: quia

quia iam tempus impletũ est, vt ingrediat ad illã. Qui vocatis multis amicoꝝ turbis ad cõuiuiũ, fecit nuptias. Et vespere Liam filiã suam introduxit ad eum, dans ancillã filiæ, Zelphã nomine. Ad quam cũ ex more, Iacob fuisset ingressus, facto mane vidit Liã: & dixit ad socerum suũ, Quid est quod facere voluisti? nõne pro Rachel seruiui tibi? quare imposuisti mihi? Rñdit Laban, Non est in loco nostro consuetudinis, vt minores ante tradam⁹ ad nuptias. Imple hebdomadam dierum huius copulæ: & hanc quoq; dabo tibi pro opere quo seruiturus es mihi septẽ annis alijs. Acquieuit placito: & hebdomada transacta, Rachel duxit vxorẽ: cui pater seruam Balam tradiderat. Tandemq; potitus operatis nuptijs, amorem sequentis priori prętulit, seruiens apud eum septem annis alijs.

Ex epl'a Pauli ad Romau. L. ij.

ca. 4. QVid ergo dicemus inuenisse Abraham patrẽ nostrum secundũ carnẽ? Si enim Abraham ex operibus iustificatus, est habet gloriam; sed non apud Deũ. Quid enim dicit scriptura? Credidit Abraham Deo: & reputatum est illi ad iustitiam. Ei aũt qui operatur, merces non imputatur secundũ gratiam, sed secundum debitum. Ei vero qui non operatur, credenti aũt in eũ qui iustificat impiũ: reputatur fides eius ad iustitiam secundũ propositũ grãæ Dei, sicut & Dauid dicit beatitudinẽ hominis, cui Deus accepto fert iustitiã sine operibus, Beati, quorũ remissæ sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata. Beatus vir, cui non imputauit dñs peccatum. Beatitudo ergo hæc, in circuncisione tantũ manet, an etiã in pręputio? Dicimus enim quia reputata est Abrahę fides ad iustitiã: Quomodo ergo reputata est? in circuncisione, an in pręputio? Nõ in circuncisione, sed in præputio. Et signũ accepit circuncisionis, signaculũ iustitię fidei quæ est in pręputio: vt sit pater omniũ credentium per præputium, vt reputetur & illis ad iustitiã: & sit pater circuncisionis, nõ ijs tantum qui sunt ex circuncisione, sed & his qui sectãtur vestigia fidei quæ est in præputio patris nostri Abrahę. Non enim per legem, promissio Abrahæ aut semini eius vt hęres esset mũdi: sed per iustitiam fidei. Si enim qui ex

lege,

lege, hæredes sunt: exinanita est fides, abolita est promissio. Lex enim iram operatur. Vbi enim non est lex: nec præuaricatio. Ideo ex fide: vt secundũ gratiã firma sit promissio omni semini, nõ ei qui ex lege est solum, sed & ei qui ex fide est Abrahæ qui pater est omnium nostrũ, sicut scriptũ est, Quia patrẽ multarũ gentiũ posui te ante Deum, cui credidisti, qui viuificat mortuos: & vocat ea quæ non sunt, tanquã ea quæ sunt: qui contra spem in spem credidit: vt fieret pater multarum gentiũ secundũ quod dictum est ei, Sic erit semen tuũ sicut stellę cœli & arena maris. Et non infirmatus est in fide: nec considerauit corpus suum emortuũ, cum iam fere centũ esset annorũ, & emortuã vuluã Saræ. In repromissione etiam Dei non hæsitauit diffidentia: sed confortatus est fide, dans gloriã Deo: plenissime sciens quia quęcunq; promisit Deus potens est & facere. Ideo & reputatũ est illi ad iustitiã. Non est aũt scriptũ tantũ propter ipsum, Quia reputatũ est illi ad iustitiã: sed & propter nos, quibus reputabitur credentibus in eũ, qui suscitauit Iesum Christum dñm nostrũ à mortuis, qui traditus est propter delicta nostra, & resurrexit propter iustificationem nostram.

¶ Feria.vj.ex Genesi. Lectio.j.

Videns autem dñs ꝙ despiceret Liam, aperuit vuluam eius, sorore sterili permanente. Quæ conceptũ genuit filium, vocauitq; nomen eius Ruben, dicens: Vidit dñs humilitatem meã, nunc amabit me vir meus. Rursumq; cõcepit & peperit filium, & ait, Quoniam audiuit me dñs haberi cõtemptui, dedit etiam istum mihi, vocauitq; nomẽ eius Simeon. Cõcepitq; tertio, & genuit aliũ filiũ: dixitq;, Nũc quoq; copulabitur mihi maritus meus, eo ꝙ pepererim ei tres filios. & idcirco appellauit nomen eius Leui. Quarto concepit, & peperit filiũ, & ait, Modo confitebor dño, & ob hoc vocauit eum Iudam: cessauitq; parere. Cernẽs aũt Rachel ꝙ infœcunda esset, inuidit sorori suę, & ait marito suo, Da mihi liberos, alioquin moriar. Cui iratus respõdit Iacob, Num pro Deo ego sum, qui priuauit te fructu ventris tui? At illa, Habeo, inquit, famulã Balam: ingredere ad illã, vt patiat super genua mea, & ha-

c.29.
c.30.

habeam ex illa filios. Deditq; illi Balam in coniugiũ: quę ingresso ad se viro, concepit, & peperit filium. Dixitq; Rachel, Iudicauit mihi dñs, & exaudiuit vocẽ meã, dans mihi filiũ, & appellauit idcirco nomen eius Dan. Rursumq; Bala cõcipiẽs, peperit alterum, pro quo ait Rachel, Comparauit me dñs cum sorore mea, & inualui: vocauitq; eum Nephthalim. Sentiens Lia ꝙ parere desijsset, Zelpham ancillam suam marito tradidit. Qua post conceptum ędente filium, dixit. Feliciter: & idcirco vocauit nomen eius Gad. Peperit quoq; Zelpha alterũ. Dixitq; Lia, Hoc pro beatitudine mea: beatam quippe me dicẽt omnes mulieres, propterea appellauit eum Aser.

Ex ep̄la Pauli ad Roman. L. iij.

c.5.a IVstificati ergo ex fide, pacem habeamus ad Deũ per dñm nostrũ Iesum Christum: per quẽ habemus accessum per fidem in gratiam istam, in qua stamus & gloriamur, in spe glorię filiorũ Dei. Non solum aũt, sed & gloriamur in tribulationibus, scientes, ꝙ tribulatio patientiã operatur, patientia autẽ probationẽ, probatio vero spẽ: spes autem nõ confundit: quia charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per spiritũ sanctũ qui datus est nobis.] Vt quid B enim Christus, cũ adhuc infirmi essemus, secundũ tẽpus, pro impijs mortuus est? Vix enim pro iusto quis moritur, nã pro bono forsitan quis audeat mori. Cõmendat aũt charitatem suam Deus in nobis: qm̃ cum adhuc peccatores essem⁹, secundum tẽpus Christus pro nobis mortuus est. Multo igitur magis, nũc iustificati in sanguine ipsius, salui erimus ab ira per ipsum. Si enim cum inimici essemus, reconciliati sumus Deo per mortẽ filij eius: multo magis reconciliati, salui erimus in vita ipsius. Non solum aũt, sed & gloriamur in Deo per dñm nostrũ Iesum Christũ, per quẽ nũc recõciliationẽ accepimus. Propterea, sicut per vnũ hominem peccatũ in hunc mundũ intrauit, & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertran sijt, in quo omnes peccauerũt. Vsq; ad legem enim, peccatũ erat in mũdo: peccatũ aũt non imputabatur, cum lex nõ esset. Sed regnauit mors ab Adam, vsq; ad Moysen, etiam in eos qui non peccauerunt in similitudinem pręuaricationis

Adæ, qui est forma futuri. Sed nō sicut delictū, ita & donum. Si enim vni⁹ delicto, multi mortui sunt: multo magis gratia Dei & donum, in gratia vnius hominis Iesu Christi in plures abundauit. Et nō sicut per vnū peccatū, ita & donū: nam iudicium quidē ex vno, in cōdemnationē: gratia autē ex multis delictis, in iustificationem. Si enim vni⁹ delicto, mors regnauit per vnū: multo magis abundantiā gratiæ & donationis & iustitię accipiētes, in vita regnabunt per vnū Iesum Christū. Igitur sicut per vnius delictū, in oēs homines in condemnationē: sic & per vnius iustitiā, in omnes homines in iustificationem vitę. Sicut enim per inobedientiā vnius hominis, peccatores constituti sunt multi: ita & per vnius obeditionē, iusti cōstituentur multi. Lex aūt subintrauit, vt abundaret delictum. Vbi aūt abundauit delictū, superabundauit & gratia, vt sicut regnauit peccatum in mortē: ita & gratia regnet per iustitiā in vitam æternam per Iesum Christū dñm nostrum.

f.30. ¶ Sabbato ex Genesi. Lcō j.

EGressus autē Ruben tēpore messis triticeæ in agrū, repperit mādragoras: quas matri Liæ detulit. Dixitq; Rachel: Da mihi partē de mādragoris filij tui. Illa respōdit, Parumne tibi videtur ꝙ præripueris maritū mihi, nisi etiā mandragoras filij mei tuleris? Ait Rachel, Dormiat tecum hac nocte pro mandragoris filij tui. Redeuntiq; ad vesperā Iacob de agro egressa est in occursum ei⁹ Lia, & ait: Ad me, inquit, intrabis: quia mercede conduxi te pro mandragoris filij mei, dormiuitq; cū ea, nocte illa. Et exaudiuit De⁹ preces eius: cōcepitq; & peperit filium quintū, & ait: Dedit De⁹ mercedē mihi, quia dedi ancillā meā viro meo, appellauitq; nomē eius Issachar. Rursum Lia cōcipiens peperit sextū filium, & ait: Dotauit me Deus dote bona: etiā hac vice mecū erit maritus meus, eo ꝙ genuerim ei sex filios, & idcirco appellauit nomē eius Zabulon. Post quem peperit filiam nomine Dinam. Recordatus quoq; dn̄s Rachelis, exaudiuit eam, & aperuit vuluam eius. Quæ cōcepit, & peperit filium, dicens: Abstulit Deus opprobrium meum. Et vocauit nomen eius Ioseph, dicens: addat mihi dominus filiū alterum,

Nato autē Ioseph, dixit Iacob
socero suo, Dimitte me vt re-
uertar in patriam meam, & ad
terrā meā. Da mihi vxores, &
liberos meos, pro quib⁹ seruiui
tibi, vt abeam: tu vero nosti
seruitutē, qua seruiui tibi. Ait
illi Laban: Inueniam gratiā in
cōspectu tuo: experimēto didi-
ci, quia benedixerit mihi Deus
propter te: cōstitue mercedem
tuā, quam dem tibi. At ille re-
spondit: Tu nosti quomodo
seruierim tibi, & quanta in ma
nibus meis fuerit possessio tua.
Modicum habuisti antequàm
venirem ad te, & nunc diues
effectus es: benedixitque tibi
Deus ad introitum meum: iu-
stum est igitur vt aliquando
prouideam etiā domui meæ.

Ex ep̃la Pauli ad Roman. L. iij

ca. 6. QVid ergo dicemus? Mane
bimus in peccato vt gra-
tia abūdet? Absit. Qui
enim mortui sumus peccato,
quomodo adhuc viuemus in
illo? An ignoratis fratres, quia
A † quicunq; baptizati sumus in
Christo Iesu, in morte ipsius
baptizati sumus? Consepulti
enim sumus cum illo per ba-
ptismum in mortē: vt quomo-
do Christus surrexit à mortuis
per gloriam patris, ita & nos in
nouitate vitæ ambulemus. Si
enim complantati facti sumus
similitudini mortis eius: simul
& resurrectionis erimus. Hoc
scientes, quia vetus homo no-
ster simul crucifixus est, vt de-
struatur corpus peccati, vt vl-
tra nō seruiamus peccato. Qui
enim mortuus est: iustificatus
est à peccato. Si autem mortui
sumus cum Christo: credimus
quia simul etiā viuemus cum
Christo, scientes ꝙ Christus re
surgens ex mortuis iam nō mo
ritur, mors illi vltra non domi-
nabitur. Quòd enim mortuus
est peccato, mortuus est semel:
ꝙ aūt viuit, viuit Deo. Ita & vos
existimate, vos mortuos quidē
esse peccato: viuentes aūt Deo
in Christo Iesu.] Non ergo re- B
gnet peccatū in vestro mortali
corpore, vt obediatis concupi-
scentijs eius. Sed neq; exhibea-
tis mēbra vestra, arma iniqui-
tatis peccato: sed exhibete vos
Deo, tanquā ex mortuis viuen
tes: & membra vestra, arma iu-
stitiæ Deo. Peccatū enim vobis
nō dominabitur, nō enim sub
lege estis, sed sub gratia. Quid
ergo? Peccabimus, qm̄ non su-
mus sub lege, sed sub gratia?
Absit. An nescitis qm̄ cui exhi-
betis vos seruos ab obediendū:

serui estis eius cui obeditis, siue peccati ad mortem, siue obeditionis ad iustitiã? Gratias autẽ Deo, ꝙ fuistis serui peccati: obedistis autẽ ex corde in eam formam doctrinę in quam traditi estis. Liberati aũt à peccato, ser
C ui facti estis iustitiæ.† Humanum dico propter infirmitatẽ carnis vestræ: sicut enim exhibuistis membra vestra seruire immunditiæ & iniquitati, ad iniquitatem: ita nũc exhibete membra vestra seruire iustitię, in sanctificationẽ. Cum enim serui essetis peccati, liberi fuistis iustitiæ. Quem ergo fructũ habuistis tũc in illis, in quibus nũc erubescitis? Nã finis illorũ, mors est. Nunc vero liberati à peccato, serui autem facti Deo, habetis fructũ vestrũ in sanctificationẽ, finẽ vero vitã ęternã. Stipendia enim peccati, mors: gratia autem Dei, vita æterna in Christo Iesu dño nostro.]

¶ Dominica secunda post Pascha, ex Genesi. Lectio prima.

c. 30.

Ixitque Laban, Quid tibi dabo? At ille ait, Nihil volo: sed si feceris quod postulo, iterum pascam, & custodiã pecora tua. Gyra omnes greges tuos, & separa cunctas oues varias, & sparso vellere, & quodcunq; fuluum & maculosum, variumq; fuerit, tam in ouibus quã in capris, erit merces mea. Respondebitq; mihi cras iustitia mea, quãdo placiti tempus aduenerit coram te: & oĩa quæ nõ fuerint varia, & maculosa, & fulua, tam in ouib' quã in capris, furti me argues. Dixitq; Laban, Gratũ habeo quod petis. Et separauit in die illa capras, & oues, hircos & arietes varios atq; masculosos: cunctũ autẽ gregem vnicolorem, id est albi aut nigri velleris, tradidit in manu filiorũ suorum. Et posuit spatiũ itineris trium dierũ inter se & generũ, qui pascebat reliquos greges eius. Tollens ergo Iacob virgas populeas virides, & amigdalinas, ex platanis ex parte decorticauit eas: detractisq; corticibus in his quæ spoliata fuerant, candor apparuit: illa vero quæ integra fuerant viridia permanserunt: atq; in hunc modũ color effectus est varius. Posuitq; eas in canalibus, vbi effundebatur aqua: vt cum venissent greges ad bibendum, ante oculos haberent virgas, & in aspectu earum conciperent. Factumq; est vt in ipso

calore coitus oues intuerentur virgas,& parerent maculosa,& varia, & diuerso colore respersa. Diuisitq; gregem Iacob, & posuit virgas in canalibus ante oculos arietũ: Erãt aũt alba & nigra quæque Labã: cætera vero Iacob, separatis ĩter se gregibus. Igitur qñ primo tẽpore ascendebantur oues ponebat Iacob virgas ĩ canalibus aquarũ ante oculos arietũ & ouiũ: vt in earũ cõtẽplatione cõciperẽt. Qñ vero serotina admissura erat, & conceptus extremus, non ponebat eas. Factaq; sunt ea quæ erant serotina, Labã: & quæ primi tpis, Iacob. Ditatusque est homo vltra modum,& habuit greges multos, ancillas & seruos, camelos & asinos.

Ex epl'a Pauli ad Roman. L.ij.

ca.7. An ignoratis, fratres, (sciẽtibus enim legẽ loquor) quia lex in hoĩe dñatur quanto tpe viuit? Nã quæ sub viro est mulier: viuente viro alligata est legi. Si autẽ mortuus fuerit vir eius, soluta est a lege viri. Igitur viuente viro vocabit adultera si fuerit cũ alio viro. Si aũt mortuus fuerit vir eius, liberata est à lege viri: vt nõ sit adultera si fuerit cũ alio viro. Itaq; fratres mei,& vos mortificati estis legi, per corpus Christi: vt sitis alterius qui ex mortuis resurrexit, vt fructificetis deo. Cum enim essemus in carne, passiones peccatorũ quæ p legẽ erant, operabantur in mẽbris nostris, vt fructificarent morti: nunc aũt soluti sumus à lege mortis in qua detinebamur: ita vt seruiamus in nouitate spiritus, & nõ in vetustate literę. Quid ergo dicemus? Lex peccatum est? Absit. Sed peccatum nõ cognoui, nisi per legẽ, nam concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret: Nõ cõcupisces. Occasione aũt accepta, peccatum per mandatum operatũ est in me omnem cõcupiscentiã. Sine lege enim peccatũ mortuũ erat. Ego autẽ viuebã sine lege aliqñ. Sed cum venisset mandatũ: peccatũ reuixit. Ego aũt mortuus sum: & inuẽtum est mihi mãdatum, quod erat ad vitã, hoc esse ad mortẽ. Nam peccatũ, occasione accepta per mãdatũ, seduxit me: & per illud occidit. Itaq; lex quidem sancta, & mãdatũ sanctũ & iustũ,& bonum. Quod ergo bonũ est, mihi factũ est mors? Absit. Sed peccatum vt appareat peccatũ, per bonũ operatũ est mihi mortem: vt fiat supra

modũ peccãs peccatũ per mãdatum. Scimus enim quia lex ſpiritualis eſt: ego aũt carnalis ſum, venundatus ſub peccato.

Secundum Ioãnem. Lectio.iij.

c.10. IN illo tpe: Dixit Ieſus Phariſęis: Ego ſum paſtor bon⁹. Bonus paſtor animam ſuã ponit pro ouibus ſuis. Et reliqua.

Homilia ſancti Grego. papæ.

Audiſtis fratres chariſſimi ex lectione euangelica eruditionem veſtram: audiſtis & periculũ noſtrũ. Ecce enim, is qui non ex accidẽti dono, ſed eſſentialiter bon⁹ eſt, dicit: Ego ſum paſtor bonus: atq; eiuſdẽ bonitatis formã, quã nos imitemur, adiũxit dicẽs, Bonus paſtor animã ſuã ponit pro ouibus ſuis. Fecit quod monuit, oſtẽdit qđ iuſſit. Bonus paſtor pro ouibus ſuis animam ſuã poſuit: vt in ſacramento noſtro corpus ſuũ & ſanguinem verteret, & oues quas redemerat, carnis ſuæ alimento ſatiaret. Oſtenſa nobis eſt igitur de cõtemptu mortis via quam ſequamur: appoſita forma cui imprimamur. Primũ nobis eſt exteriora noſtra miſericorditer ouibus eius impendere. Poſtremũ vero, ſi neceſſe eſt, etiã vitã noſtrã pro eiſdẽ ouibus miniſtrare. A primo aũt hoc minimo, puenitur ad poſtremũ maius. Sed cũ incõparabiliter lõge ſit anima melior, qua viuimus, terrena ſubſtantia quam exterius poſſidemus: qui nõ dat pro ouib⁹ ſubſtantiã ſuã, quando pro eis daturus eſt animã ſuam? Et ſunt nonnulli, qui dum plus terrenam ſubſtantiam quam oues diligunt, meritum paſtoris perdunt. De quibus protinus ſubditur, Mercenarius autẽ, & qui non eſt paſtor, cuius non ſunt oues propriæ, videt lupũ veniẽtẽ, & dimittit oues, & fugit. Nõ paſtor ſed mercenarius vocat̃, qui nõ pro amore intimo oues dominicas, ſed ad temporales mercedes paſcit. Te Deũ. Orõ.

DEus, qui in filij tui humilitate iacentẽ mundũ erexiſti, fidelibus tuis perpetuam concede lætitiam: vt quos perpetuæ mortis eripuiſti caſibus, gaudijs facias ſempiternis perfrui: Per eundem dominũ no.

Feria ij. ex Geneſi Lectio j.

POſtquam autẽ audiuit verba filiorum Labã dicẽtiũ, Tulit Iacob omnia quæ fuerũt patris noſtri: & de illius facultate ditatus, factus eſt inclytus: animaduertit quoque faciem Laban quòd non eſſet erga c.31.

se sicut heri & nudiustertius, maxime dicente sibi dño, Reuertere in terrã patrũ tuorũ, & ad generationẽ tuã, eroq; tecũ: misit Iacob, & vocauit Rachel & Liam in agrũ, vbi pascebant greges, dixitq; eis. Video faciẽ patris vestri, ꝙ non sit erga me sicut heri & nudiustertius: Deꝰ autem patris mei fuit mecum. Et ipse nostis quod totis viribꝰ meis seruierim patri vestro. Sed & pater vester circunuenit me, & mutauit mercedẽ meam decẽ vicibus: & tamen nõ dimisit eum Deus vt noceret mihi. Si quando dixit, Variæ erunt mercedes tuæ: pariebãt omnes oues varios fœtus: quãdo vero ecõtrario ait, Alba quæq; accipies pro mercede: omnes greges alba pepererunt. Tulitq; Deus substantiã patris vestri, & dedit mihi. Postquã enim conceptus ouium tempus aduenerat, leuaui oculos meos, & vidi in somnis ascendẽtes mares super fœminas, varios & maculosos, & diuersorum colorum. Dixitq; angelus Dei ad me in somnis, Iacob? Et ego respõdi, Adsum. Qui ait, Leua oculos tuos, & vide vniuersos masculos ascendẽtes super fœminas, varios, masculosos, atq; respersos. Vidi enim omnia quæ fecit tibi Laban. Ego sum Deus Bethel, vbi vnxisti lapidem, & votum vouisti mihi. Nunc ergo surge, & egredere de terra hac, reuertens in terram natiuitatis tuæ. Responderuntq; Rachel, & Lia, nunquid habemus residui quicquã in facultatibus, & hæreditate domꝰ patris nostri? Nonne quasi alienas reputauit nos, & vendidit, comeditq; pretium nostrum? Sed Deus tulit opes patris nostri, & eas tradidit nobis, ac filijs nostris: vnde omnia quæ præcepit tibi Deus, fac. ca.8

Ex epĩa Pauli ad Roman. L.ij.

QVod enim operor, nõ intelligo. Non enim quod volo bonum, hoc ago: sed quod odi malũ, illud facio. Si autẽ quod nolo, illud facio, cõsentio legi quoniã bona est. Nunc aũt iam non ego operor illud, sed quod habitat in me peccatum. Scio enim quia nõ habitat in me, hoc est, in carne mea, bonũ. Nam velle adiacet mihi: perficere aũt bonum nõ inuenio. Non enim quod volo bonũ, hoc facio: sed quod nolo malum, hoc ago. Si autẽ quod nolo, illud facio: iam non ego operor illud, sed quod habitat in ca.7.

In me peccatũ. Inuenio igitur legem, volenti mihi facere bonum, qm̃ mihi malũ adiacet. Condelector enim legi Dei secundũ interiorem hominem: video aũt aliam legẽ in membris meis repugnantẽ legi mentis meæ,& captiuantẽ me in lege peccati quæ est in membris meis. Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia Dei per Iesum Christum dñm nostrum. Igitur ego ipse mente seruio legi Dei: carne autem,legi peccati.

ca.8. Nihil ergo nunc damnationis est ijs qui sunt in Christo Iesu:qui non secundũ carnem ambulant. Lex enim spũs vitæ in Christo Iesu, liberauit me à lege peccati & mortis. Nam quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem, Deus filium suum mittens in similitudinẽ carnis peccati, & de peccato damnauit peccatũ in carne,vt iustificatio legis impleretur in nobis,qui nõ secundum carnem ambulamus, sed secundũ spiritũ. Qui enim secundũ carnẽ sunt, quæ carnis sunt,sapiunt.qui vero secundũ spiritũ sunt:quæ sunt spiritus, sentiunt. Nam prudentia carnis,mors est:prudentia aũt spiritus, vita & pax, qm̃ sapientia carnis, inimica est Deo: legi enim Dei non est subiecta, nec enim potest. Qui aũt in carne sunt,Deo placere non possunt. Vos autẽ in carne non estis,sed in spiritu:si tamen spiritus Dei habitat in vobis.Si quis aũt spiritum Christi nõ habet:hic nõ est eius. Si autẽ Christus in vobis est:corpus quidẽ mortuum est propter pctm̃: spiritus vero viuit propter iustificationem. Quòd si spũs eius qui suscitauit Iesum à mortuis:habitat in vobis:q suscitauit Iesum Christum à mortuis, viuificabit & mortalia corpora vestra, ꝓpter inhabitantẽ spm̃ eius in vobis.

¶ Feria.iij.ex Genesi. Lectio.j.

SVrrexit itaq; Iacob:& imposit is liberis, ac coniugibus suis sup camelos, abijt:Tulitq; omnẽ substantiã suã,& greges, & quicquid in Mesopotamia acquisierat,pergẽs ad Isaac patrem suum in terrã Chanaan. Eo tẽpore ierat Laban ad tondendas oues, & Rachel furata est idola patris sui. Noluitq; Iacob cõfiteri socero suo ꝙ fugeret. Cumq; abiisset tam ipse q̃ omnia quæ iuris sui erant: & amne trãsmisso pergeret cõtra montẽ Galaad:nuntiatum est Laban c.31.

Laban die tertio ꝙ fugeret Iacob. Qui assumptis fratribus suis, persequutus est eũ diebus septẽ, & cõprehẽdit eũ in mõte Galaad. Viditq; in somnis dicẽtẽ sibi dñm, Caue ne quicquã aspere loquaris cõtra Iacob. Iáque Iacob extenderat in mõte tabernaculũ: cumq; ille consequutus fuisset eũ cũ fratribus suis, in eodẽ mõte Galaad fixit tẽtoriũ Et dixit ad Iacob, Quare ita egisti, vt clã me abigeres filias meas quasi captiuas gladio? Cur ignorante me fugere voluisti, nec indicare mihi: vt persequerer te cũ gaudio, & cãticis, & tympanis, & citharis? Nõ es passus vt oscularer filios meos, & filias, stulte operat' es. Et nũc quidẽ valet manus mea reddere tibi malũ: sed Deus patris vestri heri dixit mihi, Caue ne loquaris contra Iacob quicquã durius. Esto, ad tuos ire cupiebas, & desyderio erat tibi domus patris tui: cur furatus es Deos meos? Rñdit Iacob, quòd inscio te profectus sum, timui ne violẽter auferres filias tuas. Quòd autem furti me arguis: apud quẽcũq; inueneris Deos tuos, necetur coram fratribus nostris: scrutare, quicquid tuorum apud me inueneris, aufer. hæc dicens: ignorabat quòd Rachel furata esset idola.

Ex epistola Pauli ad Ro. L.iij.

Ergo fratres, † debitores sumus: non carni, vt secũdũ carnẽ viuamus. Si enim secũdũ carnẽ vixeritis, moriemini: si aũt spiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis. Quicunque enim spiritu Dei aguntur, ij sunt filij Dei. Nõ enim accepistis spiritũ seruitutis iterũ in timore: sed accepistis spiritũ adoptionis filiorum, in quo clamamus Abba, pater. Ipse enim spiritus testimoniũ reddit spiritui nostro ꝙ sumus filij Dei. Si autem filij, & hæredes: hæredes quidẽ Dei, cohęredes aũt Chri:] si tamen cõpatimur, vt cõglorificemur. † Existimo enim ꝙ non sunt condignę passiones huius tpis, ad futurã gloriam quæ reuelabitur in nobis. Nã expectatio creaturæ, reuelationẽ filiorũ Dei expectat. Vanitati enim creatura subiecta est, nõ volẽs, sed propter eũ qui subiecit eã in spe: quia & ipsa creatura liberabitur à seruitute corruptionis, in libertatem gloriæ filiorum Dei. Scimus enim ꝙ omnis creatura ingemiscit, & parturit vsque adhuc. Non solum autem illa, sed & nosipsi primitias

tias spiritus habentes,& ipsi in-
tra nos gemimus adoptionem
filiorũ Dei,expectãtes redẽptio
D nẽ corporis nostri.] Spe enim
salui facti sumus. Spes aũt quæ
vr̃, non est spes, nã quod videt
quis,quid sperat? Si autẽ quod
non videmus,speramus:per pa
tientiam expectamus.Similiter
aũt & spiritus adiuuat infirmi-
tatẽ nostram: nã quid oremus
sicut oportet, nescimus:sed ip-
se spiritus postulat pro nobis
gemitib' inenarrabilibus.Qui
autẽ scrutatur corda, scit quid
desyderet spiritus: quia secun-
dum Deũ postulat pro sanctis.

¶ Feria.iiij.ex Genesi. Lect j.

c.31. INgressus itaq; Laban taber-
naculum Iacob,& Liæ, & v-
triusque famulæ,non inuenit:
Cũq; intrasset tentoriũ Rache
lis, illa festinans abscondit ido
la subter stramenta cameli, &
sedit desuper: scrutãtiq; omne
tentoriũ,& nihil inueniẽti, ait,
Ne irascatur dñs meus, ꝙ corã
te assurgere nequeo: qa iuxta
consuetudinẽ fœminarũ nunc
accidit mihi,sic delusa solicitu
do quærentis est.Timensq; Ia-
cob, cũ iurgio ait, Quã ob cul-
pã meã, & ob quod peccatum
meum sic exarsisti post me, &
scrutatus es omnẽ supellectilẽ
meã? Quid inuenisti de cũcta
substantia domus tuæ? pone
hic coram fratribus meis,& fra
tribus tuis,& iudicent inter me
& te. Idcirco viginti annis fui
tecũ, oues tuæ & capræ steriles
non fuerunt: arietes gregis tui
nõ comedi: nec captũ à bestia
ostendi tibi,ego damnũ omne
reddebam:quicquid furto pe-
rierat, à me exigebas: die no-
ctuque æstu vrgebar, & gelu:
fugiebatque somnus ab oculis
meis. Sic per viginti annos in
domo tua seruiui tibi quatuor
decim pro filiabus, & sex pro
gregib' tuis, immutasti quoq;
mercedem meã decem vicib'.
Nisi Deus patris mei Abrahã
& timor Isaac affuisset mihi,
forsitan modo nudum me di-
misisses:afflictionẽ meam,& la
borem manuũ mearũ respexit
De', & arguit te heri. Rñdit ei
Labã, Filiæ istę,filię meę:& filij
isti filij mei.Sed & greges tui,&
oĩa q̃ cernis,mea sunt: qd pos-
sum facere filijs & nepotibus
meis? Veni ergo,& ineam' fęd':
vt sit testimoniũ inter me & te.

Ex ep̃la Pauli ad Roman. L.ij.

SCimus autem quoniã dili ca.8.
gentibus Deum omnia co-
operãtur in bonum, ijs qui se-
cundum propositũ vocati sunt
sancti

sancti. Nam quos præsciuit:& prædestinauit conformes fieri imaginis filij sui, vt sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autẽ prædestinauit, hos & vocauit: & quos vocauit,hos & iustificauit: quos autem iustificauit, illos & glorificauit. Quid ergo dicemus ad hæc? Si Deus pro nobis: quis contra nos? Qui etiã proprio filio suo nõ pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illũ: quomodo non etiã cum illo omnia nobis donauit? Quis accusabit aduersus electos Dei? Deus q iustificat: quis est qui cõdẽnet? Christus Iesus qui mortuus est,imo qui & resurrexit, qui & est ad dexterã Dei, q etiã interpellat pro nobis. Quis ergo nos separabit à charitate Christi? Tribulatio? an angustia? an fames? an nuditas? an periculum? an psecutio? an gladius? sicut scriptum est, Quia propter te mortificamur tota die: æstimati sumus sicut oues occisionis. Sed in his oĩbus superam⁹ propter eum qui dilexit nos. Cert⁹ sum enim,quia neq; mors, neq; vita, neq; angeli, neq; principatus, neq; virtutes, neq; instantia,neq; futura,neq; fortitudo, neq; altitudo, neq; profundũ, neq; creatura alia poterit nos separare à Charitate Dei, quæ est in Christo Iesu dño nostro.

Veritatẽ dico, in Christo Ie- ca.9.
su nõ mentior, testimoniũ mihi perhibente conscientia mea in spiritu sancto, qm̃ tristitia mihi magna est, & continuus dolor cordi meo. Optabã enim ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis, qui sunt cognati mei secundũ carnem, qui sunt Israelitę, quorũ adoptio est filiorũ,& gloria,& testamentum,& legislatio, & obsequium,& promissa, quorũ patres,ex qbus est Christus secundum carnẽ, qui est sup omnia Deus bñdictus in secula. Amẽ.

¶Feria.v.ex Genesi. Lectio.j.

TVlit itaq; Iacob lapidem c.31.
& erexit illum in titulũ. Dixitq; fratrib⁹ suis, Afferte lapides. Qui cõgregantes fecerũt tumulum, comederũtq; super eũ: Quẽ vocauit Laban Tumulum testis: & Iacob, Aceruũ testimonij, vterq; iuxta proprietatẽ linguę suę. Dixitq; Laban, Tumulus iste erit testis inter me, & te hodie: & idcirco appellatũ est nomẽ eius Galaad, id est tumulus testis. Intueatur & iudicet dñs inter nos quãdo recesserim⁹ à nobis, si afflixeris filias

filias meas, & si introduxeris alias vxores super eas: nullus sermonis nostri testis est absq; Deo, q præsens respicit. Dixitq; rursus ad Iacob, En tumulus hic, & lapis quem erexi inter me & te, testis erit. Tumulus inquã iste & lapis sint in testimoniũ: si autẽ ego transiero illũ pergẽs ad te: aut tu præterieris, malum mihi cogitans. Deus Abraham & Deus Nachor iudicet inter nos, Deus patris eorum. Iurauit ergo Iacob per timorem patris sui Isaac: immolatisq; victimis in monte, vocauit fratres suos, vt ederẽt panẽ. Qui cum comedissent, manserunt ibi. Laban vero de nocte consurgens, osculatus est filios & filias suas: & benedixit illis, reuersusq; est in locum suum.

Ex ep̃la Pauli ad Roman. L.ij.

ca. 9. NOn autẽ quod exciderit verbum Dei. Non enim omnes q ex Israel sunt, ij sunt Israelitæ: neq; qui semen sunt Abrahæ, oẽs filij: sed in Isaac vocabitur tibi semen: id est, nõ qui filij carnis, hi filij Dei: sed qui filij sunt promissionis, æstimantur in semine. Promissionis enim verbũ hoc est, Secundum hoc tẽpus veniam: & erit Saræ filius. Non solũ autẽ illa: sed & Rebecca ex vno concubitu habens, Isaac patris nostri. Cum enim nõdũ nati fuissent, aut aliquid boni egissent aut mali, vt secundũ electionẽ propositũ Dei maneret: nõ ex operibus, sed ex vocante dictũ est ei, Quia maior seruiet minori, sicut scriptũ est, Iacob dilexi, Esau aũt odio habui. Quid ergo dicem⁹? Nunquid iniquitas apud Deũ? Absit. Moysi enim dicit, Miserebor cui⁹ misereor, & misericordiã præstabo cuius miserebor. Igitur nõ volentis, neq; currentis, sed miserẽtis est Dei. Dicit enim scriptura Pharaoni, Quia in hoc ipsum excitaui te, vt ostendã in te virtutem meam: & vt annuntietur nomen meũ in vniuersa terra. Ergo, cuius vult miseretur: & quem vult indurat. Dicis itaq; mihi, Quid adhuc quæritur? voluntati enim eius quis resistit? O homo, tu quis es qui respondeas Deo? Nunqd dicit figmentum ei q se finxit, Quid me fecisti sic? An nõ habet potestatẽ figulus luti ex eadẽ massa facere aliud quidẽ vas in honorẽ, aliud vero ĩ cõtumeliã? Quòd si Deus volens ostẽdere iram, & notam facere potẽtiã suã sustinuit in multa patiẽtia, vasa iræ

apta in interitũ, vt ostẽderet diuitias gloriç suç in vasa misericordiç quç pparauit in gloriã, Quos & vocauit, nos: non solũ ex Iudæis, sed etiã ex gentibus, sicut in Osee dicit, Vocabo nõ plebem meã, plebem meam: & nõ dilectã, dilectã: & nõ misericordiã consecutã, misericordiã consecutam Et erit, in loco vbi dictum est eis, Non plebs mea vos: ibi vocabunt filij Dei viui. Isaias autẽ clamat pro Israel, Si fuerit numerus filiorũ Israel tanq̃ arena maris, reliquiæ saluæ fiet. Verbũ aũt cõsummãs, & abbreuiãs in æquitate: quia verbũ breuiatũ faciet dñs sup terrã. Et sicut prædixit Isaias, nisi dñs Sabaoth reliquisset nobis semen: sicut Sodoma facti essemus, & sicut Gomorrha similes fuissemus. Quid ergo dicemus? Quòd gentes quæ non sectabantur iustitiã, apprehenderunt iustitiã, iustitiam autẽ quæ ex fide est: Israel vero sectando legẽ iustitiç, in legẽ iustitiç, nõ puenit. Quare? Quia non ex fide, sed quasi ex operibus: offenderũt enim in lapidẽ offensionis, sicut scriptum est, Ecce pono ĩ Sion lapidẽ offensionis, & petrã scandali, & oĩs qui credit in eũ, non cõfundet.

¶ Feria.vj.ex Genesi. Lectio.j.

IAcob autẽ abijt in itinere, quod cœperat: fueruntq; ei obuiã angeli Dei. Quos cum vidisset, ait, Castra Dei sunt hæc, & appellauit nomen loci illius Mahanin, id est, castra. Misit aũt & nuntios ante se ad Esau fratrem suum in terram Seir regionis Edom: prçcepitq; eis, dicens: Sic loquimini dño meo Esau: Hæc dicit frater tuus Iacob, Apud Laban peregrinatus sum, & fui vsq; in prçsentem diem. Habeo boues, & asinos, & oues, & seruos, & ancillas: mittoq; nunc legationẽ ad dñm meum, vt inueniã gratiã in cõspectu tuo. Reuersiq; sunt nuntij ad Iacob, dicentes, Venimus ad Esau fratrẽ tuum, & ecce properat in occursum tibi cum quadringentis viris. Timuit Iacob valde: & perterritus diuisit populũ qui secum erat, greges quoq; & oues, & boues, & camelos in duas turmas: dicens: Si venerit Esau ad vnã turmã, & pcusserit eã, alia turma quæ reliqua est, saluabitur, Dixitq; Iacob Deus patris mei Abrahã, & deus pris mei Isaac: Domine qui dixisti mihi, Reuertere in terram tuam & in locum natiuitatis tuæ, & benefa-

faciã tibi: minor ſum cunctis miſerationibus tuis, & veritate tua quã expleuiſti ſeruo tuo: in baculo meo tranſiui Iordanẽ iſtũ: & nunc cũ duabus turmis regredior. Erue me de manu fratris mei Eſau, quia valde eũ timeo: ne forte veniens percutiat matrẽ cũ filijs. Tu locutus es ꝙ bene faceres mihi, & dilatares ſemen meũ ſicut arenã maris, quæ præ multitudine numerari non ꝑõt: Cũq; dormiſſet ibi nocte illa, ſeparauit de his quæ habebat, munera Eſau fratri ſuo capras ducẽtas, hircos viginti, oues ducentas, arietes vigĩti, camelos fœtas cũ pullis ſuis triginta, vaccas q̃draginta, & tauros viginti, aſinas viginti, pullos earum decem.

Ex epſa Pauli ad Roman. L. ij.

c. 10. FRatres, voluntas quidem cordis mei & obſecratio ad Deũ, fit pro illis in ſalutem. Teſtimoniũ enim perhibeo illis quòd æmulationem quidem dei habent, ſed non ſecundum ſcientiam. Ignorantes enim iuſtitiam dei, & ſuam quærentes ſtatuere, iuſtitiæ dei non ſunt ſubiecti. Finis. n. legis, Chriſtꝰ: ad iuſtitiã omni credẽti. Moyſes enim ſcripſit, quoniã iuſtitiam, quæ ex lege eſt, qui fecerit homo viuet in eã. Quæ autẽ ex fide eſt iuſtitia, ſic dicit, Ne dixeris in corde tuo, Quis aſcendet in cœlum? id, eſt Chriſtum deducere. Aut quis deſcẽdet in abyſſũ? hoc, eſt Chriſtũ à mortuis reuocare. Sed quid dicit ſcriptura? prope eſt verbũ in ore tuo, & in corde tuo: hoc eſt verbum fidei quod prædicamus. Quia ſi confitearis in ore tuo Dominũ Ieſum, & in corde tuo credideris ꝙ Deus illũ ſuſcitauit à mortuis: ſaluus eris. † corde enim creditur ad iuſtitiã: ore autẽ cõfeſſio fit ad ſalutẽ. Dicit enim ſcriptura, Omnis qui credit in illũ, nõ cõfundetur. Non enim eſt diſtinctio Iudæi & Græci: nã idẽ dñs omniũ, diues in oẽs qui inuocãt illũ. Oĩs enim quicunque inuocauerit nomen dñi, ſaluus erit. Qũo ergo inuocabunt eum in quẽ non crediderũt? Aut qũo credent ei, quem nõ audierũt? Qũo autem audient ſine prædicante? Qũo vero prædicabunt, niſi mittantur? ſicut ſcriptum eſt, Quàm ſpecioſi pedes euangelizantium pacẽ, euangelizantium bona. Sed nõ omnes obediunt euangelio. Iſaias enim dicit, Dñe, quis credidit auditui noſtro? Ergo fides, ex B

auditu:auditus autē per verbū
Christi. Sed dico, Nunquid nō
audierunt? Et quidē, in omnē
terram exiuit sonus eorū: & in
C fines orbis terræ verba eorū.]
Sed dico, Nunquid Israel non
cognouit? Primus Moyses di-
cit, ego ad æmulationem vos
adducam in non gentē: in gen
tem insipientem, in iram vos
mittā. Isaias aūt audet & dicit,
Inuentus sum à non quęrenti-
bus me: palam apparui ijs qui
me nō interrogabāt. Ad Israel
autem dicit, Tota die expandi
manus meas ad populum non
credentem & contradicentem.

¶ Sabbato ex Genesi. Lectio j.

c. 32. ET misit per manus seruo-
rum suorū singulos seor-
sum greges, dixitq; pueris suis,
Antecedite me, & sit spatium
inter gregē & gregē. Et præce-
pit priori, dicens: Si obuium ha
bueris fratrem meum Esau, &
interrogauerit te, Cuius es? aut,
Quo vadis? aut, Cuius sunt ista
quę sequeris? respōdebis, Serui
tui Iacob, munera misit dño
suo Esau: ipse quoq; post nos
venit. Similiter dedit mandata
secūdo & tertio, ac cunctis qui
sequebātur greges, dicēs: Iisdē
verbis loquimini ad Esau cum
inueneritis eum, & addetis, ipse
quoque seruus tuus Iacob iter
nostrū insequitur: dixit enim,
Placabo illum muneribus quę
pręcedūt, & postea videbo illū,
forsitan propitiabitur mihi.
Præcesserūt itaq; munera ante
eum, ipse vero māsit nocte illa
in castris. Cumq; mane surre-
xisset, tulit duas vxores suas, &
totidē famulas cum vndecim
filijs, & transiuit vadū Iaboch.
Traductisq; omnibus quæ ad
se pertinebant, mansit solus: &
ecce vir luctabatur cū eo vsq;
mane. Qui cū videret quod eū su-
perare no posset, tetigit neruū
femoris ei⁹, & statim emarcuit.
Dixitq; ad eum, Dimitte me,
iam enim ascendit aurora, Re-
spondit, Non dimittam te nisi
benedixeris mihi. Ait ergo,
Quod nomē est tibi? Respōdit,
Iacob. At ille, Nequaquā, in-
quit, Iacob appellabitur nomē
tuum, sed Israel: qm̄ si contra
Deum fortis fuisti, quanto ma-
gis cōtra homines præualebis?
Interrogauit eum Iacob, Dic
mihi quo appellaris nomine?
Respondit: Cur quęris nomen
meū quod est mirabile? Et be-
nedixit ei in eodē loco. Voca-
uitq; Iacob nomen loci illius
Phanuel, dicēs: Vidi Deū facie
ad faciē, & salua facta est ani-
ma

ma mea. Ortusq; est ei statim sol postq̄ trangressus est Phanuel: ipse vero claudicabat pede. Quā ob causam non comedunt neruū filij Israel, q̧ emarcuit ī femore Iacob, vsq; in præsentē diē: eo q̄ tetigerit neruū femoris eius, & obstupuerit.

Ex epl'a Pauli ad Roman. I.ij.

c.11. DIco ergo, Nunquid Deus repulit populum suum? Absit. Nā & ego Israelita sum, ex semine Abraham de tribu Beniamin. Non repulit Deus plebem suam quam præsciuit. An nescitis in Elia quid dicit scriptura: quemadmodū interpellat Deum aduersum Israel? Dñe, prophetas tuos occiderūt, & altaria tua suffoderūt: & ego relictus sum solus, & quęrunt animā meā. Sed quid dicit illi diuinum responsum? Reliqui mihi septem millia virorū, qui non curuauerunt genua ante Baal. Sic ergo & in hoc tēpore, reliquię secundū electionē gratiæ factæ sunt. Si autē gratia: iam nō ex operibus: Alioquin gratia iam nō est gratia. Quid ergo? Quod quęrebat Israel, hoc nō est consecutus: electio autem cōsecuta est, cæteri vero excæcati sunt sicut scriptū est, Dedit illis Deus spiritū cōpunctionis: oculos, vt non videant: & aures, vt nō audiant vsq; in hodiernū diē. Et Dauid dicit, Fiat mensa eorū coram ipsis in laqueum, & in captionē, & in scandalum, & in retributionē illis. Obscurentur oculi eorum ne videant: & dorsum eorum semper incurua. Dico ergo: Nunquid sic offenderunt vt caderent? Absit. Sed illorum delicto, salus est gentibus: vt illos æmulentur. Quòd si delictum illorum diuitiæ sunt mundi, & diminutio eorum diuitiæ gentium: quāto magis plenitudo eorum? Vobis enim dico gentibus, Quandiu quidem ego sum gentium apostolus, ministerium meum honorificabo, si quo modo ad æmulandum prouocem carnem meam, & saluos faciam aliquos ex illis. Si enim amissio eorum, reconciliatio est mundi: quæ assumptio, nisi vita ex mortuis? Quod si delibatio sancta est: & massa, & si radix sancta: & rami. Quòd si aliqui ex ramis fracti sunt, tu autem cum oleaster esses, insertus es in illis, & socius radicis & pinguedinis oliuæ factus es, noli gloriari aduersus ramos. Quòd si gloriaris: non tu radicem portas, sed radix te.

¶ Dominica tertia post Pascha, ex Genesi. Lectio prima.

c.33.
Leuans autẽ Iacob oculos suos, vidit venientem Esau, & cum eo quadringẽtos viros, diuisitq; filios Liæ & Rachel, ambarumq; famularũ: & posuit vtranq; ancillã & liberos earũ in principio: Liam vero, & filios eius in secũdo loco: Rachel autẽ, & Ioseph nouissimos. Et ipse progrediens adorauit pronus in terrã septies, donec appropinquaret frater ei⁹. Currẽs itaq; Esau obuiã fratri suo, amplexatus est eum: stringensq; collũ eius, & osculãs fleuit. Leuatisq; oculis vidit mulieres & paruulos earum, & ait, Quid sibi volunt isti? & si ad te pertineant? Respõdit, Paruuli sunt quos donauit mihi Deus seruo tuo. Et appropinquãtes ancillæ, & filij earũ incuruati sunt. Accessit quoq; Lia cum pueris suis: & cũ similiter adorassent, extremi Ioseph, & Rachel adorauerũt. Dixitq; Esau. Quænã sunt istæ turmæ quas obuiam habui? Respondit, Vt inuenirem gratiam coram domino meo. At ille ait: Habeo plurima, frater mi, sint tua tibi. Dixit Iacob, Noli ita obsecro: sed si inueni gratiam in oculis tuis, accipe munusculũ de manibus meis: sic enim vidi faciẽ tuã, quasi viderim vultũ Dei: esto mihi propitius, & suscipe benedictionẽ quam attuli tibi, & quã donauit mihi Deus, tribuens omnia. Vix fratre cõpellente suscipiens ait, gradiamur simul, eroq; socius itineris tui. Dixitq; Iacob, Nosti dñe mi ꝙ paruulos habeam teneros, & oues, & boues fœtas mecum: quas si plus in ambulãdo fecero laborare, morientur vna die cuncti greges. Præcedat dñs meus ante seruũ suũ: & ego sequar paulatim vestigia eius, sicut videro paruulos meos posse, donec veniam ad dñm meũ in Seir. Respõdit Esau, Oro te, vt de populo qui mecum est, saltẽ socij remaneant viæ tuæ. Nõ est, inquit, necesse: hoc vno tantũ indigeo, vt inueniã gratiam in conspectu tuo, dñe mi.

Ex epl'a Pauli ad Roman. L.ij.

Dicis ergo, Fracti sunt rami, vt ego inserar. Bene: c.11. propter incredulitatem fracti sunt: tu autem fide stas: noli altum sapere, sed time. Si enim Deus naturalibus ramis nõ pepercit: ne forte nec tibi parcat.

Vide ergo bonitatẽ & seueritatem Dei: in eos quidẽ qui ceciderunt, seueritatem: in te autẽ bonitatẽ Dei, si permanseris in bonitate, alioquin & tu excideris. Sed & illi, si non permanserint in incredulitate, inserẽtur, potẽs est enim Deus iterũ inserere illos. Nam si & tu ex naturali excisus es oleastro, & cõtra naturam insertus es in bonam oliuã: quãto magis ij qui secũdum naturã, inserentur suę oliuæ? Nolo enim vos ignorare fratres mysteriũ hoc, vt nõ sitis vobisipsis sapientes: qa cæcitas ex parte cõtigit in Israel, donec plenitudo gẽtiũ intraret: & sic omnis Israel saluus fieret: sicut scriptũ est, Veniet ex Sion, qui eripiat & auertat impietatem à Iacob. Et hoc illis à me testamentũ: cum abstulero peccata eorũ. Secundũ euãgeliũ quidẽ, inimici propter vos: secundum electionẽ aũt, charissimi ꝓpter patres. Sine pœnitentia enim sunt dona & vocatio Dei. Sicut enim aliquãdo & vos nõ credidistis Deo, nunc aũt misericordiã cõsecuti estis propter incredulitatẽ illorũ, ita & isti nunc nõ crediderũt in vestrã misericordiam, vt & ipsi misericordiã cõsequantur. Conclusit enim Deus omnia in incredulitate: vt omniũ misereatur. † O altitudo diuitiarũ sapiẽtię & scientiæ Dei: q̃ incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ ei⁹. Quis enim cognouit sensum dñi? Aut quis consiliarius ei⁹ fuit? Aut quis prior dedit illi, & retribuet ei? Quoniam ex ipso, & per ipsum, & in ipso sunt omnia: ipsi gloria in secula seculorum. Amẽ. C

Secundum Ioãnem. Lectio. iij.

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis, Modicum & iam non videbitis me: & iterum modicũ & videbitis me, quia vado ad patrem. Et re. c.16.

Homilia sancti Augustini epi.

Hæc dñi verba, vbi ait, Modicum & iam nõ videbitis me: & iterum modicum & videbitis me, quia vado ad patrem: ita obscura erant discipulis anteq̃ id quod dixit esset impletum, vt quęrentes inter se quid esset quod diceret, omnino se nescire faterentur. Sequitur enim euangelium, Dixerunt ergo ex discipulis eius adinuicem, Quid est hoc quod dicit nobis, Modicum & non videbitis me: & iterum modicũ & videbitis me, quia vado ad patrem? Dicebant ergo, Quid est hoc

quod dicit nobis, modicum? Nescimus quid loquitur. Hoc enim est qđ eos mouebat, quia dixit, modicum & nõ videbitis me: & iterũ modicũ & videbitis me. Nam in præcedentibus, quia non dixerat, modicũ: sed dixerat, ad patrẽ vado, & iam nõ videbitis me: tanquã aperte illis visus est loqui: nec inter se de hoc aliquid quæsierũt. Nũc ergo quod illis tunc obscurum fuit, & mox manifestum est: iá nobis vtique manifestum est. Post paululũ enim passus est, & non viderunt eum. Rursus post paululum resurrexit, & viderunt eũ. Illud autẽ quod ait, Et iam non videbitis me: quia isto verbo, id est, iã, hoc intelligi voluit, ꝙ eum vlterius nõ viderent. ibi exposuimus quomõ accipiendũ sit: vbi dixit, De iustitia arguet mundum spiritus sanctus: quia ad patrem vado, & iam non videbitis me: quia scilicet mortalẽ Christum vlterius nõ viderunt. Te deũ. Orõ.

DEus, qui errantibus vt in viã possint redire iustitiæ, veritatis tuæ lumen ostẽdis: da cunctis q Christiana professione cẽsentur, & illa respuere quæ huic inimica sunt nomini, & ea q̃ sunt apta sectari: Per do.

¶ Feria.ij. ex Genesi. Lectio j.

REuersus est itaq; illo die Esau itinere quo venerat in Seir. Et Iacob venit ĩ Sochot: vbi ædificata domo & fixis tentorijs, appellauit nomen loci illius Socoth, id est tabernacula. Trãsiuitq; in Salem vrbẽ Sichimorũ, quæ est ĩ terra Chanaan, postquã reuersus est de Mesopotamia Syriæ: & habitauit iuxta oppidum. Emitq; partẽ agri in qua fixerat tabernacula, à filijs Hemor patris Sichem centum agnis. Et erecto ibi altari, inuocauit sup illud fortissimũ Deum Israel. Egressa est autem Dina filia Liæ, vt videret mulieres regionis illius. Quam cum vidisset Sichem filius Hemor Heuæi, princeps terræ illius, adamauit eã: & rapuit, & dormiuit cum illa: vi opprimẽs virginem. Et conglutinata est aĩa eius cũ ea, tristemq; deliniuit blanditijs. Et pergens ad Hemor patrẽ suũ, Accipe, inquit, mihi puellam hanc coniugẽ. Quod cum audisset Iacob absentibus filijs, & in pastu pecorum occupatis, siluit donec redirent. Egresso autẽ Hemor patre Sichem, vt loqueretur ad Iacob, ecce filij eius veniebãt de agro, auditoq; quod acciderat,

c.33.
c.34.

irati sunt valde, eo q fœdam rē operatus esset in Israel, & violata filia Iacob, rem illicitá perpetrasset. Locutus est itaque Hemor ad eos, Sichē filij mei, adhæsit aīa filiæ vestræ: date eam illi vxorem Et iungamus vicissim connubia: filias vestras tradite nobis, & filias nostras accipite. Et habitate nobiscū: terra in potestate vestra est, exercete, negotiamini, & possidete eā.

Ex epla Pauli ad Roman. L.ij.

c.12. OBsecro itaque vos fratres, per misericordiam Dei, vt exhibeatis corpora vr̄a hostiam viuentem, sanctam, Deo placentē, rationabile obsequiū vestrum. Et nolite conformari huic seculo, sed reformamini in nouitate sensus vestri, vt pbetis quæ sit voluntas Dei bona, & beneplacens, & perfecta. Dico enim per gratiá quę data est mihi, omnibus qui sunt inter vos, Non plus sapere quam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatē, & vnicuiq; sicut Deus diuisit mēsuram fidei. Sicut.n. in vno corpore, multa mēbra habemus, oīa aūt membra nō eundem actū habent: ita multi vnū corpus sumus in Christo, singuli aūt alter alterius mem-C bra: † habentes donationes, secundum gratiam quæ data est nobis, differentes, siue prophetiam secūdū rationē fidei, siue ministerium in ministrando, siue qui docet in doctrina, qui exhortatur in exhortando, qui tribuit in simplicitate, qui pręest in solicitudine, qui miseretur in hilaritate. Dilectio sine simulatione: odientes malum, adhærentes bono: charitatem fraternitatis inuicem diligētes honore inuicē præuenientes, solicitudine non pigri, spiritu feruentes, dño seruientes, spe gaudentes, in tribulatione patientes, orationi instantes, necessitatibus sanctorum cōicantes: hospitalitatē sectantes. Benedicite persequētibus vos. Benedicite, & nolite maledicere. Gaudere cum gaudentibus, flere cū flentibus. Idipsum inuicē sentientes. Non alta sapientes, sed humilibus consentientes.] † Nolite esse prudentes apud C vosmetipsos. Nulli malū pro malo reddentes. Prouidentes bona, nō tantum corā Deo, sed etiā coram omnibus hominibus. Si fieri potest, quod in vobis est, cū omnibus hominibus pacem habentes. Non vosmetipsos defendentes, charissimi, sed date locū iræ: scriptum est

enim, Mihi vindictam : & ego retribuam,dicit dñs. Sed si esurierit inimicus tuus, ciba illũ: si sitit,potũ da illi. hoc enim faciens, carbones ignis congeres super caput eius. Noli vinci à malo : sed vince ĩ bono malũ.]

Feria.iij.ex Genesi. Lectio j.

c.34. SEd & Sichem ad patrem, & ad fratres eius ait: Inueniã gratiã corã vobis : & quęcunq; statueritis dabo,augete dotem, & munera postulate, & libenter tribuã quod petieritis : tantum date mihi puellam hanc vxorẽ. Responderũt filij Iacob Sichem & patri eius in dolo, sæuientes ob stuprum sororis: Non possumus facere quod petitis, nec date sororem nostrã homini incircunciso:quod illicitum & nefariũ est apud nos. Sed in hoc valebimus fœderari, si volueritis esse similes nostri, & circuncidatur in vobis omnis masculini sexus. Tunc dabimus & accipiemus mutuo filias vestras ac nostras:& habitabim⁹ vobiscũ,erimusq; vnus populus. Si autẽ circuncidi nolueritis,tollemus filiã nostram, & recedemus. Placuit oblatio eorũ Hemor, & Sichẽ filio ei⁹. Nec distulit adolescens, quin statim quod petebatur expleret:amabat enim puellam valde, & ipse erat inclytus in omni domo patris sui. Ingressiq; portam vrbis,locuti sunt ad populum, Viri isti pacifici sunt,& volunt habitare nobiscũ: negotientur in terra, & exerceãt eã: quæ spatiosa & lata cultoribus indiget:filias eorũ accipiemus vxores, & nostras illis dabim⁹. Vnũ est, quo differtur tantum bonũ. Si circuncidam⁹ masculos nostros, ritum gẽtis imitantes,& substãtia eorũ, & pecora, & cuncta quę possident,nostra erunt:tantũ in hoc acquiescam⁹,& habitãtes simul,vnũ efficiamus populũ. Assensiq; sunt oẽs,circuncisis cunctis marib⁹.

Ex ep[~]la Pauli ad Roman L.ij.

OMnis anima potestatib⁹ sublimiorib⁹ subdita sit; c.13. non est enim potestas nisi à Deo,quæ aũt sunt, à Deo ordinata sunt. Itaq; qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit. Qui aũt resistunt:ipsi sibi damnationẽ acquirũt. nam principes non sunt timori boni operis,sed mali. Vis aũt nõ timere potestatẽ? Bonũ fac:& habebis laudẽ ex illa. Dei enim minister est tibi in bonũ. Si aũt malum feceris:time. nõ enim sine causa gladiũ portat. Dei enim mini-

ministér est: vindex in iram, ei
qui malũ agit. Ideoq; necessita
ti subditi estote: nõ solum pro-
pter irã, sed etiã propter cõsciẽ-
tiã. Ideo enim & tributa præ-
statis, ministri enim Dei sunt:
in hoc ipsum seruiẽtes. Reddi-
te ergo omnibus debita: cui tri
butum, tributum: cui vectigal,
vectigal: cui timorem, timorẽ:
cui honorẽ, honorẽ.† Nemini
quicquã debeatis, nisi vt inuicẽ
diligatis, qui enim diligit pro-
ximum, legẽ impleuit. Nam,
Non adulterabis, Non occides,
Non furaberis: Non falsum te-
stimoniũ dices, Non concupi-
sces, & si quod est aliud manda
tum: in hoc verbo instauratur,
Diliges proximũ tuũ sicut teip
sum. Dilectio proximi, malum
non operatur. Plenitudo ergo
C legis est dilectio.] Et hoc † sciẽ-
tes tẽpus, quia hora est iam nos
de somno surgere. Nunc enim
propior est nostra salus, q̃ cum
credidimus. Nox præcessit, dies
autẽ appropinquauit. Abijcia-
mus ergo opera tenebrarũ, &
induamur arma lucis. Sicut in
die, honeste ambulemus, nõ in
comessationib' & ebrietatibus,
non in cubilibus & impudici-
tijs, nõ in contentione & æmu-
latione: sed induimini dñm Ie-
sum Christum,] & carnis cu- D
ram ne feceritis in desiderijs.

¶ Feria. iiij. ex Genesi. Lcõ. j.

ET ecce, die tertio quando c. 34.
grauissimus vulnerum do
lor est, arreptis duo filij Iacob,
Simeon & Leui fratres Dinæ,
gladijs, ingressi sunt vrbem cõ-
fidenter: interfectisq; omnibus
masculis, Hemor & Sichem pa
riter necauerũt, tollentes Dinã
de domo Sichem sororẽ suam.
Quibus egressis irruerũt super
occisos cæteri filij Iacob: & de-
populati sunt vrbem in vltionẽ
stupri. Oues eorũ, & armenta,
& asinos, cunctaq; vastãtes quę
in domibus & in agris erant:
paruulos quoq; eorũ, & vxores
duxerũt captiuas. Quibus per-
petratis audacter, Iacob dixit
ad Simeon & Leui, Turbastis
me, & odiosum fecistis me Cha
nanæis, & Pherezæis habita-
toribus terræ huius: nos pau-
ci sumus: illi congregati percu-
tient me, & delebor ego & do-
mus mea. Responderũt. Nun-
quid vt scorto abuti debuere
sorore nostra? Interea locutus
est Deus ad Iacob, Surge &
ascende in Bethel, & habita ibi,
facq; altare Deo qui apparuit
tibi, quando fugiebas Esau fra-
trem tuum. Iacob vero conuo-

cata omni domo sua, ait: Abijcite deos alienos, qui in medio vestri sunt, & mundamini, ac mutate vestimenta vestra. Surgite, & ascendamus in Bethel, vt faciamus ibi altare Deo, qui exaudiuit me in die tribulationis meæ, & socius fuit itineris mei. Dederũt ergo ei oẽs Deos alienos quos habebãt, & inaures quæ erant in auribus eorũ: at ille infodit eas subter Terebinthum, quæ est post vrbẽ Sichem. Cumq; profecti essent, terror Dei inuasit oẽs per circumitum ciuitates: & non sunt ausi persequi recedentes.

Ex epl'a Pauli ad Roman. L.ij.

c.14. INfirmũ aũt in fide assumite: non in disceptationibus cogitationum. Alius enim credit se manducare omnia: qui aũt infirmus est, olus manducet. Is qui manducat, non manducantem non spernat: & qui non manducat, manducãtem non iudicet. Deus enim illum assumpsit. Tu quis es, qui iudicas alienum seruum? Domino suo stat, aut cadit, stabit autẽ: potens est enim Deus statuere illũ. Nã alius iudicat diẽ inter diem: alius aũt iudicat omnẽ diem. Vnusquisque in suo sensu abũdet. Qui sapit diem: dño sapit. Et qui mãducat: dño mãducat, gratias enim agit Deo. Et q nõ mãducat dño, nõ manducat, & gratias agit Deo. Nemo eĩm nostrũ sibi viuit: & nemo sibi morit'. Siue enim viuimus, dño viuimus: siue morimur, dño morimur. Siue ergo viuimus, siue morimur, dñi sumus. In hoc eĩm Christus mortuus est, & resurrexit: vt & viuorũ & mortuorum dñetur. Tu aũt quid iudicas fratrẽ tuum? aut tu, quare spernis fratrem tuũ? Oẽs enim stabimus ante tribunal Christi: scriptũ est.n. Viuo ergo dicit dñs, qm̃ mihi flectetur omne genu: & omnis lingua cõfitebitur Deo. Itaque vnusquisq; nostrum pro se rationẽ reddet Deo. Nõ ergo amplius ĩuicẽ iudicemus: sed hoc iudicate magis, ne ponatis offendiculũ fratri vel scandalũ. Scio & confido in dño Iesu, qa nihil cõe per ipsum: nisi ei qui existimat quid cõe esse, illi cõe est. Si enim propter cibũ frater tuus cõtristatur: iam non secũdum charitatẽ ambulas. Noli cibo tuo illũ perdere pro quo Christus mortuus est. Nõ ergo blasphemetur bonũ nostrum. Nõ est enim regnum Dei esca & potus: sed iustitia, & pax, & gau-

gaudium in spiritu sancto: qui enī in hoc seruit Chrō, placet Deo: & probatus est hoībus.

¶ Feria. v. ex Genesi. Lectio. j.

c. 55. VEnit igitur Iacob Luzā, quæ est in terra Chanaā, cognomento Bethel: ipse & oīs populus cum eo. Aedificauitq; ibi altare, & appellauit nomen loci illius domus Dei: ibi enim apparuit ei Deus cū fugeret fratrē suū. Eodem tēpore mortua est Delbora nutrix Rebeccę, & sepulta est ad radides Bethel subter quercū: vocatumq; est nomen illius Quercus fletus. Apparuit aūt iterum Deus Iacob, postquam reuersus est de Mesopotamia Syriæ, benedixitq; ei, dicēs: Nō vocaberis vltra Iacob, sed Israel erit nomen tuū. Et appellauit eū Israel, dixitq; ei, Ego Deus omnipotēs, Cresce & multiplicare: gentes, & populi nationū ex te erunt: reges de lumbis tuis egredientur. Terrāq; quā dedi Abrahā & Isaac, dabo tibi & semini tuo post te. Et recessit ab eo: ille vero erexit titulum lapideum in loco quo locutus fuerat ei De⁹: libans super eum libamina, & effundens oleum: vocansq; nomen loci illius Bethel. Egressus aūt inde venit verno tēpore ad terrā quæ ducit Ephrathā: in qua cum parturiret Rachel, ob difficultatem partus periclitari cœpit. Dixitq; ei obstetrix Noli timere, quia & hunc habebis filium, Egrediente autem anima præ dolore, & imminente iam morte, vocauit nomen filij sui Benoni, id est, filius doloris mei: pr̄ vero appellauit eū Beniamin, id est, filius dextræ.

Ex epistola Pauli ad Ro. L. ij.

ITaq; quæ pacis sunt sectemur: & quæ ædificationis sunt, inuicē custodiamus Noli propter escam destruere opus Dei. Omnia quidē sunt mūda: sed malū est homini q per offendiculū manducat. Bonū est non manducare carnē & non bibere vinū, neq; in quo frater tuus offenditur, aut scandalizatur, aut infirmatur. Tu fidē habes penes temetipsum: habe corā Deo. Beatus qui non iudicat semetipsum ī eo quod probat. Qui autem discernit, si manducauerit, damnatus est: quia nō ex fide. Omne autem quod nō est ex fide, peccatum est. c. 14.

Debemus autē nos firmiores imbecillitates infirmorum sustinere, & non nobis placere. Vnusquisq; vestrum proximo suo placeat in bonū, ad ędificatio- c. 15.

tionem. Etenim Christus non
sibi placuit: sed sicut scriptum
est, Improperia improperantiũ
B tibi, ceciderũt super me. †Quęcunq; enim scripta sunt, ad nostram doctrinã scripta sunt: vt per patientiã & cõsolationem scripturarũ, spem habeamus. Deus autẽ patientiæ & solatij, det vobis idipsum sapere in alterutrum secundũ Iesum Christum: vt vnanimes, vno ore honorificetis Deũ & patrẽ dñi nostri Iesu Christi. Propter quod suscipite inuicem: sicut & Christus suscepit vos in honorem Dei. Dico enim Christum Iesum, ministrum fuisse circuncisionis propter veritatẽ Dei, ad cõfirmandas promissiones patrum. Gentes aũt super misericordia, honorare Deum, sicut scriptũ est, Propterea cõfitebor tibi in gentibus dñe, & nomini tuo cantabo. Et iterum dicit, Lętamini gentes cũ plebe eius. Et iterũ, Laudate omnes gẽtes dñm, & magnificate eum omnes populi. Et rursus Isaias ait, Et erit radix Iesse, & qui exurget regere gentes, in eo gentes sperabunt. Deus autem spei, repleat vos omni gaudio & pace in credendo: vt abundetis in spe, & virtute spiritus sancti.]

¶ Feria.vj.ex Genesi. Lectio.j.

Mortua est ergo Rachel, c.35.
& sepulta est in via quæ ducit Ephratham, hæc est Bethlehem: Erexitq; Iacob titulum super sepulchrum eius: hic est titulus monumenti Rachel, vsq; in præsentem diem. Egressus inde fixit tabernaculum trans turrem gregis. Cũq; habitaret in illa regione, abijt Ruben, & dormiuit cum Bala concubina patris sui: quod illum minime latuit. Erant autem filij Iacob duodecim. Filij Liæ: primogenitus Ruben, & Simeon, & Leui, & Iudas, & Issachar, & Zabulon. Filij Rachel, Ioseph, & Beniamin. Filij Balæ ancillæ Rachelis: Dan, & Nephthalim. Filij Zelphæ ancillæ Liæ: Gad & Aser. Hi sunt filij Iacob qui nati sunt ei in Mesopotamia Syriæ. Venit etiam ad Isaac patrem suum in Mambre ciuitatem Arbee, hæc est Hebron: in qua peregrinatus est Abraham & Isaac. Et completi sunt dies Isaac centum octoginta annorum. Consumptusq; ætate mortuus est: & appositus est populo suo senex & plenus dierum: & sepelierunt eum Esau & Iacob filij sui.

Ex epl̃a Pauli ad Roman. L. ij.

c. 15. CErtus sum autem fratres mei, & ego ipse de vobis, quoniam & ipsi pleni estis dilectione, repleti omni sciẽtia, ita vt possitis alterutrum monere. Audacius autem scripsi vobis fratres ex parte, tanquã in memoriam vos reducens: propter gratiam quæ data est mihi à Deo, vt sim minister Christi Iesu in gẽtibus, sanctificãs euangelium Dei: vt fiat oblatio gentium accepta & sanctificata in spiritu sctõ. Habeo igitur gloriam in Christo Iesu ad Deũ. Nõ enim audeo aliquid loqui eorum quæ per me non effecit Christus in obedientiam gentium, verbo & factis, in virtute signorũ & prodigiorum, in virtute spiritus sancti: ita vt ab Ierusalem per circuitum vsq; ad Illyricũ repleuerim Euangeliũ Christi. Sic autem prædicaui Euangeliũ hoc, non vbi nominatus est Christus, ne sup alienum fundamentũ ędificarem: sed sicut scriptũ est, Quibus nõ est annuntiatũ de eo, videbũt: & qui non audierunt de eo, intelligẽt. Propter quod & impediebar plurimũ venire ad vos: & prohibitus sum vsq; adhuc. Nunc vero vlterius locum non habens in his regionibus, cupiditatem aũt habens veniẽdi ad vos ex multis iam præcedentibus annis cum in Hispaniam proficisci cœpero, spero ꝙ præteriens videam vos & à vobis deducar illuc, si vobis primum ex parte fruitus fuero. Nũc igitur proficiscor in Ierusalẽ ministrare sanctis. Probauerunt enĩ Macedonia & Achaia collationẽ aliquã facere in pauperes sanctos q sunt in Ierusalẽ. Placuit enim eis: & debitores sunt eorũ. Nam si spiritualium eorũ participes facti sunt Gentiles, debẽt & in carnalibus ministrare illis. Hoc igitur cum cõsummauero, & assignauero eis fructũ hũc: per vos proficiscar in Hispaniã. Scio aũt quoniam veniens ad vos, in abundantia benedictionis Euãgelij Christi veniam. Obsecro ergo vos fratres per dñm nostrũ Iesum Christũ, & per charitatem sancti spirit⁹ vt adiuuetis me in orationibus pro me ad Deũ, vt liberer ab infidelibus qui sunt in Iudęa: & obsequij mei oblatio accepta fiat in Ierusalẽ sanctis, vt veniã ad vos in gaudio per voluntatẽ Dei, vt refrigerer vobiscum. Deus autẽ pacis sit cum omnibus vobis. Amen.

¶ ab-

¶ Sabbato ex Genesi. Lcõ.j.

c.36. HÆ sunt autẽ generationes Esau, ipse est Edon. Esau accepit vxores de filiabus Chanaan: Ada filiã Elon Hethæi, & Oolibama filiam Anæ filij Sebeon Heuæi. Basemath quoq; filiam Ismahel sororem Nabaioth. Peperit autẽ Ada, Eliphaz: Basemath genuit Rahuel Oolibama genuit Iehus & Ihelom & Core, hi filij Esau qui nati sunt ei in terra Chanaan. Tulit autẽ Esau vxores suas & filios & filias, & omnem animã domus suæ, & substantiã, & pecora, & cuncta quæ habere poterat in terra Chanaã: & abijt in alterã regionem, recessitq; à fratre suo Iacob. Diuites enim erant valde, & simul habitare nõ poterãt: nec substinebat eos terra peregrinationis eorũ præ multitudine gregum. Habitauitq; Esau ĩ monte Seir, ipse est Edon. Hæ autẽ sunt generationes Esau patris Edon in monte Seir, & hęc nomina filiorũ ei⁹: Eliphaz filius Ada vxoris Esau: Rahuel quoque filius Basemath vxoris ei⁹. Fuerũtq; Eliphaz filij: Themã, Omar, Sephua, & Gatham, & Ceuez. Erat aũt Thamna, concubina Eliphaz filij Esau: quæ peperit ei Amalec. hi sunt filij Ada vxoris Esau. Filij aũt Rahuel: Nahath & Zara, Samma & Meza. hi filij Basemath vxoris Esau. Isti quoq; erant filij Oolibama filiæ Anæ filiæ Sebeon vxoris Esau, quos genuit ei Iehus & Ihelom & Core.

Ex epl̃a Pauli ad Roman. L. ij.

COmmendo autem vobis c.16.
Phœbem sororẽ nostrã, quæ est in ministerio ecclesiæ quæ est in Cenchreis: vt eam suscipiatis in dño digne sanctis: & assistatis ei ĩ quocũq; negotio vestri indiguerit. Etenim ipsa quoq; astitit multis, & mihi ipsi Salutate Priscã & Aquilam adiutores meos ĩ Christo Iesu (qui pro anima mea suas ceruices supposuerunt: quibus nõ solus ego gratias ago, sed & cunctæ ecclesiæ gentiũ) & domesticã ecclesiam eorũ. Salutate Epenetum dilectũ mihi: qui est primitiuus Achaiæ in Christo Iesu. Salutate Mariã, quę multũ laborauit in nobis. Salutate Andronicũ & Iuniam cognatos & cõcaptiuos meos: qui sunt nobiles in apostolis, qui & ante me fuerũt in Christo. Salutate Ampliatum dilectissimũ mihi in dño. Salutate Vrbanũ adiutorem nostrũ in Chri-

Christo Iesu, & Stachyn dile-
C ctum meũ. Salutate Apellem
probũ in Christo. Salutate eos
qui sunt ex Aristoboli domo.
Salutate Herodionem cognatum meũ. Salutate eos q sunt ex Narcisci domo, qui sunt in dño. Salutate Triphænam & Tryphosam: quæ laborant in dño. Salutate Persidẽ charissimam, quæ multũ laborauit in dño. Salutate Rufum electũ in dño, & matrem eius & meam. Salutate Asyncritũ, Phlegontem, Hermã, Patrobam, Hermam: & qui cum eis sunt, fratres. Salutate Philologum & Iuliam, Nereum & sororẽ eius & Olimpiadẽ: & oẽs qui cum eis sunt, sanctos. Salutate inuicem in osculo sancto. Salutant vos oẽs ecclesiæ Christi. Rogo autem vos fratres, vt obseruetis eos qui dissensiones & offendicula pręter doctrinã quam vos didicistis, faciunt: & declinate ab illis. Huiusmodi enim Christo dño nostro nõ seruiũt, sed suo ventri: & per dulces sermones, & benedictiones, seducunt corda innocẽtiũ. Vestra enim obediẽtia, in omni loco diuulgata est. Gaudeo igitur in vobis. Sed volo vos sapientes esse in bono: & simplices in malo. Deus añt pacis cõterat Satanã sub pedibus vestris velociter. Gratia dñi nostri Iesu Christi vobiscũ. Salutat vos Timothe⁹ adiutor meus: & Lucius, & Iason, & Sosipater cognati mei. Saluto vos ego Tertius qui scripsi epistolã in dño. Salutat vos Caius hospes meus & vniuersa ecclesia. Salutat vos Erastus arcarius ciuitatis, & Quartus frater. Gratia dñi nñi Iesu Christi cum omnibus vobis. Amen. Ei autẽ qui potens est vos confirmare iuxta euangeliũ meũ & pręedicationem Iesu Christi, secundũ reuelationẽ mysterij, temporib⁹ æternis taciti (quod nunc patefactũ est per scripturas prophetarũ secundũ pręceptum æterni Dei ad obeditionem fidei) in cunctis gentibus cogniti, soli sapiẽti Deo per Iesum Christũ, cui honor & gloria in secula seculorũ. Amen.

¶ Dominica quarta post Pascha, ex Genesi. Lectio prima.

I duces filiorum Esau, filij Eliphas primogeniti Esau: dux Themam, dux Omar, dux Sephua, dux Genez, dux Core, dux Gatham, dux Amalec. Hi filij Eliphaz c. 36

in terra Edom, & hi filij Adæ. Hi quoque filij Rahuel, filij Esau: dux Nahath, dux Zara, dux Samma, dux Meza. Hi aũt duces Rahuel in terra Edom: isti filij Basemath vxoris Esau. Hi autẽ filij Oolibama vxoris Esau: dux Iehus, dux Ihelõ, dux Core. Hi duces ex Oolibama filia Anæ vxoris Esau. Isti sunt filij Esau, & hi duces eorũ. ipse est Edõ. Isti sunt filij Seir Horrhæi, habitatores terrę: Lotan, & Sobal, & Sebeon, & Ana, & Dison, & Eser, & Disan. Hi duces Horrhæi. filij Seir in terra Edom. Facti sunt autẽ filij Lotan: Hori & Heman. erat autem soror Lotan, Thamna. Et isti filij Sobal, Aluan, & Manahath, & Ebal, & Sepho, & Onam. Et hi filij Sebeon. Aia & Ana. Iste est Ana qui inuenit aquas calidas in solitudine, cũ pasceret asinos Sebeon patris sui. Habuitq; filiũ Dison, & filiam Oolibama. Et isti filij Disan: Hamdam, & Eseban, & Iethran, & Charan. Hi quoq; filij Eser: Balaan, & Zauan, & Acan. Habuit aũt filios Disan: Hus, & Aran. Hi duces Horrhæorum: dux Lotan, dux Sobal, dux Sebeon, dux Ana, dux Dison, dux Eser, dux Disan. isti duces Horrhæorum, qui imperauerunt in terra Seir.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios: Lectio secunda.

Paulus vocat⁹ apostolus Iesu Christi, per voluntatem Dei, & Sosthenes frater: ecclesię Dei, quæ est Corinthi, sanctificatis ĩ Christo Iesu, vocatis sanctis, cum oĩbus, qui inuocãt nomen dñi nostri Iesu Christi in omni loco ipsorum & nostro, gratia vobis, & pax à Deo patre nostro & dño Iesu Christo. ca.1.
† Gratias ago Deo meo semp pro vobis, in gratia Dei, q̃ data est vobis in Christo Iesu, ꝙ in oĩbus diuites facti estis in illo, in omni verbo & in omni sciẽtia, sicut testimoniũ Christi cõfirmatũ est in vobis: ita vt nihil vobis desit in vlla gratia, expectantibus reuelationẽ dñi nostri Iesu Christi, qui & cõfirmabit vos vsq; in finem sine crimine, in die aduentus dñi nostri Iesu Christi.] Fidelis Deus, per quem vocati estis in societatẽ filij ei⁹ Iesu Christi dñi nostri. Obsecro aũt vos fratres, per nomen dñi nostri Iesu Christi, vt idipsum dicatis oẽs, & non sint in vobis schismata: sitis aũt perfecti in eodẽ sensu, & in eadem sententia. Significatũ est enim A B

mihi

mihi de vobis fratres mei, ab ijs qui sunt Chloes, quia cõtentiones sunt inter vos. Hoc aũt dico, quod vnusquisq; vestrũ dicit, Ego quidẽ sum Pauli: ego autẽ Apollo, ego vero Cephæ: ego autem Christi. Diuisus est Christus? Nunquid Paulus crucifixus est pro vobis? aut in nomine Pauli baptizati estis? Gratias ago Deo meo, ꝙ neminem vestrũ baptizaui, nisi Crispum & Caium: ne quis dicat ꝙ in nomine meo baptizati estis. Baptizaui aũt & Stephanæ domum. Cęterũ, nescio si quẽ aliũ vestrũ baptizauerim. Nõ enim misit me Christus baptizare, sed euangelizare: nõ in sapientia verbi, vt nõ euacuetur crux Christi. Verbum enim crucis, pereuntibus quidem stultitia est. Iis aũt qui salui fiunt, id est, nobis, Dei virtus est. Scriptũ est enim. Perdam sapientiã sapientium: & prudentiã prudẽtiũ reprobabo. Vbi sapiens? vbi Scriba? vbi inquisitor huius seculi? Nõne stultã fecit Deus sapientiã huius mundi? Nam quia in Dei sapiẽtia nõ cognouit mundus per sapientiã Deũ: placuit Deo per stultitiã prędicationis, saluos facere credẽtes. Quoniã & Iudæi signa petunt, & Græci sapientiã quęrunt: nos aũt prędicamus Christũ crucifixũ, Iudæis quidẽ scandalũ, Gentibus autẽ stultitiã, ipsis autẽ vocatis Iudæis atq; Gręcis, Christũ Dei virtutẽ & Dei sapientiam. quia quod stultũ est Dei, sapientius est hominib⁹: & quod infirmũ est Dei, fortius est hominibus.

Secundum Ioãnem. Lectio. iij.

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis, Vado ad eum qui misit me: & nemo ex vobis interrogat me, quo vadis? c. 16.

Et reli. Hom̃ sctĩ Augustiepi.

Cum dñs Iesus prædixisset discipulis suis ꝑsecutiones, quas passuri erãt post ei⁹ abscessum, subiunxit, atq; ait, Hæc autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum eram: nunc autẽ vado ad eum qui misit me. Vnde primum videndum est vtrum eis futuras nõ prędixerit anteà passiones. Sed alij tres Euangelistæ satis eum prædixisse ista demonstrant, antequã ventum esset ad cœnam. Qua peracta secundũ Ioannẽ ista loquutus est, vbi ait, Hæc autẽ vobis ab initio non dixi: quia vobiscum erã. An forte hinc ista soluitur quęstio: quia & illi eum narrãt passioni proximum fuisse cum hæc diceret? Non ergo ab initio

tio quando cũ illis erat: quia iã discessurus: iamq; ad patrẽ perrecturus hæc dicit. Et ideo etiã secundum alios Euangelistas verum est quod hic dictũ est. Hæc autem vobis ab initio nõ dixi. Sed quid agimus de fide Euangelij secundũ Matthæũ: qui hæc eis à Domino non solum cum iam esset in Pascha cũ discipulis cœnaturus imminente passione, verumetiã ab initio denuntiata esse commemorat: vbi primũ nominatim duodecim apostoli exprimuntur, & ad opera diuina mittuntur: Quid sibi ergo vult quod hic ait? Hæc autem vobis ab initio non dixi, quia vobiscum erã: nisi ea quæ Iesus hic dicit de Spiritu sancto, quòd sit venturus ad eos: & testimonium perhibiturus, qñ mala illa passuri sunt: hoc eñ ab initio non dixit: quia cũ eis erat. Consolator ergo ille vel aduocatus (vtrunq; enim interpretatur qđ est Græce paracletus) Christo ascendente fuerat necessarius. Et ideo de illo non dixerat in initio quando cum illis erat: quia eius præsentia consolabantur. Te deum. Oratio.

DEus, qui fidelium mentes vnius efficis volũtatis: da populis tuis id amare qđ præcipis, id desyderare, quod promittis: vt inter mũdanas varietates, ibi nostra fixa sint corda, vbi vera sunt gaudia. Per do.

¶ Feria.ij.ex Genesi. Lectio.j.

REges autem qui regnauerunt in terra Edom antequàm haberent regem filij Israel, fuerunt hi: Bela filius Beor, nomenq; vrbis eius Denaba. Mortuus est autem Beta, & regnauit pro eo Iobab filius Zaræ de Bosra. Cũq; mortuus esset Iobab, regnauit pro eo Husan de terra Themanorũ. Hoc quoque mortuo, regnauit pro eo Adad filius Badad, qui percussit Madiã ĩ regione Moab: & nomẽ vrbis eius Auih. Cũq; mortuus esset Adad, regnauit pro eo Séla de Masreca. Hoc quoq; mortuo, regnauit pro eo Saul de fluuio Rohoboth. Cũque & hic obijsset. successit in regnum Balanam filius Achobor. Isto quoq; mortuo, regnauit pro eo Adar, nomenque vrbis eius Phau: & appellabatur vxor ei⁹ Meetabel, filia Matred filiæ Mezaab. Hæc ergo nomina ducũ Esau in cognationib⁹ & locis & vocabulis suis: dux Thãna, dux Alua, dux Ietheth, dux Oolibama, dux Ela, dux Phinon,

c.6.

Phi non,dux Genez, dux Themã,dux Mabſar,dux Magdiel, dux Hirã:hi duces Edom habitantes in terra imperij ſui, ipſe eſt Eſau pr̃ Idumęorũ. Habitauit aũt Iacob in terra Chanaã, in qua pater ſuus peregrinatus eſt.Et hę ſunt generationes eiꝰ.

Ex epiſtola prima Pauli ad Corinthios. Lectio ſecunda.

ca.1. Videte enim vocationẽ veſtram, fratres, quia non multi ſapiẽtes ſecundũ carnẽ, non multi potentes,non multi nobiles:ſed q̃ ſtulta ſunt mundi elegit Deus,vt confundat ſapientes:& infirma mũdi elegit Deꝰ, vt cõfundat fortia:& ignobilia mundi & contemptibilia elegit Deus, & ea quæ nõ ſunt, vt ea quę ſunt deſtrueret:vt nõ glorietur omnis caro in cõſpectu eius. Ex ipſo aũt vos eſtis in Chriſto Ieſu,qui factus eſt nobis ſapiẽtia à Deo & iuſtitia & ſanctificatio & redemptio: vt (quemadmodum ſcriptũ eſt) Qui gloriat̃, in dño glorietur.

ca.2. Et ego cum veniſſem ad vos fratres, veni nõ in ſublimitate ſermonis aut ſapientiæ annuntians vobis teſtimonium Chriſti. Nõ enim iudicaui me ſcire aliquid inter vos, niſi Ieſum Chriſtũ, & hunc crucifixum. Et ego in infirmitate, & timore & tremore multo fui apud vos:& ſermo meus & prædicatio mea non in perſuaſibilibus humanæ ſapiẽtiæ verbis,ſed in oſtenſione ſpiritus & virtutis: vt fides veſtra non ſit in ſapientia hominũ, ſed in virtute Dei. Sapientiã autẽ loquimur inter perfectos. ſapientiam vero, nõ huius ſeculi, neq; principum huius ſeculi, qui deſtruuntur: ſed loquimur Dei ſapientiã in myſterio, quæ abſcondita eſt, quã prædeſtinauit Deus ante ſecula in gloriã noſtrã, quam nemo principũ huius ſeculi cognouit. ſi enim cognouiſſent, nunquã dñm gloriæ crucifixiſſent. Sed,ſicut ſcriptum eſt, Quod oculus nõ vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcenderunt, quæ præparauit Deus ijs qui diligũt illũ: nobis autẽ reuelauit Deus per ſpiritũ ſuũ. Spiritus enim omnia ſcrutatur:etiã profunda Dei. Quis enim hominũ ſcit quę ſunt hominis,niſi ſpũs hominis,qui in ipſo eſt?Ita & quæ Dei ſunt nemo cognouit niſi ſpiritus Dei. Nos aũt nõ ſpiritũ huius mundi accepimus,ſed ſpiritũ qui ex Deo eſt:vt ſciamus quæ à Deo donata ſunt nobis: quæ & lo-

quimur nõ in doctis humanæ sapientiæ verbis: sed in doctrina spiritus, spiritualibus spiritualia comparantes. Animalis autem homo non percipit ea quę sunt spiritus Dei. stultitia enim est illi, & non potest intelligere quia spiritualiter examinatur. Spiritualis autem iudicat omnia, & ipse à nemine iudicatur. Sicut scriptum est, Quis enim cognouit sensum dñi? aut quis instruxit eũ? Nos aũt sensum Christi habemus.

¶ Feria.iij.ex Genesi. Lectio j.

c.37. a IOseph cũ sexdecim esset annorũ, pascebat gregem cum fratrib⁹ suis adhuc puer: & erat cũ filijs Balæ, & Zelphæ vxorũ patris sui: accusauitq; fratres suos apud patrẽ crimine pessimo. Israel aũt diligebat Ioseph super omnes filios, eo ꝙ in senectute genuisset eum: fecitq; ei tunicã polymitam. Videntes autẽ fratres eius ꝙ à patre plus cunctis filijs amaretur, oderant eum, nec poterãt ei quicquã pacifice loqui. Accidit quoq; vt visum somniũ referret fratrib⁹ suis, quæ causa maioris odij seminariũ fuit. B † Dixitq; Ioseph fratribus suis, Audite somniũ meũ quod vidi. Putabam nos ligare manipulos in agro: & quasi consurgere manipulum meũ, & stare, vestrosq; manipulos circunstantes adorare manipulum meũ. Responderunt fratres eius. Nunquid rex noster eris? aut subiiciemur ditioni tuæ? Hæc ergo causa somniorũ atq; sermonũ. inuidiæ & odij fomitẽ ministrauit. Aliud quoq; vidit somniũ, quod narrans fratrib⁹, ait, Vidi per somniũ quasi solẽ, & lunã, & stellas vndecim adorare me. Quod cũ patri suo, & fratribus retulisset, increpauit eum pater suus, & dixit, Quid sibi vult hoc somniũ quod vidisti? num ego, & mater tua, & fratres tui adorabimus te super terram? Inuidebant ei igitur fratres sui: pater vero rem tacitus considerabat.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio secunda.

ca.3. ET ego, fratres, nõ potui vobis loqui quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus, tanq̃ paruulis in Christo. Lac vobis potum dedi, nõ escam: nondũ enim poteratis, sed nec nunc quidẽ potestis, adhuc enim carnales estis. Cum enim sit inter vos zelus & contentio, nonne carnales estis, & secundum hominem ambulatis? Cum enim quis dicat, Ego quidem sum

Pauli,

Pauli, alius autē, Ego Apollo: nonne homines estis? Quid igitur est Apollo? qd vero Paul⁹? ministri eius cui credidistis, & vnicuiq; sicut dñs dedit. Ego plantaui, Apollo rigauit: sed Deus incrementū dedit. Itaq; neq; q plantat est aliquid, neq; qui rigat: sed qui incrementū dat, De⁹. Qui aūt plātat, & qui rigat, vnū sunt. Vnusquisq; aūt propriā mercedem accipiet secundū suū laborē. Dei enim sumus adiutores: Dei agricultura estis, Dei ędificatio estis. Secundum gratiam Dei quæ data est mihi, vt sapiēs architectus fundamentū posui: alius autem superędificat. Vnusquisq; autem videat quomodo superędificet. Fundamētū enim aliud nemo pōt ponere, præter id quod positum est: quod est Christ⁹ Iesus. Si quis aūt superædificat super fundamentū hoc, aurū, argētū, lapides pretiosos, ligna, fœnū, stipulā, vniuscuiusq; opus manifestū erit. Dies enim dñi declarabit, qa in igne reuelabit: & vniuscuiusq; opus quale sit, ignis probabit. Si cuius opus māserit quod superædificauit: mercedē accipiet. Si cuius opus arserit, detrimentū patietur: ipse aūt saluus erit, sic tamē quasi per ignē. Nescitis quia templū Dei estis, & spūs Dei habitat in vobis? Si quis autē templū Dei violauerit: disperdet illū Deus. Templū enim Dei sanctū est: quod estis vos. Nemo se seducat. Siquis videtur inter vos sapiens esse in hoc seculo: stultus fiat, vt sit sapiēs. Sapiētia enim huius mundi, stultitia est apud Deū. Scriptū est enim, cōprehēdam sapientes in astutia eorū. Et iterū. dñs nouit cogitatiōes sapiētiū qm̄ vanæ sunt. Nemo itaq; glorietur in hominibus. Omnia enim vestra sunt: siue Paulus, siue Apollo, siue Cephas, siue mūdus, siue vita, siue mors, siue præsentia, siue futura: omnia enim vestra sunt: vos autē Christi, Christus aūt Dei.

¶ Feria.iiij.ex Genesi. Lcō.j.

CVmq; fratres illius in pascendis gregib⁹ patris morarentur in Sichem, dixit ad eū Israel, Fratres tui pascunt oues in Sichimis: veni, mittam te ad eos. Quo respondente, Præsto sum: ait, Vade, & vide si cuncta prospera sint erga frēs tuos, & pecora: & renūtia mihi qd agatur. Missus de valle Hebron, venit in Sichem: inuenitq; eū vir errantē in agro, & interrogauit quid quęreret. At ille respōdit,

Fratres meos quæro: indica mihi vbi pascant greges. Dixitq; ei vir, Recesserunt de loco isto: audiui aũt eos dicentes, Eamus in Dothain. Perrexit itaq; Ioseph post fratres suos, & inuenit eos in Dothain. Qui cum vidissent eum procul, antequã accederet ad eos, cogitauerunt illũ occidere. Et mutuo loquebantur. Ecce somniator venit, venite, occidamus eum, & mittamus in cisternã veterem: dicemusq́;, Fera pessima deuorauit eũ: & tunc apparebit quid illi prosint somnia sua. Audiẽs aũt hoc Ruben, nitebatur liberare eum de manibus eorũ, & dicebat, Nõ interficiamus animã eius, nec effundam' sanguinem: sed proiicite eũ in cisternam hãc, quę est in solitudine, manusq́; vestras seruate innoxias. Hoc aũt dicebat, volẽs eripere eũ de manibus eorũ, & red
D dere pr͠i suo.] Cõfestim igitur vt puenit ad fratres suos, nudauerunt eũ tunica talari, & polymita, miseruntq́; eũ in cisternã veterẽ, quæ nõ habebat aquã.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio, secunda.

c.4.a SIc nos æstimet homo, vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. Hic iam quæritur inter dispensatores vt fidelis qui inueniatur. Mihi autẽ pro minimo est vt à vobis iudicer, aut ab humano die: sed neq; meipsum iudico. Nihil enim mihi cõscius sum: sed nõ in hoc iustificatus sum. Qui autẽ iudicat me, dñs est. Itaq; nolite ante tempus iudicare: quoadusq; veniat dñs, qui & illuminabit abscondita tenebrarũ: & manifestabit consilia cordiũ: & tũc laus erit vnicuiq;
à Deo.] Hæc aũt fratres, transfiguraui in me, & Apollo, propter vos: vt in nobis discatis, ne supra quã scriptũ est, vnus aduersus alterũ infletur pro alio. Quis enim te discernit? Quid autẽ habes, quod nõ accepisti? Si autẽ accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis? Iam saturati estis, iam diuites facti estis: sine nobis regnatis: & vtinã regnetis, vt & nos vobiscũ regnemus. Puto enim ꝙ Deus nos apostolos nouissimos ostẽdit, tanquã morti destinatos: quia † spectaculũ facti sumus mundo, & angelis, & hominibus. C
Nos stulti propter Christum: vos autẽ prudentes in Christo. nos infirmi: vos aũt fortes: vos nobiles: nos autem ignobiles. Vsq; in hãc horam & esurimus

&

& sitimus & nudi sumus, & colaphis cædimur, & instabiles sumus, & laboramus operātes manib⁹ nostris, maledicimur: & benedicimus: persecutionē patimur: & sustinemus. blasphemamur: & obsecramus, tanq̄ purgamenta huius mundi facti sumus, omniū peripsema vsq; adhuc. Non vt cōfundam vos, hæc scribo, sed vt filios meos charissimos moneo.] Nā si decē milia pædagogorū habeatis ī Christo: sed nō multos patres. Nā in Christo Iesu per Euangeliū ego vos genui.

D

B

¶ Feria.v.ex Genesi. Lectio.j.

c.37. ET sedentes vt comederent panē viderūt Ismahelitas viatores venire de Galaad, & camelos eorū portātes aromata, & resinā & stacten in Ægyptū. Dixit ergo Iudas fratrib⁹ suis, Quid nobis prodest, si occiderimus fratrē nostrū, & celauerimus sanguinem ipsius? Melius est vt vendatur Ismahelitis, & manus nostræ nō polluantur: frater enim, & caro nostra est. Acquieuerunt fratres sermonibus illius. Et prætereuntibus Madianitis negotiatoribus: extrahentes eum de cisterna, vendiderunt eū Ismahelitis viginti argenteis: qui duxerūt eū in Ægyptum. Reuersusq; Ruben ad cisternā, nō inuenit puerū: & scissis vestibus pergēs ad fratres suos, ait: Puer non cōparet, & ego quo ibo? Tulerunt autē tunicam eius, & in sanguinem hœdi quē occiderant, tinxerūt: mittentes qui ferrent ad patrē, & dicerent, Hanc inuenimus: vide vtrum tunica filij tui sit, an non. Quā cum cognouisset pater, ait: Tunica filij mei est, fera pessima comedit eum, bestia deuorauit Ioseph. Scissisq; vestibus, indutus est cilicio, lugens filiū suum multo tēpore. Congregatis autē cunctis liberis eius vt lenirent dolorem patris, noluit cōsolationem accipere, sed ait: Descendā ad filiū meum, lugens in infernum. Et illo perseuerante in fletu, Madianitę vendiderunt Ioseph in Ægypto Phutiphari Eunucho Pharaonis magistro militum.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio secunda.

ROgo ergo vos, imitatores mei estote, sicut & ego Christi. Ideo misi ad vos Timotheum, qui est filius meus charissimus & fidelis in dño: qui vos cōmonefaciet vias meas, quæ sunt in Christo Iesu, sicut vbiq; in omni ecclesia doceo. ca.4.

Tanquã non venturus sim ad vos, sic inflati sunt quidam. Veniam autem ad vos cito, si dñs voluerit: & cognoscam nõ sermonem eorum qui inflati sunt, sed virtutẽ. Non enim in sermone est regnũ Dei, sed in virtute. Quid vultis? In virga veniam ad vos: an in charitate, & spiritu mansuetudinis?

ca. 5. Omnino auditur inter vos fornicatio: & talis fornicatio, qualis nec inter gentes, ita vt vxorem patris sui aliquis habeat. Et vos inflati estis: & non magis luctũ habuistis, vt tollatur de medio vestrum qui hoc opus fecit? Ego quidem absens corpore: præsens autẽ spũ, iam iudicaui vt præsens eũ, qui sic operatus est, in nomine dñi nostri Iesu Christi, cõgregatis vobis & meo spũ, cum virtute dñi nostri Iesu tradere huiusmodi hominẽ Satanæ in interitũ carnis, vt spũs saluus sit in die dñi nostri Iesu Christi. Non est bona gloriatio vestra. Nescitis, qa modicũ fermẽtũ, totã massam

B corrumpit? † Expurgate vetus fermentũ, vt sitis noua cõspersio, sicut estis azymi. Etenim Pascha nostrũ immolatus est Christus. Itaq; epulemur: non in fermento veteri, neq; in fermento malitiæ, & nequitię, sed in azymis synceritatis & veritatis.] Scripsi vobis in epistola, C

Ne cõmisceamini fornicarijs, nõ vtiq; fornicarijs huius mundi, aut auaris, aut rapacib⁹, aut idolis seruiẽtibus alioquin debueratis de hoc mundo exisse. Nũc aũt scripsi vobis, nõ cõmisceri, si is qui frater nominatur inter vos, est fornicator, aut auarus, aut idolis seruiens, aut maledicus, aut ebriosus, aut rapax: cũ eiusmodi nec cibũ sumere. Quid enim mihi de ijs q foris sunt iudicare? Nõne de ijs qui intus sunt vos iudicatis? nã eos, qui foris sunt, Deus iudicabit. Auferte malum ex vobisipsis.

¶ Feria. vj. ex Genesi. Lectio. j.

EOdem tempore descendẽs c. 38. Iudas à fratribus suis diuertit ad virum Odollamitem, nomine Hiram. Viditq; ibi filiam hominis Chananæi, vocabulo Sua: & accepta vxore, ingressus est ad eã. Quæ cõcepit, & peperit filiũ, & vocauit nomen eius Her. Rursumq; cõcepto fœtu, natum filium vocauit Onam. Tertiũ quoq; peperit: quẽ appellauit Sela, quo nato, parere vltra cessauit. Dedit aũt Iudas vxorem primogenito suo Her, nomine Thamar. Fuit quoq;

Her primogenitus Iudę nequã in ꝯspectu dñi:& ab eo occisus est. Dixit ergo Iudas ad Onan filium suũ, Ingredere ad vxorẽ fratris tui, & sociare illi: vt susci tes semen fratri tuo. Ille sciens non sibi nasci filios, introiens ad vxorẽ fratris sui, semen fundebat in terrã: ne liberi fratris nomine nascerẽtur. Et idcirco percussit eũ dñs, eo ꝙ rem detestabilẽ faceret. Quam ob rem dixit Iudas Thamar nurui suę, Esto vidua in domo patris tui, donec crescat Sela filius meus: Timebat enim ne & ipse moreretur, sicut frẽs ei⁹. Quę abijt, & habitauit in domo patris sui. Euolutis aũt multis dieb⁹ mortua est Sua, vxor Iudæ, qui post luctum consolatione suscepta, ascendebat ad tonsores ouium suarũ, ipse & Hiras opilio gregis Odollamites in Thamnas.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio secunda.

ca.6. AVdet aliquis vestrum habens negocium aduersus alterũ, iudicari apud iniquos, & non apud sanctos? An nescitis, quoniã sancti de hoc mundo iudicabunt? Et si in vobis iudicabitur mundus: indigni estis qui de minimis iudicetis? Nescitis quoniã angelos iudicabimus? quanto magis secularia? Secularia igitur iudicia si habueritis: contẽptibiles qui sunt in ecclesia, illos constituite ad iudicandum. Ad verecundiam vestram dico. Sic non est inter vos sapiens quisquã, qui possit iudicare inter fratrẽ suũ? Sed frater cũ fratre iudicio contendit: & hoc apud infideles? Iam quidẽ omnino delictum est in vobis, ꝙ iudicia habetis inter vos. Quare nõ magis iniuriam accipitis? quare nõ magis fraudẽ patimini? Sed vos iniuriam facitis & fraudatis: & hoc fratribus? An nescitis quia iniqui regnum Dei non possidebunt? Nolite errare. Neq; fornicarij, neq; idolis seruientes, neque adulteri, neque molles, neq; masculorũ concubitores, neq; fures, neque auari, neque ebriosi, neq; maledici, neq; rapaces regnum Dei possidebũt. Et hæc quidẽ fuistis: sed abluti estis, sed sanctificati estis, sed iustificati estis in nomine dñi nostri Iesu Christi, & in spiritu Dei nostri. Omnia mihi licẽt: sed nõ omnia expediunt. Omnia mihi licẽt: sed ego sub nullius redigar potestate. Esca ventri, & venter escis: Deus autem & hunc & has destruet, corpus

autẽ nõ fornicationi, sed dño: & dñs corpori. De⁹ vero & dñm suscitauit: & nos suscitabit per virtutẽ suam. Nescitis quoniã corpora vestra, membra sunt Christi? Tollens ergo membra Christi, faciam membra meretricis? Absit. An nescitis, quo niam qui adhæret meretrici, vnum corpus efficitur? Erunt enim (inquit) duo ĩ carne vna. Qui aũt adhæret dño: vnus spiritus est. Fugite fornicationẽ. Omne enim pctm̃ quodcunq; fecerit homo, extra corpus est: qui autẽ fornicatur, in corpus suũ peccat. An nescitis, quoniã membra vestra templũ est spiritus sancti, qui in vobis est, quẽ habetis à Deo, & non estis vestri? Empti enim estis pretio magno. Glorificate & portate Deum in corpore vestro.

℄ Sabbato ex Genesi. Lectio. j.

c.38. NVntiatumq; est Thamar, ꝙ socer illius ascenderet in Thãnas ad tondendas oues. Quæ depositis viduitatis vestibus, assumpsit theristrũ: & mutato habitu sedit in biuio itineris, quod ducit Thamnã: eo ꝙ creuisset Sela, & non eum accepisset maritum. Quam cum vidisset Iudas, suspicatus est esse meretricẽ: operuerat enim vultum suũ, ne agnosceret. Ingrediensq; ad eã ait: Dimitte me, vt coeam tecũ. nesciebat enim ꝙ nurus sua esset. Qua respondente, Quid dabis mihi vt fruaris cõcubitu meo? dixit, Mittã tibi hœdum de gregibus. Rursumq; illa dicẽte: Patiar quod vis, si dederis mihi arrhabonẽ, donec mittas quod polliceris: ait Iudas, Quid vis tibi pro arrhabone dari? Respõdit, Anulũ tuum, & armillam, & baculum quem manu tenes. Ad vnum igitur coitum mulier concepit, & surgens abiit: depositoq; habitu quem sumpserat, induta est viduitatis vestibus. Misit autem Iudas hœdum per pastorem suum Odollamitem, vt reciperet pignus quod dederat mulieri: qui cum non inuenisset eam, interrogauit homines loci illius, Vbi est mulier, quæ sedebat in biuio? Respondentibus cunctis, Non fuit in loco isto meretrix: reuersus est ad Iudam, & dixit ei, Non inueni eam: sed & homines loci illius dixerunt mihi nunq̃ sedisse ibi scortum. Ait Iudas: Habeat sibi, certe mendacij arguere nos non poterit: ego misi hœdum quem promiseram, & tu nõ inuenisti eam.

Ex epiſtola prima Pauli ad Corinthios. Lectio ſecunda.

Ca.7. DE quibus autẽ ſcripſiſtis mihi: Bonum eſt homini mulierem nõ tangere. Propter fornicationem aũt, vnuſquiſq; ſuã vxorẽ habeat, & vnaquæq; ſuum virum habeat. Vxori vir debitũ reddat: ſimiliter autẽ & vxor viro. Mulier ſui corporis poteſtatem non habet: ſed vir. Similiter aũt & vir ſui corporis poteſtatẽ nõ habet: ſed mulier. Nolite fraudare inuicem: niſi forte ex cõſenſu ad tempus, vt vacetis orationi: & iterũ reuertimini in idipſum, ne tentet vos ſatanas propter incontinentiã veſtrã. Hoc autẽ dico ſecundũ indulgentiam, nõ ſecundũ imperiũ. Volo aũt omnes vos eſſe ſicut meipſum: ſed vnuſquiſq; propriũ donum habet ex Deo: alius quidem ſic, alius vero ſic. Dico autem non nuptis & viduis: bonum eſt illis, ſi ſic permanſerint ſicut & ego. Quòd ſi non ſe cõtinent: nubant: melius eſt enim nubere, quàm vri. Iis autẽ qui matrimonio iuncti ſunt, præcipio, non ego, ſed dñs, vxorem à viro nõ diſcedere: ꝙ ſi diſceſſerit, manere innuptam, aut viro ſuo recõciliari. Et vir vxorem non dimittat. Nam cæteris ego dico, nõ dñs, Si quis frater vxorem habet infidelẽ: & hæc conſentit habitare cum illo: nõ dimittat illam. Et ſi qua mulier habet virum infidelẽ, & hic cõſentit habitare cũ illa: non dimittat virum, ſanctificat⁹ eſt enim vir infidelis per mulierẽ fidelem: & ſanctificata eſt mulier infidelis per virũ fidelem, alioquin filij veſtri immundi eſſent: nunc aũt ſancti ſunt. Quòd ſi infidelis diſcedit, diſcedat, nõ enim ſeruituti ſubiectus eſt frater aut ſoror in huiuſmodi: in pace autem vocauit nos Deus. Vnde enim ſcis mulier, ſi virũ ſaluũ facies? aut vnde ſcis vir, ſi mulierẽ ſaluã facies? niſi vnicuiq; ſicut diuiſit dñs, vnumquenq; ſicut vocauit De⁹, ita ambulet, & ſicut in oĩb⁹ eccleſijs doceo. Circunciſus aliquis vocat⁹ eſt? nõ adducat pręputiũ. In pręputio aliquis vocat⁹ eſt? nõ circuncidatur. Circũciſio nihil eſt, & præputiũ nihil eſt: ſed obſeruatio mãdatorũ Dei. Vnuſquiſq; in qua vocatione vocat⁹ eſt, in ea permaneat. Seruus vocatus es? nõ ſit tibi curæ, ſed & ſi potes fieri liber: magis vtere. Qui enim in dño vocat⁹ eſt ſeruus: libert⁹ eſt dñi. Similiter q liber

voca-

vocatus est: seruus est Christi. Pretio empti estis: nolite fieri serui hominum. Vnusquisq; ergo in quo vocatus est, fratres, in hoc maneat apud Deum.

¶ Dominica quinta post Pascha, ex Genesi. Lectio prima.

c 38.

Ecce autem post tres menses nuntiauerunt Iudæ, dicentes: Fornicata est Thamar nurus tua, & videt̃ vterus illius intumescere. Dixitq; Iudas, Producite eam, vt cōburatur. Quæ cum duceretur ad pœnā, misit ad socerum suū dicens: De viro cuius hæc sunt, cōcepi: cognosce cuius sit anulus, & armilla, & baculus. Qui agnitis muneribus, ait, iustior me est: quia nō tradidi eam Sela filio meo. Attamē vltra nō cognouit eā. Instante aūt partu, apparuerūt gemini in vtero: atque in ipsa effusione infantiū, vnus protulit manū, in qua obstetrix ligauit coccinum, dicens: Iste egredietur prior. Illo vero retrahente manum, egressus est alter: dixitq; mulier, Quare diuisa est propter te maceria? & ob hanc causam vocauit nomen eius Phares. Postea egressus est frater ei⁹, in cuius manu erat coccinum: quem appellauit Zarā.

Igitur Ioseph ductus est in c. 39. Ægyptum, emitq; eum Phutiphar Eunuch⁹ Pharaonis princeps exercitus sui, vir ægyptius, de manu Ismahelitarū, à quibus perductus erat. Fuitq; dñs cū eo, & erat vir in cunctis prospere agens: habitauitq; in domo dñi sui, q optime nouerat dñm esse cum eo, & omnia quę gereret, ab eo dirigi in manu illius. Inuenitq; Ioseph gratiā coram dño suo, & ministrabat ei: à quo præpositus omnibus gubernabat creditam sibi domum, & vniuersa quæ ei tradita fuerant: benedixitq; dñs domui Aegyptij ꝓpter Ioseph, & multiplicauit tam in ædibus q̃ in agris cunctā eius substātiā. Nec quicquam aliud nouerat, nisi panem quo vescebatur.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio secunda.

De virginibus aūt præceptum dñi nō habeo: cōsilium aūt do, tanq̃ misericordiā cōsecutus à dño, vt sim fidelis. c. 7. b Existimo enim hoc bonū esse propter instantem necessitatē, qm̃ bonum est homini sic esse. Alligat⁹ es vxori? noli quęrere solutionē. Solutus es ab vxore? noli quęrere vxorem. Si autem

acce-

acceperis vxorem, nõ peccasti. Et si nupserit virgo: non peccauit. tribulationẽ tamen carnis habebunt huiusmodi. Ego aũt vobis parco. Hoc itaq; dico fratres, tẽpus breue est: reliquum est, vt & qui habẽt vxores, tanq̃ non habentes sint, & qui flẽt: tanquã non flentes, & qui gaudent: tanquã nõ gaudentes, & qui emũt: tanquã nõ possidentes, & qui vtuntur hoc mundo: tanquã non vtantur, præterit enim figura huius mũdi. Volo autẽ vos sine solicitudine esse. Qui sine vxore est: solicitus est quæ dñi sunt, quomodo placeat Deo. Qui autẽ cum vxore est, solicitus est quę sunt mũdi, quomodo placeat vxori: & diuisus est. Et mulier innupta & virgo, cogitat quæ dñi sunt, vt
C sit sancta & corpore & spiritu.] Quæ autem nupta est, cogitat quæ sunt mũdi: quomodo placeat viro. Porro hoc ad vtilitatem vestrã dico: non vt laqueũ vobis iniiciam, sed ad id quod honestum est, & quod facultatem præbeat sine impedimento dñm obsecrandi. Si quis autem turpem se videri existimat super virgine sua, ꝙ sit superadulta, & ita oportet fieri: quod vult faciat, nõ peccat, si nubat. Nam qui statuit in corde suo firmus, non habens necessitatem, potestatẽ autẽ habens suæ voluntatis. Et hoc iudicauit in corde suo, seruare virginẽ suã, bene facit. Igitur & qui matrimonio iungit virginẽ suã bene facit: & qui non iungit, melius facit. Mulier alligata est legi quãto tempore vir eius viuit: ꝙ si dormierit vir eius: liberata est, cui aũt vult nubat: tantum in dño. Beatior autẽ erit, si sic permanserit secundum meum consilium. Puto autem quòd & ego spiritum Dei habeam.

Secundum Ioãnem. Lectio.iij.

IN illo tẽpore: Dixit Iesus discipulis suis, Amen amen dico vobis, si quid petieritis patrẽ in nomine meo: dabit vobis. c.16.

Et reḻ. Hom̃. sctĩ Augusti.e.õi.

DOmini verba nũc ista tractanda sunt, Amen amen dico vobis, si quid petieritis patrem in nomine meo, dabit vobis. Iam dictum est in superioribus huius dñici sermonis partibus propter eos, qui nõnulla petunt à patre in Christi nomine nec accipiunt. Non petitur in nomine saluatoris, quicquid petitur cõtra rationem salutis. Non enim sonum literarũ ac syllabarũ, sed quod sonus ipse signi-

significat, & quod eo sono recte & veraciter intelligitur: hoc accipiendũ est dicere, cum dicit, in nomine meo. Vnde qui hoc sentit de Christo, quod nõ est de vnico Dei filio sentiendum, nõ petit in eius nomine, etiã si nõ taceat literis ac syllabis Christum: quomodo in nomine eius petit, quẽ nõ cogitat cum petit? Qui vero quod est de illo sentiendũ sentit, ipse in nõie eius petit, & accipit quod petit, si non contra salutẽ suam sempiternã petit. Accipit autẽ quãdo debet accipere, quędam autẽ non negantur: sed vt congruo dentur tẽpore, differũtur. Ita sane intelligendũ est quod ait, Dabit vobis: vt ea beneficia significata sciantur his verbis, quæ ad eos qui petunt proprie pertinent. Te deum. Oratio.

DEus, à quo cuncta bona procedunt, largire supplicibus tuis, vt cogitem⁹ te inspirante, quæ recta sunt, & te gubernãte eadẽ faciamus. Per do.

¶ Feria.ij. ex Genesi. Lectio. j.

c.39. ERat autẽ Ioseph pulchra facie, & decorus aspectu. Post multos itaque dies iniecit domina sua oculos suos in Ioseph, & ait, Dormi mecũ. Qui nequaquã acquiescẽs operi nefario, dixit ad eã, Ecce dñs me⁹ omnibus mihi traditis ignorat quid habet in domo sua: nec quicquã est quod non in mea sit potestate, vel non tradiderit mihi, præter te, quæ vxor eius es: quomodo ergo possum hoc malũ facere, & peccare in Deũ? Huiuscemodi verbis per singulos dies loquebatur: & mulier molesta erat adolescenti, & ille recusabat stuprũ. Accidit autẽ quadam die, vt intraret Ioseph domũ, & operis quippiã absq; arbitris faceret: & illa, apprehẽsa lacinia vestimenti eius diceret, Dormi mecũ. Qui relicto in manu eius pallio, fugit, & egressus est foras. Cũq; vidisset mulier vestem in manib⁹ suis, & se esse contemptam, vocauit ad se homines dom⁹ suæ, & ait ad eos: En introduxit virum Hebræum, vt illuderet nobis: ingressus est ad me, vt coiret mecũ: cũq; ego succlamassem, & audisset vocẽ meam, reliquit pallium quod tenebat, & fugit foras. In argumentũ ergo fidei, retentum pallium ostendit marito reuertenti domum suã, & ait, Ingressus est ad me seruus Hebræus, quẽ adduxisti, vt illuderet mihi: cumq; audisset me clamare, reliquit palliũ quod tene-

tenebat, & fugit foras. His auditis dñs & nimium credulus verbis coniugis, iratus est valde, tradiditq; Ioseph in carcerem, vbi vincti regis custodiebantur: & erat ibi clausus. Fuit autem dñs cum Ioseph, & misertus est illius: & dedit ei gratiam in cõspectu principis carceris. Qui tradidit in manu illius vniuersos vinctos q in custodia tenebantur: & quicquid fiebat, sub ipso erat. Nec nouerat aliquid, cunctis ei creditis: dominus enim erat cũ illo, & omnia opera eius dirigebat.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio secunda.

ca.8. DE ijs autem quę idolis immolantur, scimus ꝙ omnes scientiã habemus. Scientia inflat: charitas vero ædificat. Si quis autem se existimat scire aliquid, nondum cognouit, quemadmodũ oporteat eum scire. Si quis aũt diligit Deum: hic cognitus est ab eo. De escis autem quę idolis immolantur, scimus quia nihil est idolum in mundo, & ꝙ nullus est Deus nisi vnus. Nam & si sunt qui dicantur dij, siue in cœlo, siue in terra (siquidẽ sunt dij multi, & dñi multi) nobis tamẽ vnus Deus pater, ex quo omnia, & nos in illum, & vnus dñs Iesus Christus, per quem omnia, & nos per ipsum: sed non in omnibus est scientia. Quidam aũt cum cõscientia vsq; nunc idoli quasi idolothytũ manducant, & cõscientia ipsorum cum sit infirma, polluitur. Esca autem nos non cõmendat Deo. Neq; enim si manducauerim⁹, abundabimus: neq; si non manducauerimus, deficiemus. Videte autem, ne forte hæc licentia vestra, offendiculũ fiat infirmis. Si enim quis viderit eũ qui habet scientiam, in idolio recumbentẽ: nonne conscientia eius, cum sit infirma, ædificabitur ad mãducandum idolothyta? Et peribit infirmus in tua scientia frater, propter quẽ Christus mortuus est? Sic aũt peccantes in fratres, & percutiẽtes cõscientiam eorũ infirmã: in Christũ peccatis. Quapropter si esca scandalizat fratrem meum nõ manducabo carnẽ in æternũ, ne fratrem meũ scandalizem.

¶ Feria iij. ex Genesi. Lectio j.

HIs itaque gestis accidit vt c.40.
peccarent duo eunuchi, pincerna regis Ægypti, & pistor, dño suo. Iratusq; contra eos Pharao (nã alter pincernis præerat, alter pistoribus) misit

cos

eos in carcerem principis militum, in quo erat vinctus & Ioseph. At custos carceris tradidit eos Ioseph, qui & ministrabat eis. Aliquantulũ temporis fluxerat, & illi in custodia tenebantur. Videruntq; ambo somnium nocte vna, iuxta interpretationẽ congruã sibi. Ad quos cum introisset Ioseph mane, & vidisset eos tristes, sciscitat⁹ est eos, dicens: Cur tristior est hodie solito facies vestra? Qui responderunt, Somniũ vidimus, & nõ est q interpretetur nobis. Dixitq; ad eos Ioseph: Nunqd nõ Dei est interpretatio? referte mihi qd videritis. Narrauit prior præpositus pincernarum somniũ suum, Videbã coram me vitem, in qua erãt tres propagines, crescere paulatim in gemmas, & post flores vuas maturescere: calicemq; Pharaonis in manu mea, tuli ergo vuas, & expressi in calicẽ quẽ tenebã, & tradidi poculum Pharaoni. Respondit Ioseph, Hæc est interpretatio somnij, Tres propagines, tres adhuc dies sunt, post quos recordabit᷑ Pharao ministerij tui, & restituet te in gradum pristinum: dabisq; ei calicem iuxta officium tuum, sicut ante facere consueueras. Tantum memento mei, cum tibi bene fuerit: & facies mecũ misericordiã: vt suggeras Pharaoni, vt educat me de isto carcere: quia furtim sublatus sum de terra Hebræorum, & hic innocens in lacum missus sum.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio secunda.

NOn sum liber? non sum ca. 9.
Apostolus? nonne Christum Iesum dñm nostrũ vidi? Nonne opus meum vos estis in dño? Et si alijs non sum apostolus: sed tamen vobis sum, nam signaculum apostolatus mei vos estis in dño. Mea defensio apud eos qui me interrogant hæc est, Nunquid nõ habemus potestatẽ manducandi & bibendi? Nunquid nõ habemus potestatẽ mulierem sororem circunducendi, sicut & cæteri apostoli, & fratres dñi, & Cephas? Aut ego solus & Barnabas, non habemus potestatem hoc operãdi? Quis militat suis stipendijs vnquam? Quis plantat vineã, & de fructu eius non edit? Quis pascit gregem: & de lacte gregis nõ mãducat? Nunquid secundũ hominem hæc dico? An & lex hæc nõ dicit? Scriptum est enim in lege Moysi, Non alligabis os boui

trituranti. Nunquid de bobus
cura est Deo? An propter nos
vtiq; hoc dicit? Nam propter
nos scripta sunt: quoniã debet
in spe qui arat, arare: & qui tri-
turat, in spe fruct⁹ percipiendi.
Si nos vobis spiritualia semina
uimus: magnum est si nos car-
nalia vestra metam⁹? Si alij po-
testatis vestræ participes sunt:
quare nõ potius nos? Sed non
vsi sum⁹ hac potestate: sed om-
nia sustinemus, ne quod offen-
diculũ demus euangelio Chri-
sti. Nescitis qm̃ qui in sacrario
operãtur, quæ de sacrario sunt
edunt? & qui altario deseruiũt:
cum altario participant? Ita &
dñs ordinauit ijs qui euange-
lium annuntiant, de euange-
lio viuere. Ego autẽ nullo ho-
rum vsus sum. Non aũt scripsi
hæc, vt ita fiant in me. Bonum
est enim mihi magis mori, q̃ vt
gloriam meam quis euacuet.
Nam & si euãgelizauero, non
est mihi gloria: necessitas enim
mihi incumbit. væ enim mihi
est si non euangelizauero. Si
enim volens hoc ago, mercedẽ
habeo. Si aũt inuitus: dispensa-
tio mihi credita est. Quæ est er-
go merces mea? Vt euangeliũ
prædicãs, sine sumptu ponam
euãgeliũ, vt nõ abutar potesta-
te mea in euãgelio. Nam cũ li-
ber essem ex oĩbus, omniũ me
seruũ feci: vt plures lucrifacerẽ.

¶ Feria.iiij.ex Genesi. Lcõ.j.

Videns pistorum magister c.40.
ꝙ prudenter somniũ dis-
soluisset, ait, Et ego vidi som-
nium, Quòd tria canistra fari-
næ haberem super caput meũ:
& in vno canistro quod erat ex
celsius, portare me putabã om
nes cibos qui fiũt arte pistoria,
auesq; comedere ex eo. Respõ-
dit Ioseph, Hæc est interpreta-
tio somnij, Tria canistra, tres
adhuc dies sunt: post quos au-
feret Pharao caput tuum, ac su
spẽdet te in cruce, & lacerabũt
volucres carnes tuas. Exinde
dies tertius natalitius Pharao-
nis erat: qui faciens grande cõ-
uiuium pueris suis, recordatus
est inter epulas magistri pin-
cernarum & pistorũ principis,
restituitq; alterũ in locũ suum,
vt porrigeret ei poculum: alte-
rum suspendit in patibulo, vt
coniectoris veritas probaretur.
Et tamen succedentibus pro-
speris, prępositus pincernarum
oblitus est interpretis sui.

Ex epistola prima Pauli ad
Corinthios. Lectio secunda.

Et factus sum Iudæis tanq̃ ca.9.
Iudæus: vt Iudæos lucra-
rer,

ter, ijs qui sub lege sunt, quasi sub lege essem (cum ipse non essem sub lege) vt eos qui sub lege erant, lucrifacerem, ijs qui sine lege erant, tanq̃ sine lege essem (cum sine lege Dei non essem: sed in lege essem Christi) vt lucrifacerem eos qui sine lege erāt. Factus sum infirmis infirmus: vt infirmos lucrifacerem. Omnibus omnia factus sum: vt omnes facerem saluos. Omnia aũt facio propter euangeliũ: vt particeps eius efficiar.
B † Nescitis q̄ ij, qui ĩ stadio currunt, omnes quidẽ currunt: sed vnus accipit brauiũ? Sic currite vt comprehendatis. Omnis autẽ qui in agone cõtendit, ab omnibus se abstinet, & illi quidem vt corruptibilẽ coronam accipiant: nos autem incorruptam. Ego igitur sic curro: nõ quasi in incertũ: sic pugno, nõ quasi aerem verberans: sed castigo corpus meũ & in seruitutem redigo, ne cum alijs prædicauerim, ipse reprobus efficiar.
c.10. a Nolo enim vos ignorare fratres, quoniã patres nostri omnes sub nube fuerũt: & omnes mare transierunt, & omnes in Moyse baptizati sunt in nube, & in mari, & omnes eandem escam spiritualem mãducauerunt, & omnes eundem potum spiritualem biberunt, bibebãt autẽ de spirituali, consequente eos petra: petra autẽ erat Christus.] Sed nõ in pluribus eorũ B beneplacitũ est Deo, nam prostrati sunt in deserto. Hæc autem in figura facta sunt nostri, vt † non simus concupiscentes C malorũ, sicut & illi cõcupierũt. neque idololatræ efficiamini, sicut quidam ex ipsis: quemadmodum scriptum est, Sedit populus manducare & bibere, & surrexerunt ludere: neq; fornicemur: sicut quidã ex ipsis fornicati sunt, & ceciderunt vna die viginti tria milia. neq; tentemus Christũ: sicut quidã eorum tentauerunt, & à serpentibus perierunt, neq; murmurraueritis: sicut quidã eorum murmurauerunt, & perierũt ab exterminatore. Hæc autẽ omnia, in figura cõtingebant illis: scripta sunt aũt ad correptionẽ nostram, in quos fines seculorum deuenerunt. Itaque qui se existimat stare, videat ne cadat. Tentatio vos nõ apprehendat, nisi humana: fidelis autẽ Deus est, qui nõ patietur vos tentari supra id, quod potestis: sed faciet etiam cum tentatione prouentum, vt possitis sustinere.]

¶ Si in die Ascensionis dñi inciderit festũ simplex, omittitur omnino: si aũt inciderit ĩ alijs diebus vsque ad Pentecosten, fit cõmemoratio de eo in fine Primæ anteq̃ dicatur Pretiosa. Si vero festum duplex inciderit in die Ascensio transfertur in sequenté dié. si auté in alijs, celebrabitur in die qua inciderit.

¶ Festũ Ascẽsionis dñi duplex maius. Ad Vesperas Hymnus.

Iesu nostra redẽptio,
Amor & desiderium:
Deus creator omnium,
Homo in fine temporum.
Quæ te vicit clementia,
Vt ferres nostra crimina:
Crudelem mortem patiens,
Vt nos à morte tolleres?
Inferni claustra penetrans,
Tuos captiuos redimens:
Victor triumpho nobili,
Ad dextram patris residens.
Ipsa te cogat pietas,
Vt mala nostra superes,
Parcendo, & voti compotes,
Nos tuo vultu saties.
Gloria tibi domine,
Qui scandis super sydera:
Cum patre, & sancto spiritu,
In sempiterna secula. Amen.

& sic terminant hymni in omnibus horis vsque ad Pentecost. exclusiue añ. Ascendens Christus in altum, captiuam duxit captiuitatem: dedit dona hominibus, Haleluiah. Oratio.

Concede quęsumus omnipotẽs Deus, vt qui hodierna die vnigenitũ tuũ redẽptorem nostrũ ad cœlos ascẽdisse credimus, ipsi quoq; mente in celestibus habitemus: Per eun.

Ad matutinum, inuitatorium.

Haleluiah, Christũ dñm ascendenté in cœlũ, venite adoremus, Halah. Hymn.

Æterne rex altissime,
Redemptor & fidelium:
Quo mors soluta deperit,
Datur triumphus gratiæ.
Scandens tribunal dexteræ,
Patris potestas omnium:
Collata Iesu cœlitus,
Quæ non erat humanitus.
Vt trina rerum machina,
Cœlestium, terrestium:
Et infernorum condita,
Flectat genu iam subdita.
Hinc te precantes quęsumus,
Ignosce culpis omnibus:

Et corda sursum subleua,
Ad te superna gratia,
Vt cum repente cœperis,
Clarere nube iudicis:
Pœnas repellas debitas,
Reddas coronas perditas.
Gloria tibi domine,
Qui scādis sup sydera. &c. Añ. Ascendit Deus in iubilo: & dominus in voce tubæ, Halah.

Ex Isaia. Lectio prima.

c.63. QVis est iste qui venit de Edom tinctis vestibus de Bosra? iste formosus in stola sua, gradiens in multitudine fortitudinis suæ? Ego qui loquor iustitiā, & propugnator sum ad saluandū. Quare ergo rubrū est indumentū tuum, & vestimenta tua sicut calcantiū in torculari? Torcular calcaui solus, & de gentibus non est vir mecū: calcaui eos ĩ furore meo, & conculcaui eos in ira mea: & aspersus est sanguis eorū super vestiméta mea, & oĩa induméta mea inquinaui. Dies enim vltionis in corde meo: annus redemptionis meæ venit. Circunspexi, & nō erat auxiliator: quæsiui, & nō fuit qui adiuuaret, & saluauit mihi brachiū meū, & indignatio mea ipsa auxiliata est mihi. Et cóculcaui populos in furore meo, & inebriaui eos in indignatione mea, & detraxi in terram virtutem eorum. Miserationū dñi recordabor, laudē dñi super omnibus quæ reddidit nobis dñs, & sup multitudinē bonorū domui Israel, quæ largitus est eis secundum indulgentiā suam, & secundū multitudinem misericordiarū suarum. Et dixit, Veruntamen populus meus est, filij non negantes: & fact⁹ est eis saluator. In omni tribulatione eorū nō est tribulatus, & angelus faciei eius saluauit eos: in dilectione sua, & indulgētia sua ipse redemit eos, & portauit eos, & eleuauit eos cunctis diebus seculi.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio secunda.

PRopter qđ charissimi mihi, fugite ab idolorū cultura. Vt prudentibus loquor: vos ipsi iudicate quod dico. Calix benedictionis cui benedicim⁹, nonne cōmunicatio sanguinis Christi est? & panis quem frangimus, nonne participatio corporis dñi est? Quoniā vnus panis, & vnū corp⁹ multi sumus: omnes quidē de vno pane & de vno calice participamus. Videte Israel secundū carnē. Nonne q edunt hostias, participes sunt altaris? quid ergo? dico ꝙ idolis im- ca.9.

immolatum, sit aliquid? aut ꝙ idolum sit aliquid? Sed ꝙ quæ immolāt gentes, dæmonijs immolant, & non Deo: Nolo aũt vos socios fieri dæmoniorum. Non potestis calicem dñi bibere, & calicem dæmoniorũ: non potestis mensæ dñi participes esse, & mensæ dæmoniorum. An ęmulamur dñm? Nunquid fortiores illo sum'? Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt. Omnia mihi licent, sed non omnia ædificant. Nemo quod suũ est quęrat · sed quod alteri'. Omne quod in macello venit, manducate: nihil interrogantes propter conscientiam. Dñi enim est terra, & plenitudo eius. Si quis vocat vos infideliũ ad cœnã, & vultis ire: omne quod vobis apponitur manducate: nihil interrogãtes propter conscientiã. Si quis aũt dixerit, Hoc immolatũ est idolis: nolite mãducare propter illum qui indicauit, & ꝓpter cõscientiã: cõscientiã aũt dico nõ tuã, sed alterius. Vt quid enim libertas mea iudicaẽ ab alia cõscientia? Si ego cũ gratia participo: quid blasphemor pro eo ꝙ gratias ago? Siue ergo mãducatis, siue bibitis, vel aliud quid facitis, omnia in gloriam Dei facite. Sine offensione estote Iudęis & gentib', & ecclesię Dei: sicut & ego per omnia omnib' placeo, nõ quęrẽs quod mihi vtile est, sed quod multis, vt salui fiant.

Secundum Marcũ. Lectio.iij.

IN illo tpe: Recumbentibus vndecim discipulis apparuit illis Iesus: & exprobrauit incredulitatẽ illoꝝ & duritiã cordis, quia his qui viderãt eũ resurrexisse à mortuis nõ crediderũt. c.16.

Et rel. Hom. sctĩ Grego. papæ.

Quod resurrectionem dominicam discipuli tarde crediderunt, non tam illorum infirmitas q̃ nostra (vt ita dicam) futura firmitas fuit. Ipsa nanq; resurrectio illis dubitantibus per multa argumenta monstrata est: quę dum nos legẽtes agnoscimus, quid aliud q̃ de illorũ dubitatione solidamur? Minus enim mihi Maria Magdalenę præstitit, quæ citius credidit, q̃ Thomas, qui diu dubitauit: Ille etenim dubitãdo vulnerum cicatrices tetigit, & de nostro pectore dubietatis vulnus amputauit. Ad insinuandam quoque veritatẽ dominicę resurrectionis, notãdũ nobis est quod Lucas refert dicens: Cõuescens præcepit eis ab Ierosolymis ne discederent. & post pauca,

Videntibus illis eleuatus est:& nubes suscepit eum ab oculis eorũ. Notate verba, signate mysteria. Cõuescens eleuatus est. Comedit & ascendit: vt videlicet per effectũ comestionis, veritas patesceret carnis. Marcus vero prius q̃ cœlos dñs ascẽderet, eum de cordis atq; infidelitatis duritia increpasse discipulos memorat. Qua in re, quid considerandũm est, nisi quod idcirco dñs tunc discipulos increpauit, cum corporaliter reliquit: vt verba quæ recedens diceret, in corde audiẽtiũ arctius impressa remanerẽt. Increpata igitur eorũ duritia, quid admonendo dicat, audiamus. Euntes in mundũ vniuersum prædicate euangelium omni creaturę. Nunquid fratres mei sanctum euangeliũ vel insensatis rebus, vel brutis animalib⁹ fuerat prędicandũ: vt de eo discipulis dicatur, prædicate euangelium omni creaturę? Sed omnis creaturæ nomine signatur homo. Ad laud.añ. Viri Galilæi quid aspicitis in cœlũ? hic Iesus qui assumptus est à vobis in cœlũ, sic veniet, Haleluiah. Oratio. Concede q̃s. &c. Ad vesp.hym. Iesu nostra redẽptio. &c. Aña. O rex glorię dñe virtutum: qui triũphator hodie sup oẽs cęlos ascẽdisti, ne derelinquas nos orphanos: sed mitte promissum pr̃is ĩ nos sp̃m veritatis, Halah.

❡ Notandum φ inuitatoriũ, hymni, antiphonæ, & oratio huius diei dicũtur in omnibus diebus vsq; ad Pẽtecosten, quãdo non occurrit festũ duplex.

❡ Feria.vj.ex Genesi. Lectio.j.

Post duos annos vidit Pharao somniũ, Putabat se stare super fluuium, de quo ascendebant septem boues pulchrę & crassæ nimis, & pascebantur in locis palustribus. Alię quoq; septem emergebãt de flumine, fœdæ, confectæq; macie, & pascebantur in ipsa amnis ripa in locis virentib⁹: deuorauerũtq; eas quarũ mira species & habitudo corporũ erat. Expergefactus Pharao, rursum dormiuit, & vidit alterũ somniũ, Septem spicæ pullulabãt in culmo vno plenę atq; formosę: aliæ quoq; totidẽ spicę tenues, & percussæ vredine oriebantur, deuorãtes omnẽ priorum pulchritudinẽ. Euigilãs Pharao post quietem, & facto mane, pauore perterritus, misit ad omnes cõiectores Ægypti, cunctosq; sapientes: & accersitis narrauit somniũ, nec erat qui interpretaretur. Tunc c.41.

demũ

demũ reminiſcens pincernarũ
magiſter,ait, Cõfiteor peccatũ
meũ. Iratus rex ſeruis ſuis, me
& magiſtrũ piſtorum retrudi
iuſſit in carcerẽ principis mili-
tum: vbi vna nocte vterq; vidi-
mus ſomniũ, præſagium futu-
rorum. Erat ibi puer Hebræus,
eiuſdẽ ducis militũ famulus:
cui narrantes ſomnia, audiui-
mus quicquid poſtea rei proba
uit euentus. Ego enim reddi-
tus ſum officio meo: & ille ſu-
ſpenſus eſt in cruce. Protinus
ad regis imperiũ eductum de
carcere Ioſeph totonderunt: ac
veſte mutata obtulerũt ei. Cui
ille ait, Vidi ſomnia, nec eſt qui
ediſſerat: quæ audiui te ſapien-
tiſſime coniicere. Reſpondit
Ioſeph, Abſque me Deus re-
ſpondebit proſpera Pharaoni.

Ex epiſtola prima Pauli ad
Corinthios. Lectio ſecunda.

c.11. IMitatores mei eſtote, ſicut &
ego Chriſti. Laudo autẽ vos
fratres, ꝙ per omnia mei me-
mores eſtis: & ſicut tradidi vo-
bis, pręcepta mea tenetis. Volo
autẽ vos ſcire ꝙ omnis viri ca-
put, Chriſtus eſt: caput aũt mu
lieris, vir: caput vero Chriſti,
Deus. Omnis vir orans, aut pro
phetans velato capite, deturpat
caput ſuũ. Omnis autẽ mulier
orans aut prophetãs nõ velato
capite, deturpat caput ſuum,
vnũ enim eſt, ac ſi decaluetur.
Nam & ſi non velatur mulier,
tondeatur. Si vero turpe eſt mu
lieri, tõderi aut decaluari, velet
caput ſuum. Vir quidem non
debet velare caput ſuũ: quoniã
imago & gloria Dei eſt, mulier
autẽ gloria viri eſt. Non enim
vir ex muliere eſt: ſed mulier
ex viro. Etenim nõ eſt creatus
vir propter mulierẽ: ſed mulier
propter virum. Ideo debet mu-
lier velamen habere ſupra ca-
put ſuum, & propter angelos.
Veruntamen neq; vir ſine mu-
liere: neq; mulier ſine viro in
dño. Nã ſicut mulier de viro,
ita & vir per mulierẽ. Omnia
autẽ ex Deo. Voſipſi iudicate:
decet mulierẽ non velatã ora-
re Deũ? Nec ipſa natura docet
vos, ꝙ vir quidẽ ſi comam nu-
triat, ignominia eſt illi: mulier
vero ſi comam nutriat, gloria
eſt illi? qm̃ capilli pro velami-
ne ei dati ſunt. Si quis aũt vide-
tur cõtentioſus eſſe: nos talem
cõſuetudinẽ nõ habemus, neq;
eccleſia Dei. Hoc aũt pręcipio:
nõ laudans, ꝙ nõ in melius, ſed
in deterius cõuenitis. Primum
quidẽ cõuenientibus vobis in
eccleſiam, audio ſciſſuras eſſe

inter vos, & ex parte credo. Nam oportet & hęreses esse: vt & qui probati sunt: manifesti
B fiant in vobis. † Couenientibus ergo vobis in vnũ, iam non est dominicã cœnam mãducare. Vnusquisq; enim suã cœnam præsumit ad manducandum. Et alius quidẽ esurit: alius autẽ ebrius est. Nuaquid domos nõ habetis ad manducandũ & bibendũ? aut ecclesiã Dei cõtemnitis: & confuditis eos qui non habent? Quid dicam vobis? Laudo vos? In hoc non laudo.

Sermo scti Leonis papæ. L.iij.

POst beatam & gloriosam dñi nostri Iesu Christi resurrectionem, qua verum Dei templũ Iudaica impietate resolutũ, diuina se ĩ triduo potẽtia suscitauit, q̃dragenarius hodie (dilectissimi) sanctorũ dierũ expletus est numerus, sacratissima ordinatione dispositus, & ad vtilitatẽ nostræ eruditionis impensus. Vt dũ à dño in hoc spatio mora pręsentiæ corporalis extenditur, fides resurrectionis documẽtis necessarijs muniretur. Mors enim Christi multorũ discipulorũ corda turbauerat: & de supplicio Crucis, & de emissione spũs, & de exanimati corporis sepultura, grauatis mœstitudine mentibus, quidã diffidentiæ torpor obrepserat. Nam cũ sanctæ mulieres (sicut euangelica nobis patefecit historia) reuolutũ à monumento lapidẽ sepulchrumq; corpore vacuum, & viuentis dñi testes angelos nuntiarẽt, verba earũ apostolis alijsq; discipulis, deliramentis similia videbantur.

ℭ Sabbato ex Genesi. Lectio. j.

NArrauit ergo Pharao qđ viderat: Putabam me stare sup ripam fluminis: & septẽ boues de amne cõscendere, pulchras nimis, & obesis carnibus: quę in pastu paludis vireta carpebãt, & ecce, has sequebantur aliæ septẽ boues, intantũ deformes & macilentę, vt nunquã tales in terra Ægypti viderim: quæ deuoratis & consumptis prioribus, nullũ saturitatis dedere vestigiũ, sed simili macie & squalore torpebãt. Euigilãs, rursus sopore depressus, vidi somniũ, Septẽ spicæ pullulabãt in culmo vno plenæ atq; pulcherrimæ, aliæ quoq; septem tenues & pcussæ vredine, oriebantur è stipula: quæ priorem pulchritudinem deuorauerũt. Narraui coniectorib' somniorum, & nemo est qui edisserat. Respõdit Ioseph, Somniũ regis vnũ c. 41.

vnũ est: quæ facturus est Deus, ostendit Pharaoni. Septem boues pulchrę,& septem spicæ plenæ: septem vbertatis anni sunt, eandemq; vim somnij cõprehendunt, septem quoq; boues tenues atq; macilẽtę, quę ascenderunt post eas,& septẽ spicę tenues,& vento vrente percussæ: septẽ anni venturę sunt famis. Qui hoc ordine cõplebuntur. Ecce, septem anni venient fertilitatis magnę in vniuersa terra Aegypti: quos sequentur septẽ anni alij tantæ sterilitatis, vt obliuioni tradatur cũcta retro abundantia: consumptura est enim fames omnem terram, & vbertatis magnitudinem perditura est inopiæ magnitudo. Quod autẽ vidisti secundo ad eandem rem pertinẽs somniũ: firmitatis indiciũ est, eo ꝙ fiat sermo Dei,& velociꝰ impletur.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio secunda.

c.11. EGo enim accepi à domino quod & tradidi vobis,
C quoniã dñs Iesus in qua nocte tradebatur, accepit panẽ: & gratias agens fregit, & dixit: accipite,& mãducate, hoc est corpus meũ, quod pro vobis tradetur. Hoc facite in meã cõmemorationẽ. Similiter & calicẽ, postq̃ cœnauit, dicẽs: Hic calix, nouũ testamẽtũ est ĩ meo sanguine. hoc facite, quotiescunq; biberitis, in meã cõmemorationẽ. Quotiescũq; enim mãducabitis panẽ hunc, & calicẽ bibetis; mortẽ dñi annũtiabitis, donec veniat. Itaq; quicũq; mãducauerit panẽ hũc,& biberit calicẽ dñi indigne: reus erit corporis & sanguinis dñi. Probet autẽ seipsum homo: & sic de pane illo edat & de calice bibat. Qui enim manducat & bibit indigne, iudiciũ sibi mãducat, & bibit, nõ diiudicans corpus dñi.] D
Ideo inter vos multi infirmi & imbecilles,& dormiunt multi. Quòd si nosmetipsos diiudicaremus, non vtiq; iudicaremur. Dũ iudicamur aũt, à dño corripimur, vt nõ cum hoc mundo damnemur.] Itaq; frẽs mei, cũ E
cõuenitis ad mãducandũ, inuicem expectate. Si quis esurit, domi manducet: vt nõ in iudiciũ cõueniatis. Cætera aũt cũ venero, disponã. De spiritualibꝰ aũt c.12.
nolo vos ignorare frẽs.† Scitis A
aũt qm̃ cũ gẽtes essetis, ad simulachra muta prout ducebamini eũtes. Ideo notũ vobis facio; ꝙ nemo ĩ spũ Dei loquẽs, dicit anathema Iesu. Et nemo põt dicere dñs Iesus: nisi ĩ spũ sctõ.

Diuisiones vero gratiarũ sunt: idẽ autẽ spiritus. Et diuisiones ministrationũ sunt:idem autẽ dñs. Et diuisiones operationũ sunt: idẽ vero Deus qui operatur omnia in oĩbus. Vnicuiq; aũt datur manifestatio spirit⁹, ad vtilitatẽ, Alij quidẽ per spiritũ datur sermo sapientiæ,alij autem sermo scientiæ secundũ eundẽ spiritũ, alteri fides in eodem spiritu,alij gratia sanitatũ in vno spiritu,alij operatio virtutũ, alij prophetia, alij discretio spirituũ,alij genera linguarum, alij interpretatio sermonum. Hæc autem omnia operatur vnus atq; idem spiritus, diuidens singulis prout vult.]

Ex serm.scti Leonis papę L.iij.

QVam vtiq; hæsitationem humana infirmitate nutantem nequaq̃ permisisset spiritus veritatis prædicatorum suorũ inesse pectorib⁹: nisi illa trepida solicitudo & curiosa cũctatio, nostrę fidei fundamenta iecissent. Nostris igitur perturbationib⁹,nostris periculis in Apostolis consulebatur. Nos in illis viris contra calumnias impiorũ, & contra terrenæ argumenta sapientiæ docebamur. Nos illorũ instruxit aspectus, nos erudiuit auditus, nos confirmauit attactus. Gratias igitur agamus diuinæ dispensationi, & sanctorũ patrũ necessariæ tarditati. Dubitatũ est ab illis:ne dubitaretur à nobis. Non ergo hi dies,dilectissimi, qui inter resurrectionẽ dñi ascensionemq́; fluxerũt,otioso trãsiere decursu, sed magna in eis cõfirmata sacramenta, magna sunt reuelata mysteria. In his metus dirę mortis aufertur: & nõ solum animę, sed etiã carnis immortalitas declaratur. In his per insufflationẽ dñi infunditur apostolis spiritus sanctus,& beato apostolo Petro supra cæteros post regni claues, ouilis dñici cura mandatur. In his diebus duob⁹ discipulis tertius in via dñs iungitur comes: & ad oẽm nr̃æ ambiguitatis caliginẽ detergẽdã,pauẽtiũ ac trepidantiũ tarditas increpatur.

¶Dominica infra octauam Ascensionis, ex Genesi. Lcõ.j.

NVnc ergo prouideat rex virũ sapientem & industriũ,& præficiat eum terrę Ægypti. Qui constituat præpositos per cunctas regiones:& quintã partẽ fructuum per septem annos fertilitatis, qui iam nũc futuri c.41.

turi sunt, cõgregẽt in horrea: & omne frumẽtũ sub Pharaonis potestate condatur, seruetur q; in vrbibus. Et præparetur futuræ septem annorum fami, quæ oppressura est Ægyptũ: & non consumetur terra inopia. Placuit Pharaoni consiliũ & cunctis ministris eius: locutusq; est ad eos, Num inuenire poterimus talem virũ, qui spiritu Dei plen⁹ sit? Dixit ergo ad Ioseph: Quia ostẽdit tibi Deus omnia quę locut⁹ es, nunquid sapientiorem & similem tui inuenire potero? Tu eris super domum meam, & ad tui oris imperium cunctus populus obediet: vno tantũ regni solio te præcedam. Dixitq; rursum Pharao ad Ioseph, Ecce cõstitui te super vniuersam terrã Ægypti. Tulitq; anulum de manu sua, & dedit eum in manu eius: vestiuitq; eum stola byssina, & collo torquẽ aureã circũposuit. Fecitq; eum ascendere super currum suũ secundũ, clamãte prȩcone, vt oẽs coram eo genu flecterẽt, & præpositũ esse scirent vniuersæ terræ Aegypti. Dixit quoq; Rex Aegypti ad Ioseph, Ego sum Pharao: absq; tuo imperio non mouebit q̃squã manũ aut pedẽ in omni terra Aegypti. Vertitq; nomen eius, & vocauit eum lingua Aegyptiaca, Saluatorem mũdi. Deditq; illi vxorem Aseneth filiam Phutipharis sacerdotis Heliopoleos.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio secunda.

Sicut enim corpus vnũ est, & c. 12.
membra habet multa: om- b
nia aũt membra corporis cum sint multa, vnũ tamen corpus sunt: ita & Christus. Etenim in vno spiritu omnes nos in vnũ corpus baptizati sumus, siue Iudæi, siue Gentiles, siue serui, siue liberi: & omnes in vno spiritu potati sumus. Nam & corpus nõ est vnum membrũ, sed multa. Si dixerit pes, Quoniã nõ sum manus, nõ sum de corpore: num ideo non est de corpore? Et si dixerit auris, Quoniam nõ sum oculus, non sum de corpore: num ideo nõ est de corpore? Si totũ corpus oculus: vbi auditus? Si totum auditus: vbi odoratus? Nunc aũt posuit Deus membra, vnumquodq; eorum in corpore sicut voluit. Quòd si essent omnia vnum mẽbrũ, vbi corpus? Nunc autẽ multa quidẽ membra: vnũ aũt corpus. Non potest aũt oculus dicere manui, Opera tua nõ indigeo: aut iterũ caput pedibus,

Non

Non estis mihi necessarij, sed multo magis quæ videtur mẽbra corporis infirmiora esse, necessariora sunt: & quæ putam⁹ ignobiliora membra esse corporis, his honorẽ abundantiorem circundamus, & quæ inhonesta sunt nostra, abundãtiorẽ honestatẽ habẽt. Honesta aũt nostra, nullius egent: sed Deus temperauit corp⁹, ei cui deerat abundãtiorẽ tribuẽdo honorẽ: vt non sit schisma in corpore, sed in idipsum pro inuicẽ solicita sint mẽbra. Et si quid patitur vnũ membrũ, cõpatiuntur omnia membra: siue gloriatur vnũ mẽbrũ, congaudẽt omnia membra. Vos autẽ estis corpus Christi, & mẽbra de membro. Et quosdã quidẽ posuit Deus in ecclesia, primo Apostolos, secundo Prophetas, tertio Doctores, deinde virtutes, exinde gratias curationũ, opitulationes, gubernationes, genera linguarũ, interpretationes sermonum. Nunquid oẽs Apostoli? nunquid oẽs Prophetæ? nunquid omnes Doctores? nunqd omnes virtutes? nunquid oẽs gratiã habent curationũ? nunquid omnes linguis loquũtur? nunqd omnes interpretantur? Aemulamini autẽ charismata meliora. Et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro.

Secundum Ioãnem. Lectio. iiij.

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis, Cum venerit paracletus quem ego mittam vobis à patre spiritum veritatis qui à patre procedit: ille testimonium perhibebit de me: & vos testimonium perhibebitis: quia ab initio mecum estis. c. 15.

Et rel. Hom. sctĩ Augusti. epĩ.

Dñs Iesus in sermone quem loquut⁹ est discipulis suis post cœnã proxim⁹ passioni: tanquã iturus & relicturus eos pręsentia corporali, cũ omnibus autẽ suis vsq; ad cõsummationẽ seculi, futurus pręsentia spirituali, exhortatus est eos ad pferendas psecutiones impiorũ, quos mũdi nomine nuncupauit: ex quo tamen mũdo etiam ipsos discipulos elegisse se dixerat: vt scirent se gratia Dei esse quod sunt, suis aũt vitijs fuisse quod fuerãt. Deinde persecutores & suos, & ipsorũ, Iudæos euidenter expressit: vt omnino appareret etiã ipsos mundi damnabiles appellatione conclusos, qui persequuntur sanctos. Cumq; de illis diceret, ꝙ ignorarent eum à quo missus est: & tamen odissent & filium & patrem:

hoc

hoc est eum qui missus est, & à quo missus est. De quibus omnibus in alijs sermonibus iam disseruimus: ad hoc peruenit, vbi ait, Vt impleatur sermo qui in lege eorum scriptus est: quia odio habuerũt me gratis.

¶ Feria.ij.ex Genesi. Lectio.j.

c.41. EGressus est itaq; Ioseph ad terrã Aegypti (triginta aũt annorum erat quãdo stetit in conspectu regis Pharaonis) circumiuit oẽs regiones Aegypti. Venitq; fertilitas septẽ annorũ: & in manipulos redactæ segetes congregatæ sunt in horrea Aegypti. Omnis etiã frugum abundãtia in singulis vrbibus condita est. Tantaq; fuit abundantia tritici, vt arenæ maris coęquaretur, & copia mensurã excederet. Nati sunt autem Ioseph filij duo anteq̃ veniret fames: quos peperit ei Aseneth filia Phutipharis sacerdotis Heliopoleos. Vocauitq; nomẽ primogeniti, Manasses, dicẽs: Obliuisci me fecit Deus omniũ laborum meorũ, & domus patris mei. Nomen quoq; secundi appellauit Ephraim, dicens: Crescere me fecit De⁹ in terra paupertatis meæ. Igitur transactis septem vbertatis annis, qui fuerant in Aegypto, cœperunt venire septem anni inopiæ, quos prædixerat Ioseph: & in vniuerso orbe fames pręualuit, in cuncta autẽ terra Aegypti erat panis. Qua esuriẽte clamauit populus ad Pharaonem alimẽta petens. Quibus ille respondit, Ite ad Ioseph: & quicquid ipse vobis dixerit, facite. Crescebat aũt quotidie fames ĩ omni terra: aperuitq; Ioseph vniuersa horrea, & vendebat Aegyptijs: nam & illos oppresserat fames. Omnesq; prouinciæ veniebãt in Aegyptum, vt emerẽt escas: & malum inopię temperarent.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio secunda.

SI linguis hominũ loquar & angelorum, charitatẽ autem non habeam: factus sum velut æs sonans, aut cymbalũ tinniens. Et si habuero prophetiam, & nouerim mysteria omnia, & omnem scientiam: & si habuero omnem fidem ita vt montes transferam, charitatẽ aũt non habuero, nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperũ omnes facultates meas, & si tradidero corpus meum ita vt ardeam, charitatem aũt non habuero: nihil mihi prodest. Charitas patiens est, benigna est. Charitas non æmulatur, non agit c.13. c

agit perperam, nõ inflatur, nõ est ambitiosa, non quęrit quæ sua sunt, non irritatur, nõ cogitat malũ: nõ gaudet sup iniquitate, cõgaudet aũt veritati: omnia suffert, omnia credit, omnia sperat, omnia sustinet. Charitas nunq̃ excidit: siue prophetiæ euacuabuntur, siue linguæ cessabunt, siue scientia destruetur. Ex parte enim cognoscimus, & ex parte prophetamus. Cum autẽ venerit quod perfectum est, euacuabitur quod ex parte est. Cum essem paruulus, loquebar vt paruulus, sapiebã vt paruulus, cogitabã vt paruulus. Quãdo aũt factus sum vir, euacuaui quæ erant paruuli. Videmus nũc per speculum in ænigmate: tunc aũt facie ad faciem. Nũc cognosco ex parte: tunc autẽ cognoscã sicut & cognitus sum. Nunc aũt manẽt, fides, spes, charitas, tria hæc:
c.14. maior autẽ horũ est charitas.]
d Sectamini charitatẽ, æmulamini spiritualia: magis aũt vt prophetetis. Qui enim loquit̃ lingua, nõ hominib' loquitur, sed Deo: nemo enim audit: spirit' autẽ loquitur mysteria, nã qui prophetat, hominib' loquitur ad ædificationẽ, & exhortationem, & cõsolationem. Qui loquitur lingua, semetipsũm ædificat: qui aũt ꝓphetat, ecclesiã Dei, ædificat. Volo autẽ omnes vos loqui linguis, magis autẽ prophetare. Nã maior est qui prophetat, quàm qui loquitur linguis, nisi interpretetur vt ecclesia ædificationem accipiat.

Ex serm. sctĩ Leonis papę. L.iij.

PEr omne hoc tempus, dilectissimi, quod inter resurrectionẽ & ascẽsionẽ dñi exactũ est, hoc prouidentia Dei curauit, hoc docuit, hoc suorum & oculis insinuauit, & cordibus, vt dñs Iesus vere agnosceretur resuscitat', qui vere erat natus, & passus, & mortuus. Vnde beatissimi apostoli, omnesq; discipuli, q & de exitu crucis fuerãt trepidi, & de fide resurrectionis ambigui, ita sunt in veritate perspicua roborati, vt dño in cœlorum eunte sublimia, non solũ nulla afficerẽtur tristitia, sed etiam magno gaudio replerentur. Et reuera magna erat, & ineffabilis causa gaudendi cum in cõspectu sanctæ multitudinis super omniũ creaturarum cœlestiũ dignitatẽ humani generis naturam conscenderet supergressura angelicos ordines, & vltra archangelorum altitudines eleuanda, nec vllis subli-

ſublimitatibus modũ ſuæ prouectionis habitura: niſi æterni patris recepta cõſenſu illi⁹ gloriæ ſociaretur in throno, cuius natura copulabatur in filio. Quia igitur Chriſti aſcẽſio noſtra eſt prouectio, & quo proceſſit gloria capitis, eo ſpes vocatur & corporis, dignis, dilectiſſimi, exultemus gaudijs, & pia gratiarũ actione lætemur. Hodie enim non ſolũ paradiſi poſſeſſores firmati ſum⁹, ſed ẽt cœlorũ in Chr̃o ſuperna penetrauimus, ampliora adepti per ineffabilẽ Chriſti gratiã, quam per diaboli amiſeram⁹ inuidiã.

¶ Feria.iij.ex Geneſi. Lectio j.

c.42. AVdiens autẽ Iacob ꝙ alimenta vẽderent̃ in Aegypto, dixit filijs ſuis, Quare negligitis? audiui ꝙ triticum venundetur in Aegypto: deſcendite, & emite nobis neceſſaria, vt poſſimus viuere, & nõ conſumamur inopia. Deſcendentes igitur fratres Ioſeph decem, vt emerent frumẽta in Aegypto, Beniamin domi retento à Iacob, qui dixerat fratribus eius, Ne forte in itinere quicquã patiatur mali: ingreſſi ſunt terrã Aegypti cũ alijs qui pergebant ad emendũ, erat autẽ fames in terra Chanaan. Et Ioſeph erat princeps in terra Aegypti, atq; ad eius nutum frumenta populis vendebantur. Cumq; adoraſſent eum fratres ſui, & agnouiſſet eos, quaſi ad alienos durius loquebat̃, interrogans eos, Vnde veniſtis? Qui reſpõderũt, De terra Chanaan: vt emamus victui neceſſaria. Et tñ fratres ipſe cognoſcens, nõ eſt agnitus ab eis. Recordatusq; ſomniorũ quæ aliquando viderat, ait ad eos, Exploratores eſtis: vt videatis infirmiora terræ veniſtis. Qui dixerunt, Non eſt ita domine, ſed ſerui tui venerunt vt emerẽt cibos. Omnes filij vni⁹ viri ſumus: pacifici venimus, nec quicquam famuli tui machinantur mali. Quibus ille reſpõdit, aliter eſt: immunita terræ huius conſiderare veniſtis.

Ex epiſtola prima Pauli ad Corinthios. Lectio ſecunda.

NVnc autẽ fratres, ſi venero ad vos linguis loquẽs, c.14.
quid vobis prodero, niſi vobis loquar aut in reuelatione, aut in ſciẽtia, aut in prophetia, aut in doctrina? Tamen quæ ſine anima ſunt vocem dantia, ſiue tibia, ſiue cithara: niſi diſtinctionem ſonituum dederint, quomodo ſcietur id quod canitur, aut quod citharizatur?

Etenim

Etenim si incertã vocem det tuba: quis parabit se ad bellum? Ita & vos per linguã nisi manifestum sermonẽ dederitis: quomodo scietur id quod dicitur? Eritis enim in aera loquentes. Tam multa vt puta genera linguarũ sunt in hoc mũdo: & nihil sine voce est. Si ergo nesciero virtutem vocis, ero ei cui loquor barbar⁹: & qui loquitur, mihi barbarus. Sic & vos qm̃ æmulatores estis spirituum: ad ædificationẽ ecclesię quęrite vt abũdetis. Et ideo qui loquitur lingua, oret vt interpretetur. Nam si orem lingua, spũs me⁹ orat: mens aũt mea sine fructu est. Quid ergo est? Orabo spiritu, orabo & mente: psallã spiritu, psallã & mente. Cæterũ si benedixeris spiritu: qui supplet locum idiotæ, quomodo dicet, Amen, super tuã benedictionẽ? quoniã qd dicas, nescit, Nam tu quidẽ bene gratias agis: sed alter nõ ędificatur. Gratias ago Deo meo, ꝙ omnium vestrum linguis loquor. Sed in ecclesia volo quinq; verba sensu meo loqui, vt & alios instruã: q̃ decem millia verborũ in lingua. Fratres, nolite pueri effici sensibus, sed malitia paruuli estote, sensibus autem perfecti estote. In lege enim scriptũ est, Quoniam in alijs linguis & labijs alijs loquar populo huic: & nec sic exaudient me, dicit dñs. Itaq; linguæ in signum sunt non fidelibus, sed infidelibus: prophetiæ aũt non infidelibus, sed fidelibus. Si ergo cõueniat vniuersa ecclesia in vnum, & omnes linguis loquantur, intrent autem idiotæ aut infideles: nonne dicent ꝙ insanitis? Si autem omnes prophetent, intret autem quis infidelis vel idiota: conuincitur ab omnibus, diiudicatur ab omnibus, occulta enim cordis eius manifesta fiunt: & ita cadens in faciem adorabit Deum, pronuntians ꝙ vere Deus in vobis sit.

Sermo sctĩ August. epĩ. Lcõ.iij.

SAluator noster, dilectissimi fratres, ascendit in cœlum: nõ ergo turbemur in terra. Ibi sit mens, & hic erit requies. Ascendamus cum Christo interim corde, vt cũ dies promissus aduenerit, sequamur & corpore. Scire tñ debem⁹ fratres, quia cũ Christo non ascendit superbia, nõ auaritia, nõ luxuria, nullum vitium nostrũ ascendit cũ medico nostro. Et ideo si post medicũ desideramus ascẽdere, debem⁹ vitia & pctã deponeꝛe.

Omnia

Omnia enim quasi quibusdã cõpedibus nos premunt: & peccatorũ nos reubus ligare contendunt. Et ideo cũ Dei adiutorio, secundũ quod ait psalmista, dirumpam' vincula eorũ: vt secure possimus dicere dño, Dirupisti vincula mea: tibi sacrificabo hostiã laudis. Resurrectio dñi spes nostra est. Ascẽsio dñi glorificatio nostra est. Ascensionis hodie solẽnia celebramus. Si ergo recte, si fideliter, si sancte, si pie ascẽsionẽ dñi celebramus, ascendamus cum illo, & sursum corda habeam'. Ascẽdẽtes autẽ nõ extollamur: nec de nostris quasi de proprijs meritis præsumamus. Sursum enim corda habeamus, sed ad dñm. Sursum enim cor non ad dñm supbia vocatur. Sursum aũt cor ad dñm, refugiũ vocatur. Videte fratres magnũ miraculũ. Altus est Deus. Humilias te, & descendit ad te. Erigis te, & fugit à te. Quare hoc? Quia excelsus est, & humilia respicit: & alta à lõge cognoscit.

¶ Feria.iiij.ex Genesi. Lcõ.j.

c.42. At illi dixerũt, duodecim, inquiũt, serui tui fratres sumus, filij viri vnius in terra Chanaan: minimus cũ patre nostro est, alius non est super. Hoc est, ait, quod loquut' sum, exploratores estis iam nunc experimentũ vestri capiam. per salutẽ Pharaonis non egrediemini hinc, donec veniat frater vester minimus. Mittite ex vobis vnũ, & adducat eũ: vos aũt eritis in vinculis, donec probentur, quæ dixistis vtrum vera an falsa sint: alioquin, per salutem Pharaonis exploratores estis. Tradidit ergo illos custodię tribus diebus. Die autem tertio eductis de carcere, ait, Facite quæ dixi, & viuetis: Deũ enim timeo. Si pacifici estis, frater vester vnus ligetur in carcere: vos aũt abite, & ferte frumẽta quæ emistis, in domos vestras, & fratrẽ vestrũ minimũ ad me adducite, vt possim vestros probare sermones, & non moriamini. Fecerunt vt dixerat, & loquuti sunt adinuicẽ, Merito hæc patimur, quia peccauimus in fratrem nostrũ, vidẽtes angustias animę illius dum deprecaretur nos, & non audiuimus: idcirco venit super nos ista tribulatio. E quibus vnus Ruben, ait, Nunquid nõ dixi vobis, Nolite peccare in puerum: & non audistis me? en sanguis eius exquiritur. Nesciebant autem ꝙ intelligeret Ioseph: eo ꝙ per

interpretem loqueretur ad eos. Auertitq; se parũper, & fleuit: & reuersus loquutus est ad eos. Tollensq; Simeon,& ligãs,illis præsentibus, iussit ministris vt implerẽt eorũ saccos tritico, & reponerẽt pecunias singulorũ in sacculis suis, datis supra cibarijs in via: qui fecerunt ita.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio secunda.

c. 14. QVid ergo est fratres? cum conuenitis,vnusquisq; vestrũ psalmũ habet, doctrinã habet, Apocalypsim habet,linguam habet,interpretationem habet:omnia ad ædificationẽ fiant.Siue lingua quis loquitur: secundũ duos,aut vt multũ tres, & per partes,& vnus interpretetur. Si autẽ non fuerit interpres taceat in ecclesia, sibi autem loquatur & Deo. Prophetæ autem duo aut tres dicãt,& cęteri diiudicẽt. Quod si alij reuelatum fuerit sedenti: prior taceat. Potestis enim oẽs per singulos prophetare:vt omnes discant,& oẽs exhortentur: & spiritus prophetarũ, prophetis subiecti sunt. Non enim est dissensionis Deus,sed pacis:sicut & in oĩbus ecclesijs sanctorum doceo. Mulieres in ecclesijs taceant: nõ enim permittitur eis loqui,sed subditas esse: sicut & lex dicit.Si quid autem volunt discere, domi viros suos interrogent. Turpe est enim mulieri,loqui in ecclesia. An à vobis verbũ Dei processit? aut in vos solos peruenit? Si quis videtur propheta esse, aut spiritualis, cognoscat quæ scribo vobis, quòd dñi sunt mandata.Si quis autẽ ignorat,ignorabitur. Itaq; fratres æmulamini prophetare:& loqui linguis nolite prohibere. Omnia autẽ honeste & secundum ordinem fiant in vobis.

† Notum autẽ vobis facio fratres euãgeliũ, quod prædicaui c. 15. a
vobis,quod & accepistis, ĩ quo & statis, per quod & saluamini. qua ratione prædicauerim vobis si tenetis, nisi frustra credidistis.Tradidi enim vobis ĩ primis quod & accepi, quòd Christus mortuus est pro peccatis nostris secundũ scripturas,& quia sepultus est, & quia resurrexit tertia die,secundũ scripturas:& quia visus est Cephæ & post hoc vndecim. Deinde visus est plus q̃ quingẽtis fratribus simul: ex quibus multi manent vsq; a
adhuc,quidam aũt dormierũt. Deinde visus est Iacobo, deinde apostolis oĩbus. Nouissime autẽ omnium tanq̃ abortiuo

visus

visus est & mihi. Ego enī sum minimus apostolorū: qui non sum dignus vocari apostolus, quoniā persequutus sum ecclesiam Dei. Gratia autē Dei sum id quod sum: & gratia eius in
B me vacua non fuit,] sed abundantius illis oībus laboraui, nō ego autē, sed gratia Dei mecū. Siue enim ego, siue illi, sic prædicauimus, & sic credidistis.

Sermo sctī Augustini epi. L. iij.

ASceusionis dñi nostri Iesu Christi sanctus dies & solennis hodie illuxit: exultemus & lætemur in ea. Christus descendit, inferna patuerunt: Christus ascendit, superna claruerunt: Christus in ligno pependit, insultent furentes. Christus in sepulchro, mentiantur custodes. Christus in inferno, visitentur quiescētes. Christus in cœlo, credāt omnes gentes. Ipse ergo debet esse author nostri sermonis, q̄ est largitor nostræ salutis. Non de alio aliquo loquimur vobis, nisi de illo qui modo ex Euangelio loquebatur omnibus nobis. Et ascensurus ad patrē, dicebat discipulis suis, Hæc loquutus sum vobis, cum adhuc essem vobiscum. Paracletus autē spiritus veritatis, quē mittet pater in nomine meo, ille vos docebit omnia & cōmonebit vos omnia quæ dixi. Non turbetur cor vestrū neq; formidet. Audistis quia ego dixi vobis, vado ad patrem meū, quia, pater maior me est.

Feria. v. ex Genesi. Lectio. j.

AT illi portantes frumenta in asinis suis, profecti sunt. Apertoq; vnus sacco vt daret iumento pabulum in diuersorio, contemplatus pecuniam in ore sacculi, dixit fratribus suis, Reddita est mihi pecunia mea, en habetur in sacco. Et obstupefacti, turbatiq; mutuo, dixerunt, Quidnam est hoc, quod fecit nobis Deus? Veneruntq; ad Iacob patrē suum in terra Chanaan, & narrauerunt ei omnia quæ accidissent sibi, dicentes, Loquutus est nobis dñs terræ dure, & putauit nos exploratores esse prouinciæ. Cui respondimus, Pacifici sumus, nec vllas molimur insidias. Duodecim fratres vno patre geniti sumus: vnus non est super, minimus cum patre nostro est in terra Chanaan. Qui ait nobis, Sic probabo q̄ pacifici sitis, Fratrem vestrum vnum dimittite apud me, & cibaria domibus vestris necessaria sumite, & abite, fratremq; vestrū mini-

C. 42.

minimum adducite ad me, vt sciam ꝙ nõ sitis exploratores, vt istũ qui tenetur ĩ vinculis, recipere possitis, ac deinceps quę vultis, emendi habeatis licẽtiã. His dictis cũ frumenta effunderent, singuli repererũt in ore saccorũ ligatas pecunias: exterritisq; simul omnibus, dixit pater Iacob, Absq; liberis me esse fecistis. Ioseph non est super, Simeon tenetur in vinculis, & Beniamin auferetis: in me hæc omnia mala reciderunt. Cui respõdit Rubẽ, Duos filios meos interfice, si nõ reduxero illum tibi: trade illũ in manu mea, & ego eum tibi restituam. At ille, Nõ descẽdet, inquit, filius me⁹ vobiscũ: frater ei⁹ mortuus est, & ipse solus remansit: si quid ei aduersitatis acciderit ĩ terra ad quam pergitis, deducetis canos meos cum dolore ad inferos.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio secunda.

c.15. SI autẽ Christus prædicatur ꝙ resurrexit à mortuis: quomodo quidã dicunt vobis, qm̃ resurrectio mortuorũ non est? Si autẽ resurrectio mortuorum nõ est: neq; Christ⁹ resurrexit. Si aũt Christus non resurrexit, inanis est prædicatio nostra, inanis est & fides vestra, inuenimur autẽ & falsi testes Dei: quoniã testimonium diximus aduersus Deum, ꝙ suscitauerit Christum, quem nõ suscitauit, si mortui non resurgunt. Nam si mortui non resurgunt: neq; Christus resurrexit. Quòd si Christ⁹ non resurrexit, vana est fides vestra: adhuc enim estis in peccatis vestris. Ergo & qui dormiũt in Christo, perierunt. Si in hac vita tantũ in Christo sperãtes sumus, miserabiliores sumus oĩbus hominibus. Nũc autẽ Christus resurrexit à mortuis primitiæ dormientiũ, qm̃ quidẽ per hominẽ mors: & per hominẽ resurrectio mortuorũ. Et sicut in Adam oẽs moriuntur, ita & in Christo omnes viuificabuntur, vnusquisq; autẽ in suo ordine. Primitiæ, Christus: deinde ij qui sunt Christi, qui in aduẽtũ eius crediderũt. Deinde finis: cum tradiderit regnũ Deo & patri, cũ euacuauerit omnẽ principatũ & potestatem & virtutẽ, Oportet aũt illũ regnare, donec ponat oẽs inimicos sub pedibus ei⁹. Nouissime autem inimica destruetur mors. Omnia enĩ subiecit sub pedibus eius. Cum autẽ dicat, omnia subiecta sunt ei: sine dubio, præter eum qui subiecit ei om-

omnia. Cum aũt subiecta fuerint illi omnia: tũc & ipse filius subiectus erit ei, q subiecit sibi omnia, vt sit De⁹ omnia in omnibus. Alioquin qd facient qui baptizantur pro mortuis, si omnino mortui nõ resurgunt? Vt quid & baptizantur pro illis? Vt qd & nos periclitamur omni hora? Quotidie morior, propter vestram gloriam fratres, quam habeo in Christo Iesu dño nostro. Si (secundũ hominẽ) ad bestias pugnaui Ephesi: quid mihi prodest, si mortui non resurgunt? manducemus & bibamus, cras enim moriemur. Nolite seduci. Corrũpunt mores bonos colloquia mala.

Sermo sctĩ Augustini epi. L. iij.

Omnia, charissimi, quę dñs Iesus Christ⁹ in hoc mundo sub fragilitate nostra miracula edidit, nobis proficiunt. Qui dum humanam conditionem syderibus importauit, cœlum credentibus patere posse monstrauit. Et dũ victorẽ mortis in cœlestia eleuauit, victorẽ eiusdem mortis quo sequamur ostẽdit. Ascẽsio ergo dñi catholicę fidei cõfirmatio fuit: vt securi in posterũ crederem⁹ miraculi illius donũ, cuius iam in pręsenti percepissemus effectũ. Et fidelis quisq; cùm iam tanta perceperit, per ea quæ agnoscit pręstita, discat sperare promissa: ac Dei sui præteritã præsentemq; bonitatẽ, quasi futurorũ teneat cautionẽ. Super excelsa ergo cœli terrenũ corpus imponitur: ossa intra sepulchri angustias paulo ante cõclusa, angelorũ cœtibus inferuntur. In gremio immortalitatis mortalis natura transfunditur. Et ideo sacra apostolicæ lectionis testat̃ historia, Cũ hęc dixisset (inquit) vidẽtibus illis eleuatus est. Cum audis eleuatũ, agnosce militię cœlestis obsequium vnde hodierna festiuitas hominis nobis & Dei sacramẽta manifestat, sub vna eademq; persona. In eo qui eleuat diuinam potẽtiã: in eo aũt qui eleuatur, humanã agnosce substantiã.

Feria. vj. ex Genesi. Lectio. j.

Nterim fames omnem terrã vehementer premebat. c. 34. Consumptisq; cibis, quos ex Aegypto detulerant, dixit Iacob ad filios suos, Reuertimini, & emite nobis pauxillum escarum. Respondit Iudas, Denuntiauit nobis vir ille sub attestatione iurisiurandi, dicẽs, Non videbitis faciẽ meã, nisi fratrẽ vestrũ minimũ adduxeritis vobiscũ.

Si ergo vis eũ mittere nobiscũ, pergemus pariter, & ememus tibi necessaria. Si autẽ non vis, non ibimus, vir enim, vt sæpe diximus, denuntiauit nobis, dicens. Non videbitis faciẽ meã absque fratre vestro minimo. Dixit eis Israel, In meã hoc fecistis miseriam, vt indicaretis ei & alium habere vos fratrem. At illi responderũt, Interrogauit nos homo per ordinem, nostrã progeniẽ: si pater viueret, si haberemus fratrem: & nos respondimus ei cõsequẽter iuxta id quod fuerat sciscitatus: nunquid scire poteram' ꝙ dicturus esset? Adducite fratrem vestrũ vobiscũ. Iudas quoq; dixit patri suo, Mitte puerum mecũ, vt proficiscamur, & possim' viuere: ne moriamur nos & paruuli nostri. Ego suscipio puerum: de manu mea require illũ: nisi reduxero & reddidero eum tibi, ero peccati reus in te omni tempore. Si non intercessisset dilatio, iam vice altera venissemus. Igitur Israel pater eorum dixit ad eos, Si sic necesse est, facite quod vultis: sumite de optimis terræ fructibus in vasis vestris, & deferte viro munera: modicũ resinæ & mellis & storacis, stactis, & terebinthi, & amygdalarũ. Pecuniam quoq; duplicẽ ferte vobiscũ, & illam quã inuenistis ĩ sacculis, reportate, ne forte errore factum sit. Sed & fratrẽ vestrũ tollite, & ite ad virum. Deus aũt meus omnipotens faciat vobis eũ placabilẽ: & remittat vobiscũ fratrẽ vestrũ, quẽ tenet in vinculis, & hunc Beniamin: Ego autem quasi orbatus absq; liberis ero.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio secunda.

EVigilate iuste: & nolite peccare: ignorantiã enim Dei quidam habent. Ad reuerentiã vobis loquor. Sed dicit aliquis, Quomodo resurgunt mortui? quali autem corpore venient? Insipiens tu, quod seminas nõ viuificat', nisi prius moriatur. Et quod seminas, non corpus quod futurum est seminas, sed nudum granum: vt puta tritici aut alicuius cæterorum. Deus aũt dat illi corpus sicut vult: & vnicuiq; seminũ proprium corpus. Nõ omnis caro eadẽ caro, sed alia hominũ, alia pecorũ, alia aũt volucrũ, alia piscium. Et corpora cœlestia, & corpora terrestia, sed alia quidem cœlestiũ gloria, alia autẽ terrestriũ. Alia claritas solis, alia claritas lunæ, & alia claritas stellarum. c. 15.

Stella

Stella enim à stella differt in claritate: sic & resurrectio mortuorũ. Seminatur in corruptione: surget in incorruptione. Seminatur in ignobilitate: surget in gloria. Seminat̃ in infirmitate: surget in virtute. Seminatur corpus animale, surget corpus spirituale. Si est corpus animale, est & corpus spirituale, sicut scriptum est, Factus est primus homo Adam in animã viuentẽ: nouissimus Adam in spiritum viuificantem. Sed nõ prius quod spirituale est, sed quod animale: deinde qđ spirituale. Primus homo de terra, terrenus: secũdus homo de cœlo, cœlestis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cœlestis, tales & cœlestes. Igit̃ sicut portauimus imaginẽ terreni, portemus & imaginem cœlestis. Hoc aũt dico fratres: quia caro & sanguis regnũ Dei possidere non possunt: neq; corruptio in
E corruptelam possidebit.† Ecce mysterium vobis dico. Omnes quidẽ resurgemus, sed nõ omnes immutabimur. In momento, in ictu oculi, in nouissima tuba (canet enim tuba) & mortui resurgent incorrupti: & nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc, induere incorruptionem: & mortale hoc, induere immortalitatẽ. Cũ aũt mortale hoc induerit immortalitatẽ, tũc fiet sermo qui scriptus est. Absorpta est mors in victoria. Vbi est mors victoria tua? Vbi est mors stimul' tuus? Stimulus aũt mortis, peccatum est: virtus vero peccati, lex. Deo autem gratias qui dedit nobis victoriam per dñm nostrum Iesum Christum.] Itaq; fratres F
mei dilecti, stabiles estote & immobiles, abundantes in opere dñi semper: scientes ꝙ labor vester non est inanis in dño.

Ex sermone sct̃ Aug epi. L.iij.

IDeoq; omnibus modis detestanda sunt venena orientalis erroris: qui impia nouitate præsumit asserere filiũ Dei ac filiũ hominis vnius esse naturæ. In alterutra enim parte vel qui solũ hominẽ fuisse dixerit negabit conditoris gloriã: vel qui solũ Deum, negabit misericordiã redemptoris. Quo genere, nõ facile Arrianus euãgelicam poterit habere veritatem, vbi filiũ Dei nunc æqualẽ legimus, nunc minorẽ. Qui enim vnius naturæ saluatorẽ nostrũ mortifera persuasione crediderit, solum hominẽ, aut solum Deũ cogetur dicere crucifixũ.

Sed non ita est, Mortem enim nec solus De⁹ sentire, nec solus homo superare potuisset. Nos ergo nouerimus in Christo duplicem geminamq; substātiā. De patre cœlestē, de matre terrenā. Quā vtrāq; in vno eodēq; redēptore suis prōptū est testimonijs explicare. Quasi homo dicebat, Quia pater maior me est: sed idē quasi De⁹ pronūtiabat, Ego & pater vnum sumus. Quasi homo dicebat, Tristis est aīa mea vsq; ad mortē: sed quasi Deus fiducialiter loquebatur, Potestatē habeo ponēdi animā meā, & potestatē habeo iterū sumendi eam. Quasi homo in cruce pēdebat: sed quasi Deus regnū cœleste donabat.

Sabbato ex Genesi. Lectio. j.

c.43. TVlerunt ergo viri munera, & pecuniam duplicē, & Beniamin, descenderuntq; in Aegyptum, & steterunt coram Ioseph. Quos cū ille vidisset, & Beniamin simul, præcepit dispensatori domus suæ, dicens, Introduc viros domū, & occide victimas, & instrue conuiuiū: qm̄ hodie mecū sunt comesturi meridie. Fecit ille sicut sibi fuerat imperatū, & introduxit viros domū. Ibiq; exterriti, dixerūt mutuo. Propter pecuniā quam retulimus prius in saccis nostris, introducti sumus: vt deuoluat in nos calumniā, & violenter subiiciat seruituti & nos, & asinos nostros. Quāobrē in ipsis forib⁹ accedētes ad dispensatorē locuti sunt, Oram⁹ dn̄e, vt audias nos. Iam ante descēdimus vt emerem⁹ escas. Quibus emptis, cum venissemus ad diuersorium, aperuimus saccos nostros, & inuenimus pecuniā in ore saccorū, quam nūc eodē pondere reportauimus. Sed & aliud attulimus argentum, vt emamus quæ nobis necessaria sunt: nō est in nostra cōsciētia quis posuerit eā in marsupijs nostris. At ille respōdit, Pax vobiscū, nolite timere. De⁹ vester, & De⁹ patris vestri dedit vobis thesauros in saccis vestris: nam pecuniam quam dedistis mihi probatā ego habeo. Eduxitq; ad eos Simeon. Et introductis domū, attulit aquā, & lauerūt pedes suos, deditq; pabulū asinis eorū. Illi vero parabāt munera, donec ingrederet̄ Ioseph meridie. Audierant enim ꝙ ibi comesturi essent panē. Igitur ingressus est Ioseph domū suā, obtuleruntq; ei munera, tenentes in manibus suis: & adorauerunt proni in terrā. At ille clementer

menter resalutatis eis, interrogauit eos dicẽs: Sanusne est pater vester senex, de quo dixeratis mihi? Adhuc viuit? Qui responderunt, Sospes est seruus tuus pater noster, adhuc viuit. Et incuruati, adorauerũt eum.

Ex epistola prima Pauli ad Corinthios. Lectio secunda.

c.16. DE collectis autẽ quę fiunt in sanctos sicut ordinaui ecclesijs Galatię, ita & vos facite. Per vnã sabbati vnusquisq; vestrũ apud se reponat, recondens quod ei beneplacuerit: vt non cum venero, tunc collectæ fiant. Cum aũt præsens fuero, quos probaueritis per epistolas, hos mittã perferre gratiã vestrã in Ierusalẽ. Quod si dignũ fuerit vt ego eam, mecũ ibunt. Veniam aũt ad vos, cũ Macedoniam pertrãsiero. Nam Macedoniam pertransibo. Apud vos aũt forsitan manebo vel etiam hyemabo: vt vos me deducatis quocunq; iero. Nolo enim vos modo in transitu videre, spero enim me aliquãtulũ temporis manere apud vos: si dñs permiserit. Permanebo autẽ Ephesi vsq; ad Pentecostẽ. Ostiũ enim mihi apertũ est magnũ & euidens: & aduersarij multi. Si aũt venerit Timotheus, videte vt sinẽ timore sit apud vos: opus enim dñi operatur, sicut & ego. Ne quis ergo illũ spernat, deducite autẽ illũ in pace: vt veniat ad me. Expecto enim illũ cum fratribus. De Apollo aũt fratre, vobis notum facio, qm̃ multũ rogaui eum, vt veniret ad vos cum fratribus: & vtiq; non fuit voluntas eius vt nunc veniret, veniet autem cum ei vacuum fuerit. Vigilate, state in fide, viriliter agite, & confortamini: omnia vestra in charitate fiãt. Obsecro aũt vos fratres, nostis domũ Stephanæ, & Fortunati, & Achaici quoniã sunt primitiæ Achaiæ, & in ministerium sanctorũ ordinauerũt seipsos: vt & vos subditi sitis eiusmodi, & omni cooperanti & laboranti. Gaudeo autem in præsentia Stephanæ & Fortunati & Achaici, quoniam id quod vobis deerat, ipsi suppleuerunt, refecerunt enim & meum spiritum & vestrum. Cognoscite ergo qui eiusmodi sunt. Salutãt vos omnes ecclesiæ Asiæ. Salutant vos in dño multũ Aquila, & Priscilla cum domestica sua ecclesia, apud quos & hospitor. Salutant vos omnes fratres. Salutate inuicẽ in oculo sctõ. Salutatio, mea manu Pauli.

Si quis non amat dominũ nostrum Iesum Christum, sit anathema: maranatha. Gratia dñi nostri Iesu Christi vobiscum. Charitas mea cum omnibus vobis in Christo Iesu. Amen.

Secundum Ioãnem. Lectio iij.

c. 14. IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis, Si diligitis me, mandata mea seruate: & ego rogabo patrem, & alium paracletum dabit vobis. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini epi.

Audiuimus fratres cum euangeliũ legeretur, dñm dicentẽ, Si diligitis me, mandata mea seruate: & ego rogabo patrẽ, & alium paracletũ dabit vobis, vt maneat vobiscũ in æternũ, spiritũ veritatis, quẽ mundus non potest accipere: quia non videt eum, nec scit eum. Vos aũt cognoscetis eum: quia apud vos manebit, & in vobis erit. Multa sunt quæ in istis paucis verbis dñi requirantur. Sed multũ est ad vos, vel omnia q̃ hic quęrenda sunt quęrere, vel omnia quę hic quęrim⁹ inuenire. Veruntamen quantũ nobis dñs donare dignatur, pro nostra & vestra capacitate, qd dicere debeam⁹, & qd discere & audire debeatis attendite: per nos, charissimi, quod possumus sumite: & ab illo quod nõ possum⁹, poscite. Spiritum paracletum Christus promisit apostolis. Quomodo autẽ promiserit, aduertamus. Si diligitis me (inquit) mandata mea seruate: & ego rogabo patrẽ, & alium paracletũ dabit vobis, vt maneat vobiscum in æternũ, spiritũ veritatis. Hic est vtiq; in trinitate spirit⁹ sanctus, quem patri & filio consubstantialẽ & coæternum & coæqualem fides catholica confitetur.

¶ Si in die Pentecostes inciderit festũ simplex, omittit' oĩno, si aũt inciderit infra octauã, fit cõmemoratio de eo in fine Primæ, vt dictũ fuit ĩ dñica prima aduẽtus. Si vero fuerit duplex, transferendum est post octa.

¶ Festum Pentecostes, duplex maius. Ad vesperas Hymnus.

VEni creator spiritus, Mentes tuorum visita: Imple superna gratia, Quæ tu creasti pectora.
Qui paracletus diceris,

Donum

Donum Dei altissimi:
Fons viuus, ignis, charitas,
Et spiritalis vnctio.
Tu septiformis munere,
Dextræ Dei tu digitus:
Tu rite promisso patris,
Sermone ditans guttura.
Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus:
Infirma nostri corporis,
Virtute firmans perpeti.
Hostem repellas longius,
Pacemq; dones protinus:
Ductore sic te præuio,
Vitemus omne noxium.
Per te sciamus da patrem,
Noscamus atq; filium:
Te vtriusq; spiritum,
Credamus omni tempore.
Gloria patri domino,
Natoq; qui à mortuis
Surrexit, ac paracleto,
In seculorũ secula. Amen. Añ.
Non vos relinquam orphanos, Haleluiah, vado & venio ad vos, Haleluiah: & gaudebit cor vestrum, Haleluiah. Oratio.

Deus, q hodierna die fidelium corda sancti spiritus illustratione docuisti: da nobis in eodẽ spiritu recta sapere, & de ei⁹ semp cõsolatione gaudere: Per. in vnita. Ad matu. inui.

Haleluiah, Spiritus dñi repleuit orbem terrarum, Venite adorem⁹. Hall'ah. Hym.

Iam Christ⁹ astra ascẽderat,
Reuersus vnde venerat:
Promissum patris munere,
Sanctum daturus spiritum.
Solennis vrgebat dies,
Quo mystico septemplici:
Orbis volutus septies,
Signat beata tempora.
Dum hora cunctis tertia,
Repente mundus intonat:
Orantibus Apostolis,
Deum venisse nuntiat.
De patris ergo lumine,
Decorus ignis almus est:
Qui fida Christi pectora,
Calore verbi compleat.
Impleta gaudent viscera,
Afflata sancto spiritu:
Voces diuersas intonant,
Fantur Dei magnalia.
Ex omni gente cogniti,
Græcis, Latinis, Barbaris:
Cunctisq; admirantibus,
Linguis loquuntur omnium,
Iudæa tunc incredula,
Vesana toruo spiritu:
Ructare musti crapulam,
Alumnos Christi concrepat.
Sed signis, & virtutibus,
Occurrit, & docet Petrus:
Falsa profari perfidos,
Iohele teste comprobans.
Gloria patri dño. &c. vt supra, & sic terminant' omnes hymni

in omnibus horis vsq; ad Dñi-
cam Trinitatis exclusiue. Aña.
Factus est repente de cœlo so-
nus aduenientis spiritus vehe-
mentis, Haleluiah, haleluiah.
ca. Ex Iohel propheta. Lectio. j.
2. NOli timere terra: exulta
& lætare, quoniã magni-
ficauit dñs vt faceret. Nolite ti-
mere animalia regionis: quia
germinauerũt speciosa deserti,
quia lignũ attulit fructũ suũ:
ficus & vinea dederunt virtutẽ
A suam. † Et filij Sion exultate, &
lætamini in dño Deo vestro:
quia dedit vobis doctorẽ iusti-
tiæ, & descendere faciet ad vos
imbrem matutinum & seroti-
num sicut in principio. Et im-
plebuntur areæ frumento, & re
dundabunt torcularia vino &
oleo. Et reddam vobis annos
quos comedit locusta, bruch⁹,
& rubigo, & eruca, fortitudo
mea magna, quam misi in vos.
Et comedetis vescentes, & satu-
rabimini: & laudabitis nomen
dñi Dei vestri, qui fecit mirabi
lia vobiscum, & non confunde
tur populus meus in sempiter-
B num.] Et scietis quia in medio
Israel ego sum: & ego dñs deus
vester, & non est amplius: &
nõ confundetur populus meus
in æternum. Et erit post hæc
† effundam spiritum meum su- C
per omnẽ carnẽ: & propheta-
bũt filij vestri & filiæ vestrę: se-
nes vestri somnia somniabũt,
& iuuenes vestri visiones vide-
bunt. Sed & super seruos meos
& ancillas in diebus illis effun-
dam spiritum meum. Et dabo
prodigia in cœlo, & ĩ terra, san-
guinem, & ignem, & vaporẽ fu-
mi. Sol cõuertetur in tenebras,
& luna in sanguinem: antequã
veniat dies domini magnus &
horribilis. Et erit: omnis qui in
uocauerit nomen dñi, saluus
erit:] quia in monte Sion, & in D
Ierusalem erit saluatio, sicut
dixit dominus, & in residuis
quos dominus vocauerit.
Acta Apostolorum. Lectio. ii.
P† Rimum quidẽ sermonẽ c. 1. a
feci de oĩbus, ô Theophile,
quæ cœpit Iesus facere, & doce-
re, vsq; in diem qua pręcipiens
Apostolis per Spiritũ sanctum,
quos elegit, assumptus est: qui-
bus & præbuit seipsum viuum
post passionẽ suã in multis ar-
gumentis, per dies quadragin-
ta apparens eis, & loquens de
regno Dei. Et conuescens, præ-
cepit eis, ab Ierosolymis ne di-
scederent, sed expectarent pro-
missionẽ patris, quam audistis
(inquit) per os meũ: quia Ioan-

nes quidē baptizauit aqua, vos autē baptizabimini spū sancto nō post multos hos dies. Igitur qui cōuenerant, interrogabāt eum, dicētes. Dñe, si in tempore hoc restitues regnum Israel? Dixit autē eis, Non est vestrum nosse tempora vel momenta, quæ pater posuit in sua ipsius potestate: sed accipietis virtutem superueniētis spiritus sancti in vos, & eritis mihi testes in Ierusalē, & in omni Iudæa, & Samaria, & vsq; ad vltimum terræ. Et cum hæc dixisset, videntibus illis, eleuatus est, & nubes suscepit eū ab oculis eorū.
D Cumq; intuerentur in cœlum euntē illū: ecce duo viri astiterunt iuxta illos in vestib' albis, qui & dixerunt, Viri Galilæi, Quid hic statis aspicientes in cœlū? hic Iesus qui assumptus est à vobis in cœlum, sic veniet, quemadmodū vidistis eū euntem in cœlū.] Tūc reuersi sunt
B Ierosolymā à monte q vocatur Oliueti, qui est iuxta Ierusalē, sabbati habens iter. Et cum introissent in cœnaculum, ascenderunt vbi manebat Petrus & Ioānes, & Iacobus, & Andreas, Philippus, & Thomas, Bartholomæus, & Matthæus, Iacobus Alphæi, & Simon Zelotes, & Iudas Iacobi. Hi omnes erant perseuerantes vnanimiter in oratione & obsecratione cum mulieribus, & Maria matre Iesu, & fratribus eius.

Secundum Ioānem. Lectio iij.

IN illo tempore: Dixit Iesus c. 14.
discipulis suis, Si quis diligit me, sermonem meum seruabit. Et pater meus diliget eum: & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.

Et rel. Hom. sctī Grego. papæ.

Libet, fratres mei charissimi, euangelicæ verba lectionis sub breuitate transcurrere: vt post diutius liceat in contemplatione tantę solēnitatis immorari. Hodie nanq; spiritus sanctus repentino sonitu super discipulos venit, mentesq; carnalium in sui amorem permutauit: & foris apparētib' linguis igneis, intus facta sunt corda flāmantia. Quia dum Deum in ignis visione suscipiūt, per amorem suauiter arserunt. Ipse nāq; spiritus sanctus, amor est. Vnde & Ioannes dicit, Deus chari tas est. Qui ergo mēte integra Deum desiderat, profecto iam habet quem amat. Neq; enim quisquā posset Deū diligere, si eum, quem diligit, nō haberet. Sed ecce, si vnusquisq; vestrum re-

requiritur, an diligat Deum: tota fiducia & secura mente respondet, Diligo. In ipso aũt lectionis exordio audistis, quid veritas dixit, Si quis diligit me, sermonẽ meũ seruabit. Probatio ergo dilectionis exhibitio est operis. Hinc in epistola sua idem Ioannes dicit, Qui dicit, quia diligo Deum, & mandata eius non custodit, mendax est. Vere etenim Deum diligimus, si mandata eius custodimus: si nos à nostris voluptatibus coarctamus. Nam qui adhuc per illicita desideria defluit, profecto Deum non amat: quia ei in sua voluntate contradicit.

Ad laudes añ. Accipite spiritũ sanctum, quorũ remiseritis peccata remittuntur eis, Hal'ah. Orõ. Deus qui hodierna. &c. vt supra. Ad vesperas hymnus. Veni creator. &c. vt supra aña. Hodie cõpleti sunt dies Pentecostes, Hal'ah: hodie spiritus sanctus in igne discipulis apparuit, & tribuit eis charismatum dona: misit eos in vniuersum mundũ prędicare, & testificari. Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit, Haleluiah.

¶ Notandũ, q inuita. hymni, & añæ huius diei dicuntur vsq; ad dñicã Trinitatis exclusiue.

¶ Feria secunda de octaua, duplex maius, ex Genesi. Leç. j.

ATtollens aũt Ioseph oculos, vidit Beniamin fratrẽ suum vterinũ, & ait, Iste est frater vester paruulus, de quo dixeratis mihi? Et rursum, Deus, inquit, misereatur tui, fili mi. Festinauitq;, quia cõmota fuerant viscera eius sup fratre suo, & erumpebant lachrymæ: & introiens cubiculum fleuit. Rursumq; lota facie egressus, continuit se, & ait, apponite panes. Quibus appositis, seorsũm Ioseph, & seorsum fratrib⁹. Ægyptij quoq; qui vescebantur simul, seorsum (illicitũ est enim Ægyptijs comedere cum Hebræis, & prophanũ putant huiuscemodi conuiuiũ) sederunt coram eo primogenitus iuxta primogenita sua, & minimus iuxta ætatẽ suã. Et mirabantur nimis sumptis partib⁹ quas ab eo acceperant: maiorq; pars venit Beniamin, ita vt quinq; partibus excederet. Biberuntq;, & inebriati sunt cũ eo. Præcepit aũt Ioseph dispensatori domus suę, dicẽs, Imple saccos eorũ frumento, quãtũ possunt capere: & pone pecuniã singulorũ in summitate sacci. Scyphum aũt meũ argenteũ, & pretiũ quod dedit

c.43. (beside "ATtollens") c.44. (beside "Præcepit")

dedit tritici, pone ī ore sacci iũnioris, factumq; est ita. Et orto mane, dimissi sũt cũ asinis suis.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

c.1.c IN diebus his † exurgens Petrus in medio fratrum dixit. (Erat autem turba hominum simul, fere centum viginti) Viri fratres, oportet impleri scripturam quã prædixit spiritus sanctus per os Dauid de Iuda, qui fuit dux eorũ qui comprehenderunt Iesum: qui connumeratus erat in nobis, & sortitus erat sortem ministerij huius. Et hic quidē possedit agrum de mercede iniquitatis, & suspēsus crepuit medius: & diffusa sunt omnia viscera eius. Et notum factum est omnibus habitãtibus Ierusalem: ita vt appellaretur ager ille, lingua eorum, Haceldema, hoc est, ager sanguinis: Scriptũ est enim in libro Psalmorum. Fiat cõmoratio eorũ deserta: & nõ sit qui inhabitet in ea. Et episcopatũ eius accipiat alter. Oportet ergo ex his viris qui nobiscũ sunt congregati in omni tempore, quo intrauit & exiuit inter nos dñs Iesus, incipiēs à baptismate Ioannis vsq; in diē qua assumptus est à nobis, testem resurrectionis ei' nobiscũ fieri vnũ ex istis. Et statuerunt duos, Ioseph, qui vocatur Barsabas, qui cognominatus est Iustus: & Mathiã. Et orantes, dixerũt, Tu dñe, qui corda nosti omnium, ostende quē elegeris ex his duob' vnũ, accipere locũ ministerij huius & apostolatus, de quo præuaricatus est Iudas, vt abiret in locum suũ. Et dederũt sortes eis, & cecidit sors super Mathiam, & annumerat' est cũ vndecim Apostolis.] † Et cum cõplerentur dies Pentecostes, erant omnes pariter in eodem loco: & factus est repente de cœlo sonus, tanquã aduenientis spiritus vehementis, & repleuit totam domum vbi erant sedentes Et apparuerũt illis dispertitæ linguę tanquã ignis, seditq; super singulos eorũ, & repleti sunt omnes Spiritu sancto, & cœperunt loqui varijs linguis prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis. Erant autē in Ierusalem habitantes Iudæi, viri religiosi ex omni natione q̃ sub cœlo est. Facta autem hac voce, cõuenit multitudo, & mente cõfusa est, quoniam audiebat vnusquisq; lingua sua illos loquētes. Stupebant aũt omnes & mirabãtur, adinuicē dicentes, Nonne ecce oēs isti qui loquuntur, Galilæi sunt? c.2.a

ſunt? & quomodo nos audiui-mus vnuſquiſq; linguam no-ſtram, in qua nati ſumus? Par-thi, & Medi, & Ælamitæ, & qui habitant Meſopotamiam, Iu-dæam, & Cappadociam, Pon-tum, & Aſiam, Phrygiã & Pam phyliam, Aegyptum, & partes Libyæ quæ eſt circa Cyrenẽ, & aduenę Romani, Iudæi quoq; & Proſelyti, Cretes, & Arabes, audiuimus eos loquentes no-ſtris linguis magnalia Dei.

Secundum Ioãnem. Lectio. iij.

ca. 3. IN illo tempore: Dixit Ieſus diſcipulis ſuis, Sic Deus dile-xit mundum, vt filium ſuum vnigenitũ daret: vt omnes qui credit in illum, non pereat, ſed habeat vitam æternam. Et reſ.

Homilia ſancti Auguſtini epi.

SIcut Moyſes exaltauit ſer-pentẽ in deſerto, ſic exaltari oportet filium hominis: vt om nis qui credit in eũ, nõ pereat, ſed habeat vitam æternã. Quo modo qui intuebantur illũ ſer pentẽ, non peribant morſibus ſerpentũ, ſic qui intuentur fide mortẽ Chriſti, ſanantur à mor ſibus peccatorũ. Sed illi ſana-bantur à morte ad vitã tempo-ralem: hi aũt vt habeãt vitam æternã. Hoc enim intereſt in-ter figuratã imaginẽ & rem ip-ſam. Figura pręſtabat vitã tem poralem: res ipſa, cuius figura illa erat, præſtat vitã æternam. Non enim miſit Deus filiũ ſuũ in mundũ vt iudicet mundũ: ſed vt ſaluetur mundus per ip-ſum. Ergo quãtũ in medico eſt ſanare venit ęgrotum. Sed ipſe ſe interimit, q̃ præcepta medici obſeruare nõ vult. Venit ſalua tor in mundũ. Quare ſaluator dictus eſt mundi, niſi vt ſaluet mundũ, nõ vt iudicet mundũ? Saluari nõ vis ab ipſo? ex teip-ſo iudicaberis. Et quid dicam, iudicaberis? Vide quid ait, Qui credit in eum, non iudicatur. Qui aũt non credit: quid dictu rum ſperas aut quid dicturus erat, niſi iudicatur? Iam (inq̃t) iudicatus eſt. Te deum. Oro.

DEus, q̃ Apoſtolis tuis ſan-ctum dediſti ſpm̃, cõcede plebi tuę pię petitionis effectũ: vt quibus dediſti fidẽ, largiaris & pacẽ. Per. in vnitate eiuſdẽ.

¶ Fer. iij. de oct. du. ex Ge: L. j.

IAmq; vrbem exierãt, & pro-ceſſerãt paululũ: tũc Ioſeph c. 44. accerſito diſpenſatore domus: ait, Surge, inquit, & perſeque-re viros, & apprehenſis dicito, Quare reddidiſtis malũ pro bo no? Scyphus quem furati eſtis, ipſe eſt in quo bibit dñs meus,

& in

& in quo augurari solet: pessimam rem fecistis. Fecit ille vt iusserat. Et apprehensis per ordinem, locutus est. Qui responderunt, Quare sic loquitur dñs noster, vt serui tui tantũ flagitij cõmiserint? Pecuniã quam inuenim⁹ in summitate saccorum, reportauimus ad te de terra Chanaan: & quomodo consequens est, vt furati simus de domo dñi tui aurũ vel argentum? Apud quemcunq; fuerit inuentũ seruorũ tuorũ, quod quęris, moriatur, & nos erimus serui dñi nostri. Qui dixit eis, Fiat iuxta vestrã sententiam: apud quemcunq; fuerit inuentum, ipse sit seruus me⁹, vos aũt eritis innoxij. Itaq; festinato deponentes in terrã saccos, aperuerũt singuli. Quos scrutatus, incipiẽs à maiore vsq; ad minimũ, inuenit scyphum in sacco Beniamin. At illi scissis vestib⁹, oneratisq; rursum asinis, reuersi sunt in oppidum. Primusq; Iudas cum fratribus ingressus est ad Ioseph (necdũ enim de loco abierat) omnesq; ante eũ pariter in terram corruerunt. Quibus ille ait, Cur sic agere voluistis? an ignoratis ꝙ nõ sit similis mei in augurandi scientia? Cui Iudas, Quid respõdebimus, inquit, dño meo? vel quid loquemur, aut iuste poterimus obtendere? De⁹ inuenit iniquitatẽ seruorũ tuorũ: en oẽs serui sumus dñi mei, & nos & apud quẽ inuẽtus est scyphus. Respõditq; Ioseph, Absit à me vt sic agam: qui furatus est scyphũ, ipse sit seruus meus, vos autem abite liberi ad patrẽ vestrum.

Ex actis Apostolorũ. Lectio.ij. ca. 2.

STupebant autem omnes & mirabantur, adinuicem dicentes, Quidnam vult hoc esse? Alij autem irridentes, dicebãt, Musto pleni sunt isti. † Stans B
autem Petrus cum vndecim leuauit vocem suam, & locutus est eis, Viri Iudæi, & qui habitatis Ierusalẽ vniuersi, hoc vobis notum sit, & auribus percipite verba mea. Non enim, sicut vos æstimatis, hi ebrij sunt, cũ sit hora diei tertia: sed hoc est quod dictũ est per prophetam Iohel, Et erit in nouissimis diebus, dicit dñs: effundam de spiritu meo super omnem carnem: & prophetabunt filij vestri & filiæ vestræ, & iuuenes vestri visiones videbunt, & seniores vestri somnia somniabunt. Et quidem super seruos meos, & super ancillas meas in diebus illis effundã de spiritu

meo, & prophetabunt: & dabo prodigia in cœlo sursum, & signa in terra deorsum, sanguinem & ignem, & vaporē fumi. Sol conuertetur in tenebras, & Luna in sanguinē, antequā veniat dies dñi magnus & manifestus. Et erit: omnis quicunq; inuocauerit nomē dñi, saluus
C erit.] Viri Israelitæ, audite verba hæc, Iesum Nazarenū, virū approbatū à Deo in vobis virtutibus & prodigijs & signis quæ fecit Deus per illū in medio vestri, sicut vos scitis: hunc definito cōsilio & pręscientia Dei traditum, per manus iniquorum affligentes, interemistis: quem Deꝰ suscitauit solutis doloribꝰ inferni, iuxta quod impossibile erat teneri illū ab eo. Dauid enim dicit in eum, Prouidebā dñm in cōspectu meo semper: qm̄ à dextris est mihi, ne commouear propter hoc lætatū est cor meum, & exultauit lingua mea: insuper & caro mea requiescet in spe. Quoniam non derelinques animam meam in inferno, nec dabis sanctū tuū videre corruptionē. Notas mihi fecisti vias vitæ: replebis me iucunditate cum facie tua. Viri fratres liceat audēter dicere ad vos de patriarcha Dauid, quoniam & defunctus est, & sepultus est, & sepulchrū eiꝰ est apud nos, vsq; in hodiernum diem. Propheta igitur cū esset, & sciret quia iureiurādo iurasset illi Deus, de fructu lumbi eius sedere super sedē eius: prouidens loquutus est de resurrectione Christi, quia neq; derelictꝰ est in inferno, neq; caro eius vidit corruptionē. Hunc Iesum resuscitauit Deus, cuius nos oēs testes sumus. Dextera igitur Dei exaltatus, & promissione spiritus sancti accepta à patre effudit hoc donū, quod vos videtis, & auditis. Nō enim Dauid ascēdit in cœlū: dicit aūt ipse, Dixit dñs dño meo, sede à dextris meis, Donec ponam inimicos tuos, scabellum pedum tuorū. Certissime sciat ergo omnis domus Israel, quia & dñm eum, & Christum fecit Deus, hunc Iesum, quem vos crucifixistis.

Secundum Ioānem. Lectio. iij.

IN illo tempore: Dixit Iesus c. 10.
Pharisæis, Amen amen dico vobis: qui nō intrat per ostium in ouile ouiū, sed ascēdit aliunde, ille fur est, & latro. Et reſ.

Homilia sancti Augustini epi.

Dn̄s Iesus similitudinē proposuit ī hodierna lectione de grege suo, de ostio quo intratur ad

ad ouile. Dicant ergo pagani, vel Iudæi, vel hæretici, Bene viuimus. Si per ostiũ nõ intrant: quid eis prodest? vnde gloriantur? Ad hoc enim debet vnicuiq; prodesse bene viuere, vt detur ei semp viuere. Nam cui non datur semper viuere: quid prodest bene viuere? Quia nec bene viuere dicendi sunt, qui finẽ bene viuendi, vel per cæcitatem nesciunt, vel per inflatio nem cõtemnunt. Non est autẽ cuiquã spes vera & certa semper viuendi, nisi agnoscat vitã quæ est Christus, & per ianuã intret in ouile. Quęrunt ergo plerunq; tales homines etiam persuadere hominibus, vt bene viuant, & Christiani non sint. Per aliam partẽ volunt ascendere, rapere, & occidere: non vt pastor conseruare atq; saluare. Fuerũt ergo quidã philosophi de virtutibus, & vitijs subtilia multa tractantes, diuidentes, diffinientes, ratiocinantes, acutissimos syllogismos cõcludentes, libros implentes, suã sapien tiã buccis concrepantib⁹ ventilantes: qui etiã dicere auderent hoĩbus, Nos sequimini, sectam nostrã tenere, si vultis bene viuere: sed nõ intrabãt per ostiũ: perdere volebant, mactare & occidere. Te deum. Oratio.

ADsit nobis domine quęsumus virtus spiritus san cti, quę & corda nostra clemen ter expurget, & ab omnibus tueatur aduersis. Per. in vnita.

℄ Fer. iiij. de octa. ex Gen. L. j.

ACcedens autem propius Iudas, cõfidenter ait, Oro c.44. dñe mi, loquatur seruus tuus verbũ in auribus tuis, & ne irascaris famulo tuo. tu es enim post Pharaonẽ dñs meus. Inter rogasti prius seruos tuos, Habe tis patrẽ, aut fratrem? & nos respondim⁹ tibi dño meo, Est no bis pater senex, & puer paruulus, qui in senectute illius natus est, cui⁹ vterinus frater mor tuus est: & ipsum solum habet mater sua, pater vero tenere di ligit eum. Dixistiq; seruis tuis, Adducite eum ad me, & ponã oculos meos super illum. Suggessimus tibi dño meo, Nõ potest puer relinquere patrẽ suũ: si enim illũ dimiserit, morietur. Et dixisti seruis tuis, Nisi venerit frater vester minimus vobiscũ, non videbitis amplius faciem meã. Cum ergo ascendissemus ad famulũ tuũ patrẽ nostrũ, narrauimus ei omnia quæ loquutus est dñs meus. Et dixit pater noster, Reuertimi-

ni, & emite nobis parũ tritici. Cui diximus, Ire nõ poſſumus: ſi frater noſter minimus deſcẽderit nobiſcum, proficiſcemur ſimul: alioquin illo abſente, nõ audemus videre faciẽ viri. At ille reſpondit, Vos ſcitis ꝙ duos filios genuerit mihi vxor mea. Egreſſus eſt vnus, & dixiſtis, Beſtia deuorauit eũ & hucuſq; non cõparet. Si tuleritis & iſtũ, & aliquid ei in via contigerit, deducetis canos meos cũ mœrore ad inferos. Igitur ſi intrauero ad ſeruum tuum patrẽ noſtrũ, & puer defuerit, cũ anima illius ex hui⁹ anima dependeat, viderítq; eum nõ eſſe nobiſcũ, morietur, & deducẽt famuli tui canos ei⁹ cũ dolore ad inferos. Ego proprie ſeruus tuus ſim, qui in meã hunc recepi fidẽ, & ſpopondi dicens, Niſi reduxero eum: peccati reus ero in patrẽ meũ omni tpe. Manebo itaq; ſeruus tuus pro puero in miniſterio dñi mei, & puer aſcendat cũ fratribus ſuis. Nõ enim poſſum redire ad patrem abſente puero: ne calamitatis q̃ oppreſſura eſt patrẽ meũ, teſtis aſſiſtã.

Ex actis Apoſtolorũ. Lectio.ij.

ca.2. His autem auditis cõpuncti ſunt corde, & dixerũt ad Petrum, & ad reliquos apoſtolos, Quid faciemus viri fratres? Petrus aũt ad illos, Pœnitentiam (inquit) agite, & baptizetur vnuſquiſq; veſtrũ in nomine Ieſu Chriſti in remiſſionem peccatorũ veſtrorũ: & accipietis donum ſpiritus ſancti. Vobis enim eſt repromiſſio, & filijs veſtris, & omnib⁹ qui longe ſunt, quoſcunq; aduocauerit dñs Deus noſter. Alijs etiam verbis plurimis teſtificatus eſt, & exhortabat̃ eos, dicens, Saluamini à generatione iſta praua. Qui ergo receperunt ſermonẽ eius, baptizati ſunt: & appoſitæ ſunt in die illa, animæ circiter tria millia. Erant autẽ perſeuerantes in doctrina apoſtolorũ, & cõmunicatione, & fractione panis, & orationib⁹. Fiebat; autem omni animę timor: multa quoq; ꝓdigia & ſigna per apoſtolos fiebant in Ieruſalem, & metus erat magnus in vniuerſis. Omnes etiam qui credebãt erant pariter, & habebant omnia communia. Poſſeſſiones & ſubſtantias vendebãt, & diuidebant illas omnib⁹, prout cuiq; opus erat. Quotidie quoq; perdurantes vnanimiter in templo, & frangentes circa domos panem, ſumebant cibum cum exultatione & ſimplicitate cordis,

dis, collaudantes Deum, & habentes gratiam ad omnem plebem. Dñs aũt augebat qui salui fierent quotidie in idipsum.
c.3.a † Petrus autẽ & Ioannes ascendebant in templũ, ad horã orationis nonam. Et quidam vir qui erat claudus ex vtero matris suæ, baiulabatur: quem ponebant quotidie ad portã templi, quæ dicitur Speciosa, vt peteret eleemosynã ab introeuntibus in templũ. Is cum vidisset Petrum & Ioannẽ incipientes introire in templũ, rogabat vt eleemosynã acciperet. Intuens aũt in eum Petrus cum Ioãne, dixit, Respice in nos. At ille intendebat in eos, sperans se aliquid accepturum ab eis. Petrus autẽ dixit, Argentũ & aurum nõ est mihi: quod autẽ habeo, hoc tibi do: In noĩe Iesu Christi Nazareni surge, & ambula. Et apprehensa manu eius dextera, alleuauit eum, & protinus consolidatæ sunt bases eius & plantæ. Et exiliens, stetit, & ambulabat: & intrauit cum illis in templũ ambulans, & exiliens, & laudans Deum. Et vidit omnis populus eum ambulantẽ, & laudantem Deum. Cognoscebant autẽ illum, ꝙ ipse erat qui ad eleemosynam sedebat ad Speciosam portam templi: & impleti sunt stupore & extasi in eo quod contigerat illi.]

Secundum Ioãnem. Lectio.iij.

IN illo tempore: Dixit Iesus turbis Iudæorum, Nemo potest venire ad me, nisi pater, qui misit me, traxerit eum. ca.6.

Et reL. Hom. scti Augusti. epi.

Quid est, nemo potest venire ad me, nisi qui misit me pater traxerit eum? Ille venit quem gratia Dei præuenit: qui cum ꝓpheta dicit, misericordia eiꝰ præueniet me. Præueniet velle: subsequetur perficere. Trahit pater ad filiũ eos qui ꝓpterea credunt in filium, quia eum cogitant patrem habere Deum. Deus enim pater æqualem sibi genuit filiũ. Et qui cogitat aut in fide sua sentit & ruminat ęqualẽ esse patri eum, in quem credit, ipsum trahit pater ad filium: Arrius credidit creaturã: non eum traxit pater: quia nõ cõsiderat patrem qui filiũ non credit æqualem. Quid dicis ô Arri? Quid hæretice loqueris? Quid est Christus? Non (inqt) Deus verus, sed quẽ fecit Deus verus. Non te traxit pater. Non enim intellexisti patrem, cuius filiũ negas. Aliud cogitas, non est ipse filius, nec à patre trahe-

 ris:

ris: nec ad filiũ traheris. Aliud est enim filius: aliud quod tu dicis. Fotinus dicit, Homo sol⁹ Christus est, non est Deus. Qui sic credit, nõ pater eum traxit. Quẽ pater traxit? tu es Christ⁹ filius Dei viui. Non sicut propheta, nõ sicut Ioãnes, nõ sicut aliquis magn⁹ iustus: sed sicut vnicus, sicut ęqualis, tu es Christus filius Dei viui. Vide quia tractus est, & à patre tractus est. Beatus es Simon Bar iona, quia tibi non reuelauit caro & sanguis, sed pater meus qui in cœlis est: Ista reuelatio, ipsa est attractio. Te deum. Oratio.

MEntes nostras quęsum⁹ domine paracletus qui à te procedit illuminet, & inducat in oẽm, sicut tuus promisit filius, veritatẽ. Qui tecũ. in vni.

¶ Feria. v. de octa. ex Geñ. L. j.

c. 45. NOn se poterat vltra cohibere Ioseph, multis corã astantib⁹: vnde pręcepit vt egrederentur cuncti foras, & nullus interesset alien⁹ agnitioni mutuæ. Eleuauitq; vocẽ cum fletu quam audierũt Ægyptij, omnisq; domus Pharaonis, & dixit fratribus suis, Ego sum Ioseph: adhuc pater meus viuit? Nõ poterãt respõdere fratres nimio terrore perterriti. Ad quos ille clementer. Accedite, inquit, ad me. Et cũ accessissent prope, Ego sum, ait, Ioseph frater vester, quem vendidistis in Ægyptũ. Nolite pauere, neq; vobis durũ esse videatur ꝙ vendidistis me in his regionib⁹: pro salute enim vestra misit me De⁹ ante vos. Biennium est enim ꝙ cœpit fames in terra esse, & adhuc quinq; anni restant, quibus nec arari poterit, nec meti. Præmisitq; me Deus, vt reseruemini super terrã, & escas ad viuendũ habere possitis. Non vestro consilio, sed Dei voluntate huc missus sum: qui fecit me quasi patrẽ Pharaonis, & dñm vniuersæ domus eius, ac principem in omni terra Ægypti. Festinate, & ascendite ad patrẽ meũ, & dicetis ei. Hæc mandat filius tuus Ioseph, De⁹ fecit me dñm vniuersæ terræ Ægypti: descende ad me, ne moreris, & habitabis ĩ terra Gessem: erisq; iuxta me tu, & filij tui, & filij filiorum tuorum, oues tuæ, & armenta tua, & vniuersa quæ possides. Ibiq; te pascã (adhuc enim quinq; anni residui sunt famis) ne & tu pereas, & omnis domus tua: & oĩa quę possides. En oculi vestri, & oculi fratris mei Beniamin vidẽt ꝙ os meũ lo-

loquatur ad vos. Nũtiate patri meo vniuersam gloriã meã, & cuncta q̃ vidistis in Aegypto: festinate, & adducite eũ ad me.

Ex actis apostolorum. Lcõ. ij.

ca. 3. CVm teneret autẽ Petrum & Ioannem: cucurrit omnis populus ad eos ad porticũ quæ appellatur Salomonis: stupentes. Vidẽs aũt Petrus, respõ-
B dit ad populũ, † Viri Israelitæ, quid miramini in hoc, aut nos quid intuemini, quasi nostra virtute aut potestate fecerimus hũc ambulare? Deus Abrahã, & Deus Isaac, & Deus Iacob, Deus patrũ nostrorũ glorificauit filiũ suum Iesum, quẽ vos quidem tradidistis & negastis ante faciẽ Pilati, iudicante illo dimitti. Vos aũt sanctum & iustum negastis, & petiistis virũ homicidam donari vobis: authorem vero vitæ interfecistis, quẽ Deus suscitauit à mortuis, cuius nos testes sum⁹. Et in fide nominis eius, hunc quem vos videtis & nostis cõfirmauit nomen eius, & fides quæ per eum est, dedit illi integrã sanitatem istã in cõspectu omniũ vestrũ. Et nunc fratres scio, quia per ignorantiã fecistis, sicut & principes vestri. Deus aũt quæ prænunciauit per os omnium prophetarum, pati Christũ suum, impleuit sic. Pœnitemini igitur, & conuertimini, vt deleantur peccata vestra:] vt cũ vene- C
rint tempora refrigerij à cõspectu dñi, & miserit eũ qui prædicatus est vobis Iesum Christũ, quẽ oportet quidẽ cœlũ suscipere vsq; in tempora restitutionis omnium quæ loquutus est Deus per os sanctorũ suorũ à seculo ꝓphetarũ. Moyses quidẽ dixit, Quoniã prophetã suscitabit vobis dñs Deus vester de fratrib⁹ vestris tanquã me: ipsum audietis iuxta omnia quęcũq; loquutus fuerit vobis. Erit aũt: omnis anima quæ nõ audierit prophetã illum, exterminabitur de plebe. Et omnes prophetæ à Samuel, & deinceps qui loquuti sunt, etiã annuntiauerũt dies istos. Vos estis filij prophetarũ & testamenti, quod disposuit Deus ad patres nostros, dicens ad Abrahã, Et in semine tuo benedicentur omnes familiæ terræ. Vobis primum Deus suscitans filiũ suum, misit eum benedicentẽ vobis: vt cõuertat se vnusquisq; à nequitia sua.

Secundum Lucam. Lectio. iij.

IN illo tpe: Conuocatis Iesus ca. 9.
duodecim discipulis suis, dedit illis virtutem & potestatem

sup omnia dæmonia, & vt languores curarent. Et reliqua.

Homilia sancti Ambrosij epi.

Qualis debet esse, qui euangelizat regnũ Dei, pręceptis euangelicis designatur. Vt sine virga, sine pera, sine calceamento, sine pane, sine pecunia, hoc est subsidij secularis adminicula nõ requirẽs, fideq; tutus putet sibi quo minus ea requirat magis posse suppetere: q̃ possunt qui volunt ad eũ deriuare tractatũ: vt spiritualẽ tantũmodo locus iste videat formare affectum. Qui velut indumentum quoddã videat corporis exuisse, nõ solũ potestate reiecta, cõtemptisq; diuitijs, sed etiã carnis ipsius illecebris abdicatis. Quibus primo omnium datur pacis atq; constantiæ generale mandatũ: vt pacem ferant, constantiam seruent: hospitalis necessitudinis iura custodiãt, alienum à prædicatore regni cœlestis asserẽs cursitare per domos & inuiolabilis hospitij iura mutare. Sed vt hospitij gratia deferenda censetur, ita etiã si nõ recipiantur excutiendũ puluerẽ: & egrediendũ de ciuitate mandatur. Quo nõ mediocris boni remuneratio docetur hospitij: vt nõ solũ pacẽ tribuamus hospitibus: verum etiã si qua eos terrenæ obũbrant delicta leuitatis, receptis apostolicæ prædicationis vestigijs auferatur. Nec otiose secundũ Matthæũ domus quã ingrediantur Apostoli eligẽda discernitur: vt mutandi hospitij necessitudinisq; violandæ causa non suppetat. Non tamen eadem cautio recepturi mandat hospitij: ne dum hospes eligitur, hospitalitas ipsa minuatur. T e deum. Oro.

Deus q hodierna die. &c. vt supra in die Pẽtecostes.

¶ Feria. vj. de oct. ex Geñ. L. j.

Cumq; amplexat⁹ recidisset in collum Beniamin fratris sui: fleuit, illo quoq; similiter flente super collũ eius. Osculatusq; est Ioseph omnes fratres suos, & plorauit sup singulos: post quę ausi sunt loqui ad eũ. Auditumq; est & celebri sermone vulgatũ in aula regis, Venerũt fratres Ioseph, & gauisus est Pharao, atque omnis familia eius. Dixitq; ad Ioseph, vt imperaret fratribus suis, dicens, Onerantes iumenta, ite in terrã Chanaan. Et tollite inde patrem vestrũ & cognationẽ, & venite ad me: & ego dabo vobis omnia bona Aegypti, vt comedatis medullam terræ. c. 45.

Præci-

Præcipe etiã vt tollãt plaustra de terra Aegypti, ad subuectionem paruulorum suorum ac coniugum: & dicito, Tollite patrem vestrũ, & properate quã tocyus venientes. Nec dimittatis quicquã de supellectili vestra: quia omnes opes Aegypti, vestræ erunt. Feceruntq; filij Israel vt eis mandatum fuerat. Quibus dedit Ioseph plaustra, secũdũ Pharaonis imperium: & cibaria in itinere. Singulis quoq; proferri iussit binas stolas: Beniamin vero dedit trecẽtos argẽteos cum quinq; stolis optimis: tantundẽ pecuniæ & vestiũ mittẽs patri suo, addens ei asinos decem, qui subueherent ex omnibus diuitijs Aegypti, & totidem asinas triticum in itinere, panesq; portantes.

Ex actis Apostolorũ. Lectio.ij.

ca 4. Loquentib⁹ autem illis ad populum, superuenerũt sacerdotes & magistratus templi & Sadducæi dolentes q; docerent populũ, & annuntiarẽt in Iesu resurrectionẽ ex mortuis: & iniecerunt in eos manus, & posuerunt eos in custodiam in crastinũ, erat aũt iam vespera. Multi autẽ eorũ qui audierant verbũ, crediderunt: & factus est numerus virorũ quasi quinq; millia. Factũ est autẽ in crastinum, vt cõgregarentur principes eorum, & seniores, & Scribę in Ierusalẽ, & Annas princeps sacerdotũ, & Caiphas, & Ioannes, & Alexander, & quotquot erant de genere sacerdotali. Et statuentes eos in medio, interrogabant, In qua virtute aut in quo nomine fecistis hoc vos? Tunc Petrus replet⁹ Spiritu sancto, dixit ad eos. Principes populi & seniores Israel, si nos hodie diiudicamur in benefacto hominis infirmi, in quo iste saluus factus est, notum sit omnib⁹ vobis & omni plebi Israel, q; in nomine dñi Iesu Christi Nazareni quẽ vos crucifixistis, quem Deus suscitauit à mortuis, in hoc iste adstat corã vobis sanus. Hic est lapis qui reprobatus est à vobis ędificantibus, q factus est in caput anguli: & nõ est in alio aliquo salus. Nec enim aliud nomen est sub cœlo datũ hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. Vidẽtes aũt Petri cõstantiã & Ioannis, cõperto q; homines essent sine literis & idiotæ, admirabantur, & cognoscebãt eos quóniam cum Iesu fuerãt: hominẽ quoq; videntes stantẽ cum eis qui curatus fuerat, nihil pote-

rant cõtradicere. Iuſſerunt aũt eos foras extra conciliũ ſecedere: & conferebant adinuicẽ dicentes, Quid faciemus hominibus iſtis? quoniã quidẽ notum ſignũ factũ eſt per eos, omnibus habitãtib⁹ Ieruſalẽ manifeſtum eſt: & nõ poſſum⁹ negare. Sed ne amplius diuulgetur in populum, cõminemur eis, ne vltra loquãtur in nomine hoc vlli hominũ. Et vocantes eos, denuntiauerunt ne omnino loquerentur neq; docerent in nomine Ieſu. Petrus vero & Ioannes reſpondentes, dixerunt ad eos: Si iuſtum eſt in conſpectu Dei, vos potius audire quam Deũ, iudicate. Non enim poſſumus quę vidimus & audiuim⁹ non loqui. At illi cõminantes, dimiſerũt eos: nõ inuenientes quomodo punirẽt eos, propter populũ: quia oẽs glorificabant Deũ in eo quod acciderat. Annorũ enim erat amplius quadraginta homo in quo factum fuerat ſignum iſtud ſanitatis.

Secundum Lucam. Lectio .iij.

ca. 5. IN illo tempore: Factũ eſt in vna dierũ: & ipſe Ieſus ſedebat docens: & erãt Phariſæi ſedentes, & legis doctores, qui venerãt ex omni caſtello Galilęæ & Iudææ, & Ieruſalem: & virtus dñi erat ad ſanandum eos.

Et reſ. Hom. ſctĩ Ambroſij epi.

Non otioſa huius paralytici, nec anguſta medicina eſt: quãdo dñs & oraſſe præmittitur, nõ vtiq; propter ſuffragiũ, ſed propter exemplum. Imitandi enim ſpeciẽ dedit, nõ impetrandi ambitum requiſiuit. Et conuenientib⁹ ex omni Galilæa & Iudæa & Ieruſalẽ legis doctoribus, inter cęterorũ remedia debiliũ, paralytici quoq; medicina deſcribitur. Primũ omniũ quod ante dixim⁹ vnuſquiſq; ęger petendę ſalutis precatores debet adhibere: p quos vitæ noſtræ cõpago reſoluta, actuũq; noſtrorũ clauſa veſtigia verbi cœleſtis remedio reformentur. 45. Sunt igitur aliqui monitores mentis, qui animum hominis, quãuis exterioris corporis debilitate torpentem, ad ſuperiora erigant. Quorũ rurſus adminiculis & attollere & humiliarę ſe poſſit: vt facilius ante Ieſum locetur dñico videri dign⁹ aſpectu. Humilitatẽ enim reſpicit dñs: quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ. Quorũ fidẽ (inqt) vt vidit, dixit: Homo, remittuntur tibi peccata tua. Magnus 46. dñs qui aliorũ merito ignoſcit alijs: & dum alios probat, alijs relaxat

relaxat errata. Cur apud te, ò homo, collega non valeat, cum apud Deum seruus & interueniendi meritum & ius habeat impetrandi? Disce, qui iudicas ignoscere: disce, qui æger es, impetrare. Te deum. Oratio.

DA quęsumus ecclesiæ tuæ misericors De⁹, vt sancto spiritu congregata, hostili nullatenus incursione turbetur. Per. in vnitate eiusdem.

❡ Sabbato, de oct. ex Gen̄. L. j.

c.45. DImisit ergo fratres suos & proficiscentib⁹ ait: Ne irascamini in via. Qui ascendentes ex Aegypto, venerunt in terram Chanaan ad patrē suum Iacob. Et nuntiauerūt ei, dicentes, Ioseph viuit: & ipse dominatur ī omni terra Aegypti. Quo audito Iacob, quasi de graui somno euigilās, tamen nō credebat eis. Illi econtra referebāt omnem ordinē rei. Cumq; vidisset plaustra & vniuersa quæ miserat, reuixit spiritus eius, & ait: Sufficit mihi si adhuc Ioseph filius meus viuit: vadam, & videbo illum anteq̄ moriar.
c.46. Profectusq; Israel cū omnibus quæ habebat, venit ad puteum iuramēti: & mactatis ibi victimis Deo patris sui Isaac, audiuit eum per visionē nocte vocantem se, & dicentem sibi: Iacob, Iacob? Cui respondit, Ecce adsum. Ait illi Deus: Ego sum fortissim⁹ Deus patris tui: noli timere, sed descēde ī Aegyptum, quia in gentē magnam faciam te ibi. Ego descendam tecū illuc, & ego inde adducā te reuertentē. Ioseph quoq; ponet man⁹ suas sup̄ oculos tuos. Surrexit Iacob à puteo iuramēti: tulerūtq; eū filij cū paruulis, & vxorib⁹ suis in plaustris, quę miserat Pharao ad portandū senē, & omnia quæ possederat in terra Chanaan: venitq; in Aegyptum cum omni semine suo, filij eius & nepotes, filiæ, & cuncta simul progenies.

Ex actis Apostolorū. Lectio. ij.

DImissi autem venerūt ad suos: & annuntiauerunt eis quanta ad eos principes sacerdotū & seniores dixissent. ca.4.
Qui cū audissent, vnanimiter leuauerūt vocem ad Deū, & dixerunt: dn̄e, tu es qui fecisti cœlum & terram, mare, & omnia quæ in eis sunt, qui spiritu sancto per os patris nostri Dauid pueri tui dixisti: Quare fremuerunt gentes: & populi meditati sunt inania? Astiterūt reges terrę, & principes conuenernnt in vnū aduersus dn̄m, & aduersus

Christū

Christum eius. Conuenerunt enim vere ĩ ciuitate ista aduersus sanctũ puerũ tuum Iesum, quem vnxisti, Herodes & Pontius Pilatus, cũ gentibus & populis Israel, facere quæ manus tua & cõsiliũ tuũ decreuerunt fieri. Et nunc dñe respice in minas eorũ, & da seruis tuis cum omni fiducia loqui verbũ tuũ, in eo ꝙ manũ tuam extendas ad sanitates & signa & prodigia fieri per nomen sancti filij tui Iesu. Et cum orassent, motus est locus in quo erant congregati: & repleti sunt oẽs Spiritu sancto, & loquebãtur verbũ Dei cum fiducia. Multitudinis aũt credentiũ erat cor vnum, & anima vna: nec quisquã eorũ quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia. Et virtute magna reddebant Apostoli testimoniũ resurrectionis Iesu Christi dñi nostri: & gratia magna erat in oĩbus illis. Neq; enim quisquã egens erat inter illos. Quotquot enĩ possessores agrorum aut domorũ erãt, vendentes afferebãt pretia eorum quæ vendebãt, & ponebant ante pedes Apostolorũ. Diuidebatur autẽ singulis prout cuiq; opus erat. Ioseph aũt qui cognominat⁹ est Barnabas ab Apostolis (quod est interpretatum, filius consolationis) Leuites, Cyprius genere, cũ haberet agrum, vendidit eum, & attulit pretium, & posuit ante pedes Apostolorũ.

Secundum Lucam. Lectio.iij.

In illo tpe: Surgens Iesus de synagoga intrauit in domũ Simonis. Socrus autẽ Simonis tenebatur magnis febribus. c. 14.

Et reł. Hom. sc̃ti Ambrosij e p̃i.

Vide clementiam dñi Saluatoris: nec indignatione cõmotus, nec scelere offensus: nec iniuria violatus Iudæam deseruit. Quinetiam immemor iniuriç, memor clementiç, nũc docendo, nunc liberando, nũc sanando plebis corda demulcet. Et bene sanctus Lucas virũ à spiritu nequitiæ liberatũ ante præmisit, & substituit fœminç sanitatẽ. Vtrunq; enim sexum dñs curaturus aduenerat: & prior sanari debuit, qui prior creatus est. Nec prçtermitti illa debuit, quæ mobilitate magis animi, quã prauitate peccauerat. Sabbato, dñicç medicinç opera cœpta significãt, vt inde creatura noua cœperit, vbi vet⁹ creatura ante desierat. Nec sub lege esse Dei filiũ, sed supra legẽ in ipso principio designaret, nec soluere

uere legẽ, sed adimplere. Neq; enim per legẽ, sed verbo factus est mũdus: sicut legim⁹: Verbo dñi cœli firmati sunt. Non soluitur ergo lex, sed impletur: vt fiat renouatio hominis iam labentis. Vnde & Apostolus ait: Expoliãtes vos veterẽ hominẽ induite nouũ, q secundũ Christũ creatus est. Et bene sabbato cœpit: vt ipse ostẽderet se creatorem, qui opera operibus intexeret, & prosequeretur opus quod cœperat. T se deũ. Oro.

MEntibus nostris quæsumus dñe Spiritum sanctum benignus infunde: cuius & sapientia conditi sumus, & prouidentia gubernamur. Per dominum. in vnitate eiusdem.

¶ Si in festo Trinitatis inciderit fest. dup. alicuius sctĩ, transferendũ est in sequẽtẽ diem: si autẽ fuerit simplex, omittitur.

¶ Festũ sanctę Trinitatis dup. maius. Ad vesperas. Hymnus.

ADesto sancta Trinitas,
Par splendor, vna deitas,
Quæ extas rerum omnium,
Sine fine principium.
Te cœlorum militia,
Laudat, adorat, prædicat:
Triplexq; mundi machina,
Benedicit per secula.
Adsumus & nos cernui,
Te adorantes famuli:
Vota, precesq; supplicum,
Hymnis iunge cœlestium.
Gloria patri domino,
Gloria vnigenito:
Vna cum sancto spiritu,
In sempiterna secula. Amen.

Antiphona. O adoranda Trinitas, ò veneranda vnitas, ò perfecta deitas, tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio in sempiterna secula. Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, qui dedisti famulis tuis in confessione verę fidei æternæ trinitatis gloriã agnoscere, & in potentia maiestatis adorare vnitatẽ: quęsumus, vt eiusdẽ fidei firmitate, ab oĩbus semp muniamur aduersis. Per.

¶ Dñica Trinitatis prima post Pentecosten. Ad matuti. inuit.

SAnctã Trinitatẽ vnũ Deũ, venite adoremus. Hymn⁹. Adesto sctã trinitas &c. vt sup. Añ. Te inuocam⁹, te laudam⁹, te adoramus ò beata Trinitas.

Ex Isaia. Lectio prima.

IN anno quo mortu⁹ est rex Ozias, vidi dñm sedentẽ super soliũ excelsum & eleuatũ, & ea quæ sub ipso erant replebant templũ. Seraphin stabant super illud: sex alæ vni, & sex alæ alteri. Duabus velabant faciem ca. 6.

ciem

ciem eius, & duabus velabãt pedes eius, & duabus volabant. Et clamabat alter ad alterũ, & dicebat: Sanctus, Sanctus, Sanctus dñs Deus exercituũ, plena est omnis terra gloria eius. Et commota sunt superliminaria cardinum à voce clamantis, & domus repleta est fumo. Et dixit: Væ mihi, quia tacui, qa vir pollutus labijs ego sum, & in medio populi polluta labia habentis ego habito, & regẽ dñm exercituum vidi oculis meis. Et volauit ad me vn⁹ de Seraphin, & in manu eius calculus, quẽ forcipe tulerat de altari. Et tetigit os meũ, & dixit: Ecce, tetigit hoc labia tua, & auferetur iniquitas tua, & pctm̃ tuum mundabitur. Et audiui vocẽ dñi dicentis, Quẽ mittã? & qs ibit nobis? Et dixi, Ecce ego, mitte me. Et dicit, Vade, & dices populo huic, Audite audiẽtes, & nolite intelligere: & videte visionẽ, & nolite cognoscere. Excæca cor populi huius, & aures ei⁹ aggraua, & oculos ei⁹ claude: ne forte videat oculis suis, & aurib⁹ suis audiat, & corde suo intelligat, & conuertatur, & sanem eum.

Ex actis Apostolorũ. Lectio. ij.

ca. 5. VIr autem quidã nomine Ananias cũ Saphira vxore sua vendidit agrũ, & fraudauit de pretio agri, cõscia vxore sua: & afferens partẽ quandã, ad pedes apostolorum posuit. Dixit aũt Petrus ad Ananiam, Anania, cur tẽtauit satanas cor tuum mentiri te Spiritui sancto, & fraudare de pretio agri? Nonne manens tibi manebat, & venundatũ in tua erat potestate? Quare posuisti in corde tuo hãc rem? Non es mentitus hominibus, sed Deo. Audiens autẽ Ananias hæc verba, cecidit, & expirauit. Et factus est timor magnus super omnes qui audierunt. Surgentes aũt iuuenes amouerũt eũ, & efferentes sepelierunt. Factũ est aũt quasi horarũ trium spatiũ, & vxor ipsius, nesciẽs quod factũ fuerat, introiuit. Dixit autẽ ei Petrus, Dic mihi, si tanti agrum vendidistis? At illa dixit, Etiã, tanti. Petrus autẽ ait ad eam, Quid vtiq; cõuenit vobis tentare spiritum dñi? Ecce pedes eorũ qui sepelierũt virum tuũ, ad ostiũ: & efferẽt te. Confestim cecidit ante pedes eius, & expirauit. Intrantes aũt iuuenes, inuenerunt illã mortuã: & extulerũt, & sepelierunt ad virum suum. Et factus est timor magnus in vniuersa ecclesia, & in omnes

qui

B qui audierunt. † Per manus autem apostolorum fiebāt signa & prodigia multa in plebe. Et erāt vnanimiter oēs in porticu Salomonis. Cęterorum aūt nemo audebat se cōiungere illis: sed magnificabat eos populus. Magis autē augebatur credentium in dño, multitudo virorū ac mulierum: ita vt in plateas eiicerēt infirmos & ponerēt in lectulis ac grabatis, vt veniente Petro saltē vmbra illius obumbraret quenquā illorū: & liberarentur oēs ab infirmitatibus suis. Cōcurrebat aūt & multitudo vicinarū ciuitatū, Ierusalē, afferētes ægros & vexatos à spiritibus immūdis: qui curabantur oēs.] Exurgens autē princeps sacerdotū & oēs qui cum illo erāt, quę est hæresis Sadducæorum, repleti sunt zelo: & iniecerūt man⁹ in apostolos, & posuerunt eos in custodia publica. Angelus aūt dñi per noctem aperiēs ianuas carceris, & educens eos, dixit, Ite: & stantes loquimini in templo plebi omnia verba vitæ huius. Qui cum audissent, intrauerunt diluculo in templū, & docebant.

Secundum Ioānem. Lectio .iij.

c.15. IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis, Cum venerit paracletus quem ego mittam vobis à patre, spiritum veritatis qui à patre procedit: ille testimonium perhibebit de me.

Et resp. Hom. scti Leonis papæ.

Cum ad intelligendū dignitatem sancti spiritus aciem mentis intendimus, nihil diuersum ab excellentia patris & filij cogitemus, quia in nullo ab vnitate sua diuinitatis essentia discrepat. Sempiternū est enim patri filij sui esse genitorem. Sempiternū est filio intemporaliter à patre esse progenitū. Sempiternū est quoq; spiritui sancto spm̄ esse patris & filij: vt nunquā pater sine filio, nunq̄ pater & fili⁹ sine spū sancto fuerint. Et oībus exclusis existentię gradibus, vt nulla ibi persona sit anterior, nulla posterior. Huius enim beatæ trinitatis & incōmutabilis diuinitatis vna est substāria indiuisa in opere, concors in volūtate, par in omnipotentia, æqualis in gloria. De qua cū sancta scriptura sic loquitur, vt aut in factis, aut in verbis aliquid assignet, quod singulis nō videatur cōuenire personis, non perturbatur fides catholica. Sed docetur vt per proprietatem aut vocis aut operis insinuetur nobis veritas trinita-

nitatis: & non diuidat intellectus, quod distinguit auditus. Ad laudes aña Tres sunt qui testim onium dant in cœlo, pater, verbum, & Spiritus sanctus, & hi tres vnum sunt. Oratio. Oĩpotẽs sempiterne Deus. &c. vt supra. Ad vesperas. Hymnus & Oro vt in primis vesperis añ. Te Deum patrem ingenitum, te filium vnigenitũ, te spiritum paracletum, sanctam & indiuiduã Trinitatẽ toto corde, & ore confitemur, laudamus atq; benedicim⁹, tibi gloria in secula.

¶ Feria secunda, post Dominicã Trinitatis. Si hodie nullũ inciderit festum, fiat officium de feria modo infrascripto.

Ad Matutinum Inuitatorium.

Dominũ qui fecit nos venite adoremus. Hymn⁹.

Nocte surgẽtes vigilemus omnes, Semper in psalmis meditemur, atque Viribus totis domino canamus Dulciter hymnos.

vt pio regi pariter canentes, Cũ suis sanctis mereamur aulã Ingredi cœli: simul & beatam Ducere vitam.

præstet hoc nobis deitas beata Patris, ac nati, pariterq; sancti Spiritus, cuius reboat in omni Gloria mundo. Amen. Aña. Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore.

Ex Genesi. Lectio prima.

Haec sunt autem nomina filiorũ Israel, qui ingressi sunt in Aegyptũ, ipse, cum liberis suis. Primogenitus Ruben Filij Ruben: Enoch & Phallu & Hesrõ & Charmi. Filij Simeõ: Iamel & Iamin & Ahod & Iachin & Saher, & Saul filius Chananitidis. Filij Leui: Gerson & Cahath & Merari. Filij Iuda: Her & Onan & Sela & Phares & Zara. mortui sunt autem Her, & Onan in terra Chanaan. Natiq; sunt filij Phares: Hesron & Hamul. Filij Issachar: Thola & Phua & Iob & Simeron. Filij Zabulon: Sared & Elon & Iahelel. hi filij Liæ, quos genuit in Mesopotamia Syriæ cũ Dina filia sua, omnes animæ filiorũ eius & filiarum, trigintatres. Filij Gad: Sephon & Aggi & Esebon & Suni, & Heri & Arodi & Areli. Filij Aser: Iemna & Iesua & Iesui & Beria, Sara quoq; soror eorum. Filij Beria: Heber & Melchiel. hi filij Zelphe, quã dedit Labã Liæ filiæ suæ, & hos genuit Iacob, sedecim animas. Filij Rachel vxoris Iacob: Ioseph & Beniamin. Natiq; sunt Ioseph filij

filij in terra Aegypti, quos genuit ei Aseneth filia Phutipharis sacerdotis Heliopoleos: Manasses, & Ephraim. Filij Beniamin, Bela & Bechor & Asbel & Gera, & Naaman & Echi, & Ros, & Mophim, & Ophim, & Ared. hi filij Rachel quos genuit Iacob, omnes animæ quatuordecim. Filij Dan, Vsim. Filij Nephtali, Iasiel & Guni & Ieser & Sallem. Hi filij Balæ, quã dedit Laban Racheli filiæ suæ: & hos genuit Iacob. omnes animæ, septem. Cunctæq; animæ quæ ingressæ sunt cum Iacob in Aegyptum, & egressæ sunt de fœmore illius, absque vxoribus filiorũ eius, sexaginta sex. Filij autem Ioseph qui nati sunt ei in terra Aegypti, animæ duæ. Omnes animæ dom' Iacob quæ ingressę sunt in Aegyptum, fuere septuaginta.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

ca.5. ADueniens autẽ princeps sacerdotũ & qui cum eo erãt, conuocauerunt cõsiliũ, & omnes seniores filiorũ Israel: & miserunt ad carcerẽ vt adducerentur. Cum autẽ venissent ministri, & aperto carcere non inuenissent illos: reuersi nuntiauerũt dicẽtes, Carcerẽ quidẽ inuenimus clausum cũ omni diligentia, & custodes stantes ante ianuas: aperientes autem, neminẽ intus inuenim'. Vt aũt audierunt hos sermones magistratus templi, & principes sacerdotum, ambigebant de illis quidnam fieret. Aduenies aũt quidã nuntiauit eis, Quia ecce viri quos posuistis in carcerẽ, sunt in tẽplo stantes, & docẽtes populũ. Tũc abijt magistratus cum ministris, & adduxit illos sine vi: timebant enim populũ, ne lapidarentur. Et cum adduxissent illos, statuerunt in cõcilio. Et interrogauit eos princeps sacerdotum, dicens, Præcipiendo præcepim' vobis ne doceretis in nomine isto: & ecce replestis Ierusalem doctrina vestra, & vultis inducere super nos sanguinẽ hominis istius? Respondens aũt Petrus & Apostoli, dixerũt, Obedire oportet Deo magis, q̃ hominib'. Deus patrum nostrorũ suscitauit Iesum, quem vos interemistis suspendentes in ligno. Hũc principem & saluatorẽ Deus exaltauit dextera sua, ad dandam pœnitentiã Israeli, & remissionem peccatorũ: & nos sumus testes horum verborũ, & Spiritus sanctus quẽ dedit Deus omnibus obedientibus sibi. Hæc

cum

cum audissent, dissecabantur: & cogitabant interficere illos. Surgens aũt quidã in concilio Pharisæus, nomine Gamaliel, legis doctor, honorabilis vniuersæ plebi iussit foras modicũ Apostolos secedere: dixitq; ad illos, Viri Israelitæ, attendite vobis super hominibus istis quid acturi sitis. Ante hos enim dies extitit Theudas, dicens se esse aliquem, cui cõsensit numerus virorũ circiter quadringentorum, qui occisus est: & omnes qui credebant ei, dissipati sunt, & redacti ad nihilũ. Post hunc extitit Iudas Galilæus in dieb⁹ professionis, & auertit populũ post se, & ipse perijt: & omnes quotquot consenserunt ei, dispersi sunt. Et nunc dico vobis, discedite ab hominibus istis & finite illos, quoniam si est ex hominibus consilium hoc, aut opus, dissoluet͛: si vero ex Deo est, non poteritis dissoluere, ne forte & Deo repugnare videamini. Consenserũt autem illi, Et cõuocantes apostolos, cæsis denuntiauerunt ne omnino loquerẽtur in nomine Iesu, & dimiserũt eos. Et illi quidẽ ibant gaudentes à conspectu consilij quia digni habiti sunt pro nomine Iesu contumeliam pati. Omni autẽ die nõ cessabant in tẽplo & circa domos docẽtes, & euãgelizãtes Iesum Christum.

¶ Si hodie nõ sit officiũ de aliquo sancto, omittẽda est tertia lectio occurrens in Calendario ex epistolis, & loco eius dicenda est sequens, quę est de dñica præcedenti, & nõ potuit ibi poni propter officium Trinitatis. Secundum Lucam. Lectio. iij.

IN illo tp̃e: Dixit Iesus discipulis suis, Estote mi̅sericordes sicut & pr̃ vester misericors est. ca. 6.

Et ref. Hom. sctĩ Augusti. epi.

Intendite frẽs ipsam misericordiam & iudiciũ. Misericordiæ tempus modo est: iudicij autẽ tempus post erit. Vnde est nũc misericordiæ tẽpus? Vocat modo auersos: donat pctã conuersis: patiẽs est super peccatores, donec cõuertãtur. Quãdocũq; cõuersi fuerint, pręterita obliuiscitur: futura promittit. Hortatur pigros, consolatur afflictos: docet studiosos: adiuuat dimicantes: neminẽ deserit laborantem & clamãtẽ ad se. Donat vnde sibi sacrificet: ipse tribuit vnde placet͛. Te deũ. Ad lau. añ. Iubilate Deo omnis terra, cãtate, & exultate, & psallite. Orõ.

DEus in te sperantiũ fortitudo, adesto propitius inuoca-

nocationibus nostris. & quia
sine te nihil potest mortalis in-
firmitas, præsta auxilium gra-
tiæ tuæ, vt in exequendis man-
datis tuis, & voluntate tibi. &
actione placeamus. Per domi.
¶ Hęc oratio quę est de dñica
pręcedēti, dicitur hodie & duo-
bus sequētib⁹ diebus si fiat offi-
cium de feria. Ad vesper. hym.

O Lux beata Trinitas,
a.6. Et principalis vnitas,
Iam sol recedit igneus,
Infunde lumen cordibus.
Te mane laudum carmine,
Te deprecemur vespere:
Te nostra supplex gloria,
Per cuncta laudet secula.
Deo patri sit gloria, Eiusq; so-
li filio: Cum spiritu paracleto,
Et nunc & in perpetuū. Amen.

Aña. Vespertina oratio ascen-
dat ad te domine, & descendat
super nos misericordia tua.
¶ Notandū, ꝙ inuit. hymni, &
añæ huius feriæ dñr ab hac die
vsq; ad Aduentum, & ab octa.
Epiphaniæ vsq; ad Dominicā
septuagesimæ, quādocunq; fit
officium de Dñica vel de feria.

¶ Feria iij. ex Genesi. Lectio. j.

c.46. MIsit aūt Iacob Iudam an
te se ad Ioseph in Ægy-
ptum vt nuntiaret ei, & ille oc-
curreret in Gessen. Quo cum
peruenisset, iūcto Ioseph curru
suo, ascendit obuiam patri suo
ad eundē locū: vidensq; eum,
irruit super collum eius, & in-
ter amplexus fleuit. Dixitq; pa
ter ad Ioseph, Iam lætus mo-
riar, quia vidi faciem tuam, &
superstitem te relinquo. At ille
locutus est ad fratres suos, & ad
omnē domū patris sui, Ascen-
dam, & nuntiabo Pharaoni: di
camq; ei, Fratres mei & domus
patris mei, qui erant in terra
Chanaan, venerunt ad me: &
sunt viri pastores ouiū, curāq;
habēt alendorū gregum: peco-
ra sua, & armēta, & omnia quę
habere potuerunt, adduxerunt
secū. Cumq; vocauerit vos, &
dixerit, Quod est opus vestrū?
respondebitis, Viri pastores su-
mus serui tui, ab infantia no-
stra vsq; in præsens, & nos & pa
tres nostri. Hæc autē dicetis vt
habitare possitis ī terra Gessen:
quia detestantur Ægyptij oēs
pastores ouiū. Ingressus ergo c.47.
Ioseph nuntiauit Pharaoni di-
cens, Pater meus & fratres, oues
eorū & armenta & cuncta quæ
possidēt, venerūt de terra Cha-
naan: & ecce cōsistunt in terra
Gessen. Extremos quoq; fratrū
suorū quinq; viros statuit corā
Rege: quos ille interrogauit,

Quid habetis operis? Responderunt, Pastores ouium sumus serui tui, & nos & patres nostri. Ad peregrinandũ in terrã tuã venimus: qm̃ nõ est herba gregibus seruorum tuorũ, ingrauescente fame in terra Chanaan: petimusq; vt esse nos iubeas seruos tuos in terra Gessen. Dixit itaq; Rex ad Ioseph, Pater tuus & fratres tui venerunt ad te. Terra Aegypti in cõspectu tuo est: in optimo loco fac habitare eos, & trade eis terrã Gessen. Quòd si nosti in eis esse viros industrios, constitue illos magistros pecorum meorum.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

ca.6. IN diebus autẽ illis crescente numero discipulorũ, factũ est murmur Græcorũ aduersus Hebræos, eo ꝙ despicerentur in ministerio quotidiano viduæ eorũ. Conuocantes aũt duodecim multitudinem discipulorũ dixerunt, Non est æquum, nos derelinquere verbũ Dei, & ministrare mensis. Considerate ergo fratres, viros ex vobis boni testimonij septẽ, plenos Spiritu sancto & sapientia, quos constituamus sup hoc opus. Nos vero, orationi & ministerio verbi instantes erimus. Et placuit sermo coram omni multitudine. Et elegerunt Stephanũ virum plenum fide & Spiritu sancto, & Philippum, & Prochorũ, & Nicanorẽ, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum aduenã Antiochenum. Hos statuerunt ante cõspectum apostolorũ, & orantes imposuerunt eis manus. Et verbum Dei crescebat, & multiplicabatur numerus discipulorum in Ierusalẽ valde: multa etiã turba sacerdotum obediebat fidei. †Stephanus aũtem plen⁹ gratia & fortitudine B faciebat prodigia & signa magna in populo. Surrexerũt aũt quidam de synagoga, quæ appellabatur Libertinorũ, & Cirenensium, & Alexandrinorũ, & eorũ qui erãt à Cilicia & Asia, disputantes cum Stephano: & nõ poterant resistere sapiẽtiæ & spiritui qui loquebatur.]Tunc C submiserũt viros, qui dicerẽt se audiuisse eum dicentem verba blasphemiæ in Moysen & Deũ. Cõmouerunt itaq; plebem, & seniores & Scribas, & cõcurrentes rapuerunt eũ, & adduxerũt in conciliũ: & statuerunt falsos testes qui dicerent, Homo iste nõ cessat loqui verba aduersus locũ sanctũ & legem. Audiuimus enim eum dicentem qm̃ Iesus Nazarenus hic, destruet

locũ istum, & mutabit traditiones quas tradidit nobis Moyses. Et intuentes eũ omnes qui sedebãt in cõcilio, viderunt faciem eius tanquã faciẽ angeli.

¶ Feria.iiij.ex Genesi. Lcõ.j.

c.47 POst hęc introduxit Ioseph patrẽ suũ ad regem, & statuit eum coram eo: qui benedicens illi, & interrogatus ab eo, Quot sunt dies annorum vitæ tuæ? respondit, Dies peregrinationis vitæ meæ centum triginta annorũ sunt, parui & mali: & nõ peruenerunt vsq; ad dies patrum meorũ quibus peregrinati sunt. Et benedicto rege egressus est foras. Ioseph vero patri & fratribus suis dedit possessionẽ in Ægypto in optimo terræ loco Ramesses, vt præceperat Pharao. Et alebat eos, omnemq; domũ patris sui, præbẽs cibaria singulis. In toto enim orbe panis deerat, & oppresserat fames terrã, maxime Ægypti & Chanaan. E quibus omnem pecuniã congregauit pro venditione frumenti, & intulit eam in ærarium regis. Cumq; defecisset emptorib⁹ preciũ, venit cũcta Ægyptus ad Ioseph, dicens, Da nobis panes: quare morimur coram te, deficiente pecunia? Quibus ille respõdit, Adducite pecora vestra, & dabo vobis pro eis cibos, si pretiũ non habetis. Quæ cum adduxissent, dedit eis alimenta pro equis & ouibus, & bobus & asinis: substẽtauitq; eos illo anno pro cõmutatione pecorũ. Venerunt quoq; anno secũdo, & dixerũt ei, Non celamus dño nostro, ꝙ deficiente pecunia, pecora simul defecerũt: nec clam te est, ꝙ absq; corporibus & terra nihil habeam⁹. Cur ergo morimur te vidente? & nos, & terra nostra tui erimus: eme nos in seruitutem regiam, & prębe semina, ne pereunte cultore redigatur terra in solitudinem.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

DIxit autem princeps sacerdotũ, Si hæc ita se habẽt? c.7.a
Qui ait, Viri fratres & patres audite. Deus gloriæ apparuit patri nostro Abrahæ cum esset in Mesopotamia, priusq̃ moraretur in Caran, & dixit ad illum, Exi de terra tua, & de cognatione tua, & veni in terram quam monstrauero tibi. Tunc exijt de terra Caldæorum, & habitauit in Charan. Et inde, postq̃ mortuus est pater eius, transtulit illũ in terram istam, in qua nunc vos habitatis. Et non dedit illi hæreditatem in

ea nec passum pedis: sed repromisit dare illi eã in possessionẽ, & semini eius post ipsum, cum nõ haberet filium. Locutus est autẽ ei Deus, Quia erit semen eius accola in terra aliena, & seruituti eos subiicient, & male tractabunt eos annis quadringentis: & gentẽ cui seruierint, iudicabo ego, dicit dñs, & post hæc exibũt: & seruient mihi in loco isto. Et dedit illi testamentum circũcisionis, & sic genuit Isaac, & circuncidit eũ die octauo: & Isaac, Iacob, & Iacob duodecim patriarchas. Et patriarchę æmulãtes, Ioseph vendiderunt in Ægyptũ, & erat Deus cum eo, & eripuit eum ex omnibus tribulationibus eius, & dedit ei gratiã & sapiẽtiã in cõspectu Pharaonis regis Ægyptiorũ, & cõstituit eum præpositum super Aegyptũ & super omnẽ domum suã. Venit autẽ fames in vniuersam Aegyptũ & Chanaan, & tribulatio magna: & nõ inueniebãt cibos patres nostri. Cum audisset autẽ Iacob esse frumentum in Aegypto, misit patres nostros primum: & in secundo cognitus est Ioseph à fratrib⁹ suis, & manifestatũ est Pharaoni genus eius. Mittens aũt Ioseph accersiuit Iacob patrẽ suum, & oẽm cognationẽ suam in animab⁹ septuagintaquinq;. Et descendit Iacob in Aegyptũ: & defunctus est ipse & patres nostri. Et translati sunt in Sichem: & positi sunt ĩ sepulchro quod emit Abrahã pretio argenti à filijs Hemor filij Sichem. Cum aũt appropinquaret tẽpus ꝓmissionis: quã cõfessus erat De⁹ Abrahæ, creuit popul⁹ & multiplicatus est in Aegypto, quoadusq; surrexit alius rex in Aegypto, qui nõ sciebat Ioseph. Hic circunueniẽs gen⁹ nostrũ, afflixit patres nostros: vt exponerẽt infantes suos, ne viuificarentur.

¶ Notandũ: ꝙ si aliquod festũ duplex inciderit in die Eucharistiæ, trãsferẽdũ est in sequẽtẽ diẽ, vt in regulis generalib⁹: & eodẽ modo fiet quãdo festũ duplex inciderit in die octauæ: excipit᷑ festũ sctĩ Ioannis Baptistę quod si in die octauæ inciderit celebrabit᷑ eadẽ die, cũ cõme. Eucharistiæ p Orationẽ tantũ in vtrisq; vespis & in laudib⁹.

¶ Infra octauã vero Corporis Christi quodcũq; festũ duplex incidet, celebrabit᷑ eadẽ die cũ cõmemoratiõe Eucharistię. si autẽ festũ simplex inciderit in die Eucharistiæ omittit᷑ oĩno: & si

& si inciderit infra octauam, fit cõmemoratio de eo in fine Primæ antequã dicatur Pretiosa.
¶ Festum Corporis Christi duplex maius. Ad vesper. Hym.

PAnge lingua gloriosi Corporis mysteriũ: Sanguinisq; ꝑtiosi, Quẽ in mundi pretium,
Fructus ventris generosi,
Rex effudit gentium.
Nobis datus, nobis natus,
Ex intacta virgine:
Et in mundo conuersatus
Sparso verbi semine:
Sui moras incolatus
Miro clausit ordine.
In superemæ nocte cœnæ
Recumbens cum fratribus,
Obseruata lege plene
Cibis in legatibus,
Cibum turbæ duodenæ
Se dat suis manibus.
Verbum caro panem verum,
Verbo carnem efficit,
Fitq; sanguis Christi merum:
Et si sensus deficit,
Ad firmandum cor syncerum
Sola fides sufficit.
Tantum ergo sacramentum
Veneremur cernui,
Et antiquum documentum
Nouo cedat ritui:
Præstet fides supplementum
Sensuum defectui.
Genitori, genitoq;
Laus, & iubilatio,
Salus, honor, virtus quoq;
Sit, & benedictio:
Procedenti ab vtroq;
Cõpar sit laudatio. Amen. Añ.
Sacerdos in ęternũ Christ⁹ dñs secundũ ordinẽ Melchisedech panem & vinum obtulit. Oro.
DEus, qui nobis sub sacramento mirabili passionis tuæ memoriã reliquisti: tribue quęsumus, ita nos corporis, & sanguinis tui sacra mysteria venerari, vt redemptionis tuæ fructum in nobis iugiter sentiamus. Qui vi. Ad matuti. inuit.
Sanctissimum Christi Corpus venite adoremus. Hymnus.
SAcris solennijs iuncta sint gaudia,
Et ex ꝑcordijs sonẽt præconia:
Recedant vetera, noua sint oĩa
Corda, voces, & opera.
Noctis recolitur cœna nouissima,
Qua Christus creditur agnum

& azyma,
Dedisse fratribus iuxta legitima: priscis indulta patribus,
Post agnum typicum expletis epulis,
Corpus dñicũ datũ discipulis,
Sic totũ oĩb⁹, qđ totũ singulis,
Eius fatemur manibus.
Dedit fragilib⁹ corpis ferculũ:
Dedit & tristibus sanguinis poculum,
Dicens, Accipite, quod trado, vasculum.
Omnes ex eo bibite.
Sic sacrificium istud instituit,
Cuius officium cõmitti voluit,
Solis p̃sbyteris: qb⁹ sic cõgruit,
Vt sumant, & dent cæteris.
Panis angelic⁹, fit panis hoĩm,
Dat panis cœlicus figuris terminum,
O res mirabilis: mãducat dñm
Pauper, seruus, & humilis.
Te trina deitas, vnaq; poscim⁹,
Sic nos tu visita, sicut te colim⁹,
Per tuas semitas duc nos quo tendimus.
Ad lucẽ, quã, inhabitas. Amen.
Añ. Calicẽ salutaris accipiam, & sacrificabo hostiam laudis.

Ex libro Sapientiæ. Lectio. j.

c.16. ANgelorũ esca nutriuisti populum tuum, & paratum panem de cœlo præstitisti illis sine labore omne delectamentum in se habentẽ, & omnis saporis suauitatẽ. Substantia enim tua dulcedinẽ tuam quã in filio habes ostendebat: & deseruiẽs vnuiscuiusq; volũtati, ad quod quisq; volebat cõuertebatur. Nix autẽ, & glacies sustinebant vim ignis: & nõ tabescebãt: vt scirent, qm̃ fructus inimicorũ exterminabat ignis ardẽs in grandine & pluuia coruscans. Hoc aũt iterum, vt nutrirentur iusti, ignis etiam suæ virtutis oblitus est. Creatura enim tibi factori deseruiẽs, exardescit in tormentũ aduersus iniustos: & leuior fit ad benefaciendum pro his qui in te cõfidũt. Propter hoc & tũc omnia trãsfigurata oĩum nutrici gratię tuę deseruiebãt ad volũtatẽ eorũ qui à te desiderati sunt: vt scirent filij tui, quos dilexisti dñe, qm̃ nõ natiuitatis fructus pascũt hoĩes: sed sermo tu⁹ hos qui in te crediderint cõseruat.

Ex actis Apostolorum. Lcõ. ij.

EOdem tempore natus est c.7. Moyses, & fuit grat⁹ Deo, qui nutritus est tribus mensibus in domo patris sui. Exposito autem illo, sustulit eum filia Pharaonis, & nutriuit eum sibi in filiũ. Et eruditus est Moyses omni sapientia Aegyptiorũ: & erat

erat potens in turbis, & in operibus suis. Cum aũt impleretur ei quadraginta annorum tempus, ascendit in cor eius vt visitaret fratres suos filios Israel. Et cum vidisset quendã iniuriã patientẽ, vindicauit illũ: & fecit vltionẽ ei qui iniuriã sustinebat, percusso Aegyptio. Existimabat autẽ intelligere fratres, quoniã Deus per manũ ipsius daret salutẽ illis. At illi non intellexerunt. Sequenti vero die apparuit illis litigantibus: & reconciliabat eos in pace, dicens, Viri fratres estis: vt quid nocetis alterutrũ? Qui autẽ iniuriã faciebat proximo, repulit eum, dicẽs, Quis te cõstituit principẽ & iudicem sup nos? nunquid interficere me tu vis, quẽadmodũ interfecisti heri Aegyptiũ? Fugit autem Moyses in verbo isto: & factus est aduena in terra Madiã, vbi generauit filios duos. Et expletis annis quadraginta, apparuit illi in deserto mõtis Sina angel⁹ in igne flammæ rubi. Moyses autẽ videns, admiratus est visum. Et accedente illo vt consideraret, facta est ad eum vox dñi, dicens, Ego sum Deus patrum tuorũ, Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Iacob. Tremefactus aũt Moyses, non audebat considerare. Dixit autem illi dñs, Solue calceamentũ pedũ tuorũ: Locus enim in quo stas, terra sancta est. Videns vidi afflictionem populi mei qui est in Aegypto, & gemitũ eorũ audiui, & descendi liberare eos. Et nunc veni, & mittam te in Aegyptũ. Hunc Moysen quem negauerunt, dicentes, Quis te constituit principem & iudicem? hunc Deus principẽ & redemptorẽ misit, cũ manu angeli qui apparuit illi in rubo. Hic eduxit illos faciens prodigia & signa in terra Aegypti, & in rubro mari, & in deserto annis quadraginta. Hic est Moyses qui dixit filijs Israel, Prophetã suscitabit vobis Deus de fratribus vestris tanquã me: ipsum audietis. Hic est qui fuit in ecclesia in solitudine cum angelo qui loquebatur ei in monte Sina: & cum patribus nostris, qui accepit verba vitæ dare nobis. Cui noluerunt obedire patres nostri: sed repulerunt & auersi sunt cordibus suis in Aegyptũ dicentes ad Aaron, Fac nobis Deos qui præcedãt nos. Moysi enim huic: qui eduxit nos de terra Aegypti, nescimus quid factum sit. Et vitulum fecerũt

runt in dieb' illis, & obtulerunt hostiā simulachro, & lætabantur in operib' manuū suarū.]

Secundum Ioānem. Lectio. iij.

ca. 6. IN illo tēpore: Dixit Iesus discipulis suis, & turbis Iudęorum, Caro mea vere est cibus, & sanguis meus vere est potus. Et reł. Hom. sctī Augusti. epi. Cum enim cibo & potu id appetant homines vt nō esuriant neq; sitiāt: hoc vere nō præstat nisi iste cibus & potus, qui eos à quibus sumitur immortales & incorruptibiles facit, id est societas ipsa sctōrū, vbi pax erit, & vnitas plena atque perfecta. Propterea qppe sicut etiā ante nos hoc intellexerūt homines Dei, Dñs noster Iesus Christus corpus & sanguinē suum in eis rebus cōmendauit, quę ad vnū aliquid rediguntur. Ex multis nanq; granis vnus panis efficitur: & ex multis racemis vinū confluit. Deniq; iam exponit quomodo id fiat quod loquitur: & quid sit manducare corpus eius, & sanguinem bibere. Et qui mādúcat meā carnē, & bibit meū sanguinē, in me manet & ego in eo. Hoc est enim manducare illā escam, & illum bibere potū, in Christo manere, & illū manentē in se habere. Ac per hoc qui non manet in Christo, & in quo non manet Christus, proculdubio nō manducat spiritualiter eius carnē: licet carnaliter & visibiliter premat dentibus sacramenta corporis & sanguinis Christi. Sed magis tantæ rei sacramentum ad iudicium sibi manducat & bibit, qui immundus pręsumit ad Christi sacramenta accedere, quæ alius non digne sumit nisi qui mundus est: de quibus dicitur, Beati mundo corde: quoniā ipsi Deum videbunt. Ad laudes aña. Ego sum panis viuus, qui de cœlo descendi: si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in ęternū, hał́ah. Oro. Deus qui. vt sup. Ad vesꝑ. Hym. Pange lingua. vt supra. Aña. O sacrum conuiuium in quo Christ' sumitur: recolitur memoria passionis eius: mens impletur gratia, & futuræ gloriæ nobis pignus datur. haleluiah.

℄ Notandum, ꝙ Inuitatoriū, hymni, añæ & Oratio huius diei dicuntur per totā octauā, nisi occurrat aliquod festum duplex, vt supra dictum fuit.

℄ Feria. vj. ex Genesi. Lectio. j.

EMit igitur Ioseph omnem terrā Aegypti vendētibus singulis possessiones suas præ c. 47.

ma-

magnitudine famis. Subiecitq; eam Pharaoni, & cunctos populos ei' à nouissimis terminis Aegypti vsq; ad extremos fines eius: prçter terram sacerdotum quæ à rege tradita fuerat eis: quib' & statuta cibaria ex horreis publicis præbebantur, & idcirco non sunt cõpulsi vendere possessiones suas. Dixit ergo Ioseph ad populos: En, vt cernitis, & vos & terrã vestrã Pharao possidet: accipite semina, & serite agros, vt fruges habere possitis. Quintam partẽ Regi dabitis: quatuor reliquas permitto vobis in sementẽ, & in cibum familijs & liberis vestris. Qui responderunt, Salus nostra in manu tua est: respiciat nos tantum dñs noster, & læti seruiemus Regi. Ex eo tẽpore vsq; in præsentẽ diẽ in vniuersa terra Aegypti, regib' quinta pars soluitur, & factũ est quasi in legẽ: absq; terra sacerdotali, quæ libera ab hac conditione fuit. Habitauit ergo Israel in Aegypto, id est in terra Gessen, & possedit eã: auctusq; est & multiplicatus nimis. Et vixit in ea decem & septem annis: factiq; sunt oẽs dies vitç illius, centum quadragintaseptem annorũ. Cumq; appropinquare cerneret diẽ mortis suæ, vocauit filiũ suum Ioseph, & dixit ad eum: Si inueni gratiam in cõspectu tuo, pone manũ tuã sub femore meo: & facies mihi misericordiam & veritatem, vt nõ sepelias me in Aegypto, sed dormiam cum patribus meis, & auferas me de terra hac: condasq; in sepulchro maiorum meorũ. Cui respondit Ioseph, Ego faciã quod iussisti. Et ille, Iura ergo, inquit, mihi. Quo iurante, adorauit Israel dominũ, conuersus ad lectuli caput.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

COnuertit se autẽ Deus, & tradidit eos seruire militiæ cœli, sicut scriptum est in libro prophetarũ: Nunquid victimas & hostias obtulistis mihi annis quadraginta in deserto, domus Israel? Et suscepistis tabernaculũ Moloch, & sydus Dei vestri Rempham, figuras quas fecistis, adorare eas. Et transferã vos trans Babylonẽ. Tabernaculum testimonij fuit patrib' nostris in deserto, sicut disposuit illis Deus, loquens ad Moysen vt faceret illud secundum formã quã viderat. Quod & induxerunt, suscipientes patres nostri cũ Iesu in possessionem gentiũ quas expulit Deus c.7.d

à facie patrũ nostrorũ vsq; in dieb' Dauid, qui inuenit gratiã ante Deũ, & petijt vt inueniret tabernaculũ Deo Iacob. Salomon aũt ædificauit illi domũ. Sed excelsus, nõ in manufactis habitat, sicut per Prophetã dicit: Cœlum mihi sedes est: terra aũt, scabellũ pedum meorum. Quã domũ ædificabitis mihi, dicit dñs? aut quis locus requietionis meæ est? Nonne manus mea fecit hæc omnia? Dura ceruice, & incircuncisi cordibus & auribus, vos semp Spiritui sancto restitistis: sicut patres vestri, & vos. Quem Prophetarũ nõ sunt psequuti patres vestri? Et occiderunt eos qui prænuntiabant de aduentu iusti, cuius vos nunc proditores & homicidæ fuistis: qui accepistis legem in dispositione angelorũ, & nõ
E custodistis. † Audiẽtes aũt hæc dissecabantur cordibus suis, & stridebant dentibus in eum. Cum autẽ esset plenus Spiritu sancto. intendens in cœlũ, vidit gloriam Dei, & Iesum stantem à dextris virtutis Dei. Et ait, Ecce video cœlos apertos, & filium hominis stantẽ à dextris virtutis Dei. Exclamantes autẽ voce magna, cõtinuerũt aures suas: & impetũ fecerunt vnanimiter in eum. Et eiiciẽtes eum extra ciuitatẽ, lapidabant: & testes deposuerũt vestimenta sua secus pedes adolescẽtis, qui vocabatur Saulus. Et lapidabant Stephanum inuocantem, & dicentem, Dñe Iesu, suscipe spiritum meum. Positis autẽ genibus, clamauit voce magna, Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Et cũ hoc dixisset, obdormiuit.] Saulus autem erat consentiens neci eius. Lectio. iij. F

IMmẽsa diuinæ largitatis beneficia exhibita populo christiano, inæstimabilẽ ei cõferũt dignitatem. Neq; enim est aut fuit aliquãdo tam grãdis natio quę habeat Deos appropinquãtes sibi: sicut adest nobis Deus noster. Vnigenitus siquidẽ Dei filius suæ diuinitatis volẽs nos esse participes, nostrã naturam assumpsit, vt homines Deos faceret, factus est homo. Et hoc insuper quod de nostro assumpsit, totũ nobis contulit ad salutem. Corpus nanq; suũ pro nostra reconciliatione in ara Crucis hostiam obtulit Deo patri: sanguinẽ suum fudit in pretiũ simul & lauacrũ, vt redempti à miserabili seruitute, à peccatis omnibus mundaremur. Et vt tanti beneficij iugis in nobis ma-

maneret memoria, corpus suũ in cibum & sanguinẽ suum in potum sub specie panis & vini sumendũ fidelibus dereliquit. O pretiosum, & admirandum conuiuiũ salutiferum, & omni suauitate repletũ. Quid enim hoc cõuiuio pretiosius esse potest? in quo nõ carnes vitulorũ & hircorũ, vt olim in lege, sed nobis Christus sumendus proponitur verus Deus. Quid hoc sacramẽto mirabilius? In ipso nãq; panis & vinũ in corpus & sanguinẽ Christi substãtialiter conuertuntur. Ideoq; Christus Deus & homo perfectus, sub modici panis specie cõtinetur.

¶ Sabbato, ex Genesi. Lcõ. j.

c. 42. HIs ita transactis, nuntiatũ est Ioseph, ꝙ ægrotaret pater suus: q assumptis duobus filijs, Manasse & Ephraim, ire perrexit. Dictũq; est seni: Ecce filius tuus Ioseph venit ad te. Qui cõfortat⁹ sedit in lectulo. Et ingresso ad se Ioseph, ait: Deus omnipotens apparuit mihi in Luza, quę est ĩ terra Chanaan: benedixitq; mihi, & ait: Ego te augebo & multiplicabo, & faciam te in turbas populorum: daboq; tibi terrã hanc, & semini tuo post te in possessionem sempiternã. Duo ergo filij tui qui nati sunt tibi in terra Aegypti antequã huc venirẽ ad te, mei erũt. Ephraim & Manasses sicut Ruben & Simeon reputabuntur mihi. Reliquos aũt quos genueris post eos, tui erunt, & nomine fratrũ suorũ vocabuntur in possessionibus suis. Mihi enim quando veniebam de Mesopotamia, mortua est Rachel ĩ terra Chanaan in ipso itinere, eratq; vernũ tempus: & ingrediebar Ephratam, & sepeliui eã iuxta viã Ephrathæ, quæ alio nomine appellatur Bethlehem. Vidẽs aũt filios eius dixit ad eum: qui sunt isti? Respondit. Filij mei sunt quos donauit mihi De⁹ in hoc loco. Adduc, inquit, eos ad me, vt benedicã illis. Oculi enim Israel caligabant præ nimia senectute, & clare videre non poterat. Applicitosq; ad se, deosculatus & circumplexus eos, dixit ad Ioseph filiũ suum, Non sum fraudatus aspectu tuo: insup ostendit mihi Deus semen tuum.

Ex actis Apostolorum. Lcõ. ij.

FActa est aũt in illa die persecutio magna in ecclesia, ca. 8.
quę erat Ierosolymis, & omnes dispersi sunt p regiones Iudęæ, & Samariæ, præter apostolos. Curauerunt autẽ Stephanum

viri

viri timorati, & fecerunt plan-
ctum magnũ super eũ. Saulus
autẽ deuastabat ecclesiam, per
domos intrãs: & trahens viros
ac mulieres, tradebat in custo-
diam Igitur qui dispersi erant,
pertransibant, euangelizantes
B verbum Dei. † Philippus autẽ
descendẽs in ciuitatẽ Samariæ,
prædicabat illis Christũ. Inten
debant autem turbæ his quæ à
Philippo dicebantur, vnanimi
ter audientes, & videntes signa
quę faciebat. Multi enim eorũ,
qui habebant spũs immundos
clamãtes voce magna, exibãt.
Multi aũt paralytici, & claudi,
curati sunt. Factũ est ergo gau-
C dium magnũ in illa ciuitate.]
Vir aũt quidã, nomine Simon,
qui ante fuerat in ciuitate ma-
gus, seducens gentẽ Samariæ,
dicẽs se esse aliquẽ magnũ: cui
auscultabãt omnes à minimo
vsque ad maximum dicentes:
Hic est virtus Dei, quę vocatur
magna. Attendebant aũt eum,
propterea ꝙ multo tẽpore ma-
gijs suis dementasset eos. Cum
vero credidissent Philippo euã
gelizanti de regno Dei: in no-
mine Iesu Christi baptizaban-
tur viri ac mulieres. Tunc Si-
mon & ipse credidit: & cum ba
ptizatus esset, adhærebat Phi-
lippo. Videns etiã signa & virtu
tes maximas fieri stupẽs admi-
rabatur. † Cum autẽ audissent D
apostoli qui erãt Ierosolymis,
ꝙ recepisset Samaria verbum
Dei: miserũt ad eos Petrum &
Ioannẽ. Qui cũ venissent, ora-
uerunt pro ipsis, vt acciperent
Spiritũ sanctũ. Nondum enim
in quenquã illorũ venerat, sed
baptizati tantũ erant in nomi-
ne dñi Iesu. Tunc imponebãt
manus sup illos, & accipiebant
Spiritũ sanctũ.] Cum vidisset E
aũt Simon, quia per impositio-
nem man⁹ apostolorũ daretur
Spiritus sanct⁹, obtulit eis pecu
niam, dicens. Date & mihi hãc
potestatẽ, vt cuicunq; imposue
ro manus, accipiat Spiritũ san-
ctum. Petrus aũt dixit ad eum.
Pecunia tua tecum sit in perdi
tionem: qm̃ donum Dei existi
masti pecunia possideri. Non
est tibi pars, neq; sors in sermo-
ne isto: cor enim tuum non est
rectũ coram Deo. Pœnitentiã
itaq; age ab hac nequitia tua,
& roga Deũ: si forte remittatur
tibi hæc cogitatio cordis tui.
In felle enim amaritudinis, &
obligatione iniquitatis video
te esse. Respondens aũt Simon,
dixit: Precamini vos pro me ad
dñm, vt nihil veniat super me
horum

horum quæ dixistis. Lectio.iii.

MAnducatur itaq; à fidelibus: sed minime laceratur. Quinimmo diuiso sacramento, sub qualibet diuisionis particula integer perseuerat. Accidētia etiā sine subiecto in eodē existunt: vt fides locū habeat, dum inuisibile visibiliter sumitur, aliena specie occultatum: & sensus à deceptione immunes reddantur, qui de accidentibus iudicant sibi notis. Nullum etiam sacramentū est isto salubrius, quo purgantur peccata, virtutes augentur, & mens omnium spiritualiū charismatum abundantia impinguatur. Offertur ī ecclesia pro viuis & mortuis: vt omnib⁹ prosit, quod est pro salute omniū institutum. Suauitatē deniq; huius sacramēti nullus digne exprimere sufficit: per qđ spiritualis dulcedo in suo fonte gustatur, & recolitur memoria illius, quā in sua passione Christus mōstrauit excellentissimę charitatis. Vnde vt huiusmodi arctius charitatis immensitas cordibus infigeretur fideliū, in vltima cœna quādo Pascha cū discipulis celebrato, trāsiturus erat de hoc mundo ad patrem. hoc sacramentū instituit tanq̄ passionis suę memoriale perenne, figurarū veterū impletiuū, miraculorū ab ipso factorum maximum, & de sua contristatis absentia solatiū singulare.

¶ Dñica infra octauā Corporis Christi secunda post Pentecosten, ex Genesi. Lectio.i.

CVmque tulisset eos Ioseph de gremio pr̄is, adorauit pronus in terrā. Et posuit Ephraim ad dexterā suā, id est ad sinistrā Israel: Manassen vero in sinistra sua, ad dexterā scilicet patris, applicuitq; ambos ad eū. Qui extendēs manū dexterā, posuit sup caput Ephraim iunioris fratris: sinistrā aūt super caput Manasse, q maior natu erat, cōmutans manus. Benedixitq; Iacob filijs Ioseph, & ait, Deus in cuius cōspectu ambulauerūt patres mei Abrahā & Isaac, Deus qui pascit me ab adolescētia mea vsq; in præsentem diē, angelus q eruit me de cunctis malis benedicat pueris istis, & inuocetur super eos nomen meum, nomina quoq; patrum meorū Abrahā & Isaac, & crescāt in multitudinē super terram. Videns autē Ioseph, q̄ posuisset pater suus dexteram c 48.

manũ super caput Ephraim, grauiter accepit: & apprehensam manũ patris leuare conatus est de capite Ephraim, & trãsferre super caput Manasse. Dixitq; ad patrẽ, Non ita conuenit pater: quia hic est primo genitus, pone dexterã tuam super caput ei⁹. Qui renuens ait, Scio fili mi, scio: & iste quidem erit in populos, & multiplicabitur: sed frater ei⁹ iunior, maior erit illo: & semen illius crescet in gẽtes. Benedixitq; eis in tempore illo, dicens, In te benedicetur Israel, atq; dicetur, Faciat tibi Deus sicut Ephraim, & sicut Manasse. Cõstituitq; Ephraim ante Manassen: & ait ad Ioseph filiũ suũ, En ego morior, & erit Deus vobiscũ, reducetq; vos ad terrã patrum vestrorũ. Do tibi partẽ vnã extra fratres tuos, quã tuli de manu Amorrhæi in gladio, & arcu meo.

Ex actis apostolorum. Lcõ.ij.

ca.8. ET illi quidem testificati & loquuti verbum dñi, redibant Ierosolymã, & multis regionibus Samaritanorũ euan-

F gelizabant.† Angelus autẽ dñi loquutus est ad Philippum, dicens, Surge, & vade cõtra meridiem, ad viã quæ descendit ab Ierusalẽ in Gazam: hæc est deserta. Et surgens abijt. Et ecce, vir Aethiops, eunuchus, potẽs Candaces reginæ Aethiopum, qui erat sup omnes gazas eius, venerat adorare in Ierusalẽ: & reuertebatur sedẽs sup currum suũ, legensq; Isaiam prophetã. Dixit autem spiritus Philippo, Accede, & adiunge te ad currũ istũ. Accurrens aũt Philippus, audiuit eũ legentẽ Isaiã ꝓphetam, & dixit, Putasne, intelligis quæ legis? Qui ait, Et quomodo possum, si nõ aliquis ostenderit mihi? Rogauitq; Philippũ vt ascẽderet, & sederet secũ. Locus autẽ scripturæ quã legebat, erat hic, Tanquã ouis ad occisionem ductus est: & sicut agnus coram tondente se sine voce, sic non aperuit os suum. In humilitate iudiciũ ei⁹ sublatum est. Generationẽ eius quis enarrabit? qm̃ tolletur de terra vita ei⁹. Respõdẽs aũt Eunuch⁹ Philippo, dixit. Obsecro te, de quo propheta dicit hoc? de se, an de alio aliquo? Aperiens aũt Philippus os suũ, & incipiens à scriptura ista, euãgelizauit illi Iesum. Et dum irent per viã, venerunt ad quandã aquã: & ait Eunuchus. Ecce aqua, quis prohibet me baptizari? Dixit autẽ Philippus, Si credis ex toto corde,

de,licet. Et respōdēs ait, Credo filium Dei esse Iesum Christū. Et iussit stare currū: & descenderūt vterq; ĩ aquã, Philippus, & Eunuchus, & baptizauit eū. Cum autē ascēdissent de aqua, spiritus dñi rapuit Philippum, & amplius, nō vidit eum Eunuchus. Ibat autē per viam suam gaudens. Philippus aūt inuentus est in Azoto: & pertrãsiens euangelizabat ciuitatibus cunctis, donec veniret Cæsaream.]

Secundum Lucam. Lectio.iij.

c.14. IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis parabolã hãc, Homo quidam fecit cœnam magnam, & vocauit multos. Et reſ. Hom. sctī Grego. papæ.

Hoc distare fratres charissimi inter delicias corporis & cordis solet, ꝙ corporales delitiæ cum non habentur, graue desideriū in se accendunt: cū vero habitę eduntur, comedētē protinus in fastidiū per satietatē vertunt. At contra spirituales delitię cū nō habentur, in fastidio sunt: cum vero habentur, in desiderio: tãtoq; à comedēte amplius esuriuntur, quãto & ab esuriente amplius comedūtur. In illis appetitus placet, experientia displicet. In istis appetitus placet, & experiētia magis placet.

¶Feria.ij. ex Genesi. Lectio j.

c.49. VOcauit autē Iacob filios suos, & ait eis, Congregamini, vt annuntiem quæ ventura sunt vobis in diebus nouissimis. Congregamini & audite filij Iacob, audite Israel patrem vestrum, Ruben primogenitus me⁹, tu fortitudo mea & principiū doloris mei: prior in donis, maior in imperio. Effusus es sicut aqua, non crescas: quia ascendisti cubile patris tui & maculasti stratū eius. Simeon & Leui fratres: vasa iniquitatis bellantia. In cōsilium eorum nō veniat anima mea, & in cœtu illorum non sit gloria mea: quia in furore suo occiderunt virum, & in voluntate sua suffoderunt murum. Maledictus furor eorum, quia pertinax: & indignatio eorum, quia dura: diuidam eos in Iacob, & dispergã eos in Israel. Iuda, te laudabūt fratres tui, man⁹ tua in ceruicibus inimicorum tuorum, adorabūt te filij pr̃is tui. Catulus leonis Iuda: ad prædã fili mi ascendisti, requiescēs accubuisti vt leo, & quasi leæna, quis suscitabit eum? Non auferetur sceptrū de Iuda, & dux de femore eius: donec veniat qui mittendus est, & ipse erit expe-

ctatio gentium. Ligans ad vineam pullum suũ,& ad vitem, ò fili mi, asinã suã. Lauabit in vino stolam suã,& in sanguine vuæ pallium suũ. Pulchriores sunt oculi eius vino, & dentes eius lacte cãdidiores. Zabulon in litore maris habitabit, & in statione nauiũ pertingens vsq; ad Sidonem. Isachar asinus fortis accubans inter terminos. Vidit requiem ꝙ esset bona, & terram ꝙ optima: & supposuit humerũ suum ad portandum, factusq; est tributis seruiens.

Ex actis apostolorum. Lcõ.ij.

c.9.a SAulus autẽ adhuc spirans minarũ & cædis in discipulos dñi, accessit ad principem sacerdotũ,& petijt ab eo epistolas in Damascũ ad synagogas: vt si quos inuenisset huius viæ viros ac mulieres, vinctos perduceret in Ierusalẽ. Et cum iter faceret: cõtigit vt appropinquaret Damasco:& subito circunfulsit eũ lux de cœlo. Et cadens in terrã, audiuit vocem dicentẽ sibi, Saule Saule, quid me persequeris? Qui dixit, Quis es Dñe? Et ille, Ego sum Iesus, quem tu persequeris. durũ est tibi cõtra stimulũ calcitrare. Et tremens ac stupens dixit, Dñe, quid me vis facere? Et dñs ad eũ, Surge, & ingredere ciuitatem, & dicetur tibi quid te oporteat facere. Viri aũt illi qui comitabantur cum illo, stabant stupefacti, audientes quidẽ vocem, neminẽ autẽ videntes. Surrexit autem Saulus de terra, apertisq; oculis nihil videbat. Ad manus autẽ illum trahentes, introduxerũt Damascum. Et erat ibi tribus diebus non videns,& non manducauit neq; bibit. Erat autem quidã discipulus Damasci, nomine Ananias: & dixit ad illũ in visu dñs, Anania. At ille ait, Ecce ego dñe. Et dñs ad eum, Surge,& vade in vicum qui vocatur Rect': & quære in domo Iudæ Saulũ nomine, Tharsensem. Ecce enim orat. Et vidit virum Ananiã noĩe, introeuntem & imponentẽ sibi man' vt visum recipiat. Respondit aũt Ananias, Dñe, audiui à multis de viro hoc, quãta mala fecerit sanctis tuis in Ierusalem:& hic habet potestatẽ à principibus sacerdotũ alligandi omnes qui inuocant nomen tuum. Dixit autẽ ad eum dñs, Vade, qm̃ vas electionis est mihi iste, vt portet nomen meum coram gentibus & regibus, & filijs Israel. Ego enim ostendam illi quãta oporteat eũ pro nomine meo pati.

pati. Et abijt Ananias,& introiuit in domum: & imponens ei manus, dixit, Saule frater, Dñs misit me Iesus, q apparuit tibi in via qua veniebas, vt videas, & implearis Spiritu sancto. Et cõfestim ceciderunt ab oculis eius tanquã squamæ, & visum recepit: & surgens baptizat⁹ est. Et cum accepisset cibum, confortatus est. Fuit aũt cum discipulis, q erant Damasci, per dies aliquot. Et continuo ingressus in synagogas, ꝑdicabat Iesum qm̃ hic est filius Dei. Stupebãt aũt omnes qui eum audiebãt, & dicebant, Nonne hic est qui expugnabat ĩ Ierusalẽ eos, qui inuocabãt nomen istud: & huc ad hoc venit, vt vinctos illos duceret ad principes sacerdotum? Saul⁹ aũt multo magis cõualescebat, & cõfundebat Iudæos q habitabant Damasci, affirmãs qm̃ hic est Christus. Lcõ.iij.

COnuenit itaq; deuotioni fideliũ solenniter recolere institutionem tam salutiferi tanq; mirabilis sacramenti, vt ineffabilẽ modũ diuinę pręsentiæ in sacramento visibili veneremur, & laudetur Dei potẽtia, quæ in sacramento eodem tot mirabilia operatur. Necnon & de salubri tanq; suaui beneficio exoluantur Deo debitę grãtiarũ actiones. Verũ & si in die cœnæ quãdo sacramentũ prædictũ noscitur institutũ, inter missarũ solẽnia de institutione ipsius specialis mentio habeatꝰ totũ tamen residuũ eiusdẽ diei officiũ ad Christi passionẽ pertinet, circa cuius venerationem ecclesia illo tẽpore occupatur. Vnde vt integro celebritatis officio institutionem tanti sacramenti solẽniter recoleret plebs fidelis, Roman⁹ pontifex Vrbanus quartus huius sacramenti deuotione affectus, pie statuit præfatę institutionis memoriã prima quinta Feria post octauas Pentecostes à cunctis fidelibus celebrari: vt qui per totũ anni circulum hoc sacramẽto vtimur ad salutẽ, eius institutionẽ illo specialiter tempore recolamus, quo spirit⁹ sanctus corda discipulorũ edocuit ad plene cognoscenda huius mysteria sacramẽti. Nam & in eodem tempore cœpit hoc sacramentũ à fidelibus frequentari.

¶ Feria.iij. ex Genesi. Lectio.j.

DAn iudicabit populũ suũ sicut & alia trib⁹ in Israel. Fiat Dan coluber in via, cerastes in semita, mordẽs vngulas equi, vt cadat ascẽsor ei⁹ retro. c.49.

Salutare tuum expectabo dñe. Gad accinctus præliabitur ante eũ, & ipse accingetur retrorsum. Aser pinguis panis eius: & præbebit delicias regibus. Nephtali ceruus emissus,& dãs eloquia pulchritudinis. Filius accrescens Ioseph, filius accrescens, & decorus aspectu: filiæ discurrerũt super murum. Sed exasperauerunt eum,& iurgati sunt,inuideruntq; illi habẽtes iacula. Sedit in forti arcus eius, & dissoluta sunt vincula brachiorũ & manuũ illius per manus potẽtis Iacob: inde pastor egressus est lapis Israel. De' patris tui erit adiutor tuus,& omnipotens benedicet tibi benedictionibus cœli desuper,benedictionib' abyssi iacẽtis deorsum, benedictionib' vberũ & vuluæ. Benedictiones patris tui cõfortatæ sunt benedictionib' patrũ eius: donec veniret desiderium colliũ æternorũ. fiant in capite Ioseph,& in vertice Nazarei inter frẽs suos. Beniamin lupus rapax,mane comedet prædã,& vespere diuidet spolia. Omnes hi in tribub' Israël duodecim: hęc loquutus est eis pater suus, benedixitq; singulis bñdictionibus proprijs. Et præcepit eis, dicens,Ego cõgregor ad populum meũ: sepelite me cũ patribus meis, ĩ speluñca duplici quæ est in agro Ephron Hethæi, cõtra Mambre ĩ terra Chanaan, quã emit Abrahã cum agro ab Ephron Hethęo,in possessionẽ sepulchri. Ibi sepelierunt eũ,& Saram vxorẽ eius: ibi sepultus est Isaac cum Rebecca cõiuge sua: ibi & Lia cõdita iacet. Finitisq; mandatis quibus filios instruebat, collegit pedes suos super lectulum, & obijt: appositusq; est ad populum suum.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

CVm aũt implerentur dies multi, cõsiliũ fecerunt in vnũ Iudæi, vt eũ interficerent. ca.9.
Notæ aũt factæ sunt Saulo insidiæ eorũ. Custodiebant autẽ & portas die ac nocte, vt eum interficerẽt. Accipientes aũt eum discipuli eius nocte, per murũ dimiserunt eum, submittentes in sporta. Cum autẽ venisset in Ierusalẽ, tentabat se iungere discipulis: & oẽs timebant eum, nõ credẽtes ꝙ esset discipulus. Barnabas aũt apprehẽsum illũ, duxit ad Apostolos: & narrauit illis quomodo in via vidisset dñm, & ꝙ loquutus est ei, & quomodo in Damasco fiducialiter egerit in nomine Iesu. Et erat cũ illis intrans & exiens in

Ierusalē, fiducialiter agens in nomine dñi. Loquebat quoq; gentibus: & disputabat cū Græcis: illi aūt quærebant occidere eum. Quod cum cognouissent fratres, deduxerunt eum Cæsaream, & dimiserunt Tharsum. Ecclesia quidē per totā Iudæā, & Galilæam, & Samariā habebat pacē & ædificabatur ambulans in timore dñi: & consolatione sancti spirit' replebatur. Factum est autē, vt Petrus dum trāsiret vniuersos, deueniret ad sanctos qui habitabāt Lyddæ. Inuenit aūt ibi hominē quendam, nomine Æneā, ab annis octo iacentem in grabato, qui erat paralyticus. Et ait illi Petrus, Aenea, sanet te dñs Iesus Christus: surge, & sterne tibi. Et continuo surrexit. Et viderunt eū omnes qui habitabant Lyddæ, & Saronæ: qui cōuersi sunt ad dñm. In Ioppe autem fuit quędam discipula nomine Tabitha, quę interpretata dicitur Dorcas. Hęc erat plena operib' bonis, & eleemosynis quas faciebat. Factum est autem in diebus illis, vt infirmata moreretur, quam cum lauissent, posuerūt eam in cœnaculo. Cum autē prope esset Lydda ab Ioppe, discipuli audientes ꝙ Petrus esset in ea, miserunt duos viros ad eum, rogātes, Ne pigriteris venire vsq; ad nos, Exurgēs aūt Petrus, venit cū illis. Et cū aduenisset, duxerunt illū in cœnaculum: & circunsteterunt illū oēs viduę flentes, & ostendentes ei tunicas & vestes, quas faciebat illis Dorcas. Eiectis autē oībus foras, Petrus ponēs genua orauit: & cōuersus ad corpus, dixit, Tabitha, surge. At illa aperuit oculos: & viso Petro resedit. Dans autē illi manū, erexit eā. Et cū vocasset scōs & viduas, assignauit eā viuā. Notum aūt factū est ꝑ vniuersam Ioppen, & crediderunt multi in dñm. Factum est autē vt dies multos moraret in Ioppe, apud Simonem quendā coriariū. Lcō.iij.

Legitur enim in actib' Apostolorum ꝙ erant perseuerantes in doctrina Apostolorum, & cōmunicatione fractionis panis, & orationibus, statim post sancti spiritus missionem. Vt autem prædicta quinta Feria, & per octauas sequentes, eiusdē salutaris institutionis honorificentius agatur memoria, & solennitas de hoc celebrior habeatur, loco distributionum materialiū quæ in ecclesijs cathedralibus largiuntur,

tur, existentibus canonicis horis nocturnis pariterq; diurnis præfatus Roman' pontifex eis qui huiusmodi horis in hac solennitate personaliter in ecclesijs interessent, stipendia spiritualia apostolica largitione cõcessit: quatenus per hæc fideles ad tãti festi celebritatẽ auidius & copiosius cõuenirent. Vnde omnibus vere pœnitentibus & cõfessis, qui Matutinali officio huius festi præsentialiter in ecclesia vbi celebrabit' adessent, centũ dies. Qui vero Missæ totidem. Illis aũt qui interessent primis Vesperis ipsi' festi, similiter centũ. Qui vero secundis Vesperis, totidẽ. Eis quoq; qui Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonę, ac Cõpletorij adessent officijs, pro qualibet horarũ quadraginta. Illis aũt qui per ipsius festi octauas in Matutinalibus, Vespertinis, Missæ ac prædictarum horarũ officijs pręsentes existerẽt, singulis diebus octauarũ ipsarum centum dierum indulgentiam tribuit misericorditer perpetuis temporibus duraturam.

¶ Feria.iiij.ex Genesi. Lectio.j.

c.50. QVod cernens Ioseph, ruit super faciẽ patris flens & deosculans eum, Præcepitq; seruis suis medicis, vt aromatib' condirẽt patrẽ. Quibus iussa explentibus, transierunt quadraginta dies. iste quippe mos erat cadauerũ conditorũ: fleuitq; eum Aegyptus septuaginta diebus. Et expleto planctus tẽpore, loquut' est Ioseph ad familiã Pharaonis. Si inueni gratiã in cõspectu vestro, loquimini in aurib' Pharaonis: eo q pater me' adiurauerit me dicẽs, En morior, in sepulchro meo quod fodi mihi in terra Chanaan, sepelies me, Ascendã igitur, & sepeliam patrẽ meũ, ac reuertar. Dixitq; ei Pharao, Ascende, & sepeli patrẽ tuum sicut adiuratus es. Quo ascendente, ierunt cum eo oẽs senes dom' Pharaonis, cũctiq; maiores natu terræ Aegypti: domus Ioseph cũ fratribus suis, absq; paruulis & gregibus, absq; armentis, quæ dereliquerunt in terra Gessen. Habuit quoq; in comitatu currus & equites: & facta est turba non modica. Venerũtq; ad aream Arad, quę sita est trans Iordanẽ: vbi celebrantes exequias planctu magno atq; vehementi impleuerunt septẽ dies. Quod cum vidissent habitatores terræ Chanaan, dixerunt, Planctus magn' est iste Aegyptijs. Et idcirco

eo vocatū est nomē loci illius, Planctus Aegypti. Fecerunt ergo filij Iacob sicut præceperat eis: & portantes eum in terram Chanaan, sepelierunt eum in spelunca duplici, quā emerat Abrahā, cum agro in possessionem sepulchri ab Ephron Hethæo, contra faciem Mambre.

Ex actis Apostolorū. Lectio. ij.

c. 10. VIr autem quidam erat in Cæsaræa, nomine Cornelius, centurio cohortis quę dicitur Italica, religiosus & timens Deū cum omni domo sua, faciens eleemosynas multas plebi, & deprecans Deum semper. Is vidit in visu manifeste, quasi hora diei nona, angelū Dei introeuntē ad se, & dicentē sibi, Corneli. At ille intuēs eū timore correptus dixit, Quis es dñe? Dixit autem illi, Orationes tuę & eleemosynę tuę ascenderunt in memoriā in conspectu Dei: Et nūc mitte viros in Ioppem, & accerse Simonem quendam qui cognominatur Petrus: hic hospitatur apud Simonē quendam coriariū, cuius est domus iuxta mare. hic dicet tibi quid te oporteat facere. Et cum discessisset Angelus qui loquebatur illi, vocauit duos domesticos suos, & militem timentem dñm, ex his qui illi parebant. Quibus cum narrasset omnia, misit illos in Ioppem. Postera autē die iter illis facientibus, & appropinquātib' ciuitati, ascendit Petr' in superiora, vt oraret, circa horā sextā. Et cum esuriret, voluit gustare. Parantibus aūt illis, cecidit sup eum mētis excessus: & vidit cœlū apertū, & descendēs vas quoddam velut linteū magnū, quatuor initijs submitti de cœlo in terram, in quo erāt omnia quadrupedia, & serpentia terræ, & volatilia cœli. Et facta est vox ad eum, Surge Petre: occide & māduca. Ait aūt Petrus, Absit dñe: quia nunq̄ manducaui omne commune & immundum. Et vox iterum secūdo ad eum, Quod Deus purificauit, tu commune ne dixeris. Hoc factum est per ter. Et statim receptum est vas in cœlū. Et dum intra se hæsitaret Petrus quidnā esset visio quā vidisset, ecce, viri qui missi erāt à Cornelio, inquirentes domum Simonis, astiterūt ad ianuā. Et cum vocassent, interrogabant si Simon qui cognominatur Petrus, illic haberet hospitiū. Petro autē cogitante de visione, dixit spirit' ei, Ecce viri tres quęrunt te. Surge itaq; & de-

descende, & vade cum eis, nihil dubitans: quia ego misi illos. Descendés aũt Petrus ad viros, dixit, Ecce, ego sum quẽ quæritis, quæ causa est propter quam venistis? Qui dixerunt, Cornelius centurio, vir iustus & timẽs Deũ, & testimoniũ habens ab vniuersa gẽte Iudæorũ, responsum accepit ab angelo sancto accersire te in domũ suã, & audire verba abs te. Introducens ergo eos, recepit hospitio. Sequenti autẽ die surgens, profectus est cũ illis, & qdã ex fratribus ab Ioppe comitati sunt eũ. Altera aũt die introiuit Cæsaræã. Corneli⁹ vero expectabat illos, cõuocatis cognatis suis, & necessarijs amicis. Lectio iij.

HVius sacramenti figura præcessit quãdo manna Deus pluit patribus in deserto; qui quotidiano cœli pascebantur alimento. Vnde dictum est, Panem angelorũ manducauit homo. Sed tamen illũ panẽ qui manducauerunt, oẽs in deserto mortui sunt, Ista aũt esca, quã accipitis, iste panis viuus, q de cœlo descẽdit, vitę æternæ substãtiã subministrat. Et quicũq; hunc panẽ manducauerit, non morietur in ęternũ, quia corp⁹ Christi est. Cõsidera nunc vtrũ panis angelorũ pręstãntior sit, an caro Christi: q vtiq; est corpus vitę. Manna illud de cœlo, hoc super cœlũ. Illud cœli, hoc dñi cœlorũ. Illud corruptioni obnoxium, si in diem alterum seruaretur, hoc alienũ ab omni corruptione. Quicunq; religiose gustauerit, corruptionẽ sentire non poterit. Illis aqua de petra fluxit: tibi sanguis è Christo. Illos ad horam satiauit aqua: te sanguis Christi diluit in æternum. Iudæus bibit, & sitit: tu cum biberis, sitire non poteris. Et illud in vmbra: hoc in veritate. Si illud quod miraris vmbra est: quantum istud est cuius vmbram miraris? Audi quia vmbra est quæ apud patres facta est. Bibebant (inquit) de spiritali consequente eos petra: petra autem erat Christus. Sed non in pluribus eorum complacitum est Deo: nam prostrati sunt in deserto: hæc autem facta sunt in figura nostri. Cognouisti potiora. Potior est lux quam vmbra, veritas quam figura, corpus authoris quam manna de cœlo. Forte dicis, Aliud video, quomodo tu mihi asseris, q corpus Christi accipiã? Et hoc nobis superest vt probemus.

Feria

¶ Feria. v. de octaua Corporis Christi dup. mi. ex Genesi. L. j.

c. 50. REuersúsq; est Ioseph in Aegyptũ cum fratribus suis, & omni comitatu, sepulto patre. Quo mortuo, timẽtes fratres eius, & mutuo colloquentes. Ne forte memor sit iniuriæ quã passus est, & reddat nobis omne malũ quod fecimus ei: mandauerũt ei dicentes, Pater tuus pcepit nobis antequã moreretur, vt hæc tibi verbis illius diceremus: Obsecro vt obliuiscaris sceleris fratrum tuorũ, & peccati atq; malitiæ quã exercuerũt in te: nos quoq; oram⁹, vt seruus Dei patris tui dimittas iniquitatẽ hãc. Quibus auditis fleuit Ioseph, veneruntq; ad eum fratres sui: & proni adorantes in terrã, dixerunt, Serui tui sumus. Quib⁹ ille respõdit. Nolite timere: num Dei possumus resistere voluntati? Vos cogitastis de me malũ, sed Deus vertit illud in bonũ: vt exaltaret me sicut impręsentiarũ cernitis, & saluos faceret multos populos. Nolite timere: ego pascã vos, & paruulos vestros. consolatusq; est eos, & blande ac leniter est locutus. Et habitauit in Aegypto cũ omni domo patris sui: vixitq; centum decem annis. Et vidit Ephraim filios vsq; ad tertiã generationem. Filij quoque Machir filij Manasse nati sunt in genibus Ioseph. Quibus transactis locutus est fratribus suis, Post mortem meã Deus visitabit vos, & ascẽdere vos faciet de terra ista ad terrã quã iurauit Abrahã, Isaac & Iacob. Cũq; adiurasset eos, atq; dixisset, Deus visitabit vos, asportate ossa mea vobiscũ de loco isto: mortuus est expletis centũ decem vitę suę annis. Et conditus aromatibus, repositus est in loculo in Aegypto.

Ex actis Apostolorum. Lcõ. ij.

ET factũ est, cũ introissent Petrus, obuius venit ei Cornelius: & procidẽs ad pedes ei⁹ adorauit eum. Petrus vero eleuauit eum dicẽns, Surge, & ego ipse homo sum Et loquẽs cum illo, intrauit, & inuenit multos qui cõuenerãt, dixitq; ad illos, Vos scitis quomodo abominatum sit viro Iudæo coniungi, aut accedere ad alienigenam, sed mihi ostẽdit Deus, neminẽ cõmunẽ aut immundũ dicere hominẽ: propter quod sine dubitatione veni accersitus. Interrogo ergo, quam ob causam accersistis me? Et Corneli⁹ ait, Die abhinc quarto, vsq; ad hãc c. 10.

horam, orans etam hora nona in domo mea, & ecce vir stetit ante me in veste cãdida, & ait, Corneli, exaudita est oratio tua, & eleemosynæ tuæ cõmemoratę sunt in conspectu Dei. Mitte ergo in Ioppen, & accerse Simonẽ qui cognominatur Petrus: hic hospitatur in domo Simonis coriatij iuxta mare. Cõfestim ergo misi ad te, & tu bene fecisti veniendo. Nunc ergo omnes nos in cõspectu tuo adsumus, audire oĩa quęcunq; tibi præcepta sunt à domino. Aperiens autẽ Petrus os suum, dixit, In veritate cõperio quia non est personarum acceptor Deus: sed in omni gente, qui timet eum & operatur iustitiã, acceptus est illi. Verbum misit Deus filijs Israel, annuntiãs pacem per Iesum Christũ: hic est
C omnium dñs.† vos scitis quod factũ est verbũ per vniuersam Iudæã, incipiẽs enim à Galilæa post baptismũ quod prædicauit Ioannes: Iesum à Nazareth quomodo vnxit eum Deus Spiritu sancto & virtute: qui pertransijt benefaciẽdo & sanãdo omnes oppressos à diabolo, qm̃ Deus erat cũ illo. Et nos testes sumus omnium quę fecit in regione Iudæorũ, & Ierusalẽ, quẽ occiderunt suspendentes in ligno. Hunc Deus suscitauit tertia die, & dedit eum manifestũ fieri nõ omni populo, sed testibus præordinatis à Deo, nobis qui mãducauimus & bibimus cum illo postquã resurrexit à mortuis.] Et p̃cepit nobis præ- D
dicare populo & testificari, qa ipse est q constitutus est à Deo iudex viuorum & mortuorũ. Huic oẽs prophetæ testimoniũ perhibẽt, remissionẽ peccatorũ accipere per nomẽ eius, omnes qui credũt in eum.† Adhuc lo- E
quente Petro verba hęc, cecidit Spiritus sctũs super oẽs qui audiebãt verbũ. Et obstupuerunt ex circuncisione fideles, q venerant cũ Petro, qa & in nationes gratia Spirit⁹ sancti effusa est. Audiebãt enim illos loquentes linguis, & magnificantes Deũ. Tũc respõdit Petrus. Nunquid aquã quis prohibere potest, vt non baptizentur hi qui spiritũ sanctũ acceperunt sicut & nos? Et iussit eos baptizari in nomine dñi Iesu Christi.] Tunc ro- F
gauerũt eum, vt maneret apud eos aliquot diebus. Lectio.iij.

Quantis igitur vtimur exẽplis, vt probemus, hoc nõ esse quod natura formauit, sed quod benedictio cõsecra-

secrauit: maioremq; vim esse benedictionis quã naturæ: quã etiã benedictione ipsa natura mutatur. Vnde virgã tenebat Moyses, proiecit eã, & facta est serpẽs. Rursus apprehẽdit caudam serpentis: & in virgæ naturam reuertitur. Vide igitur prophetica gratia bis mutatã esse naturã serpentis & virgæ? currebant Aegypti flumina puro meatu aquarum: subito de fontiũ venis sanguis cœpit erũpere: nec erat potus in fluuijs. rursus ad ꝓphetæ preces cruor fluminũ cessauit, & aquarum natura remeauit. Circunclusus vndiq; erat popul⁹ Hebræorũ: hinc Aegyptijs vallatus, inde mari conclusus. Virgã leuauit Moyses, separauit se aqua, & in muri speciẽ se congelauit, atq; inter vndas via pedestris apparuit. Iordanis cõuersus retrorsum cõtra naturã in sui fontis reuertitur exordiũ. Nonne claret naturã vel maritimorũ fluctuũ, vel cursus fluuialis aquæ esse mutatã? Sitiebat populus patrũ, tetigit Moyses petram: & aqua de petra fluxit. Nunquid nõ præter naturam operata est gratia, vt aquam euomeret petra, quam nõ habebat natura? Marath fluui⁹ amarissim⁹ erat, vt sitiens populus bibere non posset: Moyses misit lignum in aquam: & amaritudinẽ suam aquarũ natura deposuit: quã infusa subito gratia tẽperauit. Sub Helisæo propheta vni ex filijs prophetarũ excussum est ferrum de securi, & statim immersum est in aquam: rogauit Helisæum qui amiserat ferrũ: misit Helisæus lignũ in aquã, & natauit ferrum. Vtiq; etiam hoc præter naturã factũ cognouimus. Grauior enim est ferri species, q̃ aquarũ liquor. Animaduertim⁹ igitur maiorẽ esse gratiã, quam naturã. Et adhuc tamen propheticæ benedictionis miramur gratiam. Quod si tantum valuit humana benedictio, vt naturam cõuerteret: quid dicemus de ipsa consecratione diuina, vbi ipsa verba dñi saluatoris operantur? Nam sacramentũ istud quod accipis, Christi sermone conficitur.

¶ Feria vj. de octaua Corporis Christi. Liber Exodus. Lcõ. j.

HAec sunt nomina filiorũ Israel, q ingressi sunt in Aegyptum cum Iacob: singuli cum domibus suis introierũt, Ruben, Simeon, Leui, Iudas, Issachar, Zabulõ, & Beniamin, Dan, & Nephthali, Gad, & ca. 1.

Aser. Erant igitur omnes animæ eorum qui egressi sunt, de femore Iacob, septuaginta: Ioseph auté in Aegypto erat. Quo mortuo, & vniuersis fratribus eius, omniq; cognatione sua, filij Israel creuerunt, & quasi germinãtes multiplicati sunt: ac roborati nimis, impleuerũt terram. Surrexit interea rex nouus super Aegyptũ, qui ignorabat Ioseph, & ait ad populũ suũ, Ecce, populus filiorũ Israel multus: & fortior nobis est, Venite, sapienter opprimamus eũ, ne forte multiplicetur: & si ingruerit cõtra nos bellũ, addatur inimicis nostris, expugnatisq; nobis egrediatur è terra. Præposuit itaque eis magistros operum, vt affligerent eos oneribus: ædificaueruntq; vrbes tabernaculorũ Pharaoni, Phithon, & Ramesses. Quantoq; plus opprimebãt eos, tãto magis multiplicabantur, & crescebant, oderantq; filios Israel Aegyptij, & affligebãt illudentes eis & inuidentes. Atque ad amaritudinẽ perducebant vitã eorum operibus duris luti & lateris, omniq; famulatu, quo in terræ operibus premebantur. Dixit autem rex Aegypti obstetricibus Hebræorum: quarum vna vocabatur Sephora, altera Phua, præcipiens eis, Quando obstetricabitis Hebræas, & partus tempus aduenerit: si masculus fuerit, interficite illũ: si fœmina, reseruate. Timuerunt autem obstetrices Deum, & non fecerũt iuxta præceptum regis Ægypti: sed cõseruabãt mares. Quibus accersitis ad se rex, ait, Quidnam est hoc quod facere voluistis, vt pueros seruaretis? Quæ responderunt. Non sunt Hebrææ, sicut Aegyptiæ mulieres: ipsæ enim obstetricandi habent scientiã, & priusq̃ veniamus ad eas, pariunt. Bene ergo fecit Deus obstetricibus. & creuit populus, confortatusq; est nimis. Et quia timuerunt obstetrices Deum, ædificauit illis domos. Præcepit ergo Pharao omni populo suo, dicens, Quicquid masculini sexus natum fuerit, in flumẽ proiicite: quicquid fœminini, reseruate.

Ex actis Apostolorũ. Lectio. ij.

c. 11. AVdierunt autẽ Apostoli, & fratres qui erant in Iudæa, qm̃ & gentes receperunt verbũ Dei. Cum aũt ascẽdisset Petrus Ierosolymã, disceptabãt aduersus illum qui erãt ex circuncisione, dicentes, Quare introisti ad viros præputium habentes,

bentes, & mãducasti cum illis? Incipiẽs aũt Petrus exponebat illis ordinẽ, dicẽs, Ego eram in ciuitate Ioppe orans, & vidi in excessu mentis meæ visionem, descendẽs vas quoddam velut linteũ magnũ, quatuor initijs summitti de cœlo, & venit vsq; ad me. In quod intuens, considerabã, & vidi quadrupedia terræ, & bestias & reptilia & volatilia cœli. Audiui aũt & vocem dicentẽ mihi, Surge Petre, occide & manduca. Dixi autem, Nequaquã dñe: quia cõmune aut immundũ nunquã introiuit in os meũ. Respondit autẽ vox secũdo, de cœlo, Quę Deus mundauit, tu ne cõmune dixeris. Hoc aũt factum est per ter: & recepta sunt omnia rursum in cœlũ. Et ecce, viri tres confestim astiterũt in domo in qua eram, missi à Cæsarea ad me. Dixit aũt spiritus mihi, vt irem cũ illis, nihil hæsitãs, Venerũt aũt mecum & sex fratres isti: & ingressi sumus in domũ viri. Narrauit aũt nobis quomodo vidisset angelum in domo suã, stantẽ & dicentẽ sibi, Mitte in Ioppen, & accerse Simonẽ qui cognominat Petrus, qui loquetur tibi verba in quibus saluus eris tu, & vniuersa domus tua. Cum aũt cœpissem loqui, cecidit spũs sãctus sup eos, sicut & in nos initio. Recordatus sum autem verbi dñi sicut dicebat, Ioãnes quidẽ baptizauit aqua, vos autẽ baptizabimini Spiritu sancto. Si ergo eandẽ gratiam dedit illis Deus, sicut & nobis qui credimus in dñm Iesum Christũ: ego qs erã, qui possem prohibere Deũ? His auditis tacuerunt: & glorificauerũt Deũ, dicentes, Ergo & gentibus pœnitentiã dedit Deus ad vitam. Et illi quidẽ qui dispersi fuerãt à tribulatione quæ facta fuerat sub Stephano, perambulauerunt vsq; Phœnicem & Cyprũ, & Antiochiã, nemini loquentes verbum nisi solis Iudæis. Erant autẽ quidam ex eis viri Cyprij, & Cyrenæi, qui cum introissent Antiochiã, loquebantur & ad Græcos, annuntiantes dñm Iesum. Et erat manus dñi cum eis: multusq; numerus credentium cõuersus est ad dñm.

Si in hac feria nullũ occurrat festum, dicitur oratio sequens.

Sancti nominis tui dñe, timorem pariter & amorem fac nos habere perpetuũ: quia nunq̃ tua gubernatione destituis, quos in soliditate tuæ dilectionis instituis. Per domi.

¶ Sab-

¶ Sabbato, ex Exodo. Lectio .j.

ca. 2. EGressus est post hæc vir de domo Leui, & accepit vxorem stirpis suæ, quæ concepit, & peperit filium, & videns eum elegantē abscōdit tribus mensibus. Cumq; iā celare nō posset, sumpsit fiscellam scirpeam, & liniuit eā bitumine ac pice: posuitq; intus infantulū, & exposuit eum in carecto ripæ fluminis stante procul sorore eius, & cōsiderante euentum rei. Ecce autē descendebat filia Pharaonis, vt lauaretur in flumine: & puellę eius gradiebātur per crepidinē aluei. Quę cum vidisset fiscellā in Papyrione, misit vnā è famulabus suis: & allatā aperiens, cernensq; in ea paruulū vagientem miserta eius, ait, De infantibus Hebræorū est hic. Cui soror pueri, Vis, inquit, vt vadam, & vocem tibi mulierem Hebræam, quæ nutrire possit infantulum? Respondit, Vade. Perrexit puella, & vocauit matrem suam. Ad quam locuta filia Pharaonis, Accipe, ait, puerum istum, & nutri mihi: ego dabo tibi mercedem tuam. Suscepit mulier, & nutriuit puerum, adultumq; tradidit filiæ Pharaonis. Quē illa adoptauit in locum filij, vocauitq; nomen eius Moyses: dicens, Quia de aqua tuli eum.

Ex actis Apostolorum. Lectio .ij.

PEruenit autē sermo ad aures ecclesię, quę erat Ierosolymis, super istis: & miserunt Barnabam vsq; ad Antiochiā. c. 11.
Qui cū peruenisset, & vidisset gratiā Dei, gauisus est: & hortabatur omnes, in proposito cordis pmanere in dño, quia erat vir bonus, & plenus Spiritu sancto & fide. Et apposita est multa turba dño. Profectus est aūt Tarsum, vt quæreret Saulum: quē cum inuenisset, perduxit Antiochiā. Et annum totū cōuersati sunt ibi in ecclesia: & docuerūt turbam multam, ita vt cognominarentur primum Antiochiæ discipuli, Christiani. In his aūt diebus superuenerunt ab Ierosolymis prophetæ Antiochiā: & surgens vnus ex eis noīe Agabus, significabat per Spiritū famē magnā futurā in vniuerso orbe terrarū, quæ facta est sub Claudio. Discipuli autē prout quisq; habebat, proposuerūt in ministeriū mittere habitantibus in Iudæa fratribus: quod & fecerunt mittentes ad seniores per man⁹ Barnabę & Sauli. Eodem aūt tempore † misit Herodes rex manus, c. 12. a

vt affligeret quosdã de ecclesia. Occidit aũt Iacobum fratrem Ioannis gladio. Videns autem quia placeret Iudæis, apposuit apprehendere & Petrũ. Erant aũt dies azymorũ. Quem cum apprehẽdisset, misit in carcerẽ, tradensq; quatuor quaternionibus militũ ad custodiendũ, volens post Pascha producere eum populo. Et Petrus quidẽ seruabatur in carcere. Oratio autẽ fiebat sine intermissione ab ecclesia ad Deũ pro eo. Cũ aũt producturus eũ esset Herodes, in ipsa nocte erat Petr⁹ dormiens inter duos milites, vinctus catenis duab⁹: & custodes ante ostiũ custodiebãt carcerẽ. Et ecce angelus dñi astitit, & lumen refulsit in habitaculo: percussoq; latere Petri, excitauit eum, dicens: Surge velociter. Et ceciderunt catenę de manibus eius. Dixit aũt Angelus ad eum, Pręcingere, & calcea te caligas tuas. Et fecit sic. Et dicit illi: Circunda tibi vestimentũ tuum, & sequere me. Et exiens sequebatur eum, & nesciebat, quia verũ est quod fiebat per angelum: existimabat autẽ se visum videre. Transeuntes aũt primã & secundã custodiam, venerunt ad portam Ferream quę ducit ad ciuitatem, quę vltro aperta est eis. Et exeuntes processerunt vicum vnum: & cõtinuo discessit angelus ab eo. Et Petrus ad se reuersus, dixit, Nunc scio vere quia misit dñs angelũ suum, & eripuit me de manu Herodis, & de omni expectatione plebis Iudæorum.]

¶ Notandum, ꝙ inter Pentecosten & aduentũ nec possunt esse plures q̃. xxviij. dñicæ, nec pauciores quã. xxiij. Quia tamen fere semper accidit vt legantur saltẽ. xxiiij. post Pente. ideo. xxiij. quæ (vt dictum est) necessario incidũt in prædicto tpe, adiũgitur quinta Vagant. & appellatur. xxiiij post Pente. nã fere semp legit̃ inter. xxiij. post Pentec. & primã aduẽtus. Quãdo ergo fuerint tm̃. xxiij. dñicæ, quod tamen rarissime eueniet: tunc. xxiiij legẽda est ante septuagesimã, vt suis locis videbis. Quãdo autem inciderint. xxiiij. dñicæ, oẽs legendæ sunt per ordinem sine vlla intermissione vsq; ad aduentũ. Quãdo vero fuerint. xxv. tunc in dñica incidenti in die sancti Ioannis Baptistæ, aut infra eius octa. interpone dñicã quartã Vagant. & consequenter suam hebdomadã, qua finita reuertere

tere ad eam dñicam post Pent. in qua desieris. Et eodẽ modo quãdo fuerint xxvj. dñicæ, tũc in dñica incidenti in die sancti Ioan. aut infra eius octa. interponenda est tertia vagan. & in dñica incidenti in die scti Lau rentij, aut infra eius octa. interpone quartã vagant. Similiter qñ fuerint xxvij. tunc in dñicis prędictis scti Ioan. & scti Laurentij interponẽdę sunt secũda & tertia vagan. & in dñica incidenti in die Assumpt. virginis, aut infra eius oct. interponitur quarta vagantiũ. Item qñ fuerint. xxviij. tũc in prædictis tribus dñicis interponuntur prima, secunda, & tertia vagan. in dñica aũt incidẽti in die Natiuitatis virg. aut infra eius octa. interponẽda est quarta vagan. Quãdo vero festum omnium sanctorũ inciderit in dominica, tunc aduertendũ ꝙ quarta vagan. interponenda est in dicto festo omnium sanctorum, & non in alio ex prædictis. Et supradicta ordinantur hoc modo, vt quo ad Euangelium tertiæ lectionis & Orationem in omnibus dominis concordet Breuiariũ cum Missali In proximis tñ triginta septẽ annis vt libereris solicitudine inquirendi, quę superius dicta sunt, non erit tibi opus inspicere hanc regulam, sed in sequenti indice videbis, quid singulis annis facere debeas, qui etiam index quando tibi sit inspiciendus in prædictis festis admoneberis.

¶ Index dñicarum Vagantiũ quęinterponẽdę sunt post Pẽt.

1563 Hoc ãno die. xxvij. Iunij interpone dominicã quartam vagant. 134. & finita eius hebdomada reuertere ad dominicam quartam post Penteco.

1564 Hoc anno die. xxv. Iunij interpone dñicam secundam vagã. 123. & finita eius hebdo. reuertere ad dñicam quintam post Pente. Itẽ die. xiij. Augusti interpone tertiã vagan. 129. & finita ei9 hebdo. prosequere statim die. xx. eiusdẽ mensis quartam vagãt. 134 & cõsequenter suã hebdo. deinde reuertere ad dñicam vndecimã post Pente.

1565 Hoc anno omnes vigintiquatuor dñicæ post Penteco. legũtur per ordinẽ sine vlla interpositione vsq; ad Aduentũ.

1566 Hoc anno die. xxx. Iunij interpone dñicã. iiij. vag. 134. & finita eius hebdo reuertere ad dñicam quartã post Pente.

1567. Hoc anno in die apostolorum Petri & Pauli, interpone dñicã

dñicã secundã vagã. 123. cum sua hebdoma. qua finita reuertere ad dñicã sextã post Pente. Itẽ. x. Augusti interpone quartam dñicã vagãt. 134. cum sua hebdoma. qua finita, reuertere ad dñicam xij. post Penteco.

1568. Hoc anno oẽs. xxiiij. dñicę legẽdę sũt p ordinẽ sine vlla interpositione vsq; ad Aduẽtũ.

1569. Hoc anno. xxvj. Iunij interpone quartam dominicam vagan. 134. cum sua hebdom. qua finita, reuertere ad dominicam quartam post Penteco.

1570. Hoc anno die. xxv. Iunij interpone secundã dominicã vagan. 123. cum sua hebdom. qua finita, reuertere ad dominicam sextã post Pentecosten. Itẽ. xiij. Augusti interpone dominicã tertiã vagan. 129. cum sua hebdomada, qua finita cõsequẽter vigesima Augusti interpone quartam dominicam vagantium cum sua hebdomada: qua finita, reuertere ad dominicam. xiiij. post Penteco.

1571. Hoc anno in die sancti Ioãnis Baptistę interpone quartam dñicã vagã. 134. cum sua hebdo. qua finita, reuertere ad dñicam tertiam post Penteco.

1572. Hoc anno in die sanctorũ apostolorũ Petri & Pauli interpone tertiã dñicã vag. 129. cum sua hebdoma qua finita, reuertere ad dñicam quintam post Pentecosten. Itẽ in die sancti Laurentij interpone dñicã quartã vag. 134. cũ sua hebdomada: qua finita reuertere ad dominicam. xj. post Penteco.

1573. Hoc ãno. xxviij. Iunij interpone primã dñicã vag. 117. cum sua hebdo. qua finita, reuertere ad dominicã septimã post Pentec. Item. xvj. Augusti interpone secundam dñicam vagan. 123. cum sua hebdomada: qua finita reuertere ad dominicam. xiiij post Pentecost. Item. xiij. Septembris interpone tertiã dñicam vagant. 129. cum sua hebdo. qua finita, reuertere ad. xviij. dñicam post Pente. Itẽ prima die Nouẽbris (puta in festo omnium sanctorum) interpone dñicam quartam vag. 135. cũ sua hebdomada: qua finita reuertere ad dominicam. xxiiij. post Penteco. quæ est quinta vagantium.

1574. Hoc anno die. xxvij. Iunij interpone dñicam quartã vagan. 134. & cõsequenter suã hebdoma. qua finita reuertere ad dñicam quartã post Pente.

1575. Hoc ãno die. xxvj. Iunij interpone dñicam. iij. 129. vagan-

gantiũ & finita eius hebdoma. reuertere ad dñicam quintam poſt Pentec.Item.xiiij. Auguſti interpone quartam vagan. & cõſequenter ſuam hebdom. qua finita reuertere ad dominicam.xj poſt Pentecoſten.

1576. Hoc anno omnes.xxiiij. Dominicæ poſt Penteco.legendæ ſunt per ordinem vſque ad Aduentum ſine intermiſſione.

1577. Hoc anno die vltima Iunij interpone dñicam tertiam vagan.& poſt eius hebdom.reuertere ad dominicã quintam poſt Penteco.Item.xj. Auguſti interpone dñicã quartã vagan. & finita ei⁹ hebdom.redibis ad dñicã decimã poſt Pentecoſtẽ.

1578. Hoc anno viceſimanona Iunij interpone dñicam ſecundam vagant.& finita eius hebdom.reuertere ad dñicam. ſextã poſt Pentecoſtẽ. Item in die ſancti Laurentij interpone dominicam tertiam vagan. Et conſequenter die octa quę erit decimaſeptima Auguſti, adiũge dominicã quartam vagantium & finita eius hebdomada reuertere ad dominicam vndecimam poſt Pentecoſten.

1579 Hoc anno omnes.xxiiij. dñicæ leguntur poſt Pent.ſine intermiſſione vſq; ad Aduent.

1580. Hoc ãno die.xxvj.Iunij interponenda eſt tertia vagan. qua finita reuertendum erit ad dñicam quintam poſt Pentec. Itẽ die xiiij. Auguſti interpone quartam vagantiũ & poſt eius hebdomadã redibis ad dñicã vndecimam poſt Pentecoſten.

1581. Hoc anno.xxv.Iunij interpone dñicam primã vagan. & poſt eius hebdom.reuertere ad dñicam ſextã poſt Penteco. Item die.xiij.Auguſti interpone ſecundã vagan Item conſequẽter.xx. Auguſti adde dñicã tertiã vagan.& finita eius hebdoma.reuertere ad dñicã.xij. poſt Penteco. Item decima die Septembris interpone dñicam quartam vagant.& finita eius hebdo.reuertere ad dñicã decimamtertiã poſt Pentecoſten.

1582. Hoc anno in die ſancti Ioannis Baptiſtæ interponenda eſt quarta vagant.& conſequenter eius hebdomada, qua finita reuertendũ erit ad dñicam tertiam poſt Pentecoſten.

1583. Hoc anno die xxx.Iunij interpone ſecundã vagãt.cum ſua hebdomada, qua finita reuertere ad dñicam ſextã poſt Pente. Item die.xj. Auguſti interpone tertiã vagan.cum ſua hebdomada, qua finita proſequere

quere ſtatim die.xviij. Auguſti quartã vagan.cum ſua hebdomada, qua finita reuertere ad dñicam vndecimã poſt Pente.

1584 Hoc anno omnes.xxiiij. dominicæ poſt Penteco. leguntur per ordinem ſine vlla interpoſitione vſq; ad Aduentum.

1585. Hoc ãno die.xxvij.Iunij interpone quartã vagant.cum ſua hebdomada, qua finita reuertere ad dñicã.iiij.poſt Pẽte.

1586. Hoc ãno die.xxvj.Iunij interpone tertiã vagant.cũ ſua hebdomada,qua finita reuertere ad dñicam.v.poſt Penteco. Item die.xiiij.Auguſti interpone quartã vagan.cum ſua hebdoma.qua finita reuertere ad dñicam vndecimã poſt Pente.

1587 Hoc anno die.xxv.Iunij interpone quartã vagant.cum ſua hebdomada,quia repetitur quãuis ſit lecta ante ſeptuageſimam, qua finita reuertere ad dominicã tertiam poſt Pente.

1588. Hoc ãno die.xxx. Iunij interpone tertiam vagan.cum ſua hebdomada, qua finita reuertere ad dñicã.v.poſt Pente. Item die.xj. Auguſti interpone quartam vagan.cum ſua hebdomada, qua finita reuertere ad dñicam decimã poſt Pente.

1589. Hoc anno in die Apoſtolorum Petri & Pauli interpone ſecundã vagan.cũ ſua hebdomada, qua finita reuertere ad dñicam ſextã poſt Pente.Itẽ in die ſancti Laurentij interpone tertiam vagan.cum ſua hebdomada,qua finita ꝓſequere ſtatim die.xvij. Auguſti dñicam quartã vagan.cum ſua hebdomada, qua finita reuertere ad dñicam vndecimã poſt Pente.

1590. Hoc anno omnes.xxiiij. dñicæ poſt Pente.leguntur per ordinem ſine vlla interpoſitione vſque ad Aduentum.

1591. Hoc ãno die.xxvij.Iunij interpone tertiã vagan.cũ ſua hebdomada, qua finita reuertere ad dñicam.v. poſt Pentec. Item in die Aſſumptionis beatæ virginis interpone quartam vagan.cum ſua hebdoma.qua finita reuertere ad dominicam vndecimam poſt Penteco.

1592. Hoc anno die.xxv.Iunij interpone primã vagant.cum ſua hebdomada, qa repetitur quãuis ſit lecta ante ſeptuageſimam, qua finita reuertere ad dñicam ſextam poſt Penteco. Item die.xiij. Auguſti interpone ſecundã vagan.cũ ſua hebdomada, qua finita proſequere ſtatim die.xx. Auguſti tertiã vagãt.cũ ſua hebdo.qua finita

reuertere ad dñicã duodecimã post Pẽte. Itẽ die. x. Septembris interpone quartã vagant. cum sua hebdoma. qua finita reuertere ad dñicam. xiiij. post Pent.
1593. Hoc anno in die sancti Ioãnis Baptistę interpone quartam vagant. cum sua hebdomada, qua finita reuertere ad dominicã tertiã post Penteco.
1594. Hoc anno die. xxx. Iunij interpone secundã vagãt. cum sua hebdom. qua finita reuertere ad dñicam. vj. post Penteco. Item die. xj. Augusti interpone tertiã vag. cũ sua hebdo. qua finita ꝓsequere statim die. xviij. Augusti quartã vagant. cũ sua hebdo. qua finita reuertere ad dñicam vndecimã post Pente.
1595. Hoc anno omnes. xxiiij. dominicę post Pente. leguntur per ordinem sine vlla interpositione vsque ad Aduentum.
1596 Hoc ãno die. xxvij. Iunij interpone quartã vagãt. cũ sua hebdo. qua finita reuertere ad dñicam quartã post Penteco.
1597. Hoc ãno die. xxvj. Iunij interpone secundã vag. cũ sua hebdoma. qua finita reuertere ad dñicam sextã post Penteco. Itẽ die. xiiij. Augusti interpone tertiã vagãt. cum sua hebdom. qua finita prosequere statim die. xxj. Augusti quartã vagan. cũ sua hebdo. qua finita reuertere ad dñicam. xij. post Pente.
1598 Hoc anno die. xxv. Iunij interpone quartã vag. cum sua hebdom. quia repetitur quãuis sit lecta ante septuagesimam, qua finita reuertere ad dominicam tertiam post Pentecost.
1599. Hoc anno in die sancti Ioannis Baptistæ interpone tertiam vagant. cum sua hebdomada, qua finita reuertere ad dñicam quartam post Pentec. Item die. xij. Augusti interpone quartam vagan. cũ sua hebdomada, qua finita reuertere ad dñicam decimã post Pente.
1600. Hoc anno in die apostolorum Petri & Pauli interpone primam vagant. cum sua hebdomada, qua finita reuertere ad dñicã septimã post Pentec. Item die sancti Laurentij interpone secundã vagan. cum sua hebdomada, qua finita prosequere statim die. xvij. Augusti tertiam vagan. cum sua hebdomada, qua finita reuertere ad dñicam duodecimã post Pent. Item die. xiiij. Septembris interpone quartam vagan. cum sua hebdomada, qua finita reuertere ad dominicam decimam quintam post Pentecosten.

¶ Dominica tertia post Pentecosten, ex Exodo. Lectio j.

ca. 2.
N diebus illis postquã creuerat Moyses, egressus est ad fratres suos: viditq; afflictionem eorũ, & virum Ægyptium percutientẽ quendã de Hebræis fratribus suis. Cumq; circunspexisset huc atq; illuc, & nullum adesse vidisset, percussum Ægyptium abscondit sabulo. Et egressus die altero cõspexit duos Hebræos rixantes: dixitq; ei qui faciebat iniuriam, Quare percutis proximũ tuũ? Qui respondit, Quis cõstituit te principẽ, & iudicem super nos? num occidere me tu vis, sicut heri occidisti Ægyptium? Timuit Moyses, & ait, Quomodo palã factũ est verbum istud? Audiuitq; Pharao sermonem hunc, & quęrebat occidere Moysen: qui fugiẽs de conspectu eius, moratus est in terra Madian, & sedit iuxta puteum. Erant autem sacerdoti Madian septẽ filiæ, quæ venerant ad hauriendã aquã: & impletis canalibus adaquare cupiebant greges patris sui. Superuenere pastores, & eiecerunt eas: surrexitq; Moyses, & defensis puellis, adaquauit oues earũ. Quæ cum reuertissent ad Raguel patrem suũ, dixit ad eas, Cur velociꝰ venistis solito? Responderunt, vir Ægyptiꝰ liberauit nos de manu pastorum: insuper & hausit aquã nobiscũ, potumq; dedit ouibus. At ille, Vbi est, inquit? quare dimisistis hominẽ? vocate eum vt comedat panẽ. Iurauit ergo Moyses q̃ habitaret cũ eo. Accepitq; Sephoram filiã eius vxorem: quæ peperit ei filiũ, quem vocauit Gersan, dicens, Aduena fui in terra aliena. Alterũ vero peperit: quem vocauit Eliezer, dicens, Deus enim patris mei adiutor meus, & eripuit me de manu Pharaonis. Post multũ vero temporis mortuus est rex Ægypti, & ingemiscentes filij Israel propter opera vociferati sunt: ascẽditq; clamor eorum ad Deũ ab operibus. Et audiuit gemitum eorum, ac recordatus est fœderis quod pepigerat cum Abrahã, Isaac & Iacob. Et respexit dñs filios Israel, & cognouit eos.

Ex actis Apostolorum. Lectio ij.

C. 12. Onsiderãsq;, venit ad domum Mariæ matris Ioannis, qui cognominatus est Marcus, vbi erãt multi cõgregati & orantes: pulsante autem eo ad

ostium ianuæ, processit puella ad videndum, nomine Rhode. Et vt cognouit vocẽ Petri, præ gaudio nõ aperuit ianuam, sed intro currens nuntiauit stare Petrũ ante ianuam. At illi dixerunt ad eam, Insanis. Illa autẽ affirmabat sic se habere. Illi autem dicebãt. Angelus eius est. Petrus autẽ perseuerabat pulsans. Cum autem aperuissent ostium, viderũt eum: & obstupuerunt. Annuens aũt eis manu vt tacerẽt, narrauit quomodo dñs eduxisset eum de carcere: dixitq;, Nuntiate Iacob & fratribus hæc. Et egressus, abijt in alium locum. Facta aũt die, erat non parua turbatio inter milites quidnam factũ esset de Petro. Herodes autem cum requisisset eum, & nõ inuenisset, inquisitione facta de custodibus, iussit eos duci: descẽdensq; à Iudæa in Cæsaream, ibi commoratus est. Erat autẽ iratus Tyrijs & Sidonijs. At illi vnanimes venerũt ad eũ, & persuaso Blasto, qui erat super cubiculũ regis, postularent pacem, eo ꝙ
c. 12. alerẽtur regiones eorũ ab illo. Statuto autẽ die Herodes vestitus veste regia, sedit pro tribunali, & concionabatur ad eos. Populus autẽ acclamabat, Dei voces, & non hominis. Confestim autẽ percussit eum angelus dñi, eo ꝙ nõ dedisset hono- c. 12.
rem Deo, & cõnsumptus à vermibus, expirauit. Verbum autẽ dñi crescebat & multiplicabatur. Barnabas aũtẽ & Saulus reuersi sunt ab Ierosolymis expleto ministerio, assumpto Ioãne, qui cognominatus est Marcus. Erant autem in ecclesia, c. 13.
quæ erat Antiochiæ, prophetæ & doctores, in quibus Barnabas, & Simon qui vocabatur Niger: & Lucius Cyrenensis, & Manahen qui erat Herodis tetrarchæ collactaneꝰ, & Saulus. Ministrantibus autem illis domino, & ieiunãtibus, dixit illis Spiritus sanctus, Segregate mihi Saulum & Barnabã in opus ad quod assumpsi eos. Tunc ieiunantes & orãtes, imponentesq; eis manus, dimiserunt illos. Et ipsi quidem missi à Spiritu sancto, abierũt Seleuciam, & inde nauigauerunt Cyprum. Et cum venissent Salaminam, prędicabant verbum Dei in synagogis Iudęorum. Habebant aũt & Ioannem in ministerio.

Secundum Lucam. Lectio iij.

IN illo tpe: Erant appropin- c. 15.
quantes ad Iesum publicani & peccatores: vt audirẽt illum. Et

Et ref. Hom. scti Leonis papæ.

Æ stiuum tempus, quod corpori meo valde cõtrarium est, loqui me de expositione sancti Euangelij, longa mora interueniente prohibuit. Sed num, qa lingua tacuit, ardere charitas cessauit? Hoc etenim dico, qđ apud se vnusquisq; vestrũ cognoscit. Plerunq; enim charitas quibusdã occupationibus præpedita & integra flagrat in corde, & tamen nõ monstratur in opere. Quia & sol cũ nube tegitur, non videtur in terra, & tamen ardet in cœlo. Sic occupata esse charitas solet: & intus vi sui ardoris exurit, & foris flammas operis non ostendit. Sed quia nunc ad loquendum tempus redijt, vestra me studia accendunt: vt mihi tanto amplius loqui libeat, quãto hoc vestræ mẽtes desiderabilius expectant. Audistis in lectione euãgelica fratres mei, quia peccatores & publicani accesserũt ad redemptorẽ nostrum: & nõ solum ad colloquendũ, sed etiã ad cõuescendum recepti sunt. Quod videntes Pharisæi dedignati sunt. Ex qua re colligit, quia vera iustitia compassionẽ habet, falsa vero dedignationem: quãuis & iusti soleant recte peccatorib⁹ dedignari. Sed aliud est quod agitur typo superbiæ: aliud quod zelo disciplinæ. Dedignãtur etenim, sed nõ dedignantes desperant: nõ desperantes persequutionẽ cõmouent, sed amantes. Oratio.

P Rotector in te sperantium Deus, sine quo nihil est validum nihil sanctum, multiplica super nos misericordiã tuã: vt te rectore, te duce sic transeamus per bona temporalia, vt nõ amittamus æterna. Per do.

¶ Feria.ij. ex Exodo. Lectio.j.

M Oyses aũt pascebat oues Iethro soceri sui sacerdotis Madiã: cumq; minasset gregem ad interiora deserti, venit ad montem Dei Horeb. Apparuitq; ei dñs in flãma ignis de medio rubi: & videbat ꝙ rubus arderet, & non combureretur. Dixit ergo Moyses, Vadam, & videbo visionem hãc magnã, quare non comburatur rubus. Cernens aũt dñs ꝙ pergeret ad videndũ, vocauit eũ de medio rubi, & ait, Moyses Moyses? Qui respondit, Adsum. At ille, Ne appropies, inquit, huc: solue calceamentum de pedibus tuis. locus enim in quo stas, terra sancta est. Et ait, Ego sum Deus patris tui, Deus Abrahã, ca. 3.

& Deus Isaac, & Deus Iacob. Abscondit Moyses faciē suam: non enim audebat aspicere cōtra Deū. Cui ait dñs, Vidi afflictionē populi mei in Ægypto, & clamorē eius audiui propter duritiā eorū qui præsunt operibus: & sciens dolorem eius, descendi vt liberē eum de manibus Aegyptiorū, & educam de terra illa in terram bonam, & spatiosam, in terrā quæ fluit lacte & melle, ad loca Chananæi & Hethæi, & Amorrhæi, & Pherezæi, & Heuæi, & Iebusæi. Clamor ergo filiorum Israel venit ad me, vidiq; afflictionem eorum, qua ab Aegyptijs opprimuntur. Sed veni, mittā te ad Pharaonem, vt educas populū meum filios Israel de Ægypto. Dixitq; Moyses ad Deū, Quis sum ego, vt vadam ad Pharaonem, & educam filios Israel de Aegypto? Qui dixit ei, Ego ero tecum: & hoc habebis signū q miserim te. Cum eduxeris populū meū de Aegypto, immolabis Deo super montē istum. Ait Moyses ad Deum, Ecce ego vadā ad filios Israel, & dicam eis, Deus patrum vestrorū misit me ad vos: Si dixerint mihi, Quod est nomē eius? quid dicā eis? Dixit dñs ad Moysen, Ego sum q sum. Ait, Sic dices filijs Israel. Qui est, misit me ad vos.

Ex actis Apostolorum. Lcō. ij.

ET cū perambulassent vniuersam insulam vsque ad Paphum, inuenerūt quendam virum magū pseudo prophetam Iudæum, cui nomen erat Barieu, qui erat cum proconsule Sergio Paulo viro prudente. Hic accersitis Barnaba & Saulo desiderabat audire verbum Dei. Resistebat aūt illis Elymas magus (sic enim interpretatur nomen eius) quęrens auertere proconsulē à fide. Saulus autē qui & Paulus, repletus Spiritu sancto, intuens in eum, dixit, O plene omni dolo & omni fallacia fili diaboli, inimice omnis iustitiæ, nō desinis subuertere vias dñi rectas. Et nūc ecce manus dñi sup te, & eris cæcus, nō videns solem vsq; ad tēpus. Et confestim cecidit in eum caligo & tenebræ, & circumiens quęrebat qui ei manum daret. Tunc procōsul cum vidisset factum, credidit, admirans super doctrina dñi. Et cum à Papho nauigasset Paulus & qui cū eo erāt, venerūt Pergen Pamphyliæ. Ioannes autē discedens ab eis, reuersus est Ierosolymam. Illi vero pertrāseuntes Pergen, veno-

c. 13.

venerunt Antiochiã Pisidię:& ingressi synagogã die sabbatorum, sederũt. Post lectionẽ aũt legis & prophetarũ, miserunt principes synagogæ ad eos, dicentes. Viri fratres si quis est in vobis sermo exhortationis ad plebẽ, dicite. Surgens aũt Paulus, & manu silentiũ indicens, ait, Viri Israelitæ, & qui timetis Deũ, audite, Deus plebis Israel elegit patres nostros, & plebem exaltauit cũ essent incolę in terra Aegypti, & ĩ brachio excelso eduxit eos ex eã, & per quadraginta annorum tempus mores eorum sustinuit in deserto. Et destruens gentes septẽ in terra Chanaã, sorte distribuit eis terram eorũ, quasi post quadringẽtos & quinquaginta annos: & post hæc dedit iudices, vsq; ad Samuel prophetã. Et exinde postulauerunt regem: & dedit illis Saul filiũ Cis, virum de tribu Beniamin annis quadraginta. Et amoto illo, suscitauit illis Dauid regem, cui testimoniũ perhibens, dixit, Inueni Dauid filiũ Iesse, virum secundũ cor meũ, qui faciet oẽs voluntates meas. Huius ex semine Deus secundum promissionẽ, eduxit Israeli saluatorẽ Iesum, prædicante Ioanne ante faciẽ aduentus eius, baptismũ pœnitentiæ omni populo Israel. Cum impleret aũt Ioãnes cursum suũ, dicebat, Quẽ me arbitramini esse, non sum ego: sed ecce, venit post me, cuius non sum dign⁹ calceamenta pedũ soluere.

¶ Feria.iij.ex Exodo. Lectio.j.

DIxitq; iterũ Deus ad Moysen, Hęc dices filijs Israel, ca.3.
Dñs Deus patrum vestrorum, Deus Abraham, & Deus Isaac, & Deus Iacob misit me ad vos: hoc nomen mihi est in ęternũ, & hoc memoriale meum in generatione & generationem: vade, congrega seniores Israel, & dices ad eos, Dñs Deus patrum vestrorũ apparuit mihi, Deus Abrahã, & Deus Isaac, & Deus Iacob, dicens, Visitans visitaui vos & vidi omnia quæ acciderunt vobis in Aegypto: & dixi vt educam vos de afflictione Aegypti in terram Chananæi & Hethæi & Amorrhæi, & Pherezæi & Heuæi & Iebusæi, ad terrã fluentem lacte & melle. Et audient vocem tuam: ingredierisq; tu & seniores Israel ad regem Aegypti & dices ad eum, Dñs Deus Hebræorũ vocauit nos: ibimus viam trium dierum in solitudinem, vt immolem⁹ domino Deo nostro.

Sed ego scio q̄ nō dimittet vos rex Aegypti vt eatis, nisi per manum validā. Extendamq́; manum meā, & percutiā Aegyptū in cūctis mirabilibus meis quę factur' sum ī medio eorū: post hoc dimittet vos, daboq́; gratiā populo huic coram Aegyptijs, & cū egrediemini, non exibitis vacui, sed postulabit mulier à vicina sua, & ab hospita sua vasa argētea & aurea ac vestes, ponetisq; eas sup filios & filias vestras & spoliabitis Aegyptum.

Ex actis Apostolorum. Lcō. ij.

c.13. Viri fratres, filij generis Abraham, & qui in vobis timent Deum, vobis verbū salutis hui' missum est. Qui enim habitabāt Ierusalē, & principes eius hunc ignorantes, & voces prophetarum, quæ per omne sabbatum leguntur, iudicātes impleuerūt: & nullam causam mortis inuenientes in eo, petierunt à Pilato vt interficerēt eū. Cumq́; cōsummassent omnia quæ de eo scripta erāt, deponētes eum de ligno posuerūt eum in monumento. Deus aūt suscitauit eum à mortuis tertia die: qui visus est p dies multos his qui simul ascenderant cum eo de Galilæa in Ierusalē, qui vsq; nunc sunt testes eius ad plebē. Et nos vobis annuntiamus eā, quæ ad patres nostros repromissio facta est: qm̄ hanc Deus adimpleuit filijs vestris resuscitans Iesum,] sicut & in psalmo D secundo scriptū est, Filius me' es tu, ego hodie genui te. Quòd autē suscitauit eum à mortuis, amplius iam non reuersurum in corruptionē, ita dixit, Quia dabo vobis sancta Dauid fidelia. Ideoq́; & alias dicit, Nō dabis sanctū tuum videre corruptionē. Dauid enim in sua generatione cum administrasset volūtati Dei, dormiuit, & appositus est ad patres suos, & vidit corruptionē. Quem vero Deus suscitauit à mortuis, non vidit corruptionē. Notum igitur sit vobis, viri fratres, q̄ per hunc vobis remissio peccatorum annuntiatur, ab omnibus quibus nō potuistis in lege Moysi iustificari. In hoc omnis qui credit iustificatur. Videte ergo ne superueniat vobis quod dictū est in prophetis, Videte cōtemptores, & admiramini & disperdimini: quia opus operor ego in dieb' vestris, opus quod no credetis si quis enarrauerit vobis. Exeuntibus aūt illis, rogabant vt sequēti sabbato loquerētur sibi verba hæc. Cumq́; dimissa

esset synagoga, sequuti sunt multi Iudæorum,& colentium Deum aduenarum, Paulum & Barnabã:qui loquentes suadebant eis vt permanerent in gratia Dei. Sequenti vero sabbato pene vniuersa ciuitas conuenit audire verbũ Dei. Videntes aũt turbas Iudæi, repleti sunt zelo & cõtradicebãt his quæ à Paulo dicebantur, blasphemantes. Tunc cõstanter Paulus & Barnabas dixerunt, Vobis oportebat primũ loqui verbũ Dei:sed quoniã repellitis illud, & indignos vos iudicatis æternæ vitę: ecce cõuertimur ad gentes. sic enim pręcepit nobis dñs,Posui te in lucem gentiũ,vt sis in salutem vsq; ad extremũ terræ. audientes aũt gentes,gauisę sunt, & glorificabant verbum dñi: & crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternã. Disseminabatur autẽ verbum dñi per vniuersam regionem. Iudæi autẽ concitauerunt mulieres religiosas & honestas, & primos ciuitatis,& excitauerũt persecutionẽ in Paulum & Barnabam: & eiecerũt eos de finibus suis. At illi excusso puluere pedum in eos, venerunt Iconiũ. Discipuli quoq; replebantur gaudio & Spiritu sancto.

¶Feria.iiij.ex Exodo. Lcõ.j.

Respondẽs Moyses ait,Nõ credẽt mihi, neq; audiẽt vocem meam:sed dicent, Non apparuit tibi dñs. Dixit ergo ad eum, Quid est quod tenes in manu tua? Respõdit,Virga. Dixitq; dñs, Proijce eam in terram. Proiecit,& versa est in colubrum, ita vt fugeret Moyses. Dixitq; dñs, Extende manum tuã, & apprehende caudã eius. Extendit, & tenuit, versaq; est in virgã. Vt credant, inquit,ꝙ apparuerit tibi dñs Deus patrũ tuorũ, Deus Abraham & Deus Isaac & Deus Iacob. Dixitq; dñs rursum,Mitte manũ tuam in sinũ tuũ. Quã cum misisset in sinum,protulit leprosam instar niuis. Retrahe,ait,manum tuã in sinum tuum. Retraxit & protulit iterũ,& erat similis carni reliquæ. Si non crediderint, inquit,tibi, neq; audierint sermonẽ signi prioris, credent verbo signi sequẽtis. Quod si nec duobus quidem his signis crediderint, neq; audierint vocẽ tuam, sume aquã fluminis, & effunde eã super aridã, & quicquid hauseris de fluuio, vertetur in sanguinem. Ait Moyses, Obsecro dñe,nõ sum eloquens ab heri & nudiustertius: & ex ca.4.

quo

quo loquutus es ad seruũ tuũ, imperitioris & tardioris linguę sum. Dixit dñs ad eum, Quis fecit os hominis? aut quis fabricatus est mutũ & surdum, videnté & cæcum? nonne ego? Perge igitur, & ego ero in ore tuo: doceboq; te qd loquaris. At ille, Obsecro dñe, inquit, mitte quem missurus es. Iratus dñs in Moysen, ait, Aaron frater tuus Leuites, scio ꝙ eloquẽs sit: ecce ipse egredietur ĩ occursum tuũ, vidensq; te lætabitur corde. Loquere ad eũ, & pone verba mea in ore ei⁹: & ego ero in ore tuo, & in ore illi⁹, & ostẽdam vobis qd agere debeatis. Et ipse loquetur pro te ad populũ, & erit os tuum: tu aũt eris ei in his quę ad Deũ pertinent. Virgã quoq; hãc sume in manu tua, in qua factur⁹ es signa.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

c.14. FActum est autẽ in Iconio, vt simul introirent synagogam Iudæorũ, & loquerentur, & vt crederet Iudæorũ & Græcorũ copiosa multitudo. Qui vero increduli fuerunt Iudæi, suscitauerũt & ad iracundiam concitauerũt animos gentium aduersus fratres. Multo igitur tẽpore demorati sunt fiducialiter agẽtes in dño, testimoniũ perhibente verbo gratiæ suæ, dante signa & ꝓdigia fieri per manus eorum. Diuisa est autẽ multitudo ciuitatis: & quidam quidem erant cum Iudęis, quidam vero cum apostolis. Cum autẽ factus esset impetus Gentilium & Iudæorũ cum principibus suis, & contumelijs afficerent & lapidarẽt eos, intelligentes confugerunt ad ciuitates Lycaoniæ Lystram & Derben, & vniuersam in circuitu regionem, & ibi euãgelizantes erãt. Et cõmota est omnis multitudo in doctrina eorum. Paulus autẽ & Barnabas morabantur Lystris. Et quidam vir Lystris infirmus pedibus sedebat, claudus ex vtero matris suæ: qui nunquã ambulauerat. Hic audiuit Paulũ loquentẽ. Qui intuitus eũ, & videns quia fidem haberet vt saluus fieret, dixit magna voce, Surge super pedes tuos rectus. Et exilijt: & ambulabat. Turbæ autem cum vidissent quod fecerat Paulus, leuauerunt vocẽ suã, Lycaonice dicentes, Dij similes facti hominibus, descenderunt ad nos. Et vocabãt Barnabam, Iouem: Paulum vero, Mercuriũ, quoniam ipse erat dux verbi. Sacerdos quoq; Iouis, qui erat ante

ciui-

ciuitatē, tauros & coronas ante ianuas afferens, cum populis, volebat sacrificare. Quod vbi audierunt apostoli Barnabas & Paulus conscissis tunicis suis, exilierunt in turbas, clamantes & dicentes, Viri, quid hæc facitis? Et nos mortales sumus, similes vobis homines annuntiantes vobis ab his vanis conuerti ad Deum viuum qui fecit cœlum & terram & mare, & omnia quæ in eis sunt: qui in præteritis generationibus dimisit omnes gētes ingredi vias suas. Et quidē nō sine testimonio semetipsum reliquit, bene faciens de cœlo, dans pluuias, & tempora fructifera, implens cibo & lætitia corda eorum. Et hæc dicentes, vix sedauerunt turbas ne sibi immolarent.

¶ Feria.v.ex Exodo. Lectio.j.

ca.4. ABijt Moyses, & reuersus est ad Iethro socerū suū, dixitq; ei, Vadam & reuertar ad fratres meos in Aegyptū, vt videam si adhuc viuāt. Cui ait Iethro, Vade in pace. Dixit ergo dñs ad Moysen in Madian, Vade, & reuertere in Aegyptū: mortui sunt enim omnes qui quærebant animā tuam. Tulit ergo Moyses vxorem suam, & filios suos, & imposuit eos super asinam: reuersusq; est in Aegyptum, portās virgam Dei in manu sua. Dixitq; ei dñs reuertenti in Aegyptum, Vide, vt omnia ostenta, quæ posui in manu tua, facias coram Pharaone, ego indurabo cor ei⁹, & nō dimittet populum. Dicesq; ad eum. Hæc dicit dñs, Filius me⁹ primogenitus, Israel. Dixi tibi, Dimitte filium meū vt seruiat mihi: & noluisti dimittere eum, ecce ego interficiā filium tuū primogenitū. Cumq; esset in itinere, in diuersorio occurrit ei dñs, & volebat occidere eū. tulit ilico Sephora acutissimā petrā, & circuncidit præputiū filij sui tetigitq; pedes eius, & ait. Sponsus sanguinū tu mihi es. Et dimisit eū postquā dixerat, Sponsus sanguinū tu mihi es, ob circuncisionē. Dixitq; dñs ad Aaron, Vade in occursum Moysi in desertum. Qui perrexit obuiā ei in mōtē Dei, & osculatus est eū. Narrauitq; Moyses Aaron omnia verba dñi, pro quibus miserat eum, & signa quæ mandauerat. Veneruntq; simul, & cōgregauerunt cunctos seniores filiorū Israel. Loquutusq; est Aaron o'ia verba quę dixerat dñs ad Moysen: & fecit signa coram populo, & cre-

credidit populus. Audieruntq; ꝙ visitasset dñs filios Israel, & ꝙ respexisset afflictionem illorum: & proni adorauerunt.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

c.14. SVperuenerunt aũt quidam ab Antiochia & Iconio Iudæi: & persuasis turbis lapidantes Paulum, traxerunt extra ciuitatẽ, existimantes eum mortuum esse. Circundantibus autem eum discipulis, surgens intrauit ciuitatem: & postera die profectus est cum Barnaba in Derben. Cumq; euãgelizassent ciuitati illi, & docuissent multos, reuersi sunt Lystram & Iconium, & Antiochiam, confirmantes animas discipulorum, exhortantesq; vt permanerent in fide: & quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei. Et cum constituissent illis per singulas ecclesias presbyteros, & orassent cum ieiunijs, cõmendauerunt eos dño: in quem crediderunt. Transeuntesq; Pisidiam, venerunt in Pamphyliã, & loquentes verbũ dñi in Perge, descenderunt in Attaliam: & inde nauigauerunt Antiochiam, vnde erãt traditi gratiæ Dei in opus quod compleuerunt. Cum autem venissent & cõgregassent
ecclesiam, retulerunt quanta fecisset Deus cũ illis, & quia aperuisset gentibus ostium fidei.
Morati sunt autem tempus nõ
modicũ cum discipulis. Et qui- c.15.
dam descendens de Iudæa, docebãt fratres, Quia nisi circuncidamini secũdũ morẽ Moysi, non potestis saluari. Facta ergo seditione nõ minima Paulo & Barnabæ aduersus illos, statuerunt vt ascenderent Paulus & Barnabas, & quidam alij ex alijs ad Apostolos & presbyte-
ros in Ierusalẽ, super hac quæ- 15.
stione. Illi ergo deducti ab ecclesia, pertransibãt Phœnicem & Samariam, narrantes cõuersionẽ gentiũ: & faciebant gaudium magnũ omnibus fratribus. Cum aũt venissent Ierosolymã, suscepti sunt ab ecclesia & ab Apostolis & seniorib⁹, annuntiantes quãta Deus fecisset cũ illis. Surrexerunt aũt quidã de hæresi Pharisæorũ, qui crediderunt dicẽtes, Quia oportet circuncidi eos, præcipere quoq; seruare legem Moysi. Cõueneruntq; apostoli & seniores videre de verbo hoc. Cum autẽ magna conquisitio fieret, surgens Petrus dixit ad eos, Viri fratres, vos scitis quoniam ab antiquis dieb⁹ Deus in nobis elegit per

os meũ audire gentes verbum euangelij & credere. Et qui nouit corda Deus, testimonium perhibuit, dans illis Spiritũ sanctum sicut & nobis, & nihil discreuit inter nos & illos, fide pu tificãs corda eorũ. Nunc ergo quid tentatis Deum, imponere iugũ sup ceruices discipulorũ: quod neq; nos, neq; patres nostri portare potuimus? Sed per gratiam dñi Iesu Christi credim⁹ saluari, queadmodũ & illi.

¶ Feria. vj. ex Exodo. Lectio. j.

ca. 5. POst hæc ingressi sunt Moyses & Aaron, & dixerũt Pharaoni, Hæc dicit dñs De⁹ Israel, Dimitte populum meum vt sacrificet mihi in deserto. At ille respondit, Quis est dñs, vt audiam vocem eius, & dimittam Israel? nescio dñm, & Israel nõ dimittam. Dixerunt, Deus Hebræorũ vocauit nos, vt eamus viam trium dierum in solitudinem, & sacrificemus dño Deo nostro: ne forte accidat nobis pestis aut gladius. Ait ad eos rex Aegypti, Quare Moyses & Aaron solicitatis populum ab operibus suis? ite ad onera vestra. Dixitq; Pharao, Multus est populus terræ: videtis q turba succreuerit, quanto magis si dederitis eis requiem ab operibus? Præcepit ergo in die illo præfectis operum & exactoribus populi, dicens, Nequaquã vltra dabitis paleas populo ad cõficiendos lateres, sicut prius: sed ipsi vadant, & colligant stipulas. Et mensuram laterum, quam prius faciebant, imponetis super eos, nec minuetis quicquã: vacant enim, & idcirco vociferantur, dicentes, Eamus & sacrificemus Deo nostro Opprimantur operibus, & expleant ea: vt non acquiescãt verbis mendacib⁹. Igitur egressi præfecti operum & exactores, ad populum dixerunt, Sic dicit Pharao, Non do vobis paleas. Ite, & colligite sicubi inuenire poteritis: nec minuetur quicquam de opere vestro.

Ex actis Apostolorum. Lcõ. ij.

TAcuit autem omnis multitudo, & Audiebant Barnabam & Paulum narrantes quanta Deus fecisset signa & prodigia in gentibus per eos. Et postq̃ tacuerunt, respondit Iacobus, dicens, Viri fratres, audite me, Simon narrauit quemadmodum primum Deus visitauit sumere ex gentibus populum nomini suo. Et huic cõcordant verba prophetarum, sicut scriptum est, Post hęc reuertar, c. 15.

& reædificabo tabernaculum Dauid, quod decidit, & diruta eius reædificabo, & erigã illud: vt requirant cæteri hominum dñm, & oẽs gentes super quas inuocatũ est nomen meũ, dicit dñs faciens hæc. Notum à seculo est dño opus suum. Propter quod ego iudico, nõ inquietari eos qui ex gentibus conuertuntur ad Deũ, sed scribere ad eos, vt abstineant se à cõtaminationibus simulachrorum, & fornicatiõe, & suffocatis, & sanguine. Moyses enim à temporibus antiquis habet in singulis ciuitatibus qui eũ prædicet in synagogis, vbi per omne sabbatum legitur. Tunc placuit apostolis & senioribus cum omni ecclesia, eligere viros ex eis, & mittere Antiochiã cum Paulo, & Barnaba, Iudam qui cognominabatur Barsabas, & Silam, viros primos in fratrib' scribentes per manus eorum, Apostoli & seniores fratres, his qui sunt Antiochiæ, & Syriæ, & Ciliciæ fratribus ex gentibus, salutem. Quoniã audiuimus φ quidam ex nobis exeuntes, turbauerũt vos verbis, euertẽtes animas vestras, quibus nõ mandauim': placuit nobis collectis in vnũ, eligere viros, & mittere ad vos, cũ charissimis nostris Barnaba & Paulo, hominibus qui tradiderũt animas suas pro nomine dñi nostri Iesu Christi. Misim' ergo Iudam & Silam qui & ipsi vobis verbis referent eadem. Visum est enim Spiritui sctõ & nobis, nihil vltra imponere vobis oneris q̃ hæc necessaria: vt abstineatis vos ab immolatis simulachrorum, & sanguine, & suffocato, & fornicatione, à quibus custodientes vos bene agetis. Valete. Illi ergo dimissi descenderũt Antiochiã: & cõgregata multitudine tradiderunt epistolã. Quam cum legissent, gauisi sunt super cõsolatione. Iudas autẽ & Silas, & ipsi cum essent prophetę verbo plurimo cõsolati sunt frẽs, & cõfirmauerũt. Facto aũt ibi aliquãtò tempore, dimissi sunt cũ pace à fratribus ad eos qui miserãt illos. Visum est autem Silæ ibi remanere: Iudas autem solus abijt Ierusalẽ: Paulus autẽ & Barnabas demorabantur Antiochię, docentes, & euãgelizãtes cum alijs pluribus, verbum domini.

¶ Sabbato, ex Exodo. Lec̃.

DIspersusq; est popul' per omnem terram Aegypti ad colligendas paleas. Præfecti quoq; operũ instabãt, dicẽtes, ca. 5.

Com-

Complete opus vestrũm quoti die, vt prius facere solebatis, quãdo dabantur vobis paleæ. Flagellatiq; sunt qui preerant operib⁹ filioȓũ Israel, ab exactorib⁹ Pharaonis, dicẽtibus, Quare nõ impletis mensurã laterũ sicut prius, nec heri, nec hodie? Veneruntq; prępositi filiorum Israel, & vociferati sunt ad Pharaonem, dicentes, Cur ita agis contra seruos tuos? Paleæ non dantur nobis, & lateres similiter imperantur: en famuli tui flagellis cędimur, & iniuste agitur cõtra populũ tuũ. Qui ait, Vacatis otio, & idcirco dicitis: Eamus & sacrificemus dño. Ite ergo & operamini: Paleæ nõ dabuntur vobis, & reddetis consuetum numerũ laterum. videbantq; se præpositi filiorũ Israel in malũ, eo ꝙ diceretur eis, Non minuetur quicquã de lateribus per singulos dies. Occurreruntq; Moysi, & Aaron, qui stabãt ex aduerso, egrediẽtes à Pharaone: & dixerunt ad eos, Videat dñs: & iudicet, qm̃ fœtere fecistis odorem nostrũ coram Pharaone & seruis eius, & præbuistis ei gladiũ, vt occideret nos. Reuersusq; Moyses ad dñm, ait, dñe, cur afflixisti populum istum? quare misisti me? Ex eo enim quo ingressus sum ad Pharaonem, vt loquerer ex nomine tuo, afflixit populũ tuum: & nõ liberasti eos.

Ex actis Apostorum. Lectio ij.

Post aliquot autem dies dixit ad Barnabam Paulus, c.15. Reuertentes visitemus fratres, per vniuersas ciuitates in qbus prædicauimus verbũ dñi, quomodo se habeãt. Barnabas autem volebat secũ assumere & Ioannẽ, qui cognominabatur Marcus. Paulus autẽ rogabat eum (vt q discessisset ab eis de Pamphylia, & nõ esset cũ eis in opus) non debere recipi. Facta est aũt dissensio, ita vt discederent ab inuicẽ, & Barnabas quidẽ assumpto Marco nauigaret Cyprũ: Paulus vero electo Sila profect⁹ est, traditus gratiæ Dei à fratribus. Perambulabat aũt Syriã & Ciliciã, cõfirmãs ecclesias: præcipiens custodire præcepta Apostolorũ & Seniorũ. Peruenit aũt in Derben, & Lystrã. c.16. Et ecce, discipulus quidã erat ibi nomine Timotheus, filius mulieris Iudææ fidelis, patre Gẽtili. Huic testimoniũ bonũ reddebant qui in Lystris erant & Iconio fratres. Hunc voluit Paulus secum proficisci, & assumẽs circuncidit eũ propter

pter Iudæos qui erãt in illis locis. Sciebant enim oēs ꝙ pater eius erat Gentilis. Cũ autē pertransirēt ciuitates, tradebãt eis custodire dogmata quæ erant decreta ab Apostolis & senioribus qui erant Ierosolymis. Et ecclesiæ quidē cõfirmabantur fide, & abundabant numero quotidie. Transeuntes autem Phrygiã & Galatiæ regionem, vetiti sunt à Spiritu sancto loqui verbum Dei in Asia. Cum venissent aũt in Mysiam, tentabant ire in Bithyniam: & non permisit eos spiritus Iesu. Cum autem pertransissent Mysiam, descenderũt Troadem: & visio per noctem Paulo ostensa est. Vir Macedo quidã erat stans, & deprecans eũ, & dicens, Transiens in Macedoniam adiuua nos. Vt aũt visum vidit, statim quęsiuimus proficisci in Macedoniam, certi facti ꝙ vocasset nos Deus euãgelizare eis. Nauigantes autem à Troade, recto cursu venimus Samothracem, & sequenti die Neapolim: & inde Philippos, quæ est ꝑrima partis Macedonię ciuitas, colonia. Eramus autē in hac vrbe diebus aliquot cõsistentes. Die aũt sabbatorum egressi sumus foras portam iuxta flumen, vbi videbatur oratio esse: & sedētes loquebamur mulieribus quæ conuenerãt. Et quædã mulier nomine Lydia purpuraria ciuitatis Thyatirorũ, colens Deũ, audiuit: cuius dñs aperuit cor, intendere his quę dicebantur à Paulo. Cũ autē baptizata esset, & domus eius, deprecata est, dicens, Si iudicastis me fidelem domino esse, introite in domũ meã, & manete: Et coegit nos.

¶ Dominica quarta post Pentecosten, ex Exodo. Lectio. j.

Dixit dñs ad Moysen. Nunc videbis quæ facturus sum Pharaoni: per manũ enim fortem dimittet eos, & in manu robusta eijciet illos de terra sua. Loquutusq; est domin' ad Moysen, dicēs. Ego dñs qui apparuit Abrahã, Isaac, & Iacob in Deo omnipotēte: & nomen meũ Adonai non indicaui eis. Pepigiq; fœdus cum eis, vt darem illis terrã Chanaan, terrã peregrinationis eorum, in qua fuerũt aduenæ. Ego audiui gemitum filiorũ Israel quo Aegyptij oppresserũt eos: & recordatus sum pacti mei. Ideo dic filijs Israel, Ego dñs qui educam vos de ergastulo Ægyptiorũ, & ca. 6.

eruam

eruam de seruitute eorũ, ac redimã in brachio excelso & iudicijs magnis. Et assumam vos mihi in populum, & ero vester Deus; & scietis q ego sum dñs Deus vester, qui eduxerim vos de ergastulo Aegyptiorum: & induxerim vos in terrã, super quam leuaui manum meã, vt darem eam Abraham, Isaac & Iacob; daboq; illã possidendã vobis, ego dñs. Narrauit ergo Moyses omnia filijs Israel: qui nõ acquieuerunt ei propter angustiã spiritus, & opus durissimum. Loquutusq; est dñs ad Moysen, dicens, Ingredere, & loquere ad Pharaonẽ regẽ Aegypti, vt dimittat filios israel, de terra sua. Respondit Moyses coram dño, Ecce filij Israel non audiunt me: & quomodo audiet Pharao, præsertim cum incircuncisus sim labijs? Loquutusq; est domin⁹ ad Moysen, & Aaron: & dedit mandatum ad filios Israel & ad Pharaonẽ regem Aegypti, vt educerẽt filios Israel de terra Aegypti. Isti sunt principes domorũ per familias suas. Filij Ruben primogeniti Israelis: Enoch, & Phallu. Esron & Charmi, hæ cognationes Ruben. Filij Simeon: Iamuel, & Iamin, & Ahod, & Iachin, & Saher, & Saul filius Chananitidis. hæ progenies Simeon. Et hæc nomina filiorũ Leui, per cognationes suas: Gerson, & Caath, & Merari. Anni autem vitę Leui fuerunt, centum trigintaseptem. Filij Gerson: Lobni, & Semei, per cognationes suas. Filij Caath: Amram, & Isaar, & Hebron, & Oziel, anni quoq; vitæ Caath, centũ triginta tres. Filij Merari Moholi, & Musi. hæ cognationes Leui per familias suas.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

c.16. FActũ est autẽ euntibus nobis ad orationem, puellam quandam habentem spiritum pythonem obuiare nobis: quæ quęstũ magnũ pręstabat dominis suis diuinando. Hæc subsequuta Paulũ & nos, clamabat, dicens, Isti homines serui Dei excelsi sunt, qui annuntiãt vobis viam salutis. Hoc aũt faciebat multis diebus, Dolens autẽ Paulus & conuersus spiritui dixit, Pręcipio tibi ĩ nomine Iesu Christi exire ab ea. Et exijt eadem hora. Videntes autem dñi eius, quia exiuit spes quęstus eorũ, apprehendentes Paulũ, & Silam perduxerũt in forum ad principes, & offerentes eos magistratibus, dixerunt, Hi homi-

nes cõturbant ciuitatẽ nostrã, cum sint Iudæi: & annuntiant morem quem non licet nobis suscipere neq; facere; cũ simus Romani. Et cucurrit plebs aduersus eos: & magistrat⁹ scissis tunicis suis, iusserunt eos virgis cædi. Et cum multas plagas eis imposuissent, miserunt eos in carcerem, præcipientes custodi vt dilıgẽter custodiret eos. Qui cũ tale præceptũ accepisset, misit eos in interiorem carcerem, & pedes eorum strinxit ligno. Media autem nocte Paulus & Silas adorantes laudabãt Deũ. Et audiebant eos q in custodia erant. Subito vero terræ motus factus est magnus, ita vt mouerentur fundamenta carceris. Et statim aperta sunt oĩa ostia: & vniuersoꝝ vincula soluta sunt. Expergefactus autẽ custos carceris, & videns ianuas apertas carceris euaginato gladio volebat se interficere, existimans fugisse vinctos. Clamauit autem Paulus voce magna, dicens, Nihil tibi mali feceris: vniuersi enim hic sumus. Petitoq; lumine introgressus est: & tremefactus procidit Paulo & Silæ ad pedes: & producẽs eos foras, ait, Dñi, quid me oportet facere, vt saluus fiam? At illi dixerunt, Crede in dñm Iesum: & saluus eris tu, & domus tua. Et locuti sunt ei verbum dñi cum omnibus qui erant in domo eius. Et tollens eos in illa hora noctis, lauit plagas eorum: baptizatus est ipse, & omnis dom⁹ eius continuo. Cumq; perduxisset eos in domũ suã, apposuit eis mensam, & lætatus est cũ omni domo sua credens Deo. Et cũ dies factus esset, miserũt magistratus lictores, dicẽtes, dimitte homines illos. Nuntiauit autẽ custos carceris verba hæc Paulo, Quia miserunt magistratus, vt dimittamini. nũc igitur exeuntes, ite in pace. Paulus aũt dixit eis, Cæsos nos publice, indemnatos homines Romanos miserũt in carcerẽ, & nũc occulte nos eiiciunt? Nõ ita: sed veniãt ipsi, & nos eiiciant. Nuntiauerunt autẽ magistratibus lictores verba hęc. Timueruñtq; audito ꝙ Romani essent: & venientes deprecati sunt eos, & educentes rogabant vt egrederentur de vrbe. Exeuntes autem de carcere, introierunt ad Lydiam: & visis fratribus, cõsolati sunt eos, & profecti sunt.

Secundum Lucam. Lectio iij.

IN illo tempore: Cum turbæ irruerunt in Iesum, vt audirent ca. 5.

rent verbum Dei:& ipse stabat secus stagnum Genesareth.

Et ref. Hom. scti Ambrosij epi.

Ascendens autē in vnā nauim quæ erat Simonis, rogauit vt abduceret à terra aliquantulū. Vbi dñs multis impertiuit varia genera sanitatū: nec tempore, nec loco cœpit à studio sanandi turba cohiberi. Vesper incubuit: populi sequebantur: Stagnum occurrit: turbæ vrgebant: & ideo ascendit in Petri nauim: hæc est illa nauis, quæ secundū Matthæū adhuc fluctuat, secundū Lucam repletur piscibus: & vt principia ecclesię fluctuantis, & posteriora exuberantis agnoscas. Pisces enim sunt qui hanc enauigant vitā. Ibi adhuc discipulis Christus dormit: hic præcipit. Dormit enim tepidis, vigilat perfectis. Sed queadmodū dormiat Christus audistis dicentē in propheta, Ego dormio, & cor meū vigilat. Et sanctus Matthæus recte nō prætermittendū putauit æternę iudicium potestatis, vbi imperauit ventis. Nō est enim humana doctrina sicut audistis Iudæos dicere: verbo imperat spiritibus: sed cœlestis maiestatis insigne, ꝙ turbatū sedatur mare, & diuinæ vocis impę rio obsequuntur elemēta, atq; insensibilia sensum accipiunt obsequendi. Diuinæ mysteriū gratiæ reuelatur, quo fluct⁹ mitescunt seculi: verbo immūdus spiritus conquiescit. Nō altero alterum reflectitur, sed vtrunq; celebratur. Habes miraculū in elemētis: habes documentū in mysterijs. Te deum. Oratio.

DA nobis q̄s dñe vt & mundi cursus pacifice nobis tuo ordine dirigat̄: & ecclesia tua tranqlla deuotiōe lętet̄. per.

℄ Feria.ij.ex Exodo. Lectio.j.

ACcepit autē Amrā vxorē Iochabed patruelē suā: quæ peperit ei Aaron, & Moysen, & Mariā. Fuerūtq; anni vitæ Amram, centū triginta septē. Filij quoq; Isaar: Core, & Nepheg, & Zechri. Filij quoq; Oziel: Misael, & Elisaphan, & Sethri. Accepit aūt Aaron vxorem Elisabeth filiā Aminadab, sororē Nahason, quę peperit ei Nadab, & Abiu, & Eleazar, & Ithamar; Filij quoque Core: Aser, & Elcana, & Abiasaph, hę sunt cognationes Coritarū. At vero Eleazar filius Aaron, accepit vxorē de filiabus Phutiel: quæ peperit ei Phines. hi sunt principes familiarum Leuiticarū per cognationes suas. ca.6

Iste est Aaron & Moyses, quibus præcepit dñs vt educerent filios Israel de terra Aegypti, per turmas suas, Hi sunt qui loquuntur ad Pharaonẽ regem Aegypti, vt educãt filios Israel de Aegypto: iste est Moyses & Aaron in die, qua locutus est dñs ad Moysen in terra Aegypti. Et locutus est dñs ad Moysen, dicens, Ego dñs: loquere ad Pharaonẽ regem Aegypti, omnia quæ ego loquor tibi. Et ait Moyses corã dño, En incircuncisus labijs sum, quomodo au-
Ca.7. diet me Pharao? Dixitq; dñs ad Moysen, Ecce constitui te Deũ Pharaonis: & Aaron frater tuus erit propheta tuus. Tu loqueris ei omnia quæ mando tibi: & ille loquetur ad Pharaonem, vt dimittat filios Israel de terra sua. Sed ego indurabo cor eius, & multiplicabo signa, & ostẽta mea in terra Aegypti, & non audiet vos: immittamq; manum meã super Aegyptũ, & educã exercitũ & populũ meũ filios Israel, de terra Aegypti, per iudicia maxima. Et scient Aegyptij, qa ego sum dñs, qui extenderim manum meam super Aegyptũ & eduxerim filios Israel de medio eorum. Fecit itaq; Moyses & Aaron sicut pręceperat dominus ita egerunt.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

CVm autẽ perambulassent c.17.
Amphipolim, & Apolloniam, venerunt Thessalonicã, vbi erat synagoga Iudæorum. Secundum cõsuetudinẽ autem Paulus introiuit ad eos: & per sabbata tria disserebat eis de scripturis, adaperiẽs, & insinuãs quia Christũ oportuit pati, & resurgere à mortuis: & qa hic est Christus Iesus, quẽ ego annuntio vobis. Et quidam ex eis crediderunt, & adiuncti sunt Paulo & Silæ, & de colentibus gentilibus multitudo magna, & mulieres nobiles nõ paucæ. Zelantes autẽ Iudæi, assumentesq; de vulgo viros quosdam malos, & turba facta, cõcitauerunt ciuitatẽ: & assistentes domui Iasonis, quęrebãt eos producere in populũ. Et cum non inuenissent eos, trahebat Iasonem, & quosdã fratres ad principes ciuitatis clamãtes, Quoniam hi qui orbem cõcitant, & huc venerũt, quos suscepit Iason: & hi omnes cõtra decreta Cæsaris faciunt, regem alium dicentes esse, Iesum. Concitauerunt autẽ plebem: & principes ciuitatis, audiẽtes hæc. Et accepta satisfactione à Iasone, & à cæteris,

cæteris, dimiserunt eos. Fratres vero cõfestim per noctẽ dimise runt Paulũ & Silã in Beroem. Qui cum venissent, in synagogam Iudæorũ introierunt. Hi autẽ erant nobiliores eorũ qui sunt Thessalonicæ, qui suscepe runt verbũ cum omni auiditate, quotidie scrutantes scripturas, si hęc ita se haberẽt. Et multi quidem crediderunt ex eis, & mulierũ gentiliũ honestarum, & viri non pauci. Cum autem cognouissent in Thessalonica Iudæi, quia & Beroę prædicatũ est à Paulo verbũ Dei, venerũt & illuc, cõmouentes & turbantes multitudinẽ. Statimq; tunc Paulum dimiserunt fratres, vt iret vsq; ad mare. Silas autẽ & Timotheus remanserunt ibi. Qui aũt deducebant Paulum, perduxerũt eum vsq; Athenas: & accepto mandato ab eo ad Silam & Timotheũ vt q̃ celeriter venirẽt ad se, profecti sunt. Paulus autẽ cũ Athenis eos expectaret, incitabatur spirit' eius in ipso, videns idololatriæ dedi tam ciuitatẽ. Disputabat igitur in synagoga cum Iudæis & colentibus, & in foro per oẽs dies ad eos qui audierant. Quidam autẽ Epicurei, & Stoici philoso phi disserebãt cum eo: & quidã dicebãt, Quid vult seminiuerbius hic dicere? Alij vero, nouorum dæmoniorum videtur annuntiator esse: quia Iesum & resurrectionẽ annuntiabat eis: Et apprehensum eum, ad Areopagũ duxerunt, dicentes, Possumus scire quæ est hæc noua, quæ à te dicitur, doctrina? noua enim quædam infers auribus nostris. Volumus ergo scire quidnam velint hæc esse.

¶ Feria iiij. ex Exodo. Lectio.

ERat autẽ Moyses octoginta annorũ, & Aaron, octogintatrium, quãdo locuti sunt ad Pharaonem. Dixitq; dñs ad Moysen & Aaron. Cum dixerit vobis Pharao, Ostendite signa: dices ad Aaron, Tolle virgam tuam, & proiice eam corã Pharaone, ac vertetur in colubrũ. Ingressi itaq; Moyses & Aaron ad Pharaonẽ, fecerũt sicut præceperat dñs. Tulitq; Aaron, virgam coram Pharaone & seruis eius, quæ versa est in colubrũ. Vocauit autẽ Pharao sapientes & maleficos: & fecerunt etiam ipsi per incãtationes Aegyptiacas & arcana quędã similiter. Proiecerũtq; singuli virgas suas, quæ versæ sunt in dracones: sed deuorauit virga Aaron virgas eorũ. Induratumq; est ca. 7.

cor Pharaonis, & non audiuit eos, sicut præceperat dñs. Dixit autem dñs ad Moysen, Ingrauatum est cor Pharaonis, & nõ vult dimittere populũ. Vade ad eum mane: ecce, egredietur ad aquas: & stabis ĩ occursum ei⁹ super ripam fluminis, & virgã quę cõuersa est in dracone, tolles in manu tua, dicesq; ad eũ, dñs Deus Hebræorũ misit me ad te, dicẽs. Dimitte populum meũ, vt sacrificet mihi in deser
7. to: & vsq; ad pręsens audire noluisti. Hæc igitur dicit dñs, In hoc scies q̃ sim dñs: ecce percutiam virga quæ in manu mea est, aquam fluminis, & vertetur in sanguinẽ. Pisces quoq; qui sunt in fluuio, morientur, & cõputrescent aquæ, & affligentur Aegyptij bibentes aquã fluminis. Dixit quoq; dñs ad Moysen, Dic ad Aaron, Tolle virgã tuã: & extende manũ tuã super aquas Aegypti, & super fluuios eorũ, & riuos ac paludes, & omnes lacus aquarũ, vt vertantur in sanguinẽ: & sit cruor in omni terra Aegypti, tam in ligneis vasis q̃ in saxeis. Feceruntq; ita Moyses & Aaron sicut præceperat dñs: & eleuans virgam, percussit aquam fluminis coram Pharaone, & seruis eius, quæ versa est in sanguinẽ. Et pisces qui erant in flumine, mortui sunt, cõputruitq; fluuius: & nõ poterant Aegyptij bibere aquã fluminis, & fuit sanguis in tota terra Aegypti. Feceruntq; similiter malefici Aegyptiorum incantationibus suis, & induratũ est cor Pharaonis, nec audiuit eos, sicut pręceperat dñs. Auertitq; se & ingressus est domum suã, nec apposuit cor etiã hac vice. Foderunt autem omnes Aegyptij per circumitũ fluminis aquã vt biberent: nõ enim poterant bibere aquam fluminis: Impletiq; sunt septem dies, postq̃ percussit dñs fluuium.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

Athenienses autẽ omnes c.17. & aduenæ hospites, ad nihil aliud vacabant, nisi aut dicere, aut audire aliquid noui. Stans autem Paulus in medio Areopagi, ait, Viri Athenienses, per omnia quasi superstitiosiores vos video. Pręteriẽs enim & videns simulachra vestra, inueni & aram in qua scriptum erat, Ignoto Deo. Quod ergo ignoranter colitis, hoc ego annuntio vobis. Deus qui fecit mundum, & omnia quæ in eo sunt, hic cœli & terrę cũ sit dñs, non in manufactis templis habitat,

bitat, nec manibus humanis colitur indigens aliquo, cũ ipse det omnibus vitã, & inspirationem, & omnia: fecitq; ex vno omne genus hominũ inhabitare sup vniuersam faciẽ terræ, definiens statuta tempora, & terminos habitationis eorum, quęrere Deũ si forte attrectent eum, aut inueniant, quãuis nõ longe sit ab vnoquoq; nostrũ. In ipso enim viuimus & mouemur, & sumus, sicut & quidã vestrorũ poetarũ dixerunt, Ipsius enim & genus sumus. Genus ergo cũ simus Dei, non debemus existimare auro & argẽto, aut lapidi, sculpturę artis & cogitationis hominis, diuinum esse simile. Et tẽpora quidẽ huius ignorãtiæ despiciẽs Deus, nunc annuntiat hominibus, vt oẽs vbiq; pœnitentiã agant, eo ꝙ statuit diẽ in quo iudicaturus est orbẽ in æquitate in viro in quo statuit, fidẽ præbens omnibus, suscitans eũ à mortis. Cum audissent autẽ resurrectionem mortuorũ, quidã quidẽ irridebãt, quidã vero dixerũt, Audiemus te de hoc iterũ. Sic Paulus exiuit de medio eorũ. Quidam vero viri adhærẽtes ei, crediderunt: in quibus & Dionysius Areopagita: & mulier nomine Damaris, & alii cum eis. Post c.18. hæc egressus ab Athenis venit Corinthũ, & inueniẽs quendã Iudæum, noĩe Aquilã Ponticũ genere, qui nuper venerat ab Italia, & Priscillã vxorẽ eius, eo ꝙ pręcepisset Claudius discedere oẽs Iudæos à Roma: accessit ad eos. Et qa eiusdẽ erat artis, manebat apud eos, & operabatur: erant aũt scenofactorię artis. Et disputabat in synagoga per omne sabbatũ, interponẽs nomen dñi Iesu: suadebatq; Iudæis & Græcis. Cum venissent autem de Macedonia Sillas, & Timothe᷑, instabat verbo Paulus, testificans Iudæis esse Christum Iesum. Cõtradicentibus aũt eis & blasphemantibus, excutiens vestimẽta sua, dixit ad eos, Sanguis vester super caput vestrũ. Mundus ego: ex hoc ad gẽtes vadã. Et migrans inde, intrauit in domũ cuiusdã, noĩe Titi iusti, colẽtis Deũ, cuius domus erat coniuncta synagogę. Crispus aũt archisynagog᷑ credidit dño, cũ omni domo sua: & multi Corinthiorũ audientes credebãt, & baptizabantur.

¶ Feria.iiij. ex Exodo. Lcõ .l.

Dixit quoque dñs ad Moysen, Ingredere ad Pharaonem, & dices ad eum, Hęc dicit ca.8.

dñs, Dimitte populum meũ, vt ſacrificet mihi. Si aũt nolueris dimittere, ecce ego percutiam omnes terminos tuos ranis. Et ebulliet fluui⁹ ranas: quæ aſcendent, & ingrediẽtur domũ tuã & cubiculũ lectuli tui, & ſuper ſtratũ tuum, & in domos ſeruorum tuorũ, & in populũ tuũ, & in furnos tuos, & in reliquias ciborum tuorũ: & ad te, & ad populum tuũ, & ad omnes ſeruos tuos intrabunt ranæ. Dixitq; dñs ad Moyſen. Dic ad Aaron, Extende manũ tuã ſup fluuios ac ſup riuos & paludes, & educ ranas ſuper terram Aegypti. Extendit Aaron manum ſuper aquas Aegypti, & aſcenderunt ranę, operueruntq; terrã Aegypti. Fecerunt autem & malefici per incantationes ſuas ſimiliter: eduxerũtq; ranas ſuper terram Aegypti. Vocauit autem Pharao Moyſen & Aaron & dixit eis, Orate dñm vt auferat ranas à me & à populo meo: & dimittã populũ vt ſacrificet dño. Dixitq; Moyſes ad Pharaonẽ, Cõſtitue mihi quãdo deprecer pro te & pro ſeruis tuis, & pro populo tuo, vt abigantur ranæ à te: & à domo tua, & à ſeruis tuis, & à populo tuo: & tantũ in flumine remaneãt. Qui reſpondit, Cras. At ille, Iuxta, inquit verbum tuum faciam: vt ſcias quoniã non eſt ſicut dñs Deus noſter. Et recedent ranæ à te, & à domo tua, & ſeruis tuis, & à populo tuo, & tantũ in flumine remanebunt. Egreſſiq; ſunt Moyſes, & Aaron, à Pharaone; & clamauit Moyſes ad dñm pro ſponſione ranarũ quã cõdixerat Pharaoni. Fecitq; dñs iuxta verbũ Moyſi, & mortuę ſunt ranæ de domibus, & de villis, & de agris. Cõgregaueruntq; eas in immenſos aggeres, & computruit terra. Videns autẽ Pharao ꝙ data eſſet requies, ingrauauit cor ſuum, & non audiuit eos, ſicut præceperat dominus.

Ex actis Apoſtolorum. Lcõ. ij.

Dixit autẽ dñs nocte per viſionem Paulo, Noli timere: ſed loquere, & ne taceas, propterea ꝙ ego ſum tecum, & nemo apponetur tibi, vt noceat te, quoniam populus eſt mihi multus in hac ciuitate. Sedit autem ibi annum, & ſex menſes, docens apud eos verbum Dei. Gallione aũt proconſule Achaiæ, inſurrexerũt vno animo Iudæi in Paulum, & adduxerunt eũ ad tribunal, dicẽtes, Contra legẽ hic perſuadet hominibus colere Deum. Incipiente autẽ c. 18.

Paulo

Paulo aperire os, Dixit Gallio ad Iudæos: Si quidē esset iniquū aliquid, aut facinus pessimum, ò viri Iudæi, recte vos sustinerem. si vero quęstiones sunt de verbo & nominib⁹ legis vestrę, vosipsi videritis, iudex ego horum nolo esse. Et minauit eos à tribunali. Apprehendētes autem omnes Sosthenem principem synagogæ, percutiebāt eū ante tribunal: & nihil eorum Gallioni curę erat. Paulus vero cū adhuc sustinuisset dies multos fratrib⁹ vale faciens, nauigauit in Syriam, & cū eo Priscilla. & Aquila, qui sibi totonderat in Cenchreis caput, habebat enim votum. Deuenitq; Ephesum, & illos ibi reliquit. Ipse vero ingressus synagogā, disputabat cū Iudæis. Rogantibus autem eis, vt ampliori tēpore maneret, non consensit, sed vale faciens, & dicens, Iterum reuertar ad vos, Deo volente: profectus est ab Epheso. Et descendens Cæsaream, ascēdit, & salutauit ecclesiam, & descendit Antiochiam. Et facto ibi aliquanto tēpore profectus est, perambulans ex ordine Galatiā regionē & Phrygiā, confirmans omnes discipulos. Iudæus autē quidā, Apollo nomine, Alexādrinus genere, vir eloquens, deuenit Ephesum, potens in scripturis. Hic erat edoctus viam dñi: & feruens spiritu loquebatur, & docebat diligenter ea quæ sunt Iesu, sciēs tantū baptisma Ioannis. Hic ergo cœpit fiducialiter agere in synagoga. Quem cum audissent Priscilla & Aquila, assumpserunt eum, & diligentius exposuerunt ei viam dñi. Cum autē vellet ire Achaiam, exhortati fratres, scripserunt discipulis, vt susciperent eum. Qui cum venisset, cōtulit multum his qui crediderant. Vehementer enim Iudæos reuincebat publice, ostendens per scripturas, esse Christum, Iesum.

¶ Feria. v. ex Exodo. Lectio. j.

DIxitq; dominus ad Moysen, Loquere ad Aaron, Extende virgam tuā, & percute puluerē terrę: & sint ciniphes in vniuersa terra Aegypti. Feceruntq; ita. Et extendit Aaron manum, virgam tenens, percussitq; puluerem terræ, & facti sunt ciniphes in hominibus & iumētis: omnis puluis terrę versus est ī ciniphes per totā terrā Aegypti. Feceruntq; similiter malefici incantationibus suis, vt educerēt ciniphes, & nō potuerūt: erantq; ciniphes tam in ca. 8.

hominibus, q̃ in iumentis. Et dixerũt malefici ad Pharaonẽ, Digitus Dei est hoc. induratumq; est cor Pharaonis, & nõ audiuit eos sicut pceperat dñs. Dixit quoque dñs ad Moysen, Cõsurge diluculo,& sta coram Pharaone egredietur enim ad aquas:& dices ad eũ, Hęc dicit, dñs, Dimitte populum meũ vt sacrificet mihi,ꝙ si non dimiseris eum:ecce ego mittam in te, & in seruos tuos, & in populũ tuũ,& in domos tuas omne genus muscarũ: & implebuntur oẽs domus Aegyptiorũ muscis diuersi generis,& vniuersa terra in qua fuerint. Faciamq; mirabilẽ in die illa terrã Gessen, in qua populus meus est, vt nõ sint ibi muscę: vt scias quoniã ego dñs in medio terrę. Ponãq; diuisionẽ inter populũ meũ, & populũ tuum:cras erit signum istud. Fecitq; dñs ita. Et venit musca grauissima ĩ domo Pharaonis & seruorũ eius,& in omnem terrã Aegypti:corruptaq; est terra ab huiuscemodi muscis. Vocauitq; Pharao Moysen & Aaron, & ait, Ite & sacrificate Deo vestro in terra hac. Et ait Moyses,Nõ potest ita fieri:abominationes enim Aegyptiorũ immolabim⁹ dño Deo nostro? ꝙ si mactauerimus ea, quæ colunt Aegyptij, corã eis, lapidibus nos obruent, Viam trium dierũ pergemus in solitudinẽ, & sacrificabimus dño Deo nostro, sicut præcepit nobis. Dixitq; Pharao, Ego dimittam vos,vt sacrificetis dño Deo vestro in deserto: veruntamen longius ne abeatis, rogate pro me. Et ait Moyses,egressus à te, orabo dñm:& recedet musca à Pharaone, & à seruis suis, & à populo eius cras: veruntamen noli vltra fallere,vt non dimittas populum sacrificare dño. Egressusq; Moyses à Pharaone,orauit dñm. Qui fecit iuxta verbũ illius:& abstulit muscas à Pharaone,& à seruis suis, & à populo eius: non superfuit ne vna qdẽ. Et ingrauatũ est cor Pharaonis, ita vt nec hac quidem vice dimitteret populum.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

F† Actum est aũt cum Apollos esset Corinthi, vt Paulus peragratis superioribus partibus,veniret Ephesum,& inueniret quosdam discipulos: dixitq; ad eos, Si Spiritũ sanctum accepistis credentes? At illi dixerunt ad eum:Sed neq; si Spiritus sanctus est, audiuimus. Ille vero ait,in quo ergo bapti- c. 19. a

zati estis? Qui dixerũt, In Ioannis baptismate. Dixit autẽ Paulus, Ioannes baptizauit baptismo pœnitentię populũ dicens, in eum qui venturus esset post ipsum, vt crederent, hoc est in Iesum. His auditis baptizati sunt in nomine dñi Iesu. Et cũ imposuisset illis man⁹ Paulus, venit Spiritus sanctus sup eos, & loquebantur linguis, & prophetabãt. Erãt aũt omnes viri fere duodecim. Introgressus autem synagogã, cum fiducia loquebatur per tres mẽses, disputans, & suadens de regno Dei.]
B Cum aũt quidã indurarẽtur & nõ crederẽt, maledicẽtes viam dñi coram multitudine, discedens ab eis, segregauit discipulos, quotidie disputãs in schola Tyranni cuiusdã. Hoc aũt factum est per bienniũ, ita vt oẽs qui habitabãt in Asia, audirẽt verbũ dñi, Iudæi, atq; Gentiles. Virtutesq; non quaslibet faciebat Deus per manũ Pauli: ita vt etiã sup languidos deferrentur à corpore eius sudaria & semicinctia, & recedebant ab eis langores, & spiritus nequã egrediebãtur. Tentauerũt aũt quidam & de circũeuntib⁹ Iudæis exorcistis inuocare super eos qui habebãt spiritus malos, nomen dñi Iesu, dicentes, Adiuro vos per Iesum quẽ Paulus prædicat. Erant aũt cuiusdã Iudæi, nomine Scæuæ, principis sacerdotũ septem filij, qui hoc faciebant, Respondens autẽ spiritus nequam, dixit eis, Iesum noui, & Paulum scio: vos autem qui estis? Et insiliens in eos homo in quo erat dæmoniũ pessimũ, & dominatus amborum, inualuit cõtra eos, ita vt nudi & vulnerati effugerẽt de domo illa. Hoc autẽ notũ factũ est omnibus Iudæis atq; Gentilibus qui habitabãt Ephesi: & cecidit timor super omnes illos, & magnificabatur nomen dñi Iesu. Multiq; credentium veniebãt cõfitentes & annuntiãtes actus suos. Multi autẽ ex eis qui fuerant curiosa sectati, cõtulerunt libros, & combusserunt eos coram omnibus, & cõputatis pretijs illorum, inuenerunt pecuniam denariorũ quinquaginta milliũ. Ita fortiter crescebat verbum Dei, & cõfirmabatur. His autem expletis proposuit Paulus in spiritu, transita Macedonia, & Achaia, ire Ierosolymam, dicens, postq̃ fuero ibi, oportet me & Romam videre. Mittens autem in Macedoniã duos ex ministrantibus sibi,

Timo-

Timotheum & Erastum, ipse remansit ad tempus in Asia.

¶ Feria. vj. ex Exodo. Lectio. j.

ca. 9. Dixit autem dñs ad Moysen, Ingredere ad Pharaonem, & loquere ad eũ, Hæc dicit dñs Deus Hebræorum, Dimitte populum meum, vt sacrificet mihi. Quod si adhuc renuis, & retines eos: ecce manus mea erit super agros tuos, & super equos, & asinos, & camelos, & oues, & boues pestis valde grauis. Et faciet dñs mirabile inter possessiones Israel, & possessiones Aegyptiorũ, vt nihil omnino pereat ex his quæ pertinent ad filios Israel. Constituitq; dominus tempus, dicẽs, Cras faciet dñs verbũ istud in terra. Fecit ergo dñs verbũ hoc altera die: mortuaq; sunt omnia animãtia Aegyptiorũ: de aĩalibus verò filiorũ Israel nihil oĩno perijt, Et misit Pharao ad vidẽdum: nec erat quicquam mortuũ de his quę possidebat Israel. Ingrauatumq; est cor Pharaonis, & non dimisit populum. Et dixit dñs ad Moysen, & Aarõ. Tollite plenas manus cineris de camino, & spargat illum Moyses in cœlum coram Pharaone. Sitq; puluis super omnem terrã Aegypti: erũt enim in hominibus, & iũmentis vlcera: & vesicę turgentes in vniuersa terra Aegypti. Tuleruntq; cinerem de camino, & steterunt coram Pharaone, & sparsit illũ Moyses in cœlum: factaq; sunt vlcera vesicarum turgentiũ in hominibus, & iumentis: nec poterant malefici stare corã Moyse, propter vlcera q̃ in illis erãt, & ĩ omni terra Aegypti. Indurauitq; dñs cor Pharaonis, & non audiuit eos, sicut locut⁹ est dñs ad Moysen.

Ex actis Apostolorum. Lcõ. ij.

Facta est autem illo tempore turbatio nõ minima de via dñi. Demetri⁹ enim quidã nomine, argentarius, faciens ædes argenteas Dianæ præstabat artificibus non modicum quæstum: quos conuocans & eos qui huiusmodi erant opifices, dixit. Viri: scitis q̃a de hoc artificio est nobis acquisitio: & videtis, & auditis, quia non solũ Ephesi, sed pene totius Asiæ Paul⁹ hic suadens auertit multam turbam, dicens: Quoniam non sunt dij qui manibus fiũt. Non solum autem hęc periclitabitur nobis pars in redargutionem venire, sed & magnæ Dianæ tẽplum in nihilum reputabit͛, & destrui incipiet maiestas c. 19.

festas ei⁹, quã tota Asia & orbis colit. His auditis, repleti sunt ira, & exclamauerunt dicentes, Magna Diana Ephesiorum. Et impleta est ciuitas tota confusione, & impetum fecerũt vno animo in theatrũ, rapto Caio & Aristarcho Macedonibus comitib⁹ Pauli. Paulo autem volente intrare in populum, non permiserũt discipuli. Quidam autem & de Asiæ principibus, qui erant amici eius, miserunt ad eum, rogantes ne se daret in theatrum, Alij autem aliud clamabãt. Erat enim ecclesia confusa, & plures nesciebant, qua ex causa conuenissent. De turba autem detraxerunt Alexandrum, propellentibus eum Iudæis. Alexander autem manu silentio postulato, volebat reddere rationem populo. Quem vt cognouerunt Iudæum esse, vox facta vna est omniũ quasi per horas duas clamantiũ, Magna Diana Ephesiorum. Et cũ sedasset Scriba turbas, dixit: Viri Ephesij, quis enim est hominum, qui nesciat Ephesiorum ciuitatem cultricẽ esse magnæ Dianæ Iouisq; prolis? Cum ergo his cõtradici nõ possit, oportet vos sedatos esse, & nihil temere agere. Adduxistis enim homines istos, neq; sacrilegos, neq; blasphemantes Deam vestram. Quòd si Demetrius, & qui cũ eo sunt artifices, habent aduersus aliquem causam, conuentus forenses agũtur, & proconsules sunt, accusent inuicẽ. Si quid autem alterius rei quæritis, in legitima ecclesia poterit absolui. Nam & periclitamur argui seditionis hodiernæ: cum nullus obnoxius sit: de quo possimus reddere rationem concursus istius. Et eum hæc dixisset, dimisit ecclesiam.

¶ Sabbato, ex Exodo. Lectio j.

Dixitq; dñs ad Moysen, Mane consurge, & sta coram Pharaone, & dices ad eũ, Hæc dixit dñs Deus Hebræorum, Dimitte populum meum, vt sacrificet mihi. Quia in hac vice mittam omnes plagas meas sũ per cor tuum, & super seruos tuos, & super populum tuum: vt scias quòd nõ sit similis mei in omni terra. Nunc enim extendens manum meam percutiam te, & populum tuũ peste: peribisq; de terra. Idcirco autẽ posui te, vt ostendam in te fortitudinẽ meã, & narreť nomen meũ in omni terra. Adhuc retines populũ meum, & nõ vis dimittere eum. En pluã cras hac ca. 9.

ipsa

ipsa horā grandinē multam ni mis: qualis nō fuit in Aegypto à die qua fundata est, vsque in præsens tēpus. Mitte ergo iam nunc, & cōgrega iumenta tua, & omnia quæ habes in agro: homines enim & iumenta, & vniuersa quæ inuenta fuerint foris, nec congregata de agris, cecideritq; super ea grādo, mo rientur. Qui timuit verbū dñi de seruis Pharaonis, fecit cōfugere seruos suos, & iumenta in domos: qui aūt neglexit sermo nem dñi, dimisit seruos suos, & iumenta in agris. Et dixit dñs ad Moysen. Extende manum tuā in cœlum, vt fiat grando in vniuersa terra Aegypti sup homines, & super iumenta, & super omnē herbā agri in terra Aegypti. Extēditq; Moyses virgam in cœlū, & dñs dedit tonitrua, & grandinē ac discurrentia fulgura super terrā: pluitq; dñs grandinem super terram Aegypti. Et grando & ignis mista pariter ferebantur: tantæq; fuit magnitudinis, quāta ante nunq̄ apparuit in vniuersa terra Aegypti ex quo gens illa cōdita est. Et percussit grando in omni terra Aegypti cūcta quæ fuerūt in agris, ab homine vsq; ad iumentum: cunctamq; herbam agri percussit grando, & omne lignum regionis confregit. Tantum in terra Gessen, vbi erant filij Israel, grando nō cecidit. Misitq; Pharao, & vocauit Moysen & Aaron, dicens ad eos, Peccaui etiam nunc, dñs iustus, & ego & populus meus, impij. Orate dominum, vt desinant tonitrua Dei, & grando: vt dimittam vos, & nequaquā hic vltra maneatis.

Ex actis Apostolorum. Lcō. ij.

POstq̄ autē cessauit tumultus, vocatis Paulus discipulis, & exhortatus eos, vale dixit, & profectus est vt iret in Macedoniam. Cum autē perambulasset partes illas, & exhortatus eos fuisset multo sermone, venit in Græciā, vbi cum fuisset menses tres, factæ sunt illi insidiæ à Iudæis nauigaturo in Syriam: habuitq; consilium vt reuerteretur per Macedoniā. Comitatus est aūt eum Sosipater Pyrrhi Beroensis: Thessalonicensium vero Aristarchus, & Secundus, & Caius Derbeus, & Timotheus, Asiani vero Tychicus & Trophimus. Hi cum præcessissent, sustinuerunt nos Troade: nos vero nauigauim[9] post dies azymorū à Philippis, & venimus ad eos Troadem in diebus c.20.

diebus quinq;, vbi demorati sumus diebus septem. Vna autẽ sabbati cum cõuenissemus ad frangendũ panem, Paulus disputabat cum eis profecturus in crastinum, protraxitq; sermonẽ vsq; in mediã noctem. Erant aũt lampades copiosę in cœnaculo vbi eramus cõgregati. Sedens aũt quidã adolescẽs, nomine Eutychus super fenestram, cum mergeretur somno graui, disputãte diu Paulo, duct⁹ somno cecidit de tertio cœnaculo deorsum, & sublat⁹ est mortuus. Ad quẽ cum descendisset Paul⁹ incubuit super eũ: & complexus dixit, Nolite turbari: anima enim ipsius in ipso est. Ascendens autẽ frangensq; panẽ & gustans, satisq; allocutus vsq; in lucem, sic profectus est. Adduxerunt aũt puerũ viuentẽ, & cõsolati sunt nõ minime. Nos aũt ascendentes nauẽ, nauigauimus in Asson, inde suscepturi Paulũ: sic enim disposuerat, ipse per terrã iter facturus. Cum autẽ conuenissemus in Asson, assumpto eo venim⁹ Mitylenẽ. Et inde nauigantes, sequenti die venimus contra Chium, & alia die applicuim⁹ Samum: & sequenti die venimus Miletũ. proposuerat enim Paulus transnauigare Ephesum, ne qua mora illi fieret in Asia. Festinabat enim, si possibile sibi esset, vt diem Pentecosten faceret Ierosolymis.

¶ Dominica quinta post Pentecosten, ex Exodo. Lectio. j.

Ait Moyses, Cum egressus fuero de vrbe, extendam palmas meas ad dñm, & cessabũt tonitrua, & grando non erit: vt scias qa dñi est terra: noui aũt ꝙ & tu, & serui tui necdum timeatis dñm Deũ. Linũ ergo, & hordeũ læsum est, eo ꝙ hordeũ esset virens, & linũ iã folliculos germinaret. Triticũ autẽ, & far nõ sunt lęsa, quia serotina erãt. Egressusq; Moyses à Pharaone ex vrbe, tetendit man⁹ ad dñm: & cessauerũt tonitrua & grando, nec vltra stillauit pluuia super terrã. Videns aũt Pharao ꝙ cessasset pluuia, & grãdo & tonitrua, auxit peccatũ: & ingrauatũ est cor ei⁹, & seruorũ illi⁹. Et induratũ nimis, nec dimisit filios Israel, sicut præceperat dñs per manũ Moysi. Et dixit dñs ad Moysen, ingredere ad Pharaonẽ: ego enim indurauí cor eius, & seruorum illius, vt faciam signa mea hæc in eo, & parres

(margin: ca. 9. … c. 10.)

narres in auribus filij tui, & nepotũ tuorũ, quoties cõtriuerim Aegyptios, & signa mea fecerim in eis: & scitis quia ego dñs Deus. Introierunt ergo Moyses & Aaron ad Pharaonẽ, & dixerũt ei, Hæc dicit dñs Deus Hebræorum: Vsquequo non vis subiici mihi? dimitte populum meũ, vt sacrificet mihi. Sin autẽ resistis, & non vis dimittere eũ: ecce ego inducã cras locustã in fines tuos: quæ operiat superficiem terræ, ne quicquã eius appareat, sed comedatur quod residuum fuerit grandini: corrodent enim omnia ligna, quæ germinãt in agris. Et implebũt domos tuas, & seruorũ tuorum & omniũ Aegyptiorũ, quantã nõ viderũt patres tui, & aui, ex quo orti sunt super terrã, vsq; in præsentem diem. Auertitq; se, & egressus est à Pharaone. Dixerunt autẽ serui Pharaonis ad eum, Vsquequo patiemur hoc scandalum? dimitte homines, vt sacrificent dño Deo suo. nõne vides ꝙ perierit Aegypt'? Reuocauerũtq; Moysẽ & Aarõ ad Pharaonẽ: qui dixit eis, Ite sacrificate domino Deo vestro, quinam sunt, qui ituri sunt? Ait Moyses: Cum paruulis nostris, & senioribus pergemus, cũ filijs & filiabus, cum ouibus & armẽtis: est enim solẽnitas dñi Dei nostri. Et respõdit Pharao, Sic dñs sit vobiscũ, quomodo ego dimittã vos, & paruulos vestros: cui dubium est ꝙ pessime cogitetis? Nõ fiat ita, sed ite tñ viri, & sacrificate dño: hoc enĩ & ipsi petistis. Statimq; eiecti sunt de conspectu Pharaonis.

Ex actis Apostolorum. Lcõ. ij.

A Mileto aũt mittens Ephesum: vocauit maiores natu Ecclesiæ. Qui cum venissent ad eũ, & simul essent dixit eis, Vos scitis à prima die qua ingressus sum in Asiam, qualiter vobiscũ per omne tempus fuerim, seruiens dño cũ omni humilitate & lachrymis, & tentationibus quæ mihi acciderunt ex insidijs Iudæorũ: & quomodo nihil subtraxerim vobis vtilium quominus annuntiarem vobis, & docerem vos publice & per domos testificans Iudæis atq; Gentilibus in Deũ pœnitentiã, & fidem in dñm nostrũ Iesum Christum. Et nunc ecce ego alligatus spiritu, vado in Ierusalẽ: quę in ea vẽtura sunt mihi, ignorans, nisi ꝙ spiritus sanctus per oẽs ciuitates mihi protestatur, dicens qm̃ vincula & tribulatiões Ierosolymis mę manent. c. 20.

manẽt. Sed nihil horũ vereor, nec facio animã meã pretiosio rem quam me, dummodo con summem cursum meum & mini steriũ verbi quod accepi à dño Iesu, testificari euãgeliũ gratiæ Dei. Et nũc ecce ego scio quia amplius nõ videbitis faciẽ meã vos oẽs per quos transiui prædicans regnum Dei. Quapropter contestor vos hodierna die, ꝙ mundus sum à sanguine omnium. Non enim subterfugi, quo minus annuntiarẽ omne cõsilium Dei vobis. Attendite vobis & vniuerso gregi, in quo vos spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiã Dei, quã acquisiuit sanguine suo. Ego scio quoniam introibunt post discessionem meam lupi rapaces in vos, non parcentes gregi. Et ex vobisipsis exurgẽt viri loquentes peruersa, vt abducãt discipulos post se. Propter quod vigilate, memoria retinentes: quoniã per triennium nocte & die non cessaui cum lachrymis monere vnumquenq; vestrũ. Et nunc cõmendo vos Deo & verbo gratiæ ipsius, qui potens est ædificare, & dare hæreditatem in sanctificatis omnibus. Argentũ, & aurum, aut vestem nullius concupiui, sicut ipsi scitis, qm̃ ad ea q̃ mihi opus erãt, & his qui mecũ sunt ministrauerũt man⁹ istæ. Omnia ostendi vobis, quoniã sic laborantes oportet suscipere infirmos, ac meminisse verbi dñi Iesu, quoniam ipse dixit, Beatius est magis dare, q̃ accipere. Et cum hęc dixisset, positis genib⁹ suis orauit cũ omnibus illis. Magnus autẽ fletus factus est omnium: & procumbentes super collum Pauli osculabãtur eum, dolentes maxime in verbo quod dixerat, quoniam amplius faciem eius non essent visuri. Et deducebant eum ad nauem.

Secundum Matthæũ. Lcõ. iij.

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis, Amẽ dico vobis, nisi abundauerit iustitia vestra plusquam Scribarum & Pharisæorum, nõ intrabitis in regnum cœlorum. Et reliqua. ca. 5.

Homilia sancti Augustini epi.

NIsi nõ solum illa minima legis impleueritis præcepta, quæ inchoant homines, sed etiam ista quę à me adduntur, qui nõ veni legẽ soluere sed adimplere: non intrabitis in regnũ cœlorum. Sed dicis mihi, Si de illis mandatis minimis cũ superius loqueretur, dixit minimũ vocari in regno cœlorum, quisquis

vnum eorum soluerit, & secun dum suã solutionem docuerit, magnum autẽ vocari quisquis ea fecerit, & sic docuerit & ex eo iam in regno cœlorũ futurũ esse, quia magnus est: qd opus est addi legis præceptis minimis sua? In regno cœlorum potest esse: qa magn⁹ est quisquis ea fecerit, & sic docuerit. Quapropter sic est accipienda illa sententia, Qui aũt fecerit & docuerit sic, magnus vocabitur in regno cœlorũ: id est nõ secundum illa minima, sed secundũ ea quæ ego dicturus sum. Quæ sunt autẽ ista? Vt abundet, inquit, iustitia vestra sup Scribarum & Pharisæorum: quia nisi abundauerit, non intrabitis in regnũ cœlorũ. ergo q soluerit illa minima, & sic docuerit: minim⁹ vocabitur. Qui aũt fecerit illa minima, & sic docuerit, nõ magnus habendus est, & idoneus regno cœlorũ: sed tamen non tam minimus q̃ ille qui soluerit. Te deum. Oratio.

Deus, qui diligẽtibus te bona inuisibilia præparasti, infunde cordibus nris tui amoris affectũ: vt te in oĩbus, & sup omnia diligẽtes promissiones tuas, quæ omne desiderium superant, consequamur. Per do.

¶ Feria ij. ex Exodo. Lectio j.

Dixit autẽ dñs ad Moysen, C. 10. Extende manũ tuã super terrã Aegypti ad locustam, vt ascendat super eam & deuoret oẽm herbam quæ residua fuerit grandini. Et extẽdit Moyses virgam super terrã Aegypti: & dñs induxit ventũ vrentem tota die illa & nocte: & mane facto, ventus vrens leuauit locustas. Quę ascenderũt super vniuersam terrã Aegypti: & sederunt in cunctis finibus Aegyptiorũ innumerabiles, quales ante illud tempus nõ fuerunt: nec postea futurę sunt. Operueruntq; vniuersam superficiem terræ, vastantes omnia. Deuorata est igitur herba terræ & quicquid pomorũ in arborib⁹ fuit: quę grãdo dimiserat: nihil quoq; omnino virẽs relictũ est in lignis, & in herbis terræ in cuncta Aegypto. Quãobrẽ festinus Pharao vocauit Moysen & Aaron, & dixit eis, Peccaui in dñm Deum vestrũ, & in vos: sed nunc dimittite peccatum mihi etiam hac vice, & rogate dñm Deum vestrũ, vt auferat à me mortẽ istam. Egressusq; est Moyses de conspectu Pharaonis, & orauit dñm. Qui flare fecit ventum ab occidente vehemen-

mentissimũ, & ereptã locustã
c.10. proiecit in mare rubrũ: nõ remã-
sit nec vna quidẽ in cũctis fini
bus Aegypti. Et indurauit dñs
cor Pharaonis, nec dimisit fili-
os Israel. Dixit autem dñs ad
Moysen, Extende manũ tuã in
cœlũ: & sint tenebræ sup terrã
Aegypti tam densę, vt palpari
queant. Extenditq; Moyses ma
nũ in cœlum: & factę sunt tene
bræ horribiles in vniuersa ter-
ra Aegypti tribus dieb'. Nemo
vidit fratrẽ suũ, nec mouit se de
loco in quo erat: vbicũque aũt
habitabãt filij Israel, lux erat.
Vocauitq; Pharao Moysen &
Aaron, & dixit eis, Ite, sacrifica
te dño: oues tantum vestræ, &
armenta remaneãt, paruuli ve
stri eant vobiscũ. Ait Moyses,
Hostias quoque & holocausta
dabis nobis, quæ offeramus do
mino deo nostro. Cũcti greges
pergent nobiscum: nõ remane
bit ex eis vngula, quæ necessa-
ria sunt in cultum dñi Dei no
stri: præsertim cum ignorem'
q̃d debeat immolari, donec ad
ipsum locũ perueniam'. Indu-
rauit aũt Dñs cor Pharaonis,
& noluit dimittere eos. Dixit-
que Pharao ad Moysen. Rece-
de à me, & caue ne vltrà videas
faciẽ meã: quocũque die appa-
ruer

rueris mihi, morieris. Rñdit
Moyses, Ita fiet vt loquutus es,
non videbo vltrà faciem tuam.

Ex actis Apostolo. Lect. ij.

CVm autẽ factum esset, vt c.21.
nauigarem' abstracti ab
eis, recto cursu venimus Coũ,
& sequenti die Rhodum, & in-
de Pataram. Et cum inuenisse-
mus nauem transfretantem in
Phœnicen: ascendẽtes nauiga
uimus. Cum apparuissem' aũt
Cypro relinquentes eã ad sini-
strã nauigauimus in Syriã, &
venimus Tyrũ: ibi enim nauis
expositura erat onus. Inuentis
autem discipulis, mãsimus ibi
diebus septẽ: qui Paulo dicebãt
per spiritũ, ne ascẽderet Ieroso
lymã. Et expletis dieb' profecti
ibam', deducẽtibus nos oĩbus
cũ vxoribus & filijs vsq; foras
ciuitatem: & positis genibus in
litore, orauimus. Et cũ vale fe-
cissemus inuicẽ, ascẽdimus na
uẽ, illi aũt redierũt in sua. Nos
vero nauigatione expleta, à Ty
ro descẽdimus Ptolemaidem
& salutatis fratribus, mãsimus
die vna apud illos. Alia autem
die profecti venimus Cęsareã.
Et intrantes domũ Philippi e-
uangelistæ, q erat vn' de septẽ,
mãsim' apud eũ. Huic autem
erant quatuor filiæ virgines,

 prophe

prophetantes. Et cum moraremur per dies aliquot, superuenit quidã vir à Iudæa ꝓpheta, noĩe Agabus. Is cũ venisset ad nos, tulit zonam Pauli: & alligans sibi pedes & manus, dixit, Hæc dicit spũs sanctus: virum cui᷒est zona hęc, sic alligabunt in Ierusalẽ Iudæi & tradent in manus gentiũ. Quod cum audissemus, rogabamus nos, & qui loci illius erãt, ne ascẽderet Ierosolymam. Tunc respondit Paulus, & dixit, Quid facitis flentes & affligẽtes cor meum? Ego autẽ non solũ alligari, sed & mori in Ierusalẽ parat᷒ sum propter nomen dñi Iesu. Et cũ ei suadere nõ possemus, quieuimus, dicẽtes, Dñi voluntas fiat. Post dies autem istos præparati ascendebamus in Ierusalem. Venerunt aũt quidã ex discipulis à Cæsarea nobiscũ, adducentes secũ (apud quem hospitaremur) Iasonem quendã Cypriũ, antiquum discipulũ. Et cũ venissemus Ierosolymã, libenter exceperũt nos fratres. Sequenti autem die introibat Paulus nobiscum ad Iacobum, omnesq; collecti sunt seniores. Quos cũ salutasset, narrabat per singula quæ Deus fecisset in gentibus, per ministerium ipsius.

¶ Feria.iiij. ex Exodo. Lectio.ij.

ET dixit dñs ad Moysen, c. 11.
Adhuc vna plaga tangam Pharaonem & Ægyptũ, & post hæc dimittet vos, & exire compellet. Dices ergo omni plebi vt postulet vir ab amico suo, & mulier à vicina sua vasa argentea & aurea. Dabit aũt dñs gratiã populo suo corã Ægyptijs. Fuitq; Moyses vir magn᷒ valde in terra Ægypti coram seruis Pharaonis, & omni populo. Et ait, Hæc dicit dñs, Media nocte egrediar in Aegyptũ: & morietur omne primogenitũ in terra Aegyptiorum, à primogenito Pharaonis, q̃ sedet in solio eius, vsq; ad primogenitum ancillæ quę est ad molam & omnia primogenita iumẽtorũ. Eritq; clamor magnus in vniuersa terra Aegypti, qualis nec ante fuit, nec postea futurus est. Apud omnes aũt filios Israel nõ mutiet canis ab homine vsque ad pecus: vt sciatis quanto miraculo diuidat dñs Aegyptios & Israel. Descendentq; omnes serui tui isti ad me, & adorabunt me, dicentes, Egredere tu & omnis populus qui subiectus est tibi: post hæc egrediemur. Et exiuit à Pharaone iratus nimis. Dixit autem dñs ad Moysen,

Nō audiet vos Pharao vt mul-
ta signa fiant in terra Ægypti.
Moyses autē & Aaron fecerunt
oīa signa & ostēta quæ scripta
sunt, coram Pharaone; & indu
rauit dn̄s cor Pharaonis, nec di
misit filios Israel de terra sua.

Ex actis Apostolorum. Lcō.ij.

c.21. AT illi cum audissent, ma
gnificabant Deum, dixe-
runtq; ei, Vides frater quot mil
lia sunt in Iudæis qui credide-
runt: & oēs æmulatores sunt le
gis. Audierunt autē de te, quia
discessionē doceas à Moyse, eo-
rum qui per gētes sunt Iudæo-
rum, dicens nō debere eos cir-
cuncidere filios suos, neque se-
cundum cōsuetudinē ingredi.
Quid ergo est? Vtiq; oportet
cōuenire multitudinē: audient
enim te superuenisse. Hoc er-
go fac quod tibi dicimus. Sunt
nobis viri quatuor, votum ha-
bentes super se. His assumptis
sanctifica te cū illis: & impende
in illis, vt radant capita: & sciēt
oēs quia quæ de te audierunt,
falsa sunt, sed ambulās & ipse
custodiens legem. De his autē
qui crediderūt ex gentibus nos
scripsimus, iudicantes vt absti-
neant se ab idolis immolato, &
sanguine, & suffocato, & forni-
catione. Tūc Paulus assumptis
viris postera die purificatus cū
illis intrauit in templū, annun-
tians expletionē dierū purifica
tionis, donec offerret pro vno
quoq; eorū oblatio. Dum autē
septem dies consummarentur,
hi qui de Asia erāt Iudæi, cum
vidissent eum in templo, conci
tauerunt omnem populum, &
iniecerūt ei manus, clamantes,
Viri Israelitæ, adiuuate: hic est
homo qui aduersus populū &
legē & locum hunc, oēs vbiq;
docēs insuper & Gentiles indu-
xit in templum, & violauit san
ctum locū istū. Viderant enim
Trophimū Ephesiū, in ciuitate
cum ipso, quē existimauerunt
qm̄ in templum introduxisset
Paulus. Cōmotaq; est ciuitas
tota: & facta est concursio po-
puli. Et apprehendentes Pau-
lum, trahebant eum extra tem
plum: & statim clausæ sunt ia-
nuæ. Quęrentibus autem eum
occidere, nuntiatū est tribuno
cohortis, Quia tota cōfunditur
Ierusalem. Qui statim assum- c.21.
ptis militib⁹ & centurionibus,
decurrit ad illos. Qui cum
vidissent tribunum & milites,
cessauerūt percutere Paulum.
Tunc accedens tribunus appre
hendit eū, & iussit eum alligari
catenis duabus: & interroga-

bat quis esset, & quid fecisset. Alij autem aliud clamabant in turba. Et cum non posset certũ cognoscere præ tumultu, iussit duci eum in castra. Et cum venisset ad gradus, cõtigit vt portaretur à militib⁹ propter vim populi. Sequebatur enim multitudo populi clamans, Tolle eum. Et cum cœpisset induci in castra Paulus, dicit tribuno, Si licet mihi loqui aliquid ad te? Qui dixit ei, Grece nosti? Nõne tu es Aegyptius qui ante hos dies tumultũ concitasti, & eduxisti ĩ desertũ quatuor millia virorũ sicariorum? Et dixit ad eũ Paulus, Ego homo sum quidẽ Iudæus à Tharso Ciliciæ, non ignotæ ciuitatis municeps. Rogo aũt te, permitte mihi loqui ad populũ. Et cũ ille permisisset, Paulus stans in gradib⁹, annuit manu ad plebe, & magno silentio facto, alloquutus est lingua Hebræa, dicens.

¶ Feria.iiij. ex Exodo. Lec. j.

c.12. DIxit quoq; dñs ad Moysen & Aaron ĩ terra Aegypti, Mensis iste, vobis principiũ mensium: primus erit in mensibus anni. Loquimini ad vniuersum cœtum filiorũ Israel, & dicite eis, Decima die mensis huius tollat vnusquisq; agnũ per familias & domos suas. Sin autẽ minor est numerus vt sufficere possit ad vescendum agnũ: assumet vicinũ suũ qui cõiunctus est domui suæ iuxta numerũ animarũ quæ sufficere possunt ad esum agni. Erit autẽ agnus absq; macula, masculus anniculus: iuxta quem ritum tolletis & hœdũ, & seruabitis eũ vsq; ad quartãdecimã diem mensis huius: immolabitq; eum vniuersa multitudo filiorũ Israel ad vesperã. Et sument de sanguine eius, ac ponent sup vtrunq; postem, & in superliminarib⁹ domorum in quibus comedent illũ. Et edent carnes nocte illa assas igni, & azymos panes cũ lactucis agrestibus. Nõ comedetis ex eo crudum quid, nec coctũ aqua, sed assum tantũ igni. Caput cũ pedibus ei⁹ & intestinis vorabitis. Nec remanebit quicquã ex eo vsq; mane: si quid residuũ fuerit, igne cõburetis. Sic autẽ comedetis illum, Renes vestros accingetis, & calceamẽta vestra habebitis in pedibus, tenentes baculos in manib⁹, & comedetis festinantes, est enim phase, id est transitus dñi. Et transibo per terram Aegypti nocte illa, percutiãq; omne primogenitũ in

in terra Aegypti, ab homine vsq; ad pecus:& in cunctis dijs Aegypti faciã iudicia, ego dñs. Erit aũt sanguis vobis in signũ in ædibus in qbus eritis:& videbo sanguinẽ,& trãsibo vos: nec erit in vobis plaga disperdens quando percussero terrã Aegypti, habebitis autẽ hunc diẽ in monimentũ:& celebrabitis eũ solennẽ dño in generationib' vestris cultu sempiterno. Septẽ dieb' azyma comedetis: in die primo nõ erit fermentũ in domib' vestris: quicunq; comederit fermentatũ, peribit anima illa de Israel, à primo die vsque ad diẽ septimũ. Dies prima erit sancta, atq; solẽnis, & dies septima eadem festiuitate venerabilis: nihil operis facietis in eis, exceptis his quę ad vescendũ pertinent. Et obseruabitis azyma: in eadem enim ipsa die educã exercitũ vestrũ de terra Aegypti,& custodietis diẽ istũ in generationes vestras ritu ppetuo. Primo mẽse, quartadecima die mensis ad vesperam comedetis azyma vsq; ad diem vicesimã primã eiusdẽ mẽsis ad vesperã. Septẽ diebus fermentatum nõ inuenietur in domibus vestris qui comederit fermẽtatũ, peribit anima eius de cœtu Israel, tam de aduenis quã de indigenis terræ. Omne fermentatum non comedetis: in cunctis habitaculis vestris edetis azyma.

Ex actis Apostolorum. Lcõ. iij.

Viri fratres & patres, audite quã ad vos nunc reddo rationẽ. Cum audissent autem quia Hebræa lingua loqueretur ad illos, magis præstiterunt silentium. Et dicit. Ego sum vir Iudæus, natus Tharso Ciliciæ, nutritus autem in ista ciuitate secus pedes Gamalielis, eruditus iuxta veritatẽ paternę legis, æmulator legis, sicut & vos omnes estis hodie: qui hanc viam persequutus sum vsq; ad mortem, alligans & tradens in custodias viros ac mulieres, sicut princeps sacerdotũ mihi testimonium reddit,& oẽs maiores natu, à quibus & epistolas accipiẽs ad fratres, Damascũ pergẽbam vt adducerẽ inde vinctos in Ierusalẽ, vt punirẽtur. Factũ est autẽ eunte me & appropinquante Damasco media diẽ, subito de cœlo circunfulsit me lux copiosa, & decidẽs in terrã audiui vocẽ dicentẽ mihi, Saule Saule, quid me persequeris? Ego aũt respondi, Quis es dñe? Dixitq; ad me, Ego sum Iesus Nazarenus quẽ tu persequeris.

c. 22.

Et qui mecũ erant, lumen quidem viderunt, vocem aũt non audierunt eius qui loquebatur mecũ. Et dixi, Quid faciã dñe? Dñs autẽ dixit ad me, Surgens
vade Damascũ, & ibi tibi dicetur de omnib⁹ quæ te oporteat facere. Et cum nõ viderem præ claritate luminis illius, ad manum deductus à comitibus veni Damascum. Ananias autẽ quidã, vir pius secundũ legem testimoniũ habẽs ab omnibus cohabitãtibus Iudæis, veniens ad me & stans, dixit mihi, Saule frater, respice. Et ego eadem hora respexi in eũ. At ille dixit, Deus patrum nostrorũ præordinauit te, vt cognosceres voluntatẽ eius, & videres iustũ, & audires vocẽ ex ore eius: qa eris testis illius ad omnes homines, eorum quæ vidisti & audisti. Et nunc quid moraris? Exurge & baptizare & ablue peccata tua inuocato nomine ipsius. Factum est aũt reuertenti mihi in Ierusalẽ, & oranti in templo, fieri me in stupore mentis, & videre illũ dicentẽ mihi, Festina, & exi velociter ex Ierusalẽ, qm̃ nõ recipient testimoniũ tuum de me. Et ego dixi, Dñe, ipsi sciunt quia ego eram cõcludẽs in carcerem, & cædens per synagogas eos qui credebãt in te: & cũ funderetur sanguis Stephani testis tui, ego astabã & cõsentiebã, & custodiebã vestimenta interficientiũ illũ. Et dixit ad me, Vade, qm̃ ego in nationes longe mittã te. Audiebant autem eum vsq; ad hoc verbum, & leuauerunt vocem suam, dicentes, Tolle de terra huiusmodi: nõ enim fas est eum viuere.

¶ Feria.v. ex Exodo. Lectio.j.

VOcauit autẽ Moyses omnes seniores filiorũ Israel, c.12.
& dixit ad eos, Ite tollentes animal per familias vestras, & immolate phase. Fasciculũq; hyssopi tingite in sanguine qui est in limine, & aspergite ex eo superliminare, & vtrũq; postem. nullus vestrũ egrediatur ostiũ domus suę vsq; mane. Trãsibit enim dñs percutiẽs Ægyptios: cumq; viderit sanguinẽ in superliminari & in vtroq; poste, transcendet ostiũ domus, & nõ sinet percussorẽ ingredi domos vestras & lędere. Custodi verbũ istud legitimũ tibi & filijs tuis vsq; in ęternũ. Cumq; introieritis terrã quam dñs Deus daturus est vobis vt pollicitus est, obseruabitis ceremonias istas. Et cũ dixerint vobis filij vestri, Quę est ista religio? dicetis eis,

victi-

victima transitus dñi est, quando transiuit super domos filiorum Israel in Aegypto percutiens Aegyptios, & domos nostras liberans. Incuruatusq; populus adorauit. Et egressi filij Israel fecerunt sicut præceperat dñs Moysi & Aaron. Factũ est autẽ in noctis medio: percussit dñs omne primogenitũ in terra Ægypti, à primogenito Pharaonis qui in solio ei⁹ sedebat, vsq; ad primogenitum captiuę quę erat in carcere, & omne primogenitum iumentorũ. Surrexitq; Pharao nocte & oẽs serui eius, cũctaq; Aegyptus: & ortus est clamor magn⁹ in Aegypto: neq; enim erat domus in qua nõ iaceret mortuus. Vocatisq; Pharao Moyse & Aaron nocte, ait, Surgite, egredimini à populo meo, & vos & filij Israel: ite & immolate dño sicut dixistis. Oues vestras & armenta assumite, vt petieratis & abeuntes benedicite mihi. Vrgebantq; Aegyptij populũ de terra exire velociter, dicentes, Omnes moriemur. Tulit igitur populus cõspersam farinã anteq̃ fermentaretur: & ligans in pallijs posuit super humeros suos. Feceruntq; filij Israel sicut præceperat dñs Moysi: & petierunt ab Aegyptijs vasa argenteã & aurea, vestemq; plurimã. Dñs autem dedit gratiam populo coram Aegyptijs vt cõmodarent eis: & spoliauerunt Aegyptios.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

Vociferantibus autẽ eis, & proiicientibus vestimentã sua, & puluerem iactantibus in aërem, iussit tribunus induci eũ in castra, & flagellis cædi, & torqueri eũ: vt sciret propter quã causam sic acclamarẽt ei. Et cum astrinxisset eum loris, àstanti sibi centurioni Paulus dixit, Si hominẽ Romanum & indẽnatum licet vobis flagellare? Quo audito, cẽturio accessit ad tribunũ, & nuntiauit ei, dicens, Quid actur⁹ es? Hic enim homo, ciuis Roman⁹ est. Accedens aũt tribunus, dixit illi, Dic mihi si tu Romanus es? At ille dixit, Etiam. Et respondit tribunus, Ego multa summa, ciuilitatem hanc consequutus sum. Et Paulus ait, Ego aũt & natus sum. Protinus ergo discesserũt ab illo, qui eum torturi erant. Tribunus quoq; timuit postq̃ resciuit quia Romanus esset, & quia alligasset eũ. Postera aũt die volẽs scire diligentius, qua ex causa accusaretur à Iudæis, soluit eũ, & iussit sacerdotes cõuenire,

c.22.

uenire, & omne cōciliū, & producēs Paulū, statuit inter illos.
c.23. Intendēs aūt in cōciliū Paulus, ait, Viri fratres, ego omni cōsciētia bona cōuersatus sum ante Deum vsq; in hodiernum
diem. Princeps autē sacerdotū Ananias, præcepit astantibus sibi, percutere os ei⁹. Tūc Paul⁹ dixit ad eū, Percutiet te Deus, paries dealbate. Et tu sedēs iudicas me secundū legem, & cōtra legem iubēs me percuti? Et qui astabāt, dixerūt, Summū sacerdotē Dei maledicis? Dixit autē Paulus, Nesciebā fratres quia
Exo. princeps est sacerdotū. Scriptū
22.d est enim, Principem populi tui non maledices. Sciens aūt Paulus quia vna pars esset Sadducæorum, & altera Pharisæorū, exclamauit in cōcilio, Viri fratres, ego Pharisæus sum filius Pharisæi: de spe & resurrectione mortuorum ego iudicor. Et cū hæc dixisset, facta est dissensio īter Pharisęos & Sadducęos, & soluta est multitudo. Saducæi aūt dicunt non esse resurrectionem mortuorū, neq; angelum, neq; spiritū. Pharisæi aūt vtraq; cōfitentur. Factus est autem clamor magnus. Et exurgentes quidā Pharisæorum, pugnabant dicētes, Nihil mali in uenimus in homine isto. Quid si spiritus loquutus est ei, aut angelus? Et cum magna dissensio facta esset, timēs tribunus ne discerperetur Paulus ab ipsis, iussit milites descēdere, & rapere eum de medio eorū, ac deducere eum in castra. Sequēti autem nocte assistens ei dñs ait, Constans esto. sicut enim testificatus es de me in Ierusalē, sic te oportet & Romæ testificari.

¶ Feria. vj. ex Exodo. Lectio. j.

Profectiq; sunt filij Israel c.12.
de Ramesse in Sochot sexcenta fere millia peditū virorū absque paruulis & mulieribus. Sed & vulgus promiscuū innumerabile ascēdit cū eis, oues & armēta & animātia diuersi generis multa nimis. Coxeruntq; farinā quam dudū de Aegypto conspersam tulerāt, & fecerunt subcinericios panes azymos: neq; enim poterat fermentari cogentibus exire Aegyptijs, & nullā facere sinentib⁹ moram: nec pulmenti quicquā occurrerat præparare. Habitatio autē filiorū Israel quā manserūt in Aegypto fuit quadringentorū triginta annorum. Quibus expletis, eadē die egressus est omnis exercitus dñi de terra Aegypti. Nox ista est obseruabilis dñi,

dñi, quando eduxit eos de terra Aegypti: hanc obseruare debent omnes filij Israel in generationibus suis. Dixitq; dñs ad Moysen & Aaron, Hæc est religio phase, Omnis alienigena nõ comedet ex eo. Omnis aũt seruus emptitius circũcidetur, & sic comedet. Aduena & mercenarius nõ edent ex eo In vna domo comedetur, nec efferetis de carnibus eius foras, nec os illius cõstringetis. Omnis cœtus filiorũ Israel faciet illud. Quod si quis peregrinorum in vestrã voluerit transire coloniã, & facere phase dñi, circuncidetur prius omne masculinũ eius, & tunc rite celebrabit: eritq; sicut indigena terrę. si quis autẽ circuncisus nõ fuerit, nõ vescetur ex eo Eadẽ lex erit indigenæ & colono qui peregrinatur apud vos. Feceruntq; oẽs filij Israel sicut præceperat dñs Moysi & Aaron. Et eadem die eduxit dominus filios Israel de terra Aegypti per turmas suas.

Ex actis Apostolorum. Lcõ ij.

c. 23. Facta autẽ die, collegerunt se quidam ex Iudæis & deuouerũt se dicentes, neq; manducaturos, neq; bibituros, donec occiderent Paulum. Erant autem plus q̃ quadraginta viri, qui hanc coniuratiõnẽ fecerant: qui accesserunt ad principem sacerdotũ & seniores, & dixerunt, Deuotione deuouimus nos nihil gustaturos, donec occidamus Paulum. Nunc ergo vos notum facite tribuno cum concilio, vt producat illum ad vos, tanquã aliquid certius cogituri de eo. Nos vero prius q̃ appropinquet, parati sumus interficere illum. Quod cum audisset filius sororis Pauli insidias, venit & intrauit in castra, nuntiauitq; Paulo. Vocans autem Paulus ad se vnum ex centurionibus, ait, Adolescentem hunc adduc ad tribunũ: habet enim aliquid indicare illi. Et ille quidem assumens eum, duxit ad tribunum, & ait, Vinctus Paulus rogauit me, hunc adolescentem perducere ad te, habentem aliquid loqui tibi. Apprehendens autẽ tribunus manum illius, secessit cum eo seorsum, & interrogauit illũ, Quid est quod habes indicare mihi? Ille aũt dixit, Iudæi cõspirarũt rogare te, vt crastina die producas Paulum in cõcilium, quasi aliquid certius inquisituri sint de illo. tu vero ne credideris illis, insidiantur enim ei ex eis viri amplius quàm quadraginta:

ipsa horā grandinē multam nimis: qualis nō fuit in Aegypto à die qua fundata est; vsque in præsens tēpus. Mitte ergo iam nunc, & cōgrega iumenta tua, & omnia quæ habes in agro: homines enim & iumenta, & vniuersa quæ inuenta fuerint foris, nec congregata de agris, cecideritq; super ea grādo, morientur. Qui timuit verbū dñi de seruis Pharaonis, fecit cōfugere seruos suos, & iumenta in domos: qui aūt neglexit sermonem dñi, dimisit seruos suos, & iumenta in agris. Et dixit dñs ad Moysen. Extende manum tuā in cœlum, vt fiat grando in vniuersa terra Aegypti sup homines, & super iumenta, & super omnē herbā agri in terra Aegypti. Extēditq; Moyses virgam in cœlū, & dñs dedit tonitrua, & grandinē ac discurrentia fulgura super terrā: pluitq; dñs grandinem super terram Aegypti. Et grando & ignis mista pariter ferebantur: tantæq; fuit magnitudinis, quāta ante nunq̄ apparuit in vniuersa terra Aegypti ex quo gens illa cōdita est. Et percussit grando in omni terra Aegypti cūcta quæ fuerūt in agris, ab homine vsq; ad iumentum: cunctamq; herbam agri percussit grando, & omne lignum regionis confregit. Tantum in terra Gessen, vbi erant filij Israel, grando nō cecidit. Misitq; Pharao, & vocauit Moysen & Aaron, dicens ad eos, Peccaui etiam nunc, dñs iustus, & ego & populus meus, impij. Orate dominum, vt desinant tonitrua Dei, & grando: vt dimittam vos, & nequaquā hic vltra maneatis.

Ex actis Apostolorum. Lcō. ij.

Postq̄ autē cessauit tumultus, vocatis Paulus discipulis, & exhortatus eos, vale dixit, & profectus est vt iret in Macedoniam. Cum autē perambulasset partes illas, & exhortatus eos fuisset multo sermone, venit in Græciā, vbi cum fuisset menses tres, factæ sunt illi insidiæ à Iudæis nauigaturo in Syriam: habuitq; consilium vt reuerteretur per Macedoniā: Comitatus est aūt eum Sosipater Pyrrhi Beroensis: Thessalonicensium vero Aristarchus, & Secundus, & Caius Derbeus, & Timotheus, Asiani vero Tychicus & Trophimus. Hi cum præcessissent, sustinuerunt nos Troade: nos vero nauigauimus post dies azymorū à Philippis, & venimus ad eos Troadem in diebus c.20.

diebus quinq;,vbi demorati sumus diebus septem. Vna autẽ sabbati cum cõuenissemus ad frangendũ panem, Paulus disputabat cum eis profecturus in crastinum, protraxitq; sermonẽ vsq; in mediã noctem. Erant aũt lampades copiosę in cœnaculo vbi eramus cõgregati. Sedens aũt quidã adolescẽs, nomine Eutychus super fenestram,cum mergeretur somno graui, disputãte diu Paulo,duct⁹ somno cecidit de tertio cœnaculo deorsum, & sublat⁹ est mortuus. Ad quẽ cum descendisset Paul⁹ incubuit super eũ: & complexus dixit, Nolite turbari:anima enim ipsius in ipso est. Ascendens autẽ frangensq; panẽ & gustans, satisq; allocutus vsq; in lucem, sic profectus est. Adduxerunt aũt puerũ viuentẽ,& cõsolati sunt nõ minime. Nos aũt ascendentes nauẽ, nauigauimus in Asson,inde suscepturi Paulũ:sic enim disposuerat, ipse per terrã iter facturus. Cum autẽ conuenissemus in Asson, assumpto eo venim⁹ Mitylenẽ. Et inde nauigantes, sequenti die venimus contra Chium, & alia die applicuim⁹ Samum: & sequenti die venimus Miletũ. proposuerat enim Paulus transnauigare Ephesum, ne qua mora illi fieret in Asia. Festinabat enim,si possibile sibi esset, vt diem Pentecosten faceret Ierosolymis.

¶ Dominica quinta post Pentecosten, ex Exodo. Lectio.j.

It Moyses, Cum egressus fuero de vrbe, extendam palmas meas ad dñm, & cessabũt tonitrua,& grando non erit: vt scias qa dñi est terra: noui aũt ꝙ & tu, & serui tui necdum timeatis dñm Deũ. Linũ ergo,& hordeũ læsum est,eo ꝙ hordeũ esset virens, & linũ iã folliculos germinaret. Triticũ autẽ, & far nõ sunt lęsa,quia serotina erãt. Egressusq; Moyses à Pharaone ex vrbe,tetendit man⁹ ad dñm: & cessauerũt tonitrua & grando, nec vltra stillauit pluuia super terrã. Videns aũt Pharao ꝙ cessasset pluuia, & grãdo & tonitrua, auxit peccatũ:& ingrauatũ est cor ei⁹, & seruorũ illi⁹. Et induratũ nimis, nec dimisit filios Israel, sicut præceperat dñs per manũ Moysi. Et dixit dñs ad Moysen, ingredere ad Pharaonẽ: ego enim indurauí cor eius, & seruorum illius, vt faciam signa mea hæc in eo, & patres

ca.9. c.10.

narres in auribus filij tui, & nepotũ tuorũ, quoties cõtriuerim Aegyptios, & signa mea fecerim in eis: & scitis quia ego dñs Deus. Introierunt ergo Moyses & Aaron ad Pharaonẽ, & dixerũt ei, Hæc dicit dñs Deus Hebræorum: Vsquequo non vis subiici mihi? dimitte populum meũ, vt sacrificet mihi. Si autẽ resistis, & non vis dimittere eũ: ecce ego inducã cras locustã in fines tuos: quæ operiat superficiem terræ, ne quicquã eius appareat, sed comedatur quod residuum fuerit grandini: corrodent enim omnia ligna, quæ germinãt in agris. Et implebũt domos tuas, & seruorũ tuorum & omniũ Aegyptiorũ, quantã nõ viderũt patres tui, & aui, ex quo orti sunt super terrã, vsq; in præsentem diem. Auertitq; se, & egressus est à Pharaone. Dixerunt autẽ serui Pharaonis ad eum, Vsquequo patiemur hoc scandalum? dimitte homines, vt sacrificent dño Deo suo. nõne vides ꝙ perierit Aegypt'? Reuocauerũtq; Moysẽ & Aarõ ad Pharaonẽ: qui dixit eis, Ite sacrificate domino Deo vestro, qninam sunt, qui ituri sunt? Ait Moyses: Cum paruulis nostris, & senioribus pergemus, cũ filijs & filiabus, cum ouibus & armẽtis: est enim solẽnitas dñi Dei nostri. Et respõdit Pharao, Sic dñs sit vobiscũ, quomodo ego dimittã vos, & paruulos vestros: cui dubium est ꝙ pessime cogitetis? Nõ fiat ita, sed ite tñ viri, & sacrificate dño: hoc enĩ & ipsi petistis. Statimq; eiecti sunt de conspectu Pharaonis.

Ex actis Apostolorum. Lcõ. ij.

A Mileto aũt mittens Ephesum: vocauit maiores natu Ecclesiæ. Qui cum venissent ad eũ, & simul essent dixit eis, c. 20.
Vos scitis à prima die qua ingressus sum in Asiam, qualiter vobiscũ per omne tempus fuerim, seruiens dño cũ omni humilitate & lachrymis, & tentationibus quæ mihi acciderunt ex insidijs Iudæorũ: & quomodo nihil subtraxerim vobis vtilium quominus annuntiarem vobis, & docerem vos publice & per domos testificans Iudæis atq; Gentilibus in Deũ pœnitentiã, & fidem in dñm nostrũ Iesum Christum. Et nunc ecce ego alligatus spiritu, vado in Ierusalẽ: quę in ea vẽtura sunt mihi, ignorans, nisi ꝙ spiritus sanctus per oẽs ciuitates mihi protestatur, dicens qm̃ vincula & tribulatiões Ierosolymis mę manent.

manẽt. Sed nihil horũ vereor, nec facio animã meã pretiosio rem quam me, dummodo con summem cursum meum & mini sterii verbi quod accepi à dño Iesu, testificari euãgeliũ gratiæ Dei. Et nũc ecce ego scio quia amplius nõ videbitis faciẽ meã vos oẽs per quos transiui prædicans regnum Dei. Quapropter contestor vos hodierna die, ꝙ
10. mundus sum à sanguine omnium. Non enim subterfugi, quo minus annuntiarẽ omne cõsilium Dei vobis. Attendite vobis & vniuerso gregi, in quo vos spiritus sanctus posuit episcopos regere ecclesiã Dei, quã acquisiuit sanguine suo. Ego scio quoniam introibunt post discessionem meam lupi rapaces in vos, non parcentes gregi. Et ex vobisipsis exurgẽt viri loquentes peruersa, vt abducãt discipulos post se. Propter quod vigilate, memoria retinentes: quoniã per triennium nocte & die non cessaui cum lachrymis monere vnumquenq; vestrũ. Et nunc cõmendo vos Deo & verbo gratiæ ipsius, qui potens est ædificare, & dare hæreditatem in sanctificatis omnibus. Argentũ, & aurum, aut vestem nullius concupiui, sicut ipsi scitis, q̃m ad ea q̃ mihi opus erãt, & his qui mecũ sunt ministrauerũt man⁹ istæ. Omnia ostendi vobis, quoniã sic laborantes oportet suscipere infirmos, ac meminisse verbi dñi Iesu, quoniam ipse dixit, Beatius est magis dare, q̃ accipere. Et cum hęc dixisset, positis genib⁹ suis orauit cũ omnibus illis. Magnus autẽ fletus factus est omnium: & procumbentes super collum Pauli osculabãtur eum, dolentes maxime in verbo quod dixerat, quoniam amplius faciem eius non essent visuri. Et deducebant eum ad nauem.

Secundum Matthæũ. Lcõ. iiij.

IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis, Amẽ dico vobis, nisi abundauerit iustitia vestra plusquam Scribarum & Pharisæorum, nõ intrabitis in regnum cœlorum. Et reliqua. ca. 5.

Homilia sancti Augustini epi.

NIsi nõ solum illa minima legis impleueritis præcepta, quæ inchoant homines, sed etiam ista quę à me adduntur, qui nõ veni legẽ soluere sed adimplere: non intrabitis in regnũ cœlorum. Sed dicis mihi, Si de illis mandatis minimis cũ superius loqueretur, dixit minimũ vocari in regno cœlorum, quisquis

vnum eorum soluerit. & secundum suã solutionem docuerit, magnum autẽ vocari quisquis ea fecerit, & sic docuerit & ex eo iam in regno cœlorũ futurũ esse, quia magnus est: q̃d opus est addi legis præceptis minimis sua? In regno cœlorum potest esse: q̃a magn⁹ est quisquis ea fecerit, & sic docuerit. Quapropter sic est accipienda illa sententia, Qui aũt fecerit & docuerit sic, magnus vocabitur in regno cœlorũ: id est nõ secundum illa minima, sed secundũ ea quæ ego dicturus sum. Quæ sunt autẽ ista? Vt abundet, inquit, iustitia vestra sup Scribarum & Pharisæorum: quia nisi abundauerit, non intrabitis in regnũ cœlorũ. ergo q̃ soluerit illa minima, & sic docuerit: minim⁹ vocabitur. Qui aũt fecerit illa minima, & sic docuerit, nõ magnus habendus est, & idoneus regno cœlorũ: sed tamen non tam minimus q̃ ille qui soluerit. Te deum. Oratio.

DEus, qui diligẽtibus te bona inuisibilia præparasti, infunde cordibus nr̃is tui amoris affectũ: vt te in oĩbus, & sup omnia diligẽtes promissiones tuas, quæ omne desiderium superant, consequamur. Per do.

¶ Feria ij. ex Exodo. Lectio j.

DIxit autẽ dñs ad Moysen, Extende manũ tuã super terrã Aegypti ad locustam, vt ascendat super eam & deuoret oẽm herbam quæ residua fuerit grandini. Et extẽdit Moyses virgam super terrã Aegypti: & dñs induxit ventũ vrentem tota die illa & nocte: & mane facto, ventus vrens leuauit locustas. Quę ascenderũt super vniuersam terrã Aegypti: & sederunt in cunctis finibus Aegyptiorũ innumerabiles, quales ante illud tempus nõ fuerunt: nec postea futurę sunt. Operueruntq; vniuersam superficiem terræ, vastantes omnia. Deuorata est igitur herba terræ & quicquid pomorũ in arborib⁹ fuit: quę grãdo dimiserat: nihil quoq; omnino virẽs relictũ est in lignis, & in herbis terræ in cuncta Aegypto. Quãobrẽ festinus Pharao vocauit Moysen & Aaron, & dixit eis, Peccaui in dñm Deum vestrũ, & in vos: sed nunc dimittite peccatum mihi etiam hac vice, & rogate dñm Deum vestrũ, vt auferat à me mortẽ istam. Egressusq; est Moyses de conspectu Pharaonis, & orauit dñm. Qui flare fecit ventum ab occidente vehemen-

mentissimũ, & ereptã locustã
piecit ĩ mare rubrũ: nõ remã-
sit nec vna quidẽ in cũctis fini
bus Aegypti. Et indurauit dñs
cor Pharaonis, nec dimisit fili-
os Israel. Dixit autem dñs ad
Moysen, Extende manũ tuã in
cœlũ: & sint tenebræ sup terrã
Aegypti tam densę, vt palpari
queant. Extenditq; Moyses ma
nũ in cœlum: & factę sunt tene
bræ horribiles in vniuersa ter-
ra Aegypti tribus dieb'. Nemo
vidit fratrẽ suũ, nec mouit se de
loco in quo erat: vbicũque aũt
habitabãt filij Israel, lux erat.
Vocauitq; Pharao Moysen &
Aaron, & dixit eis, Ite, sacrifica
te dño: oues tantum vestræ, &
armenta remaneãt, paruuli ve
stri eant vobiscũ. Ait Moyses,
Hostias quoque & holocausta
dabis nobis, quæ offeramus do
mino deo nostro. Cũcti greges
pergent nobiscum: nõ remane
bit ex eis vngula, quæ necessa-
ria sunt in cultum dñi Dei no
stri: præsertim cum ignorem'
qd debeat immolari, donec ad
ipsum locũ perueniam'. Indu-
rauit aũt Dñs cor Pharaonis,
& noluit dimittere eos. Dixit-
que Pharao ad Moysen. Rece-
de à me, & caue ne vltrà videas
faciẽ meã: quocũque die appa-
rueris mihi, morieris. Rñdit
Moyses, Ita fiet vt loquutus es;
non videbo vltrà faciem tuam.

Ex actis Apostolo. Lect. ij.

CVm autẽ factum esset, vt c.21.
nauigarem' abstracti ab
eis, recto cursu venimus Coũ,
& sequenti die Rhodum, & in-
de Pataram. Et cum inuenisse-
mus nauem transfretantem in
Phœnicen: ascendẽtes nauiga
uimus. Cum apparuissem' aũt
Cypro relinquentes eã ad sini-
strã nauigauimus in Syriã, &
venimus Tyrũ: ibi enim nauis
expositura erat onus. Inuentis
autem discipulis, mãsimus ibi
diebus septẽ: qui Paulo dicebãt
per spiritũ, ne ascẽderet Ieroso
lymã. Et expletis dieb' profecti
ibam', deducẽtibus nos oĩbus
cũ vxoribus & filijs vsq; foras
ciuitatem: & positis genibus in
litore, orauimus. Et cũ vale fe-
cissemus inuicẽ, ascẽdimus na
uẽ, illi aũt redierũt in sua. Nos
vero nauigatione expleta, à Ty
ro descendimus Ptolemaidem
& salutatis fratribus, mãsimus
die vna apud illos. Alia autem
die profecti venimus Cęsareã.
Et intrantes domũ Philippi e-
uangelistæ, q erat vn' de septẽ,
mãsim' apud eũ. Huic autem
erant quatuor filiæ virgines,

prophetantes. Et cum moraremur per dies aliquot, superuenit quidã vir à Iudæa ꝓpheta, noĩe Agabus. Is cũ venisset ad nos, tulit zonam Pauli: & alligans sibi pedes & manus, dixit, Hæc dicit spũs sanctus: virum cuiꝰ est zona hęc, sic alligabunt in Ierusalẽ Iudæi & tradent in manus gentiũ. Quod cum audissemus, rogabamus nos, & qui loci illius erãt, ne ascẽderet Ierosolymam. Tunc respondit Paulus, & dixit, Quid facitis flentes & affligẽtes cor meum? Ego autẽ non solũ alligari, sed & mori in Ierusalẽ paratꝰ sum propter nomen dñi Iesu. Et cũ ei suadere nõ possemus, quieuimus, dicẽtes, Dñi voluntas fiat. Post dies autem istos præparati ascendebamus in Ierusalem. Venerunt aũt quidã ex discipulis à Cæsarea nobiscũ, adducentes secũ (apud quem hospitaremur) Iasonem quendã Cypriũ, antiquum discipulũ. Et cũ venissemus Ierosolymã, libenter exceperũt nos fratres. Sequenti autem die introibat Paulus nobiscum ad Iacobum, omnesq; collecti sunt seniores. Quos cũ salutasset, narrabat per singula quæ Deus fecisset in gentibus, per ministerium ipsius.

Feria.iiij. ex Exodo. Lectio.j.

ET dixit dñs ad Moysen, Adhuc vna plaga tangam Pharaonem & Ægyptũ, & post hæc dimittet vos, & exire compellet. Dices ergo omni plebi vt postulet vir ab amico suo, & mulier à vicina sua vasa argentea & aurea. Dabit aũt dñs gratiã populo suo corã Ægyptijs: Fuitq; Moyses vir magnꝰ valde in terra Ægypti coram seruis Pharaonis, & omni populo. Et ait, Hæc dicit dñs, Media nocte egrediar in Aegyptũ: & morietur omne primogenitũ in terra Aegyptiorum, à primogenito Pharaonis, q̃ sedet in solio eius, vsq; ad primogenitum ancillæ quę est ad molam & omnia primogenita iumẽtorũ. Eritq; clamor magnus in vniuersa terra Aegypti, qualis nec ante fuit, nec postea futurus est. Apud omnes aũt filios Israel nõ mutiet canis ab homine vsque ad pecus: vt sciatis quanto miraculo diuidat dñs Aegyptios & Israel. Descendentq; omnes serui tui isti ad me, & adorabunt me, dicentes, Egredere tu & omnis populus qui subiectus est tibi: post hæc egrediemur. Et exiuit à Pharaone iratus nimis. Dixit autem dñs ad Moysen, Non

.11. Nõ audiet vos Pharao vt multa signa fiant in terra Ægypti. Moyses autẽ & Aaron fecerunt oĩa signa & ostẽta quæ scripta sunt, coram Pharaone: & indurauit dñs cor Pharaonis, nec dimisit filios Israel de terra sua.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

c.21. At illi cum audissent, magnificabant Deum, dixeruntq; ei, Vides frater quot millia sunt in Iudæis qui crediderunt: & oẽs æmulatores sunt legis. Audierunt autẽ de te, quia discessionẽ doceas à Moyse, eorum qui per gẽtes sunt Iudæorum, dicens nõ debere eos circuncidere filios suos, neque secundum cõsuetudinẽ ingredi. Quid ergo est? Vtiq; oportet cõuenire multitudinẽ: audient enim te superuenisse. Hoc ergo fac quod tibi dicimus. Sunt nobis viri quatuor, votum habentes super se. His assumptis sanctifica te cũ illis: & impende in illis, vt radant capita: & sciẽt oẽs quia quæ de te audierunt, falsa sunt, sed ambulas & ipse custodiens legem. De his autẽ qui crediderũt ex gentibus nos scripsimus, iudicantes vt abstineant se ab idolis immolato, & sanguine, & suffocato, & fornicatione. Tũc Paulus assumptis viris postera die purificatus cũ illis intrauit in templũ, annuntians expletionẽ dierũ purificationis, donec offerret pro vnoquoq; eorũ oblatio. Dum autẽ septem dies consummarentur, hi qui de Asia erãt Iudæi, cum vidissent eum in templo, concitauerunt omnem populum, & iniecerũt ei manus, clamantes, Viri Israelitæ, adiuuate: hic est homo qui aduersus populũ & legẽ & locum hunc, oẽs vbiq; docẽs insuper & Gentiles induxit in templum, & violauit sanctum locũ istũ. Viderant enim Trophimũ Ephesiũ, in ciuitatẽ cum ipso, quẽ existimauerunt qm̃ in templum introduxisset Paulus. Cõmotaq; est ciuitas tota: & facta est concursio populi. Et apprehendentes Paulum, trahebant eum extra templum: & statim clausæ sunt ianuæ. Quærentibus autem eum occidere, nuntiatũ est tribuno cohortis, Quia tota cõfunditur
Ierusalem. Qui statim assum- .22.
ptis militib⁹ & centurionibus, decurrit ad illos. Qui cum vidissent tribunum & milites, cessauerũt percutere Paulum. Tunc accedens tribunus apprehendit eũ, & iussit eum alligari catenis duabus: & interroga-

bat quis esset, & quid fecisset. Alij autem aliud clamabant in turba. Et cum non posset certũ cognoscere præ tumultu, iussit duci eum in castra. Et cum venisset ad gradus, cõtigit vt portaretur à militib⁹ propter vim populi. Sequebatur enim multitudo populi clamans, Tolle eum. Et cum cœpisset induci in castra Paulus, dicit tribuno, Si licet mihi loqui aliquid ad te? Qui dixit ei, Grece nosti? Nõne tu es Aegyptius qui ante hos dies tumultũ concitasti, & eduxisti ĩ desertũ quatuor millia virorũ sicariorum? Et dixit ad eũ Paulus, Ego homo sum quidẽ Iudæus à Tharso Ciliciæ, non ignotæ ciuitatis municeps. Rogo aũt te, permitte mihi loqui ad populũ. Et cũ ille permisisset, Paulus stans in gradib⁹, annuit manu ad plebe, & magno silentio facto, alloquutus est lingua Hebræa, dicens.

¶ Feria.iiij. ex Exodo. Lec. j.

c.12. Dixit quoq; dñs ad Moysen & Aaron ĩ terra Aegypti, Mensis iste, vobis principiũ mensium: primus erit in mensibus anni. Loquimini ad vniuersum cœtum filiorũ Israel, & dicite eis, Decima die mensis huius tollat vnusquisq; agnũ per familias & domos suas. Sin autẽ minor est numerus vt sufficere possit ad vescendum agnũ: assumet vicinũ suũ qui cõiunctus est domui suæ iuxta numerũ animarũ quæ sufficere possunt ad esum agni. Erit autẽ agnus absq; macula, masculus anniculus: iuxta quem ritum tolletis & hœdũ, & seruabitis eũ vsq; ad quartãdecimã diem mensis huius: immolabitq; eum vniuersa multitudo filiorũ Israel ad vesperã. Et sument de sanguine eius, ac ponent sup vtrunq; postem, & in superliminarib⁹ domorum in quibus comedent illũ. Et edent carnes nocte illa assas igni, & azymos panes cũ lactucis agrestibus. Nõ comedetis ex eo crudum quid, nec coctũ aqua, sed assum tantũ igni. Caput cũ pedibus ei⁹ & intestinis vorabitis. Nec remanebit quicquã ex eo vsq; mane: siquid residuũ fuerit, igne cõburetis. Sic autẽ comedetis illum, Renes vestros accingetis, & calceamẽta vestra habebitis in pedibus, tenentes baculos in manib⁹, & comedetis festinantes, est enim phase, id est transitus dñi. Et transibo per terram Aegypti nocte illa, percutiãq; omne primogenitũ

in terra Aegypti, ab homine
vsq; ad pecus:& in cunctis dijs
Aegypti faciã iudicia, ego dñs.
Erit aũt sanguis vobis in signũ
in ædibus in qbus eritis:& vide
bo sanguinẽ,& trãsibo vos:nec
erit in vobis plaga disperdens
quando percussero terrã Aegy-
pti. habebitis autẽ hunc diẽ in
monimentũ:& celebrabitis eũ
solennẽ dño in generationib⁹
vestris cultu sempiterno. Septẽ
dieb⁹ azyma comedetis:in die
primo nõ erit fermentũ in do-
mib⁹ vestris:quicunq; comede
rit fermentatũ, peribit anima
illa de Israel,à primo die vsque
ad diẽ septimũ. Dies prima erit
sancta,atq; solẽnis, & dies septi
ma eadem festiuitate venerabi
lis:nihil operis facietis in eis,ex
ceptis his quę ad vescendũ per-
tinent. Et obseruabitis azyma:
in eadem enim ipsa die educã
exercitũ vestrũ de terra Aegy-
pti,& custodietis diẽ istũ in ge-
nerationes vestras ritu ppetuo.
Primo mẽse,quartadecima die
mensis ad vesperam comedetis
azyma vsq; ad diem vicesimã
primã eiusdẽ mẽsis ad vesperã.
Septẽ diebus fermentatum nõ
inuenietur in domibus vestris
qui comederit fermẽtatũ, peri-
bit anima eius de cœtu Israel,
tam de aduenis quã de indige-
nis terræ. Omne fermentatum
non comedetis:in cunctis habi
taculis vestris edetis azyma.

Ex actis Apostolorum. Lcõ. iij.

Viri fratres & patres, audi- c.22.
te quã ad vos nunc reddo
rationẽ. Cum audissent autem
quia Hebræa lingua loquere-
tur ad illos,magis præstiterunt
silentium. Et dicit. Ego sum vir
Iudæus, natus Tharso Ciliciæ,
nutritus autem in ista ciuitate
secus pedes Gamalielis, erudi-
tus iuxta veritatẽ paternę legis,
æmulator legis,sicut & vos om
nes estis hodie:qui hanc viam
persequutus sum vsq; ad mor-
tem, alligans & tradens in cu-
stodias viros ac mulieres, sicut
princeps sacerdotũ mihi testi-
monium reddit,& oẽs maiores
natu, à quibus & epistolas acci
piẽs ad fratres, Damascũ pergẽ
bam vt adducerẽ inde vinctos
in Ierusalẽ,vt punirẽtur. Factũ
est autẽ eunte me & appropin-
quante Damasco media die, su
bito de cœlo circunfulsit me
lux copiosa, & decidẽs in terrã
audiui vocẽ dicentẽ mihi, Sau
le Saule, quid me persequeris?
Ego aũt respondi, Quis es dñe?
Dixitq; ad me, Ego sum Iesus
Nazarenus quẽ tu persequeris.

Et qui mecũ erant, lumen quidem viderunt, vocem aũt non audierunt eius qui loquebatur mecũ. Et dixi, Quid faciã dñe? Dñs autẽ dixit ad me, Surgens
c.22. vade Damascũ, & ibi tibi dicetur de omnib⁹ quæ te oporteat facere. Et cum nõ viderem præ claritate luminis illius, ad manum deductus à comitibus veni Damascum. Ananias autẽ quidã, vir pius secundũ legem testimoniũ habẽs ab omnibus cohabitãtibus Iudæis, veniens ad me & stans, dixit mihi, Saule frater, respice. Et ego eadem hora respexi in eũ. At ille dixit, Deus patrum nostrorũ præordinauit te, vt cognosceres voluntatẽ eius, & videres iustũ, & audires vocẽ ex ore eius: qa eris testis illius ad omnes homines, eorum quæ vidisti & audisti. Et nunc quid moraris? Exurge & baptizare & ablue peccata tua inuocato nomine ipsius. Factum est aũt reuertenti mihi in Ierusalẽ, & oranti in templo, fieri me in stupore mentis, & videre illũ dicentẽ mihi, Festina, & exi velociter ex Ierusalẽ, qm̃ nõ recipient testimoniũ tuum de me. Et ego dixi, Dñe, ipsi sciunt quia ego eram cõcludẽs in carcerem, & cædens per synagogas eos qui credebãt in te: & cũ funderetur sanguis Stephani testis tui, ego astabã & cõsentiebã, & custodiebã vestimenta interficientiũ illũ. Et dixit ad me, Vade, qm̃ ego in nationes longe mittã te. Audiebant autem eum vsq; ad hoc verbum, & leuauerunt vocem suam, dicentes, Tolle de terra huiusmodi: nõ enim fas est eum viuere.

¶ Feria.v.ex Exodo. Lectio.j.

Vocauit autẽ Moyses omnes seniores filiorũ Israel, c.12.
& dixit ad eos, Ite tollentes animal per familias vestras, & immolate phase. Fasciculũq; hyssopi tingite in sanguine qui est in limine, & aspergite ex eo superliminare, & vtrũq; postem: nullus vestrũ egrediatur ostiũ domus suę vsq; mane. Trãsibit enim dñs percutiẽs Ægyptios: cumq; viderit sanguinẽ in superliminari & in vtroq; poste, transcendet ostiũ domus, & nõ sinet percussorẽ ingredi domos vestras & lędere. Custodi verbũ istud legitimũ tibi & filijs tuis vsq; in ęternũ. Cumq; introieritis terrã quam dñs Deus daturus est vobis vt pollicitus est, obseruabitis ceremonias istas. Et cũ dixerint vobis filij vestri, Quę est ista religio? dicetis eis,

victima transitus dñi est, quando transiuit super domos filiorum Israel in Aegypto percutiens Aegyptios, & domos nostras liberans. Incuruatusq; populus adorauit. Et egressi filij Israel fecerunt sicut præceperat dñs Moysi & Aaron. Factũ est autẽ in noctis medio: percussit dñs omne primogenitũ in terra Ægypti, à primogenito Pharaonis qui in solio ei⁹ sedebat, vsq; ad primogenitum captiuę quę erat in carcere, & omne primogenitum iumentorũ. Surrexitq; Pharao nocte & oẽs serui eius, cũctaq; Aegyptus: & ortus est clamor magn⁹ in Aegypto: neq; enim erat domus in qua nõ iaceret mortuus. Vocatisq; Pharao Moyse & Aaron nocte, ait, Surgite, egredimini à populo meo, & vos & filij Israel: ite & immolate dño sicut dixistis. Oues vestras & armenta assumite, vt petieratis & abeuntes benedicite mihi. Vrgebantq; Aegyptij populũ de terra exire velociter, dicentes, Omnes moriemur. Tulit igitur populus cõspersam farinã anteq̃ fermentaretur: & ligans in pallijs posuit super humeros suos. Feceruntq; filij Israel sicut præceperat dñs Moysi: & petierunt ab Aegyptijs vasa argentea & aurea, vestemq; plurimã. Dñs autem dedit gratiam populo coram Aegyptijs vt cõmodarent eis: & spoliauerunt Aegyptios.

Ex actis Apostolorum. Lcõ. ij.

Vociferantibus autẽ eis, & proiicientibus vestimenta sua, & puluerem iactantibus in aerem, iussit tribunus induci eũ in castra, & flagellis cædi, & torqueri eũ: vt sciret propter quã causam sic acclamarẽt ei. C. 22.
Et cum astrinxisset eum loris, astanti sibi centurioni Paulus dixit, Si hominẽ Romanum & indẽnatum licet vobis flagellare? Quo audito, cẽturio accessit ad tribunũ, & nuntiauit ei, dicens, Quid actur⁹ es? Hic enim homo, ciuis Roman⁹ est. Accedens aũt tribunus, dixit illi, Dic mihi si tu Romanus es? At ille dixit, Etiam. Et respondit tribunus, Ego multa summa, ciuilitatem hanc consequutus sum. Et Paulus ait, Ego aũt & natus sum. Protinus ergo discesserũt ab illo, qui eum torturi erant. Tribunus quoq; timuit postq̃ resciuit quia Romanus esset, & quia alligasset eũ. Postera aũt die volẽs scire diligentius, qua ex causa accusaretur à Iudæis, soluit eũ, & iussit sacerdotes cõuenire,

uenire, & omne cõciliũ, & producẽs Paulũ, statuit inter illos.
c. 23. Intendẽs aũt in cõciliũ Paulus, ait, Viri fratres, ego omni cõsciẽtia bona cõuersatus sum ante Deum vsq; in hodiernum diem. Princeps autẽ sacerdotũ Ananias, præcepit astantibus sibi, percutere os eius. Tũc Paulus dixit ad eũ, Percutiet te Deus, paries dealbatẽ. Et tu sedẽs iudicas me secundũ legem, & cõtra legem iubes me percuti? Et qui astabãt, dixerũt, Summũ sacerdotẽ Dei maledicis? Dixit autẽ Paulus, Nesciebã fratres quia
Exo. princeps est sacerdotũ. Scriptũ
22. d est enim, Principem populi tui non maledices. Sciens aũt Paulus quia vna pars esset Sadducæorum, & altera Pharisæorũ, exclamauit in cõcilio, Viri fratres, ego Pharisæus sum filius Pharisæi: de spe & resurrectione mortuorum ego iudicor. Et cũ hæc dixisset, facta est dissensio ĩter Phariseos & Sadduceos, & soluta est multitudo. Sadducæi aũt dicunt non esse resurrectionem mortuorũ, neq; angelum, neq; spiritũ. Pharisæi aũt vtraq; cõfitentur. Factus est autem clamor magnus. Et exurgentes quidã Pharisæorum, pugnabant dicẽtes, Nihil mali inuenimus in homine isto. Quid si spiritus loquutus est ei, aut angelus? Et cum magna dissensio facta esset, timẽs tribunus ne discerperetur Paulus ab ipsis, iussit milites descẽdere, & rapere eum de medio eorũ, ac deducere eum in castra. Sequẽti autem nocte assistens ei dñs ait, Constans esto. sicut enim testificatus es de me in Ierusalẽ, sic te oportet & Romæ testificari.

¶ Feria. vj. ex Exodo. Lectio. j.

PRofectiq; sunt filij Israel c. 12.
de Ramesse in Sochot sexcenta fere millia peditũ virorũ absque paruulis & mulieribus. Sed & vulgus promiscuũ innumerabile ascẽdit cũ eis, oues & armẽta & animãtia diuersi generis multa nimis. Coxeruntq; farinã quam dudũ de Aegypto conspersam tulerãt, & fecerunt subcinericios panes azymos: neq; enim poterat fermentari cogentibus exire Aegyptijs, & nullã facere sinentibus moram: nec pulmenti quicquã occurrerat præparare. Habitatio autẽ filiorũ Israel qua manserũt in
Aegypto fuit quadringentorũ triginta annorum. Quibus expletis, eadẽ die egressus est omnis exercitus dñi de terra Aegypti. Nox ista est obseruabilis

dñi,

dñi, quando eduxit eos de terra Aegypti: hanc obseruare debent omnes filij Israel in generationibus suis. Dixitq; dñs ad Moysen & Aaron, Hæc est religio phase, Omnis alienigena nõ comedet ex eo. Omnis aũt seruus emptitius circũcidetur, & sic comedet. Aduena & mercenarius nõ edent ex eo In vna domo comedetur, nec efferetis de carnibus eius foras, nec os illius cõstringetis. Omnis cœtus filiorum Israel faciet illud. Quod si quis peregrinorum in vestrã voluerit transire coloniã, & facere phase dñi, circuncidetur prius omne masculinũ eius, & tunc rite celebrabit: eritq; sicut indigena terræ. si quis autẽ circuncisus nõ fuerit, nõ vescetur ex eo Eadẽ lex erit indigenæ & colono qui peregrinatur apud vos. Feceruntq; oẽs filij Israel sicut præceperat dñs Moysi & Aaron. Et eadem die eduxit dominus filios Israel de terra Aegypti per turmas suas.

Ex actis Apostolorum. Lcõ. ij.

c.23. FActa autẽ die, collegerunt se quidam ex Iudæis & deuouerũt se dicentes, neq; manducaturos, neq; bibituros, donec occiderent Paulum. Erant autem plus q̃ quadraginta viri, qui hanc coniuratiõnẽ fecerant: qui accesserunt ad principem sacerdotũ & seniores, & dixerunt, Deuotione deuouimus nos nihil gustaturos, donec occidamus Paulum. Nunc ergo vos notum facite tribuno cum concilio, vt producat illum ad vos, tanquã aliquid certius cognituri de eo. Nos vero prius q̃ appropinquet, parati sumus interficere illum. Quod cum audisset filius sororis Pauli insidias, venit & intrauit in castra, nuntiauitq; Paulo. Vocans autem Paulus ad se vnum ex centurionibus, ait, Adolescentem hunc adduc ad tribunũ: habet enim aliquid indicare illi. Et ille quidem assumens eum, duxit ad tribunum, & ait, Vinctus Paulus rogauit me, hunc adolescentem perducere ad te, habentem aliquid loqui tibi. Apprehendens autẽ tribunus manum illius, secessit cum eo seorsum, & interrogauit illũ, Quid est quod habes indicare mihi? Ille aũt dixit, Iudæi cõspirarũt rogare te, vt crastina die producas Paulum in cõcilium, quasi aliquid certius inquisituri sint de illo. tu vero ne credideris illis, insidiantur enim ei ex eis viri amplius quàm quadraginta:

qui se deuouerunt nō manducare, neq; bibere, donec interficiant eum: & nunc parati sunt expectantes promissum tuum. Tribunus igitur dimisit adolescentē, præcipiens ei ne cui loqueretur, quoniā hęc nota sibi fecisset. Et vocatis duobus centurionib⁹, dixit illis, Parate milites ducentos, vt eant vsq; Cæsaream, & equites septuaginta, & lancearios ducentos, à tertia hora noctis: & iumenta præparate vt imponētes Paulū, saluū perducerēt ad Felicem præsidē (Timuit enim ne forte raperēt eum Iudæi & occiderent, & ipse postea calumniā sustineret, tanqnā accepturus pecuniam) scribens ei epistolā continentē hæc, Claudius Lysias optimo præsidi Felici salutē. Virū hunc cōprehensum à Iudæis, & incipientē interfici ab eis, superueniens cū exercitu, eripui, cognito ꝙ Romanus est, volensq; scire causam quā obiiciebant illi, deduxi eum in cōciliū eorum. Quem inueni accusari de questionibus legis ipsorū: nihil vero dignum morte aut vinculis habentē crimen. Et cum mihi perlatum esset de insidijs quas parauerāt illi, misi eum ad te, denuntiās & accusatoribus vt dicant apud te. Vale. Milites vero, secundū præceptū sibi, assumentes Paulū, duxerūt per noctem in Antipatridem. Et postera die dimissis equitibus vt cum eo irēt, reuersi sunt ad castra. Qui cum venissent Cæsaream, & tradidissent epistolam præsidi, statuerūt ante illum & Paulū. Cū legisset aūt, & interrogasset de qua ꝓuincia esset: & cognoscens quia de Cilicia, Audiā te, inquit, cum accusatores tui venerint. Iussitq; in prætorio Herodis custodiri eum.

¶ Sabbato, ex Exodo. Lectio. j.

Locutusq; est dn̄s ad Moysen, dicens Sanctifica mihi omne primogenitū quod aperit vuluā in filijs Israel, tam de hominibus q̄ de iumētis: mea sunt enim omnia. Et ait Moyses ad populū, Mementote diei huius, in qua egressi estis de Aegypto, & de domo seruitutis, qm̄ in manu forti eduxit vos dn̄s de loco isto, vt non comedatis fermentatum panem. Hodie egrediemini mense nouarum frugum. Cumq; introduxerit te dn̄s in terrā Chananæi & Hethæi & Amorrhæi & Heuæi & Iebusæi, quā iurauit patribus tuis vt daret tibi terrā fluentē lacte & melle, celebrabis

c. 13.

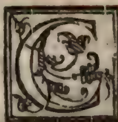
bis hunc morem ſacrorũ menſe iſto. Septem diebus veſceris azymis: & in die ſeptimo erit ſolennitas dñi. Azyma comedetis ſeptem diebus: non apparebit apud te aliquid fermentatũ, nec in cũctis finibus tuis. Narrabisq; filio tuo in die illo, dicens, Hoc eſt quod fecit mihi dñs quando egreſſus ſum de Aegypto. Et erit quaſi ſignum in manu tua, & quaſi monimẽtum ante oculos tuos, & vt lex dñi ſemper ſit in ore tuo: in manu enim forti eduxit te dñs de Aegypto. Cuſtodies huiuſcemodi cultũ ſtatuto tempore à diebus in dies. Cumq; introduxerit te dñs in terrã Chananæi, ſicut iurauit tibi & patrib⁹ tuis, & dederit tibi eã: ſeparabis omne quod aperit vuluam, dño, & quod primitiuũ eſt in pecorib⁹ tuis: quicqd habueris maſculini ſexus, cõſecrabis dño. Primogenitum aſini mutabis oue, qđ ſi non redemeris, interficies. Omne aũt primogenitũ hominis de filijs tuis, pretio redimes.

Ex actis Apoſtolorum. Ecõ. ij.

c. 24. Poſt quinq; autem dies deſcendit princeps ſacerdotũ Ananias, cum ſenioribus quibuſdã & Tertullo quodã oratore, qui adierunt præſidẽ aduerſus Paulũ. Et citato Paulo, cœpit accuſare Tertullus dicens: Cum in multa pace agam⁹ per te, & multa corrigãtur per tuã prouidentiã, ſemper & vbiq; ſuſcipimus, optime Felix, cũ omni gratiarũ actione. Ne diutius autẽ te protrahã, oro, breuiter audias nos pro tua clementia. Inuenimus hũc hominẽ peſtiferum & concitantẽ ſeditionẽ omnibus Iudęis in vniuerſo orbe, & authorem ſeditionis ſectę Nazarenorũ, qui etiã templũ violare conatus eſt, quem & apprehenſum voluimus ſecundũ legẽ noſtrã iudicare. Superueniens autem Tribunus Lyſias, cum vi magna eripuit eum de manibus noſtris, iubens accuſatores eius ad te venire, à quo poteris ipſe iudicans de omnibus iſtis cognoſcere, de quibus nos accuſamus eũ. Adiecerunt aũt & Iudæi, dicentes hæc ita ſe habere. Reſpondit aũt Paulus, annuente ſibi præſide dicere, Ex multis annis te eſſe iudicẽ genti huic ſciens, bono animo pro me ſatisfaciã. Potes enim cognoſcere, quia non plus ſunt mihi dies q̃ duodecim, ex quo aſcendi adorare in Ieruſalẽ, & neq; in templo inuenerunt me cum aliquo diſputantem, aut con-

cōcursum facientē turbæ, neq; in synagogis, neq; in ciuitate, neque probare possunt tibi de quibus nūc me accusant. Confiteor autē hoc tibi, ꝙ secundū sectam, quā dicunt hæresin, sic deseruio patri & Deo meo, credens oībus quæ in lege & prophetis scripta sunt, spem habēs in Deū, quā & hi ipsi expectāt, resurrectionē futuram iustorū & iniquorū. In hoc & ipse studeo sine offendiculo conscientiam habere ad Deum & ad homines semper. Post annos aūt plures, eleemosynas facturus in gentē meā veni, & oblationes, & vota in quibus inuenerunt me purificatum in templo, nō cum turba neq; cum tumultu. Et apprehenderūt me clamantes, & dicentes, Tolle inimicū nostrum. Quidam aūt ex Asia Iudæi, quos oportebat apud te præsto esse & occursare, si quid haberent aduersum me: aut hi ipsi dicant siquid inuenerūt in me iniquitatis, cū stem in cōcilio, nisi de vna hac solummodo voce, qua clamaui inter eos stans, Quoniā de resurrectione mortuorū ego iudicor hodie à vobis. Distulit autē illos Felix, certissime sciens de via hac, dicens: Cum tribunus Lysias descenderit, audiam vos. Iussitq; Centurioni custodire eū, & habere requiē, nec quēquā de suis prohibere ministrare ei. Post aliquot autē dies veniens Felix cū Drusilla vxore sua, quæ erat Iudæa, vocauit Paulū, & audiuit ab eo fidē, quæ est in Christū Iesum. Disputante aūt illo de iustitia & castitate, & de iudicio futuro tremefactus Felix rn̄dit, Quod nūc attinet, vade: tp̄e autē opportuno accersam te, simul & sperās ꝙ pecunia ei daretur à Paulo, propter quod & frequenter accersens eum, loquebatur cū eo. Biennio aūt expleto, accepit successorē Felix, Portium Festum. Volens autem gratiam præstare Iudæis Felix reliquit Paulū vinctum.

¶ Dominica sexta post Pentecosten, ex Exodo. Lectio. j.

Vmq; interrogauerit te fili⁹ tuus cras dicēs: Quid est hoc? respondebis ei: In manu forti eduxit nos dn̄s de terra Aegypti, de domo seruitutis. Nam cū indurat⁹ esset Pharao & nollet nos dimittere, occidit dn̄s omne primogenitū in terra Aegypti à primogenito hominis, vsq; ad primogenitum iumen-

iumentorum: idcirco immolo dño omne quod aperit vuluã masculini sexus, & omnia primogenita filiorũ meorum redimo. Erit igitur quasi signum in manu tua: & quasi appensum quid, ob recordationem, ante oculos tuos: eo ꝙ in manu forti eduxit nos domin⁹ de Aegypto. Igitur cum emisisset Pharao populum, nõ eos duxit Deus per viã terrę Philisthiim, quę vicina est: reputans ne forte pœniteret eum, si vidisset aduersum se bella cõsurgere, & reuerteretur in Aegyptum. Sed circunduxit per viam deserti, quæ est iuxta mare rubrum: & armati ascenderunt filij Israel de terra Aegypti. Tulit quoq; Moyses ossa Ioseph secum: eo ꝙ adiurasset filios Israel, dicens: Visitabit vos Deus, efferte ossa mea hinc vobiscũ. Profectiq; de Sochot castrametati sunt in Ethã, in extremis finibus solitudinis. Dominus autem præcedebat eos ad ostendendam viam per diem in columna nubis, & per noctem in columna ignis: vt dux esset itineris vtroq; tempore. Nunquã defuit columna nubis per diẽ, neque columna ignis per noctem, coram populo.

Ex actis Apostolorum. Lectio.

c. 25.

FEstus ergo cum venisset in prouinciam, post triduum ascẽdit Ierosolymã à Cæsarea: Adieruntq; eum principes sacerdotum, & primi Iudæorum aduersus Paulum: & rogabant eum, postulantes gratiã aduersus eũ, vt iuberet perduci eum in Ierusalem, insidias intendentes vt interficerent eum in via. Festus autẽ respondit, seruari quidẽ Paulũ in Cæsarea: se aũt maturius profecturũ. Qui ergo in vobis (ait) potentes sunt descendentes simul, si quod est in viro crimen, accusent eum. Demoratus autẽ inter eos dies nõ amplius q̃ octo aut decem, descendit Cæsaream, & altera die sedit pro tribunali: & iussit Paulũ adduci. Qui cum perductus esset, circunsteterunt eum qui ab Ierosolyma descenderãt Iudæi, multas & graues causas obiicientes, quas non poterant probare, Paulo rationẽ reddente: Quoniã neq; in legẽ Iudæorum, neq; in templum, neq; in Cæsarẽ quicquã peccaui. Fest⁹ autem volens gratiã præstare Iudæis, respondẽs Paulo, dixit: Vis Ierosolymam ascendere, & ibi de his iudicari apud me? Dixit autẽ Paulus, ad tribunal

Cæsaris

Cæsaris sto, ibi me oportet iudicari: Iudæis non nocui, sicut tu melius nosti. Si enim nocui, aut dignũ morte aliquid feci, non recuso mori. Si vero nihil est eorum quę hi accusant me: nemo potest me illis donare. Cæsarem appello. Tunc festus cũ concilio locutus, respondit: Cæsarẽ appellasti? ad Cæsarem ibis. Et cũ dies aliquot trãsacti essent: Agrippa rex, & Bernice descenderũt Cæsaream ád salutandũ Festum. Et cum dies plures ibi morarentur: Festus regi indicauit de Paulo, dicens: Vir quidã est derelict⁹ à Felice vinctus, de quo cum essem Ierosolymis, adierũt me principes sacerdotũ, & seniores Iudęorum, postulantes aduersus illũ damnationem. Ad quos respondi, Quia nõ est Romanis cõsuetudo damnare aliquem hominẽ prius q̃ is qui accusatur, pręsentes habeat accusatores, locũq; defendendi accipiat ad abluenda crimina quę ei obiiciuntur. Cum ergo huc conuenissent, sine vlla dilatione in sequenti die sedẽs pro tribunali iussi adduci virũ. De quo cũ stetissent accusatores, nullã causam deferebãt de quibus ego suspicabar malũ: quęstiones vero quasdã de sua superstitione habebant aduersus eũ, & de quodã Iesu defuncto, quẽ affirmabat Paulus viuere. Hæsitans aũt ego de huiusmodi quęstione dicebã, si vellet ire Ierosolymã, & ibi iudicari de istis: Paulo aũt appellante, vt seruaretur Augusti cognitioni, iussi seruari eum, donec mitterẽ eum ad Cæsarem. Agrippa autẽ dixit ad Festum, volebam & ipse hominem audire. Cras (inquit) audies eum.

Secundum Marcũ. Lectio. iij.

IN illo tempore: Cum turba multa esset cum Iesu, nec haberent quod manducarẽt, conuocatis discipulis ait illis, Misereor super turbam: quia ecce iam triduo sustinent me, nec habẽt quod manducẽt. Et reš.

ca. 8.

Homilia sancti Ambrosij epi.

Postea quam illa quæ ecclesiæ typũ accepit à fluxu curata est sanguinis. Posteaq̃ apostoli ad euãgelizandũ regnũ Dei sunt destinati: gratię cœlestis impertitur alimentũ. Sed quibus impertiatur, aduerte. Non otiosis, nõ in ciuitate quasi in synagoga, vel seculi dignitate residentibus: sed inter deserta quęrentibus Christum. Qui enim nõ fastidiũt, ipsi recipiũtur à Christo: & cũ eis loquitur Dei verbum,

bum,nō de ſecularibus, ſed de Dei regno. Et ſi qui corporalis gerunt vulnera paſſionis: hic medicinā ſuā libēter indulget. Conſequēs igitur erat, vt quos à vulnerum dolore ſanauerat, eos alimonijs ſpiritualib⁹ à ieiunio liberaret. Itaq; nemo cibū accipit Chriſti, niſi fuerit ante ſanatus. Et illi qui vocantur ad cœnā, prius vocando ſanātur. Si claudus fuerit: gradiendi facultatē, vt veniret, accepit. Si lumine erat priuatus oculorū: domum vtiq; dñi niſi refuſa luce intrare non potuit. Vbiq; ergo myſterij ordo ſeruat᷑: vt prius per remiſſionē peccatorū vulnerib⁹ medicina tribuatur, poſtea alimonia menſæ cœleſtis exuberet. Te deum. Oratio.

DEus virtutū, cuius eſt totū qđ eſt optimū, inſere pectoribus noſtris amorem tui noīs, & præſta in nobis religionis augmentū: vt quæ ſunt bona nutrias, ac pietatis ſtudio, quę ſunt nutrita, cuſtodias. per.

¶ Feria.ij. ex Exodo. Lectio.j.

c.14. LOquutus eſt autē dñs ad Moyſen, dicens: Loquere filijs Iſrael, Reuerſi caſtrametentur è regione Phihahiroth, quæ eſt inter Magdalū, & mare cōtra Beelſephon: in cōſpectu eius caſtra ponetis ſuper mare. Dicturusq; eſt Pharao ſuper filijs Iſrael: Coarctati ſunt in terra, cōcluſit eos deſertū. Et indurabo cor eius, ac perſequetur vos: & glorificabor in Pharaone, & in omni exercitu eius: ſcientq; Aegyptij qa ego ſum dñs. Fecerūtq; ita. Et nuntiatū eſt regi Aegyptiorū ꝙ fugiſſet populus: immutatumq; eſt cor Pharaonis & ſeruorū eius ſup populū, & dixerunt. Quid voluimus facere, vt dimitteremus Iſrael, ne ſeruiret nobis? Iunxit ergo currum, & omnē populū ſuum aſſumpſit ſecum. Tulitq; ſexcētos currus electos, & quicquid in Aegypto curruū fuit, & duces totius exercitus. Indurauitq; dñs cor Pharaonis regis Aegypti, & pſequutus eſt filios Iſrael. At illi ingreſſi erāt ī manu excelſa. Cumq; ſequerētur Aegyptij veſtigia pręcedentiū, repererunt eos in caſtris ſuper mare: omnis equitat⁹ & currus Pharaonis, & vniuerſus exercitus erant in Phihairoth contra Beelſephon. Cumq; appropinquaſſet Pharao, leuantes filij Iſrael oculos viderūt Ægyptios poſt ſe: & timuerunt valde, clamauerūtq; ad dñm, & dixerūt ad Moyſen, Forſitan non erant

sepulchra in Aegypto, ideo tulisti nos vt moreremur in solitudine, qd hoc facere voluisti, vt educeres nos ex Aegypto? Nonne iste est sermo quem loquebamur ad te in Ægypto, dicentes: Recede à nobis vt seruiamus Aegyptijs? multo enim melius erat seruire eis, q̃ mori in solitudine. Et ait Moyses ad populũ, Nolite timere: state, & videte magnalia dñi, quę facturus est hodie. Aegyptios enim quos nunc videtis, nequaquã vltra videbitis, vsque in sempiternum. Dominus pugnabit pro vobis, & vos tacebitis.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

c.25. ALtera autem die cum venisset Agrippa & Bernice, cum multa ambitione, & introissent in auditoriũ cum tribunis & viris principalib᷒ ciuitatis, iubẽte Festo adductus est Paul᷒. Et dicit Festus: Agrippa rex, & omnes qui simul adestis nobiscũ viri, videtis hũc hominem, de quo omnis multitudo Iudæorũ interpellauit me Ierosolymis petentes & acclamantes, nõ oportere eũ viuere amplius. Ego vero cõperi nihil dignũ morte eũ admisisse. Ipso aũt, hoc appellãte ad Augustũ, iudicaui mittere. De quo quid certũ scribã dño, nõ habeo, propter quod perduxi eum ad vos, & maxime ad te rex Agrippa, vt interrogatione facta, habeã quod scribã. Sine ratione enim mihi videtur, mittere vinctũ, & causas eius non significare.

Agrippa vero ad Paulũ ait, c.26. Permittitur tibi loq pro temetipso. Tũc Paulus extẽta manu cœpit rationẽ reddere: De omnibus quibus accusor à Iudæis, rex Agrippa, existimo me beatum, apud te cũ sim defensurus me hodie, maxime te sciẽte omnia quæ apud Iudæos sunt, cõsuetudines & quęstiones, propter quod obsecro, patiẽter me audias. Et quidẽ vitam meã à iuuentute, quę ab initio fuit in gente mea in Ierosolymis, nouerunt omnes Iudæi: præscientes me ab initio (si velint testimonium perhibere) quoniam secundũ certissimã sectam nostræ religionis, vixi Pharisæus. Et nũc in spe quæ ad patres nostros repromissionis facta est, à Deo, sto iudicio subiectus, in quam duodecim tribus nostrę nocte & die deseruiẽtes, sperant deuenire. De qua spe accusor à Iudæis, rex. quid incredibile iudicatur apud vos, si Deus mortuos suscitat? Et ego quidem æsti-

æstimaueram me aduersus nomē Iesu Nazareni debere multa contraria agere: quod & feci Ierosolymis, & multos sanctorum ego in carceribus inclusi, à principib' sacerdotū potestate accepta: & cum occiderētur, detuli sentētiā. Et per oēs synagogas frequenter puniens eos cōpellebā blasphemare: & amplius insaniēs in eos persequebar vsque in exteras ciuitates.

¶ Feria.iij.ex Exodo.Lectio.j.

c.14. Dixitq; dominus ad Moysen, Quid clamas ad me? loquere filijs Israel, vt proficiscantur. Tu autē eleua virgam tuā, & extende manū tuā super mare, & diuide illud: vt gradiātur filij Israel in medio maris per siccum. Ego autē indurabo cor Aegyptiorū, vt persequantur vos: & glorificabor in Pharaone, & in omni exercitu eius, & in curribus, & in equitibus illius. Et scient Aegyptij, quia ego sum dñs: cum glorificatus fuero in Pharaone, & in curribus, atque in equitibus eius. Tollensq; se angelus dñi, qui præcedebat castra Israel, abijt post eos: & cū eo pariter columna nubis, priora dimittens post tergū, stetit inter castra Aegyptiorum, & castra Israel: & erat nubes tenebrosa: & illuminans noctem, ita vt ad se inuicē totó noctis tēpore accedere nō valerent. Cumq; extēdisset Moyses manū sup mare, abstulit illud dñs flante vento vehementi & vrente tota nocte, & vertit in siccum: diuisaq; est aqua. Et ingressi sunt filij Israel per mediū sicci maris: erat enī aqua quasi murus à dextera eorū & læua. Persequētesq; Aegyptij, ingressi sunt post eos, & omnis equitatus Pharaonis, currus eius & equites per medium maris. Iamq; aduenerat † vigilia matutina, & ecce respiciens dñs super castra Aegyptiorū per columnā ignis & nubis, interfecit exercitū eorum, & subuertit rotas curruū, ferebāturq; in profundum. Dixerunt ergo Aegyptij, Fugiamus Israelem: dominus enim pugnat pro eis cōtra nos. Et ait dñs ad Moysen, Extende manum tuam super mare, vt reuertantur aquæ ad Aegyptios sup currus, & equites eorum. Cumq; extendisset Moyses manū contra mare, reuersum est primo diluculo ad priorem locum: fugientibusq; Aegyptijs occurrerūt aquæ, & inuoluit eos dñs in medijs fluctibus. Reuersęq; sunt aquæ, &

operuerunt currus, & equites cũcti exercitus Pharaonis, qui sequentes ingressi fuerãt mare: nec vnus quidem superfuit ex eis. Filij aũt Israel perrexerunt per mediũ sicci maris, & aquæ eis erãt quasi pro muro à dextris, & à sinistris: liberauitq; dñs in die illa Israel de manu Aegyptiorum. Et viderũt Aegyptios mortuos super litus maris, & manum magnam quam exercuerat dñs contra eos, timuitq; populus dñm, & crediderunt domino, & Moysi seruo eius.

¶ Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

c.26. IN quibus dum irem Damascum cum potestate & permissu principũ sacerdotũ, die media, in via vidi, rex, de cœlo supra splendorẽ solis circunfulxisse me lumẽ, & eos qui mecũ simul erãt. Omnesq; nos cum decidissemus in terram, audiui vocẽ loquentẽ mihi Hebraica lingua, Saule Saule, quid me persequeris? Durũ est tibi contra stimulũ calcitrare. Ego aũt dixi, Quis es dñe? Dñs autẽ dixit, Ego sum Iesus quẽ tu persequeris. Sed exurge, & sta super pedes tuos. Ad hoc enim apparui tibi, vt cõstituã te ministrũ & testem eorum quæ vidisti, & eorũ in quibus apparebo tibi, eripiens te de populis & gentibus, in quas nunc ego mitto te aperire oculos eorũ: vt conuertantur à tenebris ad lucẽ, & de potestate satanæ ad Deum, vt accipiãt remissionẽ peccatorũ, & sortẽ inter sanctos per fidẽ, quę est in me. Vnde rex Agrippa, non fui incredulus cœlesti visioni: sed his q sunt Damasci primũ, & Ierosolymis, & in omnem regionẽ Iudææ, & gentib⁹ annuntiabã, vt pœnitentiã agerent, & cõuerterentur ad Deũ, digna pœnitentię opera facientes. Hac ex causa me Iudæi cũ essem in templo, cõprehensum tentabant interficere. Auxilio aũt adiutus Dei, vsq; in hodiernum diẽ sto, testificans minori atq; maiori, nihil extra dicens quã ea quæ prophetæ loquuti sunt futura esse, & Moyses, si passibilis Christus, si primus ex resurrectione mortuorum, lumen annuntiaturus est populo & gentibus. Hæc loquente eo & rationẽ reddente, Festus magna voce dixit: Insanis Paule: multæ te literæ ad insaniam conuertunt. Et Paulus: Non insanio (inquit) optime Feste: sed veritatis, & sobrietatis verba loquor. Scit enim de his rex, ad quem cõstanter loquor: latere enim

enim eum nihil horũ arbitror. Neq; enim in angulo quicquã horum gestum est. Credis rex Agrippa prophetis? scio qa credis. Agrippa autẽ ad Paulum, In modico suades me Christianũ fieri, Et Paulus, Opto apud Deum & in modico, & in magno, nõ tantũ te, sed etiam omnes qui audiunt, hodie fieri tales, qualis & ego sum, exceptis vinculis his. Et exurrexit rex, & prçses, & Bernice, & qui assidebant eis: Et cum secessissent, loquebantur adinuicem dicentes. Quia nihil morte, aut vinculis dignum quid fecit homo iste. Agrippa autem Festo dixit, Dimitti poterat homo hic, si non appellasset Cæsarem.

¶ Feria iiij. ex Exodo. Lcõ. j.

c.15. a Tvnc cecinit Moyses & filij Israel carmen hoc dño, & dixerunt.] Cantemus dño: gloriose enim magnificatus est: equum & ascensorẽ deiecit in mare. Fortitudo mea, & laus mea dñs, & factus est mihi in salutẽ. Iste Deus meus, & glorificabo eum: Deus patris mei, & exaltabo eum. dñs quasi vir pugnator, omnipotẽs nomen ei⁹. Currus Pharaonis, & exercitũ ei⁹ proiecit in mare: electi principes ei⁹ submersi sunt in mari rubro. Abyssi operuerunt eos, descenderũt in profundũ quasi lapis. Dextera tua dñe magnificata est in fortitudine: dextera tua dñe percussit inimicum. Et in multitudine glorię tuę deposuisti aduersarios tuos: misisti iram tuam, quæ deuorauit eos sicut stipulã. Et in spiritu furoris tui congregatæ sunt aquæ: stetit vnda fluens, congregatæ sunt abyssi in medio mari. Dixit inimicus, Persequar & cõprehendam, diuidã spolia, implebitur anima mea: euaginabo gladiũ meũ, interficiet eos man⁹ mea. Flauit spiritus tuus & operuit eos mare: submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus. Quis similis tui in fortib⁹ dñe? quis similis tui? magnific⁹ in sanctitate, terribilis atq; laudabilis, & faciẽs mirabilia? Extẽdisti manũ tuã, & deuorauit eos terra. Dux fuisti in misericordia tua pplõ quẽ redemisti: & portasti eũ in fortitudine tua, ad habitaculũ sanctum tuũ. Ascenderunt populi, & irati sunt, dolores obtinuerunt habitatores Philisthiim. Tunc cõturbati sunt principes Edom, robustos Maob obtinuit tremor: obriguerunt oẽs habitatores Chanaan: Irruat

ſuper eos formido & pauor: in magnitudine brachij tui. Fiãt immobiles quaſi lapis donec pertranſeat populus tuus dñe, donec pertrãſeat populus tuus iſte quẽ poſſediſti. Introduces eos,& plantabis in monte hæreditatis tuæ, firmiſſimo habitaculo tuo quod operatus es dñe: ſanctuariũ tuũ dñe, qđ firmauerũt man⁹ tuæ. Dñs regnabit in ęternũ & vltra. Ingreſſus eſt enim eques Pharao, cum curribus & equitib⁹ eius in mare: & reduxit ſup eos dñs aquas maris. Filij autẽ Iſrael ambulauerunt per ſiccum in medio eius.

Ex actis Apoſtolorum. Lcõ.ij.

c.27. Vt autẽ iudicatum eſt nauigare eum in Italiam & tradi Paulũ cum reliquis cuſtodijs centurioni nomine Iulio, cohortis Auguſtæ aſcendentes nauem Adrumetinã incipientem nauigare circa Aſiæ loca, ſuſtulimus, pſeuerãte nobiſcũ Ariſtarcho Macedone Theſſalonicenſi. Sequenti aũt die venimus Sidonem. Humane aũt tractans Iulius Paulũ, permiſit ad amicos ire,& curã ſui agere. Et inde cũ ſuſtuliſſem⁹, ſubnauigauimus Cyprũ, propterea ꝙ eſſent venti contrarij. Et Pelagus Ciliciæ & Pamphilię nauigantes, venimus Lyſtrã, quę eſt Lyciæ:& ibi inueniẽs centurio nauẽ Alexandrinã nauigantẽ in Italiã, tranſpoſuit nos in eã. Et cum multis diebus tarde nauigaremus, & vix deueniſſem⁹ cõtra Cnydum prohibẽte nos vento, adnauigauimus Cretæ iuxta Salmonem: & vix iuxta nauigantes, venimus in locum quendã qui vocatᷣ Boniportus, cui iuxta erat ciuitas Thalaſſa. Multo aũt tempore peracto, & cum iam nõ eſſet tuta nauigatio, eo ꝙ ieiuniũ iá præteriiſſet, cõſolabatur eos Paulus, dicens eis: Viri, video qm̃ cum iniuria & multo dãno non ſolũ oneris & nauis, ſed etiam animarũ noſtrarum incipit eſſe nauigatio. Centurio autẽ gubernatori & nauclero magis credebat, quã his quæ à Paulo dicebantur. Et cũ aptus portus non eſſet ad hyemandũ, plurimi ſtatuerunt conſiliũ nauigare inde, ſi quomodo poſſent deueniẽtes Phœnicẽ hyemare ad portũ Cretæ, reſpicientem ad Africum,& ad Chorũ. Aſpirante autẽ Auſtro æſtimãtes propoſitũ ſe tenere, cũ ſuſtuliſſent de Aſſon legebant Cretam. Non poſt multũ autẽ miſit ſe contra ipſam ventus Typhonicus, qui vocatur

Euroaquilo. Cũq; arrepta esset nauis, & non posset conari in ventũ, data naue flatibus ferebamur. In insulã autẽ quandã decurrentes, quæ vocatur Clauda, potuimus vix obtinere scapham, qua sublata adiutorijs vtebantur, accingentes nauem timẽtes ne in Syrtim inciderẽt, submisso vase, sic ferebantur. Valida autẽ nobis tẽpestate iactatis, sequẽti die iactũ fecerũt: & tertia die suis manib⁹ armamenta nauis proiecerunt. neq; aũt sole neq; syderib⁹ apparentibus p plures dies, & tẽpestate nõ exigua imminẽte, iã ablata erat spes omnis salutis nostræ.

¶ Feria.v.ex Exodo. Lectio.j.

c.15. SVmpsit ergo Maria prophetissa soror Aaron, tympanũ in manu sua: egressæq; sunt omnes mulieres post eam cum tympanis & choris qbus præcinebat dicens, Cantemus dño: gloriose enim magnificat᷑ est, equum & ascensorẽ deiecit in mare. Tulit autẽ Moyses Israel de mari rubro, & egressi sunt in desertũ Sur, ambulauerũtq; tribus diebus per solitudinẽ, & nõ inueniebãt aquã. Et venerũt in Mara, nec poterãt bibere aquas de Mara, eo ꝙ essent amaræ: vnde & congruũ loco nomen imposuit, vocans illũ Mara, id est amaritudinẽ. Et murmurauit populus cõtra Moysen, dicens, Quid bibemus? At ille clamauit ad dñm, qui ostendit ei lignũ: quod cũ misisset ĩ aquas, in dulcedinẽ versæ sunt, ibi cõstituit ei præcepta, atq; iudicia, & ibi tentauit eũ, dicens: Si audieris vocem domini Dei tui, & quod rectũ est corã eo feceris, & obedieris mandatis eius custodierisq; omnia præcepta illius: cunctũ languorẽ quem posui in Aegypto, nõ inducam super te. Ego enim sum dñs Deus sanator tuus. † Venerunt D autem in Elim filij Israel, vbi erant duodecim fontes aquarum, & septuaginta palmæ, & castrametati sunt iuxta aquas.

Ex actis Apostolorum. Lcõ.ij.

ET cum multa ieiunatio c.27. fuisset, tunc stans Paulus in medio eorum dixit, Oportebat quidẽ ò viri audito me nõ tollere à Creta, lucriq; facere iniuriã hãc, & iacturã. Et nunc suadeo vobis bono animo esse, amissio enim nullius animæ erit ex nobis, præterquã nauis. Astitit enim mihi hac nocte angel⁹ Dei, cui⁹ sum ego, & cui deseruio, dicens, ne timeas Paule, Cæsari te oportet assistere, &

ecce donauit tibi Deus omnes qui nauigant tecum. Propter quod bono animo estote viri: credo enim Deo quia sic erit quemadmodũ dictũ est mihi. In insulã autẽ quandã oportet nos deuenire. Sed postea quam quartadecima nox superuenit, nauigantibus nobis in Adria circa mediã noctẽ, suspicabantur nautæ apparere sibi aliquã regionẽ. Qui & submittentes bolidem, inuenerunt passus viginti: & pusillũ inde separati, inuenerunt passus quindecim. Timẽtes autẽ ne in aspera loca incideremus, de puppi mittentes anchoras quatuor, optabãt diem fieri. Nautis vero quęrentib' fugere de naui, cũ misissent scapham in mare, sub obtentu quasi inciperẽt à prora anchoras extendere, dixit Paulus centurioni & militibus, Nisi hi in naui manserint, vos salui fieri nõ potestis. Tunc absciderunt milites funes scaphæ: & passi sunt eam excidere. Et cum lux inciperet fieri, rogabat Paulus omnes sumere cibum, dicens, Quartadecima die hodie expectantes ieiuni permanetis, nihil accipientes. Propter quod rogo vos accipere cibũ: pro salute vestra: quia nullius vestrũ capillus de capite peribit. Et cũ hæc dixisset, sumens panẽ, gratias egit Deo in conspectu omnium, & cũ fregisset, cœpit mãducare. Animæquiores autẽ facti oẽs, & ipsi sumpserũ cibum. Eramus vero vniuersæ animæ in naui ducẽtę septuagintasex. Et satiati cibo alleuiabant nauem, iactantes triticũ in mare. Cum aũt dies factus esset, terrã nõ agnoscebãt: sinũ vero quendam cõsiderabãt, habẽtẽ litus, in quem cogitabant, si possent eiicere nauẽ. Et cum anchoras sustulissent, cõmittebant se mari, simul laxantes iuncturas gubernaculorũ: & leuato artemone secundũ auræ flatum, tendebant ad litus. Et cum incidissemus in locũ dithalassum, impegerunt nauẽ, & prora quidẽ fixa, manebat immobilis: puppis vero soluebatur à vi maris. Militũ autẽ consiliũ fuit, vt custodias occiderẽt: ne quis cum enatasset, effugeret. Centurio aũt volẽs seruare Paulũ, prohibuit fieri: iussitq; eos q possent natare, emittere se primos, & euadere, & ad terrã exire: & cæteros, alios in tabulis ferebant, quosdam super ea quę de naui erant. Et sic factũ est vt omnes animæ euaderent ad terram.

Feria. vj. ex Exodo. Lectio. j.

c. 16. PRofectiq; sunt de Elim, & venit omnis multitudo fi-
a liorum Israel in desertum Sin, quod est inter Elim, & Sinai: quintodecimo die mẽsis secundi, postquã egressi sunt de terra Aegypti. Et murmurauit omnis cõgregatio filiorum Israel cõtra Moysen, & Aaron, in solitudine. Dixeruntq; filij Israel ad eos, Vtinã mortui essemus per manũ dñi in terra Aegypti quãdo sedebamus super ollas carnium, & comedebamus panem in saturitate: cur induxistis nos in desertũ istud, vt occideretis omnem multitudinẽ fame? Dixit aũt dñs ad Moysen, Ecce ego pluã vobis panes de cœlo: egrediatᷣ populus, & colligat quę sufficiunt per singulos dies: vt tentem eũ vtrũ ambulet in lege mea, an non. Die autem sexto parent quod inferãt: & sit duplũ q̃ colligere solebãt per singulos dies. Dixeruntq; Moyses & Aaron ad oẽs filios Israel, Vespere scietis ꝙ dñs eduxerit vos de terra Aegypti, &
D mane videbitis gloriam dñi,] audiuit enim murmur vestrũ contra dñm: nos vero quid sumus, qa mussitastis cõtra nos? Et ait Moyses, Dabit vobis dñs vespere carnes edere, & mane panes in saturitate: eo ꝙ audierit murmurationes vestras quibus murmurati estis cõtra eũ. Nos enim quid sumus? nec cõtra nos est murmur vestrũ, sed contra dominum. Dixit quoq; Moyses ad Aaron. Dic vniuersæ cõgregationi filiorũ Israel, Accedite coram dño: audiuit enim murmur vestrũ. Cumq; loqueretur Aaron ad omnem cœtum filiorũ Israel, respexerunt ad solitudinẽ: & ecce gloria domini apparuit in nube.

Ex actis Apostolorum. Lectio. ij.

ET cum euasissemus, tunc c. 28.
cognouimus quia Melite insula vocabatur, Barbari vero præstabant nõ modicã humanitatem nobis. Accensa enim pyra, reficiebãt nos oẽs, propter imbrem qui imminebat, & frigus. Cum congregasset autem Paulus sermentorũ aliquantã multitudinẽ, & imposuisset super ignem, vipera à calore cum processisset, inuasit manũ eius. Vt vero viderunt Barbari pendentem bestiã de manu eius, adinuicẽ dicebant, Vtiq; homicida est homo hic, qui cũ euasit de mari, vltio non sinit eum viuere. Et ille quidẽ excutiens bestiam in ignem, nihil mali

passus est. At illi existimabant
eum in tumorē cōuertendū, &
subito casurū & mori. Diu aūt
illis expectantib' & videntibus
nihil mali in eo fieri, cōuerten-
tes se, dicebāt eum esse Deum.
In locis autē illis erant prædia
principis insulæ, noīe Publij,
qui nos suscipiens, triduo beni-
gne exhibuit. Cōtigit aūt patrē
Publij febrib' & dysenteria ve-
xatū iacere. Ad quē Paulus in-
trauit, & cum orasset & impo-
suisset ei manus, saluauit eum,
Quo facto, oēs qui in insula ha
bebāt infirmitates, accedebāt,
& curabantur: q etiā multis ho
norib' nos honorauerūt, & na-
uigātibus imposuerūt quæ ne
cessaria erant. Post menses aūt
tres, nauigauim' in naui Alexā
drina, q̄ in insula hyemauerat,
cui erat insigne Castorū. Et cū
venissem' Syracusas, mansimus
ibi triduo. Inde circumlegētes
deuenim' Rhegiū: & post vnū
diem flante Austro, secūda die
venim' Puteolos, vbi inuētis fra
trib' rogati sum' manere apud
eos dies septem: & sic venimus
Romā. Et inde cū audissent fra
tres, occurrerunt nobis vsq; ad
Appij forum, ac tres Tabernas.
Quos cum vidisset Paulus, gra
tias agens Deo accepit fiduciā.

¶ Sabbato, ex Exodo. Lectio .j.

Loquutus est autē dn̄s ad c. 16.
Moysen, dicens, Audiui
murmurationes filiorū Israel:
loquere ad eos. Vespere come-
detis carnes, & mane saturabi-
mini panibus: scietisq; ꝙ ego
sum dn̄s Deus vester. Factū est
ergo vespere, & ascendens co-
turnix, cooperuit castra: mane
quoq; ros iacuit per circumitū
castrorū. Cumq; operuisset su-
perficiē terræ, apparuit in soli
tudine minutum, & quasi pilo
tusum in similitudinē pruinæ
sup terrā. Quod cum vidissent
filij Israel, dixerūt ad inuicem,
Man hu? quod significat, Quid
est hoc? ignorabāt enim quid
esset. Quibus ait Moyses, Iste
est panis quem dn̄s dedit vobis
ad vescendum. Hic est sermo
quem præcepit dn̄s. Colligat
vnusquisq; ex eo quantū suffi-
cit ad vescendū: gomor per sin
gula capita, iuxta numerū ani-
marum vestratum, quæ habi-
tant in tabernaculo sic tolletis.
Feceruntq; ita filij Israel, & col
legerūt, alius plus, alius minus.
Et mensi sunt ad mensurā go-
mor: nec qui plus collegerat,
habuit ampli': nec qui minus
parauerat, reperit minus: sed
singuli iuxta id quod edere po-
terant,

xerant, cõgregauerunt. Dixitq; Moyses ad eos, Null' relinquat ex eo in mane. Qui nõ audierunt eũ, sed dimiserũt quidã ex eis vsq; mane, & scatere cœpit vermib', atq; cõputruit. Et iratus est cõtra eos Moyses. Colligebãt aũt mane singuli, quantum sufficere poterat ad vescẽdum: cunq; incaluisset sol, liquefiebat. In die aũt sexta collegerunt cibos duplices, id est duo gomor per singulos homines: venerunt aũt oẽs principes multitudinis, & narrauerunt Moysi. Qui ait eis, Hoc est qđ loquutus est dñs: requies sabbati sanctificata est dño cras, quodcũq; operandũ est, facite: & quæ coquẽda sunt, coquite: quicquid aũt reliquũ fuerit, reponite vsq; in mane. Fecerũtq; ita vt præceperat Moyses: & nõ cõputruit, neq; vermis inuentus est in eo. Dixitq; Moyses Comedite illud hodie, qa sabbatũ est dño: nõ inuenietur hodie in agro. Sex dieb' colligite: in die aũt septimo sabbatũ est: idcirco nõ inuenieť. Venitq; septima dies; & egressi de populo vt colligerent, nõ inuenerunt.

Ex actis Apostolorum. Lcõ. ij.

c.28. CVm autẽ venissemus Romã, permissum est Paulo permanere sibimet cum custodiente se milite. Post tertiũ autem diem conuocauit primos Iudæorũ. Cumq; venissent, dicebat eis, Ego viri fratres, nihil aduersus plebẽ faciens, aut morem paternũ, vinctus ab Ierosolymis traditus sum in manus Romanorũ: qui cũ interrogationẽ de me habuissent, voluerunt me dimittere, eo ꝙ nulla esset causa mortis ĩ me. Cõtradicentibus aũt Iudæis, coactus sum appellare Cæsarem: non quasi gentẽ meã habẽs aliquid accusare. Propter hanc igitur causam rogaui vos videre & alloqui, ꝑpter spem enim Israel, catena hac circundatus sum. At illi dixerũt ad eũ, Nos neq; literas accepim' de te à Iudæa, neq; adueniens aliquis fratrũ nuntiauit, aut loquutus est qd de te malũ. Rogamus aũt à te audire quę sentis. nam de secta hac notũ est nobis, qa vbiq; ei cõtradicitur. Cũ constituissent autẽ illi diem, venerũt ad eum in hospitiũ plurimi: quibus exponebat testificans regnũ Dei, suadensq; eis de Iesu ex lege Moysi & ꝓphetis, à mane vsq; ad vesperam. Et quidam credebant his quæ dicebantur: quidam vero nõ credebãt. Cumq; inui-

inuicẽ non eſſent cõſentientes, diſcedebãt, dicente Paulo vnũ verbũ, Quia bene ſpiritus ſanctus loquutus eſt per Iſaiã prophetã ad patres noſtros, dicens, Vade ad populũ iſtum, & dic, Aure audiens & non intelligetis, & videntes videbitis, & non perſpicietis. Incraſſatũ eſt enim cor populi huius, & aurib' grauiter audierunt, & oculos ſuos cõpreſſerunt: ne forte videant oculis, & auribus audiant, & corde intelligant, & conuertantur, & ſanem eos. Notum ergo ſit vobis, qm̃ gentibus miſſum eſt hoc ſalutare Dei, & ipſi audient. Et cũ hæc dixiſſet, exierunt ab eo Iudæi, multã habentes inter ſe quęſtionem. Manſit aũt biennio toto in ſuo conducto, & ſuſcipiebat oẽs qui ingrediebantur ad eum prędicans regnum Dei, & docens quæ ſunt de dño Ieſu Chriſto, cum omni fiducia, ſine prohibitione.

¶ Dominica ſeptima poſt Pentecoſten, ex Exodo. Lectio j.

c.16
Ixit autẽ dñs ad Moyſen, Vſquequo nõ vultis cuſtodire mandata mea, & legem meã? Videte ꝙ dñs dederit vobis ſabbatũ, & propter hoc die ſexta tribuit vobis cibos duplices: maneat vnuſquiſq; apud ſemetipſum, nullus egrediatur de loco ſuo die ſeptimo. Et ſabbatizauit populus die ſeptimo. Appellauitq; domus Iſrael nomen ei' Man: quod erat quaſi ſemen coriandri albũ, guſtuſq; eius quaſi ſimilæ cum melle. Dixit autẽ Moyſes, iſte eſt ſermo quem præcepit dñs, Imple Gomor ex eo, & cuſtodiatur in
futuras retro generationes: vt 21.
nouerit panem quo alui vos in ſolitudine, quando educti eſtis de terra Aegypti. Dixitq; Moyſes ad Aaron, Sume vas vnũ, & pone ibi Man, quantũ poteſt capere Gomor: & repone corã dño ad ſeruandũ in generationes veſtras, ſicut præcepit dñs Moyſi. Poſuitq; illud Aaron in tabernaculo reſeruandũ. Filij aũt Iſrael comederũt Man quadraginta annis: donec venirẽt in terram habitabilem. Hoc cibo aliti ſunt, vſquequo tangerent fines terræ Chanaan. Gomor autẽ decima pars eſt ephi.

Igitur profecta omnis mul- c.17
titudo filiorũ Iſrael de deſerto Sin, per manſiones ſuas iuxta ſermonẽ domini, caſtrametati ſunt in Raphidim, vbi non erat aqua ad bibendũ populo. Qui

Qui iurgatus contra Moysen ait, Da nobis aquam, vt bibamus. Quibus respõdit Moyses, quid iurgamini contra me, cur tentatis dñm? Sitiuit ergo ibi populus præ aquæ penuria: & murmurauit contra Moysen, dicens, Cur fecisti nos exire de Aegypto, vt occideres nos, & liberos nostros ac iumenta siti?

Ex epistola secunda Pauli ad Corinthios. Lectio secunda.

ca. I. PAulus apostolus Iesu Christi per voluntatem Dei, & Timotheus frater, ecclesiæ Dei quæ est Corinthi, cum omnibus sanctis qui sunt in vniuersa Achaia, gratia vobis & pax à Deo patre nostro, & dño Iesu
A Christo.† Benedictus Deus, & pater dñi nostri Iesu Christi, pater misericordiarũ & Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra: vt possimus & ipsi consolari eos qui in omni pressura sunt, per exhortationẽ qua exhortamur & ipsi à Deo, quoniã sicut abundant passiones Christi in nobis: ita & per Christũ abundat & consolatio nostra. Siue aũt tribulamur pro vestra exhortatione & salute, siue cõsolamur pro vestra cousolatione & salute, quæ operatur tolerantiã earundẽ passionũ quas & nos patimur: & spes nostra firma est pro vobis: scientes ꝙ sicut socij passionum estis, sic eritis & consolationis.] Non B
enim volum⁹ vos ignorare fratres, de tribulatione nostra quę facta est in Asia, quoniã supra modũ grauati sumus supra virtutem, ita vt tæderet nos etiam viuere. Sed ipsi in nobisipsis responsum mortis habuimus, vt nõ simus fidentes in nobis, sed in Deo qui suscitat mortuos, qui de tantis periculis nos eripuit & eruit: in quẽ speramus: qm̃ & adhuc eripiet, adiuuantibus & vobis in oratione pro nobis: vt ex multarũ personis facierũ, eius quę in nobis est donationis, ꝑ multos gratiæ agantur pro nobis. Nam gloria nostra hęc est, testimoniũ cõscientię nostrę, ꝙ in simplicitate cordis & synceritate Dei, & non in sapientia carnali, sed in gratia Dei conuersati sumus in hoc mũdo abundãtius aũt ad vos. Nõ enim alia scribimus vobis, quã quę legistis & cognouistis. Spero autẽ ꝙ vsq; in finem cognosceretis: sicut & cognouistis nos ex parte, ꝙ gloria vestra sumus, sicut & vos nostra in die domini nostri Iesu Christi.

Et hac confidentia volui prius venire ad vos, vt secundam gratiam haberetis: & per vos transire in Macedoniã, & iterum à Macedonia venire ad vos, & à vobis deduci in Iudæã. Cum ergo hoc voluissem, nũquid leuitate vsus sum? Aut quæ cogito, secundũ carnem cogito, vt sit apud me Est & Nõ? Fidelis aũt Deus, quia sermo noster qui fuit apud vos, nõ est in illo Est & Non, sed est in illo Est. Dei enim filius Iesus Christus, qui in vobis per nos prædicatus est per me, & Syluanum & Timotheũ, nõ fuit in illo Est & Non, sed Est in illo fuit. Quotquot enim promissiones Dei sunt in illo Est. Ideo & per ipsum, amẽ Deo ad gloriã nostrã. Qui autem cõfirmat nos vobiscum in Christũ, & qui vnxit nos, Deus: qui & signauit nos, & dedit pignus spiritus in cordibus nostris. Ego autem testem Deum inuoco in animam meam, ꝙ parcens vobis, non veni vltra Corinthũ, non qa dominamur fidei vestrę: sed adiutores sum⁹ gaudij vestri. Nam fide statis.

Secundum Matthæũ. Lcõ. iij.

ca. 7. IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis, Attendite à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium: intrinsecus aũt sunt lupi rapaces. Et reliqua. Homilia Origenis.

Quod paulo superius spatiosam & latã viã nominauit, hic nunc apertius falsos prophetas ostendit: per quos multi in perditionẽ abominabilẽ abierũt. Qui primo in Iudæa multi apparuerũt: & modo ꝑfidia totũ impleuere mũdũ. Sed illi prius falsi prophetæ fuerunt, verissimosq; dñi prophetas vsque ad mortem persequuti sunt, sicut Ieremiam, & Michæam aliosq; multos. Isti aũt nunc falsi prophetę, & falsi christiani, q sunt, veraces Christianos sine misericordia persequuntur & opprimunt aliquãdo (si detur copia) etiã gladijs: sine intermissione aũt suis prauis morib⁹ & exemplis. Idcirco oẽs præueniẽs dñs adhortatus est dicẽs, Attendite à falsis prophetis. Attẽdite diligenti⁹, obseruate cautius, vt nõ seducamini, vt nõ circunueniamini, vt nõ fallamini. Attendite ergo: hoc est cõsiderate, quia non sunt oues, sed lupi in vestimento ouium: quia nõ sunt religiosi, sed irreligiosi in figura religiositatis: qa nõ sunt Christiani, sed veritate vacui, Christianorũ persequutores. Attendite 117.

dite à falsis prophetis, qui veniunt ad vos in vestimentis ouium, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Te deum. Oro.

DEus, cui' prouidētia in sui dispositione non fallitur, te supplices exoram' : vt noxia cuncta submoueas, & omnia nobis profutura concedas. Per.

¶ Feria.ij.ex Exodo. Lectio.j.

c.17. CLamauit autē Moyses ad dñm, dicēs : Quid faciam populo huic? Adhuc paululū, & lapidabit me. Et ait dñs ad Moysen, antecede populum: & sume tecū de senioribus Israel: & virgā qua percussisti fluuiū, tolle in manu tua, & vade. En ego stabo coram te ibi super petram Horeb: percutiesq; petram, & exibit ex ea aqua, vt bibat populus. Fecit Moyses ita coram senioribus Israel. Et vocauit nomen loci illius Tentatio, propter iurgium filiorum Israel: & quia tentauerunt dominum, dicentes, Est ne dñs in nobis, an non? Venit autem Amalec, & pugnabat contra Israel in Raphidim. Dixitq; Moyses ad Iosue, Elige viros & egressus pugna contra Amalec: cras ego stabo in vertice collis, habens virgā Dei in manu mea. Fecit Iosue vt loquut' erat Moyses, & pugnauit contra Amalec. Moyses autem, & Aaron, & Hur ascēderūt super verticem collis. Cumq; leuaret Moyses man', vincebat Israel: sin autē paululum remisisset, superabat Amalec. Manus autem Moysi erant graues. Sumentes igitur lapidem, posuerunt subter eum, in quo sedit. Aaron aūt, & Hur sustentabāt manus eius ex vtraque parte. Et factum est vt manus ipsius nō lassarētur, vsq; ad occasum solis. Fugauitq; Iosue Amalec, & populum eius in ore gladij. Dixit autē dñs ad Moysen, Scribe hoc ob monimētū in libro, & trade auribus Iosue: delebo enim memoriam Amalec sub cœlo. Aedificauitq; Moyses altare, & vocauit nomen eius, Dominus exaltatio mea, dicens: Quia manus filij domini, & bellū dñi erit contra Amalec, à generatione in generationem.

Ex epl'a.ij. Pauli ad Corin. L.ij.

STatui autē hoc ipsum apud me, ne iterum in tristitia venirem ad vos. Si enim ego contristo vos: & quis est qui me lętificet, nisi q cōtristatur ex me? Et hoc ipsum scripsi vobis: vt nō cum venero, tristitiā super tristitiā habeā de quibus oportuerat ca.2.

tuerat me gaudere:cõfidens in omnibus vobis,quia meũ gaudiũ omniũ vestrũ est. Nam ex multa tribulatione & angustia cordis scripsi vobis per multas lachrymas:nõ vt cõtristemini, sed vt sciatis quam charitatem habeam abundãtius in vobis. Si quis aũt contristauit me:nõ me contristauit, sed ex parte,vt nõ onerem omnes vos, sufficit illi qui eiusmodi est, obiurgatio hæc quę fit à pluribus ita vt econuerso magis donetis & cõsolemini, ne forte abundãtiori tristitia absorbeatur, q eiusmodi est. Propter ꝙ obsecro vos vt confirmetis in illum charitatẽ. Ideo enim & scripsi vobis,vt cognoscã experimentũ vestrum an in omnibus obediẽtes sitis. Cui autem aliquid donastis:& ego. Nã & ego quod donaui, siquid donaui, propter vos in persona Christi,vt non circunueniamur à Satana.Non enim ignoramus cogitationes eius. Cũ venissem aũt Troadem propter euangeliũ Christi, & ostiũ mihi apertum esset in dño:nõ habui requiem spiritui meo,eo ꝙ nõ inuenerim Titum fratrẽ meum, sed valefaciẽs eis profectus sum in Macedonia. Deo autẽ gratias qui semper triumphat nos ĩ Christo Iesu,& odorem notitię suæ manifestat per nos in omni loco, quia Christi bon⁹ odor sum⁹ Deo, in ijs qui salui fiũt, & in ijs qui pereunt, alijs quidẽ odor mortis in mortem:alijs aũt odor vitæ in vitã. Et ad hæc quis tam idoneus? Non enim sumus(sicut plurimi)adulterantes verbũ Dei,sed ex syncentate, sicut ex Deo coram Deo ĩ Christo loquimur.

¶Feria.iiij.ex Exodo. Lcõ.j.

CVmq; audisset Iethro sacerdos Madian,cognatus Moysi, omnia quæ fecerat De⁹ Moysi,& Israeli populo suo, ꝙ eduxisset dñs Israel de Ægypto:tulit Sephorã vxorẽ Moysi quam remiserat, & duos filios eius, quorum vnus vocabatur Gersam,dicente patre, Aduena fui in terra aliena. Alter vero Eliezer. Deus enim, ait, patris mei adiutor meus: & eruit me de gladio Pharaonis. Venit ergo Iethro cognat⁹ Moysi,& filij eius, & vxor eius ad Moysen in desertũ, vbi erat castrametatus iuxta montẽ Dei. Et mandauit Moysi, dicens: Ego Iethro cognat⁹ tuus venio ad te, & vxor tua,& duo filij tui cum ea. Qui egressus in occursum cognati sui, adorauit, & osculatus est eum:

c.18.

eum: salutaueruntq; se mutuo
verbis pacificis. Cũq; intrassent
tabernaculũ, narrauit Moyses
cognato suo cuncta, quæ fece-
rat dñs Pharaoni & Aegyptijs
propter Israel: vniuersumq; la-
borẽ qui accidisset eis in itine-
re, & quòd liberauerat eos dñs.
Lætatusq; est Iethro super om
nibus bonis quæ fecerat dñs
Israel, eo ꝙ eruisset eum de ma
nu Ægyptiorũ, & ait: Benedi-
ctus dñs qui liberauit vos de
manu Aegyptiorũ, & de manu
Pharaonis, qui eruit populum
suum de manu Aegypti. Nunc
cognoui, quia magnus dñs su-
per omnes Deos, eo ꝙ superbe
egerint contra illos. Obtulit er
go Iethro cognatus Moysi ho-
locausta & hostias Deo: vene-
runtq; Aaron & omnes senio-
res filiorum Israel, vt comede-
rent panẽ cum eo coram Deo.

Ex epl'a. ij. Pauli ad Corin. L. ij.

ca.3. INcipimus iterum nosmetip
sos cõmẽdare? Aut nunquid
egemus (sicut quidam) cõmen
datitijs epistolis ad vos, aut ex
vobis? Epistola nostra vos estis,
scripta in cordibus nostris, quę
scitur & legitur ab omnibs ho
minibus: manifestati ꝙ episto-
la estis Christi, ministrata à no
bis, & scripta nõ atramento, sed
spiritu Dei viui: non in tabulis
lapideis, sed in tabulis cordis
carnalibus.† Fiduciam aũt ta- A
lem habemus per Christũ ad
Deum: nõ ꝙ sufficientes simus
cogitare aliquid à nobis quasi
ex nobis, sed sufficiẽtia nostra
ex Deo est: qui & idoneos nos
fecit ministros noui testamẽti:
non literæ, sed spũs: litera enim
occidit: spiritus autẽ viuificat.
Quòd si ministratio mortis li-
teris deformata in lapidibꝰ, fuit
in gloria, ita vt nõ possent intẽ-
dere filij Israel in faciẽ Moysi,
propter gloriã vultus eius quæ
euacuatur: quomodo nõ ma-
gis ministratio spiritus erit in
gloria? Nã si ministratio dam-
nationis, in gloria est: multo
magis abundat ministeriũ iu-
stitię in gloria.] Nam nec glo- B
rificatũ est, quod claruit in hac
parte, ꝓpter excellentẽ gloriã.
Si enim quod euacuatur, per
gloriã est: multo magis quod
manet, in gloria est. Habentes
igitur talẽ spem, multa fiducia
vtimur: & nõ sicut Moyses po-
nebat velamen super faciẽ suã,
vt nõ intenderent filij Israel in
faciẽ eius, quod euacuatur, sed
obtusi sunt sensus eorũ. Vsq; in
hodiernũ enim diem, idipsum
velamen in lectione veteris te-
sta-

stamenti manet non reuelatũ, quod ĩ Christo euacuatur: sed vsq; in hodiernũ diem, cum legitur Moyses, velamen positũ est super cor eorũ. Cum aũt cõuersi fuerint ad dñm, auferetur velamen. Dñs aũt, spiritus est. Vbi autẽ spiritus dñi, ibi libertas. Nos vero omnes, reuelatá facie gloriam dñi speculantes: in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem, tanquã à domini spiritu.

¶ Feria. iiij. ex Exodo. Lcõ. j.

c. 18. Altera aũt die sedit Moyses, vt iudicaret populũ, q assistebat Moysi à mane vsq; ad vesperã. Quod cum vidisset cognatus eius, omnia scilicet quę agebat ĩ populo, ait, Quid est quod facis in plebe? cur solus sedes, & omnis populus præstolatur de mane vsque ad vesperã? Cui respõdit Moyses, Venit ad me populus quęrens sentẽtiã Dei. Cumq; acciderit eis aliqua disceptatio, veniunt ad me vt iudicem inter eos, & ostendã præcepta Dei, & leges eius. At ille, Non bonã, inquit, rem facis: stulto labore consumeris & tu, & populus iste qui tecum est: vltra vires tuas est negociũ, solus illud nõ poteris sustinere. Sed audi verba mea atq; consilia, & erit dñs tecum. Esto tu populo in his quæ ad Deũ pertinent, vt referas quę dicuntur, ad eũ: ostendasq; populo ceremonias & ritum colẽdi, viamq; p quã ingredi debeant, & opus quod facere debeant. Prouide aũt de omni plebe viros potẽtes & timentes Deũ: in quib⁹ sit veritas, & qui oderint auaritiã, & constitue ex eis tribunos & centuriones, & quinquagenarios, & decanos, qui iudicent populum omni tempore: quicquid autem maius fuerit, referant ad te, & ipsi minora tantummodo iudicẽt: leuiusq; sit tibi, partito in alios onere. Si hoc feceris, implebis imperium Dei, & præcepta eius poteris sustentare: & omnis hic populus reuertetur ad loca sua cum pace. Quib⁹ auditis, Moyses fecit omnia quæ ille suggesserat. Et electis viris strenuis de cuncto Israel, constituit eos principes populi, tribunos & centuriones, & quinquagenarios & decanos. Qui iudicabant plebẽ domini omni tempore: quicquid autem grauius erat, referebant ad eum. faciliora tantummodo iudicantes. Dimisitq; cognatũ suum: qui reuersus abijt in terram suam.

Ex epla. ij. Pauli ad Corin. L. ij.

ca.4. IDeo habentes hãc ministrationem, iuxta quod misericordiam consequuti sumus nõ deficimus, sed abdicam' occulta dedecoris, nõ ambulantes in astutia, neq; adulterãtes verbũ Dei, sed in manifestatione veritatis cõmendãtes nosmetipsos ad omnẽ conscientiã hominũ coram Deo. Quòd si etiã opertum est euãgeliũ nostrũ: in ijs qui pereunt est opertũ: in qbus Deus huius seculi excæcauit mentes infideliũ, vt nõ fulgeat illis illuminatio euangelij gloriæ Christi, qui est imago Dei. Non enim nosmetipsos prædicam', sed Iesum Christũ dñm nostrũ: nos autẽ seruos vestros per Iesum: qm̃ Deus qui dixit de tenebris lucẽ splẽdescere, ipse illuxit in cordib' nostris ad illuminationẽ sciẽtiæ claritatis Dei: in facie Christi Iesu. Habemus autẽ thesaurũ istũ in vasis fictilib': vt sublimitas sit virtutis Dei, & nõ ex nobis. In omnibus tribulationẽ patimur: sed non angustiamur: aporiamur: sed nõ destituimur: psequutionem patimur: sed non derelinquimur: humiliamur, sed non cõfundimur: deiicimur, sed nõ perimus: semp mortificationẽ Iesu Christi in corpore nostro circunferẽtes, vt & vita Iesu manifestetur in corporib' nostris. Semper enim nos qui viuimus, in mortẽ tradimur propter Iesum: vt & vita Iesu manifestetur in carne nr̃a mortali. Ergo mors ĩ nobis operatur, vita aũt in vobis. Habentes autẽ eũdẽ spiritũ fidei, sicut scriptum est, Credidi ppter quod loquutus sum: & nos credimus, propter quod & loquimur. scientes qm̃ qui suscitauit Iesum, & nos cũ Iesu suscitabit & constituet vobiscum. Omnia enim propter vos: vt gratia abundãs, per multos in gratiarũ actione abũdet in gloriam Dei. Propter quod nõ deficim': sed licet is q foris est noster homo corrumpatur, tamen is q intus est renouatur de die in diẽ. Id enim quod in psenti est momentaneũ & leue tribulationis nr̃æ, supra modũ in sublimitate ęternum gloriæ pondus operat' in nobis, nõ cõtemplãtib' nobis quæ vidẽtur, sed quę nõ vidẽtur. Quæ enim videntur, temporalia sunt: quę aũt non videntur, æterna sunt.

¶ Feria. v. ex Exodo. Lectio. j.

MEnse tertio egressionis filiorum Israel de terra Aegypti: in die hac venerũt in c.19.

solitudinẽ Sinai. Nam profecti de Raphidim, & peruenientes vsq; in desertum Sinai, castrametati sunt in eodẽ loco, ibiq; Israel fixit tentoria è regione montis. Moyses aũt ascẽdit ad Deũ: vocauitq; eũ dñs de monte, & ait, Hæc dices domui Iacob, & annuntiabis filijs Israel, Vosipsi vidistis q̃ fecerim Ægyptijs, quõ portauerim vos sup alas aquilarũ, & assumpserim mihi. Si ergo audieritis vocem meam: & custodieritis pactum meum, eritis mihi in peculium de cũctis populis: mea est enim omnis terra. Et vos eritis mihi in regnum sacerdotale, & gens sancta. Hæc sunt verba quæ loqueris ad filios Israel. Venit Moyses, & conuocatis maioribus natu populi, exposuit omnes sermones quos mãdauerat dñs. Responditq; omnis populus simul, Cũcta quæ loquutus est dñs, faciemus. Cumq; retulisset Moyses verba populi ad dñm, ait ei dñs, Iam nũc veniã ad te in caligine nubis, vt audiat me populus loquentẽ ad te, & credat tibi in perpetuum. Nuntiauit ergo Moyses verba populi ad dñm. Qui dicit ei, Vade ad populum, & sanctifica illos hodie & cras, lauentq; vestimenta sua, & sint parati in diem tertiũ: in die enim tertia descendet dñs coram omni plebe super montẽ Sinai. Constituesq; terminos populo per circumitũ, & dices ad eos, Cauete ne ascẽdatis in montẽ, nec tangatis fines illi⁹: omnis q tetigerit montẽ morte morief. Man⁹ nõ tanget eũ, sed lapidib⁹ opprimetur, aut confodietur iaculis: siue iumẽtũ fuerit siue homo, non viuet: cũ cœperit clangere buccina, tũc ascẽdãt in montẽ.

Ex epl'a. ij. Pauli ad Corin. L. ij.

ca. 5. SCimus enim quoniã si terrestris domus nostra huius habitationis dissoluatur, q̄ ædificationẽ ex Deo habemus, domum nõ manufactã æternã in cœlis. Nam & in hoc ingemiscimus, habitationẽ nostram, quæ de cœlo est, superindui cupientes: si tamen vestiti, & non nudi inueniamur. Nam & qui sumus in hoc tabernaculo, ingemiscimus grauati eo q̄ nolumus expoliari, sed superuestiri, vt absorbeatur quod mortale est, à vita. Qui aũt efficit nos in hoc ipsum, Deus qui dedit nobis pignus spiritus. Audientes igitur semp, & sciẽtes qm̃ dum sumus in hoc corpore, peregrinamur à dño (Per fidem enim

ambulamus,& non per speciẽ) audemus aũt & bonam voluntatem habemus magis peregrinari à corpore, & pręsentes esse ad dñm. Et ideo contendimus, siue absentes, siue pręsentes placere illi. Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi: vt referat vnusquisq; propria corporis prout gessit, siue bonũ, siue malũ. Scientes ergo timorem dñi, hominibus suademus: Deo autẽ manifesti sumus. Spero autẽ & conscientijs vestris manifestos nos esse. Nõ iterum cõmendamus nos vobis: sed occasionẽ damus vobis gloriandi pro nobis: vt habeatis ad eos q in facie glorientur, & non in corde. Siue enim mente excedimus, Deo: siue sobrij sum⁹, vobis. Charitas enim Christi vrget nos: æstimantes hoc, qm̃ si vnus pro omnibus mortuus est, ergo oẽs mortui sunt, & pro omnibus mortuus est Christus: vt & qui viuunt, iam non sibi viuant, sed ei qui pro ipsis mortuus est, & resurrexit. Itaq; nos ex hoc neminẽ nouimus secundum carnem. Et si cognouimus secundũ carnem Christũ, sed nunc iam nõ nouimus. Si qua ergo in Christo noua creatura: vetera transierunt, ecce facta sunt omnia noua. Omnia autẽ ex Deo, qui nos reconciliauit sibi per Christum: & dedit nobis ministerium recõciliationis. Quoniã quidem Deus erat in Christo mundũ reconcilians sibi: nõ reputans illis delicta ipsorũ, & posuit in nobis verbũ reconciliationis. Pro Christo ergo legatione fungimur, tanquã Deo exhortãte per nos. Obsecram⁹ pro Chr̃o, recõciliamini Deo. Eum qui nõ nouerat peccatũ, pro nobis pctm̃ fecit: vt nos efficeremur iustitia Dei in ipso.

¶ Feria.vj.ex Exodo. Lectio.j.

DEscẽditq; Moyses de mõte ad populum, & sanctificauit eum. Cunq; lauissent vestimenta sua, ait ad eos, Estote parati in diem tertiũ, & ne appropinquetis vxoribus vestris. Iamq; aduenerat tertius dies, & mane inclaruerat: & ecce cœperunt audiri tonitrus, ac micare fulgura, & nubes densissima operire montẽ, clangorq; buccinæ vehementi⁹ perstrepebat: & timuit omnis populus q erat in castris. Cumq; eduxisset eos Moyses in occursum Dei de loco castrorũ, steterũt ad radices montis. Totus aũt mons Sinaĩ fumabat: eo ꝙ descendisset dñs c.19.

Deus sup eum in igne,& ascenderet fumus ex eo quasi de fornace:eratq; omnis mons terribilis. Et sonitus buccinæ paulatim crescebat in maius,& prolixius tendebatur: Moyses loquebatur, & Deus respondebat ei. Descenditq; dñs super montē Sinai in ipso montis vertice, & vocauit Moysen in cacumen eius. Quo cum ascēdisset,dixit ad eũ, Descende,& cōtestare populũ: ne forte velit transcēdere terminos ad videndũ dñm, & pereat ex eis plurima multitudo. Sacerdotes quoq; qui accedunt ad dñm, sanctificētur,ne percutiat eos. Dixitq; Moyses ad dñm, Non poterit vulgus ascendere in montem Sinai: tu enim testificatus es & iussisti, dicēs,Pone terminos circa mōtem,& sanctifica illum Cui ait dñs, Vade,descende:ascendesq; tu, & Aaron tecum:sacerdotes autē & populus non transeant terminos,nec ascendant ad dominũ, ne forte interficiat illos. Descenditq; Moyses ad populum: & omnia narrauit eis.

Ex epl'a.ij. Pauli ad Corin. L.ij.

c.6.a Adiuuantes aũt † exhortamur, ne in vacuũ gratiã Dei recipiatis. Ait enim, Tempore accepto exaudiui te: & in die salutis adiuui te Ecce nunc tempus acceptabile:ecce nunc dies salutis. Nemini dãtes vllã offensionem,vt nō vituperetur ministeriũ nostrũ: sed in oĩbus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros, in multa patientia,in tribulationib',in necessitatibus,in angustijs, in plagis, in carcerib', in seditionibus,in laborib', in vigilijs,in ieiunijs, in castitate, in scientia, in longanimitate, in suauitate,in Spiritu sctō,in charitate non ficta, in verbo veritatis,⁊ virtute Dei, per arma iustitiæ à dextris & à sinistris, per gloriã & ignobilitatē,per infamiã & bonã famã: vt seductores, & veraces: sicut qui ignoti,& cogniti: quasi morientes,& ecce viuim': vt castigati,& nō mortificati: quasi tristes, semper aũt gaudētes: sicut egentes, multos aũt locupletantes: tanquã nihil habētes,& omnia possidentes.] Os nostrũ pa-
B tet ad vos ò Corinthij, cor nostrum dilatatũ est. Non angustiamini in nobis: angustiamini autem in visceribus vestris. Eandē autē habentes remunerationē(tanquã filijs dico)dilatamini & vos,nolite iugum ducere cũ infidelibus. Quæ enim participatio iustitiæ cũ iniquitate?

tate? Aut quæ societas luci ad tenebras? Quæ autẽ conuentio Christo ad Belial? Aut quę pars fideli cũ infideli? quis aũt, consensus tẽp'o Dei cũ idolis? Vos enim estis tẽplũ Dei viui: sicut dicit Deus, Quoniã inhabitabo in illis: & inambulabo inter eos, & ero illorum Deus: & ipsi erunt mihi populus. Propter quod exite de medio eorum: & separamini, dicit dñs, & immũdum ne tetigeritis: & ego recipiam vos: & ero vobis in patrẽ: & vos eritis mihi in filios & filias, dicit domin' omnipotens.

¶ Sabbato, ex Exodo. Lcõ. j.

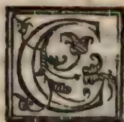
c. 20. Locutusq; est Deus cũctos sermones hos, Ego sum dñs Deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti de domo seruitutis. Non habebis Deos alienos coram me, Nõ facies tibi sculptile, neq; oẽm similitudinem quę est in cœlo desup, & quæ in terra deorsum, nec eorũ quę sunt in aquis sub terra, nõ adorabis ea, neque coles, ego sum dñs De' tuus fortis zelotes, visitans iniquitatẽ patrũ in filios in tertiã & quartã generationẽ eorũ qui oderunt me, & faciens misericordiã in millia his q diligũt me, & custodiũt pręcepta mea. Non assumes nomen dñi Dei tui in vanũ, nec enim habebit insontẽ dñs eum, qui assum pserit nomen dñi Dei sui frustra. Memẽto vt diẽ sabbati sanctifices. Sex dieb' operaberis, & facies oĩa opera tua. Septimo autem die Sabbatũ dñi Dei tui est: nõ facies omne opus in eo, tu & fili' tuus & filia tua, seruus tuus & ancilla tua, iumentum tuũ, & aduena qui est intra portas tuas. Sex enim diebus fecit Deus cœlũ & terrã, & mare, & oĩa quæ in eis sunt & requieuit die septimo: idcirco benedixit dñs diei sabbati, & sanctificauit eum. † Honora patrẽ tuũ & B matrẽ tuã, vt sis longęuus sup terrã, quã dñs Deus tuus dabit tibi. Nõ occides. Non mœchaberis. Nõ furtum facies. Nõ loqueris contra proximũ tuũ falsum testimoniũ. Non concupisces domũ pximi tui. Nec desiderabis vxorẽ eius, nõ seruum, non ancillam, nõ bouem, non asinũ, nec oĩa quæ illius sunt.

Ex epĩa. ij. Pauli ad Corin. L. ij.

Has ergo habẽtes pmissiones charissimi, mundemus nos ab omni inquinamẽto carnis & spiritus, perficientes sanctificationẽ in timore Dei. ca. 7. Capite nos. Neminẽ læsimus, neminẽ corrupimus, neminem

circumuenimus. Non ad condemnationẽ vestrã dico. Prædiximus enim ꝙ in cordibus nostris estis ad cõmoriendũ & ad conuiuendũ. Multa mihi fiducia est apud vos, multa mihi gloriatio pro vobis: replet⁹ sum cõsolatione: superabundo gaudio in omni tribulatione nr̃a. Nã & cũ venissem⁹ in Macedoniam, nullã requiẽ habuit caro nostra, sed omnẽ tribulationẽ passi sum⁹: foris, pugnæ: intus, timores. Sed qui cõsolatur humiles, cõsolatus est nos, Deus, in aduentu Titi. Non solũ aũt in aduẽtu eius, sed etiã in cõsolatione, qua cõsolatus est in vobis referens nobis vestrũ desideriũ, vestrũ fletũ, vestrã æmulationẽ pro me, ita vt magis gauderem. Quoniã & si cõtristaui vos in epistola, nõ me pœnitet: & si pœniteret, vidẽs ꝙ epistola illa (etsi ad horã) vos contristauit. Nunc gaudeo: nõ quia contristati estis, sed quia cõtristati estis ad pœnitentiã. Cõtristati enim estis secundũ Deũ: vt in nullo detrimẽtũ patiamini ex nobis. Quę enim secundũ Deũ tristitia est, pœnitẽtiã in salutẽ stabilẽ operatur: seculi aũt tristitia, mortem operatur. Ecce enim hoc ipsum, secundũ Deũ cõtristari vos: quantã in vobis operatur solicitudinem, sed defensionẽ, sed indignationẽ, sed timorẽ, sed desideriũ, sed æmulationẽ, sed vindictã. In oĩbus exhibuistis vos, incõtaminatos esse negotio. Igitur etsi scripsi vobis, nõ propter eum qui fecit iniuriã, nec ꝓpter eũ qui passus est: sed ad manifestandã solicitudinẽ nostrã quã habem⁹ pro vobis coram Deo, ideo cõsolati sumus. In cõsolatione aũt nostra, abundantius magis gauisi sumus sup gaudio Titi, qa refectus est spũs eius ab omnib⁹ vobis. Et si qd apud illũ de vobis gloriat⁹ sum, nõ sum confusus: sed sicut omnia vobis in veritate locuti sumus, ita & gloriatio nostra quę fuit ad Titũ, veritas facta est: & viscera eius abũdantius in vobis sunt, reminiscentis omniũ vestrũ obedientiã, quomodo cum timore & tremore excepistis illum. Gaudeo ꝙ in omnibus cõfido in vobis.

¶ Dominica octaua post Pentecosten, ex Exodo. Lectio. j.

Vnctus autẽ populus videbat voces & lampades, & sonitũ buccinæ, mõtemq; fumantẽ: & perterriti ac pauore c.20. c

con-

cõcussi, steterũt procul, dicẽtes Moysi, Loquere tu nobis, & audiem⁹: nõ loquatur nobis dñs, ne forte moriamur. Et ait Moyses ad populũ, Nolite timere: vt enim probaret vos venit Deus, & vt terror illius esset in vobis, & nõ peccaretis, Stetitq; populus de lõge: Moyses aũt accessit ad caliginẽ in qua erat Deus. Dixit pręterea dñs ad Moysen, Hæc dices filijs Israel, Vos vidistis ꝙ de cœlo locutus sim vobis. Non facietis mecũ Deos argenteos, nec Deos aureos facietis vobis. Altare de terra facietis mihi, & offeretis sup eo holocausta & pacifica vestra, oues vestras & boues in omni loco in quo memoria fuerit nomi-
D nis mei:] veniam ad te, & benedicam tibi. Quòd si altare lapideũ feceris mihi, nõ ædificabis illud de sectis lapidibus: si enim leuaueris cultrum tuum super eũ, polluetur. Non ascendes per gradus ad altare meũ,
c. 21. ne reueletᷣ turpitudo tua. Hæc sunt iudicia quæ propones eis, Si emeris seruũ Hebræum, sex annis seruiet tibi: in septimo egredietur liber gratis. Cum quali veste intrauerit, cum tali exeat, si habens vxorẽ: & vxor egredietur simul. Sinautẽ dñs dederit illi vxorem, & pepererit filios & filias: mulier & liberi eius erunt dñi sui, ipse vero exibit cum vestitu suo. Quòd si dixerit seruus, Diligo dñm meũ & vxorem ac liberos, non egrediar liber: offeret eum dñs dijs, & applicabitur ad ostiũ & postes, perforabitq; aurem eius subula, & erit ei seruus in seculum. Si quis vendiderit filiam suã in famulã, non egredietur sicut ancillæ exire cõsueuerũt. Si displicuerit oculis dñi sui, cui tradita fuerit, dimittet eã: populo autem alieno vendendi non habebit potestatem, si spreuerit eam. Sinautẽ filio suo despõderit eam, iuxta morem filiarum faciet illi. Quod si alteram ei acceperit, prouidebit puellæ nuptias, & vestimẽta, & pretium pudicitiæ non negabit. Si tria ista non fecerit, egredietur gratis absque pecunia.

Ex ep̃la. ij. Pauli ad Corin. L. ij.

NOtam aũt facimus vobis fratres gratiam Dei, quæ data est ĩ ecclesijs Macedoniæ: ca. 8.
ꝙ in multo experimento tribulationis abundantia gaudij ipsorũ fuit, & altissima paupertas eorũ abundauit in diuitias simplicitatis eorum, quia secundũ virtutẽ (testimoniũ illis reddo)

&

& supra virtutē voluntarij fue-
runt, cum multa exhortatione
obsecrātes nos gratiā & cōmu-
nicationē ministerij quod fit
in sanctos. Et nō sicut sperauí-
mus, sed semetipsos dederunt
primum dño, deinde nobis per
voluntatē Dei: ita vt rogarem⁹
Titū, vt quemadmodū cœpit,
ita & perficiat in vobis etiā gra
tiam istā. Sed sicut in omnibus
abundatis fide, & sermone, &
sciētia, & omni solicitudine, in-
super & charitate vestra in nos,
vt & in hac gratia abundetis.
Non quasi imperans dico: sed
per aliorū solicitudinē, etiā ve-
stræ claritatis ingeniū bonum
cōprobās. Scitis enim gratiam
dñi nostri Iesu Christi, qm̄ pro-
pter vos egenus factus est: cum
esset diues, vt illius inopia, vos
diuites essetis. Et cōsiliū in hoc
do. Hoc enim vobis vtile est:
qui non solū facere, sed & velle
cœpistis ab anno priore: nunc
vero & facto perficite: vt quem
admodū promptus est animus
voluntatis, ita sit & perficiendi
ex eo quod habetis. Si enim vo
luntas prompta est: secundum
id quod habet, accepta est, non
secundum id quod non habet.
Non enim vt alijs sit remissio,
vobis autem tribulatio: sed ex
æqualitate. In præsenti tēpore,
vestra abundātia, illorū inopiā
suppleat: vt & illorū abundan-
tia, vestræ inopiæ sit supplemen
tum, vt fiat æqualitas, sicut scri
ptum est, Qui multū, nō abun-
dauit: & qui modicū, nō mino-
rauit. Gratias aūt ago Deo, qui
dedit eandē solicitudinē pro vo
bis in corde Titi: qm̄ exhorta-
tionē quidē suscepit: sed cū so-
licitior esset, sua voluntate pro-
fectus est ad vos. Misimus etiā
cū illo fratrē nostrū, cuius laus
est in Euangelio per oēs eccle-
sias: non solum aūt, sed & ordi-
natus est ab ecclesijs comes pe-
regrinationis nostræ, in hanc
gratiā quæ ministratur à nobis
ad dñi gloriam & destinatā vo
luntatē nostrā: deuitantes hoc,
ne quis nos vituperet ī hac ple-
nitudine, quæ ministratur à no
bis in dñi gloriā. Prouidemus
enim bona nō solū corā Deo,
sed etiā corā hoībus. Misimus
aūt cum illis & fratrē nostrum,
quē probauim⁹ in multis sæpe
solicitū esse: nunc aūt multo so
licitiorem, cōfidentia multa in
vos, siue pro Tito qui est socius
me⁹ & in vobis adiutor, siue fra
tres nostri, Apostoli ecclesiarū,
gloria Christi. Ostēsionē ergo
quæ est charitatis vestræ & no-
stræ

stræ gloriæ pro vobis, in illos ostendite in facie ecclesiarum.
Secundum Lucam. Lectio iij.
c.16. IN illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis parabolã hãc, Homo quidam erat diues qui habebat villicum, & hic diffamatus est apud illũ, quasi dissipasset bona ipsius. Et reliqua.
Homilia sancti Hiero. presby.
Quæstiunculã proposuisti qd sit villicus iniquitatis, qui voce dñi laudatur. Cuius cũ vellem scire rationem, & de quo fonte processerat: reuolui volumen euãgelicũ: & inter cętera reperi q̃ appropinquãtibus saluatori publicanis & peccatorib' vt audirent eum, murmurabãt Pharisæi & Scribæ dicentes, Quare iste peccatores suscipit, & comedit cum eis? Qui locutus est eis parabolã centũ ouiũ & vnius perditæ, quæ inuenta pastoris humeris reportata est. Et cum esset posita, statim intulit, Dico vobis q̃ ita gaudiũ erit in cœlo super vno peccatore pœnitentiam agente, magis quã super nonagintanouẽ iustis qui non habẽt opus pœnitentia. Aliam quoq; parabolã decẽ drachmarum, vnius quoq; perditæ atq; repertæ, cũ proposuisset, simili eam fine cõpleuit: sic dico vobis, gaudiũ erit angelis Dei super vno peccatore pœnitentiã agente. Tertiã quoq; parabolã proposuit hoĩs habentis duos filios, & diuidẽtis inter eos substantiam. Cumq; minor facultatibus perditis egere cœpisset, & comedere siliquas porcorũ cibũ: & reuersus ad patrẽ, susceptus est ab eo. Frater quoq; senior inuidens patris voce corripitur, q̃ lætari debuerit & gaudere, quia frater eius mortuus erat & reuixit, perierat & inuentus est. Te deum. Oratio.

LArgire nobis quæsumus domine semper spiritum cogitandi quæ recta sunt, propitius & agendi: vt, qui sine te esse non possumus, secundum te viuere valeamus. Per domi.

¶ Feria.ij.ex Exodo. Lectio.j.
QVi percusserit hominem volẽs occidere, morte moriatur. Qui autem non est insidiatus, sed Deus illum tradidit in manus eius: constituam tibi locũ in quem fugere debeat. Si quis per industriam occiderit proximum suum: & per insidias, ab altari meo auelles eum vt moriatur. Qui percusserit patrem suũ aut matrẽ, morte moriatur. Qui furat' fuerit hominẽ, & vendiderit eum, c.21.

conuictus noxæ morte moriatur. Qui maledixerit patri suo vel matri, morte moriatur. Si rixati fuerint viri, & percusserit alter proximũ suum lapide vel pugno, & ille mortuus nõ fuerit, sed iacuerit in lectulo, si surrexerit, & ambulauerit foris super baculũ suum, innocẽs erit qui pcusserit: ita tamen vt operas ei⁹, & impensas in medicos, restituat. Qui percusserit seruũ suum vel ancillã virga, & mortui fuerint in manibus eius, criminis reus erit. Sin aũt vno die vel duobus superuixerit, non subiacebit pœnę, quia pecunia illius est. Si rixati fuerint viri, & percusserit quis mulierẽ prægnantẽ, & abortiuũ quidẽ fecerit, sed ipsa vixerit: subiacebit damno quantũ maritus mulieris expetierit, & arbitri iudicauerint. Sin aũt mors eius fuerit subsecuta, reddet animam pro anima, oculum pro oculo, dentem pro dente, manũ pro manu, pedem pro pede, adustionẽ pro adustione, vulnus pro vulnere, liuorem pro liuore. Si percusserit quispiã oculũ serui sui aut ancillę, & luscos eos fecerit, dimittet eos liberos pro oculo quem eruit. Dentem quoq; si excusserit seruo vel ancillę suę, similiter dimittet eos liberos. Si bos cornu percusserit virum aut mulierẽ, & mortui fuerint, lapidib⁹ obruetur, & nõ comedentur carnes eius, dñs quoq; bouis innocens erit. Quòd si bos cornupeta fuerit ab heri & nudiustertius, & cõtestati sunt dñm eius, nec recluserit eum, occideritq; virum aut mulierem: bos lapidibus obruetur, & dñm illius occident. Quòd si pretium fuerit ei impositũ, dabit pro anima sua quicq̃d fuerit postulatus. Filium quoq; & filiã si cornu percusserit, simili sentẽtiæ subiacebit. Si seruum ancillamq; inuaserit, triginta siclos argẽti domino dabit, bos vero lapidibus opprimetur.

Ex epla.ij. Pauli ad Corin. c.ij.

NAm de ministerio quod fit in sanctos: ex abundãti est mihi scribere vobis. Scio enim promptũ animũ vestrũ: pro quo de vobis glorior apud Macedones. Quoniã & Achaia parata est ab anno preterito: & vestra æmulatio ꝓuocauit plurimos. Misimus autẽ fratres: vt ne quod gloriamur de vobis, euacuetur ĩ hac parte, vt (quem admodũ dixi) parati sitis: ne cũ venerint Macedones mecũ, & inuenerint vos imparatos, erubesca- ca.9.

besca mus nos, vt non dicamus vos in hac substantia. Necessariũ ergo existimaui rogare fratres, vt pręueniãt ad vos, & præparẽt repromissam benedictionem hanc, paratã esse sic, quasi benedictionẽ, non tanquã auaritiã. Hoc autẽ dico, † Qui parce seminat, parce & metet: & qui seminat in bñdictionibus, de benedictionibus & metet. Vnusquisque prout destinauit in corde suo: nõ ex tristitia aut ex necessitate. Hilarem enim datorem diligit Deus. Potens est aũt Deus oẽm gratiã abundare facere in vobis: vt in omnibus semper omnẽ sufficientiã habentes, abundetis in omne opus bonũ, sicut scriptũ est, Dispersit, dedit pauperibus: iustitia eius manet in seculũ seculi. Qui autẽ administrat semen seminãti: & panẽ ad manducandũ pręstabit, & multiplicabit semen vestrũ, & augebit incrementa frugum iustitię vestrę.] Vt in omnib' locupletati abundetis in oẽm simplicitatẽ, quæ operatur per nos gratiarũ actionẽ Deo. Quoniã ministerium huius officij non solum supplet ea quæ desunt sanctis, sed etiam abundat per multas gratiarum actiones in dño, per probationem ministerij huius glorificantes Deũ in obedientia cõfessionis vestræ in euãgelio Christi, & simplicitate communicationis vestræ in illos, & in omnes, & in ipsorũ obsecratione pro vobis, desiderantium vos propter eminentem gratiã Dei in vobis. Gratias ago Deo super inenarrabili dono eius.

¶ Feria.iij. ex Exodo. Lectio.j.

SI quis aperuerit cisternã, & foderit, & non operuerit eã, cecideritq; bos aut asinus in eam, reddet dñs cisternę pretiũ iumentorũ: quod aũt mortuũ est, ipsius erit. Si bos alienus bouem alterius vulnerauerit, & ille mortuus fuerit: vendent bouem viuũ, & diuident pretiũ, cadauer autem mortui inter se dispertient, Si aũt sciebat ꝙ bos cornupeta esset ab heri & nudiustertius & nõ custodiuit eũ dñs suus: reddet bouem pro boue, & cadauer integrũ accipiet. Si quis furatus fuerit bouẽ aut ouem, & occiderit vel vendiderit: quinq; boues pro vno boue restituet, & quatuor oues pro vna oue. Si infringẽs fur domũ siue suffodiens fuerit inuentus, & accepto vulnere mortu' fuerit: percussor non erit reus sanguinis. Quòd si orto sole hoc fecerit:

Marginal notes (right): c.21. (beside "SI quis aperuerit"); c.22. (beside "Si quis furatus"); c. [illegible] (beside "siue suffodiens")

fecerit: homicidiũ perpetrauit, & ipse morietur. Si nõ habuerit quod pro furto reddat, ipse venundabitur. Si inuentũ fuerit apud eum quod furatus est, viuens, siue bos, siue asinus, siue ouis, duplũ restituet. Si læserit quispiã agrũ vel vineã, & dimiserit iumentũ suum vt depascatur aliena: quicquid optimum habuerit in agro suo vel in vineã, pro dãni ęstimatione restituet. Si egressus ignis inuenerit spinas, & cõprehẽderit aceruos frugum, siue stantes segetes in agris: reddet damnũ qui ignẽ succẽderit. Si quis cõmendauerit amico pecuniam aut vas in custodiã, & ab eo q susceperat, furto ablata fuerint: si inuenitur fur, duplum reddet: si latet fur, dñs dom' applicabitur ad Deos, & iurabit, ꝙ nõ extenderit manum in rem proximi sui, ad perpetrandã fraudẽ, tam in boue q̃ in asino, & oue ac vestimẽto, & quicquid dãni inferre potest, ad Deos vtriusq; causa pueniet: & si illi iudicauerint, duplũ restituet proximo suo.

Ex epla. ij. Pauli ad Corin. L. ij.

c. 10. IPse autẽ ego Paulus obsecro vos per mãsuetudinẽ & modestiã Christi q in facie quidẽ humilis sum inter vos, absens aũt confido in vobis. Rogo autem vos, ne præsens audeã per eam cõfidentiã qua existimor audere in quosdã: qui arbitrantur nos tanquã secundũ carnẽ ambulem'. In carne enim ambulantes, nõ secundũ carnem militamus. Nam arma militiæ nostræ nõ carnalia sunt, sed potentia Deo ad destructionẽ munitionũ, consilia destruentes, & omnẽ altitudinẽ extollentẽ se aduersus scientiã Dei, & in captiuitatem redigentes oẽm intellectum in obsequiũ Christi, & in promptu habentes vlcisci omnem inobedientiã, cum impleta fuerit vestra obedientia. Quæ secundũ faciẽ sunt, videte. Si quis confidit sibi, Christi se esse: hoc cogitet iterũ apud se, ꝙ sicut ipse Christi est, ita & nos. Nam & si amplius aliquid gloriatus fuero de potestate nostra, quam dedit nobis dñs in ædificationem, & nõ in destructionẽ vestram nõ erubescam. Vt aũt nõ existimer tanquã terrere vos per epistolas. (Quoniã quidẽ epistolę inquiũt, graues sunt & fortes, præsentia autem corporis infirma, & sermo contemptibilis) hoc cogitet q eiusmodi est, qa quales sumus verbo per epistolas absentes, tales

&

& præsentes in facto. Nõ enim audemus inserere aut cõparare nos quibusdã,qui seipsos commendant:sed ipsi in nobis nosmetipsos metientes,& cõparantes nosmetipsos nobis. Nos aũt nõ in immẽsum gloriabimur: sed secundũ mensuram regulę qua mensus est nobis De⁹ mensurã pertingendi vsq; ad vos. Nõ enim quasi nõ pertingẽtes ad vos, superextendimus nos. Vsq; ad vos enim puenimus in Euãgelio Christi, nõ in immẽsum gloriãtes in alienis laboribus:spem aũt habẽtes crescẽtis fidei vestrę,ĩ vobis magnificari secundũ regulã nostrã in abundantia,etiã in illa quę vltra vos sunt euãgelizare, nõ in aliena regula, in ijs quæ pparata sunt
D gloriari.†Qui aũt gloriatur in dño glorietur. Non enim qui seipsum cõmendat, ille probatus est:sed quẽ Deus cõmẽdat.

¶ Feria.iiij. ex Exodo. Lcõ.j.

c.22. SI quis cõmendauerit proximo suo asinũ, bouẽ, ouem, & omne iumentũ ad custodiã, & mortuũ fuerit, aut debilitatum, vel captum ab hostibus, nullusq; hoc viderit: iusiurandum erit in medio, ꝙ nõ extẽderit manum ad rem proximi sui:suscipietq; dñs iuramentũ, & ille reddere nõ coget̃. Quod si furto ablatũ fuerit, restituet damnũ dño. Si comestum à bestia,deferat ad eum quod occisum est,& non restituet. Qui à proximo suo quicquid horum mutuo postulauerit, & debilitatũ aut mortuũ fuerit, dño nõ præsente,reddere compelletur. Quod si impræsentiarum dñs fuerit,non restituet, maxime si conductũ venerat pro mercede operis sui. Si seduxerit quis virginem necdũ desponsatã, dormieritq; cum ea: dotabit eam & habebit eam vxorẽ. Si pater virginis dare noluerit, reddet pecuniã iuxta modũ dotis,quã virgines accipere cõsueuerũt. Maleficos non patieris viuere. Qui coierit cũ iumento,morte moriatur. Qui immolat dijs, occidetur, præterquã dño soli. Aduenã non contristabis,neq; affliges eũ:aduenæ enim & ipsi fuistis in terra Ægypti, viduæ & pupillo non nocebitis. Si læseritis eos, vociferabuntur ad me, & ego audiam clamorem eorum: & indignabitur furor meus, percutiãq; vos gladio,& erunt vxores vestræ viduæ, & filij vestri pupilli. Si pecuniam mutuam dederis populo meo pauperi qui habitat tecum, nõ

vrgebis eum quaſi exactor, nec vſuris opprimes. Si pignus à proximo tuo acceperis veſtimentũ, ante Solis occaſum reddes ei: Ipſum enim eſt ſolũ quo operitur, indumentum carnis ei⁹, nec habet aliud in quo dormiat: ſi clamauerit ad me, exaudiam eũ, quia miſericors ſum. Dijs nõ detrahes, & principi populi tui nõ maledices. Decimas tuas & primitias tuas non tardabis reddere: primogenitum filiorum tuorum dabis mihi. De bobus quoque, & ouibus ſimiliter facies: ſeptem diebus ſit cum matre ſua, die octaua reddes illum mihi. Viri ſancti eritis mihi, carnẽ quæ à beſtijs fuerit prægustata non comedetis, ſed proiicietis canibus.

Ex epiſt. b. Pauli ad Corin. ij.

c. 11. a VTinam ſuſtineretis modicum quid inſipientiæ meæ: ſed & ſupportate me: æmulor enim vos Dei æmulatione. Deſpondi enim vos vni viro virginẽ caſtam exhibere

B Chriſto.] Timeo autẽ ne ſicut ſerpens Euam ſeduxit aſtutia ſua: ita corrũpantur ſenſus veſtri, & excidant à ſimplicitate, quæ eſt in Chriſto. Nam ſi is qui venit, aliũ Chriſtũ prædicat, quem non prædicauimus, aut alium ſpiritũ accipitis, quẽ non accepiſtis, aut aliud euangeliũ quod nõ recepiſtis: recte pateremini. Exiſtimo enim nihil me minus feciſſe magnis Apoſtolis. Nam etſi imperitus ſermone, ſed nõ ſcientia, in omnibus aũt manifeſtus ſum vobis. At nunquid peccatũ feci, meipſum humiliãs, vt vos exaltemini: qm̃ gratis Euangelium Dei euangelizaui vobis? alias eccleſias expoliaui, accipiẽs ſtipendia ad miniſteriũ veſtrum. Et cũ eſſem apud vos, & egerẽ: nulli oneroſus fui: nam quod mihi deerat ſuppleuerunt fratres qui venerũt à Macedonia: & in oĩbus ſine onere me vobis ſeruaui, & ſeruabo. Eſt veritas Chriſti in me, qm̃ hæc gloriatio nõ infringetur in me in regionibus Achaiæ. Quare? quia nõ diligo vos? Deus ſcit. Quod aũt facio: & faciã, vt amputem occaſionẽ eorũ qui volũt occaſionem: vt in quo gloriantur, inueniantur ſicut & nos. Nam eiuſmodi pſeudo apoſtoli ſunt operarij ſubdoli, transfigurãtes ſe in Apoſtolos Chriſti. Et non mirũ, ipſe enim ſatanas transfigurat ſe in angelũ lucis, nõ eſt ergo magnum ſi miniſtri eius transfigurentur velut miniſtri iuſti-

iustitiæ:quorũ finis erit secundum opera ipsorũ. Iterũ dico, ne quis me putet insipientem esse, alioquin velut insipienté accipite me: vt & ego modicũ quid glorier. Quod loquor,nõ loquor secundũ Deũ,sed quasi in insipientia, in hac substãtia glorię. Qm̃ multi gloriãtur secundũ carné:& ego gloriabor.

¶ Feria.v.ex Exodo. Lectio.j.

c.23. NOn suscipies vocem mendacij: nec iunges manũ tuã vt pro impio dicas falsum testimoniũ. Nõ sequeris turbã ad faciendũ malũ: nec in iudicio plurimorũ acquiesces sententię,vt à vero deuies. Pauperis quoq; nõ misereberis in iudicio. Si occurreris boui inimici tui,aut asino errãti,reduc ad eum. Si videris asinum odientis te,iacere sub onere,non pertransibis, sed subleuabis cũ eo. Non declinabis in iudiciũ pauperis. Mendaciũ fugies. Insontem & iustum nõ occides,quia auersor impium. Nec accipies munera,quæ etiã excæcãt prudentes, & subuertunt verba iustorũ. Peregrino molestus non eris, scitis enim aduenarũ animas: quia & ipsi peregrini fuistis in terra Ægypti. Sex annis seminabis terrã tuam,& cõgregabis fruges eius. Anno autem septimo dimittes eã, & requiescere facies, vt comedant pauperes populi tui:& quicquid reliquũ fuerit:edant bestiæ agri, ita facies in vinea, & in oliueto tuo. Sex dieb' operaberis: septimo die cessabis, vt requiescat bos & asinus tuus, & refrigeretur filius ancillę tuę,& aduena. Omnia quæ dixi vobis, custodite. Et per nomen externorũ Deorum non iurabitis,neq; audietur ex ore vestro. Tribus vicibus per singulos annos mihi festa celebrabitis. Solennitatem azymorũ custodies. Septẽ diebus comedes azyma,sicut præcepi tibi tempore mensis nouorum,quãdo egressus es de Ægypto:nõ apparebis in conspectu meo vacuus. Et solennitatem messis primitiuorũ operis tui, quęcũq; seminaueris in agro, solénitaté quoq; in exitu anni, quãdo cõgregaueris oẽs fruges tuas de agro. Ter in anno apparebit oẽ masculinũ tuũ coram dño Deo. Nõ immolabis super fermento sanguinem victimæ meæ,nec remanebit adeps solénitatis meæ vsq; mane. Primitias frugũ terræ tuæ deferes in domũ dñi Dei tui: nec coques hœdum in lacte matris suæ.

Ex ep̄la.ij. Pauli ad Corin. L.iij.

c.11. LIbenter enim sufffertis insipientes: cum sitis ipsi sapientes. Sustinetis enim si quis vos in seruitutẽ redigit, si quis deuorat, si quis accipit, si quis extollitur, si quis in faciem vos cædit. Secundũ ignobilitatem dico, quasi nos infirmi fuerim⁹ in hac parte. In quo quis audet (in insipientia dico) audeo & ego. Hebræi sunt: & ego. Israelitæ sunt: & ego. Semen Abrahæ sunt: & ego. Ministri Christi sunt (vt minus sapiens dico) plus ego: in laborib⁹ plurimis: in carceribus abundantius, in plagis supra modũ, in mortib⁹ frequẽter. A Iudæis quinquies quadragenas, vna minus, accepi. Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci, nocte & die in profundo maris fui, in itineribus sæpe, periculis fluminũ, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex gẽtibus: periculis in ciuitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratrib⁹, in labore & ęrumna, in vigilijs multis, in fame & siti, in ieiunijs multis, in frigore & nuditate: præter illa quæ extrinsecus sunt: instãtia mea quotidiana: solicitudo omniũ ecclesiarũ. Quis infirmatur & ego nõ infirmor? Quis scãdalizatur: & ego non vror? Si gloriari oportet: quæ infirmitatis meę sunt, gloriabor. Deus & pater dñi nostri Iesu Christi, qui est benedictus in secula, scit q̃ nõ mentior. Damasci pręposit⁹ gẽtis Aretæ Regis, custodiebat ciuitatẽ Damascenorũ, vt me cõprehenderet: & per fenestrã in sporta demissus sum per murum, & sic effugi manus eius.

Feria.vj. ex Exodo. Lectio j.

ECce ego mittam angelum meum, qui præcedat te, & custodiat in via, & introducat in locũ quẽ præparaui. Obserua eum, & audi vocẽ eius, nec contemnendũ putes: quia non dimittet cũ peccaueritis, & est nomen meum in illo. Quòd si audieris vocẽ eius, & feceris omnia quæ loquor, inimicus ero inimicis tuis, & affligã affligentes te. Præcedetq; te angelus me⁹, & introducet te ad Amorrhæum, & Hethæum, & Pherezæum, Chananæumq́;, & Heuæum, & Iebusæum, quos ego conteram. Non adorabis Deos eorum, nec coles eos, nõ facies opera eorum, sed destrues eos: & confringes statuas eorum. Seruietisq; dño Deo vestro, vt c.23.

benedicã panib⁹ tuis, & aquis, & auferam infirmitatẽ de medio tui. Non erit infœcunda, nec sterilis in terra tua, numerum dierum tuorum implebo. Terrorem meũ mittam in prę cursum tuum, & occidam omnem populum, ad quem ingredieris: cunctorumq; inimicorũ tuorũ coram te terga vertam, emittens crabrones prius, qui fugabunt Heuæum, & Chananæum, & Hethæum, antequã introeas. Non eiiciam eos à facie tua anno vno: ne terra in solitudinẽ redigatur, & crescant contra te bestiæ. Paulatim expellam eos de cõspectu tuo, donec augearis, & possideas terrã. Ponã autẽ terminos tuos à mari rubro vsq; ad mare Palæstinorum, & à deserto vsque ad fluuiũ: tradam in manibus vestris habitatores terræ, & eiiciã eos de conspectu vestro. Non inibis cũ eis fœdus, nec cũ dijs eorum. Non habitent in terra tua, ne forte peccare te faciant in me, si seruieris dijs eorum: quod tibi certe erit in scãdalũ.

Ex epla.ij Pauli ad Corin. L.ij.

c.12. a SI gloriari oportet, non expedit quidem? veniam aũt ad visiones, & reuelationes dñi. Scio hominẽ in Christo ante annos quatuordecim (siue in corpore, siue extra corpus, nescio, Deus scit) raptũ huiusmodi vsq; ad tertiũ cœlum. Et scio huiusmodi hominem (siue in corpore, siue extra corpus, nescio, Deus scit) quoniã raptus est in paradisum: & audiuit arcana verba, quę nõ licet homini loqui. Pro huiusmodi gloriabor, pro me aũt nihil, nisi in infirmitatibus meis. Nam & si voluero gloriari, non ero insipiens: veritatem enim dicam. Parco autem, ne quis me existimet supra id quod videt in me, aut aliquid audit ex me. Et ne magnitudo reuelationũ extollat me, datus est mihi stimulus carnis meę angel⁹ satanę, vt me colaphizet. Propter quod ter dñm rogaui, vt discederet à me & dixit mihi, Sufficit tibi gratia mea, nam virtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur gloriabor in infirmitatib⁹ meis: vt inhabitet in me virt⁹ Christi.] B
Propter qđ placeo mihi ĩ infirmitatibus meis, in cõtumelijs, in necessitatibus, in persecutionib⁹, in angustijs pro Christo. Cum enim infirmor: tũc potẽs sum. Factus sum insipiens: vos me coegistis. Ego enim à vobis debui cõmendari: nihil enim

minus feci ab ijs q́ sunt supra modum apostoli: tametsi nihil sum. Signa tamen apostoli facta sunt super vos in omni patientia, in signis & prodigijs, & virtutib⁹. Quid est enim quod min⁹ habuistis præ cæteris ecclesijs: nisi ꝙ ego ipse non grauaui vos? Donate mihi hãc iniuriã. Ecce tertio hoc paratus sum venire ad vos: & non ero grauis vobis. Non enim quęro quæ vestra sunt, sed vos. Nec enim debẽt filij parentibus thesaurizare: sed parẽtes filijs. Ego aũt libentissime impendã & super impẽdar ipse pro animab⁹ vestris: licet plus vos diligens minus diligar, sed esto, ego vos non grauaui: sed cũ essem astutus, dolo vos cepi. Nũquid per aliquẽ eorũ quos misi ad vos, circunueni vos? Rogaui Titũ, & misi cũ illo fratrẽ. Nunquid Titus vos circunuenit? nonne eodẽ spũ ambulauimus? nõne ijsdem vestigijs? Olim putatis ꝙ excusemus nos apud vos? Coram Deo, in Christo loquimur: omnia enim charissimi propter ædificationẽ vestram. Timeo enim ne forte cũ venero, nõ quales volo, inueniã vos: & ego inueniar à vobis qualẽ non vultis, ne forte contentiones, æmulationes, animositates, dissensiones, detractiones, susurrationes, inflationes, seditiones sint inter vos: ne iterum cum venero, humiliet me De⁹ apud vos: & lugeam multos ex ijs qui ante peccauerunt & nõ egerunt pœnitentiã super immunditia & fornicatione, & impudicitia quam gesserunt.

¶ Sabbato, ex Exodo. Lectio. j.

Moysi quoq; dixit, † Ascẽde ad dñm tu & Aaron, c. 24. a
Nadab, & Abiu, & septuaginta senes ex Israel, & adorabitis procul. Solusq́; Moyses ascẽdet ad dñm & illi non appropinquabunt: nec populus ascẽdet cum eo. Venit ergo Moyses, & narrauit plebi omnia verba dñi atq; iudicia: respõditq́; cunctus populus vna voce. Omnia verba dñi, quæ loquutus est faciem⁹. Scripsit autẽ Moyses vniuersos sermones dñi: & mane consurgens ædificauit altare ad radices montis, & duodecim titulos per duodecim tribus Israel. Misitq́; iuuenes de filijs Israel, & obtulerunt holocausta, immolaueruntq́; victimas pacificas dño, vitulos. Tulit itaque Moyses dimidiã partẽ sanguinis, & misit in crateras: partem autẽ residuam fudit sup altare.

Assu-

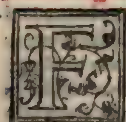
Assumensq; volumen fœderis, legit audiēte populo, qui dixerunt: Omnia quæ loquutus est dñs faciemus, & erim⁹ obedientes. Ille vero, sumptũ sanguinē respersit in populũ, & ait, Hic est sanguis fœderis, quod pepigit dñs vobiscum super cunctis sermonibus his. Ascenderũtq; Moyses & Aaron, Nadab, & Abiu, & septuaginta de senio-
4 ribus Israel: & viderunt Deum
a Israel: sub pedibus eius quasi op⁹ lapidis sapphirini, & quasi cœlũ cum serenum est. Nec super eos qui procul recesserant de filijs Israel, misit manũ suā. Videruntq; Deũ, & comederũt, ac biberunt. Dixit autē dñs ad Moysen, Ascēde ad me in montem, & esto ibi: daboq; tibi tabulas lapideas, & legē, ac mandata quæ scripsi, vt doceas eos. Surrexerũt Moyses & Iosue minister eius: ascēdensq; Moyses in montem Dei, senioribus ait, Expectate hic, donec reuertamur ad vos, habetis Aaron, & Hur vobiscum: si quid natum fuerit quęstionis, referetis ad eos. Cũq; ascendisset Moyses, operuit nubes montem, & habitauit gloria dñi super Sinai, tegens illum nube sex diebus: septimo autē die vocauit eũ de medio caliginis. Erat autē species gloriæ dñi, quasi ignis ardens sup verticē mōtis in cōspectu filiorum Israel. Ingressusq; Moyses mediũ nebulæ, ascēdit in montē: & fuit ibi q̃dragiuta dieb⁹ & quadraginta noctib⁹.]

Ex epſa. ij. Pauli ad Corin. L ij.

Ecce tertio hoc venio ad c.13.
vos. In ore duorũ vel triũ testium stabit omne verbum. Prędixi enim & prędico, vt pręsens vobis, & nũc absens ijs qui ante peccauerũt, & cæteris omnibus, qm̃ si venero iterum, nō parcā. An experimentũ quęritis ei⁹ qui in me loquitur Christus: qui in vobis non infirmatur, sed potēs est in vobis? Nam etsi crucifixus est ex infirmitate: sed viuit ex virtute Dei. Nā & nos infirmi sum⁹ in illo: sed viuimus cum eo ex virtute Dei in vobis. Vosmetipsos tentate si estis in fide: ipsi vos probate. An nō cognoscitis vosmetipsos quia Christ⁹ Iesus in vobis est? nisi forte reprobi estis. Spero aũt ꝙ cognoscetis quia nos nō sumus reprobi. Oramus autē Deũ, vt nihil mali faciatis: non vt nos probati appareamus, sed vt vos quod bonũ est faciatis: nos aũt vt reprobi simus. Non enim possumus aliquid aduer-

sus veritatem: sed pro veritate. Gaudemus enim qm̃ nos infirmi sumus: vos autem potentes estis. Hoc & oramus, vestrã consummationẽ. Ideo hæc absens scribo: vt non præsens durius agam secundũ potestatẽ, quã dñs dedit mihi in ędificationẽ, & nõ in destructionẽ. De cætero fratres gaudete, perfecti estote, exhortamini, idipsum sapite, pacem habete, & Deus pacis & dilectionis erit vobiscum. Salutate inuicem in osculo sancto. Salutant vos omnes sancti. Gratia domini nostri Iesu Christi, & charitas Dei, & communicatio sancti Spiritus sit cum omnibus vobis. Amen.

¶ Dñica.ix.post Pentecosten. Liber prim' Samuelis, Quẽ nos primũ Regum dicimus. Leõ.i.

ca.i. Vit vir vnus de Ramathaim Sophim, de monte Ephraim, & nomen ei' Elcana, filius Ieroham, filij Eliu: filij Thou, filij Suph, Ephrathęus: & habuit duas vxores, nomen vni Anna, & nomen secundæ Phenenna. Fueruntq; Phenennæ filij: Annæ aũt nõ erãt liberi. Et ascendebat vir ille de ciuitate sua statutis diebus, vt adoraret, & sacrificaret dño exercituum in Silo. Erant aũt ibi duo filij Heli. Ophni & Phinees, sacerdotes dñi. Venit ergo dies, & immolauit Elcana, deditq; Phenennę vxori suę, & cunctis filijs ei', & filiab' partes: Annæ aũt dedit partẽ vnã tristis, quia Annam diligebat. Dñs autem concluserat vuluã eius. Affligebat quoq; eam æmula eius, & vehementer angebat, in tantũ vt exprobraret ꝙ dñs conclusisset vuluã eius: sicq; faciebat per singulos annos, cũ redeunte tempore ascenderent ad templum dñi: & sic prouocabat eã. Porro illa flebat, & nõ capiebat cibum. Dixit ergo ei Elcana vir suus, Anna cur fles? & quare non comedis? & quam ob rem affligitur cor tuũ? nunquid nõ ego melior tibi sum, q̃ decem filij? Surrexit aũt Anna postq̃ comederat, & biberat in Silo. Et Heli sacerdote sedente sup sellam ante postes domus dñi, cum esset Anna amaro animo orauit ad dñm flens largiter, & votum vouit dicens, Dñe exercituũ, si respiciens videris, afflictionẽ famulæ tuæ, & recordatus mei fueris, nec oblitus ancillæ tuę, dederisq; seruę tuæ sexũ virilẽ: dabo eum dño omnibus

diebus vitæ eius, & nouacula
non aſcendet ſuper caput eius.

Sanctũ Ieſu Chriſti euangeliũ
ſecundum Matthæum. Lcõ.ij.

c.1.a LIber † generationis Ieſu
Chr̃i filij Dauid filij Abra
ham. Abraham genuit Iſaac.
Iſaac autẽ genuit Iacob. Iacob
autem genuit Iudam,& fratres
eius. Iudas autẽ genuit Phares
& Zaram de Thamar. Phares
autẽ genuit Eſron Eſron autẽ
genuit Aram. Aram autem ge
nuit Aminadab. Aminadab au
tem genuit Naaſſon. Naaſſon
aũt genuit Salmõ. Salmon aũt
genuit Booz de Raab. Booz au
tẽ genuit Obed ex Ruth. Obed
autẽ genuit Ieſſe. Ieſſe autẽ ge-
nuit Dauid regem. Dauid aũt
rex genuit Salomonẽ ex ea quę
fuit Vriæ. Salomon aũt genuit
Roboam. Roboam aũt genuit
Abiam. Abia autẽ genuit Aſa.
Aſa autem genuit Ioſaphat.
Ioſaphat autem genuit Ioram.
Ioram autem genuit Oziam.
Ozias autem genuit Ioathan.
Ioathan autem genuit Achaz.
Achaz autẽ genuit Ezechiam.
Ezechias autẽ genuit Manaſ
ſem. Manaſſes autem genuit
Amon. Amon autem genuit
Ioſiam. Ioſias aũt genuit Iecho
niam & fratres eius in tranſmi
gratione Babylonis. Et poſt
tranſmigrationem Babylonis,
Iechonias genuit Salathiel. Sa-
lathiel autẽ genuit Zorobabel.
Zorobabel autẽ genuit Abiud.
Abiud autem genuit Eliacim. I
Eliacim autem genuit Azor.
Azor autẽ genuit Sadoc. Sadoc
autem genuit Achim. Achim
autem genuit Eliud. Eliud au-
tem genuit Eleazar. Eleazar au
tem genuit Mathan. Mathan
autem genuit Iacob. Iacob aũt
genuit Ioſeph virum Marię, de
qua natus eſt Ieſus, qui voca-
tur Chriſtus.] Omnes itaq; ge- B
nerationes ab Abraham vſque
ad Dauid, generationes qua-
tuordecim, & à Dauid vſq; ad
tranſmigrationem Babylonis,
generationes quatuordecim, &
à tranſmigratione Babylonis,
vſq; ad Chriſtũ, generationes
quatuordecim. Chriſti autẽ gẽ
neratio ſic erat. † Cum eſſet de- C
ſponſata mater eius Maria Io-
ſeph antequã conuenirẽt, inuen
ta eſt in vtero habens de Spiri-
tu ſancto. Ioſeph autẽ vir eius
cum eſſet iuſtus & nollet eam
traducere: voluit occulte dimit
tere eam. Hæc autẽ eo cogitan
te, ecce Angelus dñi apparuit
in ſomnis ei, dicens, Ioſeph, fili
Dauid, noli timere accipere

Mariã coniugem tuam : quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est: pariet aũt filium, & vocabis nomen eius, Iesum, ipse enim saluũ faciet populũ
D suum à peccatis eorum,](Hoc autẽ totum factum est, vt adimpleretur quod dictũ est à dño per prophetam dicentem, Ecce virgo in vtero habebit, & pariet filiũ : & vocabunt nomen ei' Emmanuel, quod est interpretatum nobiscũ Deus) Exurgens autẽ Ioseph à somno, fecit sicut præcepit ei angelus dñi: & accepit coniugem suam. Et nõ cognoscebat eam donec peperit filiũ suum primogenitũ: & vocauit nomen eius Iesum.

Secundum Lucam. Lectio.iij.

a.19. IN illo tempore: Cum appropinquaret Iesus Ierusalem, videns ciuitatem, fleuit super illam dicẽs, Quia si cognouisses & tu, & quidem in hac die tua, quæ ad pacem tibi : nunc autẽ abscondita sunt ab oculis tuis.

Et rel. Hom. sct Grego. papæ.

Lectionẽ sancti euangelij frẽs charissimi breui (si possum) volo sermone percurrere : vt illis in ea prolixior detur intentio, qui sciunt ex paucis multa cogitare. Quòd flente dño illa Ierosolymorũ subuersio describatur, quæ à Vespasiano & Tito Romanis principibus facta est, nullus qui historiã euersionis eiusdẽ legit, ignorat. Romani etenim principes designantur, cum dicitur, Quia venient dies in te, & circundabũt te inimici tui vallo: & circundabunt te, & coangustabunt te vndiq;, & ad terrã prosternẽt te, & filios tuos qui ĩ te sunt. Hoc quoq; quod additur. Non relinquẽt in te lapidem super lapidem: etiã ipsa eiusdẽ ciuitatis transmigratio testatur. Quia dum in eo loco nunc constructa est, vbi extra portam dñs fuerat crucifixus, prior illa Ierusalem (vt dicitur) funditus est euersa : cui etiã ex qua culpa euersionis suę pœna fuerit illata subiungitur : eo ꝙ non cognoueris tempus visitationis tuæ. Creator quippe omniũ per incarnationis suæ mysterium hanc visitare dignatus est, sed ipsa timoris & amoris illius recordata non est. Vnde etiam per prophetam in increpatione cordis humani aues cœli ad testimonium deducuntur, dum dicitur, Miluus in cœlo cognouit tẽpus suũ : turtur & hirundo & ciconia custodierunt tempus aduentus sui : populus aũt meus non cognouit judi-

Iudicium dñi. Te deum. Oro.

PAteant aures misericordiæ tuæ dñe precib⁹ supplicantium:& vt petentibus desiderata concedas, fac eos, quæ tibi sunt placita, postulare. Per do.

¶Feria.ij.ex.j.lib.Reg. Lcō.j.

ca.1. FActum est autem,cùm illa multiplicaret preces corā dño,vt Heli obseruaret os eius. Porro Anna loquebatur in corde suo,tantū q; labia illius mouebantur,& vox penitus nō audiebatur. Æstimauit ergo eam Heli temulentam, dixitq; ei, Vsquequo ebria eris? Digere paulisper vinum quo mades. Respondens Anna, Nequaquā inquit,dñe mi:nam mulier infelix nimis ego sum, vinum & omne quod inebriare potest, non bibi,sed effudi animā meā in cōspectu dñi.Ne reputes ancillā tuā quasi vnā de filiabus Belial:qa ex multitudine doloris, & mœroris mei locuta sum vsq; in pręsens. Tūc Heli ait ei. Vade in pace:& Deus Israel det tibi petitionē tuā, quam rogasti eum. At illa dixit, Vtinā inueniat ancilla tua gratiam in oculis tuis. Et abijt mulier in viam suā,& comedit, vultusq; illius nō sunt amplius in diuersa mutati. Et surrexerūt mane, & adorauerunt coram domino, reuersiq; sunt, & venerunt in domum suam in Ramatha.

Secundum Matthęum. Lcō.ij.

CVm † ergo natus esset Iesus in Bethlehem Iudę in dieb⁹ Herodis regis, ecce Magi ab oriente venerūt Ierosolymā dicentes,Vbi est q natus est rex Iudæorū? vidim⁹ enim stellam eius in oriente, & venimus adorare eū. Audiens autē Herodes rex turbatus est,& omnis Ierosolyma cum illo. Et cōgregans oēs principes sacerdotū & scribas populi, sciscitabatur ab eis vbi Christus nasceretur. At illi dixerūt ei, In Bethlehem Iudę: sic enim scriptū est per prophetam, Et tu Bethlehē terra Iuda nequaquā minima es in principibus Iuda, ex te enim exiet dux qui regat populum meum Israel. Tunc Herodes clam vocatis Magis, diligenter didicit ab eis tēpus stellę quę apparuit eis,& mittēs illos in Bethlehem dixit,Ite,& interrogate diligenter de puero: & cum inueneritis renuntiate mihi: vt & ego veniens adorem eū.Qui cū audissent regem abierunt:& ecce stella quam viderāt in oriente, antecedebat eos, vsq; dum veniēs staret supra vbi erat puer. C.2.a

Viden-

Videntes aũt stellã, gauisi sunt gaudio magno valde. Et intrãtes domũ inuenerunt puerum cum Maria matre eius. Et procidentes adorauerunt eum: & apertis thesauris suis obtulerũt ei munera, aurũ, thus, & myrrham. Et responso accepto in somnis ne redirẽt ad Herodẽ, per aliam viam reuersi sunt in
B regionem suam.] Qui cum recessissent, ecce angelus dñi apparuit in somnis Ioseph, dicẽs, Surge, & accipe puerum & matrem eius, & fuge in Ægyptũ: & esto ibi vsq; dum dicam tibi. Futurum est enim vt Herodes quęrat puerũ ad perdendũ eũ. Qui consurgens accepit puerũ & matrẽ eius nocte: & secessit in Ægyptũ. Et erat ibi vsq; ad obitum Herodis: vt adimpleretur quod dictum est à dño per prophetã dicentẽ, Ex Ægypto vocaui filiũ meũ; Tunc Herodes videns quoniã illusus esset à Magis, iratus est valde: & mittens occidit oẽs pueros qui erãt in Bethlehem & in oĩbus finibus eius, à bimatu & infra, secundũ tempus quod exquisierat à Magis. Tũc adimpletum est quod dictũ est per Ieremiã prophetam dicentem, Vox in Rama audita est, ploratus & vlulatus multus, Rachel plorãs filios suos, & noluit consolari, quia non sunt.]† Defuncto au- C
tem Herode, ecce angelus dñi apparuit in somnis Ioseph in Aegypto, dicẽs, Surge, & accipe puerũ & matrẽ eius, & vade in terrã Israel: defuncti sunt enim D
qui quęrebant animam pueri. Qui consurgens, accepit puerũ & matrẽ eius, & venit in terrã Israel. Audiẽs aũt quod Archelaus regnaret in Iudæa pro Herode patre suo, timuit illo ire: & admonitus in somnis, secessit in partes Galilææ. Et veniens habitauit in ciuitate quę vocatur Nazareth, vt adimpleretur quod dictũ est per prophetas, Quoniam Nazaræus vocabitur.]

Feria.iij. ex.j. lib. Reg. Lcõ.j.

COgnouit autem Elcana ca. 1.
Annam vxorẽ suã: & recordatus est eius dñs. Et factũ est post circulũ dierũ, concepit Anna, & peperit filium vocauitq; nomen eius Samuel: eo quod à dño postulasset eum. Ascendit autẽ vir eius Elcana, & omnis domus eius, vt immolaret dño hostiam solennẽ & votum suũ: & Anna nõ ascendit: dixit enim viro suo, Nõ vadã donec ablactetur infans: & ducã eũ, vt appareat ante conspectum dñi,

dñi,& maneat ibi iugiter. Et ait ei Elcana vir ſuus, Fac quod bonum tibi videtur, & mane donec ablactes eũ, precorq; vt impleat dñs verbũ ſuum. Manſit ergo mulier, & lactauit filium ſuu, donec amoueret eum à lacte. Et adduxit eũ ſecũ, poſtquã ablactauerat in vitulis trib⁹, & vno modio farinæ, & amphora vini, & adduxit eum ad domũ dñi ĩ Silo. Puer aũt erat adhuc infantulus: & immolauerũt vitulũ, & obtulerũt puerũ Heli. Et ait, Obſecro mi dñe, viuit aĩa tua dñe: ego ſum illa mulier, quæ ſteti corã te hic orans dñm. Pro puero iſto oraui, & dedit mihi dñs petitionẽ meã, quã poſtulaui eum. Idcirco & ego cõmodaui eũ dño cunctis diebus, quibus fuerit accõmodatus dño. Et adorauerũt ibi dñm. Et orauit Anna, & ait.

Secundum Matthęum. Lcõ.ij.

ca.3. IN diebus aũt illis venit Ioannes Baptiſta prædicãs in deſerto Iudææ, & dicens, Pœnitentiam agite: appropinquauit enim regnũ cœlorum. Hic eſt enim de quo dictũ eſt per Iſaiã prophetã dicentẽ, Vox clamantis in deſerto, Parate viam dñi, rectas facite ſemitas eius. Ipſe aũt Ioãnes habebat veſtimentum de pilis camelorũ, & zonã pelliceam circa lumbos ſuos: eſca aũt ei⁹ erat locuſtæ & mel ſylueſtre. Tunc exibat ad eum Ieroſolyma, & omnis Iudæa, & omnis regio circa Iordanẽ: & baptizabãtur ab eo in Iordane cõfitentes peccata ſua. Videns autẽ multos Phariſæorum & Saducæorum venientes ad baptiſmũ ſuum, dixit eis, Progenies viperarũ, quis demonſtrauit vobis fugere à ventura ira? Facite ergo fructũ dignũ pœnitentię. Et ne velitis dicere intra vos, Patrẽ habemus Abraham. dico enim vobis qm̃ potens eſt Deus de lapidibus iſtis ſuſcitare filios Abrahæ. Iam enim ſecuris ad radicem arborũ poſita eſt. Omnis ergo arbor, quæ nõ facit fructũ bonũ, excidetur, & in ignem mittetur. Ego quidẽ baptizo vos in aqua in pœnitentiã: qui aũt poſt me venturus eſt, fortior me eſt, cuius nõ ſum dign⁹ calceamẽta portare, ipſe vos baptizabit in ſpũ ſancto & igni. Cuius ventilabrũ in manu ſua, & permũdabit areã ſuam: & congregabit triticum in horreum ſuum, paleas autẽ comburet igni inextinguibili. Tunc venit Ieſus à Galilæa in Iordanem, ad Ioannem: vt baptiza-

ptizaretur ab eo. Ioannes autẽ prohibebat eum dicens, Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me? Respondens aũt Iesus, dixit ei, Sine modo. sic enim decet nos implere omnẽ iustitiã. Tunc dimisit eum. Baptizatus autẽ Iesus, cõfestim ascendit de aqua, & ecce aperti sunt ei cœli: & vidit spiritũ Dei descendẽtem sicut columbã, & venientẽ super ipsum. Et ecce vox de cœlis dicens, Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui.

¶ Feria.iiij.ex.j.li.Reg. Lcõ.j.

ca. 2. EXultauit cor meũ in dño, & exaltatũ est cornu meũ in dño. Dilatatũ est os meum sup inimicos meos: quia lętata sum in salutari tuo. Nõ est sanctus vt est dñs: neque enim est alius extra te, & non est fortis sicut Deus noster. Nolite multiplicare loqui sublimia, gloriantes: recedant vetera de ore vestro: quia Deus scientiarum dñs est, & ipsi pręparantur cogitationes. Arcus fortium superatus est, & infirmi accincti sunt robore. Saturati prius, pro panibus se locauerũt: & famelici saturati sunt: donec sterilis peperit plurimos, & quæ multos habebat filios, infirmata est. Domin⁹ mortificat, & viuificat, deducit ad inferos, & reducit. Dñs pauperẽ facit & ditat, humiliat & subleuat. Suscitat de puluere egenum, & de stercore eleuat pauperẽ: vt sedeat cum principibus & soliũ gloriæ teneat. Dñi enim sunt cardines terræ, & posuit sup eos orbem. Pedes sanctorũ suorũ seruabit, & impij in tenebris cõticescẽt: quia nõ in fortitudine roborabitur vir. Dñm formidabunt aduersarij eius, & sup ipsos in cœlis tonabit: dñs iudicabit fines terræ, & dabit imperiũ regi suo, & sublimabit cornu Christi sui. Et abijt Elcana in Ramatha, in domum suam: puer autẽ erat minister in cõspectu dñi ante faciẽ Heli sacerdotis. B

Secundum Matthæum. Lcõ.ij.

TVnc Iesus † ductus est in desertum à spiritu, vt tentaretur à diabolo. c. 4. a Et cum ieiunasset quadraginta diebus & quadraginta noctibus, postea esurijt. Et accedens tentator, dixit ei, Si filius Dei es, dic vt lapides isti panes fiant. Qui respondens dixit, Scriptũ est, Non in solo pane viuit homo, sed in omni verbo quod procedit de ore Dei. Tunc assumpsit eum diabolus in sanctã ciuitatem, & statuit eum super pinnaculũ

templi, & dixit ei, Si filius Dei es, mitte te deorsum. Scriptũ est enim, Quia angelis suis mandauit de te, & in manibus tollent te, ne forte offendas ad lapidem pedẽ tuum. Ait illi Iesus rursum, Scriptũ est, Non tentabis dñm Deum tuum. Iterum assumpsit eũ diabolus in montem excelsum valde, & ostẽdit ei omnia regna mũdi, & gloriã eorũ, & dicit ei, Hęc omnia tibi dabo si cadens adoraueris me. Tũc dicit ei Iesus, Vade satana: scriptum est enim, dñm Deum tuũ adorabis: & illi soli seruies. Tũc reliquit eum diabolus: & ecce angeli accesserũt, & ministrabant ei.]

B Cum aũt audisset Iesus ꝙ Ioannes traditus esset, secessit in Galilæam: & relicta ciuitate Nazareth, venit & habitauit in ciuitate Capharnaũ maritima, in finibus Zabulon, & Nephtalim, vt adimpleretur

C quod dictũ est per Isaiam prophetã, Terra Zabulon, & terra Nephthalim, via maris trans Iordanẽ Galilææ gentiũ: populus qui ambulabat in tenebris, vidit lucẽ magnã: & sedẽtibus in regione vmbræ mortis, lux orta est eis. Exinde cœpit Iesus prędicare, & dicere, Pœnitentiã agite: appropinquauit enim regnum cœlorũ.]

C Ambulans aũt Iesus iuxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem qui vocatur Petrus, & Andreã fratrẽ eius, mittẽtes rete in mare (erãt enim piscatores) & ait illis, Venite post me: & faciam vos fieri piscatores hominũ. At illi cõtinuo relictis retibus secuti sunt eum. Et procedens inde, vidit alios duos fratres, Iacobũ Zebedæi & Ioannẽ fratrẽ eius in naui cum Zebedæo patre eorum reficientes retia sua: & vocauit eos. Illi aũt statim relictis retibus & patre, sequuti sunt eũ.]

D Et circumibat Iesus totã Galilæam, docens in synagogis eorum, & prædicans euangelium regni, & sanans oẽm languorẽ & omnem infirmitatẽ in populo. Et abijt opinio eius in totã Syriam, & obtulerũt ei omnes male habentes: varijs languoribus & tormentis comprehensos & qui dæmonia habebant, & lunaticos, & paralyticos, & curauit eos: & sequutæ sunt eum turbæ multæ de Galilæa, & Decapoli, & Ierosolymis, & de Iudæa, & de trans Iordanem.

¶ Feria.v.ex.j.lib.Reg. Lcõ.j.

Porro filij Heli, filij Belial, nescientes dñm, neq; officium sacerdotũ ad populũ: sed qui- ca.2.

quicunq; immolasset victimã, veniebat puer sacerdotis dum coquerẽtur carnes, & habebat fuscinulam tridentẽ in manu sua, & mittebat eã in lebetem, vel in caldariam, aut in ollam, siue in cacabũ: & omne quod leuabat fuscinula, tollebat sacerdos sibi, sic faciebãt vniuerso Israeli venientium in Silo. Etiam anteq̃ adolerẽt adipem, veniebat puer sacerdotis, & dicebat immolanti, Da mihi carnem: vt coquam sacerdoti: nõ enim accipiã à te carnẽ coctã, sed crudam. Dicebatq; illi immolãs, Incẽdatur primũ iuxta morẽ hodie adeps, & tolle tibi quantũcunq; desiderat anima tua. Qui respondens aiebat ei, Nequaquã: nunc enim dabis, alioquin tollam vi. Erat ergo peccatũ puerorũ grande nimis corã dño: quia detrahebãt homines à sacrificio dñi. Samuel aũt ministrabat ante faciẽ dñi, puer accinctus Ephod lineo, & tunicã paruã faciebat ei mater sua, quã afferebat statutis diebus, ascendens cum viro suo, vt immolaret hostiã solennem. Et bñdixit Heli Elcanę, & vxori eius, dixitq; ei, Reddat tibi dñs semen de muliere hac, pro fœnore quod cõmodasti dño. Et abierunt in locũ suũ. Visitauit ergo dñs Annã, & concepit, & peperit tres filios, & duas filias: & magnificat⁹ est puer Samuel apud dñm. Heli aũt erat senex valde, & audiuit oĩa quæ faciebãt filij sui vniuerso Israeli: & quomodo dormiebant cũ mulieribus quę obseruabãt ad ostium tabernaculi, & dixit eis, Quare facitis res huiuscemodi, quas ego audio, res pessimas, ab omni populo? Nolite filij mei: non enim est bona fama, quã ego audio, vt transgredi faciatis populum dñi. Si peccauerit vir in virum, placari ei potest Deus: si aũt in dñm peccauerit vir, quis orabit pro eo? B Et nõ audierunt vocem patris sui: quia voluit dñs occidere eos. Puer autem Samuel proficiebat, atq; crescebat, & placebat tam Deo q̃ hominibus.

Secundum Matthęum. Lcõ. ij.

Videns † autẽ Iesus turbas, c. 5. a ascẽdit in montẽ: & cum sedisset, accesserũt ad eum discipuli eius, & aperiens os suũ docebat eos, dicens, Beati pauperes spiritu, qm̃ ipsorũ est regnũ cœlorũ. Beati mites: quoniam ipsi possidebunt terram. Beati qui lugent, quoniã ipsi cõsolabuntur. Beati qui esuriunt, & sitiunt

sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericordes: quoniã ipsi misericordiã cõsequentur. Beati mũdo corde, quoniã ipsi Deũ videbunt. Beati pacifici: quoniã filij Dei vocabuntur. Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam: quoniam ipsorum est regnum cœlorũ. Beati estis cum maledixerint vobis homines, & persecuti vos fuerint, & dixerint omne malũ aduersum vos mentientes, propter me: gaudete & exultate, qm̃ merces vestra copiosa est in cœlis:] sic enim persecuti sunt prophetas, qui
B fuerunt ante vos. † Vos estis sal terræ. Quòd si sal euanuerit, in quo salietur? ad nihilum valet vltra, nisi vt mittatur foras, & cõculcetur ab hominibus. Vos estis lux mundi. Non potest ciuitas abscondi supra montem posita, neq; accendũt lucernã, & ponunt eam sub modio, sed super candelabrum, vt luceat omnibus qui in domo sunt. Sic luceat lux vestra corã hominibus: vt videãt opera vestra bona, & glorificent patrẽ vestrũ, qui in cœlis est. Nolite putare quoniã veni soluere legem, aut prophetas, nõ veni soluere, sed adimplere. Amen quippe dico vobis, donec transeat cœlum & terra, iota vnum aut vnus apex nõ præteribit à lege, donec omnia fiãt. Qui ergo soluerit vnũ de mandatis istis minimis, & docuerit sic homines: minim⁹ vocabitur in regno cœlorum: qui autẽ fecerit & docuerit: hic magn⁹ vocabitur in regno cœlorum.] Dico autẽ vobis, quia
† nisi abundauerit iustitia vestra plus q̃ Scribarum & Pharisæorum, non intrabitis in regnum cœlorum. C
Audistis quia dictũ est antiquis, Nõ occides, qui autẽ occiderit, reus erit iudicio. Ego autem dico vobis, quia omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio, qui aũt dixerit fratri suo, racha: reus erit concilio. Qui autem dixerit fatue: reus erit gehennæ ignis. Si ergo offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid aduersum te: relinque ibi munus tuum ante altare, & vade, prius reconciliari fratri tuo: & tunc veniẽs offer munus tuũ.]

℄ Feria.vj.ex.j.lib.Reg.Lcõ.j.

VEnit autem vir Dei ad Heli, & ait ad eum, Hæc dicit dñs, Nunquid non aperte reuelat⁹ sum domui patris tui, cum esset in Aegypto, in domo Pha- ca. 2.

Pharaonis? & elegi eum ex omnibus tribubus Israel mihi in sacerdotẽ, vt ascenderet ad altare meũ, & adoleret mihi incensum, & portaret Ephod coram me: & dedi domui pr̃is tui omnia de sacrificijs filiorũ Israel? Quare calce abiecistis victimã meã, & munera mea quæ præcepi vt offerrentur in tẽplo: & magis honorastis filios tuos, q̃ me, vt comederetis primitias omnis sacrificij Israel populi mei? Propterea ait dñs Deus Israel, Loquens loquutus sum, vt domus tua & dom' patris tui ministraret in conspectu meo, vsq; in sempiternũ. Nunc autẽ dicit dñs, Absit hoc à me: sed quicunq; honorificauerit me, glorificabo eũ, qui aũt cõtemnunt me, erunt ignobiles. Ecce dies veniũt, & præcidã brachiũ tuum, & brachiũ domus patris tui, vt non sit senex in domo tua. Et videbis æmulũ tuum in templo, in vniuersis prophetis Israel: & nõ erit senex in domo tua oĩbus diebus. Veruntamen nõ auferã penitus virũ ex te ab altari meo: sed vt deficiant oculi tui, & tabescat anima tua, & pars magna domus tuę morietur cũ ad virilem ętatẽ venerit. Hoc aũt erit tibi signum, quod venturum est duobus filijs tuis Ophni & Phinees: In die vno morientur ambo. Et suscitabo mihi sacerdotem fidelem, qui iuxta cor meũ, & animã meam faciet: & ædificabo ei domum fidelem, & ambulabit coram Christo meo cunctis diebus. Futurũ est autẽ, vt quicunq; remanserit in domo tua, veniat vt oretur pro eo, & offerat nummum argenteum, & tortam panis, dicatq;, Dimitte me obsecro ad vnã partem sacerdotalẽ, vt comedam buccellam panis.

Secundum Matthęum. Lcõ. ij.

Esto cõsentiens aduersario tuo cito dum es in via cũ eo: ne forte tradat te aduersarius iudici, & iudex tradat te ministro, & in carcerem mittaris. Amen dico tibi, nõ exies inde, donec reddas nouissimũ quadrantem. Audistis quia dictũ est antiquis, Nõ mœchaberis. Ego autẽ dico vobis, quia omnis qui viderit mulierẽ ad concupiscendũ eã, iam mœchatus est eam in corde suo. Quòd si oculus tuus dexter scandalizat te; erue eũ, & proiice abs te, expedit enim tibi vt pereat vnum membrorũ tuorum, q̃ totũ corpus tuũ mittatur in gehennã ignis. Et si dextera manus tua ca. 5.

scandalizat te, abscinde eam, & proiice abs te: expedit enim tibi vt pereat vnum membrorũ tuorũ, quam totũ corpus tuum eat in gehennam. Dictũ est autem, Quicunq; dimiserit vxorem suã, det ei libellũ repudij.
E. Ego autẽ dico vobis, quia omnis qui dimiserit vxorem suã, excepta fornicationis causa, facit eã mœchari: & q dimissam duxerit, adulterat. Iterum audistis quia dictum est antiquis, Nõ periurabis: reddes aũt dño iuramẽta tua. Ego aũt dico vobis, nõ iurare omnino, neq; per cœlum: quia thronus Dei est: neq; per terrã: quia scabellum est pedũ eius: neq; per Ierosolymam; quia ciuitas est magni Regis, neq; per caput tuũ iuraueris: quia non potes vnum capillũ album facere aut nigrũ. Sit aũt sermo vester, est est, nõ nõ, quod aũt his abundantius est, à malo est. Audistis quia dictum est, Oculum pro oculo, & dentẽ pro dente. Ego autẽ dico vobis non resistere malo: sed si quis te percusserit in dexteram maxillam tuã, præbe illi & alteram, & ei q vult tecũ in iudicio cõtẽdere, & tunicã tuã tollere: dimitte ei & palliũ, & quicũq; te angariauerit mille passus, vade cũ illo & alia duo. Qui autẽ petit à te, da ei: & volẽti mutuare à te, ne auertaris. † Audistis E quia dictum est, diliges proximum tuũ, & odio habebis inimicum tuũ. Ego autẽ dico vobis, diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos, & orate pro persequentibus & calumniãtibus vos: vt sitis filij patris vestri, qui in cœlis est, qui solem suum oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos. Si enim diligitis eos qui vos diligunt, quã mercedẽ habetis? nõne & publicani hoc faciũt? Et si salutaueritis fratres vestros tantũ, quid amplius facitis? nonne & Ethnici hoc faciunt? Estote ergo & vos perfecti, sicut & pater vester cœlestis perfectus est.]

¶ Sabbato, ex. j. li. Reg. Lcõ. j.

PVer autẽ Samuel ministrabat dño coram Heli: & sermo dñi erat pretiosus in dieb' illis, nec erat visio manifesta. ca. 3. Factũ est ergo in die quadam, Heli iacebat in loco suo, & oculi eius caligauerãt, nec poterat videre lucernam Dei antequã extingueretur. Samuel autem dormiebat in templo dñi vbi erat arca Dei. Et vocauit dñs Samuelem. Qui respondẽs ait,

Ecce ego. Et cucurrit ad Heli, & dixit, Ecce ego: vocasti enim me. Qui dixit.] Non vocaui: reuertere: & dormi. Et abijt, & dormiuit. Et adiecit dñs rursum vocare Samuelē. Consurgensq; Samuel abijt ad Heli, & dixit, Ecce ego: qa vocasti me. Qui respondit, Non vocaui te fili mi: reuertere & dormi. Porro Samuel necdū sciebat dñm, nec reuelatus fuerat ei sermo dñi. Et adiecit dñs, & vocauit adhuc Samuelē tertio. Qui cōsurgēs abijt ad Heli, & ait, Ecce ego, quia vocasti me. Intellexit ergo Heli, qa dñs vocaret puerum: & ait ad Samuelē, Vade, & dormi: & si deinceps vocauerit te, dices: Loquere domine, quia audit seruus tuus. Abijt ergo Samuel, & dormiuit ī loco suo. Et venit dñs, & stetit: & vocauit sicut vocauerat secundo, Samuel, Samuel. Et ait Samuel, Loquere, qa audit seruus tuus. Et dixit dñs ad Samuelē: Ecce ego facio verbū in Israel, quod quicunq; audierit, tinnient ambæ aures eius. In die illa suscitabo aduersum Heli, omnia quę locutus sum super domū eius: incipiam & cōplebo. Prædixi enim ei ꝙ iudicatur⁹ essem domū eius in æternū, propter iniquitatē eius, eo ꝙ nouerat indigne agere filios suos, & nō corripuerit eos. Idcirco iuraui domui Heli, ꝙ non expietur iniquitas domus eius victimis, & muneribus vsq; in æternum.

Secundum Matthæum. Lcō. ij.

Attendite ne iustitiā vestram faciatis coram hominibus vt videamini ab eis: alioquin mercedē non habebitis apud patrē vestrum qui in cœlis est. Cum ergo facis eleemosynā, noli tuba canere ante te, sicut hypocritæ faciūt in synagogis & in vicis, vt honorificentur ab hominibus, amen dico vobis, receperūt mercedem suā. Te autē faciente eleemosynam, nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua: vt sit eleemosyna tua in abscondito, & pater tuus qui videt in abscondito, reddet tibi. Et cum oratis, non eritis sicut hypocritæ qui amāt in synagogis & in angulis platearum stantes orare, vt videantur ab hominibus. Amen dico vobis, receperunt mercedē suā. Tu autē cum oraueris, intra in cubiculū tuum, & clauso ostio ora patrē tuum in abscondito: & pater tuus qui videt in abscōdito, reddet tibi.] Orantes autem nolite multum loqui, sicut

c. 6. a

B

Ethnici faciũt: putant enim ꝙ in multiloquio suo exaudiantur. Nolite ergo assimilari eis, scit enim pater vester qd opus sit vobis, antequã petatis eum. Sic ergo vos orabitis, Pater noster qui es in cœlis, Sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuũ. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra. Panẽ nostrum supersubstantialẽ da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tẽtationẽ. Sed libera nos à malo. Amen. Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum: dimittet & vobis pater vester cœlestis delicta vestra. Si autem nõ dimiseritis hominibus nec pater vester dimittet vobis peccata vestra.

C ✝ Cum aũt ieiunatis, nolite fieri sicut hypocritæ tristes, exterminant enim facies suas, vt appareant hominibus ieiunãtes. Amen dico vobis, qa receperũt mercedẽ suã. Tu aũt cum ieiunas, vnge caput tuum, & faciẽ tuã laua: ne videaris hominib' ieiunans, sed patri tuo qui est in abscon so: & pater tuus qui videt in absconso, reddet tibi. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: vbi ærugo & tinea demolitur, & vbi fures effodiunt & furantur. Thesaurizate aũt vobis thesauros in cœlo: vbi neq; ærugo, neq; tinea demolitur: & vbi fures non effodiunt, nec furantur. Vbi enim est thesaurus tuus, ibi est & cor tuũ.] Lucerna corporis tui, est D oculus tuus. Si oculus tuus fuerit simplex: totũ corpus tuum lucidum erit: Si autem oculus tuus fuerit nequã: totũ corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est, tenebræ sunt: ipsæ tenebræ quãtę erunt?

¶ Dñica.x. post Pentecosten, ex primo Regũ. Lectio prima.

Ormiuit autem Samuel vsq; mane, aperuitq; ostia domus dñi. Et Samuel timebat indicare visionẽ Heli. Vocauit ergo Heli Samuelẽ, & dixit: Samuel fili mi? Qui respondens, ait: Pręsto sum. Et interrogauit eũ, Quis est sermo qui dictus est ad te? oro te ne celaueris me. Hæc faciat tibi Deus, & hæc addat, si absconderis à me sermonẽ ex omnib' verbis quę dicta sunt tibi. Indicauit itaq; ei Samuel vniuersos sermones, & nõ abscondit ab eo. Et ille respondit, Dñs est, quod bonũ est

in oculis suis, faciat. Creuit aũt
Samuel, & dñs erat cũ eo, & nõ
cecidit ex omnibus verbis eius
in terram. Et cognouit vniuer-
sus Israel à Dan, vsq; Bersabee,
ꝙ fidelis Samuel propheta esset
dñi. Et addidit dñs vt appare-
ret in Silo: quoniam reuelatus
fuerat dñs Samuel in Silo, iux-
ta verbum dñi. Et euenit ser-
mo Samuelis vniuerso Israeli.
ca.4. Et factũ est in diebus illis cõ
uenerũt Philisthiim in pugnã.
Egressus est nanq; Israel obuiã
Philisthiim in præliũ, & castra
metatus est iuxta lapidẽ adiu-
torij. Porro Philisthiim vene-
runt in Aphec, & instruxerunt
aciem contra Israel. Inito autẽ
certamine, terga vertit Israel
Philisthæis: & cæsa sunt in illo
certamine passim per agros, q̃si
quatuor millia virorũ. Et reuer
sus est populus ad castra: dixe-
runtq; maiores natu de Israel,
Quare percussit nos dñs hodie
corã Philisthiim? Afferam' ad
nos de Silo arcã fœderis dñi, &
veniat ĩ mediũ nostri, vt saluet
nos de manu inimicorũ nrorũ.
Misit ergo popul' in Silo, & tu-
lerũt inde arcã fœderis dñi exer
cituum sedẽtis sup Cherubin:
erãtq; duo filij Heli cũ arca fœ
deris dñi, Ophni & Phinees.

Secundum Matthæum. Lect. iij.

NEmo potest duobus do c.6.c
minis seruire: aut enim
vnũ odio habebit, & alterum
diliget: aut vnũ sustinebit, & al
terum cõtemnet. Non potestis
Deo seruire, & mammonæ.
Ideo dico vobis, ne soliciti sitis
animæ vestræ, quid manduce-
tis, neq; corpori vestro quid in-
duamini. Nonne anima plus
est quã esca: & corpus plusquã
vestimentũ? Respicite volatilia
cœli: qm̃ non serunt neq; me-
tunt, neq; cõgregãt in horrea:
& pater vester cœlestis pascit
illa. Nonne vos magis pluris
estis illis? Quis aũt vestrũ cogi-
tans, potest adiicere ad staturã
suã cubitũ vnũ? Et de vestimen
to quid soliciti estis? Considera
te lilia agri quomodo crescũt:
nõ laborãt neq; nent. Dico au-
tem vobis, qm̃ nec Salomon in
omni gloria sua coopertus est
sicut vnũ ex istis. Si enim fœnũ
agri quod hodie est, & cras in
clibanũ mittitur, Deus sic ve-
stit: quãto magis vos modicæ
fidei? Nolite ergo soliciti esse,
dicẽtes, Quid manducabimus,
aut quid bibemus, aut quo ope
riemur? hæc enim oĩa gẽtes in-
quirunt. Scit enim pater vester
quia his oĩbus indigetis: quæri-
te

te ergo primum regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia
F adiicietur vobis.] Nolite ergo soliciti esse in crastinum: crastinus enim dies solicitus erit sibiipsi: sufficit diei malitia sua.
ca.7. Nolite iudicare, & non iudicabimini, nolite cõdemnare, & non condemnabimini. In quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini: & in qua mensura mẽsi fueritis remetietur vobis. Quid aũt vides festucã in oculo fratris tui: & trabem in oculo tuo non vides? Aut quõ dicis fratri tuo, Frater, sine eiiciã festucã de oculo tuo: & ecce trabs est ĩ oculo tuo? Hipocrita eiice primũ trabem de oculo tuo, & tunc videbis eiicere festucã de oculo fratris tui.] Nolite dare sanctũ canibus: neq; mittatis margaritas vr̃as ante porcos, ne forte cõculcent eas pedibus suis, & cõuersi dirumpant vos.

Secundum Lucam. Lectio.iij.

c.18. IN illo tẽpore: Dixit Iesus ad quosdã qui in se cõfidebant tanquã iusti, & aspernabantur cæteros, parabolã istã, Duo hoĩes ascẽderũt ĩ tẽplũ vt orarẽt: vnus Pharisæus, & alter Publicanus.

Et rel. Hom. sct. Augusti. epi.

Diceret saltem Pharisæus non sum sicut cæteri hoĩes. Quid est, cæteri homines, nisi omnes præter ipsum? Ego, inquit, iustus sum cæteri peccatores. Nõ sum sicut cæteri hoĩes, iniusti, auari, raptores, adulteri. Et ecce tibi ex vicino publicano maior est tumoris occasio. Sicut, inquit, Publicanus iste. Ego, inquit, solus sum. Iste de cæteris est. Nõ sum, inquit, talis qualis iste per iustitias meas quibus iniquus non sum. Ieiuno bis in sabbato: decimas do omnium quæ possideo. Quid rogauerit Deum, quęre in verbis eius: & nihil inuenies. Ascendit orare: noluit rogare Deũ: sed se laudare. Parũ est nõ Deũ rogare, sed se laudare: insuper & rogãti insultare. Publicanus aũt de longinquo stabat: & tamẽ Deo ipse appropinquabat, cordis eũ cõsciẽtia remouebat: pietas applicabat. Publicanus aũt de longinquo stabat: sed dñs eum de propinquo attẽdebat. Excelsus enim dñs, & humilia respicit: excelsos autem, qualis erat ille Pharisæus, à longe cognoscit. Excelsa quidẽ Deus à longe cognoscit: sed nõ ignoscit. Adhuc aũt audi humilitatẽ Publicani. Parum est quia de longinquo stabat, nec suos oculos ad cœlum leuabat, vt aspiceretur nõ

aspiciebat. Te deum. Oratio.

DEus, qui omnipotentiam tuam parcendo maxime, & miserando manifestas: multiplica super nos misericordiã tuam: vt ad tua promissa currentes, cœlestium bonorum facias esse consortes. Per domi.

¶ Feria.ij.ex.j.lib.Reg.Lcõ.j.

ca.4. CVnq; venisset arca fœderis dñi in castra, vociferatus est omnis Israel clamore grandi & personuit terra. Et audierunt Philisthiim vocem clamoris, dixerũtq;, Quænam est hæc vox clamoris magni in castris Hebræorum? Et cognouerunt quod arca dñi venisset in castra. Timuerũtq; Philisthiim, dicentes, Venit Deus in castra. Et ingemuerũt dicẽtes, Væ nobis: nõ enim fuit tãta exultatio heri & nudiustertius: væ nobis. Quis nos saluabit de manu Deorũ sublimium istorum? hi sunt dij qui percusserunt Ægyptum omni plaga in deserto. Cõfortamini, & estote viri Philisthiim: ne seruiatis Hebræis, sicut & illi seruierũt nobis: cõfortamini, & bellate, pugnauerunt ergo Philisthiim & cæsus est Israel, & fugit vnusquisq; in tabernaculum suum: & facta est plaga magna nimis; & ceciderunt de Israel triginta millia peditum. Et arca Dei capta est: duo quoque filij Heli mortui
sunt, Ophni & Phinees. Currẽs
autem vir de Beniamin ex acie venit in Silo in die illa, scissa veste, & cõspersus puluere caput. Cunq; ille venisset, Heli sedebat super sellam contra viã spectans. Erat enim cor ei⁹ pauens pro arca Dei. Vir autem ille postquã ingressus est, nuntiauit vrbi: & vlulauit omnis ciuitas. Et audiuit Heli sonitũ clamoris, dixitq;, Quis est hic sonitus tumultus huius? At ille festinauit: & venit, & nuntiauit Heli. Heli aũt erat nonaginta & octo annorũ, & oculi eius caligauerãt, & videre nõ poterat. a.7.
Et dixit ad Heli, Ego sum qui veni de prælio, & ego q de acie fugi hodie. Cui ille ait. Quid actũ est fili mi? Respõdens aũt ille qui nũtiabat, Fugit, inquit, Israel corã Philisthiim, & ruina magna facta est in populo: insuper, & duo filij tui mortui sunt, Ophni & Phinees, & arca Dei capta est. Cunq; ille nominasset arcã Dei, cecidit de sella retrorsum iuxta ostiũ, & fractis ceruicibus mortuus est. Senex enim erat vir, & grandæuus, & ipse iudicauit Israel quadraginta

ta annis. Nurus autẽ eius vxor Phinees, prægnãs erat, vicinaq; partui: & audito nuntio ꝙ capta esset arca Dei, & mortuus esset socer suus, & vir suus, incuruauit se & peperit: irruerãt enim in eã dolores subiti. In ipso autẽ momento mortis eius, dixerũt ei quę stabant circa eã, Ne timeas, quia filiũ peperisti. Quæ nõ respondit eis, neq; animaduertit. Et vocauit puerum Ichabod dicẽs, Trãslata est gloria de Israel, quia capta est arca Dei. Et pro socero suo, & pro viro suo, ait, Translata est gloria ab Israel eo ꝙ capta esset arca Dei. Secundum Matth. Lcõ. ij.

ca. 7. PEtite, & dabitur vobis: quęrite, & inuenietis: pulsate, & aperiet̃ vobis. Omnis enim qui petit, accipit: & qui quęrit, inuenit: & pulsanti aperietur. Aut quis est ex vobis homo, quẽ si petierit filius suus panẽ, nunquid lapidem porriget ei? Aut si piscem petierit: nunquid serpentem porriget ei? Si ergo vos cum sitis mali, nostis, bona data dare filijs vestris, quanto magis pater vester qui in cœlis est dabit bona petentibus se? Omnia ergo quęcunq; vultis vt faciant vobis homines: ita & vos facite illis. Hæc est enim lex & prophetæ. Intrate per angustam portã: quia lata porta, & spatiosa via est quæ ducit ad perditionẽ: & multi sunt qui intrant per eã. Quoniã angusta porta & arcta via est quæ ducit ad vitã: & pauci sunt qui inueniunt eam. † Attendite à falsis C prophetis, qui veniũt ad vos in vestimentis ouium, intrinsecus aũt sunt lupi rapaces, à fructib⁹ eorũ cognoscetis eos. Nunquid colligunt de spinis vuas, aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona fructus bonos facit: mala autẽ arbor, malos fructus facit. Non potest arbor bona, malos fructus facere: neq; arbor mala, bonos fructus facere. Omnis arbor quæ non facit fructũ bonum, excidetur, & in ignẽ mittetur. Igitur ex fructibus eorũ cognoscetis eos. Non omnis qui dicit mihi, dñe dñe, intrabit in regnum cœlorum: sed qui facit voluntatẽ patris mei qui in cœlis est, ipse intrabit in regnum cœlorum.] Multi D dicent mihi in illa die, domine dñe, nonne in nomine tuo prophetauimus, & in nomine tuo dæmonia eiecimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus? Et tunc cõfitebor illis, Quia nunquã noui vos: disce-

dite à me omnes qui operamini iniquitaté: Omnis ergo qui audit verba mea hæc, & facit ea: aſſimilabitur viro ſapienti, qui ædificauit domũ ſuã ſuper petrã, & deſcendit pluuia, & venerũt flumina, & flauerũt venti, & irruerũt in domũ illam, & non cecidit: fundata enim erat ſuper petrã. Et omnis qui audit verba mea hæc, & nõ facit ea: ſimilis erit viro ſtulto qui ædificauit domũ ſuã ſuper arenã, & deſcendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domum illam, & cecidit, & fuit ruina illius magna: Et factũ eſt: cum conſummaſſet Ieſus verba hæc, admirabantur turbæ ſuper doctrina eius. Erat enim docẽs eos ſicut poteſtatem habens, & nõ ſicut Scribæ eorum & Phariſæi.

¶ Feria.iij.ex.j.lib.Reg.Lcõ.j.

ca. 5. PHiliſthiim autem tulerũt arcam Dei, & aſportauerũt eã à lapide adiutorij ĩ Azoton, tuleruntq; Philiſthiim arcam Dei, & intulerunt eam in templum Dagon, & ſtatuerũt eam iuxta Dagõ. Cũq; ſurrexiſſent diluculo Azotij altera die, ecce Dagon iacebat pronus in terra ante arcam dñi: & tulerũt Dagon, & reſtituerũt eum in locũ ſuum. Rurſumq; mane die altera conſurgentes inuenerunt Dagon iacentẽ ſuper faciẽ ſuã in terra coram arca dñi: caput aũt Dagon, & duæ palmæ manuum eius abſciſſę erant ſuper limen: porro Dagon ſolus truncus remanſerat in loco ſuo. própter hanc cauſam non calcant ſacerdotes Dagon, & oẽs qui ingrediuntur templũ eius ſuper limen Dagon in Azoto, vſq; in hodiernũ diem. Aggrauata eſt autẽ manus dñi ſuper Azotios, & demolitus eſt eos: & pcuſſit in ſecretiori parte natiũ Azotum, & fines eius. Et ebullierũt villæ & agri in medio regionis illius, & nati ſunt mures, & facta eſt confuſio mortis magnæ in ciuitate. Videntes autẽ viri Azotij huiuſcemodi plagam, dixerũt, Non maneat arca Dei Iſrael apud nos: quoniã dura eſt manus eius ſup nos, & ſuper Dagon Deũ noſtrũ. Et mittentes cõgregauerunt oẽs ſatrapas Philiſthinorũ ad ſe, & dixerũt, Quid faciemus de arca Dei Iſrael? Reſpõderuntq; Gethæi, Circunducatur arca Dei Iſrael. Et circunduxerunt arcam Dei Iſrael, illis autẽ circunducentibus eam, fiebat manus dñi per ſingulas ciuitates interfectionis

nis magnæ nimis: & percutie-
bat viros vniuſcuiuſq; vrbis, à
paruo vſq; ad maiorẽ, & cõpu-
treſcebãt prominentes extales
eorũ. Inieruntq; Gethæi conſi-
lium, & fecerũt ſibi ſedes pelli-
ceas. Miſerunt ergo arcã Dei in
Accaron. Cunq; veniſſet arca
Dei in Accaron, exclamauerũt
Accaronitæ dicentes: Adduxe-
runt ad nos arcam Dei Iſrael,
vt interficiat nos & populũ no-
ſtrum. Miſerunt itaq; & cõgre-
gauerũt oẽs ſatrapas Philiſthi-
norum: qui dixerũt, Dimittite
arcam Dei Iſrael, & reuertatur
in locũ ſuum: vt nõ interficiat
nos cum populo noſtro. Fiebat
enim pauor mortis in ſingulis
vrbibus, & grauiſſima valde
manus Dei. Viri quoque qui
mortui non fuerant, percutie-
bantur in ſecretiori parte na-
tium: & aſcendebat vlulatus
vniuſcuiuſq; ciuitatis in cœlũ.

Secundum Matthæum. I.cõ.ij.

c.8.a CVm aũt † deſcendiſſet de
monte, ſecutæ ſunt eum
turbæ multæ: & ecce leproſus
veniens adorabat eum, dicens,
dñe, ſi vis, potes me mundare.
Et extendẽs Ieſus manũ, tetigit
eum, dicens, Volo, mundare.
Et cõfeſtim mundata eſt lepra
eius. Et ait illi Ieſus, Vide, nemi
ni dixeris: ſed vade, oſtende te
ſacerdoti & offer munus tuum
quod præcepit Moyſes in teſti-
moniũ illis.] † Cum autem in- B
troiſſet Capharnaum, acceſſit
ad eũ centurio, rogans eum, &
dicens, dñe puer meus iacet in
domo paralyticus, & male tor-
quetur. Et ait illi Ieſus, Ego ve-
niã, & curabo eum. Et reſpon-
dens centurio, ait, Dñe, nõ ſum
dignus vt intres ſub tectũ meũ:
ſed tantũ dic verbo, & ſanabi-
tur puer meus. Nam & ego ho-
mo ſum ſub poteſtate conſtitu
tus, habens ſub me milites: &
dico huic, vade, & vadit: & alij,
veni, & venit: & ſeruo meo, fac
hoc, & facit. Audiens aũt Ieſus,
miratus eſt: & ſequẽtibus ſe di-
xit, Amen dico vobis, nõ inue-
ni tantã fidem in Iſrael. Dico
autẽ vobis ꝙ multi ab oriente
& occidente venient, & recum-
bent cum Abraham & Iſaac &
Iacob in regno cœlorũ: filij au
tem regni eiiciẽtur in tenebras
exteriores, ibi erit fletus & ſtri-
dor dentiũ. Et dixit Ieſus centu
rioni, Vade, & ſicut credidiſti
fiat tibi. Et ſanatus eſt puer ex
illa hora.] Et cũ veniſſet Ieſus C
in domũ Petri, vidit ſocrũ eius
iacentem & febricitantẽ: & teti
git manũ eius, & dimiſit eam
febris:

febris: & surrexit & ministrabat eis. Vespere aût facto, obtulerunt ei multos dæmonia habentes: & eiiciebat spûs verbo & oês male habentes curauit: vt adimpleretur quod dictû est per Isaiâ prophetâ, dicentem, Ipse infirmitates nostras accepit, & ægrotationes nostras portauit. Videns autê Iesus turbas multas circum se, iussit discipulos ire trans fretû. Et accedens vnus scriba, ait illi, Magister, sequar te quocunq; ieris. Et dicit ei Iesus, Vulpes foueas habent, & volucres cœli nidos: filius autê hominis non habet vbi caput suum reclinet. Alius autê de discipulis eius ait illi: dñe, permitte me primû ire, & sepelire patrê meû. Iesus aût ait illi, Sequere me, & dimitte mortuos sepelire mortuos suos.

¶ Feria iij. ex. j. Regum. Lcõ. j.

ca. 6. FVit ergo arca dñi in regione Philisthinorum septem mensibus. Et vocauerunt Philisthiim sacerdotes & diuinos, dicêtes: Quid faciemus de arca dñi? indicate nobis quomodo remittam⁹ eam in locû suum. Qui dixerunt, Si remittitis arcâ Dei Israel, nolite dimittere eâ vacuâ, sed quod debetis reddite ei pro peccato, & tûc curabimini: & scietis quare non recedat manus eius à vobis. Qui dixerût, Quid est quod pro delicto reddere debeam⁹ ei? Respôderûtq; illi, Iuxta numerû prouinciarû Philisthinorû quinq; anos aureos facietis, & quinq; mures aureos: quia plaga vna fuit oîbus vobis, & satrapis vestris. Facietisq; similitudines anorum vestrorû, & similitudines murium qui demoliti sunt terrâ, & dabitis Deo Israel gloriam: si forte releuet manû suâ à vobis, & à dijs vestris. & à terra vestra. Quare aggrauatis corda vestra sicut aggrauauit Ægyptus, & Pharao cor suum? nône postquâ percussus est, tûc dimisit eos, & abierunt? Nunc ergo arripite, & facite plaustrû nouum vnû: & duas vaccas fœtas, quibus non est impositum iugû, iungite in plaustro, & recludite vitulos earû domi. Tolletisq; arcam dñi, & ponetis in plaustro; & vasa aûrea q̃ exsoluistis ei pro delicto, ponetis in capsellam ad latus eius, & dimittite eâ vt vadât. Et aspicietis: & si quidê per viam finiû suorû ascêderit côtra Bethsames: ipse fecit nobis hoc malû grande, sin autê minime: sciemus quia nequaquâ manus eius tetigit

nos:

nos: sed casu accidit. Fecerunt
ergo: illi hoc modo: & tollen-
tes duas vaccas quæ lactabant
vitulos, iunxerunt ad plaustrū,
vitulosq; earū concluserūt do-
mi. Et posuerūt arcā Dei super
plaustrū, & capsellā quæ habe-
bat mures aureos, & similitudi
nem anorum. Ibant aūt in di-
rectum vaccę per viā quę ducit
Beth sames: & itinere vno gra-
diebantur, pergētes & mugien-
tes: & nō declinabant neq; ad
dexterā neq; ad sinistrā, sed &
satrapę Philisthiim sequebant̃,
vsq; ad terminos Bethsames.

Secundum Matthæum. Lcō.ij.

c.8.a ET † ascendente eo in naui
culam secuti sunt eū disci-
puli eius: & ecce motus magn⁹
factus est in mari, ita vt nauicu
la operiretur fluctib⁹, ipse vero
dormiebat. Et accesserunt ad
eum discipuli eius, & suscitaue
runt eum dicentes, Dñe, salua
nos perimus. Et dicit eis Iesus,
Quid timidi estis modicæ fi-
dei? Tūc surgēs imperauit ven-
tis & mari, & facta est trāquilli-
tas magna. Porro homines mi-
rati sunt dicētes, Qualis est hic,
E quia venti & mare obediūt ei?]
Et cum venisset Iesus trans fre-
tum in regionem Gerasenorū,
occurrerunt ei duo habentes.

dęmonia, de monumētis exeū-
tes, sæui nimis, ita vt nemo pos-
set transire per viā illā. Et ecce
clamauerūt dicentes, Quid no
bis & tibi Iesu fili Dei? Venisti
huc ante tēpus torquere nos?
Erat aūt nō longe ab illis grex
multorum porcorum pascens.
Dæmones aūt rogabāt eum di
centes, Si eiicis nos hinc, mitte
nos in gregē porcorū. Et ait il-
lis, Ite. At illi exeuntes, abierūt
in porcos. Et ecce magno impe
tu abijt tot⁹ grex per præceps in
mare: & mortui sunt in aquis.
Pastores aūt fugerūt: & venien
tes in ciuitatē, nuntiauerūt hęc
omnia, & de ijs qui dæmonia
habuerant. Et ecce tota ciuitas
exijt obuiā Iesu. Et viso eo, ro-
gabant eū vt trāsiret à finibus
eorū. † Et ascendēs in nauiculā c.9.a
trāsfretauit: & venit in ciuitatē
suā. Et ecce, offerebāt ei paraly-
ticum iacentē in lecto. Et vidēs
Iesus fidem illorū dixit paraly-
tico, Confide fili, remittuntur
tibi peccata tua. Et ecce quidā
de Scribis dixerūt intra se, Hic
blasphemat. Et cum vidisset Ie
sus cogitationes eorum, dixit,
Vt qd cogitatis mala in cordi-
bus vestris? Quid est facilius, di
cere, Dimittuntur tibi peccata
tua, an dicere, Surge & ambula?

Vt

Vt autẽ sciatis quia filius homi
nis habet potestatẽ in terra di-
mittendi peccata (tũc ait para-
lytico) Surge, tolle lectũ tuum,
& vade in domum tuã. Et sur-
rexit: & abijt in domum suam.
Videntes aũt turbæ timuerunt,
& glorificauerunt Deũ qui de-
dit potestatem talem homini-
B bus.] Et cum transiret inde Ie-
sus, † vidit hominem sedentẽ
in teloneo, Matthæũ nomine.
Et ait illi, Sequere me. Et sur-
gens, secutus est eum. Et factũ
est: discumbente eo in domo,
ecce multi publicani & pecca-
tores venientes, discumbebant
cũ Iesu, & discipulis eius. Et vi-
dentes Pharisæi, dicebant disci
pulis eius, Quare cum publica-
nis & peccatoribus manducat
magister vester? At Iesus audiẽs
ait, Non est opus valentibus,
medico, sed male habentibus.
Euntes autem, discite quid est,
Misericordiam volo, & non sa-
crificium. Non enim veni vo-
care iustos sed peccatores.]

¶ Feria.v.ex.j.lib.Reg.Lcõ.j.

ca.6. Porro Bethsamitæ metebãt
triticum in valle: & eleuan
tes oculos suos, viderũt arcã, &
gauisi sunt cum vidissent. Et
plaustrum venit in agrũ Iosue
Bethsamitæ, & stetit ibi. Erat
antẽ ibi lapis magnus, & conci
derunt ligna plaustri, vaccasq;
imposuerũt super ea holocau-
stum dño. Leuitæ aũt deposue-
runt arcam Dei, & capsellã quę
erat iuxta eã, in qua erant vasa 19.
aurea, & posuerũt sup lapidem
grandem. Viri aũt Bethsamitæ
obtulerũt holocausta, & immo
lauerũt victimas ĩ die illa dño.
Et quinque satrapæ Philisthi-
norum viderũt, & reuersi sunt
in Accaron in die illa. Hi sunt
autẽ ani aurei, quos reddiderũt
Philisthiim pro delicto dño:
Azotus vnũ, Gaza vnum, Asca-
lon vnũ, Geth vnum, Accaron
vnũ: & mures aureos secũdũ
numerũ vrbium Philisthiim
quinq; prouinciarum, ab vrbe
murata, vsq; ad villã quæ erat
absq; muro, & vsq; ad Abel ma
gnũ super quẽ posuerũt arcam
dñi quæ erat vsq; in die illa in
agro Iosue Bethsamitis. Per- C
cussit aũt dñs de viris Bethsami
tibus, eo ꝙ vidissent arcã dñi: &
percussit de populo septuagin-
ta viros, & quinquaginta mil-
lia plebis. Luxitq; populus, eo
ꝙ dñs percussisset plebẽ plaga
magna. Et dixerũt viri Bethsa-
mitę, Quis poterit stare in con-
spectu dñi Dei sancti huius? &
ad quẽ ascendet à nobis? Mise-
runtq;

runtq; nuntios ad habitatores
Cariathiarim, dicẽtes, Reduxe-
rũt Philisthiim arcã dñi, desce-
dite, & reducite eam ad vos.
Secundum Matthęum. Lcõ. ij.
ca. 9. TVnc accesserunt ad eum
discipuli Ioãnis dicentes,
Quare nos & Pharisæi ieiuna-
mus frequẽter: discipuli aũt tui
non ieiunant? Et ait illis Iesus,
Nunquid possunt filij spõsi lu-
gere, quãdiu cum illis est spon-
sus? Venient autẽ dies, cum au-
feretur ab eis sponsus, & tunc
ieiunabũt. Nemo aũt immittit
cõmissurã panni rudis in vesti-
mentũ vetus: tollit enim pleni-
tudinem eius à vestimento: &
peior scissura fit. Neq; mittunt
vinum nouũ in vtres veteres:
alioquin rumpuntur vtres, &
vinũ effundit, & vtres pereunt.
Sed vinũ nouũ in vtres nouos
mittunt: & ambo cõseruantur.
C Hæc illo loquẽte ad eos, † ecce
princeps vnus accessit, & adora
bat eum, dicens, Dñe, filia mea
modo defuncta est: sed veni,
impone manũ tuã super eam,
& viuet. Et surgẽs Iesus: seque-
batur eum, & discipuli eius. Et
ecce, mulier quę sanguinis flu-
xum patiebatur duodecim an-
nis, accessit retro, & tetigit fim-
briam vestimẽti eius. Dicebat
enim intra se, Si tetigero tantũ
vestimentum eius salua ero. At
Iesus conuersus & videns eam,
dixit, Confide filia: fides tua te
saluam fecit. Et salua facta est
mulier ex illa hora. Et cum ve-
nisset Iesus in domũ principis,
& vidisset tibicines & turbam
tumultuantẽ, dicit illis, Recedi
te, nõ est enim mortua puella,
sed dormit. Et deridebãt eum.
Et cũ eiecta esset turba, intra-
uit: & tenuit manum eius, & di
xit: Puella, surge. Et surrexit
puella. Et exijt fama hęc in vni
uersam terram.] Et transeunte D
inde Iesu, secuti sunt eum duo
cæci clamantes & dicẽtes, Mise
rere nostri fili Dauid. Cum aũt
venisset domum, accesserũt ad
eũ cæci. Et dicit eis Iesus, Credi-
tis qa hoc possum facere vobis?
Dicunt ei, Vtiq; dñe. Tunc teti-
git oculos eorũ, dicẽs, Secundũ
fidẽ vestrã fiat vobis. Et aperti
sunt oculi eorũ, & cõminatus
est illis Iesus, dicens, Videte ne
quis sciat. Illi autem exeuntes
diffamauerunt eum in tota ter
ra illa. Egressis autem illis, ecce
obtulerũt ei hominẽ mutum,
dæmoniũ habentem. Et eiecto
dæmonio, loquutus est mutus,
& miratæ sunt turbæ dicentes,
Nunquã apparuit sic in Israel.

Phariſæi aũt dicebant, In prin
cipe dæmoniorũ eiicit dæmo-
nes. Et circumibat Ieſus oẽs ci-
uitates,& caſtella docẽs in ſyna
gogis eorũ,& prædicãs euange
lium regni, & curans oẽm lan-
guorẽ & omnem infirmitatẽ.
Videns autem turbas, miſertus
eſt eis: quia erant vexati & ia-
centes ſicut oues non habentes
paſtorem. Tunc dicit diſcipu-
lis ſuis, Meſſis quidem multa,
operarij autem pauci, Rogate
ergo dominum meſſis, vt mit-
tat operarios in meſſem ſuam.

¶ Feria.vi.ex.j.Regum.Lcõ.j.

ca.7. VEnerunt ergo viri Caria-
thiarim, & reduxerũt ar-
cam dñi & intulerunt eam in
domum Abinadab in Gabaa,
Eleazarũ autẽ filiũ eius ſancti-
ficauerũt, vt cuſtodiret arcam
dñi: Et factũ eſt, ex qua die mã-
ſit arca dñi in Cariathiarim,
multiplicati ſunt dies, erat q̃p-
pe iam annus viceſimus: & re-
quieuit omnis dom' Iſrael poſt
dñm. Ait aũt Samuel ad vniuer
ſam domũ Iſrael, dicẽs, Si in to
to corde veſtro reuertimini ad
dñm, auferte deos alienos de
medio veſtri, Baalim & Aſta-
roth: & præparate corda veſtra
dño, & ſeruite ei ſoli, & eruet
vos de manu Philiſthiim, Ab-
ſtulerũt ergo filij Iſrael Baalim
& Aſtaroth, & ſeruierunt dño
ſoli. Dixit aũt Samuel, Congre-
gate vniuerſum Iſrael in Ma-
ſphat, vt orem pro vobis dñm.
Et conuenerunt in Maſphat:
hauſeruntq; aquã, & effuderũt
in conſpectu dñi, & ieiunaue-
runt in die illa, atq; dixerũt ibi,
Peccauimus dño. Iudicauitq;
Samuel filios Iſrael ĩ Maſphat. 10.
Et audierũt Philiſthiim quòd
congregati eſſent filij Iſrael in
Maſphat, & aſcenderũt ſatrapę
Philiſthinorũ ad Iſrael, Quod
cũ audiſſent filij Iſrael, timue-
runt à facie Philiſthinorum.
Dixeruntq; ad Samuelem, Ne
ceſſes pro nobis clamare ad do
minũ Deum noſtrũ, vt ſaluet
nos de manu Philiſthinorum.
Tulit aũt Samuel agnũ lacten-
tem vnũ, & obtulit illum holo
cauſtum integrũ dño: & clama
uit Samuel ad dñm pro Iſrael,
& exaudiuit eum dñs. Factũ eſt
aũt, cum Samuel offerret holo-
cauſtũ, Philiſthiim, iniere præ-
lium cõtra Iſrael: intonuit aũt
dñs fragore magno in die illa
ſuper Philiſthiim, & exterruit
eos, & cæſi ſunt à filijs Iſrael.
Egreſſiq; filij Iſrl' de Maſphat
perſequuti ſunt Philiſthæos, &
percuſſerũt eos vſq; ad locum
qui

qui erat subter Bethchar. Tulit autem Samuel lapidem vnum, & posuit eum inter Masphat & inter Sem: & vocauit nomẽ loci illi⁹, Lapis adiutorij, dixitq́;, Hucusq; auxiliatus est nobis dñs. Et humiliati sunt Philisthiim, nec apposuerunt vltra vt venirent in terminos Israel.

Secundum Matthęum. Lcõ.ij.

c.10. ET cõuocatis duodecim discipulis suis dedit illis potestatem spirituũ immundorum vt eiicerent eos, & curarent omnem languorem, & omnẽ infirmitatẽ. Duodecim aũt apostolorum nomina, sunt hæc, primus, Simon qui dicitur Petrus, & Andreas frater eius, Philippus & Bartholomæus, Iacobus Zebedæi, & Ioãnes frater eius, Thomas & Matthæus publicanus, & Iacob⁹ Alphæi & Thaddæus, Simon Chananæus, & Iudas Iscariotes, qui & tradidit eũ. Hos duodecim misit Iesus: præcipiens eis, dicens, In viam gentiũ ne abieritis, & in ciuitates Samaritanorũ nõ intraueritis: sed potius ite ad oues quæ perierunt domus Israel. Euntes aũt prædicate dicẽtes, Quia appropinquauit regnũ cœlorũ. Infirmos curate, mortuos suscitate, leprosos mundate, dæmones eiicite. Gratis accepistis, gratis date. Nolite possidere aurũ, neq; argentũ, neq; pecuniam in zonis vestris: non peram in via, neq; duas tunicas, neque calceamenta, neq; virgam, dignus enim est operarius cibo suo. In quancunq; autẽ ciuitatem aut castellũ intraueritis, interrogate quis in ea dignus sit: & ibi manete donec exeatis. Intrantes aũt in domũ salutate eam, dicentes, Pax huic domui. Et si quidẽ fuerit dom⁹ digna, veniet pax vestra super eam. Si aũt non fuerit digna, pax vestra reuertetur ad vos. Et quicunq; nõ receperit vos, neq; audierit sermones vestros: exeuntes foras de domo vel de ciuitate, excutite puluerem de pedibus vestris. Amen dico vobis, tolerabilius erit terræ Sodomorum, & Gomorrhęorum, in die iudicij, q̃ illi ciuitati. †Ecce ego B mitto vos sicut oues in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ. Cauete autem ab hominibus. Tradent enim vos in concilijs, & in synagogis suis flagellabunt vos: & ad pręsides & reges ducemini propter me, in testimonium illis & gentibus. Cum autem tradent

vos, nolite cogitare; quomodo aut quid loquamini: dabitur enim vobis in illa hora qd loquamini: nõ enim vos estis qui loquimini, sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis. Tradet aũt frater fratrẽ in mortem, & pater filium, & insurgẽt filij in parentes, & morte eos afficient: & eritis odio omnibus hominibus propter nomẽ meum. Qui aũt perseuerauerit vsq; in finem hic saluus erit.]

¶ Sabbato. ex. i. lib. Reg. Lcõ. j.

ca. 7. FActa est itaq; manus dñi super Philisthæos, cunctis dieb' Samuelis: & redditæ sunt vrbes quas tulerãt Philisthiim ab Israel, Israeli, ab Accaron vsq; Geth, & terminos suos, liberauitq; Israel de manu Philisthinorũ, eratq; pax inter Israel & Amorrhęũ. Iudicabat quoq; Samuel Israelẽ cunctis diebus vitæ suæ, & ibat per singulos annos circũiens Bethel & Galgala, & Masphath, & iudicabat Israelem in supradictis locis. Reuertebaturq; in Ramatha, ibi enim erat domus eius, & ibi iudicabat Israelẽ. Ædificauit etiam ibi altare domino.

ca. 8. Factum est autẽ cũ senuisset Samuel, posuit filios suos iudices super Israel. Fuitq; nomen filij ei' primogeniti Ioel: & nomen secundi Abia, judicum in Bersabee, & nõ ambulauerunt filij illius in vijs eius: sed declinauerũt post auaritiã, acceperuntq; munera, & peruerterunt iudiciũ. Congregati ergo vniuersi maiores natu Israel, venerunt ad Samuelẽ in Ramatha. Dixerũtq; ei, Ecce tu senuisti, & filij tui nõ ambulant in vijs tuis. Constitue nobis regem, vt iudicet nos, sicut & vniuersæ habent nationes. Displicuitq; sermo in oculis Samuelis, eo q dixissent, Da nobis regem, vt iudicet nos. Et orauit Samuel ad dñm. Dixit autem dñs ad Samuelẽ, Audi vocẽ populi in omnibus quæ loquuntur tibi: nõ enim te abiecerunt, sed me, ne regnem super eos. Iuxta omnia opera sua quæ fecerũt à die qua eduxi eos de Ægypto vsq; ad diẽ hanc: sicut dereliquerũt me, & seruierũt dijs alienis, sic faciũt etiã tibi. Nunc ergo vocẽ eorũ audi: veruntamen contestare eos, & prædic eis ius regis qui regnaturus est super eos.

Secundum Matthęum. Lcõ. ij.

CVm autem persequentur vos in ciuitate ista, fugite in aliam, amen dico vobis, non cõsummabitis ciuitates Israel, c. 10.

donec

donec veniat filius hominis. Non est discipulus super magistrum, nec seruus super dñm suum, sufficit discipulo vt sit sicut magister ei⁹: & seruo sicut dñs eius. Si patrẽfamilias Beelzebub vocauerunt, quãto magis domesticos eius? Ne ergo timueritis eos: nihil enim est opertum, quod nõ reueletur, & occultũ, quod nõ sciat. Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine: & quod in aure auditis, prædicate sup tecta. Et nolite timere eos qui occidunt corpus, animã autem nõ possunt occidere: sed potius timete eũ qui potest & animã & corpus perdere in gehennam. Nonne duo passeres asse veneunt: & vnus ex illis nõ cadet sup terrã sine patre vestro? Vestri autem & capilli capitis oẽs numerati sunt. Nolite ergo timere, multis passerib⁹ meliores estis vos. Omnis ergo qui confitebitur me corã hominibus, cõfitebor & ego eum coram patre meo, qui in cœlis est, qui aũt negauerit me coram hominib⁹: negabo & ego eum corã patre meo,
D qui in cœlis est. † Nolite arbitrari, quia pacẽ venerim mittere in terrã, nõ veni pacẽ mittere, sed gladiũ, veni enim separare hominẽ aduersus patrẽ suũ, & filiã aduersus matrẽ suam, & nurum aduersus socrum suã: & inimici hominis, domestici eius. Qui amat patrem, aut matrem plus q̃ me, non est me dignus: & qui amat filium, aut filiã sup me, nõ est me dignus. Et qui non accipit crucẽ suã, & sequitur me, nõ est me dignus. Qui inuenit animã suã, perdet illam, & qui perdiderit animã suã propter me, inueniet eam. Qui recipit vos, me recipit: & qui me recipit, recipit eũ q me misit. Qui recipit prophetã in nomine prophetæ; mercedem prophetæ accipiet, & q recipit iustũ in nomine iusti: mercedẽ iusti accipiet. Et quicũq; potũ dederit vni ex minimis istis calicẽ aquæ frigidæ, tantũ in nomine discipuli: amen dico vobis, nõ perdet mercedẽ suam.]

¶ Dñica. xj. post Pentecosten, ex primo Regũ. Lectio prima.

Dixit itaque Samuel omnia verba dñi ad populum, q petierat à se regem, & ait: ca. 8.
Hoc erit ius regis qui imperaturus est vobis, filios vestros tollet, & ponet in curribus suis, facietq; sibi equites & præcursores

ctores quadrigarum suarum, & constituet sibi tribunos & centuriones, & aratores agrorum suorũ, & messores segetum, & fabros armorũ & curruum suorum. Filias quoq; vestras faciet sibi vnguentarias & focarias & panificas. Agros quoq; vestros, & vineas & oliueta optima tollet, & dabit seruis suis. Sed & segetes vestras, & vinearũ redditus addecimabit, vt det eunuchis & famulis suis. Seruos etiã vestros & ancillas, & iuuenes optimos, & asinos auferet, & ponet in opere suo. Greges quoq; vestros addecimabit, vosq; eritis ei serui. Et clamabitis in die illa à facie regis vestri quẽ elegistis vobis: & non exaudiet vos dñs in die illa. Noluit autem populus audire vocem Samuelis, sed dixerunt, Nequaquã. Rex enim erit super nos, & erimus nos quoq; sicut oẽs gẽtes: & iudicabit nos rex noster: & egredietur ante nos & pugnabit bella nostra pro nobis. Et audiuit Samuel omnia verba populi, & loquutus est ea in auribus dñi. Dixit autem dñs ad Samuelẽ, Audi vocẽ eorum, & constitue super eos regẽ. Et ait Samuel ad viros Israel: Vadat vnusquisq; ad ciuitatẽ suam.

Secundum Matthęum. Lcõ.ij.

ET factum est cùm cõsummasset Iesus pręcipiẽs duodecim discipulis suis, transijt inde, vt doceret & prædicaret in ciuitatibus eorũ. † Ioannes aũt cum audisset in vinculis operà Christi: mittens duos de discipulis suis, ait illi: Tu es qui venturus es, an alium expectamus? Et respondens Iesus, ait illis, Euntes renuntiate Ioanni quæ audistis & vidistis: cæci vident, claudi ambulant, leprosi mundantur, surdi audiũt, mortui resurgũt, pauperes euãgelizãtur, & beatus est qui nõ fuerit scandalizatus in me. Illis aũt abeuntibus, cœpit Iesus dicere ad turbas de Ioãne, q̄d existis in desertum videre? arundinem vento agitatã? Sed quid existis videre? hominẽ mollibus vestitum? Ecce q̄ mollibus vestiuntur, in domibus regum sunt. Sed quid existis videre? Prophetã? Etiam dico vobis, & plus q̄ prophetã, hic est enim de quo scriptũ est, Ecce ego mitto angelũ meum ante faciẽ tuã, qui præparabit viã tuã ante te.] Amen dico vobis, nõ surrexit inter natos mulierũ maior Ioãne Baptista, qui aũt minor est in regno cœlorũ maior est illo. A diebus autem

c.11.

A

B

Ioannis Baptistæ vsq; nunc, regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Omnes enim prophetæ & lex vsq; ad Ioãnẽ prophetauerũt: & si vultis recipere, ipse est Elias q venturus est. Qui habet aures audiendi, audiat. Cui autẽ similẽ æstimabo generationẽ istam? Similis est pueris sedentibus in foro, qui clamãtes coæqualib' suis dicũt, Cecinimus vobis, & non saltastis: lamentauimus, & nõ planxistis. Venit enim Ioannes neq; mãducãs, neq; bibẽs: & dicunt, Dæmonium habet. Venit filius hominis mãducãs & bibens: & dicũt, Ecce homo vorax & potator vini, publicanorum & peccatorum amicus. Et iustificata est sapiẽtia à filijs suis. Tũc cœpit exprobrare ciuitatib', in qbus factæ sunt plurimę virtutes eius, qa nõ egissent pœnitentiã, væ tibi Corozaim, vę tibi Bethsaida: qa si in Tyro, & Sidone factæ essent virtutes quæ factæ sunt in vobis: olim in cilicio & cinere pœnitentiã egissent. Veruntamen dico vobis: Tyro & Sidoni remissius erit in die iudicij, quam vobis, & tu Capharnaum nunquid vsq; in cœlũ exaltaberis? vsq; in infernum descendes, quia si in Sodomis factæ fuissent virtutes quæ factæ sunt in te, forte mansissent vsq; in hanc diẽ. Veruntamen dico vobis, quia terræ Sodomorum remissius erit in die iudicij, quam tibi.

Secundum Marcũ. Lectio.iij.

IN illo tempore: Exiens Iesus de finibus Tyri venit per Sidonem ad mare Galilææ inter medios fines Decapoleos. ca.7.

Et reł. Hom sctĩ Grego. papæ.

Vigilanter intuendũ est, q voce dñi ad prophetã dicitur, vt prius eius sermones audiat, & postmodum loquatur. Audimus enim verba Dei, si facim': & tũc ea proximis recte loquimur, cum prius ipsi fecerimus. Quod bene Marcus euãgelista cõfirmat, cum factũ dñi miraculũ narrat dicẽs: Adducunt ei surdũ & mutũ: & deprecabantur eũ vt imponeret illi manũ. Cuius ordinem curationis insinuat, subdẽs: Misit digitos suos in auriculas, expuensq; tetigit linguã eius, & suspiciens in cœlum ingemuit, & ait illi, Ephethah: quod est adaperire. Et statim apertæ sunt aures eius: & solutum est vinculum linguæ eius: & loquebatur recte. Quid est enim quod creator omniũ Deus, cum surdum & mutum

sanare voluisset, in aures illius suos digitos misit, & expuens linguam eius tetigit. Quid per digitos redemptoris, nisi dona sancti spũs designantur? Vnde cũ in loco alio eiecisset dæmoniũ dixit, Si in digito Dei eiicio dęmonia: profecto venit in vos regnũ Dei. Qua de re per euangelistã aliũ dixisse describitur, Si ego in spiritu Dei eiicio dæmonia, igitur peruenit in vos regnũ Dei. Te deum. Oratio.

OMnipotens sempiterne Deus, qui abundãtia pietatis tuæ & merita supplicũ excedis & vota, effunde super nos misericordiã tuã; vt dimittas q̃ conscientia metuit, & adiicias qđ oratio nõ pręsumit. Per do.

¶ Feria.ij.ex.j.lib.Reg. Lcõ.j.

ca.9. ET erat vir de Beniamin, nomine Cis, filius Abiel, filij Seror, filij Bechorath, filij Aphia, filij viri Iemini, fortis robore. Et erat ei filius vocabulo Saul, electus & bonus, & nõ erat vir de filijs Israel melior illo: ab humero & sursum eminebat super omnem populum. Perierant autẽ asinæ Cis patris Saul: & dixit Cis ad Saul filiũ suũ, Tolle tecũ vnũ de pueris, & cõsurgẽs vade, & quęre asinas. Qui cum trãsissent per montẽ Ephraim, & per terram Salisa, & non inuenissent, transierunt etiã per terrã Salim, & nõ erãt: sed & per terrã Iemini, & minime repererunt. Cum autem venissent in terrã Suph, dixit Saul ad puerũ qui erat cũ eo, Veni, & reuertamur, ne forte dimiserit pater meus asinas, & solicitus sit pro nobis. Qui ait ei, Ecce vir Dei est in ciuitate hac, vir nobilis, omne quod loquitur, sine ambiguitate venit. Nunc ergo eamus illuc, si forte indicet nobis de via nostra, propter quã venimus. Dixitq; Saul ad puerũ suũ: Ecce ibimus, quid feremus ad virum Dei? panis deficit in sitarchijs nostris: & sportulã nõ habem⁹, vt demus homini Dei, nec qcquã aliud. Rursum puer respondit Sauli, & ait: Ecce inuẽta est in manu mea quarta pars stateris argenti, demus homini Dei, vt indicet nobis viam nostrã. Olim in Israel sic loquebať vnusquisq;, vadens cõsulere Deũ: venite, & eamus ad videntem. Qui enim propheta dicitur hodie, vocabatur olim vidẽs. Et dixit Saul ad puerũ suũ, Optimus sermo tuus: veni, eamus. Et ierunt in ciuitatem in qua erat vir Dei. Cunq; ascenderent cliuũ ciuitatis,

tatis, inuenerunt puellas egredientes ad hauriendā aquā, & dixerūt eis, Num hic est vidēs? Quæ respondētes, dixerūt illis, Hic est: ecce ante te, festina nunc: hodie enim venit in ciuitatem quia sacrificiū est hodie populi in excelso. Ingredientes vrbem statim inuenietis eum antequā ascendat excelsum ad vescendum, neq; enim comesturus est populus donec ille veniat: quia ipse benedicet hostiæ, & deinceps comedent qui vocati sunt. Nunc ergo ascēdite, quia hodie reperietis eum.

Secundum Matthæum. Lcō.ij.

c.11. c IN illo tempore, Respondens Iesus dixit: Confiteor tibi pater dñe cœli & terrę, quia abscōdisti hæc à sapientibus, & prudentibus, & reuelasti ea paruulis. Ita pater: qm̄ sic fuit placitum ante te. Omnia mihi tradita sunt à patre meo. Et nemo nouit filiū, nisi pater: neq; patrē quis nouit, nisi filius, & cui voluerit filius reuelare. Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis: & ego reficiā vos. Tollite iugum meū super vos, & discite à me, quia mitis sum & humilis corde: & inuenietis requiē animab' vestris. Iugum enim meum suaue est, & onus meū, leue.] In illo tēpore abijt c.12. a Iesus per sata sabbato: discipuli aūt eius esurientes cœperunt vellere spicas, & manducare. Pharisæi aūt videntes, dixerūt ei, Ecce, discipuli tui faciunt quod nō licet eis facere sabbatis. At ille dixit eis. Non legistis quid fecerit Dauid quando esurijt ipse, & qui cū eo erant: quomodo intrauit in domū Dei, & panes propositionis comedit, quos non licebat ei edere, neq; his qui cum eo erant, nisi solis sacerdotibus? Aut non legistis in lege qa sabbatis sacerdotes in templo sabbatū violant, & sine crimine sunt? Dico autem vobis, quia tēplo maior est hic. Si aūt scitetis q̄d est, Misericordiam volo, & non sacrificium: nunquā condemnassetis innocentes. Dñs enim est filius hominis, etiā sabbati. Et cū inde transisset, venit in synagogam eorū. Et ecce homo manū habens aridam, & interrogabant eum dicentes, Si licet sabbatis curare: vt accusarēt eū. Ipse aūt dixit illis, Quis erit ex vobis homo qui habeat ouem vnam: & si ceciderit hæc sabbatis in foueam, nōne tenebit, & leuabit eam? Quanto magis melior est homo oue? Itaq; licet sabbatis

benefacere. Tunc ait homini, Extende manum tuã. Et extendit, & restituta est sanitati, sicut altera. Exeuntes autem Pharisæi, cõsilium faciebãt aduersus eum quomodo perderẽt eum.

¶ Feria.iij.ex.j.Regum. Leć.j.

ca.9. ET ascenderunt in ciuitatẽ. Cunq; illi ambularent in medio vrbis, apparuit Samuel egrediens obuiam eis, vt ascenderet in excelsum. Dñs autẽ reuelauerat auriculam Samuelis ante vnã diem q̃ veniret Saul, dicens, Hac ipsa hora, quæ nũc est, cras mittam virum ad te de terra Beniamin, & vnges eum ducem super populum meum Israel: & saluabit populũ meũ de manu Philisthinorũ, quia respexi populum meum: venit enim clamor eorũ ad me. Cũq; aspexisset Samuel Saulem, dñs dixit ei, Ecce vir quem dixerã tibi, iste dominabitur populo meo. Accessit autem Saul ad Samuelem in medio portæ, & ait, Indica, oro, mihi, vbi est domus videntis? Et respondit Samuel Sauli, dicens, Ego sum videns: ascende ante me in excelsum, vt comedas mecũ hodie, & dimittam te mane: & omnia quæ sunt in corde tuo, indicabo tibi. Et de asinis, quas nudiustertius perdidisti, ne solicitus sis, quia inuentæ sunt. Et cui' erunt optima queq; Israel? nonne tibi, & omni domui patris tui? Respõdẽs aũt Saul ait, Nunquid nõ filius Iemini ego sum de minima tribu Israel, & cognatio mea nouissima inter omnes familias de tribu Beniamin? quare ergo loquutus es mihi sermonẽ istũ? Assumens itaq; Samuel Saulẽ, & puerum ei', introduxit eos in tricliniũ, & dedit eis locũ in capite eorũ qui fuerant inuitati, erãt enim quasi triginta viri, dixitq; Samuel coco, Da partẽ quã dedi tibi, & pręcepi vt reponeres seorsum apud te. Leuauit autẽ cocus armũ, & posuit ante Saul. Dixitq; Samuel, Ecce quod remãsit pone ante te, & comede: quia de industria seruatũ est tibi, quãdo populũ vocaui. Et comedit Saul cũ Samuele in die illa. Et descenderũt de excelso in oppidũ, & loquutus est cum Saule in solario. Cunq; mane surrexissent, & iam dies lucesceret, vocauit Samuel Saulẽ in solario, dicẽs, Surge, & dimittã te. Et surrexit Saul: egressiq; sunt ambo, ipse videlicet & Samuel. Cunq; descenderẽt in extrema parte ciuitatis, Samuel dixit ad

Saul,

Saul, Dic puero vt antecedat nos,& transeat: tu autẽ subsiste paulisper, vt indicẽ tibi verbũ Dei. Secundum Matth.I.cõ.ij.

c.12. IEsus autẽ sciens,secessit inde & sequuti sunt eum multi, & curauit eos omnes:& præcepit eis ne manifestũ eũ facerẽt. Vt adimpleretur quod dictum est per Isaiam prophetã,dicentem. Ecce puer meus quem elegi, dilectus meus in quo bene cõplacuit animę meæ. Ponam spiritum meum super eum, & iudicium gentibus nuntiabit. Non cõtendet neq; clamabit: neq; audiet aliquis in plateis vocem eius,arundinẽ quassatã nõ cõfringet, & linũ fumigans nõ extinguet, donec eiiciat ad victoriã iudicium:& in nomine eius gentes sperabũt. Tunc oblatus est ei dæmoniũ habẽs, cæcus & mutus: & curauit eũ, ita vt loqueretur & videret. Et stupebant omnes turbæ, & dicebant, Nunquid hic est filius Dauid? Pharisæi autẽ audientes dixerũt,Hic nõ eiicit dæmones nisi in Beelzebub principe dæmoniorum. Iesus aũt sciens cogitationes eorum: dixit eis: Omne regnum diuisum cõtra se desolabitur:& omnis ciuitas vel domus diuisa contra se non stabit. Et si satanas satanã eiicit,aduersus se diuisus est. Quomodo ergo stabit regnũ eius? Et si ego in Beelzebub eiicio dęmones: filij vestri in quo eiiciunt? Ideo ipsi iudices vestri erunt. Si aũt ego in spiritu Dei eiicio dæmones: igitur pueṇit in vos regnũ Dei: aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis,& vasa eius diripere: nisi prius alligauerit fortem, & tũc domũ illi⁹ diripiet. Qui non est mecum cõtra me est:& qui nõ cõgregat mecum, spargit. Ideo dico vobis:omne peccatũ & blasphemia remittitur hominibus, spiritus autem blasphemiæ nõ remittetur. Et quicunq; dixerit verbum contra filium hominis, remittetur ei:qui aũt dixerit contra Spiritum sanctum, nõ remittetur ei neq; in hoc seculo, neq; in futuro. Aut facite arborẽ bonam, & fructum eius bonum, aut facite arborem malã, & fructum eius malum, siquidẽ ex fructu arbor agnoscitur. Progenies viperarũ, quomodo potestis bona loqui cũ sitis mali? Ex abundãtia enim cordis os loquitur. Bon⁹ homo, de bono thesauro profert bona: & malus homo de malo thesauro ꝓfert mala,

Dico autē vobis, quoniā omne verbū otiosum, quod loquuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die iudicij. Ex verbis enim tuis iustificaberis, & ex verbis tuis condemnaberis.

¶ Feria.iiij.ex.j.li.Reg. Lcō.j.

c.10. Tvlit autē Samuel lenticulam olei, & effudit super caput eius, & deosculatus est eum, & ait, Ecce vnxit te dñs super hæreditatē suā in principē, & liberabis populū suū de manibus inimicorum eius, qui in circumitu ei⁹ sunt. Et hoc tibi signū, quia vnxit te dñs in principē. Cum abieris hodie à me, inuenies duos viros iuxta sepulchrū Rachel in finibus Beniamin in meridie, dicentq; tibi: Inuētę sunt asinę, ad quas ieras perquirendas: & intermissis pater tuus asinis solicitus est pro vobis, & dicit, Quid faciam de filio meo? Cunq; abieris inde, & vltra transieris, & veneris ad quercum Thabor, inuenient te ibi tres viri ascendētes ad Deū in Bethel, vnus portās tres hœdos, & alius tres tortas panis, & alius portans lagenam vini. Cunq; te salutauerint, dabunt tibi duos panes, & accipies de manu eorū. Post hęc venies in collem Dei, vbi est statio Philisthinorū: & cū ingressus fueris ibi vrbē, obuiū habebis gregē prophetarum descendentiū de excelso, & ante eos psalterium & tympanum, & tibiam, & citharam, ipsosq; prophetantes. Et insiliet in te spiritus dñi, & prophetabis cum eis, & mutaberis in virum alium. Quando ergo euenerint signa hæc omnia tibi, fac quęcunq; inuenerit manus tua, quia dñs tecum est. Et descēdes ante me in Galgala: (ego quippe descendā ad te) vt offeras oblationē, & immoles victimas pacificas. Septē diebus expectabis, donec veniā ad te: & ostendā tibi qd facias. Itaq; cum auertisset humerū suū vt abiret à Samuele, immutauit ei Deus cor aliud, & venerunt omnia signa hęc in die illa. Veneruntq; ad prædictum collem, & ecce cuneus prophetarum obuius ei: & insiluit super eum spiritus dñi, & prophetauit in medio eorū. Videntes autē omnes qui nouerant eum heri & nudiustertius, q́ esset cum prophetis, & prophetaret, dixerūt adinuicem, Quænam res accidit filio Cis? Num & Saul inter prophetas? Respondit alius ad alterum, dicens, Et quis pater eorum? Propterea

tea versum est in prouerbium Num & Saul inter prophetas?

Secundum Matthęum. Lcõ.ij.

c.12. c T Vnc † respõderũt ei quidam de Scribis, & Pharisæis dicentes, Magister volum' à te signum videre. Qui respondens ait illis, Generatio mala & adultera signũ quęrit, & signũ nõ dabitur ei, nisi signũ Ionæ prophetæ. Sicut enim fuit Ionas in ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus: sic erit filius hominis in corde terræ tribus diebus, & tribus noctibus. Viri Niniuitæ surgent in iudicio cũ generatione ista, & condemnabunt eam: quia pœnitentiam egerunt in prædicatione Ionæ, & ecce plus q̃ Ionas hic. Regina austri surget in iudicio cũ generatione ista, & condemnabit eã: quia venit à finib' terræ audire sapientiam Salomonis: & ecce plus q̃ Salomon hic. Cũ aũt immundus spiritus exierit ab homine, ambulat per loca arida quęrens requiem, & non inuenit. Tũc dicit, Reuertar in domum meã vnde exiui. Et veniens, inuenit eam vacantem, scopis mundatam & ornatam. Tunc vadit & assumit septem alios spũs secũ nequiores se, & intrãtes habitãt ibi: & fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. Sic erit & generationi huic pessimæ. Adhuc eo loquente ad turbas, ecce mater eius & frẽs stabãt foris, quęrentes loqui ei. Dixit aũt ei quidã, Ecce mater tua & frẽs tui foris stant, quęrẽtes te alloqui. At ille respondens dicenti sibi, ait, Quę est mater mea, & qui sunt fratres mei? Et extendens manum in discipulos suos, dixit, Ecce mater mea & fratres mei. Quicũq; enim fecerit volũtatẽ patris mei qui in cœlis est, ipse me' frater, soror, & mater est.]

❡ Feria. v. ex. j. lib. Reg. Lcõ. j.

C Essauit autem prophetare, & venit ad excelsum. c.10. Dixitq; patruus Saul ad eum, & ad puerũ eius, Quo abiistis? Qui responderũt, Quęrere asinas, quas cũ non reperissemus, venimus ad Samuelem. Et dixit ei patruus suus, Indica mihi quid dixerit tibi Samuel. Et ait Saul ad patruũ suũ, Indicauit nobis ꝙ inuẽtę essent asinę. De sermone aũt regni nõ indicauit ei, quẽ loquutus fuerat ei Samuel. Et cõuocauit Samuel populũ ad dñm in Masphath, & ait ad filios Israel, Hæc dicit dñs De' Israel, Ego eduxi Israel de Ægypto, & erui vos de manu

nu Ægyptiorum, & de manu
omniũ regum qui affligebant
vos. Vos autẽ hodie proiecistis
dñm Deum vestrum, qui solus
saluauit vos de vniuersis ma-
lis, & tribulationibus vestris: &
ca.8. dixistis, Nequaquã, sed regem
cõstitue super nos. Nunc ergo
state coram dño per tribus ve-
stras, & per familias. Et appli-
cuit Samuel oẽs tribus Israel, &
cecidit sors super tribũ Benia-
min. Et applicuit tribũ Benia-
min, & cognationes eius, & ceci
dit sors sup cognationẽ Metri,
& peruenit vsq; ad Saul, filium
Cis. Quęsierũt ergo eum, & nõ
est inuentus. Et consuluerunt
post hæc dñm vtrumnã ventu
rus esset illuc. Respõditq; dñs,
Ecce abscõdit' est domi. Cucur
rerunt itaq;, & tulerũt eũ inde:
stetitq; in medio populi, & al-
tior fuit vniuerso populo ab
humero & sursum. Et ait Sa-
muel ad oẽm populum, Certe
videtis quẽ elegit dñs quoniã
nõ sit similis illi in omni popu
lo. Et clamauit omnis popul',
& ait, Viuat rex. Loquutus est
autẽ Samuel ad populũ legem
regni, & scripsit in libro, & repo
suit coram dño: & dimisit Sa-
muel oẽm populũ singulos in
domũ suã. Sed & Saul abijt in
domũ suã in Gabaa: & abijt cũ
eo pars exercitus, quorũ tetige-
rat De' corda. Filij vero Belial
dixerunt, Num saluare nos po
terit iste? Et despexerunt eum,
& nõ attulerũt ei munera: ille
vero dissimulabat se audire.

Secundum Matthęum. Lcõ. ij.

IN illo die exiens Iesus de do c.13.
mo, sedebat secus mare. Et
cõgregatæ sunt ad eum turbæ
multæ, ita vt in nauiculã ascen
dens sederet: & omnis turba sta
bat in litore, & loquutus est
eis multa in parabolis, dicens,
Ecce exijt q seminat, seminare.
Et dum seminat, quędã cecide-
runt secus viam, & venerunt vo
lucres cœli, & comederunt ea.
Alia aũt ceciderunt in petrosa,
vbi nõ habebant terrã multã,
& continuo exorta sunt, quia
nõ habebant altitudinẽ terræ.
Sole autẽ orto æstuauerunt: &
quia nõ habebãt radicem, arue
runt. Alia aũt ceciderunt in spi
nas: & creuerũt spinæ, & suffo-
cauerunt ea. Alia autẽ cecide-
runt in terrã bonam: & dabant
fructũ, aliud centesimũ, aliud
sexagesimũ, aliud tricesimum.
Qui habet aures audiendi, au-
diat. Et accedentes discipuli di-
xerũt ei, Quare in parabolis lo-
queris eis? Qui respondens ait
illis,

illis, Quia vobis datũ est nosse mysteria regni cœlorũ: illis aũt non est datũ. Qui enim habet, dabitur ei & abundabit: qui autem non habet, & quod habet auferetur ab eo. Ideo in parabolis loquor eis: quia videntes non vident, & audientes nõ audiunt, neq; intelligũt: vt adimpleatur in eis prophetia Isaiæ dicentis, Auditu audietis, & nõ intelligetis: & vidẽtes videbitis, & non videbitis. Incrassatũ est enim cor populi huius: & auribus grauiter audierunt, & oculos suos clauserũt, nequãdo videant oculis, & auribus audiãt, & corde intelligãt, & cõuertantur, & sanẽ eos. Vestri aũt beati oculi quia vidẽt, & aures vestræ quia audiũt. Amen quippe dico vobis quia multi prophetæ & iusti cupierũt videre quæ videtis, & non viderunt, & audire quæ auditis, & non audierunt. Vos ergo audite parabolã seminantis. Omnis qui audit verbũ regni, & nõ intelligit, venit malus, & rapit quod seminatũ est in corde eius: hic est qui secus viam seminatus est. Qui autẽ super petrosa seminat' est, hic est qui verbũ audit, & cõtinuo cum gaudio accipit illud, non autem habet in se radicem, sed est temporalis. Facta autem tribulatione & persecutione propter verbum, continuo scandalizatur. Qui autem seminatus est in spinis, hic est qui verbũ Dei audit, & solicitudo seculi istius & fallacia diuitiarũ suffocat verbum, & sine fructu efficitur. Qui vero in terrã bonam seminatus est: hic est qui audit verbũ, & intelligit, & fructum affert, & facit aliud quidẽ centesimum, aliud autem sexagesimum, aliud vero tricesimum.

¶ Feria.vj.ex.j.Regum. Lcõ.j.

ET factũ est quasi post mensem, ascẽdit Naas Ammonites, & pugnare cœpit aduersum Iabes Galaad. Dixeruntq; oẽs viri Iabes ad Naas, Habeto nos fœderatos, & seruiem' tibi. Et respondit ad eos Naas Ammonites, In hoc feriã vobiscũ fœdus, vt eruã oĩum vestrũ oculos dextros, ponãq; vos opprobriũ in vniuerso Israel. Et dixerunt ad eũ seniores Iabes, Concede nobis septem dies, vt mittam' nuntios ad vniuersos terminos Israel: & si nõ fuerit qui defendat nos, egrediemur ad te. Venerũt ergo nuntij in Gabaa Saulis: & locuti sunt verba hæc audiẽte populo: & leuauit oĩs populus vocẽ suã, & fleuit. c.11.

Et ecce Saul veniebat, sequens boues de agro, & ait, Quid habet populus q plorat? Et narrauerũt ei verba virorum Iabes. Et insiluit spiritus dñi in Saul, cũ audisset verba hæc, & iratus est furor eius nimis. Et assumẽs vtrunq; bouem, cõcidit in frusta, misitq; in omnes terminos Israel per manũ nuntiorum, dicens, Quicunq; non exierit, & sequut⁹ fuerit Saul. & Samuel, sic fiet bobus eius. Inuasit ergo timor dñi populum, & egressi sunt quasi vir vn⁹. Et recensuit
eos in Bezec: fueruntq; filiorũ Israel trecẽta millia, virorũ aũt Iuda triginta millia. Et dixerũt nuntijs qui venerãt, Sic dicetis viris, qui sunt in Iabes Galaad, Cras erit vobis salus, cũ incaluerit sol. Venerunt ergo nuntij, & annuntiauerũt viris Iabes, qui lætati sunt. Et dixerunt, Mane exibimus ad vos, & facietis nobis omne quod placuerit vobis. Et factũ est, cum dies crastinus venisset, cõstituit Saul populũ in tres partes: & ingressus est media castra in vigilia matutina, & pcussit Ammon vsq; dum incalesceret dies, reliqui autẽ dispersi sunt, ita vt non relinquerẽtur in eis duo pariter. Et ait populus ad Samuelem, Quis est iste qui dixit, Saul nõ regnabit sup nos? Date viros, & interficiemus eos. Et ait Saul, Non occidetur quisquã in die hac: quia hodie fecit dñs salutẽ in Israel. Dixit autẽ Samuel ad populum. Venite, & eamus in Galgala, & innouemus ibi regnũ. Et perrexit omnis popul⁹ in Galgala, & fecerũt ibi regem Saul corã dño ĩ Galgala, & immolauerũt ibi victimas pacificas corã dño. Et lætatus est ibi Saul: & cuncti viri Israel nimis.

Secundum Matthæum. Lcõ. ij.

Aliam parabolam proposuit illis, dicens: † Simile factũ est regnũ cœlorũ homini qui seminauit bonũ semen in agro suo. cum aũt dormirẽt homines, venit inimicus eius, & superseminauit zizania in medio tritici, & abijt. Cum autem creuisset herba, & fructum fecisset, tũc apparuerũt & zizania. Accedentes autẽ serui patrisfamilias, dixerũt ei, domine nõne bonum semen seminasti in agro tuo? Vnde ergo habet zizania? Et ait illis, Inimicus homo hoc fecit. Serui aũt dixerunt ei, Vis igitur imus, & colligimus ea? Et ait, Non: ne forte colligentes zizania, eradicetis simul cum eis & triticũ: Sinite c. 13. d

vtraq; crescere vsq; ad messem, & in tẽpore messis dicã messoribus, Colligite primũ zizania, & alligate ea in fasciculos ad comburendum, triticũ autem
E congregate in horreum meũ.] Aliam parabolã proposuit eis, dicẽs, Simile est regnũ cœlorũ grano sinapis, quod accipiens homo seminauit in agro suo, quod minimũ quidem est omnibus seminibus: cum aũt creuerit, maius est oĩbus oleribus, & fit arbor, ita vt volucres cœli veniãt, & habitẽt in ramis eius. Aliam parabolã locutus est eis, Simile est regnũ cœlorum fermento, quod acceptum mulier abscõdit in farinæ satis tribus, donec fermentatũ est totum. Hæc omnia locutus est Iesus in parabolis ad turbas: & sine parabolis nõ loquebatur eis, vt impleretur quod dictũ est per prophetã dicentẽ, Aperiam in parabolis os meũ, eructabo abscondita à cõstitutione mũdi. Tunc dimissis turbis venit in domũ: & accesserũt ad eum discipuli eius, dicẽtes, Edissere nobis parabolam zizaniorũ agri. Qui respõdens ait illis, Qui seminat bonum semen, est filius hominis. Ager aũt, est mũdus. Bonũ vero semen; hi sunt filij regni. Zizania autem, filij sunt nequã. Inimicus aũt, qui seminauit ea: est diabolus. Messis vero, consummatio seculi est. Messores aũt, angeli sunt. Sicut ergo colligũtur zizania, & igni cõburuntur, sic erit in cõsummatione seculi, mittet filius hominis angelos suos, & colligent de regno ei⁹ omnia scandala, & eos, qui faciunt iniquitatem, & mittent eos in caminum ignis, ibi erit fletus, & stridor dentiũ. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorum. Qui habet aures audiendi audiat.

¶ Sabbato, ex. j. li. Reg. Lcõ. j.

Dixit autẽ Samuel ad vni- c.12.
uersum Israel, Ecce audiui vocem vestrã iuxta omnia quæ loquuti estis ad me, & cõstitui super vos regem. Et nunc rex gradietur ante vos: ego aũt senui, & incanui: porro filij mei vobiscũ sunt. itaq; cõuersatus corã vobis ab adolescentia mea vsq; ad hãc diem, ecce præsto sum. Loquimini de me coram dño, & coram Christo eius, vtrũ bouem cuiusquã tulerim, aut asinũ, si quempiam calumniat⁹ sum, si oppressi aliquẽ, si de manu cuiusquã munus accepi: & cõtemnam illud hodie, restituamq; vobis. Et dixerũt,

xerunt, Non es calumniatus nos, neq; oppressisti, neq; tulisti de manu alicuius quippiã, Dixitq; ad eos, Testis est dñs aduersum vos, & testis Christ⁹ eius in die hac, quia non inueneritis in manu mea quippiã. Et dixerũt, Testis. Et ait Samuel ad populũ, Dñs qui fecit Moysen & Aaron, & eduxit patres nostros de terra Ægypti, adest. Nunc ergo state, vt iudicio cõtendã aduersum vos corã dño de omnibus misericordijs dñi, quas fecit vobiscũ, & cũ patribus vestris: quomodo Iacob ingressus est Ægyptũ, & clamauerunt patres vestri ad dñm, & misit dñs Moysen & Aaron, & eduxit patres vestros de Ægypto: & collocauit eos in loco hoc. Qui obliti sunt dñi Dei sui, & tradidit eos in man⁹ Sisaræ magistri militię Hasor, & in manu Philisthinorũ, & in manu regis Moab, & pugnauerũt aduersum eos. Postea autẽ clamauerũt ad dñm, & dixerunt, Peccauimus, q̃a dereliquimus dñm, & seruiuimus Baalim, & Astaroth: nunc ergo erue nos de manu inimicorũ nostrorũ, & seruiemus tibi. Et misit dñs Ierobaal, & Badam & Iephte, & Samuel, & eruit vos de manu inimicorum vestrorum per circuitũ, & habitastis cõfidẽter. Vidẽtes aũt q Naas, rex filiorũ Ammõ venisset aduersum vos, dixistis mihi, Nequaquã, sed rex imperabit nobis: cum dñs Deus vester regnaret in vobis. Nunc ergo præsto est rex vester, quem elegistis & petistis: ecce dedit vobis dñs regem.

Secundum Matthęum. Lcõ. ij.

Simile est regnum cœlorũ c. 13.
thesauro abscõdito ĩ agro: f
quẽ qui inuenit homo, abscondit, & præ gaudio illius vadit, & vendit vniuersa quæ habet, & emit agrum illum. Iterum simile est regnum cœlorũ homini negotiatori, quęrenti bonas margaritas. Inuenta autẽ vna pretiosa margarita, abijt, & vendidit omnia quę habuit, & emit eam. Iterum simile est regnum cœlorũ sagenæ missæ in mare, & ex omni genere piscium cõgregãti: quã, cum impleta esset, educentes, & secus littus sedentes, elegerũt bonos in vasa, malos autem foras miserunt. Sic erit in cõsummatione seculi. Exibunt angeli, & separabunt malos de medio iustorum, & mittent eos in caminũ ignis. ibi erit fletus & stridor dentium. Intellexistis hęc oĩa?

Dicunt

Dicunt ei, Etiam dñe. Ait illis,
c.13. Ideo omnis Scriba doctus in re
gno cœlorũ, similis est homini
patrifamilias, q profert de the-
G sauro suo noua & vetera.] Et fa
ctum est: cum cõsummasset Ie
sus parabolas istas, trãsijt inde.
Et veniens in patriã suam, do-
cebat eos in synagogis eorum,
ita vt mirarentur, & dicerent,
Vnde huic sapientia hæc & vir
tutes? Nõne hic est fabri filius?
Nonne mater eius dicitur Ma-
ria, & fratres eius, Iacobus, &
Ioseph, & Simon, & Iudas? & so
rores eius nonne omnes apud
nos sunt? Vnde ergo huic oĩa
ista? Et scandalizabãtur in eo.
Iesus aũt dixit eis, Non est pro-
pheta sine honore, nisi in pa-
tria sua, & in domo sua. Et non
fecit ibi virtutes multas, ꝓpter
c.14. incredulitatẽ illorũ. In illo tẽ
pore audiuit. Herodes tetrar-
cha famam Iesu: & ait pueris
suis, Hic est Ioannes Baptista:
ipse surrexit à mortuis, & ideo
virtutes operantur in eo. Hero-
des enim tenuit Ioannẽ, & alli-
gauit eũ: & posuit in carcerem
ꝓpter Herodiadẽ vxorẽ fratris
sui. Dicebat enim illi Ioannes,
Non licet tibi habere eã. Et vo-
lens illũ occidere, timuit popu-
lum: quia sicut prophetã eum
habebãt. Diẽ aũt natalis Hero-
dis saltauit filia Herodiadis in
medio: & placuit Herodi. Vnde
cũ iuramẽto pollicit' est ei da-
re quodcũq; postulasset ab eo.
At illa præmonita à matre sua,
Da mihi, inqt, hic ĩ disco caput
Ioãnis Baptistæ. Et cõtristat' est
rex: ꝓpter iuramẽtũ aũt & eos
q pariter recũbebãt, iussit dari.
Misitq;, & decollauit Ioãnẽ in
carcere. Et allatũ est caput eius
in disco, & datum est puellæ, &
illa attulit matri suæ. Et acce-
dentes discipuli eius, tulerunt
corpus eius, & sepelierũt illud:
& veniẽtes nuntiauerunt Iesu.

¶ Dñica. xij. post Pentecostẽ, ex primo Regũ. Lectio prima.

SI timueritis do- c.12.
minũ, & seruieri
tis ei, & audieri-
tis vocem eius, &
nõ exasperaueri
tis os dñi: eritis & vos & rex qui
imperat vobis sequentes dñm
Deũ vestrũ: si aũt nõ audieritis
vocem dñi, sed exasperaueritis
sermones eius: erit manus dñi
super vos, & sup patres vestros.
Sed & nunc state, & videte rem
istam grandẽ, quã facturus est
dñs in conspectu vestro. Nun-
quid non messis tritici est ho-
die? inuocabo dñm, & dabit
voces,

voces, & pluuias: & scietis & videbitis quia grande malũ feceritis vobis in conspectu dñi, petentes super vos regem. Et clamauit Samuel ad dñm, & dedit dñs voces, & pluuias in illa die. Et timuit omnis popul⁹ nimis dñm, & Samuelem. Et dixit vniuersus populus ad Samuelem, Ora pro seruis tuis ad dominũ Deũ tuum, vt non moriamur: addidimus enim vniuersis peccatis nostris malũ, vt peterem⁹ nobis Regẽ. Dixit aũt Samuel ad populũ: Nolite timere, vos fecistis vniuersum malũ hoc: veruntamen nolite recedere à tergo dñi, sed seruite dño ĩ omni corde vestro. Et nolite declinare post vana, quæ nõ proderunt vobis, neq; eruẽt vos, quia vana sunt. Et non derelinquet dñs populũ suum, propter nomen suum magnum, quia iurauit dñs facere vos sibi populum. Absit autẽ à me hoc peccatum in dño, vt cessem orare pro vobis, & docebo vos viam bonam & rectam. Igitur timete dominum, & seruite ei in veritate ex toto corde vestro, vidistis enim magnifica, quæ in vobis gesserit. Quòd si perseueraueritis in malitia: & vos & rex vester pariter peribitis.

Secundum Matthęum. Lcõ. ij.

Quod cum audisset Iesus, c. 14.
secessit inde in nauicula, in locum desertũ seorsum, & cũ audissent turbę, secutæ sunt eum pedestres de ciuitatibus. Et exiens vidit turbam multã: & misertus est eis, & curauit languidos eorũ. Vespere aũt facto accesserũt ad eum discipuli eius dicẽtes, Desertus est locus, & hora iam præterijt: dimitte turbas, vt euntes in castella, emant sibi escas. Iesus autem dixit eis, Nõ habẽt necesse ire: date illis vos manducare. Responderũt ei, Nõ habemus hic nisi quinque panes & duos pisces. Qui ait eis, Afferte mihi illos huc. Et cũ iussisset turbã discumbere sup fœnũ, acceptis quinque panibus, & duobus piscibus, aspiciens in cœlũ benedixit & fregit, & dedit discipulis panes: discipuli autẽ turbis. Et manducauerunt omnes, & saturati sunt. Et tulerunt reliquias duodecim cophinos fragmentorũ plenos. Manducãtiũ aũt fuit numerus quinq; millia virorũ, exceptis mulieribus & paruulis. Et statim compulit Iesus discipulos ascẽdere in nauiculã, & præcedere eum trans fretũ, donec dimitteret turbas.

Et

Et dimissa turba, ascendit in montē solus orare. Vespere aūt facto sol⁹ erat ibi: nauicula autem in medio mari iactabatur fluctibus: erat enim contrarius ventus. Quarta aūt vigilia noctis, venit ad eos ambulans super mare. Et videntes eū super mare ambulantē, turbati sunt, dicentes, Quia phantasma est. Et præ timore clamauerunt. Statimq; Iesus locutus est eis dicens, Habete fiduciā: ego sum, nolite timere. Respondens aūt Petrus dixit, Dñe, si tu es, iube me ad te venire super aquas. At ipse ait, Veni. Et descendens Petrus de nauicula, ambulabat sup aquā vt veniret ad Iesum. Videns vero ventū validum, timuit: & cū cœpisset mergi, clamauit dicēs, dñe, saluū me fac. Et cōtinuo Iesus extendens manum, apprehendit eū: & ait illi, Modicæ fidei quare dubitasti? Et cum ascēdisset in nauiculā, cessauit ventus. Qui aūt in nauicula erāt, venerunt & adorauerunt eum dicētes. Vere filius Dei es. Et cum transfretassent, venerūt in terrā Genesaret. Et cum cognouissent eū viri loci illius, miserūt in vniuersam regionem illam, & obtulerunt ei omnes male habentes: & rogabant eum vt vel fimbriā vestimenti eius tangerent. Et quicunq; tetigerūt, salui facti sunt.

Secundum Lucam. Lectio iij.

IN illo tēpore: Dixit Iesus discipulis suis, Beati oculi qui vident quæ vos videtis. Et rel. c. 10.

Homilia sancti Ambrosij epi.

In lectione hac exponūtur hi qui sibi legisperiti esse vidētur, qui verba legis tenent & vim legis ignorant. Et ex ipso primo legis capitulo docet etiā legis ignaros, probās ꝙ in principio statim lex & patrē & filiū prędicauerit, & incarnationis dñicæ annuntiauerit sacramentū, dicens, Diliges dñm Deū tuum, & diliges proximū tuum sicut teipsum. Vnde dñs ait ad legisperitum, Hoc fac & viues. At ille sicut qui nesciret proximum suū, quia in Christū non credebat, respondit, Quis est meus proximus? Itaq; qui Christum nescit, nescit & legē. Quomodo enim potest scire legē, cum veritatē ignoret, cum lex annuntiet veritatē? Homo quidam ex Ierusalē descēdebat in Iericho. Vt enim locū qui propositus est nobis, planius possimus absoluere, veterē ciuitatis Iericho repetamus historiam. Meminimus itaque ꝙ Iericho

(sicut legimus in libro, qui inscribitur Iesu naue) magna ciuitas fuerit muralibus septa parietibus, quæ non ferro peruia, nō arieti possit esse penetrabilis. In ea Raab habitasse meretricem, quæ exploratores, quos direxit Iesus, hospitio suscepit, cōsilio instruxit, postulantibus ciuibus abiisse respōdit, abscondit in tecto, & vt se suosq; vrbis excidio posset eripere, coccū in fenestra ligauit. Vrbis aūt ipsi⁹ inexpugnabiles muros septem tubarum sacerdotaliū sono & populi vlulantis, vlulatu cōsono corruisse. Te deum. Orō.

OMnipotens & misericors Deus, de cuius munere venit, vt tibi à fidelibus tuis digne & laudabiliter seruiatur: tribue quęsumus nobis, vt ad promissiones tuas sine offensione curramus. Per dominū.

¶ Feria.ij.ex.j.Regum. Lcō.j.

c.13. FIlius vnius anni erat Saul cū regnare cœpisset: duobus autē annis regnauit super Israel. Et elegit sibi Saul tria millia de Israel: & erant cum Saul duo millia in Machmas, & in monte Bethel: mille autē cum Ionatha in Gabaa Beniamin. Porro cæterum populū remisit vnūquenq; in tabernacula sua. Et percussit Ionathas stationē Philisthinorū, quæ erat in Gabaa. Quod cū audissent Philisthiim, Saul cecinit buccina in omni terra, dicēs: Audiāt Hebræi Et vniuersus Israel audiuit huiuscemodi famā: Percussit Saul stationem Philisthinorū: & erexit se Israel aduersus Philisthiim. Clamauit ergo populus post Saul in Galgala. Et Philisthiim cōgregati sunt ad præliādū cōtra Israel, triginta millia curruū, & sex millia equitū, & reliquū vulgus, sicut arena quæ est in litore maris plurima. Et ascendentes castra metati sunt in Machmas ad orientē Bethauem. Quod cum vidissent viri Israel se in arcto positos (afflict⁹ enim erat populus) abscōderūt se in speluncis, & in abditis, in petris quoq;, & in antris, & in cisternis. Hebræi autem transierunt Iordanem in terram Gad & Galaad.

Secundum Matthæum. Lcō.ij.

TVnc † accesserūt ad eum c.15. a
ab Ierosolymis Scribæ & Pharisæi, dicentes, Quare discipuli tui transgrediuntur traditionē seniorū? nō enim lauant manus suas cū panē mādu cāt. Ipse autē respondens ait illis: Quare & vos transgrediminí

man-

mandatũ Dei propter traditionem vestrã? Nam Deus dixit, Honora patrẽ & matrẽ, & qui maledixerit patri vel matri, morte moriat̃. Vos aũt dicitis, Quicunq; dixerit patri vel matri, Mun⁹ quodcunq; est ex me, tibi proderit. Et nõ honorificabit patrẽ suũ aut matrẽ suã, & irritum fecistis mandatũ Dei propter traditionẽ vestrã. Hipocritæ, bene ꝓphetauit de vobis Isaias dicẽs: Populus hic labijs me honorat: cor aũt eorũ longe est à me. Sine causa aũt colunt me, docentes doctrinas & mãdata hominũ. Et cõuocatis ad se turbis, dixit eis: Audite & intelligite. Non quod intrat in os, coinquinat hominem: sed quod procedit ex ore, hoc coinquinat hominẽ. Tũc accedẽtes discipuli ei⁹ dixerũt ei, Scis quia Pharisæi, audito verbo hoc, scandalizati sunt? At ille respõdens, ait: Omnis plantatio, quã nõ plantauit pater meus cœlestis eradicabit̃. Sinite illos: cæci sunt, & duces cæcorũ, cęcus aũt si cæco ducatũ præstet, ambo in foueã cadẽt. Respõdens aũt Petrus dixit ei, Edissere nobis parabolam istam. At ille dixit, Adhuc & vos sine intellectu estis? Non intelligitis, qa omne quod in os intrat, in ventrẽ vadit, & in secessum emittitur? Quæ autẽ procedunt de ore, de corde exeunt, & ea coinquinãt hominẽ, De corde enim exeũt cogitationes malę, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemiæ. Hæc sunt, quæ coinquinãt hominẽ. Non lotis aũt manibus manducare, nõ coinquinat hominem.] Et egressus inde Iesus B secessit ĩ partes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Chananæa à finibus illis egressa, clamauit dicens ei, Miserere mei dñe fili Dauid: filia mea male à dæmonio vexat̃. Qui nõ respondit ei verbũ. Et accedentes discipuli eius, rogabãt eũ, dicẽtes, Dimitte eam: quia clamat post nos. Ipse autẽ respondens, ait, Non sum missus nisi ad oues quę perierunt domus Israel. At illa venit, & adorauit eum, dicẽs, dñe adiuua me. Qui respõdens, ait, Non est bonũ sumere panem filiorum, & mittere canibus. At illa dixit, Etiam dñe: nam & catelli edunt de micis quæ cadunt de mensa dominorum suorũ. Tũc respondẽs Iesus, ait illi: O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia eius ex illa hora.]

¶ Feria.iij.ex.j.Regum.Lcõ.j.

a.13. CVnq; adhuc esset Saul in Galgala, vniuersus populus perterritus est qui sequebatur eum. Et expectauit septem diebus iuxta placitũ Samuelis, & non venit Samuel in Galgala: dilapsusq; est popul⁹ ab eo. Ait ergo Saul. Afferte mihi holocaustũ, & pacifica. Et obtulit holocaustũ. Cunq; complesset offerens holocaustum, ecce Samuel veniebat & egressus est Saul obuiã ei, vt salutaret eum. Locutusq; est ad eum Samuel, Quid fecisti? Respondit Saul, Quia vidi ꝙ populus dilaberetur à me, & tu nõ veneras iuxta placitos dies: porro Philisthiim cõgregati fuerãt in Machmas: dixi, Nunc descendent Philisthiim ad me in Galgala, & faciem dñi nõ placaui. Necessitate cõpulsus, obtuli holocaustũ dño. Dixitq; Samuel ad Saul, Stulte egisti, nec custodisti mãdata dñi Dei tui, quæ præcepit tibi. Quod si non fecisses, iam nunc præparasset dñs regnum tuũ super Israel in sempiternũ: sed nequaquã regnũ tuũ vltra cõsurget. Quęsiuit dñs sibi virum iuxta cor suũ: & præcepit ei dñs vt esset dux sup populũ suum, eo ꝙ non seruaueris quę præcepit dñs. Surrexit autem Samuel, & ascendit de Galgalis in Gabaa Beniamin, & reliqui populi ascenderunt post Saul obuiam populo qui expugnabant eos venientes de Galgala in Gabaa in colle Beniamin. Et recensuit Saul populũ, qui inuenti fuerant cum eo, quasi sexcentos viros: & Saul & Ionathas filius eius, populusq; qui inuentus fuerat cum eis, erat in Gabaa Beniamin: porro Philisthiim cõsederãt in Machmas.

Secundum Matthæum. Lcõ.ij.

ET cum trãsisset inde Iesus, venit secus mare Galilææ: & ascendens in montẽ sedebat ibi. Et accesserũt ad eum turbę multę, habentes secum mutos, cæcos, claudos, debiles, & alios multos: & proiecerunt eos ad pedes eius, & curauit eos, ita vt turbæ mirarentur videntes mutos loquẽtes, claudos ambulantes, cæcos videntes, & magnificabant Deũ Israel. Iesus autem cõuocatis discipulis suis, dixit, Misereor turbæ: qa triduo iam perseuerãt mecũ, & nõ habent quod manducent: & dimittere eos ieiunos nolo, ne deficiãt in via. Et dicũt ei discipuli, Vnde ergo nobis ĩ deserto panes tantos, vt saturemus turbã tantã? c.15.

Et ait illis Iesus, Quot panes habetis? At illi dixerunt, Septem, & paucos pisciculos. Et præcepit turbæ vt discumberent sup terrã. Et accipiens septẽ panes, & pisces, & gratias agens fregit, & dedit discipulis suis, & discipuli dederũt populo. Et comederunt omnes, & saturati sunt. Et quod superfuit de fragmentis tulerũt septẽ sportas plenas. Erant aũt qui manducauerũt, quatuor millia hominũ, extra paruulos & mulieres. Et dimissa turba, ascendit in nauiculam: & venit in fines Magedã.

c.16. Et accesserunt ad eũ Pharisæi & Sadducæi tentantes: & rogauerũt eum vt signum de cœlo ostẽderet eis. At ille respondẽs, ait illis, Facto vespere dicitis, Serenum erit, rubicundum est enim cœlum. Et mane, Hodie tempestas, rutilat enim triste cœlũ. Faciẽ ergo cœli diiudicare nostis: signa aũt temporum nõ potestis? Generatio mala & adultera signũ quærit: & signũ non dabitur ei, nisi signũ Ionæ prophetæ. Et relictis illis, abijt. Et cum venissent discipuli eius trans fretum, obliti sunt panes accipere. Qui dixit illis, Intuemini & cauete à fermento Pharisæorũ & Sadducæorũ. At illi cogitabant inter se, dicentes, Quia panes non accepimus. Sciens autem Iesus, dixit illis, Quid cogitatis inter vos modicæ fidei, qa panes non habetis? Nondũ intelligitis, neq; recordamini quinq; panũ & quinq; milliũ hominũ, & quot cophinos sumpsistis? neq; septem panum, & quatuor milliũ hominũ, & quot sportas sumpsistis? Quare nõ intelligitis quia nõ de pane dixi vobis? Cauete à fermento Pharisæorũ & Sadducæorũ? Tunc intellexerũt quia non dixit cauendum à fermento panum, sed à doctrina Pharisæorum & Sadducæorum.

¶ Feria. iiij. ex. j. Regũ. Lec. j.

c.13. Et egressi sunt ad præliandum de castris Philisthijnorum tres cunei: vnus cuneus pergebat cõtra viam Ephraim ad terrã Saul, porro alius ingrediebatur per viam Bethoron, tertius autẽ verterat se ad iter termini in terra Sabaa, imminentis vallis Seboim cõtra desertum. Porro faber ferrarius nõ inueniebatur in omni terra Israel, cauerant enim Philisthiim, ne forte facerẽt Hebræi gladiũ aut lanceam. Descendebat ergo omnis Israel ad Philisthiim, vt exacueret vnusquisq;

vomerem suũ, & ligonem, & securim, & sarculũ. Retusæ itaq; erãt acies vomerũ, & ligonũ, & tridentũ, & securiũ, vsq; ad stimulũ corrigendum. Cunq; venisset dies prælij, nõ est inuentus ensis & lancea in manu totius populi qui erat cũ Saule & Ionatha, excepto Saul & Iona-
c.14. tha filio eius. Egressa est aũt statio Philisthiim vt trãscenderet in Machmas. Et accidit in quadam die vt diceret Ionathas filius Saul ad adolescentẽ armigerũ suum, Veni, & trãseamus ad stationẽ Philisthinorũ, quæ est trans locũ illum. Patri autẽ suo hoc ipsum non indicauit. Porro Saul morabatur in extrema parte Gabaa sub malo granato: quæ erat in agro Gabaa: & erat populus cũ eo quasi sexcentorum virorum. Et Achias filius Achitob fratris Ichabod filij Phinees, q ortus fuerat ex Heli sacerdote dñi in Silo, portabat Ephod. Sed & populus ignorabat, quo isset Ionathas. Erãt aũt inter ascensus, p quos nitebatur Ionathas transire ad stationẽ Philisthinorum, eminentes petræ ex vtraq; parte, & quasi in modũ dentiũ scopuli hinc inde prærupti, nomẽ vni Boses, & nomẽ alteri Sene: vnus scopulus prominẽs ad Aquilonem ex aduerso Machmas, & alter ad meridiẽ cõtra Gabaa.

Secundum Matthæum. Lcõ. ij.

V † Enit autẽ Iesus in par- c.16.
tes Cæsaræ Philippi: & b
interrogabat discipulos suos, dicens: Quem dicunt homines esse filiũ hominis? At illi dixerunt, Alij Ioannẽ Baptistã, alij autẽ Eliã, alij vero Ieremiã, aut vnum ex prophetis. Dicit illis Iesus, Vos aũt quem me esse dicitis? respondens Simon Petrus dixit: Tu es Christus filius Dei viui. Respõdens aũt Iesus dixit ei: Beatus es Simon Bar iona: quia caro & sanguis nõ reuelauit tibi, sed pater meus qui in cœlis est. Et ego dico tibi quia tu es Petrus, & super hanc petrã ędificabo ecclesiã meã, & portę inferi nõ præualebũt aduersus eam. Et tibi dabo claues regni cœlorũ. Et quodcũq; ligaueris super terrã, erit ligatũ & in cœlis: & quodcũq; solueris super terrã, erit solutum & in cœlis.] C
Tunc pręcepit discipulis suis. vt nemini dicerent quia ipse esset Iesus Christ⁹. Exinde cœpit Iesus ostendere discipulis suis q̃a oporteret eum ire Ierosolymã, & multa pati à senioribus & Scribis & principibus sacerdotum,

tum, & occidi, & tertia die resurgere. Et assumens eũ Petrus cœpit increpare illum, dicens, Absit à te dñe: nõ erit tibi hoc. Qui conuersus, dixit Petro, Vade post me satana: scandalũ es mihi: quia nõ sapis ea quæ Dei sunt, sed ea quę hominũ. Tunc Iesus dixit discipulis suis, Si qs vult post me venire, abneget se metipsum, & tollat crucẽ suã, & sequatur me. Qui enim voluerit animã suam saluã facere, perdet eam. Qui autẽ perdiderit animã suã propter me, inueniet eã. Quid enim prodest homini, si vniuersum mundũ lucretur, animę vero suæ detrimentũ patiatur? Aut quã dabit homo cõmutationem pro anima sua? Filius enim hominis venturus est in gloria patris sui cum angelis suis: & tũc reddet vnicuiq; secundũ opera eius. Amen dico vobis, sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortẽ, donec videãt filiũ hominis veniẽtẽ in regno suo.

¶ Feria. v. ex. j. Regum. Lcõ. j.

c. 14. DIxit autem Ionathas ad adolescẽtem armigerum suum, Veni, transeamus ad stationem incircuncisorum horum: si forte faciat dñs pro nobis: quia non est dño difficile saluare vel in multis, vel in paucis. Dixitq; ei armiger suus, Fac omnia quæ placent animo tuo, perge quo cupis, & ero tecum vbicũq; volueris. Et ait Ionathas, Ecce nos transimus ad viros istos. Cunq; apparuerimus eis, si taliter locuti fuerint ad nos, Manete, donec veniamus ad vos: stemus in loco nostro, nec ascendamus ad eos. Si autẽ dixerint, Ascendite ad nos: ascendamus, quia tradidit eos dñs in manibus nostris, & hoc erit nobis signum. Apparuit igitur vterq; stationi Philisthinorum, dixeruntq; Philisthiim. En Hebræi egrediuntur de cauernis, in quibus absconditi fuerant. Et locuti sunt viri de statione ad Ionatham, & ad armigerum suum, dixeruntq;, Ascẽdite ad nos, & ostẽdemus vobis rem. Et ait Ionathas ad armigerũ suum, Ascendamus, sequere me: tradidit enim dñs eos in manus Israel. Ascendit aũt Ionathas manib⁹ & pedibus reptans, & armiger eius post eũ. Itaq; cũ vidissent faciem Ionathæ, alij cadebant ante Ionatham, alios armiger eius interficiebat sequẽs eum. Et facta est plaga prima, qua percussit Ionathas & armiger

 eius,

eius, quasi viginti virorum in media parte iugeris, quam par boum in die arare consueuit. Et factum est miraculum in castris per agros: sed & omnis populus stationis eorum, qui ierant ad prædandũ, obstupuit, & conturbata est terra, & accidit quasi miraculum à Deo.

Secundum Matthæum. Lcõ. ij.

c.17. a ET post dies sex, † Assumpsit Iesus Petrũ & Iacobũ & Ioannẽ fratrem eius, & duxit illos in montem excelsum seorsum: & transfiguratus est ante eos. Et resplenduit facies eius sicut sol, vestimenta aũt eius facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuerũt illis Moyses & Elias cum eo loquentes. Respõdens autem Petrus, dixit ad Iesum, Dñe bonũ est nos hic esse: si vis faciamus hic tria tabernacula, tibi vnũ, & Moysi vnum & Eliç vnũ. Adhuc eo loquente, ecce nubes lucida obumbrauit eos. Et ecce vox de nube, dicẽs: Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene cõplacui: ipsum audite. Et audiẽtes discipuli, ceciderunt in faciẽ suã, & timuerũt valde. Et accessit Iesus, & tetigit eos: dixitq; eis, Surgite, & nolite timere. Leuantes autem oculos suos, neminem viderũt, nisi solum Iesum. Et descendentibus illis de monte præcepit illis Iesus dicens: Nemini dixeritis visionem, donec filius hominis à mortuis resurgat.] Et interro- B
gauerunt eum discipuli eius dicentes, Quid ergo Scribæ dicũt ꝙ Eliam oporteat primum venire? At ille respondens, ait eis, Elias quidem venturus est, & restituet omnia. dico autẽ vobis quia Elias iam venit, & non cognouerũt eum, sed fecerunt in eo quęcunq; voluerunt. Sic & filius hominis passurus est ab eis. Tunc intellexerũt discipuli quia de Ioãne Baptista dixisset eis. Et cum venisset ad turbam, accessit ad eum homo genibus prouolutus ante eum; dicens: dñe miserere filio meo, qa lunaticus est, & male patitur: nã sæpe cadit in ignem, & crebro in aquam: & obtuli eũ discipulis tuis, & nõ potuerunt curare eum. Respondẽs aũt Iesus, ait, O generatio incredula & peruersa, quousq; ero vobiscum? Vsquequo patiar vos? Afferte huc illum ad me. Et increpauit
illũ Iesus: & exijt ab eo dæmoniũ, & curatus est puer ex illa hora. Tunc accesserũt discipuli ad Iesum secreto & dixerunt, Quare nos nõ potuim⁹ eijcere illũ?

illum? Dixit illis Iesus, Propter incredulitatem vestrã. Amen quippe dico vobis, si habueritis fidem sicut granũ sinapis, dicetis monti huic, trãsi hinc illuc, & transibit, & nihil impossibile erit vobis. Hoc autẽ genus non eiicitur nisi per orationẽ & ieiunium. Conuersantibus autem eis in Galilæa, dixit illis Iesus, Filius hominis tradẽdus est in manus hominum & occident eum, & tertia die resurget. Et contristati sunt vehementer.

¶ Feria. vj. ex j. Regum. Lcõ. j.

c. 14. ET respexerũt speculatores Saul, qui erant in Gabaa Beniamin, & ecce multitudo prostrata, & huc illucq; diffugiens. Et ait Saul populo q erat cũ eo, Requirite, & videte quis abierit ex nobis. Cunq; requisissent, repertum est non adesse Ionathan, & armigerum eius. Et ait Saul ad Achiam, Applica arcã Dei. Erat enim ibi arca Dei in die illa cum filijs Israel. Cunq; loqueretur Saul ad sacerdotem, tumultus magnus exortus est in castris Philisthinorũ, crescebatq; paulatim, & clarius resonabat. Et ait Saul ad sacerdotẽ, Contrahe manũ tuã, Conclamauit ergo Saul, & omnis populus qui erat cũ eo, & venerunt vsq; ad locũ certaminis: & ecce versus fuerat gladius vniuscuiusq; ad proximũ suum, & cædes magna nimis. Sed & Hebræi qui fuerãt cum Philisthiim heri & nudiustertius, ascenderantq; cũ eis in castris, reuersi sunt vt essent cum Israel qui erant cũ Saul & Ionatha. Omnes quoque Israelitæ, qui se absconderant in monte Ephraim, audiẽtes ꝙ fugissent Philisthæi, sociauerunt se cum suis in prælio. Et erant cũ Saul quasi decem millia virorum. Et saluauit dñs Deus Israel in die illa: pugna autem peruenit vsq; ad Bethauen. Et viri Israel sociati sunt sibi in die illa.

secundum Matthæum. Lcõ. ij.

ET cum venissent Capharnaum: accesserunt qui didrachma accipiebãt, ad Petrũ, & dixerunt ei, Magister vester nõ soluit didrachma? Ait, Etiã. Et cum intrasset in domũ, præuenit eum Iesus, dicens: Quid tibi videtur Simon? reges terræ à quibus accipiunt tributũ vel censum? à filijs suis, an ab alienis? Et ille dixit, Ab alienis. Dixit illi Iesus, Ergo liberi sunt filij. Vt aũt non scandalizemus eos, vade ad mare, & mitte hamum: & eũ piscem qui primus ascen- c. 17.

ascenderit, tolle. & aperto ore
eius, inuenies staterem, illũ su-
mens, da eis pro me & te. In illa
c.1. hora † accesserunt discipuli ad
a Iesum, dicentes, Quis putas ma-
ior est in regno cœlorũ? Et ad-
uocans Iesus paruulum, statuit
eum in medio eorum, & dixit,
Amen dico vobis, nisi conuersi
fueritis, & efficiamini sicut par-
uuli, non intrabitis in regnum
cœlorũ. Quicunq; ergo humi-
liauerit se sicut paruulus iste:
hic est maior in regno cœlorũ.
Et qui susceperit vnũ paruulũ
talem in nomine meo, me su-
scipit, qui autẽ scandalizauerit
vnũ de pusillis istis qui in me
credũt, expedit ei vt suspenda-
tur mola asinaria in collo eius,
& demergatur in profundum
maris. Væ mundo à scandalis.
Necesse est enim vt veniãt scã-
dala: veruntamen væ homini
illi per quẽ scandalum venit.
Si autẽ manus tua, vel pes tuus
scandalizat te, abscinde eum, &
proiice abs te: bonũ tibi est ad
vitã ingredi debilẽ vel claudũ,
quã duas man', vel duos pedes
habentẽ mitti in ignẽ æternũ.
Et si oculus tuus scãdalizat te,
erue eum, & proiice abs te: bo-
num tibi est vnum oculum ha-
bentem in vitã intrare, q̃ duos
oculos habentẽ mitti in gehen-
nam ignis. Videte ne cõtemna-
tis vnum ex his pusillis: dico
enim vobis, quia angeli eorũ
in cœlis semper vident faciẽ pa-
tris mei qui in cœlis est.] Venit B
enim fili' hominis saluare qđ
perierat. Quid vobis videtur?
si fuerint alicui centũ oues, &
errauerit vna ex eis: nõne relin-
quit nonaginta nouẽ in mon-
tibus, & vadit quęrere eam quę
errauit? & si contigerit vt inue-
niat eam, amẽ dico vobis quia
gaudet super eam magis q̃ su-
per nonaginta nouem quæ nõ
errauerunt. Sic nõ est voluntas
ante patrẽ vestrũ qui in cœlis
est vt pereat vn' de pusillis istis.
† Si autem peccauerit in te fra- C
ter tuus, vade, & corripe eum
inter te & ipsum solũ. Si te au-
dierit, lucratus eris fratrẽ tuũ.
si autem te non audierit: adhi-
be tecũ adhuc vnum vel duos:
vt in ore duorum vel trium te-
stium stet omne verbũ. Quòd
si nõ audierit eos: dic ecclesiæ,
si autem ecclesiam non audie-
rit: sit tibi sicut ethnicus & pu-
blicanus. Amen dico vobis,
quęcũq; alligaueritis super ter-
ram, erunt ligata & in cœlo: &
quęcunq; solueritis super ter-
ram, erunt soluta & in cœlo.

Iterum dico vobis, quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re quácunq; petierint, fiet illis à patre meo qui in cœlis est. Vbi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo: ibi sum in medio eorum.

¶ Sabbato, ex. j. Regũ. Lcõ. j.

§ 14. ADiurauit autẽ Saul populum, dicens, Maledictus vir qui comederit panem vsq; ad vesperam, donec vlciscar de inimicis meis. Et non manducauit vniuersus populus panẽ: omneq; terræ vulgus venit in saltum, in quo erat mel super faciem agri. Ingressus est itaq; populus saltũ, & apparuit fluẽs mel, nullusq; applicuit manũ ad os suum: timebat enim populus iuramentũ. Porro Ionathas non audierat cum adiuraret pater eius populum: extenditq; summitatẽ virgæ, quã habebat in manu, & intinxit in fauum mellis: & conuertit manũ suam ad os suum, & illuminati sunt oculi eius. Responsq; vn⁹ de populo, ait, Iureiurando constrinxit pater tuus populum, dicens: Maledictus vir qui comederit panem hodie: defecerat autem populus. Dixitq; Ionathas, Turbauit pater meus terram: vidistis ipsi qa illuminati sunt oculi mei, eo ꝙ gustauerim paululum de melle isto: quanto magis si comedisset populus de præda inimicorum suorum, quam reperit? Nonne maior plaga facta fuisset in Philisthiim? Percusserũt ergo in die illa Philisthæos à Machmis vsque in Aialon. Defatigatus est aũt populus nimis, & versus ad prædam tulit oues, & boues, & vitulos, & mactauerũt in terra: comeditq; populus cũ sanguine. Nuntiauerunt aũt Sauli dicentes, ꝙ populus peccasset dñó, comedens cũ sanguine. Qui ait, Præuaricati estis: voluite ad me iam nunc saxum grande. Et dixit Saul, Dispergimini in vulgus, & dicite eis vt adducat ad me vnusquisq; bouem suũ & arietem, & occidite super istud, & vescimini, & non peccabitis dño comedentes cũ sanguine. Adduxit itaq; omnis populus vnusquisq; bouẽ in manu sua vsq; ad noctem, & occiderunt ibi.

Secundum Matthęum. Lcõ. ij.

TVnc accedens Petrus ad eũ, dixit, dñe quoties peccabit in me frater meus, & dimittã ei, vsq; septies? Dixit illi Iesus, Nõ dico tibi vsq; septies: sed vsque septuagies septies.] c. 18. d

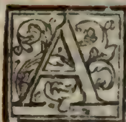
Ideo

E Ideo † aſſimilatū eſt regnū cœ
lorū homini regi, qui voluit ra
tionē ponere cum ſeruis ſuis.
Et cum cœpiſſet rationē pone-
re, oblatus eſt ei vnus qui debe-
bat ei decē millia talenta. Cum
aūt nō haberet vnde redderet,
iuſſit eum dn̄s eius venundari
& vxorē eius & filios, & omnia
quę habebat, & reddi. Procidēs
autē ſeruus ille, orabat eum, di
cens, Patientiā habe in me, &
omnia reddam tibi. Miſertus
autē dn̄s ſerui illius, dimiſit eū,
& debitum dimiſit ei. Egreſſus
autē ſeruus ille, inuenit vnū de
conſeruis ſuis, q debebat ei cen
tum denarios: & tenens ſuffo-
cabat eū, dicens, Redde quod
debes. Et procidens conſeruus
eius, rogabat eū, dicens: Patien
tiā habe in me, & omnia reddā
tibi. Ille aūt noluit: ſed abijt, &
miſit eum in carcerem, donec
redderet debitū. Videntes autē
cōſerui eius quæ fiebant, cōtri-
ſtati ſunt valde, & venerunt, &
narrauerunt dn̄o ſuo omnia
quę facta fuerāt. Tunc vocauit
illum dn̄s ſuus, & ait illi, Serue
nequā, omne debitū dimiſi ti-
bi, qm̄ rogaſti me, nonne ergo
oportuit & te miſereri cōſerui
tui, ſicut & ego tui miſert' ſum?
Et iratus dn̄s eius, tradidit eum
tortoribus, quoadusq; redderet
vniuerſum debitum. Sic & pa-
ter meus cœleſtis faciet vobis,
ſi non remiſeritis vnuſquiſque
fratri ſuo de cordibus veſtris.]

Et factum eſt cum conſum- c.19.
maſſet Ieſus ſermones iſtos, mi
grauit à Galilæa, & venit in fi-
nes Iudææ trans Iordanem, & a
ſequutæ ſunt eū turbæ multæ,
& curauit eos ibi. Et acceſſerūt
ad eū Phariſæi tentantes eum,
& dicentes, Si licet homini di-
mittere vxorem ſuā quacunq;
ex cauſa? Qui reſpondēs, ait eis,
Non legiſtis quia qui fecit ho-
minē ab initio, maſculū & fœ-
minam fecit eos? Et dixit, pro-
pter hoc, dimittet homo patrē
& matrem, & adhærebit vxori
ſuæ: & erunt duo in carne vna,
itaq; iam nō ſunt duo, ſed vna
caro. Quod ergo Deus coniun-
xit, homo nō ſeparet. Dicūt illi,
Quid ergo Moyſes mandauit
dari libellū repudij, & dimitte-
re? Ait illis, Quoniā, Moyſes ad
duritiā cordis veſtri ꝑmiſit vo-
bis dimittere vxores veſtras: ab
initio aūt non fuit ſic. Dico au-
tem vobis, quia quicunq; dimi
ſerit vxorem ſuā, niſi ob forni-
cationē, & aliam duxerit, mœ-
chatur: & q dimiſſam duxerit:
mœchatur. Dicunt ei diſcipuli
eius:

eius: Si ita est causa hominis cum vxore, nõ expedit nubere. Qui dixit illis: Non oẽs capiũt verbũ istud, sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi, qui de matris vtero sic nati sunt: & sunt eunuchi qui facti sunt ab hoĩbus: & sunt eunuchi q̃ seipsos castrauerũt propter regnũ cœlorũ. Qui põt capere capiat.

¶ Dñica. xiij. post Pentecostẽ, ex primo Regũ. Lectio prima.

c.14.
Edificauit autẽ Saul altare dño: tuncq; primum cœpit ædificare altare dño. Et dixit Saul, Irruamus super Philisthæos nocte, & vastemus eos vsq; dum illucescat mane, nec relinquam⁹ ex eis virũ. Dixitq; populus, Omne quod bonũ videtur in oculis tuis, fac. Et ait sacerdos, Accedamus huc ad Deum. Et cõsuluit Saul dñm, Num persequar Philisthiim? si trades eos in manus Israel? Et non respondit ei in die illa. Dixitq; Saul, Applicate huc vniuersos angulos populi: & scitote, & videte per quem acciderit peccatum hoc hodie. Viuit dñs saluator, Israel quia si per Ionatham filiũ meũ factũ est, absq; retractatione morieť. Ad quod nullus contradixit ei de omni populo. Et ait ad vniuersum Israel, separamini vos in partẽ vnã, & ego cum Ionatha filio meo ero in parte altera. Respõditq; popul⁹ ad Saul, Quod bonũ tibi videť in oculis tuis fac. Et dixit Saul ad dñm Deum Israel, dñe Deus Israel da iudicium, quid est ꝙ nõ respõderis seruo tuo hodie? Si ĩ me aut in Ionatha filio meo est iniquitas hæc, da ostensionẽ, aut si hæc iniquitas est in populo tuo, da sanctitatẽ. Et deprehensus est Ionathas & Saul: populus autẽ exiuit. Et ait Saul, mittite sortẽ inter me, & inter Ionathã filiũ meum. Et captus est Ionathas. Dixit autẽ Saul ad Ionathan, Indica mihi q̃d feceris. Et indicauit ei Ionathas & ait, Gustãs gustaui in summitate virgæ, quæ erat ĩ manu mea paululũ mellis, & ecce ego morior? Et ait Saul, Hæc faciat mihi Deus, & hæc addat, q̃a morte morieris Ionatha. Dixitq; popul⁹ ad Saul, Ergone Ionathas morietur q̃ fecit salutẽ hãc magnã in Israel? hoc nefas est: viuit dñs, si ceciderit capillus de capite eius in terrã: quia cũ Deo operatus est hodie. Liberauit ergo populus Ionathan vt nõ moreretur.

tetur. Recessitq; Saul, nec persequut' est Philisthiim: porro Philisthiim abierũt ĩ loca sua.

Secundum Matthæum. Lcõ.ij.

ca. 9. TVnc oblati sunt ei paruuli, vt man' eis imponeret, & oraret. Discipuli autẽ increpabant eos. Iesus vero ait eis, Sinite paruulos, & nolite eos prohibere ad me venire: taliũ est enim regnũ cœlorũ: & cum imposuisset eis manus abijt inde. Et ecce vnus accedẽs ait illi, Magister bone, qd boni faciã vt habeã vitam æternã? Qui dixit ei, Quid me interrogas de bono? Vnus est bonus, Deus. Si aũt vis ad vitã ingredi, serua mandata. Dicit illi, Quę? Iesus aũt dixit, Nõ homicidiũ facies, Non adulterabis, Nõ facies furtum, Non falsum testimoniũ dices, Honora patrẽ tuũ & matrẽ, Diliges proximũ tuũ sicut teipsum. Dixit illi adolescens, Omnia hęc custodiui à iuuẽtute mea, quid adhuc mihi deest? Ait illi Iesus, Si vis perfect' esse, vade, vende omnia quæ habes, & da pauperib', & habebis thesaurũ in cœlo, & veni, sequere me. Cũ audisset aũt adolescens verbum, abijt tristis: erat enim habens multas possessiones. Iesus autem dixit discipulis suis, Amen dico vobis, q̃a diues difficile intrabit in regnũ cœlorũ. Et iterũ dico vobis: facilius est camelũ ꝑ foramẽ acus trãsire, quã diuitẽ intrare in regnũ cœlorũ. Auditis autẽ his discipuli mirabãtur valde, dicẽtes, Quis ergo poterit salu' esse? Aspiciẽs aũt Iesus, dixit illis, Apud homines hoc impossibile est: apud Deum autem omnia possibilia sunt. Tunc respondens Petrus, dixit ei, † Ecce, nos reliquimus omnia, & sequuti sum' te: quid ergo erit nobis? Iesus autẽ dixit illis, Amen dico vobis, ꝙ vos qui sequuti estis me: in regeneratione, cum sederit filius hominis in sede maiestatis suę, sedebitis & vos super sedes duodecim, iudicãtes duodecim tribus Israel. Et omnis q̃ reliquerit domũ, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrẽ, aut vxorẽ, aut filios, aut agros propter nomen meũ, centuplum accipiet, & vitam æternã possidebit.] Multi aũt erunt primi, nouissimi: & nouissimi, primi. C

Secundum Lucam. Lectio.iij.

INllo tpe, Cum iret Iesus in Ierusalẽ, trãsibat per mediã Samariã, & Galilæam. Et cũ ingrederetur quoddã castellum, occurrerũt ei decẽ viri leprosi. c. 17.

Et

Et rel. Hom. sctī Augusti. epi.
De decē leprosis quos dñs ita mundauit, cum ait, Ite ostēdite vos sacerdotibus, quęri potest cur ad sacerdotes eos miserit, vt cum irent mundarētur. Nullū enim eorū quibus corporalia hæc beneficia præstitit, inuenitur misisse ad sacerdotes nisi leprosos. Nam & illū à lepra mūdauerat cui dixit, Vade, ostende te sacerdoti, & offer pro te sacrificiū, quod præcepit Moyses in testimoniū illis. Quęrendū est igitur, qd ipsa lepra significet. Non enim sanati, sed mundati dicūtur, q ea caruerūt. Coloris quippe vitium est nō valetudinis, aut integritatis sensuū atq; membrorum. Leprosi ergo nō absurde intelliguntur, q sciētiā veræ fidei non habentes, varias doctrinas profitentur erroris. Nulla porro falsa doctrina est, quæ non aliqua vera intermisceat. Vera ergo falsis inordinate pmista, in vna disputatione vel narratione hominis tanq̃ in vni⁹ corporis colore apparētia significāt lepram tanq̃ veris falsisq; colorum locis humana corpora variātē atq; maculantem. Sacerdotū vero Iudæorū nemo fere fideliū dubitat figuram fuisse futuri sacerdotij regalis qd est in ecclesia, quo cōsecrantur oēs pertinētes ad corpus Christi, summi & veri principis sacerdotū. Te deū.

Omnipotens sempiterne Deus, da nobis fidei, spei, & charitatis augmentum, & vt mereamur assequi qd promittis, fac nos amare quod præcipis. Per dominum nostrum.

¶ Feria. ij. ex. j. Regum. lec.

Et Saul confirmato regno super Israel, pugnabat per circumitū aduersum oēs inimicos eius, contra Moab & filios Ammō, & Edon, & reges Soba, & Philisthæos: & quocunq; se verterat, superabat. Congregatoq; exercitu percussit Amalec, & eruit Israel de manu vastatorum eius. Fuerūt aūt filij Saul, Ionathas, & Iessui, & Melchisua: & nomina duarū filiarum ei⁹ nomē primogenitę Merob, & nomen minoris Michol. Et nomen vxoris Saul, Achinoem filia Achimaas: & nomen principis militiæ eius Abner, filius Ner, patruelis Saul. Porro Cis fuerat pater Saul, & Ner pater Abner, filius Abiel. Erat autem bellum potens aduersum Philisthæos omnibus diebus Saul. Nam quemcunq; viderat Saul virum fortē, & aptum ad prælium,

c.15. lium, sociabat eum sibi. Et dixit Samuel ad Saul, Me misit dñs, vt vngerem te in regem super populum eius Israel: nunc ergo audi vocem dñi. Hæc dicit dñs exercituum, Recensui quęcunq; fecit Amalec Israeli, quomodo restitit ei in via cum ascenderet de Ægypto. Nunc ergo vade, & percute Amalec, & demolire vniuersa eius: non
41. parcas ei, & non concupiscas ex rebus ipsius aliquid: sed interfice à viro vsque ad mulierem, & paruulum atq; lactentem, bouem & ouem, camelũ & asinum. Præcepit itaq; Saul populo, & recensuit eos quasi agnos ducẽta millia peditum, & decem millia virorum Iuda

Secundum Matthęum, Lcõ. ij.

c.20. SImile est regnũ cœlorum homini patrifamilias qui exijt primo mane conducere operarios in vineã suã. Cõuentione autẽ facta cum operarijs ex denario diurno misit eos in vineam suam Et egressus circa horam tertiã, vidit alios stantes in foro otiosos, & dixit illis, Ite & vos in vineam meam: & quod iustũ fuerit, dabo vobis. Illi autẽ abierunt. Iterum autẽ exijt circa sextã & nonã horã: & fecit similiter. Circa vndecimã vero exijt, & inuenit alios stantes, & dicit illis, quid hic statis tota die otiosi? Dicunt ei, Quia nemo nos cõduxit. Dicit illis, Ite & vos in vineã meam. Cum sero aũt factum esset, dicit dñs vineæ procuratori suo, Voca operarios, & redde illis mercedẽ, incipiẽs à nouissimis vsq; ad primos. Cum venissent ergo qui circa vndecimã horã venerant, acceperunt singulos denarios. Venientes aũt & primi arbitrati sunt ꝙ plus essent accepturi: acceperũt aũt & ipsi singulos denarios. Et accipientes murmurabant aduersus patrem familias, dicentes, Hi nouissimi vna hora fecerũt: & pares illos nobis fecisti, qui portauimus pondus diei & æstus? At ille respondens, vni eorũ dixit, Amice, non facio tibi iniuriam: nonne ex denario conuenisti mecũ? Tolle quod tuum est, & vade: volo aũt & huic nouissimo dare sicut & tibi. Aut non licet mihi quod volo, facere? an oculus tuus nequã est, quia ego bonus sum? Sic erunt nouissimi, primi: & primi nouissimi, multi enim sunt vocati: pauci vero electi.] Et † ascendens Iesus Ierosolymã, assumpsit duodecim discipulos secre-

C
D
B

to,& ait illis: Ecce ascendimus Ierosolymã, & filius hominis tradetur principib⁹ sacerdotũ, & Scribis,& condemnabunt eũ morte, & tradẽt eum gentibus ad illudendum, & flagellandũ, & crucifigendũ, & tertia die re-
C surget.] Tũc † accessit ad eum mater filiorũ Zebedæi cũ filijs suis, adorans & petens aliquid ab eo. Qui dixit ei. Quid vis? Ait illi, Dic vt sedeant hi duo filij mei,vnus ad dexterã tuã,& vnus ad sinistrã in regno tuo. Respondẽs autem Iesus, dixit: Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicẽ quem ego bibiturus sum? Dicunt ei,Possumus. Ait illis,Calicem quidẽ meum bibetis: sedere aũt ad dexteram meã & sinistram, non est meũ dare vobis: sed quibus paratũ
D est à patre meo.] Et audientes decẽ, indignati sunt de duobus fratribus. Iesus aũt vocauit eos ad se: & ait, Scitis quia principes gentiũ dominantur eorũ: & qui maiores sunt, potestatẽ exercent in eos. Non ita erit inter vos: sed quicunq; voluerit inter vos maior fieri, sit vester minister, & qui voluerit inter vos primus esse, erit vester seruus: sicut filius hominis non venit ministrari, sed ministrare, & dare animam suam in redemptionem pro multis.

¶ Feria.iij.ex.1.lib.Reg.Lcõ.j.

CVmq; venisset Saul vsquẽ ad ciuitatẽ Amalec, tetendit insidias in torrente. Dixitq; Saul Cinęo, Abite, recedite, atq; discedite ab Amalec: ne forte inuoluam te cum eo. Tu enim fecisti misericordiã cum oĩbus filijs Israel,cum ascenderent dẽ Ægypto. Et recessit Cinæus de medio Amalec. Percussitq; Saul Amalec ab Euila,donec venias ad Sur,quæ est è regione Ægypti: & apprehẽdit Agag regem Amalec viuum: omne autem vulgus interfecit in ore gladij. Et pepercit Saul & populus Agag, & optimis gregib⁹ ouiũ & armẽtorũ,& vestibus,& arietibus, & vniuersis quæ pulchra erant,nec voluerunt disperdere ea. Quicquid vero vile fuit & reprobum, hoc demoliti sunt. Factum est aũt verbum dñi ad Samuel,dicens, Pœnitet me ꝙ constituerim Saul regem: quia dereliqt me, & verba mea opere nõ impleuit. Contristatusq; est Samuel, & clamauit ad dominũ tota nocte. Cunq; de nocte surrexisset Samuel: vt iret ad Saul mane, nuntiatum est Samueli, eo ꝙ venisset Saul in

c.15.

Carmelum, & erexisset sibi fornicem triumphalē, & reuersus trāsisset, descēdissetq; in Galgala. Venit ergo Samuel ad Saul, & Saul offerebat holocaustum dño de initijs prædarum quæ attulerat ex Amalec. Et cū venisset Samuel ad Saul, dixit ei Saul, Benedict' tu à dño, impleui verbū dñi. Dixitq; Samuel, Et quæ est hæc vox gregū quæ resonat in auribus meis, & armentorum, quam ego audio? Et ait Saul, De Amalec adduxerunt ea: pepercit enim populus melioribus ouibus, & armentis vt immolarentur domino Deo tuo, reliqua vero occidimus.

Secundum Matthæum. Lcō. ij.

c. 20. ET egrediētibus illis ab Ierico, sequuta est eū turba multa: & ecce duo cæci sedentes secus viam, audierunt quia Iesus trāsiret: & clamauerūt, dicentes, Dñe miserere nostri, fili Dauid. Turba autē increpabat eos vt tacerent. At illi magis clamabant, dicētes, Dñe, miserere nostri, fili Dauid. Et stetit Iesus, & vocauit eos, & ait, Quid vultis vt faciā vobis? Dicūt illi, Dñe, vt aperiātur oculi nostri. Misertus autē eorum Iesus, tetigit oculos eorum. Et cōfestim viderunt: & sequuti sunt eum.

† Et cū appropinquassent Ierosolymis, & venissent Bethphage ad montē Oliueti, tunc Iesus misit duos discipulos, dicēs eis, Ite in castellū quod contra vos est, & statim inuenietis asinam alligatā, & pullū cum ea: soluite, & adducite mihi, & si quis vobis aliquid dixerit: dicite qa dñs his opus habet: & cōfestim dimittet eos. Hoc autē factum est, vt adimpleretur quod dictū est per prophetā dicentē, Dicite filiæ Sion, Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, sedēs super asinā & pullum filium subiugalis. Euntes autem discipuli fecerūt sicut præcepit illis Iesus. Et adduxerunt asinam & pullum: & imposuerunt sup eos vestimenta sua, & eum desuper sedere fecerunt. Plurima autem turba strauerūt vestiméta sua in via: alij autem cædebant ramos de arboribus, & sternebant in via. Turbæ autē quæ præcedebant & quæ sequebantur, clamabāt, dicentes, Hosanna filio Dauid: Benedictus qui venit in nomine dñi:] Hosanna ī Altissimis. † Et cum intrasset Ierosolymā, cōmota est vniuersa ciuitas, dicens: Quis est hic? Populi autē dicebant, Hic est Iesus propheta à Nazareth Galilææ. Et intrauit

c. 21. a

15.

c.11. trauit Iesus in templum Dei:& eiiciebat omnes vendentes & ementes in templo, & mensas nummulariorũ & cathedras vendentium columbas euertit, & dicit eis, Scriptum est, Domus mea, Domus orationis vocabitur: vos autem fecistis illam speluncam latronum. Et accesserunt ad eum cæci, & claudi in templo: & sanauit eos.

¶ Feria.iiij.ex.j.Regum.Lcõ.j.

c.15. Ait autẽ Samuel ad Saul, Sine me, & indicabo tibi quæ loquutus sit dñs ad me nocte. Dixitq; ei, Loquere. Et ait Samuel, Nonne cum paruulus esses in oculis tuis, caput in tribubus Israel factus es? vnxitq; te dñs in regem super Israel, & misit te dñs in viã, & ait, Vade, & interfice peccatores Amalec, & pugnabis contra eos, vsq; ad internecionem eorum. Quare ergo non audisti vocem dñi: sed versus ad prædam es, & fecisti malum in oculis domini? Et ait Saul ad Samuelem, Imo audiui vocem dñi, & ambulaui in via per quam misit me dñs, & adduxi Agag regẽ Amalec, & Amalec interfeci. Tulit autem de præda populus oues & boues primitias eorum quæ cæsa sunt, vt immolet dño Deo tuo in Galgalis. Et ait Samuel, Nunquid vult dñs holocausta & victimas, & nõ potius vt obediatur voci domini? Melior est enim obedientia quam victimæ:& auscultare, magis q̃ offerre adipem arietum: quoniam quasi peccatum ariolandi est, repugnare: & quasi scelus idololatriæ, nolle acquiescere. Pro eo ergo q̄ abiecisti sermonem domini, abiecit te ne sis rex. Dixitq; Saul ad Samuelẽ, Peccaui quia præuaricatus sum sermonem dñi, & verba tua, timens populum, & obediens voci eorum. Sed nũc porta quæso peccatum meum, & reuertere mecum, vt adorem dñm. Et ait Samuel ad Saul, Non reuertar tecum, quia proiecisti sermonem dñi, & proiecit te dñs ne sis rex super Israel. Et conuersus est Samuel vt abiret: ille autem apprehendit summitatem pallij eius, quæ & scissa est. Et ait ad eum Samuel, Scidit dñs regnum Israel à te hodie, & tradidit illud ꝓximo tuo meliori te. Porro triumphator in Israel non parcet, & pœnitudine non flectetur: neq; enim homo est, vt agat pœnitentiã. At ille ait, Peccaui: sed nunc honora me corã senioribus populi mei, &

corã Israel; & reuertere mecũ,
vt adorem dñm Deum tuum.
Secundum Matthæum. Lcõ. iij.
a.21. Videntes autem principes
c sacerdotũ & scribæ mira
bilia quæ fecit, & pueros cla-
mantes in templo & dicentes,
Hosanna filio Dauid: indigna-
ti sunt, & dixerunt ei, Audis qd
isti dicunt? Iesus autẽ dixit eis:
Vtiq, nunquã legistis: Quia ex
ore infantiũ & lactentiũ perfe-
cisti laudẽ? Et relictis illis, abijt
foras extra ciuitatem in Betha-
D niam: ibiq; mansit.] Mane aũt
reuertens in ciuitatem esurijt.
Et vidẽs fici arborem vnã secus
viam, venit ad eã, & nihil inue-
nit in ea nisi folia tantũ, & ait
illi, Nunquã ex te fructus nasca
tur in sempiternũ. Et arefacta
est cõtinuo ficulnea. Et viden-
tes discipuli, mirati sunt dicen-
tes, Quomodo continuo aruit?
Respondens autẽ Iesus, ait eis,
Amen dico vobis, si habueritis
fidem, & nõ hæsitaueritis, non
solũ de ficulnea facietis, sed &
si monti huic dixeritis, tolle &
iacta te in mare, fiet. Et omnia
quęcunq; petieritis in oratione
credentes, accipietis Et cum ve-
nisset in templũ, accesserũt ad
eum docentẽ, principes sacerdo
tum & seniores populi, dicẽtes:
In qua potestate hæc facis: &
quis tibi dedit hãc potestatem?
Respondens aũt Iesus, dixit eis:
Interrogabo vos & ego vnum
sermonẽ: quem si dixeritis mi- 11.
hi, & ego vobis dicã in qua po-
testate hęc facio. Baptism⁹ Ioã-
nis vnde erat, è cœlo, an ex ho-
minibus? At illi cogitabãt inter
se, dicẽtes: Si dixerimus è cœlo:
dicet nobis, Quare ergo nõ cre
didistis illi? Si autẽ dixerimus,
ex hominibus: timemus turbã, c.9
omnes enim habent Ioannem
sicut prophetam. Et responden
tes Iesu dixerunt: Nescimus.
Ait illis & ipse: Nec ego dico vo
bis in qua potestate hæc facio.
Quid autẽ vobis videtur? Ho-
mo quidã habebat duos filios:
& accedẽs ad primũ dixit: Fili,
vade hodie operare in vinea
mea. Ille autem respondẽs, ait,
Nolo. Postea autẽ pœnitentia
motus, abijt. Accedens autẽ ad 116.
alterũ dixit similiter. At ille re-
spondẽs, ait: Eo dñe. Et nõ iuit.
Quis ex duobus fecit volunta-
tem patris? Dicunt ei, Primus.
Dixit illis Iesus, Amen dico vo-
bis, quia publicani & meretri-
ces præcedẽt vos in regno Dei.
Venit enim ad vos Ioannes in
via iustitiæ: & non credidistis
ei: publicani autem, & meretri-

ces crediderunt ei: vos autem videntes nec pœnitentiam habuiſtis poſtea, vt crederetis ei.

¶ Feria.v.ex.j.Regum. Leĉ.j.

c.15. REuerſus ergo Samuel ſequutus eſt Saulē: & adorauit Saul dominum. Dixitq; Samuel, Adducite ad me Agag regem Amalec,& oblatus eſt ei Agag pinguiſſimus. Et dixit Agag: Siccine ſeparat amara mors? Et ait Samuel,Sicut fecit abſq; liberis mulieres gladius tuus, ſic abſq; liberis erit inter mulieres mater tua. Et in fruſta cōcidit eum Samuel coram dño in Galgalis. Abijt autem Samuel in Ramatha,Saul vero aſcēdit in domū ſuā in Gabaa. Et non vidit Samuel vltra Saul vſq; ad diē mortis ſuæ: veruntamen lugebat Samuel Saulē; qm̄ dñm pœnitebat ꝙ conſtituiſſet regem Saul ſuper Iſrael.

c.16. Dixitq; dñs ad Samuelem, Vſquequo tu luges Saul, cum ego proiecerim eum ne regnet ſup Iſrael? Imple cornu tuum oleo,& veni, vt mittā te ad Iſai Bethlehemitem: prouidi enim in filijs eius mihi regem. Et ait Samuel,Quomodo vadam? audiet enim Saul, & interficiet me. Et ait dñs,Vitulū de armento tolles in manu tua, & dices: Ad immolandum dño veni. Et vocabis Iſai ad victimā, & ego oſtendā tibi quid facias: & vnges quēcunq; mōſtrauero tibi. Fecit ergo Samuel ſicut locutus eſt ei dñs. Venitq; in Bethlehē, & admirati ſunt ſeniores ciuitatis, occurrentes ei, dixeruntq;, Pacificuſne eſt ingreſſus tuus? Et ait, Pacificus: ad immolandum dño veni. Sanctificamini, & venite mecum vt immolem. Sanctificauit ergo Iſai & filios eius, & vocauit eos ad ſacrificium. Cunq; ingreſſi eſſent: vidit Eliab,& ait, Num corā dño eſt Chriſtus eius? Et dixit dñs ad Samuelē: Ne reſpicias vultū eius, neq; altitudinem ſtaturæ eius: quoniam abieci eum, nec iuxta intuitū hominis ego iudico, homo enim videt ea, quę parent: dñs aūt intuetur cor. Et vocauit Iſai Abinadab,& adduxit eum coram Samuele. Qui dixit, Nec hunc elegit dñs. Adduxit autem Iſai Samma, de quo ait, Etiam hunc non elegit dñs.

Secundum Matthæum. Leĉ.ij.

ALiam parabolam audite. c.21 d
† Homo erat paterfamilias q plantauit vineā, & ſepem circundedit ei, & fodit in ea torcular,& ædificauit turrim, & locauit eam agricolis: & peregre pro-

profectus est. Cum aũt tempus fructuũ appropinquasset, misit seruos suos ad agricolas, vt acciperent fructus eius. Et agricolæ apprehẽsis seruis eius, aliũ cæciderunt, aliũ occiderũt, aliũ vero lapidauerunt. Iterũ misit alios seruos plures prioribus: & fecerunt illis similiter. Nouissime aũt misit ad eos filiũ suũ, dicẽs: Verebuntur filiũ meũ. Agricolæ autẽ videntes filiũ, dixerũnt intra se, Hic est hæres: venite, occidamus eum, & habebimus hęreditatẽ ei⁹. Et apprehensum eum eiecerunt extra vineam: & occiderunt. Cum ergo venerit dñs vineæ, quid faciet agricolis illis? Aiunt illi, Malos male perdet: & vineam suã locabit alijs agricolis, qui reddent ei fructũ tẽporibus suis. Dicit illis Iesus, Nunquã legistis in scripturis, Lapidem quem reprobauerũt ædificantes, hic factus est in caput anguli? A dño factum est istud: & est mirabile in oculis nostris? Ideo dico vobis qa auferetur à vobis regnum Dei, & dabitur genti faciẽti fruct⁹ eius. Et qui ceciderit super lapidem istũ, confringetur: super quem vero ceciderit, conteret eum. Et cum audissent principes sacerdotũ, & Pharisæi parabolas ei⁹: cognouerũt ꝙ de ipsis diceret. Et quęrẽtes eum tenere, timuerunt turbas: qm̃ sicut prophetã eum habebant.] Et respõdens c.22.
Iesus dixit iterum in parabolis a
eis, dicens: † Simile factũ est regnũ cœlorũ homini regi, qui fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos vocare inuitatos ad nuptias: & nolebãt venire. Iterum misit alios seruos, dicens: Dicite inuitatis, Ecce prandiũ meũ paraui, tauri mei & altilia occisa sunt, & omnia parata: venite ad nuptias. Illi aũt neglexerũt: & abierunt, alius in villã suã, alius vero ad negotiationẽ suã: reliqui vero tenuerunt seruos eius, & cõtumelijs affectos occiderũt. Rex aũt cũ audisset, iratus est: & missis exercitibus suis perdidit homicidas illos, & ciuitatẽ illorũ succendit. Tunc ait seruis suis: Nuptiæ quidẽ paratæ sunt, sed qui inuitati erãt, non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum: & quoscunq; inueneritis, vocate ad nuptias. Et egressi serui eius in vias, cõgregauerunt oẽs quos inuenerunt, malos & bonos: & impletę sunt nuptiæ discumbentiũ. Intrauit autẽ rex vt videret discumbentes: & vidit ibi hominẽ non vestitũ veste nuptiali. Et ait illi,

Amice,

Amice, quomodo huc intrasti nõ habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tũc dicit rex ministris, Ligatis manib⁹ & pedibus eius mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus, & stridor dentium. Multi enim sunt vocati: pauci vero electi.]

¶ Feria.vj.ex.j.lib.Reg. Lcõ.j.

c.16. ADduxit itaq; Isai septem filios suos corã Samuele: & ait Samuel ad Isai, Nõ elegit dñs ex istis. Dixitq; Samuel ad Isai, Nunquid iam cõpleti sunt filij? Qui respondit, Adhuc reliquus est paruulus, & pascit oues. Et ait Samuel ad Isai: Mitte, & adduc eum: nec enim discumbem⁹ prius, quã huc ille veniat. Misit ergo, & adduxit eum. Erat aũt rufus, & pulcher aspectu, decoraq; facie. Et ait dñs: Surge, & vnge eũ: ipse est enim. Tulit ergo Samuel cornu olei, & vnxit eum in medio fratrum eius: & directus est spiritus dñi à die illa in Dauid: & deinceps: surgẽsq; Samuel abijt in Ramatha. Spiritus autẽ dñi recessit à Saul, & exagitabat eũ spirit⁹ nequã à dño. Dixerũtq; serui Saul ad eũ: Ecce spiritus dñi malus exagitat te. Iubeat dñs noster, & serui tui, qui corã te sunt, quęrent hominẽ scientem psallere cithara: vt quãdo arripuerit te spirit⁹ dñi malus, psallat manu sua; & leuius feras. Et ait Saul ad seruos suos: Prouidete ergo mihi aliquem bene psallentẽ, & adducite eũ ad me. Et respondens vnus de pueris, ait: Ecce, vidi filium Isai Bethlehemitẽ scientẽ psallere, & fortissimũ robore, & virum bellicosum, & prudentẽ in verbis, & virum pulchrũ: & dñs est cũ eo. Misit ergo Saul nuntios ad Isai, dicẽs: Mitte ad me Dauid filiũ tuũ, qui est in pascuis. Tulit ergo Isai asinum plenũ panib⁹, & lageuam vini, & hœdum de capris vnũ, & misit per manum Dauid filij sui Sauli. Et venit Dauid ad Saul, & stetit coram eo: at ille dilexit eum nimis, & factus est eius armiger. Misitq; Saul ad Isai, dicẽs, Stet Dauid in conspectu meo: inuenit enim gratiã in oculis meis. Igitur quãdocunq; spiritus domini arripiebat Saul, Dauid tollebat citharam, & percutiebat manu sua, & refocillabatur Saul, & leuius habebat, recedebat enim ab eo spiritus malus.

Secundum Matthæum. Lcõ.ij.

TVnc † abeuntes Pharisæi consiliũ inierunt, vt caperent eũ in sermone. Et mittunt c.22. b

cũ discipulos suos cum Herodianis, dicentes, Magister scimus quia verax es, & viã Dei in veritate doces, & nõ est tibi cura de aliquo: nõ enim respicis personam hominũ: dic ergo nobis quid tibi videtur, licet censum dare Cæsari, an non? Cognita autem Iesus nequitia eorũ, ait, Quid me tentatis hypocritæ? ostendite mihi numisma census. At illi obtulerũt ei denariũ. Et ait illis Iesus, Cuius est imago hæc, & superscriptio? Dicũt ei, Cæsaris, Tũc ait illis, Reddite ergo quæ sunt Cæsaris Cæsari,
C & quæ sunt Dei, Deo.] Et audiẽtes mirati sunt: & relicto eo abierũt. In illo die accesserunt ad eũ Sadducæi, qui dicunt nõ esse resurrectionẽ: & interrogauerunt eum, dicẽtes, Magister, Moyses dixit, siquis mortuus fuerit nõ habens filiũ, vt ducat frater eius vxorẽ illius, & suscitet semen fratri suo. Erant autẽ apud nos septem fratres: & primus vxore ducta defunctus est, & non habens semen, reliquit vxorem suã fratri suo. Similiter secundus & tertius vsq; ad septimum. Nouissime autẽ omniũ & mulier defuncta est. In resurrectione ergo, cui9 erit de septẽ vxor? oẽs enim habuerũt eam. Respondens aũt Iesus, ait illis, Erratis nesciẽtes scripturas, neq; virtutem Dei. In resurrectione enim neq; nubẽt, neq; nubentur, sed erunt sicut angeli Dei in cœlo. De resurrectione autẽ mortuorũ non legistis quod dictum est à Deo dicente vobis, 17.
Ego sum Deus Abrahã, & De9 Isaac, & Deus Iacob? Non est Deus mortuorũ, sed viuentiũ. Et audientes turbę mirabantur in doctrina eius. Pharisæi autẽ audiẽtes ꝙ silentiũ imposuisset Sadducæis, †cõuenerũt in vnũ: D
& interrogauit eũ vnus ex eis legis doctor tentans eum, Magister, quod est mandatũ magnũ in lege? Ait illi Iesus, diliges dominũ Deũ tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua. Hoc est maximum & primum mandatum. Secundum aũt simile est huic. Diliges proximũ tuũ sicut teipsum. In his duobus mandatis vniuersa lex pẽdet & prophetę. Cõgregatis aũt Pharisæis, interrogauit eos Iesus, dicens: Quid vobis videt' de Christo? Cuius filius est? Dicũt ei, Dauid. Ait illis, Quomodo ergo Dauid in spiritu vocat eum dñm? dicens: Dixit dñs dño meo, sede à dextris meis, Donec ponã inimicos tuos

tuos, scabellũ pedum tuorum. Si ergo Dauid vocat eũ dñm: quomodo filius eius est? Et nemo poterat ei respõdere verbũ: neq; ausus fuit quisquã ex illa die eum amplius interrogare.]

¶ Sabbato, ex. j. Regum. Lcõ. j.

c.17. CONgregantes autẽ Philisthiim agmina sua in prę liũ, cõuenerunt in Socho Iudę: & castrametati sunt inter Socho & Azeca in finib⁹ Dõmim. Porro Saul & filij Israel congregati venerũt in vallẽ Terebinthi, & direxerunt aciem ad pugnandum contra Philisthiim. Et Philisthiim stabãt sup montem ex parte hac, & Israel stabat supra mõtẽ ex altera parte: vallisq; erat inter eos, & egressus est vir spurius de castris Philisthinorũ nomine Goliath, de Geth, altitudinis sex cubitorũ & palmi: & cassis ærea super caput eius: & lorica squamata induebatur: porro pondus loricæ eius, quinq; millia siclorũ æris erat: & ocreas æreas habebat in cruribus, & clypeus æreus tegebat humeros eius: hastile autẽ hastæ eius erat quasi liciatoriũ texentiũ, ipsum aũt ferrũ hastę ei⁹ sexcẽtos siclos habebat ferri: & armiger ei⁹ antecedebat eũ, Stansque clamabat aduersum phalangas Israel, & dicebat eis, Quare venistis parati ad præliũ? nunquid ego nõ sum Philisthæus, & vos serui Saul? Eligite ex vobis virum, & descendat ad singulare certamen: si quiuerit pugnare mecũ, & percusserit me, erimus vobis serui: si autẽ ego præualuero, & percussero eum, vos serui eritis, & seruietis nobis. Et aiebat Philisthæus. Ego exprobraui agminib⁹ Israel hodie. Date mihi virum, & ineat mecũ singulare certamẽ. Audiens autem Saul, & omnes Israelitæ sermones Philisthæi huiuscemodi, stupebant & metuebant nimis. Dauid aũt erat filius viri Ephrathæi, de quo su ca.16
pra dictũ est, de Bethlehẽ Iuda, cui nomẽ erat Isai, qui habebat octo filios, & erat vir in diebus Saul senex, & grandæuus inter viros. Abierũt aũt tres filij eius maiores post Saul in præliũ: & noĩa triũ filiorũ eius q perrexerunt ad bellũ, Eliab primogenitus, & secũdus Abinadab, terti⁹ quoq; Samma, Dauid aũt erat minim⁹. Trib⁹ ergo maiorib⁹ secutis Saulẽ, abijt Dauid, & reuersus est à Saul, vt pasceret gregẽ pr̃is sui in Bethlehẽ. Procedebat vero Philisthæ⁹ mane & vespe, & stabat quadraginta diebus,

Secundum Matthæum. Lcõ. ij.

TVnc Iesus locutus est ad turbas, & ad discipulos
A suos, dicens,† Super cathedram Moysi sederunt Scribæ & Pharisæi. Omnia ergo quęcunq; dixerint vobis, seruate & facite: secundũ vero opera eorũ nolite facere, dicunt enim & nõ faciunt. Alligãt aũt onera grauia & importabilia, & imponũt in humeros hominũ: digito autẽ suo nolunt ea mouere. Omnia vero opera sua faciũt, vt videantur ab hominib⁹, Dilatãt enim phylacteria sua, & magnificãt fimbrias. Amant autẽ primos recubitus in cœnis, & primas cathedras in synagogis, & salutationes in foro, & vocari ab hominibus Rabbi. Vos aũt nolite vocari Rabbi, vnus est enim magister vester: omnes aũt vos fratres estis. Et patrẽ nolite vocare vobis super terrã; vnus est enim pater vester, qui in cœlis est. Nec vocemini magistri: q̃a magister vester vnus est, Christus. Qui maior est vestrũ, erit minister vester. Qui autem se exaltauerit, humiliabit: & qui se humiliauerit, exaltabitur.] Væ autẽ vobis Scribę & Pharisæi hypocritæ: quia clauditis regnum cœlorũ ante homines. vos enim non intratis: nec introeuntes sinitis intrare. Væ vobis Scribę & Pharisæi hypocritæ: q̃a comeditis domos viduarum: orationes longas orantes, propter hoc amplius accipietis iudicium. Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: quia circumitis mare & aridã, vt faciatis vnũ proselytũ, & cum fuerit factus, facitis eũ filiũ gehennæ duplo quã vos. Væ vobis duces cæci, q dicitis, Quicunq; iurauerit per templũ, nihil est: qui aũt iurauerit in auro tẽpli, debitor est. Stulti & cæci, quod enim maius est, aurũ, an tẽplũ quod sanctificat aurũ? Et quicũq; iurauerit in altari, nihil est: quicunq; aũt iurauerit in dono qđ est sup illud, debet. Cæci quod enim maius est, donũ, an altare quod sanctificat donũ? Qui ergo iurat in altari: iurat in eo & in omnibus quę sup illud sunt, & quicunq; iurauerit in tẽplo: iurat in illo, & in eo q habitat in ipso: & qui iurat in cœlo, iurat in throno Dei, & in eo qui sedet super eum. Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritę: quia decimatis mentã & anethũ, & cyminũ, & reliquistis quæ grauiora sunt legis, iudiciũ, & misericordiã, & fidem. Hæc oportuit

tuit facere, & illa nõ omittere. Duces cæci, excolantes culicẽ, camelum autem glutientes.

¶ Dñica.xiij.post Pentecostẽ, ex primo Regũ. Lectio prima.

c.17.

Ixit autẽ Isai ad Dauid filiũ suũ, Accipe fratribus tuis Ephi polentæ, & decẽ panes istos, & curre in castra ad fratres tuos, & decem formellas casei, has deferes ad tribunum: & fratres tuos visitabis, si rectẽ agant, & cum quibus ordinati sunt, disce. Saul aũt & illi, & oẽs filij Israel, in valle Terebinthi pugnabant aduersum Philisthiim. Surrexit itaq; Dauid mane, & cõmendauit gregem custodi: & onustus abijt, sicut præceperat ei Isai. Et venit ad locum Magala, & ad exercitum qui egressus ad pugnã vociferatus erat in certamine. Direxerat enim aciẽ Israel, sed & Philisthiim ex aduerso fuerãt præparati. Derelinquens ergo Dauid vasa, quæ attulerat, sub manu custodis ad sarcinas, cucurrit ad locũ certaminis, & interrogabat si omnia recte agerentur erga fratres suos. Cunq; adhuc ille loqueretur eis, apparuit vir ille spurius ascendens Goliath nomine Philisthæus de Geth, de castris Philisthinorum: & loquente eo hæc eadẽ verba, audiuit Dauid. Omnes aũt Israelitæ, cum vidissent virum, fugerunt à facie eius, timentes eum valde. Et dixit vnus quispiã de Israel, Num vidistis virũ hunc qui ascendit? Ad exprobrandũ enim Israel, ascendit. Virum ergo qui percusserit eum, ditabit rex diuitijs magnis, & filiã suã dabit ei, & domum patris eius faciet absq; tributo in Israel.

Secundum Matthæum. Lcõ.ij.

VÆ vobis Scribę & Pharisæi hypocritæ: quia mundatis quod deforis est calicis & paropsidis, intus autem pleni estis rapina & immũditia. Pharisæe cæce, munda prius quod intus est calicis & paropsidis, vt fiat & id quod deforis est, mundum. Væ vobis Scribæ & Pharisæi hypocritæ: qa similes estis sepulchris dealbatis, quæ à foris parent hominibus speciosa, intus vero plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitia. Sic & vos à foris quidem paretis hominibus iusti: intus aũt pleni estis hypocrisi, & iniquitate. Væ vobis Scribę & Pharisæi hypocritæ: quia ædificatis sepulchra prophetarum: & c.23.

orna-

ornatis monumenta iustorum, & dicitis, si fuissemus in diebus patrum nostrorũ, non essemus socij eorũ in sanguine prophetarũ: itaq; testimonio estis vobismetipsis quia filij estis eorũ qui prophetas occiderũt. Et vos implete mensurã patrũ vestrorum. Serpentes, genimina viperarũ: quomodo fugietis à iudicio gehennæ? Ideo dico vobis,
D † Ecce ego mitto ad vos pphetas & sapientes & Scribas, & ex illis occidetis & crucifigetis, & ex eis flagellabitis in synagogis vestris & persequemini de ciuitate in ciuitatem: vt veniat sup vos omnis sanguis iustus, qui effusus est super terram, à sanguine Abel iusti vsq; ad sanguinẽ Zachariæ filij Barachiæ, quem occidistis inter templũ & altare. Amen dico vobis: venient hæc omnia super generationẽ istam. Ierusalẽ, Ierusalẽ, quæ occidis prophetas, & lapidas eos qui ad te missi sunt, quoties volui cõgregare filios tuos, quemadmodũ gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti? Ecce relinquetur vobis dom⁹ vestra deserta. Dico enim vobis, non me videbitis amodo donec dicatis, Benedictus qui venit in nomine domini.]

Secundum Matthæum. Lec. ij.

I N illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis, Nemo potest duobus dominis seruire. Et rel. ca. 6.

Homilia sancti Ambrosij epi.

Nolite soliciti esse animæ vestræ quid manducetis: neq; corpori vestro quid induamini. Nõne anima plus est quã esca? & corpus plus q̃ vestimentum? Nihil enim moralius ad faciendam fidem oĩbus credentibus à Deo posset conferri, quam q aereus ille spiritus, vitale collegium, animæ corporisq; cõtubernio fœderatũ, sine nostro labore perpetui nec salutaris vsus deficit alimenti: nisi cum venerit suprema dies moriendi. Cum igitur anima indumento corporis vestiat, vt vigore animæ corpus animetur: absurdũ est, vt victus nobis copiam defuturam putemus, qui viuendi iugem substantiam cõsequimur. Cõsiderate (inquit) volatilia cœli, magnũ sane & aptum quod fide sumamus exemplũ. Nam si volatilibus cœli quib⁹ nullũ exercitium cultionis, nullus de messium fœcunditate prouẽtus est, indeficientẽ tamẽ prouidentia diuina largitur alimoniam: verũ est causam inopiæ nostrę auaritiam videri. Etenim illis iccir-

Icciteo sine labore pabuli vsus exuberat, q fruct⁹ sibi cõmunẽ ad escam datos speciali quodã nesciunt vendicare dominatu. Nos cõmunia amisim⁹, dũ propria vendicam⁹. T e deũ. Oro.

CVstodi domine ecclesiam tuam propitiatione perpetua: & qa sine te labitur humana mortalitas, tuis semper auxilijs & abstrahatur à noxijs & ad salutaria dirigatur. Per do.

¶ Feria. ij. ex. j. Regum. Lcõ. j.

c.17. ET ait Dauid ad viros qui stabant secũ, dicens: Quid dabitur viro q percusserit Philisthæum hũc, & tulerit opprobrium de Israel? quis est enim hic Philisthæus incircuncisus qui exprobrauit aciem Dei viuentis? Referebat aũt ei populus eundẽ sermonẽ, dicens, Hęc dabuntur viro qui percusserit eũ. Quod cũ audisset Eliab frater eius maior, loquẽte eo cum alijs, iratus est contra Dauid, & ait, Quare venisti, & quare dereliquisti pauculas oues illas in deserto? ego noui superbiã tuã, & nequitiã cordis tui: quia vt videres prœliũ descẽdisti. Et dixit Dauid, Quid feci? nunquid non verbum est? Et declinauit paululũ ab eo ad aliũ: dixitq; eundem sermonẽ. Et respondit ei populus verbum sicut prius. Audita sunt aũt verba quæ locutus est Dauid, & annuñtiata in cõspectu Saul. Ad quẽ cum fuisset adductus, locutus est ei. Non concidat cor cuiusquã in eo: ego seruus tuus vadã, & pugnabo aduersus Philisthæum. Et ait Saul ad Dauid, Nõ vales resistere Philisthæo isti, nec pugnare aduersus eum: quia puer es, hic autem vir bellator est ab adolescẽtia sua. Dixitq; Dauid ad Saul, Pascebat seruus tuus patris sui gregẽ, & veniebat leo vel vrsus, & tollebat arietem de medio gregis: & persequebar eos, & percutiebam, eruebamq; de ore eorũ, & illi cõsurgebant aduersum me, & apprehẽdebã mentũ eorũ, & suffocabã, interficiebamq; eos. Nã & leonẽ & vrsum interfeci ego seru⁹ tuus: erit igitur & Philisthæus hic incircuncisus, quasi vnus ex eis. Nunc vadam & auferã opprobrium populi: quoniã quis est iste Philisthæus incircuncisus? quia ausus est maledicere exercitui Dei viuẽtis? Et ait Dauid, Dñs qui eripuit me de manu leonis, & de manu vrsi, ipse me liberabit de manu Philisthæi huius. Dixit autem Saul ad Dauid, Vade, & dñs tecum sit.

Secundum Matthæum. Lco.ij.

c.24. ET egressus Iesus de tẽplo, ibat. Et accesserunt discipuli eius vt ostenderẽt ei ædificationes templi. Ipse autem respondens, dixit illis, Videtis hęc omnia? Amen dico vobis, nõ relinquetur hic lapis sup lapidẽ, qui nõ destruatur. Sedente aũt eo super montẽ Oliueti, accesserunt ad eum discipuli secreto, dicentes, Dic nobis, quãdo hæc erunt? & quod signũ aduentus tui, & consummationis seculi? Respõdẽs Iesus dixit eis, Videte nequis vos seducat: multi enim venient in noĩe meo, dicentes, Ego sum Christus, & multos seducẽt. Audituri enim estis prælia & opiniones præliorũ, Videte ne turbemini: oportet enim hæc fieri sed nondum est finis. Cõsurget enim gẽs in gentẽ, & regnũ in regnũ: & erũt pestilentiæ, & fames, & terręmotus per loca. hęc aũt omnia, initia sunt dolorũ. Tũc tradent vos in tribulationẽ, & occidẽt vos: & eritis odio oĩbus gentibus propter nomen meũ. Et tunc scandalizabuntur multi: & inuicem tradent, & odio habebunt inuicẽ. Et multi pseudoprophetæ surgent: & seducẽt multos. Et qm̃ abũdabit iniquitas: refrigescet charitas multorum: qui autem perseuerauerit vsq; in finẽ hic saluus erit. Et prædicabitur hoc euangeliũ regni in vniuerso orbe, in testimonium oĩbus gẽtibus: & tũc veniet cõsummatio. † Cum ergo videritis abominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele propheta, stantẽ in loco sancto (qui legit intelligat) tunc qui in Iudæa sunt, fugiant ad mõtes: & qui in tecto, non descendat tollere aliquid de domo sua: & qui in agro, nõ reuertatur tollere tunicã suam. Væ autem prægnantibus & nutrientibus in illis diebus. Orate autem vt nõ fiat fuga vestra in hyeme vel sabbato. erit enim tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi vsq; modo, neq; fiet. Et nisi breuiati fuissent dies illi, nõ fieret salua omnis caro: sed propter electos breuiabuntur dies illi. Tunc si quis vobis dixerit, Ecce hic est Christus, aut illic: nolite credere. surgent enim pseudochristi & pseudo prophetæ: & dabunt signa magna & prodigia, ita, vt in errorem inducantur (si fieri potest) etiã electi. Ecce prædixi vobis. Si ergo dixerint vobis. Ecce in deserto est: nolite exire, ecce in penetralibus: nolite credere.

dere. Sicut enim fulgur exit ab oriente,& paret vsq; in occidentem: ita erit & aduentus filij hominis. Vbicunq; fuerit corpus, illuc cõgregabuntur & aquilæ. Statim aũt post tribulationem dierũ illorũ sol obscurabitur,& luna nõ dabit lumen suum: & stellæ cadent de cœlo: & virtutes cœlorũ cõmouebuntur: & tunc parebit signum filij hominis in cœlo,& tũc plangẽt omnes tribus terræ: & videbunt filium hominis veniẽtẽ in nubibus cœli cum virtute multa & maiestate. Et mittet angelos suos cum tuba & voce magna: & congregabunt electos eius à quatuor ventis, à summis cœlorum vsq; ad terminos eorũ. Ab arbore autem fici discite parabolã. Cum iam ramus eius tener fuerit & folia nata, scitis quia prope est æstas, ita & vos, cũ videritis hæc omnia, scitote quia prope est in ianuis. Amen dico vobis: quia non præteribit generatio hæc, donec hæc oĩa fiãt. Cœlũ & terra trãsibũt, verba autẽ mea nõ præteribunt.]

¶ Feria.iij.ex.j. Regũ. Lcõ.j.

c.17. ET induit Saul Dauid vestimentis suis,& imposuit galeam æream super caput eius, & vestiuit eũ lorica. Accinctus ergo Dauid gladio eius sup vestem suã, cœpit tentare si armatus posset incedere: nõ enim habebat consuetudinem. Dixitq; Dauid ad Saul, Non possum sic incedere, q̃a non vsum habeo. Et deposuit ea, & tulit baculũ suũ quẽ semper habebat in manib⁹: & elegit sibi quinq; limpidissimos lapides de torrente, & misit eos in peram pastoralem quã habebat secũ,& fundã manu tulit: & processit aduersum Philisthæum. Ibat autẽ Philisthæ⁹ incedẽs, & appropinquãs aduersum Dauid, & armiger eius ante eũ. Cunq; inspexisset Philisthæus, & vidisset Dauid, despexit eũ. Erat aũt adolescẽs rufus,& pulcher aspectu. Et dixit Philisthęus ad Dauid, Nunquid ego canis sum, q̃ tu venis ad me cũ baculo? Et maledixit Philisthæus Dauid in diis suis: dixitq; ad Dauid, Veni ad me, & dabo carnes tuas volatilibus cœli,& bestiis terræ. Dixit autẽ Dauid ad Philisthæũ, Tu venis ad me cũ gladio, & hasta,& clypeo, ego aũt venio ad te in noĩe dñi exercituum, Dei agminum Israel, quib⁹ exprobrasti hodie, & dabit te dñs in manu mea,& percutiam te, & auferam caput tuum à te; & dabo cadauera castrorũ

strorũ Philisthiim hodie volatilibus cœli, & bestijs terræ: vt sciat omnis terra, quia est Deus in Israel. Et nouerit vniuersa ecclesia hęc, quia nõ in gladio nec in hasta saluat dñs: ipsius enim est bellũ, & tradet vos in manus nostras. Cũ ergo surrexisset Philisthæus, & veniret, & appropinquaret contra Dauid, festinauit Dauid, & cucurrit ad pugnã ex aduerso Philisthæi. Et misit manũ suam in peram, tulitq; vnum lapidem, & funda iecit, & percussit Philisthæũ in frõte: & infixus est lapis in fronte eius, & cecidit in faciẽ suam super terrã. Pręualuitq; Dauid aduersum Philisthæũ in funda & lapide, percussumq; Philisthæũ interfecit. Cunq; gladiũ nõ haberet in manu Dauid, cucurrit, & stetit sup Philisthæũ, & tulit gladium eius, & eduxit eum de vagina sua: & interfecit eum, præciditq; caput eius.

Secundum Matthæum. Lc. xiij.

c.24. DE die autẽ illa & hora nemo scit, neq; angeli cœlorum, nisi solus pater. Sicut autẽ in diebus Noe: ita erit & aduentus filij hoĩs. sicut enim erant in diebus ante diluuium comedentes & bibentes, nubentes & nuptui tradentes, vsq; ad eum diem quo intrauit Noe in arcã & nõ cognouerũt donec venit diluuium, & tulit oẽs: ita erit & aduẽtus filij hominis. Tũc duo erũt in agro: vnus assumetur, & vnus relinquetur, duę molentes in mola: vna assumetur, & vna relinquetur, duo in lecto: vnus assumetur, & vnus relinquetur. † Vigilate ergo, qa nescitis qua E hora dñs vester venturus sit. Illud aũt scitote: qm̃ si sciret paterfamilias qua hora fur venturus esset, vigilaret vtiq;, & non sineret perfodi domũ suã. Ideo & vos estote parati: quia nescitis qua hora fili⁹ hominis venturus est. Quis putas est fidelis seruus & prudens, quẽ cõstituit dñs suus super familiã suam, vt det illis cibũ in tẽpore? Beatus ille seruus, quẽ, cũ venerit dñs eius inuenerit sic facientem. Amẽ dico vobis, qm̃ super omnia bona sua constituet eum.] F Si aũt dixerit malus seruus ille in corde suo, Moram facit dñs meus venire, & cœperit percutere cõseruos suos, manducet autem & bibat cum ebriosis; veniet dñs serui illius in die qua non sperat, & hora quã ignorat, & diuidet eum, partemq; eius ponet cum hypocritis. illic erit fletus & stridor dentium.

Tunc

c.25. Tunc† simile erit regnũ cœ
a loiũ decem virginib⁹: quę acci-
pientes lampades suas exierunt
obuiã sponso & spõsæ. Quinq;
aũt ex eis erant fatuę, & quinq;
prudẽtes, sed quinq; fatuę, acce
ptis lampadibus, nõ sumpserũt
oleũ secũ: prudentes vero acce-
perunt oleum in vasis suis cum
lampadibus. Moram aũt facien
te sponso, dormitauerũt oẽs ac
dormierunt. Media autẽ nocte
clamor factus est. Ecce sponsus
venit, exite obuiã ei. Tũc surre-
xerunt oẽs virgines illę: & orna
uerũt lampades suas. Fatuę aũt
sapiẽtibus dixerũt, Date nobis
de oleo vestro: q͂a lampades no
strę extinguntur. Responderũt
prudẽtes, dicentes, Ne forte non
sufficiat nobis & vobis, ite po-
tius ad vendẽtes, & emite vobis.
Dum aũt irẽt emere, venit spõ-
sus: & quę paratę erant, intra-
uerunt cũ eo ad nuptias, & clau
sa est ianua. Nouissime vero ve
niunt & reliquę virgines, dicen
tes Dñe, dñe, aperi nobis. At ille
respondens, ait, Amen dico vo-
bis, nescio vos. Vigilate itaque
quia nescitis diem neq; horã.]

℄ Feria iiij. ex. j. Regũ. Lcõ. j.

c.17. Videntes autẽ Philisthiim
: ꝙ mortuus esset fortissi-
mus eorũ, fugerunt. Et consur-
gentes viri Israel & Iuda vocife
rati sunt, & persecuti sunt Phi-
listhæos vsq; dum venirent in
vallem, & vsq; ad portas Acca-
ron: cecideruntq; vulnerati de
Philisthiim in via Saraim, &
vsq; ad Geth, & vsq; ad Acca-
ron. Et reuertentes filij Israel
postquã persecuti fuerãt Phili-
sthæos, inuaserunt castra eorũ.
Assumẽs aũt Dauid caput Phi-
listhæi, attulit illud in Ierusalẽ:
arma vero eius posuit in taber-
naculo suo. Eo aũt tẽpore quo
viderat Saul Dauid egredien-
tem contra Philisthæum, ait ad
Abner principẽ militię, De qua
stirpe descendit hic adolescens,
d
Abner? Dixitq; Abner, Viuit
anima tua, rex, si noui. Et ait
rex, interroga tu cuius filius sit
iste puer. Cunq; regressus esset
Dauid, percusso Philisthæo, tu-
lit eũ Abner, & introduxit co-
ram Saule, caput Philisthæi ha
bentem in manu sua. Et ait ad
eum Saul, De qua progenie es
ò adolescens? Dixitq; Dauid,
filius serui tui Isai Bethlehemi-
tæ ego sum. Et factum est: cum c.18.
cõplesset loqui ad Saul, anima
Ionathę cõglutinata est animę
Dauid, & dilexit eum Ionathas
quasi animã suã. Tulitq; eum
Saul in die illa, & non concessit

ei vt reuerteretur in domũ patris sui. Inierunt autẽ Dauid & Jonathas fœd⁹: diligebat enim eũ quasi animã suã. Nam expoliauit se Ionathas tunica qua erat indutus, & dedit eã Dauid, & reliqua vestimenta sua vsq; ad gladiũ & arcũ suum; & vsq; ad baltheũ. Egrediebat̃ quoq; Dauid ad omnia quęcunq; misisset eum Saul, & prudenter se agebat posuitq; eũ Saul sup viros belli, & acceptus erat in oculis vniuersi populi, maximeq; in conspectu famulorum Saul.

Secundum Matthæum. Lcõ. ij.

c.25. b Sicut enim homo peregre proficiscens, vocauit seruos suos, & tradidit illis bona sua. Et vni dedit quinq; talenta, alij aũt duo, alij vero vnũ, vnicuiq; secundũ propriã virtutẽ: & profectus est statim. Abijt aũt qui quinq; taléta acceperat, & operatus est in eis, & lucratus est alia quinq;. Similiter & q duo acceperat, lucratus est alia duo. Qui aũt vnũ acceperat, abiens fodit in terrã, & abscõdit pecuniam dñi sui. Post multũ vero temporis venit dñs seruorum illorũ & posuit rationẽ cũ eis. Et accedens qui quinq; talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta, dicens: Dñe, quinq; talenta tradidisti mihi: ecce alia quinq; superlucrat⁹ sum. Ait illi dñs eius, Euge serue bone & fidelis, qa sup pauca fuisti fidelis, sup multa te constituã: intra in gaudiũ dñi tui. Accessit aũt & qui duo talenta acceperat, & ait, Dñe, duo talenta tradidisti mihi: ecce alia duo superlucratus sum. Ait illi dñs eius, Euge serue bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te cõstituã, intra in gaudiũ dñi tui.] Accedens autẽ & qui vnũ talentũ acceperat, ait, Dñe, scio quia homo durus es, metis vbi nõ seminasti, & congregas vbi non sparsisti, & timens abij, & abscondi talentũ tuum in terra: ecce habes quod tuum est. Respõdẽs aũt dñs eius, dixit ei, Serue male & piger, sciebas qa meto vbi non semino, & cõgrego vbi nõ sparsi: oportuit ergo te cõmittere pecuniã meam nummularijs, & veniens ego recepissem vtiq; qđ meũ est cũ vsura. Tollite itaq; ab eo talentũ, & date ei q habet decẽ talenta: omni enim habenti dabitur, & abundabit: ei aũt q non habet, & quod videtur habere, auferetur ab eo. Et inutilẽ seruũ eijcite in tenebras exteriores, illic erit fletus & stridor dentium. C

¶Feria.v.ex.j. Regum. Lcõ.j.

c.18. POrro cum reuerteretur percusso Philisthæo Dauid, egressæ sunt mulieres de vniuersis vrbibus Israel cantantes, chorosq; ducẽtes in occursum Saul regis,in tympanis lætitiæ, & in sistris. Et præcinebant mulieres ludentes, atque dicentes, Percussit Saul mille, & Dauid decẽ millia. Iratus est aũt Saul nimis, & displicuit in oculis ei⁹ sermo iste, Dixitq;, Dederunt Dauid decẽ millia, & mihi mille dederunt: q̃d ei superest, nisi solũ regnum? Non rectis ergo oculis Saul aspiciebat Dauid à die illa & deinceps, Post diem autẽ alterã, inuasit spiritus Dei malus Saul, & prophetabat in medio domus suæ: Dauid autẽ psallebat manu sua, sicut per singulos dies. Tenebatq; Saul lanceam,& misit eam, putãs ꝙ cõfigere posset Dauid cum pariete: & declinauit Dauid à facie eius secũdo. Et timuit Saul Dauid: eo ꝙ dñs esset cum eo, & à se recessisset. Amouit ergo eum Saul à se, & fecit eum Tribunũ super mille viros: & egrediebatur, & ingrediebatur in conspectu populi. In omnibus quoq; vijs suis Dauid prudenter agebat, & dñs erat cum eo. Vidit itaq; Saul ꝙ prudens esset nimis, & cœpit cauere eũ. Omnis autẽ Israel & Iuda diligebat Dauid: ipse aũt egrediebatur & ingrediebat᷑ ante eos. Dixitq; Saul ad Dauid, Ecce filia mea maior Merob ipsam dabo tibi vxorem: tantũmodo esto vir fortis, & præliare bella dñi. Saul aũt reputabat dicens, Non sit manus mea in eũ, sed sit super eũ manus Philisthinorum. Ait autẽ Dauid ad Saul, Quis ego sum, aut quæ est vita mea, aut cognatio patris mei in Israel vt fiam gener regis?

Secundum Matthæum. Lcõ.ij.

CVm † autẽ venerit fili⁹ hominis in maiestate sua,& omnes angeli cum eo, tũc sedebit super sedem maiestatis suę: & congregabuntur ante eum omnes gentes, & separabit eos abinuicẽ, sicut pastor segregat oues ab hœdis: & statuet oues quidẽ à dextris suis, hœdos aũt à sinistris. Tunc dicet rex his qui à dextris eius erunt, Venite benedicti patris mei, possidete paratũ vobis regnũ à constitutione mũdi, Esuriui enim & dedistis mihi manducare. Sitiui & dedistis mihi bibere, hospes eram: & collegistis me, nudus, & operuistis me, infirmus, & c.25. d

visitastis me, in carcere eram: & venistis ad me. Tunc respondebunt ei iusti, dicentes, Dñe, quãdo te vidimus esurientẽ, & pauimus te: sitientẽ, & dedimus tibi potum? Quando aũt te vidimus hospitem, & collegimus te: aut nudum, & cooperuimus te? aut quando te vidimus infirmũ, aut in carcere, & venimus ad te? Et respondens rex, dicet illis, Amen dico vobis, quãdiu fecistis vni de his fratrib⁹ meis minimis, mihi fecistis. Tunc dicet & his qui à sinistris erunt, Discedite à me maledicti in ignẽ æternum, qui paratus est diabolo & angelis eius: Esuriui enim, & nõ dedistis mihi manducare. Sitiui, & nõ dedistis mihi potum. hospes eram, & non collegistis me. nudus, & nõ operuistis me. infirmus, & in carcere, & non visitastis me. Tunc respondebunt ei & ipsi, dicentes, Dñe, quando te vidimus esurientem, aut sitientẽ, aut hospitem, aut nudum, aut infirmũ, aut in carcere: & nõ ministrauimus tibi? Tunc respondebit illis, dicens. Amen dico vobis, quandiu nõ fecistis vni de minoribus his, nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium æternum: iusti aũt in vitã æternã.

¶ Feria.vj.ex.j.Regum. Lec.j.

FActum est autem tempus cũ deberet dari Merob filia Saul Dauid, data est Hadrieli Molathitæ vxor. Dilexit autem Michol filia Saul altera, Dauid. Et nuntiatũ est Saul, & placuit ei. Dixitq; Saul, Dabo eam illi, vt fiat ei in scandalum, & sit super eum manus Philisthinorũ. Dixitq; Saul ad Dauid, in duabus rebus gener me⁹ eris hodie. Et mandauit Saul seruis suis, Loquimini ad Dauid clam me, dicentes, Ecce places regi, & oẽs serui eius diligunt te. Nunc ergo esto gener regis, & loquuti sunt serui Saul in aurib⁹ Dauid omnia verba hęc: & ait Dauid, Num parum videtur vobis generum esse regis? Ego aũt sum vir pauper & tenuis. Et renuntiauerunt serui Saul, dicentes: Huiuscemodi verba loquutus est Dauid. Dixit aũt Saul, Sic loquimini ad Dauid: Non habet rex sponsalia necesse, nisi tantũ centũ præputia Philisthinorũ, vt fiat vltio de inimicis regis. Porro Saul cogitabat tradere Dauid in man⁹ Philisthinorũ. Cumq; renuntiassent serui eius Dauid verba quę dixerat Saul, placuit sermo in oculis Dauid, vt fieret gener regis. Et post pau-

paucos dies ſurgẽs Dauid, abijt cũ viris qui ſub eo erãt. Et percuſſit ex Philiſthiim ducentos viros: & attulit eorũ præputia, & annumerauit ea regi vt eſſet gener eius. Dedit itaq; Saul ei Michol filiam ſuam vxorem. Et vidit Saul, & intellexit ꝙ dñs eſſet cũ Dauid: Michol aũt filia Saul diligebat eum. Et Saul magis cœpit timere Dauid: factusq; eſt Saul inimicus Dauid, cunctis diebus. Et egreſſi ſunt principes Philiſthinorũ: à principio autẽ egreſſionis eorum, prudentius ſe gerebat Dauid, ꝙ omnes ſerui Saul, & celebre factum eſt nomen eius nimis.

Beati Iudæ Apoſtoli epiſtola catholica. Lectio ſecunda.

ca. 1. IVdas Ieſu Chriſti ſeruus, frater autẽ Iacobi: his qui ſunt in Deo patre dilectis & Chriſto Ieſu cõſeruatis, & vocatis, Miſericordia vobis, & pax & charitas adimpleaẽ. Chariſſimi, omnem ſolicitudinem faciens ſcribendi vobis de cõmuni veſtra ſalute, neceſſe habui ſcribere vobis, deprecans ſupercertari ſemel traditæ ſanctis fidei. Subintroierunt enim quidam homines (qui olim pręſcripti ſunt in hoc iudicium) impij, dñi noſtri gratiã transferentes in luxuriã & ſolũ dominatorẽ & dñm noſtrum Ieſum Chriſtũ negãtes. Cõmonere aũt vos volo, ſcientes ſemel omnia, ꝙ Ieſus populum de terra Aegypti ſaluans, ſecundo eos qui nõ crediderũt, perdidit. Angelos vero qui nõ ſeruauerũt ſuũ principatũ, ſed dereliquerũt ſuum domiciliũ, in iudiciũ magni diei, vinculis æternis ſub caligine reſeruauit. Sicut Sodoma & Gomorrha, & finitimæ ciuitates ſimili modo exfornicatæ, & abeuntes poſt carnẽ alteram, facti ſunt exemplum, ignis æterni pœnã ſuſtinentes. Similiter & hi carnem quidẽ maculant, dñationẽ autẽ ſpernũt, maieſtatẽ aũt blaſphemant. Cũ Michael archãgelus cũ diabolo diſputans altercaretur de Moyſi corpore: nõ eſt auſus iudiciũ inferre blaſphemiæ, ſed dixit: Imperet tibi Deus. Hi aũt quęcunq; quidẽ ignorant, blaſphemant: quęcunq; aũt naturaliter, tanquã muta animalia, norunt, in his corrũpuntur.

¶ Sabbato, ex. j. Regum. Lcõ. j.

LOquutus eſt autẽ Saul ad c. 19. Ionathan filiũ ſuum, & ad omnes ſeruos ſuos, vt occideret Dauid. Porro Ionathas filius Saul, diligebat Dauid valde. Et indicauit Ionathas Dauid, di-

tens: Quęrit Saul pater meus occidere te: quapropter obserua te quęso mane, & manebis clam, & abscōderis. Ego autem egrediens, stabo iuxta patrem meū in agro vbicunq; fueris: & ego loquar de te ad patrē meū, & quodcunq; videro, nuntiabo tibi. Loquutusq; est ergo Ionathas de Dauid bona, ad Saul patrem suum, dixitq; ad eum, Ne peccet rex in seruum suum Dauid, quia non peccauit tibi, & opera eius bona sunt tibi valde. Et posuit animam suam in manu sua: & percussit Philisthæum, & fecit dominus salutem magnam vniuerso Israeli: vidisti, & lætatus es. Quare ergo peccas in sanguine innoxio, interficiens Dauid, qui est absque culpa? Quod cum audisset Saul, placatus voce Ionathæ, iurauit: Viuit dominus, quia non occidetur. Vocauit itaq; Ionathas Dauid, & indicauit ei omnia verba hæc: & introduxit Ionathas Dauid ad Saul, & fuit ante eum, sicut erat heri & nudiustertius. Motum est autem rursum bellum: & egressus Dauid, pugnauit aduersum Philisthiim: pcussitq; eos plaga magna, & fugerunt à facie eius. Et factus est spiritus dñi malus in Saul: sedebat autem in domo sua, & tenebat lāceam: porro Dauid psallebat manu sua. Nisusq; est Saul cōfigere Dauid lācea ī pariete: & declinauit Dauid à facie Saul lancea autem casso vulnere perlata est in parietem: & Dauid fugit, & saluatus est nocte illa.

Ex epistola Iudæ Aposto. Lcō. ij.

ca. I.

VÆ illis, qui in via Cain abierunt: & errore Balaā, mercede effusi sunt, & in contradictione Core perierunt. Hi sunt in epulis suis, maculæ, conuiuantes, sine timore, semetipsos pascentes, nubes sine aqua quæ à ventis circunferuntur, arbores autumnales, infructuosę, bis mortuæ, eradicatæ, fluctus feri maris, despumātes suas cōfusiones, sydera errantia, quibus procella tenebrarum seruata est in æternum. Prophetauit autem & de his septimus ab Adam, Enoc, dicens: Ecce venit dñs in sanctis millibus suis, facere iudicium contra omnes, & arguere omnes impios, de omnibus operibus impietatis eorum quibus impie egerunt, & de omnibus duris quæ loquuti sunt cōtra eū peccatores impij. Hi sunt murmuratores, querulosi, secundū desideria sua ambu-

bulantes, & os eorum loquitur superbiam, mirantes personas quæstus causa. Vos autem charissimi, memores estote verborum quæ prædicta sunt ab apostolis dñi nostri Iesu Christi, qui dicebant vobis: Quoniam in nouissimis téporibus veniét illusores, secundum desideria sua ambulãtes in impietatibus. Hi sunt qui segregant semetipsos, animales, spiritum non habentes. Vos autem charissimi, superædificantes vosmetipsos sanctissimæ nostrę fidei, in Spiritu sancto orantes, vosmetipsos in dilectione Dei seruate, expectantes misericordiam domini nostri Iesu Christi in vitam æternã. Et hos quidem arguite iudicatos: illos vero saluate, de igne rapientes. Aliis autem miseremini in timore: odientes & eam quæ carnalis est, maculatam tunicã. Ei auté qui potens est vos cõseruare sine peccato, & constituere ante cõspectum glorię suę immaculatos ĩ exultatione in aduentu dñi nostri Iesu Christi, soli Deo saluatori nostro per Iesum Christum dominũ nostrũ gloria & magnificentia: imperium & potestas ante omnia secula, & nũc & in omnia secula seculorũ. Amen.

¶ Dñica.xv. post Pentecosten, ex primo Regũ. Lectio prima.

Isit ergo Saul satellites suos ĩ domũ Dauid, vt custodirét eũ, & interficeret mane. c.19.
Quod cum annũtiasset Dauid Michol vxor sua, dicés: Nisi saluaueris te nocte hac, cras morieris: deposuit eũ per fenestrã: porro ille abiit & aufugit, atq; saluatus est. Tulit auté Michol statuã, & posuit eã super lectũ, & pellem pilosam caprarũ posuit ad caput eius, & operuit eã vestimentis. Misit aũt Saul apparitores qui raperent Dauid: & responsum est, ꝙ ægrotaret. Rursumq; misit Saul nuntios vt viderent Dauid, dicens, affer te eum ad me in lecto, vt occidatur. Cunq; venissent nuntii, inuentum est simulachrum super lectum, & pelles caprarum ad caput eius. Dixitq; Saul ad Michol: Quare sic illusisti mihi, & dimisisti inimicum meum, vt fugeret? Et respondit Michol ad Saul: Quia ipse loquutus est mihi, Dimitte me, alioquin interficiam te. Dauid aũt fugiés, saluatus est, & venit ad Samuel in Ramathia, & nuntiauit ei omnia quæ fecerat sibi c.1.2

Saul:& abierũt ipse & Samuel, & morati sunt in Naioth. Nun
c.19.c tiatũ est aũt Sauli à dicentibus, Ecce Dauid ĩ Naioth in Rama tha. Misit ergo Saul lictores, vt raperẽt Dauid: qui cũ vidissent cuneũ prophetarũ vaticinãtiũ, & Samuelẽ stantẽ sup eos: fact⁹ est etiã spũs dñi in illis, & prophetare cœperũt ẽt ipsi. Quod cùm nuntiatũ esset Sauli, misit & alios nuntios: prophetauerũt aũt & illi. Et rursum misit Saul tertios nuntios: qui & ipsi prophetauerunt. Abijt etiã ipse in Ramatha, & venit vsq; ad cisternã magnã quæ est ĩ Socho, & interrogauit, & dixit. In quo loco sunt Samuel & Dauid? Dictũq; est ei, Ecce in Naioth sunt in Ramatha. Et abijt in Naioth in Ramatha, & fact⁹ est etiã super eum spũs dñi, & ambulabat ingrediẽs, & prophetabat vsq, dum veniret ĩ Naioth in Ramatha. Et expoliauit etiã ipse se vestimẽtis suis, & prophetauit cũ cæteris corã Samuele, & cecinit nudus tota die illa & nocte. Vnde & exiuit ꝓuerbiũ, Num & Saul inter prophetas?

Epistola beati Pauli Apostoli ad Hebræos. Lectio secunda.

c.1.a MVltiphariam multisq; modis olim De⁹ loquens patrib⁹ in prophetis: nouissimè diebus istis loquutus est nobis in filio, quẽ cõstituit hæredem vniuersorũ, per quẽ fecit & secula: qui cũ sit splendor gloriæ & figura substantiæ eius, portãsq; omnia verbo virtutis suę, purgationẽ peccatorũ faciens, sedet ad dexterã maiestatis in excelsis: tanto melior angelis effectus, quãto differentius præ illis nomen hæreditauit. Cui enim dixit aliquãdo angelorũ: Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rursum, Ego ero illi in patrem: & ipse erit mihi in filiũ. Et cũ iterũ introducit primogenitũ in orbẽ terræ, dicit: Et adorẽt eum oẽs angeli Dei. Et ad angelos quidẽ dicit: Qui facit angelos suos spũs: & ministros suos flãmã ignis. Ad filiũ aũt, Thronus tuus Deus in seculum seculi: virga æquitatis, virga regni tui. Dilexisti iustitiã, & odisti iniquitatẽ: propterea vnxit te Deus, Deus tuus oleo exultationis præ participibus tuis. Et, Tu in principio dñe terram fundasti: & opera manuũ tuarũ sunt cœli. Ipsi peribũt, tu aũt permanebis: & omnes vt vestimentũ veterascent. Et velut amictum mutabis eos & mutabuntur: tu autẽ idem ipse es, &

B anni tui nõ deficient.] Ad quẽ autẽ angelorũ dixit aliquãdo, Sede à dextris meis, quoadusq; ponã inimicos tuos scabellũ pedum tuorũ? Nõne omnes sunt administratorij spiritus, in ministeriũ missi propter eos qui hæreditatem capient salutis?

Secundum Lucam. Lectio.iij.

ca.7. IN illo tempore: Ibat Iesus in ciuitatẽ quæ vocatur Nain: & ibant cum eo discipuli eius & turba copiosa. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini epi.

De iuuene illo resuscitato, gauisa est mater vidua, De hominibus quotidie in spiritu resuscitatis gaudet mater ecclesia. Ille quidẽ mortuus erat corpore: illi autẽ mente. Illius mors visibilis visibiliter plãgebatur: illorum mors inuisibilis: alibi nec quęrebatur, nec videbatur. Quęsiuit ille qui nouerat mortuos. Ille solus nouerat mortuos, qui poterat facere viuos. Nisi enim ad mortuos suscitandos venisset, Apostolus nõ diceret, surge q dormis & exurge à mortuis: & illuminabit te Christus. Dormientę audis cũ dicit, Surge qui dormis. Sed mortuũ intellige cum audis, & exurge à mortuis. Dicti sunt sæpe dormientes moriẽtes visibiliter: & plane oẽs ei, qui potest excitare, dormiũt. Mortuus enim tibi mortuus est: qui quantumlibet expulses, quantumlibet lanies, quantũlibet vellices, nõ expergiscitur. Christo autem ille dormiebat, cui dictũ est, Surge. & cõtinuo surrexit. Nemo tam facile excitat in lecto, quã facile Christus in sepulchro. Tres enĩ mortuos inuenimus à dño resuscitatos visibiliter: millia inuisibiliter. Te deum. Oratio.

ECclesiam tuam dñe miseratio continuata mundet, & muniat: & quia sine te nõ potest salua cõsistere, tuo semper munere gubernetur. Per domi.

¶ Feria.ij.ex.j. Regum. Lectio.j.

FVgit aũt Dauid de Naioth quæ est in Ramatha, veniensq; locutus est coram Ionatha, Quid feci? quæ est iniquitas mea, & quod peccatũ meũ in patrẽ tuũ, quia quęrit animã meã? Qui dixit ei, Absit nõ morieris: neque enim faciet pater me⁹ quicquã grãde vel paruũ, nisi prius indicauerit mihi: hũc ergo celauit à me pater me⁹ sermonẽ tantũmodo? Nequaquã erit istud. Et iurauit rursum Dauid: & ille ait, Scit profecto pater tuus quia inueni gratiã in oculis tuis, & dicet, Nesciat hoc c.20.

hoc Ionathas,ne forte tristetur, quinimo viuit dñs & viuit anima tua, quia vno tantũ(vt ita dicã)gradu,ego morsq; diuidimur. Et ait Ionathas ad Dauid, Quodcunq; dixerit mihi anima tua,faciã tibi. Dixit autem Dauid ad Ionathã, Ecce calendæ sunt crastino, & ego ex more sedere soleo iuxta regem ad vescendũ: dimitte ergo me vt abscõdar in agro vsq; ad vesperam diei tertiæ. Si respiciens requisierit me pater tuus,respondebis ei, Rogauit me Dauid,vt iret celeriter in Bethlehem ciuitatẽ suã:quia victimæ solennes ibi sunt vniuersis cõtribulibus suis. Si dixerit,Bene,pax erit seruo tuo. Si aũt fuerit iratus,scito quia completa est malitia eius. Fac ergo misericordiã in seruũ tuũ, qa fœdus dñi me famulũ tuum tecũ inire fecisti. Si autẽ est iniquitas aliqua in me, tu me interfice, & ad patrẽ tuum ne introducas me. Et ait Ionathas, absit hoc à te. neq; enim fieri potest, vt si certe cognouero cõpletã esse patris mei malitiam cõtra te,nõ annuntiẽ tibi.

Ex ep^la. Pauli ad Hebr. Lcõ.ij.

ca.2. Propterea abundãtius oportet obseruare nos ea quę audiuim⁹: ne forte pereffluamus. Si enim qui per angelos dictus est sermo, factus est firmus, & omnis præuaricatio & inobedientia accepit iustã mercedis retributionem, quomodo nos effugiemus, si tantã neglexerimus salutẽ? quæ cum initium accepisset enarrari per dñm ab eis qui audierunt, in nos confirmata est,cõtestante Deo signis & portẽtis, & variis virtutibus, & Spiritus sancti distributionibus secundũ suã voluntatem. Nõ enim angelis subiecit De⁹ orbem terræ futurũ de quo loquimur. Testatus est autem in quodam loco quis, dicẽs:Quid est homo ꝙ memor es eius:aut filius hominis qm̃ visitas eum? Minuisti eum paulominus ab angelis:gloria & honore coronasti eũ,& constituisti eũ super opera manuũ tuarum. Omnia subiecisti sub pedibus eius: In eo enim ꝙ omnia ei subiecit, nihil dimisit nõ subiectum ei. Nunc autẽ necdũ videmus omnia subiecta ei. Eum autẽ qui modico q̃ angeli minorat⁹ est, videmus Iesum propter passionẽ mortis gloria & honore coronatũ: vt gratia Dei,pro omnibus gustaret mortẽ. Decebat enim eũ propter quẽ omnia, & per quem omnia, qui multos

filios in gloriam adduxerat: authorē salutis eorū, per passionē cōsummari. Qui enim sanctificat, & qui sanctificatur: ex vno omnes. Propter quam causam nō confunditur fratres eos vocare, dicens: Nuntiabo nomen tuum fratribus meis: in medio ecclesiæ laudabo te. Et iterum, ego ero fidens in eum. Et iterū, Ecce ego & pueri mei, quos dedit mihi Deus. Quia ergo pueri cōmunicauerūt carni & sanguini: & ipse similiter participauit eisdē, vt per mortē destrueret eū qui habebat mortis imperiū: id est, diabolū: & liberaret eos q timore mortis per totā vitam obnoxij erant seruituti. Nusquā enim angelos apprehendit: sed semen Abrahæ apprehēdit. Vnde debuit per omnia fratribus similari: vt misericors fieret & fidelis pontifex ad Deū, vt repropitiaret delicta populi. In eo enim in quo passus est ipse & tentatus: potens est & eis qui tentantur auxiliari.

¶ Feria.iij.ex.j.li.Regū. Lcō.j.

c.20. R_Espōditq; Dauid ad Ionatham, Quis renuntiabit mihi, si quid forte respōderit tibi pater tuus dure? Et ait Ionathas ad Dauid, Veni, & egrediamur foras in agrum. Cunq; exissent ambo in agrū, ait Ionathas ad Dauid: Dñe Deꝰ Israel, si inuestigauero sententiā patris mei crastino vel perendie: & aliquid boni fuerit sup Dauid, & nō statim misero ad te, & notū tibi fecero, hæc faciat dñs Ionathæ, & hæc augeat. Si autē perseuerauerit patris mei malitia aduersum te, reuelabo aurē tuam, & dimittā te, vt vadas in pace, & sit dñs tecū, sicut fuit cum patre meo. Et si vixero, facies mihi misericordiā dñi: si vero mortuus fuero, nō auferes misericordiā tuā à domo mea vsq; ī sempiternū, quādo eradicauerit dñs inimicos Dauid, vnūquēq; de terra: Auferat Ionathā de domo sua, & requirat dñs de manu inimicorū Dauid. Pepigit ergo Ionathas fœdus cū domo Dauid & requisiuit dñs de manu inimicorum Dauid. Et addidit Ionathas deierare Dauidi, eo ꝙ diligeret illū: sicut enim animam suā, ita diligebat eum. Dixitq; ad eum Ionathas: Cras calendę sunt & requireris, requiretur enim sessio tua vsq; perendie. Descēdes ergo festinꝰ, & venies in locum vbi celandus es in die quando operari licet, & sedebis iuxta lapidē cui nomē est Ezel.

Et ego tres sagittas mittã iuxta eum, & iaciã quasi exercẽs me ad signum. Mittã quoq; & puerum, dicens ei, Vade, & affer mihi sagittas. Si dixero puero, Ecce sagittæ intra te sunt, tolle eas: tu veni ad me, quia pax tibi est, & nihil mali, viuit dñs. Si aũt sic loquut⁹ fuero puero, Ecce sagittæ vltra te sunt: vade in pace, quia dimisit te dñs. De verbo autem quod loquuti sumus ego & tu, sit dñs inter me & te, vsq; in sempiternum.

Ex epis. Pauli ad Hebr. Lcõ iij.

ca. 3. VNde fratres sancti, vocationis cœlestis participes cõsiderate Apostolũ & pontificem confessionis nostrę Iesum: qui fidelis est ei q̃ præfecit illũ, sicut & Moyses in omni domo ei⁹. Amplioris enim glorię iste præ Moyse dignus est habitus: quanto ampliorem honorẽ habet domus qui fabricauit illã? Omnis nãq; domus fabricatur ab aliquo: qui aũt omnia creauit, Deus est. Et Moyses, quidẽ fidelis erat in tota domo eius tanquã famulus in testimoniũ eorũ quæ dicẽda erãt: Christus vero tanq̃ filius in domo sua: quæ domus sumus nos, si fiduciam & gloriã spei vsq; ad finẽ firmã retineamus. Quapropter sicut dicit Spiritus sanctus, hodie si vocẽ eius audieritis: nolite obdurare corda vestra sicut in exacerbatione secũdũ diem tentationis in deserto, vbi tentauerunt me patres vestri, probauerunt, & viderũt opera mea quadraginta annis, propter qđ infensus fui generationi huic: & dixi, Semper errant corde. Ipsi aũt non cognouerunt vias meas, quibus iuraui in ira mea, Si introibunt in requiem meã. Videte fratres, nequando sit in aliquo vestrũ cor malum incredulitatis discedẽdi à Deo viuo: sed adhortamini vosmetipsos per singulos dies, donec Hodie cognominatur, vt non obduretur quis ex vobis fallacia peccati, participes enim Christi effecti sumus: si tamen initiũ substantiæ eius vsq; ad finem firmum retineam⁹, dum dicitur, Hodie si vocem eius audieritis: nolite obdurare corda vestra quemadmodum in illa exacerbatione. Quidam enim audientes, exacerbauerũt: sed nõ vniuersi qui profecti sunt ab Ægypto per Moysen. Quibus aũt infensus est quadraginta annis? Nonne illis qui peccauerunt, quorũ cadauera prostrata sunt in deserto? Quibus autem iurauit

rauit non introire in requiem ipsius: nisi illis q increduli fuerunt? Et videmus, quia non potuerunt introire in requiem ipsius propter incredulitatem.

¶ Feria.iiij. ex.j. Regũ. Lcõ.j.

c.20. ABscõditus est ergo Dauid in agro, & venerũt calendæ, & sedit rex ad comedendũ panẽ. Cunq; sedisset rex super cathedrã suã secundũ cõsuetudinẽ, quę erat iuxta parietẽ, surrexit Ionathas, & sedit Abner ex latere Saul, vacuusq; apparuit locus Dauid. Et non est loquutus Saul quicquã in die illa: cogitabat enim q̃ forte euenisset ei vt nõ esset mũdus, nec purificatus. Cũq; illuxisset dies secunda post calendas, rursus apparuit vacuus locus Dauid. Dixitq; Saul ad Ionathan filiũ suum, cur non venit filius Isai, nec heri, nec hodie ad vescẽdũ? Responditq; Ionathas Sauli, Rogauit me obnixe, vt iret in Bethlehem, & ait, Dimitte me, qm̃ sacrificiũ solenne est in ciuitate, vnus de fratribus meis accersiuit me: nunc ergo si inueni gratiã in oculis tuis, vadam cito, & videbo fratres meos: ob hanc causam nõ venit ad mensam regis. Irat⁹ aũt Saul aduersus Ionathan, dixit ei, Fili mulieris virũ vltro rapientis, nunquid ignoro quia diligis filium Isai in cõfusionem tuã, & in cõfusionẽ ignominiæ matris tuę? Omnibus enim diebus quibus filius Isai vixerit super terrã, nõ stabilieris tu, neq; regnũ tuum. Itaq; iam nunc mitte, & adduc eũ ad me: qa filius mortis est. Respõdens aũt Ionathas Sauli patri suo, ait, Quare morietur? Quid fecit? Et arripuit Saul lanceã, vt percuteret eũ. Et intellexit Ionathas q̃ definitũ esset à patre suo vt interficeret Dauid

Ex epl'a Pauli ad Hebr. Lcõ.ij.

TImeam⁹ ergo ne forte relicta pollicitatione introeũdi in requiem eius, existimetur aliquis ex nobis deesse. Etenim & nobis nuntiatũ est, quemadmodum & illis, sed non profuit illis sermo auditus non admistus fidei ex ijs quæ audierunt. Ingrediemur enim in requiem qui credidimus: quemadmodũ dixit, Sicut iuraui in ira mea, si introibunt in requiem meã: & quidẽ operibus ab institutione mundi perfectis, dixit enim in quodã loco de die septima sic, Et requieuit De⁹ die septima ab omnibus operib⁹ suis Et in isto rursum, Si introibũt in requiem meam. Quoniã ergo superest ca.4.

in-

introire quosdam in illã, & ij, quibus priorib⁹ annuntiatum est, nõ introierunt propter incredulitaté: iterũ terminat diẽ quendam, Hodie, in Dauid dicendo, post tantũ tẽporis, sicut supradictũ est, Hodie si vocem eius audieritis: nolite obdurare corda vestra. Nam si eis Iesus requiẽ præstitisset: nunq̃ de alia loqueretur post hac die. Itaq; relinquitur sabbathismus populo Dei. Qui enim ingressus est in requiem eius, etiã ipse requieuit ab operibus suis, sicut & à suis Deus. Festinemus ergo ingredi in illam requiem: vt ne in idipsum quis incidat incredulitatis exemplum. Viuus est enim sermo Dei & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti: & pertingens vsq; ad diuisioné animæ ac spiritus, cõpagum quoq; ac medullarum, & discretor cogitationũ & intentionum cordis. Et non est vlla creatura inuisibilis in cõspectu ei⁹, Omnia aũt nuda & aperta sunt oculis eius, ad quem nobis sermo. Habentes ego pontificẽ magnum qui penetrauit cœlos Iesum filiũ Dei: teneamus spei nostræ confessionẽ. Non enim habemus pontificem qui non possit cõpati infirmitatibus nostris: tentatum autẽ per omnia pro similitudine absq; peccato. Adeamus ergo cum fiducia ad thronũ gratiæ ei⁹: vt misericordiã cõsequamur, & gratiã inueniamus in auxilio opportuno.

¶ Feria.v.ex.j. Regum. Lcõ.j.

SVrrexit ergo Ionathas à mẽsa in ira furoris, & nõ comedit in die calendarũ secunda panem. Cõtristatus est enim sup Dauid, eo q̃ cõfudisset eum pater suus. Cũq; illuxisset mane, venit Ionathas in agrum iuxta placitũ Dauid, & puer paruulus cum eo. Et ait ad puerũ suum, vade, & affer mihi sagittas quas ego iacio. Cunq; puer cucurrisset, iecit aliam sagittã trans puerũ. Venit itaq; puer ad locũ iaculi, quod miserat Ionathas, & clamauit Ionathas post tergum pueri, & ait, Ecce ibi est sagitta porro vltra te. Clamauitq; iterũ Ionathas post tergũ pueri, dicens: Festina velociter, ne steteris. Collegit autẽ puer Iõnathæ sagittas, & attulit ad dñm suũ: & quid ageretur, penitus ignorabat, tantummodo enim Ionathas & Dauid rem nouerant. dedit ergo Ionathas arma sua puero, & dixit ei, Vade, & defer in ciuitatem. Cunq; abiisset puer, surrexit Dauid de loco

c.20.

41.

loco qui vergebat ad austrũ,& cadẽs pronus in terrã adorauit tertio:& osculãtes se alterutrũ, fleuerunt pariter, Dauid autem amplius. Dixit ergo Ionathas ad Dauid, Vade in pace: quęcunq; iurauimus ambo in nomine dñi, dicentes, dñs sit inter me & te, & inter semẽ tuum,& semẽ meũ vsq; in sempiternũ. Et surrexit Dauid & abiit: sed & Ionathas ingressus est ciuitatem.
c.21. Venit aũt Dauid in Nobe ad Achimelec sacerdotẽ:& obstupuit Achimelec, eo quòd venisset Dauid. Et dixit ei, Quare tu solus, & nullus est tecum? Et ait Dauid ad Achimelec sacerdotem, Rex præcepit mihi sermonem,& dixit, Nemo sciat rem, propter quam missus es à me,& cuiusmodi præcepta tibi dederim: nam & pueris meis condixi in illũ & illum locum. Nũc ergo si quid habes ad manum vel quinq, panes, da mihi, aut quicquid inueneris. Et respondens sacerdos ad Dauid, ait, illi Non habeo laicos panes ad manum, sed tantum panem sanctum: si mundi sunt pueri, maxime à mulieribus? Et respondit Dauid sacerdoti, & dixit ei, Equidem si de mulierib⁹ agitur, cõtinuimus nos ab heri & nudiustertius, quando egrediebamur,& fuerunt vasa puerorum sancta: porro via hæc polluta est, sed & ipsa hodie sanctificabitur in vasis. Dedit ergo ei sacerdos sanctificatum panem: neq; enim erat ibi panis, nisi tantũ panes propositionis, qui sublati fuerant à facie dñi, vt ponerẽtur panes calidi.

Ex ep̃la Pauli ad Hebr. Lcõ.ij.

OMnis nanq; pontifex ex hominibus assumpt⁹ pro hominibus constituitur in iis c.4.a quæ sunt ad Deum, vt offerat dona & sacrificia pro peccatis, qui cõdolere possit iis qui ignorant & errant: quoniam & ipse circuudatus est infirmitate, & propterea debet quemadmodũ pro populo, ita etiam & pro semetipso offerre pro peccatis. Nec quisquã sumit sibi honorem: sed q̃ vocat à Deo, quemadmodũ & Aaron. Sic & Christ⁹ nõ semetipsum clarificauit vt pontifex fieret: sed q̃ locutus est ad eũ, Filius meus es tu: ego hodie genui te. Quemadmodũ & in alio loco dicit, Tu es sacerdos in æternũ secundũ ordinẽ Melchisedech. Qui in dieb⁹ carnis suæ, preces supplicationesq; ad eum qui possit illũ saluum facere à morte, cum clamore

valido

validio & lachrymis offerẽs exauditus est pro sua reuerentia. Et quidẽ cum esset filius Dei, didicit ex ijs quæ passus est, obedientiam: & consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis æternæ, appellatus à Deo põtifex iuxta
B ordinẽ Melchisedech.] De quo nobis grãdis sermo & interpretabilis ad dicendum: qm̃ imbecilles facti estis ad audiendum. Etenim cũ deberetis magistri esse propter tempus: rursum indigetis vt vos doceamini quæ sint elementa exordij sermonum Dei: & facti estis quibus lacte opus sit, non solido cibo. Omnis enim qui lactis est particeps, expers est sermonis iustitiæ. paruulus enim est. Perfectorum autẽ est solidus cibus: eorum qui pro ipsa consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni ac mali.

¶ Feria.vj.ex.j.Regum. Lcõ.j.

c.12. ERat autem ibi vir quidam de seruis Saul, in die illa intus in tabernaculo dñi: & nomen eius Doeg Idumæus, potentissimus pastorũ Saul. Dixit autem Dauid ad Achimelech: Si habes hic ad manũ hastam, aut gladiũ? quia gladiũ meum & arma mea non tuli mecum. sermo enim regis vrgebat. Et dixit sacerdos, Ecce gladius Goliath Philisthæi quẽ percussisti in valle Terebinthi, est inuolutus pallio post Ephod: si istum vis tollere, tolle: neq; enim hic est alius absq; eo. Et ait Dauid: Nõ est huic alter similis: da mihi eum. Surrexit itaq; Dauid, & fugit in die illa à facie Saul, & venit ad Achis regem Geth. Dixerũtq; serui Achis ad eum, Nunquid nõ iste est Dauid rex terræ? nonne huic cantabãt per choros dicentes: Percussit Saul mille, & Dauid decem millia? posuit autem Dauid sermones istos in corde suo & extimuit valde à facie Achis regis Geth. Et immutauit os suum coram Achis, & collabebãt inter manus eorum, & impingebat in ostia portę, defluebantq; saliuę eius in barbam. Et ait Achis ad seruos suos, Vidistis hominem insanũ: quare adduxistis eum ad me? An desunt nobis furiosi, ꝙ introduxistis istum, vt fureret me præsente? Hiccine ingredietur domum meam?

Ex ep̃la Pauli ad Hebr. Lcõ.ij.

QVapropter intermittẽtes inchoationis Christi sermonem, ad perfectionẽ feramur, non rursum iacientes ca.6.

fundamentũ pœnitẽtiæ ab operibus mortuis & fidei ad Deũ, baptiſmatũ, doctrinæ, impoſitionis quoq; manuũ, ac reſurrectionis mortuorum, & iudicij æterni. Et hoc faciemus, ſi quidem permiſerit Deus. Impoſſibile enim eſt eos q̃ ſemel ſunt illuminati, guſtauerunt etiam donũ cœleſte, & participes facti ſunt Spiritus ſancti, guſtauerunt nihilominus bonum Dei verbũ, virtutesq; ſeculi venturi, & prolapſi ſunt, rurſus renouari ad pœnitentiã, rurſum crucifigentes ſibimetipſis filiũ Dei, & oſtẽtui habẽtes. Terra enim ſæpe venientẽ ſuper ſe bibens imbrem, & germinãs herbam opportunã illis à quib⁹ colitur: accipit benedictionem à Deo: proferẽs aũt ſpinas ac tribulos: reproba eſt, & maledicto proxima, cuius cõſummatio in cõbuſtionẽ. Confidimus aũt de vobis, dilectiſſimi, meliora & viciniora ſaluti: tametſi ita loquimur. Nõ enim iniuſt⁹ eſt De⁹, vt obliuiſcatur operis veſtri & dilectionis quam oſtendiſtis in nomine ipſius, qui miniſtraſtis ſanctis, & miniſtratis. Cupimus aũt vnumquenq; veſtrũ eandẽ oſtentare ſolicitudinẽ, ad expletionẽ ſpei vſq; in finem, vt non ſegnes efficiamini, verũ imitatores eorũ qui fide & patientia hæreditabũt ꝓmiſſiones. Abrahæ nanq; promittens Deus qm̃ neminẽ habuit per quẽ iuraret maiorem, iurauit per ſemetipſum, dicens: Niſi benedicẽs benedicã te: & multiplicans multiplicabo te. Et ſic lõganimiter ferens, adeptus eſt repromiſſionem. Homines enim per maiorem ſe iurãt: & omnis cõtrouerſiæ eorũ finis ad cõfirmationẽ, eſt iuramentum. In quo abundantius volens Deus oſtendere pollicitationis hæredib⁹ immobilitatem cõſilij ſui, interpoſuit iuſiurandũ, vt per duas res immobiles quibus impoſſibile eſt mentiri Deũ: fortiſſimũ ſolatiũ habeamus qui confugimus ad tenendã propoſitã ſpem, quam ſicut ancorã habemus animæ tutã ac firmã, & incidentẽ vſq; ad interiora velaminis, vbi præcurſor pro nobis introiit Ieſus, ſecundũ ordinẽ Melchiſedech pontifex factus in æternum.

¶ Sabbato, ex. i. lib. Reg. Lcõ. ij

ABiit ergo Dauid inde, & fugit in ſpeluncã Odollã. c. 22. Quod cũ audiſſent fratres eius, & omnis domus patris eius, deſcenderũt ad eum illuc. Et conuenerunt ad eũ omnes qui erãt in

in angustia constituti, & op-
pressi ære alieno, & amaro ani-
mo, & factus est eorũ princeps:
fueruntq; cũ eo quasi quadrin-
genti viri. Et profect⁹ est Dauid
inde in Maspha, quę est Moab:
& dixit ad regẽ Moab, Maneat
oro, pater meus & mater mea
vobiscũ, donec sciam qd faciat
mihi Deus. Et reliquit eos ante
faciẽ regis Moab: manseruntq;
apud eum cunctis diebus qbus
Dauid fuit in præsidio. Dixitq;
Gad propheta ad Dauid, Noli
manere in p̄sidio, proficiscere,
& vade in terrã Iuda. Et profe-
ctus est Dauid, & venit in saltũ
Haret. Et audiuit Saul q̃ appa-
ruisset Dauid, & viri qui erant
cum eo. Saul aũt cũm maneret
in Gabaa, & esset in nemore
quod est in Rama, hastam ma-
nu tenẽs cunctiq; serui eius cir-
cunstarent eum, ait ad seruos
suos q assistebãt ei. Audite me
nunc filij Iemini: nunqd oĩbus
vobis dabit filius Isai agros, &
vineas, & vniuersos vos faciet
tribunos & centuriones: quo-
niam cõiurastis oẽs aduersum
me, & non est qui mihi renun-
ciet, maxime cũ & filius meus
fœdus inierit cũ filio Isai? Non
est qui vicem meã doleat ex vo
bis, nec qui annunciet mihi, eo
q̃ suscitauerit filius meus seruũ
meũ aduersum me, insidiantẽ
mihi vsq; hodie. Respõdẽs aũt
Doeg Idumæus qui assistebat,
& erat prim⁹ inter seruos Saul,
Vidi, inquit, filiũ Isai in Nobe
apud Achimelech filiũ Achi-
tob Qui consuluit pro eo dñm
& cibaria dedit ei: sed & gladiũ
Goliath Philisthæi dedit illi.

Ex ep̃la Pauli ad Hebr. Lcõ. ij.

HIc enim Melchisedec, rex ca. 7.
Salem sacerdos Dei sum-
mi, q obuiauit Abrahę regresso
à cæde regum, & benedixit ei,
cui & decimas omnium diuisit
Abraham, primũ quidẽ qui in-
terpretatur rex iustitiæ, deinde
autẽ & rex Salem, quod est rex
pacis, sine patre, sine matre, sine
genealogia, neq; initiũ dierũ,
neq; finem vitę habens, assimi-
latus aũt filio Dei, manet sacer-
dos in perpetuũ. Intuemini au
tem quantus sit hic, cui & deci-
mas dedit de pręcipuis Abrahã
patriarcha. Et quidem de filijs
Leui sacerdotium accipientes,
mandatũ habẽt decimas sume
re à populo secundũ legẽ, id est,
à fratribus suis: quanq̃ & ipsi
exierint de lumbis Abrahæ.
Cuius aũt generatio nõ annu-
meratur ĩ eis, decimas sumpsit
ab Abrahã, & hunc qui habe-

bat repromissiones benedixit. Sine vlla auté contradictione, quod minus est, à meliore benedicitur. Et hic quidē decimas morientes homines accipiunt: ibi auté contestatur quia viuit. Et(vt ita dictum sit)per Abraham,& Leui qui decimas accepit,decimatus est. Adhuc enim in lumbis patris erat, quando obuiauit ei Melchisedec: Si ergo cōsummatio per sacerdotiū Leuiticum erat(populus enim sub ipso legem accepit) quid adhuc necessariū fuit secundū ordinē Melchisedec aliū surgere sacerdotem, & non secundū ordinē Aaron dici? Translato enim sacerdotio, necesse est vt & legis translatio fiat. In quo enim hæc dicūtur:de alia tribu est,de qua nullus altario præsto fuit. Manifestū est enim quod ex Iuda ort⁹ sit dñs noster: in qua tribu nihil de sacerdotib⁹ Moyses loquutus est.Et amplius adhuc manifestū est: si secundū similitudinē Melchisedec exurgat alius sacerdos,qui nō secundum legē mandati carnalis factus est, sed secūdū virtutē vitæ insolubilis. Contestatur enim, Quoniā tu es sacerdos in æternum, secundū ordinē Melchisedec. Reprobatio quidē fit præcedentis mandati:propter infirmitatē eius & inutilitatē: nihil enim ad perfectū adduxit lex: introductio vero melioris spei, per quā proximamus ad Deū. Et quātū est nō sine iureiurando(alij quidē sine iureiurando sacerdotes facti sunt,hic aūt cū iureiurando per eum qui dixit ad illum,Iurauit dñs,& nō pœnitebit eum: tu es sacerdos in æternum)in tantū melioris testaméti spōsor factus est Iesus.

¶ Dñica.xvj.post Pentecostē ex primo Regū. Lectio prima.

Misit ergo rex ad accersendū Achimelec sacerdotē filium Achitob, & omnem domum patris eius sacerdotum, qui erant in Nobe:qui vniuersi venerūt ad regem. Et ait Saul, audi fili Achitob. Qui respondit,Præsto sum dñe. Dixitq; ad eum Saul, Quare cōiurastis aduersum me tu & filius Isai, & dedisti ei panes & gladium, & consuluisti pro eo dominum, vt consurgeret aduersum me insidiator vsque hodie permanens? Respondensq; Achimelec regi,ait, Et quis in omnibus seruis tuis, sicut Dauid fidelis, & gener regis, & pergens ad c.22.

Imperiũ tuum, & gloriosus in domo tua? Num hodie cœpi pro eo cõsulere dñm? Absit hoc à me: ne suspicetur Rex aduersus seruum suum rem huiuscemodi, in vniuersa domo patris mei: nõ enim sciuit seruus tuus quicquã super hoc negotio vel modicũ vel grãde. Dixitq; rex, Morte morieris Achimelec, tu, & omnis dom⁹ patris tui. Et ait rex emissarijs, qui circunstabãt eum. Cõuertimini, & interficite sacerdotes dñi: nam manus eorũ cũ Dauid est: sciẽtes ꝙ fugisset, & nõ indicauerũt mihi. Noluerũt aũt serui regis extendere manus suas in sacerdotes dñi. Et ait rex ad Doeg, Cõuertere tu, & irrue in sacerdotes. Conuersusq; Doeg Idumæus, irruit in sacerdotes, & trucidauit in die illa octoginta quinq; viros vestitos Ephod lineo. Nobe aũt ciuitatem sacerdotũ percussit in ore gladij, viros & mulieres, & paruulos, & lactentes, bouemq; & asinũ, & ouem in ore gladij. Euadens autẽ vnus fili⁹ Achimelech filij Achitob, cui⁹ nomẽ erat Abiathar, fugit ad Dauid, & annuntiauit ei ꝙ occidisset Saul sacerdotes dñi. Et ait Dauid ad Abiathar, Sciebam in die illa, ꝙ cum ibi esset Doeg Idumæus, ꝓculdubio annuntiaret Sauli: ego sum reus oĩum animarũ dom⁹ patris tui. Mane mecũ, ne timeas: si quis quęsierit animã meã, quęret & animã tuã, mecũq; seruaberis.

Ex epl'a Pauli ad Hebr. Lcõ. ij.

ET alij quidem plures facti sunt sacerdotes, idcirco ꝙ morte prohiberentur permanere, hic aũt eo ꝙ maneat in æternum, sempiternũ habet sacerdotiũ. Vnde & saluare in perpetuum potest accedentes per ipsum ad Deũ: semper viuens ad interpellandũ pro nobis. Talis enim decebat vt nobis esset põtifex, sanctus, innocẽs, impollutus, segregatus à peccatorib⁹ & excelsior cœlis fact⁹, qui nõ habeat necessitatẽ quotidie (quẽadmodũ sacerdotes) prius pro suis delictis hostias offerre, deinde pro populi, hoc enim fecit semel, se offerẽdo. Lex enim homines cõstituit sacerdotes infirmitatẽ habentes: sermo autem iurisiurandi qui post legẽ est, filium in æternum perfectum. ca.7.

Capitulũ aũt sup ea q̃ dicũtur, hoc est. Talẽ habem⁹ pontificẽ, qui cõsedit in dextera sedis magnitudinis in cœlis: sanctorum minister, & tabernaculi veri; quod fixit Deus, & non homo. ca.8.

Omnis

Omnis enim pontifex, ad offerendũ munera & hostias cõstituitur. Vnde necesse est & hunc habere aliquid quod offerat. Si ergo esset super terrã nec esset sacerdos: cũ essent qui offerrẽt secundũ legẽ munera, q exemplari & vmbræ deseruiunt cœlestiũ, sicut respõsum est Moysi cũ consummaret tabernaculũ. Vide (inquit) omnia facito secundum exemplar, quod tibi ostensum est in monte. Nunc autẽ melius sortitus est ministerium: quanto & melioris testamenti mediator est, quod ĩ melioribus repromissionibus sancitũ est? Nam si illud prius culpa vacasset: nõ vtiq; secundi locus inquireret. Vituperãs enim eos dicit; Ecce dies veniẽt, dicit dñs: & cõsummabo super domum Israel & sup domũ Iuda testamentũ nouũ, nõ secundũ testamentũ quod feci patribus eorum in die qua apprehendi manũ eorũ, vt educerẽ illos de terra Ægypti: qm̃ ipsi non permanserunt in testamẽto meo: & ego neglexi eos, dixit dñs. Quia hoc est testamentũ quod disponã domui Israel, post dies illos, dicit dñs: Dabo leges meas in mentẽ eorũ, & in corde eorũ superscribam eas; & ero eis in Deũ, & ipsi erũt mihi in populum, & nõ docebit vnusquisq; proximũ suũ, & vnusquisq; fratrem suum dicens: Cognosce dñm: quoniã omnes scient me à minore vsq; ad maiorem eorum: quia propitius ero iniquitatibus eorum: & peccatorum eorum iam non memorabor. Dicendo aũt nouum, veterauit prius. Quod autem antiquatur & senescit: prope interitum est.

Secundum Lucam. Lectio iij.

IN illo tempore: Cum intraret Iesus in domũ cuiusdam principis Pharisæorũ sabbato manducare panẽ: & ipsi obseruabãt eum. Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illũ. C.14.

Et rel. Hom. scti Ambrosij epĩ.

Curatur hydropicus, in quo fluxus carnis exuberãs animę grauabat officia, spũs extinguebat ardorem: deinde docetur humilitas, dum in illo conuiuio nuptiali appetẽtia loci superioris arcetur. Clementer tamen, vt persuasionis humilitas: asperitatẽ coerctionis excluderet, ratio proficeret ad persuasionis effectũ: & correctio emundaret affectum. Huic quasi proximo limine humanitas copulatur. Quæ ita dñicæ sentẽtię diffinitione distinguitur, si in paupe-

 res

tes & debiles cōferatur: Nā hospitalē esse remuneraturis, affectus auaritiæ est. Postremo q̄ si emeritę militię viro cōtemnendarū stipendiū præscribitur facultatū: ꝙ neq; ille qui studijs intentus inferioribus, possessiones sibi terrenas coemit, regnū cœlorū possit adipisci: cū dn̄s dicat, Vende omnia tua, & sequere me. Impio quippe sitire, est huius mundi bona cōcupiscere. Vnde & redemptor intra

Luc.14. Pharisæi domū hydropicū curat: & cum cōtra auaritiā dispu-

taret scriptum est: Audiebant autē hæc omnia Pharisæi qui erant auari: & deridebāt illum. Quid ergo est ꝙ intra Pharisæi domū hydropicus curatur, nisi ꝙ per alterius ægritudinē corporis, in altero exprimitur ægritudo cordis? Te deum. Oratio.

TVa nos quęsum° dn̄e gratia semp & præueniat & sequatur, ac bonis operib° iugiter præstet esse intētos. Per do.

Feria.ij.ex.j. Regum. Lectio.j.

c.23. ET annuntiauerūt Dauid, dicentes, Ecce Philisthiim oppugnāt Ceilam & diripiunt areas. Consuluit ergo Dauid dn̄m, dicens: Num vadā, & percutiā Philisthæos istos? Et ait dn̄s ad Dauid, Vade, & pcuties Philisthæos, & Ceilā saluabis. Et dixerunt viri qui erant cum Dauid, ad eum, Ecce nos hic in Iudæa consistentes timemus: quāto magis si ierim° in Ceilā aduersum agmina Philisthinorum? Rursum ergo Dauid consuluit dn̄m. Qui respondēs, ait ei: Surge, & vade in Ceilā: ego enim tradā Philisthæos in manu tua. Abiit ergo Dauid, & viri eius in Ceilam, & pugnauit aduersum Philisthæos, & abegit iumenta eorū, & pcussit eos pla-

ga magna: & saluauit Dauid habitatores Ceilæ. Porro eo tēpore, quo fugiebat Abiathar filius Achimelec ad Dauid in Ceilam, Ephod secum habens descenderat. Nuntiatum est autem Sauli ꝙ venisset Dauid in Ceilam: & ait Saul, Tradidit eū dn̄s in manus meas, cōclususq; est introgressus vrbem in qua portæ & seræ sunt. Et præcepit Saul omni populo vt ad pugnā descenderet in Ceilam, & obsideret Dauid, & viros ei°. Quod cum Dauid resciisset, quia præpararet ei Saul clam malum, dixit ad Abiathar sacerdotem: Applica Ephod. Et ait Dauid, dn̄e Deus Israel audiuit famā seruus tuus, ꝙ disponat Saul venire in Ceilā, vt euertat vrbem

 pro-

propter me. Si tradent me viri Ceilæ in manus eius? Et si descēdet Saul, sicut audiuit seruus tuus? Dñe Deus Israel indica seruo tuo. Et ait dñs, descendet. Dixitq; Dauid: Si tradent me viri Ceilæ, & viros qui sunt mecum in manus Saul? Et dixit dominus, Tradent. Surrexit ergo Dauid, & viri eius quasi sexcenti, & egressi de Ceila, huc atq; illuc vagabantur incerti.

Ex epla Pauli ad Hebr. Lcō.ij.

ca.9. HAbuit quidē & prius, iustificationes culturæ, &
A sanctū seculare. † Tabernaculū enim factum est primū, in quo erant candelabra, & mensa, & propositio panum, quæ dicitur sancta. Post velamentum autē secundū, tabernaculum, quod dicitur, sancta sanctorū, aureū habens thuribulū: & arcam testamēti circuntectam ex omni parte auro: in qua vrna aurea habens manna, & virga Aaron quæ frondueret, & tabulæ testamenti, superq; eam erāt Cherubim gloriæ obumbrātia propitiatoriū: de quibus non est modo dicendum per singula. His vero ita cōpositis, in priori quidem tabernaculo semp introibant sacerdotes, sacrificiorum officia cōsummantes, in secundo autem, semel in annó solus pontifex: nō sine sanguine quē offerret pro sua & populi ignorantia: hoc significante Spiritu sancto, nondum propalatā esse I
sanctorū viam, adhuc priore tabernaculo habēte statum, quæ parabola est tēporis instantis: iuxta quam munera & hostiæ offerunt, quę nō possunt iuxta conscientiā perfectū facere seruientē, solūmodo in cibis, & in potibus, & in variis baptismatibus, & iustitiis carnis vsq; ad temp⁹ correctionis impositis.} B
Christus aūt assistens pontifex futurorum bonorum, peramplius & perfectius tabernaculum nō manufactū, id est, non huius creationis, neq; per sanguinē hircorum aut vitulorū, sed per proprium sanguinē introiuit semel in sancta, æterna redemptione inuēta. † Si enim C
sanguis hircorū & taurorum, & cinis vitulæ aspersus, inquinatos sanctificat ad emūdationem carnis: quanto magis sanguis Christi, qui per spiritum sanctū semetipsum obtulit immaculatū Deo, emūdabit consciētiā nostrā ab operibus mortuis ad seruiendū Deo viuenti. Et ideo noui testamēti mediator est; vt morte intercedente,

in redemptionẽ earum præuaricationũ,quæ erant sub priori testaméto, repromissionẽ accipiant qui vocati sunt, æternæ D hæreditatis.] Vbi enim testamentũ est: mors necesse est intercedat testatoris. Testamentũ enim in mortuis cõfirmatum est. Alioquin nondũ valet,dum viuit qui testatus est. Vnde nec primũ quidẽ sine sanguine dedicatum est. Lecto enim omni mandato legis,à Moyse vniuerso populo: accipiens sanguinẽ E vitulorũ & hircorũ cum aqua & lana coccinea & hyssopo, ipsum quoq; librũ & omnẽ populum aspersit dicẽs: Hic sanguis testamenti quod mandauit ad vos Deus. Etiã tabernaculũ & omnia vasa ministerij, sanguine similiter aspersit. Et omnia pene in sanguine secundum le F gem mundãtur:& sine sanguinis effusione non fit remissio.

¶ Feria.iij.ex.j.Regum. Lcõ.j.

c.23. Nuntiatũq; est Sauli ꝙ fugisset Dauid de Ceila, & saluatus esset: quamobrẽ dissimulauit exire. Morabatur aũt Dauid in deserto ĩ locis firmissimis, mansitq; in monte solitudinis Ziph, in monte opaco: quęrebat eũ tamẽ Saul cunctis diebus: & nõ tradidit eum dñs in man⁹ eius. Et vidit Dauid ꝙ egressus esset Saul vt quęreret animã eius. Porro Dauid erat in deserto Ziph in sylua. Et surrexit Ionathas fili⁹ Saul,& abiit ad Dauid in syluã,& cõfortauit manus eius in Deo, dixitq; ei, Ne timeas:neq; enim inueniet te manus Saul patris mei: & tu regnabis super Israel,& ego ero tibi secundus: sed & Saul pater meus scit hoc. Percussit ergo vterq; fœdus corã dño: mãsitq; Dauid in sylua: Ionathas autẽ reuersus est in domũ suã. Ascẽderunt autẽ Ziphæi ad Saul in Gabaa,dicẽtes: Nonne Dauid latitat apud nos in locis tutissimis syluę,in colle Hachile,quę est ad dexterã deserti? Nunc ergo sicut desiderauit anima tua vt descenderes, descẽde: nostrũ aũt erit vt tradamus eũ in manus regis. Dixitq; Saul, Benedicti vos à dño, qa doluistis vicẽ meã. Abite ergo oro,& diligentius præparate, & curiosius agite, & considerate locum vbi sit pes eius, vel quis viderit eum ibi,recogitat enim de me,ꝙ callide insidier ei. Considerate, & videte omnia latibula eius, in quibus absconditur:& reuertimini ad me ad rem certam, vt vadam vobiscũ,ꝙ si etiã in ter-

tam se obstruxerit, pscrutabor eum in cunctis millibus Iuda.

Ex epl'a Pauli ad Hebr. Lcõ.ij.

ca.9. NEcesse est ergo exemplaria quidẽ cœlestium, his mundari: ipsa autem cœlestia, melioribus hostiis quam istis. Non enim in manufacta sancta Iesus introiuit, exemplaria verorũ: sed in ipsum cœlũ, vt appareat nunc vultui Dei pro nobis. Neq; vt sæpe offerat semetipsum, quemadmodũ pontifex intrat ĩ sctã per singulos annos in sanguine alieno. (Alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi.) Nunc autẽ semel in consummationẽ seculorum: ad destitutionẽ peccati, per hostiam suam apparuit. Et quemadmodũ statutum est hominibus semel mori, post hoc autẽ iudicium: sic & Christus semel oblatus est ad multorum exhaurienda peccata, secundo sine peccato apparebit omnib⁹ expectantibus se, in salutem.

c.10. Vmbram enim habẽs lex futurorũ bonorũ, non ipsam imaginẽ rerum: per singulos annos eisdẽ ipsis hostiis quas offerunt indesinenter, nunq̃ potest accedentes pfectos facere: alioquin cessassent offerri: ideo φ nullã haberent vltra conscientiã peccati, cultores semel mundati. Sed in ipsis cõmemoratio peccatorũ per singulos annos fit. Impossibile enim est, sanguine taurorũ & hircorũ auferri peccata. Ideo ingrediẽs mundum dicit: Hostiã & oblationem noluisti: corpus aũt aptasti mihi. Holocaustomata, & pro peccato, nõ tibi placuerũt. Tũc dixi, Ecce venio. In capite libri scriptum est de me: vt faciã Deus voluntatẽ tuã. Superius dicens: Quia hostias & oblationes, & Holocaustomata, & pro pctõ noluisti, nec placita sunt tibi, quę secundũ legẽ offerũtur, tũc dixi, Ecce venio, vt faciã De⁹ voluntatẽ tuam: aufert primũ: vt sequẽs statuat. In qua volũtate sanctificati sum⁹ per oblationẽ corporis Iesu Christi semel. Et oĩs quidem sacerdos præsto est quotidie ministrãs, & easdẽ sæpe offerẽs hostias q̃ nõ possunt auferre pctã: hic aũt vnam pro peccatis offerẽs hostiã, in sempiternũ sedet ĩ dextera Dei, de cætero expectãs, donec ponantur inimici ei⁹ scabellũ pedũ eius. Vna enĩ oblatione, consummauit ĩ sempiternũ sanctificatos.

¶ Feria.iiij ex.j. Regũ. Lcõ j.

AT illi surgentes abierunt in Ziph ante Saul: Dauid c.23. autẽ

autē & viri eius erāt in deserto Maon, in campestribus ad dexteram Iesimon. Iuit ergo Saul & socij eius ad quęrendū eū: & nuntiatum est Dauid, statimq; descēdit ad petrā, & versabatur in deserto Maon. Quod cū audisset Saul, persecut⁹ est Dauid in deserto Maon. Et ibat Saul ad latus montis ex parte vna, Dauid aūt & viri ei⁹ erāt in latere montis ex parte altera, porro Dauid desperabat se posse euadere à facie Saul: itaq; Saul & viri eius in modū coronæ cingebant Dauid, & viros eius, vt caperent eos. Et nuntius venit ad Saul, dicens: Festina & veni: qm̄ infuderunt se Philisthiim super terram. Reuersus est ergo Saul desistēs persequi Dauid, & perrexit in occursum Philisthinorū. Propter hoc vocauerunt locū illum Petram diuidentē.

c.24. Ascēdit ergo Dauid inde, & habitauit in locis tutissimis Engaddi. Cūq; reuersus esset Saul, postq̄ persecut⁹ est Philisthæos, nuntiauerunt ei, dicentes, Ecce, Dauid in deserto est Engaddi. Assumens ergo Saul tria millia electorū virorū ex omni Israel, perrexit ad vestigandū Dauid & viros eius, etiā sup abruptissimas petras, quæ solis ibicibus peruiæ sunt. Et venit ad caulas ouium, quę se offerebāt vianti, eratq; ibi spelunca, quam ingressus est Saul, vt purgaret ventrem: porro Dauid & viri eius in interiore parte speluncæ latebant. Et dixerūt serui Dauid ad eū, Ecce dies de qua locutus est dn̄s ad te, Ego tradam tibi inimicū tuum, vt facias ei sicut placuerit in oculis tuis. Surrexit ergo Dauid, & præcidit oram chlamydis Saul silenter. Post hęc percussit cor suū Dauid, eo ꝙ abscidisset oram chlamydis Saul. Dixitq; ad viros suos: Propitius sit mihi dn̄s ne faciā hāc rem dn̄o meo Christo dn̄i, vt mittam manum meā in eum, quia Christ⁹ dn̄i est. Viuit dn̄s, quia nisi dn̄s percusserit eū, aut dies ei⁹ venerit vt moriatur, aut descendens in prœlium perierit: propitius mihi sit dn̄s, vt non mittam manū meam in Christum dn̄i. Et cōfregit Dauid viros suos sermonibus: & nō permisit eos vt cōsurgerēt in Saul.

Ex ep̄la Pauli ad Hebr. Lcō. ij.

Contestatur autem nos & Spiritus sanctus: postquā enim dixit, Hoc aūt testamentū quod testabor ad illos post dies illos, dixit dn̄s. Dabo leges meas in cordibus eorum, & in c.10.

mentibus eorum inscribã eas: & peccatorũ, & iniquitatũ eorũ iam non recordabor amplius. Vbi autẽ horum remissio: iam non est oblatio pro peccato. Habẽtes itaq; fratres fiduciã in introitu sanctorũ in sanguine Christi: quã initiauit nobis viã nouã & viuentẽ per velamen, id est, carnem suã, & sacerdotẽ magnũ super domũ Dei, accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda à conscientia mala, & abluti corpus aqua mũda, teneamus spei nostræ confessionem indeclinabilem: fidelis enim est qui repromisit, & consideremus inuicem in prouocationẽ charitatis & bonorum operum: non deserentes collectionẽ nostrã sicut consuetudinis est quibusdam, sed cõsolantes, & tanto magis, quãto videritis appropinquantem diẽ. Voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur pro peccatis hostia, terribilis autem quædam expectatio iudicij & ignis æmulatio quæ consumptura est aduersarios. Irritam quis faciẽs legem Moysi, sine vlla miseratione, duobus vel tribus testibus moritur, quãto magis putatis deteriora mereri supplicia qui filiũ Dei conculcauerit, & sanguinẽ Testamenti pollutum duxerit, in quo sanctificatus est, & spiritui gratiæ cõtumeliam fecerit? Scimus enim q dixit, Mihi vindictam: & ego retribuã. Et iterum, Iudicabit dñs populũ suũ. Horrendũ est incidere in manus Dei viuentis. Rememoramini autem pristinos dies, in quibus illuminati, magnũ certamen sustinuistis passionũ, & in altero quidem opprobrijs & tribulationibus spectaculũ facti: in altero autem socij taliter conuersantium effecti. Nam & vinctis cõpassi estis: & rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis, cognoscẽtes vos habere meliorem & manentẽ substantiã. Nolite itaq; amittere cõfidentiã vestram: quæ magnam habet remunerationem. Patientia enim vobis necessaria est: vt voluntatẽ Dei facientes, reportetis promissionem. Adhuc enim modicũ aliquantulũq;: qui venturus est veniet, & nõ tardabit. iustus aũt meus ex fide viuit. Quod si subtraxerit se, nõ placebit animæ meæ. Nos autem non sumus subtractionis filij in perditionem: sed fidei in acquisitionem animæ,

¶ Feria

¶ Feria.v.ex.j. Regum. Lcõ.j.

c.24. PORRO Saul exurgens de spelunca, pergebat cœpto itinere, Surrexit autẽ Dauid post eum: & egressus de spelũca clamauit post tergum Saul dicẽs: dñe mi rex. Et respexit Saul post se: & inclinãs se Dauid pronus in terram, adorauit, dixitq; ad Saul, Quare audis verba hominũ loquentiũ, Dauid quęrit malũ aduersum te? Ecce hodie viderũt oculi tui ꝙ tradiderit te dñs in manu mea in spelunca: & cogitaui vt occiderem te, sed pepercit tibi oculus meus: dixi enim, non extendã manũ meã in dñm meũ, quia Christ⁹ dñi est. Quin potius pater mi, vide, & cognosce orã chlamydis tuæ in manu mea: qm̃ cum pręscinderẽ summitatẽ chlamydis tuę, nolui extendere manũ meã in te. Animaduerte, & vide qm̃ nõ est in manu mea malum, neq; iniquitas, neq; peccaui in te: tu autẽ insidiaris animæ meæ, vt auferas eam. Iudicet dñs inter me & te, & vlciscatur me dñs ex te; manus aũt mea nõ sit in te. Sicut & in prouerbio antiquo dicitur, Ab impiis egredieť impietas: man⁹ ergo mea nõ sit in te. Quẽ persequeris rex Israel? quẽ persequeris? canẽ mortuũ persequeris, & pulicem vnum. Sit dñs iudex: & iudicet inter me & te: & videat, & iudicet causam meã, & eruat me de manu tua. Cum aũt cõplesset Dauid loquẽs sermones huiuscemodi ad Saul, dixit Saul: Nunquid vox hæc tua est fili mi Dauid? Et leuauit Saul vocẽ suã, & fleuit, dixitq; ad Dauid, Iustior tu es, q̃ ego: tu enim tribuisti mihi bona, ego autem reddidi tibi mala. Et tu indicasti hodie quę feceris mihi bona: quomodo tradiderit me dñs in manũ tuã, & nõ occideris me. Quis enim cum inuenerit inimicũ suum, dimittet eum in via bona? Sed dñs reddat tibi vicissitudinem hanc pro eo quod hodie operatus es in me. Et nunc quia scio ꝙ certissime regnaturus sis, & habiturus in manu tua regnũ Israel: iura mihi in dño ne deleas semen meũ post me, neq; auferas nomen meũ de domo patris mei. Et iurauit Dauid Sauli. Abiit ergo Saul in domum suam: & Dauid, & viri eius ascẽderũt ad tutiora loca.

Ex ep̃la Pauli ad Hebr. Lcõ.ij.

EST autẽ fides, sperandarum substantia rerũ, argumentum non apparentium. In hac enim testimonium consequuti c.11.

sunt senes. Fide, intelligimus aptata esse secula verbo Dei; vt ex inuisibilibus visibilia fierét. Fide, plurimã hostiam Abel q̃ Cain, obtulit Deo: per quã testimonium consequutus est esse iustus, testimoniũ perhibente muneribus eius Deo, & per illã defunct⁹ adhuc loquitur. Fide, Enoch translatus est ne videret mortem: & non inueniebatur: quia transtulit illũ Deus, ante translationẽ enim testimoniũ habuit placuisse Deo. Sine fide autem impossibile est placere Deo. Credere enim oportet accedentẽ ad Deũ quia est, & inquirentibus se remunerator sit. Fide, Noe responso accepto de iis quæ adhuc non videbantur, metuens, aptauit arcã in salutẽ domus suæ, per quã damnauit mundum: & iustitiæ quæ per fidem est, hæres est institutus. Fide, qui vocatur Abrahã obediuit in locũ exire quẽ accepturus erat in hæreditatem: & exiit nesciens quo iret. Fide demoratus est in terra repromissionis tanquã in aliena in casulis habitando cũ Isaac, & Iacob cohæredibus repromissionis eiusdẽ. Expectabat enim fundamenta habentẽ ciuitatẽ: cuius artifex & conditor, Deus. Fide & ipsa Sara sterilis virtutẽ in cõceptiõne seminis accepit, etiã præter tempus ætatis: q̃m fidelem credidit esse eũ qui repromiserat. Propter qđ & ab vno orti sunt (& hoc emortuo) tanquã sydera cœli in multitudinẽ, & sicut arena, quæ est ad oram maris innumerabilis. Iuxta fidem defuncti sunt oẽs isti, nõ acceptis repromissionibus: sed à longe eas aspicientes, & salutantes, & cõfitẽtes, q̃a peregrini & hospites sunt super terrã. Qui enim hæc dicũt, significant se patriã inquirere. Et siquidẽ ipsius meminissent, de qua exierãt: habebant vtiq; tempus reuertendi, nunc aũt meliorẽ appetunt, id est, cœlestẽ. Ideo non cõfunditur Deus vocari Deus eorum, parauit enim illis ciuitatem.

¶ Feria. vj. ex. j. Regum. Lec. j.

MOrtuus est autẽ Samuel, c. 25.
& cõgregatus est vniuersus Israel: & planxerunt eum & sepelierũt eum in domo sua in Ramatha. Cõsurgensq; Dauid descendit in desertum Pharan. Erat aũt vir quispiã in solitudine Maon, & possessio eius in Carmelo, & homo ille magnus nimis: erãtq; ei oues tria millia, & mille capræ: & accidit, vt tonderetur grex eius in Carmelo.

Nomen autem viri illius erat Nabal: & nomen vxoris eius Abigail. Eratq; mulier illa prudentissima & speciosa. Porro vir ei⁹ durus & pessim⁹, & malitiosus: erat autē de genere Caleb. Cum aūt audisset Dauid in deserto, ꝙ tonderet Nabal gregem suū, misit decē iuuenes, & dixit eis, Ascēdite in Carmelū, & venietis ad Nabal, & salutabitis eum ex nomine meo pacifice. Et sic dicetis, Sit fratribus meis, & tibi pax, & domui tuæ pax, & omnibus quęcunq; habes, sit pax. Audiui ꝙ tonderent pastores tui qui erant nobiscū in deserto: nunquā eis molesti fuimus, nec aliquando defuit quicquā eis de grege omni tempore quo fuerunt nobiscum in Carmelo, ĩterroga pueros tuos & indicabunt tibi. Nunc ergo inueniāt pueri tui gratiā in oculis tuis: in die enim bona venimus: quodcunq; inuenerit manus tua, da seruis tuis, & filio tuo Dauid. Cūq; venissent pueri Dauid, loquuti sunt ad Nabal omnia verba hæc ex noīe Dauid: & siluerunt. Respōdens autē Nabal pueris Dauid, ait: Quis est Dauid? & quis est filius Isai? hodie increuerunt serui qui fugiunt dominos suos. Tollam ergo panes meos, & aquas meas, & carnes pecorum quæ occidi tonsorib⁹ meis, & dabo viris, quos nescio vnde sint?

Ex ep̄la Pauli ad Hebr. Lcō. ij.

Fide obtulit Abraham Isaac cum tentaretur: & vnigenitum offerebat, in quo susceperat repromissiones: ad quem dictum est, In Isaac vocabitur tibi semē. Arbitrās quia & à mortuis suscitare potens est Deus. Vnde eum & in parabolā accepit. Fide, & de futuris benedixit Isaac Iacob, & Esau. Fide, Iacob moriēs singulos filiorū Ioseph benedixit: & adorauit fastigiū virgæ eius. Fide, Ioseph moriēs de profectione filiorum Israel memoratus est: & de ossib⁹ suis mandauit. Fide, Moyses natus, occultatus est mensibus tribus à parētibus suis: eo ꝙ vidissent elegantē infantē, & non timuerunt regis edictū. Fide, Moyses grandis factus, negauit se esse filiū filię Pharaonis: magis eligens affligi cum populo Dei, q̄ temporalis peccati habere iucunditatē, maiores diuitias æstimans, thesauro Ægyptiorū, improperium Christi: aspiciebat enim in remunerationē. Fide, reliquit Ægyptum: non veritus animositatē regis, inuisibilem c. 11.

enim

enim tanquã videns sustinuit. Fide, celebrauit pascha & sanguinis effusionem: ne qui vastabat primitiua, tangeret eos, Fide, transierunt mare rubrum tanq̃ per aridam terram: quod experti Ægyptij, deuorati sunt. Fide, muri Iericho corruerunt, circumitu dierũ septem. Fide, Raab meretrix non perijt cum incredulis, excipiens exploratores cum pace. Et quid adhuc dicam? Deficiet enim me tempus enarrantem de Gedeon, Barac, Sanson, Iepte, Dauid, Samuel,
B & prophetis. † Qui per fidẽ vicerunt regna, operati sunt iustitiam, adepti sunt repromissiones, obturauerunt ora leonum, extinxerunt impetũ ignis, effugerunt aciem gladij, conualuerunt de infirmitate, fortes facti sunt in bello, castra verterunt exterorum, acceperũt mulieres de resurrectione mortuos suos: alij autem distenti sunt non suscipientes redemptionẽ, vt meliorem inuenirent resurrectionem. Alij vero ludibria & verbera experti, insuper & vincula & carceres, lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladij mortui sunt, circumierũt in melotis, in pellibus caprinis, egẽtes, angustiati, afflicti, quibus dignus nõ erat mundus, in solitudinibus errantes, in montibus & speluncis, & in cauernis terræ. Et hi omnes testimonio fidei probati,] non acceperunt C
repromissionẽ, Deo pro nobis melius aliquid prouidente, vt nõ sine nobis cõsummarentur.

ℭ Sabbato, ex. j. Regum. Lec: j.

REgressi sunt itaque pueri c. 25.
Dauid per viam suam: & reuersi venerunt, & annuntiauerunt ei omnia verba quæ dixerat Nabal. Tunc ait Dauid pueris suis, Accingat vnusquisq; gladio suo. Et accincti sunt singuli gladiis suis, accinctusq; est Dauid ense suo: & sequuti sunt Dauid quasi quadringẽti viri: porro ducenti remanserunt ad sarcinas. Abigail autem vxori Nabal nuntiauit vnus de pueris suis, dicens: Ecce Dauid misit nuntios de deserto, vt benedicerent dño nostro, & auersatus est eos; homines isti, boni satis fuerunt nobis & non molesti, nec quicquã aliquãdo periit omni tempore quo fuimus cõuersati cũ eis in deserto: pro muro erant nobis tam in nocte q̃ in die, omnib⁹ diebus quibus pauimus apud eos greges. Quã ob rem cõsidera, & recogita quid facias: qm̃ completa est mali-

malitia aduersum virū tuū, & aduersum domū tuā, & ipse est fili' Balial, ita vt nemo possit ei loqui. Festinauit igit' Abigail, & tulit ducentos panes, & duos vtres vini, & quinq; arietes coctos, & quinq; sata polentæ, & centū ligaturas vuę passæ, & ducentas massas carycarū, & imposuit sup asinos, dixitq; pueris suis, Præcedite me, & eccæ, ego post tergū sequar vos, viro autē suo Nabal nō indicauit. Cū ergo ascendisset asinū, & descenderet ad radicē mōtis, Dauid & viri eius descendebāt in occursum eius: quib' & illa occurrit. Et ait Dauid, Vere frustra seruaui oīa, quæ huius erāt ī deserto, & nō perijt quicquā de cunctis quæ ad eū pertinebāt: & reddidit mihi malū pro bono. Hæc faciat Deus inimicis Dauid, & hæc addat, Si reliquero de omnibus q̄ ad ipsum pertinēt vsq; mane mingentē ad parietem.

Ex epl'a Pauli ad Hebr. Lcō. ij.

c. 12. IDeoq; & nos tantam habentes impositā nubem testiū: deponētes omne pondus & circunstans nos peccatum, per patientiā curramus ad propositū nobis certamen, aspicientes in authorē fidei, & cōsummatorē Iesum: qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem, cōfusione cōtempta, atq; in dextera sedis Dei sedet. Recogitate enim eū qui talem sustinuit à peccatoribus aduersum semetipsum cōtradictionem: vt ne fatigemini, animis vestris deficientes. Nondū enim vsq; ad sanguinē restitistis, aduersus peccatū repugnantes: & obliti estis cōsolationis, quæ vobis tanquā filijs loquitur, dicēs: Fili mi, noli negligere disciplinam dñi, neq; fatigeris dum ab eo argueris. Quē enim diligit dñs, castigat: flagellat aūt oēm filiū quem recipit. In disciplina perseuerate. Tanq̄ filiis, vobis offert se De'. quis enim filius quē non corripit pater? Quòd si extra disciplinam estis, cuius participes facti sunt omnes: ergo adulteri & nō filij estis. Deinde patres quidē carnis nostræ, eruditores habuimus, & reuerebamur eos. Num multo magis obtemperabim' patri spirituum, & viuemus? Et illi quidē in tempore paucorū dierum, secundū voluntatē suā erudiebant nos, hic autē ad id quod vtile est in recipiendo sanctificationem eius. Omnis aūt disciplina in præsenti quidem videtur nō esse gaudii, sed mœroris: postea aūt fructum pacatissimū

tissimum exercitatis per eam, reddet iustitiæ. Propter quod remissas manus, & soluta genua erigite: & gressus rectos facite pedib⁹ vestris: vt nõ claudicans quis erret: magis autẽ sanetur. Pacẽ sequimini cũ oĩbus, & sanctimoniã: sine qua nemo videbit Deũ: contemplãtes ne quis desit gratiæ Dei: ne qua radix amaritudinis sursum germinãs impediat: & ꝑ illã inquinentur multi. Ne quis fornicator, aut prophanus vt Esau: qui propter vnã escã vẽdidit primitiua sua. scitote enim qm̃ & postea cupiens hæreditare benedictionẽ, reprobatus est, non enim inuenit pœnitentiæ locũ: quanquã cum lachrymis inquisisset eã.

¶ Dñica. xvij. post Pentecostẽ, ex primo Regũ. Lectio prima.

c.25. Vm autẽ vidisset Abigail Dauid, festinauit, & descendit de asino: & procidit corã Dauid super faciẽ suã, & adorauit super terrã, & cecidit ad pedes eius, & dixit, In me sit dñe mi hæc iniquitas, loquatur obsecro ancilla tua in aurib⁹ tuis, & audi verba famulæ tuæ. Ne ponat oro dñs me⁹ rex cor suũ sup virum istũ iniquũ Nabal: quia secundũ nomen suũ stultus est: & stultitia est cũ eo: ego autẽ ancilla tua nõ vidi pueros tuos dñe mi, quos misisti: nunc ergo dñe mi viuit dñs, & viuit anima tua, qui prohibuit te ne venires in sanguinẽ, & saluauit manũ tuã tibi: & nũc fiãt sicut Nabal inimici tui, & q̃ quęrũt dño meo malum. Quapropter suscipe benedictionẽ hanc, quã attulit ancilla tua tibi domino meo: & da pueris qui sequũtur te dñm meũ. Aufer iniquitatẽ famulæ tuę: faciens enim faciet dñs tibi dño meo domũ fidelẽ, quia prælia dñi dñe mi tu præliaris. malitia ergo nõ inueniatur in te oĩbus diebus vitæ tuæ. Si enim surrexerit aliquãdo homo persequẽs te, & quęrens animam tuã, erit anima dñi mei custodita quasi in fasciculo viuentiũ apud dñm Deũ tuum. Porro inimicorũ tuorũ anima rotabitur, quasi in impetu, & circulo fundæ. Cũ ergo fecerit dñs tibi dño meo oĩa hæc quæ loquutus est bona de te, & constituerit te ducem super Israel, nõ erit tibi hoc in singultũ, & in scrupulũ cordis dño meo, ꝙ effuderis sanguinẽ innoxiũ, aut ipse te vltus fueris: & cũ benefecerit dñs dño meo, recordabe-

ris ancillæ tuæ. Et ait Dauid ad Abigail, Benedictus dñs Deus Israel, q misit te hodie in occursum meum, & benedictum eloquium tuum, & benedicta tu, quæ prohibuisti me hodie ne irem ad sanguiné, & vlcíscerer me manu mea. Alioquin viuit dñs De⁹ Israel q prohibuit me ne malum facere tibi: nisi cito venisses in occursum mihi, nõ remansisset Nabal vsq; ad lucẽ matutinã mingens ad parieté. Suscepit ergo Dauid de manu eius omnia quæ attulerat ei, dixitq; ei, Vade pacifice in domum tuã: ecce, audiui vocem tuã, & honoraui faciem tuam.

Ex epĺa Pauli ad Hebr. Lcõ. ij.

c. 12. NOn enim accessistis ad tractabilem monté & accessibilem ignem, & turbinem, & caligine, & procellam, & tubæ sonum & vocé verborũ (quam qui audierũt, excusauerunt se, ne eis fieret verbũ. Non enim portabãt, quod dicebatur. Et si bestia tetigerit monté, lapidabitur. Et ita terribile erat quod videbatur. Moyses dixit, Exterritus sum, & tremebũdus.) Sed accessistis ad Sion montem, & ciuitaté Dei viuẽtis, Ierusalem cœleste, & multorũ milliũ angelorum frequentiã, & ecclesiã primitiuorũ qui cõscripti sunt in cœlis, & iudicẽ omniũ Deũ, & spiritus iustorũ perfectorũ, & testaméti noui mediatorem Iesum, & sanguinis aspersioné melius loquenté q̃ Abel. Videte ne recusetis loquenté. Si enim illi non effugerunt, recusantes eum qui sup terrã loquebatur: multo magis nos qui de cœlis loquenté nobis auertim⁹, cuius vox mouit terrã tunc: nunc autem repromittit dicens, Adhuc semel: & ego mouebo non solũ terrã, sed & cœlum. Quòd auté adhuc semel dicit: declarat mobilium translationé tanquã factorũ, vt maneant ea, quæ sunt immobilia. Itaq; regnũ immobile suscipientes, habemus gratiam: per quã seruiam⁹ placẽtes Deo cum metu & reuerentia. Et enim De⁹ noster ignis cõsumẽs est. Charitas fraternitatis c. 13. maneat in vobis. Et hospitalitatem nolite obliuisci: per hanc enim placuerũt quidã angelis hospitio receptis. Mementote vinctorũ, tanquã simul vinctis & laborantiũ, tanquã & ipsi in corpore morantes. Honorabile cõnubiũ in oĩbus, & thorus immaculatus. Fornicatores enim, & adulteros iudicabit De⁹. Sint mores sine auaritia: contenti præsen-

præsentibus. ipse enim dixit, Nõ te deserã neq; derelinquã, ita vt cõfidenter dicamus, Dñs mihi adiutor: nõ timebo quid faciat mihi homo. Mementote præpositorũ vestrorũ, q vobis loquuti sunt verbũ Dei: quorũ intuentes exitũ cõuersationis, imitamini fidẽ. Iesus Christus heri & hodie: ipse & in secula.

Secundum Matthæũ. Lcõ.iij.

c.22. IN illo tempore: Accesserunt ad Iesum Pharisæi: & interrogauit eũ vnus ex eis legis doctor tentans eum. Et reliqua.

Hom. scti Ioãnis Chrisostomi.

Conuenerunt vt multitudine vincerent quẽ ratione superare non poterant. A veritate nudos se esse professi sunt, qui multitudine se armauerunt. Dicebãt enim apud se, Vnus loquatur pro oĩbus: & omnes loquamur per vnũ, vt si quidẽ vicerit, oẽs videamur vicisse. Si aũt victus fuerit, vel sol⁹ videatur cõfusus. O Pharisæi, qui omnia propter homines cogitatis & facitis. Primũ quidẽ venientes cũ vno vincendi estis per vnũ. Tamen posito quia vno victo homine, non intelligunt vos omnes esse victos? nunquid cõscientiæ vestræ nõ sentiũt se esse cõfusas? Leuis est enim cõsolatio qui in se ipso cõfusus est quod ab alijs ignoratur. Interrogauit Iesum vnus ex Pharisæis legis doctor tentãs eũ. Magister, qđ est mãdatũ magnũ in lege? Magistrũ vocat, cuius nõ vult esse discipulus. Simplicissimus interrogator, & malignissimus insidiator, de magno mãdato interrogat, qui nec minimũ obseruat. Ille enim debet interrogare de maiore iustitia, qui iam minorem cõpleuit. Te deum. Oro.

DA quęsumus domine populo tuo diabolica vitare contagia: & te solum Deum pura mente sectari. Per domi.

¶ Feria.ij.ex.j.Regum. Lcõ.j.

VEnit autem Abigail ad Nabal: & ecce erat ei conuiuiũ in domo eius quasi cõuiuiũ Regis, & cor Nabal iucundum: erat enim ebrius nimis: & nõ indicauit ei verbũ pusillum aut grãde vsq; mane. Diluculo autem cum digessisset vinum Nabal, indicauit ei vxor sua verba hæc: & emortuũ est cor eius intrinsecus, & factus est quasi lapis. Cunq; pertrãsissent decem dies, percussit dominus Nabal, & mortuus est. Quod cum audisset Dauid mortuum Nabal, ait, Benedictus dñs q iudicauit causam opprobrij mei de c.25.

de manu Nabal, & seruũ suum
custodiuit à malo, & malitiam
Nabal reddidit dñs ĩ caput eiꝰ.
Misit ergo Dauid, & loquutus
est ad Abigail, vt sumeret eam
sibi in vxorẽ, & venerunt pueri
Dauid ad Abigail in Carmelũ,
& loquuti sunt ad eam, dicẽtes,
Dauid misit nos ad te, vt acci-
piat te sibi in vxorẽ. Quæ con-
surgens adorauit prona in ter-
ram, & ait. Ecce famula tua sit
in ancillã, vt lauet pedes seruo-
rum dñi mei. Et festinauit, &
surrexit Abigail, & ascendit su-
per asinum, & quinq; puellæ
ierunt cum ea, pedissequæ eius,
& sequuta est nuntios Dauid:
& facta est illi vxor. Sed &
Achinoan accepit Dauid de
Iezrael: & fuit vtraq; vxor eius.
Saul autem dedit Michol filiã
suam vxorem Dauid, Phalti fi-
lio Lais, qui erat de Gallim.

Ex epła Pauli ad Hebr. Lcõ.ij.

c.13. DOctrinis variis & peregri-
nis nolite abduci. Opti-
mum est enim gratia stabilire
cor, nõ escis, quę nõ profuerunt
ambulãtibus in eis. Habemus
altare: de quo edere nõ habent
potestatẽ qui tabernaculo de-
seruiũt. Quorũ enim animaliũ
infertur sanguis pro peccato in
sancta per pontificẽ: horũ cor-
pora cremantur extra castra.
Propter quod & Iesus, vt san-
ctificaret per suum sanguinem
populũ, extra portã passus est.
Exeamus igitur ad eũ extra ca-
stra, improperiũ eius portãtes.
Nõ enim habemus hic manen
tem ciuitatẽ, sed futurã inquiri
mus. Per ipsum ergo offeramꝰ
hostiã laudis semp Deo, id est
fructũ labiorũ confitentiũ no- .16.
mini eius. Beneficentiæ autẽ &
cõmunicationis nolite obliui-
sci. Talibus enim hostiis pro-
meretur Deꝰ. Obedite præposi-
tis vestris, & subiacete eis: ipsi
enim peruigilant quasi rationẽ
pro animabus vestris redditu-
ri: vt cum gaudio hoc faciãt, &
nõ gementes, hoc enim non ex
pedit vobis. Orate pro nobis,
confidimus enim ꝙ bonã con-
scientiam habemus: in omni-
bus bene volentes conuersari.
Amplius aũt deprecor vos hoc
facere, quo celerius restituar vo
bis. Deus aũt pacis qui eduxit
de mortuis pastorẽ magnum
ouium in sanguine testamenti
ęterni dñm nostrũ Iesum Chri
stum, aptet vos in omni bono,
vt faciatis eius voluntatẽ, faciẽs
in vobis quod placeat coram se
per Iesum Christũ, cui est glo-
ria in secula seculorum. Amen.

Rogo

Rogo autẽ vos fratres, vt suffe-
ratis verbũ solatij. Etenim per
paucis scripsi vobis. Cognoscite
fratrem nostrũ Timotheũ di-
missum: cum quo (si celeri⁹ ve-
nerit) videbo vos. Salutate oẽs
præpositos vestros, & oẽs sctõs:
salutant vos de Italia, fratres.
Gratia cum oĩbus vobis. Amẽ.

¶ Feria.iij.ex.j. Regũ. Lcõ.j.

c.26. ET venerũt Ziphæi ad Saul
in Gabaa dicentes, Ecce,
Dauid absconditus est in colle
Hachilæ, quæ est ex aduerso so
litudinis. Et surrexit Saul, & de-
scendit in desertũ Ziph, & cum
eo tria millia virorũ de electis
Israel, vt quęreret Dauid in de-
serto Ziph, & castrametatus est
Saul in Gabaa Hachilæ, quæ
erat ex aduerso solitudinis in
via: Dauid autem habitabat in
deserto. Videns aũt ꝙ venisset
Saul post se in desertũ, misit ex
ploratores, & didicit ꝙ venisset
certissime. Et surrexit Dauid,
& venit ad locũ vbi erat Saul:
Cũq; vidisset locũ in quo dor
miebat Saul, & Abner fili⁹ Ner
princeps militiæ ei⁹, & Saulem
dormientem in tentorio, & re-
liquum vulgus per circumitũ
eius, ait Dauid ad Achimelec
Hethæũ, & Abisai filiũ Saruiæ,
fratrẽ Ioab, dicẽs: Quis descen-
det mecum ad Saul in castra?
Dixitq; Abisai, Ego descendã
tecum. Venerũt ergo Dauid &
Abisai ad populũ nocte, & inue
nerũt Saul iacentẽ & dormien-
tem in tentorio & hastã fixã in
terra ad caput ei⁹: Abner aũt &
populũ dormiẽtes in circumitu
eius. Dixitq; Abisai ad Dauid,
Conclusit Deus inimicũ tuum
hodie in manus tuas: nũc ergo
perfodiam eum lancea in terra
semel, & secundo opus nõ erit.
Et dixit Dauid ad Abisai, Ne
interficias eũ: quis enim exten-
det manũ suã in Christũ dñi,
& innocẽs erit? Et dixit Dauid,
Viuit dñs q̃a nisi dñs percusse-
rit eum, aut dies eius venerit vt
moriatur, aut in præliũ descen
dens perierit: propitius sit mihi
dñs ne extendã manũ meã in
Christũ dñi. Nunc igitur tolle
hastam quæ est ad caput ei⁹, &
scyphũ aquę, & abeamus. Tulit
igit̃ Dauid, hastã, & scyphum
aquę, qui erat ad caput Saul, &
abierũt: & nõ erat quisquã qui
videret, & intelligeret, & euigi-
laret: sed oẽs dormiebant, quia
sopor dñi irruerat super eos.

Ep̃la Pauli ad Philip. Lectio.ij.

PAulus & Timotheus serui ca.1.
Iesu Christi, Omnibus san
ctis in Christo Iesu, qui sunt

Philippis cum episcopis & diaconibus, gratia vobis & pax à Deo patre nostro, & dño Iesu Christo. Gratias ago Deo meo in omni memoria vestri (semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis: cũ gaudio deprecationẽ faciens) super cõmunicatione vestra ĩ euãgelio Christi à prima die vsq; nunc:
B † cõfidens hoc ipsum quia qui cœpit in vobis opus bonũ, perficiet vsq; in diem Christi Iesu: sicut est mihi iustũ hoc sentire pro oĩbus vobis: eo ꝙ habeam vos in corde, & ĩ vinculis meis, & in defensione & cõfirmatione Euãgelij, cũ socij gaudij mei oẽs vos sitis. Testis enim mihi est Deus, quomodo cupiam oẽs vos in visceribus Iesu Christi. Et hoc oro, vt charitas vestra magis ac magis abũdet in omni scientia & in omni sensu, vt probetis potiora, vt sitis synceri & sine offensa in diẽ Christi, repleti fructu iustitiæ per Iesum Christum, in gloriã & laudem
C Dei.] Scire aũt volo vos fratres, ꝙ quę circa me sunt, magis ad profectũ venerũt Euangelij: ita vt vincula mea manifesta fierent in Christo in omni prætorio, & in cæteris oĩbus, vt plures è fratribus in dño cõfidentes in vinculis meis, abundantius auderet sine timore verbum Dei loqui. Quidã quidẽ & propter inuidiã & cõtentionẽ, quidam aũt & propter bonã voluntatẽ Christum prędicant. Quidã ex charitate: scientes qm̃ in defensionẽ Euãgelij positus sum, quidam aũt ex cõtẽtione Christũ annuntiant nõ syncere: existimantes pressurã se suscitare vinculis meis. Quid enim? Dum omni modo siue per occasionẽ, siue p veritatẽ Christ⁹ annũtietur: & ĩ hoc gaudeo, sed & gaudebo. Scio enim, qa hoc mihi proueniet ad salutẽ per vestrã orationẽ & subministrationẽ Spũs Iesu Christi, secundũ expectationẽ & spem meã, ꝙ ĩ nullo confundar, sed in omni fiducia sicut semper, & nũc magnificabitur Christ⁹ in corpore meo, siue per vitã, siue per mortem.

Feria.iiij.ex.j. Regũ. Lcõ.j.

CVnq; transisset Dauid ex aduerso, & stetisset in vertice montis de longe, & esset grãde interuallũ inter eos, clamauit Dauid ad populũ, & ad Abner filiũ Ner, dicens: Nonne respondebis Abner? Et respondens Abner ait, Quis es tu qui clamas, & inquietas regẽ? Et ait Dauid ad Abner: Nunquid nõ c.26.

vir tu es? Et quis alius similis tui in Israel?quare ergo nõ custodisti dñm tuum regem? ingressus est enim vnus de turba, vt interficeret regem dñm tuũ. Nõ est bonũ hoc quod fecisti: viuit dñs, quoniam filij mortis estis vos, qui non custodistis dñm vestrum Christũ dñi,nũc ergo vide vbi sit hasta regis, & vbi sit scyphus aquæ, qui erat ad caput eius. Cognouit autem Saul vocem David, & dixit, Nunquid vox hæc tua fili mi Dauid? Et ait Dauid,Vox mea dñe mi rex. Et ait: Quam ob causam dñs meus persequitur seruum suum? Quid feci? aut quod est malũ in manu mea? Nũc ergo audi oro dñe mi rex verba serui tui: Si dñs incitat te aduersum me,odoretur sacrificium, si autem filij hominum maledicti sint in cõspectu dñi, quia eiecerunt me hodie, vt nõ habitem in hæreditate dñi, dicentes, Vade, serui dijs alienis. Et nunc non effundatur sanguis meus in terra coram dño: quia egressus est rex Israel vt quęrat pulicem vnũ, sicut persequitur perdix in montibus. Et ait Saul, Peccaui, reuertere fili mi Dauid: nequaquã enim vltra tibi male faciã, eo ꝙ pretiosa fuerit anima mea in oculis tuis hodie: apparet enim ꝙ stulte egerim, & ignorauerim multa nimis. Et respondens Dauid,ait,ecce hasta regis: transeat vnus de pueris regis, & tollat eam. Dñs autem retribuet vnicuiq, secundum iustitiã suã & fidem: tradidit enim te dñs hodie in manum meam,& nolui extendere manũ meam in Christum dñi. Et sicut magnificata est anima tua hodie in oculis meis, sic magnificet anima mea in oculis dñi,& liberet me de omni angustia. Ait ergo Saul ad Dauid: Benedictus tu fili mi Dauid:equidem faciens facies, & potens poteris. Abijt autem Dauid in viam suam, & Saul reuersus est in locũ suum.

Ex epl'a Pauli ad Philip. Lcõ.ij.

ca. I. Mihi enim viuere Christ' est:& mori lucrũ. Quòd si viuere in carne,hic mihi fructus operis est, & quid eligam, ignoro. Coarctor autem è duobus: desideriũ habens dissolui, & esse cum Christo multo magis melius: permanere autem in carne, necessarium propter vos. Et hoc confidens,scio quia manebo & permanebo omnibus vobis ad profectũ vestrum & gaudium fidei: vt gratulatio

veſtra abundet in Chriſto Ieſu in me per meũ aduentũ iterũ ad vos. Tantũ digne Euãgelio Chriſti conuerſemini: vt ſiue cum venero & videro vos, ſiue abſens audiã de vobis q̃a ſtatis in vno ſpũ, vnanimes collaborantes fidei Euãgelij. Et in nullo terreamini ab aduerſariis, quæ illis eſt cauſa perditionis: vobis aũt ſalutis, & hoc à Deo: quia vobis donatũ eſt pro Chriſto, nõ ſolũ vt in eum credatis, ſed vt etiã pro illo patiamini, idem certamen habẽtes quale & vidiſtis in me, & nũc auditis

ca.2. de me. Si qua ergo cõſolatio in Chriſto, ſi quod ſolatiũ Charitatis, ſi qua ſocietas ſpũs, ſi qua viſcera miſerationis: implete gaudiũ meũ, vt idem ſapiatis, eandẽ charitatẽ habẽtes vnanimes, idipſum ſcientes, nihil per cõtentionẽ, neq; per inanẽ gloriã: ſed in humilitate, ſuperiores ſibi inuicẽ arbitrãtes nõ quę ſua ſunt ſinguli conſiderantes,

B ſed ea quæ aliorũ.† Hoc enim ſentite ĩ vobis quod & in Chriſto Ieſu, qui cum in forma Dei eſſet, nõ rapinam arbitratus eſt eſſe ſe æqualẽ Deo, ſed ſemetipſum exinaniuit formam ſerui accipiens, in ſimilitudinem hominũ factus, & habitu inuẽtus vt homo. humiliauit ſemetipſum † factus obediens vſq; ad C

mortem: mortem aũt Crucis. Propter quod & Deus exaltauit illum: & donauit illi nomen quod eſt ſup omne nomen: vt in nomine Ieſu omne genu flectatur, cœleſtiũ, terreſtriũ, & infernorũ: & omnis lingua confiteatur, quia dñs Ieſus Chriſtus in gloria eſt Dei patris.]

❡ Feria.v.ex.j. Regum. Lcõ.j.

ET ait Dauid in corde ſuo: c.27.

Aliquando incidã vna die in manus Saul: nonne melius eſt vt fugiam, & ſaluer in terra Philiſthinorũ, & deſperet Saul, ceſſentq; me quęrere in cunctis finib⁹ Iſrael? fugiã ergo manus eius. Et ſurrexit Dauid, & abijt ipſe, & ſexcenti viri cum eo, ad Achis filiũ Maoch regẽ Geth. Et habitauit Dauid cum Achis in Geth ipſe & viri eius, vir & dñs eius, Dauid & duæ vxores eius, Achinoan Iezrahelitis, & Abigail vxor Nabal Carmeli. Et nuntiatũ eſt Saul, ꝙ fugiſſet Dauid in Geth, & non addidit vltra quęrere eum. Dixit autẽ Dauid ad Achis: Si inueni gratiam in oculis tuis, detur mihi locus in vna vrbium regionis huius, vt habitem ibi: cur enim manet ſeruus tuus in ciuitate

regis tecũ? dedit itaq; ei Achis
in die illa Siceleg: propter quá
causam facta est Siceleg regum
Iuda, vsq; in diẽ hanc. Fuit aũt
numerus dierũ quib⁹ habitauit
Dauid ĩ regione Philisthinorũ
quatuor mensium. Et ascendit
Dauid, & viri ei⁹, & agebát præ-
das de Gessuri, & de Gerzi, & de
Amalecitis: hi enim pagi habi-
tabátur in terra antiquitus, eun
tibus Sur vsq; ad terrá Ægypti.
Et pcutiebat Dauid oẽm terrá,
nec relinquebat viuenté virũ &
mulieré: tollésq; oues, & boues,
& asinos, & camelos, & vestes, re
uertebat᷑, & veniebat ad Achis.
Dicebat auté ei Achis, In quem
irruisti hodie? Respõdebat Da-
uid, Contra meridiẽ Iudæ, & cõ
tra meridiẽ Ierameel, & contra
meridiẽ Ceni. Virũ & mulieré
nõ viuificabat Dauid, nec addu
cebat in Geth, dicens: Ne forte
loquantur aduersum nos. Hæc
fecit Dauid: & hoc erat decretũ
illi oĩbus diebus quibus habi-
tauit in regione Philisthinorũ.
Credidit ergo Achis Dauid, di-
cens: Multa mala operatus est
cõtra populũ suũ Israel: erit igi
tur mihi seruus sempiternus.

Ex epl'a Pauli ad Philip. Lcõ. ij.

ca. 2. ITaque charissimi mei, sicut
semper obedistis: non vt in
præsentia mea tantũ, sed multo
magis nũc in absentia mea, cũ
metu & tremore vestrá salutẽ
operamini. Deus est enim qui
operatur ĩ vobis, & velle & perfi
cere, pro bona volũtate. Omnia
aũt facite sine murmurationi-
bus & hæsitationibus: vt sitis
sine querela, & simplices filij
Dei, sine reprehensione in me-
dio nationis prauæ & peruersę:
inter quos lucetis sicut lumina
ria in mundo: verbũ vitæ cõti-
nentes ad gloriá meá in diem
Christi: quia non in vacuũ cu-
curri, neq; in vacuũ laboraui.
Sed & si immolor supra sacrifi-
cium & obsequium fidei vestrę
gaudeo, & cõgratulor oĩbus vo
bis. Idipsum autem & vos gau
dete, & congratulamini mihi.
Spero auté in dño Iesu, Timo-
theum me cito mittere ad vos,
vt & ego bono animo sim, co-
gnitis quę circa vos sunt. Nemi
nem enim habeo tam vnani-
mẽ, qui syncera affectione pro
vobis solicitus sit. Omnes enim
quæ sua sunt quęrunt: nõ quæ
sunt Iesu Christi. Experimentũ
auté eius cognoscite, quia sicut
patri filius, mecum seruiuit in
euãgelio. Hũc igitur spero me
mittere ad vos, mox vt videro
quæ circa me sunt. Cõfido aũt

in dño quoniam & ipse veniá ad vos cito. Necessarium auté existimaui, Epaphroditũ fratrẽ & cooperatorẽ, & cõmilitonem meũ, vestrum aũt Apostolũ, & ministrũ necessitatis meæ, mittere ad vos: qm̃ quidem omnes vos desiderabat: & mœst⁹ erat, propterea, ꝙ audieratis illũ infirmatũ. Nam & infirmat⁹ est vsq; ad morté. sed Deus misertus est eius: nõ solum aũt eius, verumetiá & mei, ne tristitiam sup tristitiá haberẽ. Festinãtius ergo misi illũ: vt viso eo, iterũ gaudeatis, & ego sine tristitia sim. Excipite itaq, illũ cum omni gaudio in dño, & eiusmodi cum honore habetote, qm̃ propter opus Christi, vsq, ad mortem accessit: tradẽs animã suã, vt impleret id quod ex vobis deerat erga meum obsequiũ.

¶ Feria. vj. ex. j. Regum. Lcõ. j.

c. 28. FActum est auté in diebus illis congregauerunt Philisthiim agmina sua, vt præpararentur ad bellũ cõtra Israel: dixitq; Achis ad Dauid, Sciens nunc scito qm̃ mecũ egredieris in castra, tu & viri tui. Dixitq; Dauid ad Achis, Nũc scies quæ facturus est seruus tuus. Et ait Achis ad Dauid, Et ego custodẽ capitis mei ponã te cunctis diebus. Samuel autẽ mortuus est, planxitq; eum omnis Israel, & sepelierũt eũ in Ramatha vrbe sua. Et Saul abstulit magos & ariolos de terra. Congregatiq; sunt Philisthiim, & venerũt, & castrametati sunt in Sunã, congregauit aũt & Saul vniuersum Israel, & venit in Gelboe. Et vidit Saul castra Philisthiim & timuit, & expauit cor eius nimis. Cõsuluitq; dñm, & nõ respondit ei, neq; p somnia, neq; per sacerdotes, neq; per prophetas. Dixitq; Saul seruis suis, Quærite mihi mulierẽ habentem pythonẽ, & vadã ad eam, & sciscitabor per illã. Et dixerunt serui eius ad eũ, Est mulier pythonẽ habẽs, in Endor. Mutauit ergo habitũ suũ, vestitusq; est alijs vestimentis, & abijt ipse, & duo viri cum eo: venerũtq; ad mulierẽ nocte, & ait illi, Diuina mihi in pythone, & suscita mihi quem dixero tibi. Et ait mulier ad eũ. Ecce tu nosti quãta fecerit Saul, & quomodo eraserit magos, & ariolos de terra. quare ergo insidiaris animæ meæ vt occidar? Et iurauit ei Saul in dño, dicens: Viuit dñs, quia nõ eueniet tibi quicquã mali propter hãc rem. Dixitq; ei mulier, Quem suscitabo tibi? qui ait,

Samuelē mihi suscita. Cum autem vidisset mulier Samuelem exclamauit voce magna: & dixit ad Saul, Quare imposuisti mihi? tu es enim Saul. Dixitq; ei rex, noli timere: quid vidisti? & ait mulier ad Saul, deos vidi ascendētes de terra. Dixitq; ei. Qualis est forma ei⁹? Quæ ait. Vir senex ascēdit, & ipse amict⁹ est pallio. Et intellexit Saul ꝙ Samuel esset, & īclinauit se sup faciē suā in terra, & adorauit.

Ex epl'a Pauli ad Philip. Lcō. ij.

ca. 3. DE cætero fratres mei, gaudete in dño. Eadem vobis scribere, mihi quidē nō pigrū: vobis aūt necessarium. videte canes, videte malos operarios, videte cōcisionē. Nos enim sumus circuncisio, qui spiritu seruimus Deo: & gloriamur in Christo Iesu & non in carne fiduciā habētes, quanquā & ego habeam confidentiā in carne. Si quis alius videtur cōfidere in carne: ego magis, circuncisus octauo die, ex genere Israel, de tribu Beniamin, Hebræ⁹ ex Hebræis, secundū legē Pharisæus, secundū ęmulationē persequēs ecclesiam Dei, secundum iustitiā quę in lege est cōuersat⁹ sine querela. Sed quæ mihi fuerunt lucra, hęc arbitrat⁹ sum propter Christū detrimenta. Veruntamen existimo omnia detrimētum esse ꝓpter eminentē sciētiā Iesu Christi dñi mei: ꝓpter quē omnia detrimentū feci, & arbitror vt stercora: vt Christū lucrifaciā, vt & inueniar in illo nō habens meā iustitiā quæ ex lege est, sed illā quæ ex fide est Christi, quæ ex Deo est iustitia in fide: ad cognoscendū illum, & virtutem resurrectionis eius, & societatem passionum illius: configuratus morti eius, si quo modo occurram ad resurrectionem quæ est ex mortuis. Non ꝙ iam acceperim, aut iam perfectus sim: sequor autē si quo modo comprehendā in quo & cōprehensus sum à Christo Iesu. Fratres, ego me nō arbitror cōprehendisse. Vnum aūt, quæ quidem retro sunt obliuiscens, ad ea vero quæ sunt priora extendens meipsum, ad destinatum persequor, ad brauium supernæ vocationis Dei in Christo Iesu. Quicunq; ergo perfecti sumus, hoc sentiamus: & si quid aliter sapitis, & hoc vobis Deus reuelabit. Veruntamen ad quod peruenimus, vt idem sapiamus, in eadem permaneamus regula. † Imitatores mei D estote fratres: & obseruate eos qui

qui ita ambulant, ficut habetis formã noftrã. Multi enim ambulant quos fæpe dicebã vobis (nunc aũt & flens dico) inimicos crucis Chrifti: quorũ finis interitus: quorũ De⁹ venter eft: & gloria in confufione ipforũ: qui terrena fapiunt. Noftra autem conuerfatio in cœlis eft, vnde etiã faluatorem expectamus dñm noftrũ Iefum Chriftum, qui reformabit corpus humilitatis noftræ configuratum corpori claritatis fuæ, fecundum operationem virtutis fuę, qua etiã poffit fubiicere fibi omnia.

¶ Sabbato, ex. j. Regum. Lcõ. j.

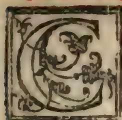
c.28. DIxit autẽ Samuel ad Saul, Quare inquietafti me, vt fufcitarer? & ait Saul, Coarctor nimis: fi quidẽ Philifthiim pugnãt aduerfum me, & Deus receffit à me, & exaudire me noluit: neq; in manu prophetarũ, neq; per fomnia: vocaui ergo te, vt oftenderes mihi qd faciã. Et ait Samuel. Quid interrogas me, cum dñs receflerit à te, & tranfierit ad æmulum tuum? Faciet enim tibi dñs ficut locutus eft in manu mea, & fcindet regnũ tuũ de manu tua, & dabit illud ꝓximo tuo Dauid, qa nõ obedifti voci dñi, neq; fecifti iram furoris eius in Amalec. idcirco ꝙ pateris, fecit tibi dñs hodie. Et dabit dñs etiã Ifrael tecũ in man⁹ Philifthiim: cras aũt tu & filij tui mecũ eritis: fed & caftra Ifrael tradet dñs in manus Philifthiim. Statimq; Saul cecidit porrectus in terrã: extimuerat enim valde verba Samuelis, & robur nõ erat in eo, qa nõ comederat panẽ tota die illa. Ingreffa eft itaq; mulier illa ad Saul, & vidit (conturbatus enim erat valde) dixitq; ad eũ, Ecce obediuit ancilla tua voci tuę, & pofui animã meã in manu tua, & audiui fermones tuos quos locut⁹ es ad me. Nunc igitur audi & tu vocẽ ancillę tuæ, & ponã corã te buccellã panis, vt comedẽs cõualefcas, & poffis iter agere. Qui renuit, & ait, Nõ comedã. Coegerũt aũt eũ ferui fui & mulier, & tandem audita voce eorum furrexit de terra, & fedit fup lectũ. Mulier autẽ illa habebat vitulũ pafcualẽ in domo, & feftinauit, & occidit eũ: tollẽfq; farinã, mifcuit eã & coxit azyma, & pofuit ante Saul, & ante feruos eius. Qui cum comediffent, furrexerũt: & ambulauerũt per totã noctem illam.

Ex ep͞la Pauli ad Philip. Lcõ. ij.

ITaq; fratres mei chariffimi c.4. & defideratiffimi, gaudium meũ

meũ & corona mea: sic state in dño charissimi. Euodiam rogo & Syntychen deprecor, idipsum sapere in dño. Etiam rogo & te germane compar: adiuua illas quę mecũ laborauerũt in euangelio cum Clemente, & cæteris adiutoribus meis, quorũ nomi
B na sunt in libro vitę.† Gaudete in dño semper:] iterũ dico gaudete. Modestia vestra nota sit oĩbus hominib⁹. dñs enim prope est. Nihil soliciti sitis: sed in omni oratione & obsecratione cũ gratiarũ actione petitiones vestræ innotescãt apud Deum. Et pax Dei quæ exuperat oẽm sensum, custodiat corda vestra & intelligẽtias vestras in Chri-
C sto Iesu.] De cætero frẽs quęcunq; sunt vera, quęcũq; pudica, quęcũq; iusta, quęcũq, sctã, quęcunq; amabilia, quęcunq; bonę famæ, si qua virtus, si qua laus disciplinæ, hæc cogitate. Quæ & didicistis, & accepistis, & audistis, & vidistis in me: hęc agite, & De⁹ pacis erit vobiscũ. Gauisus sum autẽ in dño vehementer, quoniam tandem aliquando refloruistis, pro me sentire, sicut & sentiebatis: occupati autem eratis. Non quasi propter penuriã dico: ego enim didici, in quibus sum sufficiens esse. Scio & humiliari, scio & abundare, vbiq; & in omnibus institutus sum: & satiari, & esurire, & abundare, & penuriam pati. Omnia possum in eo qui me confortat. Veruntamen bene fecistis communicantes tribulationi meæ. Scitis autem & vos Philippenses ꝙ in principio euangelij, quãdo profectus sum à Macedonia, nulla mihi ecclesia communicauit in ratione dati & accepti, nisi vos soli: quia & Thessalonicam, semel & bis in vsum mihi misistis. Non quòd quęro datum: sed requiro fructum abundantem in rationem vestram. Habeo autem omnia, & abundo: repletus sum acceptis ab Epaphrodito quæ misistis in odorem suauitatis, hostiam acceptam placentem Deo. Deus autem meus impleat omne desiderium vestrum, secundum diuitias suas in gloria in Christo Iesu. Deo autem & patri nostro gloria in secula seculorũ, Amen. Salutate oẽm sanctum in Christo Iesu. Salutant vos qui mecũ sunt, fratres. Salutant vos omnes sancti: maxime autem qui de Cæsaris domo sunt. Gratia dñi nostri Iesu Christi cum spiritu vestro. Amen.

¶ Dñica.xviij.post Pẽtecostẽ, ex primo Regũ. Lectio prima.

c.29.
Ongregata sunt ergo Philisthiim vniuersa agmina in Aphec: sed & Israel castrametatus est sup fontẽ qui erat in Iezrahel. Et satrapæ quidem Philisthiim incedebãt in centuriis & millib⁹: Dauid aũt, & viri eius erãt in nouissimo agmine cũ Achis, Dixeruntq; principes Philisthiim, Quid sibi volunt Hebræi isti? Et ait Achis ad principes Philisthiim, Nunq̃d ignoratis Dauid, q̃ fuit seruus Saul regis Israel, & est apud me multis diebus vel annis? & non inueni in eo q̃cquã, ex die qua transfugit ad me, vsq; ad diem hãc? Irati sunt aũt aduersus eũ principes Philisthiim, & dixerũt ei, Reuertatur vir, & sedeat in loco suo, in quo constituisti eum: & non descendat nobiscũ in prælium, ne fiat nobis aduersarius, cũ præliari cœperimus: quomodo enim aliter poterit placare dñm suũ nisi in capitibus nr̃is? Nonne iste est Dauid cui cantabãt in choris, dicentes, Percussit Saul in millib⁹ suis, & Dauid in decem millibus suis? Vocauit ergo Achis Dauid, & ait ei, Viuit dñs, quia rectus es tu, & bonus in cõspectu meo, & exit⁹ tuus, & introit⁹ tuus mecũ est in castris: & nõ inueni in te q̃cquã mali ex die qua venisti ad me, vsq; in diẽ hãc: sed satrapis nõ places. Reuertere ergo, & vade in pace & nõ offendes oculos satraparum Philisthiim.

Sanctum Iesu Christi euãgeliũ secundum Marcum. Lectio.ij.

INitiũ Euangelij Iesu Christi filij Dei. Sicut scriptũ est in Isaia propheta: Ecce ego mitto angelũ meum ante faciẽ tuã; qui præparabit viã tuã ante te. Vox clamantis in deserto, Parate viã dñi, rectas facite semitas eius. Fuit Ioannes in deserto baptizans & prædicans baptismũ pœnitentiæ in remissionẽ peccatorũ. Et egrediebatur ad eũ omnis Iudææ regio & Ierosolymitæ vniuersi, & baptizabantur ab illo in Iordanis flumine, confitentes peccata sua. Et erat Ioannes vestitus pilis cameli, & zona pellicea circa lumbos ei⁹: & locustas & mel syluestre edebat. Et prædicabat, dicẽs: venit fortior me post me: cuius non sum dign⁹ procumbens soluere corrigiam calceamẽtorũ eius. Ego baptizaui vos aqua, ille vero baptizabit vos spiritu sctõ. ca.1.

Et

Et factum est: in diebus illis ve
nit Iesus à Nazareth Galilææ,
& baptizatus est à Ioanne in
Iordane. Et statim ascendēs de
aqua, vidit cœlos apertos, & spi-
ritum sanctū tanquā columbā
descēdentē & manentē in ipso.
Et vox facta est de cœlis, Tu es
filius meꝰ dilectꝰ, in te cōplacui.
Et statim spiritus expulit eū in
desertū. Et erat in deserto qua-
draginta diebus, & quadragin-
ta noctibus: & tentabatur à sa-
tana, eratq; cū bestijs: & angeli
ministrabāt illi. Postquā autē
traditꝰ est Ioānes, venit Iesus in
Galilæā, prædicās Euangelium
regni Dei, & dicēs, Quoniā im-
pletū est tēpus, & appropinqua
uit regnū Dei: pœnitemini, &
credite Euāgelio. Et præteriens
.I. secus mare Galilææ, vidit Simo
nem & Andream fratrem eius,
mittentes retia in mare, (erant
enim piscatores) & dixit eis Ie-
sus, Venite post me, & faciam
vos fieri piscatores hominum.
Et protinus relictis retibus, secu
ti sunt eum. Et progressus inde
pusillum, vidit Iacobum Zebe-
dæi & Ioannem fratrē eius: &
ipsos cōponentes retia in naui:
& statim vocauit illos. Et reli-
cto patre suo Zebedæo in naui
cū mercenarijs, secuti sunt eū.

Secundum Matthæum. Lcō. iiij

IN illo tempore: Ascendens ca.9.
Iesus in nauiculā transfreta-
uit, & venit in ciuitatem suam.

Et rel. hom. b. Petri Chrisologi.

Christum in humanis actibus
diuina gessisse mysteria, & in re
bus visibilibus inuisibilia exer-
cuisse negocia, lectio hodierna
monstrauit: Ascēdit, inquit, in .C.
nauiculā, & transfretauit: & ve-
nit in ciuitatē suā. Nonne ipse
est qui fugatis fluctibus maris
ꝓfunda nudauit: vt Israeliticus
populus inter stupentes vndas
sicco vestigio, velut montiū cō-
caua trāsiret? Nōne hic est qui
Petri pedibus marinos vertices
inclinauit, vt iter liquidum hu-
manis gressibꝰ solidū præberet
obsequiū? Et q̄d est ꝙ ipse sibi
sic maris denegat seruitutē, vt
breuissimi laci trāsitū sub mer-
cede nautica trāsfretaret? Ascē-
dit, inq̄t, in nauiculā, & trāsfre-
tauit. Et q̄d mirū frēs? Christꝰ
venit suscipere infirmitates no
stras, & sua nobis cōferre reme
dia sanitatis: q̄a medicus q̄ nō
infert sanitatē, infirmitates cu-
rare nescit. Et q̄ nō fuerit cū in .D.
firmo infirmatus, infirmo non
pōt cōferre sanitatē. Christꝰ er-
go si in suis mansisset virtutibꝰ,
cōe cum hoībus nihil haberet,

Et si non implesset carnis ordinem, carnis in illo esset otiosa susceptio. Te deum. Oratio.

DIrigat corda nostra quęsumus dñe tuę miserationis operatio: quia tibi sine te placere nõ possumus. Per dominum nostrum Iesum Christũ.

¶ Feria.ij.ex.j. Reg.lib Lcõ.j.

c.29. DIxitq; Dauid ad Achis, Quid enim feci, & quid inuenisti in me seruo tuo à die qua fui in cõspectu tuo vsq; in diem hãc, vt nõ veniã & pugnẽ contra inimicos dñi mei regis? Respondens aũt Achis, locutus est ad Dauid, Scio quia bonus es tu in oculis meis, sicut angel[9] Dei: sed principes Philisthinorum dixerũt, Non ascendet nobiscũ in prælium. Igitur cõsurge mane, tu & serui dñi tui, qui venerunt tecum: & cum de nocte surrexeritis, & cœperit dilucescere, pergite. Surrexit itaq; de nocte Dauid ipse & viri eius, vt proficiscerentur mane, & reuerterẽtur ad terram Philisthiim. Philisthiim aũt ascenderant in

c.30. Iezrael. Cũq; venissent Dauid & viri eius in Siceleg die tertia, Amalecitæ impetum fecerãt ex parte Australi in Siceleg, & percusserãt Siceleg, & succenderãt eam igni. Et captiuas duxerãt mulieres ex ea à minimo vsq; ad magnũ: & nõ interfecerant quenquã, sed secum duxerãt, & pergebant itinere suo. Cum ergo venisset Dauid & viri ei[9] ad ciuitatẽ, & inuenissent eã succensam igni, & vxores suas, & filios suos, & filias ductas esse captiuas, leuauerunt Dauid & populus qui erat cum eo, voces suas, & planxerũt donec deficerent in eis lachrymę. Siquidem & duę vxores Dauid captiuę ductæ fuerant, Achinoan Iezraelitis, & Abigail vxor Nabal Carmeli. Et contristatus est Dauid valde: volebat enim eum populus lapidare, quia amara erat anima vniuscuiusque viri super filijs suis, & filiabus.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ET ingrediuntur Capharnaum: & statim sabbatis ingressus in synagogã, docebat eos. Et stupebãt super doctrina eius: erat enim docẽs eos quasi potestatem habens, & nõ sicut Scribæ. Et erat in synagoga eorum homo in spũ immũdo, & exclamauit, dicẽs: Quid nobis & tibi Iesu Nazarene? venisti perdere nos: scio q sis sctũs Dei. Et cõminatus est ei Iesus, dicẽs, Obmutesce, & exi de homine. Et discerpẽs eum spũs immundus, ca.1.

dus,& exclamans voce magna, exijt ab eo. Et mirati sunt oẽs, ita vt cõquirerẽt inter se, dicentes, Quid nam est hoc? quænã doctrina hęc noua: quia in potestate spiritibus immũdis imperat,& obediũt ei? Et processit rumor ei⁹ statim in oẽm regionem Galilææ. Et protinus egredientes de synagogis, venerunt in domũ Simonis & Andreę cũ Iacobo & Ioãne. Decumbebat aũt socrus Simonis febricitãs & statim dicunt ei de illa. Et accedens eleuauit eã apprehẽsa manu eius:& cõtinuo dimisit eam febris,& ministrabat eis. Vespere aũt facto, cum occidisset sol, afferebant ad eum oẽs male habentes, & dæmonia habẽtes:& erat omnis ciuitas congregata ad ianuam. Et curauit multos qui vexabãtur varijs languoribus: & dæmonia multa eijciebat, & nõ sinebat ea loqui, qm̃ sciebãt eum. Et diluculo valde surgẽs, egressus abijt in desertũ locũ, ibiq; orabat. Et prosecut⁹ est eum Simon, & qui cum illo erãt. Et cũ inuenissent eũ, dixerunt ei, Quia omnes, quęrũt te. Et ait illis, Eamus in proximos vicos & ciuitates, vt & ibi prædicem, ad hoc enim veni: Et erat prædicãs in synagogis eorũ, in omni Galilæa:& dæmonia eijciens. Et venit ad eũ leprosus deprecãs eũ:& genu flexo, dicit ei, Si vis, potes me mundare. Iesus aũt misert⁹ eius, extendit manũ suã,& tangens eũ, ait illi, Volo, mundare. Et cũ dixisset, statim discessit ab eo lepra, & mũdat⁹ est. Et cõminat⁹ est ei, statimq; eiecit illũ,& dicit ei, Vide, nemini dixeris: sed vade, ostende te principi sacerdotũ, & offer prò emundatione tua quæ pręcepit Moyses in testimoniũ illis. Et egressus cœpit p̃dicare & diffamare sermonẽ: ita vt iã nõ posset manifeste introire ĩ ciuitatẽ, sed foris in desertis locis esse, & cõueniebant ad eum vndiq;.

¶ Feria. iij. ex. j. lib. Reg. Lcõ. j.

Confortatus est aũt Dauid in dño Deo suo. Et ait ad Abiathar sacerdotẽ filiũ Achimelec. Applica ad me Ephod. Et applicauit Abiathar Ephod ad Dauid, & consuluit Dauid dñm, dicens, Persequar latrunculos hos,& cõprehendam eos, an nõ? Dixitq; ei dñs, Persequere: absq; dubio enim comprehendes eos,& excuties prędam. Abiit ergo Dauid ipse & sexcẽti viri qui erãt cũ eo, & venerũt vsq; ad torrentẽ Besor: & lassi quidã substiterunt. Persecutus c. 30.

est autẽ Dauid ipse & quadringenti viri, substiterãt enim ducenti, qui lassi trãsire nõ poterãt torrentem Besor. Et inuenerũt virum Ægyptiũ in agro, & adduxerunt eum ad Dauid: dederuntq; ei panẽ vt comederet, & biberet aquam, sed & fragmen massæ caricarũ, & duas ligaturas vuæ passę. Quæ cum comedisset, reuersus est spirit⁹ eius, & refocillatus est: nõ enim comederat panẽ, neq; biberat aquã tribus dieb⁹ & tribus noctibus. Dixit itaq; ei Dauid, Cuius es tu? vel vnde? & quo pergis? Qui ait, Puer Ægyptius ego sum, seruus viri Amalecitæ: dereliquit aũt me dñs meus qa ægrotare cœpi nudiustertius. Si quidem nos erupimus ad australẽ plagã Cerethi, & cõtra Iudã, & ad meridiem Caleb, & Siceleg succendimur igni. Dixitq; ei Dauid, Potes me ducere ad cuneum istũ? Qui ait, Iura mihi per Deum, q̃ nõ occidas me, & non tradas me in manus dñi mei, & ego ducam te ad cuneũ istum. Qui cum duxisset eum, ecce illi discumbebant super faciem vniuersæ terræ comedentes & bibentes, & quasi festũ celebrãtes diẽ, pro cuncta præda, & spolijs quæ ceperant de terra Philisthiim, & de terra Iuda. Et percussit eos Dauid à vespere vsq; ad vesperã alteri⁹ diei, & nõ euasit ex eis quisquã, nisi quadringenti viri adolescentes, qui ascenderãt camelos, & fugerãt.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ET iterum intrauit Capharnaum post dies octo: & auditũ est q̃ in domo esset & confestim cõuenerunt multi, ita vt nõ caperent neq; ad ianuam, & loquebatur eis verbũ. Et venerunt ad eũ ferentes paralyticũ, qui à quatuor portabatur. Et cum non possent offerre eũ illi præ turba, nudauerunt tectum vbi erat: & patefaciẽtes submiserunt grabatũ in quo paralyticus iacebat. Cum autẽ vidisset Iesus fidẽ illorũ, ait paralytico, Fili, dimittunť tibi peccata tua. Erant aũt illic quidã de Scribis sedentes, & cogitantes in cordibus suis, Quid hic sic loquitur? blasphemat. Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus? Quo statim cognito Iesus spiritu suo quia sic cogitarent intra se, dixit illis, Quid ista cogitatis in cordib⁹ vestris? Quid est facilius, dicere paralytico, Dimittuntur tibi peccata: an dicere, Surge, tolle grabatũ tuũ & ambula? Vt autẽ sciatis quia filius ca.2.

hominis habet potestatē in terra dimittendi peccata (ait paralytico) tibi dico, surge, tolle grabatum tuum, & vade in domū tuam. Et statim surrexit ille: & sublato grabato abijt inde coram omnib⁹, ita vt mirarentur omnes, & honorificarēt Deum, dicētes. Quia nunquā sic vidimus. Et egressus est rursus ad mare, omnisq; turba veniebat ad eum, & docebat eos. Et cum præteriret, vidit Leui Alphæi sedentem ad telonium: & ait illi, Sequere me. Et surgens secutus est eū. Et factū est: cum accumberet in domo illius, multi publicani & peccatores simul discumbebāt cum Iesu & discipulis eius, erant enim multi qui & sequebantur eum. Et Scribæ & Pharisæi vidētes quia māducaret cū publicanis & peccatoribus, dixerunt discipulis eius, Quare cū publicanis & peccatoribus manducat & bibit magister vester? Hoc audito Iesus ait illis, Nō necesse habēt sani medico: sed qui male habent, non enim veni vocare iustos, sed peccatores. Et erāt discipuli Ioānis & Pharisæorū ieiunantes, & veniūt, & dicunt illi, Quare discipuli Ioānis & Pharisæorū ieiunant: tui autē discipuli nō ieiunant? Et ait illis Iesus, Nūquid possunt filij nuptiarū quandiu sponsus cum illis est, ieiunare? Quanto tempore habēt secum sponsum, nō possunt ieiunare. Veniēt aūt dies cū auferetur ab eis spōsus, & tunc ieiunabūt in illis diebus. Nemo assumentū panni rudis assuit vestimēto veteri: alioqn aufert supplemētū nouū à veteri, & maior scissura fit. Et nemo mittit vinū nouū in vtres veteres alioqn dirūpet vinū vtres, & vinū effundetur, & vtres peribūt, sed vinū nouū in vtres nouos mitti debet.

¶Feria.iiij.ex.j.Regum.Lcō.j.

ERuit ergo Dauid omnia c.30. quæ tulerant Amalecitę, & duas vxores suas eruit, Nec defuit quicquā à paruo vsque ad magnū, tam de filijs q̄ de filiabus, & de spolijs: & quęcunq; rapuerant, omnia reduxit Dauid. Et tulit vniuersos greges, & armenta, & minauit ante faciem suam: dixeruntq;, Hæc est præda Dauid. Venit autē Dauid ad ducentos viros, qui lassi substitetāt, nec sequi poterāt Dauid, & residere eos iusserat in torrente Besor: qui egressi sunt obuiā Dauid, & populo qui erat cum eo. Accedens autem Dauid ad populū, salutauit eos pacifice.

Respondensq; omnis vir pessimus, & iniquus de viris q ierãt cum Dauid, dixit, Quia nõ venerũt nobiscũ, nõ dabimus eis quicquã de prẹda quã eruim⁹: sed sufficiat vnicuiq; vxor sua & filij: quos cũ acceperint, recedant. Dixit aũt Dauid, Non sic facietis fratres mei de his q̃ tradidit nobis dñs, & custodiuit nos, & dedit latrunculos q erupẽrãt aduersum nos, in manus nostras, nec audiet vos quisquã super sermone hoc. ęqua enim pars erit descẽdẽtis ad prælıũ, & remanẽtis ad sarcinas, & similiter diuidẽt: & factũ est hoc ex die illa, & deinceps cõstitutũ & præfinitũ, & quasi lex in Israel vsq; in diem hanc. Venit ergo Dauid in Siceleg, & misit dona de p̃da seniorib⁹ Iuda proximis suis dicẽs: Accipite bñdictionẽ de prẹda hostiũ dñi: His q erãt in Bethel, & qui in Ramoth ad meridiẽ, & qui in Gether, & qui in Aroer, & qui ĩ Sephamoth, & qui in Esthamo, & q in Rachal, & qui in vrbib⁹ Ierameel, & qui in vrbib⁹ Ceni, & qui in Harama, & qui in lacu Asan, & qui in Athach, & qui in Hebron: & reliquis qui erant in his locis in quibus cõmoratus fuerat Dauid ipse, & viri eius.

Secundum Marcum. Lectio. ij.

ET factũ est iterũ cũ sabbatis ambularet per sata, & discipuli eius cœperũt progredi & vellere spicas. Pharisæi autẽ dicebãt ei, Ecce, q d faciũt discipuli tui sabbatis quod nõ licet? Et ait illis, Nunquã legistis q d fecerit Dauid, qñ necessitatẽ habuit & esuriit ipse, & qui cũ eo erãt? quomodo introiuit in domũ Dei sub Abiathar principe sacerdotũ, & panes propositionis mãducauit, quos nõ licebat manducare nisi solis sacerdotibus, & dedit eis & q cũ eo erãt? Et dicebat eis, Sabbatũ propter hominẽ factum est: & non homo propter sabbatũ. Itaq; dñs est filius hominis, etiã sabbati. ca. 2.

Et introiuit iterũ in synagogã: & erat ibi homo habẽs manum aridã. Et obseruabãt eum si sabbatis curaret, vt accusarẽt illũ. Et ait homini habenti manum aridam, Surge in mediũ. Et dicit eis, Licet sabbatis benefacere, an male? animã saluam facere, an perdere? At illi tacebãt. Et circunspiciẽs eos cũ ira, contristatus sup cæcitate cordis eorum dicit homini, Extende manũ tuã. Et extendit: & restituta est man⁹ illi. Exeuntes aũt Pharisæi statim cũ Herodianis ca. 3.

cõsi-

consiliũ faciebãt aduersus eum quomodo eum perderẽt. Iesus aũt cũ discipulis suis secessit ad mare: & multa turba à Galilæa & Iudæa secuta est eum, & ab Ierosolymis & ab Idumæa & trãs Iordanẽ: & q circa Tyrum & Sidonem multitudo magna audiẽtes quę faciebat venerunt ad eum. Et dixit Iesus discipulis suis, vt nauicula sibi deseruirẽt propter turbã, ne cõprimerent eum: multos enim sanabat, ita vt irruerunt in eum, vt illũ tangerent quotquot habebãt plagas. Et spiritus immundi cum illũ videbant, procidebant ei: & clamabãt dicentes, Tu es filius Dei. Et vehemẽter cõminabatur eis ne manifestarent illum. Et ascendens in montẽ, vocauit ad se quos voluit ipse: & venerunt ad eum. Et fecit vt essent duodecim cũ illo: & vt mitteret eos prædicare. Et dedit illis potestatẽ curandi infirmitates, & eiiciendi dæmonia. Et imposuit Simoni nomẽ Petrus, & Iacobum Zebedæi & Ioannẽ fratrem Iacobi, & imposuit eis nomina Boanerges, quod est, filij tonitrui, & Andream & Philippum & Bartholomæũ, & Matthæum, & Thomã, & Iacobum Alphæi, & Thaddæũ & Simonem Cananæum, & Iudã Iscariotem, qui & tradidit illum.

¶ Feria.v.ex.i. Regum. Lcõ.i.

PHilisthiim aũt pugnabant c.31 aduersum Israel: & fugerũt viri Israel ante faciem Philisthiim, & ceciderunt interfecti in monte Gelboe. Irrueruntq; Philisthiim in Saul, & in filios eius, & percusserunt Ionathã & Abinadab & Melchisua filios Saul, totumq; põdus prælij versum est in Saul, & cõsecuti sunt eum viri sagittarij, & vulneratus est vehemẽter à sagittarijs. Dixitq; Saul ad armigerũ suũ, Euagina gladiũ tuũ, & percute me, ne forte veniãt incircuncisi isti & interficiãt me illudentes mihi. Et noluit armiger eius: fuerat enim nimio terrore perterritus. Arripuit itaq; Saul gladium suũ, & irruit super eum. Quod cũ vidisset armiger eius videlicet q mortuus esset Saul, irruit etiã ipse super gladiũ suũ & mortuus est cũ eo. Mortuus est ergo Saul, & tres filij eius, & armiger illius, & vniuersi viri eius in die illa pariter. Videntes autẽ viri Israel qui erant trans vallem & trans Iordanem, q fugissent viri Israelitæ, & q mortu9 esset Saul, & filij ei9, reliquerunt ciuitates suas & fugerunt

venerũtq; Philisthiim,& habitauerũt ibi. facta aũt die altera venerunt Philisthiim vt expo-
31 liarẽt interfectos,& inuenerunt Saul & tres filios eius iacẽtes in monte Gelboe. Et præciderunt caput Saul,& expoliauerunt eũ armis: & miserunt in terram Philisthinorũ per circumitum. vt annuntiaretur in tẽplo idolorũ & in populis. Et posuerũt arma eius in templo Astaroth, corpus vero eius suspenderunt in muro Bethsan. Quòd cũ audissent habitatores Iabes Galaad, quęcunq; fecerant Philisthiim Saul, surrexerũt oẽs viri fortissimi,& ambnlauerũt tota nocte,& tulerunt cadauer Saul, & cadauera filiorũ eius de muro Bethsan: veneruntq; Iabes Galaad,& cõbusserunt ea igni: & tulerunt ossa eorum:& sepelierunt in nemore Iabes, & ieiunauerunt septem diebus.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ca.3. ET veniunt ad domum, & cõuenit iterũ turba, ita vt non possent neq; panẽ manducare. Et cum audissent sui, exierunt tenere eum: dicebãt enim, Quoniã in furorem versus est. Et Scribæ qui ab Ierosolymis descenderãt, dicebant, Quoniã Beelzebub habet:& qa in principe dæmoniorum eiicit dæmonia. Et cõuocatis eis, in parabolis dicebat illis, Quomodo potest satanas satanã eiicere? & si regnũ in se diuidatur: nõ potest regnũ illud stare.& si dom' super semetipsam dispartiat: non potest dom' illa stare. Et si satanas cõsurrexerit ĩ semetipsum dispartitus est, & nõ poterit stare, sed finẽ habet. Nemo potest vasa fortis ingressus in domũ diripere, nisi prius fortẽ alliget, & tunc domum eius diripiet. Amẽ dico vobis, qm̃ omnia dimittẽtur filijs hominũ peccata & blasphemiæ quibus blasphemauerunt: qui aũt blasphemauerit in spiritũ sanctũ, nõ habebit remissionẽ in æternum, sed reus erit æterni delicti: qm̃ dicebant Spiritũ immundũ habet. Et veniũt mater ei' & fratres:& foris stantes miserũt ad eũ vocantes eũ. Et sedebat circa eum turba:& dicunt ei, Ecce mater tua & fratres tui foris quęrũt te. Et respõdẽs eis, ait, Quæ est mater mea,& fratres mei? Et circũspiciens eos qui in circuitu eius sedebãt, ait, Ecce mater mea,& fratres mei. Qui enim fecerit voluntatẽ Dei: hic frater me' & soror mea & mater est. Et iterũ
ca.4. cœpit docere ad mare; & congre-

gregata est ad eũ turba multa, ita vt nauim ascendens sederet in mari, & omnis turba circa mare super terrã erat: & docebat eos in parabolis multa, & dicebat illis in doctrina sua: Audite. Ecce, exiit seminans ad seminandũ. Et dum seminat aliud cecidit circa viã, & venerũt volucres cœli & comederũt illud. Aliud vero cecidit super petrosa vbi non habuit terram multã: & statim exortũ est, qm̃ nõ habebat altitudinẽ terræ, & qñ exortus est Sol, exæstuauit, & eo ꝙ non habebat radicem, exaruit. Et aliud cecidit in spinas: & ascẽderũt spinæ & suffocauerunt illud, & fructũ nõ dedit. Et aliud cecidit in terrã bonam: & dabat fructũ ascẽdentẽ & crescentẽ, & afferebat vnũ trigesimũ, & vnum sexagesimũ, & vnũ cẽtesimũ. Et dicebat: Qui habet aures audiendi audiat. Et cũ esset singularis, interrogauerũt eũ hi qui cũ eo erãt duodecim, parabolã, & dicebat eis: Vobis datũ est nosse mysteriũ regni Dei, illis autem qui foris sunt, in parabolis omnia fiunt vt vidẽtes videant, & nõ videãt, & audientes audiant, & non intelligant, nequãdo conuertantur, & dimittantur eis peccata.

¶ Fer. vj. Secund⁹ lib. Samuelis, Quẽ nos ij. Reg. dicim⁹. Lcõ. j.

FActum est autem postquã mortuus est Saul, vt Dauid reuerteretur à cæde Amalec, & maneret in Siceleg duos dies. In die autẽ tertia apparuit homo veniẽs de castris Saul veste cõscissa, & puluere cõspersus caput, & vt venit ad Dauid, cecidit sup faciem suã, & adorauit. Dixitq; ad eũ Dauid, Vnde venis? Qui ait ad eum, De castris Israel fugi. Et dixit ad eũ Dauid, Quod est verbum, quod factum est? indica mihi. Qui ait, Fugit popul⁹ ex prælio, & multi corruentes è populo mortui sunt: sed & Saul & Ionathas filius eius interierunt. Dixitq; Dauid ad adolescentẽ, q nuntiabat ei: Vnde scis qa mortu⁹ est Saul & Ionathas filius eius? Et ait adolescẽs qui nuntiabat ei, Casu veni in montẽ Gelboe, & Saul incumbebat sup hastam suã: porro currus & equites appropinquabant ei, & cõuersus post tergum suũ, vidensq; me vocauit. Cui cum respõdissem, Adsum: dixit mihi, Quisnã es tu? Et aio ad eum, Amalecites ego sum. Et loquutus est mihi, Sta sup me, & interfice me: qm̃ tenent me angustiæ, & adhuc

tota aĩa meã in me est. Stansq; super eum, occidi illũ: sciebam enim φ viuere nõ poterat post ruinam: & tuli diadema quod erat in capite eius, & armillam de brachio illius: & attuli ad te dñm meũ huc. Apprehendens aũt Dauid vestiméta sua scidit, omnesq; viri qui erãt cum eo, & planxerũt, & fleuerũt, & ieiunauerunt, vsq; ad vesperã super Saul, & sup Ionathã filiũ eius, & super populũ dñi, & super domũ Israel, eo φ corruissent gladio. Dixitq; Dauid ad iuuené qui nuntiauerat ei: Vnde es tu? Qui respondit: Filius hominis aduenæ Amalecitę ego sum. Et ait ad eũ Dauid: Quare non timuisti mittere manum tuã vt occideres Christũ dñi? vocásq; Dauid vnum de pueris suis: ait: Accedens irrue in eum, qui percussit illũ, & mortuus est. Et ait ad eum Dauid: Sanguis tuus super caput tuum: os enim tuum loquutũ est aduersum te, dicẽs: Ego interfeci Christum dñi.

Secundum Marcum. Lectio. ij.

ET ait illis, Nescitis parabolam hãc? & quomodo oẽs parabolas cognoscetis? Qui seminat, verbũ seminat. Hi auté sunt, q circa viã: vbi seminatur verbũ, & cũ audierint cõfestim venit satanas, & aufert verbum quod seminatũ est in cordibus eorum. Et hi sunt similiter qui sup petrosa seminantur: qui cũ audierint verbũ, statim cũ gaudio accipiũt illud: & nõ habent radicẽ in se, sed téporales sunt: deinde orta tribulatiõe vel persequutione propter verbũ, confestim scãdalizãtur. Et alij sunt qui in spinis seminãtur: hi sunt qui verbum audiũt, & erumnæ seculi & deceptio diuitiarum, & circa reliqua cõcupiscentiæ introeuntes suffocant verbum, & sine fructu efficitur. Et hi sunt qui super terrã bonã seminati sunt: qui audiunt verbũ & suscipiunt, & fructificant, vnũm trigesimũ, vnũ sexagesimum, & vnũ centesimũ. Et dicebat illis: Nunquid venit lucerna vt sub modio ponatur, aut sub lecto? Nonne vt super candelabrũ ponatur? Non est enim aliquid abscõditũ, quod nõ manifestetur: nec factũ est occultũ, quod nõ veniat in palã. Si quis habet aures audiendi, audiat. Et dicebat illis Videte quid audiatis. In qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis, & adiicietur vobis. Qui enim habet, dabitur illi: & qui non habet, etiã quod habet auferetur ab eo. Et dicebat:

bat: Sic est regnũ Dei, quemad modũ si homo iaciat sementẽ in terrã, & dormiat, & exurgat nocte & die, & semen germinet & increscat dũ nescit ille. Vltro enim terra fructificat, primum herbam, deinde spicam deinde plenũ frumentũ in spica. Et cũ ex se produxerit fructus: statim mittit falcem, qm̃ adest messis. Et dicebat: Cui assimilabimus regnum Dei? aut cui parabolæ cõparabim⁹ illud? Sicut granũ sinapis, quod cum seminatum fuerit in terra minus est oĩbus seminibus quæ sunt in terra: & cum seminatũ fuerit, ascendit in arborem, & fit maius oĩbus olerib⁹, & facit ramos magnos, ita vt possint sub vmbra eius aues cœli habitare. Et talibus multis parabolis loquebat̃ eis verbum, prout poterãt audire: sine parabola aũt non loquebatur eis, seorsum autẽ discipulis suis disserebat omnia. Et ait illis in illa die cũ sero esset factũ: Transeamus cõtra. Et dimittẽtes turbã assumunt eum ita vt erat in naui: & aliæ naues erãt cũ illo. Et facta est procella magna vẽti, & fluctus mittebat in nauim, ita vt impleretur nauis. Et erat ipse in puppi super ceruical dormiens: & excitãt eum, & dicunt illi: Magister, non ad te pertinet q̃a perimus? Et exurgens cõminatus est vento, & dixit mari: Tace, obmutesce. Et cessauit ventus: & facta est tranquillitas magna. Et ait illis: quid timidi estis? necdum habetis fidem? & timuerũt timore magno: & dicebant ad alterutrum: Quis putas est iste, quia & ventus & mare obediunt ei?

¶ Sabbato, ex ij. Regũ. Lcõ. j.

PLanxit aũt Dauid planctũ huiuscemodi super Saul, & sup Ionathan filiũ ei⁹: & præcepit vt docerẽt filios Iuda arcũ: sicut scriptũ est in libro iustorum: Et ait, Cõsidera Israel pro his qui mortui sunt sup excelsa tua vulnerati. Inclyti Israel sup mõtes tuos interfecti sunt: quomodo ceciderunt fortes? Nolite annũtiare in Geth, neq; annũtietis in cõpitis Ascalonis: ne forte lætentur filiæ Philisthiim, ne exultent filiæ incircuncisorũ. Montes Gelboe, nec ros, nec pluuia veniant sup vos, neq; sint agri primitiarũ, quia ibi abiectus est clypeus fortiũ, clypeus Saul quasi nõ esset vnctus oleo. A sanguine interfectorũ, ab adipe fortium, sagitta Ionathæ nunquã rediit retrorsum: & gladius Saul non est reuersus ca. 1.

uersus inanis. Saul & Ionathas amabiles, & decori valde in vita sua, in morte quoq; nō sunt diuisi: aquilis velociores, leonibus fortiores. Filiæ Israel super Saul flete, q̄ vestiebat vos coccino in delitijs, q̄ præbebat ornamēta aurea cultui vestro. Quomodo ceciderūt fortes in prælio? Ionathas in excelsis tuis occisus est. Doleo sup te frater mi Ionatha decore nimis, & amabilis super amorem mulierum. Sicut mater vnicum amat filium suū, ita ego te diligebam. Quomodo ceciderunt robusti, & perierunt arma bellica?

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ca.5. ET venerūt trans fretū maris in regionē Gerasenorū. Et exeunti ei de naui, statim occurrit de monumētis homo in spiritu immundo, qui domicilíū habebat in monumentis: & neq; catenis iam quisquā poterat eum ligare: q̄m sæpe cōpedibus & catenis vinctus, dirupisset catenas, & cōpedes cōminuisset: & nemo poterat eū domare: & semper die ac nocte in monumētis & in montib⁹ erat, clamās & cōcidēs se lapidibus. Videns autē Iesum à longe, cucurrit & adorauit eū: & clamās voce magna dixit. Quid mihi & tibi Iesu fili Dei altissimi? adiuro te per Deum ne me torqueas. Dicebat enim illi: Exi spūs immūde ab homine isto. Et interrogabat eū: Quod tibi nomē est? Et dixit ei, Legio mihi nomen est: qa multi sumus. Et deprecabatur eum multū, ne se expelleret extra regionē. Erat autē ibi circa montē grex porcorū magn⁹, pascēs in agris. Et deprecabātur eū spūs, dicentes: Mitte nos ī porcos, vt in eos introeamus. Et cōcessit eis statim Iesus. Et exeuntes spūs immundi, introierūt in porcos: & magno impetu grex præcipitatus est in mare, ad duo millia, & suffocati sunt in mari. Qui aūt pascebant eos, fugerunt, & nuntiauerūt in ciuitatem & in agros. Et egressi sunt videre q̄d esset factum: & venerunt ad Iesum, & vidēt illū q̄ à dæmonio vexabatur, sedentē, vestitum, & sanæ mētis: & timuerūt. Et narrauerūt illis q̄ viderāt, qualiter factū esset ei qui dæmoniū habuerat: & de porcis. Et rogare cœperūt eū vt discederet de finibus eorū. Cunq; ascenderet nauim, cœpit illum deprecari qui à dæmonio vexatus fuerat, vt esset cum illo: & nō admisit eū, sed ait illi: Vade in domū tuam

ad tuos, & annuntia illis quãta
tibi dñs fecerit, & misertus sit
tui. Et abiit, & cœpit prædicare
in Decapoli quanta sibi fecisset
Iesus: & oẽs mirabantur. Et cũ
trãscendisset Iesus in naui rur-
sum trãs fretum, cõuenit turba
multa ad eũ, & erat circa mare.
Et venit quidã de archisynago-
gis noĩe Iairus: & videns eũ pro
cidit ad pedes ei⁹, & deprecaba-
tur eum multũ, dicẽs: Quoniã
filia mea in extremis est: Veni,
impone manũ tuã super eã, vt
salua sit & viuat. Et abiit cum
illo: & sequebatur eum turba
multa, & comprimebant eum.

¶ Dñica.xix.post Pentecostẽ, ex tertio Regũ. Lectio prima.

c.17.

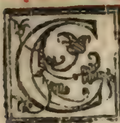

T dixit Elias thes-
bites de habita-
toribus Galaad,
ad Achab, Viuit
dñs De⁹ Israel, in
cuius cõspectu sto, si erit annis
his ros & pluuia, nisi iuxta oris
mei verba. Et factũ est verbum
dñi ad eum, dicẽs: Recede hinc,
& vade cõtra orientẽ, & abscon
dere in torrente Carith, qui est
cõtra Iordanẽ: & ibi de torrẽte
bibes: coruisq; præcepi vt pa-
scant te ibi. Abiit ergo, & fecit
iuxta verbũ dñi: Cũq; abiisset,
sedit in torrente Carith, qui est
contra Iordanem. Corui quoq;
deferebant ei panem & carnes
mane, similiter panẽ & carnes
vesperi, & bibebat de torrente.
Post dies autẽ aliquot siccatus
est torrens, nõ enim pluerat su-
per terrã. † Factus est ergo ser- B
mo dñi ad eum, dicẽs, Surge, &
vade in Sareptha Sidoniorũ, &
manebis ibi: præcepi enim ibi
mulieri viduę vt pascat te. Sur-
rexit, & abijt in Sareptha, Cũq;
venisset ad portã ciuitatis, appa
ruit ei mulier vidua colligens li
gna, & vocauit eam, dixitq; ei:
Da mihi paululũ aquæ in vase,
vt bibam. Cumq; illa pergeret,
vt afferret, clamauit post tergũ
eius, dicens: Affer mihi obsecro
& buccellã panis in manu tua.
Quæ respondit, Viuit dominus
Deus tuus, quia non habeo pa-
nem, nisi quantum pugillus ca
pere potest farinæ in hydria, &
paululũ olei in lecytho: en colli
go duo ligna, vt ingrediar, & fa
ciam illud mihi & filio meo, vt
comedamus & moriamur.]

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ET mulier quæ erat in pro ca.5.
fluuio sanguinis ãnis duo-
decim, & fuerat multa perpessa
à cõpluribus medicis, & eroga-
uerat omnia sua, nec quicquã
profecerat, sed magis deterius
ha-

¶ Dñica.xviij.post Pẽtecostẽ, ex primo Regũ. Lectio prima.

c.29.
Ongregata sunt ergo Philisthiim vniuersa agmina in Aphec: sed & Israel castrametatus est sup fontẽ qui erat in Iezrahel. Et satrapæ quidem Philisthiim incedebãt in centuriis & millib⁹: Dauid aũt, & viri eius erãt in nouissimo agmine cũ Achis, Dixeruntq; principes Philisthiim, Quid sibi volunt Hebræi isti? Et ait Achis ad principes Philisthiim, Nunqd ignoratis Dauid, q fuit seruus Saul regis Israel, & est apud me multis diebus vel annis? & non inueni in eo qcquã, ex die qua transfugit ad me, vsq, ad diem hãc? Irati sunt aũt aduersus eũ principes Philisthiim, & dixerũt ei, Reuertatur vir, & sedeat in loco suo, in quo constituisti eum: & non descendat nobiscũ in prælium, ne fiat nobis aduersarius, cũ præliari cœperimus: quomodo enim aliter poterit placare dñm suũ nisi in capitibus nřis? Nonne iste est Dauid cui cantabãt in choris, dicentes, Percussit Saul in millib⁹ suis, & Dauid in decem millibus suis? Vocauit ergo Achis Dauid, & ait ei, Viuit dñs, quia rectus es tu, & bonus in cõspectu meo, & exit⁹ tuus, & introit⁹ tuus mecũ est in castris: & nõ inueni in te qcquã mali ex die qua venisti ad me, vsq; in diẽ hãc: sed satrapis nõ places. Reuertere ergo, & vade in pace & nõ offendes oculos satraparum Philisthiim.

Sanctum Iesu Christi euãgeliũ secundum Marcum. Lectio.ij.

INitiũ Euangelij Iesu Christi filij Dei. Sicut scriptũ est in Isaia propheta: Ecce ego mitto angelũ meum ante faciẽ tuã, qui præparabit viã tuã ante te. Vox clamantis in deserto, Parate viã dñi, rectas facite semitas eius. Fuit Ioannes in deserto baptizans & prædicans baptismũ pœnitentiæ in remissionẽ peccatorũ. Et egrediebatur ad eũ omnis Iudææ regio & Ierosolymitæ vniuersi, & baptizabantur ab illo in Iordanis flumine, confitentes peccata sua. Et erat Ioannes vestitus pilis cameli, & zona pellicea circa lumbos ei⁹: & locustas & mel syluestre edebat. Et prædicabat, dicẽs: venit fortior me post me: cuius non sum dign⁹ procumbens soluere corrigiam calceamẽtorũ eius. Ego baptizaui vos aqua, ille vero baptizabit vos spiritu sctõ. ca.1.

Et

Et factum est: in diebus illis venit Iesus à Nazareth Galilææ, & baptizatus est à Ioanne in Iordane. Et statim ascendẽs de aqua, vidit cœlos apertos, & spiritum sanctũ tanquã columbã descẽdentẽ & manentẽ in ipso. Et vox facta est de cœlis, Tu es filius me⁹ dilect⁹, in te cõplacui. Et statim spiritus expulit eũ in desertũ. Et erat in deserto quadraginta diebus, & quadraginta noctibus: & tentabatur à satana, eratq; cũ bestijs: & angeli ministrabãt illi. Postquã autẽ tradit⁹ est Ioãnes, venit Iesus in Galilæã, prædicãs Euangelium regni Dei, & dicẽs, Quoniã impletũ est tẽpus, & appropinquauit regnũ Dei: pœnitemini, & credite Euãgelio. Et præteriens secus mare Galilææ, vidit Simonem & Andream fratrem eius, mittentes retia in mare, (erant enim piscatores) & dixit eis Iesus, Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum. Et protinus relictis retibus, secuti sunt eum. Et progressus inde pusillum, vidit Iacobum Zebedæi & Ioannem fratrẽ eius: & ipsos cõponentes retia in naui: & statim vocauit illos. Et relicto patre suo Zebedæo in naui cũ mercenarijs, secuti sunt eũ.

Secundum Matthęum. Lcõ.iiij

IN illo tempore: Ascendens Iesus in nauiculã transfretauit, & venit in ciuitatem suam. ca.9.

Et rel. hom. b. Petri Chrisologi.

Christum in humanis actibus diuina gessisse mysteria, & in rebus visibilibus inuisibilia exercuisse negocia, lectio hodierna monstrauit: Ascẽdit, inquit, in nauiculã, & transfretauit: & venit in ciuitatẽ suã. Nonne ipse est qui fugatis fluctibus maris ꝓfunda nudauit: vt Israeliticus populus inter stupentes vndas sicco vestigio, velut montiũ cõcaua trãsiret? Nõne hic est qui Petri pedibus marinos vertices inclinauit, vt iter liquidum humanis gressib⁹ solidũ præberet obsequiũ? Et q̃d est ꝙ ipse sibi sic maris denegat seruitutẽ, vt breuissimi laci trãsitũ sub mercede nautica trãsfretaret? Ascẽdit, inq̃t, in nauiculã, & trãsfretauit. Et q̃d mirũ frẽs? Christ⁹ venit suscipere infirmitates nostras, & sua nobis cõferre remedia sanitatis: q̃a medicus q̃ nõ infert sanitatẽ, infirmitates curare nescit. Et q̃ nõ fuerit cũ infirmo infirmatus, infirmo non põt cõferre sanitatẽ. Christ⁹ ergo si in suis mãsisset virtutib⁹, cõe cum hoĩbus nihil haberet,

Et

Et si non implesset carnis ordinem, carnis in illo esset otiosa susceptio. Te deum. Oratio.

Dirigat corda nostra quęsumus dñe tuę miserationis operatio: quia tibi sine te placere nõ possumus. Per dominum nostrum Iesum Christũ.

¶ Feria. ij. ex. j. Reg. lib. Lcõ. j.

c. 29. Dixitq; Dauid ad Achis, Quid enim feci, & quid inuenisti in me seruo tuo à die qua fui in cõspectu tuo vsq; in diem hãc, vt nõ veniã & pugnẽ contra inimicos dñi mei regis? Respondens aũt Achis, locutus est ad Dauid, Scio quia bonus es tu in oculis meis, sicut angel⁹ Dei: sed principes Philisthinorum dixerũt, Non ascendet nobiscũ in præliũ. Igitur cõsurge mane, tu & serui dñi tui, qui venerunt tecum: & cum de nocte surrexeritis, & cœperit dilucescere, pergite. Surrexit itaq; de nocte Dauid ipse & viri eius, vt proficiscerentur mane, & reuerterẽtur ad terram Philisthiim. Philisthiim aũt ascenderant in

c. 30. Iezrael. Cũq; venissent Dauid & viri eius in Siceleg die tertia, Amalecitæ impetum fecerãt ex parte Australi in Siceleg, & percusserãt Siceleg, & succenderãt eam igni. Et captiuas duxerãt mulieres ex ea á minimo vsq; ad magnũ: & nõ interfecerant quenquã, sed secum duxerãt, & pergebant itinere suo. Cum ergo venisset Dauid & viri ei⁹ ad ciuitatẽ, & inuenissent eã succensam igni, & vxores suas, & filios suos, & filias ductas esse captiuas, leuauerunt Dauid & populus qui erat cum eo, voces suas, & planxerũt donec deficerent in eis lachrymę. Siquidem & duę vxores Dauid captiuę ductæ fuerant, Achinoan Iezraelitis, & Abigail vxor Nabal Carmeli. Et contristatus est Dauid valde: volebat enim eum populus lapidare, quia amara erat anima vniuscuiusque viri super filijs suis, & filiabus.

Secundum Marcum. Lectio. ij.

Et ingrediuntur Capharnaum: & statim sabbatis ingressus in synagogã, docebat eos. Et stupebãt super doctrina eius: erat enim docẽs eos quasi potestatem habens, & nõ sicut Scribæ. Et erat in synagoga eorum homo in spũ immũdo, & exclamauit, dicẽs: Quid nobis & tibi Iesu Nazarene? venisti perdere nos: scio ꝙ sis sctũs Dei. Et cõminatus est ei Iesus, dicẽs, Obmutesce, & exi de homine. Et discerpẽs eum spũs immundus, ca. 1.

dus,& exclamans voce magna, exijt ab eo. Et mirati sunt oēs, ita vt cōquirerēt inter se, dicentes, Quid nam est hoc? quænā doctrina hęc noua: quia in potestate spiritibus immūdis imperat,& obediūt ei? Et processit rumor ei⁹ statim in oēm regionem Galilææ. Et protinus egredientes de synagogis, venerunt in domū Simonis & Andreę cū Iacobo & Ioāne. Decumbebat aūt socrus Simonis febricitās & statim dicunt ei de illa. Et accedens eleuauit eā apprehēsa manu eius:& cōtinuo dimisit eam febris,& ministrabat eis. Vespere aūt facto, cum occidisset sol, afferebant ad eum oēs male habentes, & dæmonia habētes:& erat omnis ciuitas congregata ad ianuam. Et curauit multos qui vexabātur varijs languoribus: & dæmonia multa eiiciebat, & nō sinebat ea loqui, qm̄ sciebāt eum. Et diluculo valde surgēs, egressus abijt in desertū locū, ibiq; orabat. Et prosecut⁹ est eum Simon, & qui cum illo erāt. Et cū inuenissent eū, dixerunt ei, Quia omnes, quęrūt te. Et ait illis, Eamus in proximos vicos & ciuitates, vt & ibi prædicem, ad hoc enim veni. Et erat prædicās in synagogis eorū, in omni Galilæa:& dæmonia eiiciens. Et venit ad eū leprosus deprecās eū:& genu flexo, dicit ei, Si vis, potes me mundare. Iesus aūt misert⁹ eius, extendit manū suā,& tangens eū, ait illi, Volo, mundare. Et cū dixisset, statim discessit ab eo lepra, & mūdat⁹ est. Et cōminat⁹ est ei, statimq; eiecit illū,& dicit ei, Vide, nemini dixeris: sed vade, ostende te principi sacerdotū, & offer prò emundatione tua quæ pręcepit Moyses in testimoniū illis. Et egressus cœpit ꝑdicare & diffamare sermonē: ita vt iā nō posset manifeste introire ī ciuitatē, sed foris in desertis locis esse, & cōueniebant ad eum vndiq;.

Feria.iij.ex.j.lib.Reg. Lcō.j.

Confortatus est aūt Dauid in dn̄o Deo suo. Et ait ad Abiathar sacerdotē filiū Achimelec. Applica ad me Ephod. c.30. Et applicauit Abiathar Ephod ad Dauid, & consuluit Dauid dn̄m, dicens, Persequar latrunculos hos,& cōprehendam eos, an nō? Dixitq; ei dn̄s, Persequere: absq; dubio enim comprehendes eos,& excuties prędam. Abiit ergo Dauid ipse & sexcēti viri qui erāt cū eo, & venerūt vsq; ad torrentē Besor: & lassi quidā substiterunt. Persecutus

est autẽ Dauid ipse & quadringenti viri, substiterãt enim ducenti, qui lassi trãsire nõ poterãt torrentem Besor. Et inuenerũt virum Ægyptiũ in agro, & adduxerunt eum ad Dauid: dederuntq; ei panẽ vt comederet, & biberet aquam, sed & fragmen massæ caricarũ, & duas ligaturas vuæ passę. Quæ cum comedisset, reuersus est spirit⁹ eius, & refocillatus est: nõ enim comederat panẽ, neq; biberat aquã tribus dieb⁹ & tribus noctibus. Dixit itaq; ei Dauid, Cuius es tu? vel vnde? & quo pergis? Qui ait, Puer Ægyptius ego sum, seruus viri Amalecitæ: dereliquit aũt me dñs meus qa ægrotare cœpi nudiustertius. Si quidem nos erupimus ad australẽ plagã Cerethi, & cõtra Iudã, & ad meridiem. Caleb, & Siceleg succendimus igni. Dixitq; ei Dauid, Potes me ducere ad cuneum istũ? Qui ait, Iura mihi per Deum, ꝙ nõ occidas me, & non tradas me in manus dñi mei, & ego ducam te ad cuneũ istum. Qui cum duxisset eum, ecce illi discumbebant super faciem vniuersæ terræ comedentes & bibentes, & quasi festũ celebrãtes diẽ, pro cuncta præda, & spolijs quæ ceperant de terra Philisthiim, & de terra Iuda. Et percussit eos Dauid à vespere vsq; ad vesperã alteri⁹ diei, & nõ euasit ex eis quisquã, nisi quadringenti viri adolescentes, qui ascenderãt camelos, & fugerãt.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ET iterum intrauit Capharnaum post dies octo: & auditũ est ꝙ in domo esset & confestim cõuenerunt multi, ita vt nõ caperent neq; ad ianuam, & loquebatur eis verbũ. Et venerunt ad eũ ferentes paralyticũ, qui à quatuor portabatur. Et cum non possent offerre eũ illi præ turba, nudauerunt tectum vbi erat: & patefaciẽtes submiserunt grabatũ in quo paralyticus iacebat. Cum autẽ vidisset Iesus fidẽ illorũ, ait paralytico, Fili, dimittunt tibi peccata tua. Erant aũt illic quidã de Scribis sedentes, & cogitantes in cordibus suis, Quid hic sic loquitur? blasphemat. Quis potest dimittere peccata, nisi solus Deus? Quo statim cognito Iesus spiritu suo quia sic cogitarent intra se, dixit illis, Quid ista cogitatis in cordib⁹ vestris? Quid est facilius, dicere paralytico, Dimittuntur tibi peccata: an dicere, Surge, tolle grabatũ tuũ & ambula? Vt autẽ sciatis quia filius ca. 2.

hominis habet potestatē in terra dimittendi peccata (ait paralytico) tibi dico, surge, tolle grabatum tuum, & vade in domū tuam. Et statim surrexit ille: & sublato grabato abijt inde coram omnib⁹, ita vt mirarentur omnes, & honorificarēt Deum, dicētes. Quia nunquā sic vidimus. Et egressus est rursus ad mare, omnisq; turba veniebat ad eum, & docebat eos. Et cum præteriret, vidit Leui Alphæi sedentem ad telonium: & ait illi, Sequere me. Et surgens secutus est eū. Et factū est: cum accumberet in domo illius, multi publicani & peccatores simul discumbebāt cum Iesu & discipulis eius, erant enim multi qui & sequebantur eum. Et Scribæ & Pharisæi vidētes quia māducaret cū publicanis & peccatoribus, dixerunt discipulis eius, Quare cū publicanis & peccatoribus manducat & bibit magister vester? Hoc audito Iesus ait illis, Nō necesse habēt sani medico: sed qui male habent, non enim veni vocare iustos, sed peccatores. Et erāt discipuli Ioānis & Pharisæorū ieiunantes, & veniūt, & dicunt illi, Quare discipuli Ioānis & Pharisæorū ieiunant: tui autē discipuli nō ieiunant? Et ait illis Iesus? Nūquid possunt filij nuptiarū quandiu sponsus cum illis est, ieiunare? Quanto tempore habēt secum sponsum, nō possunt ieiunare. Veniēt aūt dies cū auferetur ab eis spōsus, & tunc ieiunabūt in illis diebus: Nemo assumentū panni rudis assuit vestimēto veteri: alioqn aufert supplemētū nouū à veteri, & maior scissura fit. Et nemo mittit vinū nouū in vtres veteres alioqn dirūpet vinū vtres, & vinū effundetur, & vtres peribūt, sed vinū nouū in vtres nouos mitti debet.

¶ Feria.iiij.ex.j.Regum.Lcō.j.

ERuit ergo Dauid omnia c.30. quæ tulerant Amalecitę, & duas vxores suas eruit, Nec defuit quicquā à paruo vsque ad magnū, tam de filijs q̄ de filiabus, & de spolijs: & quęcunq; rapuerant, omnia reduxit Dauid. Et tulit vniuersos greges, & armenta, & minauit ante faciem suam: dixeruntq;, Hæc est præda Dauid. Venit autē Dauid ad ducentos viros, qui lassi substitetāt, nec sequi poterāt Dauid, & residere eos iusserat in torrentē Besor: qui egressi sunt obuiā Dauid, & populo qui erat cum eo. Accedens autem Dauid ad populū, salutauit eos pacifice.

Respondensq; omnis vir pessimus, & iniquus de viris q̃ ierãt cum Dauid, dixit, Quia nõ venerũt nobiscũ, nõ dabimus eis quicquã de prȩda quã eruim⁹: sed sufficiat vnicuiq; vxor sua & filij: quos cũ acceperint, recedant. Dixit aũt Dauid, Non sic facietis fratres mei de his q̃ tradidit nobis dñs, & custodiuit nos, & dedit latrunculos q̃ eruperãt aduersum nos, in manus nostras, nec audiet vos quisquã super sermone hoc. ęqua enim pars erit descendẽtis ad prælijũ, & remanẽtis ad sarcinas, & simi liter diuidẽt: & factũ est hoc ex die illa, & deinceps cõstitutũ & præfinitũ, & quasi lex in Israel vsq; in diem hanc. Venit ergo Dauid in Siceleg, & misit dona de p̃da seniorib⁹ Iuda proximis suis dicẽs: Accipite bñdictionẽ de prȩda hostiũ dñi: His q̃ erãt in Bethel, & qui in Ramoth ad meridiẽ, & qui in Gether, & qui in Aroer, & qui ĩ Sephamoth, & qui in Esthamo, & q̃ in Rachal, & qui in vrbib⁹ Ierameel, & qui in vrbib⁹ Ceni, & qui in Harama, & qui in lacu Asan, & qui in Athach, & qui in Hebron: & reliquis qui erant in his locis in quibus cõmoratus fuerat Dauid ipse, & viri eius.

Secundum Marcum: Lectio ij.

ET factũ est iterũ cũ sabbatis ambularet per sata, & ca. 2.
discipuli eius cœperũt progredi & vellere spicas. Pharisæi autẽ dicebãt ei, Ecce, q̃d faciũt discipuli tui sabbatis quod nõ licet? Et ait illis, Nunquã legistis q̃d fecerit Dauid, q̃n necessitatẽ habuit & esuriit ipse, & qui cũ eo erãt? quomodo introiuit in domũ Dei sub Abiathar principe sacerdotũ, & panes propositionis mãducauit, quos nõ licebat manducare nisi solis sacerdotibus, & dedit eis & q̃ cũ eo erãt? Et dicebat eis, Sabbatũ propter hominẽ factum est: & non homo propter sabbatũ. Itaq; dñs est filius hominis, etiã sabbati.

Et introiuit iterũ in synagogã: & erat ibi homo habẽs ma- ca. 3.
num aridã. Et obseruabãt eum si sabbatis curaret, vt accusarẽt illũ. Et ait homini habenti manum aridam, Surge in mediũ: Et dicit eis, Licet sabbatis benefacere, an male? animã saluam facere, an perdere? At illi tacebãt. Et circunspiciẽs eos cũ ira, contristatus sup cæcitate cordis eorum dicit homini, Extende manũ tuã. Et extendit: & restituta est man⁹ illi. Exeuntes aũt Pharisæi statim cũ Herodianis cõsi-

conſiliũ faciebãt aduerſus eum quomodo eum perderẽt. Ieſus aũt cũ diſcipulis ſuis ſeceſſit ad mare: & multa turba à Galilæa & Iudæa ſecuta eſt eum, & ab Ieroſolymis & ab Idumæa & trãs Iordanẽ: & q̃ circa Tyrum & Sidonem multitudo magna audiẽtes quę faciebat venerunt ad eum. Et dixit Ieſus diſcipulis ſuis, vt nauicula ſibi deſeruirẽt propter turbã, ne cõprimerent eum: multos enim ſanabat, ita vt irruerunt in eum, vt illũ tangerent quotquot habebãt plagas. Et ſpiritus immundi cum illũ videbant, procidebant ei: & clamabãt dicentes, Tu es filius Dei. Et vehemẽter cõminabatur eis ne manifeſtarent illum. Et aſcendens in montẽ, vocauit ad ſe quos voluit ipſe: & venerunt ad eum. Et fecit vt eſſent duodecim cũ illo: & vt mitteret eos prædicare. Et dedit illis poteſtatẽ curandi infirmitates, & eiiciendi dæmonia. Et impoſuit Simoni nomẽ Petrus, & Iacobum Zebedæi & Ioannẽ fratrem Iacobi, & impoſuit eis nomina Boanerges, quod eſt, filij tonitrui, & Andream & Philippum & Bartholomæũ, & Matthæum, & Thomã, & Iacobum Alphæi, & Thaddæũ & Simonem Cananæum, & Iudã Iſcariotem, qui & tradidit illum.

℄ Feria.v.ex.j. Regum. Lcõ.j.

PHiliſthiim aũt pugnabant c.31
aduerſum Iſrael: & fugerũt viri Iſrael ante faciem Philiſthiim, & ceciderunt interfecti in monte Gelboe. Irrueruntq; Philiſthiim in Saul, & in filios eius, & percuſſerunt Ionathã & Abinadab & Melchiſua filios Saul, totumq; põdus prælij verſum eſt in Saul, & cõſecuti ſunt eum viri ſagittarij, & vulneratus eſt vehemẽter à ſagittarijs. Dixitq; Saul ad armigerũ ſuũ, Euagina gladiũ tuũ, & percute me, ne forte veniãt incircuncisi iſti & interficiãt me illudentes mihi. Et noluit armiger eius: fuerat enim nimio terrore perterritus. Arripuit itaq; Saul gladium ſuũ, & irruit ſuper eum. Quod cũ vidiſſet armiger eius, videlicet q̃ mortuus eſſet Saul, irruit etiã ipſe ſuper gladiũ ſuũ & mortuus eſt cũ eo. Mortuus eſt ergo Saul, & tres filij eius, & armiger illius, & vniuerſi viri eius in die illa pariter. Videntes autẽ viri Iſrael qui erant trans vallem & trans Iordanem, q̃ fugiſſent viri Iſraelitæ, & q̃ mortu⁹ eſſet Saul, & filij ei⁹, reliquerunt ciuitates ſuas & fugerunt

venerūtq; Philisthiim,& habi-
tauerūt ibi. facta aūt die altera
venerunt Philisthiim vt expo-
31. liarēt interfectos,& inuenerunt
Saul & tres filios eius iacētes in
monte Gelboe. Et præciderunt
caput Saul,& expoliauerunt eū
armis: & miserunt in terram
Philisthinorū per circumitum.
vt annuntiaretur in tēplo ido-
lorū & in populis. Et posuerūt
arma eius in templo Astaroth,
corpus vero eius suspenderunt
in muro Bethsan. Quòd cū au-
dissent habitatores Iabes Ga-
laad, quæcunq; fecerant Phili-
sthiim Saul, surrexerūt oēs viri
fortissimi,& ambulauerūt tota
nocte,& tulerunt cadauer Saul,
& cadauera filiorū eius de mu-
ro Bethsan: veneruntq; Iabes
Galaad,& cōbusserunt ea igni:
& tulerunt ossa eorum:& sepe-
lierunt in nemore Iabes, & ie-
iunauerunt septem diebus.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ca.3. ET veniunt ad domum, &
cōuenit iterū turba, ita vt
non possent neq; panē mandu
care. Et cum audissent sui,exie-
runt tenere eum: dicebāt enim,
Quoniā in furorem versus est.
Et Scribæ qui ab Ierosolymis
descenderāt,dicebant, Quoniā
Beelzebub habet:& quia in prin-
cipe dæmoniorum eiicit dæmo
nia. Et cōuocatis eis,in parabo-
lis dicebat illis, Quomodo po-
test satanas satanā eiicere? & si
regnū in se diuidatur: nō potest
regnū illud stare. & si dom' su-
per semetipsam dispartiatur: non
potest dom' illa stare. Et si sata-
nas cōsurrexerit ī semetipsum
dispartitus est, & nō poterit sta
re,sed finē habet. Nemo potest
vasa fortis ingressus in domū
diripere, nisi prius fortē alliget,
& tunc domum eius diripiet.
Amē dico vobis, qm̄ omnia di-
mittētur filijs hominū peccata
& blasphemiæ quibus blasphe
mauerunt: qui aūt blasphema-
uerit in spiritū sanctū, nō habe
bit remissionē in æternum, sed
reus erit æterni delicti: qm̄ dice
bant Spiritū immundū habet.
Et veniūt mater ei' & fratres: &
foris stantes miserūt ad eū vo-
cantes eū. Et sedebat circa eum
turba: & dicunt ei, Ecce mater
tua & fratres tui foris quærūt te.
Et respōdēs eis, ait, Quæ est ma
ter mea,& fratres mei? Et circū-
spiciens eos qui in circuitu eius
sedebāt, ait, Ecce mater mea,&
fratres mei. Qui enim fecerit
voluntatē Dei: hic frater me' &
soror mea & mater est. Et iterū ca.4.
cœpit docere ad mare; & con-

gregata est ad eũ turba multa, ita vt nauim ascendens sederet in mari, & omnis turba circa mare super terrã erat: & docebat eos in parabolis multa, & dicebat illis in doctrina sua: Audite. Ecce, exiit seminans ad seminandũ. Et dum seminat aliud cecidit circa viã, & venerũt volucres cœli & comederũt illud. Aliud vero cecidit super petrosa vbi non habuit terram multã: & statim exortũ est, qm̃ nõ habebat altitudinẽ terræ, & qñ exortus est Sol, exæstuauit, & eo ꝙ non habebat radicem, exaruit. Et aliud cecidit in spinas: & ascẽderũt spinæ & suffocauerunt illud, & fructũ nõ dedit. Et aliud cecidit in terrã bonam: & dabat fructũ ascẽdentẽ & crescentẽ, & afferebat vnũ trigesimũ, & vnum sexagesimũ, & vnũ cẽtesimũ. Et dicebat: Qui habet aures audiendi audiat. Et cũ esset singularis, interrogauerũt eũ hi qui cũ eo erãt duodecim, parabolã, & dicebat eis: Vobis datũ est nosse mysteriũ regni Dei, illis autem qui foris sunt, in parabolis omnia fiunt vt vidẽtes videant, & nõ videãt, & audientes audiant, & non intelligant, nequãdo conuertantur, & dimittantur eis peccata.

¶ Fer. vj. Secund⁹ lib. Samuelis. Quẽ nos. ij. Reg. dicim⁹. Lcõ. j.

FActum est autem postquã mortuus est Saul, vt Dauid reuerteretur à cæde Amalec, & maneret in Siceleg duos dies. In die autẽ tertia apparuit homo veniẽs de castris Saul veste cõscissa, & puluere cõspersus caput, & vt venit ad Dauid, cecidit sup̃ faciem suã, & adorauit. Dixitq; ad eũ Dauid, Vnde venis? Qui ait ad eum, De castris Israel fugi. Et dixit ad eũ Dauid, Quod est verbum, quod factum est? indica mihi. Qui ait, Fugit popul⁹ ex prælio, & multi corruentes è populo mortui sunt: sed & Saul & Ionathas filius eius interierunt. Dixitq; Dauid ad adolescentẽ, q nuntiabat ei: Vnde scis qa mortu⁹ est Saul & Ionathas filius eius? Et ait adolescẽs qui nuntiabat ei, Casu veni in montẽ Gelboe, & Saul incumbebat sup̃ hastam suã: porro currus & equites appropinquabant ei, & cõuersus post tergum suũ, vidensq; me vocauit. Cui cum respõdissem, Adsum: dixit mihi, Quisnã es tu? Et aio ad eum, Amalecites ego sum. Et loquutus est mihi, Sta sup̃ me, & interfice me: qm̃ tenent me angustiæ, & adhuc

tota aïa mea in me est. Stansq; super eum, occidi illũ: sciebam enim φ viuere nõ poterat post ruinam: & tuli diadema quod erat in capite eius, & armillam de brachio illius: & attuli ad te dñm meũ huc, Apprehendens aũt Dauid vestiméta sua scidit, omnesq, viri qui erát cum eo, & planxerũt, & fleuerũt, & ieiunauerunt, vsq; ad vesperá super Saul, & sup Ionathã filiũ eius, & super populũ dñi, & super domũ Israel, eo φ corruissent gladio. Dixitq; Dauid ad iuuené qui nuntiauerat ei: Vnde es tu? Qui respondit: Filius hominis aduenæ Amalecitę ego sum. Et ait ad eũ Dauid: Quare non timuisti mittere manum tuã vt occideres Christũ dñi? vocásq; Dauid vnum de pueris suis: ait: Accedens irrue in eum, qui percussit illũ, & mortuus est. Et ait ad eum Dauid: Sanguis tuus super caput tuum: os enim tuum loquutũ est aduersum te, dicẽs: Ego interfeci Christum dñi.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ET ait illis, Nescitis parabolam hãc? & quomodo oés parabolas cognoscetis? Qui seminat, verbũ seminat. Hi auté sunt, q circa viá: vbi seminatur verbũ, & cũ audierint cõfestim venit satanas, & aufert verbum quod seminatũ est in cordibus eorum. Et hi sunt similiter qui sup petrosa seminantur: qui cũ audierint verbũ, statim cũ gaudio accipiũt illud: & nõ habent radicẽ in se, sed téporales sunt: deinde orta tribulatiõe vel persequutione propter verbũ, confestim scãdalizãtur. Et alij sunt qui in spinis seminãtur: hi sunt qui verbum audiũt, & erumnæ seculi & deceptio diuitiarum, & circa reliqua cõcupiscentiæ introeuntes suffocant verbum, & sine fructu efficitur. Et hi sunt qui super terrã bonã seminati sunt: qui audiunt verbũ & suscipiunt, & fructificant, vnũm trigesimũ, vnũ sexagesimum, & vnũ centesimũ. Et dicebat illis: Nunquid venit lucerna vt sub modio ponatur, aut sub lecto? Nonne vt super candelabrũ ponatur? Non est enim aliquid abscõditũ, quod nõ manifestetur: nec factũ est occultũ, quod nõ veniat in palã. Si quis habet aures audiendi, audiat. Et dicebat illis Videte quid audiatis. In qua mensura mensi fueritis, remetietur vobis, & adiicietur vobis. Qui enim habet, dabitur illi: & qui non habet, etiã quod habet auferetur ab eo. Et dicebat:

bat: Sic est regnũ Dei, quemadmodũ si homo faciat sementẽ in terrã, & dormiat, & exurgat nocte & die, & semen germinet & increscat dũ nescit ille. Vltro enim terra fructificat, primum herbam, deinde spicam deinde plenũ frumentũ in spica. Et cũ ex se produxerit fructus: statim mittit falcem, qm̃ adest messis. Et dicebat: Cui assimilabimus regnum Dei? aut cui parabolæ cõparabim⁹ illud? Sicut granũ sinapis, quod cum seminatum fuerit in terra minus est oĩbus seminibus quæ sunt in terra: & cum seminatũ fuerit, ascendit in arborem, & fit maius oĩbus olerib⁹, & facit ramos magnos, ita vt possint sub vmbra eius aues cœli habitare. Et talibus multis parabolis loquebat᷑ eis verbum, prout poterãt audire: sine parabola aũt non loquebatur eis, seorsum autẽ discipulis suis disserebat omnia. Et ait illis in illa die cũ sero esset factũ: Transeamus cõtra Et dimittẽtes turbã assumunt eum ita vt erat in naui: & aliæ naues erãt cũ illo. Et facta est procella magna vẽti, & fluctus mittebat in nauim, ita vt impleretur nauis. Et erat ipse in puppi super ceruical dormiens: & excitãt eum, & dicunt illi: Magister, non ad te pertinet qa perimus? Et exurgens cõminatus est vento, & dixit mari: Tace, obmutesce. Et cessauit ventus: & facta est tranquillitas magna. Et ait illis: quid timidi estis? necdum habetis fidem? & timuerũt timore magno: & dicebant ad alterutrum: Quisputas est iste, quia & ventus & mare obediunt ei?

¶ Sabbato, ex. ij. Regũ. Lcõ. j.

Planxit aũt Dauid planctũ huiuscemodi super Saul, & sup Ionathan filiũ ei⁹: & præcepit vt docerẽt filios Iuda arcũ sicut scriptũ est in libro iustorum: Et ait, Cõsidera Israel pro his qui mortui sũt sup excelsa tua vulnerati. Inclyti Israel sup mõtes tuos interfecti sunt. quomodo ceciderunt fortes? Nolite annũtiare in Geth, neq; annũtietis in cõpitis Ascalonis: ne forte lætentur filiæ Philisthiim, ne exultent filiæ incircuncisorũ. Montes Gelboe, nec ros, nec pluuia veniant sup vos, neq; sint agri primitiarũ, quia ibi abiectus est clypeus fortiũ, clypeus Saul quasi nõ esset vnctus oleo. A sanguine interfectorũ, ab adipe fortium, sagitta Ionathæ nunquã rediit retrorsum: & gladius Saul non est reuersus ca. 1.

uersus inanis. Saul & Ionathas amabiles, & decori valde in vita sua, in morte quoq; nõ sunt diuisi: aquilis velociores, leonibus fortiores. Filiæ Israel super Saul flete, q vestiebat vos coccino in delitijs, q præbebat ornaméta aurea cultui vestro. Quomodo ceciderũt fortes in prælio? Ionathas in excelsis tuis occisus est. Doleo sup te frater mi Ionatha decore nimis, & amabilis super amorem mulierum. Sicut mater vnicum amat filium suũ, ita ego te diligebam. Quomodo ceciderunt robusti, & perierunt arma bellica?

Secundum Marcum. Lectio .ij.

ca. 5. ET venerũt trans fretũ maris in regionẽ Gerasenorũ. Et exeunti ei de naui, statim occurrit de monumẽtis homo in spiritu immundo, qui domicilium habebat in monumentis: & neq; catenis iam quisquã poterat eum ligare: qm̃ sæpe cõpedibus & catenis vinctus, dirupisset catenas, & cõpedes cõminuisset: & nemo poterat eũ domare: & semper die ac nocte in monumẽtis & in montib⁹ erat, clamãs & cõcidẽs se lapidibus. Videns autẽ Iesum à longe, cucurrit & adorauit eũ: & clamãs voce magna dixit. Quid mihi & tibi Iesu fili Dei altissimi? adiuro te per Deum ne me torqueas. Dicebat enim illi: Exi spũs immũde ab homine isto. Et interrogabat eũ: Quod tibi nomẽ est? Et dixit ei, Legio mihi nomen est: qa multi sumus. Et deprecabatur eum multũ, ne se expelleret extra regionẽ. Erat autẽ ibi circa montẽ grex porcorũ magn⁹, pascẽs in agris. Et deprecabãtur eũ spũs, dicentes: Mitte nos ĩ porcos, vt in eos introeamus. Et cõcessit eis statim Iesus. Et exeuntes spũs immundi, introierũt in porcos: & magno impetu grex pręcipitatus est in mare, ad duo millia, & suffocati sunt in mari. Qui aũt pascebant eos, fugerunt, & nuntiauerũt in ciuitatem & in agros. Et egressi sunt videre qd esset factum: & venerunt ad Iesum, & vidẽt illũ q à dæmonio vexabatur, sedentẽ, vestitum, & sanæ mẽtis: & timuerũt. Et narrauerũt illis q viderãt, qualiter factũ esset ei qui dæmoniũ habuerat: & de porcis. Et rogare cœperũt eũ vt discederet de finibus eorũ. Cunq; ascenderet nauim, cœpit illum deprecari qui à dæmonio vexatus fuerat, vt esset cum illo: & nõ admisit eũ, sed ait illi: Vade in domũ tuam

ad tuos, & annuntia illis quãta tibi dñs fecerit, & misertus sit tui. Et abiit, & cœpit prædicare in Decapoli quanta sibi fecisset Iesus: & oẽs mirabantur. Et cũ trãscendisset Iesus in naui rursum trãs fretum, cõuenit turba multa ad eũ, & erat circa mare. Et venit quidã de archisynagogis noĩe Iairus: & videns eũ procidit ad pedes ei⁹, & deprecabatur eum multũ, dicẽs: Quoniã filia mea in extremis est: Veni, impone manũ tuã super eã, vt salua sit & viuat. Et abiit cum illo: & sequebatur eum turba multa, & comprimebant eum.

Dñica.xix.post Pentecostẽ, ex tertio Regũ. Lectio prima.

c.17. T dixit Elias thesbites de habitatoribus Galaad, ad Achab, Viuit dñs De⁹ Israel, in cuius cõspectu sto, si erit annis his ros & pluuia, nisi iuxta oris mei verba. Et factũ est verbum dñi ad eum, dicẽs: Recede hinc, & vade cõtra orientẽ, & abscondere in torrente Carith, qui est cõtra Iordanẽ: & ibi de torrẽte bibes: coruisq; præcepi vt pascant te ibi. Abiit ergo, & fecit iuxta verbũ dñi: Cũq; abiisset, sedit in torrente Carith, qui est contra Iordanem. Corui quoq; deferebant ei panem & carnes mane, similiter panẽ & carnes vesperi, & bibebat de torrente. Post dies autẽ aliquot siccatus est torrens, nõ enim pluerat super terrã. † Factus est ergo sermo dñi ad eum, dicẽs, Surge, & B
vade in Sareptha Sidoniorũ, & manebis ibi: præcepi enim ibi mulieri viduę vt pascat te. Surrexit, & abijt in Sareptha, Cũq; venisset ad portã ciuitatis, apparuit ei mulier vidua colligens ligna, & vocauit eam, dixitq; ei: Da mihi paululũ aquæ in vase, vt bibam. Cunq; illa pergeret, vt afferret, clamauit post tergũ eius, dicens: Affer mihi obsecro & buccellã panis in manu tua. Quæ respondit, Viuit dominus Deus tuus, quia non habeo panem, nisi quantum pugillus capere potest farinæ in hydria, & paululũ olei in lecytho: en colligo duo ligna, vt ingrediar, & faciam illud mihi & filio meo, vt comedamus & moriamur.]

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ET mulier quæ erat in pro ca.5.
fluuio sanguinis ãnis duodecim, & fuerat multa perpessa à cõpluribus medicis, & erogauerat omnia sua, nec quicquã profecerat, sed magis deterius

habebat, cumq; audiisset de Ie-
ſu, venit in turba retro, & tetigit
veſtimentũ eius, dicebat enim,
Quia ſi vel veſtimentum eius
tetigero, ſalua ero. Et cõfeſtim
ſiccatus eſt fons ſanguinis ei⁹:
& ſenſit corpore qa ſanata eſſet
à plaga. Et ſtatim Ieſus in ſe-
metipſo cognoſcẽs virtutẽ quæ
exierat de illo, conuerſus ad tur
bam aiebat, Quis tetigit veſti-
menta mea? Et dicebãt ei diſci-
puli ſui, Vides turbã cõprimen-
tem te: & dicis, Quis me tetigit?
Et circunſpiciebat videre eam
quæ hoc fecerat. Mulier vero ti
mens & tremẽs, ſciens quod fa-
ctum eſſet in ſe: venit & proci-
dit ante eum, & dixit ei omnẽ
veritatẽ. Ille autẽ dixit ei, Filia
fides tua te ſaluã fecit, vade in
pace: & eſto ſana à plaga tua.
Adhuc eo loquẽte veniũt nun
tij ab archiſynagogo dicentes,
Quia filia tua mortua eſt: quid
vltra vexas magiſtrum? Ieſus
aũt audito verbo quod diceba-
tur, ait archiſynagogo, noli ti-
mere: tantũmodo crede. Et nõ
admiſit quenquã ſe ſequi, niſi
Petrũ & Iacobũ, & Ioannẽ fra-
trẽ Iacobi. Et veniunt in domũ
archiſynagogi, & vidit tumul-
tum & flẽtes & eiulãtes multũ.
Et ingreſſus ait illis, Quid tur-
bamini & ploratis? puella non
eſt mortua, ſed dormit. Et irri-
debant eũ. Ipſe vero eiectis om
nibus aſſumit patrẽ & matrem
puellæ & qui ſecũ erãt, & ingre
diuntur vbi puella erat iacens.
Et tenens manũ puellæ, ait illi,
Talitha cumi, quod eſt inter-
pretatũ, Puella tibi dico, ſurge.
Et confeſtim ſurrexit puella: &
ambulabat, erat aũt annorum
duodecim. Et obſtupuerũt ſtu-
pore magno. Et præcępit illis
vehementer vt nemo id ſciret,
& iuſſit dari illi manducare. Et ca.6.
egreſſus inde, abiit in patriam
ſuã: & ſequebantur eũ diſcipuli
ſui. Et facto ſabbato cœpit in
ſynagoga docere: & multi au-
dientes admirabãtur in doctri-
na eius, dicẽtes, Vnde huic hæc
omnia? & quæ eſt ſapiẽtia quæ
data eſt illi? & virtutes tales
quæ per man⁹ eius efficiuntur?
Nonnę hic eſt faber fili⁹ Mariæ
frater Iacobi & Ioſeph, & Iudę,
& Simonis? nonne & ſorores
eius hic nobiſcũ ſunt? Et ſcan-
dalizabantur in illo. Et dicebat
illis Ieſus, Quia nõ eſt ꝓpheta
ſine honore, niſi in patria ſua,
& in domo ſua, & in cognatio-
ne ſua. Et nõ poterat ibi virtutẽ
vllam facere, niſi paucos infir-
mos impoſitis manibus cura-
uit:

uit:& mirabatur propter incredulitatem eorũ, & circumibat castella in circuitu, docens.

Secundum Matthæum. Lcõ.ij.

c.22. IN illo tempore: Loquebatur Iesus principibus sacerdotũ parabolam hanc, Simile factũ est regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo.

Et rel. Hom. sctĩ Grego. papæ.

Textum lectionis euangelicæ, frés charissimi, volo (si possum) sub breuitate trãscurrere: vt in fine eius valeam ad loquendũ largius vacare. Sed quęrendum prius est, an hęc apud Matthęũ ipsa sit lectio quæ apud Lucam sub appellatione cœnæ describitur. Et quidẽ sunt nonnulla quæ sibi dissona esse videntur: quia hic prandium, illic cœna memoratur. Hic q ad nuptias nõ dignis vestib' intrauit repulsus est: illic nullus intrasse dicit' qui repulsus esse perhibeatur. Qua ex re recte colligitur q & hic per nuptias præsens ecclesia, & illic per cœnã ęternum & vltimũ cõuiuiũ designatur: qa & hãc nonnulli exituri intrant: & ad illud quisquis semel intrauerit vlterius nõ exibit. Et si qs forte cõtendat hãc eandem esse lectionẽ: ego melius puto (salua fide) alieno intellectui cedere, q̃ cõtentionibus deseruire. Quoniam & intelligi cõgrue forsitã potest: quia de proiecto eo qui cum nuptiali veste nõ venerat, quod Lucas tacuit, Matthæus dixit. Quòd vero per alium cœna, per hunc autem prandium dicitur: nequaquã vel hoc nostræ intelligentię obsistit: quia cum ad horã nonã apud antiquos quotidie prandiũ fieret, ipsum quoq, prandium cœna vocabatur. Te deum. Oratio.

OMnipotens, & misericors Deus vniuersa nobis aduersantia propitiatus exclude: vt mente & corpore pariter expediti, quę tua sunt liberis mentibus exequamur. Per dominũ.

Feria.ij.ex.iij. Regũ. Lcõ.j.

AD quam Elias ait, Noli timere, sed vade, & fac sicut dixisti: veruntamẽ mihi primũ fac de ipsa farinula subcinericiũ panem paruulũ, & affer ad me: tibi autẽ, & filio tuo facies postea. Hæc autẽ dicit dñs Deus Israel, Hydria farinæ nõ deficiet, nec lecythus olei minuetur vsq, ad diẽ in qua dñs daturus est pluuiã sup faciẽ terrę. quę abiit & fecit iuxta verbũ Eliæ: & comedit ipse, & illa, & dom' eius: & ex illa die hydria farinæ non defecit, & lecythus c.17. c

olei non est imminutus, iuxta verbũ dñi quod loquutus fuerat in manu Eliæ.] Factum est
D aũt post verba hęc,† ægrotauit filius mulieris matris familias, & erat languor eius fortissim⁹, ita vt non remaneret in eo halitus. Dixit ergo ad Eliam, Quid mihi & tibi vir Dei? ingressus es ad me, vt rememorarẽtur iniquitates meæ, & interficeres filium meũ? Et ait ad eã, Da mihi filiũ tuũ. Tulitq; eũ de sinu eius, & portauit in cœnaculum vbi ipse manebat, & posuit sup lectulum suum, & clamauit ad dñm, & dixit, Dñe Deus meus etiãne viduã, apud quam ego vtcunq, sustentor, afflixisti, vt interficeres filiũ eius? Et expandit se, atq; mensus est super puerum tribus vicibus, & clamauit ad dñm, & ait, Dñe Deus meus reuertatur obsecro anima pueri huius in viscera eius. Et exaudiuit dñs vocem Eliæ: & reuersa est anima pueri intra eum, & reuixit. Tulitq; Elias puerum & deposuit eum de cœnaculo in inferiorem domum, & tradidit matri suæ & ait illi, En viuit filius tuus. Dixitq; mulier ad Eliam, Nunc in isto cognoui quoniã vir Dei es tu; & verbum dñi in ore tuo verũ est.]

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ET vocauit duodecim: & cœpit eos mittere binos & dabat illis potestatẽ spirituũ immundorum. Et præcepit eis ne quid tollerẽt in via, nisi virgam tantũ: nõ perã, neq; panẽ, neq; in zona æs, sed calceatos sandalijs, & ne induerentur duab⁹ tunicis. Et dicebat eis, Quocunq; introieritis in domũ, illic manete donec exeatis inde: & quicunq; nõ receperint vos, nec audierint exeuntes inde, excutite puluerẽ de pedibus vestris in testimoniũ illis. Et exeuntes prædicabãt vt pœnitentiã agerent: & dæmonia multa eiiciebãt, & vngebãt oleo multos ægros, & sanabant. Et audiuit rex Herodes (manifestũ enim factũ est nomen eius) & dicebat. Quia Ioannes Baptista resurrexit à mortuis: & propterea virtutes operantur in illo. Alij aũt dicebãt, Quia Elias est. Alij vero dicebãt, Quia ꝓpheta ẽ, aut quasi vn⁹ ex prophetis. Quo audito, Herodes ait, Quẽ ego decollaui Ioãnẽ, hic à mortuis resurrexit. ipse enim† Herodes misit ac te-
C nuit Ioannẽ, & vinxit eũ in carcere propter Herodiadẽ vxorẽ Philippi fratris sui, quia duxerat eam. Dicebat enim Ioãnes

Herodi,

Herodi, Non licet tibi habere vxorẽ fratris tui. Herodias aũt insidiabatur illi: & volebat occidere eum, nec poterat. Herodes aũt metuebat Ioannẽ, sciens eũ virum iustũ & sanctũ: & custodiebat eũ, & audito eo multa faciebat: & libenter eũ audiebat. Et cũ dies opportun⁹ accidisset, Herodes natalis sui cœnã fecit principib⁹ & tribunis, & primis Galilææ. Cunq; introisset filia ipsius Herodiadis, & saltasset, & placuisset Herodi, simulq; recumbentibus, rex ait puellæ, Pete à me qđ vis: & dabo tibi, & iurauit illi, Quia quicqd petieris dabo tibi, licet dimidiũ regni mei. Quę cum exisset, dixit matri suæ, Quid petã? At illa dixit, Caput Ioãnis Baptistę. Cũq; introisset statim cũ festinatiõe ad regẽ, petiuit dicens: Volo vt protin⁹ des mihi in disco caput Ioãnis Baptistę. Et cõtristat⁹ est rex. Propter iusiurãdũ & ꝓpter simul discũbentes noluit eã cõtristare: sed misso spiculatore ꝑcepit afferri caput ei⁹ in disco: & decollauit eũ ĩ carcere. Et attulit caput ei⁹ in disco: & dedit illud puellæ, & puella dedit matri suę. Quo audito, discipuli ei⁹ venerũt & tulerũt corpus ei⁹: & posuerũt illud in monumẽto.]

¶ Feria.iij.ex li.iij.Reg. Lcõ.j.

Post dies multos factum est verbũ dñi ad Eliã in anno tertio, dicẽs: Vade, & ostende te Achab, vt dem pluuiã sup faciẽ terræ. Iuit ergo Elias, vt ostenderet se Achab: erat aũt fames vehemẽs in Samaria. vocauitq; Achab Abdian dispensatorem dom⁹ suæ: Abdias aũt timebat dñm Deũ valde. Nam cum interficeret Iezabel ꝓphetas dñi, tulit ille centum prophetas, & abscondit eos quinquagenos & quinquagenos in speluncis, & pauit eos pane & aqua. Dixit ergo Achab ad Abdian, Vade in terram ad vniuersos fontes aquarũ: & in cunctas valles: si forte possimus inuenire herbã, & saluare equos & mulos, & nõ penitus iumẽta intereãt. Diuiseruntq; sibi regiones, vt circumirẽt eas: Achab ibat per viã vnã, & Abdias per viã alteram seorsum. Cunq; esset Abdias in via, Elias occurrit ei: qui cũ cognouisset eum, cecidit sup faciẽ suam, & ait, Non tu es, dñe mi, Elias? cui ille respondit, Ego, vade, & dic dño tuo, Adest Elias. Et ille, Quid peccaui, inquit, quoniã tradis me seruũ tuum in manu Achab, vt interficiat me? Viuit dñs Deus tuus, quia non

non est gens aut regnū, in quo non miserit dñs meus te requirens: & respondētibus cunctis, Nō est hic: adiurauit regna singula, & gentes: eo ꝙ minime reperireris. Et nūc tu dicis mihi, Vade, & dic domino tuo, Adest Elias. Cunq; recessero à te, spiritus dñi asportabit te in locum quem ego ignoro: & ingressus nuntiabo Achab, & non inueniens te, interficiet me: seruus autē tuus timet dñm ab infantia sua. Nunquid non indicatū est tibi dño meo qd fecerim cū interficeret Iezabel prophetas dñi, ꝙ abscōderim de prophetis dñi centū viros quinquagenos & quinquagenos in speluncis, & pauerim eos pane & aqua? Et nunc tu dicis, Vade, & dic dño tuo, Adest Elias: vt interficiat me. Et dixit Elias, Viuit dñs exercituū, ante cuius vultū sto, quia hodie apparebo ei.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ca.6. ET cōuenientes apostoli ad Iesum renuntiauerunt ei omnia quę egerāt & docuerāt. Et ait illis, Venite seorsum in desertum locum, & requiescite pusillū. Erāt enim qui veniebāt & redibant multi: & nec spaciū manducandi habebat. Et ascendentes in nauim, abierūt in desertum locū seorsum, & viderūt eos abeuntes, & cognouerunt multi & pedestres de oībus ciuitatibus cōcurrerūt illuc, & præuenerūt eos. Et exiens vidit turbam multā Iesus: & misert⁹ est super eos, quia erant sicut oues nō habētes pastorem, & cœpit illos docere multa. Et cum iam hora multa fieret, accesserūt discipuli ei⁹, dicētes, Desertus est locus hic, & iam hora pręteriit: dimitte illos vt euntes in proximas villas & vicos emant sibi cibos quos mãducēt. Et respondens ait illis, Date illis manducare. Et dixerūt ei, euntes emamus ducentis denarijs panes: & dabim⁹ illis mãducare. Et dixit eis, Quot panes habetis? Ite & videte. Et cum cognouissent, dicunt: Quinq; & duos pisces. Et præcepit illis vt accumbere facerent oēs secundū cōtubernia super viride fœnū. Et discubuerunt in partes per centenos & quinquagenos. Et acceptis quinq; panib⁹ & duobus piscibus, intuens in cœlū, benedixit & fregit panes & dedit discipulis suis, vt ponerent ante eos: & duos pisces diuisit omnibus. Et manducauerunt oēs, & saturati sunt. Et sustulerunt reliquias fragmentorū duodecim cophinos

nos plenos,& de piscibus. erant aũt qui manducauerũt,quinq; millia virorũ. Et statim coegit discipulos suos ascẽdere nauim, vt præcederẽt eũ trans fretũ ad Bethsaidã:dum ipse dimitteret populũ. Et cum dimisisset eos,
E abiit in montẽ orare.† Et cum sero esset, erat nauis in medio mari,& ipse sol⁹ in terra. Et videns eos laborãtes ĩ remigãdo (erat enim ventus contrari⁹ eis) & circa quartã vigiliã noctis venit ad eos ambulans supra mare:& volebat pterire eos. At illi vt viderũt eũ ambulantẽ supra mare,putauerũt phãtasma esse: & exclamauerũt. Omnes enim viderunt eũ, & cõturbati sunt. Et statim locutus est cũ eis:& dixit eis,Cõfidite,ego sum:nolite timere.Et ascẽdit ad illos in nauim,& cessauit vent⁹ & plus magis intra se stupebant: non enim intellexerunt de panibus, erat enim cor eorũ obcæcatũ.

¶Feria.iiij.ex.iij.Regũ.Lcõ.j.

c.18. ABiit ergo Abdias in occursum Achab:& indicauit ei: venitq; Achab in occursum Eliæ. Et cum vidisset eum,ait, Tu ne es ille q cõturbas Israel? Et ille ait, Non ego turbaui Israel,sed tu & dom⁹ patris tui, qui dereliquistis mãdata dñi,& sequuti estis Baalim. Veruntamen nunc mitte & cõgrega ad me vniuersum Israel in montẽ carmeli,& prophetas Baal, quadringẽtos quinquaginta, ꝓphetasq; lucorum quadringentos, qui comedũt de mẽsa Iezabel. Misit Achab ad oẽs filios Israel & cõgregauit ꝓphetas in monte Carmeli. Accedens aũt Elias ad omnẽ populum Israel, ait, Vsquequo claudicatis in duas partes? si dñs est De⁹ sequimini eum,si aũt Baal sequimini illũ. Et nõ respõdit ei popul⁹ verbũ. Et ait rursus Elias ad populum, Ego remansi propheta dñi solus:prophetæ aũt Baal,quadringẽti & quinquaginta viri sunt. Dentur nobis duo boues, & illi eligant sibi bouem vnum,& in frusta cædentes ponant super ligna, ignem aũt nõ supponant, & ego faciam bouem alterum, & imponã super ligna, ignem autẽ non supponam. Inuocate nomina deorũ vestrorũ, & ego inuocabo nomen dñi:& Deus qui exaudierit per ignem, ipse sit Deus. Respondens omnis populus ait, Optima propositio.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

c.6.f ET cum transfretassent, venerũt in terrã Genezareth & applicuerunt. Cũq; egressi

essent de naui, continuo cogno uerũt eum, & percurrentes vniuersam regionẽ illam cœperũt in grabatis eos qui se male habebãt circunferre vbi audiebãt eum esse. Et quocũq; introibat in vicos vel in villas aut ciuitates, in plateis ponebant infirmos: & deprecabantur eum, vt vel fimbriã vestimenti eius tangerent: & quotquot tangebant
c.5.a eum, salui fiebãt.] Et cõueniũt ad eum Pharisæi, & quidam de Scribis, venientes ab Ierosolymis. Et cum vidissent quosdam ex discipulis eius cõmunib' manibus, id est, nõ lotis, mãducare panes, vituperauerũt. Pharisæi enim & oẽs Iudæi, nisi crebro lauerint manus nõ manducãt, tenentes traditionẽ seniorum, & à foro, nisi baptizentur, non comedunt, & alia multa sunt, quæ tradita sunt illis seruare, baptismata calicũ, & vrceorũ, & æramentorum, & lectorum. Et interrogabãt eum Pharisæi & Scribæ. Quare discipuli tui non ambulant iuxta traditionẽ seniorũ, sed cõmunibus manibus manducant panẽ? At ille respondẽs dixit eis, Bene prophetauit Isaias de vobis hypocritis, sicut scriptum est, Populus hic labijs me honorat, cor aũt eorũ lõge est à me: in vanũ aũtẽ me colũt, docentes doctrinas & pręcepta hominum. Relinquẽtes enim mandatũ Dei, tenetis traditiones hominũ, baptismata vrceorũ & calicũ: & alia similia his facitis multa. Et dicebat illis, Bene irritum fecistis præceptum Dei: vt traditionẽ vestrã seruetis. Moyses enim dixit, Honora patrẽ tuum, & matrẽ tuã: & Qui maledixit patri vel matri, morte moriatur. Vos aũt dicitis, Si dixerit homo patri vel matri, Corbam, quod est donũ, quodcũq; ex me, tibi profuerit: & vltra nõ dimittitis eũ quicquã facere pr̃i suo aut matri, rescindentes verbũ Dei per traditionem vestrã quam tradidistis: & similia hmõi multa facitis.

¶ Feria. v. ex. iij. Regum. Lcõ. j.

Dixit ergo Elias prophetis Baal, Eligite bouem vnũ, & facite primi, quia vos plures estis: & inuocate nomina deorum vestrorum, ignemq; non supponatis. Qui cum tulissent bouem, quem dederat eis, fecerunt: & inuocabãt nomen Baal de mane vsq; ad meridiẽ, dicentes, Baal exaudi nos. Et nõ erat vox, nec qui responderet: transiliebantq; altare quod fecerãt. Cunq; esset iam meridies, illudebat c.18.

debat illis Elias, dicẽs, Clamate voce maiore: Deus enim est, & forsitan loquitur, aut in diuersorio est, aut in itinere, aut certe dormit, vt excitetur. Clamabãt ergo voce magna: & incidebãt se iuxta ritum suum cultris, & lanceolis, donec perfunderẽtur sanguine. Postq̃ autẽ transijt meridies, & illis prophetãtibus venerat tempus, quo sacrificiũ offerri solet, nec audiebatᶜ vox, nec aliquis respõdebat, nec attendebat orãtes: dixit Elias omni populo, Venite ad me. Et accedente ad se populo, curauit altare dñi, quod destructũ fuerat. Et tulit duodecim lapides iuxta numerũ tribuũ filiorũ Iacob, ad quem factus est sermo dñi, dicens, Israel erit nomen tuum. Et ædificauit de lapidibꝰ altare in nomine dñi: fecitq; aquæductum, quasi per duas aratiunculas in circumitu altaris & cõposuit ligna: diuisitq; per mẽbra bouem, & posuit super ligna, & ait, implete quatuor hydrias aqua, & fundite super holocaustum, & super ligna. Rursumq; dixit, Etiam secũdo hoc facite. Qui cum fecissent secundo, ait, Etiam tertio idipsum facite. Feceruntq; & tertio, & currebãt aquę circũ altare, & fossa aquęductus repleta est. Cunq; iam tempus esset vt offerretur holocaustũ, accedẽs Elias propheta, ait, Dñe Deus Abrahã, & Isaac, & Israel, ostende hodie q̃a tu es Deꝰ Israel, & ego seruus tuus & iuxta præceptũ tuũ feci omnia verba hęc. Exaudi me dñe, exaudi me, vt discat populus iste q̃a tu es dñe Deus, & tu cõuertisti cor eorũ iterũ. Cecidit aũt ignis dñi, & vorauit holocaustũ, & ligna, & lapides, puluerẽ quoq; & aquã quę erat in aquæductu lambens. Quod cum vidisset omnis populus cecidit in faciẽ suã, & ait, dñs ipse est Deus, dñs ipse est Deus. Dixitq; Elias ad eos, Apprehendite prophetas Baal & ne vnus quidẽ effugiat ex eis. quos cum apprehendissent, duxit eos Elias ad Torrentem Cison, & interfecit eos ibi.

Secundum Marcum. Lectio. ij.

ca. 7.

ET aduocans iterũ turbã, dicebat illis, Audite me oẽs, & intelligite, Nihil est extra hominẽ introiẽs in eũ, quod possit eum coinquinare, sed quæ de homine procedũt, illa sunt quę coinquinant hominem. Si quis habet aures audiendi, audiat. Et cum introisset in domum à turba, interrogabant eum discipuli eius parabolã. Et ait illis,

Sic & vos impudentes estis? Non intelligitis quia omne extrinsecus introiens in hominẽ, nõ potest eũ coinquinare, quia nõ intrat in cor eius, sed in ventrem vadit, & in secessum exit, purgans oẽs escas? Dicebat aũt qm̃ quę de homine exeunt, illa coinquinant hominẽ. Abintus enim de corde hominũ malæ cogitationes procedũt, adulteria, fornicationes, homicidia, furta, auaritiæ, nequitiæ, dolus, impudicitię, oculus malus, blasphemia, superbia, stultitia. Omnia hæc mala abintus procedũt, & coinquinant hominẽ. Et inde surgens abiit in fines Tyri & Sidonis: & ingressus domũ, neminẽ voluit scire, & non potuit latere: mulier enim statim vt audiuit de eo, cuius filia habebat spiritũ immundũ, intrauit, & procidit ad pedes eius. Erat enim mulier gentilis Syto phœnissa genere. Et rogabat eũ vt dæmonium eiiceret de filia eius. Qui dixit illi, Sine prius saturari filios: nõ est enim bonũ sumere panẽ filiorũ, & mittere canibus. Et illa respõdit, & dicit illi, Vtiq; dñe: nam & catelli comedũt sub mensa de micis puerorũ. Et ait illi, propter hũc sermonem, vade: exiit dæmoniũ à filia tuà. Et cum abiisset domũ, inuenit puellam iacentẽ supra lectum, & dæmonium exiisse.

† Et iterũ exiens de finib⁹ Tyri, venit per Sidonẽ ad mare Galilææ inter medios fines Decapoleos. Et adducunt ei surdum, & mutum: & deprecabantur eũ vt imponat illi manum. Et apprehendẽs eum de turba seorsum, misit digitos suos in auriculas eius: & expuẽs, tetigit linguam eius, & suspiciens in cœlũ, ingemuit: & ait illi, Hephetha, qđ est, adaperire. Et statim apertæ sunt aures eius: & solutũ est vinculũ linguæ eius, & loquebatur recte. Et præcepit illis ne cui dicerẽt. Quanto aũt eis præcipiebat, tãto magis plus prędicabãt, & eo amplius admirabãtur, dicentes, Bene oĩa fecit: & surdos fecit audire, & mutos loqui.] D

¶ Feria.vj. ex.iij. Regũ. Lcõ.j.

Et ait Elias ad Achab, Ascẽde, comede, & bibe: quia sonus multæ pluuiæ est. Ascendit Achab, vt comederet & biberet: Elias aũt ascendit in verticẽ Carmeli, & pronus in terrã posuit faciẽ suã inter genua sua, & dixit ad puerũ suum, Ascẽde, & prospice cõtra mare. Qui cum ascendisset, & contẽplatus esset ait, Nõ est quicquã. Et rursum c.18.

ait illi, Reuertere septẽ vicibus.
In septima aũt vice ecce nube-
cula parua quasi vestigiũ homi
nis ascẽdebat de mari. Qui ait,
Ascende, & dic Achab, Iunge
currum, & descẽde, ne occupet
te pluuia. Cunq; se verteret huc
atq; illuc, ecce cœli cõtenebrati
sunt, & nubes, & ventus, & facta
est pluuia grãdis. Ascẽdẽs itaq;
Achab abiit in Iezrahel: & ma-
nus dñi facta est super Eliam,
accinctusq; lũbis currebat ante
Achab, donec veniret in Iezra-
c.19. hel. Nuntiauit aũt Achab Ieza
bel omnia quæ fecerat Elias, &
quomodo occidisset vniuersos
prophetas Baal gladio. Misitq;
Iezabel nuntiũ ad Eliam dicẽs:
Hæc mihi faciant dij, & hæc
addant, nisi hac hora crãs po-
suero animã tuam sicut animã
vni⁹ ex illis. Timuit ergo Elias,
& surgens abiit quocunq, eum
B ferebat volũtas † venitq; in Ber
sabæe Iuda, & dimisit ibi puerũ
suũ, & perrexit in desertũ viam
vnius diei. Cunq; venisset, & se-
deret subter vnã iuniperũ, peti-
uit animæ suæ, vt moreretur, &
ait, Sufficit mihi dñe, tolle ani-
mã meã: neq; enĩ melior sum
quã patres mei. Proiecitq; se, &
obdormiuit in vmbra iunipe-
ri: & ecce angel⁹ dñi tetigit eũ,
& dixit illi, Surge, & comede.
Et respexit, & ecce ad caput suũ
subcineritius panis, & vas aquę:
comedit ergo, & bibit, & rur-
sum obdormiuit. Reuersusq;
est angel⁹ dñi secũdo, & tetigit
eum, dixitq; illi, Surge, come-
de, grandis enim tibi restat via.
Qui cũ surrexisset, comedit &
bibit, & ambulauit in fortitudi
ne cibi illius, quadraginta die-
bus & quadraginta noctibus
vsq; ad montem Dei Horeb.]

Secundum Marcum. Lectio.ij.

IN diebus illis iterum † cum c.8.a
turba multa esset, nec habe-
rent quod mãducarẽt: cõuoca-
tis discipulis, ait illis, Misereor
sup turbã: quia ecce iam triduo
sustinent me, nec habent quod
manducent: & si dimisero eos
ieiunos in domũ suã, deficient
in via. quidã enim ex eis de lon
ge venerũt. Et responderunt ei
discipuli sui, Vnde istos quis po
terit hic saturare panibus in so
litudine? Et interrogauit eos,
Quot panes habetis? Qui dixe-
runt, Septem. Et pręcepit turbæ
discumbere sup terrã. Et acci-
piens septẽ panes, gratias agens
fregit: & dabat discipulis suis
vt apponerent: & apposuerunt
turbæ. Et habebant pisciculos
paucos, & ipsos bñdixit, & iussit

apponi. Et manducauerũt & sa
turati sunt: & sustulerũt quod
superauerat de fragmẽtis septẽ
sportas. Erãt aũt qui manduca
uerant, quasi quatuor millia &
B dimisit eos.] Et statim ascendẽs
nauim cũ discipulis suis, venit
in partes Dalmanutha. Et exie-
runt Pharisæi: & cœperũt con-
quirere cũ eo quęrentes ab illo
signũ de cœlo, tentantes eum.
Et ingemiscẽs spiritu, ait, vt qd
generatio ista signum quęrit?
Amen dico vobis, si dabitur ge
C nerationi isti signũ. & dimittẽs
eos, ascendit iterum nauim: &
abiit trans fretũ. Et obliti sunt
panẽ sumere: & nisi vnũ panẽ
non habebant secum in naui.
Et præcipiebat eis dicẽs: Videte
& cauete à fermento Pharisæo
rum, & fermẽto Herodis. Et co
gitabant ad alterutrũ dicentes,
Quia panes nõ habemus. Quo
cognito, ait illis Iesus, Quid co-
gitatis quia panes nõ habetis?
nondũ cognoscitis, nec intelligi
tis? adhuc cæcatũ habetis cor
vestrũ? oculos habẽtes nõ vide-
tis? & aures habẽtes nõ auditis?
nec recordamini qñ quinq; pa
nes fregi in qnq; millia, & quot
cophinos fragmentorũ plenos
sustulistis? dicũt ei, duodecim.
Quando & septẽ panes in qua-
tuor millia, quot sportas frag-
mentorũ tulistis? Et dicunt ei,
Septẽ. Et dicebat eis, Quomodo
nondũ intelligitis? Et veniunt
Bethsaidã: & adducunt ei cæcũ,
& rogabãt eũ vt illũ tangeret.
Et apprehensa manu cæci, edu-
xit eũ extra vicũ: & expuens in
oculos eius impositis manibus
suis, interrogauit eũ si qd vide-
ret. Et aspiciẽs ait, Video homi-
nes velut arbores, ambulantes.
Deinde iterum imposuit ma-
nus super oculos eius: & cœpit
videre, & restitutus est, ita vt D
clare videret omnia. Et misit
illum in domum suam, dicens:
Vade in domum tuam: & si in
vicũ introieris, nemini dixeris.

¶ Sabbato, ex. iii. Regũ. Lcõ. j.

CVnq; venisset illuc, mãsit c.19.
in spelunca: & ecce sermo
dñi ad eũ, dixitq; illi, Quid hic
agis Elia? At ille respondit: zelo
zelatus sum pro dño Deo exer-
cituũ, quia dereliquerũt pactũ
tuum filij Israel: altaria tua de-
struxerũt, & ꝓphetas tuos occi
derũt gladio, & derelictus sum
ego solus, & quęrunt animam
meã vt auferant eam. Et ait ei,
Egredere, & sta in monte corã
dño: & ecce dñs transit, & spiri-
tus grandis, & fortis subuertens
montes, & cõterens petras ante
dñm:

dñm:non in ſpiritu dñs,& poſt ſpiritum cõmotio:non in commotione dñs. Et poſt cõmotionem ignis: non in igne dñs,& poſt ignem ſibilus auræ tenuis. quod cũ audiſſet Elias, operuit vultũ ſuum pallio, & egreſſus ſtetit in oſtio ſpeluncæ, & ecce vox ad eum dicens: Quid hic agis Elia? Et ille reſpondit:zelo zelatus ſum pro dño Deo exercituũ, quia dereliquerũt pactũ tuum filij Iſrael:altaria tua deſtruxerunt, & prophetas tuos occiderunt gladio,& derelictus ſum ego ſolus: & quęrũt aĩam meã vt auferãt eam. Et ait dñs ad eũ. Vade,& reuertere in viã tuã per deſertũ in Damaſcum: cunq; perueneris illuc, vnges Hazael regem ſuper Syriam:& Iehu filiũ Namſi vnges regem ſuper Iſrael: Eliſeum aũt filium Saphat, qui eſt de Abelmeula, vnges prophetã pro te. Et erit, quicunq; fugerit gladium Hazael, occidet eum Iehu:& quicunq; fugerit gladiũ Iehu, interficiet eum Eliſeus. Et derelinquã mihi in Iſrael ſeptẽ millia virorũ, quorum genua non ſunt incuruata ante Baal,& omne os quod non adorauit eum oſculãs manũ. Profectus ergo inde Elias, reperit Eliſeum filiũ Saphat, arantem in duodecim iugis boum, & ipſe ĩ duodecim iugis boum arantibus vn⁹erat: cunq; veniſſet Elias ad eũ, miſit palliũ ſuum ſup illum. Qui ſtatim relictis bobus cucurrit poſt Eliam,& ait, Oſculor, oro patrẽ meũ, & matrẽ meã,& ſic ſequar te. Dixitq; ei, Vade,& reuertere: quod enim meũ erat, feci tibi. Reuerſus autem ab eo, tulit par boum, & mactauit illud, & ĩ aratro boum coxit carnes,& dedit populo,& comederunt:cõſurgenſq; abiit, & ſecutus eſt Eliam,& miniſtrabat ei.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ET egreſſus eſt Ieſus & diſcipuli eius in caſtella Cæſaræ Philippi:& in via interrogabat diſcipulos ſuos, dicẽs eis, Quem me dicũt eſſe homines? Qui reſponderũt illi, dicentes, Alij Ioannẽ Baptiſtã, alij Eliã, alij vero quaſi vnũ de ꝓphetis. Tunc dicit illis, Vos vero quem me eſſe dicitis? Reſpõdẽs Petr⁹ ait ei, Tu es Chriſtus. Et cõminatus eſt eis, ne cui dicerẽt de illo. Et cœpit docere eos qm̃ oportet filium hoĩs pati multa & reprobari à ſeniorib⁹& à ſummis ſacerdotibus & Scribis, & occidi: & poſt tres dies reſurgere. Et palam verbum loquebatur. c.18.

Et apprehendens eum Petrus, cœpit increpare eum. Qui conuersus & vidēs discipulos suos, cōminat⁹ est Petro, dicēs, Vade retro me satana, qm̃ non sapis quæ Dei sunt, sed quæ sunt hominū. & conuocata turba cum discipulis suis, dixit eis: Si quis vult me sequi, deneget semetipsum: & tollat crucem suā, & sequatur me. Qui enim voluerit animā suā saluā facere, perdet eam: qui aūt perdiderit animā suā ꝓpter me & euāgeliū, saluā faciet eā. Quid enim proderit homini, si lucretur mundū totum: & detrimentū animę suæ faciat? Aut quid dabit homo cōmutatiōis pro anima sua? Qui enim me cōfessus fuerit & verba mea ī generatione ista adultera & peccatrice: & fili⁹ hominis cōfitebitur eum cū venerit in gloria patris sui cum angelis
ca.8. sanctis. Et dicebat illis, Amē dico vobis, qa sunt quidā de hic stantib⁹ qui nō gustabūt mortem, donec videant regnū Dei veniens in virtute. Et post dies sex assumpsit Iesus Petrum & Iacobū & Ioannē: & duxit illos in montē excelsum seorsum solos, & transfiguratus est coram ipsis. Et vestimenta eius facta sunt splēdētia & candida nimis velut nix, qualia fullo non pōt sup terrā candida facere, & apparuit illis Elias cum Moyse: & erāt loquētes cū Iesu. Et respondens Petrus, ait Iesu, Rabbi: bonum est nos hic esse: & faciamus tria tabernacula, tibi vnū, & Moysi vnum, & Eliæ vnum. Non enim sciebat quid diceret, erāt enim timore exterriti. Et facta est nubes obumbrans eos: & venit vox de nube, dicēs: Hic est filius meus charissim⁹: audite illū. Et statim circunspicientes, neminem amplius viderunt, nisi Iesum tantū secum.

ℭ Dominica. xx. post Pentecon. Quartus lib. Regum. Lectio. j.

Præuaricatus est ca.1.
aūt Moab ī Israel, postquā mortuus est Achab. Ceciditq; Ochozias per cancellos cœnaculi sui quod habebat in Samaria, & ægrotauit, misitq; nuntios dicens ad eos, Ite, cōsulite Beelzebub Deū Accaron vtrū viuere queā de infirmitate mea hac. Angelus aūt dñi locutus est ad Eliam Thesbiten, dicēs: Surge, & ascende in occursum nuntiorum regis Samariæ, & dices ad eos, Nunquid non est Deus in Israel: vt eatis ad consulendum

Beelzebub Deū Accaron? Quā ob rem hęc dicit dñs: De lectulo super quem ascendisti non descendes, sed morte morieris. Et abiit Elias. Reuersiq; sunt nuntij ad Ochoziam. Qui dixit eis, Quare reuersi estis? At illi responderunt ei, Vir occurrit nobis, & dixit ad nos, Ite, & reuertimini ad regem, qui misit vos, & dicetis ei: Hæc dicit dñs, Nunquid quia non erat Deus in Israel mittis vt consulatur Beelzebub De⁹ Accaron? Idcirco de lectulo super quem ascendisti non descendes, sed morte morieris. Qui dixit eis, Cuius figurę & habitus est vir ille qui occurrit vobis, & locutus est verba hæc? At illi dixerunt, Vir pilosus, & zona pellicea accinctus renibus. Qui ait, Elias Thesbites est. Misitq; ad eum quinquagenariū principem, & quinquaginta qui erāt sub eo. Qui ascendit ad eum: sedentiq; in vertice montis, ait: Homo Dei, rex præcepit vt descendas. Respondésq; Elias, dixit quinquagenario: Si homo Dei sum, descendat ignis de cœlo, & deuoret te, & quinquaginta tuos. Descendit itaque ignis de cœlo & deuorauit eum & quinquaginta qui erant cum eo.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ET descēdentib⁹ illis de mō- ca.9.
te, præcepit illis ne cuiquā quod vidissent narrarent, nisi cum filius hominis à mortuis resurrexerit. Et verbū continuerunt apud se: cōquirentes quid esset: Cum à mortuis resurrexerit, Et interrogabant eū dicētes, Quid ergo dicunt Pharisæi & Scribæ q̄a Eliā oporteat venire primū? Qui respondēs ait illis: Elias cum venerit primo, restituet omnia, & quomodo scriptum est in filium hominis, vt multa patiatur & cōtemnatur? Sed dico vobis q̄a & Elias venit (& fecerunt illi quęcunq; voluerūt) sicut scriptum est de eo. Et veniēs ad discipulos suos, vidit turbam magnā circa eos, & Scribas conquirentes cum illis. Et confestim omnis populus videns Iesum, stupefactus est, & expauerunt: & accurrentes salutabant eum. Et interrogauit eos, Quid inter vos cōquiritis?
† Et respondens vnus de turba, C
dixit: Magister, attuli filiū meū ad te, habentē spiritū mutū: qui vbicunq; eum apprehenderit, allidit illū: & spumat, & stridet dentibus suis, & arescit. & dixi discipulis tuis, vt eiicerēt illū, & nō potuerūt. Qui respōdēs eis, dixit:

dixit: O generatio incredula, quandiu apud vos ero? quãdiu vos patiar? afferte illum ad me. Et attulerũt eũ. Et cum vidisset eum, statim spiritus cõturbauit illũ: & elisus in terrã volutabatur spumans. Et interrogauit patrẽ eius, Quantũ tẽporis est, ex quo ei hoc accidit? At ille ait, Ab infantia: & frequẽter eũ in ignẽ & in aquã misit vt eum pderet. Sed si qd potes, adiuua nos: misertus nostri. Iesus autẽ ait illi: Si potes credere, omnia possibilia sunt credenti. Et cõtinuo exclamãs pater pueri, cum lachrymis aiebat, Credo dñe: adiuua incredulitatem meam. Et cum vidisset Iesus cõcurrentem turbã, cõminatus est spiritui immũdo, dicens illi, surde & mute spiritus, ego præcipio tibi exi ab eo: & ampli⁹ ne introeas in eum. Et exclamans & multum discerpens eũ, exiit ab eo: & factus est sicut mortuus, ita vt multi dicerẽt: Quia mortu⁹ est. Iesus autẽ tenens manum eius, eleuauit eum: & surrexit. Et cum introisset in domũ, discipuli eius secreto interrogabant eũ, Quare nos non potuimus eiicere eum? Et dixit illis, Hoc genus in nullo potest exire, nisi in oratione & ieiunio.]

Secundum Ioannem. Lcõ.iii.

IN illo tempore: Erat quidã regulus cuius filius infirmabatur Capharnaũ. Et reliqua. ca.4.

Homilia sancti Grego. papæ.

Lectio sancti Euangelij, quam modo fratres audistis, expositione nõ indiget. Sed ne hãc tacite præteriisse videamur, exhortando potius q̃ exponẽdo in ea aliquid loquamur. Hoc aũt vobis solummodo de expositione video esse requirendum: cur is qui ad salutẽ petendã venerat, audiuit: Nisi signa & prodigia videritis, nõ creditis. Qui enim salutẽ quęrebat filio, proculdubio credebat. Neq; enim ab eo quęreret salutẽ, quẽ non crederet saluatorẽ. Quare ergo ei dicitur: Nisi signa & prodigia videritis, nõ creditis: qui ante credidit, q̃ signũ videret? Sed mementote qd petiit: & aperte cognoscetis, qa in fide dubitauit. Poposcit nanq;: vt descenderet, & sanaret filiũ eius. Corporalẽ ergo præsentiam dñi quęrebat, qui per spiritũ nusquã deerat. Minus itaq; in illo credidit, quẽ non putauit salutem posse dare, nisi præsens esset & corpore. Si enim perfecte credidisset: proculdubio sciret quia nõ esset locus vbi non esset Deus. Ex magna

gna ergo parte diffisus est, qui virtutis honorē nō dedit maiestati, sed præsentiæ corporali. Et salutem itaq; filio petiit, & tamen in fide dubitauit, quia eum ad quem venerat, & potentem ad curandum credidit, & tamen morięti filio esse absentem putauit. T e deum. Oro.

LArgire quęsumus dñe fidelib⁹ tuis indulgentiā placatus, & pacē: vt pariter ab oībus mundentur offensis, & secura tibi mente deseruiant. Per do.

¶Feria.ij ex.iiij.li.Reg. Lcō.j.

ca.1. RVrsumq; misit ad eum principem quinquagenarium alterum, & quinquaginta cum eo. Qui locutus est illi, Homo Dei, hæc dicit rex: Festina, descende. Respondēs Elias, ait: Si homo Dei ego sum, descendat ignis de cœlo, & deuoret te, & quinquaginta tuos. Descēdit ergo ignis de cœlo, & deuorauit illū, & quinquaginta eius. Iterum misit principem quinquagenarium tertium, & quinquaginta qui erant cū eo. Qui cum venisset, curuauit genua cōtra Eliam, & precatus est eū, & ait: Homo Dei, noli despicere aīam meā & animas seruorum tuorū qui mecū sunt. Ecce descēdit ignis de cœlo, & deuorauit duos principes qnquagenos primos, & quinquagenos qui cum eis erāt, sed nunc obsecro, vt miserearis animæ meæ. Locutus est aūt angelus dñi ad Eliā, dicens: Descende cū eo, ne timeas. Surrexit igitur, & descēdit cū eo ad regē, & locutus est ei, Hæc dicit dñs, Quia misisti nuntios ad consulendū Beelzebub Deum Accaron, quasi non esset De⁹ in Israel, à quo posses interrogare sermonē, ideo de lectulo super quē ascendisti, non descendes, sed morte morieris. Mortuus est aūt iuxta sermonē dñi quē locutus est Elias, & regnauit Ioram frater ei⁹ pro eo, anno secūdo Iorā filij Iosaphat regis Iudæ: non enim habebat filium. Reliqua autē verborum Ochoziæ, quæ operatus est, nō ne hęc scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israel?

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ET inde profecti prætergrediebantur Galilæam: nec volebat quenquā scire. Docebat aūt discipulos suos: & dicebat illis, Quoniā filius hominis tradetur in manus hominū, & occident eum, & occisus tertia die resurget. At illi ignorabant verbū: & timebant interrogare eum. Et venerunt Capharnaū. ca.9.

Qui

Qui cum domi esset, interrogabat eos. Quid ĩ via tractabatis? At illi tacebant: si quidẽ in via inter se disputauerãt quis eorũ maior esset. Et residens vocauit duodecim:& ait illis, Si qs vult prim⁹ esse, erit omniũ nouissimus,& omniũ minister. Et accipiens puerũ, statuit eum in medio eorũ: quem cum cõplexus esset, ait illis; Quisquis vnũ ex huiusmodi pueris receperit in nomine meo:me recipit, & quicunq; me susceperit, nõ me suscipit, sed eum qui misit me. Respondit illi Ioannes, dicens. Magister, vidimus quendam in noĩe tuo eiicientem dæmonia, qui non sequitur nos, & prohibuim⁹ eũ. Iesus aũt ait, Nolite prohibere eum. nemo est enim qui faciat virtutẽ in noĩe meo, & possit cito male loqui de me. qui enim nõ est aduersum vos, pro vobis est. Quisquis enim potũ dederit vobis calicẽ aquæ in noĩe meo quia Christi estis: amẽ dico vobis, nõ perdet mercedẽ suã. Et quisquis scandalizauerit vnũ ex his pusillis credentibus in me:bonũ est ei magis si circundaretur mola asinaria collo eius, & in mare mitteretur. Et si scandalizauerit te manus tua, abscinde illã. bonũ est tibi debilẽ introire in vitã, quam duas manus habentẽ ire in gehennã in ignẽ inextinguibilem, vbi vermis eorũ nõ moritur, & ignis non extinguitur. Et si pes tuus te scandalizat, amputa illũ. bonũ est tibi claudũ introire in vitã æternã, quam duos pedes habentem mitti in gehennã ignis inextinguibilis, vbi vermis eorũ nõ moritur & ignis non extinguitur. Quòd si oculus tuus scandalizat te, eiice eũ. Bonũ est tibi luscũ introire in regnũ Dei; quã duos oculos habentẽ mitti in gehẽnã ignis, vbi vermis eorũ nõ moritur, & ignis non extinguitur. Omnis enim igne salietur:& omnis victima sale salietur. Bonum est sal: q> si sal insulsum fuerit: in quo illud cõdietis? Habete ĩ vobis sal,& pacẽ habete inter vos.

¶ Feria.iij ex.iiij. li.Reg.Lcõ.j.

FActum est aũt, cùm leuare vellet dñs Eliã per turbinẽ in cœlũ, ibant Elias & Eliseus de Galgalis. Dixitq; Elias ad Eliseum, sede hic qa dñs misit me vsq; in Bethel. Cui ait Eliseus, Viuit dñs, & viuit anima tua, quia non derelinquam te. Cũq; descẽdissent Bethel, egressi sunt filij prophetarũ, qui erãt in Bethel, ad Eliseũ & dixerunt ca.2.

eũ, Nunquid nosti quia hodie dñs tollet dñm tuum à te? Qui respondit, Et ego noui: silete. Dixit aũt Elias ad Eliseũ, Sede hic, qa dñs misit me in Iericho. Et ille ait, Viuit dñs, & viuit anima tua: quia nõ derelinquã te. Cũq; venissent Iericho, accesserunt filij pphetarũ qui erãt in Iericho, ad Eliseũ, & dixerũt ei, Nunquid nosti quia dñs hodie tollet dñm tuum à te? Et ait, Et ego noui: silete. Dixit autem ei Elias, Sede hic, quia dñs misit me vsq; ad Iordanem. Qui ait, Viuit dñs, & viuit anima tua, quia non derelinquã te. Ierunt igitur ambo pariter, & qnquaginta viri de filijs prophetarũ secuti sunt eos, qui & steterunt è contra longe: illi autẽ ambo stabant super Iordanẽ. Tulitq; Elias palliũ suum, & inuoluit illud, & percussit aquas: quæ diuisæ sunt in vtranq; partem, & trãsierũt ambo per siccũ. Cũq; trãsissent, Elias dixit ad Eliseũ, Postula quod vis vt faciã tibi, antequã tollar à te. Dixitq; Eliseus, Obsecro vt fiat in me duplex spiritus tuus. Qui respondit, Rem difficilem postulasti: attamen si videris me quando tollar à te, erit tibi quod petisti: si autem non videris, non erit.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ET inde exurgens, venit in fines Iudeæ vltra Iordanẽ: & cõueniũt iterũ turbæ ad eũ: & sicut cõsueuerat, iterũ docebat illos. Et accedẽtes Pharisæi, interrogabãt eum. Si licet viro vxorẽ dimittere? tentãtes eum. At ille respõdẽs, dixit eis, Quid vobis præcepit Moyses? Qui dixerunt, Moyses permisit libellũ repudij scribere, & dimittere: Quibus respondẽs Iesus, ait, Ad duritiã cordis vestri scripsit vobis præceptum istud: ab initio aũt creaturæ masculũ & fœminã fecit eos Deus. Propter hoc, relinquet homo patrẽ suum & matrẽ: & adhærebit ad vxorem suã, & erunt duo in carne vna. Itaq; iam nõ sunt duo, sed vna caro. Quod ergo De⁹ cõiunxit, homo non separet. Et in domo iterũ discipuli eius de eodẽ interrogauerunt eum. Et ait illis, Quicũq; dimiserit vxorẽ suã, & aliã duxerit: adulteriũ cõmittit super eam. Et si vxor dimiserit virũ suum, & alij nupserit, mœchatur. Et offerebãt illi paruulos, vt tangeret illos. Discipuli aũt cõminabantur offerẽtib⁹. Quos cũ videret Iesus, indigne tulit, & ait illis, Sinite paruulos venire ad me: & ne prohibueritis c. 10.

ritis eos: talium enim est regnũ Dei. Amen dico vobis: quisquis nõ receperit regnum Dei velut paruulus, non intrabit in illud. Et cõplexans eos, & imponens manus super illos, benedicebat eos. Et cũ egressus esset in viã, procurrens quidam genu flexo ante eum, rogabat eum dicens, Magister bone, qd faciã vt vitã æternam percipiam? Iesus autẽ dicit ei, Quid me dicis bonum? Nemo bonus, nisi vnus Deus. Præcepta nosti? Ne adulteres, Ne occidas, Ne fureris, Ne falsum testimonium dixeris, Ne fraudẽ feceris, Honora patrem tuũ & matrẽ. At ille respondẽs, ait illi, Magister, hæc omnia obseruaui à iuuentute mea. Iesus aũt intuitus eũ, dilexit eũ, & dixit ei, Vnũ tibi deest, vade, quęcunq; habes vẽde, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cœlo: & veni, sequere me. Qui cõtristatus in verbo, abiit mœrens: erat enim habẽs multas possessiones. Et circunspiciẽs Iesus, ait discipulis suis, Quàm difficile qui pecunias habẽt, in regnũ Dei introibũt. Discipuli aũt obstupescebãt in verbis ei⁹. At Iesus rursus respondens, ait illis, Filioli, quam difficile est cõfidentes in pecunijs, in regnũ Dei introire. Facili⁹ est camelũ per foramen acus transire, quã diuitem intrare in regnũ Dei. Qui magis admirabantur, dicentes ad semetipsos, Et qs potest saluus fieri? Et intuens illos Iesus, ait, Apud homines impossibile est: sed nõ apud Deũ. oĩa enim possibilia sunt apud Deũ. Et post hęc cœpit ei Petr⁹ dicere, Ecce nos dimisimus omnia, & secuti sum⁹ te. Respõdẽs Iesus ait, Amen dico vobis, nemo est qui reliquerit domum, aut frẽs, aut sorores, aut patrẽ, aut matrẽ, aut filios, aut agros propter me, & ꝓpter Euãgeliũ: qui nõ accipiat centies tantum nũc in tempore hoc domos, & fratres, & sorores, & matres, & filios & agros cũ persecutionibus, & in seculo futuro vitam æternã. multi aũt primi erunt nouissimi: & nouissimi primi.

¶ Feria.iiij.ex.iiij. Reg. Lcõ.j.

CVmq; pergerẽt, & incedentes sermocinarentur, ecce currus igneus, & equi ignei diuiserũt vtrunq;: & ascẽdit Elias per turbinem in cœlũ, Eliseus aũt videbat, & clamabat, Pater mi, pater mi, currus Israel & auriga eius. Et nõ vidit eum amplius: apprehenditq; vestimẽta sua, & scidit illa in duas partes. ca.2.

Et

Et leuauit pallium Eliæ, quod
ceciderat ei:reuersusq; stetit su
per ripam Iordanis, & pallio
Eliç,quod ceciderat ei,percussit
aquas,& non sunt diuisæ:& di-
xit, Vbi est Deus Eliæ etiam
nunc? Percussitq; aquas,& diui
sç sunt huc atq; illuc:& transijt
Eliseus. Videntes autẽ filij pro-
phetarum,qui erant in Iericho
econtra,dixerũt,Requieuit spi-
ritus Eliæ super Eliseum. Et ve-
nientes in occursum eius, ado-
rauerunt eum proni in terram,
dixeruntq; illi,Ecce,cum seruis
tuis sunt quinquaginta viri for
tes, qui possunt ire, & quçrere
dñm tuũ, ne forte tulerit eum
spiritus dñi, & proiecerit eum
in vnum montiũ, aut in vnam
valliũ. Qui ait,Nolite mittere.
Coegeruntq; eum, donec ac-
quiesceret & diceret, Mittite.
Et miserunt quinquaginta vi-
ros: qui cum quçsissent tribus
diebus,nõ inuenerũt. Et reuersi
sunt ad eũ: at ille habitabat in
Iericho, & dixit eis, Nunquid
nõ dixi vobis, Nolite mittere?
Dixerũt quoq; viri ciuitatis ad
Eliseum, Ecce habitatio ciuita-
tis huius optima est,sicut tu ip-
se domine prospicis: sed aquæ
pessimæ sunt, & terra sterilis.
At ille ait, Afferte vas nouum,
& mittite in illud sal. Quod cũ
attulissent, egressus ad fontem
aquarum, misit in illum sal,&
ait,Hçc dicit dñs,Sanaui aquas
has, & nõ erit vltra in eis mors,
neq; sterilitas. Sanatæ sunt er-
go aquæ vsq; in diẽ hanc iuxta
verbũ Elisei quod locutus est.
Ascendit autem inde Eliseus in
Bethel:cunq; ascẽderet per viã,
pueri parui egressi sunt de ciui-
tate: & illudebant ei, dicentes,
Ascende calue, ascende calue.
Qui cum respexisset, vidit eos,
& maledixit eis in nomine dñi:
egressiq; sunt duo vrsi de saltu,
& lacerauerunt ex eis quadra-
ginta duos pueros. Abiit au-
tem inde in montẽ Carmeli, &
inde reuersus est in Samariam.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ERant aũt in via ascenden- c.10.
tes Ierosolymã:& præcede
bat illos Iesus, & stupebant: &
sequentes timebãt. Et assumẽs
iterũ duodecim cœpit illis dice
re quæ essent ei ventura. Quia
ecce ascendimus Ierosolymã,&
filius hominis tradetur princi-
pibus sacerdotũ & Scribis & se-
nioribus, & damnabunt eum
morte, & tradẽt eum gentibus,
& illudent ei, & cõspuent eum,
& flagellabunt eum, & interfi-
cient eũ, & tertia die resurget.

Et

Et accedunt ad eum Iacobus & Ioannes filij Zebedæi, dicentes, Magister, volum⁹ vt quodcũq; petierimus, facias nobis. At ille dixit eis, Quid vultis vt faciã vobis? Et dixerũt, Da nobis vt vn⁹ ad dexterã tuã, & alius ad sinistrã tuã sedeam⁹ in gloria tua. Iesus autẽ ait eis, Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibo, aut baptismo, quo ego baptizor, baptizari? At illi dixerunt ei, Possumus. Iesus aũt ait eis, Calicem quidẽ quem ego bibo bibetis, & baptismo quo ego baptizor, baptizabimini: sedere aũt ad dexterã meã vel ad sinistrã, non est meũ dare vobis, sed q̃bus paratum est. Et audiẽtes decẽ, indignati sunt de Iacobo & Ioãne. Iesus aũt vocans eos, ait illis, Scitis q̃a hi qui videnť principari Gentib⁹, dominãtur eis: & principes eorũ potestatẽ habent ipsorũ. Non ita est aũt in vobis: sed quicunq; voluerit fieri maior, erit vester minister: & quicunq; voluerit in vobis primus esse, erit omniũ seruus. Nam & filius hoĩs nõ venit vt ministraretur ei, sed vt ministraret, & daret animã suã in redẽptionẽ pro multis. Et veniunt Ierichoː & proficiscẽte eo de Iericho, & discipulis ei⁹ & plurima multitudine, filius Timæi Bartimæus cæcus, sedebat iuxta viã mendicans. Qui cũ audisset q̃a Iesus Nazarenus est: cœpit clamare & dicere, Iesu fili Dauid miserere mei. Et cõminabantur ei multi, vt taceret. At ille multo magis clamabat, Fili Dauid, miserere mei. Et stans Iesus, præcepit illũ vocari. Et vocãt cæcũ dicentes ei, Animæquior esto, surge, vocat te. Qui proiecto vestimento suo exiliẽs, venit ad eũ. Et respondens Iesus, dixit illi, Quid tibi vis faciã? Cæcus aũt dixit ei, Rhabboni vt videam. Iesus aũt ait illi, Vade, fides tua te saluum fecit. Et cõfestim vidit, & sequebatur eum in via.

¶ Feria. v. ex. iiij. Regũ. Lcõ. j. ca. 3.

IOram vero filius Achab regnauit sup Israel in Samaria anno decimo octauo Iosaphat regis Iudæ. Regnauitq; duodecim annis. Et fecit malũ coram dño, sed nõ sicut pater suus, & mater: tulit enim statuas Baal, quas fecerat pater eius. Veruntamẽ in peccatis Ieroboam filij Nabat, qui peccare fecit Israel, adhæsit, nec recessit ab eis. Porro Mesa rex Moab nutriebat pecora multa, & soluebat regi Israel centum millia agnorũ, & centũ

centũ millia arietũ cum velleribus suis. Cunq; mortuus fuisset Achab, præuaricatus est fœdus, quod habebat cum rege Israel. Egressus est igitur rex Ioram in die illa de Samaria, & recensuit vniuersum Israel. Misitq; ad Iosaphat regem Iuda, dicens: Rex Moab recessit à me, veni mecũ cõtra eum ad prælium. Qui respondit, Ascendã: qui meus est, tuus est: populus meus, populus tuus: & equi mei, equi tui. Dixitq;, Per quã viã ascẽdem'? At ille respondit, Per desertum Idumææ. Perrexerũt igitur rex Israel, & rex Iuda, & rex Edom, & circumierunt per viã septem dierũ, nec erat aqua exercitui & iumentis quę sequebantur eos. Dixitq; rex Israel, heu heu heu, congregauit nos dñs tres reges, vt traderet in manu Moab. Et ait Iosaphat, estne hic ꝓpheta dñi, vt deprecemur dñm p eũ? Et respondit vnus de seruis regis Israel. Est hic Eliseus filius Saphat, qui fundebat aquã super man' Eliæ. Et ait Iosaphat, Est apud eũ sermo dñi. Descenditq; ad eum rex Israel, & Iosaphat & rex Edom. Dixit autem Eliseus ad regẽ Israel, qd mihi & tibi est? vade ad ꝓphetas patris tui, & matris tuæ. Et ait illi rex Israel, Quare congregauit dñs tres reges hos, vt traderet eos in man' Moab? Dixitq; ad eũ Eliseus, Viuit dñs exercituũ, in cuius conspectu sto, ꝙ si non vultũ Iosaphat regis Iudæ erubescerem, nõ attendissem quidem te, nec respexissem. Nunc autem adducite mihi psaltem.

Secundum Marcum Lectio. ij.

ET cũ appropinquarent Ierosolymæ & Bethaniæ ad montẽ Oliuarũ, mittit duos ex discipulis suis, & ait illis, Ite in castellũ quod contra vos est, & statim introeuntes illuc, inuenietis pullũ ligatũ, super quem nemo adhuc hominũ sedit: soluite illũ, & adducite. Et si quis vobis dixerit, Quid facitis? dicite quia dño necessarius est: & continuo illum dimittet huc. Et abeuntes, inuenerũt pullum ligatũ ante ianuã foris ĩ biuio: & soluunt eũ. Et quidã de illic stantibus, dicebãt illis, Quid facitis, soluentes pullũ? Qui dixerunt eis sicut præceperat illis Iesus: & dimiserunt eos. Et duxerunt pullũ ad Iesum: & imponunt illi vestimẽta sua: & sedit super eũ. Multi aũt vestimenta sua strauerunt in via. Alij autẽ frondes cædebãt de arborib', & sternebãt in via. Et qui pręibãt, c. 11.

& qui sequebantur clamabant dicentes, Hosanna, benedictus qui venit in noĩe dñi. Benedictũ quod venit regnũ patris nostri David, Hosanna in excelsis. Et introiuit Ierosolymã in templũ: & circunspectis oĩbus cũ iam vespera esset hora, exiit in Bethaniã cum duodecim. Et alia die cum exirẽt à Bethania,
.11. esuriit. Cunq; vidisset à longe ficũ habentẽ folia, venit, si qd forte inueniret in ea. Et cũ venisset ad eã, nihil inuenit pter folia, nõ enim erat tẽpus ficorũ. Et respõdens, dixit ei, Iam non amplius in æternũ ex te fructũ quisquã mãducet. Et audiebãt discipuli eius. Et veniũt Ierosolymã. Et cum introisset in templum, cœpit eiicere vendẽtes & ementes in templo, & mensas numulariorũ & cathedras vendentiũ columbas euertit: & nõ sinebat vt quisquã transferret vas per templum, & docebat, dicens eis, Nõne scriptũ est, Quia domus mea, domus orationis vocabitur oĩbus gentibus? vos aũt fecistis eam speluncã latronum. Quo audito, principes sacerdotũ & scribæ quærebãt quo modo eum perderẽt: timebant enim eum, qm̃ vniuersa turba admirabatur sup doctrina ei⁹. Et cum vespera facta esset, egrediebatur de ciuitate. Et cũ mane transirent, viderunt ficum aridã factã à radicibus. Et recordatus Petr⁹ dixit ei, Rabbi, ecce ficus, cui maledixisti, aruit. Et respondẽs Iesus, ait illis, Habete fidem Dei. Amen dico vobis quia quicũq; dixerit huic monti, Tollere & mittere in mare, & nõ hæsitauerit in corde suo, sed crediderit quia quodcunq; dixerit, fiat: fiet ei. Propterea dico vobis, omnia quęcunq; orantes petitis, credite quia accipietis, & euenient vobis. Et cum stabitis ad orandũ, dimittite si quid habetis aduersus aliquẽ: vt & pater vester, qui in cœlis est, dimittat vobis pctã vestra. Quòd si vos nõ dimiseritis, nec pater vester qui in cœlis est dimittet vobis peccata vestra.

¶ Feria.vj.ex.iiij. Regũ. Lcõ. j.

CVnq; caneret psaltes, facta est super eum manus dñi, & ait, Hæc dicit dñs, Facite alueum torrẽtis huius fossas & fossas. Hæc enim dicit dñs, Nõ videbitis ventũ, neq; pluuiam: & alueus iste replebitur aquis: & bibetis vos, & familiæ vestrę, & iumenta vestra. Parumq; est hoc in conspectu dñi? insuper tradet etiam Moab in manus ve- ca. 3.

vestras. Et percutietis omnem ciuitatẽ munitã, & oẽm vrbem electã, & vniuersum lignũ fructiferum succidetis, cunctosq; fontes aquarum obturabitis, & omnẽ agrum egregiũ operietis lapidibus. Factũ est igitur mane, quando sacrificiũ offerri solet, & ecce, aquæ veniebant per viam Edom: & repleta est terra aquis, vniuersi aũt Moabitæ audientes q̃ ascendissent reges vt pugnarẽt aduersum eos, conuocauerunt oẽs qui accincti erant baltheo desuper, & steterunt in terminis. Primoq; mane surgẽtes: & orto iam sole ex aduerso aquarũ, viderũt Moabitæ cõtra aquas rubras quasi sanguinem, dixerũtq;, Sanguis gladij est: pugnauerũt reges cõtra se, & cæsi sunt mutuo: nunc perge
ad prædã Moab. Perrexerũtq; in castra Israel: porro cõsurgẽs Israel percussit Moab: at illi fugerunt coram eis. Venerũt igitur qui vicerant, & percusserũt Moab, & ciuitates destruxerũt: & omnem agrum optimũ, mittentes singuli lapides, & repleuerunt: & vniuersos fontes aquarum obturauerũt: & omnia ligna fructifera succiderunt, ita vt muri tantũ fictiles remanerent: & circundata est ciuitas a fundibulariis, & magna ex parte percussa. Quod cum vidisset rex Moab, præualuisse scilicet
21
hostes, tulit secum septingentos viros educentes gladios vt irrumperent ad regem Edom: & non potuerunt. Arripiensq; filium suum, primogenitũ, qui regnaturus erat pro eo, obtulit holocaustum super murum: & facta est indignatio magna in Israel: statimq; recesserunt ab eo, & reuersi sunt in terrã suã.

Secundum Marcum. Lectio. iij.

Et veniunt rursus Ierosolymam. Et cũ ambularet in templo, accedunt ad eũ summi sacerdotes, & Scribę, & seniores, & dicũt ei, In qua potestate hęc facis? & quis dedit tibi hanc potestatẽ vt ista facias? Iesus autẽ respondens, ait illis, Interrogabo vos & ego vnum verbum, & respondete mihi: & dicã vobis in qua potestate hæc faciam. Baptismus Ioãnis, de cœlo erat, an ex hominibus? Respondete mihi. At illi cogitabant secum, dicentes, Si dixerimus de cœlo, dicet nobis, Quare ergo nõ credidistis ei? Si dixerimus ex hominibus, timemus populum. Oẽs enim habebãt Ioannẽ q̃a vere propheta esset. Et respondentes dicunt Iesu, Nescimus.

Et respõdẽs Iesus, ait illis, Neq;
ego dico vobis in qua potestate
C.12. hæc faciã. Et cœpit illis in para-
bolis loqui, Vineam pastinauit
homo, & circundedit sepem, &
fodit lacũ, & ædificauit turrim,
& locauit eã agricolis. & pere-
gre profect⁹ est. Et misit ad agri
colas in tẽpore seruũ, vt ab agri
colis acciperet de fructu vineæ.
Qui apprehensum eum cecide
runt: & dimiserũt vacuũ. Et ite-
rum misit ad illos aliũ seruũ: &
illũ in capite vulnerauerunt, &
.11. cõtumelijs affecerũt. Et rursum
aliũ misit, & illũ occiderunt: &
plures alios, quosdã cædentes:
alios vero occidentes. Adhuc er
go vnũ habẽs filiũ charissimũ:
& illũ misit ad eos nouissimũ,
dicẽs. Quia reuerebuntur filiũ
meũ: Coloni aũt dixerũt adin-
uicẽ, Hic est hæres: venite, occi-
damus eum: & nostra erit hære
ditas. Et apprehendentes eum
occiderunt: & eiecerũt extra vi-
neam. Quid ergo faciet dñs vi-
neæ? Veniet, & perdet colonos:
& dabit vineam alijs. Nec scri-
pturã hanc legistis, Lapidẽ quẽ
reprobauerũt ædificãtes, hic fa-
ctus est in caput anguli: A dño
factum est istud, & est mirabile
in oculis nostris? Et quærebant
eum tenere: & timuerũt turbã:
cognouerunt enim qm̃ ad eos
parabolã hãc dixerit. Et relicto
eo, abierũt: Et mittunt ad eum
quosdã ex Pharisæis & Hero-
dianis: vt eũ caperent in verbo.
Qui venientes, dicunt ei, Magi-
ster scimus quia verax es, & nõ
curas quenquã: nec enim vides
in faciem hominũ, sed in veri-
tate viam Dei doces. Licet dare
tributum Cæsari: an non dabi-
mus? Qui sciens versutiã illo-
rum, ait illis, Quid me tentatis?
afferte mihi denariũ vt videã.
At illi obtulerunt ei. Et ait illis,
Cuius est imago hæc & inscri-
ptio? Dicunt ei, Cæsaris. Re-
spondens autẽ Iesus, dixit illis,
Reddite igitur quæ sunt Cæsa-
ris, Cæsari: & quæ sunt Dei,
Deo. Et mirabantur super eo.

¶ Sabbato, ex. iiij. Regũ. Lcõ. j.

MVlier autem quædã de c.4.a
vxoribus prophetarũ cla
mabat ad Eliseũ, dicẽs. Seruus
tuus vir me⁹ mortuus est, & tu
nosti qa seruus tuus fuit, timẽs
dñm: & ecce creditor venit vt
tollat duos filios meos ad ser-
uiendũ sibi. Cui dixit Eliseus.
Quid vis vt faciã tibi? Dic mi-
hi, quid habes in domo tua?
At illa respõdit, Non habeo an
cilla tua quicquã ĩ domo mea,
nisi parum olei quo vngar.

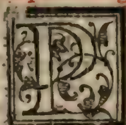
Cui ait, Vade pete mutuo ab
omnib' vicinis tuis vasa vacua
nō pauca. Et ingredere,& clau-
de ostium tuū,cum intrinsecus
fueris tu & filij tui,& mitte inde
in omnia vasa hæc:& cū plena
fuerint,tolles,Iuit itaq; mulier,
& clausit ostiū super se,& super
filios suos:illi offerebāt vasa, &
illa infundebat. Cunq; plena
fuissent vasa, dixit ad filiū suū,
Affer mihi adhuc vas. Et ille re
spondit. Non habeo. Stetitq;
oleū. Venit aūt illa,& indicauit
homini Dei. Et ille, Vade,inqt
vende oleum,& redde creditori
tuo:tu autē, & filij tui viuite de
B reliquo.] Facta est aūt quędam
dies, & trāsibat Eliseus p Sunā:
erat aūt ibi mulier magna,quę
tenuit eum vt comederet panē:
Cunq; frequenter inde trāsiret,
diuertebat ad eā vt comederet
panē. Quæ dixit ad virū suum,
Animaduerto q vir Dei sanct'
est iste, qui transit per nos fre-
quenter. Faciam' ergo ei cœna
culum paruū. & ponamus ei in
eo lectulū,& mensam, & sellā,
& candelabrū, vt cū venerit ad
nos,maneat ibi. Facta est ergo
dies quædā, & veniens diuertit
in cœnaculū, & requieuit ibi.
Dixitq; ad Giezi puerū suum,
Voca Sunamitidē istā. Qui cū
vocasset eam,& illa stetisset co-
ram eo,dixit ad puerum suum,
Loquere ad eā. Ecce, sedule in
oīb' ministrasti nobis, quidvis
vt faciam tibi? nunquid habes
negocium,& vis vt loquar regi,
siue principi militiæ? Quæ re-
spondit. In medio populi mei
habito. Et ait, Quid ergo vult
vt faciam ei? Dixitq; Giezi,
Ne quęras: filium enim non
habet, & vir eius senex est.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ET venerūt ad eum Saddu- c.12.
cæi, qui dicūt resurrectio-
nem non esse, & interrogabant
eum dicētes, Magister, Moyses
nobis scripsit, vt si cuius frater
mortu' fuerit,& dimiserit vxo-
rem,& filios nō reliquerit: acci-
piat frater eius vxorē ipsius, &
resuscitet semē fratri suo. Septē
ergo fratres erāt:& prim' acce-
pit vxorē,& mortuus est nō reli
cto semine. Et secundus accepit
eam,& mortuus est: & nec iste
reliquit semen. Et tertius simili
ter. Et acceperūt eam similiter
septē:& nō reliquerunt semen.
Nouissime omniū defuncta est
& mulier. In resurrectione ergo
cum resurrexerint, cuius de his
erit vxor? septē enim habuerūt
eam vxorē. Et respōdens Iesus
ait illis, Nōne ideo erratis, non

scientes scripturas neq; virtutẽ Dei? Cum enim à mortuis resurrexerint, neq; nubent, neq; nubentur sed sunt sicut angeli Dei in cœlis. De mortuis aũt q resurgant, non legistis in libro Moysi, super rubum quomodo dixerit illi Deus, inquiens, Ego sum Deus Abraham, & Deus Isaac, & De⁹ Iacob? Nõ est Deus mortuorũ, sed viuorũ. Vos ergo multum erratis. Et accessit vnus de Scribis, qui audierat il-
los conquirentes: & videñs qm bene illis respõderit, interrogauit eum quod esset primũ omniũ mandatũ. Iesus aũt respondit ei, quia primũ omniũ mandatũ est, Audi Israel, dñs Deus tuus vnus est. Et diliges dñm Deũ tuũ ex toto corde tuo, & ex tota aĩa tua, & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua. Hoc est primũ mandatũ. Secundũ aũt simile est illi: Diliges proximum tuũ tanq̃ teipsum. Maius horum aliud mandatũ nõ est. Et ait illi Scriba, Bene magister, in veritate, dixisti, quia vnus est Deus, & nõ est alius præter eũ. Et vt diligatur ex toto corde, & ex toto intellectu, & ex tota anima, & ex tota fortitudine, & diligere proximũ tanquã seipsum maius est oĩbus holocaustomatibus, & sacrificijs. Iesus aũt videns q sapienter respõdisset, dixit illi, Nõ es lõge à regno Dei. Et nemo iam audebat eũ interrogare. Et respondẽs Iesus dicebat, docẽs in tẽplo, Quomodo dicũt Scribæ Christũ filiũ esse Dauid? Ipse enim Dauid dicit in spiritu sancto, Dixit dñs dño meo, sede à dextris meis. Donec ponam inimicos tuos scabellũ pedũ tuorũ. Ipse ergo Dauid dicit eum dominum: & vnde est filius eius? Et multa turba eum libenter audiuit.

¶Dñica.xxj. post Pentecostẽ, ex quarto Regũ. Lectio prima.

Ræcepit itaq; vt ca.4.
vocaret eã: quæ cũ vocata fuisset, & stetisset ante ostiũ, dixit ad eam. In tẽpore isto, in hac eadẽ hora, si vita comes fuerit, habebis in vtero filiũ. At illa respondit, Noli quæso dñe mi vir Dei, noli mentiri ancillę tuę. Et cõcepit mulier, & peperit filiũ in tẽpore, & in hora eadẽ qua dixerat ei Eliseus. Creuit aũt puer. Et cum esset quædam dies, & egressus isset ad patrẽ suum, ad messores, ait patri suo, Caput meum, caput meũ. At ille dixit puero, Tolle, duc eum ad matrẽ suã.

suã. Qui cũ tulisset, & duxisset eũ ad matrẽ suã, posuit eũ illa sup genua sua vsq; ad meridiẽ, & mortuus est. Ascendit aũt, & collocauit eum sup lectulũ hominis Dei, & clausit ostium, & egressa vocauit virũ suũ, & ait, Mitte mecũ obsecro vnum de pueris, & asinã, vt excurrã vsq; ad hominem Dei, & reuertar. Qui ait illi, Quã ob causam vadis ad eũ? hodie nõ sunt calẽdę, neq; Sabbatum. Quæ respõdit, Vadã, Strauitq; asinam, & præcepit puero. Mina, & propera, ne mihi morã facias in eundo: & hoc age quod præcipio tibi.

D Profecta est igitur, & venit ad virum Dei in montẽ Carmeli: Cunq; vidisset eã vir Dei econtra, ait ad Giezi puerum suum, Ecce Sunamitis illa. Vade ergo in occursum eius, & dic ei, Rectene agitur circa te, & circa virum tuũ, & circa filiũ tuũ? Quę respõdit, Recte. Cunq; venisset ad virũ Dei in montẽ, apprehẽdit pedes eius, & accessit Giezi vt amoueret eam. Et ait homo Dei. Dimitte illã: anima enim eius in amaritudine est, & dñs celauit à me, & nõ indicauit mihi. Quę dixit illi, Nunqd petiui filiũ à dño meo? nunqd nõ dixi tibi, Ne illudas me? Et ille ait ad Giezi, Accinge lũbos tuos, & tolle baculũ meũ in manu tua, & vade. Si occurrerit tibi homo, nõ salutes eũ, & si salutauerit te quispiã, nõ respõdeas illi, & pones baculũ meũ sup faciẽ pueri. Porro mater pueri ait, Viuit dñs, & viuit anima tua, nõ dimittã te. Surrexit ergo, & sequutus est eam. Giezi autem pręcesserat ante eos, & posuerat baculũ super faciẽ pueri: & non erat vox, neq; sensus: reuersusq; est in occursum eius, & nuntiauit ei, dicẽs, Non surrexit puer.

Secundum Marcum. Lectio. iij.

ET dicebat eis in doctrina sua, Cauete à scribis qui volunt in stolis ambulare & salutari in foro, & in primis cathedris sedere in synagogis, & primos discubitus in cœnis, qui deuorant domos viduarũ sub obtentu prolixæ orationis, hi accipient prolixius iudiciũ. Et sedẽs Iesus cõtra gazophylaciũ, aspiciebat quomodo turba iactaret æs in gazophylaciũ, & multi diuites iactabãt multa. Cum venisset aũt vidua vna pauper, misit duo minuta, qđ est quadrans. Et conuocans discipulos suos, ait illis, Amen dico vobis, quoniã vidua hæc pauper plus omnibus misit qui miserũt in ga-

gazophylaciũ. Omnes enim ex
eo quod abundabat illis, mise-
runt: hæc vero de penuria sua
omnia quæ habuit misit, totũ
c.13. victũ suũ. Et cũ egrederetur de
tẽplo, ait illi vnus ex discipulis
suis, Magister, aspice quales la-
pides & quales structurę? Et re-
spondẽs Iesus, ait illi, Vides has
oẽs magnas ædificationes? Nõ
relinquet lapis sup lapidẽ qui
nõ destruatur. Et cũ sederet in
mõte oliuarũ cõtra tẽplũ, inter
rogabãt eũ separatim Petrus &
Iacobus, & Ioãnes & Andreas,
Dic nobis, quando ista fient? &
quod signũ erit quãdo hæc om
nia incipient cõsummari? Et re
spondẽs Iesus, cœpit dicere illis,
Videte ne qs vos seducat. mul-
ti enim veniẽt in nomine meo
dicentes, qa ego sum: & multos
seducẽt. Cũ audieritis aũt bella
& opiniones bellorũ, ne timue-
ritis: oportet enim hęc fieri: sed
nõdũ finis. Exurget enim gens
cõtra gentẽ, & regnũ super re-
gnum: & erunt terræmotus per
loca & fames. Initium dolorũ,
hęc: videte autem vosmetipsos.
Tradent enim vos in cõcilijs, &
in synagogis vapulabitis, & an-
te præsides & reges stabitis pro-
pter me in testimonium illis.
Et in oẽs gentes primũ oportet
prædicari euãgeliũ. Et cũm du
xerint vos tradentes, nolite præ
cogitare quid loquamini: sed
quod datũ vobis fuerit ĩ illa ho
ra, id loquamini. nõ enim vos
estis loquẽtes sed spũs sanctus.
Tradet aũt frater fratrẽ in mor
tem, & pater filiũ: & cõsurgent
filij in parẽtes, & morte afficiẽt
eos. Et eritis odio omnib⁹, pro-
pter nomen meũ. Qui autẽ su-
stinuerit in finẽ, hic saluus erit.

Secundum Matthęum. Lcõ. iij.

IN illo tempore: Dixit Iesus c.18.
discipulis suis parabolã hãc,
Simile est regnum cœlorũ ho-
mini regi qui voluit rationem
ponere cum seruis suis. Et reĺ.

Homilia sancti Augustini epi.

Narrauit dñs similitudinẽ val-
de terribilem quia simile est re-
gnum cœlorũ homini patrifa-
milias, qui posuit rationẽ cum
seruis suis, in quib⁹ inuenit de-
bitorẽ decem milliũ talentorũ.
Et cũ iussisset vt omnia quę ha
bebat & omnis eius familia &
ipse venderentur, & debitũ sol-
ueretur, aduolutus genibus dñi
sui, rogabat eũ dilationẽ, & me-
ruit remissionem. Misertus est
enim dñs eius sicut audiuim⁹:
& omne debitum dimisit illi.
At ille debito liber, sed iniquita
tis seruus, postquã egressus est
à fa-

à facie dñi sui inuenit etiã ipse debitorẽ suum, qui debebat nõ decẽ millia talentorũ, quantũ ipsius debitũ fuit, sed centũ denarios? cœpit suffocare eũ, trahere, & dicere, redde qđ debes, At ille rogabat cõseruum sicut ipse rogauerat dñm. Sed non talem ipse inuenit conseruum, qualẽ ille dñm. Non solũ illi remittere debitũ noluit, sed nec dilationẽ dedit. Contortum rapiebat ad solutionẽ, iam debito dñico liber. Displicuit cõseruis: & renũtiauerũt dño suo quod factum esset. Te deum. Oro.

Familiã tuã quęsumus dñe cõtinua pietate custodi: vt à cunctis aduersitatib⁹ te protegente, sit libera, & in bonis actibus tuo nomini sit deuota. Per.

Feria.ij.ex li.iiij.Reg. Lcõ.j.

c.4.e Ingressus est ergo Eliseus domũ, & ecce puer mortuus iacebat in lectulo ei⁹: Ingressusq; clausit ostium super se, & super puerum, & orauit ad dñm. Et ascendit, & incubuit sup puerũ, posuitq; os suũ super os eius, & oculos suos sup oculos eius, & manus suas super man⁹ eius: & incuruauit se sup eum, & calefacta est caro pueri. At ille reuersus, deambulauit ĩ domo semel huc atq; illuc: & ascẽdit, & incubuit sup eum: & oscitauit puer septies, aperuitq; oculos. Et ille vocauit Giezi, & dixit ei: Voca Sunamitidẽ hãc. Quæ vocata, ingressa est ad eũ. Qui ait, Tolle filiũ tuũ. Venit illa, & corruit ad pedes eius, & adorauit super terram: tulitq; filium suum, & egressa est, & Eliseus reuersus est in Galgala.] Erat aũt fames F
in terra, & filij prophetarũ habitabant corã eo, dixitq; vni de pueris: Pone ollam grandem, & coque pulmentũ filijs prophetarũ. Et egressus est vn⁹ in agrũ vt colligeret herbas agrestes: inuenitq; quasi vitem syluestrẽ, & collegit ex ea colocynthidas agri, & impleuit palliũ suum, & reuersus concidit in ollam pulmenti: nesciebat enim qđ esset. Infuderũt ergo socijs, vt comederent: cunq; gustassent decoctionẽ, exclamauerunt dicẽtes: Mors in olla vir Dei. Et nõ potuerũt comedere, At ille, Affertе, inquit, farinã. Cũq; tulissent, misit in ollam, & ait: Infunde turbæ, vt comedant. Et nõ fuit amplius quicquã amaritudinis in olla. Vir autẽ quidã venit de Baalsalisa deferens viro Dei panes primitiarũ, & viginti panes hordeaceos & frumentũ nouũ in pera sua. At ille dixit: Da populo,

pulo, vt comedat. Responditq́; ei minister eius: Quantum est hoc, vt apponã coram centũ viris? rursum ille ait, Da populo, vt comedat: hęc enĩ dicit dñs: Comedent, & supererit. Posuit itaq; corã eis: qui comederunt, & superfuit iuxta verbum dñi.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

c. 13. CVm autẽ videritis abominationẽ desolationis, stantem vbi nõ debet (qui legit intelligat) tũc qui in Iudæa sunt, fugiant in montes, & qui super tectũ, ne descẽdat in domũ, nec introeat vt tollat qd de domo sua, & qui in agro erit, nõ reuertatur retro tollere vestimentũ suũ. Væ aũt prægnãtibus, & nutrientibus in illis diebus. Orate vero vt hyeme nõ fiant. Erunt enim dies illi tribulationes tales, quales nõ fuerunt ab initio creaturę quã cõdidit Deus vsq; nũc, neq; fiẽt. Et nisi breuiasset dñs dies, nõ fuisset salua omnis caro. Sed propter electos quos elegit, breuiauit dies. Et tunc si quis vobis dixerit, Ecce hic est Christus, ecce illic: ne credideritis. Exurgent enim pseudochristi, & pseudoprophetę: & dabũt signa & portenta ad seducendos, si fieri potest, etiã electos. Vos ergo videte, ecce prædixi vobis omnia. Sed in illis diebus post tribulationẽ illã Sol contenebrabitur: & luna non dabit splẽdorẽ suũ, & stellæ cœli erũt decidẽtes, & virtutes quæ in cœlis sunt mouebuntur. Et tũc videbunt filiũ hominis venientẽ in nubibus cum virtute multa & gloria. Et tũc mittet angelos suos, & cõgregabit electos suos à quatuor ventis, à summo terræ vsq; ad summũ cœli. A ficu aũt discite parabolã. Cum iam ramus eius tener fuerit, & nata fuerint folia, cognoscitis qa in proximo sit æstas. Sic & vos cũ videritis hæc fieri, scitote q in proximo sit in ostijs. Amẽ dico vobis, qm̃ nõ transibit generatio hæc, donec omnia illa fiãt. Cœlũ & terra transibunt, verba aũt mea nõ transibunt. De die autem illo vel hora, nemo scit neq; angeli in cœlo. neq; filius, nisi pater. Videte, vigilate, & orate, nescitis enim quãdo tempus sit. Sicut homo qui peregre profectus reliquit domũ suã: & dedit seruis suis potestatẽ cuiusq; operis, & ianitori præcepit vt vigilet. Vigilate ergo (nescitis enim quando dñs domus veniat: sero, an media nocte, an gallicantu, an mane) ne cum venerit repente, inueniat vos dor-

dormientes. Quod autẽ vobis
dico, omnibus dico, Vigilate.

Feria.iij.ex.iiij. Regũ. Lcõ.j.

c.5.a. NAaman aũt princeps mili
tiæ regis Syriç, erat vir ma
gnus apud dñm suũ, & honora
tus: per illũ enim dedit dñs salu
tem Syriæ: erat aũt vir fortis &
diues, sed leprosus. Porro de Sy
ria egressi fuerant latrunculi, &
captiuã duxerãt de terra Israel
puellam paruulam, quæ erat in
obsequio vxoris Naaman, quæ
ait ad dominã suam, Vtinam
fuisset dñs meus ad prophetã,
qui est in Samaria: profecto cu
rasset eum à lepra, quã habet.
Ingressus est itaq; Naaman ad
dñm suum, & nuntiauit ei, di
cens: Sic & sic loquuta est puel
la de terra Israel. Dixitq; ei rex
Syriç, vade, & mittam literas ad
regem Israel. Qui cũ profectus
esset, & tulisset secum decem ta
lenta argenti, & sex millia au
reos, & decem mutatoria vesti
mentorum: detulit literas ad re
gem Israel, in hæc verba: Cum
acceperis epistolã hanc: scito q
miserim ad te Naaman seruũ
meũ, vt cures eum à lepra sua.
Cunq; legisset rex Israel lite
ras, scidit vestimenta sua, & ait:
Nunquid De' ego sum, vt occi
dere possim, & viuificare; quia
iste misit ad me, vt curẽ homi- 8
nem à lepra sua? animaduerti
te, & videte q occasiones quę
rat aduersum me. Quod cũ au
disset Elise' vir Dei, scidisse vide
licet regẽ Israel vestiméta sua;
misit ad eũ dicens: Quare scidi
sti vestiméta tua? veniat ad me,
& sciat esse prophetã in Israel.

Epl'a. beati Pau. ad Col. Lcõ. ij.

PAulus apostolus Iesu Chri- ca.1.
sti per voluntatem Dei, &
Timotheus frater: iis qui sunt
Colossis sanctis, & fidelibus fra
trib' in Christo Iesu, gratia vo
bis, & pax à Deo patre nostro.
Gratias agim' Deo & patri dñi
nostri Iesu Christi, semper pro 3
vobis orantes, audientes fidem
vestram in Christo Iesu, & dile
ctioné quã habetis in sanctos
oés, propter spem quæ reposita
est vobis in cœlis, quã audistis
in verbo veritatis euangelij, qđ
peruenit ad vos, sicut & in vni
uerso mũdo est, & fructificat, &
crescit, sicut & ĩ vobis ex ea die
qua audistis, & cognouistis gra
tiã Dei in veritate, sicut didici
stis ab Epaphra charissimo cõ
seruo nostro, qui est fidelis pro
vobis minister Christi Iesu, qui
etiam manifestauit nobis dile
ctionem vestrã in spiritu. Ideo
& nos ex qua die audiuimus,

B † non cessamus pro vobis oran
tes & postulãtes, vt impleamini
agnitione volũtatis eius in om
ni sapientia, & intellectu spiri-
tuali: vt ambuletis digne Deo,
per oĩa placẽtes, in omni opere
bono fructificãtes, & crescentes
in scientia Dei, in omni virtute
cõfortati secundũ potentiã cla-
ritatis eius, in omni patientia &
longanimitate: cũ gaudio gra-
tias agẽtes Deo patri, q dignos
nos fecit in partẽ sortis sctõrũ
in lumine, q eripuit nos de po-
testate tenebrarũ, & transtulit
in regnũ filij dilectionis suæ, in
quo habemus redemptionẽ, &
C remissionẽ peccatorũ,] qui est
imago Dei inuisibilis, primoge
nit⁹ omnis creaturæ, qm̃ in ipso
cõdita sunt vniuersa in cœlis &
in terra, visibilia & inuisibilia,
siue throni, siue dñationes, siue
principatus, siue potestates, oĩa
per ipsum & ĩ ipso creata sunt;
& ipse est ante oẽs, & omnia in
ipso cõstãt: & ipse est caput cor
poris ecclesię, qui est principiũ,
primogenitus ex mortuis: vt sit
in oĩbus ipse primatũ tenẽs: qa
in ipso cõplacuit oẽm plenitu-
dinẽ inhabitare: & per eũ recõ-
ciliare oĩa in ipsum, pacificans
per sanguinẽ Crucis ei⁹ siue quę
in terris, siue quæ in cœlis sunt.

¶ Feria. iiij. ex. iiij. Regũ. Lec. j.

VEnit ergo Naaman cum c. 5. b
equis & curribus, & stetit
ad ostium dom⁹ Elisei: misitq; a
ad eum Eliseus nuntiũ, dicens:
Vade & lauare septies in Iorda-
ne: & recipiet sanitatẽ caro tua
atq; mũdaberis. Irat⁹ Naaman
recedebat, dicens: Putabam ꝙ
egrederetur ad me, & stãs inuo
caret nomẽ dñi Dei sui, & tan-
geret manu sua locũ leprę, & cu
raret me. Nunqd nõ meliores
sunt Abana & Pharphar fluuij
Damasci oĩbus aquis Israel, vt
lauer in eis, & munder? Cum
ergo vertisset se, & abiret indi-
gnans, accesserũt ad eum serui
sui & locuti sunt ei: Pater, si rem
grandẽ dixisset tibi propheta,
certe facere debueras: quanto
magis, qa nũc dixit tibi: Laua-
re, & mundaberis? Descendit, &
lauit in Iordane septies iuxta
sermonem viri Dei: & restituta
est caro eius, sicut caro pueri
paruuli, & mũdatus est. Reuer-
susq; ad virũ Dei cum vniuer-
so comitatu suo venit; & stetit
coram eo, & ait, Vere scio ꝙ nõ
sit Deus in vniuersa terra, nisi
tantũ in Israel.] Obsecro itaq;
vt accipias bñdictionẽ à seruo
tuo. At ille respondit, Viuit dñs
antę quẽ sto, quia non accipiã.
Cunq;

Cunq; vim faceret, penitus, nõ acquieuit. Dixitq; Naaman, Vt vis: sed obsecro concede mihi seruo tuo, vt tollã onus duorum burdonum de terra: non enim faciet vltra seru⁹ tuus holocaustum aut victimã dijs alienis, nisi dño. Hoc aũt solum est de quo depreceris dñm pro seruo tuo, Quando ingredietur dñs meus templũ Remmon, vt adoret, & illo innitente super manum meã, si adorauero in templo Remmon, adorante eo in eodem loco, vt ignoscat mihi dñs seruo tuo pro hac re. Qui dixit ei, Vade in pace. Abiit ergo ab eo electo terræ tempore.

Ex epsa beati Pau. ad Col. I. ij.

a. 1. ET vos cũ essetis aliquando alienati & inimici sensu, in operibus malis: nunc aũt reconciliauit ĩ corpore carnis suæ per mortẽ, vt exhiberet vos sanctos & immaculatos & irreprehensibiles corã ipso: si tamen permanetis in fide fundati & stabiles, & immobiles à spe euangelij quod audistis, quod prædicatũ est ĩ vniuersa creatura, quæ sub cœlo est, cuius factus sum ego Paulus minister: qui nunc gaudeo in passionibus pro vobis, & adimpleo ea quę desunt passionum Christi, in carne mea pro corpore eius quod est ecclesia. Cuius factus sum ego minister secundũ dispẽsationẽ Dei quæ data est mihi ĩ vobis vt impleã verbum Dei, mysterium quod absconditũ fuit à seculis & generationibus, nunc aũt manifestatũ est sanctis eius, quibus voluit Deus notas facere diuitias gloriæ sacramẽti huius in gentib⁹, quod est Christ⁹, in vobis spes gloriæ, quẽ nos annuntiamus, corripiẽtes oẽm hominẽ, & docentes oẽm hominem in omni sapientia vt exhibeamus oẽm hominẽ perfectũ in Christo Iesu, in quo & laboro, certando secundũ operationẽ eius quã operatur in me in virtute.

ca. 2. Volo enim vos scire qualẽ solicitudinẽ habeam pro vobis & pro iis qui sunt Laodiceæ, & quicunq, nõ viderũt faciẽ meã in carne: vt consolent corda ipsorũ, instructi in charitate, & in oẽs diuitias plenitudinis intellectus in agnitionẽ mysterij Dei, & patris & Christi Iesu, in quo sunt omnes thesauri sapiẽtię & sciẽtiæ abscõditi. Hoc aũt dico, vt nemo vos decipiat in sublimitate sermonũ. Nam etsi corpore absens sum: sed spiritu vobiscũ sum, gaudẽs, & vidẽs ordinem vestrũ, & firmamẽtũ eius

quæ

quæ in Christo est, fidei vestræ. Sicut ergo accepistis Iesum Christum dñm, in ipso ambulate, radicati & superædificati in ipso, & confirmati in fide sicut & didicistis, abundantes in illo in gratiarum actione.

¶ Feria. v. ex. iiij. Regū. Lcō. j.

ca. 5. DIxitq; Giezi puer viri Dei, Pepercit dñs me⁹ Naamã Siro isti, vt non acciperet ab eo quæ attulit: viuit dñs, q a currã post eũ, & accipiã ab eo aliq d. Et secutus est Giezi post tergũ Naaman: quẽ cum vidisset ille currentẽ ad se, desiliit de curru in occursum ei⁹, & ait, Rectene sunt omnia? Et ille ait, Recte: dñs meus misit me ad te, dicẽs: Modo venerũt ad me duo adolescẽtes de monte Ephraim ex filijs prophetarũ: da eis talentũ argẽti, & vestes mutatorias duplices. Dixitq; Naamã, Melius est vt accipias duo talenta. Et coegit eum, ligauitq; duo talenta argenti in duobus saccis, & duplicia vestimẽta, & imposuit duobus pueris suis, qui & portauerunt corã eo. Cumq; venisset iã vesperi, tulit de manu eorũ, & reposuit in domo, dimisitq; viros, & abierunt: ipse autẽ ingressus, stetit corã dño suo. Et dixit Eliseus, Vnde venis Giezi? Qui respondit, Non iuit seruus tuus quoquã. At ille ait, Nonne cor meũ in præsenti erat, qñ reuersus est homo de curru suo in occursum tui? Nunc igitur accepisti argẽtũ, & accepisti vestes, vt emas oliueta, & vineas, & oues, & boues, & seruos, & ancillas. Sed & lepra Naaman adhærebit tibi, & semini tuo vsq; in sempiternũ. Et egressus est ab eo leprosus quasi nix.

Ex epl'a beati Pauli ad Col. L. iij.

VIdete ne quis vos decipiat per philosophiam & inanem fallaciã: secundũ traditionem hominũ, secundum elementa mundi, & nõ secundum Christũ, quia in ipso inhabitat oĩs plenitudo diuinitatis corporaliter, & estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus & potestatis: in quo & circuncisi estis circuncisione nõ manufactã ĩ expoliatione corporis carnis, sed in circuncisione Christi, cõsepulti ei in baptismo, in quo & resurrexistis per fidẽ operationis Dei, qui suscitauit illũ à mortuis. Et vos cum mortui essetis in delictis & ꝑputio carnis vestræ, cõuiuificauit cũ illo: donãs vobis omnia delicta, delens quod aduersus nos erat, chirographũ decreti: quod erat ca. 2.

contrariũ nobis: & ipsum tulit de medio, affigẽs illud cruci: & expoliãs principatus & potestates traduxit confidenter palam, triumphans illos in semetipso. Nemo ergo vos iudicet in cibo aut in potu, aut in parte diei festi, aut neomeniæ, aut sabbatorum: quæ sunt vmbra futurorum, corpus aũt Christi. Nemo vos seducat volens: in humilitate & religione angelorũ, q̃ non vidit ambulãs, frustra inflatus sensu carnis suæ, & non tenens caput ex quo totum corpus per nexus & coniunctiones subministratũ & constructum crescit in augmentũ Dei. Si ergo mortui estis cũ Christo ab elemẽtis huius mundi: quid adhuc tanq̃ viuentes in mundo decernitis? Ne tetigeris, neque gustaueris, neq; contrectaueris? quæ sunt omnia in interitu ipso vsu, secundũ p̃cepta & doctrinas hominũ, quæ sunt rationẽ quidẽ habentia sapientiæ in superstitione & humilitate, & non ad parcendũ corpori, nõ in honore aliquo ad saturitatẽ carnis.

¶ Feria.vj ex.iiij. Regũ. Lcõ.j.

ca.6. DIxerunt autẽ filij prophetarum ad Eliseum, Ecce, locus in quo habitamus coram te, angustus est nobis. Eamus vsq; ad Iordanẽ, & tollãt singuli de sylua materias singulas, vt ædificemus nobis ibi locum ad habitandũ. Qui dixit, Ite. Et ait vnus ex illis, Veni ergo & tu cũ seruis tuis. Respondit, Ego veniam. Et abiit cum eis. Cunq; venissent ad Iordanẽ, cædebant ligna. Accidit aũt, vt cum vnus materiam succidisset, caderet ferrũ securis in aquã: exclamauitq; ille, & ait, Heu heu heu dñe mi, & hoc ipsum mutuo acceperã. Dixit aũt homo Dei, Vbi cecidit? At ille monstrauit ei locum: præcidit ergo lignũ, & misit illuc: natauitq; ferrum, & ait, Tolle. Qui extendit manum, & tulit illud. Rex autem Syriæ pugnabat contra Israel, cõsiliumq; iniit cũ seruis suis, dicens: In loco illo & illo ponam⁹ insidias. Misit itaq; vir Dei ad regẽ Israel, dicens: Caue ne transeas in locũ illum: quia ibi Syri in insidiis sunt. Misit itaq; rex Israel ad locum quem dixerat ei vir Dei, & præoccupauit eum, & obseruauit se ibi non semel neq; bis. Cõturbatumq; est cor regis Syriæ pro hac re, & cõuocatis seruis suis ait, Quare non indicatis mihi quis proditor mei sit apud regẽ Israel? Dixitq; vnus seruorum eius,

Nequa-

Nequaquã dñe mi rex, ſed Eliſeus propheta qui eſt in Iſrael, indicat regi Iſrael omnia verba quęcunq; locutus fueris in con claui tuo. Dixitq́; eis, Ite & vide te vbi ſit, vt mittã & capiam eũ. Annuntiaueruntq́; ei dicentes, Ecce in Dothan. Miſit ergo illuc equos & currus, & robur exercitus: qui cum veniſſent no ĉte, circundederunt ciuitatem.

Ex ep'la Pauli ad Coloſſ. Lcõ. ij.

ca 3. IGitur ſi conſurrexiſtis cum Chriſto, quæ ſurſum ſunt quęrite, vbi Chriſtus eſt in dex tera Dei ſedẽs, quę ſurſum ſunt ſapite: nõ quę ſup terrã. Mortui enim eſtis: & vita veſtra eſt abſcondita cum Chriſto in Deo. Cum aũt Chriſtus apparuerit, vita veſtra: tũc & vos apparebitis cũ ipſo in gloria. Mortificate ergo mẽbra veſtra quæ ſunt ſup terrã, fornicationẽ, immun ditiã, libidinem, cõcupiſcentiã malã, & auaritiã, quæ eſt ſimulachrorũ ſeruitus, propter quæ venit ira Dei ſuper filios incredulitatis: in quibus ambulaſtis aliquãdo, cum viueretis in illis. Nunc aũt deponite & vos omnia: irã, indignationẽ, malitiã, blaſphemiã, turpẽ ſermonẽ de ore veſtro. Nolite mentiri inuicem, expoliantes vos veterẽ hominem cum actibus ſuis, & induentes nouũ eum qui renouatur in agnitionẽ, ſecundũ imaginem eius qui creauit illũ: vbi non eſt Gentilis & Iudæus, circuncisio & præputiũ, Barbarus & Scytha, ſeruus & liber: ſed oĩa & in oĩbus Chriſtus. † Induite vos ergo ſicut electi Dei, ſancti, & dilecti viſcera miſericordiæ, benignitatẽ humilitatẽ, modeſtiã, patientiã, ſupportantes inuicẽ, & donantes vobiſmetipſis ſiquis aduerſus aliquem habet querelã, ſicut & dñs donauit vobis, ita & vos. Super omnia aũt hæc, charitatem habete, quod eſt vinculũ perfectionis: & pax Chriſti exultet in cordibus veſtris, in quã & vocati eſtis ĩ vno corpore: & grati eſtote. Verbũ Chriſti habitet in vobis abundanter in omni ſapiẽtia docentes & cõmonẽtes voſmetipſos, in pſalmis, hymnis, & canticis, ſpiritualib', in gratia cantantes in cordibus veſtris Deo. Omne quodcunq; facitis in verbo aut in opere: omnia in noĩe dñi noſtri Ieſu Chriſti, gratias agẽtes Deo & patri per ipſum.] Mulieres, ſubditæ eſtote viris, ſicut oportet, ĩ dño. Viri, diligite vxores: & nolite amari eſſe ad illas. Filij, obedite parentib' per oĩa, hoc

hoc enim placitum est in dño. Patres, nolite ad indignationẽ prouocare filios vestros: vt non pusillo animo fiant. Serui, obedite per omnia dñis carnalib⁹, nõ ad oculum seruientes quasi hominibus placẽtes, sed in simplicitate cordis timentes Deũ. Quodcunq; facitis, ex animo operamini sicut dño & nõ hominibus: scientes ꝙ à dño accipietis retributionẽ hæreditatis. Dño Christo seruite. qui enim iniuriam facit, recipiet id quod inique gessit, & non est personarum acceptio apud Deum.

¶ Sabbato, ex. iiij. Regũ. Lcõ. j.

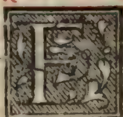
ca. 6. CONsurgens autẽ diluculo minister vir Dei, egressus est: viditq; exercitũ ĩ circumitu ciuitatis, & equos & currus, nunciauitq; ei, dicens, Heu heu heu dñe mi, quid faciemus? At ille respondit, Noli timere: plures enim nobiscũ sunt, quã cũ illis. Cunq; orasset Eliseus, ait, dñe, aperi oculos huius, vt videat. Et aperuit dñs oculos pueri, & vidit: & ecce mons plen⁹ equorum & curruũ igneorũ in circumitu Elisei. Hostes vero descenderunt ad eũ: porro Eliseus orauit ad dñm, dicens: Percute obsecro gentem hanc cæcitate. Percussitq; eos dñs, ne viderent, iuxta verbũ Elisei. Dixit aũt ad eos Eliseus, Non est hæc via, neq; ista est ciuitas: sequimini me, & ostendã vobis virũ quẽ quęritis. Duxit ergo eos in Samariã: cunq; ingressi fuissent in Samariam, dixit Eliseus, dñe aperi oculos istorũ, vt videant. Aperuitq; dñs oculos eorũ, & viderũt se esse in medio Samarię. Dixitq; rex Israel ad Eliseum cũ vidisset eos, Nunquid percutiã eos pater mi? Et ille ait, Non percuties: neq; enim cepisti eos gladio, & arcu tuo, vt percutias: sed pone panẽ & aquã corã eis, vt comedãt, & bibãt, & vadant ad dñm suum. Appositaq; est eis ciborũ magna præparatio, & comederunt, & biberunt, & dimisit eos, abieruntq; ad dñm suum. Et vltra non venerunt latrones Syriæ in terram Israel.

Ex epl'a Pauli ad Colos. Lcõ. ij.

DOmini, quod iustũ est & æquum, seruis præstate: ca. 4.
sciẽtes ꝙ & vos dñm habetis in cœlo. Orationi instate: vigilantes in ea in gratiarum actione. orantes simul & pro nobis, vt Deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquẽdũ mysterium Christi (propter quod etiã vinctus sum) vt manifestẽ illud ita vt oportet me loqui. In sapiẽtia am-

ambulate ad eos qui foris sunt, tẽpus redimentes. Sermo vester semp in gr̃a sale sit conditus, vt sciatis quomodo oporteat vos vnicuiq, respõdere. Quæ circa me sunt, oĩa vobis nota faciet Tychicus charissimus frater, & fidelis minister, & conseruus in dño: quem misi ad vos ad hoc ipsum vt cognoscat quæ circa vos sunt, & cõsoletur corda vestra cum Onesimo, charissimo & fideli fratre qui ex vobis est: qui omnia quæ hic aguntur, nota facient vobis. Salutat vos Aristarchus cõcaptiuus me⁹, & Marcus consobrinus Barnabæ (de quo accepistis mandata. Si venerit ad vos, suscipite illũ) & Iesus qui dicitur iustus: qui sunt ex circũcisione, hi soli sunt adiutores mei ĩ regno Dei: qui mihi fuerũt solatio. Salutat vos Epaphras, q ex vobis est, seruus Christi Iesu, semp solicitus pro vobis in orationib⁹, vt stetis perfecti & pleni in omni volũtate Dei. Testimoniũ enim illi perhibeo q habet multũ laborem pro vobis, & pro ijs q sunt Laodiceæ, & qui Hieropoli. Salutat vos Lucas medicus charissim⁹, & Demas. Salutate fratres qui sunt Laodiceę, & Nympham, & quæ in domo eius est ecclesiá. Et cũ lecta fuerit apud vos epistola hęc, facite vt & in Laodicẽsiũ ecclesia legat: & ea q̃ Laodicẽsiũ est, vt vobis legat. Et dicite Archippo, Vide ministeriũ quod accepisti in dño, vt illud impleas. Salutatio: mea manu Pauli. Memores estote vinculorum meorũ. Gratia dñi nostri Iesu Christi vobiscum, Amen.

¶ Dñica.xxij. post Pentecostẽ, ex quarto Regũ: Lectio prima.

Actũ est aũt post hæc congregauit Benadad rex Syrię vniuersum exercitũ suũ, & ascendit, & obsidebat Samariá. ca. 6. Factaq; est fames magna in Samaria: & tandiu obsessa est, donec venundaretur caput asini octoginta argenteis, & quarta pars cabi stercoris columbarũ, quinq, argẽteis. Cũq; rex Israel transiret p murũ, mulier quędá exclamauit ad eũ, dicens: Salua me dñe mi rex. Qui ait, Nõ: te saluet dñs. vnde te possum saluare? de area, vel de torculari? Dixitq; ad eam rex, Quid tibi vis? Quæ respondit, Mulier ista dixit mihi, Da filiũ tuũ, vt comedamus eum hodie, & filiũ meũ comedem⁹ cras. Coximus ergo filiũ meũ & comedimus.

Dixitq;

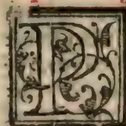
Dixiq; ei die altera, Da filium tuũ vt comedam⁹ eũ. Quæ abscõdit filiũ suum. Quod cũ audisset rex, scidit vestimenta sua, & trãsibat p murũ. Viditq; omnis popul⁹ ciliciũ, quo vestitus erat rex ad carnẽ intrinsecus. Et ait rex, Hæc mihi faciat De⁹, & hęc addat, si steterit caput Elisei filij Saphat super ipsum hodie. Eliseus aũt sedebat ĩ domo sua, & senes sedebãt cũ eo. Pręmisit itaq; virũ: & anteq̃ veniret nuntius ille, dixit ad senes. Nunqd scitis ꝙ miserit filius homicidæ huc, vt præcidatur caput meũ? videte ergo cũ venerit nuntius, claudite ostiũ, & non sinatis eũ introire: ecce enim sonit⁹ pedũ dñi eius post eum est. Adhuc illo loquente eis, apparuit nuntius, qui veniebat ad eũ, & ait, Ecce tantum malum à dño est: quid ampli⁹ expectabo à dño?

Epl'a Pauli ad Timo.ij. Lcõ.ij.

ca.1. PAulus apostol⁹ Iesu Christi per voluntatẽ Dei, secundũ promissionem vitæ quæ est in Christo Iesu: Timotheo charissimo filio, gratia & misericordia, & pax à Deo patre nostro, & Christo Iesu dño nostro. Gratias ago Deo meo, cui seruio à progenitoribus meis in cõsciẽtia pura, ꝙ sine intermissione habeam tui memoriã in orationibus meis, nocte ac die desiderans te videre, memor lachrymarũ tuarũ, vt gaudio implear, recordationẽ accipiẽs eius fidei quæ est in te nõ ficta, q̃ & habitauit primũ in auia tua Loide, & matre tua Eunice, cert⁹ sum autẽ ꝙ & in te. Propter quam causam admoneo te, vt resuscites gratiã Dei, quæ est in te per impositionẽ manuum mearũ. Nõ enim dedit nobis Deus spiritum timoris: sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis. Noli itaq; erubescere testimonium dñi nostri, neq; me vinctũ ei⁹: sed collabora euãgelio secũdũ virtutẽ Dei, qui nos liberauit & vocauit vocatione sancta, non secundũ opera nostra, sed secundum propositũ suum & gratiã quæ data est nobis in Christo Iesu ante tempora secularia. Manifestata est aũt nũc per illuminationem Saluatoris nostri Iesu Christi, qui destruxit quidem mortẽ, illuminauit autem vitã & incorruptionẽ per euangelium, in quo positus sum ego prædicator & apostolus, & magister gentiũ. Ob quã causam etiã hæc patior: sed nõ confundor. Scio enim cui credidi, & certus sum quia potẽs est depo-

ſcientes ſcripturas neq; virtuté
Dei? Cum enim à mortuis re-
ſurrexerint, neq; nubent, neq;
nubentur ſed ſunt ſicut angeli
Dei in cœlis. De mortuis aût q
reſurgant, non legiſtis in libro
Moyſi, ſuper rubum quomodo
dixerit illi Deus, inquiens, Ego
ſum Deus Abraham, & Deus
Iſaac, & De⁹ Iacob? Nõ eſt Deus
mortuorũ, ſed viuorũ. Vos er-
go multum erratis. Et acceſſit
vnus de Scribis, qui audierat il-
los conquirentes: & videns qm
bene illis reſpõderit, interroga-
uit eum quod eſſet primũ om-
niũ mandatũ. Ieſus aũt reſpon
dit ei, quia primũ omniũ man
datũ eſt, Audi Iſrael, dñs Deus
tuus vnus eſt. Et diliges dñm
Deũ tuũ ex toto corde tuo, &
ex tota aĩa tua, & ex tota mente
tua, & ex tota virtute tua. Hoc
eſt primũ mandatũ. Secundũ
aũt ſimile eſt illi: Diliges proxi
mum tuũ tanq̃ teipſum. Maius
horum aliud mandatũ nõ eſt.
Et ait illi Scriba, Bene magiſter,
in veritate, dixiſti, quia vnus eſt
Deus, & nõ eſt alius præter eũ.
Et vt diligatur ex toto corde, &
ex toto intellectu, & ex tota ani
ma, & ex tota fortitudine, & dili
gere proximũ tanquã ſeipſum
maius eſt oĩbus holocauſtomatibus, & ſacrificijs. Ieſus aũt videns q ſapienter reſpõdiſſet, dixit illi, Nõ es lõge à regno Dei. Et nemo iam audebat eũ interrogare. Et reſpondẽs Ieſus dicebat, docẽs in tẽplo, Quomodo dicũt Scribæ Chriſtũ filiũ eſſe Dauid? Ipſe enim Dauid dicit in ſpiritu ſancto, Dixit dñs dño meo, ſede à dextris meis. Donec ponam inimicos tuos ſcabellũ pedũ tuorũ. Ipſe ergo Dauid dicit eum dominum: & vnde eſt filius eius? Et multa turba eum libenter audiuit.

¶ Dñica.xxj. poſt Pentecoſtẽ, ex quarto Regũ. Lectio prima.

Ræcepit itaq; vt vocaret eã: quæ cũ vocata fuiſſet, & ſtetiſſet ante oſtiũ, dixit ad eam. In tẽpore iſto, in hac eadẽ hora, ſi vita comes fuerit, habebis in vtero filiũ. At illa reſpondit, Noli quæſo dñe mi vir Dei, noli mentiri ancillę tuę. Et cõcepit mulier, & peperit filiũ in tẽpore, & in hora eadẽ quã dixerat ei Eliſeus. Creuit aũt puer. Et cum eſſet quædam dies, & egreſſus iſſet ad patrẽ ſuum, ad meſſores, ait patri ſuo, Caput meum, caput meũ. At ille dixit puero, Tolle, duc eum ad matrẽ ſuã.

Ca. 4.

suā. Qui cū tulisset, & duxisset eū ad matrē suā, posuit eū illa sup genua sua vsq; ad meridiē, & mortuus est. Ascendit aūt,& collocauit eum sup lectulū hominis Dei, & clausit ostium, & egressa vocauit virū suū, & ait, Mitte mecū obsecro vnum de pueris,& asinā, vt excurrā vsq; ad hominem Dei, & reuertar. Qui ait illi, Quā ob causam vadis ad eū? hodie nō sunt calēdę, neq; Sabbatum. Quæ respōdit, Vadā, Strauitq; asinam,& præcepit puero. Mina, & propera, ne mihi morā facias in eundo: & hoc age quod præcipio tibi.
D ¶ Profecta est igitur,& venit ad virum Dei in montē Carmeli: Cunq; vidisset eā vir Dei econtra, ait ad Giezi puerum suum, Ecce Sunamitis illa. Vade ergo in occursum eius, & dic ei, Rectene agitur circa te,& circa virum tuū,& circa filiū tuū? Quę respōdit, Recte. Cunq; venisset ad virū Dei in montē, apprehēdit pedes eius, & accessit Giezi vt amoueret eam. Et ait homo Dei. Dimitte illā: anima enim eius in amaritudine est, & dñs celauit à me,& nō indicauit mihi. Quę dixit illi, Nunqd petiui filiū à dño meo? nunqd nō dixi tibi, Ne illu[illegible] me? Et ille ait ad Giezi, Accinge lūbos tuos,& tolle baculū meū in manu tua, & vade. Si occurrerit tibi homo, nō salutes eū, & si salutauerit te quispiā, nō respōdeas illi, & pones baculū meū sup faciē pueri. Porro mater pueri ait, Viuit dñs, & viuit anima tua, nō dimittā te. Surrexit ergo,& sequutus est eam. Giezi autem pręcesserat ante eos,& posuerat baculū super faciē pueri:& non erat vox, neq; sensus: reuersusq; est in occursum eius,& nuntiauit ei, dicēs, Non surrexit puer.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

ET dicebat eis in doctrina sua, Cauete à scribis qui volunt in stolis ambulare & salutari in foro, & in primis cathedris sedere in synagogis, & primos discubitus in cœnis, qui deuorant domos viduarū sub obtentu prolixæ orationis, hi accipient prolixius iudiciū. Et sedēs Iesus cōtra gazophylaciū, aspiciebat quomodo turba iactaret æs in gazophylaciū,& multi diuites iactabāt multa. Cum venisset aūt vidua vna pauper, misit duo minuta, qđ est quadrans. Et conuocans discipulos suos, ait illis, Amen dico vobis, quoniā vidua hæc pauper plus omnibus misit qui miserūt in ga-

gazophylaciũ. Omnes enim ex eo quod abundabat illis, miserunt: hæc vero de penuria sua omnia quæ habuit misit, totũ
c.13. victũ suũ. Et cũ egrederetur de tẽplo, ait illi vnus ex discipulis suis, Magister, aspice quales lapides & quales structuræ? Et respondẽs Iesus, ait illi, Vides has oẽs magnas ædificationes? Nõ relinquet lapis sup lapidẽ qui nõ destruatur. Et cũ sederet in mõte oliuarũ cõtra tẽplũ, interrogabãt eũ separatim Petrus & Iacobus, & Ioãnes & Andreas, Dic nobis, quando ista fient? &
c.13. quod signũ erit quãdo hæc omnia incipient cõsummari? Et respondẽs Iesus, cœpit dicere illis, Videte ne qs vos seducat. multi enim veniẽt in nomine meo dicentes, qa ego sum: & multos seducẽt. Cũ audieritis aũt bella & opiniones bellorũ, ne timueritis: oportet enim hæc fieri: sed nõdũ finis. Exurget enim gens cõtra gentẽ, & regnũ super regnum: & erunt terræmotus per loca & fames. Initium dolorũ, hæc: videte autem vosmetipsos. Tradent enim vos in cõcilijs, & in synagogis vapulabitis, & ante præsides & reges stabitis propter me in testimonium illis. Et in oẽs gentes primũ oportet prædicari euãgeliũ. Et cũm duxerint vos tradentes, nolite præcogitare quid loquamini: sed quod datũ vobis fuerit ĩ illa hora, id loquamini. nõ enim vos estis loquẽtes sed spũs sanctus. Tradet aũt frater fratrẽ in mortem, & pater filiũ: & cõsurgent filij in parẽtes, & morte afficiẽt eos. Et eritis odio omnib[9], propter nomen meũ. Qui autẽ sustinuerit in finẽ, hic saluus erit.

Secundum Matthæum. Lcõ. iij.

IN illo tempore: Dixit Iesus c.18.
discipulis suis parabolã hãc, Simile est regnum cœlorũ homini regi qui voluit rationem ponere cum seruis suis. Et resp.

Homilia sancti Augustini epi.

Narrauit dñs similitudinẽ valde terribilem quia simile est regnum cœlorũ homini patrifamilias, qui posuit rationẽ cum seruis suis, in quib[9] inuenit debitorẽ decem milliũ talentorũ. Et cũ iussisset vt omnia quæ habebat & omnis eius familia & ipse venderentur, & debitũ solueretur, aduolutus genibus dñi sui, rogabat eũ dilationẽ, & meruit remissionem. Misertus est enim dñs eius sicut audiuim[9]: & omne debitum dimisit illi. At ille debito liber, sed iniquitatis seruus, postquã egressus est

à fa-

a facie dñi sui inuenit etiã ipse debitorẽ suum, qui debebat nõ decẽ millia talentorũ, quantũ ipsius debitũ fuit, sed centũ denarios? cœpit suffocare eũ, trahere, & dicere, redde qđ debes. At ille rogabat cõseruum sicut ipse rogauerat dñm. Sed non talem ipse inuenit conseruum, qualẽ ille dñm. Non solũ illi remittere debitũ noluit, sed nec dilationẽ dedit. Contortum rapiebat ad solutionẽ, iam debito dñico liber. Displicuit cõseruis: & renũtiauerũt dño suo quod actum esset. Te deum. Oro.

FAmiliã tuã quęsumus dñe cõtinua pietate custodi: vt à cunctis aduersitatib⁹ te protegente, sit libera, & in bonis actibus tuo nomini sit deuota. Per.

¶ Feria.ij.ex li.iiij.Reg. Lcõ.j.

c.4.c INgressus est ergo Eliseus domũ, & ecce puer mortuus iacebat in lectulo ei⁹: Ingressusq; clausit ostium super se, & super puerum, & orauit ad dñm. Et ascendit, & incubuit sup puerũ, posuitq; os suũ super os eius, & oculos suos sup oculos eius, & manus suas super man⁹ eius: & incuruauit se sup eum, & calefacta est caro pueri. At ille reuersus, deambulauit ĩ domo semel huc atq; illuc: & ascẽdit, & incubuit sup eum: & oscitauit puer septies, aperuitq; oculos. Et ille vocauit Giezi, & dixit ei: Voca Sunamitidẽ hãc. Quæ vocata, ingressa est ad eũ. Qui ait, Tolle filiũ tuũ. Venit illa, & corruit ad pedes eius, & adorauit super terram: tulitq; filium suum, & egressa est, & Eliseus reuersus est in Galgala.] Erat aũt fames F
in terra, & filij prophetarũ habitabant corã eo, dixitq; vni de pueris: Pone ollam grandem, & coque pulmentũ filijs prophetarũ. Et egressus est vn⁹ in agrũ vt colligeret herbas agrestes: inuenitq; quasi vitem syluestrẽ, & collegit ex ea colocynthidas agri, & impleuit palliũ suum, & reuersus concidit in ollam pulmenti: nesciebat enim qđ esset. Infuderũt ergo socijs, vt comederent: cunq; gustassent decoctionẽ, exclamauerunt dicẽtes: Mors in olla vir Dei. Et nõ potuerũt comedere, At ille, Afferte, inquit, farinã. Cũq; tulissent, misit in ollam, & ait: Infunde turbæ, vt comedant. Et nõ fuit amplius quicquã amaritudinis in olla. Vir autẽ quidã venit de Baalsalisa deferens viro Dei panes primitiarũ, & viginti panes hordeaceos & frumentũ nouũ in pera sua. At ille dixit: Da populo,

pulo, vt comedat. Respondítq; ei minister eius: Quantum est hoc, vt apponã coram centũ viris? rursum ille ait, Da populo, vt comedat: hęc enĩ dicit dñs: Comedent, & supererit. Posuit itaq; corá eis: qui comederunt, & superfuit iuxta verbum dñi.

Secundum Marcum. Lectio.ij.

c. 13. CVm autẽ videritis abominationẽ desolationis, stantem vbi nõ debet (qui legit intelligat) tũc qui in Iudæa sunt, fugiant in montes, & qui super tectũ, ne descẽdat in domũ, nec introeat vt tollat q̃d de domo sua, & qui in agro erit, nõ reuertatur retro tollere vestimentũ suũ. Væ aũt prægnãtibus, & nutrientibus in illis diebus. Orate vero vt hyeme nõ fiant. Erunt enim dies illi tribulationes tales, quales nõ fuerunt ab initio creaturę quã cõdidit Deus vsq; nũc, neq; fiẽt. Et nisi breuiasset dñs dies, nõ fuisset salua omnis caro. Sed propter electos quos elegit, breuiauit dies. Et tunc si quis vobis dixerit, Ecce hic est Christus, ecce illic: ne crediderítis. Exurgent enim pseudochristi, & pseudoprophetę: & dabũt signa & portenta ad seducendos, si fieri potest, etiã electos. Vos ergo videte, ecce prædixi vobis omnia. Sed in illis diebus post tribulationẽ illã Sol contenebrabitur: & luna non dabit splẽdorẽ suũ, & stellæ cœli erũt decidẽtes, & virtutes quæ in cœlis sunt mouebuntur. Et tũc videbunt filiũ hominis venientẽ in nubibus cum virtute multa & gloria. Et tũc mittet angelos suos, & cõgregabit electos suos à quatuor ventis, à summo terræ vsq; ad summũ cœli. A ficu aũt discite parabolã. Cum iam ramus eius tener fuerit, & nata fuerint folia, cognoscitis q̃a in proximo sit æstas. Sic & vos cũ videritis hæc fieri, scitote q̇ in proximo sit in ostijs. Amẽ dico vobis, q̃m nõ transibit generatio hæc, donec omnia illa fiãt. Cœlũ & terra transibunt, verba aũt mea nõ transibunt. De die autem illo vel hora, nemo scit neq; angeli in cœlo. neq; filius, nisi pater. Videte, vigilate, & orate, nescitis enim quãdo tempus sit. Sicut homo qui peregre profectus reliquit domũ suã: & dedit seruis suis potestatẽ cuiusq; operis, & ianitori præcepit vt vigilet. Vigilate ergo (nescitis enim quando dñs domus veniat: sero, an media nocte, an gallicantu, an mane) ne cum venerit repente, inueniat vos dor-

dormientes. Quod autẽ vobis
c.13. dico, omnibus dico, Vigilate.
Feria.iij.ex.iiij. Regũ. Lcõ.j.
c.5.a NAaman aũt princeps mili
tiæ regis Syriç, erat vir ma
gnus apud dñm suũ, & honora
tus: per illũ enim dedit dñs salu
tem Syriæ: erat aũt vir fortis &
diues, sed leprosus. Porro de Sy-
ria egressi fuerant latrunculi, &
captiuã duxerãt de terra Israel
puellam paruulam, quæ erat in
obsequio vxoris Naaman, quæ
ait ad dominã suam, Vtinam
fuisset dñs meus ad prophetã,
qui est in Samaria: profecto cu
rasset eum à lepra, quã habet.
Ingressus est itaq; Naaman ad
dñm suum, & nuntiauit ei, di-
cens: Sic & sic loquuta est puel-
la de terra Israel. Dixitq; ei rex
Syriç, vade, & mittam literas ad
regem Israel. Qui cũ profectus
esset, & tulisset secum decem ta
lenta argenti, & sex millia au-
reos, & decem mutatoria vesti-
mentorum: detulit literas ad re
gem Israel, in hæc verba: Cum
acceperis epistolã hanc: scito ꝙ
miserim ad te Naaman seruũ
meũ, vt cures eum à lepra sua.
Cunq; legisset rex Israel lite-
ras, scidit vestimenta sua, & ait:
Nunquid Deꝰ ego sum, vt occi
dere possim, & viuificare; quia
iste misit ad me, vt cũrẽ homi- a
nem à lepra sua? animaduerti-
te, & videte ꝙ occasiones quç-
rat aduersum me. Quod cũ au-
disset Eliseꝰ vir Dei, scidisse vide
licet regẽ Israel vestimẽta sua;
misit ad eũ dicens: Quare scidi
sti vestimẽta tua? veniat ad me,
& sciat esse prophetã in Israel.
Epl'a. beati Pau. ad Col. Lcõ.ii.
PAulus apostolus Iesu Chri- ca.1.
sti per voluntatem Dei, &
Timotheus frater: iis qui sunt
Colossis sanctis, & fidelibus fra
tribꝰ in Christo Iesu, gratia vo-
bis, & pax à Deo patre nostro.
Gratias agimꝰ Deo & patri dñi
nostri Iesu Christi, semper pro b
vobis orantes, audientes fidem
vestram in Christo Iesu, & dile-
ctionẽ quã habetis in sanctos
oẽs, propter spem quæ reposita
est vobis in cœlis, quã audistis
in verbo veritatis euangelij, qđ
peruenit ad vos, sicut & in vni-
uerso mũdo est, & fructificat, &
crescit, sicut & ĩ vobis ex ea die
qua audistis, & cognouistis gra
tiã Dei in veritate, sicut didici-
stis ab Epaphra charissimo cõ-
seruo nostro, qui est fidelis pro
vobis minister Christi Iesu, qui
etiam manifestauit nobis dile-
ctionem vestrã in spiritu. Ideo
& nos ex qua die audiuimus,

B † non cessamus pro vobis oran
tes & postulátes, vt impleamini
agnitione volũtatis eius in om
ni sapientia, & intellectu spiri-
tuali: vt ambuletis digne Deo,
per oĩa placẽtes, in omni opere
bono fructificãtes, & crescentes
in scientia Dei, in omni virtute
cõfortati secundũ potentiã cla-
ritatis eius, in omni patientia &
.1.82 longanimitate: cũ gaudio gra-
tias agẽtes Deo patri, q dignos
nos fecit in partẽ sortis sctõrũ
in lumine, q eripuit nos de po-
testate tenebrarũ, & transtulit
in regnũ filij dilectionis suæ, in
quo habemus redemptionẽ, &
C remissionẽ peccatorũ,] qui est
imago Dei inuisibilis, primoge
nit' omnis creaturæ, qm̃ in ipso
cõdita sunt vniuersa in cœlis &
in terra, visibilia & inuisibilia,
siue throni, siue dñationes, siue
principatus, siue potestates, oĩa
per ipsum & ĩ ipso creata sunt,
& ipse est ante oẽs, & omnia in
ipso cõstãt: & ipse est caput cor
poris ecclesię, qui est principiũ,
primogenitus ex mortuis: vt sit
in oĩbus ipse primatũ tenẽs: qa
in ipso cõplacuit oẽm plenitu-
dinẽ inhabitare: & per eũ recõ-
ciliare oĩa in ipsum, pacificans
per sanguinẽ Crucis ei' siue quę
in terris, siue quæ in cœlis sunt.

¶ Feria.iiij.ex.iiij.Regũ.Leõ.j.

VEnit ergo Naaman cum c.5.b
equis & curribus, & stetit
ad ostium dom' Elisei: misitq;
ad eum Eliseus nuntiũ, dicens:
Vade & lauare septies in Iorda-
ne: & recipiet sanitatẽ caro tua
atq; mũdaberis. Irat' Naaman
recedebat, dicens: Putabam ꝙ
egrederetur ad me, & stãs inuo
caret nomẽ dñi Dei sui, & tan-
geret manu sua locũ lepręe, & cu
raret me. Nunqd nõ meliores
sunt Abana & Pharphar fluuij
Damasci oĩbus aquis Israel, vt
lauer in eis, & munder? Cum
ergo vertisset se, & abiret indi-
gnans, accesserũt ad eum serui
sui & locuti sunt ei: Pater, si rem
grandẽ dixisset tibi propheta,
certe facere debueras: quanto
magis, qa nũc dixit tibi: Laua-
re, & mundaberis? Descendit, &
lauit in Iordane septies iuxta
sermonem viri Dei: & restituta
est caro eius, sicut caro pueri
paruuli, & mũdatus est. Reuer-
susq; ad virũ Dei cum vniuer-
so comitatu suo venit, & stetit
coram eo, & ait, Vere scio ꝙ nõ
sit Deus in vniuersa terra, nisi
tantũ in Israel.] Obsecro itaq;
vt accipias bñdictionẽ à seruo
tuo. At ille respondit, Viuit dñs
antę quẽ sto, quia non accipiã.
Cumq;

Cunq; vim faceret, penitus, nõ acquieuit. Dixitq; Naaman, Vt vis: sed obsecro concede mihi seruo tuo, vt tollã onus duorum burdonum de terra: non enim faciet vltra seru⁹ tuus holocaustum aut victimã dijs alienis, nisi dño. Hoc aũt solum est de quo depreceris dñm pro seruo tuo, Quando ingredietur dñs meus templũ Remmon, vt adoret, & illo innitente super manum meã, si adorauero in templo Remmon, adorante eo in eodem loco, vt ignoscat mihi dñs seruo tuo pro hac re. Qui dixit ei, Vade in pace. Abiit ergo ab eo electo terræ tempore.

Ex ep̃la beati Pau. ad Col. I. ij.

ca. 1. ET vos cũ essetis aliquando alienati & inimici sensu, in operibus malis: nunc aũt reconciliauit ĩ corpore carnis suæ per mortẽ, vt exhiberet vos sanctos & immaculatos & irreprehensibiles corã ipso: si tamen permanetis in fide fundati & stabiles, & immobiles à spe euangelij quod audistis, quod prædicatũ est ĩ vniuersa creatura, quæ sub cœlo est, cuius factus sum ego Paulus minister: qui nunc gaudeo in passionibus pro vobis, & adimpleo ea quę desunt passionum Christi, in carne mea pro corpore eius quod est ecclesia. Cuius factus sum ego minister secundũ dispẽsationẽ Dei quæ data est mihi ĩ vobis vt impleã verbum Dei, mysterium quod absconditũ fuit à seculis & generationibus, nunc aũt manifestatũ est sanctis eius, quibus voluit Deus notas facere diuitias gloriæ sacramẽti huius in gentib⁹, quod est Christ⁹, in vobis spes gloriæ, quẽ nos annuntiamus, corripiẽtes oẽm hominẽ, & docentes oẽm hominem in omni sapientia vt exhibeamus oẽm hominẽ perfectũ in Christo Iesu, in quo & laboro, certando secundũ operationẽ eius quã operatur in me in virtute.
ca. 2. Volo enim vos scire qualẽ solicitudinẽ habeam pro vobis & pro iis qui sunt Laodiceæ, & quicunq, nõ viderũt faciẽ meã in carne: vt consolent corda ipsorũ, instructi in charitate, & in oẽs diuitias plenitudinis intellectus in agnitionẽ mysterij Dei, & patris & Christi Iesu, in quo sunt omnes thesauri sapiẽtię & sciẽtiæ abscõditi. Hoc aũt dico, vt nemo vos decipiat in sublimitate sermonũ. Nam etsi corpore absens sum: sed spiritu vobiscũ sum, gaudẽs, & vidẽs ordinem vestrũ, & firmamẽtũ eius

quæ in Christo est, fidei vestræ. Sicut ergo accepistis Iesum Christum dñm, in ipso ambulate, radicati & superædificati in ipso, & confirmati in fide sicut & didicistis, abundantes in illo in gratiarum actione.

¶ Feria.v.ex.iiij. Regũ. Lcõ.j.

ca. 5. Dixitq; Giezi puer viri Dei, Pepercit dñs me⁹ Naamã Siro isti, vt non acciperet ab eo quæ attulit: viuit dñs, q̃a currã post eũ, & accipiã ab eo aliq̃d. Et secutus est Giezi post tergũ Naaman: quẽ cum vidisset ille currentẽ ad se, desiliit de curru in occursum ei⁹, & ait, Rectene sunt omnia? Et ille ait, Recte: dñs meus misit me ad te, dicẽs: Modo venerũt ad me duo adolescẽtes de monte Ephraim ex filijs prophetarũ: da eis talentũ argẽti, & vestes mutatorias duplices. Dixitq; Naamã, Melius est vt accipias duo talenta. Et coegit eum, ligauitq; duo talenta argenti in duobus saccis, & duplicia vestimẽta, & imposuit duobus pueris suis, qui & portauerunt corã eo. Cunq; venisset iã vesperi, tulit de manu eorũ, & reposuit in domo, dimisitq; viros, & abierunt: ipse autẽ ingressus, stetit corã dño suo. Et dixit Eliseus, Vnde venis Giezi? Qui respondit, Non iuit seruus tuus quoquã. At ille ait, Nonne cor meũ in præsenti erat, q̃n reuersus est homo de curru suo in occursum tui? Nunc igitur accepisti argẽtũ, & accepisti vestes, vt emas olieta, & vineas, & oues, & boues, & seruos, & ancillas. Sed & lepra Naaman adhærebit tibi, & semini tuo vsq; in sempiternũ. Et egressus est ab eo leprosus quasi nix.

Ex ep̃la beati Pau. ad Col. L. ij.

Videte ne quis vos decipiat per philosophiam & inanem fallaciã: secundũ traditionem hominũ, secundum elementa mundi, & nõ secundum Christũ, quia in ipso inhabitat oĩs plenitudo diuinitatis corporaliter, & estis in illo repleti, qui est caput omnis principatus & potestatis: in quo & circuncisi estis circuncisione nõ manufactã ĩ expoliatione corporis carnis, sed in circuncisione Christi, cõsepulti ei in baptismo, in quo & resurrexistis per fidẽ operationis Dei, qui suscitauit illũ à mortuis. Et vos cum mortui essetis in delictis & p̄putio carnis vestrę, cõuiuificauit cũ illo: donãs vobis omnia delicta, delens quod aduersus nos erat, chirographũ decreti: quod erat con-

ca. 2.

contrariũ nobis: & ipſum tulit de medio, affigẽs illud cruci: & expoliãs principatus & poteſtates traduxit confidenter palam, triumphans illos in ſemetipſo. Nemo ergo vos iudicet in cibo aut in potu, aut in parte diei feſti, aut neomeniæ, aut ſabbatorum: quæ ſunt vmbra futurorum, corpus aũt Chriſti. Nemo vos ſeducat volens: in humilitate & religione angelorũ, q̃ non vidit ambulãs, fruſtra inflatus ſenſu carnis ſuæ, & non tenens caput ex quo totum corpus per nexus & coniunctiones ſubminiſtratũ & conſtructum creſcit in augmentũ Dei. Si ergo mortui eſtis cũ Chriſto ab elemẽtis huius mundi: quid adhuc tanq̃ viuentes in mundo decernitis? Ne tetigeris, neque guſtaueris, neq; contrectaueris? quæ ſunt omnia in interitu ipſo vſu, ſecundũ ꝑcepta & doctrinas hominũ, quæ ſunt rationẽ quidẽ habentia ſapientiæ in ſuperſtitione & humilitate, & non ad parcendũ corpori, nõ in honore aliquo ad ſaturitatẽ carnis.

¶ Feria.vj ex.iiij. Regũ. Lcõ j.

ca.6. DIxerunt autẽ filij prophetarum ad Eliſeum, Ecce, locus in quo habitamus coram te, anguſtus eſt nobis. Eamus vſq; ad Iordanẽ, & tollãt ſinguli de ſylua materias ſingulas, vt ædificemus nobis ibi locum ad habitandũ. Qui dixit, Ite. Et ait vnus ex illis, Veni ergo & tu cũ ſeruis tuis. Reſpondit, Ego veniam. Et abiit cum eis. Cumq; veniſſent ad Iordanẽ, cædebant ligna. Accidit aũt, vt cum vnus materiam ſuccidiſſet, caderet ferrũ ſecuris in aquã: exclamauitq; ille, & ait, Heu heu heu dñe mi, & hoc ipſum mutuo acceperã. Dixit aũt homo Dei, Vbi cecidit? At ille monſtrauit ei locum: præcidit ergo lignũ, & miſit illuc: natauitq; ferrum, & ait, Tolle. Qui extendit manum, & tulit illud. Rex autem Syriæ pugnabat contra Iſrael, cõſiliumq; iniit cũ ſeruis ſuis, dicens: In loco illo & illo ponam⁹ inſidias. Miſit itaq; vir Dei ad regẽ Iſrael, dicens: Caue ne tranſeas in locũ illum: quia ibi Syri in inſidiis ſunt. Miſit itaq; rex Iſrael ad locum quem dixerat ei vir Dei, & præoccupauit eum, & obſeruauit ſe ibi non ſemel neq; bis. Cõturbatumq; eſt cor regis Syriæ pro hac re, & cõuocatis ſeruis ſuis ait, Quare non indicatis mihi quis proditor mei ſit apud regẽ Iſrael? Dixitq; vnus ſeruorum eius,

Nequaquã dñe mi rex, sed Eliseus propheta qui est in Israel, indicat regi Israel omnia verba quęcunq; locutus fueris in conclaui tuo. Dixitq́, eis, Ite & videte vbi sit, vt mittã & capiam eũ. Annuntiaueruntq́; ei dicentes, Ecce in Dothan. Misit ergo illuc equos & currus, & robur exercitus: qui cum venissent nocte, circundederunt ciuitatem.

Ex epl'a Pauli ad Coloss. Lcõ.ij.

ca 3. IGitur si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt quęrite, vbi Christus est in dextera Dei sedẽs, quę sursum sunt sapite: nõ quę sup terrã. Mortui enim estis: & vita vestra est abscondita cum Christo in Deo. Cum aũt Christus apparuerit, vita vestra: tũc & vos apparebitis cũ ipso in gloria. Mortificate ergo mẽbra vestra quæ sunt sup terrã, fornicationẽ, immunditiã, libidinem, cõcupiscentiã malã, & auaritiã, quæ est simulachrorũ seruitus, propter quæ venit ira Dei super filios incredulitatis: in quibus ambulastis aliquãdo, cum viueretis in illis. Nunc aũt deponite & vos omnia: irã, indignationẽ, malitiã, blasphemiã, turpẽ sermonẽ de ore vestro. Nolite mentiri inuicem, expoliantes vos veterẽ hominem cum actibus suis, & induentes nouũ eum qui renouatur in agnitionẽ, secundũ imaginem eius qui creauit illũ: vbi non est Gentilis & Iudæus, circuncisio & præputiũ, Barbarus & Scytha, seruus & liber: sed oĩa & in oĩbus Christus. † Induite B vos ergo sicut electi Dei, sancti, & dilecti viscera misericordiæ, benignitatẽ humilitatẽ, modestiã, patientiã, supportantes inuicẽ, & donantes vobismetipsis siquis aduersus aliquem habet querelã, sicut & dñs donauit vobis, ita & vos. Super omnia aũt hæc, charitatem habete, quod est vinculũ perfectionis: & pax Christi exultet in cordibus vestris, in quã & vocati estis ĩ vno corpore: & grati estote. Verbũ Christi habitet in vobis abundanter in omni sapiẽtia docentes & cõmonẽtes vosmetipsos, in psalmis, hymnis, & canticis, spiritualib', in gratia cantantes in cordibus vestris Deo. Omne quodcunq; facitis in verbo aut in opere: omnia in noĩe dñi nostri Iesu Christi, gratias agẽtes Deo & patri per ipsum.] Mulie C res, subditæ estote viris, sicut oportet, ĩ dño. Viri, diligite vxores: & nolite amari esse ad illas. Filij, obedite parentib' per oĩa,

hoc

hoc enim placitum est in dño. Patres, nolite ad indignationẽ prouocare filios vestros: vt non pusillo animo fiant. Serui, obedite per omnia dñis carnalib⁹, nõ ad oculum seruientes quasi hominibus placẽtes, sed in simplicitate cordis timentes Deũ. Quodcunq; facitis, ex animo operamini sicut dño & nõ hominibus: scientes q̃ à dño accipietis retributionẽ hæreditatis. Dño Christo seruite. qui enim iniuriam facit, recipiet id quod inique gessit, & non est personarum acceptio apud Deum.

¶Sabbato, ex. iiij. Regũ. Lcõ. j.

ca. 6. Consurgens autẽ diluculo minister vir Dei, egressus est: viditq; exercitũ ĩ circumitu ciuitatis, & equos & currus, nunciauitq; ei, dicens, Heu heu heu dñe mi, quid faciemus? At ille respondit, Noli timere: plures enim nobiscũ sunt, quã cũ illis. Cunq; orasset Eliseus, ait, dñe, aperi oculos huius, vt videat. Et aperuit dñs oculos pueri, & vidit: & ecce mons plen⁹ equorum & curruũ igneorũ in circumitu Elisei. Hostes vero descenderunt ad eũ: porro Eliseus orauit ad dñm, dicens: Percute obsecro gentem hanc cæcitate. Percussitq; eos dñs, ne viderent, iuxta verbũ Elisei. Dixit aũt ad eos Eliseus, Non est hæc via, neq; ista est ciuitas: sequimini me, & ostendã vobis virũ quẽ quęritis. Duxit ergo eos in Samariã: cunq; ingressi fuissent in Samariam, dixit Eliseus, dñe aperi oculos istorũ, vt videant. Aperuitq; dñs oculos eorũ, & viderũt se esse in medio Samarię. Dixitq; rex Israel ad Eliseum cũ vidisset eos, Nunquid percutiã eos pater mi? Et ille ait, Non percuties: neq; enim cepisti eos gladio, & arcu tuo, vt percutias: sed pone panẽ & aquã corã eis, vt comedãt, & bibãt, & vadant ad dñm suum. Appositaq; est eis ciborũ magna præparatio, & comederunt, & biberunt, & dimisit eos, abieruntq; ad dñm suum. Et vltra non venerunt latrones Syriæ in terram Israel.

Ex ep̃la Pauli ad Colos. Lcõ. ij.

Domini, quod iustũ est & æquum, seruis præstate: ca. 4. sciẽtes q̃ & vos dñm habetis in cœlo. Orationi instate: vigilantes in eã in gratiarum actione. orantes simul & pro nobis, vt Deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquẽdũ mysterium Christi (propter quod etiã vinctus sum) vt manifestẽ illud ita vt oportet me loqui. In sapiẽtia

ambulate ad eos qui foris sunt,
tẽpus redimentes. Sermo vester
semp in gr̃a sale sit conditus, vt
sciatis quomodo oporteat vos
vnicuiq, respõdere. Quæ circa
me sunt, oĩa vobis nota faciet
Tychicus charissimus frater, &
fidelis minister, & conseruus in
dño: quem misi ad vos ad hoc
ipsum vt cognoscat quæ circa
vos sunt, & cõsoletur corda ve-
stra cum Onesimo, charissimo
& fideli fratre qui ex vobis est:
qui omnia quæ hic aguntur,
nota facient vobis. Salutat vos
Aristarchus cõcaptiuus me9, &
Marcus consobrinus Barnabæ
(de quo accepistis mandata.
Si venerit ad vos, suscipite illũ)
& Iesus qui dicitur iustus: qui
sunt ex circũcisione, hi soli sunt
adiutores mei ĩ regno Dei: qui
mihi fuerũt solatio. Salutat vos
Epaphras, q ex vobis est, seruus
Christi Iesu, semp solicitus pro
vobis in orationib9, vt stetis per
fecti & pleni in omni volũtate
Dei. Testimoniũ enim illi per-
hibeo q habet multũ laborem
pro vobis, & pro ijs q sunt Lao-
diceæ, & qui Hieropoli. Salutat
vos Lucas medicus charissim9,
& Demas. Salutate fratres qui
sunt Laodiceę, & Nympham, &
quæ in domo eius est ecclesiã.
Et cũ lecta fuerit apud vos epi-
stola hęc, facite vt & in Laodi-
cẽsiũ ecclesia legat: & ea q̃ Lao
dicẽsiũ est, vt vobis legat. Et di-
cite Archippo, Vide ministeriũ
quod accepisti in dño, vt illud
impleas. Salutatio: mea manu
Pauli. Memores estote vinculo
rum meorũ. Gratia dñi nostri
Iesu Christi vobiscum, Amen.

¶ Dñica.xxij. post Pentecostẽ, ex quarto Regũ: Lectio prima.

Actũ est aũt post ca. 6.
hæc congrega-
uit Benadad rex
Syrię vniuersum
exercitũ suũ, &
ascendit, & obsidebat Samariã.
Factaq; est fames magna in Sa
maria: & tandiu obsessa est, do
nec venundaretur caput asini
octoginta argenteis, & quarta
pars cabi stercoris columbarũ,
quinq, argẽteis. Cũq; rex Israel
transiret p murũ, mulier quędã
exclamauit ad eũ, dicens: Salua
me dñe mi rex. Qui ait, Nõ: te
saluet dñs. vnde te possum sal-
uare? de area, vel de torculari?
Dixitq; ad eam rex, Quid tibi
vis? Quæ respondit, Mulier ista
dixit mihi, Da filiũ tuũ, vt co-
medamus eum hodie, & filiũ
meũ comedem9 cras. Coximus
ergo filiũ meũ & comedimus.

Dixiq; ei die altera, Da filium tuũ vt comedam⁹ eũ. Quæ abscõdit filiũ suum. Quod cũ audisset rex, scidit vestimenta sua, & trãsibat p murũ. Viditq; omnis popul⁹ ciliciũ, quo vestitus erat rex ad carnẽ intrinsecus. Et ait rex, Hæc mihi faciat De⁹, & hęc addat, si steterit caput Elisei filij Saphat super ipsum hodie. Eliseus aũt sedebat ĩ domo sua, & senes sedebãt cũ eo. Pręmisit itaq; virũ: & anteq̃ veniret nuntius ille, dixit ad senes. Nunqd scitis q̃ miserit filius homicidæ huc, vt præcidatur caput meũ? videte ergo cũ venerit nuntius, claudite ostiũ, & non sinatis eũ introire: ecce enim sonit⁹ pedũ dñi eius post eum est. Adhuc illo loquente eis, apparuit nuntius, qui veniebat ad eũ, & ait, Ecce tantum malum à dño est: quid ampli⁹ expectabo à dño?

Epl'a Pauli ad Timo.ij. Lcõ.ij.

ca.1. PAulus apostol⁹ Iesu Christi per voluntatẽ Dei, secundũ promissionem vitæ quæ est in Christo Iesu: Timotheo charissimo filio, gratia & misericordia, & pax à Deo patre nostro, & Christo Iesu dño nostro. Gratias ago Deo meo, cui seruio à progenitoribus meis in cõsciẽtia pura, q̃ sine intermissione habeam tui memoriã in orationibus meis, nocte ac die desiderans te videre, memor lachrymarũ tuarũ, vt gaudio implear, recordationẽ accipiẽs eius fidei quæ est in te nõ ficta, q̃ & habitauit primũ in auia tua Loide, & matre tua Eunice, cert⁹ sum autẽ q̃ & in te. Propter quam causam admoneo te, vt resuscites gratiã Dei, quæ est in te per impositionẽ manuum mearũ. Nõ enim dedit nobis Deus spiritum timoris: sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis. Noli itaq; erubescere testimonium dñi nostri, neq; me vinctũ ei⁹: sed collabora euãgelio secũdũ virtutẽ Dei, qui nos liberauit & vocauit vocatione sancta, non secundũ opera nostra, sed secundum propositũ suum & gratiã quæ data est nobis in Christo Iesu ante tempora secularia. Manifestata est aũt nũc per illuminationem Saluatoris nostri Iesu Christi, qui destruxit quidem mortẽ, illuminauit autem vitã & incorruptionẽ per euangelium, in quo positus sum ego prædicator & apostolus, & magister gentiũ. Ob quã causam etiã hæc patior: sed nõ confundor. Scio enim cui credidi, & certus sum quia potẽs est depo-

situm meũ seruare in illũ diem. Formã habe sanorũ verborũ, quę à me audisti in fide & in dilectione in Christo Iesu. Bonũ depositũ custodi ꝑ spm̃ sanctũ, qui habitat in nobis. Scis enim hoc, ꝙ auersi sunt à me oẽs qui in Asia sunt: ex quibus est Phygelus & Hermogenes. Det misericordiã dñs Onesiphori domui: quia sæpe me refrigerauit & catenã meã non erubuit: sed cum Romã venisset, solicite me quęsiuit, & inuenit. Det illi dñs inuenire misericordiã à Deo in illa die. Et quanta Ephesi ministrauit mihi, tu melius nosti.

Secundum Matthæum. Lcõ. ij.

C. 22. IN illo tẽpore: Abeuntes Pharisæi consilium inierunt vt caperent Iesum in sermone.

Et rel. hom. sancti Ioannis epi.

Omnis malitia cõfunditur aliquoties ratione veritatis: corrigitur aũt nunquã, maxime eorum qui proposito malo & nõ ignorãtia peccãt. Ecce enim sacerdotes postquã terrere dñm nõ potuerũt dicẽtes: in qua potestate hæc facis: postquã parabolarum ratione cõstricti, suo iudicio ipsi se reos fecerũt dicẽtes, Malos male perdet: nemine cõtra eos dicẽte testimoniũ nisi conscientia sola. Nunquid non compunxit eos timor peccati? nunquid non cõpescuit eos vel libertatis cõsideratio? Sed qd? Abierunt, & cõsiliũ acceperunt vt eum caperent in sermone. Queãdmodũ si aliquis claudere voluerit currẽtis aquæ meatum: si vna ex parte clausa fuerit aquæ violentia, aliunde sibi semitã rumpit. Sic & eorũ malignitas ex vna parte cõfusa aliũ sibi aditũ adinuenit, Sicut enĩ nõ potest fieri, vt ligna mittendo extinguas ignẽ: sic fieri non potest, vt rationẽ reddendo places hominẽ malũ. Et sicut ignis quanto magis ligna susceperit, in maiorẽ flammã erigitur: sic animus malus, quãto magis veritatẽ audierit, tãto amplius in malitiam excitatur. Abierunt ergo & consilium acceperunt. Quo abierũt? Ad Herodianos. Nam ex eo ꝙ nõ dicit cõsiliati sunt, sed cõsiliũ acceperunt: ex eo ꝙ pariter cũ Herodianis venerũt, apparet ꝙ cũ illis huiusmodi circumuentionis consiliũ tractauerunt. Te deum. Orõ.

DEus refugium nostrum, & virtus, adesto piis ecclesiæ tuę precibus author ipse pietatis: & præsta, vt quod fideliter petimus, efficaciter consequamur. Per dominum no.

¶ Feria.ij.ex.iiij. Regū. Lcō.j.

ca.7. DIxit autē Eliseus, Audite verbū dñi. Hæc dicit dñs, In tēpore hoc cras modi⁹ similę vno statere erit, & duo modij hordei statere vno in porta Samariæ. Respōdens vnus de ducibus, super cuius manū rex incumbebat, homini Dei ait, Si dñs fecerit etiam cataractas in cœlo, nūquid poterit esse quod loqueris? Qui ait, Videbis oculis tuis, & inde non comedes. Quatuor ergo viri erāt leprosi iuxta introitū portæ: q dixerūt adinuicē, Quid hic esse volum⁹ donec moriamur? Siue ingredi voluerimus ciuitatē, fame moriemur: siue manserim⁹ hic, moriendū nobis est: venite ergo, & transfugiam⁹ ad castra Syriæ: si pepercerint nobis, viuemus: si aūt occidere voluerint, nihilominus moriemur. Surrexerunt ergo vesperi vt venirent ad castra Syriæ. Cumq; venissent ad principiū castrorū Syriæ, nullū ibidē repererunt. Siquidē dñs sonitū audiri fecerat in castris Syriæ, curruū, & equorū, & exercitus plurimi: dixerūtq; adinuicem, Ecce mercede cōduxit aduersum nos rex Israel reges Hethæorū, & Ægyptiorū, & venerunt sup nos. Surrexerunt ergo, & fugerūt in tenebris, & dereliquerūt tentoria sua, & equos, & asinos in castris, fugerūtq;, animas tm̄ suas saluare cupientes. Igit̄ cū venissent leprosi illi ad principiū castrorū ingressi sunt vnum tabernaculū, & comederunt & biberūt: tulerūtq; inde argētū, & aurū, & vestes, & abierunt, & absconderūt, & rursum reuersi sunt ad aliud tabernaculū, & inde similiter auferētes abscōderūt. Dixerūtq; adinuicem, Nō recte facim⁹: hęc enim dies boni nuntij est. Si tacuerim⁹, & noluerim⁹ nuntiare vsq; mane, sceleris arguemur: venite, eam⁹ & nūtiem⁹ ī aula regis.

Ex epl̄a secunda ad Timo. L.ij.

TV ergo fili mi, confortare in gratia, quę est in Christo Iesu: & quę audisti à me per multos testes, hęc cōmēda fidelib⁹ hominib⁹, qui idonei erūt & alios docere. Labora sicut bonus miles Christi Iesu. Nemo militans Deo implicat se negocijs secularib⁹: vt ei placeat cui se probauit. Nā & qui certat in agone: non coronabitur nisi legitime certauerit. Laborantem agricolā oportet primū de fructibus accipere. Intellige quæ dico: dabit enim tibi dñs ī omnibus intellectum. Memor esto ca.2.

dñm Iesum Christum resurrexisse à mortuis ex semine Dauid secundũ euangelium meũ, in quo laboro vsq; ad vincula, quasi male operans: sed verbũ Dei nõ est alligatũ. Ideo oĩa sustineo propter electos: vt & ipsi salutẽ consequantur, quæ est in Christo Iesu, cũ gloria cœlesti. Fidelis sermo. Nã si cõmortui sumus: & cõuiuemus. si sustinebimus: & cõregnabimus. si negauerimus: & ille negabit nos si nõ credimus: ille fidelis pmanet, negare seipsum nõ potest. Hæc cõmone: testificãs coram dño. Noli contendere verbis, ad nihil enim vtile est: nisi ad subuersionẽ audientiũ. Solicite aũt cura teipsum probabilẽ exhibere Deo operariũ inconfusibilẽ recte tractantẽ verbũ veritatis. Prophana aũt & vaniloquia diuita: multũ enim proficiunt ad impietatẽ: & sermo eorũ vt cancer serpit: ex qb' est Hymenęus & Philetus: q à veritate exciderunt: dicẽtes resurrectionẽ esse iam factã, & subuerterunt quorundã fidem. Sed firmũ fundamentũ Dei stat, habẽs signaculum hoc. Cognouit dñs q sunt sui, & discedat ab iniquitate oĩs qui inuocat nomen dñi. In magna autẽ domo, non solũ sunt vasa aurea & argentea, sed & lignea & fictilia: & quædã quidẽ in honorẽ, quædã aũt in cõtumeliã. Si quis ergo emũdauerit se ab istis, erit vas in honorem sanctificatũ & vtile dño, ad omne opus bonũ paratũ. Iuuenilia aũt desideria fuge: sectare vero iustitiã, fidẽ, spem, & charitatẽ, & pacẽ cũ iis qui inuocãt dñm de corde puro. Stultas autem & sine disciplina quęstiones deuita: sciens q a generãt lites. Seruũ aũt dñi nõ oportet litigare: sed mansuetũ esse ad oẽs, docibilẽ, patiẽtẽ, cũ modestia corripientẽ eos q resistũt veritati: nequãdo Deus det illis pœnitentiã ad cognoscendã veritatẽ, & resipiscãt a diaboli laqueis, à quo captiui tenentur ad ipsius voluntatem.

¶ Feria.iij.ex.iiij. Regũ. Lcõ.j.

CVnq; venissẽt ad portã ciuitatis, narrauerunt eis, dicẽtes, Iuimus ad castra Syriæ, & nullũ ibidem reperimus hominẽ nisi equos, & asinos alligatos, & fixa tentoria. Ierũt ergo portarij, & nuntiauerũt in palatio regis intrinsecus. Qui surrexit nocte, & ait ad seruos suos, Dico vobis quid fecerint nobis Syri, Sciunt qa fame laboram', & idcirco egressi sunt de castris, & latitant in agris, dicẽtes Cum ca.7.

egressi fuerint de ciuitate, capiemus eos viuos, & tunc ciuitatẽ ingredi poterim⁹. Respõdit aũt vnus seruorum eius, Tollamus quinq; equos, q remanserũt in vrbe (quia ipsi tantum sunt in vniuersa multitudine Israel, alij enim cõsumpti sunt) & mittentes, explorare poterim⁹. Adduxerunt ergo duos equos: misitq; rex in castra Syrorum, dicens, Ite, & videte. Qui abierunt post eos vsq; ad Iordanẽ: ecce autem omnis via plena erat vestib⁹, & vasis, quę proiecerant Syri cum turbarentur: reuersiq; nuntij indicauerũt regi. Et egressus populus diripuit castra Syriæ: factusq; est modius similę statere vno, & duo mod j hordei statere vno iuxta verbũ dñi. Porro rex ducẽ illũ, in cuius manu incumbebat, constituit ad portã: quẽ cõculcauit turba in introitu portæ, & mortuus est, iuxta quod locut⁹ fuerat vir Dei, quãdo descenderat rex ad eum. Factũq; est secundũ sermonẽ viri Dei, quem dixerat regi, quãdo ait, Duo modij hordei statere vno erũt: & modi⁹ similę statere vno, hoc eodẽ tẽpore cras in porta Samariæ: quãdo responderat dux ille viro Dei, & dixerat, Etiã si dñs fecerit cataractas in cœlo, nunquid poterit fieri quod loqueris? Et dixit ei, Videbis oculis tuis, & inde nõ comedes. Euenit ergo ei sicut prædictum erat, & cõculcauit eũ populus in porta, & mortuus est.

Ex epl'a Pauli ij. ad Timo. I.ij.

HOc autem scito, quia in ca. 3. nouissimis diebus instabunt tẽpora periculosa: & erũt homines seipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi, parentibus non obedientes, ingrati, scelesti, sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, immites, sine benignitate, proditores, proterui, tumidi, & voluptatum amatores magis quam Dei: habẽtes speciẽ quidem pietatis, virtutem aũt eius abnegãtes. Et hos deuita, ex his enim sunt q penetrant domos: & captiuas ducunt mulierculas oneratas peccatis, quæ ducuntur variis desideriis: semper discentes, & nunquã ad sciẽtiã veritatis peruenientes. Quemadmodũ aũt Iannes & Mambres restiterunt Moysi: ita & hi resistunt veritati, homines corrupti mẽte, reprobi circa fidẽ: sed vltra nõ proficient, insipientia enim eorũ manifesta erit omnibus, sicut & illorũ fuit. Tu autẽ assecutus es meam doctrinam,

institutionē,propositū, fidem, longanimitatē,dilectionem,patiētiā,persecutiones, passiones, qualia mihi facta sunt Antiochiæ,Iconij, Lystris:quales persecutiones sustinui, & ex oībus eripuit me dñs. Et oēs qui pie volunt viuere in Christo Iesu, persecutionē patiētur. Mali aūt homines & seductores proficiēt in peius:errantes, & in errorem mittentes. Tu vero permane in ijs quæ didicisti, & credita sunt tibi: sciens à quo didiceris, & ꝙ ab infantia sacras literas nosti, quæ te possunt instruere ad salutē,per fidē quæ est in Christo Iesu. Omnis enim scriptura diuinit⁹ inspirata, vtilis est ad docendū, ad arguendū, ad corripiendū, ad erudiendū in iustitia, vt pfectus sit homo Dei ad omne opus bonum instructus.

¶ Feria.iiij.ex Daniele. Lcō.j.

2. IN anno secūdo regni Nabuchodonosor vidit Nabuchodonosor somniū:& conterritus est spūs eius,& somniū ei⁹ fugit ab eo. Præcepit aūt rex vt cōuocarent̃ arioli, & magi,& malefici, & Chaldæi: vt indicarēt regi somnia sua. Qui cū venissent steterunt corā rege: & dixit ad eos rex, Vidi somniū: & mente cōfusus ignoro quid viderim. Responderuntq; Chaldæi regi Syriace,rex in sempiternū viue: dic somniū seruis tuis, & interpretationem eius indicabimus. Et respondēs Rex ait Chaldęis, Sermo recessit à me: nisi indicaueritis mihi somniū & cōiecturam ei⁹, peribitis vos,& domus vestrę publicabuntur. Si autem somniū & coniecturā ei⁹ narraueritis, præmia & dona,& honorem multū accipietis à me. Somniū igit̃, & interpretationē eius indicate mihi. Respōderūt secundo atq; dixerūt, Rex somnium dicat seruis suis, & interpretationē illius indicabimus. Respōditq, rex,& ait, Certe noui ꝙ tempus redimitis, scientes ꝙ recesserit à me sermo. Si ergo somniū nō indicaueritis mihi, vna est de vobis sententia, ꝙ interpretationē quoque fallacē & deceptione plenā cōposueritis, vt loquamini mihi donec tempus pertranseat. Somniū itaq; dicite mihi,vt sciam ꝙ interpretationē quoq; eius verā loquamini. Respōdētes ergo Chaldęi corā rege,dixerunt, Non est homo sup terrā,qui sermonē tuū, rex,possit implere: sed neq; regum quisquā magn⁹ & potens, verbum huiusmodi sciscitatur ab omni ariolo, & mago, &

Chaldæo. Sermo enim quē tu
queris, rex, grauis est: nec repe-
rietur quisquã qui indicet illũ
in cõspectu regis, exceptis diis,
quorũ nõ est cũ hoībus cõuer-
satio. Quo audito, rex in furore
& in ira magna præcepit vt pe-
rirent oēs sapientes Babylonis.

Ex eplã Pauli.ij.ad Timo.L.ij.

c.4.a TEstificor corám Deo &
Iesu Christo qui iudicatu
rus est viuos & mortuos per ad-
uentum ipsius, & regnum eius:
pdica verbũ, insta, opportune,
importune: argue, obsecra, in-
crepa in omni potētia & doctri
na. Erit enim tēpus cum sanam
doctrinã nõ sustinebũt: sed ad
sua desideria coaceruabunt sibi
magistros, pruriētes auribus, &
à veritate quidē auditum auer-
tent, ad fabulas aũt cõuertētur.
Tu vero vigila, in oībus labora,
opus fac Euãgelistę, ministeriũ
tuum imple, sobrius esto. Ego
enim iam delibor: & tēpus reso
lutionis meæ instat. Bonũ cer-
tamen certaui, cursum cõsum-
maui, fidē seruaui. In reliquo,
reposita est mihi corona iusti-
tiæ, quã reddet mihi dñs in illa
die, iustus iudex: nõ solum autē
mihi, sed & iis q diligũt aduen
B tum ei⁹.] Festina ad me venire
cito. Demas enim me reliquit,
diligens hoc seculum, & abiit
Thessalonicã, Crescēs in Gala-
tiam, Titus in Dalmatiã. Lucas
est mecũ solus. Marcũ assume,
& adduc tecum: est enim mihi
vtilis in ministerio. Tychicum
aũt misi Ephesum. Penulã quã
reliqui Troade apud Carpum,
veniēs affer tecũ, & libros, maxi
me autē mēbranas. Alexander
ærarius multa mala mihi ostē-
dit: reddet illi dñs secundũ ope
ra eius: quē & tu deuita, valde
enim restitit verbis nrĩs. In pri
ma mea defensione nemo mi-
hi affuit, sed oēs me derelique-
runt: nõ illis imputet. Dñs autē
mihi astitit, & cõfortauit me, vt
per me pdicatio impleat, & au-
diant oēs gētes: & liberat⁹ sum
de ore leonis. Liberauit me dñs
ab oī ope malo: & saluũ faciet
in regnũ suũ cœleste: cui gloria
in secula seculorũ. Amē. Saluta
Priscillã & Aquilã, & Onesipho
ri domũ. Erast⁹ remãsit Corin
thi. Trophimũ aũt reliqui infir
mũ Mileti. Festina ante hyemē
venire. Salutãt te Eubulus & Pu
dens & Linus & Claudia, & frēs
oēs. Dñs Iesus Christus cũ spũ
tuo. Gratia vobiscum. Amen.

¶ Feria.v.ex Daniele. Lectio.j.

ET egressa sententia, sapien ca.1.
tes interficiebãtur: quęre-
baturq;

batürq; Daniel & socij eius, vt perirent. Tūc Daniel requisiuit de lege atq; sentētia ab Arioch principe militiæ regis, q egressus fuerat ad interficiendos sapientes Babylonis. Et interrogauit eū qui à rege potestatē acceperat, quā ob causam tam crudelis sentētia à facie regis esset egressa. Cū ergo rem indicasset Arioch Danieli, Daniel ingressus rogauit regem vt tēpus daret sibi ad solutionē indicandā regi. Et ingressus est domum suam: Ananiæq; & Misaeli, & Azariæ sociis suis indicauit negociū, vt quęrerēt misericordiā a facie Dei cœli sup sacramento isto, & nō perirent Daniel & socij eius, cū cæteris sapientibus Babylonis. Tūc Danieli mysteriū per visionē nocte reuelatū est: & benedixit Daniel Deum cœli, & loquutus ait, Sit nomen dñi benedictū à seculo & vsq; in seculū: quia sapientia & fortitudo eius sunt. Et ipse mutat tempora & ætates: transfert regna atq; cōstituit: dat sapientiā sapientibus, & scientiā intelligentib⁹ disciplinā. Ipse reuelat profunda & abscōdita: & nouit in tenebris cōstituta: & lux cū eo est. Tibi Deus patrū meorū cōfiteor, teq; laudo: qui sapientiam & fortitudinē dedisti mihi: & nunc ostendisti mihi quę rogauimus te, quia sermonem regis aperuisti nobis. Post hæc Daniel ingressus ad Arioch quē cōstituerat rex vt perderet sapiētes Babylonis, sic ei loquutus est: Sapientes Babylonis ne perdas: introduc me in conspectu regis, & solutionē regi narrabo. Tunc Arioch festinus introduxit Danielē ad regem, & dixit ei: Inueni hominem de filiis transmigrationis Iudæ, qui solutionē regi annuntiet.

Epl'a beati Pauli ad Titū. L.ij.

Paulus seruus Dei, Apostolus aūt Iesu Christi secundum fidē electorū Dei & agnitionē veritatis, quæ secundum pietatē est in spem vitæ ęternę, quā promisit, qui nō mentitur Deus ante tēpora secularia: manifestauit aūt temporibus suis verbū suū in prædicatione quę credita est mihi secundū præceptū Saluatoris nostri Dei: Tito dilecto filio secundū cōmunē fidē, gratia & pax à Deo patre & Christo Iesu Saluatore nřo. Huius rei gratia reliqui te Cretæ, vt ea quæ desunt corrigas, & constituas per ciuitates presbyteros, sicut & ego disposui tibi. Si quis sine crimine est, vnius ca. 1.

vxoris

vxoris vir, filios habens fideles, nō in accusatione luxuriæ, aut nō subditos. Oportet enim episcopum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorē: nō superbū, nō iracundū, nō vinolentū, nō percussorē, nō turpis lucri cupidum: sed hospitalē, benignum, sobriū, iustū, sanctū, cōtinentē: amplectentē eum qui secundū doctrinā est, fidelē sermonē, vt potēs sit exhortari in doctrina sana, & eos q̄ cōtradicūt arguere. Sunt enim multi etiā inobedientes, vaniloqui & seductores, maxime q̄ de circuncisione
2.1. sunt: quos oportet redargui: qui vniuersas domos subuertūt, docentes quę nō oportet, turpis lucri grā. Dixit quidā ex illis proprius ipsorū ꝓpheta, Cretenses semper mendaces, malę bestiæ, ventres pigri. Testimoniū hoc verū est. Quā ob causam increpa illos dure, vt sani sint in fide, nō attendētes Iudaicis fabulis, & mandatis hominū auersantiū se à veritate. Omnia mūda mundis: coinquinatis aūt & infidelib⁹ nihil est mundū, sed inquinatę sunt eorum & mens & cōscientia. Confitentur se nosse Deum: factis autē negant, cum sint abominati & increduli, & ad omne opus bonum reprobi.

¶ Feria. vj. ex Daniele. Lcō. j.

Respondit rex: & dixit Danieli cuius nomen erat ca. 2.
Baltassar, Putasne vere, potes mihi indicare somnium quod vidi, & interpretationē eius? Et respōdēs Daniel corā rege, ait, Mysteriū quod rex interrogat sapientes, magi, & arioli, & aruspices nequeunt indicare regi: sed est Deus in cœlo reuelans mysteria, qui indicauit tibi rex Nabuchodonosor, quæ vētura sunt in nouissimis temporibus. Somniū tuū, & visiones capitis tui in cubili tuo, huiuscemodi sunt: Tu rex cogitare cœpisti in stratu tuo q̄d esset futurū post hæc: & q̄ reuelat mysteria, ostēdit tibi quę ventura sunt. Mihi quoq; nō in sapiētia quæ est in me plus quā in cunctis viuentibus sacramentū hoc reuelatū est: sed vt interpretatio regi manifesta fieret, & cogitatiōes mētis tuæ scires. Tu rex videbas, & ecce quasi statua vna grandis: statua illa magna, & statura sublimis stabat cōtra te, & intuitus ei⁹ erat terribilis. Huius statuæ caput ex auro optimo erat: pect⁹ aūt & brachia, de argēto: porro venter & femora ex ære: tibiæ aūt, ferreæ. Pedū quædā pars erat ferrea, quædā autem fictilis.

fictilis. Videbas ita, donec abscissus est lapis de monte sine manibus: & percussit statuã in pedib⁹ eius ferreis & fictilib⁹, & cõminuit eos. Tũc cõtrita sunt pariter ferrũ, testa, æs, argentũ & aurum, & redacta quasi in fauillã æstiuæ areæ, q̃ rapta sunt vento: nullusq; locus inuentus est eis: lapis aũt qui percusserat statuã, fact⁹ est mons magn⁹: & impleuit vniuersam terrã: hoc est somniũ. Interpretationem quoq; ei⁹ dicemus corã te, rex.

Ex epistola ad Titum. Lcõ. ij.

ca. 2. TV aũt loquere quę decent sanam doctrinã. Senes, vt sobrij sint, pudici, prudẽtes, sani in fide, in dilectione, in patientia. Anus similiter ĩ habitu sancto, nõ criminatrices, nõ multo vino seruiẽtes: bene docẽtes, vt prudẽtiã doceãt adolescẽtulas, vt viros suos ament, filios suos diligãt, prudẽtes, castas, sobrias, domus curã habẽtes, benignas, subditas viris suis, vt non blasphemetur verbũ Dei. Iuuenes similiter hortare vt sobrij sint. In oĩbus teipsum præbe exemplum bonorũ operũ, in doctrina, in integritate, in grauitate: verbũ sanũ, irreprehensibile, vt is qui ex aduerso est, vereatur, nihil habens malum dicere de nobis. Seruos dñis suis subditos esse, in oĩbus placentes, nõ contradicentes: nõ fraudãtes, sed in oĩbus fidem bonã ostendentes: doctrinã Saluatoris nostri Dei ornent in omnibus. † Apparuit B enim gratia Dei Saluatoris nostri oĩbus hominibus: erudiens nos, vt abnegãtes impietatẽ & secularia desideria, sobrie, & iuste, & pie viuamus in hoc seculo, expectantes beatam spem & aduentũ gloriæ magni Dei, & Saluatoris nostri Iesu Christi, qui dedit semetipsum pro nobis, vt nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populũ acceptabilem, sectatorem bonorũ operũ. Hæc loquere & exhortare:] & argue cũ omni C imperio. Nemo te contemnat.

¶ Sabbato, ex Daniele. Lcõ. j.

TV rex regum es: & De⁹ cœli: regnũ & fortitudinẽ & ca. 2. imperiũ & gloriã dedit tibi: & omnia in q̃bus habitãt filij hominum & bestiæ agri. volucres quoq; cœli dedit in manu tua, & sub ditione tua vniuersa cõstituit, tu es ergo caput aureũ. Et post te cõsurget regnũ aliud minus te: & regnũ tertiũ aliud æreum, quod imperabit vniuersæ terrę: & regnũ quartum erit velut ferreũ. Quomodo ferrum cõ-

cōminuit & domat omnia: sic cōminuet & conteret oīa hæc. Porro quia vidisti pedũ & digitorũ partẽ testeam figuli, & partem ferreã: regnũ diuisum erit, quod tamen de plantario ferri orietur, secundum quod vidisti ferrũ mistũ testæ ex luto. Et digitos pedũ ex parte ferreos, & ex parte fictiles: ex parte regnũ erit solidũ, & ex parte contritũ. Quod aũt vidisti ferrũ mistum testę ex luto, cõmiscebunt quidem humano semine, sed non adhærebũt sibi, sicuti ferrũ misceri nō potest testæ. In diebus aũt regnorũ illorum suscitabit De⁹ cœli regnũ quod in æternũ nō dissipabitur, & regnum eius alteri populo non tradetur: cōminuet aũt & cōsumet vniuersa regna hæc: & ipsum stabit in æternũ. Secundũ quod vidisti, ꝙ de monte abscissus est lapis sine manib⁹, & cōminuit testã, & ferrum, & æs, & argentum, & aurum, Deus magnus ostendit regi, quæ ventura sunt postea: & verũ est somniũ, & fidelis interpretatio eius. Tũc rex Nabuchodonosor cecidit in faciem suã, & Danielẽ adorauit: & hostias, & incensum pręcepit vt sacrificarẽt ei. Loquens ergo rex, ait Danieli: Vere Deus vester, Deus deorũ est, & dñs regum, reuelans mysteria: q̃m tu potuisti aperire hoc sacramentum.

Ex epl'a beati Pauli ad Tit. L.ij.

c.3.a ADmone illos principibus & potestatibus subditos esse, dicto obedire, ad oẽ opus bonum paratos esse, neminem blasphemare, nō litigiosos esse, sed modestos: oẽm ostendentes mãsuetudinẽ ad oẽs homines. Eramus enim aliquãdo & nos insipientes, increduli, errantes, seruientes desideriis & voluptatib⁹ variis, in malitia & inuidia agẽtes, odibiles, odiẽtes inuicẽ.
B Cum aũt† benignitas & humanitas apparuit Saluatoris nostri Dei: nō ex operibus iustitiæ quæ fecimus nos, sed secundũ suã misericordiã saluos nos fecit, per lauacrũ regenerationis & renouationis Spiritus sancti, quem effudit in nos abũde per Iesum Christum Saluatorẽ nostrũ: vt iustificati gratia ipsius, hæredes simus secundum spem vitæ æternę.] Fidelis sermo est:
C & de his volo te confirmare: vt curent bonis operibus præesse, qui credũt Deo. Hęc sunt bona & vtilia hominib⁹. Stultas aũt quęstiones, & genealogias, & cōtẽtiones, & pugnas legis deuita. Sunt enim inutiles & vanæ.

Hæreticũ hominẽ post vnã & secundã correptionem deuita: sciẽs qa subuersus est q eiusmodi est,& delinquit cũ sit proprio judicio cõdemnatus. Cum misero ad te Arteman, aut Tychicũ, festina ad me venire Nicopolin: ibi enim statui hyemare. Zenam legisperitum & Apollo solicite præmitte, vt nihil illis desit. Discãt aũt & nostri bonis operib⁹ præesse ad vsus necessarios: vt nõ sint infructuosi. Salutant te, qui mecũ sunt omnes. Saluta eos q nos amãt in fide. Gratia Dei cũ oĩb⁹ vobis. Amẽ.

¶ Dñica.xxiiij.post Pẽtecostẽ, Liber Tobiæ. Lectio prima.

ca. I.

Obias ex tribu & ciuitate Nephthalim, q̃ est in superiorib⁹ Galilææ supra Naasson, post viã quæ ducit ad occidentẽ in sinistro habẽs ciuitatẽ Sephet: cũ captus esset in dieb⁹ Salmanasar regis Assyriorũ, in captiuitate tamẽ positus, viã veritatis nõ deseruit, ita vt omnia quæ habere poterat, quotidie cõcaptiuis fratribus, qui erãt ex eius genere, impartiret. Cunq; esset iunior omnibus ex tribu Nephthali, nihil tamen puerile gessit in opere. Deniq; cũ irent omnes ad vitulos aureos, quos Ieroboam fecerat rex Israel, hic solus fugiebat cõsortia omniũ: & pergebat in Ierusalẽ ad templum dñi, & ibi adorabat dñm Deũ Israel, oĩa primitiua sua, & decimas suas fideliter offerens, ita vt in tertio anno proselitis & aduenis ministraret omnem decimationẽ. Hæc & his similia secundũ legẽ Dei puerul⁹ obseruabat. Cũ vero factus fuisset vir, accepit vxorẽ Annã de tribu sua, genuitq; ex ea filiũ, nomen suũ imponẽs ei, quẽ ab infantia timere Deũ docuit, & abstinere ab omni peccato. Igitur dum per captiuitatẽ deuenisset cũ vxore sua & filio in ciuitatẽ Niniuem, cum omni tribu sua. Et cũ oẽs ederent ex cibis Gentiliũ, iste custodiuit animã suã, & nunquã contaminatus est in escis eorum. Et qm̃ memor fuit dñi in toto corde suo, dedit illi Deus gratiã in cõspectu Salmanasar regis: & dedit illi potestatem quocunq; vellet ire, habẽs libertatem quęcunq; facere voluisset. Pergebat ergo per oẽs qui erãt in captiuitate, & monita salutis dabat eis. Cum aũt venisset in Rages ciuitatẽ Medorum, & ex his quib⁹ honoratus fuerat à rege, habuisset decẽ talenta

lenta argenti, & cum in multa turba generis suis Gabelũ egentem videret, qui erat ex tribu eius sub chirographo dedit illi memoratum pondus argenti.

Epl'a prima Petri apost. Lcõ.ij.

a.1.a PEtrus † apostol' Iesu Christi electis aduenis dispersionis Ponti, & Galatiæ, Cappadociæ, Asiæ, & Bithyniæ, secundũ præsciẽtiã Dei patris, in sanctificationẽ spirit', in obedientiã & aspersionẽ sanguinis Iesu Christi: gratia vobis, & pax multiplicetur. Benedictus Deus & pater dñi nostri Iesu Christi, q secundum misericordiã suã magnã regenerauit nos in spem viuã, per resurrectionẽ Iesu Christi ex mortuis, in hæreditatem incorruptibilẽ, & incontaminatã, & immarcescibilem cõseruatã in cœlis in vobis, qui in virtute Dei custodimini per fidẽ, in salutẽ paratã reuelari in tempore nouissimo. In quo exultabitis, modicũ nũc si oportet cõtristari in varijs tẽtationib': vt probatio vestrę fidei multo pretiosior sit auro (quod per ignẽ probat') inueniatur in laudẽ & gloriã & honorem in reuelatione Iesu

B Christi.] quẽ cũ non videritis, diligitis, in quẽ nunc quoq, nõ videntes creditis: credentes aũt exultabitis lætitia ĩenarrabili & glorificata, reportãtes finẽ fidei vestræ salutẽ animarũ vestrarum, de qũa salute exquisierũt atq; scrutati sunt prophetæ, qui de futura in vobis gratia ꝓphetauerũt, scrutantes in quod vel quale tempus significaret in eis spũs Christi: prænuntians eas quæ ĩ Christo sunt passiones, & posteriores glorias: quib' reuelatum est, ꝙ nõ sibimetipsis, nobis aũt ministrabãt ea quę nũc nuntiata sunt vobis per eos qui euangelizauerũt vobis. Spiritũ sancto misso de cœlo, in quem desiderant angeli prospicere.

Secundum Matthęum. Lcõ.iij.

IN illo tẽpore: Loquente Iesu ad turbas, ecce princeps vn' accessit & adorauit eum dicẽs: dñe filia mea mõ defuncta est. ca.9.

Et resp. Hom. scti Hiero. presby.

O ctauũ signũ est, in quo princeps suscitari postulat filiã suã, nolens de mysterio verę Resurrectionis excludi. Sed subintrauit mulier sanguine fluens, & octauo sanatur loco: vt principis filia de hoc exclusa numero veniat ad nonum: iuxta illud quod in psalmo dicitur, Æthiopia pręueniet manus eius Deo. Et, Cum intrauerit plenitudo gentiũ, tũc omnis Israel saluus erit.

erit. Et ecce mulier, quæ sanguinis fluxũ patiebatur duodecim annis accessit retro, & tetigit fimbriã vestimẽti eius. In euangelio secundum Lucam scribitur ꝙ principis filia duodecim annos haberet ætatis. Nota ergo ꝙ eo tempore hæc mulier, id est, gentium populus cœperit ægrotare, quo genus Iudæorũ crediderit. Nisi enim ex cõparatione virtutũ, vitiũ nõ ostenditur. Hæc autẽ mulier sanguine fluens, non in domo, non in vrbe accedit ad dñm: qa iuxta legem, vrbibus excludebatur: sed in itinere ambulante dño. Vt dum pergit ad aliã: alia curaretur: vnde dicunt & apostoli, Vobis quidem prius oportebat prædicari verbum Dei: sed quoniam vos iudicastis indignos salute, transgredimur ad gentes. Dicebat enim intra se: Si tetigero tantum vestimentũ eius, salua ero. T e deum. Oro.

ABsolue quęsum⁹ dñe tuorum delicta populorũ: & a pctõrũ nostrorũ nexibus, quę pro nr̃a fragilitate cõtraximus, tua benignitate liberemur. Per.

¶ Feria.ij. ex Tobia. Lectio.j.

ca.1. POst multũ vero temporis mortuo Salmanasar rege cũ regnaret Sennacherib filius ei⁹ pro eo, & filios Israel exosos haberet ĩ cõspectu suo, Tobias quotidie pergebat per omnẽ cognationẽ suam, & cõsolabatur eos, diuidebatq; vnicuiq; prout poterat de facultatib⁹ suis. Esurientes alebat, nudisq; vestimẽta præbebat, & mortuis atque occisis sepulturã solicitus exhibebat. Deniq; cũ reuersus esset rex Sennacherib fugiẽs à Iudęa plagã, quam circa eum fecerat Deus propter blasphemiã suã, & iratus multos occideret ex filijs Israel, Tobias sepeliebat corpora eorum. At vbi nuntiatum est regi, iussit eum occidi, & tulit omnẽ substantiã eius. Tobias vero cũ filio suo, & cum vxore fugiẽs, nudus latuit, quia multi diligebãt eum. Post dies vero quadragintaquinq; occiderũt regem filij ipsius, & reuersus est Tobias in domũ suã, omnisq; facultas ei⁹ restituta est ei.

Post hæc vero cum esset dies festus dñi, & factũ esset prandiũ bonum in domo Tobiæ, dixit filio suo, Vade & adduc aliquos de tribu nostra timentes Deũ, vt epulentur nobiscum. Cunq; abiisset, reuersus nuntiauit vnũ ex filijs Israel iugulatũ iacere in platea. Statimq; exiliens de accubitu suo, relinquens prandium, ca.2.

dium; ieiunus peruenit ad corpus: tollensq; illud portauit ad domũ suam occulte, vt dum sol occubuisset, caute sepeliret eũ. Cunq; occultasset corpus, manducauit panẽ cum luctu & tremore, memorans illum sermonem, quem dixit dñs per Amos prophetam, Dies festi vestri cõuertentur in lamentationem, & luctum. Cum vero sol occubuisset, abiit & sepeliuit eum.

Ex epl̃a prima Petri apost. L.ij.

ca. 1. PRopter quod, succincti lũbos mentis vestræ, sobrij, perfecte sperate in eã quę offertur vobis gratiã in reuelatione Iesu Christi quasi filij obedientiæ, non configurati prioribus ignorãtię vestræ desideriis: sed secundũ eum qui vocauit vos, sanctũ, vt & ipsi in omni cõuersatione sancti sitis: qm̃ scriptũ est, Sancti eritis, qm̃ ego sanct⁹ sum. Et si patrẽ inuocatis eum qui sine acceptione personarũ iudicat secundũ vniuscuiusq; opus: in timore, incolatus vestri tẽpore cõuersamini. Scientes ꝙ nõ corruptibilibus auro vel argento redẽpti estis de vana vestra cõuersatione paternæ traditionis: sed pretioso sanguine quasi agni immaculati Christi & incõtaminati, pręcogniti quidem ante mundi cõstitutionẽ, manifestati aũt nouissimis temporib⁹ propter vos q per ipsum fideles estis in Deo q suscitauit eũ à mortuis, & dedit ei gloriã: vt fides vestra & spes esset in Deo. Animas vestras castificantes in obedientia charitatis, in fraternitatis amore, simplici ex corde inuicẽ diligite attentius: renati nõ ex semine corruptibili, sed incorruptibili per verbũ Dei viui & ꝑmanẽtis in ęternũ: quia oĩs caro vt fœnum: & omnis gloria ei⁹ tanquã flos fœni: exaruit fœnũ: & flos ei⁹ decidit. Verbum aũt dñi manet in æternum: hoc est autẽ verbũ quod euangelizatum est in vobis.

¶ Feria.iij. ex Tobia. Lectio.j.

ARguebant autẽ eum omnes proximi eius, dicẽtes, lam huius rei causa interfici iussus es, & vix effugisti mortis imperiũ, & iterum sepelis mortuos? Sed Tobias plus timens Deũ quã regẽ rapiebat corpora occisorũ, & occultabat ĩ domo sua, & medijs noctib⁹ sepeliebat ea. Contigit aũt, vt quadam die fatigatus à sepultura, veniẽs in domũ suam, iactasset se iuxta parietem: & obdormisset: & ex nido hirundinũ dormienti illi, calida stercora inciderẽt super ocu- ca. 2.

oculos eius, fieretq; cæcus. Hãc aũt tentationem ideo permisit dñs euenire illi, vt posteris daretur exemplũ patientiæ eius, sicut & sancti Iob. Nam cum ab infantia sua semper Deũ timuerit, & mandata eius custodierit, nõ est contristatus cõtra Deũ, ꝙ plaga cæcitatis euenerit ei: sed immobilis in Dei timore permansit, agens gratias Deo omnibus diebus vitę suæ. Nã sicut beato Iob insultabãt reges: ita isti, parẽtes, & cognati eius irridebãt vitã eius, dicẽtes, vbi est spes tua pro qua eleemosynas & sepulturas faciebas? Tobias vero increpabat eos. dicens, Nolite ita loqui, qm̃ filij sanctorũ sumus, & vitã illã expectam⁹, quã Deus daturus est his, qui fidẽ suã nunquã mutãt ab eo. Anna vero vxor ei⁹ ibat ad opus textrinũ quotidie: & de labore manuũ suarum victũ, quem cõsequi potuisset deferebat. Vnde factum est, vt hœdũ caprarũ accipiens detulisset domũ. Cuius cum vocẽ balantis vir eius audisset, dixit, Videte ne forte furtiuus sit: reddite eum dominis suis, quia non licet nobis aut edere ex furto aliquid, aut contingere. Ad hæc vxor eius irata, respondit: Manifeste vana facta est spes tua, & eleemosynę tuę modo apparuerunt. Atq; his & aliis huiuscemodi verbis exprobrabat ei.

Ex ep̃la prima Petri apost. I. ij.

c.2.a DEponentes † igitur omnẽ maliciã, & omnẽ dolum, & simulationes, & inuidias, & oẽs detractiones, sicut modo geniti infantes, rationabiles & sine dolo lac cõcupiscite: vt in eo crescatis in salutẽ. Si tamen gustatis qm̃ dulcis est dñs. Ad quẽ accedẽtes, lapidẽ viuum, ab hominibus quidẽ reprobatum, à Deo autẽ electũ & honorificatum: & ipsi tanquã lapides viui superædificamini domus spiritualis, sacerdotiũ sanctum, offerentes spirituales hostias, acceptabiles Deo p Iesum Christũ. Propter quod continet scriptura. Ecce pono in Sion lapidem summũ angularem, probatũ, electũ, pretiosum: & qui crediderit in eum, nõ confundetur. Vobis igitur honor credentib⁹: nõ credentibus aũt, lapis quẽ reprobauerũt ædificantes, hic factus est in caput anguli: & lapis offensionis & petra scãdali, his qui offendũt verbo, nec credũt in quo & positi sunt. Vos autẽ genus electũ, regale sacerdotiũ, gens sancta, popul⁹ acquisitionis:

nis: vt virtutes annuntietis eius qui de tenebris vos vocauit in admirabile lumen suum. Qui aliquãdo nõ populus Dei: nũc autẽ populus Dei, qui non consequuti misericordiã: nunc autem misericordiam cõsequuti.

¶ Feria.iiij. ex Tobia. Lcõ.j.

ca.3. TVnc Tobias ingemuit & cœpit orare cum lachrymis, dicẽs: Iustus es dñe, & omnia iudicia tua vera sunt: & oẽs viæ tuę misericordia, & veritas, & iudiciũ. Et nunc dñe memor esto mei, & ne vindictã sumas de peccatis meis, neq; reminiscaris delicta mea, vel parentũ meorũ. Quoniã nõ obediuim⁹ pręceptis tuis, ideo traditi sum⁹ in direptionẽ, & captiuitatẽ, & mortem, & in fabulã, & in improperium oĩbus nationib⁹ in quibus dispersisti nos. Et nunc dñe magna iudicia tua, qa nõ egimus secundũ præcepta tua: & nõ ambulauimus synceriter coram te. Et nunc dñe secundũ voluntatẽ tuã fac mecũ, & præcipe in pace recipi spiritũ meũ. Expedit enim mihi mori magis quam viuere. Eadẽ itaq; die cõtigit, vt Sara filia Raguelis in Rages ciuitate Medorũ, & ipsa audiret improperiũ ab vna ex ancillis patris sui, qñ tradita fuerat septẽ viris, & dæmoniũ noĩe Asmodæus occiderat eos, mox vt ingressi fuissent ad eã. Ergo cũ pro culpa sua increparet puellã, respõdit ei, dicẽs, Amplius ex te nõ videam⁹ filiũ, aut filiã sup terrã, interfectrix virorum tuorũ. Nunqd & occidere me vis, sicut etiã occidisti septẽ viros? Ad hãc vocẽ perrexit in superius cubiculũ dom⁹ suæ: & tribus dieb⁹, & tribus noctibus nõ manducauit, neq; bibit: sed in oratione persistẽs cũ lachrymis deprecabatur Deum, vt ab isto improperio liberaret eam.

Ex epl'a prima Petri apost. L.ij.

CHarissimi, † obsecro vos tanquã aduenas & peregrinos abstinere vos à carnalibus desiderijs, quæ militant aduersus animã, cõuersationẽ vestrã inter gentes habẽtes bonã: vt in eo quod detrectant de vobis tanquã de malefactoribus, ex bonis operibus vos considerantes, glorificent Deum in die visitationis. Subiecti igitur estote omni humanę creaturę propter dñm: siue regi, quasi præcellenti, siue ducibus tanquã ab eo missis, ad vindictã malefactorum, laudem vero bonorum, quia sic est voluntas Dei, vt benefacientes obmutescere

faciatis imprudētiū hominum ignorantiā: quasi liberi, & non quasi velamen habentes maliciæ libertatē, sed sicut serui Dei. Omnes honorate. Fraternitatē diligite. Deū timete. Regē honorificate. Serui, subditi estote in omni timore dñis, nō tantū bonis & modestis: sed etiā dyscolis. Hæc est enim gratia, si propter Dei cōscientiā sustinet quis tristitias, patiens iniuste. Quæ enim est gratia, si peccantes, & colaphizati suffertis? Sed si benefacientes patienter susti
C netis: hęc est gr̄a apud Deum.] In hoc enim vocati estis: q̄a &
c.2.c † Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplū, vt sequamini vestigia eius, q̄ peccatum non fecit, nec inuentus est dolus in ore ei⁹: qui cū malediceretur, nō maledicebat: cū pateretur, nō cōminabatur, tradebat aūt iudicanti se iniuste, qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignū: vt peccatis mortui, iustitiæ viuamus, cuius liuore sanati estis. Eratis enim sicut oues errantes: sed cōuersi estis nūc ad pastorē & episcopum animarū vestrarum.]

¶ Feria.v. ex Tobia, Lectio.j.

ca.3. FActum est autem die tertia dum cōpleret orationē, benedicens dūm, dixit, Benedictū est nomen tuū Deus patrū nostrorū: qui cū iratus fueris misericordiam facies, & in tēpore tribulationis peccata dimittis his qui inuocāt te. Ad te dñe faciem meā cōuerto, ad te oculos meos dirigo. Peto dñe, vt de vinculo improperij hui⁹ absoluas a.j.
me aut certe desup terrā eripias me. Tu scis, Dñe, quia nunquā cōcupiui virū, & mundā seruaui animā meā ab omni concupiscentia. Nunquā cum ludentibus miscui me: neq; cum his qui in leuitate ambulāt, participem me prębui. Virū aūt cum timore tuo, nō cū libidine mea cōsensi suscipere. Et, aut ego indigna fui illis, aut illi forsitan me nō fuerunt digni: quia forsitan viro alij conseruasti me. Non est enim in hominis potestate consiliū tuū. Hoc aūt pro certo habet omnis qui te colit, q̄ vita eius, si in probatione fuerit, coronabitur: si aūt in tribulatione fuerit, liberabitur: & si in corruptione fuerit, ad misericordiā tuā venire licebit. Non enim delectaris in perditionib⁹ nostris: quia post tempestatem, tranquillū facis, & post lachrymationē & fletū, exultationē infundis. Sit nomen tuum Deus

Israel

Israel benedictũ in secula. In il lo tpe exauditæ sunt preces am borũ in cõspectu gloriç summi Dei:& missus est angel⁹ dñi san ctus Raphael,vt curaret eos am bos,quorũ vno tẽpore sunt ora tiones in cõspectu dñi recitatæ.

Ex epla.j.beati Petri apost.L.ij.

ca.3. SImiliter & mulieres subditç sint viris suis:vt & si qui nõ credunt verbo,per mulierũ cõ- uersationẽ sine verbo lucrifiát, cõsiderantes in timore castam conuersationẽ vestrã.Quarum non sit extrinsecus capillatura, aut circundatio auri, aut indu- menti vestimentorũ cultus:sed qui abscõdit⁹ est, cordis homo in incorruptibilitate, quieti & modesti spũs,qui est in conspe- ctu Dei locuples. Sic enim ali- quando & sanctç mulieres spe- rantes in Deo ornabãt se, subie ctç proprijs viris, sicut Sara obe diebat Abrahæ, dñm eum vo- cans:cuius estis filiæ,benefaciẽ- tes, & nõ pertimẽtes vllam per- turbationẽ.Viri similiter,coha- bitantes secundũ scientiã,quasi infirmiori vasculo muliebri im partientes honorẽ,tanquã & co hæredibus gratiæ vitæ : vt non impediantur orationes vestræ.

B In fine aũt † omnes vnanimes cõpatientes, fraternitatis ama- tores,misericordes, modesti,hu miles, non reddentes malũ pro malo,nec maledictũ pro male- dicto:sed è cõtrario, benedicen tes, quia in hoc vocati estis, vt benedictionẽ hæreditate possi- deatis.Qui enim vult vitã dili- gere,& dies videre bonos, coer- ceat linguã suã à malo, & labia eius ne loquant̃ dolũ. Declinet à malo,& faciat bonũ:inquirat pacẽ, & sequatur eã:quia oculi dñi super iustos,& aures eius in preces eorũ. Vultus aũt dñi su- per facientes mala. Et quis est, qui vobis noceat,si boni æmu- latores fueritis? Sed & si quid patimini propter iustitiã,beati. Timorẽ autẽ eorum ne timue- ritis, & nõ conturbemini:dñm aũt Christũ sanctificate in cor- dibus vestris,] parati semper ad C satisfactionẽ omni poscẽti vos rationẽ de ea, quæ in vobis est, spe, sed cũ modestia & timore cõscientiã habentes bonã:vt in eo quod detrahunt de vobis,cõ fundantur qui calumniãtur ve strã bonã in Christo conuersa- tionẽ. Melius est enim vt bene- facientes(si voluntas Dei velit) pati,quã malefaciẽtes. Quia & † Christ⁹ semel pro peccatis no D stris mortuus est, iust⁹ pro iniu stis:vt nos offerret Deo, morti-

ficatos quidẽ carne, viuificatos aũt spiritu. In quo & his qui in carcere erant spiritibus, veniẽs prędicauit: qui increduli fuerãt aliquãdo, quando expectabant Dei patientiam in diebus Noe, cum fabricaretur arca, in qua pauci, id est, octo animæ saluæ factæ sunt per aquam. Quod & vos nunc similis formæ saluos facit baptisma: non carnis depositio sordium, sed cõscientiæ bonæ interrogatio in Deũ per resurrectionẽ Iesu Christi, qui est in dextera Dei,] deglutiens mortẽ, vt vitæ æternæ hæredes efficeremur profectus in cœlum, subiectis sibi angelis & potestatibus & virtutibus.

¶ Feria.vj.ex Tobia. Lectio.j.

4. IGitur cũ Tobias putaret orationẽ suã exaudiri, vt mori potuisset, vocauit ad se Tobiã filiũ suũ, dixitq; ei, Audi fili mi verba oris mei, & ea in corde tuo quasi fundamẽtũ cõstrue. Cũ acceperit Deus animã meã, corpus meũ sepeli: & honorem habebis matri tuæ, oĩbus dieb⁹ vitæ eius: memor enim esse debes, quę & quãtã pericula passa sit propter te in vtero suo. Cum aũt & ipsa compleuerit tempus vitæ suę, sepelias eam circa me. Omnibus aũt diebus vitæ tuæ in mente habeto Deũ: & cauẽ ne aliquãdo peccato cõsentias, & prætermittas p̃cepta dñi Dei nostri. Ex substãtia tua fac eleemosynã, & noli auertere faciẽ tuam ab vllo paupere: ita enim fiet, vt nec à te auertatur facies dñi. Quomodo potueris, ita esto misericors. Si multum tibi fuerit, abundãter tribue: si exiguum tibi fuerit, etiã exiguũ libenter impertiri stude. Præmiũ enim bonũ tibi thesaurizas in die necessitatis, qm̃ eleemosyna ab omni peccato, & à morte liberat, & nõ patietur animam ire in tenebras. Fiducia magna erit corã summo Deo, eleemosyna omnibus faciẽtibus eam. Attẽde tibi fili mi ab omni fornicatione: & præter vxorẽ tuã nunquã patiaris crimen scire. Superbiã nunquã in tuo sensu, aut in tuo verbo dñari p̃mittas: in ipsa enim initiũ sumpsit oĩs perditio. Quicunq; tibi aliquid operatus fuerit, statim ei mercedem restitue, & merces mercenarij tui apud te oĩno nõ remaneat. Quod ab alio oderis fieri tibi, vide ne tu aliq̃n alteri facias. Panẽ tuũ cũ esurientib⁹, & egenis comede: & de vestimẽtis tuis nudos tege. Panẽ tuũ, & vinum tuũ sup̃ sepulturã iusti cõstitue,

ftitue,& noli ex eo manducare, & bibere cũ pctõrib⁹. Confiliũ femp à fapiẽte perquire. Omni tẽpore benedic Deũ, & pete ab eo vt vias tuas dirigat,& omnia
ca.4. cõfilia tua in ipfo permaneant.

Ex epfa.j. beati Petri apoft. I.ij.

CHrifto igitur paffo in carne, & vos eadẽ cogitatione armamini:qa qui paffus eft in carne, defiit à peccatis: vt iã nõ defideriis hominum, fed voluntate Dei quod reliquũ eft in carne viuat temporis. Sufficit enim præteritũ tẽpus ad voluntatẽ gẽtiũ cõfummãdã, his qui ambulauerũt ĩ luxurijs, defideriis,vinolẽtiis, comeffationib⁹, potationib⁹,ebrietatib⁹,& illicitis idolorũ cultib⁹.In quo admirantur nõ cõcurrentibus vobis in eandẽ luxuriẽ cõfufionẽ, blafphemãtes, q reddẽt rationẽ ei, qui parat⁹ eft iudicare viuos & mortuos. Propter hoc enim & mortuis euãgelizatũ eft:vt iudicentur quidẽ fecũdũ homines in carne, viuant aũt fecundum Deũ in fpũ. Omnium aũt finis
B appropinquabit.† Eftote itaq; prudẽtes,& vigilate in orationibus. Ante omnia aũt,mutuã in vobifmetipfis charitatẽ continuã habẽtes:qa charitas operit multitudinẽ pctõrũ. Hofpitales inuicẽ, fine murmuratione. Vnufqfq; ficut accepit gratiã, in alterutrũ illã adminiftrãtes: ficut boni difpenfatores multiformis gratię Dei. Si quis loquitur:tanquã fermones Dei. Si qs miniftrat:tanq̃ ex virtute, quã adminiftrat De⁹,vt in oĩbus honorificetur De⁹ per Iefum Chriftum:]cui eft gloria & imperiũ
C in fecula fclorũ,amẽ. Chariffimi,nolite peregrinari ĩ feruorẽ qui ad tẽtationẽ vobis fit,quafi noui aliqd vobis contingat:fed cõmunicantes Chrifti paffionibus, gaudete vt & ĩ reuelatione gloriæ ei⁹ gaudeatis exultantes. Si exprobramini in noĩe Chrifti, beati eritis. qm̃ quod eft honoris, gloriæ, & virtutis Dei,& qui eft eius fpũs:fup vos requiefcet. Nemo aũt veftrũ patiatur, vt homicida,aut fur, aut maledicus,aut alienorum appetitor. Si aũt vt Chriftian⁹:nõ erubefcat. Glorificet aũt Deũ in ifto noĩe:qm̃ tempus eft vt incipiat iudiciũ à domo Dei. Si aũt primũ à nobis:quis finis eorũ qui nõ credũt Dei euãgelio? Et fi iuftus quidẽ vix faluabit̃:impius & peccator vbi parebunt? Itaq; & hi q patiũtur fecundũ voluntatẽ Dei:fideli creatori cõmendent animas fuas in benefactis.

¶ Sabbato, ex Tobia. Lectio. j.

ca. 4 INdico etiam tibi fili mi, dedisse me decē talenta argēti, dum adhuc infantul⁹ esses, Gabelo, in Rages ciuitate Medorum, & chirographū eius apud me habeo: & ideo ꝑquire quomodo ad eū peruenias, & recipias ab eo supra memoratum pondus argenti, & restituas ei chirographū suū. Noli timere fili mi, pauperē quidē vitā gerimus, sed multa bona habebimus si timuerimus Deū, & recesserimus ab omni peccato, &
ca. 5 fecerimus bene. Tunc respōdit Tobias patri suo, & dixit, Omnia quęcunq; præcepisti mihi, faciā pater. Quomodo aūt pecuniā hanc requirā ignoro. Ille me nescit: & ego eum ignoro: quod signū dabo ei? Sed neq; viam, per quam pergatur illuc, aliquādo cognoui. Tunc pater suus respōdit illi, & dixit, Chirographū quidem illius apud me habeo: quod dum illi ostēderis, statim restituet. Sed perge nūc, & inquire tibi aliquem fidelē virū, qui eat tecū, salua mercede sua: dum adhuc viuo, vt recipias eam. Tūc egressus Tobias inuenit iuuenē splendidū, stantem, præcinctū, & quasi paratū ad ambulandū. Et ignorans ꝙ angelus Dei esset, salutauit eū, & dixit: Vnde te habem⁹ bone iuuenis? At ille respōdit, Ex filijs Israel. Et Tobias dixit ei, Nosti viā quę ducit in regionē Medorū? Cui respōdit, Noui, & omnia itinera ei⁹ frequēter ambulaui, & mansi apud Gabelū fratrē nostrū, qui morat᷑ in Rages ciuitate Medorum, quę posita est in monte Ecbatanis, cui Tobias ait, Sustine me obsecro, donec hęc ipsa nuntiē pr̄i meo.

Ex ep̄la prima Petri apost. L. ij.

SEniores ergo, qui in vobis sunt, obsecro, cōsenior & testis Christi passionū qui & eius quę in futuro reuelanda est, gloriæ cōmunicator: Pascite, qui in vobis est, gregem Dei, prouidentes nō coacte, sed spōtanee secundū Deū: neq; turpis lucri gratia, sed volūtarie, neq; vt dominantes in cleris, sed forma facti gregis ex animo. Et cū apparuerit princeps pastorū, percipietis immarcescibilē glorię coronam. Similiter adolescentes subditi estote seniorib⁹. Omnes enim inuicem humilitatē insinuate. Quia Deus superbis resistit: humilibus autē dat gratiā. † Humiliamini igit᷑ sub potenti manu Dei, vt vos exaltet in tēpore visitationis: oēm solicitudinē

tudinē vestrā proiiciētes in eū: qm̄ ipsi cura est de vobis. Sobrij estote, & vigilate: qa aduersari⁹ vester diabolus tanq̄ leo rugiēs circuit, quęrēs quē deuoret. Cui resistite fortes in fide: scientes candē passionē ei quę in mūdo est, vestrę fraternitati fieri. De⁹ aūt oīs gratiæ, qui vocauit nos in ęternā suā gloriā in Christo Iesu, modicū passos: ipse pficiet, cōfirmabit solidabitq;. Ipsi gloria & imperiū in secula sclorū,
C Amē.] Per Syluanū fidelē fratrē vobis, vt arbitror, breuiter scripsi, obsecrās & cōtestās hāc esse verā gratiā Dei in qua & statis. Salutat vos ecclesia, quæ est in Babylone, collecta, & Marcus filius meus. Salutate inuicē in osculo sctō. Gratia vobis oībus qui estis in Christo Iesu. Amē.

¶ Dñica. xxiiij. post Penteco. Notandū q̄ hęc dñica est q̄nta vag. tñ ideo ponit̄ hic & nō cū aliis vagātib⁹: qa fere semp legitur post Pētec. in hoc loco & rarissime ante septuagesimā, vt supra dictū fuit. Liber Iudith. L. j.

ca. I.

Rphaxad itaque rex Mędorū subiugauerat multas gentes imperio suo, & ipse ædificauit ciuitatem potentissimā, quā appellauit Ecbatanis. Ex lapidibus quadratis & sectis fecit muros eius, in altitudine cubitorū septuaginta, & in latitudine cubitorū triginta: turres vero ei⁹ posuit in altitudine cubitorū centum. Per quadrū vero earū latus vtrunq; vicenorū pedū spatio tendebat̄: posuitq; portas eius in altitudine turriū. Et gloriabatur quasi potens in potētia exercit⁹ sui & in gloria quadrigarū suarū. Anno igitur duodecimo regni sui, Nabuchodonosor rex Assyriorū, qui regnabat ī Niniue ciuitate magna pugnauit cōtra Arphaxad: & obtinuit eū in cāpo magno, qui appellat̄ Ragau, circa Euphratē, & Tigrin, & Iadason in campo Erioch regis Elicorum. Tūc exaltatū est regnū Nabuchodonosor, & cor eius eleuatū est: & misit ad omnes, q̄ habitabant in Cilicia, & Damasco, & Libano: & ad gētes quæ sunt in Carmelo, & Cedar, & inhabitātes Galilęam in campo magno Esdrelon: & ad oēs qui erant in Samaria, & trās flumē Iordanē vsq; ad Ierusalē, & omnē terrā Iesse, quousq; perueniatur ad montes Æthiopiæ. Ad hos oēs misit nūtios Nabuchodonosor rex Assyriorū, qui omnes vno

animo cõtradixerũt, & remiserunt eos vacuos, & sine honore abiecerũt. Tũc indignatus Nabuchodonosor rex ad omnem terrã illã, iurauit per thronum & regnum suum ꝙ defenderet se de omnibus regionibus his.

Epl'a secũda Petri apost. Lcõ. ij.

ca. 1. SImon Petrus, seruus & apostolus Iesu Christi, iis qui coęqualẽ nobiscũ sortiti sunt fidẽ in iustitia Dei nostri & saluatoris Iesu Christi, gratia vobis & pax adimpleatur in cognitione Dei, & Christi Iesu dñi nostri: quomodo omnia nobis diuinę virtutis suę quę ad vitã & pietatem, donata sunt, ꝑ cognitionẽ eius qui vocauit nos ꝓpria gloria & virtute, per quę maxima & pretiosa nobis promissa donauit: vt per hoc efficiamini diuinę cõsortes naturę, fugientes eius q̃ in mũdo est, cõcupiscentię corruptionẽ. Vos aũt curam oẽm subinferentes, ministrate in fide vestra virtutẽ, in virtutẽ aũt scientiã, in sciẽtia aũt abstinentiam, in abstinentia aũt patientiã, in patientia aũt pietatẽ, in pietate aũt amorẽ fraternitatis, in amore autẽ fraternitatis charitatẽ. Hæc enim si vobiscũ adsint, & superent: nõ vacuos, nec sine fructu vos cõstituẽt in dñi nostri Iesu Christi cognitione. Cui enim nõ præsto sunt hæc: cæcus est, & manu tentãs, obliuionẽ accipiẽs purgationis veterũ suorũ delictorũ. Quapropter frẽs magis satagite, vt per bona opera certã vestrã vocationem, & electionẽ faciatis: hęc enim faciẽtes, nõ peccabitis aliqñ. Sic enim abundãter ministrabit' vobis introit⁹ in æternum regnum dñi & saluatoris nostri Iesu Chri. Propter quod incipiã vos semp cõmonere de his: & quidẽ sciẽtes & cõfirmatos vos ĩ pręsenti veritate. Iustũ autẽ arbitror quandiu sum in hoc tabernaculo, suscitare vos in cõmonitione: certus ꝙ velox est depositio tabernaculi mei, secundũ quod & dñs noster Iesus Christus significauit mihi.

Secundum Mattheum. Lcõ. iij.

IN illo tpe: Dixit Iesus discipulis suis: Cum videritis abominationẽ desolationis, q̃ dicta est à Daniele ꝓpheta stantẽ in loco sancto: q legit intelligat. c. 24.

Et ref. hom. scti Hierony. pbỹ.

Quando ad intelligentiã prouocamur, mysticũ monstratur esse quod dictũ est. Legim⁹ autem in Daniele hoc modo: Et in dimidio hebdomadis, aufe- Da. 2.
retur sacrificiũ meum & libamina:

mina: & in tẽplo abominatio desolationum erit vsq; ad consummationẽ temporis: & consummatio dabitur super solitudinem. De hoc & Apostolus loquitur, ꝙ homo iniquitatis & aduersarius eleuãdus sit contra omne quod dicitur Deus & colitur: ita vt audeat stare in templo Dei, & ostendere ꝙ ipse sit Deus: cuius aduentus secundũ operationẽ Satanę destruet eos & ad solitudinẽ rediget q̃ se susceperint. Potest aũt simpliciter aut de antichristo accipi: aut de imagine Cæsaris, quã Pilat⁹ posuit in tẽplo: aut de Adriani equestri statua, quæ in ipso sancto sctõrũ loco vsq; in pręsentẽ diem stetit. Abominatio quoq; secundũ veterem scripturã idolum nuncupatur. Et iccirco additur desolationis: ꝙ in desolato templo atq; destructo idolũ positum sit. Te deum. Oratio.

EXcita quęsumus dñe tuorum fidelium voluntates: vt diuini operis fructũ propensius exequentes, pietatis tuę remedia maiora percipiant. Per.

¶ Feria.ij. ex Iudith. Lectio. j.

ca.2. ANno tertiodecimo Nabuchodonosor regis, vicesima & secunda die mensis primi, factũ est verbum in domo Nabuchodonosor regis Assyriorum, vt defenderet se. Vocauitq; omnes maiores natu, omnesq; duces, & bellatores suos, & habuit cum eis mysterium consilij sui. Dixitq; cogitationem suã in eo esse, vt omnẽ terram suo subiugaret imperio. Quod dictũ cũ placuisset omnibus, vocauit Nabuchodonosor rex Holofernẽ principem militiæ suæ, & dixit ei: Egredere aduersum omne regnũ occidentis: & contra eos præcipue qui cõtempserunt imperiũ meum. Non parcet oculus tuus vlli regno, omnemq; vrbem munitã subiugabis mihi. Tũc Holofernes vocauit duces, & magistratus virtutis Assyriorum: & dinumerauit viros in expeditione, sicut præcepit ei rex, centum viginti millia peditum pugnatorum, & equites sagittarios duodecim millia. Omnemq; expeditionem suam fecit præire in multitudine innumerabiliũ camelorũ, cum his quæ exercitibus sufficerent copiose: boum quoq; armenta, gregesq; ouiũ, quorũ non erat numerus. Frumentum ex omni Syria in trãsitu suo parari constituit. Aurũ vero & argentum, de domo regis assumpsit multum nimis.

Ex

Ex epl'a prima Petri apost. L.ij.

ca.1. DAbo aũt operã & frequenter habere vos post obitũ meũ, vt horũ memoriã faciatis.
D † Non enim doctas fabulas secuti, notam fecimus vobis dñi nostri Iesu Christi virtutem & pręsentiã, sed speculatores facti illius magnitudinis. Accipiens enim à Deo patre honorem & gloriã, voce delapsa ad eũ huiuscemodi à magnifica gloria. Hic est fili' me' dilectus in quo mihi complacui, ipsum audite. Et hanc vocem nos audiuimus de cœlo allatã, cum essemus cũ ipso in monte sctõ. Et habem' firmiorẽ propheticũ sermonẽ, cui benefacitis attendẽtes quasi lucernæ lucenti in loco caliginoso, donec dies illucescat, & lucifer oriatur in cordib' vestris, hoc primũ intelligentes, ꝙ omnis prophetia scripturę, propria interpretatione non fit. Non enim volũtate humana allata est aliquãdo ꝓphetia: sed spiritu sancto inspirati, locuti sunt
c.2.a sancti Dei homines.] Fuerũt vero & pseudoprophetæ in populo, sicut & in vobis erunt magistri mendaces, qui introducent sectas ꝑditionis, & eũ qui emit eos Deũ negant: superducentes sibi celerẽ perditionẽ. Et multi sequentur eorũ luxurias. Per quos via veritatis blasphemabitur: & in auaritia fictis verbis de vobis negociabuntur. Quib' iudiciũ iam olim nõ cessat: & perditio eorũ non dormitat. Si enim Deus angelis peccãtibus nõ pepercit, sed rudentib' inferni detractos in tartarũ tradidit cruciandos in iudiciũ reseruari: & originali mundo non pepercit, sed octauũ Noe iustitię præconem custodiuit diluuiũ mũdo impiorũ inducens, & ciuitates Sodomorũ & Gomorrhęorum in cinerem redigens, euersione damnauit, exẽplũ eorũ qui impie acturi sunt ponens: & iustũ Lot oppressum, à nefandorũ iniuria ac luxuriosa cõuersatione eripuit. Aspectu enim & auditu iustus erat: habitans apud eos qui de die in diem animã iustã iniquis operibus cruciabant.

¶ Feria.iij. Lib. Esther. Lcõ.j.

IN diebus Assueri qui regnauit ab India vsq; Æthiopiã sup centũ vigintiseptẽ prouincias: qñ sedit in solio regni sui, ca.1.
Susan ciuitas regni ei' exordiũ fuit. Tertio igitur anno imperij sui fecerat grãde cõuiuiũ cunctis principib', & pueris suis fortissimis Persarũ, & Medorũ inclytis, & præfectis prouinciarũ a
corã

coram se, vt ostenderet diuitias gloriæ regni sui, ac magnitudinem atq; iactantiã potētiæ suæ multo tēpore, centũ videlicet & octoginta diebus. Cũq; implerentur dies conuiuij, inuitauit oēm populũ qui inuētus est in Susan à maximo vsq; ad minimũ: & iussit septē dieb⁹ cõuiuiũ præparari in vestibulo horti, & nemoris, quod regio cultu, & manu cõsitũ erat. Et pendebãt ex omni parte tentoria aerei coloris, & charbasini, ac hyacinthini, sustētata funib⁹ byssinis, atq; purpureis, q eburneis circulis inserti erãt, & columnis marmoreis fulciebantur. Lectuli quoq; aurei & argētei sup pauimentum, smaragdino, & pario stratũ lapide dispositi erant: qđ mira varietate pictura decorabat. Bibebant aũt qui inuitati erãt, aureis poculis, & aliis atq; aliis vasis cibi inferebant. Vinũ, quoq;, vt magnificētia regia dignũ erat abundãs, & præcipuũ ponebat, nec erat q nolentes cogeret ad bibendũ: sed sicut rex statuerat, ꝓponēs mensis singulos de principibus suis, vt sumeret vnusquisq; qđ vellet. Vasthi quoq; regina fecit conuiuium fœminarum in palatio, vbi rex Assuerus manere consueuerat.

Ex epl'a secũda Petri apost. E.ij: ca.2.

NOuit dñs pios de tentatione eripere, iniquos vero in diē iudicij reseruare cruciandos: magis aũt eos qui post carnē in cõcupiscētia immunditię ambulãt, dñationemq; cõtemnunt, audaces, sibi placentes: sectas nõ metuunt introducere, blasphemãtes: vbi angeli fortitudine & virtute cũ sint maiores, nõ portãt aduersum se execrabile iudicium. Hi vero velut irrationabilia pecora, naturaliter in captionē, & in perniciem, in his q̃ ignorãt blasphemãtes in corruptione sua peribũt, percipientes mercedē iniustitię, voluptatē existimantes, diei delitias, coinquinationes & maculæ: delitiis affluētes, in cõuiuiis suis luxuriantes vobiscũ, oculos habentes plenos adulterij, & incessabilis delicti, pelliciētes animas instabiles, cor exercitatum auaritia habētes, maledictionis filij: derelinquentes rectã viam errauerũt, secuti viã Balaam ex Bosor, qui mercedē iniquitatis amauit, correptionem vero habuit suę vesaniæ, subiugale mutum animal, in hominis voce loquēs, prohibuit prophetæ insipientiam. Hi sunt fontes sine aqua, & nebulę turbinib⁹ exagitatæ:

tatæ: quibus caligo tenebrarũ reseruatur. Superba enim vanitatis loquẽtes, pelliciunt in desideriis carnis luxuriæ, eos q pau lulum effugiunt, qui in errore cõuersantur: libertatẽ illis promittẽtes, cũ ipsi serui sint corruptionis. A quo enim quis superatus est, huius & seruus est. Si enim refugiẽtes coinquinationes mũdi in cognitione dñi nři & Saluatoris Iesu Christi, his rursus implicati superant: facta sunt eis posteriora deteriora priorib⁹. Melius enim erat illis nõ cognoscere viã iustitiæ, quã post agnitionẽ retrorsum conuerti ab eo, quod illis traditum est sancto mandato. Contigit enim eis illud veri prouerbij, Canis reuersus ad suũ vomitũ, &, Sus lota in volutabro luti.

¶Feria.iiij. ex Esther. Lcõ.j.

ca.1. ITaq; die septimo, cum rex esset hilarior, & post nimiã potationẽ, incaluisset mero, pręcepit Maumam & Bazatha, & Harbona & Bagatha & Abgatha & Zethar & Carchas septẽ eunuchis, qui in conspectu eius ministrabant, vt introducerent reginã Vasthi corã rege, posito super caput eius diademate, vt ostẽderet cũctis populis, & principib⁹ pulchritudinẽ illius: erat enim pulchra valde. Quæ renuit, & ad regis imperiũ: q per eunuchos mandauerat, venire contempsit. Vnde iratus rex, & nimio furore succensus, interrogauit sapientes: qui ex more regio semper ei aderãt, & illorum faciebat cuncta cõsilio, scientiũ leges, ac iura maiorũ (erãt autẽ primi, & proximi, Charsena, & Sethar, & Admatha, & Tharsis, & Mares, & Marsana, & Mamucham, septẽ duces Persarũ atq; Medorũ, q videbãt faciẽ regis, & primi post eũ residere soliti erãt) cui sentẽtiæ Vasthi regina subiaceret, quæ Assueri regis imperium, quod per eunuchos mandauerat, facere noluisset. Respõditq; Mamuchã audiente rege, atq; principibus, Non solũ regem læsit regina Vasthi, sed & omnes populos, & principes, qui sunt in cunctis prouinciis regis Assueri. Egredietur enim sermo reginæ ad oẽs mulieres, vt cõtemnant viros suos, & dicant, Rex Assuerus iussit vt regina Vasthi intraret ad eum, & illa noluit. Atq; hoc exemplo omnes principum cõiuges Persarũ atq; Medorũ paruipendent imperia maritorum, vnde regis iusta est indignatio. Si ergo tibi placet egrediatur edictũ à fa-

à facie tua, & scribatur iuxta le gem Persarum atq; Medorum, quam præteriri illicitum est, vt nequaquã regina Vasthi ingre diatur ad regẽ, sed regnũ illius, altera, quæ melior est illa, accipiat. Et hoc in omne (quod latissimũ est) prouinciarũ tuarũ diuulgetur imperiũ, vt cunctæ vxores tam maiorũ q̃ minorũ deferãt maritis suis honorem.

Ex epl'a secũda Petri apo.L.ij.

ca.3. HAnc ecce vobis charissimi, secundã scribo epistolam, in quibus vestrã excito in cõmonitione, syncerã mentẽ: vt memores sitis eorum, quæ prædixi, verborũ à sanctis prophetis, & Apostolorum vestrorum præceptorum dñi & saluatoris: hoc primum scientes, ꝙ venient in nouissimis diebus in deceptione illusores, iuxta proprias cõcupiscentias ambulantes, dicentes, Vbi est promissio aut aduẽtus eius? ex quo enim patres dormierunt, omnia sic perseuerant ab initio creaturæ. Latet enim eos hoc volentes, ꝙ cœli erãt prius, & terra, de aqua & per aquam cõsistens Dei verbo: per quæ ille tunc mundus aqua inundatus periit. Cœli autem qui nũc sunt, & terra, eodẽ verbo repositi sunt, igni reseruati in diem iudicij perditionis impiorũ hominum. Vnũ vero hoc nõ lateat vos charissimi, ꝙ vnus dies apud dñm sicut mille anni, & mille anni sicut dies vnus. Nõ tardat dñs promissionem suam, sicut quidam existimant, sed patiẽter agit propter vos: nolens aliquos perire, sed omnes ad pœnitentiã reuerti. Adueniet aũt dies dñi vt fur: in quo cœli magno impetu transient, elementa vero calore soluentur; terra aũt, & quę in ipsa sunt opera exurentur. Cum igitur hęc omnia dissoluenda sint, quales oportet vos esse in sanctis cõuersationibus & pietatibus, expectantes, & properantes in aduentũ diei dñi, per quem cœli ardentes soluentur, & elementa ignis ardore tabescent? Nouos vero cœlos & nouã terram, & promissa ipsius expectamus, in quibus iustitia habitat. Propter quod, charissimi, hæc expectãtes satagite immaculati & inuiolati ei inueniri in pace: & dñi nostri longanimitatem, salutẽ arbitramini, sicut & charissimus frater noster Paulus secundũ datam sibi sapientiam scripsit vobis: sicut & in omnibus epistolis, loquens in eis de his, in quibus sunt quędã diffi-

difficilia intellectu, quę indocti & instabiles deprauant, sicut & cæteras scripturas, ad suam ipsorũ perditionẽ. Vos igitur fratres præsciẽtes, custodite ne insipientium errore traducti excidatis à propria firmitate: crescite vero in gratia & in cognitione dñi nostri & saluatoris Iesu Christi. Ipsi gloria & nunc & in diem æternitatis. Amen.

¶Feria.v. ex lib. Iob. Lectio.j.

ca.1. VIr erat in terra Hus, noĩe Iob: & erat vir ille simplex & rectus, ac timens Deũ, & recedens à malo. Natiq; sunt ei septem filij & tres filiæ. Et fuit possessio ei⁹ septẽ millia ouiũ, & tria millia camelorũ, quingẽta quoq; iuga boum, & quingẽtæ asinæ, ac familia multa nimis: eratq; vir ille magnus inter oẽs orientales. Et ibant filij eius, & faciebant conuiuia per domos, vnusquisq; in die suo. Et mittentes vocabãt tres sorores suas, vt comederẽt, & biberẽt cũ eis. Cunq; in orbem trãsissent dies cõuiuij, mittebat ad eos Iob, & sanctificabat illos: cõsurgensq; diluculo offerebat holocausta per singulos. Dicebat enim: Ne forte peccauerint filij mei, & benedixerint Deo in cordib⁹ suis. Sic faciebat Iob cunctis diebus. Quadã aũt die, cum venissent filij Dei & assisterent corã dño, affuit inter eos etiã Satan. Cui dixit dñs, Vnde venis? Qui respondens ait, Circumiui terrã, & perambulaui eã. Dixitq; dñs ad eum, Nunquid considerasti seruũ meũ Iob, ꝙ nõ sit ei similis in terra, homo simplex & rectus, ac timens Deũ, & recedẽs à malo? Cui respõdens Satan, ait, Nunqd Iob frustra timet Deũ? Nonne tu vallasti eũ, ac domũ ei⁹, vniuersamq; substãtiã eius per circumitũ? operib⁹ manuũ eius benedixisti, & possessio ei⁹ creuit in terra? Sed extẽde paululũ manum tuã & tange cuncta quæ possidet, nisi in faciẽ benedixerit tibi. Dixit ergo dñs ad Satan, Ecce vniuersa quę habet in manu tua sunt, tantũ in eum ne extendas manũ tuam. Egressusq; est Satã à facie dñi.

Apoc. beati Ioan. apost. Lcõ.ij.

APocalypsis Iesu Christi, ca.1.
quã dedit illi De⁹, palam
facere seruis suis † quæ oportet A
fieri cito: & significauit, mittẽs per angelũ suũ seruo suo Ioanni, q testimoniũ perhibuit verbo Dei, & testimoniũ Iesu Christi, quęcunq; vidit. Beatus qui legit & audit verba prophetiæ huius: & seruat ea quæ in ea

scripta

scripta sunt. Tempus enim prope est. Ioannes septem ecclesiis, quæ sunt in Asia. Gratia vobis, & pax ab eo qui est, & qui erat, & qui venturus est, & à septem spiritib⁹, qui in cõspectu throni eius sunt, & à Iesu Christo qui est testis fidelis, primogenitus mortuorũ & princeps regũ terræ, qui dilexit nos, & lauit nos à
B peccatis nr̃is in sanguine suo,] & fecit nos regnũ & sacerdotes Deo & pr̃i suo, ipsi gloria & imperiũ in secula seculorũ. Amẽ. Ecce venit cum nubibus, & videbit eum omnis oculus, & qui eum pupugerũt. Et plangent se super eum omnes tribus terræ etiam. Amen. Ego sum α, & ω, principium, & finis, dicit dñs Deus, qui est, & qui erat, & qui venturus est omnipotens.

¶ Feria sexta, ex Iob. Lectio .j.

ca. 1. CVm aũt quadam die filij & filiæ eius comederẽt, & biberẽt vinum in domo fratris sui primogeniti, nuntius venit ad Iob, q̃ diceret, Boues arabãt, & asinæ pascebantur iuxta eos, & irruerũt Sabæi, tulerũtq; omnia, & pueros percusserunt gladio: & euasi ego solus, vt nuntiarem tibi. Cunq; adhuc ille loqueretur, venit alter, & dixit, Ignis Dei cecidit è cœlo, & tactas oues puerosq; consumpsit: & effugi ego sol⁹ vt nuntiarem tibi. Sed & illo adhuc loquente venit alius, & dixit. Chaldæi fecerunt tres turmas, & inuaserũt camelos, & tulerũt eos, necnon & pueros percusserũt gladio, & fugi ego solus, vt nuntiarẽ tibi. Adhuc loquebatur ille: & ecce alius intrauit, & dixit, Filijs tuis & filiabus vescentibus & bibentibus vinũ in domo fratris sui primogeniti, repente ventus vehemens irruit à regione deserti, & cõcussit quatuor angulos domus, quæ corruens oppressit liberos tuos & mortui sunt: & effugi ego solus, vt nuntiarem tibi. Tunc surrexit Iob, & scidit vestimenta sua. & tonso capite corruens in terram, adorauit, & dixit, Nudus egressus sum de vtero matris meæ, & nudus reuertar illuc. dñs dedit, dominus abstulit: sicut domino placuit, ita factum est: sit nomen domini benedictũ. In omnibus his non peccauit Iob, neq; stultum quid contra Deum locutus est.

Ex Apocalypsi. Lectio secũda.

EGo Ioãnes frater vester & ca. 1. particeps in tribulatione, & regno, & patiẽtia in Christo Iesu, fui in insula quæ appellatur Pathmos, propter verbum

Dei, & testimoniũ Iesu. Fui in spiritu in dñica die, & audiui post me vocem magnã tanquã tubæ dicẽtis, Quod vides scribe in libro: & mitte septẽ ecclesiis quę sunt ĩ Asia, Epheso, & Smirnæ, & Pergamo, & Thyatiræ, & Sardis, & Philadelphiæ, & Laodiceæ. Et conuersus sum, vt viderem vocem quæ loquebatur mecũ. Et cõuersus vidi septem candelabra aurea, & in medio septem candelabrorũ aureorũ similẽ filio hominis vestitũ podere, & præcinctũ ad mamillas zona aurea. Caput autẽ eius & capilli erãt candidi, tanquã lana alba, & tanquã nix, & oculi eius tanquã flãma ignis: & pedes ei⁹ similes aurichalco velut in camino ardẽti. Et vox illius tanquã vox aquarũ multarũ: & habebat in dextera sua stellas septẽ. Et de ore eius gladius vtraq; partẽ acutus exibat, & facies eius sicut sol lucet in virtute sua. Et cũ vidissem eũ, cecidi ad pedes eius tanquã mortuus. Et posuit dexterã suã super me: dicens, Noli timere: Ego sum primus & nouissim⁹, & viuus, & fui mortuus, & ecce sum viuens in secula seculorũ, & habeo claues mortis & inferni. Scribe ergo q̃ vidisti, & quę sunt, & quæ oportet fieri post hęc. Sacramẽtũ septẽ stellarũ, quas vidisti in dextera mea, & septẽ candelabra aurea: septem stellę, angeli sunt septẽ ecclesiarũ, & candelabra septẽ, septẽ ecclesiæ sunt.

¶ Sabbato, ex Iob. Lectio. j.

FActum est aũt, cum quadã die venissent filij Dei, & starent coram dño, venisset quoq; Satan inter eos, & staret in conspectu eius, vt diceret dñs ad Satan, Vnde venis? Qui respondens ait, Circumiui terrã, & perambulaui eam. Et dixit dñs ad Satã, Nunq̃d cõsiderasti seruũ meũ Iob, ꝙ non sit ei similis in terra, vir simplex, & rectus, ac timens Deũ, & recedens à malo, & adhuc retinens innocentiã? Tu aũt cõmouisti me aduersus eum, vt affligerẽ eum frustra. Cui respõdẽs Satan, ait, Pellem pro pelle, & cuncta quæ habet homo dabit pro anima sua: alioquin mitte manũ tuam, & tange os eius & carnẽ, & tũc videbis ꝙ in faciẽ benedicat tibi. Dixit ergo dñs ad Satan, Ecce in manu tua est, veruntamen animã illius serua. Egressus igitur Satan à facie dñi, percussit Iob vlcere pessimo, à planta pedis vsq; ad verticẽ eius, qui testa saniẽ radebat, sedẽs in sterquili-

ca. 2.

quilinio. Dixit autem illi vxor sua, Adhuc tu permanes in simplicitate tua? Benedic Deo & morere. Qui ait ad illã, Quasi vna de stultis locuta es. Si bona suscepimus de manu Dei, mala quare nõ sustineamus? In omnibus his non peccauit Iob labiis suis. Igitur audientes tres amici Iob oẽ malũ quod accidisset ei, venerunt singuli de loco suo. Eliphaz themanites, & Baldad Suhites, & Sophar Naamathites. Cõdixerãt enim vt pariter venientes visitarẽt eum & consolarentur. Cunq; eleuassent procul oculos suos, non cognouerũt eum: & exclamantes plorauerunt, scissisq; vestibus sparserunt puluerem super caput suũ in cœlũ. Et sederunt cum eo in terra septem diebus & septem noctibus: & nemo loquebatur ei verbum. Videbant enim dolorem esse vehementẽ.

Ex Apocalypsi beati Ioannis Apostoli. Lectio secunda.

Ca. 2. ET angelo Ephesi ecclesiæ scribe, Hæc dicit qui tenet septẽ stellas in dextera sua, qui ambulat in medio septẽ candelabrorũ aureorum. Scio opera tua, & laborem, & patientiam tuam: & ꝙ non potes sustinere malos, & tentasti eos qui se dicunt apostolos esse, & nõ sunt, & inuenisti eos mendaces: & patientiam habes, & sustinuisti propter nomen meum, & non defecisti. Sed habeo aduersum te pauca, ꝙ charitatẽ tuam primam reliquisti. memor esto itaq; vnde excideris: & age pœnitentiam, & prima opera fac. Sin autẽ veniam tibi cito, & mouebo candelabrum tuum de loco suo, nisi pœnitentiã egeris. Sed hoc habes, q̃a odisti facta Nicolaitarum: quæ & ego odi. Qui habet aurem audiat quid spiritus dicat ecclesiis. Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in paradiso Dei mei. Et angelo Smyrnæ ecclesiæ scribe, Hæc dicit prim⁹ & nouissimus, qui fuit mortuus & viuit. Scio tribulationẽ tuam & paupertatem tuam, sed diues es: & blasphemaris ab his qui se dicunt Iudæos esse, & nõ sunt, sed sunt synagoga satanæ. Nihil horũ timeas quæ passurus es. Ecce missurus est diabolus aliquos ex vobis in carcerem vt tentemini: & habebitis tribulationem diebus decem. Esto fidelis vsq; ad mortem: & dabo tibi coronam vitæ.

QVI SEQVITVR ME NON AMBVLAT
IN TENEBRIS.

SANCTORVM HISTORIÆ,

Ex probatis authoribus summatim decerptæ.

IANVARIVS.

Circuncisio Christi duplex maius ad vesperas. Hymnus. Christe redemptor. &c. vt in die natiuitatis. Añ. Propter nimiam charitatem qua dilexit nos Deus, filium suum misit in similitudinem carnis peccati, Haleluiah, Haleluiah. Oratio.

Deus, q salutis æternæ beatæ Mariȩ virginitate fœcunda, humano generi pmia præstitisti, tribue quȩsumus: vt ipsam pro nobis intercedere sentiamus, per quam meruimus authorem vitæ suscipere dñm nŏstrum Iesum Christũ filium tuum. &c. Die. 1. A Et nõ fit cõmemoratio de alia octa. Ad matu. inui. Christ' natus est nobis, Venite adoremus. Hym. A solis ortus cardine. &c. vt in die Natiuitatis. Aña. O admirabile cõmercium, creator generis humani animatum corpus sumens, de virgine nasci dignatus est, & procedẽs homo sine semine largitus est nobis suam deitatem. Lectio tertia, ex cap. ij. Lucæ.

Et postq̃ consummati sunt dies octo, vt circunciderctur puer: vocatũ est nomen ei' Iesus: qđ vocatũ est ab angelo, prius quã in vtero cõciperetur. ca. 2.

Ex sermone sancti Bernardi.

Magnũ & mirabile sacramentum. Circunciditur puer, & vocatur Iesus. Quid sibi vult ista connexio? Circuncisio nempe magis saluandi, q̃ saluatoris esse videtur: & saluatorem circuncidere decet, magis, quã circuncidi. Sed agnosce mediatorẽ Dei, & hominũ, q ab ipso natiuitatis suæ exordio diuinis

humanā ſociat, ima ſummis. Naſcitur ex muliere: ſed cui fœcunditatis fructus ſic accedat, vt non decidat flos virginitatis. Pannis inuoluitur, ſed panni ipſi angelicis laudibus honorantur. Abſconditur in præſepio, ſed proditur radiante ſtella de cœlo. Sic & circuncisio veritatem ſuſceptę probat humanitatis, & nomen quod eſt ſuper omne nomen gloriam indicat maieſtatis. Circunciditur tanquā verus Abrahæ filius, Ieſus vocatur tanquā filius Dei. Ad laudes añ. Mirabile myſteriū declaratur, hodie innouantur naturæ, De⁹ homo fact⁹ eſt, id quod fuit permāſit, & quod non erat aſſumpſit, non cōmiſtionem paſſus nec diuiſionē. Oratio. Deus qui ſalutis. &c. vt ſupra. Ad veſperas hymnus. Chriſte redemptor. vt ſup. Añ. Magnum hæreditatis myſterium, templum Dei factus eſt vterus neſciens virum, non eſt pollutus ex eo carnē aſſumens, omnes gentes venient dicentes. Gloria tibi dñe. Oro. De⁹ qui. vt ſupra. Deinde pro cōmemoratio. octauę ſctī Stephani aña. Stephanus aūt plenus gratia & fortitudine faciebat pdigia, & ſigna magna in populo. Oro.

Omps ſempiterne De⁹, qui primitias martyrū in beati Leuitę Stephani ſanguine dedicaſti: tribue quęſumus, vt pro nobis interceſſor exiſtat, q pro ſuis etiā perſecutorib⁹ exorauit dñm noſtrum Ieſum Chri. &c. Et nō fit cōme. de aliis octauis.

Die. 2. In octa. ſancti Stephani dup. mi. Inuitato. hymni, añ. & tertia lectio dicuntur ſicut in die ſancti Stephani. Oratio. Omnipotens. vt ſup. Et eſt notandū ꝙ in laudib⁹ poſt prædictā orationē dñr etiā orationes ſctī Ioannis. Eccleſiā tuā Deus. & Innocētiū. De⁹ cuius hodier. Veſperæ dñr de ſctō Stephano, & poſt eius orationē pro cōme. octauę ſctī Ioannis dicitur añ. Iſte eſt Ioānes qui ſupra pectus dñi in cœna recubuit, beat⁹ apoſtolus cui reuelata ſunt ſecreta cœleſtia. Oro. Eccleſiā tuam. vt ſupra in eius feſto, & non fit cōmemoratio de Innocētibus.

Die. 3. In octa. ſancti Ioānis, du. mi. Inuit. Hym. Añæ, tertia lectio, & oratio dñr ſicut in ei⁹ feſto, & in laudib⁹ poſt orationem ſctī Ioannis dicit̃ etiā oro Innocētiū. Deus cuius hodier. Veſperę dicuntur de ſctō Ioan. & poſt eius orationē pro cōme. octauæ Innocentiū dicitur añ.

Hi sunt qui cũ mulieribus non sunt coinquinati, virgines enĩ sunt, & sequuntur agnum quocunque ierit. Oro. Deus cuius hodierna. &c. vt in eorũ festo.

Die. 4. D In octaua Innocentium dúplex minus Inuitato. Hymni, Añæ, tertia lectio, & oratio dñr sicut in eorũ festo.

Die. 5. E In vigilia Epiphaniæ, Inuitatorium, Hymni, Añæ, & Oratio, dicuntur sicut in die circuncisionis, siue incidat in dñica, siue, in alio quocunq; die.

Secundum Matthęum. Lcõ. iij.

ca. 2. IN illo tẽpore, Defuncto Herode, ecce Angelus dñi apparuit in somnis Ioseph in Ægypto dicẽs: Surge, & accipe puerũ & matrem eius, & vade in terram Israel, defuncti sunt enim qui quęrebant animam pueri. Et ref. Hom. scti Hiero. presby.

EX hoc loco intelligim⁹ nõ solum Herodẽ, sed & sacerdotes & Scribas eodem tẽpore necẽ dñi fuisse meditatos. Qui surgens accepit puerũ, & matrẽ eius. Non dixit, accepit filium suũ & vxorẽ suam: sed puerũ & matrem eius: quasi nutritius, nõ maritus. Audiens autem ꝙ Archelaus regnaret in Iudæa, pro Herode patre suo, timuit illo ire. Multi propter ignorãtiã historię labuntur errore, putantes eundẽ esse Herodẽ à quo in passione sua dñs irridetur, & qui nũc mortuus esse refertur. Ergo Herodes ille qui cũ Pilato postea amicitias fecit, huius Herodis filius est, frater Archelai. Quem & ipsum Tyberius Cæsar Lugdunum, quę Galliarum est ciuitas, relegauit: fratremq; eius Herodẽ successorẽ regni fecit. Lege Iosephi historiã. Et veniẽs habitauit in ciuitate quæ vocatur Nazareth: vt adimpleretur quod dictum est per ꝓphetas, Quoniã Nazaræ⁹ vocabitur. Si fixũ de scripturis posuisset exemplũ, nunquã diceret quod dictũ est per prophetas: sed simpliciter, quod dictũ est per prophetã. Nunc aũt, pluraliter prophetas vocans ostendit se non verba de scripturis sumpsisse, sed sensum. Nazaræus enim sctũs interpretatur. Sanctum autem dñm futurum omnis scriptura cõmemorat.

Epiphania domini, duplex maius. Ad vesperas. Hymnus.

HOstis Herodes impie, Chrm venire quid times? Non eripit mortalia, Qui regna dat cœlestia.

Ibant Magi, quam viderant,
Stellam sequentes præuiam:
Lumen requirunt lumine,
Deum fatentur munere.
Lauacra puri gurgitis,
Cœlestis agnus attigit:
Peccata, quæ non detulit,
Nos abluendo sustulit.
Nouum genus potentiæ,
Aquæ rubescunt hydriæ:
Vinumq; iussa fundere,
Mutauit vnda originem.
Gloria tibi dñe, Qui apparuisti hodie, Cũ pře, & sancto spiritu In sempiterna secula. Amẽ.
Et sic terminãtur hymni in omnib' horis per totã octauã. Añ.
Magi videntes stellam dixerũt adinuicem, Hoc signum magni regis est, eamus, & inquiramus eum, & offeramus ei munera, aurum, thus, & myrrham, Haleluiah, haleluiah. Oratio.

DEus, qui hodierna die vnigenitum tuum gentibus stella duce reuelasti: concede propitius, vt qui iam te ex fide cognouimus, vsq; ad contemplandam speciem tuæ celsitudinis perducamur. Per eund. &c.
Die. 6. Ad matu. inui. Christ' apparuit nobis, venite adorem' ps. Venite. & Gloria patri. &c. Fo. j. inui. Christ' apparuit. &c. Hym. Hostis hero. vt sup. Añ.
Reges Tharsis, & insulę munera offerẽt, reges Arabũ, & Saba dona adducent, hałah, hałah.
Notandũ ꝙ hodie omittũtur. j. & .ij. lectio occurrentes in dñicali. & loco earum leguntur infrascriptæ ex Isaia. Lectio. j.

OMnes sitientes venite ad aquas: & qui nõ habetis argentũ, properate, emite, & comedite. Venite, emite absq; argento, & absq; vlla cõmutatione vinũ & lac. Quare appenditis argentũ nõ in panibus, & laborem vestrũ nõ in saturitate? Audite audientes me, & comedite bonum, & delectabitur in crassitudine anima vestra. Inclinate aurem vestrã, & venite ad me, audite, & viuet anima vestra, & feriã vobiscũ pactũ sempiternum, misericordias Dauid fideles. Ecce testẽ populis dedi eũ, ducẽ ac præceptorẽ gentib'. Ecce, gentẽ quam nesciebas, vocabis: & gentes quæ te non cognouerũt, ad te currẽt propter dñm Deũ tuũ, & sanctũ Israel: quia glorificauit te. Quęrite dñm dũ inueniri põt, inuocate eũ dum prope est. Derelinquat impius viam suã, & vir iniquus cogitationes suas, & reuertatur ad dñm, & miserebitur eius, & ad Deũ nostrũ, quoniã multus est c. 55.

c. 60. est ad ignoscendũ.† Surge, illu
a minare Ierusalem: quia venit lumen tuũ, & gloria dñi super te orta est. Quia ecce tenebræ operient terrã, & caligo populos: sup te autem orietur dñs, & gloria ei⁹ in te videbitur. Et ambulabunt gẽtes in lumine tuo, & reges in splendore ortus tui. Leua in circuitu oculos tuos, & vide: oẽs isti cõgregati sunt, venerũt tibi. Filij tui de longe venient, & filiæ tuæ de latere surgent. Tunc videbis & afflues: & mirabitur & dilatabit᷑ cor tuũ, quãdo cõuersa fuerit ad te multitudo maris, fortitudo gentiũ venerit tibi. Inundatio camelorum operiet te, dromedarij Madiã, & Epha, omnes de Saba venient, aurũ, & thus deferẽtes, & laudem dño annuntiantes.]

Secundum Matthæum. Lcõ. ij.

ca. 2. CVm natus esset Iesus in Bethlehem Iudæ in dieb⁹ Herodis regis, ecce Magi ab oriente venerũt Ierosolymam, dicentes, vbi est q natus est rex Iudæorũ? vidimus enim stellã eius in oriente, & venimus adorare eũ. Audiens autẽ Herodes rex, turbatus est, & omnis Ierosolyma cum illo. Et cõgregans omnes principes sacerdotũ, & Scribas populi, sciscitabatur ab eis vbi Christ⁹ nasceretur. At illi dixerũt ei, In Bethlehẽ Iudæ. Sic enim scriptũ est per prophetam, Et tu Bethlehẽ terra Iuda, nequaq̃ minima es in principibus Iuda: ex te enim exiet dux qui regat populũ meum Israel. Tũc Herodes clam vocatis Magis, diligẽter didicit ab eis tempus stellæ quæ apparuit eis, & mittens illos in Bethlehem, dixit, Ite, & interrogate diligenter de puero: & cũ inueneritis, renuntiate mihi, vt & ego veniẽs adorem eum. Qui cũ audissent regem, abierunt. Et ecce stella quã viderãt in oriente, antecedebat eos, vsq; dum veniẽs staret supra vbi erat puer. Vidẽtes aũt stellam, gauisi sunt gaudio magno valde. Et intrantes domũ, inuenerũt puerũ cũ Maria matre eius, & procidentes adorauerũt eũ: & apertis thesauris suis, obtulerũt ei munera, aurũ, thus & myrrham. Et responso accepto in somnis ne redirent ad Herodem, per aliam viam reuersi sunt in regionẽ suam.

Hom. scti Grego. papę. Lcõ. iij.

SIcut ex lectione euangelica fratres audistis, cœli rege nato rex terræ turbatus est, quia nimirum terrena altitudo cõfunditur, cũ celsitudo cœlestis ape-

aperitur. Sed quęrendũ nobis est: quidnã sit ꝙ redẽptore nato pastoribus in Iudæa angelus apparuit: atq; ad adorãdũ hũc ab oriẽte Magos nõ angelꝰ, sed stella perduxit? Quia videlicet Iudæis tanq̃ ratione vtentibus rationale animal, id est, Angelꝰ prędicare debuit. Gentiles vero quia vti ratione nesciebant, ad cognoscendũ dñm, nõ per vocem, sed per signa perducũtur. Vnde & per Paulũ dicitur, Linguæ in signũ sunt nõ fidelibus, sed infidelibus: prophetiæ autẽ non infidelibus, sed fidelibus. Quia & illis prophetię tanquã fidelibus nõ infidelibus: & istis signa tanquã infidelibꝰ nõ fidelibus data sunt. Et notandũ ꝙ redẽptorẽ nostrũ cũ iam pfectę esset ætatis, eisdẽ gentibꝰ apostoli prędicãt: eumq; paruulum, & necdum per humani corporis officiũ loquentẽ, stella gẽtibus denũtiat: & quia nimirũ rationis ordo poscebat, vt loquentẽ dñm loquẽtes nobis ꝑdicatores innotescerẽt, & necdũ loquentẽ elemẽta muta prędicarent. Sed in oĩbus signis quæ vel nascẽte dño vel moriẽte mõstrata sunt, cõsiderãdũ nobis est, quãta fuerit in quorũdã Iudæorũ corde duritia, qui hũc nec per ꝓphetiæ donũ, nec p miracula agnouerũt. Omnia quippe elemẽta authorem suum venisse testata sunt. Vt enim de his quodã vsu humano loquar, Deũ hũc cœli esse cognouerũt quia protinus stellã miserũt. Mare cognouit, quia sub plantis eiꝰ se calcabile prębuit. Terra cognouit, qa eo moriente cõtremuit. Sol cognouit qa lucis suę radios abscõdit. Saxa & parietes agnouerũt, qa tempore mortis suæ scissa sunt. Infernus agnouit, qa hos, quos tenebat, mortuos reddidit, & tñ hũc quẽ Deũ omnia insensibilia elemẽta senserũt, adhuc infideliũ Iudæorũ corda Deũ esse minime cognoscũt, & duriora saxis scindi ad pœnitẽtiã nolũt: eumq; cõfiteri abnegãt, quem elemẽta (vt diximus) aut signis aut scissionibus Deũ clamant. Ad laudes añ. Ante luciferũ genitꝰ, & ante secula dñs saluator noster hodie mundo apparuit, Hal̃ah, hal̃ah. Ad vespe. hym. Hostis Herodes. vt supra. Añ. Tribus miraculis ornatũ diem sanctum colimus: Hodie stella Magos duxit ad præsepiũ: hodie vinum ex aqua factum est ad nuptias: hodie à Ioanne in Iordane Christus baptizari voluit, vt saluaret nos, Haleluiah.

Hæc

Hæc añ. dicit ad vesp. infra oct. Notandū q̃ cuilibet diei per totam octa. assignatur ꝓpria tertia lectio: tñ cū inciderit dñica infra octa. Epiph. omittitur tertia lectio de octa. & legitur de dñica infra oct. vt ibi inuenies.

Die. 7. G De octa. Epiphaniæ. Ex Hom. scti Greg. papæ, L. iij.

QVi etiam ad damnationis suę cumulū eum quē natum despiciunt, nasciturum longe ante præscierunt. Et nó solū q̃a nasceretur nouerant, sed etiam vbi nasceretur. Nam ab Herode requisiti, locū natiuitatis ei⁹ exprimūt, quem scripturę authoritate didicerūt. Et testimonium proferunt q̃ Bethlehem honorari natiuitate noui ducis ostenditur: vt ipsa eorū scientia & illis fieret ad testimonium damnationis, & nobis ad adiutorium credulitatis. Quos profecto bene Isaac cum Iacob filium suum benediceret designauit. Qui & caligātibus oculis & prophetās, in pręsenti filiū suum nō vidit, cui tamen multa in posterum præuidit. Quia nimirū Iudaicus popul⁹ prophetię spū plenus & cæcus: eū, de quo multa in futuro prędixit, in ꝑsenti positū nō agnouit. Sed natiuitate regis nostri cognita, Herodes ad callida argumenta cōuertitur, ne terreno regno priuaretur. Renuntiari sibi vbi puer inueniretur postulat: adorare se velle simulat: vt quasi hūc si inuenire possit extinguat. Sed quāta est humana malitia contra cōsiliū diuinitatis? Scriptū quippe est, Non est sapientia, non est prudentia, non est consilium cōtra dñm.

Die. 8. A De octa. Epiphaniæ. Sermo scti August. epi. Lcō. iij.

AD partū virginis adorandum magi ab oriente venerunt. Hunc diem hodie celebramus: huic debitum solennitati sermonē persoluimus. Illis dies iste primus illuxit: anniuersaria nobis festiuitas redit. Illi erant primitiæ gentiū: nos populi gentium. Nobis hoc lingua nūtiauit Apostolorū: stella illis tanquā lingua cœlorū. Et nobis ijdē Apostoli tanquā alij cœli enarrauerunt gloriā Dei. Cur enim nō agnoscamus eos cœlos, qui facti sunt sedes Dei? Sicut scriptum est. Anima iusti sedes est sapientię. Per hos enim cœlos, ille cœlorū fabricator & habitator intonuit: quo tonitruo mundus tremuit, & ecce iam credit. Magnū sacramentū. In præsepe tūc iacebat & ma-

& magos ab oriẽte adducebat.
Abſcondebatur in ſtabulo, &
agnoſcebatꝰ in cœlo: vt agnitus
in cœlo manifeſtaretꝰ in ſtabu-
lo. Et appellatꝰ Epiphania dies
iſte, quod Latine manifeſtatio
dici poteſt, ſimul eiꝰ celſitudinẽ
humilitatemq́, cõmendans: vt
qui in aperto cœlo ſydereis ſi-
gnis monſtrabatur, in anguſto
diuerſorio quęſitꝰ inueniretur.
Inualidusq́, ĩ infantilibꝰ mem-
bris, inuolutꝰ in pannis, adorare
tur à Magis, timeretur à malis.

Die.9. B De octa. Epiphaniæ.
Sermo ſctĩ Auguſt. epi. Lcõ.iij.

NVper celebrauimus diem
quo ex Iudæis dñs natus
eſt: hodie celebramꝰ quo à gen-
tibus adoratus eſt. Quoniam
ſalus ex Iudæis eſt. ſed hæc ſalꝰ
vſq; ad fines terræ. Nam in illo
die paſtores adorauerũt: hodie
magi. Illis angeli: iſtis aũt ſtella
nuntiauit. Vtriq́, de cœlo didi-
cerunt, cũ regẽ cœli in terra vi-
derũt: vt eſſet gloria in excelſis
Deo, & in terra pax hominibꝰ
bonæ voluntatis. Ipſe eſt enim
pax noſtra, q fecit vtraq; vnũ.
Iam hic infans natꝰ atq́, annun
tiatus oſtẽditur lapis ille angu-
laris. Iam in ipſo primordio na
tiuitatis apparuit, duos ex diuer
ſo parietes in ſe copulare iam
cœpit: paſtores à Iudæa, Magos
ab oriente perducens, vt duos
conderet in ſe in vnũ nouũ ho-
minẽ, faciens pacem. Pacẽ his
qui longe, & pacẽ his q prope.
Ideoq; illi ipſo die de proximo
venientes, de longinquo iſti ho
die peruenientes, duos dies cele
brandos poſteris ſignauerunt:
vnã tñ lucem mũdi vtriq; vide-
runt. Sed hodie de iſtis loquen-
dum eſt, quos de remotis terræ
partibꝰ fides duxit ad Chriſtũ.

Die.10. C De octa. Epiphaniæ.
Sermo ſctĩ Leonis papæ. L.iij.

CElebrato ꝓximo die quo
intemerata virginitas hu
mani generis edidit ſaluatorẽ:
Epiphaniæ nobis dilectiſſimi
veneranda feſtiuitas dat perſe-
uerantiã gaudiorũ: vt inter co-
gnatarũ ſolennitatũ vicina ſa-
cramenta, exultationis vigor, &
feruor fidei nõ tepeſcat. Ad om
nium enim hominum ſpectat
ſalutẽ, ꝙ infantia Saluatoris, ac
mediatoris Dei & hominũ iã
vniuerſo declarabatur mũdo,
cum adhuc exiguo detineretur
oppidulo. Quãuis enim Iſraeli
ticam gentẽ & ipſius gentis vnã
familiam delegiſſet, de qua na
turam humanitatis aſſumeret:
noluit tamẽ intra maternæ ha-
bitationis anguſtias ortus ſui

latere primordia, sed mox ab omnibus voluit agnosci, qui dignatus est pro omnibus nasci. Tribus igitur Magis in regione orientis: stella nouæ claritatis apparuit, quæ illustrior cæteris, pulchriorq; syderibus, facile in se intuentium oculos animosq; cōuerteret: vt confestim aduerteretur non esse otiosum, quod tam insolitū videbatur.

Die. 11. D De octa. Epiphanię. Ex serm. sctī Leonis papę. L. iij.

DEdit ergo aspiciētibus intellectū, q præstitit signū: & quod fecit intelligi, fecit inquiri, & se inueniendū obtulit requisitus. Sequuntur tres viri superni luminis ductū: & pręuij fulgoris indiciū intenta cōtemplatione comitantes; ad agnitionē veritatis, gratiæ splendore ducuntur, qui humano sensu signatū sibi regis ortū æstimauerunt in ciuitate regia esse quęrendū. Sed qui serui susceperat formā, & nō iudicare venerat, sed iudicari: Bethlehem pręelegit natiuitati, Ierosolymā passioni. Herodes vero audiens Iudęorū principē natū, successorem suspicatus expauit. Et molitus necē salutis authori, falsum spopondit obsequium. Quàm felix foret, si Magorū imitaretur fidē: & cōuerteret ad religionē, quod disponebat ad fraudē? O cæca stultæ æmulationis impietas, quæ perturbandū putas diuinū tuo furore cōsiliū? Dn̄s mundi temporale nō quęrit regnū, qui præstat æternū. Quid incōmutabilē dispositarum rerum ordinē vertere, & alienum facinus præoccupare conaris? mors Christi non est temporis tui. Ante cōdendū est Euangelium: ante prędicandū est Dei regnū: ante sanitates donandę: ante sunt facienda miracula.

Aduertendū ꝙ qn̄ Epipha. dn̄i inciderit in dn̄ica; tūc in sabbato sequēti omittenda est sequēs tertia lectio, & loco ei⁹ legendū Euāgeliū. Cū factus esset Iesus. cum homilia vt inuenies in dominica tertia post Aduentum.

Die. 12. E De octa. Epiphanię. Sermo sctī Leonis papæ. L. iij.

IVstum & rationabile, dilectissimi, & veræ pietatis obsequium est in diebus, qui diuinę opera misericordiæ protestantur, toto corde gaudere, & honorifice ea q̄ ad salutem nostrā gesta sunt, celebrare. Vocante nos ad hanc deuotionē ipsa recurrentiū temporū lege, quę nobis post diem in quo coęternus patri fili⁹ Dei natus ex virgine est,

est, breui interuallo Epiphaniæ intulit festum, ex apparitione dñi consecratū. In quo magnū fidei nostrę pręsidiū prouidētia diuina constituit: vt dū solenni veneratione recolitur, adorata in exordiis suis Saluatoris infantia, per ipsa originalia documenta probaretur, veri hominis in Christo orta natura. Hoc est enī quod iustificat impios: hoc est quod ex peccatoribus facit sanctos, si in vno eodemq; dño Iesu Christo, & vera deitas, & vera credatur humanitas. Deitas, qua ante omnia secula in forma Dei æqualis est patri: humanitas, qua in nouissimis dieb⁹ in forma serui vnitus est homini. Ad roborandam ergo hanc fidem, qua contra omnes pręmuniebamur errores, ex magno factum est diuinæ pietatis consilio, vt gens in longinqua orientalis plagæ regione consistens, quæ spectandorum syderum arte pollebat, signum nati pueri, qui super omnem Israel esset regnaturus, acciperet.

Hodie ī ves. dicit̄ añ. assignata ad primas vespe. Magi vidētes.

Die. 13. F Octa. Epipha. du. mi.

Secundum Ioānem. Lectio. iij.

ca. 1. IN illo tempore: Vidit Ioannes Iesum venientem ad se, & ait, Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mūdi. Et reliqua.

Homilia sancti Augustini epi.

NEmo sibi arroget & dicat quia ipse auferat peccata mūdi. Iam intēdite cōtra quos superbos intēdebat Ioānes digitum. Nondū erāt nati hæretici, & demōstrabātur: iam intendebat cōtra illos. Contra illos clamabat tūc à fluuio, cōtra quos modo clamat ex Euangelio. Venit Iesus. Et quid dicit ille? Ecce agnus Dei. Si agnus, innocens, & Ioānes agnus, an nō & ipse innocēs? Sed quis innocēs, aut quantū innocēs? omnes ex illa radice veniūt, & ex illa propagine, de qua cantat gemens Dauid, Ego in iniquitatib⁹ concept⁹ sum: & in peccatis mater mea in vtero me aluit. Solus ergo ille agnus qui non sic venit. Non enim in iniquitate conceptus est, qui non de mortalitate cōcept⁹ est, nec eum in peccatis mater eius in vtero aluit, quem virgo concepit, virgo peperit: quia fide cōcepit, fide suscepit. Ergo ecce agn⁹ Dei: Nō habet iste traducē de Adam. Carnem tantū assumpsit de Adam, peccatum nō assumpsit. Qui non assumpsit de massa nostra peccatū, ipse est qui tollit peccatū no-

nostrum: ecce agnus Dei, ecce qui tollit pctā mūdi. Nostis qa quidā homines dicūt aliquando, Nos tollimus peccata hominib⁹ quia sancti sum⁹. Si enim nō fuerit sanctus qui baptizat⁹ quomodo tollit peccatum alterius, cū sit ille homo plenus peccato? Contra istas disputationes verba nostra non dicamus: hūc legamus, Ecce agnus Dei: ecce qui tollit peccata mundi.

Die. 14. G Basili⁹ episc. ꝯfes. L. iij.

BAsilius Cappadox genere, Cæsareæ primū in sua regione, deinde Athenis eruditus, in eā magnitudinē omnis generis doctrinarū euasit, cum egregia sanctitate: vt inde magni cognomē inuenerit. Reuersus igitur in patriā cū magna oīum expectatione Cæsaream vocatur: vt morum, ac pietatis institutor, moderatorq; esset: præsulisq; Eusebij adiutor: cui morięti in episcopatu successit. In quo sic Valētis Imperatoris Arriani sibi infesti tractauit animū sanctitate, & cōsequentibus signis, vt cum se vellet in exiliū mittere, sentētiā mutare coegerit: Sella enim qua gestandus erat Valens, subito cōfracta & dissoluta est. Cunq; de more exilij multam scripturus esset, perficere nō valuit, calamo nihil atramenti reddente. Cunq; secūdus, & tertius calamus hoc pertulisset, & adhuc legē impiā firmare cōtenderet, cōmota est eius dextera, eamq; subitus tremor inuasit. Tunc eius animo terrore impleto, ambabus manibus chartā rupit. Et quæ nox data est Basilio ad deliberādū, eadem vxor imperatoris, velut tortoribus tradita, cruciatur. Filius vero, qui eis erat vnicus, extinct⁹: paternæ impietatis creditur exoluisse supplicia. Erat autem Basilius in victu, & cultu abstinentissimus: vna tantū tunica se amiciebat, humi cubitabat, totis sæpe noctibus vigilabat, omnis expers libidinis tota vita perseuerauit. Primus omnium cœnobia excogitauit: & ritū illū monachorū antiquū atq; agrestem, ad formulā religioni propiorem reduxit. Scripsit multa sanctissime, & eloquentissime: nemo enim sacra volumina (vt testatur Gregorius Nazianzenus, qui vitam eius conscripsit) nec eloquentius eo, nec verius, nec vberius enarrauit. Obiit autē corpore iam per abstinentiam consumpto: cum ossibus ac pelle tantū superstes esset Calēd. Ianuarij.

Die. 15. A Martina vir. m. L. iij.

MArtina virgo Romana ex nobili & patritia familia Christianę pietatis egregia cultrix, & ab ineunte ætate sacris literis dedita, & erudita, dum sequitur Euangelicã doctrinã, suarũ facultatũ magnã partem pauperibus distribuit. Quam ob rem facta rea, ꝙ relicto deorũ cultu seruiret nouæ religioni, ab Alexandro Imperatore, Apollini, sacrificare iubetur, nisi mallet supplicia mortemq; subire. Cũ igitur in fide Christi pstaret, equuleo suspẽsa ferreis vngulis exarat̃, & sic cruciatã in carcerẽ coniicit̃, si forte sentẽtiã mutaret. Sed postridie rursus diis immolare iussa, & perinde cõtempto principis impio iussu, sęuissime torquet̃, mamillis ferro laniatis, rursusq; in carcerẽ retruditur. Paucis vero dieb9 interiectis, desperata mutatiõe sentẽtię, ĩ publicis spectaculis obiecta est immanib9 bestiis, quarũ nulla virginẽ inuasit, aut quoquo modo lęsit. Tũc vero iussu Imperatoris extra vrbẽ educta, & in Christiana cõfessione & pietate cõstãtissime pseuerãs, capite plectitur Calendis Ianuarij. Cui9 corp9 sepulturæ datũ est à sctõ Calisto papa.

Die. 16. B Marcell9 pp m. L. iij.

MArcellus patria Romanus à Cõstantino & Galerio vsq; ad Maxentium gessit pontificatum. Huius hortatu Priscilla, & Lucina matronæ Romanæ adductæ sunt: altera vt cœmeteriũ suis sumptib9 via Salaria cõstrueret, altera vt ecclesiam Dei hæredem suorum bonorum institueret. Titulos quinq; & viginti ĩ vrbe Roma idẽ disposuit, quasi diocęses ad cõmoditatẽ baptismi, & eorum qui ad fidẽ Christi ex gentibus quotidie veniebãt, & ad martyrum sepulturas. Quibus rebus iratus Maxentius, Lucina relegata, ipsum minis impellere conatur, vt se pontificatu abdicaret, atq; nomẽ Christianũ deponeret. In quo cũ se ab eo negligi animaduerteret, ipsum in viuaria ad curam publicarũ bestiarũ damnauit. Ex quo loco nec orationes ille, nec ieiunia prętermittens, parochias etiam epistolis, quãdo aliter non licebat, multos annos gubernauit. Demum ex fœda illa, atq; incõmoda habitatione, pædore & situ cõfectus, obiit, eiusq; sanctissimum corpus in cęmeterio Priscillæ in via Salaria sepelitur. xvij. Calen. Febr. Sedit autẽ

annos quinq;, menses sex, dies vnum & viginti. Te deũ. Orõ.

PReces populi tui quęsum' dñe clemẽter exaudi, vt beati Marcelli martyris tui, atque pontificis meritis adiuuemur, cuius passione lętamur. Per dñ.

Die. 17. C Antonius abbas duplex minus. Lectio tertia.

ANtonius in Ægypto nobili genere natus, Cõstantini magni tempore cũ intrans ecclesiã vt solebat audisset illud Euangelij, Si vis perfectus esse, vende omnia quæ habes, & da pauperibus: velut ea sibi tunc peculiariter dicta interpretat', oĩbus suis possessionibus distractis, pretium distribuit pauperibus: ipseq; in vastam Ægypti solitudinẽ recessit. Vbi quãplurimos annos incredibili parsimonia & sanctitate vitã gessit, vix humanã, sæpe à dæmonib' ipsi sanctimoniã inuidentibus, varijs imaginibus infestatus: quos ipse ope diuina fret', tam cõstanter spernebat, vt cõuitiis etiã & maledictis psequeretur, exprobrans illis imbecillitatem in eos, quos diuina gratia non destituisset. Itaq; tanto iam terrori dæmonibus erat sæpe à se deuictis, vt multi per Ægyptũ ab illis agitati, noĩe Antonij super ipsos inuocato liberarẽtur. Huic Cõstantin' Imperator se, & filios per literas cõmendauit, vt pro eis dño supplicaret. Ita miraculis clarus, annũ agens vltra centesimũ, à vita migrauit decimosexto Calendas Februa.

Die. 18. D Fit de Cathedra Romana. s. Pet. du. ma. Ad ves. hy'.

Vodcũq; vinclis super terrã strinxerit, Erit ĩ astris religatum fortiter. Et qđ resoluit in terris arbitrio, erit solutum super cœli radium: In fine mundi iudex erit seculi.

Gloria patri per immensa secula, Sit tibi nate dec', & imperiũ, Honor, potestas, sanctoq; spiritui, Sit trinitati sal' indiuidua, Per infinita scłorũ scła. Amen.

Añ. Tu es pastor ouium, princeps apostolorum, tibi traditæ sunt claues regni cœlorũ. Orõ.

DEus, qui beato Petro Apostolo tuo collatis clauibus regni cœlestis animas ligandi, atq; soluẽdi pontificiũ munus tradidisti: cõcede, vt intercessionis eius auxilio, à pctõrũ nrorũ nexibus liberemur: Qui viuis.

Ad matutinum inuita[illegible].

Tu es pastor ouium, princeps apostolorũ, tibi tradidit Deus cla-

claues regni cœlorum. Hym.

IAm bone pastor Petre clemens accipe Vota precantũ. & peccati vincula Resolue tibi potestate tradita, Qua cunctis cœlum verbo claudis, aperis. Sit Trinitati sempiterna gloria, Honor, potestas, atq; iubilatio, In vnitate cui manet imperium, Ex tũc & modo per æterna seculã. Amen. Añ. Tu es Petrus, & super hanc petrã, ædificabo ecclesiam meam. Lcõ. iij.

CAthedra summi pontificatus, cuius hodie festum celebramus, promissa est Petro, cũ Christus ei dixit, vt habetur Matthæi sextodecimo capite: Ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hãc petram ædificabo ecclesiam meã: & portæ inferi nõ prẹualebunt aduersus eam. Et tibi dabo claues regni cœlorum. Et quodcunq; ligaueris super terrã, erit ligatũ & in cœlis, & quodcunq; solueris super terram, erit solutũ & in cœlis. His igitur verbis Christus cathedrã summi sacerdotij Petro pollicitus anteq̃ pateretur, eandẽ tradidit post resurrectionem: cum ter ipsi suum gregem pascendũ cõmendaret. De quo sic scripsit Ioannes, Dixit Simoni Petro Iesus, Simon Iona diligis me plus his? Dicit ei, Etiã dñe, tu scis q̃a amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei iterum, Simon Iona diligis me? Ait illi, Etiam dñe, tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce agnos meos. Dicit ei tertio, Simon Iona amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio amas me. Et dixit ei, Pasce oues meas. Petrus igitur post ascensionẽ Christi ad patrem, cum Pontũ, Galatiam, Bithyniam, & Cappadociam peragrasset fidẽ Christi prædicando, & sermonẽ miraculis cõfirmãdo, Antiochiam reuersus est: ibiq; Cathedrã, hoc est sedẽ apostolicã, fixit, tenuitq; septẽ annos, donec iussu Dei (vt verbis vtar Marcelli papæ, & martyris) eam transtulit Romã, immobileq; locauit: vt ad cõmoditatẽ Christianorũ & religionis augmentũ, sed etiã summi sacerdotij, & ecclesiæ caput esset, in ea potissimum vrbe, quæ principatum orbis obtinebat. Ad laudes aña. Quodcunq; ligaueris super terram, erit ligatum & in cœlis: & quodcunq; solueris super terram, erit solutum & in cœlis, dicit dominus Simoni Petro. Ad vespe. hym. Quodcunq; vinclis &c. Aña: Dum esset summus pontifex, ter-

terrena non metuit, sed ad cœlestia regna gloriosus migrauit.

Die. 19. E Telesphor. pp m. f. iij.

TElesphorus natione Græcus Antonino imperatore pontifex factus, constituit vt proxime ante Pascha ieiuniũ Quadragesimæ obseruaretur: vtq; in natali Christi tres missę celebrarentur. Prima media nocte, cum Christus est natus in Bethlehem. Secũda in aurora, quãdo à pastorib⁹ est cognitus. Postremo circa eam horã qua redẽptionis humanæ mysteriũ agebatur. Itẽ, vt ante sacrificiũ caneret, Gloria in excelsis Deo. Ordinationibus quater mense Decẽbri habitis, p̃sbyteros. xv. diaconos. xvij. epos. xiij. creauit. Cum aũt sedisset annos vndecim, mẽses tres, dies. xxij. martyrio coronatus est, ac in Vaticano sepultus Nonis Ianuarij.

Die. 20. F Fabianus papa, & Sebastianus marty. dup. mi. Orõ.

Nfirmitatem nostrã respice omnipotẽs Deus, & quia põdus proprię actionis grauat, beatorum martyrum tuorum Fabiani & Sebastiani intercessio gloriosa nos protegat. Per dominum no. Lectio iij.

FAbianus patria Romanus à Gordiano & Philippo ad Decium imperatorẽ pontifex ecclesiæ præfuit. Hic septẽ diaconis regiones diuisit, qui à notariis res martyrũ gestas scribẽtibus, colligerent. Statuitq;, vt singulis annis in die cœnæ dñi chrisma renouaretur, ac vetus cõbureretur in ecclesia. Huius tẽpore orta est hæresis Nouatij Romanæ ecclesiæ presbyteri, negantis apostatas etiam pœnitentes ab ecclesia recipi debere. Sed congregato Romæ cõcilio sexaginta episcoporũ totidẽq; presbyterorũ cũ diaconis cõpluribus, hæc hæresis Nouatiana damnata fuit, & cum alijs error quoq; Helchesatarũ asserentiũ nõ esse criminosum ĩ tormẽtis Christũ vocetenus ab eo negari, qui corde ipsum cõfiteretur. Fabian⁹ deniq;. xiij. Caléd. Feb. martyrio coronat⁹ ĩ cęmeterio Calisti via Appia sepelitur; cũ sedisset annos. xiiij. menses. xj. dies. xj. Sebastian⁹ ciuis Mediolanensis, sed Narbonæ ortus, vel vt alij tradunt, oriundus, vir nobilis, & Imperatori Diocletiano charus, primæq; cohortis ductor, multos Christianorũ in tormẽtis deficientes tam fortiter, & sancte in fide cõfirma-

uit, vt martyriũ cõſtanter ſubierint. Quorum fuere Marcus, & Marcellianus fratres, q Romæ in domo Nicoſtrati vincti aſſeruabantur, cuius Nicoſtrati vxor Zoe, exorante Deũ Sebaſtiano, vocẽ ante ſex annos per morbũ amiſſam recepit. Quibus rebus cognitis Diocletian⁹ Sebaſtianum ad ſe vocat, & grauiſſime increpatũ, omni ratione à fide conatur auertere. Sed hoc fruſtra tẽtato, iubet eũ ſtipite alligatũ à ſagittariis configi. Frequentibus igitur ſagittis cõfixus, cum ab oĩbus aut per necatus, aut protin⁹ moriturus crederetur, tamen conſequenti nocte, ab Hyrene ſancta matrona ſepeliendi gratia ſublatus, viuus reperitur, & ope diuina breui eſt in domo illius in priſtinam valetudinẽ reſtitutus.

Itaq; paulo poſt factus obuiam Diocletiano ad rei miraculũ attonito, libere cœpit impietatẽ, & ſęuitiã in Chriſtianos improperare. Tunc vero iuſſu eiuſdẽ imperatoris tandiu virgis cæſus eſt, donec animã exhalauit. Eius vero corpus in cloacã deiectum Lucinæ opera, cui Sebaſtianus per ſomnium viſus, & vbi ſuum corpus eſſet, & vbi condi vellet, demonſtrauit, ad Cathacumbas ſepultũ eſt: vbi templum extat eiuſdem nomine dicatum. Paſſus eſt autem Romæ. xiij. Calend. Februarij.

Die. 21 G Agnes virgi. marty. duplex minus. Oratio.

OMnipotens ſempiterne De⁹, qui infirma mundi eligis, vt fortis quæq; cõfundas: cõcede propitius, vt qui beatæ Agnetis virginis & martyris tuæ ſolennia colimus, eius apud te patrocinia ſentiamus. Per. Lectio. iij.

AGnes virgo Romana claris parentibus orta, cum ab vrbis pręfecti filio amore flagrante in coniugẽ magnis pollicitis, & contentione peteretur, oĩbus ſpretis, in ea reſponſione perſtitit, ſe ab amatore Chriſto fuiſſe occupatam, ipſiq; ſoli ſe datã fidem præſtare oportere. Ita cũ neq; blanditiis, neq; minis cõmoueret̃ à Symphronio præpoſito, nec iuſſa Deæ Veſtæ ſacrificare paruiſſet, veſtib⁹ ſpoliata, pręeunte præcone in lupanar ducta eſt, vbi cœleſte lumẽ ſic eam circunfulſit, vt à nemine videri poſſet. Cumq; pręfecti filius virgini inſultaturus intraſſet, confeſtim exanimis iacuit: qui mox oratione virginis ſuſcitat⁹, egreſſuſq; in publicũ clamare cœpit, Templa Deorũ

eſſe

esse dæmonũ domicilia,& solũ Christianorũ verum esse Deũ. Quo miraculo templorũ pontificibus cõmotis,ac virginẽ magam esse clamitantibus. Symphronius licet iam Agnetem libenter absolueret,timẽs tamen pontificũ calumniam, causam virginis cognoscendã Aspasio vicario cõmisit. Hic aũt in conspectu omniũ rogũ accendit, & in eum virginẽ protrudi iussit. Quo facto flammis diuisis ipsa in medio illæsa permansit, & ignis circunstãtes exurebat,qui tamen ad orationẽ virginis statim extinctus est. Tũc Aspasius ira cõcitatus iussit eã decollari. Et sic martyrio coronata ad sponsum Christum emigrauit duodecimo Calend. Februarij. Parentes aũt eius corpus abstulerũt, & via Numẽtana in prædiolo suo non longe ab vrbe sepelierunt. Quibus in sepulchro cũ fletu & lamẽtatione assidentibus, frequẽti virginũ cœtu circunsepta,candida,& refulgens, Agnes apparuit, hortataq; est illos, vt pijs lachrymis finẽ imponerent,quandoquidẽ ipsa in cœlũ sublata, vberrimũ ferret sui martyrij præmium. Igitur fama sanctitatis eius vbiq; dispersa,quotquot credẽtes ad sepulchrum eius venissent,à quacunq; infirmitate sanabantur.

Die.22. A Vincentius, & Anastasius martyres. Lectio tertia.

VIncentius Oschæ natus quod oppidũ est Hispaniæ citerioris,ab ineunte ætate studio literarũ deditus,& sacris literis eruditus,à Valerio Cæsaraugustano episcopo cui blæsa lingua erat, munus iniunctum prędicandi Euangeliũ pro ipso sanctissime, & cõstãter obibat. Quo cognito Decianus prouinciæ pręses,in psecutione Diocletiani, & Maximiani capi eum iubet Cæsaraugustę cum Valeriano, & vinctũ ad se Valentiã deduci,vbi propter fidei cõstantiam verberibus primũ vsq; ad tortorum lassitudinẽ cæsus est: deinde in equuleo ferreis vnguibus exaratus, postremo in craticula prunis subiectis impositus, & ferreis pectinib' alto impressis excarnificat': quæ cũ inuicto animo ptulisset, in carcerẽ retruditur, vbi paulo post spiritũ ad martyrij coronã accipiendã emisit. xj. Calẽd Febru. Quo die martyriũ quoq; celebratur Anastasij natione Persæ qui Heraclio imperatore cum Ierosolymam, & loca sancta visisset, extra castellũ Bethsalem

Ibant Magi, quam viderant,
Stellam sequentes præuiam:
Lumen requirunt lumine,
Deum fatentur munere.
Lauacra puri gurgitis,
Cœlestis agnus attigit:
Peccata, quæ non detulit,
Nos abluendo sustulit.
Nouum genus potentiæ,
Aquæ rubescunt hydriæ:
Vinumq; iussa fundere,
Mutauit vnda originem.
Gloria tibi dñe, Qui apparuisti hodie, Cũ prẽ, & sancto spiritu In sempiterna secula. Amẽ.
Et sic terminãtur hymni in omnib⁹ horis per totã octauã. Añ. Magi videntes stellam dixerũt adinuicem, Hoc signum magni regis est, eamus, & inquiramus eum, & offeramus ei munera, aurum, thus, & myrrham, Haleluiah, haleluiah. Oratio.

Deus, qui hodierna die vnigenitum tuum gentibus stella duce reuelasti: concede propitius, vt qui iam te ex fide cognouimus, vsq; ad contemplandam speciem tuæ celsitudinis perducamur. Per eund. &c.

Die. 6. Ad matu. inui. Christ⁹ apparuit nobis, venite adorem⁹ ps. Venite. & Gloria patri. &c. Fo. j. inui. Christ⁹ apparuit. &c. Hym. Hostis hero. vt sup. Añ. Reges Tharsis, & insulę munera offerẽt, reges Arabũ, & Saba dona adducent, halah, halah. Notandũ ꝙ hodie omittũtur. j. & ij. lectio occurrentes in dñicali. & loco earum leguntur infrascriptæ ex Isaia. Lectio. j.

Omnes sitientes venite ad aquas: & qui nõ habetis argentũ, properate, emite, & comedite. Venite, emite absq; argento, & absq; vlla cõmutatione vinũ & lac. Quare appenditis argentũ nõ in panibus, & laborem vestrũ nõ in saturitate? Audite audientes me, & comedite bonum, & delectabitur in crassitudine anima vestra. Inclinate aurem vestrã, & venite ad me, audite, & viuet anima vestra, & feriã vobiscũ pactũ sempiternum, misericordias Dauid fideles. Ecce testẽ populis dedi eũ, ducẽ ac præceptorẽ gentib⁹. Ecce, gentẽ quam nesciebas, vocabis: & gentes quæ te non cognouerũt, ad te currẽt propter dñm Deũ tuũ, & sanctũ Israel: quia glorificauit te. Quęrite dñm dũ inueniri põt, inuocate eũ dum prope est. Derelinquat impius viam suã, & vir iniquus cogitationes suas, & reuertatur ad dñm, & miserebitur eius, & ad Deũ nostrũ, quoniã multus est

(marginal: 160. 1 — c. 55. — ca. 2.)

c. 60. est ad ignoscendũ.† Surge, illu
a minare Ierusalem: quia venit
lumen tuũ, & gloria dñi super
te orta est. Quia ecce tenebræ
operient terrã, & caligo populos:
sup te autem orietur dñs, &
gloria ei⁹ in te videbitur. Et ambulabunt
gẽtes in lumine tuo,
& reges in splendore ortus tui.
Leua in circuitu oculos tuos, &
vide: oẽs isti cõgregati sunt, venerũt
tibi. Filij tui de longe venient,
& filiæ tuæ de latere surgent.
Tunc videbis & afflues: &
mirabitur & dilatabit᷑ cor tuũ,
quãdo cõuersa fuerit ad te multitudo
maris, fortitudo gentiũ
venerit tibi. Inundatio camelorum
operiet te, dromedarij
Madiã, & Epha, omnes de Saba
venient, aurũ, & thus deferẽtes,
& laudem dño annuntiantes.]

Secundum Matthæum. Lcõ. ij.

ca. 2. CVm natus esset Iesus in
Bethlehem Iudæ in dieb⁹
Herodis regis, ecce Magi ab
oriente venerũt Ierosolymam,
dicentes, vbi est q natus est rex
Iudæorũ? vidimus enim stellã
eius in oriente, & venimus adorare
eũ. Audiens autẽ Herodes
rex, turbatus est, & omnis Ierosolyma
cum illo. Et cõgregans
omnes principes sacerdotũ, &
Scribas populi, sciscitabatur ab
eis vbi Christ⁹ nasceretur. At illi
dixerũt ei, In Bethlehẽ Iudæ.
Sic enim scriptũ est per prophetam,
Et tu Bethlehẽ terra Iuda,
nequaq̃ minima es in principibus
Iuda: ex te enim exiet dux
qui regat populũ meum Israel.
Tũc Herodes clam vocatis Magis,
diligẽter didicit ab eis tempus
stellæ quæ apparuit eis, &
mittens illos in Bethlehem, dixit,
Ite, & interrogate diligenter
de puero: & cũ inueneritis, renuntiate
mihi, vt & ego veniẽs
adorem eum. Qui cũ audissent
regem, abierunt. Et ecce stella
quã viderãt in oriente, antecedebat
eos, vsq; dum veniẽs staret
supra vbi erat puer. Vidẽtes
aũt stellam, gauisi sunt gaudio
magno valde. Et intrantes domũ,
inuenerũt puerũ cũ Maria
matre eius, & procidentes adorauerũt
eũ: & apertis thesauris
suis, obtulerũt ei munera, aurũ,
thus & myrrham. Et responso
accepto in somnis ne redirent
ad Herodem, per aliam viam
reuersi sunt in regionẽ suam.

Hom. sctĩ Grego. papę. Lcõ. iij.

SIcut ex lectione euangelica
fratres audistis, cœli rege nato
rex terræ turbatus est, quia
nimirum terrena altitudo cõfunditur,
cũ celsitudo cœlestis

aperitur. Sed quęrendū nobis est: quidnā sit ꝙ redēptore nato pastoribus in Iudæa angelus apparuit: atq; ad adorādū hūc ab oriēte Magos nō angel⁹, sed stella perduxit? Quia videlicet Iudæis tanq̄ ratione vtentibus rationale animal, id est, Angel⁹ prędicare debuit. Gentiles vero quia vti ratione nesciebant, ad cognoscendū dn̄m, nō per vocem, sed per signa perducūtur. Vnde & per Paulū dicitur, Linguæ in signū sunt nō fidelibus, sed infidelibus: prophetiæ autē non infidelibus, sed fidelibus. Quia & illis prophetię tanquā fidelibus nō infidelibus: & istis signa tanquā infidelib⁹ nō fidelibus data sunt. Et notandū ꝙ redēptorē nostrū cū iam pfectę esset ætatis, eisdē gentib⁹ apostoli prędicāt: eumq; paruulum, & necdum per humani corporis officiū loquentē, stella gētibus denūtiat: & quia nimirū rationis ordo poscebat, vt loquentē dn̄m loquētes nobis p̄dicatores innotescerēt, & necdū loquentē elemēta muta prędicarent. Sed in oībus signis quæ vel nascēte dn̄o vel moriēte mōstrata sunt, cōsiderādū nobis est, quāta fuerit in quorūdā Iudæorū corde duritia, qui hūc nec per ꝓphetiæ donū, nec p miracula agnouerūt. Omnia quippe elemēta authorem suum venisse testata sunt. Vt enim de his quodā vsu humano loquar, Deū hūc cœli esse cognouerūt quia protinus stellā miserūt. Mare cognouit, quia sub plantis ei⁹ se calcabile prębuit. Terra cognouit, q̄a eo moriente cōtremuit. Sol cognouit q̄a lucis suę radios abscōdit. Saxa & parietes agnouerūt, q̄a tempore mortis suæ scissa sunt. Infernus agnouit, q̄a hos, quos tenebat, mortuos reddidit, & tn̄ hūc quē Deū omnia insensibilia elemēta senserūt, adhuc infideliū Iudæorū corda Deū esse minime cognoscūt, & duriora saxis scindi ad pœnitētiā nolūt: eumq; cōfiteri abnegāt, quem elemēta (vt diximus) aut signis aut scissionibus Deū clamant. Ad laudes añ. Ante luciferū genit⁹, & ante secula dn̄s saluator noster hodie mundo apparuit, Halłah, halłah. Ad vespe. hym. Hostis Herodes. vt supra. Añ. Tribus miraculis ornatū diem sanctum colimus: Hodie stella Magos duxit ad præsepiū: hodie vinum ex aqua factum est ad nuptias: hodie à Ioanne in Iordane Christus baptizari voluit, vt saluaret nos, Haleluiah.

Hæc añ. dicit ad veſ. infra oct. Notandũ q̃ cuilibet diei per totam octa. aſſignatur ꝓpria tertia lectio: tñ cũ inciderit dñica infra octa. Epiph. omittitur tertia lectio de octa. & legitur de dñica infra oct. vt ibi inuenies.

Die. 7. G De octa. Epiphaniæ. Ex Hom. ſcti Greg. papæ, L. iij.

QVi etiam ad damnationis ſuę cumulũ eum quẽ natum deſpiciunt, naſciturum longe ante præſcierunt. Et nõ ſolũ q̃a naſceretur noue rant, ſed etiam vbi naſceretur. Nam ab Herode requiſiti, locũ natiuitatis ei⁹ exprimũt, quem ſcripturę authoritate didicerũt. Et teſtimonium proferunt q̃ Bethlehem honorari natiuitate noui ducis oſtenditur: vt ipſa eorũ ſcientia & illis fieret ad teſtimonium damnationis, & nobis ad adiutorium credulitatis. Quos profecto bene Iſaac cum Iacob filium ſuum benediceret deſignauit. Qui & caligãtibus oculis & prophetãs, in pręſenti filiũ ſuum nõ vidit, cui tamen multa in poſterum præuidit. Quia nimirũ Iudaicus popul⁹ prophetię ſpũ plenus & cæcus: eũ, de quo multa in futuro prędixit, in ꝑſenti poſitũ nõ agnouit. Sed natiuitate regis noſtri cognita, Herodes ad callida argumenta cõuertitur, ne terreno regno priuaretur. Renuntiari ſibi vbi puer inueniretur poſtulat: adorare ſe velle ſimulat: vt quaſi hũc ſi inuenire poſſit extinguat. Sed quãta eſt humana malitia contra cõſiliũ diuinitatis? Scriptũ quippe eſt, Non eſt ſapientia, non eſt prudentia, non eſt conſilium cõtra dñm.

Die. 8. A De octa. Epiphaniæ. Sermo ſcti Auguſt. epi. Lcõ. iij.

AD partũ virginis adorandum magi ab oriente venerunt. Hunc diem hodie celebramus: huic debitum ſolennitati ſermonẽ perſoluimus. Illis dies iſte primus illuxit: anniuerſaria nobis feſtiuitas redit. Illi erant primitiæ gentiũ: nos populi gentium. Nobis hoc lingua nũtiauit Apoſtolorũ: ſtella illis tanquã lingua cœlorũ. Et nobis ijdẽ Apoſtoli tanquã alij cœli enarrauerunt gloriã Dei. Cur enim nõ agnoſcamus eos cœlos, qui facti ſunt ſedes Dei? Sicut ſcriptum eſt. Anima iuſti ſedes eſt ſapientię. Per hos enim cœlos, ille cœlorũ fabricator & habitator intonuit: quo tonitruo mundus tremuit, & ecce iam credit. Magnũ ſacramentũ. In præſepe tũc iacebat & ma-

& magos ab oriẽte adducebat. Abſcondebatur in ſtabulo, & agnoſcebať in cœlo: vt agnitus in cœlo manifeſtareť in ſtabulo. Et appellať Epiphania dies iſte, quod Latine manifeſtatio dici poteſt, ſimul ei⁹ celſitudinẽ humilitatemq́, cõmendans: vt qui in aperto cœlo ſydereis ſignis monſtrabatur, in anguſto diuerſorio quęſit⁹ inueniretur. Inualidusq́, ĩ infantilib⁹ membris, inuolut⁹ in pannis, adoraretur à Magis, timeretur à malis.

Die. 9. B De octa. Epiphaniæ. Sermo ſctĩ Auguſt. epi. Lcõ. iij.

NVper celebrauimus diem quo ex Iudæis dñs natus eſt: hodie celebram⁹ quo à gentibus adoratus eſt. Quoniam ſalus ex Iudæis eſt. ſed hæc ſal⁹ vſq; ad fines terræ. Nam in illo die paſtores adorauerũt: hodie magi. Illis angeli: iſtis aũt ſtella nuntiauit. Vtriq, de cœlo didicerunt, cũ regẽ cœli in terra viderũt: vt eſſet gloria in excelſis Deo, & in terra pax hominib⁹ bonæ voluntatis. Ipſe eſt enim pax noſtra, q fecit vtraq; vnũ. Iam hic infans nat⁹ atq, annuntiatus oſtẽditur lapis ille angularis. Iam in ipſo primordio natiuitatis apparuit, duos ex diuerſo parietes in ſe copulare iam cœpit: paſtores à Iudæa, Magos ab oriente perducens, vt duos conderet in ſe in vnũ nouũ hominẽ, faciens pacem. Pacẽ his qui longe, & pacẽ his q prope. Ideoq; illi ipſo die de proximo venientes, de longinquo iſti hodie peruenientes, duos dies celebrandos poſteris ſignauerunt: vnã tñ lucem mũdi vtriq; viderunt. Sed hodie de iſtis loquendum eſt, quos de remotis terræ partib⁹ fides duxit ad Chriſtũ.

Die. 10. C De octa. Epiphaniæ. Sermo ſctĩ Leonis papæ. L. iij.

CElebrato ꝓximo die quo intemerata virginitas humani generis edidit ſaluatorẽ: Epiphaniæ nobis dilectiſſimi veneranda feſtiuitas dat perſeuerantiã gaudiorũ: vt inter cognatarũ ſolennitatũ vicina ſacramenta, exultationis vigor, & feruor fidei nõ tepeſcat. Ad omnium enim hominum ſpectat ſalutẽ, ꝙ infantia Saluatoris, ac mediatoris Dei & hominũ iã vniuerſo declarabatur mũdo, cum adhuc exiguo detineretur oppidulo. Quãuis enim Iſraeliticam gentẽ & ipſius gentis vnã familiam delegiſſet, de qua naturam humanitatis aſſumeret: noluit tamẽ intra maternæ habitationis anguſtias ortus ſui latere

latere primordia, sed mox ab omnibus voluit agnosci, qui dignatus est pro omnibus nasci. Tribus igitur Magis in regione orientis: stella nouæ claritatis apparuit, quæ illustrior cæteris, pulchriorq; syderibus, facile in se intuentium oculos animosq; conuerteret: vt confestim aduerteretur non esse otiosum, quod tam insolitũ videbatur.

Die. 11. D De octa. Epiphanię. Ex serm. sctĩ Leonis papę. L. iij.

DEdit ergo aspiciẽtibus intellectũ, q præstitit signũ: & quod fecit intelligi, fecit inquiri, & se inueniendũ obtulit requisitus. Sequuntur tres viri superni luminis ductũ: & pręuij fulgoris indiciũ intenta cõtemplatione comitantes, ad agnitionẽ veritatis, gratiæ splendore ducuntur, qui humano sensu signatũ sibi regis ortũ æstimauerunt in ciuitate regia esse quęrendũ. Sed qui serui susceperat formã, & nõ iudicare venerat, sed iudicari: Bethlehem pręelegit natiuitati, Ierosolymã passioni. Herodes vero audiens Iudęorũ principẽ natũ, successorem suspicatus expauit. Et molitus necẽ salutis authori, falsum spopondit obsequium. Quàm felix foret, si Magorũ imitaretur fidẽ: & cõuerteret ad religionẽ, quod disponebat ad fraudẽ? O cæca stultæ æmulationis impietas, quæ perturbandũ putas diuinũ tuo furore cõsiliũ? Dñs mundi temporale nõ quęrit regnũ, qui præstat æternũ. Quid incõmutabilẽ dispositarum rerum ordinẽ vertere, & alienum facinus præoccupare conaris? mors Christi non est temporis tui. Ante cõdendũ est Euangelium: ante prędicandũ est Dei regnũ: ante sanitates donandę: ante sunt facienda miracula.

Aduertendũ ꝙ qñ Epipha. dñi inciderit in dñica, tũc in sabbato sequẽti omittenda est sequẽs tertia lectio, & loco ei⁹ legendũ Euãgeliũ. Cũ factus esset Iesus. cum homilia vt inuenies in dominica tertia post Aduentum.

Die. 12. E De octa. Epiphanię. Sermo sctĩ Leonis papæ. L. iij.

IVstum & rationabile, dilectissimi, & veræ pietatis obsequium est in diebus, qui diuinę opera misericordiæ protestantur, toto corde gaudere, & honorifice ea q̃ ad salutem nostrã gesta sunt, celebrare. Vocante nos ad hanc deuotionẽ ipsa recurrentiũ temporũ lege, quę nobis post diem in quo coęternus patri fili⁹ Dei natus ex virgine

eſt,breui interuallo Epiphaniæ intulit feſtum, ex apparitione dñi conſecratũ. In quo magnũ fidei noſtrę pręſidiũ prouidētia diuina conſtituit: vt dũ ſolenni veneratione recolitur, adorata in exordiis ſuis Saluatoris infantia, per ipſa originalia documenta probaretur, veri hominis in Chriſto orta natura. Hoc eſt enĩ quod iuſtificat impios: hoc eſt quod ex peccatoribus facit ſanctos, ſi in vno eodemq; dño Ieſu Chriſto,& vera deitas, & vera credatur humanitas. Deitas, qua ante omnia ſecula in forma Dei æqualis eſt patri: humanitas, qua in nouiſſimis dieb⁹ in forma ſerui vnitus eſt homini. Ad roborandam ergo hanc fidem,qua contra omnes pręmuniebamur errores,ex magno factum eſt diuinæ pietatis conſilio, vt gens in longinqua orientalis plagæ regione conſiſtens, quæ ſpectandorum ſyderum arte pollebat, ſignum nati pueri, qui ſuper omnem Iſrael eſſet regnaturus, acciperet.

Hodie ĩ veſ.dicit̃ añ.aſſignata ad primas veſpe. Magi vidētes.

Die. 13. F Octa.Epipha.du.mi. Secundum Ioãnem. Lectio.iij.

ca. 1. IN illo tempore: Vidit Ioannes Ieſum venientem ad ſe, & ait, Ecce agnus Dei,ecce qui tollit peccata mũdi. Et reliqua.

Homilia ſancti Auguſtini epi.

NEmo ſibi arroget & dicat quia ipſe auferat peccata mũdi. Iam intēdite cõtra quos ſuperbos intēdebat Ioãnes digitum. Nondũ erãt nati hæretici, & demõſtrabãtur: iam intendebat cõtra illos. Contra illos clamabat tũc à fluuio, cõtra quos modo clamat ex Euangelio. Venit Ieſus. Et quid dicit ille? Ecce agnus Dei. Si agnus,innocens,& Ioãnes agnus, an nõ & ipſe innocēs? Sed quis innocēs, aut quantũ innocēs? omnes ex illa radice veniũt,& ex illa propagine, de qua cantat gemens Dauid,Ego in iniquitatib⁹ concept⁹ ſum: & in peccatis mater mea in vtero me aluit. Solus ergo ille agnus qui non ſic venit. Non enim in iniquitate conceptus eſt,qui non de mortalitate cõcept⁹ eſt,nec eum in peccatis mater eius in vtero aluit,quem virgo concepit, virgo peperit: quia fide cõcepit, fide ſuſcepit. Ergo ecce agn⁹ Dei: Nõ habet iſte traducē de Adam. Carnem tantũ aſſumpſit de Adam, peccatum nõ aſſumpſit. Qui non aſſumpſit de maſſa noſtra peccatũ, ipſe eſt qui tollit peccatũ no-

nostrum: ecce agnus Dei, ecce qui tollit pctã mũdi. Nostis qa quidã homines dicũt aliquando, Nos tollimus peccata homi nib⁹ quia sancti sum⁹. Si enim nõ fuerit sanctus qui baptizat⁹ quomodo tollit peccatum alterius, cũ sit ille homo plenus peccato? Contra istas disputationes verba nostra non dicamus: hũc legamus, Ecce agnus Dei: ecce qui tollit peccata mundi.

Die. 14. G Basili⁹ epis. ꝯfes. L. iij.

BAsilius Cappadox genere, Cæsareæ primũ in sua regione, deinde Athenis eruditus, in eã magnitudinẽ omnis generis doctrinarũ euasit, cum egregia sanctitate: vt inde magni cognomẽ inuenerit. Reuersus igitur in patriã cũ magna oĩum expectatione Cæsaream vocatur: vt morum, ac pietatis institutor, moderatorq; esset: præsulisq; Eusebij adiutor: cui morięti in episcopatu successit. In quo sic Valẽtis Imperatoris Arriani sibi infesti tractauit animũ sanctitate, & cõsequentibus signis, vt cum se vellet in exiliũ mittere, sentẽtiã mutare coegerit: Sella enim qua gestandus erat Valens, subito cõfracta & dissoluta est. Cunq; de more exilij multam scripturus esset, perficere nõ valuit, calamo nihil atramenti reddente. Cunq; secũdus, & tertius calamus hoc pertulisset, & adhuc legẽ impiã firmare cõtenderet, cõmota est eius dextera, eamq; subitus tremor inuasit. Tunc eius animo terrore impleto, ambabus manibus chartã rupit. Et quæ nox data est Basilio ad deliberãdũ, eadem vxor imperatoris, velut tortoribus tradita, cruciatur. Filius vero, qui eis erat vnicus, extinct⁹: paternæ impietatis creditur exoluisse supplicia. Erat autem Basilius in victu, & cultu abstinentissimus: vna tantũ tunica se amiciebat, humi cubitabat, totis sæpe noctibus vigilabat, omnis expers libidinis tota vita perseuerauit. Primus omnium cœnobia excogitauit: & ritũ illũ monachorũ antiquũ atq; agrestem, ad formulã religioni propiorem reduxit. Scripsit multa sanctissime, & eloquentissime: nemo enim sacra volumina (vt testatur Gregorius Nazianzenus, qui vitam eius conscripsit) nec eloquentius eo, nec verius, nec vberius enarrauit. Obiit autẽ corpore iam per abstinentiam consumpto: cum ossibus ac pelle tantũ superstes esset Calẽd. Ianuarij.

Die.

Die.15. A Martina vir.m̄.L.iij.

MArtina virgo Romana ex nobili & patritia familia Christianę pietatis egregia cultrix, & ab ineunte ætate sacris literis dedita, & erudita, dum sequitur Euangelicā doctrinā, suarū facultatū magnā partem pauperibus distribuit. Quam ob rem facta rea, ꝙ relicto deorū cultu seruiret nouæ religioni, ab Alexandro Imperatore, Apollini, sacrificare iubetur, nisi mallet supplicia mortemq́; subire. Cū igitur in fide Christi pstaret, equuleo suspēsa ferreis vngulis exarat͛, & sic cruciata in carcerē coniicit͛, si forte sentētiā mutaret. Sed postridie rursus diis immolare iussa, & perinde cōtempto principis impio iussu, sęuissime torquet͛, mamillis ferro laniatis, rursusq́; in carcerē retruditur. Paucis vero dieb⁹ interiectis, desperata mutatiōe sentētię, ī publicis spectaculis obiecta est immanib⁹ bestiis, quarū nulla virginē inuasit, aut quoquo modo lęsit. Tūc vero iussu Imperatoris extra vrbē educta, & in Christiana cōfessione & pietate cōstātissime pseuerās, capite plectitur Calendis Ianuarij. Cui⁹ corp⁹ sepulturæ datū est à sctō Calisto papa.

Die.16. B Marcell⁹ pp m̄.L.iij.

MArcellus patria Romanus à Cōstantino & Galerio vsq; ad Maxentium gessit pontificatum. Huius hortatu Priscilla, & Lucina matronæ Romanæ adductæ sunt: altera vt cœmeteriū suis sumptib⁹ via Salaria cōstrueret, altera vt ecclesiam Dei hæredem suorum bonorum institueret. Titulos quinq; & viginti ī vrbe Roma idē disposuit, quasi diocęses ad cōmoditatē baptismi, & eorum qui ad fidē Christi ex gentibus quotidie veniebāt, & ad martyrum sepulturas. Quibus rebus iratus Maxentius, Lucina relegata, ipsum minis impellere conatur, vt se pontificatu abdicaret, atq; nomē Christianū deponeret. In quo cū se ab eo negligi animaduerteret, ipsum in viuaria ad curam publicarū bestiarū damnauit. Ex quo loco nec orationes ille, nec ieiunia prętermittens, parochias etiam epistolis, quādo aliter non licebat, multos annos gubernauit. Demum ex fœda illa, atq; incōmoda habitatione, pædore & situ cōfectus, obiit, eiusq; sanctissimum corpus in cęmeterio Priscillæ in via Salaria sepelitur. xvij. Calen. Febr. Sedit autē annos

annos quinq;, menses sex, dies vnum & viginti. T e deũ. Orõ.

PReces populi tui quęsum' dñe cleméter exaudi, vt beati Marcelli martyris tui, atque pontificis meritis adiuuemur, cuius passione lętamur. Per dñ.

Die. 17. C Antonius abbas duplex minus. Lectio tertia.

ANtonius in Ægypto nobili genere natus, Cõstantini magni tempore cũ intrans ecclesiã vt solebat audisset illud Euangelij, Si vis perfectus esse, vende omnia quæ habes, & da pauperibus: velut ea sibi tunc peculiariter dicta interpretat', oĩbus suis possessionibus distractis, pretium distribuit pauperibus: ipseq; in vastam Ægypti solitudinẽ recessit. Vbi quãplurimos annos incredibili parsimonia & sanctitate vitã gessit, vix humanã, sæpe à dæmonib' ipsi sanctimoniã inuidentibus, variis imaginibus infestatus: quos ipse ope diuina fret', tam cõstanter spernebat, vt cõuitiis etiã & maledictis psequeretur, exprobrans illis imbecillitatem in eos, quos diuina gratia non destituisset. Itaq; tanto iam terrori dæmonibus erat sæpe à se deuictis, vt multi per Ægyptũ ab illis agitati, noĩe Antonij su per ipsos inuocato liberarẽtur. Huic Cõstantin' Imperator se, & filios per literas cõmendauit, vt pro eis dño supplicaret. Ita miraculis clarus, annũ agens vltra centesimũ, à vita migrauit decimosexto Calendas Februa.

Die. 18. D Fit de Cathedra Romana. S. Pet. du. ma. Ad vesp. hy'.

Vodcũq; vinclis super terrã strinxerit, Erit ĩ astris religatum fortiter. Et qđ resoluit in terris arbitrio, erit solutum super cœli radium: In fine mundi iudex erit seculi.

Gloria patri per immensa secula, Sit tibi nate dec', & imperiũ, Honor, potestas, sanctoq; spiritui, Sit trinitati sal' indiuidua, Per infinita sclorũ scla. Amen.

Añ. Tu es pastor ouium, princeps apostolorum, tibi traditæ sunt claues regni cœlorũ. Orõ.

DEus, qui beato Petro Apostolo tuo collatis clauibus regni cœlestis animas ligandi, atq; soluẽdi pontificiũ munus tradidisti: cõcede, vt intercessionis eius auxilio, à pctõrũ nrorũ nexibus liberemur: Qui viuis.

Ad matutinum inuitatorium.

Tu es pastor ouium, princeps apostolorũ, tibi tradidit Deus

claues regni cœlorum. Hym.

IAm bone paſtor Petre clemens accipe Vota precantũ. & peccati vincula Reſolue tibi poteſtate tradita, Qua cunctis cœlum verbo claudis, aperis. Sit Trinitati ſempiterna gloria, Honor, poteſtas, atq; iubilatio, In vnitate cui manet imperium, Ex tũc & modo per æterna ſecula. Amen. Añ. Tu es Petrus, & ſuper hanc petrã, ædificabo eccleſiam meam. Lcõ.iij.

CAthedra ſummi pontificatus, cuius hodie feſtum celebramus, promiſſa eſt Petro, cũ Chriſtus ei dixit, vt habetur Matthæi ſextodecimo capite: Ego dico tibi, quia tu es Petrus, & ſuper hãc petram ædificabo eccleſiam meã: & portæ inferi nõ prę ualebunt aduerſus eam. Et tibi dabo claues regni cœlorum. Et quodcunq; ligaueris ſuper terrã, erit ligatũ & in cœlis, & quodcunq; ſolueris ſuper terram, erit ſolutũ & in cœlis. His igitur verbis Chriſtus cathedrã ſummi ſacerdotij Petro pollicitus anteq̃ pateretur, eandẽ tradidit poſt reſurrectionem: cum ter ipſi ſuum gregem paſcendũ cõmendaret. De quo ſic ſcripſit Ioannes, Dixit Simoni Petro Ieſus, Simon Iona diligis me plus his? Dicit ei, Etiã dñe, tu ſcis q̃a amo te. Dicit ei: Paſce agnos meos. Dicit ei iterum, Simon Iona diligis me? Ait illi, Etiam dñe, tu ſcis quia amo te. Dicit ei, Paſce agnos meos. Dicit ei tertio, Simon Iona amas me? Contriſtatus eſt Petrus, quia dixit ei tertio amas me. Et dixit ei, Paſce oues meas. Petrus igitur poſt aſcenſionẽ Chriſti ad patrem, cum Pontũ, Galatiam, Bithyniam, & Cappadociam peragraſſet fidẽ Chriſti prædicando, & ſermonẽ miraculis cõfirmãdo, Antiochiam reuerſus eſt: ibiq; Cathedrã, hoc eſt ſedẽ apoſtolicã, fixit, tenuitq; ſeptẽ annos, donec iuſſu Dei (vt verbis vtar Marcelli papæ, & martyris) eam tranſtulit Romã, immobileq; locauit: vt ad cõmoditatẽ Chriſtianorũ & religionis augmentũ, ſed etiã ſummi ſacerdotij, & eccleſiæ caput eſſet, in ea potiſſimum vrbe, quæ principatum orbis obtinebat. Ad laudes aña. Quodcunq; ligaueris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis: & quodcunq; ſolueris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis, dicit dominus Simoni Petro. Ad veſpe. hym. Quodcunq; vinclis &c. Aña: Dum eſſet ſummus pontifex,

terrena non metuit, sed ad coelestia regna gloriosus migrauit.

Die.19. E Telesphor. pp m. l. iij.

TElesphorus natione Græcus Antonino imperatore pontifex factus, constituit vt proxime ante Pascha ieiuniũ Quadragesimæ obseruaretur: vtq; in natali Christi tres missę celebrarentur. Prima media nocte, cum Christus est natus in Bethlehem. Secũda in aurora, quãdo à pastorib⁹ est cognitus. Postremo circa eam horã qua redẽptionis humanæ mysteriũ agebatur. Itẽ, vt ante sacrificiũ caneret, Gloria in excelsis Deo. Ordinationibus quater mense Decẽbri habitis, p̃sbyteros. xv. diaconos. xvij. ep̃os. xiij. creauit. Cum aũt sedisset annos vndecim, mẽses tres, dies. xxij. martyrio coronatus est, ac in Vaticano sepultus Nonis Ianuarij.

Die.20. F Fabianus papa, & Sebastianus marty. dup. mi. Orõ.

INfirmitatem nostrã respice omnipotẽs Deus, & quia põdus proprię actionis grauat, beatorum martyrum tuorum Fabiani & Sebastiani intercessio gloriosa nos protegat. Per dominum no. Lectio iij.

FAbianus patria Romanus à Gordiano & Philippo ad Decium imperatorẽ pontifex ecclesiæ præfuit. Hic septẽ diaconis regiones diuisit, qui à notariis res martyrũ gestas scribẽtibus, colligerent. Statuitq; , vt singulis annis in die cœnæ dñi chrisma renouaretur, ac vetus cõbureretur in ecclesia. Huius tẽpore orta est hæresis Nouatij Romanæ ecclesiæ presbyteri, negantis apostatas etiam pœnitentes ab ecclesia recipi debere: Sed congregato Romæ cõcilio sexaginta episcoporũ totidẽq; presbyterorũ cũ diaconis cõpluribus, hæc hæresis Nouatiana damnata fuit, & cum alijs error quoq; Helchesatarũ asserentiũ nõ esse criminosum ĩ tormẽtis Christũ vocetenus ab eo negari, qui corde ipsum cõfiteretur. Fabian⁹ deniq;. xiij. Calẽd. Feb. martyrio coronat⁹ ĩ cęmeterio Calisti via Appia sepelitur: cũ sedisset annos. xiiij. menses. xj. dies. xj. Sebastian⁹ ciuis Mediolanensis, sed Narbonæ ortus, vel vt alij tradunt, oriundus, vir nobilis, & Imperatori Diocletiano charus, primæq; cohortis ductor, multos Christianorũ in tormẽtis deficientes tam fortiter, & sanctè in fide cõfirma-

uit, vt martyriũ cõstanter subie
rint. Quorum fuere Marcus, &
Marcellianus fratres, q Romæ
in domo Nicostrati vincti as-
seruabantur, cuius Nicostrati
vxor Zoe, exorante Deũ Seba-
stiano, vocẽ ante sex annos per
morbũ amissam recepit. Qui-
bus rebus cognitis Diocletian⁹
Sebastianum ad se vocat, & gra
uissime increpatũ, omni ratio-
ne à fide conatur auertere. Sed
hoc frustra tẽtato, iubet eũ sti-
pite alligatũ à sagittariis confi-
gi. Frequentibus igitur sagittis
cõfixus, cum ab oĩbus aut per
necatus, aut protin⁹ moriturus
crederetur, tamen consequenti
nocte, ab Hyrene sancta matro
na sepeliendi gratia sublatus,
viuus reperitur, & ope diuina
breui est in domo illius in pri-
stinam valetudinẽ restitutus.
Itaq; paulo post factus obuiam
Diocletiano ad rei miraculũ at
tonito, libere cœpit impietatẽ,
& sęuitiá in Christianos impro
perare. Tunc vero iussu eiusdẽ
imperatoris tandiu virgis cæ-
sus est, donec animá exhalauit.
Eius vero corpus in cloacá deie
ctum Lucinæ opera, cui Seba-
stianus per somnium visus, &
vbi suum corpus esset, & vbi
condi vellet, demonstrauit, ad
Cathacumbas sepultũ est: vbi
templum extat eiusdem nomi-
ne dicatum. Passus est autem
Romæ. xiij. Calend. Februarij.

Die. 21 G Agnes virgi. marty. duplex minus. Oratio.

Omńps sempiterne De⁹, qui
infirma mundi eligis, vt
fortis quæq; cõfundas: cõcede
propitius, vt qui beatæ Agnetis
virginis & martyris tuæ solen-
nia colimus, eius apud te patro
cinia sentiamus. Per. Lectio. iij.

Agnes virgo Romana cla-
ris parentibus orta, cum
ab vrbis pręfecti filio amore fla
grante in coniugẽ magnis polli
citis, & contentione peteretur,
oĩbus spretis, in ea responsione
perstitit, se ab amatore Christo
fuisse occupatam, ipsiq; soli se
datá fidem præstare oportere.
Ita cũ neq; blanditiis, neq; mi-
nis cõmoueret à Symphronio
præposito, nec iussa Deæ Vestæ
sacrificare paruisset, vestib⁹ spo
liata, pręeunte præcone in lupa
nar ducta est, vbi cœleste lumẽ
sic eam circunfulsit, vt à nemi-
ne videri posset. Cunq; pręfecti
filius virgini insultaturus in-
trasset, confestim exanimis ia-
cuit: qui mox oratione virginis
suscitat⁹, egressusq; in publicũ
clamare cœpit, Templa Deorũ
esse

esse dæmonũ domicilia, & solũ Christianorũ verum esse Deũ. Quo miraculo templorũ pontificibus cõmotis, ac virginẽ magam esse clamitantibus. Symphronius licet iam Agnetem libenter absolueret, timẽs tamen pontificũ calumniam, causam virginis cognoscendã Aspasio vicario cõmisit. Hic aũt in conspectu omniũ rogũ accendit, & in eum virginẽ protrudi iussit. Quo facto flammis diuisis ipsa in medio illæsa permansit, & ignis circunstãtes exurebat, qui tamen ad orationẽ virginis statim extinctus est. Tũc Aspasius ira cõcitatus iussit eã decollari. Et sic martyrio coronata ad sponsum Christum emigrauit duodecimo Calend. Februarij. Parentes aũt eius corpus abstulerũt, & via Numẽtana in prædiolo suo non longe ab vrbe sepelierunt. Quibus in sepulchro cũ fletu & lamẽtatione assidentibus, frequẽti virginũ cœtu circunsepta, candida, & refulgens, Agnes apparuit, hortataq; est illos, vt pijs lachrymis finẽ imponerent, quandoquidẽ ipsa in cœlũ sublata, vberrimũ ferret sui martyrij præmium. Igitur fama sanctitatis eius vbiq; dispersa, quotquot credẽtes ad sepulchrum eius venissent, à quacunq; infirmitate sanabantur.

Die. 22. A Vincentius, & Anastasius martyres. Lectio tertia.

Vincentius Oschæ natus quod oppidũ est Hispaniæ citerioris, ab ineunte ætate studio literarũ deditus, & sacris literis eruditus, à Valerio Cæsaraugustano episcopo cui blæsa lingua erat, munus iniunctum prędicandi Euangeliũ pro ipso sanctissime, & cõstãter obibat. Quo cognito Decianus prouinciæ pręses, in psecutione Diocletiani, & Maximiani capi eum iubet Cæsaraugustę cum Valeriano, & vinctũ ad se Valentiã deduci, vbi propter fidei cõstantiam verberibus primũ vsq; ad tortorum lassitudinẽ cæsus est: deinde in equuleo ferreis vnguibus exaratus, postremo in craticula prunis subiectis impositus, & ferreis pectinib' alto impressis excarnificat': quæ cũ inuicto animo ptulisset, in carcerẽ retruditur, vbi paulo post spiritũ ad martyrij coronã accipiendã emisit. xj. Calẽd Febru. Quo die martyriũ quoq; celebratur Anastasij natione Persæ qui Heraclio imperatore cum Ierosolymam, & loca sancta visisset, extra castellũ Bethsalem

cum sexaginta Christianis, q à Cæsatea Palæsthinę ipsum fue rant secuti, iussu regis Cosdroæ fuit strangulatus. Oratio.

Adesto dñe supplicationibus nostris, vt qui ex iniquitate nostra reos nos esse cognoscimus, beatorum martyrũ tuorũ Vincentij & Anastasij intercessione liberemur. Per do.

Die. 23. B. Alfonsus archiepiscopus confessor. Lectio tertia.

Alfonsus, qui & Ilefonsus ab aliis dicitur, nobili genere Toleti natus, liberalium disciplinarum, sacrarumq; literarum studio deditus, Eugenij Toletani, Isidoriq; Hispalensis præsulũ, sanctorũ doctissimorumq; virorũ monitis, atq; pręceptis morũ sanctitatẽ egregiã, & singularẽ cum pietate doctrinam est adeptus. Itaq; primũ factus monachus in Agaliensi monasterio, breui, propter virtutũ pręstantiã abbas est à monachis delect⁹. Deinde mortuo Eugenio cleri populiq; Toletani magno cõsensu sufficitur in episcopatu, quod munus mira prudẽtia, & sanctitate administrauit. Hæreticos quosdã q in Hispania hæresim Heluidianã tollentem perpetuã Mariæ Dei genitricis virginitatẽ disseminabant, doctissime confutauit, ab Hispaniaq; depulit. Quam disputationem explicauit libro quẽ inscripsit de Mariæ virginitate, rem miraculo cõfirmante. Cum enim Alfonsus ad preces matutinas in ecclesiã nocte descenderet, comites ei⁹ in ecclesię limine fulgore quodã repẽtino deterriti, retrocesserũt. Ille vero intrepidus ad aram progressus, virginẽ ipsam vidit & adorauit, ab eadẽq; veste, qua in sacrificiis vteretur, accepit. Obiit aũt anno sui episcopatus sanctissime gesti circiter decimo, & sepult⁹ fuit in basilica Leocadiæ.

Die. 24. C Timo. epis. m. L. iij.

Timotheus Lystris oppido Lycaoniæ natus ex Iudęa matre, & patre Gentili, Christianæ religionis cultor erat, cum Paul⁹ in ea loca peruenit. Qui motus Timothei sanctitate, & optima fama qua idem inter Christianos illius tractus celebrabatur, asciuit ipsum sociũ & comitem suæ peregrinationis. Ac ne offenderentur qui ex Iudaismo conuersi fuerant ad Christũ, Timotheumq; nouerant filiũ patris esse Gentilis, ipsum circuncidit, quod licebat adhuc nondum satis Euãgelio promulgato. Cum autẽ peruęnissent

nissent Ephesum, ibidē Timotheus à Paulo relictus est, vt ecclesiā doctrina, exēploq; iuuaret. Ad hunc Paulus vt doctrina, qua præsentem instituerat, absentem quoq; confirmaret, duas epistolas scripsit, alteram à Laodicea, alterā ab vrbe Roma. Postremo Timotheus cū in festo celeberrimo Dianæ, populū ab impio sacrificio conaretur auertere, lapidibus obrutus est à furente populo, vnde pene mortuus sublatus à Christianis, & ad montem vrbi vicinum eductus, spiritum emisit nono Calendas Februarij.

Cōuersio Pauli duplex maius. Ad vesperas. Hymnus.

Doctor egregie Paule mores instrue, Et mēte polum nos trāsferre satage: Donec perfectū largiatur plenius, Euacuato quod ex parte gerimus.

Sit trinitati sempiterna gloria, Honor, potestas, atq; iubilatio: In vnitate, cui manet imperiū, Ex tunc, & modo, per æterna secula. Amen. Antipho. Vade Anania, & quęre Saulum, ecce enim orat: quia vas electionis est mihi, vt portet nomen meū coram gentibus & regibus, & filiis Israel. Oratio.

Deus qui vniuersum mundum beati Pauli Apostoli prędicatione docuisti: da nobis quęsumus, vt qui eius hodie cōuersionem colimus, per eius ad te exempla gradiamur. Per do.

Die. 25. D Ad matutinū inuit. Laudemus Deū nostrū in conuersione doctoris gētiū. Hym. Doctor egregie. vt supra. Aña. Mihi viuere Christ' est, & mori lucrū, gloriari me oportet ī cruce dñi nostri Iesu Christi. L. iij.

Paulus, qui antea Saulus, Giscalis oppido Iudææ ortus Beniamina tribu, patria à Romanis bello capta, cū parentibus Tarsum q̄ Ciliciæ est, migrauit. Mox Ierosolymis operā dedit Gamalieli Mosaicæ legis peritissimo, Stephani martyrio interfuit, acceptisq; à Iudęorum pōtifice literis, vt eos velut impios insectaretur, qui Christū Nazarenū Dei filiū assererent: quum Damascū pergeret, subita lux ob iter in speciē fulguris eū occupauit, ad terrāq; pauore deiectus, vocem audiuit velut increpantis, Saule, Saule, quid me psequeris? Ille torpore, & metu pressus, Quis (inq t) es? Vbi vero Iesum esse Nazarenum audiuit, cuius ipse nomen

insectaretur, subita religione tactus venerabundus petiit, quid iuberet se facere. Pergeret porro ire respõsum est: fore, vt quũ Damascũ, venisset, ibi audiret, quid facto opus esset. Stabant eius comites miraculo rei attoniti, cæterũ Saulũ se ægre attollentẽ per manus in vrbem deducunt. Fuit ille triduũ Damasci nihil videns. Occurrit illuc Ananias cœlesti oraculo iussus ad eũ ire, (erat is vnꝰ ex Christi discipulis) ad cuius accessum cõfestim lux Saulo restituta est. Doctusq; ab illo, ꝙ à Deo optimo maximo electus esset ad Christianũ dogma propagandum, paucis diebꝰ, q̃bus Damasci fuit cũ discipulis humiliter versatus, Christũq; Nazarenũ Dei filiũ asserere exorsus, cõfestim in se omniũ oculos vertit. Mirari subitã in homine mutationẽ Iudæi, mirari vim dicẽdi, extemporalemq; facultatẽ, nec erat in synagoga, qui disputãti illi resisteret: acceperat enim spiritũ sanctũ. Mox Damasco profectꝰ, Christi nomen longe lateq; ꝑdicatione propagauit. Ad laudes añ. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis, vt inhabitet in me virtus Christi. Ad vesp. hym. Doctor egregie. vt supra: Añ. Sancte Paule apostole, prædicator veritatis, & doctor gentium, intercede pro nobis ad Deum, qui te elegit.

Die. 26. E Polycarpus episcopus martyr, Lectio tertia.

Polycarpus Ioãnis apostoli discipulꝰ, & ab eo Smyrnæ episcopus præfectus: probatissimis fuit moribus & ingenti doctrina, cuius magistros habuerat nõnullos apostolorũ. Hinc propter quasdã de die Paschæ contentiones, Romã venit tempore Anacleti papæ, vbi multos à Valẽtini & Marcionis hæresi ad rectam fidem reuocauit, rebusq; cum Anacleto cõpositis Smyrnã rediit, ibiq; per aliquot annos ecclesia sanctissime administrata, Marci Aurelij persecutione in Christianos per totã Asiam sæuiente, accusatus, & cõprehensus, cum ad tribunal Proconsulis se Christianũ esse cõstãti animo profiteretur, nec posset minis deterreri, vniuersa multitudine Gentiliũ & Iudęorum id clamoribus efflagitãte, à procõsule damnatur, vt viuus igne cõbureretur. Sed in rogũ, vinctis post tergum manibus iniectus, permanebat illæsus. Flamma enim in modũ cameræ curuata, quasi velum nauis

vento

vento sinuante corpus martyris tegebat, potius q̃ adureret. Quo animaduerso sceleris ministri, corp⁹, cui flammæ pepercerant: iubẽt gladio à carnifice transfodi. Quo facto beatissimi martyris spũs vinculis corporis solut⁹ ad Deũ euolauit. Passus est autẽ annum agens. lxxxvj. septimo Calendas Februarij.

Die. 27. F Ioannes Chrysostomus episcop⁹ confessor, Lcõ. iij.

IOannes Chrysostom⁹ Antiochiæ natus, cum esset liberalibus artibus erudit⁹, relictis forensibus, & secularibus studijs, quibus ab ineunte ætate vacauerat, totum se sacrarũ literarũ studio tradidit. Ergo à Meletio Antiochiæ episcopo lector & diaconus, & ab Euagrio illius successore sacerdos ordinatus, tum doctrinæ, tum sanctitatis nomine omniũ voce celebrabatur. Qua fama motus Arcadius Imperator ipsum ex Antiochia accersiri iubet, vt Nectario Cõstãtinopolitano episcopo mortuo succedat. Suscepto aũt episcopatu, cum vitia clericorũ partim exẽplo, partim etiã verbis, & legitimis pœnis insectaretur, magnã ipsorũ in se inuidiã cõcitauit. Eudoxiæ quoq; Augustæ ob Seuerianũ Gabaliensem episcopũ, à se tanquã hæreticũ vrbe pulsum, magnum odium incurrit, erat enim Seuerianus Eudoxiæ intimus & familiaris, quã ob rem eadẽ cõtra Ioannẽ quorundã episcoporũ conciliũ cogendũ curauit, ad quod velut hostile cũ Ioannes vocatus ire recusasset, damnatus est, & in exilium missus: sed paulo post coorta in vrbe ob id magna seditione, ab exilio reuocatus est. Cui redeunti populus cum magna gratulatione frequentissimus occurrit. Deinde cum in diuę Sophię foro ante Augustę argenteam imaginẽ ludos agi vetuisset, rursus irata Eudoxia, quasi factum id fuisset in suam contumeliã, dat operã, vt Ioannes ab inimicis episcopis vrbe pellaẽ. Ad quod synodo coacta, hoc modo prætenta causa, ꝙ post priorẽ depositionẽ sine cõcilij decreto in sede resedisset, dãnat⁹ iterũ mittitur in exiliũ. A quo dum iubente papa Innocentio ex concilij, quod Romæ coegerat, decreto reuerteretur, mortuus est multis calamitatibus, propter ecclesiã, & morum corruptionem exhaustis: multisq; libris mira doctrina, & eloquentia sanctitateq; cõscriptis. Obiit aũt. xviij. Calend. Octob.

Quo

Quo die vehemens grãdo Constantinopolis, suburbanis magnũ detrimentũ inuexit. Quod creditum est euenisse propter iniustam Ioannis damnationẽ: & eam opinionem confirmauit mors Augustæ post.xix.diẽ secuta. Itaq, postea corpus eius Theodosius Archadij filius Cõstantinopolim transferendum, ac religiose sepeliendum curauit.vj. Calendas Februarij.

Die.28.G Lucian⁹ psb.m̃.l.iij.

MAximini imperatoris p̃secutione in Christianos per vniuersam propemodum Asiam, prę̨sertim Antiochiæ sæuiente, Lucianus presbyter Antiochensis cõtinentia, & erudi tione singulari, vita, & studiis semp martyr cõprehensus est. Cunq; ad tribunal fuisset cõstitutus, increpatus à iudice, q̃ vir prudens sequeretur sectã, cuius nõ posset reddere rationẽ: data sibi facultate dicendi, tam eloquenter, sapiẽterq; de fide disseruit, vt iam inciperet astãtibus suã disciplinã persuadere. Quo iudex animaduerso, iubet eũ in carcerẽ retrudi, & ibi absq; populi tumultu necari. Sepultus est autẽ Helenopoli Bithyniæ: quã vrbem, cũ prius Drepana vocaretur, in honorem præfati martyris Cõstantin⁹ Imperator instaurauit, & ex nomine Helenæ matris nuncupauit: Passus est autẽ septimo Idus Ianuarij.

Die.29 A Paul⁹ prim⁹ ere.l.iij.

PAulus, à quo primum eremus habitari cœpta est, ex Thebaide Ægypti vrbe oriundus, literis Græcis, & Ægyptiis apprime eruditus, parentibus amissis cum esset annorũ.xvj. Decio Imperatore in Christianos sæuiente, in solitudinẽ secessit. Vbi authore Hieronymo, qui vitã eius conscripsit, ad saxei montis radices, speluncã, quã vetus palma, & fons limpidissimus exornabat, ad vitam peragendã elegit, palma eidem obsoniũ, & indumentũ suggerente. Cum aũt centũ tredecim annorũ esset, à beato Antonio nonagenario in illa solitudine inuisitur. Quib⁹ inter se iucundissime colloquentibus, coruus panem integrum ante ipsos deposuit. Tunc Paulus, Sexaginta (inquit) anni sunt, quibus dimidiatũ semp panẽ accipio, nunc ad aduentũ tuũ militibus suis Christus duplicauit annonam, Tũc ad marginem nitidissimi fontis considentes, facta oratione, pane & aqua refecti, noctẽ peruigiles traduxerũt. Postridie

Anto-

Antonius cum Pauli mortem instare ipso prædicente cognouisset, lachrymans ad monasterium suũ reuertitur, relaturus palliũ, quod ipsi dederat Athanasius ad Pauli corp⁹ inuoluendum, vt ab ipso fuerat rogatus. Rediens aũt vidit inter angelorum cateruas ei⁹ animã niueo candore refulgentẽ in sublime cõscẽdere, & statim cũ gemitu & lachrymis exclamat, Cur me Paule deseris? cur insalutatus abis? & accurrens in speluncã cadauer inuenit genibus complicatis, erecta ceruice, extensis in altũ manibus oranti simile. Quod cũ mœstissimus obuoluisset pallio, nec quo terrã foderet haberet, ecce duo leones ex interiori parte solitudinis vementes, vnius hominis capacẽ locũ effodere. Vbi humato corpore, ac tumulo cõposito, tunicam Pauli ex palmarũ folijs cõtextã secũ deferẽs, Antonius ad monasteriũ suum reuersus est.

Die. 30. B Iginii⁹ papa m̃. L. iij.

IGinius papa natione Græcus, patria Atheniensis Antonino Pio imperatore pontifex fact⁹, clericorum ordinem prudenter per gradus distribuit, instituitq;, ne templa sine celebratione dedicarentur, neve augerentur numero, aut diminuerentur inconsulto metropolitano, vel episcopo. Item, ne tigna, reliquaq; templorũ materia in prophanos vsus cõuerterentur. Præterea, vt vnus saltem patrimus, vnaq; matrima infantibus adsint in baptismo. Postremo de ecclesia Dei optime meritus: cũ mense Decẽbri ordinationes ter habuisset, creassetq; presbyteros. xv. diaconos. v. episcopos sex, martyrio coronatus in Vaticano mõte sepelitur. iij. Idus Ianuarij, cum sedisset annos. iiij. menses tres dies. iiij.

Die. 31. C Hilari⁹ eps ɔfes. L. iij.

HIlari⁹ natione Gallus propter ingentem eius doctrinæ ac sanctitatis opinionẽ magno totius populi consensu Pictauorum, in regione Aquitaniæ episcop⁹ creatur, quo munere sanctissime fungens Arrianam hæresim tum temporis vigentẽ insectatus est. Factione Saturnini Arelatensis episcopi de synodo Biterensi in Phrygiã relegatus, multos libros contra hæreticos confecit. Duodecim, aduersus Arrianos. Et itẽ librũ aduersus Valentem, & Vrsatium, historiam Ariminensis, & Seleuciensis synodi continentẽ, & aliũ contra Dioscorũ, præter alia

alia multa opera. Qui diu vexa
tus hæreticorum perſecutione
cum apud Conſtantinopolim
librũ pro ſe Cõſtantio Impera-
tori porrexiſſet, ipſius volũtate
in Galliã rediit, quæ prouincia
Hilario authore dolũ Arrianæ
perfidię damnauit. Claruit etiã
multis miraculis: quorum il-
lud in primis refertur, infantẽ
ſine baptiſmate mortuum vi-
tæ ac matri ab ipſo fuiſſe reſti-
tutum. Poſt varia igitur certa-
mina ob fidem ſuſcepta, ſancti-
tate ac doctrina clarus, Idibus
Ianuarij migrauit ad dominũ.

FEBRVARIVS.

Die. 1. D Ignatius eps m̃. L. iij.

IGnatius Antiochiæ poſt Pe-
trum tertius epiſcopatũ ſorti
tus Traiani tempore accuſatus
ꝙ Chriſtianus eſſet, ad beſtias
damnatur, Romã mittendus.
Quo cũ à Syria vinctus depor-
taretur, omnes Aſiæ ciuitates,
ad quas appuliſſet, euangelicis
cohortationib⁹ edocebat: remo
tiores etiam epiſtolis erudiens.
In quarũ vna, quam Smyrnæ,
dum apud Polycarpũ diuerſa-
retur, ad Romanos ſcripſit: in-
ter cætera hæc de ſua damna-
tione refert, O ſalutares beſtias,
quę pręparantur mihi. Quãdo
venient? quando emittentur?
quãdo eis frui licebit carnibus
meis? quas & ego opto acriores
parari, ne forte (vt in nonnullis
fecerũt) timeant cõtingere cor-
pus meũ. Nunc incipio diſcipu
lus eſſe Chriſti. Ignes, cruces, be
ſtiæ, diſcerptiones membrorũ,
ac totius corporis pœnæ, & om
nia in me vnum ſupplicia dia-
boli arte quæſita cumulentur,
dummodo Ieſum Chriſtũ me-
rear adipiſci. Romã igitur per-
ductus, & beſtiis expoſitus, cum
iam à leonib⁹ diſcerperetur, ar-
dore martyrij moriẽs, ĩ hęc ver
ba prorupit: Frumẽtũ ego ſum
Dei. Beſtiarũ dentib⁹ molor, &
ſubigor, vt panis mund⁹ efficiar
Chriſto. Paſſus eſt aũt Calend.
Februarij. anno. xj. Traiani.

Purificatio Mariæ virginis du-
plex maius. Ad veſperas hym.
Aue maris ſtella. &c. Añ. Senex
puerũ portabat, puer autẽ ſenẽ
regebat, quem virgo peperit, &
poſt partũ virgo permanſit, ip-
ſum quẽ genuit adorauit. Orõ.

Mnipotẽs ſempi
terne De⁹ maie-
ſtatẽ tuã ſuppli-
ces exoramus: vt
ſicut vnigenitus
tuus hodierna die cũ noſtrę car
nis ſubſtãtia in tẽplo eſt pręſen
tat⁹, ita nos facias purificatis ti-
bi

bi mentib' prę sentari. Per eun.
Die. 2. E Ad matutinũ inuita.
Ecce venit ad templũ sanctum suũ dominator dñs: gaude, & lætare Sion occurrens Deo tuo. Hym. O gloriosa domina. Añ. Benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui.
Secundum Lucam. Lectio. iij.
Ca. 2. IN illo tpe: Postquã impleti sunt dies purgationis Mariæ secundũ legẽ Moysi, tulerũt illũ in Ierusalẽ vt sisterent eũ dño, sicut scriptum est in lege dñi.
Et rel. Hom. scti Ambrosij epi.
Et ecce homo erat in Ierusalẽ, cui nomen Simeon: & homo iste iustus, & timoratus, expectans redemptionẽ Israel. Non solum ab angelis & prophetis, à parentibus & pastoribus, sed etiã à senioribus & iustis, generatio dñi accepit testimonium. Omnis ætas & vterq, sexus, venturorum miraculorum fidem astruunt. Virgo generat, sterilis parit, mut' loquitur, Elisabeth prophetat: magus adorat: vtero clausus Ioannes exultat: vidua confitetur: iustus expectat. Et bene iustus, quia nõ suã, sed populi gratiam requirebat: cupiens ipse corporeę vinculis fragilitatis absolui: sed expectans videre ꝓmissum. Sciebat enim quia beati oculi q viderẽt Christum dñi. Et accepit eũ in manibus suis: & benedixit Deũ, & dixit, Nunc, domine dimitte seruũ tuũ in pace. Videte iustũ velut corporea mole inclusum velle absolui: vt sic possit esse cum Christo. Dissolui enim & esse cum Christo multo melius est. Qui vult ergo dimitti, veniat in templũ, veniat in Ierusalem, expectet Christũ dñm, accipiat in manibus verbũ dñi, cõplectatur velut quibusdam fidei suę brachiis: tunc dimittetur, vt nõ videat mortem qui viderit vitam. Ad laudes aña. Cum inducerẽt puerum Iesum parentes eius, accepit eum Simeon in vlnas suas, & benedixit Deũ dicens, Nunc dimittis seruũ tuũ in pace. Ad vesp. hym. Aue maris stella. Aña. Hodie beata virgo Maria puerum Iesum præsentauit in templo, & Simeon repletus spiritu sancto accepit eum in vlnas suas, & benedixit Deum in æternum.
Die. 3 F Blasius eps mar. L. iij.
BLasius cùm Sebastæ, quæ ciuitas est Cappadociæ, sanctimonia polleret, elect' est à Christianis eiusdem ciuitatis episcopus, Diocletiano imperatore. Sed persecutione in Christianos

ſtianos inualeſcente, in ſpeluncam Argei vicini montis cõfugit, ibiq; tãdiu latuit, donec ab Agricolai præſidis militibus in eo monte venantibus eſt repertus. Cuius præſidis iuſſu captus & in vincula coniectus eſt, atq; inde multos ægrotantes, qui ad ipſum afferebantur, ſanauit. Et in his puerũ iam conclamatũ, ſpina ſtrangulãte, quę tranſuerſa in gutture ipſius inhæſerat. Productus aũt Blaſius ad præſidem ſemel & iterũ, cũ diis ſacrificare renuiſſet, primum virgis cæſus eſt, deinde ferreis pectinibus in eculeo laniatus, poſtremo capite plexus martyrio coronat' tertio nonas Februarij.

Die. 4. G Phileas epiſcopus, & Philoromus martyres. Lcõ. iij.

PHileas nobili loco natus Thmuis vrbe Ægypti egregie liberalibus diſciplinis eruditus, & magnis honorib⁹ in republica Romana functus, cum ſe totum ad verã Chriſti philoſophiã traduxiſſet, propter multa documenta, & ingentẽ ſanctitatis eius opinionẽ, magno ſuorũ ciuiũ conſenſu epiſcopus efficitur. Quo munere per annos aliquot ſanctiſſime functus, demum ſub Diocletiano imperatore in vincula cõiectus eſt: vbi egregiũ librũ de laudibus martyrũ conſcripſit. Qui flentibus propinquis ac miſerabiliter deprecantib⁹ ne ſe liberosq; ſuos, & familiã perditum iret, nullos ſe propinquos habere reſpondit, niſi Apoſtolos & martyres Dei. Ita cum neq; horum, neq; pręſidis monitis à pio inſtituto reuocari potuiſſet, capitali ſententia damnatur cum Philoromo centurione. Qui conantib⁹ & iudice, & propinquis à vera pietate Phileam ſummouere; exclamauerat, Quid fruſtra cõſtantiã fortiſſimi viri tentatis? Cur eũ cogitis negare Deũ, vt hominib⁹ obſequatur? Quomodo poteſt terrenis lachrymis flecti, cuius oculi cœleſtẽ iã gloriã cõtuentur? Itaq; à turba furente comprehenſus, iuſſu præſidis martyrio, vna cum Philea coronatur, pridie Nonas Februarij.

Die. 5. A Agatha virg. m. L. iij.

DEcio imperatore, Quintianus Siliciæ præſes captus amore nobilis atque egregia forma virginis Agathæ in vrbe Catana cum ipſam Chriſtianã eſſe, & ſanctæ pudicitiæ cognouiſſet, capi eam iubet prętenta ſupeſtitionis cauſa. Ipſamq; Aphrodiſiæ cuidã ſeptẽ filiarũ meretricũ matri & lenæ

turpi cõsuetudine deprauandã tradit. Sed post diem trigesimũ, cum Agatha meretriciã turpitudinẽ multo magis exosa san ctior ac in virtute constantior persistere nuntiaretur, produci eãdẽ ad se Quintian⁹, optareq; iubet, diisne sacrificare mallet, an supplicia ingentia subire? Quæ cũ nullis suppliciis à fide Christi se posse summoueri respõdisset, alapis vehemẽter cæsa ĩ carcerẽ trudit᷑. Ac postridie cũ eodẽ animo perseueraret, in eculeo cruciat᷑, torta primũ, ac deinde abscissa mamilla. Quo patientissime tolerato, post diẽ quartũ acutis testulis, & substratis carbonib⁹ imponitur, & volutatur. Hoc dũ fieret, magnus terræmotus vrbem concussit, quo paries corruens Siluinũ & Falconium pręsidis domesticos oppressit. Itaq; ciues timore per culsi magno clamore in Quintianũ, damnata eius in virginẽ sæuitia, concitantur. Tunc vero Agatha in carcerẽ retrudi iubetur, quo cum esset semimortua reducta, Deũ vt suam animã reciperet precata, ex hac vita migrauit Nonis Februarij. Orõ.

Deus, qui inter cætera potentię tuę miracula etiã in sexu fragili victoriã martyrij cõtulisti: cõcede ꝓpitius: vt cuius natalitia colim⁹, per ei⁹ ad te exempla gradiamur. Per do.

Die. 6. B Dorotheę virg. & mar.

Die. 7. C Adauct⁹ & soc. m. l. iij.

Tempore Diocletiani, & Maximiani Imperatorũ sæuiẽte in Christianos ꝑsequutione, ciuitas quędam Phrygię, quę publice & magno ciuium oĩum cõsensu Christi fidẽ profitebat᷑, cũ nulla ratione adduci posset, vt Deos alienos adoraret, obsessa ab impiorũ exercitu, vniuersa sine vllo sexus, aut ętatis discrimine incẽditur, tãta impiorũ crudelitate, vt nullus oĩno ciuis huic vrbis calamitati superfuerit. Cui⁹ beati numerosiq; martyrij simul ab vniuersa ciuitate suscepti, author & dux extitit vir pietate, & religione, magnitudineq; animi clar⁹ Adauctus Italus natione. Qui multis honorib⁹ reipublicę functus, tũ quoq; publicũ mun⁹ in illa vrbe administrabat. Huius enim in cõfessione Christi constantiã oĩs popul⁹ sequutus est, eoq; duce clarissimi martyrij palmã adept⁹. vij. Idus Februa.

Die. 8. D Cointha vir. m. l. iij.

Alexandrię Decio Imperatore tanta in Christianos persequutio exorta est, vt nullũ

nullũ fidelibus iter nec die:nec nocte pateret. Nam quicunq; à furente populo comprehensus esset, indicta causa vel pedibus trahebatur ad mortẽ, vel igni succendebatur. Cum igitur dæmonum stimulis exagitatum vulgus nihil aliud, q̃ piorũ sanguinẽ sitiret, Cointham virginem nobilẽ correptã, & Deos adorare recusantẽ, imo potius execrantẽ, vinctis pedibus per omnes vrbis plateas trahũt, fœdoq́, & horrido supplicij genere discerpũt. vj. Idus Februarij.

Die.9. E Apollo. virgo m̃. L. iij.

APollonia virgo ĩ vrbe Alexandrina sæuiẽte in Christianos tempore Decij imperatoris persecutione, cum iam in senili ætate à furẽte populo correpta, & ad idola pducta adorare recusasset, dentes ei primum effossi sunt oẽs, deinde cõgestis lignis, incensoq; rogo cõbusturos se minãtur carnifices viuã, nisi Christum detestata, Deos alienos adoraret. At illa in fide Christi constantissime perseuerans, crudelissimã mortẽ subire maluit, quã à vera pietate discedere. Itaq; corpore sæuissimis flãmis absumpto, inuictus spiritus in cœlũ ad martyrij coronam euolauit. v. Idus Februa.

Die. 10. F Scholastica virgo.

Die. 11. G Prisca virgo marty. quę fuit. 18. die Ianua. Lcõ. iij.

PRisca nobilis Romana decimotertio ętatis suę anno, q̃ Christianæ fidei esset accusata, iussu Claudij imperatoris ad templum Apollinis ducitur, vt dijs immolaret: quod cũ facere recusaret, alapis cæsa, in carcerẽ truditur. Educta postridie cũ in Christi confessione nihilominus persisteret, flagellis verberata, feruenti adipe toto corpore perungitur, ac rursus in carcerem retrudit. Die tertia in amphitheatrũ pducta, exponitur immanissimo leoni, q ad pedes eius mansuetus se proiecit. Tũc in ergastulo virgo reclusa, triduo inedia maceratur. Deindẽ eculeo suspẽsa, & vngulis ferreis exarata, in rogũ mittitur: à quo tamen diuina ope incolumis euasit. Tandẽ extra vrbem educta capitis abscisione martyrio coronatur. Cuius corp⁹, à Christianis sublatum, via Ostiensi, miliario ab vrbe. x. sepelitur. xv. Calendas Februarij.

Die. 12. A Eulalia virg. marty.

Die. 13. B Propter quod. 433.

Die. 14. C Valentinus marty.

Die. 15. D Faustin⁹ & Iouita m̃.

Die. 16. E Iuliana virgo mart.

Die.

Die.17 F Deponentes.433.
Die.18 G Chariſſimi obſe.434
Die.19. A Gabinus marty.
Die.20. B Similiter & mul.435
Die.21. C Chriſto igitur.436.
Die.22 D Fit de Cathedra Antiochena Petri apoſtoli, du.ma. vt ſupra in mēſe Ianua.fo.449.
Die.23. E Seniores ergo.436.
Mathias apoſtolus dup.maius. Notandū ꝙ in anno biſſextili hoc feſtū celebrat̃ die viceſima quinta Febr. vt ſup. dictū eſt in regulis generalib⁹ qđ fit quarto quoq; anno, & fuit. 1564. Orō.

Deus, qui beatum Mathiā apoſtolorum tuorū collegio ſociaſti, tribue quęſumus, vt eius interuentione tuæ circa nos pietatis ſemper viſcera ſentiamus. Per. Lectio tertia.

Mathias de numero ſeptuaginta diſcipulorum aſcitus eſt in Apoſtolatum in locū Iudæ proditoris. Nā poſt Chriſti ad patrē aſcenſum Petrus apoſtolus in medio diſcipulorū Chriſti circiter.cxx.cōſiſtens, Oportet (inquit) viri fratres impleri ſcripturam, quam prædixit ſpiritus ſanctus per os Dauid de Iuda, qui fuit dux eorum qui cōprehēderūt Ieſum: qui connumeratus erat in nobis, & ſortitus eſt ſortē miniſterij huius. Et hic quidē poſſedit agrum de mercede iniquitatis, & ſuſpenſus crepuit medius: & diffuſa ſunt omnia viſcera ei⁹. Et notum factū eſt oībus habitantibus Ieruſalē: ita vt appellaretur ager ille, lingua eorum Haceldema, hoc eſt ager ſanguinis. Scriptū eſt enim ī libro pſalmorū, Fiat cōmoratio eorum deſerta, & nō ſit qui inhabitet in ea. Et epiſcopatū eius accipiat alter. Oportet ergo ex his viris, qui nobiſcū ſunt congregati in omni tempore, quo intrauit & exiuit inter nos dn̄s Ieſus, incipiens à baptiſmate Ioannis vſq; in diē, qua aſſumptus eſt à nobis, teſtem reſurrectionis eius nobiſcū fieri vnū ex iſtis. Et ſtatuerunt duos, Ioſeph q vocabat̃ Barſabas, & cognominatus eſt Iuſtus: & Mathiam. Atq; orantes dixerunt, Tu dn̄e qui corda noſti oīum, oſtende quē elegeris ex his duobus vnū, accipere locum miniſterij huius, & Apoſtolatus de quo præuaricatus eſt Iudas, vt abiret in locū ſuū. Et dederunt ſortes eis: & cecidit ſors ſuper Mathiam, & annumeratus eſt cū vndecim apoſtolis. Mathias

igitur(vt quidam tradũt)cum in Macedonia primum,deinde in Iudæa verbũ Dei latissime disseminasset, multosq; prædicatione,& consequentib⁹ signis ad Christi fidem cõuertisset, à Iudæis id ægre ferentibus,comprehensus,lapidibus pene obrutus est, ac postremo securi percussus sexto Calendas Martij.

Die.25.G Paul⁹& Thim.395.

Die.26.A Mihi enim.396.

Die.27.B Iulianus & Eunus martyres. Lectio tertia.

INeunte principatum Decio Imperatore tam vehemẽter in Christianos sæuitum est, vt iuxta verbũ dñi scandalizarentur propemodũ etiã iusti.Cum igitur Alexandriæ suppliciorũ immanitate quidam perterriti fidem negassent,pleriq; tamen spũ dñi confirmati,admiranda martyrij sui spectacula præbuerunt.In primisq; Iulianus venerabilis senex podagra laborãs, vt neq; incedere posset,neq; stare, qui cum duobus ministris Christianis, à quibus sella portabatur ad iudicem cõstitutus, nullis minis potuit nec ipse nec alter ministrorum Eunus nomine à vera pietate & Christi confessione deterreri. Perseuerantes ergo, iubentur camelis impositi per totam vrbem circunduci,& flagris hincinde populo spectante vsq; ad mortem laniari.Et sic martyrio coronati sunt tertio calendas Martij.

Die.28.C Itaque charissi.397.

MARTIVS.

Die.1.D De cętero fratres.398.

Die.2.E Itaq; fratres mei.399.

Die.3.F Emetherius, Celedonius & Asterius marty.Lcõ.iij.

EMetherius & Celedonius apud regionem Hispaniæ ciuitatẽ exurgente persequutionis procella, ob Christi fidem plurimis tormentis afflicti, Calagurium inde perducti sunt, atq; ibi capitis abscissione martyrij palmam sunt consecuti. Asteri⁹ patria Roman⁹ ordinis senatorij, illustris familia gloriaq; rerũ gestarũ fuit:sed Christiana pietate & magnis in virtute Christi miraculis editis clarior.Quorũ illud in primis memoratur.Apud Cæsaream Philippi in radice mõtis Panij vbi oritur Iordanis fluuius veteri gẽtis illius instituto immolabatur solenni quodã die victima, quę dæmonis pręstigiis repente sublata,in cœlũ efferri credebatur.cui spectaculo cum forte Asterius interesset, & oẽs videret attonitos specie miraculi, publi-

publicũ errorẽ miseratus, Deũ fusis lachrymis exorauit, vt præstigias diabolicas detegeret. Itaq; protinus victima flumine deferri cunctis astantibus conspecta est, ac mẽtes ipsorũ errore pernicioso liberatę. Hic cum in vrbe Cęsarea Palæstinę martyrio interfuisset beati militis Martini, corpusq; illius humeris ad sepulturã efferret, abstractus ab infideli populo, in fide cõstãs, glorioso martyrio coronatur. v. Noñ. Martij, Valeriano & Galieno imperatoribus.

Die. 4. G Luci⁹ papa mar. L. iij.

LVcius patria Roman⁹ Gallo, Volusiano, Galieno, & Valeriano Imperatorib⁹ pontificatũ gessit. Quorũ temporibus tãta in Christianos sæuitia exorta est, vt paucæ ipsorũ domus, nedum ciuitates aut prouinciæ fuerint eius calamitatis expertes. Hic igitur Romam mortuo Volusiano, à quo relegatus fuerat, reuersus, cõstituit vt bini presbyteri ac terni diaconi episcopũ vbiq; comitarẽtur, testes videlicet eius vitæ, actionumq; futuri. Ordinationibus sacris ter mense Decẽbri habitis, p̃sbyteros. iiij. diaconos. iiij. ep̃os septẽ creauit. demũ iubente Valeriano acerrimo Christiani nominis hoste, martyriũ passus, in cœmeterio Calisti sepultus est quarto Noñ. Martij, cum sedisset annos tres, menses tres. Qui Valerian⁹ meritas suę impietatis pœnas mox dedit: nam paulo post Christianum nomen ab ipso vexari cœptũ, in bello Persico victus est, viuusq; venit in hostium potestatem. Apud quos tam miserabiliter in turpissima seruitute vixit, vt quoties Pacorus Persarum rex equuum ascenderet, velut scabello dorso eius vteretur.

Die. 5 A Paulus apostol⁹. 422.

Die. 6 B Et vos cum. 423.

Die. 7 C Thomas confes. L. iij.

THomas vir doctrina & sanctitate clarus, Aquini natus loco illustri ex comitum familia, patria vastata à Conrado imperatore, relictus est à profugis parentibus in cœnobio Casinensi monachis cõmendatus. Vbi aliquandiu literis studuit, ac religioni. Deinde monachus prædicatorum ordinis factus Alberto Magno præceptori operam dedit in cõuentu Coloniensi. Eoq; processit eruditionis indefessa cura, & ingenij magnitudine, vt facile principatũ obtinuerit in Gymnasio Parisiensi, vbi philosophiam, theo-

theologiã quã docuit cũ maxima sua laude. tot libros de philosophia ac theologia doctissime conscripsit, vt longũ sit enumerare. Quorũ summã theologicã quatuor libris, adhibita etiã quadã lima senex complexus est. Romam vero accersitus ab vrbano Papa spretis dignitatibus, quę vltro ipsi à pontifice offerebãtur, nulli rei prętérquã lectioni, & scriptioni vacabat. Qui etiã viuens miraculis claruit. Sed iussus à pontifice Gregorio.x. Lugdunũ ad conciliũ, quod ibi cogebatur, cõtendere, dum profectionẽ pararet febri corrept⁹ ad monasteriũ Fossam nouam appellatum, emigrauit ad dominũ anno Christi nati M.cclxxiiij. Noñ. Martij, suę vero ætatis quinquagesimo. Quẽ postmodũ Ioannes Papa vigesimussecundus sanctorum confessorum numero aggregauit.

Die.8. D Videte ne quis.423.

Die.9. E Quadraginta milites martyres. Lectio tertia.

Apud Sebastem Armeniæ minoris vrbem tempore Licinij Imperatoris ꝑside Agricolao quadraginta milites christiani cõprehensi post vincula & cruciatus custodibus impositis, in stagnũ missi sunt, instãte bruma, vt aqua nocturno frigore cõcrescente, constricta ipsorum corpora dirumperẽtur, apposito tamen balneo, quo pateret effugium, si quis eorum à confessione Christi discessisset. Itaq; vnus frigoris vehementiã non ferens, negato Christo ad balneum cõfugit. Sed cum primum attigit calorẽ, expirauit. Quo perspecto, cęteri grã Christi recreati, in Dei laudes eruperunt. Circa horã vero tertiã noctis resplenduit velut sol lumen sup eos, & glacies dissoluta est. Custodibus aũt somno grauatis, solus custodię pręfectus vigilabat, qui audiens orantes, miratusq; lucẽ, ac glaciẽ resolutã: vidit super eos coronas descendentes numero trigintanouẽ. Tunc vero miraculo cõmotus expergefactis sociis, proiecit vestimenta in facies eorũ, & exiliuit in stagnũ, clamore se Christianũ esse professus. Cum autem illuxisset, & extracti fere oẽs essent exanimes, igne combusti sunt, ac cineres in fluuiũ proiecti, vt per omnem creaturam eorum trãsiret certamen, vt vere possint vocem illã vsurpare, Transiuimus per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium. Passi sunt autem

septi-

ſeptimo Idus Martij. Oratio.

PRæſta quęſumus oīpotens Deus, vt qui glorioſos martyres fortes in tua cōfeſſione cognouimus, pios apud te in nr̄a interceſſione ſentiam⁹. Per do.

Die. 10. F Die. 11. G De feria.

Die. 12. A Gregori⁹ papa cōfeſſor du. mi. añ. O doctor. Orō.

Eus, qui animæ famuli tui Gregorij æternę beatitudinis pręmia contuliſti: concede propitius, vt qui peccatorum noſtrorum pondere premimur, eius apud te precibus ſubleuemur. Per. Lectio tertia.

GRegorius patria Roman⁹ ex ordine ſenatorio, magno omnium conſenſu inuitus etiā cum monachus eſſet atq; leuita, pontifex creatur anno Dn̄i Dc. xix. Qui ſic vixit, vt clariſſimum exemplum reliquerit ſucceſſoribus ſuis, vel morum ſanctitatis, vel diligentię in rebus agēdis, vel doctrinæ, quam variis ſcriptis oſtēdit, quæ multa & p̄clara poſteritati reliquit. Hic inſtituit vt Kyrie eleiſon nouies in eccleſia caneretur. Itē vt cantaretur Hal'ah, prętérquā à Septuageſima vſque ad Paſcha. Idem in canone redegit illud, Dieſq; noſtros in tua pace diſponas. Necnon ſupplicationes maiores, quas Græci litanias vocāt: & Stationū magnā partem inſtituit. Ab hoc probis doctiſq; viris ad prędicandum euangeliū miſſis, Angli fidem Chriſti integre publico conſenſu, acceperunt. Eiuſdem potiſſimū opera Gotthi ad catholicā fidem ex Arriana ſecta rediere. Hic paternā domum in monaſterium conuertit, vbi pauperes pereginos alebat. Obiit anno ſui pontificatus. xiij. menſe. vj. quarto Idus Martias, ſepultuſq; eſt in baſilica beati Petri.

Die. 13. 14. 15. 16. 17. 18. de fer.

Die. 19. Ioſeph ꝯfeſ. du. mi. orō.

Oncede quæſumus omnipotēs Deus, vt beati Ioſeph vnigeniti filij tui matris ſpōſi interceſſione, ab omnib⁹ aduerſitatib⁹ liberemur. Per eun.

Ex homilia ſctī Bernardi ſuper Miſſus eſt. Lectio tertia.

MIſſus eſt angel⁹ Gabriel à Deo in ciuitatem Galileæ cui nomē Nazareth, ad virginem deſponſatā viro, cui nomen erat Ioſeph: Virum nominat, non quia maritus, ſed quia homo virtutis erat, vel potius

quia iuxta aliũ euangeliſtã nõ vir ſimpliciter,ſed vir ei⁹ dictus eſt. Merito enim appellatur, quod neceſſario putatᷣ. Debuit igitur vir eius appellari, qa neceſſe fuit & putari,ſicut & pater ſaluatoris non quidẽ eſſe,ſed dici meruit vt putaretᷣ eſſe,dicente hoc ipſo Euangeliſta. Et ipſe Ieſus erat incipiens q̃ſi annorũ triginta vt putabatur filius Ioſeph. Nec vir ergo matris, nec filij pater extitit, quãuis certa (vt dictum eſt) & neceſſaria diſpenſatione vtrũq; ad tempus & appellat⁹ ſit & putatus: cõiice tamẽ ex hac appellatione, qua licet diſpenſatorie meruit honorari à Deo vt pater Dei & dictus & credit⁹ ſit. Coniice & ex proprio vocabulo, qđ augmẽtũ nõ dubitas interpretari, quis & qualis fuerit homo iſte Ioſeph: ſimul & memẽto magni illius quondã patriarchæ venditi in Ægypto,& ſcito ipſius iſtũ non ſolum vocabulũ fuiſſe ſortitũ, ſed & caſtimoniã adeptũ,innocentiam aſſecutũ & gratiam. Siquidẽ ille Ioſeph fraterna ex inuidia venditus & ductus in Ægyptũ,Chriſti venditionem præfigurauit. Iſte Ioſeph Herodianã inuidiã fugiens,Chriſtũ in Ægyptum portauit. Ille dño ſuo fidẽ ſeruans,dñę noluit cõmiſceri. Iſte dñam ſuã dñi ſui matrẽ virginẽ agnoſcẽs, & ipſe continens fideliter cuſtodiuit.

Die.20. B De feria.

Die.21. C Benedicti abba. duplex minus. Lectio tertia.

BEnedictus ex Nurſia ciuitate claris parẽtibus ortus, & Romę liberalibus diſciplinis eruditus,ab ipſa infantia Chriſtum egregia pietate coluit, & miraculis claruit. Quod vt faceret expeditius, in ſolitudinẽ & ſpecum quandã profundã, ad locum qui dicitur Sublacus, ſeceſſit. Vbi triennio latuit cunctis hominib⁹ incognit⁹ pręter Romanũ monachũ, qui ei neceſſaria ſubminiſtrabat. In qua ſolitudine cũ die quodã diabolica tentatione ardore libidinis vreretur, ſe in ſpinis & veprib⁹ nudũ volutauit, donec cruẽtus & lacerat⁹ tentationẽ ſuperaret. Deinde vocatus à quibuſdam monachis,vt ipſorum monaſterio præeſſet,quidã ipſorũ diſſoluti cũ paulo ſeuerius ab eo tractaretur, ipſum venenato vino necare cõſtituerũt. Quod cũ ei in poculo vitreo porrigerẽt,ille rem diuinitus agnoſcens, ſolo ſigno crucis manufacto,vas intactum mirabiliter confregit.

Et dimiſſo monaſterio ad ſolitudinē remeauit. Quo cū multi diſcipuli conueniſſent, duodecim monaſteria cōſtruxit, quæ optimis inſtitutis, exemplo ſanctitatis, multis etiā ſequentibus ſignis & miraculis fundauit, monachorūq; regulā prudentiſsime ac luculenter ſcripſit. Obiit aūt diē ſuū, quē multo antea ꝑcognouit. 12. Calēd. April.

Die. 22. 23. 24. De feria.

Die. 25. G Annuntiatio Mariæ virginis dup. ma. Ad veſ. hym. Aue maris ſtella. Antiphona.

Miſſus eſt Gabriel angel⁹ ad Mariā virginē deſpōſatā Ioſeph. Orō. Deus q de beatę Marię virginis vtero. vt in ſabbatis aduentus. Ad matu. inui. Aue maria gratia plena, Dn̄s tecum. Hymnus. Quem terra. Añа. Spiritus ſanctus in te deſcendet Maria, & virtus altiſsimi obumbrabit tibi. Lectio. uj. Miſſus eſt Angelus Gabriel. Ad laudes aña. Ne timeas Maria, inueniſti enim gratiā apud dn̄m: ecce concipies, & paries filium, Hal'ah. Ad veſpe. hym. Aue maris ſtella. Antiphona. Ecce ancilla domini, fiat mihi ſecundum verbum tuum.

Supradicta inuenies in officio eiuſdem virginis pro ſabbatis Aduentus aſſignato.

Die. 26. 27. 28. 29. de feria.

Die. 30. E Igitur ſi cōſur. 424.

Die. 31. F Domini quod. 425.

APRILIS.

Die. 1. G Paulus & Silua. 130.

Die. 2. A Ideo & vos. 131.

Die. 3. B Pancratius martyr.

Die. 4. C Iſidor⁹ eps cōfeſ. L. iij.

ISidorus natione Hiſpan⁹ ex noua Carthagine, cui pater ipſius Seuerian⁹ dominabatur, à ſanctis viris Leādro archiepiſcopo Hiſpalenſi, & Fulgentio epiſcopo Aſtigitano fratribus ſuis ſancte & liberaliter in ſtudio literarū educatus eſt, & ingentē doctrinā Latine, Græce, atq; Hebraice cum magna nominis claritate conſequutus. Hic adoleſcens adhuc hęreſim Arrianam, quæ gentē Gotthorum Hiſpaniæ latiſsime dominantē penitus iampridē inuaſerat, tam conſtanter palam arguebat, vt prope fuerit vt ab Arrianis necaretur. Sed cohibitus à Leandro hūc ſibi ſucceſſorem fore præſagiente, & vt ſe cōmodiori tempori reſeruaret admonitus, indignationē temperauit. Igitur Leandro vita functo, Iſidorus magno regis & po-

populi consensu in Hispalensi archiepiscopatu sufficit. Quã electionem sanctus Gregorius Papa confirmauit, eiq; pallium misit in Hispaniam. Fuit autẽ Isidori tãta doctrinæ ac sanctitatis opinio, vt coacto concilio generali, vltro fuerit à pontifice maximo vocatus, vbi mirũ est, quantũ ponderis & authoritatis habuerit in singulis rebus Isidori sentẽtia apud pontificẽ, & oẽs prælatos. Reuersus aũt in Hispaniam, cum suã mortẽ & Hispaniæ vastationẽ à Saracenis publice prædixisset, migrauit è vita pridie nonas Aprilis, anno Christi nato sexcẽtesimo vigesimosecũdo, sepultusq; fuit Hispali. Vnde postea trãslatus est in vrbem Legionẽ à Fernando rege Legioneñ. qui hoc ab Eneto Saraceno Hispali regnãte magnis precibus & præmiis impetrauit. Cuius nomine tẽplũ ædificatũ est Legione, vbi sepultus, miraculis clarus, colitur magna populi religione.

Die. 5. D Vincentius confess.

Die. 6. E Xystus papa m̃. L. iij.

XYstus papa, q̃ patria Romanus fuit, ecclesię præfuit ab Adriani Imperatoris tẽpore vsq; ad Verũ & Anniculũ cõsules. Qui curam præcipuam (vt par erat) rei diuinæ gerens, constituit ne quis præter ministros sacrorũ, mysteria & vasa sacra cõtingeret, præsertim fœmina. Itẽ vetuit lege, Ne, quod sacerdotes corporale vocant, ex alio, quã ex lineo panno, eoq; purissimo fieret. Huius fuit institutũ, ne episcopus, q̃ ad sedẽ apostolicã fuisset ob aliquam causam, siue cõtrouersiã vocatus, ad ecclesiã suã prius reuerteretur, q̃ literis apostolicis, vel formatis plene fuisset instructus, atq; purgatus, vt postquã fuisset domi reuersus, cognoscerent vicini, quẽadmodũ Romę ipsius, aliorumq; causa discussa fuisset. Vtq; in missa cantaretur, Sanctus, sanctus, sanctus dñs Deus sabaoth. Xystus deniq; vbi ordinationes ter mẽse Decembri habuisset, martyrio coronat⁹ in Vaticano. viij. Idus Aprilis sepelitur, cum sedisset annos. x. menses tres, dies. xxj.

Die. 7 F De cętero ergo fr. 132.

Die. 8. G Dionysius eps̃ cõfess.

Die. 9 A De temporibus. 137.

Die. 10 B Paulus & Silua. 134.

Die. 11. C Leo primus papa cõfessor. Lectio tertia.

LEo papa natione Thuscus patre Quintiano, eo tempore pontificatum gessit, quo

Attila rex Hunnorum flagellũ Dei appellatus, Aquileiam primo in Italiæ limite positã, post longam triennij obsessionẽ captã diripuit,atq; incẽdit. Vnde Romam infestis signis progredienti, & copias, qua Mincius Padũ influit, traiicere paranti, Leo pontifex vir sanctissimus occurrit, & ne vltra progrederet ope diuina mirabiliter persuasit. Attila enim nõ tam Leonis oratione se ab instituto reuocatũ esse incusantibus amicis testatus est, q̃ duorum virorum authoritate, qui loquente Leone, sibi visi essent, strictis gladiis necem, nisi paruisset, intentantes. Hi autem Petrus & Paulus apostoli fuisse crediti sunt: Ita factum est, vt Attila in Pannoniam exercitum reduceret, Leo Romam cum magno triumpho rediret. Vbi totus ad confirmandam, tuendamq; catholicã fidem conuertitur: quę tum potissimum à multis hæreticis impugnabatur, pręcipue à Nestorianis, & Eutychianis, qui in concilio Chalcedonensi tunc celebrato damnati sunt. Vbi & Manichæorum libri fuerunt incensi. Interim vero cum Vandali Romam diripuissent, ac templa spoliassent: vrbis ac templorum reparationi mirum in modum intentus, multis præclarissimisq; rebus gestis moritur, & in Petri Basilica: sepelitur. iij. Idus Aprilis, cum sedisset annos vnum & viginti, mensem vnum, dies. xiij.

Die. 12. D Rogamus aũt. 134.

Die. 13. E Iustin⁹ Philosophus martyr. Lectio tertia.

IVstinus Neapolitan⁹ in Palæsthina philosoph⁹ fuit Platonicus. Qui fact⁹ Christianus plurima studiorũ suorũ monumenta pro fide Christiana posteriati reliquit. Et in his apologeticũ librũ pro Christianis ad Antoninũ Pium, & alterum ad successorem hui⁹ Antoninum Verum. Item duos libros contra paganos. Hic cum in vrbe Roma frequẽter pro fide Christi disputasset, & Crescentem quendã Cynicũ (morib⁹ & professione vere canem) multa in Christianos conuitia iactantẽ sæpe redarguisset, ab eodẽ accusat⁹, ꝙ Christian⁹ esset, capiteq; damnat⁹ martyrio coronatur. Quod ita futurum martyr ipse prædixerat in defensione secunda, quã pro Christianis ediderat. Passus est aũt imperãtibus Marco Aurelio Vero & Antonino eius filio Idibus Aprilis.

Die. 14. ¶ Valerianus, Tyburtius, & cæteri marty. Lectio. iij.

VAlerianus genere Romanus, & idem nobilissim⁹ tẽpore Marci Aurelij Antonini imperatoris Ceciliã sibi æque nobilissimã accepit vxorẽ, cui⁹ impulsu atq; precib⁹ (erat enim ab ineunte ętate fidem edocta) ad Christianã religionẽ reiectis idolis conuersus est, & à sancto Vrbano Papa baptizatus. Quẽ Tyburti⁹ eius german⁹ imitat⁹, ab eodẽ Pontifice baptizatur. Almachius igitur præfectus, & Christianorũ sæuissim⁹ hostis, cum hos esse Christianos, & patrimoniũ iã omne pauperibus erogasse cognouisset, eosdẽ ad se vocat & acriter increpat. Et post longã de fide Christi, deq; cultu idolorũ disputationẽ inter ipsos vltro citroq; habitam, ad Iouis simulachrũ eosdẽ deduci iubet aut sacrificaturos, aut aliquo mortis genere quã immanissime interituros. Illi vero ĩ cõfessione Christi perstãtes, & paratã sibi & fidelib⁹ gloriã prædicãtes, mortẽ impietati prætulerunt. Itaq; extra vrbem educti ad quartũ lapidẽ. xviij. Calẽd. Maij cũ summa fidei cõstantia trucidantur. Quã demiratus Maximus vir nobilis, qui horũ decollationi præfuit, cum nõnullis satellitũ cõuersus est, & propter Christi cõfessionem oẽs vsq; ad necẽ plũbatis cæsi, eoq; supplicij genere martyrio coronati sunt, & ad dñm inuictissimi cõmigrarunt. Oratio.

PRæsta quęsum⁹ oĩps Deus, vt qui sanctorũ martyrum tuorum Tyburtij, Valeriani & Maximi solennia colim⁹, eorũ etiã virtutes imitemur. Per do.

Die. 15. G De cætero. 135.

Die. 16. A Paul⁹ apostol⁹. 125.

Die. 17. B Anicetus papa mart.

Die. 18. C Apollonius Senator martyr. Lectio tertia.

APollonius Romanę vrbis Senator nõ solũ opibus, sed liberalibus etiã disciplinis, ac morũ integritate clarus, ad Christũ cõuersus Lucio Aurelio Cõmodo Imperatore, Christianæ pietatis egregius cultor fuit, cũ iam psequutio sublata esse videret, lege promulgata, Ne Christiani quęrerentur ad pœnã, sed oblati duntaxat punirentur, pœna etiã mortis delatoribus proposita. In ea igitur Christianorum tranquillitate, Apollonius à seruo proditus, & apud Perennium iudicẽ accusatus, fidei suæ rationem reddere iubetur, sumpta pœna legitima

de

de seruo delatore. Cum ergo insigne volumen in defensionem Christianæ fidei à se compositum in senatu publice legisset, senatusconsulto damnatus est: & pro Christi constanti confessione capite truncatus. xiiij. Caléd. Maij. Lex enim erat, Ne Christiani facti rei absq; Christi abnegatione dimitterentur.

Die. 19. D Et vos cũ esset. 124.

Die. 20. E Hui⁹ rei gratia. 125.

Die. 21. F Obsecro itaq;. 126.

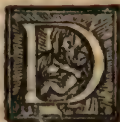
Die. 22. G Caius papa m. L. iij.

CAius papa natione Dalmata ordines distinxit, q. bus gradatim ad episcopatum ascenderetur. Quorum primũ tenet Ostiarius, alterũ Lector, tum Exorcista, sequitur Acolytus, Subdiaconus, Diaconus, presbyter, Episcopus. Idem constituit, ne cui prophano sacris initiatũ, nec pagano vel hæretico liceret Christianum hominem in iudiciũ vocare. Item vt nemo episcopum, aut clericum apud seculares iudices accusaret. Postremo orta in Christianos tempore Diocletiani persequutione maxima, cũ in subterraneis locis diu vitãs impiorum furorem latuisset, captus à persequutoribus vna cũ Gabinio fratre, eiusq; filia Susanna martyrio coronatur. x. Calend. Maij, & in cœmeterio Calisti via Appia sepelitur, cũ sedisset annos. xj. menses. iiij. dies. xij.

Die. 23. A Georgius martyr.

Die. 24. B Renouamini. 127.

Die. 25. C Marcus euangelista dup. ma. Ad Vesperas & Matu. Hymni, Añç, & Inuit. dicuntur de cõmuni Apostolorum. Oro.

DEus, qui beatum Marcũ Euangelistam tuũ euãgelicæ ꝑdicationis gratia sublimasti, tribue quæsumus, ei⁹ nos semper & eruditione proficere, & oratione defendi. Per. Lcõ. iij.

MArcus discipulus & interpres Petri, quemadmodum Petrum referentem audierat, rogatus Romæ à fratribus breue scripsit euangeliũ. Quod cum Petrus audisset probauit: & ecclesiæ legendũ sua authoritate tradidit, vt testaẽ Clemẽs presbyter ecclesiæ Alexandrinæ. Marcus igitur assumpto, quod scripserat, euãgelio, perrexit in Ægyptũ, & prim⁹ Alexandriæ Christũ annuntians, cõstituit ecclesiã tanta doctrina, & vitæ cõtinentia, vt omnes sectatores Christi ad exemplum sui cogeret. Tandẽ cum ecclesiã à

se

se optime cõstitutã octo annos sanctissime rexisset, ibidẽ mortuus est, & sepultus. vij. Calend. Maij, octauo Neronis anno. Corpus autẽ eius post aliquot ætates, Venetias translatũ est.

Die. 26. D Cletus & Marcellinus papæ martyres. Lectio. iij.

CLet⁹ patria Roman⁹ tempore Vespasiani adhortãte Clemente pontificatũ suscepit inuitus. Qui cũ nihil, quod ad ecclesiam Dei augendam pertinere arbitraretur prætermisisset, creatis (vt præceperat Petrus.) xxv. presbyteris ab ecclesia optime constituta, Domitiano Imperatore martyrio coronatur, & in Vaticano sepelitur. vj. Calend. Maij. cũ sedisset annos. xij. mẽsem. j. dies. xj. Marcellinus põtifex patria Romanus in persecutione Diocletiani & Maximiani sæuissima, minis pterrit⁹ simulachra deorũ adorauit. Sed nõ multo post magna pœnitẽtia ductus, Sinuessam (vbi concilium. clxxx. episcoporũ coactũ erat) squalidus & cilicio indutus peruenit: seq; ab eis petit pro inconstantia & scelere cõmisso pœnis meritis puniri. Cæterũ à nemine damnat⁹ est, cunctis acclamantibus, eadem animi infirmitate Petrum deliquisse, qui veniã à Deo similib⁹ lachrymis fuisset assecutus. Tũc Romã reuersus Diocletianũ adit, & ꝙ se scelestissime ad tantum nefas impulisset increpat, eius damnãs impietatẽ. Quib⁹ ille iratus, iubet ipsum cũ aliis Christi fidelibus abstrahi ad suppliciũ. vj. Calẽd. Maij. Quorum occisorum corpora. xxxvj. dies iussu eiusdem iacuerũt insepulta, donec Marcellus admonitus in somnis à beato Petro, eadem condidit in cœmeterio Priscillæ. Sedit autem Marcellin⁹ annos nouem menses duos, dies sexdecim.

Die. 27. E Anastasi⁹ papa ꝓfes.

Die. 28. F Vitalis martyr.

Die. 29. G Petrus martyr ordinis Prædicatorum. Lectio. iij.

PEtrus martyr patria Veronensis ordinis Prędicatorũ, doctor eximi⁹ & catholicę fidei acerrimus defensor, tanquã rosa de spinis ortus est, parẽtibus hæreticis, hæreticorũ mirabilis insectator. Itaq; & in adolescẽtia sua mundum, parentesq; relinquens, ordinem prędicatorũ ingressus est, in quo triginta annis laudabilẽ vitã perduxit. Cum igitur à Cumis profectus Mediolanũ cõtenderet, missus à pontifice contra Manichæos

anno Christi M.cclij.tertio Calend.Maij ab hæreticis interceptus, & occisus martyrij coronam adeptus est. Quo multa post mortem edente miracula plurimi hæreticorũ ad gremiũ ecclesiæ rediere. Quam ob rem ab Innocentio Papa quarto catalogo sanctorum martyrum consecuto anno adscriptus est. Die.30. A Videte itaque.128.

MAIVS.

Festum sctõrũ apł́orũ Philippi & Iacobi du.ma. Ad vesper.añ. Dñe ostende nobis patrem: & sufficit nobis, Haleluiah. Orõ.

Eus, qui nos annua apostolorũ tuorum Philippi & Iacobi solennitate lætificas, præsta quęsumus, vt quorum gaudemus meritis, instruamur exemplis. Per dominum. Die.1. B Ad matutinum aña. Tãto tempore vobiscum sum: & non cognouistis me, Philippe, qui videt me: videt & patrẽ meum, Haleluiah. Lectio.iij.

IAcobus apostol⁹ cognomento Iustus, frater dñi vocatus, Mariæ Cleophæ filius, sanctus fuit ab ineunte ætate, victu & cultu frugalissim⁹. Qui statim post Christi Ascensionẽ Ierosolymorũ episcopus ab apostolis constitutus, eam ecclesiã annis triginta summa cũ laude rexit. Rogatus aũt à Iudæis vt in die Paschæ: quum plurima turba cõuenire solebat, ex loco sublimi ad populũ concionaretur, & à cultu Iesu, quẽ per errorẽ multi sequerentur, oratione & authoritate sua populares auerteret, pinnã tẽpli conscendit. Vbi magna Iudæorũ Gentiliumq; astante multitudine, à Scribis & Pharisæis q̃d ipsi de Christo videretur alta voce rogatus, respondit, Quid me interrogatis de filio hoĩs? Ecce ipse sedet in cœlo à dextris summæ virtutis. Et ipse venturus est in nubibus cœli. Quo sermone audito, Scribæ & Pharisæi cõclamant, Proh, iustus etiã errauit. Ascenderuntq;, & præcipitauerũt eũ, & lapidibus obruere cœperũt. Ille vero conuersus, & super genua procumbens, quæ illi ob assiduũ orandi vsum in camelorum speciem occalluerãt, pro ipsis orabat: donec vecte fullonis capite cõminuto, spiritum emisit Calendis Maij. Quo in loco prope templũ est sepultus. Philippus apostol⁹ quũ annos circiter viginti euangelium in Scythia prædicasset, omnemq; fere

fere gentē illam ad veræ pietatis cultū traduxisset, ab infidelibus tractus ad Martis statuā, vt sacrificaret: draco inde repente exijt, qui pontificis filiū certo impetu adortus, letaliter percussit, & mox duos tribunos, ac multi præterea ab eo afflati, cōfestim in pestiferum languorē inciderūt. Philippus autē perculsam multitudinem affatus, Si quæ vobis dixero (inquit) sedulo curabitis, polliceor futurū, vt male affecti ad pristinā valetudinē, & q mortui sunt diuina virtute ad vitā reuocentur: pestiferq; serpēs statim abigatur. Et rogātibus qd opus esset facto, Ite (inquit) & dæmonis huius, quē colitis simulachrum deiicite, locumq; vnde illud demoliti fueritis, signo crucis insignite: idq; in Christi Nazareni memoriā mecū supplices adorate. Facessunt Scythæ pium opus, quo rite procurato, & qui defuncti fuerāt reuixere, & perniciosa pestis illa procul discussa est, neq, vnquā postea visus draco. His Philippus, multisq; alijs rebus diuinit⁹ gestis, quum Hieropolim Phrygiæ ciuitatē venisset, ab Hebionitis cruci affixus & lapidibus obrutus est Calendis Maij. Ad laudes añā. Ego sum via, veritas, & vita: nemo venit ad patrem nisi per me, Haleluiah. Ad vesper. añ. Si manseritis in me, & verba mea in vobis manserint: quodcunq; petieritis, fiet vobis. Haleluiah, haleluiah, haleluiah.

Die. 2. C Athanasi⁹ eps ꝯf. L. iij.

Athanasius episcopus vir omni virtutum genere & doctrina clarissim⁹, veræq; religionis propugnator egregius, fuit natione Ægyptius, Alexandriæ ortus. Qui ab Alexandro episcopo Alexādrino presbyter factus, ipsum secut⁹ est ad cōcilium Nicenum. Vbi cū Arrium vehementer repressisset, maximum in se odium Arrianorum concitauit. A quibus postquā eidem Alexādro in episcopatu successit, difficile dictu est, quot insidias, quotq; incōmoda passus fuerit. Quorū nonnulla recensebim⁹. Coacto apud Tyrū concilio episcoporū magna ex parte Arrianorum, muliercula quędā ab eis subornata est, quę Athanasiū accusaret, ꝙ à se hospitio susceptus, illata vi, pudicitiam eius violasset. Introduci ad hæc iubetur Athanasius, cū quo ingressus est Timotheus presbyter suus. Cūq, mulier ea quæ edocta fuerat perorasset, Timo-

Timothe' Athanaſium ſe eſſe ſimulans: Egone(inqt)mulier apud te aliquãdo ſum diuerſatus,aut vim tibi, vt aſſeris,intuli? Tunc illa procaciter Timotheum obiurgans, Tu, inquit, mihi vim feciſti. Tu cõmaculaſti caſtitatẽ meam, & ad iudices conuerſa q̃ diceret vera eſſe iurare cœpit, ignorãs videlicet, eum à quo vim ſe perpeſſam mentitura ſubiiciebatur. Et ſic cum riſu ſimul & indignatione muliercula reiecta eſt à iudicibus, & Athanaſius liberatus.

Aliud deinde intẽtatũ eſt crimen. Arſenius Athanaſij lector timens eiuſdẽ Athanaſij,quem offenderat, caſtigationẽ, apud Arrianum quendam latitabat. Qua occaſione vtentes aduerſarij, humanũ brachium loculo delatum oſtentabant, quod ex Arſenij corpore ab Athanaſio abſciſſum eſt in magicæ artis vſum criminabantur. Arſenius aũt dolis cognitis, ſiue eum humanitatis cõtẽplatio, ſiue diuina perpulit prouidentia, clam per noctis ſilẽtia euadẽs, Tyrũ ad Athanaſium ſe cõtulit. Quo in conciliũ præter ſpem omniũ producto,& vtrunq; brachium illæſum oſtendente, inimicorũ ſcelus perſpicue detectum eſt, At nõ ꝓpterea Arriani quieuere,ſed multo maiore odio Athanaſiũ proſequebant̃, cuncta ab eo magicis artibus facta eſſe calumniãtes. Itaq; horũ inſidias fugiens,&Cõſtantij imperatoris,qui fauebat Arrianis,irã pertimeſcens, magna parte orbis peragrata,ſex continuos annos in ſicca ciſterna ſine Solis aſpectu latuit,amico ei quodam neceſſaria clam ſuppeditante. Poſtremo inde egreſſus, ad Cõſtãtis partes profugus acceſſit, quo adnitente ſedẽ ſuã recepit. Cæterũ poſtea Conſtante mortuo, rurſus in Galliã aufugiens exulauit apud Treuiros. Vnde Alexandriam reuerſus,cum poſteà imperatoris Iuliani apoſtatæ iuſſu ad necem quęreretur, per fluuiũ nauicula fugiens, ex induſtria in occurſum ſe inſequentiũ recurrit. A quib' interrogati qui cum eo erãt, quid de Athanaſio accepiſſent? non longe ipſum euntem ſe vidiſſe reſponderunt. Atq; ita illis in diuerſum feſtinantibus Athanaſius euaſit. Qui nõ multo poſt Alexandriã rediens, alia ſuborta tempeſtate, quatuor menſibus in paterno ſepulchro delituit. Tãdẽ his permultiſq; aliis periculis diuina ope liberatus,

Ale-

Alexandriæ mortuus eſt miraculis clarus, cum eã ſedem ſex & quadraginta annos per varia certamina rexiſſet, multaq; opera doctiſſime cõpoſuiſſet.

Die. 3 Inuentio ſanctæ crucis, duplex ma. Ad veſpe. hym.

Luſtris ſex, q̃ iam peractis, Temp⁹ implẽs corporis: Se volente natus ad hoc paſſioni deditus, Agnus in cruce leuatur, Immolandus ſtipite.

Hic acetum, fel, arundo, Sputa, claui, lancea: Mite corpus perforatur: Sanguis, vnda profluit. Terra, pontus, aſtra, mundus, Quo lauantur flumine.

Crux fidelis inter omnes Arbor vna nobilis: Nulla ſylua tale profert Fronde, flore, germine: Dulce lignum, dulces clauos, Dulce pondus ſuſtinet.

Flecte ramos arbor alta, Tenſa laxa viſcera: Et rigor lenteſcat ille, Quem dedit natiuitas: Vt ſuperni membra regis, Miti tendas ſtipite.

Sola digna tu fuiſti, Ferre ſecli pretium: Atq; portum pręparare, Nauta mundo naufrago. Quem ſacer cruor perunxit Fuſus agni corpore.

Gloria & honor Deo, Vſq; quo altiſſimo: Vna patri, Filioq;, Inclyto paracleto: Cui laus eſt, & poteſtas, Per immenſa ſecula. Amen. Añ O crux ſplendidior cunctis aſtris, quę ſola fuiſti digna portare talentũ mũdi, dulce lignum, dulces clauos, dulcia ferens pondera, ſalua pręſentẽ cateruã, in tuis hodie laudibus congregatam, Haleluiah, haleluiah, haleluiah, hal̃ah. Oro.

DEus, qui in pręclara ſalutiferæ crucis inuentione paſſionis tuę miracula ſuſcitaſti: concede, vt vitalis ligni pretio, ęternę vitę ſuffragia conſequamur. Qui viuis & regnas.

Die. 4. Ad matutinũ inuita.

Chriſtũ regem crucifixũ, venite adoremus. Hal̃ah. Hymn⁹. Luſtris ſex. vt ſup. Añ. Inuentę Crucis feſta recolim⁹, cuius pręconiũ ꝑ vniuerſum orbẽ micanti lumine fulget, Hal̃ah. L. iij.

HElena Cõſtantini mater mulier religione & pietate inſigni, diuinarũ rerum ſtudio, nocturnoq; viſu impulſa Ieroſolymã petiit, vt Dñicã quęreret crucẽ, vnde humana ſalus pepẽdiſſet. Vbi aũt hęc defoſſa erat, ibi ex induſtria fuerat Veneris ſimulachrũ cõſtitutũ ab impiis fidei perſecutoribus, vt omne dñicę paſſionis monumentũ

mentum aboleretur. Et si quis Christianus eo loco Christum adoraret, Venerẽ videretur adorare. Cæterũ simulachro inde deiecto, locoq; ruderib⁹ purgato. Crux reperta est: & cum ea duæ aliẹ q̃bus affixi fuerãt duo latrones. Sed obturbabat reperti muneris lætitiã vniuscuiusq; crucis indiscreta proprietas.

Aderat quidẽ & titulus ille, qui Hebraice, Græce & latine à Pilato fuerat conscriptus, sed nec ipse satis euidẽter dñici prodebat signa patibuli. Diuino aũt miraculo mox cõsecuto, omnis prorsus ambiguitas sublata est. Cum enim Macarius Ierosolymitanus episcop⁹ fusis ad Deũ precibus vt id reuelaret, frustra duas nobili cuidã fœminæ longa ægritudine confectæ & iam prope defunctæ admouisset: ad mota tertia, repente adapertis oculis mulier cõsurrexit, & stabilitate virium recepta, alacrior multo, quam cum sana fuerat, tota domo discurrere, & magnificare Dei potentiam: cœpit.

Helena igitur euidenti indicio voti compos facta, templũ, vbi crucẽ repererat, magnifice construxit. Ibiq, partẽ Crucis reliquit thecis argẽteis cõclusam: partem filio detulit. Cuius pars postea reposita fuit Romæ in æde sessoriana, quę sanctæ Crucis in Ierusalem nuncupata est. Attulit etiã clauos tres, quibus Christi corpus fuerat affixum: Quorum vno Cõstantinus pro amuleto in cono galeę vsus est. Alterum deiecit in mare ad fœdam tempestatem cõpescendã. Reliquum inseruit bellatoris equi fræno, veterem prophetiã adimplẽs, Olim enĩ sic Zacharias propheta clamauerat, Erit quod sup frænũ equi est sanctũ dño. Qui Constantinus legem tulit, ne quis deinceps supplicio Crucis afficeretur. Ita res quæ antea mortalibus probro fuerat, venerationi esse cœpit.

Ad laudes añа. Hæc est arbor dignissima, in qua salutis author propria morte mortẽ omnium superauit, Haleluiah.

Ad vesper. Hymni, Añæ, & oratio vt supra in primis Vesperis.

Die. 4. E Monica vidua.

Die. 5. F Alexãder pp̃ m̃. L. iij.

Alexander patria Romanus, qui Adriani imperatoris tẽpore pontificatũ gessit, in memoriã passionis Christi in sacrificio addidit: Qui pridie quam pateretur, vsq; ad illum locum: Hoc est corpus meum. Idẽ instituit, vt aqua benedicta

admisto sale in templis & cubiculis ad fugandos dæmones retineretur, Vtq; in cõsecratione sanguinis & corporis Christi vinũ aqua misceretur, ad significandã Christi & ecclesię coniunctionẽ. Panisq́, azymus nõ fermẽtatus cõsecraretur. Cum autẽ ordinationibus ter mense Decẽbri habitis, presbyteros. v. diaconos. iij. episcopos quinq; per diuersa loca creasset, martyrio coronatus cum Euentio & Theodoro diaconis via Nomentana vbi interfect⁹ fuit. vij. ab vrbe milliario sepelitur. v. Nonis Maij. Sedit autem annos. x. menses. vij. dies duos.

Die. 6. G Ioannes ante portam Latinam dup. mi. Ad vesper. & matuti. hym. añæ, & inuita. de cõmuni apostolorum. Oratio.

DEus, qui conspicis, q̃a nos vndiq; mala nostra perturbant: præsta quęsumus, vt beati Ioãnis apostoli tui & euãgelistæ intercessio gloriosa nos protegat. Per domi. Lectio iij.

IOannes apostolus dilectissimus Christo, post ipsi⁹ ascensionem maximo studio, magnisq́; miraculis Christianam pietatẽ propagauit. Hui⁹ enim & Petri prędicatione post claudum sanatũ ad portam templi speciosam appellatam, quinq; millia hominum vno die conuersa sunt ad fidem. Iidemq́; duo post Stephani martyrium in Samariã, quę Philippo prędicante baptismũ acceperat, peruenerũt, eandemq́; in fide cõfirmarũt, & per ipsorũ manus impositionẽ Spiritus sctũs in baptizatorũ corda descẽdit. In diuisione aũt orbis terræ Ioanni obtigit Asia prouincia. Cuius ecclesias cum sapientissime à se fundatas sanctissime moderaretur, captus fuit in psecutione Domitiani in vrbe Epheso. Vnde Romã adductus, cũ à Christi fide auerti nõ posset, in eadẽ vrbe Roma (vt Tertullian⁹ est author) in doliũ feruentis olei demersus est. Sed cũ incolumis inde euasisset, relegatus est in Patmum insulam, vbi Apocalypsim cõscripsit. Post mortẽ vero Domitiani, cui⁹ acta omnia fuerunt à senatu rescissa, Ephesum reuersus, Drusianã magnę in Christum pietatis fœminã paulo ante defunctã, spectante populo ad vitam diuina ope reuocauit. Quo miraculo multi sunt ad Christi fidem conuersi.

Die. 7. A Filij obedite. 129.

Die. 8. B Apparitio sancti Michaelis duplex mi. In hoc festo Hym.

Hym. Añę, Inuita. tertia lectio, & oratio dicuntur sicut in alio festo eius in mense Septembri.

Die. 9. C Gregorius Nazianzenus episcopus cõfessor. Lcõ. iij.

GRegorius qui ex singulari rerum diuinarũ doctrina Theologi cognomen inuenit, natus est in Cappadocia, sed Athenis educatus, ac eruditus omni philosophia, vnde in patriam reuersus factus est episcopus primũ Sasimorum: deinde Nazianzenus, vt refert Hieronymus, qui hoc præceptore se profitetur sacras scripturas explanãte didicisse. Tum Cõstantinopolim translatus, vbi populum erudiendo infectum hæreticorũ veneno, tantũ profecit, vt tunc primum sibi populares Christiani esse viderentur authore Gregorio, qui multo etiã magis exemplo quam sermone mores hominũ instituebat. Sed cum cœptũ esset à nonnullis virtuti eius inuideri seditiose molientibus, vt eiecto Gregorio episcopus alter sufficeretur, ille re cognita, absit (inqt) vt sim ego causa seditionis: si propter me exorta est tempestas, tollite me, & proiicite in mare, vt vos iactari desinatis. Reuertitur igitur in Nazianzenam ecclesiam: quam cum diu sanctissime gubernasset, iã affecta ætate, ipse sibi successorem elegit, & se virtutum, diuinarumq; rerum contemplationi, sacrarumq; literarũ studio dedit. Quo in genere Græce multa scitu dignissima partim carmine, partim prosa oratione sancte & elegantissime cõscripsit, ruri vitã monachi agens. In quib⁹ studiis ab hac vita migrauit Theodosio impetatore.

Die. 10. D Gordia. & Epim. m.

Die. 11. E Iacobus Dei &. 189.

Die. 12. F Nere⁹ Arch. & Pãc. m.

Die. 13. G Estote aũt fact. 190.

Die. 14. A Victor & Corona martyres. Lectio tertia

VIctor miles Antonino imperatore in Syria passus est. Product⁹ enim ad tribunal iudicis Sebastiani, cum diis immolare contẽneret, immaniter cruciatur. Nam primũ digitis malleo cõfractis in fornacẽ ardentẽ missus est, nec tñ à flamma læsus. Deinde veneno sumpto, nihilo magis ab eo lęditur. Quo miraculo victus artifex, qui venenũ porrexerat, relictis idolis ad Christũ cõuersus est. Tum Victor feruenti oleo perfunditur, atq; oculis priuatur. Postremo capitis obtruncatione

ne martyrium consummauit. Cuius exemplo mota fœmina quędam Corona nomine, cum ingenti voce Christum conclamaret, & se Christianã esse fateretur, ab eodem iudice comprehensa, duabus proximis palmis vi magna hincinde curuatis, manus & pedes distringitur, laxatisq; & in diuersum reductis discerpitur: & sic palmis dissecta, martyrij palmam est consecuta pridie Idus Maij.

Die. 15. B Quicunq; aũt. 192.

Die. 16. C Nolite plures. 193.

Die. 17. D Vnde bella. 194.

Die. 18. E Agite nunc. 195.

Die. 19. F Potẽtiana virg. L. iij.

POtentiana virgo, Pudentis Romani ciuis filia, cũ miro amore coleret Christianam religionẽ, orbata parentibus, cũ sorore sua Praxede assidue ieiuniis, & orationib⁹ vacans, omne patrimoniũ sibi ex hæreditate relictũ vendidit, & pauperibus distribuit. Huius opera à Pio Romano pontifice tota ipsius familia ad Christũ cõuersa est: baptizatiq; sunt vtriusq; sexus numero. xcvj. Et cũ Antoninus Pius imperator edicto publico sanxisset, vt Christiani priuatis sacrificiis cõtenti à publicis abstinerent: Pius pontifex vna cũ Christianis in domo Potẽtianę sacra faciebat. Quos oẽs virgo, mira religione & comitate recipiebat, & necessaria eis subministrabat. His igitur virgo, ac talibus, virtutis, & pietatis operibus diu functa, migrauit ad dñm, & iuxta patrem suũ sepulta est via salaria in cœmeterio Priscillæ. xiiij. Calendas Iunij.

Die. 20. G Bernardin⁹ cõf. L. iij.

BErnardinus natione Italus Senis in Hetruria nobilib⁹ parentibus, & diuitibus ortus, tam venerabilis erat, à puero innata quadã honestate & vitiorũ odio, vt adolescentib⁹ eius æqualib⁹ si forte in eos lasciuũ aliquẽ sermonẽ cõferentes incidisset, sola pręsentia silentiũ imponeret, his verbis inter se commonentibus, Bernardin⁹ adest. Tanta erat huius in pauperes Christi benignitas, vt sæpe illis prandiũ sibi paratũ distribuerit. Cum aũt magna peste, quæ totam Italiã inuasit, Senis vehementissime sæuiret, & relicto xenodochio illo celebri à cunctis ministris, ægrotãtes misera biliter conflictarentur, Bernardinus ægrotorũ curam in flore iuuentutis cum omniũ admiratione simul & miseratione propter ingens periculũ, suscepit.

Dein-

Deinde omni ſubſtantia paupe ribus diſtributa, beati Franciſci religionē ſuſcepit, & totā ferme Italiam prædicās Euangelium Chriſti luſtrauit, multaq; in nomine Ieſu ſigna, & miracula fecit. Tres epiſcopatus ſibi oblatos recuſauit. Tandem vita per omnem ætatem ſanctiſſime geſta, migrauit ad dñm in vrbe Aquila, vbi ſepultus eſt honorifice. Poſtea vero à Nicolao quinto catalogo ſanctorũ aſcriptus eſt. xiij. Calendas Iunij.

Die. 21. A Iuo confeſſor.

Die. 22. B Paulus & Tim. 395.

Die. 23. C Mihi enim. 396.

Die. 24. D Itaque chariſſi. 397.

Die. 25. E Vrban⁹ papa m. L. iij.

Vrbanus patria Roman⁹ Aurelio Antonino imperatore pōtificatũ adeptus, multos ſanctitatis exēplo, & doctrina ſingulari ad fidem traduxit. Et in his Valerianũ beatæ Ceciliæ ſpōſum, & Tyburtiũ eiuſdē Valeriani fratrē, q poſtea martyriũ cōſtāti animo pertulerũt. Hic probato cōſilio ſuperioris temporis epiſcoporũ, & fideliũ quibus cōmodius viſum erat, vt poſſeſſiones attribuerentur eccleſiis, q̄ vt venderētur, quem admodũ fiebat initio naſcentis eccleſiæ, ſic ſcripſit: de bonis ipſis eccleſiaſticis, quorum decet diſpenſatores eſſe epiſcopos, & clericos. Nō ergo debēt, inquit, in aliis vſibus quàm eccleſiaſticis, & prędictorũ Chriſtianorũ fratrũ, id eſt, clericorũ, vel indigentiũ conuerti, quia vota ſunt fideliũ, & pretia pctõrũ, ac patrimonia pauperũ, atq; ad prędictũ opus explendũ dño tradi tę. Demũ cũ ſediſſet annos. iiij. menſes. x. dies. xij. martyrio coronatus eſt, & in cœmeterio Prætextati, via Tyburtina ſepultus. viij. Calend. Iunij. Oratio.

Da quęſumus omnipotens Deus, vt qui beati Vrbani martyris tui atq; pontificis ſolennia colim⁹, ei⁹ apud te interceſſionibus adiuuemur. Per do.

Die. 26. F Eleuteri⁹ papa mart.

Die. 27. G Ioannes papa mart.

Die. 28. A Germani eps cōfeſ.

Die. 29. B De cętero frēs. 398.

Die. 30. C Felix papa mar. L. iij.

Felix patria Roman⁹ Aureliano imperatore pōtificatum adeptus eſt. Hic inſtituit vt martyrũ memoria ſingulis annis ſacrificiis celebrareť. Nec niſi in loco ſacro Miſſa perageretur, præterquã cogēte neceſſitate. Templumq; iuſſit, ſi de cōſecratione ipſius dubitaretur, denuo conſecrari. Neq; enim

iteratum videri debere dictabat quod factū esse nesciretur. Postremo cū mense Decembri presbyteros nouē, diaconos. v. episcopos quinq; creasset, martyrio coronat⁹ via Aurelia sepelitur. iij. Calēd. Iunij in basilica quā ipse cōdiderat, atq; dicauerat. Sedit autē annos quatuor, menses tres, dies quindecim.

Die. 31. D Petronilla vir. mar.

IVNIVS.

Die. 1. Pāphil⁹ presby. m̄. L. iij.

PAmphilus presbyter Cæsariensis tanto diuinorū voluminū amore flagrauit, vt celeberrimā bibliothecā vndiq; summo studio cōquisitis libris Cæsareæ cōstruxerit, magnāq; partē Origenis operum sua manu descripserit. Quæ Hieronymus se vidisse, ac habuisse, ingētiq; cupiditate quasi thesaurū aliquē seruasse, testatur. Scripsit nonnulla, quibus insignem doctrinam & magnā vitæ sanctimoniam posteris manifestam, ac testatā reliquit. Demū post beata studia, & multos pro ecclesia Dei, ac gloria nominis Christiani exhaustos labores, apud Cæsaream Palæstinæ pro fide Christi in pſecutione Maximini Imperatoris Calendas Iunij martyrio coronatus est.

Die. 2. Marcellinus & Petrus martyres. Lectio tertia.

TEmporib⁹ Diocletiani Imperatoris Romæ Petrus exorcista iussu Sereni iudicis pro Christi nomine in carcerē coniectus, Paulinā Artemij carceris custodis filiā ab immūdo spiritu liberauit, ipsumq; Artemium cum coniuge & filia ac tota domo & plerisq; vicinis, qui ad miraculū conuenerant, ad Christū cōuertit, & hos omnes Marcellinus presbyter baptizauit. Quo nūtiato Serenus Marcellinū & Petrū ad se productos, multis minis ab incœpto deterrere tentauit. Cui cum Marcellinus Christiana libertate ad omnia respōderet: pugnis eum cōtusum separat à Petro, nudumq; in carcerem testis vitreis perstratū trudi iubet sine cibo, & sine lumine. Petr⁹ itidē alio in loco arctissimis vinculis constringitur: Sed diu cruciati cum fortiores in dies, atq; in Christi cōfessione constantiores inuenirentur, extra vrberā educti, quarto Nō. Iunij capite plexi martyrio coronantur. Lucilla vero matrona Christiana ipsorū corpora vehiculo delata noctu in via Labicana tertio ab vrbe miliario sepeliuit.

Die

DEus, qui nos beati Barnabæ apoſtoli tui meritis & interceſſione lætificas: concede propitius, vt qui eius beneficia poſcimus, dono tuæ gratiæ cõſequamur. p. Lectio tertia.

IOſephus, qui cognominat⁹ eſt Barnabas, natione Cyprius ad Chriſtianũ dogma gẽtibus cum Paulo prædicandũ in apoſtolatũ extra duodecim aſſumptus eſt. Hic agrum quẽ habebat, vendidit, & attulit pretium, & poſuit ante pedes Apoſtolorũ: Qui cũ miſſus à Ieroſolymitana eccleſia euãgelizandi gratia Antiochiã perueniſſet, vbi Græcorum aliquot crediderant, vidiſſetq; gratiã Dei, gauiſus eſt, & hortabatur omnes in propoſito cordis permanere in dño, quia erat vir bonus, & Spiritu ſctõ ac fide plenus: & appoſita eſt multa turba in domino. Profectus inde Tarſum, vt quęreret Saulũ, perduxit ipſum Antiochiã, & annum totũ conuerſati ſunt ibi in eccleſia, & docuerunt turbã multã, ita vt cognominarentur primũ Antiochiæ diſcipuli, Chriſtiani. Qui diſcipuli, prout quiſq; habebat, propoſuerunt in miniſterium mittere habitantibus in Iudæa fratribus: quod & fecerunt, mittentes ad ſeniores per manus Barnabæ & Sauli. Qui expleto miniſterio reuerſi ſunt à Ieroſolymis aſſumpto Ioanne, q cognominatus eſt Marcus. Erant autẽ in eccleſia, quę erat Antiochiæ, prophetæ & doctores, in quib⁹ Barnabas & Saulus. Miniſtrantibus aũt illis dño & ieiunantibus dixit Spiritus ſanctus, Segregate mihi Saulũ & Barnabam in opus ad quod aſſumpſi eos. Tunc ieiunantes, & orantes, imponentesq; eis manus, dimiſerunt illos. Et ipſi quidem miſſi à Spiritu ſancto, abierunt Seleuciã, & inde Cyprum: multasq; præterea vrbes ac regiones cum magno prædicationis profectu peragrarũt. Poſtremo Barnabas à Paulo diſcedens, ad Cyprum nauigauit aſſumpto Marco, vbi circa ſeptimũ Neronis annum martyrij coronam eſt adeptus, tertio Idus Iunij.

Die.12. B BasilidesCiri.& c.m.
Die.13. C Antonius ꝓfes. L iij.

ANtonius natione Hispanus Vlyssiponæ natus, cũ adolescens adhuc esset, canonicus regularis, audito martyrio quorundã monachorũ ex ordine sancti Frãcisci ad Marochiũ Mauritaniæ vrbem occisorum, eundem ordinẽ sancti Frãcisci professus, & à prelatis obtẽta copia, martyrij cupidus, Saracenis predicatur⁹ nauim ascendit, sed Deo aliter ordinante, vi tẽpestatis prohibitus est. Cæterũ vt cõ sanguineorũ & amicorũ impedimenta vitaret, in Italiã venit. Qui cũ aliquãdo iussu põtificis Romæ, peregrinis multarũ nationũ prædicaret, variis linguis locutus, & ab oĩbus intellectus esse tradit̃. Itaq; sermonẽ ipsius dño signis cõfirmãte, quasdam hæreses in Italia confutauit, factiones diremit, & inimicos reconciliauit. Tandẽ plenus sanctitate & miraculis clarus, Patauij moritur Idus Iunij: & in ecclesia noĩe ipsius fabricata, egregio tumulo sepult⁹ est: & à Gregorio nono statim in sanctorũ confessorũ consortium relatus.

Die.14. D Senior electe. 187.
Die.15. E Vit⁹ Modest⁹ Cres. m.
Die.16. F Senior Caio. 388.
Die.17. G Paul⁹ apostol⁹. 421.
Die.18. Marcus & Marcellianus martyres. Lectio tertia.

MArcus & Marcellian⁹ fratres Romæ Diocletiano imperatore pro Christi fide in vincula coniecti sunt ab vrbis præfecto Chromantio, ad mortemq; damnati, nisi ante diem trigesimũ ad cultum deorum redrissent. Ad quos cũ Trãquillinus pater, & mater Martia, & pleriq; cognatorũ ventitarẽt, vt ipsos ab incœpto seducerent, à beato Sebastiano cõfirmati in fide perstiterunt. Qui Sebastianus, non solũ horum sanctorũ parẽtes, sed Chromãtiũ quoq; ad Christi fidẽ conuertit. Quã ob rem Chromãtius magistratu ab imperatore priuatus, in exiliũ missus est. Cui succedens Fabianus, Marcũ & Marcellianum deorũ cultũ aspernantes: post diutinã carceris afflictionem, ad stipitẽ alligari, pedesq; clauis configi iussit. Sed hunc cruciatũ cum die ac nocte magno animo Christum laudantes pertulissent, latera transfixi lanceis, martyrij palmam sunt adepti. Quorũ corpora à Christianis ablata noctu, in via Ardeatina ad decimum quartum Calend. Iulij sepeliuntur. Oro.

PRæſta quęſumus oīpotens Deus: vt qui ſanctorū martyrū tuorū Marci & Marcelliani natalitia colimus, à cunctis malis imminētibus, eorū interceſſionibus liberemur. Per do.

Die. 19. B Geruaſius & Protaſius martyres. Lectio tertia.

GEruaſius & Protaſius fratres patrē habuerunt Vitalem, qui Rauennæ, & matrem Valeriam quæ Mediolani pro Chriſti fide martyriū tulerunt. Parentū igitur pietatē & fidem æmulantes, poſt ipſorū mortē, iuxta cōſilium euangelicū, oēs ſuas facultates pauperib' diſtribuerūt, & ſeruos quos habebāt libertate donarunt. Quibus rebus, & ſingulari vitæ ſanctitate cōmoti, Gentilium ſacerdotes Chriſtianę religioni infeſti, magnū in ipſos odiū atq; inuidiā conceperunt. Cum ergo per id temp' Aſtaſius comes in bellū proficiſceretur, hanc nefariā rationē pios frēs è medio tollendi ſacerdotes inierunt, vt Aſtaſio, velut diuinitus admoniti, perſuaderēt, negatam ipſi eſſe decreto deorum victoriam, niſi Geruaſiū & Protaſiū à Chriſti fide deſciſcere, ipſiſq; diis ſacrificare compelleret. Quod cum Aſtaſius ab ipſis, nec precib' impetrare, nec minis extorquerē potuiſſet, eodē iubente, Geruaſius plumbatis tandiu cęſus eſt, donec ſpiritū emiſit: Protaſius vero fuſtibus primū ſæuiſſime verberat', poſtremo capite trūcatus eſt. Quorū corpora Philippus quidam vir religioſus ac pius clam ſuſtulit, & in ſua domo ſepeliuit. Vbi cum diu latuiſſent, ab Ambroſio epiſcopo Mediolanenſi diuinitus admonito inuenta ſunt, & cum magna populi veneratione in honeſtiſſimo & ſacro loco repoſita. Paſſi ſunt autem Mediolani decimotertio Calend. Iunij.

Die. 20. C Siluerius papa mar.

Die. 21. D Et vos cum. 423.

Die. 22. E Paulinus eps confeſ.

Die. 23. F Videte ne quis. 425.

Aduertendū eſt ſingulis annis in indice ſuprapoſito. fol. 295. an in die ſancti Ioānis vel infra eius octauam interponenda ſit aliqua ex dominicis vagantibus. Natiuitas Ioānis Baptiſtæ duplex maius. Ad veſper. hym.

T queant laxis reſonare fibris, Mira geſtorū famuli tuorum, Solue polluti labij reatum, Sancte Ioannes.

N un-

N untius celso veniẽs olympo, Te patri magnũ fore nasciturũ Nomen & vitę seriem gerendę, Ordine promit.

I lle promissi dubius superni, Perdidit promptæ modulos loquelæ, Sed reformasti genitus peremptæ, Organa vocis.

V entris obstruso recubans cubili, Senseras regem thalamo manentem, Hinc parens nati meritis vterq;, Abdita pandit.

G loria patri, genitæq; proli, Et tibi cõpar vtriusq; semper, Spiritus alme De⁹ vnus omni, Tempore secli. Amen. Aña. Ioãnes est nomen eius, vinũ & siccerã nõ bibet, & multi in natiuitate eius gaudebunt. Orõ.

DEus qui præsentem diem honorabilẽ nobis in beati Ioannis natiuitate fecisti, dà populis tuis spiritualium gratiam gaudiorum: & omnium fidelium mentes, dirige in viã salutis æternæ. Per dominum.

Die. 24. G Ad matutinũ inuita. Regem præcursoris dominum venite adoremus. Hymnus.

ANtra deserti teneris sub annis, Ciuium turmas fugiens petisti, Ne leui saltem maculare vitam, Famine posses.

P ræbuit hirtũ tegimen camelus, Artubus sacris strophium bidentes, Cui latex haustum, sociata pastum, Mella locustis.

C æteri tantũ cecinere vatum, Corde præsago iubar affuturũ Tu quidem mundi scelus auferentem, Indice prodis.

N on fuit vasti spatium per orbis, Sanctior quisquã genitus Ioanne, Qui nefas secli meruit lauantem, Tingere lymphis.

G loria. Añ. Priusq̃ te formarẽ in vtero noui te: & anteq̃ pgredereris, sanctificaui te. Lcõ. ij.

ZAcharias sacerdos vir iustus, & egregia in Deum pietate, vxorẽ habuit Elisabeth parem sibi, & morib⁹, & sanctitate, sterilem tamen. Itaq; iam ambo senes in orbitate cũ magno filiorũ desiderio degebãt. Sed cum Zacharias tempore Herodis Iudææ regis templum ingressus ad sacrificandum incensum apponeret, apparuit ei angelus ad dexterã altaris, turbatoq;, & timẽti ait, Ne timeas Zacharia, quoniã exaudita est deprecatio tua: vxor tua Elisabeth pariet tibi filiũ: & vocabis nomen eius Ioannẽ. Nec solũ vos, sed multi præterea ob ipsi⁹ ortũ gaudebunt. Erit enim magnus coram dño, vinũ & sicerã non bibet, & Spiritu sctõ replebitur in vtero ipso matris suæ,

& multos filiorũ Israel ad dñm conuertet. & ipse præcedet illũ. Respõdit Zacharias, Vnde hoc sciam, qui senex sum, & vxoré habeo senem? Et angelus, Ego (inquit) sum Gabriel, missus, vt hæc tibi nuntiaré: & quia mihi nõ credidisti, mutus eris, donec quæ nuntiaui, fiant. Egressus igitur Zacharias ad plebẽ extra templũ expectanté, & moram eius admiranté, loqui non poterat: quo cognitum fuit ipsum visionem vidisse. Cum igitur peractis officij diebus in domũ suã rediisset, cõcepit Elisabeth, quod sexto post mense idẽ angelus nuntiauit Mariæ dicens, Ecce Elisabeth cognata tua cõcepit filium in senectute. Itaq; Elisabeth videns Mariam salutandi se, visendiq; gratia domũ ipsius ingressam, exclamauit, Benedictus fructus ventris tui. Et illud, Exultauit gaudio infans in vtero meo. Cum autem peperisset, & octauo die de noĩe nati cõsultaretur: Zacharias interrogatus, cũ loqui nõ posset, scripsit: Ioannes est nomẽ eius. Et post hęc vocem recepit, qua dño quotidie gratias agebat.

Ad laudes añ. Dñs ab vtero vocauit me, de ventre matris meæ recordatus est nominis mei.

Ad vesperas hymn⁹. Vt queant laxis. Aña. Puer qui natus est nobis plusquam propheta est. Hic est enim de quo saluator ait, Inter natos mulierum non surrexit maior Ioãne Baptista. Die. 25. A De octa. s. Ioan. L. nj. Sermo sancti August. episcopi.

Post illum sacrosanctũ domini natalis diem nullius hominis natiuitatem legimus celebrari nisi solam Ioannis Baptistæ. In aliis sanctis & electis Dei nouimus illum diem coli: quo illos post consummationẽ laborum, & deuictum triumphatumq; mundum, in perpetuas æternitates præsens hæc vita parturiit. In aliis consummata vltimi diei merita celebrantur: in hoc etiã prima die ipsa Ioãnis initiata cõsecrãtur. Pro hac absq; dubio causa, q̃a per hunc dñs aduentum suum ne subito insperatum homines non agnoscerent, voluit esse testatum. Ioannes autem figura fuit veteris testamenti, & in se pertulit formam legis, & ideo prænuntiat saluatoré venturũ: sicut lex gratiam præcucurrit. Quod autẽ nondũ natus de secreto materni vteri prophetauit, & expers lucis iam testis est veritatis: hoc est intelligendũ q̃la-

q̃ latens sub velamine literæ & carne, & redemptorẽ mũdo spiritu prædicauit, & nobis dñm Deum nostrum quasi de quodam legis vtero proclamauit. Ergo quia Iudæi errauerunt à ventre, id est, à lege quę Christo grauida erat, errauerunt à ventre, & loquuti sunt falsa, ideo hic venit in testimoniũ, vt testimoniũ perhiberet de lumine.

Die. 26. B Ioãnes & Paulus martyres duplex minus. Oratio.

QVęsumus oĩpotẽs Deus, vt nos geminata lætitia hodiernæ festiuitatis excipiat, quæ de beatorũ Ioannis & Pauli glorificatione procedit, quos eadẽ fides, & passio vere fecit esse germanos. Per. Lcõ. iij.

IOannes & Paul⁹ fratres Christianæ religionis colentissimi, domestici fuerũt Constantiæ filię Cõstantini magni. Sed cum Iulian⁹ apostata imperiũ excepisset, factus certior hos ex magnis facultatibus, quas illis Constãtia reliquerat, pauperes alere, occasionẽ captabat eosdẽ spoliandi. Iubet igitur eos suis domesticis adscribi, nõ dubitãs illos conditionẽ religionis gratia recusaturos. Negantibus igitur illis eius se fore domesticos, aut comites, qui à Christiana pietate defecisset, spatiũ decem dierũ præscribit, quo vel imperata facerent, & Ioui sacrificarent, vel se certę morti pararẽt. Ipsi vero accepta cõditione, bonam partẽ suarũ facultatũ pauperibus præscripto tẽpore distribuerũt. Decima die, Terentianus pręfectus prętorię cohortis missus, eos inuenit orantes, à quo q̃d statuissent rogati, cũ se pro vera religione morti paratos esse respondissent: ille post tertiã noctis horã in domo ipsorũ, ne fieret tumultus, capite truncauit, ac secreto sepeliuit, rumorq́; per vrbẽ ab interfectorib⁹ sparsus increbuit, Ioannẽ & Paulũ ĩ exiliũ fuisse missos: sed res enuntiata est à dæmonibus, qui corpora quorundã obsidebant. A quib⁹ dæmonibus cum Terẽtiani fili⁹ vexaretur, ductus ad martyrũ sepulchrũ liberat⁹ est: eoq́; miraculo, idẽ, & pater ad fidẽ Christi conuersi sunt, & res tota patefacta. Passi sunt autem Romæ sexto Calend. Iulij.

Die. 27. C De octa. sancti Ioannis Baptistæ. Lectio tertia. Ex sermone sancti August. epi.

QVod aũt Ioannes in carcere constitutus ad Christũ discipulos suos destinauit: lex ad euãgelia transmisit.

Quæ lex iuxta typum Ioannis quasi ignorãtiæ clauso carcere, in obscuro & in occulto iacebat: Iudaicę cæcitatis sensus intra literam tenebatur inclusus. De hoc beatus euãgelista prosequitur, ille erat lucerna ardens & lucens, adeo ꝙ spiritus sancti igne succensa, mundo ignorantiæ nocte possesso, lumen salutis ostẽderet: & quasi inter densissimas delictorum tenebras, splendidissimũ iustitiæ solem lucis suæ radio præmonstraret, de seipso dicens, Ego vox clamantis in deserto. Videam⁹ in quo deserto, id est, in gentiũ populo. Vacua enim timore Dei pectora, & spũ sancto arentia, deserto squallentis eremi cõparantur. Desertus enim hic mũdus ab omni cultura fidei, & timoris Dei, & peccatorũ spinis obsitus squalebat, tanquã ager incultus, & penitus nullam bonorum operum fœcunditatem obtulerat, nullum imbrem gratiæ spiritualis exceperat.

Die. 28. D De octa. sancti Ioannis Baptistæ. Lectio tertia. Ex sermone sancti Augustini.

MIttitur beat⁹ Ioannes qui cũ prophetica atq; apostolica prędicatione annũtiando pœnitentiam, quasi rudem campũ proscinderet, fœcundaret, & excoleret, diuiniq; verbi seminib⁹ impleret, & ad maturam frugem, id est, ad generationis gratiã præpararet. Nam illud quãtæ glorię est, ꝙ Zachariæ sacerdoti seni, & Elisabeth sterili à Gabriele, id est, ab Angelo illo pręnuntiat, à quo Mariæ dñi natiuitas nuntiatur, & quasi ex aliquo similis dño præmittitur filius sterilis ante filiũ virginis, nescio quod maius miraculũ ipsa nouitate declarans. Insperata prole sterilitas muneratur: quia nouo partu erat ditanda virginitas. Præmittitur ante Iesum Christum Ioannes quasi testamentum vetus ante nouum, vt dies diei eructet verbum, & sacramentorũ obscurã profunditas, euidẽtiorib⁹ nouæ doctrinæ mysterijs reueletur.

Petrus & Paulus apostolus duplex maius. Ad vesperas. Hym.

Vrea luce, & decore roseo, Lux lucis omne perfudisti seculum, Decorans cœlos inclyto martyrio, Hac sacra die, quæ dat reis veniam.

Ianitor cœli doctor orbis pariter, Iudices secli, vera mundi lumina, Per crucẽ alter, alter ense trium-

triumphans, Vitæ ſenatum lau reati poſſident.

Sit Trinitati ſempiterna gloria, Honor, poteſtas, atq; iubilatio, In vnitate cui manet imperium, Ex tunc & modo per ęterna ſecula. Amen. Antipho. Tu es paſtor ouium princeps apoſtolorum, tibi traditæ ſunt claues regni cœlorum. Oratio.

DEus qui hodiernã diem apoſtolorũ tuorũ Petri & Pauli martyrio conſecraſti: da eccleſię tuę eorũ in oĩbus ſequi præceptum, per quos religionis ſumpſit exordium. Per domi.

Et non fit commemoratio de ſancto Ioanne vſq; ad veſper. cõmemorationis ſancti Pauli.

Die. 29. E Ad matuti. inuita. & hym. de cõmuni apoſtoloꝝ añ. Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ędificabo eccleſiã meam, & portæ inferi non præualebunt aduerſus eam. Lectio iii.

PEtrus princeps apoſtolorũ, cui Chriſtus aſcenſurus ad patrem, ſuum gregem paſcendum, id eſt, ſuam eccleſiam gubernandã ter cõmẽdauit: cum multa poſt Chriſti aſcenſum cum apoſtolis confeciſſet, quæ ad cõſtituendã & propagandã fidem pertinerent, cæteris per orbem diſperſis ad prædicãdũ, ipſe ſibi ſedem Antiochiam elegit. Sed poſt epiſcopatũ Antiochenſis eccleſię & prędicationẽ diſperſionis eorũ qui de circuncisione crediderant in Ponto, Galacia, Cappadocia, Aſia, & Bithynia ſecũdo Claudij anno admonit⁹ à Spiritu ſctõ Romã migrauit ad cõuincendũ Simonem magum, & veram fidem enuntiandũ, in eaq́; vrbe, quæ caput orbis erat, eccleſiã moderandum. Simonis ergo diſiectis tenebris, fraudibusq́, cõuictis à Petro, lumen verbi Dei Romã & Italiam eodem authore multum illuſtrauerat, cum Paulus vinctus Romam deportaretur ſecundo Neronis anno, poſtq̃ euangeliũ cum in Syria, Aſia, tum pręcipue in Græcia & finitimis regionibus vſq; ad illyriã prædicaſſet. Cuius aduentu, & opera, magna veræ pietatis & fidei acceſſio facta eſt in vrbe Roma, & Italia, occiduisq́; regionibus. Sed vltimo Neronis anno ſæuiente in Chriſtianos perſecutione, Petrus & Paulus capti, morti traduntur eodem die, id eſt, tertio Calend. Iulij. Petrus enim cruci affixus eſt capite ad terrã verſo: quod ſic fieri impetrauit, aſſerens ſe indignum eſſe, qui eodẽ modo, quo

fius dñs, crucifigeretur: Paulus vero capite truncatus, cuius corpus in via Ostiensi sepultum est, Petri vero ĩ Vaticano. Ad laudes an. Quodcunq; ligaueris super terram, erit ligatum & in cœlis: & quodcunq; solueris super terram, erit solutum & in cœlis. Ad vesperas hym. Aurea luce. vt sup. Aña. Hodie Simon Petrus ascẽdit crucis patibulum: Hal'ah. Hodie clauicularius regni gaudens migrauit ad Christũ. Hodie Paulus apostolus lumen orbis terrę, inclinato capite, pro Christi nomine, martyrio coronatus est. Et nõ fit cõmemoratio de festo sequenti, quia vesper. hodiernę sunt cõmunes vtriq, apl'orum. Cõmemoratio Pauli dup. mi. Die. 30. F Ad matuti. inuita. & Hym. de cõmuni apl'orũ. aña. Qui operatus est Petro in apostolatu, operatus est & mihi inter gentes: & cognouerunt gratiam, quæ data est mihi à Christo domino. Lectio tertia.

Paulus extra numerũ duodecim, apostolus nõ ab hominibus nec per hominem, sed per Iesum Christũ & Deum patrẽ, quũ esset in ecclesia Antiochiæ, vbi aderant prophetæ & doctores, & in his Barnabas & Simon, qui vocabatur Niger, & Lucius Cyrenensis & Manahẽ, qui erat Herodis Tetrarchę collactaneus, ministrantibus illis dño, & ieiunantibus dixit Spiritus sanctus, Segregate mihi Saulum & Barnabam in opus, ad quod assumpsi eos. Tunc ieiunantes & orãtes, imponentesq; eis manus, dimiserunt illos. Et ipsi quidem missi à Spiritu sancto abierunt Seleuciam, & inde nauigauerunt Cyprũ, & quum venissent Salaminam, prædicabant verbum Dei in synagogis Iudæorum. Habebant autẽ & Ioannẽ in ministerio. Et quum perambulassent vniuersam insulã vsq; ad Paphũ, inuenerũt quendã virum magum pseudo prophetã Iudæum, cui nomen erat Barieu, cũ proconsule Sergio Paulo viro prudente. Hic accersitis Barnaba & Paulo desiderabat audire verbum Dei. Resistebat autem illis Elymas magus, quęrens auertere proconsulem à fide. Saulus aũt qui & Paulus, repletus Spiritu sancto intuens in eum, dixit, O plene omni dolo & omni fallacia, fili diaboli, inimice omnis iustitiæ, non desinis subuertere vias dñi rectas? Et nunc ecce manus dñi super te, & eris cæcus,

non videns solem vsq; ad tempus. Et cõfestim cecidit in eũ caligo, & tenebræ, & circumiens quęrebat qui sibi manũ daret. Quo viso proconsul credidit, & conuersus est. Profectus vero Paul⁹ à Papho, iuncto sibi Barnaba, multisq; vrbib⁹ peragratis, cum Ierosolymam venisset, Petrus, Iacobusq;, & Ioannes, videntes gratiã Dei, quæ data erat ei, dexteras societatis dederunt ipsi & Barnabæ, vt hi gentibus, ipsi vero circuncisis prædicarent euangelium. Vnde digressus, postquã innumeros labores hausisset, multaq; pericula euasisset, per varias mundi plagas Christianũ dogma longe lateq; propagando, anno à Christi pasśiõe. xxxvij. qui fuit imperij Neronis. xiiij. eodẽ die quo Petrus Romæ martyrio coronatus est: sepultusq; in via Ostiensi, vbi postea fuit illi magnificũ templũ erectũ. Scripsit aũt nouem ad septem ecclesias epistolas, præterea ad discipulos suos Timotheũ, Titum, & Philemonem iiij. ad Hebræos vnam. oẽs simul numero. xiiij. Ad laudes añ. Bonũ certamen certaui, cursum consummaui, fidem seruaui: ideo reposita est mihi corona iustitiæ. Oratio.

Deus, qui multitudinẽ gentium beati Pauli apostoli prędicatione docuisti: da nobis quęsumus, vt cuius natalitia colimus, eius apud te patrocinia sentiam⁹. Per. Ad vesper. hym.

Doctor egregie Paule mores instrue: Et mẽte polũ nos trãsferre satage: Donec perfectum largiatur plenius, Euacuato quod ex parte gerimus. Sit trinitati sempiterna gloria, Honor potestas, atq; iubilatio, In vnitate cui manet imperiũ, Ex tũc & modo p æterna secula. Amẽ. Añ. Gloriosi principes terrę, quomodo in vita sua dilexerũt se, ita & in morte nõ sunt separati. Orõ. Deus qui hodiernam diẽ, &c. vt sup. Deinde pro cõme. octa. sancti Ioannis baptistæ añ. Elisabeth Zachariæ magnũ virum genuit Ioannẽ Baptistã præcursorem domini. Oratio. Deus, qui præsentem diem. fo. 469. vt sup. in ei⁹ festo.

IVLIVS.

Die. 1. G Oct. natiu. s. Ioã. bap. dup. mi. Ad matu. inui. & hym. vt in eius festo añ. Ipse præibit ante illum in spiritu, & virtute Eliæ parare dño plebẽ perfectã. Secundum Lucam. Lectio. iij.

Elisabeth impletũ est tempus pariẽdi: & peperit filiũ.

Et

Et audierunt vicini & cognati eius, quia magnificauit dominus misericordiam suam cum illa: & congratulabantur ei.
Et resp. Hom. scti Ambrosii epi.
Peperit ergo filium Elisabeth, & congratulabantur ei vicini. Habet sanctorũ editio lætitiã plurimorum, quia cõmune est bonum. Iustitia enim cõmunis est virtus. Et ideo in ortu iusti futuræ vitæ insigne præmittitur: & gratia sequuturę virtutis exultatione vicinorũ præfiguratæ signatur. Pulchre aũt tempus quo fuit in vtero propheta memoratur, ne Mariæ præsentia taceatur. Sed tempus siletur infantię, eo ꝙ pręsentia dñi matris in vtero roboratur, qui infantiæ impedimenta nesciuit. Et ideo in euãgelio nihil super eo legimus, nisi ortũ eius & oraculũ, exultationẽ in vtero, & vocem in deserto. Neq; enim vllã infantię sensit ætatẽ. qui supra naturã, supra ætatem, in vtero situs matris, à mẽsura perfectę cœpit ætatis plenitudinis Christi. Et respõdit mater eius, & dixit: Non, sed vocabitur Ioánes. Et respõderũt ad illã: Nemo est in cognatione tua, qui vocetur hoc nõie. Innuebant ergo patri eius quem vellet vocari eum, & accepit pugillarem & scripsit, dicens: Ioãnes est nomen eius. Et mirati sunt oẽs. Cõtinuo autem soluta est lingua eius, & apertũ est os eius, & loquebatur benedicens Deũ. Mire sanctus euangelista prætermittendum non putauit, ꝙ plurimi infantẽ patris nomine Zachariam appellandum putauere, vt aduertas matri nõ nomẽ alicuius displicuisse degeneris: sed id sancto infusum spiritu, quod ab Angelo ante Zachariæ fuerat prænuntiatum. Ad laudes añ. Innuebãt patri eius quem vellet vocari eum: & scripsit dicens: Ioannes est nomen eius. Notandũ ꝙ hodie in laudibus post orõnẽ scti Ioan. dicit' Orõ. Deus qui hodiernũ diem. &c. pro cõmemoratione apostolorum. & similiter faciendũ est infra octa. visitatio. virg. in laudibus & vesperis vsq; ad octa. ipsorum apñorũ, tamen hodie in vesperis & die crastina per totũ diem nõ fit cõme. de apostolis.
Visitatio Mariæ virgi. ad Elisabeth dup. ma. Ad vesper. hym. Aue maris stel. &c. Añ. Hodie Ioannes spiritu sancto repletus dñm quem verbis laudare non potuit, corporis obsequio recognouit: beata Elisabeth, quam

mater dñi visitauit, vt Ioannes in vtero suo spiritum sanctificationis accipiens, præcursoris officium inchoaret. Oratio.

Mnipotens sempiterne De⁹, qui ex abũdãtia charitatis beatã Mariã tuo filio fœcundatam ad salutationem Elisabeth inspirasti: præsta quęsumus, vt per eius visitationem donis cœlestibus repleamur, & ab omnib⁹ aduersitatibus eruamur. Per eundem Christum.

Die. 2. A Ad matutinũ inuita. Visitationem virginis Mariæ celebramus: Christum eius filium adorem⁹ dñm. Hymnus. O gloriosa domina. Aña. Repletus Spiritu sancto Ioannes nondũ seipsum sentiens, virginis matris pręsensit aduentum.

Ex capi. j. Lucæ. Lectio tertia.

Exurgens autem Maria in diebus illis, abiit in montana cum festinatione in ciuitatẽ Iuda: & intrauit in domũ Zachariæ, & salutauit Elisabeth. Et factum est vt audiuit salutationẽ Mariæ Elisabeth: exultauit infans in vtero ei⁹: & repleta est Spiritu sancto Elisabeth: & exclamauit voce magna, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fruct⁹ ventris tui. Et vnde hoc mihi, vt veniat mater domini mei ad me? Ecce enim vt facta est vox salutationis tuę in aurib⁹ meis, exultauit in gaudio infans in vtero meo: & beata quæ credidisti: quoniã perficientur ea, quæ dicta sunt tibi à domino. Ad laudes aña. Adueniẽte quæ Christũ gestabat in vtero, Ioãnes exiliens in occursum ei⁹ gestiuit erũpere. Ad vesperas hymnus. Aue maris stella. Añ. Beata sterilis quę præcursorem dñi senio ingrauescente concepit: beatior virgo, quæ Deum atq; hominem genuit, vtraq; miraculũ sentit & mysterium recognoscit. Sed Elisabeth suum vertit in præconia visitantis: Maria vtrunq; refert in gloriam conditoris.

Die. 3. B De octa. Visitationis.

Ex hom. scti Ambro. epi. L. iij.

Contuendũ est enim quia superior venit ad inferiorem, vt inferior adiuuetur. Maria ad Elisabeth, Christ⁹ ad Ioãnem. Deniq; etiã postea vt sanctificaret baptismum Ioannis: Dñs venit ad baptismum. Cito quoq; in aduentu Mariæ, præsentię dñicę beneficia declarantur. Simul aũt vt audiuit salutationẽ Mariæ Elisabeth, exultauit

uit infans in vtero eius:& repleta est Spiritu sancto Elisabeth, & exclamauit voce magna, & dixit ad Mariam, Benedicta tu inter mulieres:& benedict⁹ fructus ventris tui. Vide distinctionem, singulorumq; verborum proprietates: vocem prior audiuit Elisabeth: sed Ioannes prior gratiã sensit. Illa naturę ordine audiuit: iste exultauit ratione mysterij. Illa Mariæ, iste dñi sensit aduentum: fœmina mulieris, & pignus pignoris. Istæ gratiã loquuntur: illi intus operantur, pietatisq; mysteriũ maternis adoriuntur profectibus: dupliciq; miraculo prophetant matres spiritu paruulorum. Exultauit infans in vtero: mater repleta est. Non prius mater repleta quàm filius, sed cum filius repletus esset Spiritu sancto, repleuit & matrem. Exultauit Ioannes: exultauit & Mariæ spiritus: exultante Ioanne repletur Elisabeth. Mariam tamen nõ repleri spiritu, sed spiritum ei⁹ exultare cognouimus.

Die.4. ¶De octa. Visitationis. Ex eadem homilia. Lectio.iij.

INcomprehensibilis enim incomprehensibiliter operabatur in matre: & illa post conceptum repletur: ista ante conceptum. Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui: & vnde hoc mihi, vt veniat mater domini mei ad me? Nouit sermonẽ suum Spiritus sanct⁹, nec vnquã obliuiscitur: & prophetiæ non solum rerum cõplentur miraculis, sed etiam proprietate verborũ. Quis est iste fructus ventris, nisi ille de quo dictum est: Ecce hæreditas dñi filij merces fructus ventris? Hęc hęreditas dñi filij sunt, qui merces sunt fruct⁹ illius, qui de Mariæ ventre processit. Ipse fructus ventris est flos radicis: de quo bene prophetauit Isaias dicẽs, Exiet virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendet. Radix enim est familia Iudæorum: virga, Maria: flos Mariæ Christus: qui veluti bonæ arboris fructus, nostræ virtutis processu nunc floret, nunc fructificat in nobis, nunc rediuiua corporis resurrectione reparatur. Et vnde hoc mihi, vt veniat mater dñi mei ad me? Non quasi ignorans dicit. Scit enim esse Spiritus sancti gratiam & operationem, vt mater prophetæ, à matre dñi, ad profectum sui pignoris salutetur, sed quasi hoc non humani meriti, sed diuinæ gratię munus esse cognoscat.

Die. 5. D De octaua Visitatio: ex eadem homilia. Lectio iij.

NOn vsitata hæc officia fœminarum sunt, vt veniat mater dñi mei ad me. Miraculum sentio, cognosco mysteriũ: mater dñi verbo fœta, Deo plena est. Ecce enim vt facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exultauit ĩ gaudio infans in vtero meo: & beata quæ credidisti. Vides nõ dubitasse Mariã, sed credidisse: & ideo fructũ fidei consecutã. Beata (inquit) quæ credidisti. Sed & vos beati qui audistis & credidistis: quæcunq; enim crediderit anima, & concipit, & generat Dei verbum, & opera eius agnoscit. Sit in singulis Mariæ anima, vt magnificet dñm. Sit in singulis Mariæ spũs, vt exultet in dño. Si secundũ carnẽ vna mater est Christi: secundũ fidẽ tamẽ omnium fruct⁹ est Christus Iesus. Omnis enim aĩa accepit Dei verbũ, si tñ immaculata & immunis à vitiis, & intemerato pudore ei⁹ castimoniã custodiuit. Hodie vesp. dñr de octa. apłorũ. Et nõ fit cõmemo. de Visitatio. in his vesperis, nec die crastina. Hym. Exultet cœlũ laudibus. de communi apostolorum añ. Petrus apostolus, & Paulus doctor gentium, ipsi nos docuerunt legem tuam dñe. Oratio.

DEus cuius dextera beatũ Petrũ apostolũ ambulantem in fluctibus ne mergeretur erexit, & coapostolũ eius Paulũ tertio naufragantem de profundo pelagi liberauit: exaudi nos propitius & concede, vt amborum meritis, æternitatis gloriã consequamur. Qui viuis. &c.

Die. 6. E Octaua apłorũ Petri, & Pauli dup. Hodie omnia dñr de cõmuni apostolorũ præter tertiã lectionem, & orationem. Sermo sctĩ Leonis papę. Lcõ. iij.

OMnium quidẽ sanctorũ solennitatũ, dilectissimi, totus mundus est particeps, & vnius fidei pietas exigit: vt quicquid pro salute vniuersorũ gestum recolitur, cõmunib⁹ vtiq; gaudiis celebretur. Veruntamẽ hodierna festiuitas præter illã reuerentiã, quã toto terrarum orbe promeruit, speciali & propria nostrę vrbis exultatione veneranda est: vt vbi præcipuorũ apostolorũ glorificatus est exitus, ibi in die martyrij eorũ sit lætitiæ principatus. Isti enim sunt viri, per quos tibi euãgeliũ Christi, Roma, resplenduit: & quæ eras magistra erroris, discipula facta es veritatis. Isti sunt

ſancti patres tui veriq; paſtores, qui te regnis cœleſtib⁹ inſerendā, multo melius, multoq; felicius condiderunt, quam illi quorū ſtudio prima mœnium tuorū fundamēta locata ſunt: è quibus is qui tibi nomen dedit, fraterna te cæde fœdauit. Iſti ſunt enim qui te in hāc gloriam prouexerunt, vt ſis gens ſancta, populus electus, ciuitas ſacerdotalis & regia: per ſacrā beati Petri ſedem caput totius orbis effecta, latius præſidens religione diuina, q̃ dominatione terrena. Quāuis enim multis aucta victoriis ius imperij tui terra mariq; diſtēdatur, minus tamen eſt quod tibi bellicus labor ſubdidit, q̃ quod pax Chriſtiana ſubiecit. Oratio. Deus cuius dexte. &c. vt ſupra.

Die. 7. F De octa. Viſitationis. Ex ſermo. ſcti Ambro. Lc. iij.

BEatiſſima virgo Dei genitrix Maria à ſuis primordiis dn̄o cōſecrata, propter beneficia eius inaudita, exhibita populo inuocāti, oēs in neceſſitate cōſtituti ad eam cōfugiūt, tāquā ad ſingulare remedium, vbi humanū ſubſidiū nō ſufficit requiſitum. Diſponit nanq; omnia inferiora ſua ſapientia, prouidētia & induſtria propulſata. Ipſa enim ex abundantia gratiæ ſibi datæ eſt cura curarum, cum ſit viſitatrix, nutrix, genitrixq; bonorū. gaudet aūt De⁹ & lætatur per ſecula quando Reginæ cœli cuncta debite ſunt ſubiecta. Vbi enim eſt gubernatrix prouida cœlicæ & terrenæ poteſtatis? In Maria. Vbi mater miſericordię, & impetratrix venię? In Maria. Vbi mediatrix ad Deum pro crimine? In Maria. Vbi reparatrix ſperādæ gratię? In Maria. Vbi mater militātis eccleſię? In Maria. Vbi aduocata ſeculi? In Maria. Ipſa ſiquidē eſt aduocata mundi, patrona peculij, viſitatio periculi, ſpes ſalutis populi Chriſtiani. Ipſa miſerorū miſeratio, afflictorū releuatio, deſolatorꝶ cōſolatio, petōrū viſitatio, diſcordātium redintegratio cū triūpho.

Die. 8. G De octa. Viſitationis. Sermo venera. Bedę pſby. L. iij.

BEata Dei genitrix virgo ſemp Maria templū dn̄i, ſacrarium ſpiritus ſancti: cum ab Angelo ſalutata fuiſſet, ſeq; prole grauidā cognoſceret, confeſtim in mōtana perrexit, portans à quo portabatur. Et aperte poſt viſionem angeli, beata Dei genitrix in mōtana ſubiit: quę guſtata ſuauitate ſuperno-

rum ciuiũ, humilitatis se gressibus ad alta virtutũ transtulit. Intrat ergo domum Zachariæ, atq; Elisabeth, quam seruã ac præcursorem dñi parituram nouerat, salutat: non quasi dubia de oraculo quod acceperat: sed vt gratulatura de dono, quod conseruam accepisse didicerat. Non vt verbum angeli mulieris attestatione probaret, sed vt mulieri prouectæ ætatis virgo iuuencula ministerium sedula impenderet. Vt autem audiuit salutationẽ Mariæ, Elisabeth, Exultauit infans in vtero eius: & repleta est Spiritu sancto Elisabeth. Aperiẽte os suũ ad salutandũ beata Maria, repleta est mox Spiritu sancto Elisabeth, repletus est & Ioãnes, atq; vno eodemq; spiritu ambo edocti. Illa salutantẽ quæ esset agnouit: & vt matrem dñi sui debita cũ benedictione venerata est. iste ipsum esse dñm, qui vtero virginis portaretur, intellexit.

Hodie in ves. dicit añ. assignata ad primas ves. Hodie Ioannes.

Die. 9. A Oct. Visitatio. du. mi. Ex eodem sermone. Lectio iij.

REpleta est ergo Spiritu sancto Elisabeth, & exclamauit voce magna. Recte voce magna exclamauit, quia magna Dei cognouit dona. Et recte voce magna, quia illum, quem vbiq; præsentẽ nouerat, etiam adesse sentiebat. Magna etenim voce, nõ tam clamosa, quam deuota intelligendũ est. Neq; enim modicæ vocis deuotionis Deum laudare volebat, quę Spiritu sancto plena flagrabat: quæ & illũ in vtero gestabat, quo in natis mulierum nemo maior est. Eum etenim aduenisse gaudebat, qui cõceptus ex carne virginis filius altissimi vocaretur & esset. Exclamauit autem & dixit, Benedicta tu inter mulieres, & benedict⁹ fructus ventris tui. Non solum benedicta inter mulieres: sed inter mulieres benedictas maiori benedictione specialiter insignis. Benedictus fructus ventris tui. nec ipse generali more benedictus sanctorum: sed sicut apostolus ait, Quorum patres ex quibus Christus secundum carnem: qui est super omnia Deus benedictus in secula.

Die. 10. B Septẽ frẽs mar. L. iij.

CRescente rabie persecutionis in Christianos, septẽ fratres Romæ sub Antonino Pio martyrio coronati sunt. Cum enim delatum fuisset ad Cæsarem ab his deos blasphemari,

mari, Christi fidem palam confitentibus, datum est negociũ Publio pręfecto, vt eorum causam iudicaret. Qui primo blandis verbis, deinde terroribus ac minis instat, vt abnegato Christo diis sacrificarent. Felicitas autem eorum mater constantia plusq̃ virili, si Christum, inquit, ò iudex nosses, eiusq; magnitudinem intelligeres, ac diuinitatem, desisteres haud dubie pios homines à religione ipsius oratione impia subducere. Qui enim Christianis maledicit, Deo maledicit in cordibus eorum habitanti. Et ad filios conuersa, ipsos vt neq; cruciatus perhorrescant, neque mortem propter fidem in Christũ recusent adhortatur. Igitur iratus iudex, ad filiosq; conuersus cum videret eos in fide immobiles permanere, nec promissis, nec minis à sententia reuocari, in carcerẽ eos trudit, & Cæsari rei ordinem exponit. Ille vero iubet oẽs morti tradi. Primus igitur eorũ Ianuarius plumbatis cæsus expirauit. Felix deinde, & Philippus fustibus necantur. Siluanus pręcipitio. Alexander cũ alijs duobus capite truncatur. vj. Idus Iulij. Mater itęm quarto post mense gladio percussa martyrij palmam adepta est. Quã Gregorius octies martyrem appellat. Passa est enim septies in septem filijs, & demum in corpore proprio.

Die. 11. C Pius papa ꝯfes. L. iij.

PIus natione Italus, patria Aquileiensis, Imperatore Marco Antonino Vero põtifex factus est. Hic pœnã statuit iis, qui negligenter Christi corpus aut sanguinẽ attrectarẽt: Pœnitentiã (inquiẽs) agãt. xl. diebus, quorũ negligentia in terrã aliquid deciderit; si sup altare tribus diebus, si super linteũ, quatuor, si in aliud linteũ, nouem diebus. Vbicunq; ceciderit, si recipi potest, lambatur: sin aliter, aut lauetur, aut radatur: lotum & rasum aut comburatur, aut in sacrariũ reponatur. Demum vbi ex ordinationibus quinque mense Decẽbri habitis, presbyteros. xix. diaconos. xxj. ep̃os. x. creasset, moritur & ĩ Vaticano sepelitur. v. Idus Iulij, cũ sedisset annos. xj. menses. iiij. dies tres.

Die. 12. D Nabor & Felix mar.

Die. 13. E Anaclet⁹ p̃p. m̃. L. iij.

ANacletus Papa natione Græcus patria Athenieñ. Traiani temporibus Clementi suffectus, vt honestis institutis homines ecclesiasticos for-

maret, lege vetuit, ne episcopus à paucioribus quã à tribus episcopis initiaretur. Ac vt clerici publice, non priuatim ad sacros ordines adsciscerentur. Omnibus quoq; fidelibus pręcepit, vt peracta consecratione cõmunicarẽt, recusantes autem ab ecclesiis eiicerentur. Hic etiã loca, vbi seorsum martyres sepelirentur, designauit. Per id tempus mirum in modũ augescente re Christiana, Traianus metuens, ne quid detrimenti imperium Romanum inde caperet, tertiam persecutionem in Christianos concessit. Qua cum permulti alij, tum in primis ipse Anacletus martyrio coronatur tertio Id⁹ Iulij. Sedit aũt annos nouẽ, menses duos, dies decem.

Die. 14. F Processus, & Martinianus. Lectio tertia.

QVo tẽpore Romæ Petrus & Paulus in vinculis in Tarpeio mõte tenebantur, duo ex custodib⁹ Processus & Martinianus apostolorũ verbis & miraculis cum aliis quadragintanouem ad fidem Christi cõuersi sunt, & fonte diuinitus ex quodam saxo in ipso carcere manante baptizati. A quibus apostoli relaxati, abire si vellẽt ex carcere permissi sunt. Quod vbi nuntiatũ est Paulino militũ pręfecto. Processum & Martinianũ ad se accersitos verbis grauissimis ob acceptã religionẽ castigat, & ab ea cunctis rationibus reuocare conatur. Sed cum nihil proficeret, indignatus se ab iisdem cõtemni, iubet ipsorũ ora saxo vehementer contundi, dentesq; cõminui. Deinde cũ Iouem adorare iussi cõstanter renuissent, in equuleo suspẽsi, fustibus sæuissime cæduntur, & admotis flammis aduruntur, vnã vocẽ emittentes, Sit nomen dñi benedictum. Vehementer igitur cruciati, & in Christi fide persistentes, in eundem carcerem detruduntur, & paucis post diebus extra vrbem educti, in via Aurelia capite truncantur. Quorum corpora Lucina in prædio suo, sexto Nonas Iulij sepeliuit.

Die. 15. G Bonauentura Cardinalis confessor. Lectio tertia.

SAnctus Bonauentura natione Thuscus, in oppido Balneo regio nobili genere natus, anno suæ ætatis circiter vigesimosecũdo, religionẽ beati Francisci suscepit. Et studio literarum deditus, Alexãdro de Ales præceptore, tantumq; profecit, vt septimo susceptæ religionis

anno in Gymnasio Parisiensi publice librũ sententiarũ interpretaretur, vir summę mansuetudinis, ac sanctitatis. Anno vero. xiij. quã susceperat religionem, creatus est totius ordinis minister generalis. Quod munus sapienter administrando, summã est laudẽ cõsecutus, nõ solũ doctrinæ, & sanctimoniæ, sed etiã ingenij & dexteritatis. Qua fama ductus Gregorius papa. xj. Cardinalem ipsum & episcopũ Albanensem creauit. Multa hic opera doctissime cõscripsit, quæ longũ esset recensere, in primisq; eruditissima cõmentaria in. iiij. lib. sentẽtiarum. Obiit autem Lugd. tertio Idus Iulij, claruitq; miraculis. Quã ob rem à Xisto papa quarto, anno dñi, millesimo quadringentesimo octogesimosecundo, inter sanctos est relatus.

Die. 16. A Eustachius eps cõf.

Die. 17. B Alexius confessor.

Die. 18. C Symphorosa cum septem filijs marty. Lectio tertia.

TYbure Symphorosa matrona sanctissima, vxor fuit Getulij martyris, ex quo septem filios ad martyriũ videlicet procreauit, Crescentium, Iulianũ, Nemesiũ, Primitiuũ, Iustinũ, Stacteũ, Eugeniũ: cum quib᾽ in persecutione Adriani capta est, propter Christianę fidei professionẽ, omnesq; multis affecti suppliciis, vt à vera pietate discederẽt. In qua cum immobiles permãsissent, Symphorosa in pręterfluentẽ fluuiũ saxo ad collũ appenso, præcipitata est, & interempta: eiusq; corpus ab Eugenio ipsius fratre sepulturæ datũ. Postridie vero qui fuit. xv. Calend. Augusti, septem fratres singulis stipitibus alligati sunt. Et Crescentius per guttur ferro trãsfixus, Iulianus per pectus, Nemesius per cor, Primitiuus per vmbilicũ, Iustinus membratim dissectus est, Stacteus multis lanceis confixus, Eugenius à pectore in partes inferiores scissus. Ipsorum autem corpora in fossam quandam præaltam deiecta sunt in via Tyburtina milliario nono.

Die. 19. D Iusta & Rufina vir.

Die. 20. E Margarita vir. mar.

Die. 21. F Praxedis virgo. L. iij.

PRaxedis virgo venerabilis Prudentis Romani filia, amissis parentibus, tãta cura & constãtia Christianorũ cõmoditatib᾽ inseruiebat, vt multos sctõrũ pauperũ suis opibus aleret, aliorũ necessitatibus quoad poterat prouideret. Exorta vero Chri-

Christianorũ ſub Marco Antonino Imperatore perſecutione, exeſtuans virgo beata, nõ deſtitit fideles omni ratione fouere. Itaque alios domi occultabat, aliis neceſſaria ſubmittebat, alios ad fidei conſtantiã hortabatur. Martyrũ corpora mira ſolicitudine collecta, ſepeliebat. Tantã igit Christianorũ ſtragẽ, cũ ſine ſummo dolore ferre nõ poſſet, precata Deũ vt ſe tantis è malis eriperet, exaudita eſt. Et egregiæ ſuæ pietatis atq; laborum præmia perceptura, migrauit ad dominũ. xij. Calend. Auguſti. Cuius corpus Paſtor Preſbyter iuxta patrem & ſororem Potentianã, in cœmeterio Priſcillæ via Salaria ſepeliuit.

Maria Magdalena duplex minus. Ad veſperas hymnus.

Ardi Maria piſtici Sumpſit librã mox optimi, Vnxit beatos domini Pedes rigando lachrymis.

Honor, decus, imperium, ſit trinitati vnicæ, Patri, nato, paracleto, per infinita ſecula. Amẽ.

Antiphona. Maria vnxit pedes Ieſu, & extersit capillis ſuis: & domus impleta eſt ex odore vnguenti. Oratio.

BEatæ Mariæ Magdalenæ quęſumus dñe ſuffragiis adiuuemur: cuius precib⁹ exoratus, quatriduanũ fratrẽ viuum ab inferis reſuſcitaſti. Qui vi.

Die. 22. G Ad matutinũ inuit. Laudem⁹ Deũ noſtrũ in cõfeſſione beatę Marię Magdalenę. Hym. Nardi. vt ſup. An. Ornatum mũdi cõtẽpſi ꝓpter amorem dñi mei Ieſu Chriſti. L. iij.

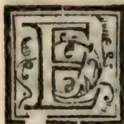
EX mulierib⁹ quæ Chriſtũ egregia pietate coluiſſe in hiſtoria euãgelica referuntur, Maria Magdalena in primis celebratur, de qua tamen nõ parua eſt doctiſſimorũ & grauiſſimorum virorum controuerſia, quibuſdam res aliquas geſtas, de quibus eſt in euangelio, ad vnam mulierem referentibus, aliis ad plures. Vtcunq; ſit, traditum eſt à maioribus Mariã Magdalenã Lazari, Marthæq; ſororẽ cum ipſis, & Maximino aliiſq; ſanctis hominibus poſt Chriſti Aſcenſionem, naui in qua ſine velis & remis fuerãt à Iudæis, vt naufragio perirent, impoſiti, ope diuina Maſſiliam tandem applicuiſſe, eandemq; potiſſimum Maſſilienſibus, & vicinis populis euangeliũ prædicaſſe, & pleriſq; ad fidẽ Chriſtu cõuerſis, in præaltum montem

tem secessisse, ibiq; solitariam vitam multos annos trāsegisse, in frequenti tamen angelorum cōsuetudine, à quibus iam moritura in ecclesiā vrbis Aquensis, cuius erat episcopus sanctus Maximinus, deportata fuerit, vbi accepta eucharistia migrauit ad dn̄m vndecimo Calend. Augusti, multis editis miraculis, quę longum esset recensere. Ad laudes antiphona. Ista est speciosa inter filias Ierusalem. Ad vesperas hymnus. Nardi. vt sup. Añ. Maria optimā partē elegit, quæ nō auferetur ab ea.

Die. 23. A Apollinaris epi. mar.

Die. 24. B Christina virg. mart.

Die. 25. C Iacobus Apostolus duplex maius. Oratio.

Esto domine plebi tuæ sanctificator & custos, vt apostoli tui Iacobi munita pręsidiis, & conuersatione tibi placeat, & secura mente deseruiat. Per dominum nostrū. Lcō. iii.

IAcobus apostolus Zebedæi fili⁹, natione Galilæus, inter primos Apostolos à Christo vocatus fuit cum Ioanne fratre. Qui relictis retibus, quæ tunc forte reficiebant, & patre Zebedæo ipsum Iesum secuti sunt. Hic est vn⁹ ex trib⁹ apostolis dilectissimis, quos Christus testes esse voluit suę trāsfigurationis. Et quos solos sequi se permisit domū ingressur⁹ Iairi Archisynagogi, ad filiā ipsius à morte reuocādā. Hūc, & Ioānē fratrē tam dilectos esse Christo eorū mater intelligebat: vt nō dubitauerit ab ipso petere, vt cū esset in suo regno, alterum à dextris collocaret, alterū à sinistris. Hic igit̃ Iacob⁹ post Chr̄i ascēsum quum fidē ipsius per Iudæā & Samariā mirabiliter p̄dicando propagasset, plurimosq; in his Hermogenē hæreticū ad verū Dei cultū cōuertisset, Hispaniā adiisse, & ibi euāgeliū p̄dicasse author est Isidorus. Vnde Ierosolymā reuersus, ab Herode gladio pcussus, primus apłorū martyrio coronat⁹ est. Qui dum ad suppliciū duceretur, oblatū paralyticū in via sanauit, eoq; miraculo Iosiam, qui se vinctū ad Herodem traxerat cōuertit, & martyrij participem effecit. Postea vero ipsius apostoli corpus Compostellam translatum est.

Die. 26. D Anna mater virginis duplex minus. Oratio.

DEus, qui beatę Annæ tantam gratiā donare dignatus es, vt beatissimam matrem

tuam in glorioſo vtero portare mereretur: da nobis quęſum⁹, per interceſſionē matris & filię, tuæ propitiationis abundātiā: vt quarū memoriā pio amore complectimur, earum precibus ad cœleſtē Ieruſalem peruenire valeamus: qui viuis & reg. &c.

Inuitato. Hym. & Añ. dicuntur de communi vnius ſanctę, nec virginis, nec martyris. Lcō. iij.

ANna virginis Dei genitricis mater, Gaziri filia, ex tribu Iuda, in Bethlehem oppido Iudææ nata, Ioachimi fuit vxor, qui & ipſe ex eadem tribu Galilæus erat ex Nazareth, ambo ex ſtirpe regia ſanctorumq; patrum, ipſi ſancti atq; iuſti, vt decebat parentes futuros virginis, quæ Chriſtū erat progenitura. Sed quanquā in charitate maritali ſanctiſſime degerent, diu tamen optatiſſima prole caruerunt. Donec poſt annum vigeſimum, conceptu & ortu ſacratiſſimæ virginis Mariæ feliciſſimo, ſterilitatis macula deleta, cōpotes facti ſunt longiſſimi deſiderij. Migrauit autem ad dñm. vij. Calendas Auguſti, cuius corpus conditum eſt in Bethlehē in paterna ſepultura.

Die. 27. E Pantaleo martyr.

Die. 28. F Nazarius & Socij m.

Die. 29. G Martha virgo. L. iij.

MArtha Chriſti hoſpita, Mariæ & Lazari ſoror, poſt Chriſti aſcenſum ad patrē à Iudæis in perſecutione Chriſtianorū cum fratre & ſorore, & Marcilla pediſſequa, & item Maximino, à quo tota domus fuerat baptizata, cōprehēditur. Et hi oēs cum aliis cōpluribus Chriſtianis in naui quadā imponuntur. Quę nauis, velis, remis, clauoq; ſpoliata, mari cōmittitur, vt oēs facto naufragio perirēt. Cæterū Deo gubernāte Maſſiliā incolumis applicuit. Quo miraculo & dictorū ſanctorum prędicatione Maſſilienſes primum, deinde vicini populi ad fidem Chriſti conuerſi ſunt. Martha igitur cum Maſſiliæ omnium in ſe animos propter eximiam ſanctitatem conuertiſſet, cum multis honeſtiſſimis mulieribus in monaſterio, quod ipſa curauit ædificandū ſanctiſſime vixit, mortemque obiit multo ante à ſe præcognitam, & miraculis illuſtratā. iiij. Calendas Auguſti. Oratio.

OMnipotēs clementiſſime Deus, cuius filius in æde beatæ Marthæ hoſpitari dignatus eſt: da quęſumus, vt ei⁹ meritis, quæ illū placide ſuſcepit, in

in æde polorum misericorditer hoſpitari valeamus. Per eundē.

Die. 30. A Abdō & Sennen m̄r.

Die. 31. B Nemeſius & Lucilla martyres. Lectio tertia.

VAleriano,& Gallieno Imperatorib⁹ Nemeſius tribunus militum, & Lucilla eius filia Romæ à ſancto Stephano papa ad fidē Chriſti cōuerſi, & baptizati ſunt. Nemeſius vero paulo poſt ab eodē diaconus ordinatus, mira pietate Chriſtū eiuſq; fidem colebat. Is cū aliquādo Maxim⁹, & Valerianus cōſules via Appia, qua ipſe tranſibat in tēplo Martis ſacrificarent, ſacrificiū abominat⁹, Deū orare cœpit, vt vanitatē ſuperſtitionis illorū aliquo ſigno declararet, ſtatimq; Maximus à dæmone correptus exclamare cœpit, ſe vehementer à Nemeſio torqueri. Egreſſi vero miniſtri, cum eum orantē offendiſſent, variis contumeliis affectum in templū pertraxere, ad cuius prę ſentiā ſtatim Maximus expirauit. Tunc Valerianus, qui rem magicis artib⁹ patratā putabat, ira percitus, Nemeſiū innumeris ſuppliciis tortū cum Lucilla filia in carcerē trudit. Poſt tertium vero diem educti, Lucilla primū via Appia ante templū Martis vbi Maxim⁹ interierat, ſpectāte patre decollat̃. Deinde Nemeſius inter viam Appiā,& Latinā itidē capite plexus, martyrio coronatur. viij. Calēd. Auguſti. Quorū corpora idem ſanctus Stephanus papa via Latina non longe ab vrbe ſepeliuit.

AVGVSTVS.

Vincula ſancti Petri duplex minus. Ad veſperas hymnus.

Etrus beat⁹ catenarum laqueos Chriſto iubente rupit mirabiliter: Cuſtos ouilis, & doctor eccleſię, Paſtorq; gregis, conſeruator ouiū Arcet luporum truculentam rabiem.

Gloria Deo ꝑ immenſa ſecula: Sit tibi nate decus & imperiū, Honor poteſtas, ſctōq; ſpiritui, Sit trinitati ſalus indiuidua, Per infinita ſeculorū ſecula. Amen.

Aña. Herodes rex appoſuit vt apprehenderet Petrū, quē miſit in carcerem, volēs poſt Paſcha producere eum populo. Orō.

DEus qui beatum Petrum apoſtolum à vinculis abſolutum illæſum abire feciſti, noſtrorum quęſumus abſolue vincula peccatorum, & omnia mala à nobis propitiatus exclude. Per dominum noſtrum.

Dic.

Die.1.C Ad matutinũ inuita. Regem apoſtolorũ. &c. Hym. Petrus beatus. vt ſup.in veſ.añ. Petrus quidem ſeruabatur in carcere: & oratio fiebat ſine intermiſſione ab eccleſia ad Deum pro eo. Lectio tertia.

CVm Herodes occidiſſet Iacobum fratrem Ioannis, animaduertens id eſſe gratum Iudæis, apprehendit quoq; Petrum. Erant aũt, vt eſt in Actis apoſtolorũ, dies Azimorũ, tradiditq́, quatuor quaternionib⁹ militũ ad cuſtodiendũ, volens poſt Paſcha producere eum populo. Et Petrus quidẽ ſeruabatur in carcere. Oratio aũt fiebat ſine intermiſſione ab eccleſia ad Deũ pro eo. Cum aũt producturus eũ eſſet Herodes, in ipſa nocte erat Petrus dormiẽs inter duos milites, vinct⁹ catenis duabus: & cuſtodes ante oſtium cuſtodiebãt carcerẽ. Et ecce, Angelus dñi aſtitit: & lumen refulſit in habitaculo, percuſſoq́; latere Petri excitauit eum, dicens. Surge velociter. Et ceciderunt catenæ de manibus eius. Et dixit angelus ad eum, Præcingere, & calcea te caligas tuas. Et fecit ſic, & dicit illi, Circunda tibi veſtimentũ tuũ, & ſequere me. Et exiens ſequebatur eum. & neſciebat quia verum eſt, quod fiebat per angelum, ſed exiſtimabat ſe viſum videre. Tranſeuntes autẽ primam & ſecundam cuſtodiã, venerunt ad portam Ferream quæ ducit ad ciuitatem, quæ vltro aperta eſt eis. Et exeuntes proceſſerũt vicum vnum: & continuo diſceſſit angelus ab eo. Et Petrus ad ſe reuerſus, dixit, Nunc ſcio vere ꝙ miſit dñs angelum ſuum, & eripuit me de manu Herodis, & de omni expectatione plebis Iudæorum. Conſideransq́;, venit ad domũ Mariæ matris Ioannis, qui cognominatus eſt Marcus, vbi erant multi congregati, & orantes. Ad laudes an. Miſit dñs angelum ſuum, & liberauit me de manu Herodis, Haleluiah. Ad veſperas hym. Petrus beatus. vt ſup. Antipho. Solue iubente Deo terrarum Petre catenas, Qui facis vt pateant cœleſtia regna beatis.

Die.2. D Stepha.papa m̃. L.iij.

STephanus patria Romanus Valeriani & Galieni Imperatorum tempore ſummo pontificatui præfectus, inſtituit vt ſacerdotes & Leuitæ nuſquàm ſacris veſtibus vterentur, niſi in eccleſia & ſacris peragendis. Quę (inquit) nec ab alio debent

con-

contingi, aut ferri, niſi à ſacratis hominibus, ne vltio quæ Baldaſarem percuſſit, ſuper hæc tranſgredientibus, & talia præſumentibus veniat diuina. Sed cum multos ſermone & exemplo ad fidem conuertiſſet, ad templum Martis vt ſacrificaret ab infidelibus abſtractus, conſtanti animo recuſauit. Quam ob rem capite truncatus eſt, ac ſepultus via Appia in cœmeterio Caliſti quarto Nonas Auguſti, cum ſediſſet annos ſeptẽ, menſes quinque, dies duos.

Die. 3. E Inuentio ſcti Stephani ꝓtomar. In hoc feſto oīa dñr de cõi vni⁹ martyris, ꝑter tertiã lectionẽ, & orationem. Lcõ. iij.

STephani protomartyris, Gamalielis Pauli præceptoris Nicodemi, & Abibonis corpora quæ diu in obſcuro, ac deſpecto loco ſepulta iacuerant inuenta ſunt haud procul Ieroſolymis Honorio Imperatore per reuelationem factam presbytero cuidam Luciano. Cui Gamaliel veneranda ſenis ſpecie in ſomnis apparuit, & locum vbi indecenter iacebant monſtrauit, præcepitq; vt Ioannẽ Ieroſolymitanũ antiſtitem adiret, daretq; operam, vt eorum corpora honeſtiore cõderentur loco. Qua viſione exterritus Lucianus, Ioanni antiſtiti reuelationem exponit. Adhibitis igitur aliis finitimarum vrbium epiſcopis, & presbyteris ad locum monſtratũ pergunt. Tunc effoſſa humo, loculos diſtinctos inueniunt, ex quibus mira fragrantia, & ſuauiſſimus odor diffundebatur. Cum igitur ingens hominum multitudo vndiq; miraculo cõmota, eo concurriſſet, multi, qui variis languoribus conflictati venerant, ſani & incolumes diſceſſerunt. Tandẽ ſanctorũ corpora cum ſumma celebritate in ſanctam eccleſiã Sion illata, honeſto ibi loco condita fuerunt. Oratio.

DA nobis quæſumus domine imitari quod colimus, vt diſcam⁹ & inimicos diligere: quia eius inuẽtionẽ celebram⁹, qui nouit etiã pro perſecutorib⁹ exorare dñm noſtrũ Ieſum Chriſtũ filium tuũ. Qui tecũ.

Die. 4. F Dñicus cõfeſ. dup. mi.

DEus, qui eccleſiam tuam beati Dominici confeſſoris tui illuminare dignatus es meritis & doctrinis: concede, vt eius interceſſione, temporalibus non deſtituatur auxiliis, & ſpiritualibus ſemper proficiat incrementis. Per. Lcõ. iii.

Dominicus natione Hispanus, vir sanctitate & doctrina clarus, ordinis p̄dicatorū author Calagura Oxomensis diœcesis oppido natus est, patre Felice, matre vero Ioanna. Quę facta grauida, ī somnis visa sibi est vtero se gestare catulū cum facula ori inserta, qua egressus ex vtero, totū mundū incenderet. Qua videlicet re portendebatur puerū esse conceptū, qui splendore suæ doctrinæ totum modū illustraret, & prædicationibus ad recte viuendū inflammaret, vt res ipsa declarauit. Hoc enim præstitit tum per se, tum etiā per ordinē prædicatorum, quē ipse condidit, cū prius in ecclesia Oxomensi fuisset canonicus regularis. Huius viri sanctitas & doctrina plurimū enituit in extirpādis hæresibus perniciosis, q̄ ad Tolosam pullularāt septennio cōsumpto in eo labore. Quib⁹ rebus ductus Innocētius tertius papa, institutum ab eo ordinē authoritate apostolica approbauit, & paulo post itidē Honorius tertius cōfirmauit. Dn̄icus igitur cū multa monasteria per orbē erigendi author fuisset, miraculisq; claruisset, & multas regiones docendo & prędicando lustrasset, anno Christi nati M. ccxxiij. Bononiæ (quæ vrbs est Italiæ celebris) nonis Augusti à vita migrauit. Quem postea Gregorius nonus retulit in numerum sanctorum ob edita miracula, & vitam sanctissime gestam.

Sanctæ Mariæ ad niues duplex minus. Ad vesperas hymnus. Aue maris stella. Aña. Sancta Maria succurre miseris, iuua pusillanimes, refoue debiles, ora pro populo, interueni pro clero, intercede pro deuoto fœmineo sexu, sentiant omnes tuum iuuamen, quicūq; celebrāt tuā sanctam festiuitatem. Oratio.

Deus, qui virginalē aulam beatæ Mariæ virginis, in qua habitares, eligere dignatus es, da q̄s, vt sua nos defensione munitos, iucundos suę facias interesse cōmemorationi. Qui vi.

Die. 5. Ad matutinū inuita. Sancta Maria Dei genitrix virgo intercede pro nobis. Hym. O gloriosa domina. &c. Aña. Beata es Maria, quæ credidisti: perficiētur in te quæ dicta sunt tibi à dn̄o. Haleluiah. Lcō. iij.

Romæ Liberio pontifice antequā vllū in vrbe templum virginis matris nomine dicatū esset, Ioannes patritius Roman⁹ morum honestate & generis

generis nobilitate, atq; opibus pręstās, cui vxor erat morib⁹ & conditione par, cum orbitatem filiorū doléter ferret, nec diu co gitanti idoneus quisquā occurreret, quem suarū opum hæredem relinqueret, eademq; solicitudo vxorem fatigaret, ambo assiduis precibus à beata virgine Maria contendebant, vt vel se prolis compotes efficeret, vel quem potissimū hæredem instituere cōmodissimū & honestissimū esset, indicaret. Exorata igitur piis precib⁹ mitissima virgine, nocte nonarū Augusti, quo tēpore solent vrbem ęstiui calores infestare, pars eius montis vrbis, qui dicitur Esquiliæ, plurima niue cōspersa est, Deo volūtati matris annuente. Eademq; nocte Ioāni eiusq; vxori seorsum virgo mater visa est niuē demissam referre, ipsosq; iubere vt in eo loco, quem nix occupasset, templū suis sumptibus ædificarent, quod nomine Mariæ virginis dicaretur, quæ ad hunc modū vellet hæres ab ipsis relinqui. Hanc visionem cum Ioānes ad Liberiū pontificem retulisset, idem sibi visum cōtigisse pontifex asseuerauit, eademq; nuntiata & imperata, proinde monita diuina nō esse negligēda. Cum magna igitur & solenni pompa ad locū niuis pontifex cum frequēti populo processit, & locū tēplo designauit, qđ illorū, quos diximus, impensis magnifice cōstructū sanctæ Mariæ maioris nūcupatur.

Ad laudes añ. Beatā me dicent omnes generationes, quia ancillam humilē respexit Deus.

Vesperæ dicuntur de transfiguratione, & fit cōmemoratio de virgine per orationē tantum.

Transfiguratio domini duplex maius. Ad vesperas hymnus.

Aude mater pietatis in valle gementiū, Pro ducatu dignitatis Christi regis omnium: quo dilecta prædotaris in culmine montium.

Vbi patres præcellétes in mortali corpore Admirantur assistentes de tam grandi munere: Diuinum numen cernentes in creato lumine.

Genitori genitoq; laus, & iubilatio: Salus, honor, virt⁹ quoq; sit, & benedictio: Procedenti ab vtroq; compar sit laudatio. Amen. Aña. Assumpsit Iesus Petrum, & Iacobū, & Ioannem fratrē eius, & duxit eos in montem excelsum seorsum, & trāsfigu-

ſiguratus eſt ante eos. Oratio.

DEus qui fidei ſacramenta in vnigeniti tui glorioſa transfiguratione patrũ teſtimonio roboraſti: & adoptionem filiorũ perfectam, voce delapſa in nube lucida mirabiliter præſignaſti: concede propitius, vt ipſius regis gloriæ nos cohæredes efficias, & eiuſdẽ glorię tribuas eſſe conſortes. Per eundẽ.

Die. 6. A. Ad matutinũ inuita. Summum regem glorię Chriſtum adoremus. Hymnus.

EXultet laudibus ſacrata cõcio, Cœli agminibus iuncta tripudio Pro verbi gloria, qua ſplendent omnia, Terra, pontus, & æthera.

Promiſſum panditur fratrum de medio, Patris cum labitur vox de faſtigio: Dicens hunc filium doctorem cœlicum, Audituq; digniſſimum.

Te trina Deitas vnaq; poſcimus, Sic nos tu viſita, ſicut te colimus: Per tuas ſemitas duc nos quo tendimus, Ad lucem, quam inhabitas. Amen. Aña. Et ecce apparuerũt eis Moyſes. & Elias loquentes cum Ieſu.

Ex cap. xvij. Matthæi. Lcõ. iij.

c. 17. ET poſt dies ſex, aſſumpſit Ieſus Petrum & Iacobũ & Ioannẽ fratrẽ eius, & duxit illos in montem excelſum ſeorſum, & transfiguratus eſt ante eos. Et reſplenduit facies eius ſicut Sol: veſtimenta autẽ eius facta ſunt alba ſicut nix. Et ecce apparuerunt illis Moyſes, & Elias cũ eo loquentes, Reſpondens autẽ Petrus, dixit ad Ieſum: Dñe, bonum eſt nos hic eſſe: ſi vis, faciamus hic tria tabernacula, tibi vnum, & Moyſi vnũ, & Eliæ vnum. Adhuc eo loquẽte, ecce nubes lucida obumbrauit eos. Et ecce vox de nube, dicẽs: Hic eſt filius me⁹ dilect⁹ in quo mihi bene cõplacui: ipſum audite. Et audiẽtes diſcipuli, ceciderunt in faciem ſuã, & timuerũt valde. Et acceſſit Ieſus, & tetigit eos, dixitq; eis: Surgite & nolitę timere. Leuantes autem oculos ſuos, neminẽ viderũt, niſi ſolũ Ieſum. Et deſcendentibus illis de monte, præcepit illis Ieſus, dicens: Nemini dixeritis viſionem, donec fili⁹ hominis à mortuis reſurgat. Ad laudes aña. Et ecce vox de nube, dicẽs: Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi bene cõplacui, ipſum audite, Haleluiah. Ad veſp. hym. Gaude mater. vt ſupra. Aña. Et audientes diſcipuli ceciderunt in faciem ſuam, & timuerunt valde, & acceſſit Ieſus, &

tetigit eos, dixitq; eis: Surgite, & nolite timere, Haleluiah.

Die.7.B Iustinus pr̄sbyter mar.
Die.8.C Ciriac⁹ Larg⁹ & c. m̄.
Die.9. D Xystus secundus papa martyr. Lectio tertia.

XYstus secundus papa, natione Græc⁹, patria Atheniensis, ex philosopho Christi discipul⁹ factus, sæuiente adhuc Deciana & Valeriana persecutione, sedit annos duos, menses.x.dies.v.&.xx. Qui accusatus q̄ Christi fidem cōtra principū decreta p̄dicaret, captusq; ad Martis trahitur templum, proposita, nisi Marti sacrificaret, capitali pœna, quam tamen ipse constanti animo impietati prætulit. Cū igitur ad suppliciū duceretur, interpellanti se Laurentio & dicenti: Quo progrederis sine filio pater? quo sacerdos optime sine ministro properas? Respondit, Non ego te desero fili. Maiora manent te pro Chr̄i fide certamina: post triduum me sequeris, sacerdotem leuita. Interim si quid in thesauris habes, pauperibus distribue. Eodem igitur die cum Xysto, diaconi sex interficiunt, Felicissimus, Agapytus, Ianuarius, Magnus, Innocentius, Stephanus. Sepultus est autē Xystus in cœmeterio Calisti, via Appia octauo Idus Augusti.

Inspiciendū est nunc in indice supra fol. 295. posito, an in die sancti Laurentij, vel infra eius octauam, sit interponenda aliqua ex dominicis Vagantibus.

Laurentius martyr dup. maius. Ad vesperas hym. Deus tuorū. vt in cōmuni añ. Leuita Laurentius bonum opus operatus est, qui per signum crucis cæcos illuminauit, & thesauros ecclesiæ dedit pauperibus. Oro.

DA nobis q̄s om̄s Deus vitiorū nostrorū flammas extinguere: qui beato Laurentio tribuisti tormentorum suorum incendia superare. Per.

Die.10.E Ad matutinū inuita. Beatus Laurentius Christi martyr triumphat coronatus in cœlis, venite adoremus Christum dominum. Hym. Martyr Dei. vt in communi añ. Quo progrederis sine filio pater: quo sacerdos sancte sine ministro properas? Non ego te desero fili: maiora te manent pro Christi fide certamina. Lectio tertia.

SÆuiente adhuc Valeriana in Christianos p̄secutione, quæ fuit post Neronē octaua,

cum Laurētius natione Hispanus Xystum papam.ij.martyrem,cuius erat pietatis charissimus discipulus, in vincula cōiectum visitaret, iussus ab eo est, vt pauperib⁹ primo quoq; tempore distribueret thesauros ecclesiæ quos haberet. Quod Laurētius diligēter exequutus, cū Xystum videret ad martyrium abstrahi, post eum clamabat: quo pater abis sine filio? quo sacerdos sine leuita? Xystus aūt bono eū animo esse iubet, nam fore vt se post triduum sequeretur. Laurentius autē à Parthemio tribuno vocatus, iussusq; thesauros ecclesiæ demōstrare, se postridie facturū pollicetur. Et postero die(vt testatur sctūs Ambrosius) pauperes adduxit. Interrogatusq; vbi essent thesauri quos promisisset, ostendit pauperes,dicēs: Hi sunt thesauri ecclesię. Tunc vero in carcerē coniectus, cuius præfectus erat Hippolytus, non cessabat prædicatione ac miraculis editis Christi fidē propagare. Nam Lucilio cuidā,qui plorando in carcere fuerat obcæcatus, credenti visum promisit, ac per baptismū restituit, Hippolytūq; ipsum cū.xix.eius familiæ hominibus ad Christū conuertit. Productus autem vt thesauros proderet, ipsorūq; redderet rationē:quod factū erat exposuit, seq; pauperibus,Xysti mādatū, & Christi doctrinā sequutum, distribuisse. Tunc vero simul propter distributos thesauros, simul propter Christi cōfessionem,scorpionib⁹ primū,deinde virgis, tum plumbatis flagellis sæuissime cæditur. Quibus patientissime toleratis,cum à fide Christi nō posset auerti, ferreæ craticulæ alligatus, ardentibus prunis imponitur,& lento igne cōstantissimus in fide torretur, donec spiritum emisit.iiij. Idus Augusti. Cuius corp⁹ circa vrbē in via Tyburtina Hippolytus curauit,sepeliendum in prędio Cyriacæ viduæ, quam ille à diuturno morbo liberauerat.

Ad laudes aña. In craticula te Deum nō negaui, & ad ignem applicatus te Christū confessus sum:probasti cor meū, & visitasti nocte: igne me examinasti, & nō est inuēta in me iniqtas.

Ad vesperas hymn⁹. Deus tuorum, vt supra. Añ. Beatus Laurentius dum in craticula super positus vreretur, ad impiissimū tyrannum dixit; Assatum est iam, versa & manduca: nam facultates ecclesiæ, quas requiris,

ris, in cœlestes thesauros manus pauperum reportauerunt.

Die. 11. F De oct. scti Laurẽtij. Sermo scti Augustini epi. L. iij.

CVm omnes beatos martyres, quos nobis tradidit antiquitas, honorificentia digna veneremur: præcipue tamẽ beatum Laurentiũ martyrẽ debemus tota deuotione suscipere. Maiorẽ enim affectũ ibi debeo, vbi credulitatẽ meã cogit contemplatio, quã vbi fidem meã hortatur opinio. Maiorẽ inquã affectum illic debeo, vbi per ea quæ vidi, compellor deuotione credere etiã illa quæ non vidi. Nam & cum audio aliquanta quæ mihi impossibilia vidẽtur, cœpi ea credere potuisse fieri, dum similia facta esse cõspexi. Et ideo temporib⁹ nostris passi hanc nobis pręstiterunt gratiã, vt fidem præteritã cõfirmarẽt. Supradictũ igitur beatũ virum tota debemus deuotione suscipere. Primum, quia pretiosum sanguinem suum propter dñm tradidit: deinde ꝙ pręrogatiuã nobis apud dñm nostrũ nõ minimã cõtulit, ostendens qualis debeat esse Christiani fides, de cuius consortio existere martyres merentur. Tertio ꝙ idẽ tam sanctę conuersationis fuerit, vt coronã martyrij tempore pacis inuenerit. Sed cũ infideles tanta sanctitate beatum Laurẽtiũ pro Christi nomine vidissent certare, erroresq; eorum manifestos rationabili castigatione conuincere: tunc illi inebriati furore rapuerunt eum, & cæde crudelissima sauciauerunt: & beati viri corpus flãmis in craticula tradiderunt. Vere beatum corpus, quod non ad pœnam funestus ignis, vel tormenta mortis à fide Christi immutauerunt, sed ad requiem æternam sancta religio coronauit.

Die. 12. G Clara vir. du. mi. L. iij.

CLara virgo sanctissima nobili loco nata Assisij (qđ oppidum est in Vmbria) instituta, disciplinamq; beati Francisci sui ciuis secuta, relictis mũdanis opibus, collegiũ instituit pauperũ & religiosarum fœminarũ, cũ quibus recessit in ecclesiam beati Damiani. Vbi mirabili parsimonia & sanctitate vitã quadraginta duorũ annorum peregit, multis etiã editis miraculis. Quorũ illud silentio non præteribimus. Quod cum tempore Federici Imperatoris, Saraceni, qui Italiã inuaserant, Assisiũ obsiderent, & ipsum virginũ monasteriũ oppugnarẽt,

Clara licet ægrotás ad portam se iubet deportari in hostium conspectum cum capsula qua sacramentũ eucharistiæ continebatur; vbi hanc cum lachrymis orationem effudit. Ne tradas dñe bestiis animas confitentes tibi, & custodi famulas túas, quas pretioso sanguiue redemisti. Cui vox de cœlo reddita est, Ego vos semp custodiã. Itaque Saraceni subito terrore quodam perculsi, obsidionem soluunt: & qui muros ascenderant, cæcitate pcussi, deciderũt. Paulo vero post morbo ingrauescẽte decẽ & septẽ diebus sine vllo cibo peractis migrauit ad dñm pridie Idus Augusti, tempore Innocẽtij. iiij. Qui ęgrotãtem inuisit, & eucharistiam est impartit⁹. Quã Alexander. iiij. anno Dñi M. cclv. retulit in numerum sanctarum virginum.

Die. 13. A De oct. sctĩ Laurẽtij. Ex sermone sctĩ Augusti. L. iij.

HÆc ergo tota causa passionis est fratres propter quã morti addictus est sanctus vir, vt sui similes esse cæteros hortaretur. Nã exhortatio illa intantũ profecit, vt illo à seculo recedente, fides eius regionis ipsius loca vniuersa peruaserit. Ita Christus vbi tunc in beato martyre suo Laurentio persequutionẽ passus est, nunc illic plurimũ Christianorũ exultet in populis. Sufficere nobis debent ad profectũ salutis nostræ martyrũ exempla sanctorum: qui propter adipiscendã cœlestem coronã omnibus se mandatis dominicis subdiderunt. Et ita cunctis se vinxerunt legib⁹ saluatoris, vt propter ante actam vitã mererentur ad hãc martyrij gloriam peruenire. Non enim illo tempore tantũ perfecerũt præceptum dñi, quo confessionis supplicium pertulerũt: sed necesse fuit illos prius secundum euangelium vixisse: vt Christi passionibus participarent. Necesse in quam erat vt initia bona fierent, quorum finis est optimus subsequutus: & martyres eos nõ solum fuisse cum passi sunt, sed etiã martyres Christi fuisse cum viuerent. Martyr enim Græce, Latine testis dicitur. Igitur quotiescunq; bonis actibus mãdatum Christi facimus, toties Christo testimonium perhibemus.

Die. 14. B De oct. sctĩ Laurẽtij. Ex alio serm. sctĩ Augusti. L. iij.

IGitur sanctũ martyrẽ Laurentiũ grano sinapis possumus cõparare, q diuersis attritus

tũs paſſionibus, per totum orbem gratia meruit ſui fragrare martyrij. Qui ante conſtitutus in corpore erat humilis, ignotus & vilis, poſtea q̃ vexatus, laceratus, exuſtus eſt, vniuerſis per totum mundum eccleſijs odorem ſuę nobilitatis infudit. Recte igitur huic comparatio copulatur. Siquidem granum ſinapis cum teritur, accenditur. Laurẽtius cum patitur, inflammatur. Illud feruor attritionis ſuæ mouet, hic ignem plurima vexatione ſuſpirat. Sinapis (inquã) in vaſculo calido decoquitur, Laurentius in craticula flammarũ igne torretur. Ardebat itaq; extrinſecus beat⁹ Laurentius martyr tyranni ſæuiẽtis incendiis, ſed maior illũ intrinſecus Chriſti amoris flãma torrebat. Et quãuis rex improbus ligna ſubiiceret, incẽdia maiora ſupponeret, tamen ſanctus Laurentius has flãmas fidei calore non ſenſit, & dum Chriſti præcepta cogitat, frigidum eſt illi omne quod patitur. Neque enim poteſt in viſcerib⁹ igniũ tormenta ſentire, qui ſenſibus paradiſi refrigeria poſſidebat.

Aduerte an ĩ die Aſſumptionis virg. vel infra ei⁹ oct. ſit interponenda aliqua ex vagãtib⁹. 295.

Aſſumptio Mariæ virginis duplex maius. Ad veſperas hym. Aue maris ſtel. Añ. Virgo prudentiſſima quo progrederis, q̃ſi aurora valde rutilãs filia Sion, tota formoſa, & ſuauis es, pulchra vt luna, electa vt ſol. Oro.

Famulorum tuorum quæſumus domine delictis ignoſce: vt qui tibi placere de actibus noſtris non valemus, genitricis filij tui dñi noſtri interceſſione ſaluemur. Per eundẽ.

Et nõ ſit cõme. de ſctõ Laurentio in his veſp. nec die craſtina.

Die. 5. Ad matutinũ inuita. Venite adoremus regem regũ, cuius virgo mater hodie aſſumpta eſt ad cœlum. Hym. O glorioſa dña. Añ. Exaltata eſt ſancta Dei genitrix ſuper choros angelorum ad cœleſtia regna.

Ex ſermo. beati Bernardi. L. iij.

Virgo hodie glorioſa cœlos aſcendens, ſupernorum gaudia ciuiũ copioſis ſine dubio cumulauit augmentis. Hæc eſt enim cuius ſalutationis vox & ipſos exultare facit in gaudio, quos materna adhuc viſcera claudũt. Quòd ſi paruuli necdũ nati anima liquefacta eſt vt Maria locuta eſt, quid

putamus quænã illa fuerit cœlestium exultatio, cum vocẽ & audire, & videre faciẽ, & beata eius frui præsentia meruerunt? Nobis vero charissimi, quæ in eius assumptione solennitatis occasio? quę causa lætitiæ? quæ materia gaudiorũ? Mariæ præsentia totus illustratur orbis, adeo vt ipsa iam cœlestis patria clarius rutilet virgineæ lampadis irradiata fulgore. Merito proinde resonat in excelsis gratiarum actio, & vox laudis. Sed plangendũ nobis potius quàm plaudendũ esse videtur. Quantum enim de ei⁹ pręsentia cœlũ exultat, nunquid nõ cõsequens est vt tantum lugeat hic noster inferior mũdus, eius absentiã? Cesset tamẽ quęrela nostra: q͂a nec nobis hic est manens ciuitas: sed eã inquirim⁹ ad quã hodie Maria benedicta peruenit. In quã si cõscripti ciues sumus, dignũ ꝓfecto est etiã in exilio, etiã super flumina Babylonis ei⁹ nos recordari, eius cõmunicare gaudiis, ei⁹ participare lætitiam: maximeq; eã quę tam copioso impetu lętificat hodie ciuitatẽ Dei: vt sentiamus & ipsi stillicidia stillantia super terrã. Ad laudes ana. Assumpta est Maria in cœlũ, gaudent angeli, laudantes benedicũt dominũ. Ad vesperas hymnus. Aue maris stella. Añ. Maria virgo cœlos ascendit, gaudete, quia cum Christo regnat in æternum.

Die 16. De oct. Assumptionis Ex eodẽ serm. s. Bernardi. L. iij.

PRæcessit nos regina nostra, præcessit, & tam gloriose suscepta est, vt fiducialiter sequãtur dominã seruuli clamantes, Trahe nos post te: in odore vnguentorum tuorum curremus. Aduocatã præmisit peregrinatio nostra, quę tanquã iudicis mater, & mater misericordiæ suppliciter & efficaciter salutis nostrę negocia pertractabit. Pretiosum hodie munus terra nr̃a direxit in cœlũ, vt dando, & accipiendo felici amicitiarum fœdere copulentur humana diuinis, terrena cœlestibus, ima summis. Illo enim ascẽdit fructus terrę sublimis, vnde data optima, & dona ꝑfecta descendunt. Ascendẽs ergo in altũ virgo beata, dabit ipsa quoq; dona hoĩbus. Quidni daret? Siquidẽ nec facultas ei deesse poterit, nec volũtas. Regina cœlorũ est, misericors est. Deniq; mater est vnigeniti filij Dei. Nihil enim sic põt potestatis eius, seu pietatis magnitudinem cõmẽdare.

Hodie

Hodie vesperæ dicuntur de sancto Laurentio: & dicitur aña. Leuita Laurentius assignata ei ad primas vespe. dies aūt crastina oīa sicut in eius festo præter lectiones, & fit cōme. de octaua beatę virgi. per orationē tantū.

Die. 17. E de oct. s. Laurē. du. mi. Sermo sctī Augustini epi. L. iij.

Beatissimi Laurentij martyris, cuius natalem hodie celebramus, passionē nosse vos credo; & quāta in persecutionę pertulerit, dilectionem vestram scire posse non dubito. Tanta enim eius martyrij gloria extitit, vt passione sua mundum illuminauerit vniuersum. Illuminauit mundū plane Laurentius eo lumine, quo ipse accēsus est, & flāmis, quas ipse pertulit, omniū Christianorū corda calefecit. Quis enim hoc exēplo nolit pro Christo ardere cum Laurentio, vt possit à Christo cum Laurentio coronari? Quis nolit ad horā sustinere Laurentij ignē, vt æternū gehennę nō patiatur incendiū? Beati igitur Laurentij exēplo prouocamur ad martyrium, accendimur ad fidē, incalescimus ad deuotionem: & si nobis persequutoris flāma deest, fidei tamen flāma non deest. Non ardemus quidē corpore pro Christo; sed ardemus affectu. Non subiicit mihi persequutor ignē, sed suggerit mihi ignē desideriū saluatoris.

Die. 18. F De octa. Assumptionis. Sermo sctī Hierony. pbr̄i. L. iij.

Cogitis me, ó Paula & Eustochium, immo charitas Christi me compellit, qui vobis dudū tractatibus loqui cōsueuerā, vt nouo loquendi genere sanctis quę vobiscū degunt virginibus, Latino vtens eloquio, exhortationis gratia, sermonē faciā de assumptione beatæ & gloriosę semperq; virginis Mariæ, more eorū qui declamatorie in ecclesijs solēt loqui ad populū: quod vtiq; genus docendi nondū attigerā. Sed quia negare nequeo, quicquid iniungitis, nimia vestra victus dilectione, experiar q̄ hortamini, affectu infantiū, more balbutientium, qui quęcunq; audierint fari gestiūt, cum necdū possint ad plenū verba formare. Maxime, quia propter simpliciores quasq; id me depromere compellitis: vt habeat sanctū collegiū vestrū sermone Latino, quibus se occupent laudib⁹ ex eadē die, quibusve diuinis vacent lectionibus. Pręsertim cū & eadē in multis festiuitatib⁹ multorū san-

sanctorū patrū studia miro cu-
derint eloquio: quę de hac qui-
dem vberius vbiq; in scriptu-
ris diuinis prædicata leguntur.

Die. 19. G De oct. Assumption.
Ex eodē serm. beati Hiero. L. iij.

QVid enim aliud sonāt euā
gelia, nisi nascentem do-
minum ex Maria virgi
ne, & omnia eius incrementa,
quousq; fuit in mundo, dunta-
xat diuinis efferunt præconijs?
Porro ab exordio sancti euāge-
lij Gabrielē archangelū collo-
quentē Mariæ audistis: & dein-
ceps reliqua omnia pleni⁹ legi-
stis. Ad præsepe quoq; ò Paula
te teste, nato puero, multitudi-
nem angelorū inter crepundia
noui partus, & querelas nescij
plorat⁹, pro fescenninis Gloria
in excelsis Deo, & in terra pax
hominib⁹ bonæ volūtatis can-
tantē audisti, & radiantē stellā
vidisti. Pastoribus insuper euā-
gelizantibus credidisti: magos
præterea tria deferētes munera
in visione beatis oculis conspe-
xisti. Ipsa eadem munera bene
intelligendo, votis omnib⁹ inde
Deo obtulisti. Nam & cū eisdē
Magis Deum puerum in præse
pio adorasti. Sed forte conque-
sta me delatorem, ꝙ te prodi-
derim clamabis. Ad quod ego.
Si celatū esse volebas teste con-
scientia, mihi narrare ante prę-
sepiū, vbi plurimū lachrymata
es, nō debueras. Quod (vt verū
fatear) Christi præconia, etiam
si voluero adiuratus, neq; tuas
laudes omnino tacere queo.

Die. 20. A De oct. Assumption.
Ex eodem sermone. Lectio. iii.

IDcirco tuæ te interrogent fi-
liæ, quas lacte nutris: tu ea
melius referabis, quæ nescio si
per speciem aliquā certe, aut in
spiritu vidisti. Vnde vos ò filiæ,
pulsate matrē precibus: pulsate
ad ostiū inuitantis amici, siquo
modo tandē vobis aperiantur
quę sunt referata matri. Verun
tamen de his quid plura dicā?
Omnia saluatoris gesta & bea-
tæ Mariæ obsequia, necnon &
actus vitæ ex euangelio didici-
stis. Et nūc quid superest, vt ab
aliquo doctore requiratis? De
assumptione tamen ei⁹ qualiter
assumpta est, qa id vestra depo
scit intentio, præsentia absens
scribere vobis curaui, quæ ab-
sentia præsens deuotus obtuli,
vt habeat sanctū collegium ve
strū in die tātę solennitatis mu
nus Latini sermonis, in quo di-
scat tenera infantia lactis expe
riri dulcedinē, & de exiguis exi-
mia cogitare, qualiter fauente

Deo p singulos annos tota hæc dies expendatur in laudē, & cū gaudio celebretur: ne forte si venerit vestris in manibus illud apocryphū de trāsitu eiusdē virginis, dubia pro certis recipiatis: quod multi Latinorū pietatis amore, studio legēdi, charius amplectuntur, præsertim cū ex his nihil aliud experiri potest pro certo, nisi ꝙ hodierna die gloriosa migrauit à corpore.

Die. 21. B De oct. Assumption. Ex eodem sermone. Lectio. iii.

MOnstratur autem sepulchrum eius cernentibus nobis vsq; ad præsens in vallis Iosaphat medio: quæ vallis est inter montem Sion & montem Oliueti posita, quā & tu ò Paula oculis aspexisti. Vbi in eius honorem fabricata est ecclesia miro lapideo tabulatu: in qua sepulta fuisse, vt scire potestis, ab oībus ibidem habitantibus, prędicatur, sed nunc vacuū esse mausoleū cernentibus ostenditur. Hæc idcirco dixerim: quia multi nostrorū dubitāt, vtrum assumpta fuerit simul cum corpore, an abierit relicto corpore. Quomodo aūt vel quo tēpore, aut à qbus psonis sanctissimū corp⁹ ei⁹ inde ablatū fuerit, vel vbi trāspositū, vtrumve resurrexerit, nescitur: quāuis nonnulli astruere velint eā iam resuscitatam, & beata cum Christo immortalitate in cœlestib⁹ vestiri. Quod & de beato Ioāne euāgelista eius ministro cui virgini à Christo virgo cōmissa est, plurimi asseuerāt: quia in sepulchro ei⁹ (vt fertur) nō nisi manna inuenitur, qđ & scaturire cernit. Verūtamen qd horū verius censeat, ambigim⁹. Melius tñ Deo totū, cui nihil impossibile est, cōmittimus, quā aliquid temere diffinire velim⁹ authoritate nostra, quod nō probamus. Sicut & de his quos cū dño (teste euangelio) surrexisse credimus.

Hodie in vesperis dicitur aña. Virgo prudētissima quo progr. assignata ad primas vesperas.

Die. 22. C Oct. Assump. du. mi. Ex eodem sermone. Lectio. iiii.

SEd vtrum redierint in terræ puluerem, an nō, certum nō habemus: nisi ꝙ legim⁹ ꝙ multa corpora sanctorum, qui dormierant, surrexerunt, ac venerunt in sanctā ciuitatē, scilicet Ierusalē, & apparuerūt multis. De quibus profecto nonnulli doctorum senserunt etiā, & in suis reliquerunt scriptis, ꝙ etiā in illis perpetua completa sit resurrectio. Fatentur enim, ꝙ veri

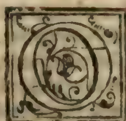
testes nõ essent, nisi & eorũ resurrectio vera esset. Vnde & beatus Petrus dixisse legitur, cũ de Dauid loqueret̃ in testimoniũ, Et sepulchrũ (inquit) eius apud nos est: quasi nõ sit ausus dicere, ꝙ ipse aut corpus eius apud nos est: sed tantũ sepulchrũ in quo cõditus fuerat. Hinc aiunt resurrexisse & ipsum cũ cæteris sanctis, & ideo vacuũ remãsisse mausoleum, vti nũc hoc beatæ Mariæ cernitur. Quod sane factũ & de aliis quibuslibet locis scripturarũ affirmare conãtur, ꝙ hi iam cum Christo regnent in æterna societate resuscitati. Quod quia Deo nihil est impossibile: nec nos de beata Maria factum abnuimus. quãquã propter cautelam salua fide pio magis desiderio opinari oporteat, quam inconsulte diffinire, quod sine periculo nescitur.

Die. 23. D Bernardus Abbas.

BErnardus, Fontanis (quod castellũ est in Burgundia) honestis parentib' natus tẽpore Eugenij papę tertij, tam caste & sancte pueritiã adolescentiãq; traduxit, vt sæpe à mulieribus propter egregiã eius pulchritudinẽ solicitatus, nunquã peccato & carni acquieuerit. Quin vt has tentationes effugeret. xxij. annos natus Cistercienſis ordinis monachus factus, vigiliis & orationibus mirifice deditus, in nimia paupertate vitã sanctissime perduxit. Ab omni ambitione tam alien', vt Ianuensem & Mediolanensem ep̃atus sibi oblatos cõstãtissime recusauerit, tãto se munere indignũ esse professus. Hic multa op̃a egregia cõposuit, doctrina pręditus infusa magis diuinitus, quã humanit' parta. Tandẽ anno suę ętatis sexagesimo. iij. graui morbo correpť, monachis assistẽtibus, charitatẽ, humilitatẽ, ac patiẽtiã iure testamẽti relinquẽs, multis miraculis clarus à vita migrauit. xiij. Calend. Septem.

Notandũ ꝙ festũ scti Bartholomęi licet extra vrbẽ Romã cõiter celebret̃ die. 24. Romę tamẽ celebratur die. 25. ideo Romæ die. 24. nisi fuerit dñica, aut sabbatũ fiat offm̃ de sctõ Ludouico, licet anteponat̃, & die. 25. celebrabit̃ festũ sci Bartholomęi.

Die. 24. B Bartholomæus apostolus duplex maius. Oratio.

OMnipotens sempiterne De', qui huius diei venerãdã sanctamq; lętitiam in beati apostoli tui Bartholomęi festiuitate

uitate tribuisti: da ecclesię tuę quęsumus: & amare quod credidit, & prædicare quod docuit. Per dominum. Lectio.iij.

BAttholomæus Apostolus natione Galilæus, in ea diuisione orbis terrarũ, qua apostoli totius Christiani mysterij certissimi testes inter se prouincias, vt Christi doctrinã prędicarent, partiti sunt, Lycaoniam sortitus, in Indiam vsq; penetrauit, & euangeliũ iuxta Matthęi traditionẽ, in Iudęorũ sermonẽ cõuertit, & latissimę pdicauit. Cumq; prouinciã suam bene atq; vtiliter administrasset, cõpluribus ad Christi fidẽ cõuersis, multa pro Christo Iesu supplicia interim passus, in Armeniam maiorẽ venit. Ibiq; Palemoniũ regẽ cum cõiuge &.xij. ciuitatibus ad Christi cultũ traduxit. Multisq; miraculis editis ad postremũ à Palemonis fratre, pontificũ, qui dęmonib' seruiebant suasu, interficitur, pelle prius detracta, vt atrocius expẽderet suppliciũ. Atq; hoc quidẽ martyrij genere ad cœlũ spũs eius euolauit.ix. Calẽd. Septẽb. Corpus autẽ in Albano Armenię vrbe conditum, multo post tempore ad Lyparam Sicilię adiacentem insulã delatũ est. Inde Beneuentum circa annũ Christi. Dcccviij. translatum. Hinc postea Romam, vbi egregia populi veneratione colitur.

Die.25. F Ludouicus rex.

Die.26. G Zepherin' papa mar.

ZEpherinus patria Romanus, qui Seueri Imperatoris tẽpore pontifex creatus est, rebus diuinis magis quam humanis intẽtus, de iudicio secretorũ pctõrũ sic scripsit, De occultis alieni cordis temere iudicare, peccatũ est. Et eum, cuius non videntur opera nisi bona, iniquũ est ex suspitione reprehendere: cum eorũ, quę hoĩbus sunt incognita solus De' iudex sit. Item de ordinationibus sic instituit. Ordinationes (inquit) presbyterorũ & leuitarũ tẽpore cõgruo, & multis corã astãtib' soléniter agite, & probabiles ac doctos viros ad hoc opus prouehite. Idem pręterea instituit, vt oẽs Christiani cum ad pubertatis annos peruenissent, singulis annis in solenni die Paschæ publice cõmunicarent. Cum autẽ sedisset annos nouem, menses septẽ, dies decẽ, in persequutione Antonini martyrio coronatus est, & sepultus in via Appia non longe à cœmeterio Calisti septimo Calendas Septembris.

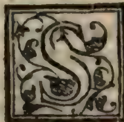
Die.27.A Rufus martyr.
Die.28.B Augu.episc.confes.du. mi.an. O doctor optime. Oro.

Desto supplicationibus nostris oĩpotẽs Deus:& quib' fiduciã sperandę pietatis indulges, intercedẽte beato Augustino cõfessore tuo atq; pontifice, cõsuetę misericordię tribue benignus effectũ. Per. Lcõ.iij.

AVgustin' Tagastæ (quod est oppidũ in Africa honestis parentibus ortus, omniũ fere suorũ æqualiũ doctissim', sed in adolescẽtia à Christiana religione alien' Mediolanũ cõtendit. Vbi cũ sanctũ Ambrosiũ ad populũ de religione concionantẽ frequẽter audisset, priuatis quoq; colloquiis ei' erudit', & cõuersus, trigesimo suę ętatis anno ab eodẽ fuit baptizatus. Vnde reuersus in Africã Christianissime ac sanctissime viuẽs à Valerio viro sctõ Hipponẽsi epo pſbyter factus, monasteriũ cõdidit religiosorũ hominum, quos pia doctrina & præceptis apostolicis instituebat. Et cum per id tẽpus Manichæorũ hæresis in qua ipse fuerat, multum inualuisset, acerrime in eã cum Fortunato hæresiarcha cõplures dies disputauit, eundẽq; conuicit. Quib' rebus ductus Valerius episcopus Augustinũ in societatẽ sui epatus asciuit. Qua cura suscepta Augustin' tanto studio cuiusq; generis hæreticos insectatus est, vt partim sermone, partim libris editis, totã Africã à Manichæorũ, Donatistarũ, Pelagianorũq; erroribus expurgauerit. Scripsit libros innumerabiles, ad religionẽ & sacrarũ scripturarũ expositionẽ pertinentes, tanta doctrina & pietate, vt nullus neq; Græcorũ neq; Latinorum Christianam philosophiã magis illustrauerit. In quo studio cum annum ageret ætatis septuagesimum sextũ è vita migrauit. v. Calẽd. Septembris, anno Christi nati. cccc.xxx. idq; Hipponi, Vandalis eam vrbem obsidentibus.

Decol. sctĩ. Ioãnis Baptistæ du. ma. Ad vesper. hym. Deus tuo. vt in cõi. vni' mar. an. Ioannes Baptista arguebat Herodẽ propter Herodiadem, quã tulerat fratri suo viuẽti vxorem. Oro.

Ancti Ioãnis Baptistæ, & martyris tui quęsum' dñe venerãda festiuitas, salutaris auxilij nobis pſtet effectũ. Per.

Die

Die.29.C Ad matutinū inuita. & hym. de cōi vnius marty. añ. Misit Herodes Rex manus, ac tenuit Ioannem, & vinxit eum in carcerē: quia metuebat eum propter Herodiadem. Lcō. iij.

IOannes filius Zacharię cum factum esset verbū dñi super ipsum in deserto, indutus vestimento ex pilis Camelorum, & zona pellicea, venit in regionē, quā interluit Iordanis, vbi Christus ab eo baptizatus est, prædicans baptismū pœnitentiæ, & remissionem peccatorū. Existimante aūt populo, ꝙ ipse esset Christus, dixit Ioānes, Ego quidem aqua baptizo vos: veniet autē fortior me, cuius non sum dignus soluere corrigiam calceamēti: ipse vos baptizabit in Spiritu sancto, & igne. Herodes aūt tetrarcha correptus ab illo, cum propter eius alia scelera, tum quia Herodiade vxore fratris sui per adulteriū abutebatur, coniecit ipsum in vincula. Vnde suos ipse discipulos misit ad Iesum, qui interrogarent, essetne ille, qui venturus esset, an expectaretur alius? Christus autē coram ipsis multis ægrotantibus curatis, iubet eos quæ vidissent, Ioanni renuntiare. Et his abeuntibus multa in laudē Ioannis præfatus, adiecit, dico vobis, Maior inter natos mulierū propheta Ioanne Baptista non est. Cum autē dies natalis Herodis ageretur, & Herodiadis filia tripudians placuisset Herodi, iussa est ab eo quicqd vellet, optare, dato iureiurando se nihil ei negaturū. Illa vero à matre subornata, caput Ioannis in disco sibi dari poposcit. Herodes igitur partim propter iusiurandum, quanquā iustius erat temere datū non pręstare, partim ne his qui aderant leuiter negare videretur, quod ipsum fuit summa leuitas, puellæ annuit optatis, abscisumq; Ioannis in carcere caput protinus est allatū in disco, & puellæ datum. Quod illa statim tradidit Herodiadi matri. Corpus autē eius discipuli sepelierunt. Ad laudes antipho. Puellæ saltanti imperauit mater, nihil aliud petas nisi caput Ioannis. Ad vesperas hym. Deus tuorū. vt supra. Antipho. Misso Herodes spiculatore præcepit amputari caput Ioannis in carcere: quo audito discipuli eius venerunt & tulerunt corpus eius, & posuerūt illud in monumento.

Die.30.D Felix & Adauctus m.

Die.31.E Igitur, si cōsur.424.

SEPTEMBER.

Die.1.F Ægidius Abbas.
Die.2.G Domini quod.425.
Die.3.A Seraphia vir.m. L.iiii
SEraphia virgo Antiochensis, cum Adriano Imperatore, Romã venisset in domo beatę Sabinę diuersata est, eandẽq; ad fidẽ Christi cõuertit. Quam ob rem à præside Beryllo comprehensa, ad deorumq; sacrificium producta, negauit se alteri q̃ Christo sacrificium oblaturam, affirmans se ob perpetuã virginitatẽ, quã ei vouerat, templũ Dei viui factã. Tũc Pręses, vt amissa pudicitia tẽplũ Dei esse desineret, duob⁹ eã salacib⁹ iuuenib⁹ cõstuprandã tradidit. Qui obscuriore cubiculo inclusam, cum circa primam noctis horã aggredi pararent, orante virgine, subito lumine circunfulsi, quasi exanimes membris omnib⁹ resolutis, in terrã prostrati, tota nocte iacuerunt, donec pręsidis rogatu fuerũt à virgine, oratione fusa, postera die suis virib⁹ restituti: & quæ sibi contigerãt præsidi narrauerũt. Sed cum is cuncta magicis artibus tribueret, adductã sibi virginẽ, & vestibus spoliatã, incensis facibus aduri iussit. Quod cũ alacri animo illa tolerasset, fustibus diu cæsa, & trans arcũ Faustini ducta, ibidem decollata est. Eius autem corpus beata Sabina in eodem loco sepeliuit tertio Nõ. Septembris.
Die.4.B Paulus apl's Iesu.136.
Die.5.C Obsecro igit pri.137.
Die.6.D Fidelis sermo, si.138.
Die.7.E Spiritus autẽ ma.139.
Aduertendũ nũc in indice post Pente. posito.295. an in die Natiuit. virgi. vel infra eius octauã interponẽda sit aliqua ex dñicis Vaganti. Natiuitas Mariæ virginis dup.ma. Ad vesper. hym. Aue maris stella. Añ. Gloriosę virginis Mariæ ortum dignissimũ recolam⁹, quę & genitricis dignitatẽ obtinuit, & virginalẽ pudicitiam non amisit. Oro.

Famulis tuis quę sumus dñe cœlestis gratiæ mun⁹ impartire, vt quibus beatæ virginis part⁹ extitit salutis exordiũ, natiuitatis ei⁹ votiua solennitas pacis tribuat incrementũ. Per.
Die.8.F Ad matutinum inuita.
Natiuitatẽ virginis Mariæ celebremus, Christũ eius filiũ adoremus dñm. Hym. O gloriosa. Añ. Regali ex progenie Maria exorta refulget, cuius precibus nos adiuuari mente, & spiritu

deuo-

deuotissime poscimus. Lectio. iij.

MAria virgo Christi mater patré habuit Ioachimũ ciuem Nazareth vrbis Galilææ, & matré Annam ex oppido Bethlehem, ambos ex tribu Iudæ ex more Iudæorũ, quibus ex sua cuiq; tribu vxoré ducere legitimũ erat & consuetum. Ioachimus igitur & Anna assidua & mirabili religione Deũ colentes, tripartitã habebãt suorum bonorum rationé. Vnam enim parté pauperibus, alterã templo eiusq; ministris dicauerant: tertia se suamq; familiam alebant. Sed in iustitia, pace, & gaudio perseuerantes, vnus tantum dolor sterilitatis angebat, nulla prole post annum matrimonij vigesimũ procreata, quod turpe & infamiæ loco inter Iudæos habebatur. Itaq; Ioachimus cum in festo encæniorum Ierosolymã adorandi gratia venisset, velletq; supplex ad altare Dei munus offerre, repulsus est ab Isachare sacerdote cum ignominia, quasi indign⁹ esset ob longã sterilitaté, qui more patrũ & fœcundorũ hominum ad eum locũ accederet. qua repulsa mœstissimus Ioachimus: nec ferens præ pudore suorũ ciuiũ cõspectũ, ad caulas secessit. Cui post aliquot dies cũ pastoribus cõmorãti, & precib⁹ assiduis à Deo cõtendẽti, vt eã à se ignominiã depelleret, angelus se ostendit, & bono animo ipsum esse iubens, preces eius auditas esse à Deo renuntiauit, filiamq; procreandã, quæ Saræ & Rachelis prolé mysterij magnitudine superaret. Qua spe erectus lætusq; Ioachimus domum repetens vxori obuiauit, quæ, cum ei quoq; apparuisset angel⁹, eademq; nuntiasset, plena spe & gaudio ad marito cõgratulandũ properabat. Salutant igitur inter se cũ maxima lætitia, & visa, deiq; promissum cõferentes, domũ reuertuntur. Concepit igitur Anna diuino munere, sextoq; Idus Septemb. Mariã peperit, quæ vt Eua maritum ad peccatũ alliciens, causa fuit mortiferæ seruitutis humani generis, sic ipsa genito Christo redẽptionis salutaris. Ad lau. añ. Natiuitaté hodiernã perpetuæ virginis genitricis Dei Mariæ solenniter celebremus, qua celsitudo throni processit, Halah. Ad vesper. hym. Aue maris stel. Añ. Natiuitas tua Dei genitrix virgo gaudiũ annuntiauit vniuerso mundo: ex te enim ortus est sol iustitiæ

Christus Deus noster, q̃ solués maledictioné, dedit benedictionem: & cõfundés morté, donauit nobis vitam sempiternam.

Die. 9. G De octaua Natiuitat.

Ex canti. cantico. Lectio tertia.

ca. 1. OSculetur me osculo oris sui: qa meliora sunt vbera tua vino: fragrantia vnguentis optimis. Oleum effusum nomen tuum: ideo adolescentulæ dilexerũt te. Trahe me post te: curremus in odoré vnguẽtorũ tuorum. Introduxit me rex in cellaria sua. Exultabimus & lętabimur in te, memores vberũ tuorũ sup vinũ. Recti diligunt te: Nigra sum, sed formosa filia Ierusalé, sicut tabernacula Cedar, sicut pelles Salomonis. Nolite me considerare ꝙ fusca sim, qa decolorauit me sol. Filij matris meæ pugnauerũt cõtra me: posuerũt me custodé in vineis: vineã meã non custodiui. Indica mihi qué diligit anima mea, vbi pascas, vbi cubes ĩ meridie: ne vagari incipiã post greges sodaliũ tuorũ. Si ignoras te ô pulchra inter mulieres, egredere, & abi post vestigia gregũ tuorũ, & pasce hœdos tuos iuxta tabernacula pastorũ. Equitatui meo in curribus Pharaonis, assimilaui te amica mea. Pulchrę sunt genæ tuę sicut turturis: collum tuum sicut monilia. Murenulas aureas facie᷒ tibi, vermiculatas argẽto. Dum esset rex in accubitu suo, nardus mea dedit odorem suum.

Die. 10. A De octa. Natiuitatis.

Ex canti. cantico. Lectio tertia.

FAsciculus myrrhæ dilectus me᷒ mihi: inter vbera mea cõmorabitur. Botrus cypri dilectus meus mihi, in vineis Engaddi. Ecce tu pulchra es amica mea, ecce tu pulchra, oculi tui columbarum. Ecce tu pulcher es dilecte mi, & decorus: Lectulus noster floridus, tigna domorum nostrarum cedrina, laquearia nostra cypressina.

Ego flos campi, & liliũ conualliũ. Sicut liliũ inter spinas, sic amica mea inter filias. Sicut malus inter ligna syluarum, sic dilectus me᷒ inter filios. Sub vmbra illi᷒ qué desiderauerã sedi: & fruct᷒ ei᷒ dulcis gutturi meo. Introduxit me rex in cellã vinariã, ordinauit in me Charitaté. Fulcite me floribus, stipate me malis, qa amore lãgueo. Lęua eius sub capite meo, & dextera illi᷒ amplexabitur me. Adiuro vos filiæ Ierusalé ꝑ capreas, ceruosq; camporum: ne suscitetis, neq; euigilare faciatis dilectã, quo-

quoadusq; ipsa velit. Vox dilecti mei. Ecce iste venit saliēs in montib⁹, trāsiliēs colles. Similis est dilect⁹ meus capreę, hinnuloq; ceruorū. En ipse stat post parietē nostrū, respiciens p fenestras, prospiciens per cancellos.

Die. 11. B De octa. Natiuitatis. Ex canti. cantico. Lectio tertia.

ca. 2. EN dilectus meus loquitur mihi: Surge, ppera amica mea, colūba mea, formosa mea & veni. Iam enim hyems transijt, imber abiit & recessit. Flores apparuerūt in terra, tempus putationis aduenit: vox turturis audita est in terra nr̄a, ficus protulit grossos suos, vineæ florentes dederūt odorē suū. Surge propera amica mea, speciosa mea, & veni: colūba mea ī foraminib⁹ petrę, in cauernis maceriæ. Ostende mihi faciē tuā: sonet vox tua in aurib⁹ meis. Vox enim tua dulcis, & facies tua decora. Capite nobis vulpes paruulas, quę demoliuntur vineas: nā vinea nr̄a floruit. Dilectus me⁹ mihi, & ego illi, q pascitur inter lilia, donec aspiret dies, & inclinentur vmbræ Reuertere: similis esto dilecte mi capreæ, hinnuloq; ceruorū sup montes

ca. 3. Bethel. In lectulo meo p noctes quęsiui quem diligit aīa mea: quęsiui illū, & nō inueni. Surgā, & circuibo ciuitatē: p vicos & plateas quęrā quē diligit aīa mea: quęsiui illū, & nō inueni.

Die. 12. C De octa. Natiuitatis. Ex canti. cantico. Lectio tertia.

INuenerūt me vigiles, qui custodiunt ciuitatē: Num quē diligit anima mea vidistis? ca. 3. Paululum cum pertransissem eos, inueni quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam, donec introducam illum in domū matris meæ: & in cubiculū genitricis meæ. Adiuro vos filię Ierusalē per capreas, ceruosq; camporū, ne suscitetis, neq; euigilare faciatis dilectā, donec ipsa velit. Quæ est ista quę ascendit per desertum, sicut virgula fumi ex aromatib⁹ myrrhæ, & thuris, & vniuersi pulueris pigmentarij? En lectulū Salomonis sexaginta fortes ambiūt ex fortissimis Israel, omnes tenentes gladios, & ad bella doctissimi. Vniuscuiusq; ensis super femur suum propter timores nocturnos. Ferculum fecit sibi rex Salomon de lignis Libani.

Die. 13. D De octa. Natiuitatis. Ex canti. cantico. Lectio tertia.

TOta pulchra es amica ca. 4. mea, & macula nō est in te. Veni de libano sponsa mea,

veni de libano, veni: coronaberis de capite Amana, de vertice Sanir, & Hermon, de cubilibus leonũ, de montibus pardorum. Vulnerasti cor meũ soror mea sponsa, vulnerasti cor meũ in vno oculorũ tuorum, & in vno crine colli tui. Quàm pulchræ sunt mãmę tuę soror mea sponsa: pulchriora sunt vbera tua vino, & odor vnguẽtorũ tuorũ super oĩa aromata. Fauus distillans labia tua spõsa, mel & lac sub lingua tua: & odor vestimẽtorum tuorũ sicut odor thuris. Hortus cõclusus soror mea spõsa, hortus cõclusus, fons signatus. Emissiones tuæ paradisus malorũ punicorũ cũ pomorũ fructibus. Cypri cũ nardo, nardus & crocus, fistula, & cinnamomũ cũ vniuersis lignis Libani, myrrha & aloe cũ omnibus primis vnguentis. Fons hortorum, puteus aquarũ viuentiũ.

Exaltatio sctẽ Crucis dup. ma.

Ad vesp. hym. Lustris sex. f. 464.

Añ. Nobile lignum exaltatur, Christi fides rutilat, dum Crux ab omnibus veneratur. Orõ.

Deus, qui nos hodierna die exaltationis sanctæ Crucis annua solennitate lætificas: præsta quęsumus, vt cuius mysterium in terra cognouimus, eius redemptionis præmia in cœlo mereamur. Per eundem.

Et nõ fit cõme. de Natiui. virg. vsq; ad vesperas diei crastinæ.

Die. 14. E Ad matutinũ inuita.

Christum regem pro nobis in cruce exaltatum, venite adoremus. Hym. Lustris sex. fo. 464.

Aña. Sacra crux extollitur, virga regia erigitur, in qua Saluator triumphauit. Lectio tertia.

Cvm extremis Phocæ Imperatoris temporib⁹ Cosdroas Persarum Rex Imperij Romani prouincias inuasisset, & Ierosolyma capta, multisq; ibi Christianorũ millibus occisis, partẽ dñicæ crucis in Caluariæ loco ab Helena constitutã, in Persidem trãstulisset: Ægyptus deinde atq; Africa Persarũ armis cessissent, Heraclius qui Phocæ successit, magnis affectus cladibus, pacẽ à Cosdroa petiuit, hãc cũ magno Romani Imperij dedecore accepturus. Cæterũ cum à barbaro hoste victoriis insolente nullã impetraret: Christi numine ieiuniis & supplicationibus propitio, exercitũ cõparauit. Cum quo in hostẽ profectus, tres Cosdroę duces cum magnis exercitibus tribus prælijs diuina ope superauit. His aũt cladibus fractus

Cosdroas, dum fugam vltra Tigrim parat: Medarsem filiũ regni cõsortẽ declarauit. Quam cõtumeliã Syrochius maior natu filius nõ ferens, patri fratriq; necem, quã paulo post ex fuga retractis intulit, molitur, pacẽq; & paternũ regnũ impetrat ab Heraclio, quibusdam acceptis cõditionibus. Quarũ ea fuit in primis, vt crucẽ dñicã restitueret. Heraclius igitur Crucis lignũ, post annos xiiij. quã venerat in potestatẽ Barbarorũ, receptũ, secum deferens, Ierosolymam reuertitur. Quam vrbem ingressus, in solennissima pompa, crucẽ ipsam circumtulit, & suis humeris ad Caluariæ montem portauit, sicut illam Christus per eandẽ viã portauerat. Miraculo aũt datum est, quod vt erat auro & gemmis cultus, substitit ante portã, quę in Caluariæ locum foras ducebat: & quo magis exire conabatur, eo immobilior ꝑmanebat. Nam sibi videbatur diuinitus exitus prohiberi. Cunq; oẽs stupor ei⁹ rei teneret, Zacharias Ierosolymitanus antistes, qui eius lateri hęrebat, Imperatorẽ ipsum admonuit, videret, ne parũ Christum imitaretur in ferenda cruce, triũphali nitens cultu, cum ille nudis pedib' atq; humilitet tulisset. Tunc Heraclius relicto cultu, quo ornatus erat, vestem plebeiam sumpsit, calceosq; detraxit, atq; ita sine offensa confecit reliquum viæ. Vbi vero ad Caluariæ locum est ventũ, ibi crucẽ statuit, vnde fuerat à Persis sublata. Quã ob rem statutum est, vt crucis exaltatio annua festiuitate celebretur.

Ad laudes añ. Super omnia ligna cedrorũ tu sola excelsior, in qua vita mundi pependit, in qua Christ⁹ triũphauit, & mors mortem superauit in ęternum. Ad vesp. hym. Lustris sex. f. 464. vt sup. Aña. O crux benedicta, quę sola fuisti digna portare regem cœlorum, & dñm, Hal'ah. Post orationẽ exaltationis pro cõme. oct. Natiui. dicit eius añ. assignata ad primas vesperas. Gloriosæ. cum eius oratione.

Die. 15. F Octa. Natiui. dñ mi. Sermo sctĩ Augustini epĩ. L. iij.

A Dest nobis, dilectissimi, optatus dies beatæ ac venerabilis semp virginis Mariæ. Ideo cum summa exultatione gaudeat terra nostra tantæ virginis illustrata natali. Hæc est enim flos campi, de qua ortum est pretiosum lilium cõualliũ: per cuius partũ mutatur natu-

sta protoplastorum, qua deletur & culpa. Præcisum est in ea illud Euæ infelicitatis eulogium, de qua dicit, In tristitia paries filios: quia ista in lętitia dn̄m parturiuit. Eua enī luxit, ista exultauit. Eua lachrymas, Maria gaudiū in vētre portauit: quia illa pctōrē, ista edidit innocētē. Virgo quippe genuit, quia virgo concepit. Inuiolata peperit, quia in cōceptu libido nō fuit. Vtrobiq; miraculū. Et sine corruptione grauida, & in partu virgo puerpera. Aue (inquit angelus ad eam) gratia plena, dn̄s tecum. Impleta est ergo Maria gratia, & Eua euacuata est à culpa. Maledictio Euæ, in benedictionē mutatur Mariæ. Aue gr̄a plena, Dn̄s tecum. Tecum dn̄s in corde, tecū in ventre, tecum in vtero, tecum in auxilio. Gratulare beata virgo: Christ⁹ rex ex solio suo venit in vterū tuum. Ex sinu patris, in vterum dignatus est descēdere matris.

Die. 16. G Petrus Dorotheus, & Gorgonius martyres. Lcō. iij.

PEtrus, Dorotheus, & Gorgonius Diocletiani Imperatoris cubicularij fuere. Quorum Petrus cū de martyrio cuiusdā viri, qui Nicomedię, vbi hæc gesta sunt, edicta Imperatorū aduersus Chrianos in foro pendentia discerpserat, multa liberius loqueretur, captus diis immolare iubet. Quo recusante, appensus, tam crudeliter flagris cæditur, vt concisa pelle carnes etiā laniarentur. Quo supplicio cū nihil à Christi cōfessione retraheretur, nudatas carnes aceto, & sale perfunditur: cūq; hoc etiā cōstāter tolerasset, in craticula prunis subter strata, lento igni cruciatur, carnificibus eū subinde versantibus, donec cōsumptis igni carnibus, inuictū spiritū in fide lætus exhalauit. Quo spectaculo permoti Dorotheus, & Gorgonius, Diocletianum cū summa cōstantia & libertate his verbis alloquuntur, Cur Imperator punis in Petro mentis sententiā, quæ nobis est cū illo cōmunis? cur in illo crimen ducitur, quod nos itidem cōfitemur? Hęc nobis fides, hic cultus, hæc cōmunis sententia. Quos ille cōprehensos similibus suppliciis affectos, ad vltimū laqueo iussit appensos necari quinto Idus Septembris.

Die. 17. A Corneli⁹ papa & Cyprianus ep̄s martyres. Lcō. iij.

COrnelius patria Roman⁹ pontificatū gessit tempore Decij Imperatoris. Hic cum

Lucina matrona sanctissima beatorũ Petri & Pauli corpora à Cathacumbis, vbi minus tuta esse videbantur, clam extulit. Quorũ Paulũ Lucina ĩ prædio suo via Ostiensi nõ lõge à loco vbi fuerat occisus, Petrum vero Cornelius nõ longe à loco vbi fuerat cruci affixus reposuerũt. Decius autẽ cognito ꝙ Cornelius multos ad fidẽ Christi con uerteret, Centũ cellas eũ misit in exilium. Vbi Cyprianus Carthaginensis episcop⁹, ipsum ꝑ literas cõsolat⁹ est. Sed hoc intellecto Decius missionẽ & remissionẽ literarũ maligne interpretatus, Corneliũ reuocauit, quasi reum læsæ maiestatis, ipsumq; plumbatis cædi, ac deinde ad Martis simulachrũ adorandũ duci iubet. Quod cum facere constantissime recusaret. xviij. Caléd. Octob. capite truncatus à beata Lucina cum quibusdã clericis noctu sepelitur in arenario prædij sui nõ longe à cœmeterio Calisti. Sedit autẽ annos duos, menses duos, dies tres.

Cyprian⁹ natione Apher Christian⁹ factus, oẽs suas facultates pauperibus distribuit. Deinde presbyter, nec multo post eṗs Carthaginẽsis creatus, plurima sanctitatis documenta præbuit & doctrinæ singularis monumenta posteris reliquit. Imperatore Valeriano accusatus, ꝙ Christũ coleret, à Paterno proconsule, cum ab instituto flecti non posset, in exiliũ missus est. Vnde regressus proconsule defuncto, rursum apud Galerium Maximũ, q̃ Paterno successerat accusat⁹, inuicto animo in vni⁹ veri Dei Christiq; confessione ꝑseuerãs, obtruncat⁹, martyrio coronatur. xviij. Caléd. Octob.

Die. 18. B Methodius epis. mar.
Die. 19. C Ianuarius & socij m̃.
Die. 20. D Eustachius & soc. m̃.
Die. 21. E Matthæus apostolus duplex maius. Ad vesper. Oro.

Beati apostoli & euãgelistæ Matthæi dñe precib⁹ adiuuemur: vt quod possibilitas nr̃a nõ obtinet, ei⁹ nobis intercessione donetur. Per. L. iij.

Matthæus, qui & Leui dicebatur, ex publicano factus est Apostolus, Nam cum in vrbe Galilçæ Capharnao ad teloniũ sederet, à Christo prætereunte vocatus, ipsum est sequutus, quẽ cum discipulis hospitio suscepit. Post eius vero resurrectionem Matthæus dum pararet in Æthiopiã proficisci

ad prædicandum gentibus illis euangelium, patria, hoc est, Hebraica lingua euangeliū, quod in Iudæa prædicauerat, scripsit. Profect⁹ igitur in Æthiopiam quā prouinciā fuerat sortitus, verbum dñi sequentibus signis latissime disseminauit. Et regio puero à morte ad vitā ope diuina reuocato, regem patrē cum vxore & vniuersa prouincia ad Christi fidē conuertit. Cui regi defuncto, cū Hirtacus quidā in regno successisset, eiusq; filiam Iphigeniā sibi vellet matrimonio copulare, Matthęus, quo authore virginitatē illa vouerat, vt in sancto virginitatis proposito persisteret, eandē hortabatur. Itaq; virginē cōstanter suis votis obsistere molestissime ferens Hirtacus, Matthæum, quē eius consilij authorem esse sciebat, ad altare sacra facientem gladio cōfodi iussit. Et sic apostoli, & euangelistæ, martyrisq; coronam adeptus Matthæus, ad Christum, beatamq; vitam migrauit. xj. Calendas Octob.

Die. 22. F Mauricius cum sociis martyribus. Lectio tertia

CVm Maximianus Imperator exercitū, quē ingentem ex variis nationibus cōfectum, trās alpes induxerat, diis sacrificare in Sedunorū finibus (qui populi sunt in Gallia) iussisset, Thebanorū legio, quæ à Thebis Ægyptiis missa fuerat, à reliquo agmine, ne impiis sacrificiis interesset, discessit. Quo animaduerso Maximianus denuntiatū eis mittit, vt si se saluos esse velint, protinus in castra redeant ad sacrificia. Illi se Christianos esse respondent, & à talibus sacrificiis religione, à qua minime sibi esset discedendum, prohiberi: proinde precari Imperatorē, ne, quod ipsis nefas esset, imperaret. Tūc Maximianus maiorē irā odio, quod in Christianos gerebat, suggerente, thebanos, q̄ numero erāt ad sex millia sexcenti sexagintasex, immisso exercitu, pœnas dare iubet, decimo quoq; trucidato. Quam pœnam semel & iterū Christiani subire, & quidem libenter maluerunt authore Mauricio, quā impia imperata facere. Postremo Maximiano non ferente Christianorum cōstantiam, vniuersi à reliquo exercitu illius imperio conciduntur. Et sic Thebanorū legio ad cœlestē militiam cōmigrauit. x. Calendas Octob. Oratio.

ANnue q̄s ops Deus, vt sanctorum martyrū tuorum Mau-

Mauricij & sociorum eius, nos lætificet festiua solennitas: & quorũ suffragiis nitimur, eorũ natalitiis gloriemur. Per dñm.

Die. 23. G Linus papa m̃. L. iij.

LInus papa natione Thuscus, ab vltimo Neronis anno vsq; ad Vespasiani tẽpora pontificatũ primus post Petrũ gessit, hortante ad id humilitatis gratia Clemẽte, qui quartus à Petro prȩfuit ecclesiȩ. Quãuis enim ipse à Petro sibi successor fuisset destinatus, ne tamen videretur ambitiose agere, Lino primum cessit, deinde Cleto. Linus igitur cum Dei ecclesiã sanctissime moderaretur, instituit, ne qua mulier nisi velato capite templum ingrederetur. Idemq; res gestas beati Petri, prȩsertim cõtra Simonem magum, diligẽter perscripsit. Tanta erat huius viri sanctitas & fides, vt nõ solum dæmones fugaret, sed mortuos etiã in vitã reduceret. Sed hominum cæcitate, cordisq; duritia, factũ est, vt à Saturnino consule, cuius filiam à dæmonibus liberauerat, capitali supplicio ob Christi fidẽ afficeretur. Sepultus est autem iuxta beati Petri corpus nono Calẽd. Octob. cũ sedisset annos. xj. menses. iij. dies. xij.

Die. 24. A Tecla virgo martyr.
Die. 25. B Seniorem ne in. 139.
Die. 26. C Quicunq; sunt. 140.
Die. 27. D Cosmas & Damianus martyres. Lectio tertia.

COsmas & Damianus fratres in Ægæa Vrbe Arabiæ nati, quanquã erãt arte medicinȩ docti, magis tamẽ Christi virtute sanabant oẽs infirmitates. Quod audiẽs Lysias præses Diocletiano & Maximiano Imperatoribus, adduci eos ad se iubet. Qui cũ ab eo interrogati nomina, patriã, & religionẽ incunctãter exposuissent, manus pedesq; vincti, qm̃ diis sacrificare recusauerãt, immanissime torquentur. Sed cũ viderentur cruciatus negligere, iussu præsidis, vt erãt ligati, in mare deturbantur. Diuino tamen munere solutis vinculis è pelago sunt incolumes egressi. Præses autem hoc magicis artibus ascribens, iubet eos in carcerem trudi, ac postridie eductos, in magnum rogum immitti. In quo cum illæsi nihilo secius pmãsissent, post innumera supplicia, capitis obtrũcatione martyrio sunt coronati: & ibidem à Christianis sepulti. v. Calendas Octob. Processu vero temporis Romã translati, in ecclesia ipsorũ nomine

mine dicata recōduntur. Orō.

PRæſta quęſumus oīpotens Deus, vt qui ſanctorū martyrum tuorū Coſmæ & Damiani natalitia colimus, à cunctis malis imminentibus eorum intercessionibus liberemur. Per.

Die. 28. E Paulus vinctus. 141.

Dedicatio Michaelis archangeli duplex maius. Ad veſp. hym.

TIbi Chriſte ſplēdor patris Vita, virtus cordiū, In conſpectu angelorū, votis, voce pſallimus: Alternantes concrepando Melos damus vocibus.

Collaudamus venerantes, Omnes cœli milites: Sed præcipue primatem Cœleſtis exercitus Michaelem in virtute Conterentem Zabulon.

Quo cuſtode procul pelle rex Chriſte piiſſime Omne nefas inimici, Mundo corde, & corpore paradiſo redde tuo Nos ſola clementia.

Gloriā patri melodis perſonemus vocibus, Gloriam Chriſto canamus, Gloriam paracleto. Qui trinus & vnus Deus Extat ante ſecula. Amen. Añā. Dum ſacrum myſteriū cerneret Ioannes, Michael archangelus tuba cecinit, Ignoſce dñe Deus noſter qui aperis librum, & ſoluis ſignacula eius, haleluiah. Orō.

DEus, qui miro ordine angelorū miniſteria, hominumq; diſpēſas: cōcede ꝓpiti⁹, vt quibus tibi miniſtrātibus in cœlo ſemper aſſiſtitur, ab his in terra vita nr̄a muniatur. Per.

Die. 29. F Ad matutinū inuita. Regem Archangelorum dominum, venite adoremus. Hym.

CHriſte ſanctorum decus angelorū, Rector humani generis, & author Nobis ęternum tribue benignus Scandere cœlum.

Angelū pacis Michael ad iſtā Cœlitus mitti rogitamus aulā, Nobis vt crebro veniente creſcant, Proſpera cuncta.

Angelus fortis Gabriel, vt hoſtem Pellat antiquū, volitet ab alto, Sæpius templum veniens ad iſtud Viſere noſtrum.

Angelum nobis, medicum ſalutis Mitte de cœlis Raphael, vt omnes Sanet egrotos, pariterq; noſtros Dirigat actus.

Hinc Dei noſtri genitrix Maria, Totus & nobis chorus angelorum Semper aſſiſtat, ſimul & beata Concio tota.

Præſtet hoc nobis deitas beata Patris, ac nati, pariterq, ſancti Spiritus, cujus reboat in omni

Gloria

Gloria mundo. Amē. Añ. Cōcussum est mare, & contremuit terra vbi archangelus Michael descendebat de coelo. Lcō. iij.

QVoniã hodie festum Michaelis archãgeli celebramus, non erit ab re pauca de ordinibus & præstantia angelorum cōmemorare, quos Deus initio mũdi creauit nulla infectos prauitate, licet ipsorũ quidã ex oĩbus ordinib⁹ sua culpa cũ principe diabolo corruerint. Angelorũ igitur q in officio perstãtes, fuerunt in gratia cōfirmati, tres omnino esse hierarchias grauissimis sanctorũ voluminũ, & authorũ testimoniis accepim⁹, supremã scilicet, mediã, & infimã: quarũ singulæ ternos ordines cōtineant, suprema Seraphinos, Cherubinos: & thronos: media dñationes, principatus, & potestates: infima virtutes, archangelos, & qui angeli propriore vocabulo, quod est alioquin oĩbus cōmune nominantur. Cōficitur autē vnusquisq; ordo præstantia & similitudine muneris, & gratię, qua quidã angelorũ cōueniũt inter se. Nam licet cuncta gratiarum munera oēs acceperint, alia tamen aliis largius tributa sunt. Itaq; Seraphini appellantur, q̄ cæteris charitate prę stãt, Cherubini, qui sapiētia, ac cæteri eodē modo. Sed quanquã angeli quo superiores sunt, hoc rarius a Deo in ministerium aliquod mittãtur (tutelares enim quorũ cuiusq; fidei singuli homines cōmittuntur ex infimo ordine sunt) tñ ex omni ordine quãdoq; mitti testatur Paulus, qui oēs (inq̄t) sunt administratorij spũs in ministeriũ missi. Itaq; Michaelē, q nũc princeps ecclesię dicit᷑ esse, vt olim synagogæ, licet tum angelus, tum archangel⁹ nominet᷑, esse tamē summę Hierarchiæ existimarũt viri nonnulli sacrarũ literarum eruditissimi, authore Daniele, qui Michaelē vnũ esse dicũt de primis principibus. Michaelis igit᷑ festũ, quod. viij. Idus Maij celebratur, ab eius apparitione, & quod. iij. Calend. Octob. ab eius Basilicæ dedicatione nomen accepit, q̄ ipsi fuit dedicata in antro ad cacumen Gargani montis Apuliæ, qui procurrit in adriaticum mare. Quo in loco propter multa & magna edita miracula cum ab aliis populis religiose colitur Michael, tum maxime ab accolis Sipontinis, qui se patrocinio eius sæpe adiutos esse profitentur.

Ad lau. añ. Factũ eſt ſilentium in cœlo, dum draco cõmitteret bellũ, & Michael pugnauit cũ eo, & fecit victoriam. Halľah. Ad veſperas hym. Tibi Chriſte vt ſupra. Antipho. Princeps glorioſiſſime Michael Archangele, eſto memor noſtri, & hic & vbiq; ſemper precare pro nobis filiũ Dei, haleluiah haleluiah. Poſt orõnẽ ſcti Michaelis pro cõme. ſcti Hierony. dicitur añ. O doctor optime, eccleſiæ ſanctæ lumen, beatæ Hieronyme diuinæ legis amator, deprecare pro nobis filium Dei. Oro.

DEus, qui eccleſię tuæ in exponendis ſacris ſcripturis beatũ Hieronymũ cõfeſſorem tuũ doctorẽ glorioſum elegiſti: pręſta quęſumus, vt eiuſdẽ piis ſuffragãtibus meritis, quod ore ſimul & opere docuit, te adiuuãte exercere valeamus. Per dñm.

Die. 30. G Hieronymus presbyter cõfeſſor duplex mi: Lcõ. iij.

HIeronymus Conſtantino Imperatore anno ab orbe redẽpto. cccxxxj. in oppido Stridone (quod eſt ĩ Pannoniæ Dalmatiæq; cõfinio) Chriſtianis parentib⁹ ortus, puer admodum Romam miſſus eſt liberalibus ſtudiis erudiendus. Vbi Donato in grammaticis pręceptore, & (vt quidã volunt) Victorino in rhetoricis vſus, Græcas ac Latinas literas feliciſſime didicit. Cũ aũt ætate proceſſiſſet, Ariſtotelicã, Platonicã, Stoicã ac cæterorũ oĩum philoſophiã attigit. Galliã deinde diſcendi grã perluſtrauit, vnde Romam reuerſus eſt, atq; inde in Syriã profectus. Qua itidẽ magna ex parte diſcẽdi ſtudio peragrata, in vaſtam eremũ, quæ Syros ab Agarenis diſterminat, ſeceſſit: vbi quatuor annos ab hominũ frequẽtia ſemotus, cũ ſolo Deo libriſq; ſuis cõmerciũ habens, adoleſcẽtiæ lapſus lachrymarũ imbre diluebat. Et contractas per ętatis incuriã ſordes, laborũ aſperitate detergebat. Inedia deniq; ac vigiliis, & incredibili auſteritate, rebellantẽ carnẽ & ſubinde repullulantẽ ætatis laſciuiã coercens, corpus ſpiritui ſeruire docebat. Viſebatur tamen ĩ ea ſolitudine nõnunquã ab amicis, & vicinos monachos ipſe inuiſebat. Hebraici ſermonis difficultatẽ indefeſſo labore peruicit. Cuius non ſolũ intelligentiã, ſed & peculiarẽ ſonum ac vernaculũ ſtridorẽ eſt aſſequutus, vſus ad eã rem doctiſſimis Hebræorũ, quos ingẽti mercede conducebat, marſupium

pium exhauriens, vt pectus eru ditione locupletaret. nec his cō tentus, Caldaicā item linguam est aggressus, quā tamē hactenus modo sequutus est, vt intel ligere posset verius quā sonare. Gregoriū Nazianzenū praeceptorē suū ipse appellat, & hoc interpretante se sacras didicisse literas testatur. Cum igitur ingenti iam doctrina, & sanctitate clarus haberetur, Romā reuocatus, presbyter fact⁹ est. Vbi cū probatissimae vitae exemplo mores hominum castigaret, in primisq; clericorū crimina cōstanter argueret, non ferens ipsorū inuidiā, ex vrbe iterū profectus, Syriā repetiit, & Bethlehē iuxta praesepe, quod infantem Christū exceperat, venturę senectuti sedē delegit. Vbi cum piis doctisq; viris in monasterio, quod Paula matrona sancta cō diderat, sanctissimā vitam mul tis egit annis. Libros cōplures scripsit. Vetus testamentum ad veritatē Hebraicam transtulit. Nouum autē reddidit Graecae fidei. Multa praeterea Graecorum opera Latinitate donauit. Tandē vitae cursu sanctissime peracto, multis miraculis clarus, in eodē oppido Bethlehem migrauit ad dominum, pridię Calēd. Octob. anno Christi nati. ccccxxij. suae vero aetatis. xcj.

OCTOBER.

Die. 1. A Remigius eps confess.
Die. 2. B Paulus apostolus. 426.
Die. 3. C Tu ergo fili mi. 427.
Die. 4. D Franciscus confessor duplex minus. Oratio.

Deus, qui ecclesiā tuam beati Francisci meritis foetu nouae prolis amplificas, tribue nobis ex eius imitatione terrena despicere, & coelestium donorum semper participatione gaudere. Per do. Lectio. iij.

FRanciscus natione Italus Asisij natus (quod oppidū est in Vmbria) vir fuit religiosissimus, euāgelicę perfectionis sectator: floruitq; Innocentio Papa tertio. Nam cū adolescēs mercaturā exercuisset, nō tamē abiit post aurū, nec sperauit in pecuniae thesauris. Sed ad Christum cōuersus, cum audisset in ecclesia illud euangelicū: Qui nō renuntiauerit omnib⁹, quae possidet, nō potest esse meus discipulus: cuncta quae ad manū habuit, pauperib⁹ erogauit, cętera patri suo, idipsum postulāti, haereditario iure coram episcopo tradidit. Deinde vt normā se-

sequeretur, quã Christus dedit apostolis, dum eos mitteret ad prędicandũ, distributa pecunia calceamenta deposuit, & vnica cõtentus tunica (vt quatenus liceret Christũ imitaretur) duodecim sibi socios asciuit. Atq; ad æmulatione euãgelicę perfectionis, ordinẽ monasticũ, qui Minorum appellatur, instituit, Romamq; venit circa annũ à Christo nato M.ccviij. quem papa visione diuina præmonitus benigne recepit, regulãq;, & institutum ab eo viuendi ordinem cõfirmauit. Dimissis ergo quoquo versus fratrib⁹, qui verbũ Dei seminarẽt, ipse in Syriã nauigauit, à Soldanoq; fuit benigne receptus. Sublata tamen prædicandi facultate, coactus fuit ĩ patriã redire. Cui bienniũ ante obitũ cũ.xl. dies ieiunasset in monte Aluernæ in festo exaltationis Crucis oranti apparuit Seraph crucifixus, qui in manibus, & pedibus ipsius stigmata plagarũ Christi mirabiliter impressit. Quib⁹ insignit⁹ summæ admirationi cunctis intuentib⁹ venerationiq; fuit. Tandẽ beatus Frãciscus plen⁹ bonis operibus & grã, apud Assisiũ moritur. iiij. Noñ. Octob. Quẽ Gregorius nonus cognitis ei⁹ miraculis, catalogo sctõrũ ãscripsit.

Die. 5. E Hoc autem scito. 428.

Die. 6. F Testificor coram. 429.

Die. 7. D Marc⁹ papa cõfes. L. iij.

MArcus patria Romanus magni Cõstantini tẽpore põtifex fact⁹, instituit, vt eps Ostiẽsis, à quo Roman⁹ pontifex cõsecratur, pallio vteretur. Præterea, vt dieb⁹ solennib⁹ statim post euangeliũ Symbolum iuxta declaratione Niceni cõcilij à clero & populo magna voce decantaretur. Duas ecclesias Romæ cõdidit, vnã via Ardeatina, alterã intra vrbem. Quas Constantin⁹ magnis munerib⁹ exornauit, & auxit. Postremo cũ ex sacris ordinibus bis mẽse Decẽb. habitis, pſbyteros. xxv. diaconos. vj. epos. viij. creasset moritur, ac in cœmeterio Balbinæ sepelit, cũ sedisset annos. ij. menses. viij. dies. xx. Oratio.

EXaudi domine preces nostras: & intercedente beato Marco confessore tuo atque põtifice, supplicationes nostras placatus intende. Per dominũ.

Die. 8. G Paul⁹ seruus Dei. 429.

Die. 9. A Dionysius, Rusticus, Eleutherius martyres. Lcõ. iij.

DIonysius patria Atheniensis, vir patricius, & Areopagita, quo nomine illius ciuitatis

tatis ſenatores appellabantur, traditur eo die, quo Chriſtꝰ crucifixus eſt, animaduerſo ſolis præter ordinē naturæ defectu, cum eſſet vir excellēs omni doctrina, corā multis exclamaſſe, Aut Deus naturæ patitur, aut mundi machina diſſoluitur.

Cū aūt Paulꝰ Athenas veniſſet, & ductus eſſet in Areopagum: vt rationē eius doctrinæ redderet, quam prędicabat, in medio ſenatus mirabiliter de vera pietate & reſurrectione Chriſti ac mortuorum diſſeruit. Qua oratione, cum alios, tum in primis Dionyſiū conuertit, eumq; conſtituit epiſcopū Athenienſis eccleſiæ. Poſtea vero cum Romā veniſſet Dionyſius vt Petrū videret & Paulum, quos audierat in vincula cōiectos eſſe, aliquāto poſt tēpore miſſus eſt à Clemente in Galliā ad prędicandū euangeliū, quem ſequuti ſunt Ruſticus preſbyter, & Eleutherius diaconus, vſque ad vrbem Pariſiorū. Vbi cum multos ad fidem Chriſti conuertiſſet, in perſequutiōe Domitiani capti Dionyſius & ſocij, à Feſcenino præfecto vehementer loris flagellati ſunt. Sed cū non poſſent auocari à Chriſtiana pietate, poſtridie Dionyſius in craticula ferrea igni ſuppoſito imponitur, & multis deinde ſuppliciis afficitur. Quibus ſuperatis, idē Dionyſius nonageſimo ætatis ſuæ anno, cum ſociis, ſimiliter cruciatis, capite truncatur. vii. Idus Octob. Qui Dionyſꝰ ſuū caput ſuſtuliſſe, & manibus per longū ſpatiū portaſſe memoratur. Scripſit autē mirabili quadam doctrina librū de cœleſti Hierarchia, & alterū de diuinis nominibꝰ. Itē de myſtica theologia, & alia nonnulla. Orō.

DEus qui hodierna die beatum Dionyſium martyrem tuum virtute conſtantiæ in paſsione roboraſti, quiq; illi ad prędicandum gentibus gloriam tuā Ruſticum & Eleutherium ſociare dignatus es, tribue nobis quęſumus ex eorū imitatione pro amore tuo proſpera mundi deſpicere, & nulla eius aduerſa formidare. Per domi.

Die. 10 C Tu autē loque. 430.
Die. 11. D Admone illos. 431.
Die. 12. E Paulus vocatus. 247.
Die. 13. F Videte enim vo. 249.
Die. 14 G Caliſtꝰ papa m̄. L. iij.

CAliſtus pōtifex patria Romanꝰ vſq; ad Seueri tēpora peruenit. Hic ieiuniū quod ter in anno celebrabat, per quatuor tēpora vt fieret, decreuit.

Vt

Vt ſicut annus per quatuor vol uitur tēpora, ſic nos quaterne, ſolenne agamus ieiunium per quatuor anni tempora. Quib⁹ temporib⁹ poſtea inſtitutū eſt, vt fieret ſacrorū ordinū initiatio, quæ antea Decēbri dūtaxat mēſe fieri cōſueuerat. Cœmeterium quoq; de ſuo noīe condidit via Appia, in loco vbi multorū martyrū cineres antea repoſiti fuerāt. Poſtremo vbi ex ordinationibus menſe Decēbri quinquies habitis, preſbyteros. xvj. diaconos. iiij. epiſcopos. viij. creaſſet, martyrio coronat⁹ eſt, ac ſepultus in cœmeterio Calopodij via Aurelia. iij. ab vrbe lapide, pridie Idus Octob. cū ſediſſet annos. vj. mēſes. x. dies. x.

Die. 15. A Et ego fratres. 249.

Die. 16. B Sic nos ęſtimet. 250.

Die. 17. C Rogo ergo vos. 251.

Die. 18. D Lucas euāge. du. ma. Ad veſper. & matuti. hym. aña. & inuit. de cōmuni apoſt. Orō.

Nterueniat pro nobis q̄s dn̄e ſanctus tuus Lucas euāgeliſta, q̄ crucis mortificationē iugiter ī ſuo corpore pro tui noīs honore portauit. Per. L. iij.

LVcas medicus Antiochenſis, ſectator Pauli fuit, ac omnis eius peregrinationis comes. Scripſit euangeliū, de quo idem Paulus, Miſimus (inquit) cum illo fratrē, cuius laus eſt in euangelio per omnes eccleſias. Aliud quoque edidit volumen egregiū, quod inſcribitur Apoſtolorum Acta. Cuius hiſtoria vſq; ad bienniū Romæ cōmorantis Pauli peruenit, hoc eſt vſq; ad quartū Neronis annū. Quidā ſuſpicātur, quotieſcūq; in epiſtolis ſuis Paul⁹ dicit, iuxta euāgeliū meū, Lucę ſignificare volumen. Quanq̄ Lucas nō ſolū ab apoſtolo Paulo, qui cū dn̄o ī carne nō fuerat, ſed à cęteris etiā apoſtolis euāgeliū didiciſſe, ipſe quoq; ī voluminis ſui principio declarat, dicens, Sicut tradiderūt nobis, q̄ à principio ipſi viderūt, & miniſtri fuerunt ſermonis. Igit̄ euāgeliū ſicut audierat ſcripſit. Acta vero apoſtolorū, ſicut viderat, cōpoſuit. Vixit octoginta quatuor annos vxorē nō habens. Sepultus eſt Cōſtantinopoli, ad quā vrbem vigeſimo Conſtantij anno oſſa eius cum reliquiis Andreæ apoſtoli tranſlata ſunt ex Achaia.

Die. 19. E Ptol. & Luci⁹ m̄. L. iij.

ALexandriæ Marco Aurelio Vero & Antonino filio Imperatorib⁹, cū pudicā ac Chri-

Christianā vxorem infidelis & sceleſt⁹ maritus, nec à propoſito Christiano deterrere, nec ream coram iudice conuincere poſſe conſideret, in exitiū Ptolomæi, quē illa magiſtrū religionis habuerat, conuerſus, centurioni amico perſuaſit, vt illū an Christian⁹ eſſet percōtaretur. A quo rogatus Ptolomæus ſine cunctatione Christianum ſe eſſe reſpondit. Quam ob rem in vincula cōiectus, diuq; carceris ſitu & ſqualore cōfectus, ad Vrbicij iudicis tribunal ꝓducitur. Vbi Christianam pietatē pari conſtantia cum multa Christi laudatione profeſſus, capitali ſententia damnatur. Hanc Ptolomæi præcipitē damnationē Lucius qui aderat, indigne ferens, liberius cœpit temeritatē iudicis increpare. A quo interrogatus, an ipſe quoq; Christianus eſſet, cum id plane aſſeueraſſet, ſimili ſentētia damnatur. Tūc Lucius, Gratias (inquit) ago tibi Vrbici, ꝙ me à ſæuiſſimis dominis aſſeris, ad optimumq; patrem & regem omniū Deū remittis. Et ſic cū Ptolomæo Lucius interfectus, martyrio coronatur. xiiij. Calend. Nouemb.

Die. 20. F Audet aliquis. 252.

Die. 21. G Vrſula & ſoc. v. & m.

Die. 22. A Hilariō Abbas. L. iij.

Hilarion Abbas in vico Tabatha prope Gazam Palæstinæ vrbem ortus, ex parentibus gentilib⁹ Christianus ipſe vt roſa de ſpinis effloruit. Qui Alexandriā miſſus, atq; breuī Grammaticā edoctus, & Christianus effectus, eccleſiā aſſidue frequentabat. Quo tēpore cum Antonij nomē eſſet per totam Ægyptū celeberrimū, videndi eum ſtudio incenſus, ad eremū contendit. Et cum illo duobus menſib⁹ verſatus, ipſius vitę rationē, ac morū grauitatem diligenter cōſiderauit. Reuerſuſq; ad patriā, totū patrimoniū ſibi à defunctis parentibus relictū pauperib⁹ largit⁹ eſt. Et adhuc adoleſcēs. xv. annorū ad eremū reuertitur. Vbi cellula ſtructa paulo ampliore q̄ vt caperet ei⁹ corpuſculū, ſacco indut⁹, ad. xx. ætatis ſuæ annū, teſte Hieronymo, qui vitā eius literis mandauit, tāta abſtinētia corpus afflixit, vt quindenis modo caricis vnoquoq; die poſt ſolis occaſum veſceretur, & ſuper humū iuncis duntaxat ſtratā, ad vltimum vitæ diem ſomno reficeretur: Hic demum orationi & pſalmodię ſemper intētus, poſt incredibilē carnis maceratio-

nem,& cõtinua ieiunia,octoge simum natus annũ, sanctitate & miraculis clarus, migrauit ad dñm.xij.Calend. Nouemb.

Die.23.B De quibus autẽ.253.

Die.24.C De virginibus.253.

Die.25.D Chrisan.& Daria m̃.

Die.26.E Euarist⁹ pp̃ m̃. L.iij.

EVarist⁹ Papa natione Græcus patre Iudæo Traiani tẽpore prǫfuit ecclesiæ. Hic, vt Damasus testatᷓ, titulos in vrbe Roma p̃sbyteris diuisit, & septẽ diaconos statuit,qui custodirẽt episcopũ prædicantẽ:ne aut ipse ab insidiatorib⁹ quoquo modo infestetur,aut lǫdatur à suis, aut verba diuina detrahendo, aut insidiãdo polluãtur vel despiciantur. Idẽ cõstituit:ne plebis ĩ ep̃m accusatio admitteretᷓ. Ordinationes ter habuit mẽse Decẽbri,quibus presbyteros.vj. diaconos.ij.episcopos per diuersa loca creauit. Postremo cũ sedisset annos.ix.mẽses.x.dies.ij. anno vltimo Traiani martyrio coronatus est,ac sepultus in Vaticano.vij.Calẽd. Nouemb.

Die.27.F De ijs aũt q̃ ido.255.

Die.28.G Simon & Iudas apostoli,duplex maius. Oratio.

DEus, qui nos per beatos Apostolos tuos Simonem & Iudam, ad agnitionẽ tui nominis venire tribuisti:da nobis eorum gloriam sempiternã & proficiẽdo celebrare,& celebrãdo proficere. Per do. Lectio.iij.

SImon qui & Simeon Zelotes zelo dñi feruens accepit Ægypti principatũ,& post Iacobũ Iustũ cathedrã tenuit Ierosolymorũ. Cui ecclesiǫ cũ multis annis prǫfuisset, Atticus consularis Traiani tẽpore cognito q̃ esset generis Dauid, & Christian⁹,multis eũ suppliciis affecit.Quib⁹ mira patiẽtia toleratis,ad crucẽ dãnatᷓ,iussus vt quẽ vita coleret, eius exitum morte quoq; imitaretᷓ. Itaq; cruci affixus est,cũ.cxx.annos nat⁹esset, cunctis admirãtibus in corpore tam senili,tam robustũ animũ ad ferenda supplicia perstitisse. Iudas Iacobi frater in Mesopotamia,ac interiorib⁹ Ponti euãgelizãs,feras & indomitas gentes, sancto dogmate mitigauit, & fidei diuinitate subiugauit. Cuius extat vna parua epistola, quæ inter catholicas nominatᷓ.

Die.29.A Marcellus mar.L.iij.

MArcellus natione Hispanus, patria Legionensis, cum à vita militari, quam multis annis centurio gesserat, discessisset, vt vera religione accepta Christo cõmodius inseruiret,

ret, Diocletiano & Maximiano Imperatoribus accusatus est eo noīe apud prefectū Fortunatū. Cui se tanq̄ militię desertorē, & cultorē nouæ supstitionis incusanti clara voce se Christianū esse respōdit: & Christo malle, q̄ terrenis principibus militare. Quo respōso Fortunat⁹ ira succensus, vinctū eū Tingim oppidū Mauritaniæ ad Agricolanū præsidem mittit, eiq; per literas Marcelli causam exponit. Qua cognita Agricolanus cōfitentē Marcellū, & in fide Chri perseuerantē capite damnauit. Occisusq; est. iiij. Calend. Nouemb. Cuius mortē duodecim ei⁹ filij suscepto martyrio in diuersis locis æmulati esse memorantur.

Die. 30. B Non sum liber? 255.

Die. 31. C Et factus sum. 256.

Aduertendum est nunc in indice post Penteco. posito. 295. ān ī festo oīum sctōrū interponenda sit aliq̄ ex dn̄icis Vagāt.

NOVEMBER.

Festum omnium sanctorū duplex maius. Ad vesperas hym.

Hriste redēptor omnium Cōserua tuos famulos: Beatæ semper virginis Placatus sanctis precibus.

Beata quoque agmina Cœlestium spirituū, Præterita, præsentia, Futura mala pellite.

Vates ęterni iudicis, Apostoliq; dn̄i, suppliciter exposcimus, Saluari vestris precibus.

Martyres Dei inclyti, Confessoresq; lucidi, Vestris orationibus Nos ferte in cœlestibus.

Chorus sanctarum virginum, Monachorumq; omnium, Simul cum sanctis omnibus Cōsortes Christi facite.

Gentē auferte perfidā Credentiū de finib⁹: vt Christo laudē debitas Persoluamus alacriter.

Gloria patri ingenito: Eiusq; vnigenito, Vna cū sancto Spiritu In sempiterna secula. Amē.

Añ. Angeli, archangeli, throni, dominationes, principat⁹, potestates, virtutes, Cherubim atq; Seraphim, patriarchæ, prophetæ, sancti legis doctores, apostoli, omnes Christi martyres, sancti cōfessores, virgines dn̄i, anachoritæ, sanctiq; omnes intercedite pro nobis. Oratio.

OMnipotens sempiterne De⁹, qui nos omniū sctōrū tuorū merita sub vna tribuisti celebritate venerari: quęsumus, vt desideratā nobis tuę propitiationis abundantiā, multiplicatis intercessoribus largiaris. Per domin

Die. 1. D Ad matutinū inuita. Regem regum dominū venite adoremus: quia ipse est corona sanctorū omnium. Hymnus.

Iesu saluator seculi Redēptis ope subueni, & pia Dei genitrix Salutem posce miseris.

Coetus omnes angelici, Patriarcharum cunei, Et prophetarū merita Nobis precentur veniā.

Baptista Christi præui⁹, Et clauiger ęthere⁹, Cū cęteris apostolis Nos soluant nexu criminis.

Chorus sacratus martyrū, Confessio sacerdotum, Et virginalis castitas Nos à peccatis abluāt.

Monachorū suffragia, Oēsq; ciues cœlici Annuat votis supplicū, Et vitæ poscant præmiū.

Laus, honor, virtus, gloria Deo patri, & filio, Sancto simul paracleto In seculorū secula. Amen.

Aña. Vidi turbā magnā, quam dinumerare nemo poterat ex oībus gētib⁹ stātes ante thronū.

Sermo scti August. epi. L. cō. iij.

Hodie, dilectissimi, omniū sanctorū sub vna solennitatis lætitia celebramus festiuitatē, quorū societate cœlū exultat, quorū patrociniis terra lætatur, quorū triumphis ecclesia sctā coronatur, quorū confessio quāto in passione fortior, tāto est clarior in honore, qa dum creuit pugna, creuit & pugnantium gloria: & martyrij triumphus multiplici passionū genere adornatur: per quę grauiora tormēta, gratiora fuere & præmia: dumq; catholica mater ecclesia per totum orbem longe lateq; diffusa in ipso capite suo Christo Iesu edocta, contumelias crucis, & mortē didicit non timere, magis magisq; roborata nō est resistēdo, sed perferendo. Vniuersos autē quos agmine inclyto carcer pœnalis inclusit, pari & simili calore virtutis ad gerendum certamen gloria triumphalis inspirauit. O vere beata mater ecclesia, quam sic honor diuinæ dignationis illuminat, quā vincentiū gloriosus martyrū sanguis exornat, quā inuiolatæ confessionis candida induit virginitas. Floribus eius nec rosæ, nec lilia desunt. Certent nūc, charissimi, singuli ad vtrosque honores amplissimas accipere dignitatū coronas, vel de virginitate candidas, vel de passione purpureas. In cœlestibus castris pax, & acies habent flores suos, qbus milites Christi coronātur. Dei enim ineffabilis & immēsa bonitas etiā hoc prouidet, vt laborū quidē tempus & agonis nō extēderet, nec lon-

longũ faceret aut æternum, sed breue, & vt ita dicã, momentaneũ, vt in hac breui, & exigua vita, agones essent & labores: in illa vero, quę ęterna est, corona & præmia meritorũ, vt labores quidẽ cito finirentur, meritorũ vero præmia sine fine durarẽt. Ad laud. añ. Te gloriosus apostolorũ chorus, te prophetarũ laudabilis numerus, te martyrũ candidatus laudat exercitus: te omnes sancti & electi voce confiteantur vnanimes, beata trinita vnus Deus. Ad vesper. hym. Christe redemptor. &c. Aña. O q̃ gloriosum est regnum, in quo cum Christo gaudent omnes sancti, amicti stolis albis: sequuntur agnũ quocunq; ierit. Hodie post vespe. diei dicuntur vespe. defunctorũ, nisi sit sabbatum: nã tunc vespe. defunctorũ dñr die dñica post vesper. diei.

Die. 2. E De octaua omnium sanctorum. off. Lectio tertia.

Legimus in ecclesiasticis historiis, ꝙ sanctus Bonifacius, q quartus à beato Gregorio Romanæ vrbis episcopatũ tenebat, suis precibus à Phoca Cęsare impetrauit, donari ecclesię Christi templũ Romę, quod ab antiquis Pãtheon antea vocabatur: quia hoc quasi simulachrum omniũ videretur esse deorũ. In quo eliminata omni spurcitia, fecit ecclesiam sanctæ Dei genitricis atq; omniũ martyrum Christi: vt exclusa multitudine dæmonũ, multitudo ibi sanctorũ à fidelib' in memoria haberetur: & plebs vniuersa in capite Calendarũ Nouẽbriũ sicut in die Natalis dñi ad ecclesiã in honore oĩum sanctorum cõsecratã cõueniret: ibiq; missarum solennitate à pręsule sedis apostolicę celebrata, omnibusq; rite pfectis, vnusquisq; in sua cum gaudio remearet. Nos ergo fratres charissimi, in omniũ primordiis sanctorum nominare & laudare & glorificare cõdecet eum, qui cunctos condidit sanctos, per quẽ facta sunt oĩa: per quẽ cuncta subsistunt elementa: cuius maiestas nec incipit nec desinit in seculum: vt merito oĩs principium ac finis creaturæ nominetur. Notãdũ, ꝙ hodie pręter officiũ diei dr̃ etiã matu. cũ suis laudi. pro defunctis, nisi sit dñica, nã tũc offm̃ defuncto. dr̃ die Lunę.

Die. 3. F De octaua omnium sanctorum. Lectio tertia.

Beata Dei genitrix & semper virgo Maria, templum dñi, sacrariũ spũs sancti, virgo

ante partum, virgo post partũ, prȩsentis diei solennitatis cum suis virginib' expers nullo modo credenda est, quæ Dei populum faciendo monebat sperne-re perituri luxus seculi: à lenocinio mortalis naturæ declinare, carnis pudicitiã cum virginitatis honore intra cordis hospitia obseruare, eamq; omniũ virtutũ reginã fructũ salutis perpetuȩ, sociam esse angelorum suis affirmabat exẽplis: ita vt innumerabilis vtriusq; sexus multitudo, eius sequeretur vestigia.

Die. 4. G De octaua omnium sanctorum. Lectio tertia.

QVi superna cœlorũ regna spiritibus angelicis ad laudem & gloriã atq; honorẽ sui nominis ac maiestatis in perpetuũ miro ordine collocauit: Deus est. De quib' plura loqui pertimescimus, quia soli Deo scire est, quomodo, vel quẽadmodũ eorũ nobis inuisibilis: absq; contagione seu diminutione in sola sui puritate consistat natura. Sed tamẽ nouẽ esse angelorũ ordines ad Dei iudicia ac ministeria cõplenda, testante sacro eloquio cognouimus. His oĩbus, fratres charissimi, tam decoris ac Deo dilectis angelorũ agminib', huius diei solennitatẽ credimus esse cõsecratã. Sed ecce dum cœlestiũ ciuiũ secreta rimamur, supra modum nostrȩ fragilitatis digressi sumus. Taceamus interim de secretis cœlestibus: sed ante oculos cõditoris tergamus pctõrũ maculas: vt ad eos, de quibus loquimur, peruenire valeamus.

Die. 5. A. De octaua omnium sanctorum. Lectio tertia.

ADhuc tamen aliquid de hac tam pulchra ac præclara festiuitate loqui incipiamus, quæ nõ solum (vt prȩdiximus) angelorũ spiritibus, verũ etiã sanctis oĩbus, qui in terra sunt ab exordio mũdi procreati, honorabiliter prædita consistit. Ex quib' fuerũt patriarchȩ viri religiosi in vita sua, patres prophetarũ & apostolorũ, quorum memoria nõ relinquetur: & nomẽ eorũ manet in ȩternũ. Huic athletæ Dei, elect' cõcordat duoden' apostolorũ numerus, quos à primis miraculorũ virtutibus, ad cõponendũ nouȩ fidei fundamentũ, erigendũq; adhuc tenerȩ statũ ecclesiȩ, prouidentia diuina ex oĩbus quos capiebat mundus, elegit: vt in omnem terrã sonus eorũ prædicationis exiret, & in fines orbis terræ, eorũ procederent verba.

Die.6.B De oct. oı̄um ſan. L.iij.

HIs ſubiectū eſt triumphale martyrum nomen, qui per diuerſa tormētorū genera Chriſti paſſionē non laceſcentibus præcordiorum mentibus imitabâtur, alij ferro perempti: alij flammis exuſti: alij flagris verberati: alij vectibus perforati: alij cruciati patibulo: alij demerſi pelagi periculo: alij viui decoriati: alij vinculis mancipati: alij linguis priuati: alij lapidibus obruti: alij frigore afflicti: alij fame cruciati: alij vero truncatis manibus ſiue cæteris cæſis membris, ſpectaculum cōtumeliç in populis nudi propter nomen domini portantes.

Die.7. C De octaua omnium ſanctorum. Lectio tertia.

CHriſti vero ſacerdotibus atq; doctoribus ſiue confeſſoribus huius feſtiuitatē diei nō ignotam eſſe credimus, qui corda fideliū ſpiritualiter quaſi imbribus irrigāt cœleſtibus: vt feliciter proferre immarceſcibilem bonorū operū poſſint fructum. Qui talenta ſibi credita nō ſolū reddere: verūetiā cum vſura ſine fraude ampliare procurauerunt, quia bonum quod per gratiā ſpūs ſancti intelligēdo didicere, non ſibi tantūmodo, ſed & aliis ſubiectorū mentib⁹ profuturū, ſecundū apoſtolicum præceptū, arguendo, obſecrando, increpando, curamq; faciendo, inſerere nitebantur.

Hodie in veſpe. dicenda eſt añ. aſſigna. ad primas veſ. Angeli.

Die.8.D De octa. oı̄um ſctōrū do. ma. Ex Apocalypſi. Lcō. iij. ca.7.

VIdi turbā magnā, quā dinumerare nemo poterat, ex oı̄bus gentibus, & tribubus, & populis, & linguis, ſtantes ante thronū, & in conſpectu agni, amicti ſtolis albis, & palmæ in manibus eorum, & clamabant voce magna, dicentes: Salus Deo noſtro qui ſedet ſuper thronū, & agno. Et omnes angeli ſtabāt in circuitu throni & ſeniorū, & quatuor animalium: & ceciderunt in cōſpectu throni in facies ſuas, & adorauerunt Deum, dicentes, Amen. Benedictio, & claritas, & ſapientia, & gratiarum actio, honor, & virtus, & fortitudo Deo noſtro in ſecula ſeculorū. Amen. Et reſpōdit vnus de ſenioribus, & dixit mihi: Hi q amicti ſunt ſtolis albis, qui ſunt? & vnde venerunt? Et dixi illi: Dñe mi, tu ſcis. Et dixit mihi: Hi ſunt qui venerunt de tribulatione magna, & lauerunt ſtolas ſuas, &

dealbauerũt eas in sanguine agni, ideo sunt ante thronum Dei, & seruiũt ei die ac nocte in templo ei⁹: & qui sedet in throno, habitabit sup illos, non esurient, neq; sitient amplius, nec cadet super illos Sol, neq; vllus æstus, quoniã agnus qui in medio throni est, reget illos, & deducet eos ad vitæ fontes aquarum: & absterget Deus omnem lachrymam ab oculis eorum.

Hodie vespere dñr de oct. q bus finitis pro cõme. dedicationis dñr añ. & orõ infrascriptæ aña.

Hæc est domus Dei, in qua inuocabitur nomen eius, de qua scriptũ est: Et erit nomen meũ ibi, dicit dominus. Oratio.

DEus qui nobis per singulos annos huius sancti tẽpli tui consecrationis reparas diẽ, & sanctis semper mysteriis repręsentas incolumes: exaudi preces populi tui, & præsta, vt quisquis hoc templum beneficia petiturus ingreditur, cuncta se impetrasse lætetur. Per dñm.

Die. 9. E Dedicatio Basilicę Saluatoris dñi. Ad matutinum.

Domum Dei decet sanctitudo: sponsum eius Christum adoremus in ea. Hymnus.

ANgularis fundamentum Lapis Christ⁹ missus est, Qui cõpage parietis in vtroq; nectitur: Quem Sion sctã suscepit, In quo credens permanet.

Omnis illa Deo sacra, Et dilecta ciuitas, Plena modulis ĩ laude: Et canore iubilo: trinũ Deũ, vnicũq; Cum fauore prædicat.

Hoc in templo summe Deus Exoratus adueni. Et clementi bonitate precum vota suscipe: Largam benedictionem, Hic infunde iugiter.

Hic promereantur oẽs Petita acquirere: Et adepta possidere Cũ sanctis perenniter: Paradisum introire Trãslati ĩ requiẽ.

Gloria, & honor Deo vsq; quo.

Aña. Domus mea domus orationis vocabitur. Lectio tertia.

QVanquã veterũ scriptorũ monumẽtis, & Pauli etiã epistolis constet, ipsis quoq; apostolicis temporib⁹ loca publica fuisse, quæ tum oratoria, tum ecclesiæ dicerentur: vbi popul⁹ Christianus, quæ ad religionẽ & fidẽ Christi pertinerent, doceretur, & corpus dñi sumeretur, tamen Syluester Papa ritum instituit cõsecrationis altariũ & ecclesiarum, quem nũc etiã tenet ecclesia Romana, dicato, & cõsecrato tẽplo Lateranensi nuncupato. Quod Constantin⁹ Imperator magnifice instru-

instruxerat, multisq; donis ornauerat, & prouentibus dotauerat. Quæ dedicatio facta est. v. Idus Nouemb. Hic quoq; pontifex. xiiij. Calend. Decẽb. Petri apostolorũ principis Basilicam dedicauit, & cõsecrauit. Quam idẽ Imperator in Vaticano nõ longe ab Apollinis tẽplo ædificauit, ornauit, & dotauit magnificis muneribus, & prouentibus magnis. Tanta enim fuit pietas ĩ Christũ atq; fides hui⁹ Imperatoris, vt nõ solũ has, de quib⁹ dixim⁹, Basilicas, sed multas præterea magnifice ædificauerit cẽsibusq; dotauerit. Et in his Pauli Basilicã ĩ via Ostiẽsi, Basilicã sanctę Crucis ĩ Ierusalẽ in atrio Sessoriano; Basilicã sctĩ Laurentij extra muros in agro Veranio super arenariũ cryptę. Adhæc in via Labicana inter duas lauros Basilicã Marcellini presbyteri, & Petri exorcistæ, vt cæterę taceantur, q̃ iussu eiusdẽ optimi Imperatoris in aliis vrbibus fuerunt ædificatæ. Cuius exẽplo multas postea pij Christiani per orbem ędificarunt, & consecrarunt. Ad laudes aña. Bene fundata est domus dñi supra firmã petrã. Ad vesp. hym.

VRbs beata Ierusalẽ Dicta pacis visio, quæ construitur in cœlis. Viuis ex lapidibus, Et angelis coornata, Vt sponsata comite.

Noua veniens è cœlo Nuptiali thalamo Pręparata vt sponsata Copuletur dño: Plateæ, & muri eius Ex auro purissimo.

Portę nitent margaritis Aditis patentibus: Et virtute meritorum Illuc introducitur Omnis qui ob Christi nomen Hic in mundo premitur.

Tunsionibus, pressuris Expoliti lapides Suis coaptantur locis. Per manũ artificis, Disponuntur permansuri Sacris ædificiis.

Gloria, & honor Deo vsq; quo altissimo, Vna patri filioq; Inclyto paracleto, Cui laus est, & potestas Per immensa secula. Amẽ. Añ. O quã metuend⁹ est locus iste, vere non est hic aliud nisi domus Dei, & porta cœli.

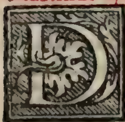
Die. 10. F Triphon & socij martyres. Lectio tertia.

AD Saxoniã in vico Absado Decio Imperatore in Christianos sæuiente, Triphon à persecutoribus cõprehensus, cum sacrificare renueret, & fidẽ Christi palã profiteret, equuleo appensus, primum ferreis vngulis exaratur, deinde clauis ignitis cõfixus pedes, & fustib⁹ cęsus admotis lampadib⁹ amburitur.

Cuius

Cuius tolerantiā, cōstantiamq; demiratus Respicius tribunus ad fidē Christi conuersus est: ip samq; cœpit aperte ꝓfiteri, sta timq; captus cū Triphone cruciatur. Deinde ambo ad tēplū abstrahunt, vt Ioui sacrificarēt: sed orāte Triphone, cū idolum corruisset, virgo quędam Nympha noīe miraculo commota, fideq́; suffusa, Iesum Deū verū esse ꝓclamare cœpit. Tūc vero iussu pręsidis sctī martyres vna cum Nympha virgine plumbatis crudeliter cæsi, nouissime trucidantur. iiij. Idus Nouemb.

Martinus epūs ꝓfes. du. mi. Orō.

Eus, q conspicis, quia ex nulla nostra virtute subsistimus: concede propiti⁹, vt intercęssione beati Martini cōfessoris tui, atq; pontificis, cōtra omnia aduersa muniamur. Per do.

Die. 11. G Ad matutinū inuita.

Laudemus Deum nostrū in cōfessione beati Martini. Lcō. iij.

Martinus Sabariæ natus (quod oppidū est Pānoniæ) cū esset annorū decē inuitis parētib⁹ ad ecclesiā cōfugit, seq; catechumenum fieri postulauit. Quintodecimo vero ætatis anno se vitæ militari dedit. Quam primū sub Cōstantino gessit, deinde sub Iuliano. Hic cum nihil præter arma, & vnā vestē possideret, pauperi nudo Christi noīe eleemosynā ab se miserabiliter petenti in porta Ambianensi, dimidiū chlamydis gladio diuisę tribuit, reliqua parte ad se tegendū reseruata. Qui nocte cōsequuta Christū vidit dimidiata veste, quam is paupi dederat, indutū, & dicētē, Martin⁹ cathecumen⁹ hac me veste cōtexit. Natus vero annos duodeuiginti, baptismū excepit, relictaq; militia ad sanctū Hilariū Pictauien. epm perrexit: à quo est acolyt⁹ ordinatus. Demū ad epatū Turon. ecclesiæ ascitus, monasteriū ædificauit, vbi cū. lxxx. fratrib⁹ sanctissime degens, miraculis claruit. Tādē febri correpť, cū assidua orōne Christū, vt se reciperet, precaret: discipulis acclamantibus, Cur nos pater deseris? cur nos miseros derelinquis? cōclamauit, Dñe, si adhuc populo tuo sum necessarius, nō recuso laborem, fiat voluntas tua. Et dum hęc loqueretur, beatā animā efflauit. iij. Idus Nouemb.

Die. 12. A Martin⁹ pp m. L. iij.

Martin⁹ papa natione Italus, patria Tudertinus, initio

initio sui pontificatus legatos Cōstātinopolim misit ad Paulum patriarchā hæreticum, si posset eum ad sanitatem reuocare. Ille vero tantū abfuit, vt pontificis adhortationib⁹ obtēperaret, vt abusus Cōstantij Imperatoris itidē hæretici authoritate, legatos pontificios in diuersas insulas relegauerit. quare cōmotus (vt par erat) Martinus. cl. episcoporū Romæ coacta synodo Paulum patriarchā anathemate detestatus, damnauit. Tunc Constantius Olympium Hexarchum in Italiam mittit, eiq; mandat vt monothelitarū sectam per omnē Italiam disseminaret, daretq; operam, vt Martinū Papam aut interficeret, aut captū ad se perducendum curaret. A quo Olympio, cum Romā peruenisset, lictor immissus qui Martinū in Basilica sanctæ Mariæ maioris caperet, aut occideret repugnātē, Dei miraculo subita cæcitate corripit̄. Et sic discrimen tūc Martin⁹ euasit. Sed paulo post Constātius magnis calamitatibus in imperio acceptis, nihilo melior fact⁹, Theodorū Calliopiam Romā ad facinus peragēdum mittit. A quo Martinus dolo captus, Constātinopolim mittitur. Vnde postea in Chersonesum Ponti relegatus, calamitatibus & inopia confectus, pridie Idus Nouembris moritur ibidē, pontificatus sui anno sexto, mense primo, die. xxvj.

Die. 13. B Britius episcop⁹ cōfes.

Die. 14. C Vitalis & Agricola martyres. Lectio tertia.

Vitalis & Agricola, quorū martyriū sanct⁹ Ambrosius scripsit, Bononiæ Diocletiano & Maximiano Imperatoribus, propterea ꝙ Christū prædicarent comprehensi, & morte affecti sunt. Erat autem Vitalis seruus Agricolæ, nunc vero cōsors, & martyrij socius. Qui Vitalis cum vrgentibus persecutoribus, vt Christum negaret, hoc ampli⁹ eiusdē fidē profiteretur, plurimis variisq; tormētis cruciatus, quę libēti ac inuicto animo pertulit, fusa oratione migrauit ad dñm. Agricola deinde, cuius mors si forte mutaret sententiā dilata erat, cū nollet aquiescere persecutoribus, cruci affixus, martyrio coronatur pridie Noñ. Nouēb. Quorū corpora cōdita ad Iudæorū sepulchra, post aliquot annos à beato Ambrosio in eadē vrbe sunt cū solenni pompa ad honestiorem, sacrumq; locū translata.

Die.15.D Propter quod.257.
Die.16.E Imitatores mei.259.
Die.17.F Ego enim acce.260.
Die.18.G Dedicatio Basilicę Petri & Pauli du.mi. Ad vesp.hym. Vrbs beata. Añ. Hæc est dom⁹ Dei. Oro. Deus qui nobis. &c. vt in dedicatione Basilicæ saluatoris, & similiter ad matuti. laudes & vesperas dicuntur inuitato. hymni, añæ. Tertia lectio & oratio vt in dicto festo.
Die.19.A Pontian⁹ pp m. L.iij.

POntianus patria Roman⁹ põtifex fact⁹ est anno Christi nati.ccxlv. tẽpore Alexandri Imperatoris. Qui quãquã imaginem Christi domi habuerit, eiq; templũ ædificare, ac inter Deos referre voluerit, tamẽ idolorum sacrificulis efflagitantibus Pontianum in Sardiniam insulam cum Philippo presbytero relegauit. Vbi multas calamitates, & grauiora tormenta pro Christi fide passus, moritur.xiij. Calendas Decembris. Cuius corpus postea à Fabiano põtifice Romam cum magna veneratione, ac totius cleri supplicationibus reportatum est: ac sepultum via Appia in cœmeterio Calisti. Vixit autem in pontificatu annos nouem, menses quinque, dies duos.

Die.20.B Elisabeth vidua.L.iiij.

ELisabeth regis Pannoniæ filia, à teneris annis sancte ac religiose vixit, & nupta Ludouico Lanthgrauio viro Turingiæ nobilissimo, tam caste, ac pie Deũ colebat, vt suo exẽplo maritũ ad sanctitatẽ, ac vitę pfectionẽ induxerit, orationi assidue vacans, pauperũq; indigentiis liberaliter subueniens. Mortuo vero marito xenodochium maximum cõstruxit ad pauperes ægrotãtes alendos, & curãdos, qb⁹ nõ solũ necessaria subministrabat, sed ipsamet saniosis etiã vlcerib⁹ admouebat medicamenta. Igitur patrimonio partim his in rebus absumpto, partim à cõsanguineis demortui mariti subtracto, ĩ pauperiẽ redacta, manibus tñ quod egenis tribueret, quęritabat, atq; his operib⁹ intẽta, vitã sanctissime transegit, tandẽ febre absumpta ad cęlestia regna migrauit multis miraculis clara.

Pręsentatio Marię virg. duplex maius. In hoc festo hymni & añæ dicuntur vt in eius natiui. mutato in añ. nomine natiuit. in nomen Presentationis. Oro.

DEus qui sanctã tuam genitricem tabernaculum sancti spiritus post triennium intem-

templo Dei pręſentari voluiſti pręſta quęſum⁹, vt qui eius pręſentationis feſta recolim⁹, ipſi⁹ interceſsione ad templum, qui Chriſtus eſt, in cœleſti gloria pręſentari mereamur. Qui vi.

Die. 21. C Ad matutinū inuit. Præſentationem virginis Marię celebremus: Chriſtum eius filiū adoremus dn̄m. Lcō iij.

BEata virgo Maria, quæ peperit mūdi redemptorē, vt erat etiā antequā in lucē ederetur, plena gratia, ac peccati omnis immunis, ſic in omni ætate præbebat magna documenta inſitæ virtutis & gratię. Pręſentata igitᵉ quaſi mulier iam ætatis prouectę in templo, ſupplex dn̄m adorabat, ac in Dei laudibus cōſtātiſsime perſeuerabat: cōueniētib⁹ videlicet initiis vitā inſtituens, qualis eam decebat, quę filiū Dei ſuperueniēte ſpiritu ſancto virgo eſſet paritura.

Die. 22. D Cęcilia virg. m̄r. L. iij.

CÆcilia virgo Romæ nobiliſsimis parētibus orta in fide Chriſti optime inſtructa, ſuā Deo virginitatē cōſecrauit. Quæ Marco Aurelio Antonino Imperatore cū inuita Valeriano deſpōſata fuiſſet, ipſa nuptiarum nocte ſponſum alloquitur, affirmās ſe angelū Dei amatorem habere, qui corpus ſuū nimio zelo impollutū cuſtodiret. Proinde caueret nē q̄d in ſe cōmitteret, quo iram diuinam irritaret. Quibus motus Valerianus nō auſus eā contingere, libenter ſe angelū viſurū reſpondit. Et affirmāte Cæcilia hoc ſine baptiſmo nō licere, ad Vrbanū Papam inter martyrū ſepulchra latitātē peruenit: ab eoq; baptizatur. Reuerſus autē Cæciliā orantē inuenit, & angelum cū ea forma decorē humanum excedente. A quo ex magno timore cōfirmatus, impetrauit, vt Tyburtium quoq; fratrem ſuū chariſsimū ad fidem cōuertēdū curaret. Qui Tyburtius ſancto ſpiritu afflatus, fratre & Cæcilia authoribus ab eodem Vrbano baptizatur. Cuius rei Almachius vrbis præfectus certior factus, Tyburtiū & Valerianū cōprehendi iubet. Cumq; immolare iuſsi contemnerent, plumbatis cæſos affecit martyrio, ac protinus facultates eorū exquirēs, Cæciliā cōprehendit. A qua cum oēs pauperibus diſtributas eſſe cognoſceret, vehementer cōmot⁹, eam in domū ſuā abſtractā, flāmis balnearibus cōcremari iubet. Sed cum illęſa p̄maneret, miſit carnificē,

qui tertio ictu caput ei⁹ amputa re nõ valẽs, semineçẽ reliquit. Sed paulo post.x.Calẽd. Decẽb. cũ palma martyrij migrauit ad dñm. Eius autẽ corpus sanctus Vrbanus sepeliuit. Et domum eiusdem, ecclesiam noĩe ipsius nuncupatam cõsecrauit. Orõ.

DEus, qui nos annua beatę Cæcilię martyris tuę solẽnitate lętificas: da, vt quã veneramur officio, etiã piæ cõuersationis sequamur exẽplo. Per do.

Die.23.E Clemens põ m̃. L.iij.

CLemens patria Romanus de regione Cælij montis Imperatoris Domitiani tẽpore quartus post Petrum Romanę ecclesię pontifex creatus est. Quanquã enim Petrus hũc sibi proximum successorẽ esse voluisset, ipse tamẽ vsus singulari quadã modestia, Linũ & Cletũ sponte sibi in honore põtificio præiuit. Cum aũt pietate, religione, ac doctrina multos ad fidem Christi cõuertisset, iussu Traiani Imperatoris in insulã deportat⁹ est, in qua duo millia Christianorũ ad secanda marmora dãnatorũ inuenit. Cunq; ibi aquæ penuria laboraretur (à sexto enĩ miliario petebaẽ) Clemẽs collẽ haud lõge positũ cõscendẽs, agnũ vidit sub cuius dextro pede fons aquæ dulcis munere diuino scaturiebat; qua recreati sunt oẽs, & multi ad fidem Christi conuersi. Sed hoc magis irritatus Traianus misit, qui Clemẽtẽ in mare alligata ad collum anchora deiicerẽt. Quo facto sanctissimũ corpus non ita multo post ad litus delatũ est, & ibidẽ sepultũ extructo tẽplo, vbi fons diuinitus emanauerat.ix.Cal.Decẽb.anno.iij. Traiani. Sedit aũt annos nouẽ, menses.ij.dies decẽ. Orõ.

DEus, qui nos annua beati Clementis martyris tui, atq; põtificis solennitate lętificas, cõcede propiti⁹, vt cuius natalitia colimus, virtutem quoq; passionis imitemur. Per domi.

Die.24.F Chrysogon⁹ m̃. L.iij.

CHrysogonus Diocletiani imperatoris iussu, ꝑpterea ꝙ esset Christianus Romę iam bienniũ vinculis premebatur; sancta Anastasia ipsi & multis aliis Christianis alimenta suggerente. Cum Diocletianus ex Aquileia Romã scripsit, vt cæteris Christianis, qui vincti custodiebãtur, interfectis, Chrysogonus ad se remitteret. Aquileiã igitur delat⁹ Cæsari ꝓfecturas, & magnos honores sibi, si Deos adoraret pollicenti, respondit,

Vnũ Deũ mente colo, veneror, & adoro: ista deorum simulachra, tanquã malorũ dæmonũ sedes execror, & abominor. tũc Imperatoris iussu ad locũ, cui nomen erat Aquæ gradatæ, ductus, ibidem decollatus est. viij. Calend. Decemb. Cuius corpus in mare proiectum, & postea in possessione, quæ dicit' Ad saltũ, à Zoilo presbytero inuentum, in domo sua sepultũ est. Orõ.

ADesto domine supplicationibus nostris: vt qui ex iniquitate nostra reos nos esse cognoscimus, beati Chrysogoni martyris tui intercessione liberemur. Per dominum no.

Die. 25. G Catharina virgo martyr duplex minus. Oratio.

Eus, qui dedisti legem Moysi in summitate montis Sinai, & in eodem loco per sanctos angelos tuos corpus beatæ Catharinæ virginis & martyris tuæ mirabiliter collocasti: præsta quęsumus, vt eius meritis & intercessione, ad montem, qui Christus est, peruenire valeamus. Per eundem do. Lcõ. iij.

CAtharina virgo Alexãdrina, claris natalibus orta, liberalibus disciplinis ab ineunte ætate, & sanctis moribus instituta, in eam sanctitatis & doctrinę magnitudinem euasit, vt annos nata decem & octo, doctissimos etiã viros & grauissimos superaret, tanto studio flãgrans Christianæ pietatis, vt cũ Maxentij sæuitia multos Christianorũ ad supplicia & necem abstrahi ãīaduerteret, nõ dubitauerit ipsum adire, eidẽq; immanitatẽ impietatẽq; grauissimis & doctissimis verbis improperare. Cuius sapiẽtiã & cõstantiam demirat⁹ Maxenti⁹, asseruari eã iubet, & ex variis regionib⁹ viros doctissimos cõuocari, magno præmio proposito, si quis Catharinã conuicisset, & à religione Christianorũ auertisset. Quod longe secus euenit. Habita enim lõga cũ quinquaginta, qui cõuenerant, doctissimis philosophis disputatione, oẽs superatos ad Christi fidẽ cõuertit, & sic in fide cõfirmauit, vt pro ea mori non dubitauerint. Tũc Maxenti⁹ ad blãditias conuersus, magnis pollicitationib⁹ Catharinam aggreditur. Quas cum virgo repudiasset, plũbatis scuticis crudelissime cæsa, in carcerẽ obscurissimum detruditur, & vndecim diebus continuis fame & siti cruciata,

ad gladiorũ rotã extrahitur excarnificãda. Rota aũt cõtinuo ad ipsius preces cõfracta & cõminuta est. Quo miraculo multi sunt ad Christi fidẽ conuersi. Sed cum hæc omnia supplicia magno animo diuina ope superasset, iubẽte maxẽtio, cui⁹ erat obstinat⁹ animus, capite plectitur ad. vij. Calend. Decẽb. Eius aũt corp⁹ in Sina mõte Arabiæ ministerio angeloꝝ cõditũ est.

Die. 26. A Petrus ep̃s mar. L. iij.

PEtrus Alexãdrinæ vrbis episcopus Theonæ integerrimo viro succesſit, vir omni virtute cumulatus. Qui per vniuersam Ægyptũ, velut Lucifer q̃dã effulsit. Duodecim annos episcopatũ illius vrbis administrauit: tres ante persecutionẽ, quæ Maximino Imperatore ad orientẽ exorta est, reliquos in ipsa, diuersis tentationũ generib⁹ agitatus. Cunq; semp in omni agone persecutionũ positus, magnũ faceret in virtute & sanctitate profectum, vtilitati atq; instructioni ecclesię cõstãtissime inseruiebat. Cũ igit̃ in oẽm sacerdotij curã diebus ac noctib⁹ insudasset, nono persecutionis anno, episcopatus vero sui. xvj. Calend. Decemb. eiusdẽ Maximini tẽpore martyrij coronã capitis obtruncatione promeruit.

Die. 29. D Saturnini & Sisinnij martyres. Lectio tertia.

ROmæ sub Maximiano Imperatore Saturnin⁹ & Sisinnius diaconus inter alios Christi seruos ad fodiendã arenam ædificãdis thermis Diocletianis damnati sunt, licet esset ea ætate Saturninus, vt per senectutẽ sarcinã ferre nõ valens, à Sisinnio iuuaretur. Quorũ cũ sanctitas & fides inter cęteros Chr̃ianos polleret, ambo Laudicio pręfecto traditi, in carcerem sunt coniecti, vbi multos gentiles ad se veniẽtes fidẽ docuerũt, & ad Christum conuerterunt. Deniq; post multos dies vincti catenis, ac nudis pedibus educti, ad tripodem sacrificare iubentur. At clamãte Saturnino, Cõterat dñs idola gentiũ: soluta tripode, duo milites Papias & Maurus, in Christũ crediderũt. Qui paulo post fuerũt martyrio coronati. Demũ Saturninus & Sisinni⁹ post multos cruciat⁹ iussu p̃sidis in viã Nomentanã abstracti, secundo ab vrbe milliario capite truncati martyrij palmã sunt cõsecuti. Quorum corpora Tharson & Ioannes via Salaria in prædio suo sepelierũt tertio Calẽd. Decemb.

Andreas Apostolus duplex ma. Ad vesp. hym. De cõi apłorũ añ. Vnus ex duobus qui secuti sunt dñm, erat Andreas frater Simonis Petri, Haleluiah. Oratio.

Maiestatẽ tuã dñe suppliciter exoram⁹: vt sicut ecclesię tuę beat⁹ Andreas apostolus extitit prędicator & rector, ita apud te sit pro nobis perpetuus intercessor. Per dominum no.

Die. 30. E Ad matutinũ inuita. & hym. de cõmuni apłorũ añ. Doctor bonus & amicus Dei Andreas ducitur ad crucẽ, quã à longe aspiciens dixit, Salue crux, suscipe discipulũ eius, qui pependit in te magister meus Iesus Christus. Lectio tertia.

Andreas Petri frater, in Bethsaida ortus Galilææ vico, piscatoriã artem cũ fratre exercebat, & tũc piscabantur in litore Galilçæ, quum Christus præteriens, hos omniũ primos vocauit, dicens, Venite post me, & faciã vos piscatores hominũ. Ad quã vocẽ nullo alio miraculo adducti, relictis retibus, secuti sunt eũ. Post passionẽ vero & resurrectionẽ Christi, Andreas cũ in Scithia Europæ, quæ ipsi prouincia ad Christi doctrinã dissem inandã obtigerat, multis miraculis editis plurimos ad verũ Dei cultũ perduxisset, in Græciã venit, multisq; ad fidẽ Christi cõuersis Ægeã proconsulẽ ad Patras vrbẽ prædicationibus suis obsistentẽ, Christianosq; diis sacrificare cogentẽ, liberrime cœpit increpare: ꝙ qui iudex hominum haberi vellet, Christũ Deũ atq; oĩum iudicẽ à dæmonib⁹ elusus nõ agnosceret. Cui Ægeas iratus respõdit, Desineret Christũ iactare, cui similia verba nihil profuissent, quo min⁹ à Iudæis crucifigeretur. Et Andreã multa in laudẽ Christi, sponte sua pro genere humano crucifixi, dicere incipientẽ, vana & impia oratione interpellatũ, iubet in carcerẽ detrudi. Vnde ab irato in Ægeam populo eductus esset, nisi ipse animos populariũ cõpescuisset, rogans, ne se martyrij desideratissima corona fraudarent. Igitur paulo post in tribunal productũ, quum Ægeas in proposito cõstantissime perseuerantẽ, & crucis mysteriũ maxime extollentẽ, sibiq; suã impietatem

libera voce exprobrantem vide ret, in crucē eum tolli, & Christi mortē imitari iussit. Adductus igitur Andreas ad locum martyrij, cum multa prius in crucis laudem exclamando dixisset, pridie Calendas Decembris in crucem actus, Christi mortem imitatus est, nisi ꝙ neque manus, neq; pedes eius clauis sunt affixi, sed fune ligati, vt diutius desiderata morte cruciaretur.

Ad laudes aña. O bona crux, quæ decorem, & pulchritudinē de membris dñi suscepisti, accipe me ab hominibus, & redde me magistro meo, vt per te me recipiat, qui per te me redemit.

Ad vesp. hym. de cõi vt sup. añ. Cũ peruenisset beatus Andreas ad locum vbi crux parata erat, exclamauit dicēs, O bona crux, diu desiderata, & iam concupiscenti animo præparata: securus & gaudens venio ad te, ita & tu exultans suscipe me discipulum eius qui pependit in te.

DECEMBER.

Die. 1. F Nunc aũt fratres. 263.

Die. 2. G Bibiana virg. m̃. L. iij.

Bibiana virgo beatorũ martyrum Fausti & Drafosæ filia, cũ parentũ exēpla secuta singulari pietate ac fide Christum coleret, & eius pręcepta in genti studio seruaret, seseq; ad euãgelicę doctrinę normã effingere summopere cõtenderet, à Iuliano Imperatore atrocissimo Christianorũ hoste cõprehensa, ac Fausto præsidi tradita est. Sed hic cum eã ad idolis sacrificandũ cõpellere aggrederetur, ab eadem est ad fidē cõuersus, statimq; martyriũ cõstanti animo subiuit. At beata virgo à Iuliano Deos adorare iussa, vnũ Deũ conditorē, moderatoremq; rerum oĩum adorandũ asserebat. Quã ob rem tandiu plumbatis cæsa est, donec corpusculo miserabiliter cruciato, spiritũ emisit, postridie calend. Decemb. Eius aũt corp⁹ à Ioanne presbytero Romæ iuxta palatium Licinianũ sepultũ est.

Die. 3. A De aduentu.

Die. 4. B Barbara virgo marty.

Die. 5. C De aduentu.

Die. 6. D Nicolaus episcopus cõfessor duplex minus. Oratio.

Deus, qui beatum Nicolaum põtificem tuum innumeris decorasti miraculis: tribue quęsumus, vt ei⁹ meritis, & precibus à gehennæ incendiis liberemur. Per dominum. Lcõ. iij.

Nicolaus illustri loco Pataræ natus, quod oppidũ est in Lycia, orbatus in adolescẽtia

vtroq; parente, omnes suas facultates pauperibus distribuit. Cuius illud per sancte & benigne factum in primis memoratur. Quod cũ quidã eius ciuis ex diuite pauperrimus factus tres filias iam viro maturas nõ valens præ inopia matrimonio collocare, statuisset prostituere, Nicolaus re cognita, quadã nocte per fenestrã tantũ pecuniarum clam proiecit in domum illius, quantũ doti vnius filiarũ abunde sufficeret. Quod cum iterũ, & tertio fecisset, tres honestissimæ virgines, dotibus acceptis, honestis viris in matrimonium datæ sunt. His & talibus Virtutũ officiis, cũ magna suæ sanctitatis præbuisset documẽta. Myram oppidũ eiusdẽ prouinciæ à Deo videlicet admonitus cõtẽdit, eo potissimũ tempore, quo ei⁹ episcopus obierat. Vbi cũ prouinciales epi de eligendo episcopo cõsultarẽt, diuinitus admoniti sunt, vt eũ eligerent, qui postridie mane Nicolaus nomine primus ecclesiã ingrederetur. Quod cũ accidisset Nicolao, cõprehẽsus ab obseruantib⁹, magno cũctorũ cõsensu eps creatur. Quod mun⁹ tam religiose, tã sancte, prudenterq; gessit, vt omnis virtutis ac pietatis clarissimum fuerit exemplum, maximumq; sui desiderium vniuersæ Lyciæ moriens ætate senili. viij. Idus Decemb. reliquerit. Vbi multis etiã miraculis claruisse memoratur.

Die. 7. E Ambrosius eps confes. du. mi. añ. O doctor opti. Oro.

DEus, qui populo tuo æternæ salutis beatum Ambrosium ministrum tribuisti, præsta quęsumus, vt quem doctorem vitæ habuimus in terris, intercessorẽ habere mereamur in cœlis. Per do. Lectio. iij.

AMbrosius Mediolanensis antistes, Ambrosio patre ciue Romano Galliam administrante, natus est. Cuius in ore dormiẽtis in cunis examen apũ præstantiã viri portendens, cõsedisse memoratur. Sed Romæ liberalibus disciplinis eruditus, ob ingenij eius acumen, & solertiam, à Probo præfecto, vt Liguriam gubernaret, missus Mediolanũ venit. Vbi mortuo Auxentio epo Arriano, cum populus in electione præsulis dissideret, & ipse seditionis sedandę studio ad ecclesiã perrexisset, subita totius populi voce Ambrosiũ episcopũ acclamantis, incredibili & catholicorũ & Arrianorũ cõsensu pontifex eligitur. Quod onus & si diu subire recusauerit, tamen Valentiniano

Imperatore electionē libenter approbante, non potuit populi simul ac Imperatoris desiderio & voluntati resistere. Suscepto igitur episcopatu, ea vitæ sanctimonia, ac morū integritate, authoritateq; munus obiuit, vt Theodosius Imperator, quo iubente propter magistratus occisos Thessalonica ciuitas fuerat occidione cæsa, Mediolani Ambrosio se ingressu ecclesiæ, prohibēti, & cōmissum scelus magna cū libertate improperanti paruerit, & publice pœnitentiā egerit ab eodē iniunctā. Demū post multos exhaustos labores pro Christi ecclesia, post multa librorū volumina scē & sapienter cōscripta, pietate ac miraculis clarus, quieuit in dño pridie Noñ. Aprilis anno Christi nati. ccclxxx. Cuius festū ab ecclesia celebratur. vij. Idus Decembris, quo die episcopus creatus est.

Cōceptio virginis duplex ma.

Ad vesper. hymnus. Aue maris stella. &c. Añ Sicut lilium inter spinas, sic amica mea inter filias Adæ, haleluiah. Oratio.

Eus, qui per immaculatā virginis conceptionē dignū filio tuo habitaculū pparasti: præsta qs, vt sicut eam ab omni labe prēseruasti, ita nos quoq; mūdos ei⁹ intercessione ad te puenire cōcedas. Per eun.

Die. 8. F Ad matutinū inuitat. Immaculatā conceptionē virginis Mariæ celebremus, Christū ei⁹ prēseruatorē adorem⁹ dñm. Hym. O gloriosa dña. &c. Añ. Tota pulchra es Maria, & macula originalis nō est in te, halah.

Ex dictis sancto. L. iij. Augusti.

MAgnifica illum qui te ab omni petō reseruauit. Quis enim, inquit, dicere poterit, sine peccato sum natus? aut, mūdus sum ab omni iniquitate, dicere audebit: nisi illa virgo prudentissima animatum templum Dei excelsi? quā Deus sic elegit & præelegit ante mundi cōstitutionem, vt sancta & immaculata mater Dei filia ab ęterno reseruata incorrupta ab omni labe peccati permaneret. Hilarius. O virgo benedicta super omnes fœminas: quæ angelos vincis puritate: quæ omnes sanctos superas pietate. Cyprianus. O virgo iusta & omni iustitia plenissima, cuius conceptio singularis. Basilius. O Maria, tu candoris & decoris forma, cui ī terris nō est æqualis, nec in cœlis ianua. Augustinus. O mater dñi sicut in prima fœmina abūdauit delictū,

lictum, ita & in te superabundauit omnis plenitudo gratiæ: & ideo sup omnes ignara delicti.
Idem. Charitas fecisti, vt non solum Maria non peccaret, sed nec peccatum cogitare potuit: & super cunctos reseruasti ab omni labe peccati.
Origenes. Quæ neq; serpentis persuasione decepta, nec eius venenosis afflatibus infecta.
Ambrosius. Hæc est virga, in qua nec nodus originalis, nec cortex venialis culpæ fuit.
Cyrillus. Post filiũ, temerariũ est in Maria virgine ponere culpam aliquam, vel peccatum.
Bernardus. Caro virginis ex Adam sumpta, maculas Adæ non admisit.
Thomas. Maria ab omni peccato originali & actuali immunis fuit.
Dominicus. Sicut prim⁹ Adam fuit ex terra virgine, & nunquã maledicta formatus, ita decuit in secũdo Adã fieri. Ad lau. añ. Quàm pulchra es amica mea, colũba mea, immaculata mea: & odor vestimentorũ tuorũ super omnia aromata, hal'ah.
Ad vesp. hym. Aue maris stella.
Aña. Quàm pulchri sunt gressus tui filia principis: collũ tuũ sicut turris eburnea: oculi tui diuini, & comæ capitis tui sicut purpura regis, q̃ pulchra es, & q̃ decora charissima, haleluiah.

Die. 10. A Melchia. pp m. L. iij.

Melchiades Papa natione Apher, Maxẽtij, Licinij, & Maximini tẽporibus ecclesię præfuit. Hic instituit, vt neq; die Dñico, neq; quinta feria ieiunaretur, qm̃ hos dies pagani quasi sacros ieiuniis celebrarẽt. Multa quoq; cõstituit ad oblationes faciẽdas pertinẽtia, eo q̄ Manicheorũ hæresis tunc maxime in vrbe Roma inualescebat. Quibus peractis Maximini iussu martyrio coronat⁹ via Appia sepelitur, in Calisti cœmeterio quarto Idus Decemb. cũ ex sacris ordinibus semel habitis presbyteros septem, diaconos sex, episcopos duodecim creasset. Sedit autẽ annos quatuor, menses septẽ dies nouem.

Die. 11. B Damasus pp. cf. L. iij.

Damasus Papa natione Hispanus, qui Iuliani Imperatoris tẽpore præfuit ecclesiæ, in publico cõsilio adulterij causam dixit, & innocẽs absolutus est, Concordio atq; Calisto diaconis accusatoribus damnatis, qui falsum crimen detulerant, lataq; lege, vt in posterum falsi criminis delatores pœnã talionis subirent. Hic otio literario delectatus, res gestas omnium

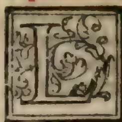
 supe-

ſuperiorum pontificum libro, quem ad Hieronymum miſit, memoriæ prodidit. Templa & cultum diuinū auxit. Baſilicas duas condidit, alteram in honorem diui Laurentij non longe à Theatro Pompeiano, quam fundis, domibusq; dotatā, magnis quoq; muneribus exornauit: alteram via Ardeatina ad Cathacūbas. Dedicauit & Platoniā, vbi corpora Petri & Pauli aliquādo iacuerant: verſibus quoq; elegantibus corpora ibi ſepulta celebrauit. Ipſe præterea inſtituit, vt pſalmi in eccleſia alternatim canerentur, & in fine cuiuſq; diceretur, Gloria patri & filio, & Spiritui ſancto. Vtque in principio Miſſæ cōfeſſio diceretur, quemadmodum & hodie fit. Hic primus interpretationi Hieronymi ſacræ ſcripturæ autoritatem dedit. Cum autem ſediſſet annos. xix. menſes. iij. dies. xj. moritur tertio Idus Decembris, ac ſepelitur via Ardeatina cum matre, & ſorore in Baſilica, quam ipſe condiderat. Oratio.

EXaudi domine preces noſtras: & interueniente beato Damaſo confeſſore tuo atq; pontifice: ſupplicationes noſtras placatus intende. Per dominum noſtrum Ieſum Chri.

Die. 12. C De aduentu.

Die. 13. D Lucia virgo martyr duplex minus. Lectio tertia.

LVcia virgo Syracuſana nobilis generis & egregiæ ab infantia pietatis, cum matre Eutitia, quæ fluxum ſanguinis patiebatur, religionis gratia Catanā, vbi ſanctæ Agathæ corpus magna Siculorum veneratione colitur, peruenit: & fuſis ad Agathæ ſepulchrū precibus, hac intercedēte impetrauit à Deo vt Eutitiam ſanaret. Tunc Lucia matrē multis precibus exorat, vt facultates quas ſibi dare conſtituerat nomine dotis, cū ſe cuidā iuueni deſpondiſſet, ſibi ſuo arbitratu collocandas traderet. Cū igitur Syracuſas rediiſſent, Lucia omnes ſuas facultates vendidit, & pecunias pauperibus diſtribuit. Quod vbi ſpōſus eius reſciuit, factū ægerrime ferens, ad vrbis præfectum Paſchaſium defert Luciam Chriſtianā eſſe, ac ſuperſtitioni ſeruientē bona ſua diſſipaſſe. Paſcaſius autē cum nulla ratione potuiſſet eā à vera pietate ad idolorum cultum auertere, multis & magnis tormentis cruciatam, iubet guttur gladio trāſfigi. Sed hoc vulnere

æ accepto, virgo nō ante amisit vocem, nec spiritū emisit, quā diuinitus aliqua futura prędicce ret, & in his ecclesiæ tranquillitatem futurā post Maximiani & Diocletiani tempora, quibus passa est Idibus Decemb. Eius autem corpus Syracusis conditum est, & longo post tempore Cōstantinopolim translatum, & hinc postremo Venetias.

Die. 14.15.16.17.18.19.20. de aduentu.

Die. 21. E Thomas apostolus duplex maius. Oratio.

A nobis quęsumus dñe beati apostoli tui Thomæ solennitatibus gloriari, vt eius semp & patrocinijs sublevemur, & fidē cōgrua deuotione sectemur. Per dñm. Lcō. iij.

THomas, qui & Didymus appellatur, natione Galilæus, fuit de numero duodecim apostolorū. Huic Christum à mortuis surrexisse dubitāti, nec cæteris apostolis quib' ipso absente apparuerat, eū surrexisse cōfirmantibus credenti, Christus ipse tractandū se præbuit. Ingressus enim foribus clausis huic professo se nō crediturū: nisi digitū in vulnera clauorū: & manū in lanceæ plagam inseruisset, in medio apostolorū cōsistens dixit: Infer huc digitū tuū, & vide man' meas: & affer manum tuam, & mitte in latus meum, noliq; incredulus esse. Quo facto, respondēs Thomas, Tu es (inquit) dñs me', & Deus me'. Itaq; sua dubitatione mágnū indubitatæ fidei testimoniū posteris credituris reliquit. Quos beatos fore tūc Christus testat' est his verbis: Quia vidisti me Thoma, credidisti, beati qui nō viderunt, & crediderūt. Post Christi vero ad patrē ascēsum Thomas multū de Christiana pietate meritus, quam in Medos, Persas, Hircanos, Brachmanos: & Indorū gentē, longe, lateq; ppagauit, in interna gentiū prędicatione delatus, multis editis miraculis ab eis, qui lucē veritatis infense oderāt, primū est candentib' laminis adustus, deinde in fornacē iniectus, postremo lāceis cōfossus, occubuit in Indiæ vrbe Calaminia, ibidēq; sepult' est. xij. Calē. Ianua.

Die. 22. & 23. de aduentu.

Vigilia Natiuitatis Dñi etiā si incidat in sabbato aut in dñica quarta Aduētus semper agitur officium de vigilia. Et dicitur.

Die. 24. A Ad matutinū inuit. Hodie scietis quia veniet dñs, & mane videbitis gloriā eius.

Hymni de Aduentu, videlicet. Vox clara eccc.66. Antipho. Crastina die delebitur iniquitas terræ, & regnabit super nos Saluator mundi, haleluiah.

Secundum Matthæum. Lcō. iij.

CVm esset desponsata mater Iesu Maria Ioseph, antequā conuenirent, inuenta est in vtero habens de spū sancto. Et reliqua. Homilia Origenis.

Quæ fuit necessitas vt desponsata esset Maria Ioseph, nisi propterea quatenus hoc sacramentum diabolo celaretur? Et ille malignus, fraudis cōmenta aduersus desponsatā virginē nulla penitus inuenisset? Vel ideo desponsata fuerat Ioseph, vt nato infanti, vel ipsi Mariæ curam videretur gerere Ioseph, siue in Ægyptum iens, vel inde denuo rediens. Ideo desponsata fuit Ioseph: non tamen in concupiscentia iuncta. Mater (inquit) eius: mater immaculata: mater incorrupta: mater intacta. Mater (inquit) eius: Cuius eius? Mater Dei vnigeniti, dñi & regis omnium, plasmatoris & creatoris cunctorum. Illius qui in cœlis est sine matre, & in terra est sine patre. Ipsius qui in cœlis secundum diuinitatem in sinu est patris: & in terris secundum corporis susceptionē in sinu est matris. O magnę admirationis gratia, ò inenarrabilis suauitas: ò ineffabile magnumq; sacramentum. Ipsa eadem virgo, ipsa & mater dñi, ipsa & genitrix, ipsa & eius ancilla, plasmatio eius ipsa quæ genuit. Quis vnquā audiuit ista? quis vidit talia? Et quis hoc excogitare potuit, vt mater virgo esset? intacta generaret? quæ & virgo permāsit & generauit? Sicut enim quondā rubus cōburi videbatur, & ignis eū non tangebat: & sicut tres pueri in camino ignis inclusi habebant, & tamen eos non lędebat incendiū, nec odor fumi erat in eis: vel queādmodum Danieli intra lacū leonū incluso, claustris nō apertus allatum est prandiū ab Abachuc: ita & hæc virgo sancta genuit dñm, sed intacta permansit: genuit infantem, & vt dictum est, virgo permansit. Ad laudes añ. Lauda, & lætare filia Sion: quia ecce ego venio, & habitabo in medio tui, haleluiah. Oratio.

DEus, qui nos redemptionis nostrę annua expectatione lętificas: pręsta, vt vnigenitū tuū, quē redemptorē læti suscipimus, venientē quoq; iudicē securi videamus Dñm nostrū Iesum Christum filium tuum: Qui tecum viuit & regnat.

Natiui-

Natiuitas dñi nostri Iesu Christi duplex maius. Ad vesp. hym.

CHriste redẽptor omniũ, Ex prẽ patris vnice Sol⁹ ante principiũ Natus ineffabiliter.
Tu lumen, tu splendor patris,
Tu spes perennis omnium:
Intende quas fundunt preces,
Tui per orbem famuli.
Memento salutis author,
Quòd nostri quondã corporis:
Ex illibata virgine
Nascendo formam sumpseris.
Sic præsens testatur dies,
Currens per anni circulum:
Quòd solus à sede patris,
Mundi salus adueneris.
Hunc cœlũ, terra, hunc mare,
Hunc omne, quod in eis est:
Authorem aduentus tui,
Laudans exultat cantico.
Nos quoq; qui sancto tuo
Redempti sanguine sumus:
Ob diem natalis tui,
Hymnum nouũ concinimus.
Gloria tibi dñe, Qui nat⁹ es de virgine: Cũ patre & sancto spũ,
In sempiterna secula. Amen.

Notandũ, ꝙ in omnibus horis in fine omniũ hymnorũ, tam de Natiuitate, quàm de aliis festis vsq; ad Epiphaniã dicitur. Gloria tibi dñe, Qui natus es. Añ. Completi sunt dies Mariæ, vt pareret filiũ suum primogenitum, haleluiah halah. Oro.

COncede quæsumus omnipotens Deus, vt nos vnigeniti tui noua ꝑ carnẽ natiuitas liberet, quos sub peccati iugo vetusta seruitus tenet. Per eun.

Die. 25. B Ad matutinũ inuita. Christus natus est nobis, venite adoremus. Hymnus.

A Solis ort⁹ cardine, Ad vsq; terræ limitem: Christum canamus principem, Natũ Maria virgine.
Beat⁹ author seculi, Seruile corpus induit: Vt carne carnẽ liberans, Ne perderet quos cõdidit.
Castæ parẽtis viscera, Cœlestis intrat grã: Venter puellæ baiulat, Secreta quæ non nouerat.
Domus pudici pectoris, Tẽplũ repente fit Dei: Intacta nesciẽs virum, Verbo concepit filium.
Enixa est puerpera, Quem Gabriel prædixerat: Quem matris aluo gestiens, Clausus Ioannes senserat.
Fœno iacere pertulit, Præsepe nõ abhorruit: Paruoq; lacte pastus est, per quẽ nec ales esurit.

Gaudet chorus cœlestiũ, Et angeli canũt Deo: Palamq; fit pastoribus, pastor creator omniũ.
Gloria tibi dñe, qui natus es.
Aña. Dñs dixit ad me, Filius meus es tu, ego hodie genui te.
Notandum, ꝙ hodie omittuntur prima & secunda lec. occurrentes in Dominicali, & loco earum leguntur infrascriptæ.
Ex Isaia. Lectio prima.

ca.9. PRimo tempore alleuiata est terra Zabulon, & terra Nephthali, & nouissimo aggrauata est via maris trans Iordanem Galilææ gentiũ. Populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnã; habitãtibus in regione vmbræ mortis, lux orta est eis. Multiplicasti gentem, nõ magnificasti lætitiam. Lætabuntur coram te, sicut qui lætantur in messe, sicut exultãt victores capta præda, quãdo diuidũt spolia. Iugum enim oneris eius, & virgã humeri eius, & sceptrũ exactoris ei⁹ superasti, sicut in die Madian. Quia oĩs violenta prædatio cũ tumultu, & vestimentũ mistũ sanguine erit in combustionem & cibus ignis. Paruulus enim natus est nobis, & filius datus est nobis: & factus est principatus super humerũ eius: & vocabiť nomẽ eius admirabilis, consiliarius, Deus fortis, pater futuri seculi, princeps pacis. Multiplicabitur eius imperiũ, & pacis non erit finis. Super solium Dauid, & super regnum eius sedebit: vt confirmet illud, & corroboret in iudicio & iustitia, amodo & vsque in sempiternum.

Cõsolamini, cõsolamini popule meus, dicit Deus vester. c.40.
Loquimini ad cor Ierusalẽ, & aduocate eã, qm̃ cõpleta est malitia eius, dimissa est iniquitas illius. Suscepit de manu dñi duplicia pro oĩbus peccatis suis.

Consurge, cõsurge, induere c.52.
fortitudine tua Sion: induere vestimentis gloriæ tuæ Ierusalem ciuitas sancti, qa non adiiciet vltra vt pertranseat per te incircuncisus & immũdus. Excutere de puluere, cõsurge, sede Ierusalẽ. Solue vincula colli tui captiua filia Sion. quia hæc dicit dñs, Gratis venundati estis, & sine argento redimemini.

Secundum Lucam. Lectio. ij.

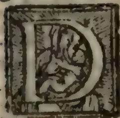
FActum est autẽ in diebus ca.2.
illis exiit edictũ à Cæsare Augusto, vt describeretur vniuersus orbis. Hæc descriptio prima, facta est à præside Syriæ Cyrino. Et ibant omnes vt profiterentur, singuli in suã ciuitatem. Ascendit autẽ & Ioseph à Galilæa de ciuitate Nazareth, in

in Iudæã in ciuitatẽ Dauid,quę vocatur Bethlehẽ, eo ꝙ esset de domo & familia Dauid, vt profiteretur cũ Maria desponsata sibi vxore,prægnãte. Factũ est aũt:cum essent ibi,impleti sunt dies vt pareret. Et peperit filiũ suũ primogenitũ, & pannis eũ inuoluit, & reclinauit eũ in pręsepio:quia non erat ei locus in diuersorio. Et pastores erant in regione eadem vigilantes,& custodientes vigilias noctis super gregẽ suũ. Et ecce Angelus dñi stetit iuxta illos, & claritas Dei circunfulsit illos, & timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus, Nolite timere:ecce enim euãgelizo vobis gaudium magnum qđ erit omni populo:qa natus est vobis hodie saluator, qui est Christus dñs,in ciuitate Dauid. Et hoc vobis signum: Inuenietis infantẽ pannis inuolutũ,& positũ in pręsepio. Et subito facta est cũ angelo multitudo militię cœlestis, laudãtiũ Deũ & dicẽtiũ. Gloria in altissimis Deo:& in terra, pax hominib⁹ bonæ voluntatis. Et factũ est:vt discesserunt ab eis angeli in cœlũ, pastores loquebantur adinuicẽ. Trãseam⁹ vsq; Bethlehem, & videamus hoc verbum quod factũ est, quod fecit dñs & ostendit nobis, Et venerũt festinantes:& inuenerunt Mariã & Ioseph, & infantem positum in præsepio. Videntes autẽ cognouerunt de verbo quod dictum erat illis,de puero hoc. Et omnes q audierãt mirati sunt, & de his quæ dicta erant à pastoribus ad ipsos. Maria autem conseruabat omnia verba hæc conferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores, glorificantes & laudantes Deum, in omnibus quæ audierant & viderant, sicut dictum est ad illos.

Sermo sctĩ Leonis papæ. Liiij

SAluator noster, dilectissimi, hodie natus est:gaudeam⁹. Neq; enim fas est locũ esse tristitię, vbi natalis est vitæ. Quæ cõsumpto mortalitatis timore ingerit nobis de promissa æternitate lætitiã. Nemo ab huius alacritatis participatione secernitur. Vna cunctis lætitiæ communis est ratio: qa dñs noster peccati mortisq; destructor, sicut nullũ à reatu liberũ reperit, ita liberandis omnibus venit. Exultet sanctus,quia appropinquat ad palmam. Gaudeat peccator, qa inuitatur ad veniam. Animetur gẽtilis, quia vocatur ad vitã. Dei nanq; filius secundum plenitudinẽ temporis,quã diuini cõsilij inscrutabilis altitudo disposuit, recõciliandam

authori suo naturam generis sumpsit humani: vt inuentor mortis diabol⁹, per ipsam,qua vicerat,vinceretur. In quo cōflictu pro nobis inito, magno & mirabili æquitatis iure certatū est. dum op̄s dn̄s cū sæuissimo hoste,non in sua maiestate,sed in nr̄a humilitate congreditur. Obiiciens ei eandē formā, eandemq; naturā: mortalitatis quidem nostrę participē, sed peccati totius expertē. Ad laudes an̄. Exortum est in tenebris lumen rectis,misericors, & miserator, & iustus dn̄s. Ad vesper. hym. Christe redemptor. vt sup. An. Hodie Christus natus est, hodie Saluator apparuit: hodie in terra canunt angeli: lętantur archangeli. Hodie exultant iusti dicētes. Gloria in excelsis Deo. Haleluiah haleluiah. Oratio. Concede quæsumus. vt supra. Deinde pro cōmemora. sancti Stephani an̄. Stephanus autem plenus gratia & fortitudine faciebat prodigia, & signa magna in populo. Oremus. Orō.

A nobis quęsumus dn̄e imitari quod colimus: vt discamus & inimicos diligere: quia eius natalitia celebramus, qui nouit etiā pro persecutoribus exorare dn̄m nostrū Iesum Christū filium tuū: Qui tecū. Stephan⁹ protomartyr du.ma. Die. 26. C Ad matutinū inuita. Christū natū qui beatū hodie coronauit Stephanū venite adoremus. Hym Martyr Dei. &c. vt in cōi vnius marty.an̄. Ecce video cœlos apertos, & Iesum stantem à dextris Dei. Lcō. iij.

STephanus vnus ex septem diaconis,qui propter fidē & sapiētiā fuerūt ab apostolis electi, plenus gratia & fortitudine edebat corā populo magna miracula. Cōtra quē cum synagogæ,quæ dicebātur Libertinorū & Cyrenensiū ac Alexandrinorum,& eorū qui ex Cilicia venerant,& Asia, quidam disputarę cœpissent, nec eius sapientiæ ac spiritui,q loquebatur,obsistere possent, subornarūt quosdam, qui se dicerent Stephanum audisse,cum verba blasphemię in Deū ac Mosen protulisset. Itaq; plebe, ac senioribus, & Scribis concitatis, concursuq; facto in Stephanū manus iniiciunt, ipsumq; ad conciliū abstrahunt, submissis falsis testibus, qui dicerent ipsum in locū sanctū & legē solitū esse cōtinenter male loqui,& affirmare Iesum Nazarenum locū illū esse demolitu-rū, & mores,quos Moses tradidisset,

disset, mutaturũ. Rogatus igitur à principe sacerdotũ vtrum vera essent, quæ ipsi obiicerentur, longe repetita narratione, multa de figuris veteris testamenti, quæ venturũ Christum significabant, multa etiã de Iudæorum inueterata perfidia & peruicacia, ac prophetarũ persequutione disseruit. Quib9 auditis, illi magnopere cruciabantur. Spectans porro in cœlum, Ecce (ait) video cœlos apertos, & filiũ hominis stantẽ à dextris virtutis Dei. Illi vero exclamantes voce magna comprimebãt aures suas, & cum impetu facto extra vrbem eiecerũt, & lapidibus obruebãt inuocantẽ & dicentem, dñe Iesu, suscipe spiritum meũ. Postremo cum genibus flexis clamasset voce magna, Dñe, ne statuas illis hoc peccatum, migrauit ad dñm.

Ad laudes añ. Lapidabant Stephanum inuocantẽ, & dicentẽ, dñe Iesu suscipe spiritũ meum, & ne statuas illis hoc peccatũ. Oratio. Da nobis quæsumus. vt supra. Deinde pro cõmemoratione natiui. dicitur. Orem9. Oĩo. Concede quæsumus. &c. Ad vesp. hym. Deus tuorũ. Añ. Sepelierunt autem Stephanum viri timorati, & fecerunt planctum magnũ super eum. Oĩo. Da nobis. Deinde pro commemoratione sancti Ioannis aña. Iste est Ioãnes, q̃ supra pectus dñi in cœna recubuit, Beatus Apostolus, cui reuelata sunt secreta cœlestia. Oremus. Oĩo.

Cclesiã tuã dñe benign9 illustra: vt beati Ioannis Apostoli tui & euangelistæ illuminata doctrinis, ad dona perueniat sempiterna. Per domi.

Deĩde fit cõme. de natiu. vt sup. Oremus. Cõcede q̃s oẽs Deus.

Die. 27. D Ioãnes Apostolus & Euãgel. du. ma. Ad matu. inui. & hym. de cõi Apostolorũ añ. Hic est discipulus ille, qui testimonium perhibet de his: & scimus, quia verum est testimonium eius. Lectio tertia.

IOannes Apostolus & Euangelista, qui cũ Iacobo fratre Christũ se vocantẽ relictis retibus & patre Zebedæo sequutus est, mira charitate Christũ dilexit: estq; ab ipso maxime oĩum discipulorũ dilect9. Hũc enim Christus suç trãsfigurationi voluit cum Petro & Iacobo fratre interesse, & cũ eisdẽ se comitari ad Iairi archisynagogi filiã sanandã ingredientẽ: idemq; cũ Petro missus est, vt illi Pascha pararẽt: in eaq; postrema cœna

in sinu dñi recubuit,& solus est ausus eundem de proditoris nomine percõtari. Et ꝙ est omniũ maximũ mutuæ dilectionis argumentũ, Christus cum penderet in cruce huic potissimũ matrem suã cõmendauit, ad eam enim cõuersus, Mulier (inquit) ecce filius tuus: & ad illũ, Ecce mater tua. Hic quoq; primus omniũ apostolorũ post resurrectionẽ ad monumentũ peruenit. Idem cæteris euangeliis approbatis ad asserendã Christi diuinitatem cõtra Hebionitas hæreticos, scripsit euangelium vltimus omniũ in Asia. Cum aũt in persequutione Domitiani Ephesi captus, & Romæ (vt Tertulian⁹ est author) in doliũ feruẽtis olei deiect⁹, incolumis euasisset, in Pathmon insulã relegat⁹ est, vbi Apocalypsim conscripsit. Vnde reduct⁹ Ephesum (actis Domitiani post eius mortem à senatu resçissis) Drusianam insigni religione mulierẽ nuper defunctã in Christi Nazareni nomine ad vitam reuocau t, quo miraculo multos ad verã fidem conuertit, ibiq; vsq; ad Traianum principẽ perseuerans, ecclesias Asiæ à se fundatas sanctissime rexit. Tandem senio cõfect⁹, sexagesimo octauo post passionẽ dñi anno, suæ vero ætatis nonagesimonono structũ sibi apud Ephesum sepulchrũ viuẽs subiit. Tum splẽdor tumulo circũfusus, loci hominisq; aspectũ circunstantib⁹ ademit, quo postmodũ remittente, inane apparuit conditorium, nec ipse post id tempus est in terris visus. Ad laud. añ. Sunt de hic stãtibus, qui nõ gustabunt mortẽ, donec videant filiũ hominis ĩ regno suo. Orõ. Ecclesiã tuam. &c. Deinde pro cõme. Natiui. & sancti Stephani dicitur. Oremus. Orõ. Concede. &c. Oratio. Da nobis. &c. Ad vesp. hym. Exultet cœlum. vt in cõmuni apřorũ añ. Exiit sermo inter fratres, ꝙ discipulus ille nõ moritur: & non dixit Iesus, nõ moritur: Sed, sic eũ volo manere donec veniam. Orõ. Ecclesiã. &c. Deinde pro cõme. Inno. añ. Hi sunt qui cum mulierib⁹ nõ sunt coinquinati, virgines enim sunt: & sequuntur agnum quocũq; ierit. Oratio.

Eus cui⁹ hodierna die præconiũ Innocẽtes martyres nõ loquendo sed moriendo cõfessi sunt: oĩa in nobis vitiorũ mala mortifica: vt fidem tuã, quã lingua nostra loquit, etiã moribus & vita fateatur. Per.

Deinde

Deinde fit cōmemo. de Natiui. & sancto Stephano vt supra.
Oremus. Cōcede quęsumus ops Deus. Et Da nobis quęsumus dn̄e.
Innocētes martyres duplex mi.
Die. 28. E Ad matu. iui. & hym. de cōi pluri. mart. añ. Herodes iratus occidit multos pueros in Bethlehē Iudæ ciuitate Dauid.
Ex cap. ij. Matth. Lectio tertia.

Angelus dn̄i apparuit in somnis Ioseph, dicēs Surge, & accipe puerū & matrem eius, & fuge in Ægyptū, & esto ibi vsq; dū dicā tibi. Futurū est enim vt Herodes quęrat puerū ad perdendū eum. Qui consurgens, accepit puerū & matrē eius nocte: & secessit in Ægyptum. Et erat ibi vsq; ad obitū Herodis: vt adimpleretur quod dictū est à dn̄o per prophetā dicentē, Ex Ægypto vocaui filiū meū. Tunc Herodes videns qm̄ illusus esset à Magis, iratus est valde: & mittens occidit oēs pueros qui erāt in Bethlehem, & in omnibus finibus eius, à bimatu & infra, secundū tempus quod exquisierat à Magis. Tūc adimpletum est quod dictum est per Ieremiam prophetam dicentem, Vox in Rama audita est, ploratus & vlulatus multus, Rachel plorans filios suos, & noluit consolari, quia non sunt.

Ad laudes añā. Vox in Rama audita est: ploratus & vlulatus multus, Rachel plorans filios suos. Oratio. Deus cuius. &c.
Deinde pro cōme. Natiuita. scti Stephani & scti Ioānis dicitur.
Oremus. Orō. Concede. Orō. Da nobis. Orō. Ecclesiā tuam.
Ad vesperas hymnus de communi plurimorum marty. añ.
Innocentes pro Christo infantes occisi sunt, ab iniquo rege lactentes interfecti sunt: ipsum sequuntur agnum sine macula, & dicunt semper: Gloria tibi dn̄e. Orō. Deus cuius. &c.
Deinde fit cōme. de Natiui. scti Stepha. sancti Ioānis vt supra.
Oremus Concede q̄s ops Deus. Et Da nobis q̄s dn̄e imitari. Et Ecclesiam tuam dn̄e benignus.
Notandū q̄ licet festa scti Thomæ Cantuariēsis & scti Siluest. sint simplicia, tamē si aliquod eorū inciderit in dn̄ica, officiū fit de festo, & nihil de dn̄ica.
Die. 29. F Thomas archiepisc. Cantuariensis martyr. Lcō. iii.

Thomas natione Anglus suscepto archiepiscopatu Cantuariensi, vt in cancellariæ muneribus obeundis strenue se gesserat, sic in ecclesia administranda fortem & constantem animū præstitit. Nam cum rex Henricus coacta Synodo, leges quasdā

quasdã ferre moliretur dignitati, & cõmodis ecclesię perniciosas, tam sancte & constanter se conatib⁹ eius opposuit, vt nullis neq; pollicitationibus, neq; minis potuerit deterreri. Itaque missus est ipse in exiliũ, & tota eius cognatio regno excedere iussa, cunctorũ bonis publicatis. Sexto autem anno papa & Gallorũ rege intercedẽtib⁹, ab exilio cum ingenti totius regni gratulatione reuocat̃, magno tamẽ scelere atq; fraude regis. Qui dolẽs sacrilegos suos conatus Thomæ sanctitate ad nihilũ recidisse, violata fide, mittit armatorũ manũ, qui eũ in sua ecclesia trucidarẽt. Quibus ille aduenientibus, portas ecclesiæ, quas clerici ad obsistendũ clauserant, patefecit, seq; intrepidũ obtulit iugulandũ, hoc duntaxat precatus, ne suorũ quisquã læderetur. In me (inquit) vnum tela conuertite: non enim recuso pro Dei ecclesia mortẽ oppetere. Itaq; flexis genibus Deum adorans, gladiis impiorũ confossus occubuit, quinto calend. Ianuarij. Cuius corpus in eadẽ ecclesia conditum est magnificentissimo sepulchro. Oratio.

DEus, pro cuius ecclesia gloriosus pontifex Thomas gladiis impiorũ occubuit: pręsta q̃s, vt oẽs qui eius implorãt auxiliũ, petitionis suæ salutarẽ consequantur effectum. Per.

In laudib⁹ & vespis pro cõme. Natiui. sctĩ Stephani sctĩ Ioan. sctõrũ Innocen. dicit̃. Oremus. Deinde dñr eorũ orões: & sic fieri debet vsq; ad circũcisionẽ.

Die. 30. GIuuitato. Hymnus, & antipho. dicuntur de natiui. Secundum Lucam. Lectio. iij.

IN illo tempore: Erãt Ioseph & Maria mater Iesu mirãtes super his quę dicebãtur de illo. Et reliqua. Homilia Origenes. ca. 2.

Congregemus in vnũ ea, quæ in ortu Iesu dicta scriptaq; sunt de eo: & tunc scire poterim⁹ singula quæq; digna esse miraculo. Quam ob rem mirabatur & pater (Sic enim appellat⁹ est Ioseph, qa nutritor ei⁹ fuit) Mirabatur & mater, super omnibus quæ dicebantur de eo. Quænã ergo sunt de paruulo Iesu dicta? Pastores erãt in regione illa, vigilãtes & obseruãtes custodias noctis. Venit angel⁹ sub ipsa hora natiuitatis Iesu, & ait ad eos, Ite, & inuenietis infantẽ inuolutũ pannis, & positum in præsepio. Necdũ Angel⁹ verba finierat: & ecce multitudo cœlestis exercit⁹ laudare cœpit & benedicere Deũ. Cũ hoc pastores trepidi ꝑspexissent, & angelus recess-

recessisset ab eis, dixerunt ad se inuicē. Eam' vsq; Bethleem, & videamus hoc factū quod dn̄s ostendit nobis. Venerunt, & inuenerunt paruulum. Tam illi q̄ pastores quæ facta fuerāt mirabantur. Sup hoc & de Simeone scribitur, ꝙ rumorem auxerit, & miraculi vel magna pars fuerit. Tenuit enim puerū in brachiis suis: & ait, Nunc dimittis seruum tuum dn̄e, secundum verbum tuum in pace, Quia viderunt oculi mei salutare tuū. Fastigiū, & (vt ita dicā) culmen super his quæ iactabantur de Iesu: & pater & mater illius mirabantur, Sermo Simeonis fuit. Non enim suffecit ei tenere paruulum, & ea quæ de semetipso sunt proloqui, sed benedixit patri illius & matri. Oratio.

OMps sempiterne Deus dirige actus nostros in beneplacito tuo: vt in nomine dilecti filij tui, mereamur bonis operibus abundare. Per eundē.

Die. 31. A Syluester pp ꝯf. L. iij.

SYluester patria Roman' ad summū pontificatū electus est Cōstātino Imperatore, qui Constantinus Christianæ religionis tam studiosus fuit, vt nō alio q̄ crucis signo in bellis vteretur: quod instāte pugna, qua Maxentiū tyrannū deuicit, ex lumine factū, ipse & exercitus viderat cœlo sereno circa meridiem sole declinante, his verbis inscriptū: Constantine, in hoc signo vince, authore Sozomeno in tripartita historia: qui Eusebiū testari refert se Cōstantinum eundē audiuisse, cum id palam multis referret, & iureiurando confirmaret. Quā occasionē nactus Syluester, relicto Soracte monte, quo fuerat à tyrannis relegatus, Romā venit. Cōstātinūq; bene iam in Christianos animatū promptiorem reddidit, ad optime de ecclesia Dei merendū. Longum vtiq; esset recensere, quæ & quāta ad cultū Dei pertinentia optimus Imperator eius suasu fecerit. Cōstitutiones autem Syluestri præcipuæ fuerūt, vt chrisma ab episcopo tantū consecraretur. Vt baptizatū chrismate liniat presbyter instāte morte. Vt clericus in curia causas ne agat, neve ante iudicem secularē causam dicat. Diaconus in ecclesia celebrandi causa dalmatica induatur, & palla linostima læua eius tegatur. Cum aūt in pōtificatu annos viginti tres, menses decem, dies vndecim sanctissime vixisset, mortuus in cœmeterio Priscillæ via Salaria sepelitur pridie Calend. Ianuarij.

COMMVNE Sanctorum.

Notandum quòd Inuitatoria. Hymni. Añç, Tertię lectiões, & Orõnes infrascriptorũ Cõmuniũ, dĩr qñ celebratur aliquod festũ cui nihil est propriũ assignatũ, & si alicui aliquid fuerit assignatũ, qđ defuerit, petendũ est ex infrascriptis Cõmunib'. Notãdũ pręterea, q̀ si in aliqua regione, aut ciuitate inciderit festũ alicui' sctĩ, eius regionis, aut ciuitatis patroni, & nõ fuerit de contentis in Calendario huius Breuiarij, celebrąbit' apud ipsos, eo die quo hactenus celebrarĩ cõsueuit, & offm̃ fiet vt in infra scriptis cõmunib'. Si aũt eo die inciderit in Calẽdario aliud festũ simplex, fiet cõme. de eo ad Primam: si vero fuerit duplex, trãsferatur, quẽadmodũ hactenus ipsi transferre cõsueuerũt. Aduertẽdũ insup, quod licet in quibusdã Cõmunib' assignant' duę tertię lectiones, nõ tñ sunt ambę legẽdę, sed altera tñ, quã quisq; maluerit. Itẽ notandũ q̀ in Cõmunib' in quibus vna tñ assignat' Aña ad vesp. illa dicenda est in vtrisq; vesp. qñ celebratur aliquod festũ duplex, & similiter faciendũ de Hymno, si dictum festum habet vtrasq; vesp. vt in regulis generalibus.

APOSTOLORVM ET euãgelistarũ cõe. Ad vesp. hym.

Exultet cœlũ laudib', Resultet terra gaudiis: Apostolorum gloriã Sacra canũt solennia.

Vos secli iusti iudices, Et vera mũdi lumina, Votis precamur cordiũ, Audite preces supplicũ.

Qui cœlũ verbo clauditis, Serasq, ei' soluitis: Nos à peccatis oĩbus Soluite iussu quęsumus.

Quorum præcepto subditur Salus, & languor omnium: Sanate ægros moribus, Nos reddentes virtutibus.

Vt cum iudex aduenerit Christus in fine seculi, nos sempiterni gaudij, Faciat esse compotes.

Deo patri sit gloria, Eiusq; soli filio Cũ spũ paracleto, Et nunc & in perpetuũ. Amẽ. An. In omnem terrã exiuit sonus eorũ, & in fines orbis terræ verba eorũ. Ad matu. inui. Regẽ Apostolorum dñm venite adore. Hym.

Aeterna Christi munera Apostolorum gloriam, Laudes canentes debitas Lætis cana-

canamus mentibus.
Ecclesiarũ principes, Belli triũphales duces, Cœlestis aulæ milites, Et vera mundi lumina.
Deuota sanctorum fides, Inuicta spes credentium, Perfecta Christi charitas, Mundi triumphat principem.
In his paterna gloria, in his voluntas Spiritus, Exultat in his filius, Cœlum repletur gaudio.
Te nũc redemptor quęsumus, Vt ipsorũ cõsortio: Iungas precantes seruulos, In sempiterna secula. Amen. Añ. Constitues eos principes super omnẽ terrã, memores erunt noĩs tui dñe. Ad laud. añ. Vos qui reliquistis omnia, & sequuti estis me, centuplum accipietis, & vitã æternam possidebitis. Ad vespe. añ. Tradent enim vos in conciliis, & in synagogis suis flagellabunt vos: & ante reges, & præsides ducemini propter me in testimonium illis, & gentibus.

VNIVS MARTYRIS commune. Ad matuti. inuita.

Regem martyrum dominum venite adoremus. Hymnus.

Artyr Dei, q vnicũ Patris sequendo filium Victis triumphãs hostibus, Victor, fruẽs cœlestibus.

Tui precatus munere nostrum reatum dilue, Arcens mali cõtagium, Vitæ remouens tædium.
Soluta sunt iam vincula Tui sacrati corporis, Nos solue vinclis seculi Amore filij Dei.
Deo patri sit gloria &c. Añ. Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor & ego eum coram patre meo.

Sermo sancti Augusti. Lcõ. iij.

TRiumphalis beati martyris N. dies hodie nobis anniuersaria celebritate recurrit, cuius glorificationi sicut congaudet ecclesia, sic eius proponit sequenda vestigia. Si enim compatimur, & conglorificabimur. In cuius glorioso agone duo nobis præcipue consideranda sunt, indurata videlicet tortoris sæuitia, & martyris inuicta patientia. Sæuitia tortoris, vt eã detestemur. Patiẽtia martyris, vt eam imitemur. Coronata itaq; est beati martyris patientia, mancipata est æternis cruciatibus tortoris incorrecta malitia. Hoc attendens in agone suo gloriosus Christi athleta N. non exhorruit carcerẽ, ad imitationem capitis sui tolerauit probra, sustinuit irrisiones, flagella nõ timuit: & quot ante mortẽ pro Christo pertulit supplicia, tot ei de se obtulit sacrifi-

cia. Quod enim propinãte apostolo biberat, alte retinebat: qa non sunt condignæ passiones huius temporis ad futurã gloriam, quę reuelabitur in nobis.

Secundũ Lucam. Alia. Lcõ. iij.

c. 14. IN illo tpe: Dixit Iesus turbis, Si quis venit ad me, & non odit patrẽ suũ, & matrẽ, & vxorem, & filios, & fratres, & sorores, adhuc autẽ & animã suam, nõ potest meus esse discipulus.

Et reſ. Hom. scti Grego. papæ.

SI cõsiderem⁹, fratres charissimi, quę & quanta sunt quæ nobis promittuntur in cœlis, vilescunt animo oĩa quę habẽtur in terris. Terrena nãq; substantia supernæ felicitati cõparata, pondus est, nõ subsidiũ. Tẽporalis vita æternæ vitę cõparata, mors est potius dicenda q̃ vita. Ipse enim quotidianus defect⁹ corruptionis, q̃d est aliud quã quędã prolixitas mortis? Quæ aũt lingua dicere, vel quis intellect⁹ capere sufficit illa supernę ciuitatis quãta sint gaudia? angelorũ choris interesse, cũ beatissimis spiritibus glorię cõditoris assistere, prę̃sentẽ Dei vultũ cernere, incircunscriptũ lumen videre, nullo mortis metu affici, incorruptionis perpetuę munere lætari? Sed ad hæc audita inardescit animus; iamq̃; illic cupit assistere, vbi se sperat sine fine gaudere. Sed ad magna prę̃mia perueniri nõ põt, nisi per magnos labores. Vnde Paulus egregius prædicator dicit, Non coronabitur, nisi qui legitime certauerit. Delectat igitur mentem magnitudo præmiorũ: sed nõ deterreat certamen laborũ.

Ad laudes aña. Iste sanctus pro lege Dei sui certauit vsque ad mortem, & à verbis impiorum nõ timuit: fundatus enim erat supra firmam petram. Oratio.

PRæsta quæsumus omnipotens Deus, vt intercedente beato N. martyre tuo, à cunctis aduersitatib⁹ liberemur in corpore, & à prauis cogitationibus mũdemur in mẽte. Per do.

Si fuerit mar. & pontifex. Orõ.

INfirmitatẽ nostram respice oĩpotens Deus, & quia pondus ꝓprię actionis grauat, beati N. martyris tui, atq; pontificis intercessio gloriosa nos protegat. Per do. Ad vesper. hym.

DEus tuorũ militum Sors, & corona, præmium, Laudes canentes martyris Absolue nexu criminis.

Hic nempe mundi gaudia, Et blandimẽta noxia, Caduca rite deputãs, Peruenit ad cœlestia.

Pœnas cucurrit fortiter: Et sustulit viriliter, Pro te effundens

san-

ſanguinē ęterna dona poſſidet. O b hoc precatu ſupplici Te poſcimus piiſſime. In hoc triumpho martyris, Dimitte noxam ſeruulis.
L aus & perēnis gloria Deo patri, & filio, Sctō ſimul paraclito In ſempiterna ſecula. Amē. Aña. Qui vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me.
PLVRIMORVM MARtyrum cōmune. Ad matu. inui. Regem martyrum dominum venite adoremus. Hymnus.

Eterna Chriſti munera, Et martyrum victorias Laudes canentes debitas Lætis canamus mentibus.
T errore victo ſeculi, Pœniſq; ſpretis corporis, Mortis ſacrę cōpendio, Vitā beatam poſſident.
T radūtur igni martyres, Et beſtiarū dentibus, Armata ſæuit vngulis Tortoris inſani man⁹.
N udata pendent viſcera, Sanguis ſacratus funditur, Sed permanent immobiles Vitæ perennis gratia.
T e nūc redemptor quęſumus, Vt martyrum conſortio Iungas precantes ſeruulos, In ſempiterna ſecula. Amen. Añ. Tanquā aurum in fornace probauit electos dn̄s, & quaſi holocauſta accepit eos in æternū. Lcō. iij.
N Atalē hodie, dilectiſſimi, celebramus ſanctorū martyrū N. & N. qui cōtemnentes ſceleratorū iuſſa principū, modo coronantur, & accipiūt palmā laborū: quia fundati erāt ſupra firmā petrā, id eſt Chriſtū. De talibus & huiuſmodi Apoſtol⁹ mente cōpunctus ingemiſcens ait, Sancti ludibria & verbera experti, inſuper & vincula & carceres, lapidati ſunt, ſecti ſunt, tētati ſunt: ī occiſione gladij mortui ſunt. Circuierunt in melotis & in pellibus caprinis egentes, anguſtiati, afflicti, quibus dignus non erat mundus. Et beatus Gregorius in expoſitione cuiuſdam euangelij, Ecce (inquit) electi Dei carnem domant, ſpiritū roborāt, dæmonibus imperant, virtutibus coruſcant, pręſentia deſpiciunt, æternam patriā vocibus moribuſq; prædicant. Eam etiā moriendo diligūt: atq; ad illā per tormenta attingunt. Occidi poſſunt, & flecti nequeunt. Et ſi coram hominibus tormenta paſſi ſunt, ſpes illorum immortalitate plena eſt. In paucis vexati, in multis bene diſponentur: quoniam Deus tentauit eos, & inuenit illos dignos ſe. Tanquā aurū in

fornace probauit illos: & quasi holocausta hostię accepit illos. Sermo scti Aug. epi. Alia/Liiij.

QVotiescunq;, fratres charissimi, sanctorũ martyrũ solénia celebramus, ita ipsis intercedẽtibus expectam⁹ à dño consequi temporalia beneficia: vt ipsos martyres imitando accipere mereamur æterna. Ab eis enim sanctorũ martyrũ in veritate festiua gaudia celebrãtur, qui ipsorũ martyrũ exẽpla sequuntur. Solennitates enim martyrũ exhortationes martyriorũ sunt: vt imitari nõ pigeat, quod celebrare delectat. Sed nos volumus gaudere cum sanctis, & tribulationes mundi nolumus sustinere cum illis. Qui enim sanctos martyres, vel inquãtũ potuerit, noluerit imitari, ad eorum beatitudinẽ nõ poterit peruenire. Sic & Apostolus Paulus prædicat, dicens, Si fuerimus socij passionũ, erimus & consolationũ. Et dñs in Euãgelio, Si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis odio habuit. Recusat esse in corpore, qui odium nõ vult sustinere cum capite. Sed dicet aliquis, Et quis est q possit beatorum martyrũ vestigia sequi? Huic ego respondeo, Quia nõ solum martyres, sed & ipsum dominũ cum ipsius adiutorio, si volumus, possumus imitari.

Ad laudes aña. Istorũ est enim regnũ cœlorũ, qui cõtempserũt vitã mundi, & peruenerunt ad præmia regni, & lauerũt stolas suas in sanguine agni. Oratio.

DEus, qui nos annua sanctorum martyrũ tuorum N. & N. solennitate lætificas: concede propitius, vt quorum gaudem⁹ meritis, accendamur exemplis. Per dominum no.

Si fuerint ma. pontifices. Oro.

BEatorum martyrum pariterq; pontificum N. & N. nos quęsumus dñe festa tueantur, & eorum cõmendet oratio veneranda. Per dominum nostrum. Ad vesperas hymnus.

REx gloriose martyrum,
Corona confitentium:
Qui respuentes terrena,
Perducis ad cœlestia.
Aurem benignam protinus,
Appone nostris vocibus,
Trophæa sacra pangimus,
Ignosce quod delinquimus.
Tu vincis in martyribus,
Parcendo confessoribus:
Tu vince nostra crimina,
Donando indulgentiam.
Deo patri sit gloria. &c. Aña.

Gaudẽt in cœlis animę sanctorum, qui Christi vestigia sunt secuti, & quia pro eius amore san-

sanguinem suum fuderũt, ideo cum Christo exultãt sine fine. Notandũ q si simul celebrãtur festũs, & sancta martyres, officiũ fit de cõmuni plurimorũ mar.

CONFESSORIS PONtificis cõmune. Ad matut. inui.

Regem cõfessorum dominum venite adoremus. Hymnus.

Esu redẽptor omnium, Perpes corona præsulum, In hac die clementius Nostris faueto precibus.

Tui sacri qua nominis Cõfessor almus claruit: Hui' celebrat annua Deuota plebs solennia.

Qui rite mundi gaudia Huius caduca respuẽs: Cũ angelis cœlestibus Lætus potitur prẽmiis.

Huius benignus annue, Nobis sequi vestigia: Hui⁹ precatu seruulis, Dimitte noxã criminis.

Sit Christe rex piissime, Tibi patriq; gloria: Cũ spiritu paracleto, Et nunc, & in perpetuum. Amen. Añ. Ecce sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit Deo, & inuentus est iustus.

Ex serm. sctĩ Ambrosij. Lcõ. iij.

AD sancti ac beatissimi patris nostri N. cuius hodie festa celebramus, laudes addidisse, aliquid decerpsisse est. Cũ siquidẽ virtutũ eius gratia non sermonibus exponenda sit, sed operibus cõprobãda. Cũ enim dicat scriptura diuina, Gloria patris est filius sapiens, quantæ huius sunt gloriæ, qui tantorũ filiorum sapiẽtia & deuotione lætatur? In Christo enim Iesu per euangeliũ ipse nos genuit. Quicquid igitur ĩ sancta plebe hac põt esse virtutis & gratiæ, de hoc quasi de quodã lucidissimo fonte omniũ riuulorũ hæc puritas emanauit. Etenim qa castitatis pollebat vigore, quia abstinẽtiæ gloriabat angustiis, quia blandimẽtis erat præditus lænitatis, oĩum ciuiũ in Deum prouocauit affectũ. Quia põtificis administratione fulgebat, plures è discipulis reliquit sui sacerdotij successores. Bene ergo & cõgrue in hac die quã nobis beati pr̃is nr̃i N. huius ad paradisum trãsitus exultabilem reddidit, prẽsentis psalmi versiculum decantauim⁹. In memoria æterna erit iustus. Digne enim in memoriã vertitur hominũ, qui ad gaudiũ trãsijt angelorũ. Qui iam gratiã Christi clarificat' inuenit: quia mundi gloriã nõ qũsiuit: cauens illud quod dicit sermo diuinus. Ne laudaueris hominẽ in vita sua tãquã si diceret, Lauda post vitã: magnifica post cõsummationem.

Ex Ecclesiast. Alia. Lectio. iij.

ECce sacerdos magnus, q in diebus suis placuit Deo, & inuentus est iustus, & in tẽpore iracundiæ fact⁹ est recõciliatio. Nõ est inuentus similis illi, qui cõseruaret legem Excelsi. Ideo iureiurãdo fecit illũ dñs crescere in plebẽ suã. Benedictionem oĩum gentiũ dedit illi: & testamẽtũ suũ cõfirmauit sup caput ei⁹. Cognouit eũ in bñdictionibus suis, cõseruauit illi misericordiã suã, & inuenit gratiã corã oculis dñi. Magnificauit eũ in cõspectu regũ, & dedit illi coronã glorię. Statuit illi testamẽtũ sempiternũ, & dedit illi sacerdotiũ magnũ, & beatificauit illũ in gloria. Fungi sacerdotio, & habere laudẽ in nomine ipsius, & offerre illi incensum dignũ in odorẽ suauitatis. Ad lau. añ. Euge serue bone, & fidelis: qa in pauca fuisti fidelis, supra multa te cõstituam, dicit dñs. Orõ.

DA quęsumus oῤs Deus, vt beati N. cõfessoris tui atq; pontificis venerãda solẽnitas, & deuotionem nobis augeat, & salutẽ. Per do. Ad vesper. hym.

ISte confessor domini sacratus, Festa plebs cui⁹ celebrat per orbem: Hodie lætus meruit secreta, Scandere cœli.

Qui pius, prudens, humilis, pudicus, Sobrius, castus fuit & quietus, Vita dum pręsens vegetauit eius, Corporis artus.

Ad sacrum cuius tumulũ frequenter Mẽbra languentũ modo sanitati, Quolibet morbo fuerint grauata Restituuntur.

Vnde nũc noster chorus in honorem Ipsius hymnum canit hunc libenter, Vt piis eius meritis iuuemur, Omne per æuum.

Sit sal⁹ illi, decus, atq; virt⁹, Qui supra cęli residẽs cacumẽ: Totiꝰ mũdi Machinã gubernat Trinus & vn⁹. Amẽ. Añ. Sacerdos & põtifex, & virtutũ opifex: pastor bone ĩ pplo, ora pro nobis dñm. Si fuerit summus põtifex añ. Dum esset summ⁹ pontifex, terrena nõ metuit, sed ad cœlestia regna gloriosus migrauit. Infrascripta añ. dicẽda est ĩ vesp. sctõrũ Gregorij, Ambrosij, Augustini, & Hiero. añ. O doctor optime, ecclesiæ sanctæ lumen Beate N. diuinæ legis amator, deprecare pro nobis filiũ Dei.

CONFESSORIS NON põtifi. cõmune. Ad matu. inui. Regẽ confessorum dñm venite adorem⁹. Hym.

IEsu corona celsior, Et veritas sublimior: Qui cõfitenti seruulo, Reddis perenne præmium.

Da supplicanti cœtui, Obtentu huiꝰ optimi: Remissionē crimi num, Rumpēdo nexū vinculi.
Anni recurso tpe, Dies illuxit lumine, Quo sctūs hic de corpore, Polum migrauit præpotens.
Proinde te piissime, precamur omnes supplices, Vt huius almi gratia, Nobis remittas debita.
Gloria patri dn̄o, Gloria vnigenito, Vna cū sancto spiritu, In sempiterna secula. Amen. An̄. Similabo eū viro sapiēti, q ædificauit domū suā supra petrā. Sermo sancti Bernardi. Lcō. iij.

GAudete ī dn̄o dilectissimi, qui inter cōtinua suę pietatis bn̄ficia indulsit beatū N. mūdo, cuius multi saluarentur exēplo. Iterū dico gaudete, qđ sublatus de medio appropiauit Deo, vt multo plures eius intercessione saluent̄. Habet ex hominibꝰ cui hominū pctā donet misericors, & miserator dn̄s. Habet tp̄s, & locū intercedēdi pius, & misericors aduocatꝰ, & quidē locū quietū, & tēpus feriatū. In terris visus est: vt esset exēplo, in cœlū leuatꝰ est, vt sit patrocinio. Hic informauit ad vitā, illic inuitat ad gloriā. Factꝰ est mediator ad regnū, qui fuit incitator ad opus. Bonꝰ mediator, q sibi iam postulās nihil, totū in nos trāsferre desiderat, & supplicantis affectū, & supplicationis fructū. Quid enim quęrat sibi, qui nullius eget? Dn̄s conseruat eū, & viuificat eū, & beatū facit eū in gloria. Nihil illi deerit, in loco pascuæ collocato. Hæc dies gloriosæ migrationis eius, dies lætitiæ cordis eius, exultemus, & lętemur in ea. Ad laudes an̄. Dn̄e, quinq; talenta tradidisti mihi, ecce, alia quinq; superlucratꝰ sum. Si fuerit Abbas. Orō.

IN tercessio nos q̄s dn̄e beati N. abbatis cōmēdet: vt quod nr̄is meritis nō valemus, eius patrocinio assequamur. Per do. Si fuerit cōfessor tantum. Orō.

DEus, q nos beati N. cōfessoris tui annua solēnitate lætificas, cōcede ꝓpitius: vt cuiꝰ natalitia colimus, etiā actiones imitemur. Per. Ad vespe. hym. Iste confessor dn̄i sacratus. &c. vt sup. in confessore pontifi. an̄. Hic vir despiciens mundum, & terrena, triumphans, diuitias cœlo condidit ore, & manu.

VIRGINVM COMMV.

Ad matuti inui. Regē virginū dn̄m venite ado. Ad matu. hyꝰ.

Irginis ꝓles, opifexq; matris, virgo quē gessit, peperitq; virgo, Virginis festū, canimus tropheum, Accipe votum

Hæc tua virgo duplici beata, Sorte dum gestit fragilem domare Corporis sexum, domuit cruentum, Corpore seclum.
Vnde nec mortem, nec amica mortis: Sæua pœnarum genera pauescens: Sanguine fuso, meruit secreta, Scandere cœli.
Huius obtentu, Deus alme nostris: Parce iam culpis, vitia remittens: Quo tibi puri, resonemus almū, Pectoris hymnum.
Gloria patri, genitæq; proli: Et tibi compar, vtriusq; semper: Spiritus alme, Deus vnus omni: Tempore secli. Amen.
Pro vna virgine añ. Hęc est virgo sapiēs, & vna de numero prudentum, Pro pluribus virginibus. Aña. Prudentes virgines aptate vestras lampades: ecce sponsus venit, exite obuiam ei.
Secundum Matthęum. Lcō. iij.
c. 14. IN illo tpe: Dixit Iesus discipulis suis parabolā hāc, Simile est regnū cœlorū decē virginibus, q̄ accipiētes lāpades suas exierūt obuiā spōso & sponsæ.
Et reliq. Hom. scti Grego. papæ.
Sæpe vos, fratres charissimi, admoneo praua opera fugere, mūdi huius inquinamenta deuitare. Sed hodierna sancti Euāgelij lectione cōpellor dicere, vt & bona quę agitis cū magna cautela timeatis: ne per hoc quod à vobis rectū geritur, fauor aut humana gr̄a requiratur. Ne appetitus laudis subrepat: & quod foris ostēditur, intus à mercede euacuet. Ecce enim redēptoris voce decē virgines, & oēs dicuntur virgines, & tn̄ intra beatitudinis ianuā nō omnes receptæ sunt. Quia earū quędā dum de virginitate sua gloriā foris expetunt, in vasis suis oleū habere noluerunt. Sed prius quęrendū nobis est, qd sit cœlorū regnū: aut cur decē virginibus cōparetur: quę etiā virgines prudētes, & fatuę dicant. Cū enim cœlorū regnū cōstat, qa reproborū nullus ingreditur, etiā fatuis virginibus cur simile esse perhibetur? Sed sciendū nobis est, ꝙ sæpe in sacro eloquio regnū cœlorū pręsentis temporis ecclesia dicitur: de quo in alio loco dn̄s dicit: Mittet fili⁹ hominis angelos suos, & colligēt de regno ei⁹ omnia scandala. Neq; enim in illo regno beatitudinis, in quo pax summa est, inueniri scandala poterunt, quę colligantur.
Ex Ecclesiast. Alia. Lectio. iij.
COnfitebor tibi dn̄e Rex & collaudabo te Deū saluatorem meū. Cōfitebor nomini tuo, qm̄ adiutor & protector factus es mihi, & liberasti corpus meū à perditione, à laqueo lingua cap. vlti.

guæ iniquæ, & à labiis operantium mendaciũ, & in cõspectu astantiũ fact⁹ es mihi adiutor. Et liberasti me secundũ multitudinem misericordię nominis tui à rugientibus pręparatis ad escã, de manibus quęrentiũ animã meã, & de portis tribulationum quæ circundederũt me: à pressura flãmę, quę circundedit me, & in medio ignis non sum æstuata. De altitudine ventris inferi, & à lingua coinquinata, & à verbo mendacij, à rege iniquo, & à lingua iniusta liberasti me. Laudabit vsq; ad mortẽ anima mea dñm: qm̃ eruis sustinẽtes te, & liberas eos de manu angustiæ dñe Deus noster.

Ad laudes pro vna virgine añ. Hæc est virgo sapiens, quam dominus vigilantem inuenit.

Pro pluribus aña. Adducentur regi virgines post eam, proximæ eius offerentur tibi. Oro.

Indulgentiã nobis quęsum⁹ dñe beata N. virgo & martyr imploret, quæ tibi grata semp extitit & merito castitatis, & tuę professione virtutis. Per do.

Si fuerit virgo tantum. Oratio.

Exaudi nos Deus salutaris noster: vt sicut de beatę N. festiuitate gaudemus, ita piæ deuotionis erudiamur affectu. Per do.

Pro pluribus. Oratio.

Da nobis, quęsumus domine Deus noster, sanctarum virginum & martyrum tuarum N. & N. palmas ineffabili veneratione venerari: vt quas digna mente non possumus celebrare, humilib⁹ saltem frequentemus obsequiis. Per.

Notandum ꝙ si fuerint virgines tantum, & non martyres, omittitur in prędicta oratione. Et martyrum. Ad vesper. hym.

Iesu corona virginũ, Quem mater illa concipit, Quæ sola virgo parturit, Hæc vota clemens accipe.

Qui pascis inter lilia Septus choreis virginum Sponsas decorãs gloria, Sponsisq; reddẽs ꝓmia.

Quocunq; pergis virgines Sequuntur, atq; laudibus post te canentes cursitant, Hymnosq; dulces personant.

Te deprecamur largi⁹, Nostris adauge mẽtibus, Nescire prorsus oĩa Corruptionis vulnera.

Laus, honor, virt⁹, gloria Deo patri & filio. Sancto simul paracleto, In seculorum secula. Amen.

Pro vna virgine aña. Veni spõsa Christi, accipe coronam, quam tibi dñs pręparauit in æternum.

Pro pluribus aña. Gloriosæ virgines venite, accipite coronas, quas dominus præparauit vobis in æternum.

Vnius

VNIVS SANCTÆ NEC virgi. nec mar. Itē martyris tan tum cōmune. Ad matu. inuita.
Laudemus Deum nostrum in cōfessione beatæ N. Hymnus.

Vius obtētu De⁹ alme nr̄is Parce iam culpis vitia remittēs, Quo ti bi puri resonemus almū Pectoris hymnum.
Gloria pr̄i, genitęq; ꝓli, Et tibi cōpar vtriusq; semp Spūs alme Deus vn⁹ omni tp̄e secli. Amē.
Añ. Hęc est, q̄ nesciuit thorum in delicto, habebit fructū in re spectione animarū sanctarum.
Ex Ecclesiastico. Lectio tertia.

cap. vlti. DOmine Deus me⁹, exaltasti sup terrā habitationē meā, & pro morte defluente deprecata sum. Inuocaui dn̄m pa trē dn̄i mei, vt non derelinquat me ī die tribulationis meę, & in tp̄e superborū sine adiutorio. Laudabo nomē tuū assidue, & collaudabo illud ī cōfessione, & exaudita est oratio mea, & libe rasti me de perditione, & eruisti me de tp̄e iniquo. Propterea cō fitebor tibi, & laudē dicam nomini tuo domine Deus noster.
Ad laudes añ. Ista est speciosa inter filias Ierusalem. Oratio.
EXaudi nos De⁹ salutaris noster: vt sicut de beatæ N. festiuitate gaudem⁹, ita pię deuotionis erudiamur affectu. Per.
Ad vesp. hym. Huius obtentu. vt supra. Añ. In odorē vnguentorum tuorum currimus, adolescentulæ dilexerunt te nimis.

OFFICIVM BEATÆ virginis Mariæ.

Notandū, q̄ in oīb⁹ sabbatis totius anni fit offm̄ de btā virgine modo infrascripto ꝓterquā in sabbatis Quadragesimæ, & in sabbatis occurrētibus, qn̄ fit offm̄ de aliqua octa. & ī sabbatis in quibus inciderit aliquod festū duplex, excipitur etiā sabbatum in quo inciderit vigilia Natiui. dn̄i, aut vigil. Epipha. Notandū pterea, q̄ festa simplicia in sabbatis occurrentia, etiā si habuerint ꝓpriā lcōnē omittunť, & fit tm̄ cōme. de eis in fine Primæ, vt sup. ī dn̄ica prima Aduētus explicatū est. Et similiter omittūtur tertię lectiones occurrētes in Calēdario ex epistolis. Sciendū est autē q̄ in singulis horis omnia dicunť vt in aliis diebus, præter infrascripta. In aduentu. Ad matuti. inuita. Aue Maria gratia. Hymnus. Lu. c. 1.

Vem terra pontus, æthera Colunt, adorāt, prædicant Trinā regentem machinam

pam Clauſtrũ Mariæ baiulat. Cui luna ſol, & omnia Deſeruiunt per tẽpora, Perfuſa cœli gratia Geſtant puellæ viſcera. Beata mater munere, Cuius ſupernus artifex, Mundum pugillo continens, Ventris ſub arca clauſus eſt.

Beata cœli nuntio, Fœcũda ſancto ſpiritu, Deſideratus gentibus Cuius per aluum fuſus eſt. Maria mater gratiæ, Mater miſericordię, Tu nos ab hoſte protegẽ, Et hora mortis ſuſcipe. Gloria tibi dñe. Qui nat⁹ es de virgine, Cũ patre, & ſctõ ſpiritu In ſempiterna ſcl'a. Amen. Añ. Angel⁹ dñi nuntiauit Mariæ: & cõcepit de ſpiritu ſctõ, Hal'ah. Ad tertiã lectionẽ Benedictio. Per virginem matrem concedat nobis dominus ſalutem & pacem. ℟ Amen. Lectio. iii.

Lu. c. 1. Miſſus eſt Angel⁹ Gabriel à Deo in ciuitatẽ Galilææ, cui nomẽ Nazareth ad virginẽ deſpõſatã viro, cui nomen erat Ioſeph de domo Dauid, & nomen virginis Maria. Et ingreſſus angelus ad eam dixit Aue gr̃a plena, dñs tecum, benedicta tu in mulieribus. Quę cũ audiſſet, turbata eſt in ſermone ei⁹, & cogitabat qualis eſſet iſta ſalutatio, & ait angel⁹ ei, Ne timeas Maria, inueniſti enĩ gratiam apud Deũ. Ecce concipies in vtero, & paries filiũ: & vocabis nomen eius Ieſum. Hic erit magnus, & filius Altiſſimi vocabitur. Et dabit illi dñs Deus ſedem Dauid patris eius: & regnabit in domo Iacob in æternum: & regni eius nõ erit finis. Dixit autẽ Maria ad angelum, Quomodo fiet iſtud, quoniam virum nõ cognoſco? Et reſpondens angelus dixit ei, Spiritus ſanctus ſuperueniet in te: & virtus Altiſſimi obumbrabit tibi. Ideoq; & quod naſcetur ex te ſanctum, vocabitur filius Dei. Et ecce Eliſabeth cognata tua, & ipſa concepit filium in ſenectute ſua: & hic menſis, ſextus eſt illi, quę vocatur ſterilis: quia non erit impoſſibile apud Deũ omne verbum. Dixit autẽ Maria, Ecce ancilla domini, Fiat mihi ſecundũ verbum tuum.

Poſt tertiã lectionẽ ſemp dicit Te Deum. &c. Ad laudes añа. Spiritus ſanctus in te deſcendet Maria: ne timeas habebis in vtero filium Dei, Hal'ah. Oro.

Deus, qui de beatæ Mariæ virginis vtero, verbũ tuũ angelo nuntiante carnem ſuſcipere voluiſti: præſta ſupplicib⁹ tuis, vt qui vere eam genitricem Dei credimus, eius apud te interceſſionibus adiuuemur.

Per eun. Ad vesperas hymnus.

AVe maris stella, Dei mater alma: Atq; semper virgo, Felix cœli porta.

Sumēs illud aue Gabrielis ore, Funda nos in pace, Mutās Euæ nomen.

Solue vincla reis, Profer lumen cæcis: Mala nostra pelle, Bona cuncta posce.

Monstra te esse matrem, Sumat per te preces, Qui pro nobis natus, Tulit esse tuus.

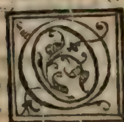
Virgo singularis, inter omnes mitis, Nos culpis solutos Mites fac, & castos.

Vitam præsta puram, Iter para tutum, vt videntes Iesum, Semper collætemur.

Sit laus Deo pr̄i, Summo Christo decus, Spiritui sancto tribus honor vnus. Amen. Añа. Ecce ancilla domini, fiat mihi secundum verbum tuum.

POST ADVENTVM reliquo anni tp̄e. Ad matutinū.

Aue Maria gratia plena. Hym.

O Gloriosa dña, Excelsa super sydera, Qui te creauit ꝓuide, Lactasti sacro vbere.

Quod Eua tristis abstulit, Tu reddis almo germine, Intrent vt astra flebiles, Cœli fenestra facta es.

Tu regis alti ianua, Et porta lucis fulgida: Vitam datā per virginē, gentes redemptę plaudite.

Maria mater gratię, Mater misericordię, Tu nos ab hoste protege, Et hora mortis suscipe.

Gloria tibi dñe, Qui natus es de virgine, Cū patre, & sancto spū. In sempiterna scl'a. Amen.

An. Benedicta tu in mulierib⁹: & bn̄dictus fructus ventris tui.

Ad tertiā lectionē benedictio.

Per virginē matrem. vt supra.

Tertia lectio legēda est vna ex infrascriptis secundū varietatē temporū. Post octauā Epiphaniæ vsq; ad quadragesimā dicitur vna ex duab⁹ proxime infrascriptis, quam quisq; maluerit.

Ex Ecclesiastico.

IN omnibus requiē quęsiui, & in hæreditate domini morabor. Tunc præcepit, & dixit mihi creator omniū: & qui creauit me requieuit in tabernaculo meo, & dixit mihi, In Iacob inhabita, & in Israel hæreditare, & in electis meis mitte radices. Ab initio & ante secula creata sum, & vsq; ad futurū seculū non desinam: & in habitatione sancta corā ipso ministraui. Et sic in Sion firmata sum, & in ciuitate sanctificata similiter requieui: & in Ierusalē potestas mea. Et radicaui in populo c.24. c

pulo honorificato, & in partes Dei mei hæreditas illius, & in plenitudine sanctorũ detentio mea. Quasi cedr⁹ exaltata sum in Libano, & quasi cypressus in monte Sion. Quasi palma exaltata sum in Cades, & quasi plãtatio rosæ in Iericho. Quasi oliua speciosa in campis, & quasi platanus exaltata sum iuxta aquas in plateis. Sicut cinnamomum, & balsamũ aromatizans odorẽ dedi: quasi myrrha electa, dedi suauitatẽ odoris.]

Ex Ecclesiast. Alia. Lectio.iij.

c.24. EGo quasi vitis fructificaui suauitatem odoris: & flores mei fructus honoris & honestatis. Ego mater pulchræ dilectionis, & timoris, & magnitudinis, & sanctæ spei. In me gratia omnis viæ & veritatis, in me omnis spes vitæ & virtutis. Transite ad me omnes, qui concupiscitis me, & à generationibus meis adimplemini. Spiritus enim meus super mel dulcis, & hæreditas mea super mel & fauum. Memoria mea in generatione seculorũ, Qui edunt me, adhuc esurient: & qui bibunt me, adhuc sitient. Qui audit me, non confundetur: & qui operantur in me, non peccabunt. Qui elucidant me, vitam æternam habebunt.

Post octauam Paschæ vsque ad finem mensis Maij.

Ex sermone scti Augu. Lcõ.iij.

O Beata María, quis tibi digne valeat iura gratiarũ, ac laudũ præconia rependere, quæ singulari tuo assensu mundo succurristi perdito? Quas tibi laudes fragilitas humani generis persoluet, quæ solo tuo cõmercio recuperandi aditum inuenit? Accipe itaq; quascunq; exiles, quascunq; meritis tuis impares gratiarum actiones, & cum susceperis vota, culpas nostras orando excusa. Admitte nostras preces intra sacrarium exauditionis, & reporta nobis antidotum reconciliationis. Sit per te excusabile, quod per te ingerimus, fiat impetrabile, quod fida mente poscimus. Accipe quod offerimus, redona quod rogam⁹, excusa quod timemus: quia tu es spes vnica peccatorum: per te speramus veniam delictorũ, & in te beatissima nostrorum est expectatio præmiorum. Sancta Maria succurre miseris, iuua pusillanimes, refoue flebiles, ora pro populo, interueni pro clero, intercede pro deuoto fœmineo sexu. Sentiant omnes tuũ iuuamen, quicunq, celebrant tuam commemorationem.

In mensibus Iunij & Iulij.

Ex sermo. sctí Bernar. Lcõ. iij.

ADuertistis fratres qm̃ virgo, regia ipsa est via, per quã saluator aduenit, procedẽs ex ipsius vtero tanquã sponsus de thalamo suo. Tenentes ergo hanc viã studeam⁹ dilectissimi, ad ipsum per eã ascendere, qui per ipsam ad nos descendit, per eam venire in gratiã ipsius, qui per eã in nostrã miseriã venit. Per te accessum habeamus ad filiũ ò benedicta inuentrix gratiæ, genitrix vitæ, mater salutis: vt per te nos suscipiat, q per te dat⁹ est nobis. Excuset apud ipsum integritas tua, culpam nostrę corruptionis, & humilitas Deo grata nostrę veniam impetret vanitatis, copiosa charitas tua, nostrorũ cooperiat multitudinẽ peccatorũ, & fœcũditas gloriosa, fœcunditatẽ nobis cõferat meritorũ. Dña nostra, mediatrix nostra, aduocata nostra tuo filio nos recõcilia, tuo filio nos cõmenda, tuo nos filio repręsenta. Fac ò bñdicta, per gratiam, quã inuenisti, p prærogatiuã, quam meruisti: per misericordiã, quã peperisti, vt qui te mediante fieri dignat⁹ est particeps infirmitatis, & miseriæ nostræ, te quoq; intercedẽte participes faciat nos glorię, & beatitudinis suæ Iesus Christ⁹ filius tuus dñs noster, qui est sup omnia benedictus in secula. Amẽ.

In mense Augusto.

Ex sermo. sancti Augu. Lcõ. iij.

LOquamur aliquid fratres in laudib⁹ sacratissimę virginis Mariæ. Sed qd nos tãtilli, quid actione pusilli, quid in ei⁹ laudibus referemus? Cum & si oĩum nostrũ mẽbra verterẽtur in linguas, eã laudare sufficeret nullus? Altior cœlo est, de qua loquimur, abysso profundior, cui laudes dicere conamur. hęc est enim quæ sola meruit mater & spõsa vocari. Hæc primę matris damna resoluit. Hęc homini perdito redẽptionẽ adduxit. Mater enim generis nostri pœnã intulit mundo, genitrix dñi nostri salutẽ edidit mũdo. Auctrix peccati Eua, auctrix meriti Maria. Eua occidendo obfuit, Maria viuificando profuit. Illa percussit, ista sanauit. Hæc enim mirabili, atq; inæstimabili modo omniũ rerum & suũ peperit saluatorẽ. Quę hęc virgo tam sancta, ad quã venire dignaretur Spiritus sanctus? Quæ tam speciosa, vt eã Deus sibi eligeret spõsam? Quę tam casta, vt esse posset virgo post partũ? Hæc est Dei tẽplũ, fons ille signatus, & porta in domo

Dei

Dei clausa. Ad hanc nanq; spiritus sanctus descendit, hãc virtus Altissimi obumbrauit. Hæc est immaculata coitu, fœcunda partu, virgo lactãs: angelorũ & hominũ cibũ nutriens. Merito nanq; beata, singulari à nobis præconio extollitur, quæ singulare cõmerciũ mundo prębuit. Deniq, tãtũ se ad cœli fastigia subleuauit, vt verbũ ĩ principio apud Deũ de superna cœli arce susciperet. O felix Maria: & omni laude dignissima. O virgo Dei genitrix gloriosa. O sublimis puerpera, cui⁹ visceribus author cœli, terræq; cõmittitur.

In mense Septembri.

Sermo sancti Bernard. Lcõ. iij.

Signum magnũ apparuit in cœlo: mulier amicta Sole, & Luna sub pedibus eius, & in capite eius corona stellarũ duodecim. Vehementer quidẽ nobis, dilectissimi, vir vnus & mulier vna nocuere: sed gratias Deo, per vnum nihilominus virũ, & mulierẽ vnã omnia restaurantur: nec sine magno fœnore gratiarũ. Neq; enim sicut delictum, ita & donum: sed excedit damni æstimationem beneficij magnitudo. Sic nimirũ prudentissimus & clementissimus artifex, quod quassatum fuerat nõ confregit, sed vtilius omnino refecit: vt videlicet nobis nouũ formaret Adã ex veteri, & Euã transfunderet in Mariã. Et quidem sufficere poterat Christus; siquidẽ & nũc omnis sufficientia nostra ex Deo est: sed nobis bonum nõ erat esse hominem solum. Congruum magis, vt adesset nostræ reparationi sex⁹ vterque, quorum corruptioni neuter defuisset. Fidelis plane & potens mediator Dei & hominũ, homo Christus Iesus, sed diuinã in eo reuerentur homines maiestatem. Opus est enim mediatore ad mediatorẽ istũ: nec alter nobis vtilior q̃ Maria. Crudelis nimirũ Eua, per quã serpens antiquus pestiferũ etiã ipsi viro virus infudit: sed fidelis Maria, quæ salutis antidotum & viris & mulieribus propinauit. Illa enim ministra seductionis, hæc propitiationis. Illa suggessit prępuaricationem, hæc iniecit redemptionem.

In mense Octobri.

Ex eodem sermone. Lectio. iij.

Amplectamur Mariæ vestigia, fratres mei, & deuotissima supplicatione beatis illius pedibus prouoluamur. Teneamus eam: nec dimittamus, donec benedixerit nobis. Potens est enim. Nempe vellus est mediũ inter rorẽ & aream mu-

mulier inter solem, & lunam: Maria inter Christum & ecclesiam constituta. Sed forte miraris non tam vellus opertum rore, q̃ amictã sole mulierem. Magna siquidem familiaritas: sed mira omnino vicinitas solis & mulieris. Quomodo enim in tam vehementi feruore tam fragilis natura subsistit? Merito quidem admiraris Moyses sancte & curiosius desideras intueri. Veruntamen solue calceamenta de pedibus tuis: & inuolucra pone carnalium cogitationum, si accedere cõcupiscis. Vadã (inquit) & videbo visionẽ hanc magnam. Magna plane visio, rubus ardens sine combustione, magnum signum: mulier illæsa manens amicta sole. Non est rubi natura, opertum vndiq; flammis, manere nihilominus incombustũ, nõ mulieris potentia vt sustineat solis amictum. Non est virtutis humanæ, sed nec angelicæ quidẽ: sublimior quędã necessaria est. Spiritus sanctus (inquit) superueniet in te. Et tanq̃ respondeat illa, Quoniã spiritus est Deus & Deus noster ignis consumens est. Virtus (ait) non mea, nõ tua sed altissimi obumbrabit tibi. Nihil itaq; mirum si sub tali obũbraculo, talis etiã à muliere sustineatur amictus. In mẽse Nouembri vsq; ad Aduentum, Ex eodem sermone. Lectio. iij.

Mihi sane singularis rutilat fulgor, primo quidẽ in Marię generatione: secundo in angelica visitatione: tertio in spiritus superuentione. quarto in filij Dei inenarrabili conceptione. Sic & in his quoque sydereum plane irradiat decus, quod virginitatis primiceria, ꝙ sine corruptione fœcunda, ꝙ sine grauamine grauida, & sine dolore puerpera. Nihilominus etiam speciali quodam splendore in Maria coruscant mansuetudo pudoris, deuotio humilitatis, magnanimitas credulitatis, martyriũ cordis. Vestræ quidem sedulitatis erit, singula quæq; diligentius intueri. Nos interim satisfecisse videbimur, si breuiter ea potuerimꝰ demonstrare. Quid ergo sydereum micat in generatione Mariæ? Plane ꝙ ex regibus orta, ꝙ ex semine Abrahæ, ꝙ generosa ex stirpe Dauid, si id parum videtur, adde ꝙ generatio illi ob singulare priuilegium sanctitatis diuinitus noscitur esse cõcessa, ꝙ longe ante eisdem patribus cœlitus repromissa, ꝙ mysticis præfigurata miraculis, ꝙ oraculis prænuntiata propheticis.

Hanc enim sacerdotalis virga dum sine radice floruit, hanc Gedeonis vellus dum in medio siccæ areæ maduit: hanc in Ezechielis visione orientalis porta quæ nulli vnquā patuit, præsignabat. Hanc deniq; præ cæteris Isaias nunc virgam de radice Iesse orituram promittebat, nunc euidentius virginem parituram. Merito signum hoc magnum in cœlo apparuisse scribitur, quod tāto ante de cœlo noscitur fuisse promissum: Dominus (ait) ipse dabit vobis signum, Ecce virgo concipiet. Magnū profecto signū dedit: quia & magnus ipse qui dedit. Ad laudes an. Beata Dei genitrix Maria, virgo perpetua, templum Domini, sacrarium spiritus sancti, sola sine exemplo placuisti Domino nostro Iesu Christo, ora pro populo, interueni pro clero, intercede pro deuoto fœmineo sexu. Oratio.

BEatæ, & gloriosę, semperq; virginis Mariæ quęsumus domine ĩtercessio gloriosa nos protegat, & ad vitam perducat æternam. Per dominum no. Ad vesperas hymnus Aue maris stella. &c. vt supra. Antipho. Beata mater, & intacta virgo gloriosa, regina mundi, intercede pro nobis ad dominum.

SEPTEM PSALMI pœnitentiales.

Notandum quòd infrascripti septem Psalmi cum Litania & Orationibus, dicuntur in Feria quarta Cinerum & in quibusdam festis Feriis Quadragesimæ, vt in eis adnotatur. Añа. Ne reminiscaris. Psalmus.

DOmine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me

Miserere mei dñe qm̄ infirm⁹ sum: sana me dñe, qm̄ conturbata sunt ossa mea.

Et anima mea turbata est valde: sed tu domine vsquequo?

Cōuertere domine & eripe animam meā: saluum me fac propter misericordiam tuam.

Quoniam nō est in morte, qui memor sit tui: in inferno autem quis confitebitur tibi?

Laboraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectum meū: lachrymis meis stratum meum rigabo.

Turbatus est à furore oculus meus: inueteraui inter omnes inimicos meos.

Discedite à me oēs, qui operamini iniquitatem. qm̄ exaudiuit dominus vocem fletus mei.

Exaudiuit dñs deprecationem meā: dñs orōnē meā suscepit.

Erubescát & cōturbentur vehe mēter oēs inimici mei: cōuertā tur & erubescát valde velociter.
Gloria patri, & filio. Psalmus.
Beati quorum remissæ sunt iniquitates: & quorum te-cta sunt peccata.
Beat⁹ vir cui nō imputauit dñs pctm̄: nec est in spū eius dolus.
Quoniá tacui inueterauerunt ossa mea: dū clamaré tota die.
Quoniam die ac nocte grauata est super me manus tua: conuersus sum in erumna mea, dū configitur spina.
Delictū meū cognitū tibi feci: & iniustitiá meá nō abscondi.
Dixi, confitebor aduersum me iniustitiam meam dño: & tu remisisti impietatē peccati mei.
Pro hac orabit ad te omnis sanctus: in tempore opportuno.
Veruntamen in diluuio aquarum multarum: ad eum non approximabunt.
Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circundedit me: exultatio mea, erue me à circundantibus me.
Intellectū tibi dabo, & instruā te in via hac, qua gradieris: firmabo super te oculos meos.
Nolite fieri sicut equus & mulus; quibus non est intellectus.
In chamo, & fręno, maxillas eorum constringe: qui non approximant ad te.
Multa flagella peccatoris: sperantes autem in domino misericordia circundabit.
Lętamini in dño, & exultate iusti, & gl'iamini oēs recti corde.
Gloria patri, & filio. Psalmus.
Domine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.
Quoniam sagittæ tuæ infixæ sunt mihi: & confirmasti super me manum tuam.
Non est sanitas in carne mea à facie iræ tuę: nō est pax ossibus meis, à facie peccatorū meorū.
Qm̄ iniquitates meę supgressę sunt caput meum: & sicut onus graue grauatæ sunt super me.
Putruerunt, & corruptæ sunt cicatrices meæ: à facie insipientiæ meæ.
Miser factus sum, & curuatus sum vsq; in finem: tota die contristatus ingrediebar.
Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus: & non est sanitas in carne mea.
Afflictus sum, & humiliatus sum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei.
Domine ante te omne desiderium meum: & gemitus meus à te non est absconditus.
Cor meum conturbatum est, dereliquit me virtus mea; & lumen

men oculorum meorum & ipsum non est mecum.

Amici mei & proximi mei: aduersum me appropinquauerunt, & steterunt.

Et qui iuxta me erant de longe steterunt: & vim faciebant, qui quęrebant animam meam.

Et qui inquirebant mala mihi, locuti sunt vanitates: & dolos tota die meditabantur.

Ego autem tanq̃ surdus, non audiebam: & sicut mutus, non aperiens os suum.

Et factus sum sicut homo non audiens: & non habens in ore suo redargutiones.

Quoniam in te dñe speraui: tu exaudies me dñe Deus meus.

Quia dixi nequãdo supergaudeãt mihi inimici mei: & dum cõmouentur pedes mei, super me magna locuti sunt.

Quoniam ego in flagella paratus sum: & dolor meus in conspectu meo semper.

Q mñ iniquitatẽ meã annuntiabo: & cogitabo pro pctõ meo.

Inimici aũt mei viuunt, & cõfirmati sunt sup me: & multiplicati sunt, q oderunt me inique.

Qui retribuunt mala pro bonis detrahebant mihi: quoniã sequebar bonitatem.

Ne derelinquas me dñe Deus meus: ne discesseris à me.

Intende in adiutoriũ meum: domine Deus salutis meæ.

Gloria patri, & filio. Psalmus.

Miserere mei Deus: secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinẽ miserationum tuarũ: dele iniquitatem meam.

Amplius laua me ab iniquitate mea: & à pctõ meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: & peccatũ meũ contra me est semper.

Tibi soli peccaui, & malũ corã te feci: vt iustificeris in sermonibus tuis: & vincas cũ iudicaris.

Ecce enim in iniquitatibus cõceptus sum: & in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti, incerta, & occulta sapiẽtię tuę, manifestasti mihi.

Asperges me domine hyssopo, & mundabor: lauabis me, & super niuem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium, & lætitiam: & exultabunt ossa humiliata.

Auerte faciẽ tuã à pctĩs meis: & oẽs iniquitates meas dele.

Cor mundũ crea in me Deus: & spiritum rectum innoua in visceribus meis.

Ne proiicias me à facie tua: & spm̃ sctũ tuũ ne auferas à me.

Redde mihi lętitiam salutaris tui: & spiritu principali confirma me.
Docebo iniquos vias tuas: & impij ad te conuertentur.
Libera me de sanguinib⁹ Deus Deus salutis meæ: & exultabit lingua mea iustitiam tuam.
Dñe labia mea aperies: & os meũ annunciabit laudẽ tuam.
Quoniam si voluisses, sacrificium dedissem vtiq;: holocaustis non delectaberis.
Sacrificiũ Deo spiritus contribulatus: cor cõtritum, & humiliatum, Deus non despicies.
Benigne fac domine in bona voluntate tua Sion: vt ædificentur muri Ierusalem.
Tunc acceptabis sacrificiũ iustitiæ, oblationes, & holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.
Gloria patri, & filio. Psalmus.

Domine exaudi orationẽ meam: & clamor meus ad te veniat.
Non auertas faciem tuã à me: in quacunq; die tribulor, inclina ad me aurem tuam.
In quacunq; die inuocauero te: velociter exaudi me.
Quia defecerunt sicut fumus dies mei: & ossa mea sicut cremium aruerunt.
Percussus sum, vt fœnum, & aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum.
A voce gemitus mei: adhęsit os meum carni meæ.
Similis factus sum pellicano solitudinis: factus sum sicut nycticorax in domicilio.
Vigilaui: & factus sum sicut passer solitarius in tecto.
Tota die exprobrabant mihi inimici mei: & qui laudabant me, aduersum me iurabant.
Quia cinerem tanq̃ panẽ manducabam: & poculum meum cum fletu miscebam.
A facie iræ indignationis tuæ: quia eleuans allisisti me.
Dies mei sicut vmbra declinauerunt: & ego sicut fœnũ arui.
Tu autem dñe in æternũ permanes: & memoriale tuũ in generationem, & generationem.
Tu exurgẽs misereberis Sion: quia tempus miserendi eius, quia venit tempus.
Quoniam placuerunt seruis tuis lapides eius: & terræ eius miserebuntur.
Et timebũt gentes nomen tuũ domine: & omnes reges terræ gloriam tuam.
Quia ædificauit dñs Sion: & videbitur in gloria sua.
Respexit in orationem humilium: & nõ spreuit preces eorũ.
Scribantur hæc in generatione

ne altera: & populus, qui creabitur, laudabit dominum.

Quia proſpexit de excelſo ſctõ ſuo: dñs de cœlo ĩ terrã aſpexit.

Vt audiret gemit⁹ cõpeditorũ: vt ſolueret filios interemptorũ.

Vt annuncient in Sion nomen dñi: & laudẽ eius in Ieruſalem.

In cõueniẽdo populos in vnũ: & reges, vt ſeruiant domino.

Reſpõdit ei in via virtutis ſuæ: paucitatem dierum meorum nuncia mihi.

Ne reuoces me in dimidio dierum meorum: in generationẽ & generationem anni tui.

Initio tu dñe terrã fundaſti: & opera manuũ tuarũ ſunt cœli.

Ipſi peribũt tu aũt ꝑmanes: & oẽs, ſicut veſtimẽtũ, veteraſcẽt.

Et ſicut opertorium mutabis eos, & mutabũtur: tu aũt idem ipſe es, & anni tui nõ deficient.

Filij ſeruorũ tuorũ habitabũt: & ſemẽ eorũ in ſeculũ diriget.

Gloria patri, & filio. Pſalmus.

De profundis clamaui ad te domine: domine exaudi vocem meam.

Fiant aures tuæ intendentes: in vocem deprecationis meæ.

Si iniquitates obſeruaueris domine: domine quis ſuſtinebit?

Quia apud te ꝓpitiatio eſt: & ꝓpter legẽ tuã ſuſtinui te dñe.

Suſtinuit anima mea in verbo eius: ſperauit aĩa mea in dño.

A cuſtodia matutina vſque ad noctẽ: ſperet Iſrael in domino.

Quia apud dñm miſericordia: & copioſa apud eũ redemptio.

Et ipſe redimet Iſrael: ex omnibus iniquitatibus eius.

Gloria patri, & filio. Pſalmus.

Domine exaudi orationẽ meã: auribus percipe obſecrationem meam: in veritate tua exaudi me in tua iuſtitia.

Et nõ intres in iudiciũ cum ſeruo tuo: quia non iuſtificabitur in conſpectu tuo omnis viuens.

Quia perſecutus eſt inimicus animam meam: humiliauit in terra vitam meam.

Collocauit me in obſcuris, ſicut mortuos ſeculi: & anxiatus eſt ſuper me ſpiritus meus, in me turbatum eſt cor meum.

Memor fui dierum antiquorũ, meditatus ſum in omnib⁹ operibus tuis: & in factis manuum tuarum meditabar.

Expandi man⁹ meas ad te: aĩa mea ſicut terra ſine aqua tibi.

Velociter exaudi me domine: defecit ſpiritus meus.

Non auertas faciẽ tuã à me: & ſimilis ero deſcẽdentib⁹ in lacũ.

Auditã fac mihi mane miſericordiam tuã: quia in te ſperaui.

Notã fac mihi viã, ĩ qua ambulem: q̃a ad te leuaui aĩam meã.

Eripe me de inimicis meis, dñe: ad te cõfugi: doce me facere voluntatẽ tuã, q̃a Deus me⁹ es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam: propter nomen tuum domine viuificabis me in æquitate tua.

Educes de tribulatione animã meã: & in misericordia tua disperdes omnes inimicos meos.

Et perdes omnes, qui tribulant animam meam: quoniam ego seruus tuus sum.

Gloria patri. Aña. Ne reminiscaris dñe delicta nostra, vel parentum nostrorum, neq; vindictam sumas de peccatis nostris.

Kyrie eleison. Christe eleison. Christe audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de cœlis Deus, Miserere nobis.

Fili redemptor mundi Deus Miserere nobis.

Spiritus sancte Deus, miserere nobis.

Sancta trinitas vnus Deus, miserere nobis.

Sancta Maria ora.

Sancta Dei genitrix ora.

Sancta virgo virginum ora.

Sancte Michael ora.

Sancte Gabriel ora.

Sancte Raphael ora.

Omnes sancti Angeli, & Archangeli Dei orate.

Omnes sancti beatorum spirituum ordines orate.

Sancte Ioannes Baptista ora.

Omnes sancti patriarchæ & prophetæ, orate pro nobis.

Sancte Petre ora.

Sancte Paule ora.

Sancte Andrea ora.

Sancte Iacobe ora.

Sancte Ioannes ora.

Sancte Iacobe ora.

Sancte Philippe ora.

Sancte Thoma ora.

Sancte Bartholomæe ora.

Sancte Matthæe ora.

Sancte Simon ora.

Sancte Thadæe ora.

Sancte Mathia ora.

Sancte Barnaba ora.

Sancte Luca ora.

Sancte Marce ora.

Omnes sancti apostoli, & euangelistæ orate.

Oẽs sancti discipuli dñi orate.

Oẽs sancti Innocentes orate.

Sancte Stephane ora.

Sancte Laurenti ora.

Sancte Vincenti ora.

Sancte Fabiane ora.

Sancte Sebastiane ora.

Sancti Ioannes & Paule, orate pro nobis.

Sancti Cosma, & Damiane, orate pro nobis.

Sancti Geruasi & Protasi, orate pro nobis.

Omnes

Omnes ſancti martyres orate.
Sancte Siluester ora.
Sancte Gregori ora.
Sancte Auguſtine ora.
Sancte Ambroſi ora.
Sancte Hieronyme ora.
Sancte Martine ora.
Sancte Nicolae ora.
Omnes ſancti pontifices & cõfeſſores orate pro nobis.
Omnes ſancti doctores, orate.
Sancte Antoni ora.
Sancte Benedicte ora.
Sancte Franciſce ora.
Sancte Dominice ora.
Sancte Bernarde ora.
Omnes ſancti Monachi,& Eremitæ orate pro nobis.
Omnes ſancti ſacerdotes,& leuitæ, orate pro nobis.
Sancta Maria Magdalena ora.
Sancta Agnes ora.
Sancta Lucia ora.
Sancta Cæcilia ora.
Sancta Agatha ora.
Sancta Catharina ora.
Sancta Barbara ora.
Omnes ſanctę virgines & viduæ, orate pro nobis.
Omnes ſancti, & Sanctæ Dei intercedite pro nobis.
Propiti⁹ eſto, parce nobis dñe.
Propitius eſto,exaudi nos dñe.
Ab omni malo,libera nos dñe.
Ab omni peccato, libera nos.
Ab ira tua, libera nos dñe.
A ſubitanea & improuiſa morte, libera nos domine.
Ab inſidiis diaboli, libera nos.
Ab ira, & odio, & omni mala voluntate, libera nos dñe.
A ſpiritu fornicationis, libera.
A fulgure,& tempeſtate,libera.
A morte perpetua, libera nos.
Per myſterium ſanctę incarnationis tuæ, libera nos dñe.
Per aduentũ tuum libera nos.
Per natiuitatem tuam, libera.
Per baptiſmũ & ſanctum ieiunium tuum, libera nos dñe.
Per crucẽ & paſſionẽ tuã, libe.
Per mortẽ & ſepulturã tuam, libera nos domine.
Per ſanctã reſurrectionẽ tuam, libera nos domine.
Per admirabilem aſcenſionem tuam, libera nos domine.
Per aduentum ſpiritus ſancti paracleti, libera nos dñe.
In die iudicij, libera nos dñe.
Peccatores, te rogamus audi.
Vt nobis parcas, te rogamus.
Vt nobis indulgeas, te roga.
Vt ad veram pœnitentiã nos perducere digneris, te roga.
Vt eccleſiam tuam ſanctam regere & conſeruare digneris, te rogamus audi nos.
Vt domnũ Apoſtolicũ, & omnes eccleſiaſticos ordines in ſancta religione conſeruare digneris, te rogamus audi.

Vt inimicos sanctæ Dei ecclesiç humiliare digneris, te ro.
Vt regibus, & principibus Christianis, pacẽ & veram cõcordiam donare digneris, te ro.
Vt cuncto populo Christiano pacem & vnitatem largiri digneris, te rogamus audi nos.
Vt nosmetipsos in tuo sancto seruitio confortare & conseruare digneris, te rogamus.
Vt mentes nostras ad cœlestia desideria erigas, te rogamus.
Vt omnibus benefactorib' nostris, sempiterna bona retribuas, te rogamus audi nos.
Vt animas nostras, fratrum, propinquorũ, & benefactorum nostrorum, ab æterna damnatione eripias, te roga.
Vt fructus terræ dare, & conseruare digneris, te rogamus.
Vt omnibus fidelibus defunctis requiem æternã donare digneris, te rogamus audi.
Vt nos exaudire digneris, te ro.
Fili Dei, te rogamus audi nos.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, parce nobis domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, exaudi nos domine.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis.
Christe audi nos, Christe exaudi nos, Kyrie eleison. Christe eleison, Kyrie eleison, Pater noster. ℣. Et ne nos. ℟. Sed libera nos à malo. Psalmus.

Deus in adiutoriũ meum intende: domine ad adiuuandum me festina.
Confundantur, & reuereantur, qui quçrunt animam meam.
Auertantur retrorsum, & erubescãt, qui volunt mihi mala.
Auertãtur statim erubescẽtes: qui dicunt mihi, Euge, Euge.
Exultent, & lçtentur in te oẽs, qui quçrunt te: & dicant semper, magnificetur domin', qui diligunt salutare tuum.
Ego vero egenus, & pauper sum: Deus adiuua me.
Adiutor meus, & liberator me' es tu: domine ne moreris.
Gloria patri. Sicut. ℣. Saluos fac seruos tuos. ℟. Deus meus sperantes in te. ℣. Esto nobis domine turris fortitudinis. ℟. A facie inimici. ℣. Nihil proficiat inimicus in nobis. ℟. Et filius iniquitatis nõ apponat nocere nobis. ℣. Domine nõ secundum peccata nostra facias nobis. ℟. Neq; secundũ iniquitates nostras retribuas nobis. ℣. Oremus pro pontifice nostro. ℟. Dñs conseruet eum & viuificet eum, & beatum faciat eum in terra, & nõ tradat eum in animam inimicorũ eius. ℣. Oremus pro benefactorib' nostris,

ſtris. ℟. Retribuere dignare domine omnibus nobis bona facientibus propter nomẽ tuum vitam æternã. Amen. ℣. Oremus pro fidelibus defunctis. ℟. Requiem æternã dona eis dñe: & lux perpetua luceat eis. ℣. Requieſcãt in pace. ℟. Amen. ℣. Pro fratrib⁹ nr̃is abſentibus. ℟. Saluos fac ſeruos tuos Deus meus ſperantes in te. ℣. Mitte eis dñe auxiliũ de ſctõ. ℟. Et de Sion tuere eos. ℣. Dñe exaudi. ℟. Et clamor. Oremus. Orõ.

DEus cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere, ſuſcipe deprecationem noſtram: vt nos, & omnes famulos tuos, quos delictorũ catena conſtringit, miſeratio tuæ pietatis clementer abſoluat. Orõ.

EXaudi quęſumus dñe ſupplicum preces, & confitentium tibi parce peccatis: vt pariter nobis indulgentiam tribuas benignus, & pacem. Alia Orõ.

INeffabilẽ nobis dñe miſericordiã tuã clementer oſtẽde: vt ſimul nos & à peccatis omnibus exuas, & à pœnis, quas pro his meremur, eripias. Oratio.

DEus, qui culpa offenderis, pœnitentia placaris: preces populi tui ſupplicantis propitius reſpice: & flagella tuæ iracundiæ, quæ pro peccatis noſtris meremur, auerte. Oratio.

OMñs ſempiterne De⁹ miſerere famuli tui papæ noſtri, & dirige eum ſecundũ tuã clementiã in viã ſalutis ęternę: vt te donãte tibi placita cupiat, & tota virtute perficiat. Orõ.

DEus à quo ſancta deſideria, recta conſilia, & iuſta ſunt opera: da ſeruis tuis illam, quam mundus dare nõ poteſt, pacẽ: vt & corda noſtra mandatis tuis dedita, & hoſtium ſublata formidine, tempora ſint tua protectione tranquilla. Orõ.

VRe igne ſancti ſpũs renes nr̃os, & cor noſtrũ dñe: vt tibi caſto corpore ſeruiamus, & mũdo corde placeamus. Orõ.

FIdelium Deus omniũ conditor, & redemptor, animabus famulorum, famularumq; tuarum remiſſionẽ cunctorum tribue peccatorum: vt indulgentiam quam ſemper optauerunt, pijs ſupplicationibus conſequantur. Oratio.

ACtiones noſtras quęſumus dñe aſpirãdo præueni, & adiuuando proſequere: vt cuncta noſtra oratio, & operatio, à te ſemper incipiat, & per te cœpta finiatur. Oratio.

OMñs ſempiterne De⁹, qui viuorũ dominaris, ſimul & mortuorũ, omniumq; miſereris,

reris,quos tuos fide & opere futuros esse prænoscis: te supplices exoram⁹,vt pro quib⁹ effundere preces decreuimus,quosq; vel presens seculũ adhuc in carne retinet,vel futurũ iã exutos corpore suscepit, intercedẽtib⁹ oĩbus sanctis tuis, pietatis tuæ clemẽtia,omniũ delictorũ suorũ veniã cõsequant. Per do.&c. ℣. Benedicamus domino. ℟. Deo gratias.℣. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace.℟. Amen.

OFFICIVM Defunctorum.

Sciendũ, ꝙ officiũ defunctorũ dicitur tantũ in crastino oĩum sanctorũ, & in quibusdã sextis Feriis Quadragesimę,vt suis locis adnotatur. Aduertendũ tamen ꝙ in crastino omniũ sanctorũ dñr Vesperæ cũ Matutino & Laudibus, vt ibi videbis. In sextis aũt Feriis prędictis nõ dicuntur Vesperæ, sed tantum Matutinũ cum suis Laudibus. Notandum præterea, ꝙ Añæ dñr integræ in principio, & in fine,quemadmodũ in festis duplicibus. Vesperæ omnib⁹ aliis prætermissis absolute incipiuntur ab antiph. infrascripta. Añ. Collocet eos dñs cum principibus populi sui. Deinde dicũtur tres infrascripti psalmi. Dilexi quoniam. fol. 19. Ad dñm cum tribula. folio. 38. De profundis. fol. 64. quibus adiungitur canticum. Magnificat. folio. 11. Sciendum est autẽ, ꝙ in officio Defunctorũ in fine cuiuslibet psalmi dicit ℣. Requiẽ æternã dona eis dñe. ℟. Et lux perpetua luceat eis. finito cantico. Magnificat repetitur añ supra scripta. Collocet eos. deinde dicit Pater nr.℣. Et ne nos.℟. Sed libera nos.℣. A porta inferi.℟. Erue dñe animas eorũ. ℣. Domine exaudi. ℟. Et clamor meus. Postea dicũtur tres infrascriptæ orationes sub vna terminatione. Oremus. Oro.

Deus,qui inter apostolicos sacerdotes famulos tuos pontificali seu sacerdotali fecisti dignitate vigere,pręsta quęsumus,vt eorũ quoq; perpetuo aggregentur consortio. Oro.

Deus veniæ largitor, & humanę salutis amator,quęsumus clementiã tuã,vt nostræ congregationis fratres,propinquos, amicos, & benefactores, qui ex hoc seculo trãsierũt, beata Maria semp virgine intercedente cũ omnibus sanctis tuis, ad perpetuę beatitudinis cõsortium peruenire cõcedas. Oro.

Fidelium Deus omniũ conditor,& redemptor,animabus

bus famulorum famularumq; tuarũ remiſſionẽ cunctorũ tribue peccatorũ, vt indulgentiã, quã ſemꝑ optauerũt, piis ſupplicationibus cõſequãtur, Qui viuis & reg. &c. ℣. Requiẽ æternam dona. &c. ℟. Et lux perpetua. ℣. Requieſcant in pace. ℟. Amen. Matutinum abſolute incipit̃ ab inuitatorio infraſcripto. Inuita. Regem cui omnia viuunt venite adoremus. Deinde dicitur pſalm⁹. Venite exultemus. &c. quo finito cum. Requiem æternam. &c. repetitur Inuitato. Deinde ſtatim dicitur añ. Audiui vocem de cœlo dicentem mihi: Beati mortui, qui in domino moriuntur. Poſtea dicuntur tres pſal. infraſcripti. Verba mea. fo. 24. ps 6. Dñe ne in furo. fol. 33. Quemadmodum deſiderat. folio. 35. Finitis pſal. repetitur antipho. & ſtatim dicitur. Pater noſter. Deinde tres infraſcriptę lectiones incipiuntur, & finiuntur abſolute ſine benedictionibus, & ſine. Tu autem do. Ex ca. 19. Iob prophetæ. Lectio prima.

PElli meæ conſumptis carnibus adhæſit os meum: & derelicta ſunt tantummodo labia circa dentes meos. Miſeremini mei, miſeremini mei ſaltem vos amici mei, quia manus domini tetigit me. Quare perſequimini me ſicut Deus, & carnibus meis ſaturamini? Quis mihi tribuat vt ſcribantur ſermones mei? Quis mihi det vt exarentur in libro ſtilo ferreo, & plũbi lamina, vel certe ſculpãtur in ſilice? Scio enim ꝙ redemptor meus viuit, & in nouiſſimo die de terra ſurrecturus ſum. Et rurſum circũdabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum. Quem viſurus ſum ego ipſe, & oculi mei conſpecturi ſunt, & non alius, repoſita eſt hæc ſpes mea in ſinu meo. Deinde dicitur ℟. Qui Lazarũ reſuſcitaſti à monumento fœtidum, Tu eis dñe dona requiẽ & locũ indulgentię. ℣. Qui venturus es iudicare viuos & mortuos, & ſeculũ per ignẽ. Tu eis. Ex ca. 5. Ioannis Lectio ſecũda.

AMen Amen dico vobis, quia qui verbum meum audit, & credit ei, qui miſit me, habet vitam æternam, & in iudicium non venit: ſed tranſit à morte in vitam. Amen amen dico vobis, quia venit hora & nunc eſt, quando mortui audient vocem filij Dei: & qui audierint, viuent. Sicut enim pater habet vitam in ſemetipſo: ſic

ſic dedit & filio habere vitam in ſemetipſo, & poteſtatē dedit ei iudiciū facere, quia filius hominis eſt, Nolite mirari hoc: quia venit hora, in qua omnes qui in monumentis ſunt, audient vocem filij Dei. Et procedent qui bona fecerūt, in reſurrectionem vitæ, qui vero mala egerūt, in reſurrectionē iudicij. ℟. Requiem æternā dona eis dn̄e. Et lux perpetua luceat eis. ℣. Animæ eorum in bonis demorentur, & ſemen eorū hæreditet terram. Et lux perpetua.

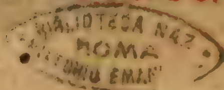
Ex cap. 15. Epiſtolę primę Pauli ad Corinthios. Lectio tertia.

Ecce myſterium vobis dico. Omnes quidem reſurgemus: ſed non omnes immutabimur. In momento, in ictu oculi, in nouiſſima tuba (canet enim tuba) & mortui reſurgent incorrupti: & nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc, induere incorruptionē: & mortale hoc, induere immortalitatem. Cum autē mortale hoc induerit immortalitatem: tunc fiet ſermo, qui ſcriptus eſt: Abſorpta eſt mors in victoria. Vbi eſt mors victoria tua? Vbi eſt mors ſtimulus tuus? Stimulus autē mortis peccatum eſt: virtus vero peccati, lex. Deo autem gratias, qui dedit nobis victoriam per dominū noſtrum Ieſum Chriſtū. ℟. Libera me domine de morte æterna in die illa tremenda, quando cœli mouendi ſunt & terra. Dum veneris iudicare ſeculū per ignem. ℣. Dies illa dies iræ, calamitatis & miſeriæ, dies magna, & amara valde. Dum veneris.

Finitis lectionibus cum ſuis reſponſoriis ſtatim dicitur abſolute ad laudes antipho. Ne tradas beſtiis animas confitentes tibi, & animas pauperum tuorum ne obliuiſcaris in finem.

Poſtea dn̄r pſalmi. Pſalm⁹. 50. Miſerere mei. &c. folio. 50. Te decet hymnus Deus. fo. 35. Ego dixi in. fol. 24. Canticum Benedictus dominus. folio. 5. Deinde repetitur an̄. Ne tradas beſtiis. & poſt eam dicitur. Pater noſter. ℣. Et ne nos. ℟. Sed libera nos. ℣. A porta inferi. ℟. Erue domine animas eorum. ℣. Domine exaudi. ℟. Et clamor meus ad. Oremus. Deus qui inter apoſtolicos ſacerdotes. Cum reliquis orationibus, vt ſupra in veſperis.

FINIS.

IOSVE I.

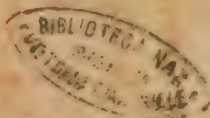
Non recedat Volumen Legis huius ab ore tuo, ſed meditaberis in eo diebus ac noctibus.

REGISTRVM.

✠ ✠✠ ✠✠✠ a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t v x y z
aa bb cc dd ee ff gg hh ii kk ll mm nn oo pp
qq rr ſſ tt vv xx yy zz aaa bbb ccc ddd eee
fff ggg hhh iii kkk lll mmm nnn ooo ppp
qqq rrr ſſſ ttt vvv.

Omnes ſunt quaterniones.

Venetijs Impreſſum in Officina hæredum Luçeantonij Iunctæ. Anno Dñi. M. D. LXIII.